34 a.

Norsk Lovtidende.

2nen avdeling.

Samling av lover, resolusjoner m. m.

Utgitt efter offentlig foranstaltning.



1918.

Utgiver: **Byråchef Young.**

Kristiania.
Grøndahl & Søns boktrykkeri.

Norsk Lovtidende.

Anden Afdeling.

Samling af Love, Resolutioner m. m.

Udgivet efter offentlig Foranstaltning.

1915.

Udgivet: Ingrebret Young.

Kristiania.
Grøndahl & Søns Boktrykkeri.

Norsk Lovtidende

2den avdeling.

1918.

Skrivelse fra Socialdepartementet til en magistrat, hvori uttales, at en husleienævnds avgjørelser i henhold til lov om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 bør uten ophold meddeles vedkommende leieboer. Jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse til amtmanden i Buskeruds amt av 9 januar 1917. 3 janr.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Gjøviks kommune efter beslutning av magistrat og formandskap kan kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser. 4 janr.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Fredrikstads kommune efter beslutning av magistrat og formandskap kan kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser. 4 janr.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Moss bykommune efter beslutning av magistrat og formandskap skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser. 4 janr.

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.

4 janr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov nr. 4 av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder meddeles stadfæstelse paa den av bystyret for kjøpstaden Brevik den 19 oktober og 18 december 1917 vedtagne beslutning om kinematografvedtægter.

4 janr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov av 28 mai 1881 om politivedtægter for rikets ladesteder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., lov av 14 juli 1893 om pigtraads anvendelse til gjærde, lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak og lov av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder, meddeles stadfæstelse paa den av Eigersunds bystyre den 8 september 1916 og 30 oktober 1917 vedtagne beslutning til politivedtægter for ladestedet.

4 janr. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn møt bruk av tobak og lov av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder, meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Hamarøy herred, Nordlands amt, den 14 mai 1917 vedtagne beslutning til nye politivedtægter for herredet, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 10 september 1898 stadfæstede politivedtægter.

4 janr. **Kongelig resolution†**), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Engerdals herred, Hedemarkens amt, under 12 mars og 1 oktober 1917 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

4 janr. **Kongelig resolution††**), hvorved den av Opdals herredsstyre i møte den 10 november 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Opdals herred i Buskeruds amt stadfæstes i henhold til lov av

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor kinematografvedtægtene er indtat.
**) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor politivedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor de nye politivedtægter er indtat.
†) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor vedtægten er indtat.
††) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med nogen forandringer. 4 janr.

Kongelig resolution*), hvorved den av Stryns herredsstyre i møte den 29 oktober 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Stryns herred, Nordre Bergenhus amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre — dog med et par forandringer. 4 janr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til § 15 i pleiebarnloven av 29 april 1905 bestemmes, at lovens §§ 1—9 akal komme til anvendelse i Vestre Totens herred, Kristians amt. 4 janr.

Kongelig resolution***), hvorved de av Porsgrunds bystyre i møte den 6 november 1917 besluttede vedtægter for handel med brukte eller kasserte ting i Porsgrund stadfæstes i medhold av § 28 1ste led, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjældende indtil videre. 4 janr.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge i Namsos, fra 1 mars 1918 indtil videre skal ha bevilling. 4 janr.

Kongelig resolution**), hvorved Landbruksdepartementet bemyndiges til i medhold av § 1 litra g og h i lov av 14 mai 1917, kfr. ændringslov av 14 december 1917, om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av apatit og apatitforekomster. 4 janr.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og i § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Brandvals herred, Hedemarkens amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 26 april 1912 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves. 4 janr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.

***) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor vedtægtene er indtat.

4 janr. **Kongelig resolution***), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Sør-Audnedals herred, Lister og Mandals amt, indtil videre til 5 ha., og kongelig resolution av 19 oktober 1917 om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for herredet til 10 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

4 janr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. Koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Sør-Audnedals herred, Lister og Mandals amt, til 10 ha.
2. I medhold av samme lovs § 1 bestemmes for samme herred, at lyng- og heiestrækninger og andre skogbare utmarkstrækninger, som er høvelige til barskogavl, skal indgaa under skoggrund.

4 janr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. De i møte den 20 oktober 1917 vedtagne nye love for fællesfløtning i Stokelven fra Ringsjøen til Stokke lense i Kristians amt approberes i medhold av lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre.
2. De ved kongelig resolution av 21 oktober 1893 approberte statutter for Stokelvens fællesfløtningsforening ophæves.

4 janr. **Kongelig resolution***), hvorved kongelig resolution av 28 september 1897, hvorved Stavanger magistrat blev fritat for at være medlem av Stavanger havnestyre, ophæves.

4 janr. **Kongelig resolution***), hvorved til kontrol med overholdelsen av de ved lov nr. 10 av 26 juli 1916 om forandring i lov om aktieselskaper og kommanditaktieselskaper fastsatte bestemmelser angaaende adgang for utlændinger til at delta i bankvirksomhet her i riket og til at indeha tillidshverv i bankselskaper bestemmes følgende:

1. Private aktiebanker og aktiekommanditselskaper, som driver bankvirksomhet her i riket, har i aktieprotokollen tydelig at anmerke aktionærernes statsborgerretsforhold, like-

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.
**) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor de i post 1 omhandlede love er indtat.

som der ved aktier tilhørende utlændinger maa henvises til en særskilt fortegnelse over utenlandske aktionærer, der blir at føre overensstemmende med et av Finansdepartementet fastsat skema. 4 janr.

2. Styret for bankselskaper som nævnt har hvert aar inden mars maaneds utgang til Finansdepartementet at indsende en av revisionen bekræftet opgave over vedkommende selskaps aktie-(kommanditaktie-)kapital og totalbeløpet efter den særskilte fortegnelse over utenlandske aktionærer. Samtidig indsendes bevidnelse om, hvorvidt utlænding (fremmed statsborger) beklæder noget tillidshverv i selskapet.
3. Styret for bankselskaper, hvis aktiekapital for nogen del tilhører utlændinger, er forpligtet til naarsomhelst at tilstede den eller de av Finansdepartementet dertil bemyndigede funktionærer adgang til at gjennemgaa aktieprotokollen, den særskilte fortegnelse over utenlandske aktionærer og selskapets protokoller, forsaavidt angaar valg av tillidsmænd, samt at meddele departementet eller dets befuldmægtigede enhver oplysning, som maatte forlanges angaaende utlændingers deltagelse i bankselskapets virksomhet.
4. Det overlates indtil videre Finansdepartementet at træffe avgjørelser efter aktielovens §§ 3 og 92 om adgang for aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar til at eie aktier i private aktiebanker og kommanditaktieselskaper, som driver bankvirksomhet her i riket.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 nr. 5, kfr. lov av 14 december s. a., om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at sælge eller paa anden maate avhænde raabomuld til andre end staten. Undtat fra denne bestemmelse er salg av bomuld i detalj under 50 kg. 4 janr.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*) hvorved bestemmes: 4 janr.

1. For hver hovedgruppe av de forskjellige industrielle raavarer og produkter, som sorterer under Industriforsyningsdepartementet, oprettes der komiteer under navn av centraler sammensat av repræsentanter for vedkommende industribrancher og for staten til varetagelse av fælles interesser med hensyn til import, indkjøp,

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.

4 janr. fordeling, rationering og prisregulering av disse varer.

2. — — — —

3. — — — —

4. Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at træffe de til denne resolutions gjennemførelse nødvendige forføininger.

4 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. Budsherred i Romsdals amt deles i to herreder, Buds herred og Hustads herred, svarende til de nuværende sogn av samme navn, og paa de vilkaar, som er vedtat av herredsstyret i møter 28 april og 30 november 1917.
2. Det overlates til amtmanden i Romsdals amt at fastsætte, naar delingen skal træde i kraft.
3. — — — — — — —

4 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at fra den tid, som av amtmanden i Stavanger amt fastsættes, overføres gaardene nedre og øvre Hanesand, gnr. nr. 44 og 45, i Finnøy herred fra Talgøy sogn, Finnøy prestegjeld, herred, lensmandsdistrikt og tinglag til Hauske sogn, Rennesøy prestegjeld, herred, lensmandsdistrikt og tinglag.

4 janr. **Kongelig resolution**, hvorved i henhold til § 5, 3 i lov av 20 april 1917 om pensionsordning for statens tjenestemænd indtil videre bestemmes, at indskuds- og pensionsgrundlaget for de i Statens Pensionskasse indlemmede offentlige læger fastsættes saaledes:

For stadsfysici og amtslæger kr. 7 000,oo, for stadslæger og distriktslæger kr. 6 000,oo.

4 janr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av Stamnes herredsstyres beslutning i møte den 16 oktober 1917 angaaende forhøielse av de ved kongelig resolution av 4 juni 1910 godkjendte takster for feining i strandstedet Sandnessjøen.

4 janr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamling den 21 juli 1917 vedtagne forandringer i §§ 12 og 27 i den for Soknedals Brandassuranseforening for hus ved høieste resolution av 17 september 1889, jfr. høieste resolution av 8 mai 1894 og den norske regjerings resolution av 9 december 1907, approberte plan, dog saaledes, at maksimumsbeløpet paa enkelt risiko i § 12 fastsættes til kr. 35 000,oo.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til stadslægen i Horten, 5 janr.
at karantænelovens bestemmelser ikke kan komme til anvendelse paa et tilfælde av difteri ombord i en paa byens havn henliggende bark.

Utgiftene i anledning av sykehusopholdet for den syke matros og desinfektionen av lugarerne ombord i barken antages overensstemmende med sundhetslovens bestemmelser at maatte utredes av Hortens bykommune, forsaavidt indlæggelsen og desinfektionen er iverksat av helseraadet for at hindre utbredelse av smitsom sygdom, og vedkommende syke person er ubemidlet.

Der antages ikke at tilkomme stadslægen noget særskilt honorar i det omhandlede tilfælde, jfr. instruks for stadslæger av 18 juli 1913, §§ 1 og 17 og 21.

Skrivelse*) fra Proviantcringsdepertementet, 5 janr.
hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler for salg utenfor Finmarkens amt av melk fløte, smør, ost, høi, halm og hakkelse.

Skrivelse fra Finansdepartementet til overkontroløren for 7 janr.
tobak- og fyrstikbeskatningen i anledning av en henvendelse fra British-American Tobacco Co. (Norway), Ltd., hvori departementet til efterretning og kundgjørelse for vedkommende meddeler, at det i henhold til den ved Stortingets beslutning av 12 december 1917 givne bemyndigelse finder indtil videre at kunne tilstaa stempelavgiftsfrihet ogsaa for røketobakken »Target«, naar dens pris pr. 100 gram ikke overstiger kr. 1,38.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 8 janr.
den av fru Marie Petersen ved gavebrev (skjøte) av 24 november 1917 oprettede stiftelse »Konsul Jacob Petersens minde« for ældre, værdige trængende sjøfolk av Holmestrand og enker efter saadanne samt paa de i gavebrevet indeholdte statutmæssige bestemmelser for denne stiftelse.

Skrivelse fra Finansdepartementet til skattefogden i Søn- 9 janr.
dre Bergenhus amt, hvori uttales, at der ved beregningen av arveavgift i boer ikke antages at kunne medregnes erstatningsbeløp, som i medhold av lov av 25 mai 1917 nr. 3 § 1 utbetales krigsforliste sjømænds efterlatte.

---

*) Bekjendtgj. 7 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor reglerne m. v. er indtat.

10 janr. **Provisorisk anordning** *) om kommunale næringsnævnder og om centralstyrer for amtenes næringsnævnder.

I henhold til grundlovens § 17 bestemmes:

§ 1. I hvert herred skal herredsstyret snarest mulig efter denne anordnings ikrafttræden vælge en eller flere næringsnævnder, som skal forestaa arbeidet for landbruksproduktionens økning i herredet. Indtil valget har fundet sted, fungerer den nuværende næringsnævnd.

Finder Landbruksdepartementet, at en næringsnævnd ikke er forsvarlig sammensat eller ikke utfører sit hverv tilfredsstillende, kan det paalægge herredsstyret at foreta nyt valg.

Enhver, som er valgbar ved kommunale valg, pligter at overta hvervet som medlem av næringsnævnden.

I Finmarkens amt kommer foranstaaende bestemmelser kun til anvendelse i den utstrækning, som Landbruksdepartementet bestemmer.

§ 2. Landbruksdepartementet kan gi nærmere forskrifter om næringsnævndens organisation og virksomhet og om medlemmenes funktionstid.

§ 3. Nævndens medlemmer kan av formandskapet tilstaaes godtgjørelse for sit arbeide. Nævnden kan til arbeidets fremme anta lønnet bistand.

Utgiftene ved nævndens virksomhet utredes av kommunen mot refusion av statskassen i den utstrækning, som Stortinget til enhver tid bestemmer.

§ 4. I hvert amt skal der være et centralstyre for amtets næringsnævnder, hvis medlemmer skal vælges av amtsutvalget og landhusholdningsselskapets styre i forening.

Enhver, som er valgbar ved kommunale valg, pligter at overta hvervet som medlem av centralstyret.

§ 5. Landbruksdepartementet kan gi nærmere forskrifter om centralstyrets organisation og virksomhet og om medlemmenes funktionstid.

§ 6. Hvor hvervet som medlem av centralstyret er særlig byrdefuldt, kan der tilstaaes en godtgjørelse, som fastsættes av amtstinget.

Utgiftene ved centralstyrets virksomhet utredes av amtskommunen mot refusion av statskassen i den utstrækning, som Stortinget til enhver tid bestemmer.

§ 7. Denne anordning træder i kraft straks.

10 janr. **Kongelig resolution,** hvorved Finland anerkjendes som en selvstændig og uavhængig stat.

---

*) Bekjendtgj. 10 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 2.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av direktør G. Lie ved gavebrev av 25 juli 1917 oprettede »Fru Marie Lovise Lie, født Liebigs legat til trængende enslige damer i Molde« samt paa de under 10 september 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 10 janr.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmes: 11 janr.

1. I medhold av byformandskapslovens § 40 meddeles approbation paa Larviks bystyres beslutning av 19 mars 1917 om at oprette folkeregister m. v.
2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes den av Larviks bystyre i møte 19 mars 1917 vedtagne vedtægt for folkeregister for Larvik.

Kongelig resolution **), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Oppegaards herred, Akershus amt, fra 15 mars 1918 og indtil videre skal ha bevilling. 11 janr.

Kongelig resolution **), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Solums herred i Bratsbergs amt, fra 1 mars 1918 og indtil videre skal ha bevilgning. 11 janr.

Kongelig resolution **), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Liknes herred i Lister og Mandals amt, fra 1 mars 1918 og indtil videre skal ha bevilgning. 11 janr.

Kongelig resolution **), hvorved med hjemmel i § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat og drikke i Stamnes herred, Nordlands amt, fra 1 mars 1918 og indtil videre skal ha bevilling. 11 janr.

Den kongelige resolution av 3 mai 1913 om, at bevertning med mat eller drikke inden Sandnessjøens byggeomraade i Stamnes herred skal være gjenstand for bevilling, ophæves fra 1 mars 1918.

---

*) Bekjendt. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

11 janr. **Kongelig resolution** *), hvorved den av Sarpsborgs bystyre i møte den 7 november 1917 besluttede forandring i § 1 i byens lukningsvedtægt (§ 43 i politivedtægtene) stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt ændring.

Efter den stadfæstede forandring skal lukningsvedtægtens § 1 lyde saaledes:

»Utsalgssteder for varer skal med de nedenfor nævnte undtagelser holdes lukket fra kl. 7 aften til kl. 7½ morgen. Fredage samt onsdag før skjærtorsdag er det dog tillatt at holde aapent til kl. 8 aften.

De sidste 8 hverdage før julaften er det tillatt at holde aapent til 9 aften.«

11 janr. **Kongelig resolution** **), hvorved den av herredsstyret i Rissa fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Rissa herred, Søndre Trondhjems amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med nogen forandringer.

11 janr. **Kongelig resolution** *), hvorved nedenstaaende av Lavangens herredsstyre i møte den 27 september 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Lavangens herred, Trømsø amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre:

§ 1. Alle utsalgssteder i Lavangens herred, hvor salg av varer foregaar, skal holdes lukket paa søn- og helligdage.

§ 2. Overtrædelse av disse vedtægter straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339,2.

11 janr. **Kongelig resolution** ***), hvorved der i medhold av § 6 i lov av 8 august 1908 om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. meddeles approbation paa de av herredsstyret for Ullensaker herred, Akershus amt, i møte den 29 september 1917 besluttede nye vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.

11 janr. **Kongelig resolution** †), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8. august 1908 meddeles approbation paa de av herreds-

---

*) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

**) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

***) Bekjendtgj. 14. januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor de nye vedtægter er indtat.

†) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor skogvedtægtene er indtat.

styret for Jevnaker herred, Kristiania amt, i møte 24 september 1917 besluttede skogvedtægter for herredet. 11 janr.

Kongelig resolution *), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8. august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Dyvaags herred, Nedenes amt, i møte den 7 september 1917 besluttede skogvedtægter for herredet. 11 janr.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Beitstads herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 3 november 1917 besluttede nye skogvedtægter for herredet. 11 janr.

Kongelig resolution ***), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning av 30 juli 1915 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Gjerpens herred, Bratsbergs amt, i møte den 11 december 1917 besluttede vedtægter om istandbringelse og indredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning. 11 janr.

Kongelig resolution ***), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning av 30 juli 1915 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Solums herred, Bratsbergs amt, i møte den 15 december 1917 besluttede vedtægter om istandbringelse og indredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning. 11 janr.

Kongelig resolution †), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Nes herred, Akershus amt, til 50 ha., og kongelig resolution av 25 august 1911, hvorved det koncessionsfri skogareal blev nedsat til 100 ha., ophæves. 11 janr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution †), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 11 janr.

*) Bekjendtgj. 14. januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor skogvedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor de nye skogvedtægter er indtat.

***) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægtene er indtat.

†) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

11 janr. 1917, nedsættes indtil videre for Fosnes herred, Nordre Trondhjems amt, til 1 ha., og for Nes herred, Akershus amt, til 20 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

11 janr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. Til at forestaa landets fiskeforsyning og statens indkjøp av de sild- og fiskevarer, hvorfor der er garantert mindstepriser, oprettes midlertidig en Statens Fiskecentral med sæte i Kristiania, bestaaende av
   A. 1 kontor for indkjøp av fiskevarer;
   B. 1 kontor for indkjøp av sild;
   C. 1 kontor for salg og fordeling av statens sild og fiskevarer til indenlandsk forbruk

   og under ledelse av en direktion, bestaaende av 4 medlemmer, hvoriblandt cheferne for de nævnte 3 kontorer.
2. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
3. Provianteringsdepartementet bemyndiges til
   a. at utfærdige forskrifter for Statens Fiskecentrals virksomhet;
   b. at fatte bestemmelse om, fra hvilken tid de forskjellige kontorer skal træde i funktion;
   c. at opnævne direktionens formand og fastsætte direktørernes løn.
4. Statens Centralkontor for Fiskeforsyningen med sæte i Bergen ophæves fra det tidspunkt, som nærmere bestemmes av Provianteringsdepartementet.

11 janr. **Kongelig resolution***), hvorved der bl. a. nedsættes en komité paa 3 medlemmer til at utrede de for landets industri og levnetsmiddelforsyning for tiden foreliggende fettspørsmaal og til at avgi motivert forslag til de foranstaltninger, staten antages at burde træffe for at sikre en gjennemført og rationel utnyttelse av landets beholdninger og tilganger paa fett og oljer av enhver art.

11 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 1 a og e i lov nr. 5 av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december 1917, om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at indgaa kontrakter med andre end staten om fremstilling og levering av sildolje, guano og kraftfôrstoffe av sild og fisk eller avfald derav.

*) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

Provianteringsdepartementet bemyndiges til at dispensere fra foranstaaende bestemmelse paa den maate og under de betingelser, som av dette fastsættes. 11 janr.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes efter § 8 i lov nr. 5 av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december 1917.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov nr. 12 av 14 december 1917 Provianteringsdepartementet bemyndiges til indtil videre at fastsætte andre størrelser paa de brødsorter, som er nævnt i lov nr. 3 av 11 juni 1915 om salg av brød efter vegt § 1, end der bestemt. 11 janr.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved den ved kongelig resolution av 14 december 1915 i henhold til lov om arbeidstvister av 6 august s. a. § 27 oprettede Østlandets mæglingskreds deles i 2, nemlig: 11 janr.

1. Kristiania kreds, omfattende Kristiania by og Akershus amt, og
2. Østlandets kreds, omfattende Smaalenene, Hedemarkens, Kristians, Buskeruds, Jarlsberg og Larviks og Bratsbergs amter.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse av Molde bystyres beslutning i møte den 30 oktober 1917 angaaende forhøielse indtil videre med 20 % av de ved høieste resolution av 26 april 1898 approberte takster for skorstensfeining sammesteds. 11 janr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godgjendelse som gjældende indtil videre av Tromsø bystyres beslutning i møte den 23 november 1917 angaaende forhøielse av de ved kongelig resolution av 25 februar 1916 fastsatte feiertakster for byen. 11 janr.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av kaffe utenfor Finmarkens amt. 12 janr.

Skrivelse**) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov 12 janr.

*) Bekjendtgj. 14 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.
**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

12 janr. av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for grønsaape (alm. grønsaape og linoljesaape).

12 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for harpiks.

12 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for træduk (forskallingsduk) av merkerne »Bacula« og »Xylowire«.

12 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for lærlim.

12 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 bestemmes, at der ved salg av rør og fittings ikke maa beregnes høiere priser end de i Norsk standardliste opførte beløp med procenttillæg.

14 janr. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december s. a. og kongelig resolution av 26 oktober s. a. samt lov av 6 juli 1917 og kongelig resolution av 21 december s. a., fastsættes regler for tilvirkning, merkning og salg av ost og mysost i forbindelse med de under 5 januar 1918 fastsatte maksimalpriser for ost.

14 janr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av kongelige resolutioner av 26 oktober, 23 november og 21 december 1917 og 11 januar 1918 bestemmes:

I. Mykt brød skal kun sælges i følgende typer og størrelser:

a) Brød bakt av landsmel eller andet mel med statstilskud som 910, 260 og 65 grams brød.

b) Brød bakt av sigtet hvetemel eller sigtet rugmel som 260 og 65 grams brød.

Disse bestemmelser er dog ikke til hinder for, at der kan sælges avskaarne dele av brød. Disse dele skal i saa fald sælges efter vegt.

---

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor reglerne m. v. er indtat.

II. Det er forbudt at sælge eller fremstille for salg andre haarde brødsorter end: 14 janr.
a) Kavringer og kjæks tilvirket av havremél, landsmel eller hvetemel.
b) Knækkebrød og flatbrød tilvirket av bygmel eller havremel.

III. Det er forbudt at sælge kaker, som er fremstillet av andet mel end landsmel. Salg og fremstilling for salg av andre konditorvarer, hvortil benyttes mel eller sukker, er forbudt.

IV. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til at utfærdige de nærmere regler om gjennemførelse av disse bestemmelser og til at dispensere fra bestemmelserne.

V. Overtrædelse av disse bestemmelser eller av de i medhold herav utfærdigede regler er belagt med straf, jfr. § 3 i lov nr. 3 av 11 juni 1915 og § 8 i lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a.

VI. Disse bestemmelser træder i kraft fra og med 14 januar 1918.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori departementet uttaler, at der for notarialattester, som kræves av Kirkedepartementet i anledning av den under dette hørende revision av legaters regnskaper i henhold til sportellovens § 167, antages ikke at burde beregnes gebyr. 16 janr.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 i § 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket 16 janr.

Kromsure salte,
Kromalun.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Jone Johannessen Herrebakke og hustru Ingerid Larsdatter ved gavebrev av 22 november 1901 oprettede legat for trængende i Suldal samt paa de under 10 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 17 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av teaterchef Johan Fahlstrøm og hustru, skuespillerinde Alma Fahlstrøm, født Bosse, ved gavebrev av 14 april 1917 oprettede »Student Arne Fahlstrøms legat« til stipendier for begavede, ubemidlede studerende under deres ophold 18 janr.

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

18 janr. ved Universitetet samt paa den under 27 april 1917 utfærdigede fundas for dette legat.

18 janr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av grosserer Waldemar Hvistendahl ved gavebrev av 17 april 1917 oprettede legat til den Tordenskjoldske høiere almenskole i Holmestrand samt paa de under 5 november og 22 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

18 janr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelige resolutioner av 26 oktober, 23 november og 21 december 1917, bestemmes:

1. Det er forbudt hoteller, kafeer, restauranter, ogsaa dampskibsrestauranter, spiseforretninger og enhver anden forretning, som serverer mat mot godtgjørelse, for nogen person til noget maaltid — uanset om dette serveres efter en paa forhaand opstillet spiseseddel (menu) eller sammenstilles for tilfældet efter frit valg (efter a la carte seddelen) — at servere mer end 3 retter mat, heri i tilfælde indbefattet suppe og dessert. Av disse tre retter maa kun en serveres i stekt tilstand.
2. Denne bestemmelse træder i kraft fra og med 20 januar 1918.
3. Det paalægges de under punkt 1 nævnte bedrifter som pligt indtil videre at opbevare et eksemplar av den eller de for hver dag benyttede spisesedler.
4. Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder eller med begge disse straffe, jfr. § 8 i lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a.

18 janr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av kjeks.

18 janr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpris for knækkebrød.

18 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av tjære. (Norsk kultjære).

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for shellak. 18 janr.

Rundskrivelse fra statssekretæren til departementerne om indberetninger til Statskalenderens redaktør: 18 janr.

Det har særlig i de sidste aar mer og mer vist sig, at det er vanskelig at faa samlet ind oplysninger til Statskalenderen i betimelig tid, før arbeidet med trykningen av ny utgave begynder.

Grunden hertil er for regjeringskontorenes og de øvrige administrationskontorers vedkommende den, at de netop i den tid, det her gjælder — aarets 2 – 3 sidste maaneder — er sterkt optat med budgetforslag og andet presserende arbeide.

Da man tror, det vilde være fordelagtig for alle parter, at det manuskript til den nye kalender, som i oktober forelægges departementerne m. v. til gjennemgaaelse og rettelse, paa forhaand mest mulig var ført à jour av redaktøren, tillater man sig at henstille til samtlige departementer og andre centraladministrative kontorer, saaledes som allerede nu sker fra enkelte offentlige institutioners side, efterhaanden i aarets løp at gi Statskalenderens redaktør meddelelse om de avgjørelser (utenfor kongelige resolutioner), som træffes, og som har interesse for Statskalenderen.

Paa samme tid som dette vil væsentlig forenkle vedkommende kontorers arbeide med manuskriptet, naar dette forelægges, vil det for Statskalenderens redaktør være av stor betydning, at hans arbeide paa denne maate kan fordeles paa det hele aar, mot at, som nu, den væsentlige del av arbeidet med forberedelsen til kalenderens trykning maa foregaa under sterkt press i løpet av et par uker, forat kalenderen skal kunne foreligge færdig i rimelig tid.

Man vilde være taknemmelig, om den nye ordning kunde bli betragtet som gjældende fra dette aars begyndelse av.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av statsmargarin (indeholdende 75 % vanlig margarin og 25 % dansk meierismør). 21 janr.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rigets herreder og lov av 22 janr.

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor de stadfæstede nye politivedtægter er indtat.

22 janr. 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse — med enkelte ændringer — paa en av herredsstyret for Eidskogs herred, Hedemarkens amt, den 2 februar 1917 vedtat beslutning til nye politivedtægter for herredet, som skal træde istedenfor de ved kongelige resolution av 3 januar 1902 stadfæstede vedtægter.

22 janr. **Kongelig resolution** *), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret i Opdals herred, Buskeruds amt, under 15 december 1917 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

22 janr. **Kongelig resolution** **), hvorved der meddeles stadfæstelse paa det av politimesteren i Vadsø fremsatte forslag til forholdsregler for kjøpstaden Vadsø til overholdelse av bestemmelserne i lov av 11 juni 1857 angaaende avgifter til kommunekassen av hunder i kjøpstæderne og visse ladesteder, hvilke regler skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 22 mars 1877 stadfæstede regler om samme emne.

22 janr. **Kongelig resolution** ***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat og drikke i Fredrikshald, fra 1 mars 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

22 janr. **Kongelig resolution** ***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 bestemmes, at enhver, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Fredriksværn, fra 1 mars 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling,

22 janr. **Kongelig resolution** ***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov nr. 5 av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge i Eigersunds ladested, fra 1 mars 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

22 janr. **Kongelig resolution** ***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Drangedals herred, Bratsberg amt,

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor de omhandlede forholdsregler er indtat.

***) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

fra 1 mars 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling. 22 janr.

Kongelig resolution *), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Bardu herred i Tromsø amt, fra 1 mars 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling. 22 janr.

Kongelig resolution *), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge i Tromsø by, fra 1 mars 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling. 22 janr.

Kongelig resolution **), hvorved den av Rakkestads herredsstyre i møte den 21 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Rakkestads herred, Smaalenene amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med et par forandringer. 22 janr.

Kongelig resolution **), hvorved den av Flesbergs herredsstyre i møte den 1 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Flesbergs herred, Buskeruds amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring. 22 janr.

Kongelig resolution ***), hvorved den av Drangedals herredsstyre i møte den 9 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Drangedals herred, Bratsbergs amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre og som trædende istedenfor den ved kongelig resolution av 3 april 1912 approberte lukningsvedtægt for herredet. 22 janr.

Kongelig resolution **), hvorved den av Fjelbergs herredsstyre i møte den 17 september 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Eid sogn i Fjelbergs herred stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med et par tilføielser. 22 janr.

Kongelig resolution **), hvorved den av Tingvolls herredsstyre i møte den 12 december 1917 fastsatte vedtægt 22 janr.

---

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.
**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
***) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor vedtægten er indtat.

22 janr. angaaende lukningstid for utsalgssteder i Tingvolls herred, Romsdals amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med nogen forandringer.

22 janr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Fillans herredsstyre i møte den 11 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Fillans herred i Søndre Trondhjems amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring.

22 janr. **Kongelig resolution****), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 1ste avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Hvaler herred, Smaalenene amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 janr. **Kongelig resolution****), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 1ste avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Ringsaker herred, Hedemarkens amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 16 mai 1911 om nedsættelse for herredet av skogkoncessionsgrænsen til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 janr. **Kongelig resolution****), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 1ste avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Sør-Odals herred, Hedemarkens amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 4 april 1913 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 janr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

I. Den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 2 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Agdenes herred, Søndre Trondhjems amt, til 50 ha.

II. Den koncessionsgrænse, som er nævnt i samme love § 3 første avsnit og § 4, nedsættes for samme herred til 100 ha.

III. Disse bestemmelser træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2 og § 3 1ste avsnit i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Stjørdals herred, Nordre Trondhjems amt, til 30 ha. 22 janr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes indtil videre 22 janr.

til 10 ha. for følgende herreder:

Stods herred, Nordre Trondhjems amt,
Beitstads herred, Nordre Trondhjems amt,
Sparbu herred, Nordre Trondhjems amt,
Norderhovs herred, Buskeruds amt,
Aurlands herred, Nordre Bergenhus amt,
Brandvals herred, Hedemarkens amt, —

til 5 ha. for

Eresfjord og Vistdals herred, Romsdals amt,

og til 3 ha. for

Hvaler herred, Smaalenene amt.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Vardals herred, Kristians amt, i møte den 22 september 1917 besluttede nye skogvedtægter for herredet, — dog med et par forandringer. 22 janr.

Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Eidsvolls herred, Akershus amt, senest i møte den 3 november 1917 besluttede skogvedtægter for herredet. 22 janr.

Kongelig resolution*), hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade paa bufæ ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2. punktum meddeles approbation paa de av Lunds og Avaldsnes herredsstyrer i Stavanger amt henholdsvis 8 december og 14 september 1917 fattede beslut- 22 janr.

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4,
**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor de approberte skogvedtægter er indtat.
***) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor skogvedtægtene er indtat.

22 janr. ninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred paatræffes uten ledsager i beitestrækning i den tid, bufæ beiter, kan saavel grundeieren som bufæets eier eller besidder og enhver i strækningen havneberettiget straks la dræpe paa stedet eller, inden 3 maaneder, kræve dræpt ved politiets foranstaltning.

22 janr. **Kongelig resolution***) hvorved der i henhold til §§ 15 og 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa de av Aardals herredsstyre fattede beslutninger av 29 september, 29 oktober og 27 december 1917 angaaende tvungen opmaaling av tomter og grunder samt angaaende betalingsregulativ herfor og for bygningstilsyn for det bygningsloven underlagte omraade paa Farnes i nævnte herred.

22 janr **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til § 6, jfr. § 7, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Tønsberg bystyres beslutning i møte den 30 november 1917 angaaende utvidet regulering med tilbaketrukket byggelinje av Sven Foyns gate paa strækningen mellem Storgaten og Tønsberg—Eidsfossbanen sammesteds. (Beslutningen er angit med røde linjer paa et under saken fremlagt kart).

22 janr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 1 litra d i lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. bemyndiges Provianteringsdepartementet eller den, dette dertil bemyndiger, til at paaby anmeldelse av forraad av fettstoffe og oljer av enhver art og til at træffe bestemmelse om, hvorledes og inden hvilken frist anmeldelse skal finde sted.
2. Overtrædelse av de i medhold herav utfærdigede bestemmelser straffes efter § 8 i nævnte lov med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder eller med begge disse straffe. Bestaar overtrædelsen i undladelse av at avgi opgave eller avgivelse av urigtig eller ufuldstændig opgave over forraad av varer, kan vedkommende vareforraad ved dom inddrages hos den skyldige eller den, paa hvis vegne han har handlet.
3. Denne resolution træder i kraft straks.

22 janr. **Kongelig resolution**, hvorved med hjemmel av lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917 § 5, nr. 1 b og nr. 3, bestemmes, at indskuds og pensions-

*) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor betalings regulativet m. v. er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

grundlaget for geistlige embeder og bestillinger 22 janr.
indtil videre fastsættes til de beløp, som er opført paa en fremlagt liste med tillæg av de alderstillæg, den husleiegodtgjørelse eller avsavnsgodtgjørelse, samt den værdi av embedsgaardsutbytte eller av fri bolig, som indehaveren av vedkommende embede eller bestilling til enhver tid maatte oppebære.

Kongelig resolution, hvorved i henhold til § 83, 5 i 22 janr.
lov av 23 juli 1915 om smaabruk- og boliglaan bestemmes:

1. At formanden i Smaabruks- (bolig-)nævnden i Kjelviks herred, Finmarkens amt, skal ha skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen for reiser, som han foretar i anledning av forannævnte lov.
2. At kostgodtgjørrlsen beregnes efter 3dje klasse i lov om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 17, jfr. tillægslov av 26 juli 1916 (nr. 8).

— — — — —

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at § 10 C 10 22 janr.
i de ved kongelig resolution av 6 januar 1906 med flere senere resolutioner stadfæstede statutter for Understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte stadfæstes i følgende forandrede form:

»10. Korpslæge Axel Holst og hustrus legat, stort kr. 24 000,00, hvis renter indtil videre skal tilfalde en navngiven person for hendes levetid. Efter hendes død skal renterne aarlig utdeles i to portioner til avdøde lægers døtre, som har fyldt 15 aar, til hjælp ved deres utdannelse; hvis utdannelsen ikke skulde være avsluttet ved deres fyldte 21 aar, kan vedkommende fremdeles nyde godt av legatet. Korpslæge Axel Holst og hustrus efterkommere skal under ellers like vilkaar være fortrinsberettiget.«

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 22 janr.
paa den i generalforsamling den 27 oktober 1917 vedtagne forandring i den for Meldals Brandassuranseforening for Løsøre og Indbo m. m. ved høieste resolution av 17 oktober 1904, jfr. kongelig resolution av 15 november 1912 og den norske regjerings resolution av 22 oktober 1913, approberte plan.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 22 janr.
paa en i aalmannmøte den 30 april 1917 i Valle herads Brandtrygdelag vedtat forandring i § 21 i de for laget ved kongelig resolution av 7 april 1906, jfr. kongelige resolutioner av 18 september 1914 og 9 juli 1915, approberte love.

22 janr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamlinger den 6 december 1916 og 3 oktober 1917 besluttede forandringer i §§ 2, 3, 4, 10, 14, 19 og 20 i den for Nes Løsørebrandassuranseforening ved høieste resolution av 17 november 1882, jfr. resolutioner av 31 oktober 1884, 5 september 1899, 20 december 1910 og 16 oktober 1911, approberte plan.

22 janr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at Akershus amtstings beslutning av 8 november 1917 om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for amtet approberes.

22 janr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at der oprettes en central for huder, skind og lær, bestaaende av 5 fagrepræsentanter og en repræsentant for staten.

23 janr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementent — paa »Legatet Petter Adolph Duus og hustru Else Sophie, født Zetlitz's minde« — oprettet av frk. Elisabeth Duus ved testamente av 7 oktober 1908 og 21 juli 1909 — til fremme av lægevidenskabelige studier (ved norske læger uteksaminert ved Kristiania Universitet) samt paa den under 10 mars 1915 utfærdigede fundas for dette legat.

23 janr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av stamhusbesidder J. C. H. Wedel Jarlsberg og hustru C. Wedel Jarlsberg, født von Radetzka-Mikulicz, ved gavebrev av 25 september 1917 oprettede »H. og C. Wedel Jarlsbergs selveierlegat for Jarlsbergs husmænd og arbeidere« samt paa de under 31 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

23 janr. **Skrivelse** *), fra Provianteringsdepartementet:

Fra 1 februar d. a. og indtil videre er det forbudt at fremstille:

1. Kondensert melk, sukret eller usukret.
2. Sterilisert melk og sterilisert fløte.
3. Tørmelk (melkemel).
4. Fløte, som indeholder over 20 % fett, derunder kremfløte.

Departementet kan meddele dispensation fra dette forbud i den utstrækning, som forholdene tillater, og paa de betingelser, som til enhver tid findes nødvendige.

Overtrædelse av disse bestemmelser eller av de i medhold herav givne regler straffes med bøter eller fængsel indtil

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

6 maaneder eller begge dele (jfr. § 8 i lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a.). 23 janr.

Skrivelse *), fra Industriforsyningsdepartementet: 25 janr.

For at opnaa en retfærdig fordeling og rationering av de i landet værende industrielle raastoffe bestemmes i henhold til lov av 14 mai med tillægslov av 14 december f. a., jfr. kongelige resolutioner av 25 mai og 22 september f. a., at der pr. 31 ds. skal foretages optælling av samtlige beholdninger av raamaterialer for uldvareindustrien. Opgaverne indsendes snarest mulig og senest inden 10 februar d. a. til Statens Tekstilcentral, adresse Karl Johansgate 27, Kristiania, som vil tilstille de forskjellige bedrifter og handlende skemaer til utfyldning. Hvis saadanne skemaer ikke er mottat, kan de rekvireres fra nævnte central.

Samtidig bestemmes, at al omsætning av nævnte varer er forbudt fra og med 31 ds. Efter denne tid kan omsætning kun finde sted efter bestemmelser, som vil bli kundgjort om faa dage.

Overtrædelse av disse bestemmelser, som træder i kraft idag, er belagt med straf av bøter eller fængsel i indtil 6 maaneder.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av té. 25 janr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av pakpapir. 26 janr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av træfrit trykpapir. 26 janr.

Skrivelse fra Socialdepartementet til formanden i en husleienævnd, hvori uttales: 28 janr.

Efter lov om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 er der ikke adgang til at beregne gebyr av huseier, som søker om nævndens samtykke til forhøielse av leie, opsigelse av leieboer m. v., likesaalitt som av leieboer, der søker om nedsættelse av leie, samtykke til fremleie e. lign.

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

28 janr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for islandsk faarekjøt.

28 janr. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av kongelig resolution av 21 december 1917 fastsættes bestemmelser for anvendelse av korn eller produkter derav til dyreføde, gjældende fra og med 1 januar 1918.

29 janr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa en under 17 november 1917 utfærdiget ny fundas for det ved kongelig resolution av 23 juli 1909 stadfæstede »Ivar Torkildsens legat« til bedste for trængende vanføre i Bergen og Bergenhusamtene.

29 janr. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til Socialdepartementet:

Som regel forløper ganske vist blød chanker, som henhører under de smitsomme sygdomme, uten at medføre særlig farlige sygdomstilstande, men man ser dog av og til, at sygdommen kan anta baade et ondartet lokalt forløp (den phagedeniske chanker), og at den kan kompliceres med blodforgiftning foranlediget ved dannelsen av byld i lyskeregionen (pyæmi ved suppurativ bubo).

Jeg anser det derfor rettest, at personer lidende av blød chanker (ulcus molle) av helseraadet behandles efter regelen i sundhetslovens § 21, det vil sige, at de indlægges i sykehus for at hindre utbredelse av smitte, medmindre helseraadet har grund til at anta, at patientens livsforhold, moralitet eller andre forhold gjør det mindre sandsynlig, at smitten fra ham (eller hende) vil kunne overføres til andre, jfr. Justisdepartementets rundskrivelse av 26 mai 1905.

Hvad specielt den omhandlede svenske anlægsarbeider angaar, foreligger ingen oplysning om, at hans forhold skulde fremby nogen garanti som nævnt mot smitteoverførelse til andre. Jeg antar derfor, at berettigelsen av sykehusindlæggelse i henhold til sundhetslovens § 21 i dette tilfælde ikke vil kunne bestrides.

---

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.
**) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

Stortingsbeslutning*)[1]) angaaende omordning av 30 janr. statens revisionsvæsen, saalydende:

I.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

II.

1. Revisionsdepartementet ophæves, og særregnskapenes revision og decision henlægges under statsrevisionen.
   Denne ordning træder i kraft den 1 juli 1918.
2. For statsrevisionen vedtages instruks overensstemmende med et fremlagt utkast.
3. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
4. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

III.

Instruks for statsrevisionen.

§ 1. Under statsrevisionen oprettes saa mange kontorer, som den til enhver tid trænger.

Den daglige ledelse forestaaes turvis av en av statsrevisorerne efter statsrevisionens nærmere bestemmelse.

Statsrevisionen utfærdiger en instruks for arbeidsordningen i kontorene.

§ 2. Personalet bestaar av 2 ekspeditionschefer og det fornødne antal byraachefer og underordnede tjenestemænd. Under den ene ekspeditionschef kan blandt andet henlægges behandlingen av de konstitutionelle saker.

Ekespeditionschefer og byraachefer ansættes og avskediges av Stortingets præsidentkollegium efter indstilling fra statsrevisionen. De underordnede tjenestemænd ansættes og avskediges av statsrevisionen. Hvis ikke andet er bestemt ved lov, gjælder en gjensidig opsigelsesfrist av 6 maaneder for ekspeditionschefer og byraachefer og 3 maaneder for de underordnede tjenestemænd.

Statsrevisionen træffer bestemmelse om konstitution og midlertidig suspension.

§ 3. Statsrevisionen vælger selv formand og næstformand.

Formanden indkalder statsrevisionen til møter, saa ofte det findes nødvendig, og leder forhandlingene i disse.

Over forhandlingene føres protokol.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

[1]) Se St.prp. nr. 21 for 1917; jfr. Ot.prp. nr. 1 for 1917 og Indst. S. LXIII for 1914. Indst. S. LXXV. St.tid. s. 92—129.

30 janr. § 4. I statsrevisionens møter kan ingen beslutning fattes, saafremt ikke mindst 3 av statsrevisorerne er tilstede og enig i samme.

Enhver statsrevisor har ret til at kræve nærmere oplysninger indhentet og til at ledsage de beretninger og indstillinger, som statsrevisionen avgir, med de bemerkninger, han finder paakrævet.

§ 5. Statsrevisionen har under utførelsen av sit hverv særlig at vaake over:

1. At regnskapene avgives i rette tid og rette form samt revideres saa hurtig som mulig og med tilbørlig nøiagtighet.
2. At alle staten tilkommende indtægter i rette tid er betalt eller paa behørig maate indkrævet, at alle statens utgifter i rette tid er utbetalt eller anvist, samt at alle indtægter og utgifter, beholdninger og værdier av enhver art er regnskapsført i overensstemmelse med gjældende regler.
3. At ingen indtægt eller utgift er i strid med de av Stortinget bevilgede budgetter, at ethvert beløp er postert paa rigtig konto, samt at ikke uhjemlet overførsel av beløp fra en budgettermin til en anden finder sted.
4. At de besluttede foranstaltninger blir gjennemført uten unødig ophold, og at der ved budgetternes gjennemførelse vises skjønsomhet og skyldige økonomiske hensyn.
5. At samtlige indtægter og utgifter, beholdninger og balancer i de til statsregnskapet avgivne særregnskaper rigtig optages i dette.

§ 6. Antegnelserne utfærdiges av en statsrevisor eller av den ekspeditionschef eller byraachef, som statsrevisionen bemyndiger.

Hvis Odelstinget antages at skulle avsi decision, utfærdiges antegnelsen av statsrevisionen. Likesaa hvor sakens beskaffenhet ellers gjør det ønskelig.

Saasnart antegnelserne er kommet tilbake med besvarelser, utarbeides utkast til vedtegninger med indstilling til decision.

Vedtegninger og indstillinger til decision utfærdiges av statsrevisionen, hvis Odelstinget skal avsi decision.

Decision, som ikke hører under Odelstinget, avsiges av statsrevisionen; men statsrevisionen kan overlate en statsrevisor at avsi decision i saker, som ikke er av principiel betydning eller av større økonomisk rækkevidde.

§ 7. Nærmere bestemmelser angaaende fordelingen av arbeidet mellem statsrevisorerne samt angaaende de enkelte statsrevisorers myndighet skal, forsaavidt de ikke er fastsat i lov eller instruks, vedtages i møte av statsrevisionen.

§ 8. Statsrevisionen avgir beretning om sin virksomhet i sidste budgetaar til hvert ordentlig Stortings Odelsting. 30 janr.

De ekstrakter, statsrevisionen har at bekjendtgjøre efter grundlovens § 75 k, skal gi en summarisk oversigt over statens indtægter og utgifter, beholdninger og gjæld ved utgangen av det sidst forløpne regnskapsaar, sammenstillet med det av Stortinget vedtagne budget.

Ekstrakten skal dog ikke opta de ved revisionen fundne mangler, medmindre disse er paatagelige og av administrationen erkjendte feil.

§ 9. Denne instruks træder i kraft den 1 juli 1918.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av enkefru Anna Dorthea Hagelsteen ved testamente av 26 august 1901 oprettede »Didrik Johan Hagelsteen og hustrus legat« for trængende enker og ugifte døtre efter snekkere i Bergen samt paa den under 12 november 1917 utfærdigede fundas for dette legat. 30 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av gaardbruker Christian Paulsen Næss og hustru Maren Sofie Christensdatter ved testamenter av 19 oktober 1909 og 25 februar 1910 oprettede »Maren Sofie Paulsen Næss's legat« til fordel for trængende i Hedrum hovedsogn og hedningemissionen samt paa de under 31 oktober 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 30 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder Jacob Rytter Olsen oprettede »Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat for »Foreningen til evangeliets forkyndelse for skandinaviske sjømænd i fremmede havne« samt paa de under 28 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 30 janr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristianta i anledning av en forespørsel fra et skolestyre, hvori uttales: 31 janr.

Departementet antar, at der intet er til vinder for, at der i henhold til landsskolelovens § 5, 3 oprettes en tvungen fortsættelsesskole, hvor hovedfaget blir undervisning i huslig økonomi. Men da ogsaa en saadan fortsættelsesskole er tænkt som en almendannende skole, maa der ved siden av huslig økonomi i passende utstrækning ogsaa medtages undervisning i nogen av de almindelige skolefag, saaledes eksempelvis i morsmaal, samfundslære, regning og de dele av naturfaget, som staar i forbindelse med skolekjøkkenundervisningen. Til at indskrænke denne fortsættelsesskoles kursus under det i

31 janr. § 5 bestemte minimum av 8 uker er der ikke lovlig adgang. Det bedes bemerket, at vedkommende kredses uttalelse i tilfælde maa indhentes, før den heromhandlede fortsættelsesskole kan gjøres obligatorisk for barnene m. v.

31 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem i anledning av forespørsel fra en skolekreds om, hvorledes der skal forholdes med gjenopførelse av kredsens nylig opbrændte skolehus, hvor der tillike var familiebolig for læreren.

Departementet uttaler, at kredsen med hjemmel av skolelovens § 39 har ret til at kræve, at utgiftene ved husets gjenopførelse og fremtidig vedlikehold overtages av herredet. Da læreren, efter hvad der er oplyst, er ansat med ret til familiebolig, maa herredet ogsaa opføre saadan.

Naar herredet som følge av kredsens forlangende overtar gjenopførelse og fremtidige vedlikehold, gaar eiendomsretten til tomten (som forutsættes nu at være hos kredsen) samt retten til brandskadeerstatningen over til herredet (kfr. skrivelser av 7 mai 1898 og 12 februar 1907).

31 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forespørsel fra en lærer og kirkesanger, hvori departementet uttaler, at et ved nævnte lærers ansættelse i kundgjørelsen om posten tat forbehold om, at læreren skal være forpligtet til uten særskilt godtgjørelse at forrette som organist, fordi den posten tillagte jordvei er større, end skoleloven kræver som minimum, ikke kan ansees som lovmedholdig.

31 janr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket

Vismut og vismutforbindelser.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

31 janr. **Rundskrivelse** fra medicinaldirektøren til helseraadsordførerne:

Min opmerksomhet er blit henledet paa, at det er noksaa almindelig, at priveteneer mangelfulde ved skolerne utover landet. I mange tilfælde findes der kun ét privet til fælles avbenyttelse for gutter, piker og lærer, og det er en sjeldenhet, at der findes pissoir for guttene.

Skoledirektøren i Bergen stift, med hvem jeg har korrespondert om saken, har uttalt, at det er vanskelig for ham at faa en forandring gjennemført, naar forholdet taales av sundhetsvæsenet. Han bemerker, at det ofte hænder, at der i planer

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

til nye skolehus ikke er medtat noget om priveter, uten at der i den anledning gjøres anmerkning fra helseraadets side. 31 janr.

Jeg tillater mig herved at henstille til helseraadet at ha sin opmerksomhet henvendt paa det foran omhandlede forhold. Ifølge landsskolelovens § 13 (lov nr. 1 av 13 august 1915) skal bl. a. helseraadet, inden nogen plan for opførelse av ny skolebygning blir vedtat, ha hat anledning til at uttale sig om den. Likeledes skal der gives helseraadet anledning til at uttale sig om de øvrige rum, som agtes benyttet til skolen. Til skole maa intet rum eller hus benyttes, mot hvis bruk i dette øiemed helseraadet har nedlagt forbud.

Herved vil helseraadet ha anledning til at paatale ogsaa mulige mangler med hensyn til privetanordninger.

Ogsaa ved ældre skolehus bør helseraadene, naar leilighet gives, gripe ind og ved indtrængende henstillinger til vedkommende kommunale myndigheter søke forholdene i den omhandlede retning mest mulig forbedret.

Jeg tillater mig i denne forbindelse at henlede opmerksomheten paa Justisdepartementets rundskrivelse av 23 november 1911, hvorefter skyssgodtgjørelse for reiser til kontrol med renholdsreglernes overhold i skoler av departementet vil bli bevirket anvist helseraadsordførere i landdistrikterne under forutsætning av, at kostgodtgjørelsen utredes av vedkommende amts kommune. Dette sker nu i samtlige amter undtagen Smaalenene, hvor amtskommunen har erklæret sig uvillig til at utrede denne utgift.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 bestemmes: 1 febr.

I. Den godtgjørelse for mindsteindtægt, som skal betales redere, som seiler til maksimalfragt, blir at utregne:
   a) for de fartøier, som seiler i farezonen, efter de tidsbefragtninger, som noteres paa det engelske fragtmarked, og
   b) for de fartøier, som seiler utenfor farezonen, efter de rater, som betales i tidsbefragtning av den norske stat.

II. Provianteringsdepartementet bemyndiges til at fastsætte erstatningsbeløpenes størrelse paa grundlag herav.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmes: 1 febr.

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1, kfr. lov av 14 juli 1916, skal den gran (»Kyrkjegrana«), som vokser paa Gransherad prestegaards grund Kirkevoll — gaardsnr. 10 bruks nr. 1 i Gransherad,

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

1 febr. Bratsbergs amt, være fredet med beskadigelse eller ødelæggelse.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa fredningsstedet.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at enhver, der gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Hareids herred, Romsdals amt, fra den 1 april 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved den av Lista herredsstyre i møte den 29 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Lista herred, Lister og Mandals amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring.

Den stadfæstede vedtægt er saalydende:

§ 1. I Lista herred skal alleslags utsalgssteder holdes lukket paa søn- og helligdage.

Julaften skal utsalgsstedene lukkes kl. 6 em. Paa virkedagene skal utsalgsstedene holdes lukket fra kl. 7 em. til kl. 8 fm. i maanedene oktober, november, december, januar, februar og mars og fra kl. $7^1/_2$ em. til 8 fm. i maanedene april, mai, juni, juli, august og september.

§ 2. Overtrædelse av disse vedtægter straffes efter loven, jfr. strfl. § 339,2.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av § 6 i ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 med senere tillægslove bestemmes, at den kontrol med handel med sprængstoffe av hvilkensomhelst art, som ved kongelig resolution av 11 juni 1915 er besluttet for Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter, fra 1 januar 1918 skal indføres for det hele land.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Aalvundeids herred, Romsdals amt, og Furnes herred, Hedemarkens amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om hvervelse av fast eiendom paa landet

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr 5.

av 14 august 1917, nedsættes indtil videre til 10 ha. 1 febr.
for følgende herreder:

Borge herred, Smaalenene amt,
Gjerdrums herred, Akershus amt, og
Søndre Frons herred, Kristians amt.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved der i medhold § 6 i 1 febr.
lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1918 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Otterøy herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 27 oktober 1917 besluttede nye skogvedtægter for herredet, — dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til § 6, jfr. 1 febr.
§ 7, 2 og § 89, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 3 i lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 bestemmes:

1) At der meddeles approbation — paa en nærmere angit betingelse — paa Sandefjord bystyres beslutning i møte den 21 september 1917 angaaende regulering med tilbaketrukne byggelinjer av strøket mellem Kongens gates forlængelse, Bjerggaten og Storgaten sammesteds. (Reguleringen er angit paa et under saken fremlagt rids).
2) At der meddeles saadan dispensation fra ovennævnte lov av 19 mai 1904, at det tillates at opføre trækbygninger overensstemmende med lovens § 3, 2 i strøket nordenfor Kongens gates forlængelse og østenfor havnesporet i Sandefjord.
3) At der meddeles approbation paa den av Sandefjords bystyre i møte den 24 oktober 1917 fattede beslutning til skjærpelse i bygningsloven, forsaavidt angaar tomten nordenfor Kongens gates forlængelse sammesteds, dog saaledes at beslutningen faar følgende redaktion:

»Til indhegning mot gate i strøket nord for Kongens gates forlængelse skal benyttes staaltraadgjærde av 1,1 meters høide. Paa dennes indside plantes hæk av ligustrum eller lignende, og denne holdes avklippet i 1,3 meters høide.

Uthusbygning tillates ikke opført i dette strøk.«

---

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor de approberte nye skogvedtægter er indtat.
**) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

1 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved der i henhold til § 67 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Narvik bystyres beslutning i møte den 13 september 1917 til skjærpelse i brandlovens forskrifter.

1 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved den av Sarpsborgs havnestyre fattede og av stedets bystyre i møte den 18 december 1917 vedtagne beslutning om midlertidig forhøielse med 75 % av de gjældende takster for benyttelse av havnelods i Sarpsborg stadfæstes i henhold til § 24 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894, saaledes at beslutningen blir gjældende indtil videre.

1 febr. **Kongelig resolution** ***), hvorved det i henhold til § 30, 2det passus, i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 tillates fra denne resolutions datum og indtil 31 mars 1918 at opkræve isavgift inden Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter.

1 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved den av Mandals bystyre i møte den 6 november 1917 fattede beslutning om opkrævning av isavgift av skibe, som anløper Mandalselven i tidsrummet fra 1 december—31 mars, stadfæstes i henhold til § 30 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894, saaledes at beslutningen straks træder i kraft og forblir gjældende indtil videre.

Beslutningen er saalydende:

1. For dampskibe i fast rute 2 øre pr. brutto-ton med adgang til reduktion efter havnestyrets bestemmelse.
2. For andre skibe, saavel damp- som seilskibe, 3 øre pr. brutto-ton.

1 febr. **Kongelig resolution** †), hvorved i henhold til punkt 3 i betingelserne for regulering av Beiskevasdraget, beliggende paa grænsen mellem Lista og Herads herreder, Lister og Mandals amt, fastsættes indtil videre manøvreringsreglement for reguleringsdammene.

1 febr. **Kongelig resolution** †), hvorved i henhold til punkt 3 i betingelserne for regulering av Strandevandet, Fjaler herred, Nordre Bergenhus amt, fastsættes ind-

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

***) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5., hvor avgiftene m. v. er anført.

†) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor manøvreringsreglementet er indtat.

til videre manøvreringsreglement for reguleringsdammen. 1 febr.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 fastsættes maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av kul, koks, cinders og salt fra England. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at Rød hovedsogn av Nesset prestegjæld under Indre Romsdals provsti i Trondhjems stift for fremtiden blir at benævne Nesset sogn. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at den av Lutherstiftelsens bokhandels forlag utgivne bok: K. N. Ytreberg: Kristelig barnelærdom, utgave 1917, godkjendes som lærebok i kristendomskundskap i folkeskolen. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 1 febr.

1. Fra den tid, som av amtmanden i Romsdals amt bestemmes, deles Vanylvens herred paa de av herredsstyret i møter 29 mai 1916 og 22 december 1917 fastsatte vilkaar i to herreder, Vanylvens herred og Søvde herred, svarende til sognene av samme navn.
2. — — — — — —

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det Norske Livsforsikringsselskap »Idun« stadfæstelse paa den av selskapets repræsentadtskap under 21 december f. a. fattede beslutning om bonusregler ved barneforsikring og styrets beslutning av 28 s. m. om forutsætningen for bonusutregningen samt om bonusydelser og særskilte ydelser. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles livsforsikringsselskapet »Fram« A/S stadfæstelse paa den av selskapets styre i møte den 5 december 1917 besluttede forandring av § 11 i selskapets krigsforsikringsvilkaar. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles selskapet »Brage«: 1 febr.

1. Tilladelse til fra 1 januar 1918 overensstemmende med selskapets fællesstyres beslutning av 10 december 1917 at

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor maksimalfragtene m. v. er anført.

1 febr. forandre ordene »inden utgangen av 1916« i §§ 1 og 2 i selskapets bestemmelser om krigsforsikring av 22 august 1914 til »inden utgangen av 1918«, samt at la dispositionsfondet træde i avskrivningsfondets sted som krigsreserve.

2. Stadfæstelse paa de av selskapets fællesstyre den 10 december 1917 fastsatte »Regler for utdeling av bonus« i Brage pr. $^{31}/_{12}$ 1918.

1 febr. **Kongelig resolution**, hvorved i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 31 bestemmes, at det i kongelig resolution av 9 mars 1909 omhandlede sikkerhetsfond ved Hadelands Glasverk i Jevnaker herred av verkets eiere skal økes til 30 000 kroner ved kontant indbetaling av, hvad fondet mangler i dette beløp.

1 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at § 2 i den ved kongelig resolution av 13 mai 1908 og senere resolutioner fastsatte plan for de eksamensberettigede sjømandsskoler skal lyde saa:

Skolens bestyrelse bestaar av 1 medlem av magistrat eller formandskap, 1 medlem opnævnt av Handelsdepartementet samt skolens bestyrer, der ansættes av magistrat og formandskap med Handelsdepartementets approbation. Desuten kan magistrat og formandskap tilforordne bestyrelsen indtil 3 andre medlemmer, hvorav mindst de 2 skal være navigationskyndige.

Bestyrelsen vælger selv sin formand, forsaavidt ikke særbestemmelser er til hinder derfor, og ansætter skolens lærere med undtagelse av bestyreren.

Ved navigationskyndig forstaaes personer med styrmandseksamen, skibsførereksamen eller den for ansættelse som officer i marinen til enhver tid foreskrevne eksamen.

1 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at der for Lillesand—Flaksvandbanen indtil videre fastsættes yderligere midlertidige forhøielser av taksterne for befordring av personer og gods overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag av 1 februar 1918.

1 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamling den 1 oktober 1917 vedtagne forandringer i §§ 4, 13 og 18 i den for Stange og Romedals gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre ved kongelig resolution av 16 april 1915 approberte plan, dog med en enkelt forandring,

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 29 december 1917 vedtagne forandring i § 24 i den for Veø Prestegjelds Brandforsikringsselskap for Bygninger, Indbo og Løsøre ved høieste resolution av 1 oktober 1897, jfr. kongelige resolutioner av 19 februar 1915 og 4 mai 1917, approberte plan. 1 febr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at der opnævnes et raadgivende finansraad til bistand for administrationen ved behandlingen av spørsmaal, som er eller maatte bli aktuelle ved den raadende krigstilstand. 1 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa ny fundas for »Legatet til Rasmus Tønder Nissens minde« — stadfæstet ved høieste resolution av 10 februar 1885 — hvorved bl. a. legatets kapital ved frk. Rasma Eline Fredrikke Tønders testamente av 1 mai 1909 er blit øket med kr. 41 852,07. 2 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av bergingeniør Ansgar Guldberg ved gavebrev av 8 november 1917 oprettede »Universitetets fond til fremme av norsk mandssang« samt paa den under 23 januar 1918 utfærdigede fundas for dette fond. 2 febr.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg i detalj av røket makrel. 2 febr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av jern og staal. 2 febr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for cellulose og træterpentin. 2 febr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler for omsætning av landbruksredskaper og landbruksmaskiner samt tilbehør og reservedele til saadanne. 2 febr.

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av marmorvarer.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre en maksimalpris for operationshandsker av kr. 4,50 pr. par.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 bestemmes, at der ved salg av grønsaape i 25 kg.s kasser, 10 kg.s kasser, 5 kg.s og 3 kg.s kasser kan beregnes tillæg til de under 12 januar 1918 fastsatte masksimalpriser.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg fra lager av I-staalbjelker, U-staalbjelker og Zoresjern i Stahlwerksverband A/G's dimensioner.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for traadstift.

2 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for maskinspiker.

4 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Tromsø i anledning av en henvendelse fra en amtsskolebestyrer:

Naar man i rundskrivelse av 24 april 1914 henstillet, at tjenestetid som lærer i folkeskolen maatte bli medregnet til opnaaelse av alderstillæg ved overgang til lærerstilling ved amtsskolerne, har departementet ikke tænkt paa de alderstillæg, som maatte være regulert for amtsskolernes bestyrere som bestyrere, da tidligere virksomhet som lærer i folkeskolen ikke kan regnes like med virksomhet som bestyrer av en amtsskole, og den for amtsskolernes bestyrere regulerte løn derhos i almindelighet maa antages i sig selv at gi fuldt vederlag for det med stillingen forbundne arbeide. Skulde tidligere tjenestetid i folkeskolen ogsaa komme amtsskolebestyrere

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

tilgode, maatte antagelig disses løn reguleres saaledes, at der blev en løn for deres arbeide som lærere ved amtsskolen med specielle alderstillæg, hvorved ogsaa tidligere tjenestetid i folkeskolen blev at medregne, og en løn som bestyrer, i tilfælde likeledes utstyrt med alderstillæg, men uten at tjenestetid som lærer i folkeskolen derved kommer i betragtning. 2 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av enkefru Anna Haaland ved gavebrev av 19 mai 1916 oprettede »Bankchef Thomas Wegner Christiansen Haaland og hustru Anna Christine, født Knudsens legat for enker« i Haugesund og Torvestad samt paa den under december 1917 utfærdigede fundas for dette legat. 5 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av egtefolkene Ole Johannesen Nygaard og Maren Oline Johannesen, født Hansen, ved testamente av 2 februar 1907 oprettede legat for værdige trængende i Øyestad samt paa de under 15 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 5 febr.

Skrivelse*) fra Justisdepartementet til endel amtmænd: 5 febr.

Midlertidig lov av 13 juli 1917 om indskrænkning i utlændingers adgang til at opholde sig i visse kommuner bestemmes i henhold til den departementet ved kongelig resolution av 8 september 1917 givne bemyndigelse at skulle kunne anvendes inden følgende kommuner:

Stavanger amt.
Byer: Skudeneshavn.
Søndre Bergenhus amt.
Herreder: Kinsarvik.
Nordre Bergenhus amt.
Herreder: Aurland.
Nordlands amt.
Herreder: Hemnes, Flakstad.
Tromsø amt.
Herreder: Sørreisa.
Finmarkens amt.
Herreder: Sør-Varanger.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det i anledning av sanginstruktør O. A. Grøndahls 70 aars fødselsdag den 6 november 1917 av hans søn Anders Backer Grøndahl og dennes hustru fru Elina Backer Grøndahl, født Lothe, skjænkede »O. A. Grøndahl og Agathe Backer Grøndahls legat« til utdannelse for yngre norske lovende 6 febr.

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

6 febr. musikere og til støtte for ældre norske musikere samt paa de under 1 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

6 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder Henrik August Meyer og overretssakfører Samuel Boyesen Meyer ved gavebrev av 29 november 1916 oprettede »Fru Petra Meyers legat« til bedste for Tønsbergs barnehjem samt paa de under 12 februar 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

6 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av forespørsel fra en skoleinspektør o m, hvorvidt faste, for et aar antagne vikarer, kan ansees som konstituerte og saaledes kan medregne denne tjenestetid til opnaaelse av alderstillæg

Departementet uttaler, at der paa denne forespørsel ikke kan gives noget almindelig svar. Efter den gjældende regel, som departementet fremdeles finder at maatte opretholde, kan vikartjeneste ikke medregnes til opnaaelse av alderstillæg. Om en saakaldt »fast aarsvikar« kan medregne denne sin tjenestetid, vil derfor være avhængig av, i hvilken post vedkommende har gjort tjeneste. Er arbeidet gjort i en ledig post, kan tjenestetiden medregnes, derimot ikke, hvis arbeidet har været utført for en lærer, som fremdeles indehar sin post.

6 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til et landsskolestyre, hvori meddeles, at der fra skolelovens side intet er til hinder for, at en, som ikke staar i statskirken, kan være medlem av skolestyret og det, hvad enten han tilhører en ordnet dissentermenighet eller ei. Et saadant medlem har videre ret til at delta i alle skolestyrets forhandlinger og beslutninger, (jfr. departementets telegram av 3 december 1909).

7 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa den av skibsreder Carl Herlofson Sørensen ved gavebrev av 16 januar 1917 oprettede »C. H. Sørensen og hustrus stiftelse« for gamle sjømænd og deres hustruer i Arendal og omegn samt paa de under 3 december 1917 utfærdigede statutter for denne stiftelse.

8 febr. **Lov***) [1]) om statens revisionsvæsen.

§ 1. Det paaligger den ved grundlovens § 75 k anordnede statsrevision i henhold til en av Stortinget utfærdiget instruks:

a. at revidere samtlige av den øverste administration og av andre overfor staten regnskapspligtige myndigheter og per-

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

[1]) St.besl. 6 februar. Se Ot.prp. nr. 1 (1917). Indst. O. XXXVIII. (1917). St.tid., forh. i Ot. s. 42—53; i Lt. s. 2.

soner avlagte regnskaper over penger, forraad og værdier av enhver art og kontrolere de av dem trufne dispositioner over disse; 8 febr.

b. at avgi indstilling til decision av Odelstinget angaaende de av den øverste administration avlagte regnskaper og trufne dispositioner over penger, forraad og værdier av enhver art;

c. at avsi decision angaaende de regnskaper og dispositioner, som ikke hører under Odelstingets avgjørelse.

§ 2. Regnskaper med bilag, antegnelser, besvarelser og decisioner skal sendes gjennem det departement, som den regnskapspligtige myndighet eller person hører under, hvis ikke departementet har bestemt noget andet.

Statsrevisionen kan gjennem departementet eller direkte av offentlige myndigheter og tjenestemænd kræve enhver oplysning eller redegjørelse, som den finder nødvendig for at utføre sit hverv.

Statsrevisionen kan kræve, at specielle regnskaper blir underkastet særlig sakkyndig revision ved administrationens foranstaltning, før de sendes ind. Den kan ogsaa selv la saadan revision foreta.

§ 3. Statsrevisionen kan efter forhandling med vedkommende departement overlate til dette at besørge revidert og at decidere regnskaper i den utstrækning, som til enhver tid findes hensigtsmæssig. Er der spørsmaal om en varigere ordning, skal Stortingets samtykke indhentes.

Statsrevisionen foretar den efterrevision, som er nødvendig for at avgi indstilling til decision av Odelstinget angaaende det konstitutionelle ansvar.

§ 4. Statsrevisionen gir, efter at ha indhentet uttalelse fra vedkommende departement, forskrifter om den formelle indretning av de underordnede myndigheters og personers regnskaper med bilag og bevisligheter samt fastsætter regnskapsperiodernes længde saavelsom den tidsfrist, inden hvilken regnskapene med bilag skal være indsendt.

Undlater den regnskapspligtige at avlægge regnskapene i de bestemte former eller at indsende regnskapene eller besvarelser til antegnelser til fastsat tid, kan han ved beslutning av statsrevisionen eller det departement, som efter § 3 har overtat revisionen, ilægges tvangsmulkt til statskassen stor indtil kr. 500,00. Mulkten kan inddrives ved utpantning uten særskilt utpantningsordre.

§ 5. Alle almindelige forskrifter, som utfærdiges av administrationen i skrivelser, cirkulærer, instrukser og reglementer angaaende dispositioner over statens midler, og alle approbationer angaaende dispositioner utover budgettets forutsætninger skal straks meddeles statsrevisionen.

8 febr. Statsrevisionen kan forlange avholdt stedlige eftersyn over penger, forraad og værdier av enhver art. Eftersynet iverksættes av administrationen og utføres av en repræsentant for denne og en for statsrevisionen. Ved de eftersyn, administrationen ellers foretar, kan efter beslutning av statsrevisionen likeledes en repræsentant for denne delta.

Efter beslutning av statsrevisionen kan lignende undersøkelser foretages uten medvirken av administrationen.

§ 6. Decisioner, som er avsagt av statsrevisionen, kan vedkommende departements chef, inden 3 maaneder efterat de er meddelt departementet, kræve forelagt Odelstinget til decision efter § 1 b, idet han overtar konstitutionelt ansvar.

Det økonomiske ansvar paahviler dog fremdeles ogsaa den eller de oprindelig ansvarlige.

§ 7. Decision, som er avsagt av statsrevisionen eller av vedkommende departement, og som ikke er ansvarsdecision, betragtes som vedtat, hvis den underordnede regnskapsfører eller nogen anden, som decisionen er rettet mot, ikke har indsendt protest mot dens rigtighet inden 3 maaneder efter mottat meddelelse om decisionen.

Er en saadan decision uttrykkelig vedtat eller efter første led at betragte som vedtat, kan den ikke angripes uten paa grundlag av nye faktiske oplysninger, og decisionesmyndigheten kan fremtvinge berigtigelse ved tvangsmulkt efter § 4.

§ 8. Blir en ansvarsdecision, som er avsagt av statsrevisionen eller av vedkommende departement, ikke berigtiget, eller blir en anden decision, som er avsagt av disse myndigheter, ikke vedtat eller at betragte som vedtat efter § 7, avgjør decisionsmyndigheten, om sak bør anlægges.

Saken anlægges av departementet.

§ 9. Denne lov træder i kraft den 1 juli 1918.

Samtidig ophæves alle ældre bestemmelser, som er stridende mot nærværende lov.

8 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinlinger m. v., meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Vestre Totens herred den 20 juni 1917 og 25 januar 1918 vedtagne beslutning til politivedtægter for herredet.

8 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved den av Ølens herredsstyre i møte den 12 november 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Ølens her-

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor politivedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

red, Søndre Bergenhus amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt undtagelse. 8 febr.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 8 febr.

1. Post 2 i kongelig resolution av 12 juni 1917 angaaende gjennemførelsen av lov av samme dag om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde utvides til ogsaa at omfatte kontrakt om befragtning av registreringspligtig norsk skib til kulfart fra England til Norge.
2. Saadan befragtning som ovenfor under post 1 omhandlet skal forbydes, saafremt statens skibsfartsdirektør ikke har samtykket i befragtningen.
3. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*) hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Hølands herred, Akershus amt, til 30 ha., og kongelig resolution av 21 juli 1911 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves. 8 febr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Ullensaker herred, Akershus amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 16 mai 1911 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Aasnes herred, Hedemarkens amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 2 februar 1912 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen 500 ha. til 100 ha. ophæves. 8 febr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første og andet avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Ytre Rendals 8 febr.

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

8 febr. herred, Hedemarkens amt, til 25 ha., og kongelig resolution av 14 mai 1915 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen til 50 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

8 febr. **Kongelig resolution***), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Hemnes herred, Nordlands amt, til 10 ha., og for Gjerdrums herred, Akershus amt, til 20 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

8 febr. **Kongelig resolution***), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Hølands herred, Akershus amt, indtil videre til 10 ha., og for Ogndals herred samt Sandvollans herred, Nordre Trondhjems amt, til 5 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

8 febr. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes fiskeriregler for Tufsingelven m. v. i Tolga herred, Hedemarkens amt.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes:

1. I henhold til §§ 6 og 7 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Haugesunds bystyres beslutning av 17 november 1916, jfr. Skaare herredsstyres beslutning av 4 januar 1918, angaaende reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for nævnte by med byggebelte, forsaavidt angaar strøket utenfor »øerne« og den paa et fremlagt kart indtegnede røde linje.
2. Nr. 2—5 i de ved kongelig resolution av 8 september 1917 approberte byggeforskrifter for Haugesund skal ogsaa gjælde byggebeltet, dog saaledes, at punkt 4 gives følgende tillæg:

   »Skaare herredsstyre har ret til at opnævne 4 medlemmer, som deltar i skjønhetsraadets behandling av saker vedrørende byggebeltet.«
3. Kronprinsregentens resolution av 8 april 1905, jfr. kongelig resolution av 30 december 1914, og kongelig resolution av 8 september 1917 angaaende almindelig dispen-

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.
**) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor fiskereglerne er indtat.

sation fra murtvangsloven for Haugesund forandres saaledes, at det strøk, som paa et fremlagt kart begrænses av havnen og en rød linje samt de med rød skraffering eller gul farve avlagte arealer skal være undergit murtvang. 8 febr.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 8 febr.

I. I medhold av § 4 i lov av 18 august 1914 om salg og utførsel av fødevarer m. v. bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket fisk og andre havdyr av enhver art samt alle produkter og biprodukter derav, derunder ogsaa alslags fiskehermetik.

II. Fra ovenstaaende utførselsforbud er undtat:
Raa og saltet fisk, som utføres til Rusland i henhold til lov om handelsnæring av 16 juli 1907, dens § 29 c, samt fersk fisk, som sælges i detalj i grænsedistrikterne i kvantiteter, som ikke overstiger gjennemsnittet av saadanne salg i aarene 1913—15.

III. Fisk, fanget av norske fartøier utenfor rikets grænser, maa ikke avhændes paa sjøen eller losses i noget andet land.

IV. Fra forbudene kan dispenseres av Provianteringsdepartementet paa den maate og under de betingelser, som av dette fastsættes.

V. Overtrædelse av disse bestemmelser og de med hjemmel av dem utfærdigede forskrifter straffes efter straffelovens § 339, 2, forsaavidt ikke andre og strengere straffebestemmelser finder anvendelse.

VI. Disse bestemmelser træder i kraft straks.

VII. Samtidig ophæves:
a. Kongelig resolution av 5 mai 1916 om utførselsforbud for raastoffe til fiskeguanofabrikation.
b. Kongelig resolution av 9 mai 1916 og kongelig resolution av 4 mai 1917 om utførselsforbud for makrel.
c. Kongelig resolution av 16 juni 1916 om utførselsforbud for laks og hermetisk fisk, som er indført fra utlandet.
d. Kongelig resolution av 10 juli 1916 om utførselsforbud for uer, kveite og sei.
e. Kongelig resolution av 18 august 1916, dens punkter I, II, III, IV og VI, om utførselsforbud for sild, torsk, lange, brosme, sei, hyse, haafisk, rogn, sildolje og tran, derunder haatran, bottlenosetran og sæltran, samt for torskemel, sildmel og levermel.
f. Kongelig resolution av 9 mars 1917 om utførselsforbud for lodde.

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

8 febr. g. Kongelig resolution av 16 mars 1917 om utførselsforbud for agnskjæl.
h. Kongelig resolution av 6 oktober 1917 om utførselsforbud for sæltran av fangst saavel før som efter 18 august 1916.
i. Kongelig resolution av 9 november 1917 om utførselsforbud for fiske- og fiskeprodukter av beholdning 18 august 1916.

8 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 1 litr. c i lov av 14 mai med tillægslov av 14 december 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at handel med og fordeling av raastoffe for uldvareindustrien kun skal foregaa paa den maate, som av Industriforsyningsdepartementet maatte bli fastsat.
Denne resolution træder i kraft straks.

8 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til forsikringsloven av 29 juli 1911 § 75 meddeles livsforsikringsaktieselskapet »Norske Folk« stadfæstelse paa de av selskapets generalforsamling i møte den 1 december 1917 fattede beslutninger om forandringer i selskapets vedtægter.

8 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der med hjemmel av § 75 i lov om forsikringsselskaper meddeles stadfæstelse paa den av »Norske Forenede Livsforsikringsaktieselskap« i skrivelse til forsikringsraadet av 11 januar anmeldte nye forsikringsform, gruppeforsikring, selskapets tarif 9A.

8 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:
1. At det i henhold til den av Stortinget givne bemyndigelse bestemmes, at staten skal foreta indkjøp av klipfisk og tørfisk av den her i landet nu beroende beholdning i den utstrækning, dette ansees formaalstjenlig og paa vilkaar som i Handelsdepartementets foredrag (St. prp. nr. 213 for 1917) omhandlet.
2. At Provianteringsdepartementet bemyndiges til at utfærdige de nærmere bestemmelser og træffe de forføininger, som foranlediges ved sakens gjennemførelse.

8 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa en fremlagt plan for Kvenvær gjensidige Brandassuranseforening.

8 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at der fra 11 februar 1918 at regne midlertidig oprettes et direktorat under Provianteringsdepartementet til be-

*) Bekjendtgj. 11 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

handling av alle spørsmaal vedkommende landets forsyning med fettstoffe av enhver art og disses fordeling. 8 febr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at der oprettes en central for oljer og kemikalier, bestaaende av 6 fagrepræsentanter og en repræsentant for staten. 8 febr.

Stortingsbeslutning [1]) om ordningen av den lavere handelsundervisning: 8 febr.

1. Staten bidrar til kommunale dag-, morgen- og aftenskoler for den lavere handelsundervisning efter følgende regler:

Utgifter til lokale og inventar bæres av vedkommende kommune alene.

De øvrige utgifter til skolernes drift med fradrag av indtægt av skolepenger bæres:

a. for dagskoler for den ene halvdel av vedkommende kommune eller av lokale institutioner under kommunens garanti, for den anden halvdel av staten;
b. for morgen- og aftenskoler for $^4/_{10}$ av vedkommende kommune eller av lokale institutioner under kommunens garanti, for $^6/_{10}$ av staten.

2.

a. Samtlige statsunderstøttede lavere handelsskoler skal meddele undervisning i handelsret, regning og bokholderi i saadan utstrækning, at det maal kan naaes, som av overstyret fastsættes som lavmaal.
b. Der kan tilknyttes skolerne tvungen undervisning i norsk, handelskorrespondanse, kontorarbeide og skrivning med eller uten tillæg av fremmede sprog. De skoler, som optar disse fag, maa ogsaa for deres vedkommende anlægge undervisvingen saaledes, at den fører frem til det av overstyret for disse fag fastsatte lavmaal. Hvis det paa et sted kun findes kommunal handelsskole med disse tvungne bifag, skal der ved denne ogsaa være adgang til at opta hospitanter i de fag, som danner betingelse for opnaaelse av handelsbrev.
c. Der kan tilknyttes skolerne frivillige kurser i varekundskap, maskinskrivning, stenografi og fremmede sprog. Til disse har dog som regel kun de adgang, som er elever i vedkommende skole eller har avgangseksamen fra en lavere kommunal handelsskole.

3. Betingelse for optagelse er, at vedkommende i hovedsaken fylder en vel utviklet folkeskoles kundskapsmaal. For dem, som ikke er i besiddelse av de for optagelse fastsatte

---

[1]) Se St. prp. nr. 141 for 1916. Dok. nr. 6 for 1918. Indst. S. nr. 4. St. tid. s. 153—164.

8 febr. kundskaper, kan der med statstilskud tilknyttes et forberedelseskursus av indtil 3 maaneders varighet.

4. De lavere handelsskolers overstyre er vedkommende regjeringsdepartement.

5. Skolernes stedlige styre dannes av et forstanderskap, som skal bestaa av skolens bestyrer samt 4 andre medlemmer, hvorav 3 (derav 1 selvstændig handelsmand og 1 repræsentant for den underordnede handelsstand) vælges av formandskapet og 1 av overstyret.

Valget gjælder for 4 aar, dog saaledes, at 2 uttræder hvert andet aar, første gang efter 2 aars forløp 2 av de av kommunestyret valgte efter lodtrækning.

Forstanderskapet vælger hvert aar inden sin midte formand og næstformand og sammentræder saa ofte formanden finder det fornødent, eller naar mindst 2 av medlemmene forlanger det. Gyldig beslutning kan kun fattes, naar mindst 3 av medlemmene avgir stemme. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

6. De faste lærere ansættes av forstanderskapet med overstyrets godkjendelse; en av dem overdrages av overstyret efter forstanderskapets indstilling skolens bestyrelse. Skolens øvrige faste tjenestemænd ansættes av forstanderskapet. For samtlige fast ansatte tjenestemænd gjælder en gjensidig opsigelsesfrist av 3 maaneder. Midlertidige lærere og vikarer ansættes av forstanderskapet. Varer deres ansættelse utover 3 maaneder, maa overstyrets godkjendelse indhentes.

7. Planer for samtlige lavere handelsskoler — saavel med hensyn til administration som til undervisningen — samt eksamensreglement med kontrolbestemmelser fastsættes av overstyret.

8 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Hans Grøtvedt ved testamente av 9 september 1914 oprettede legat til bedste for indbyggere av Askim prestegjeld, som lider av tuberkulose, samt paa de under 29 mai og 20 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

8 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvori departementet uttaler, at de vikarkasser, som et amt maatte oprette efter landsskolelovens § 33 e (lov av 13. august 1915), ikke tiltrænger nogen approbation av nærværende departement, under forutsætning av, at lovens bestemmelser om fordeling av bidraget til kasserne er iagttat. Vikarkasser efter nævnte lovparagraf er imidlertid kun bestemt for folkeskolens lærere, se lovens § 33. Der er derfor ikke adgang til i denne vikarkasse, som har sine lovbestemte bidrag, ogsaa at medta amts-

skolens lærere. For disse maa i tilfælde oprettes en egen avdeling med egne regler. 8 febr.

Meddelelse fra Forsvarsdepartementet til hæren: 8 febr.

I henhold til den departementet ved kongelig resolution av 22 december 1911 givne bemyndigelse bestemmes, at nedennævnte avdelingsnavn m. v. fremtidig skal skrives saaledes (kongelig resolution av 3 november 1917 angaaende herredsnavnenes skrivemaate):

Nuværende form:	Fremtidig form:
Østerdalens bataljon	Østerdals bataljon
Gudbrandsdalens »	Gudbrandsdals »
Volden »	Volda »
Orkedalens »	Orkedals »
Stjørdalens »	Stjørdals »
Indherred »	Innherad »
Namdalens »	Namdals »
Vefsen »	Vefsa »
Alten »	Alta »
Løiten eskadron	Løten eskadron
Værdalens »	Verdals »
Stjør- og Værdalens befæstninger	Stjør- og Verdals-befæstninger:
Vardøhus	Vardøyhus
Bodø krigskommissariat	Bodøy krigskommissariat
Altengaard ekserserplads	Altagaard ekserserplads

Rundskrivelse*) fra Finansdepartementet til amtmændene: 9 febr.

De av departementet den 12 september 1908 og 25 januar 1915 fastsatte »Bestemmelser angaaende forhandling av denaturert brændevin og av politur, fernis o. l., som er tilberedt ved blanding av brændevin«, gives herved i post 2 følgende tillæg:

»Saafremt et kommunestyre har fattet beslutning om, at denaturert brændevin, spiritusholdig politur, fernis o. l. kun skal sælges til personer, som fremlægger skriftlig erklæring fra politiet om, at der fra dettes side ikke er noget at indvende mot kjøpet, maa utsalg av de nævnte varer i kommunen i mindre partier end 50 liter kun ske til saadanne personer. Erklæringen, som blir at utfærdige i det distrikt, hvor kjøperen bor, skal lyde paa dennes navn med angivelse av hans stilling og bopæl og kan gjælde kjøp enten for en enkelt anledning eller for et nærmere bestemt tidsrum, som ikke bør sættes længer end til et aar. Forøvrig skal erklæringen gi oplysning om den mængde, som den ialt skal tjene som legitimation for. Gjælder

*) Jfr. rundskrivelse, bekjendtgj. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

9 febr. *erklæringen kun et enkelt kjøp, tilbakeholdes den av sælgeren, mens den i andre tilfælde, forinden den tilbakeleveres, ved hvert kjøp blir at forsyne med en av sælgeren eller hans betjent underskrevet paategning om, hvormeget der ved anledningen er utlevert av varen.«*

Ved at meddele dette skal man be kommunestyrerne og politimyndighetene i hr. amtmandens embedsdistrikt gjort bekjendt med bestemmelsen med tilføiende, at departementet forutsætter, at et kommunestyre, hvis det vedtar en saadan beslutning som omhandlet, vil gi vedkommende politimyndigheter og hr. amtmanden underretning om beslutningen og forøvrig dra omsorg for, at den kommer til de interesserte privates kundskap ved bekjendtgjørelse paa hensigtsmæssig maate.

9 febr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til overlodsen i det vestenfjeldske distrikt, hvori meddeles, at departementet ikke kan indvilge et andragende fra en fisker om at tilstaaes indseilingspengene for indlodsning til Bergen av et dampskib. Departementet uttaler, at vedkommende fisker i henhold til lodslovens § 27,5 kun er berettiget til av de pligtige lodspenge at kræve milepengene for den av ham indenskjærs lodsede strækning. Derimot er der intet til hinder for, at en kjendtmand betinger sig hos skibsføreren foruten sin andel i milepengene en yderligere godtgjørelse for sin lodsning.

9 febr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 og under henvisning til de under 12 januar 1918 fastsatte maksimalpriser for kaffe fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av endel kaffesorter.

9 febr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av Lerfliser og Mettlacherfliser.

11 febr. **Reglement****) for optagelse, undervisning og eksamen m. m. ved Norges eksamensberettigede sjømandsskoler, utfærdiget av Handelsdepartementet i henhold til kongelig resolution av 2 juni 1906.

Reglementet træder i kraft fra 1 september 1918.

11 febr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt:

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

**) Reglementet er efter departementets foranstaltning utgit i særavtryk.

Et formandskap hadde spurt, om der i formel henseende 11 febr.
var noget at bemerke ved, at en vinbevilling blev begrænset til bare at omfatte partisalg, som før loven av 7 juni 1917 i kjøpstæderne kunde drives av enhver handelsborger uten særskilt bevilling. Jfr. departementets telegram av 6 december 1917 (i Lovtidenden for s. a.)

Departementet uttalte, at der efter departementets mening ikke var noget til hinder for en saadan begrænsning

Telegram fra Socialdepartementet til en husleienævnd, 11 febr.
hvori uttales:

Departementet er tilbøielig til at anta, at nævndens før nytaar 1918 fattede beslutning om samtykke til opsigelse av leieboer til fraflyttelse førstkommende april flyttetid ikke efter nytaar kan omgjøres med virkning fra nævnte flyttedag. I en senere skrivelse har departementet uttalt, at dette antages at gjælde ogsaa i tilfælde av, at nævndens beslutning senere viser sig at hvile paa urigtige faktiske oplysninger.

En anden sak er det selvfølgelig, tilføier departementet, at der — saafremt en husleienævnds beslutning er opnaadd ved svik — vil kunne opstaa erstatningsansvar for vedkommende og efter omstændighetene tillike strafansvar; jfr. straffelovens § 166. Likesaa, at en efterfølgende oplysning om, at en nævnds første avgjørelse hviler paa urigtig faktisk grundlag, vil kunne foranledige nævnden til — med virkning fra næste kontraktstermin — at træffe en anden avgjørelse, f. eks. i tilfælde av, at nævnden under urigtige forutsætninger har negtet samtykke til opsigelse.

Spørsmaalet hører iøvrig i tilfælde av tvist under domstolene.

Skrivelse fra Landbruksdepartementet til amtmanden i 11 febr.
Nordre Trondhjems amt i anledning av en forespørsel fra en utskiftningsformand, hvori uttales:

Utskiftning (deling) av fiskevald antages fremdeles — som tidligere — blot at kunne finde sted i forbindelse med den eller de eiendomme, som valdet tilligger. Jfr. Indredepartementets skrivelser til hr. amtmanden av 9 januar 1890 og 26 oktober 1905.

Heller ikke en bruksordning antages at kunne istandbringes ved utskiftningsret utenfor de tilfælde, som omhandles i utskiftningsloven av 13 mars 1882 § 40 sjette led (tillægsloven av 5 december 1917) og § 85 (naar utskiftning av sameie paa grund av stedlige forhold helt eller delvis negtes fremme). I disse tilfælde er der ikke nogen hindring for, at ut-

11 febr. skiftningsretten ordner forholdet ved et saakaldt dagbytte. Jfr. § 85 sidste punktum (loven av 5 december 1917).

Med hjemmel av § 86 andet led (tillægsloven av 1917) kan imidlertid en bruksordning istandbringes ved en av lensmanden bestyrt særskilt skjønsforretning, uanset om fiskevaldet tilligger nogen eiendom eller ikke, og i første fald uanset om denne er utskiftet eller ikke.

Angaaende en eventuel forandring i ordning, som træffes i henhold til §§ 85 eller 86, indeholdes bestemmelser i § 88.

Rekvisitioner, som blot gaar ut paa en bruksordning (f. eks. dagbytte) av et i fællesskap liggende fiskeri (eller forandring i saadan ordning) — ikke principalt paa utskiftning av vedkommende eiendomme — blir efter dette at henvise til behandling av vedkommende lensmand.

11 febr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelige resolutioner av 23 november og 21 december 1917, bestemmes:

1. Det er forbudt at anvende uformalte kornvarer til dyrefø de.

   Fra dette forbud kan der for saa lang tid, som bestemmes av Statens Rationeringsdirektorat, og paa de nærmere betingelser, som fastsættes av dette, dispenseres av vedkommende provianteringsraad.
2. Det er forbudt saavel for møller som for handlende, forbrukere og andre at foreta formaling av korn og erter, uten at der paa forhaand er meddelt særskilt tilladelse hertil av vedkommende rationeringsmyndigheter.
3. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler, som utkræves til gjennemførelse av disse bestemmelser.
4. Enhver er forpligtet til at avgi de opgaver, som av hensyn til foranstaaende bestemmelser forlanges avgit.
5. Disse bestemmelser kommer ikke til anvendelse paa formaling av korn, som finder sted for statens regning.
6. Overtrædelse av disse bestemmelser medfører efter loven straf og inddragning.
7. Disse bestemmelser træder i kraft fra og med 15 februar 1918 og gjælder indtil videre.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

Rundskrivelse fra medicinaldirektøren til distriktslægerne: 11 febr.

Herved finder jeg at burde bringe i erindring, hvad der allerede tidligere gjennem de medicinske tidsskrifter er meddelt distriktslægerne, at der ved kongelig resolution av 13 oktober 1916 er aapnet Socialdepartementet adgang til for statskassens regning at anskaffe og til distriktslæger gratis at utdele journaler og pressekopibøker til bruk ved deres offentlige korrespondanse.

Anmodning om at faa disse protokoller utlevert indsendes til medicinaldirektoratet, efterhvert som de maatte tiltrænges.

Det bemerkes, at der herefter ikke vil kunne paaregnes refundert utgifter til journaler og kopibøker, som nogen distriktslæge maatte ha anskaffet sig paa anden maate.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av forespørsel fra en lærer om, hvorvidt den tid, han i 1917 gjorde tjeneste ved en bys folkeskole, kan medtages ved beregning av hans anciennitet. Det oplyses, at han av vedkommende bys skolestyre blev ansat som vikar for en lærer, som under 28 juni 1917 var tilstaat 3 maaneders permission fra 20 august næstefter at regne for at gjennemgaa et artiumskursus. Istedenfor at gjennemgaa et saadant kursus mottok imidlertid denne lærer ansættelse i en landskommune, hvilken ansættelse godkjendtes av overtilsynet den 20 august, samme dag som han overtok posten. 13 febr.

Under disse omstændigheter antar departementet, at den tid, den førstnævnte lærer gjorde tjeneste ved byens folkeskole (fra $^{28}/_{8}$—$^{28}/_{11}$ 1917), maa kunne medregnes til opnaaelse av alderstillæg, da posten faktisk maa ansees ledig fra den tid, den anden lærer mottok ansættelse i landskommunens folkeskole.

Skrivelse fra Landbruksdepartementet til endel amtmænd: 13 febr.

§ 85 i lov om utskiftning m. v. av 13 mars 1882, jfr. tillægslov av 5 december 1917, indeholder regler om ordning av fællesbruk, naar utskiftning av sameie paa grund av stedlige forhold helt eller delvis negtes fremme.

Er utskiftning av sameie negtet fremme før lovens ikrafttræden (1 januar 1883), har lodeier — efter § 86 første led — ret til at kræve lignende bestemmelser indført ved skjøn, avgit under lensmandens bestyrelse av to av sorenskriveren (fogden) blandt utskiftningsutvalget eller lagrettesutvalget opnævnte mænd. Skjønnet kan appelleres til overskjøn av 4 mænd under sorenskriverens bestyrelse (§ 86, 5te led).

13 febr. Loven av 5 december 1917 (som traadte i kraft 1 januar 1918) har bl. a. git § 86 et tillæg (andet led) saalydende:

»Bestemmelser om ordning av fiskeri, som ligger i fællesskap, skal kunne træffes paa denne maate, uanset om fiskeriet tilligger nogen eiendom eller ikke, og i første fald uanset om denne er utskiftet eller ikke«.

Man skal be lensmændene i hr. amtmandens distrikt gjort opmerksom paa denne nye bestemmelse, som antages særlig at faa praktisk betydning for ordning av fællesbruk i henseende til laks- og ørretfiske i vasdrag.

Som det sees, er det her ikke nogen betingelse, at fiskeriet tilligger nogen eiendom — det kan f. eks. være utskilt som en særskilt matrikulert herlighet — likesom det i tilfælde er likegyldig, om vedkommende eiendom er utskiftet eller ikke. Her gjælder altsaa heller ikke den almindelige betingelse i paragrafens første led, at utskiftning er negtet fremme før 1 januar 1883.

Imidlertid bør lensmanden i tilfælde være opmerksom paa, om vedkommende eiendom staar under utskiftningsbehandling, naar skjønnet rekvireres. Er utskiftning samtidig forlangt, er det nemlig utskiftningsretten, som har at træffe de nødvendige bestemmelser om fiskeriet, se lovens § 40 sjette led.

Nærmere anvisning med hensyn til bruksordningens art indeholdes i § 85 sidste punktum.

Efter § 88 andet punktum kan der straks forlanges nyt skjøn, naar der i medhold av lov indtræder nogen forandring i de forhold, som ved forretningen er lagt til grund for ordningen, saasom forandring av ukentlig eller aarlig fisketid eller forbud mot bruk av visse redskaper. Forøvrig kan nyt skjøn altid forlanges, naar 10 aar er forløpet fra forretningens slutning (§ 88 første punktum).

13 febr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes maksimalpriser for salg av poteter fra andre end staten og kommuner (provianteringsraad).

13 febr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre ændrede maksimalpriser for salg av uld og kluter.

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

15 febr. Nr. 1.

Lov*)[1]) om offentlige tjenestemænd.

1ste kapitel.

Ansættelse.

§ 1.

Hvad loven mener med offentlig tjenestemand.

Med offentlig tjenestemand mener denne lov enhver, som er ansat i statens eller en kommunes tjeneste og lønnes av det offentlige, dog ikke den, som midlertidig utfører saadan tjeneste eller er ansat paa prøve og heller ikke embedsmænd[2]) og de i den høiere almenskole[3]) eller i folkeskolen[4]) ansatte lærere og lærerinder.

Bestemmelser om, hvem som skal regnes for offentlig tjenestemand, gives i tvilstilfælde av Kongen.

Ved avgjørelsen bør der tages hensyn til, om stillingen er tjenestemandens hovederhverv eller bare gir ham en biindtægt ved siden av privat erhverv. Likesaa kan det tages i betragtning, om tjenestemandens arbeide er av offentligretslig eller rent privatretslig beskaffenhet.

Er en offentlig tjenestemand dels lønnet av staten og dels av kommune eller amt, avgjør Kongen, om vedkommende skal regnes for statstjenestemand eller kommunal tjenestemand.

§ 2.

Ansættelse av statens tjenestemænd.

1. Er ikke andet fastsat ved lov,[5]) avgjør Kongen, hvem som skal ansætte statens tjenestemænd, og hvorledes der skal gaaes frem ved ansættelsen.

Vil Kongen ikke selv utøve ansættelsesretten, kan han henlægge den til et regjeringsdepartement, et kollegialt styre for en tjenestegren eller et ansættelsesraad.

2. Har Kongen lagt ansættelsesretten til nogen anden end den nærmest foresatte tjenestemyndighet, skal denne gi indstilling om ansættelsen. Indstilling fra denne myndighet falder bort, om ansættelsesretten er hos et raad, som den nærmest foresatte tjenestemyndighet er medlem av.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

[1]) St.besl. 6 febr. Se Ot.prp. nr. 48 (1916), jfr. Ot.prp. nr. 38 for 1915 og Dok. nr. 42 med tillæg. Indst. O. XXX for 1917. St.tid., forh. i Ot. s. 2—19; i Lt. s. 2—6.

[2]) Jfr. grundl. § 21.

[3]) Se lov nr. 2 av 27 juli 1896 kap. 7 og §§ 70 og 71.

[4]) Se love nr. 1 og 2 av 26 juni 1899 kap. 4.

[5]) Jfr. § 31 nr. 2 og 3.

15 febr. Nr. 1.

Tvil om, hvem som skal regnes for den nærmest foresatte tjenestemyndighet, avgjøres av Kongen.

3.[1]) Er ansættelsesretten hos nogen anden end Kongen, og vedkommende ansættelsesmyndighet vil ansætte nogen, som ikke er indstillet, skal uttalelse om ham indhentes fra indstillingsmyndigheten. Blir han ikke indstillet, og ansættelsesmyndigheten fastholder sin mening, skal saken forelægges for Kongen, om ansættelsesretten ligger hos et regjeringsdepartement, og ellers for den myndighet, som reglement bestemmer.

4. Blir der i et kollegialt styre eller et ansættelsesraad ikke enighet om en ansættelse, kan hvert medlem kræve saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement eller for den myndighet, som reglement bestemmer.[2]) Ansættes kan i saa fald bare en av dem, som ansættelsesmyndighetens medlemmer har delt sig imellem.

5. Ved ansættelsen utfærdiges et ansættelsesbrev. Forskrifter om, hvad dette skal indeholde, gives ved reglement.[2])

§ 6. Bestemmelserne i posterne 1—5 gjælder ikke Stortingets eller Statsrevisionens funktionærer.

§ 3.

Ansættelse av kommunale tjenestemænd.

I de tilfælde, da retten til at ansætte kommunale tjenestemænd ikke er fastsat ved lov,[3]) tilligger denne ret kommunestyret for de engere kommuners og amtstinget for amtskommunens vedkommende.

Vil kommunestyret eller amtstinget ikke selv utøve ansættelsesretten, kan den lægges til formandskapet eller til et kollegialt styre for en tjenestegren eller til et ansættelsesraad.

Ved ansættelsen skal der utfærdiges et ansættelsesbrev. Forskrifter om, hvad ansættelsesbrevene skal indeholde, gives ved reglement.[2])

§ 4.

Oprykningsstillinger.

For statstjenestestillinger, som ikke hører under Stortinget eller Statsrevisionen, fastsætter Kongen ved reglement, hvilke stillinger i hver enkelt tjenestegren som regel skal besættes ved oprykning fra lavere stilling eller overflytning fra likeartet stilling, og hvilke efter almindelig konkurranse eller paa anden maate.

For byene og amtene skal bystyret og amtstinget gi tilsvarende bestemmelser.

---

[1]) Jfr. § 31 nr. 3
[2]) Se § 29.
[3]) Jfr. § 31 nr. 2 og 3.

Om et herred for nogen tjenestegren skal gi tilsvarende bestemmelser, fastsættes av Kongen, efterat herredsstyret har hat anledning til at uttale sig. 15 febr. Nr. 1.

Reglementet og de her nævnte bestemmelser kan bare fravikes av den myndighet, som har git dem, eller med dennes samtykke.

2det kapitel.

Aarlig fritid. Sygdom. Tjenesteulykker. Dødsfald.

§ 5.

Aarlig fritid.

Offentlige tjenestemænd med pligt til stadig tjeneste og med over et aars tjenestetid skal hvert aar gives en sammenhængende fritid paa mindst 14 dage, saafremt ikke ansættelsesmyndigheten finder, at særlige forhold er til hinder for det, i hvilket tilfælde fritiden kan gives det næste aar.

§ 6.

Sygdom.

Blir en offentlig tjenestemand syk[1]) og for en tid uför til tjeneste, har han ret til tjenestefrihet med fuld løn i indtil tre maaneder. En offentlig tjenestemand, som i et kalenderaar har hat fuld løn under tjenesteuførhet paa grund av sygdom, i tre maaneder, har ikke krav paa løn under ny tjenesteuførhet paa grund av sygdom, før han har tjenstgjort i mindst en maaned, og ikke i mer end yderligere en maaned i det samme kalenderaar.

Om han ikke inden tre maaneder er blit tjenesteför igjen, eller om han i et kalenderaar har hat fire maaneders tjenestefrihet for sygdom, kan vedkommende ansættelsesmyndighet[2]) gi ham yderligere indtil ni maaneders tjenestefrihet med fuld eller avkortet løn.

Er han medlem av en offentlig sykekasse, skal de sykepenger, han, eller i tilfælde av sykehuspleie, hans familie faar, trækkes fra i den løn, som utbetales efter denne paragraf.

§ 7.

Tjenesteulykker.

Rammes en offentlig tjenestemand av en ulykke i tjenesten eller som følge av tjenesten,[1]) skal det offentlige bære utgiftene ved sykebehandling og helbredelse.

Er han som følge av ulykken for en tid blit uför til tjeneste, kan han kræve fuld løn i indtil seks maaneder. Ogsaa

[1]) Se dog § 10.
[2]) Se §§ 2 og 3.

15 febr. Nr. 1.

efter utløpet av denne tid kan vedkommende ansættelsesmyndighet[1]) gi ham fuld løn, til han atter er tjenesteför.

Den, der som følge av ulykken er blit ufør til arbeide, skal ha skadebot. Er han blit helt ufør eller som følge av ulykken maa gaa ut av tjenesten, skal skadeboten være en aarlig livrente paa seksti hundrededele av lønnen, regnet fra den dag, han træder av. Er han ikke helt ufør til arbeide, kan skadeboten sættes ned og fastsættes i forhold til hans arbeidsuførhet.

Er han lønnet med sportler eller avgifter, skal der ved fastsættelsen av skadeboten, forsaavidt angaar denne del av indtægten, gaaes ut fra gjennemsnittet i de fem sidste aar.

Bestemmelserne i denne paragraf gjælder ikke legemsskader eller helbredsskader, som paadrages paa grund av krig.

§ 8.

Tjenesteulykke med døden tilfølge.

Har en tjenesteulykke hat døden til følge, kan enke, barn og slegtninger i ret ned- eller opstigende linje kræve skadebot paa de vilkaar, som er fastsat i § 5 i lov av 13 august 1915 om ulykkesforsikring, dog saaledes, at for barn ydes skadebot indtil dets fyldte 18de aar. Skadeboten betales ikke for den tid, hvori løn utbetales efter denne lovs § 12.

Bestemmelsen gjælder ikke dødsfald foraarsaket ved krig.

Dersom enken ved sin død har efterlatt sig barn eller andre, hun har sørget for, skal skadeboten utbetales for en maaned efter dødsfaldet.

§ 9.

Fradrag for hjælp av sykekasse m. v.

Er vedkommende tjenestemand medlem av en offentlig sykekasse, eller er han av det offentlige forsikret i henhold til gjældende lov om offentlig ulykkesforsikring, skal den hjælp, som derved blir ydet ham, eller i tilfælde av forpleining paa sykehus hans familie, eller i tilfælde av død hans efterlatte, komme til fradrag i det, som kan kræves efter §§ 7 og 8.

Dersom vedkommende tjenestemand eller hans erstatningsberettigede efterlatte faar pension av en offentlig pensionskasse, skal der i skadeboten efter §§ 7 og 8 gjøres fradrag for denne pension, men ikke for den del, som svarer til tjenestemandens indskud i kassen utover, hvad han pligtet at indskyte.

§ 10.

Selvforskyldt sygdom eller skade.

Har en offentlig tjenestemand med vilje paaført sig sygdom eller skade, falder ydelse efter §§ 6 og 7 bort.

---

[1]) Se §§ 2 og 3.

§ 11.

Tredjemands ansvar for tjenesteulykker.

Krav mot tredjemand for tjenesteulykke gaar over paa det offentlige i den utstrækning, det er nødvendig for at dække det offentliges ansvar efter foregaaende paragraffer.

§ 12.

Utbetaling av løn m. v. efter dødsfald.

Naar en offentlig tjenestemand dør, skal hans løn, ventepenger eller pension utbetales hans efterlatte for en maaned efter dødsfaldet.

§ 13.

Stedfortræder.

Er en offentlig tjenestemand tjenestefri av saadan grund som nævnt i §§ 5, 6 og 7, pligter en anden offentlig tjenestemand i samme tjenestegren eller en fast ansat betjent hos vedkommende tjenestemand i den utstrækning, det er forenelig med ansættelsesvilkaarene, at overta hans tjenestepligter i hans fravær uten særskilt vederlag. Under samme betingelser kan han av den nærmest foresatte tjenestemyndighet paalægges at utføre den tjenestefries tjenestepligter ved siden av sit eget arbeide i den utstrækning, det findes rimelig.

Pligten til at overta en andens tjenestestilling eller til at utføre en anden tjenestemands arbeide ved siden av sit eget gjælder dog ikke ut over to maaneder i et kalenderaar.

Ved reglement[1]) kan det paalægges offentlige tjenestemænd at yde tilskud til vikarkasse.

§ 14.

Tvist om ydelserne.

Tvist om ydelser efter §§ 6—10 skal forelægges for Riksforsikringsanstalten. Dennes avgjørelse kan ankes ind for Riksforsikringens appelkommission.

Ankekrav maa fremsættes inden seks uker, efterat vedkommende har faat melding om Riksforsikringsanstaltens avgjørelse. Appelkommissionens skjønsmæssige avgjørelser er endelige og kan ikke prøves av domstolene.

§ 15.

Fordeling av utgiftene.

Er en offentlig tjenestemand lønnet dels av staten, dels av kommune eller amt, skal de utgifter, det offentlige faar

[1]) Se § 29.

15 febr. Nr. 1. paa grund av bestemmelserne i §§ 5—8, fordeles mellem dem, som utreder lønnen i forhold til enhvers bidrag til den samlede løn.

3dje kapitel.

Tjenestemandsutvalg.

§ 16.

Oprettelse av tjenestemandsutvalg.

Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme, at der for en statstjenestegren eller visse avdelinger av en saadan skal oprettes tjenestemandsutvalg. Det samme kan amtsting og kommunestyre bestemme for en kommunal tjenestegren eller visse avdelinger av en saadan.

Før utvalg oprettes, bør uttalelser indhentes fra vedkommende tjenestechef og fra tillidsmænd for de underordnede.

Har en tjenestegren mindst ti tjenestemænd, og flertallet av dem kræver tjenestemandsutvalg oprettet, skal kravet efterkommes.

§ 17.

Utvalgenes sammensætning m. v.

Tjenestemandsutvalgenes medlemmer vælges av tjenestemændene i vedkommende tjenestegren eller avdeling av den. Enhver stemmeberettiget kan vælges, saafremt han har tjent mindst et aar i vedkommende tjenestegren.

Forholdsvalg skal brukes, dersom mindst en femtepart av de stemmeberettigede kræver det.

Den myndighet, som har bestemt, at tjenestemandsutvalget skal oprettes, kan gi bestemmelse om pligt til at delta i valg og til at la sig vælge, om varslet til møter av de stemmeberettigede og om bekjendtgjørelser av møterne. Iøvrig fastsætter de stemmeberettigede selv sine vedtægter og gir bestemmelser om utvalgets myndighet og forretningsførsel.

Hvis mindst tre utvalg indenfor samme tjenestegren erholder samtykke til det av de stemmeberettigede, kan de oprette et fællesutvalg, om hvis sammensætning, myndighet og forretningsførsel de stedlige utvalg selv træffer bestemmelser.

§ 18.

Utvalgenes gjøremaal.

1. Tjenestemandsutvalgenes og fællesutvalgenes opgave er at vareta tjenestemændenes interesser med hensyn til tjeneste- og lønsvilkaar og at uttale sig om tjenestespørsmaal og tjenesteforhold.

2. Ved reglement[1]) kan det bestemmes, at tjenestemandsut- 15 febr.
valget og fællesutvalget til bestemte tider skal træde sammen Nr 1.
med repræsentanter for tjenestegiveren til forhandlinger og drøftelser.

3. Hvem som under forhandlinger med tjenestemandsutvalget og fællesutvalget og i fællesmøter efter post 2 skal repræsentere tjenestegiveren, fastsættes ved instruks, som paa statens vegne gives av Kongen eller den, han bemyndiger, for amtet av amtstinget og for kommunen av kommunestyret. Den myndighet, som gir instruksen, kan paa ethvert tidspunkt bestemme, at andre end de i instruksen nævnte skal indtræde som tjenestegiverens repræsentanter.

4de kapitel.

Opsigelse. Forseelser. Avsked.

§ 19.[2])

Opsigelse i de tre første tjenesteaar.

En offentlig tjenestemand med under tre aars tjeneste i vedkommende tjenestegren kan av ansættelsesmyndigheten siges op med tre maaneders varsel, hvis ikke andet er bestemt ved lov.

Er tjenestetiden under 1 aar, kan opsigelsesfristen ved reglement[1]) nedsættes til én maaned.

Regler om beregningen av tjenestetiden fastsættes ved reglement.[1]) En tjenestemand, som er opsagt av nogen anden end Kongen, kan inden 14 dage, efterat opsigelsen er meddelt ham, anke den ind for overordnet myndighet. Reglerne herom fastsættes ved reglement.[1])

§ 20.[2])

Opsigelse efter tre aars tjenestetid.

En offentlig tjenestemand kan ogsaa efter tre aars tjenestetid siges op, om hans stilling blir overflødig eller nedlægges.

Det samme gjælder, naar tjenestemanden indtar ledende stilling i anlæg eller virksomheter av forretningsmæssig eller erhvervsmæssig art. Hvilke stillinger der indgaar under dette led, bestemmes ved reglement.[1])

Opsigelsesfristen er seks maaneder. For tjenestemænd med under seks aars tjenestetid kan den ved reglement[1]) nedsættes til tre maaneder.

En opsagt tjenestemand med mindst femten aars tjenestetid kan for indtil to aar kræve som ventepenger seksti

[1]) Se § 29.
[2]) Jfr. § 31 nr. 1 i f.

15 febr. Nr. 1.

hundrededele av sin løn. Ventepengene falder bort, om han ikke vil ta anden offentlig stilling, som blir budt ham, og som er lønnet med mindst otti hundrededele av den tidligere løn og iøvrig nogenlunde svarer til den stilling, han før hadde.

Opsiges en tjenestemand med mindre end 15 aars tjenestetid, skal han saavidt mulig gives anledning til at komme i anden tjenestestilling hos samme tjenestegiver, og om denne er staten, saavidt mulig i samme tjenestegren.

Om beregningen av tjenestetiden gjælder foregaaende paragraf.

§ 21.

Ordensstraffe.

1. En offentlig tjenestemand, som ikke gaar ind under den militære straffelov,[1]) kan ilægges ordensstraf for forseelser i tjenesten eller for usømmelig eller uværdig adfærd i eller utenfor tjenesten.

2. Ordensstraffene er:

a. bøter, dog ikke utover en maaneds løn;
b. forlængelse med indtil to aar av den tid, som kræves for at faa alderstillæg;
c. suspendering i indtil tre maaneder uten løn;
d. overflytning til en anden tjenestestilling av like eller lavere grad, forsaavidt det er forenelig med ansættelsesvilkaarene.

Alderstillæg, som blir negtet, løn, som indspares under suspendering, og bøter skal tilfalde indretning med et formaal, som kommer offentlige tjenestemænd eller deres efterlatte tilgode.

Paa ordensstraffene faar reglerne i § 23 første og andet led og i § 24 tilsvarende anvendelse. Ordensstraffene og deres begrundelse skal meddeles skriftlig. De ilægges av den myndighet, som har ansættelsesretten.[2]) Dog kan Kongen overlate sin ret til at ilægge ordensstraf til vedkommende regjeringsdepartement og kommunestyret til formandskapet.

§ 22.

Avsked.

Er ikke andet bestemt ved lov,[3]) kan en offentlig tjenestemand avskediges av den, som har ansættelsesretten:[2])

a. naar han viser sig at være varig uskikket til forsvarlig at utføre sit arbeide; eller han ikke længer har de nødvendige eller gyldig foreskrevne betingelser for at sitte i stillingen;[4])

[1]) Lov 22 mai 1902 § 9.
[2]) Se §§ 2 og 3.
[3]) Jfr. § 31 nr. 4.
[4]) Jfr. strfl. ikr.l. § 10.

b. naar han gjør sig skyldig i grov uforstand i tjenesten, med vilje krænker sin tjenestepligt, trods tidligere skriftlig advarsel eller irettesættelse fra nærmest foresatte tjenestemyndighet, viser forsømmelighet eller slurv i tjenesten, har været beruset i tjenesten, eller naar han ved drikfældighet eller ved usømmelig adfærd i eller utenfor tjenesten viser sig uværdig til sin stilling eller nedbryter den agtelse eller tillid, som stillingen kræver. 15 febr. Nr. 1.

Foruten i disse tilfælde kan en tjenestemand avskediges, naar han har naadd den alder eller tjenestetid, som er eller blir fastsat for hans pensionsret av offentlig kasse.

§ 23.[1])

Fremgangsmaaten ved avskedigelse.

Ingen maa avskediges, uten at han har faat adgang til at forklare sig skriftlig for den myndighet, som har avgjørelsen. Likeledes har han ret til at forklare sig mundtlig. Han skal desuten ha hat anledning til at gjøre sig bekjendt med klagen og de oplysninger, hvorpaa den er bygget.

Trænges andre oplysninger, og vedkommende myndighet ikke uten vanskelighet kan indhente dem selv, kan den søke saken oplyst ved et av sine medlemmer eller ved en anden offentlig tjenestemand, men ikke ved den, som har reist klagen.

Efterforskning kan av vedkommende myndighet saavelsom av tjenestemanden kræves efter straffeproceslocens regler.[2])

Avskeden og grundene for den skal meddeles skriftlig.

§ 24.[1])

Anke over avsked.

En offentlig tjenestemand, som er avskediget av et regjeringsdepartement, kan anke avskeden ind for Kongen. I andre tilfælde kan avsked fra stillinger i statens tjeneste, som ikke hører under Stortinget eller Statsrevisionen, indankes for vedkommende regjeringsdepartement.

En tjenestemand, som er avskediget av underordnet kommunal myndighet, kan anke avskeden ind henholdsvis for kommunestyret eller for amtsraadet, jfr. § 31, post 2.

Anken har opsættende virkning. De nærmere regler om ankeinstanser m. v. fastsættes ved reglement.[3])

De skjønsmæssige avgjørelser vedkommende avskedigelsesspørsmaalet kan ikke prøves av domstolene under en sak om

---

[1]) Jfr. § 28 og § 31 nr. 4.
[2]) Str.pr.l. kap. 21.
[3]) Se § 29.

15 febr. Nr. 1.

avskedigelsens lovlighet. Saafremt loven tilsteder anke, maa saadan finde sted, før sak anlægges.

§ 25.

Midlertidig fjernelse fra tjenesten.

En offentlig tjenestemand kan av den nærmest foresatte tjenestemyndighet[1]) midlertidig fjernes fra tjenesten, naar det antages, at der foreligger en gyldig grund til at gi ham avsked, og tjenestens tarv kræver, at han straks fjernes. Beslutningen skal uten ophold meldes til ansættelsesmyndigheten.

Vedkommende tjenestemand kan kræve sin løn, til ansættelsesmyndighetens bestemmelse om avsked er truffet.

§ 26.

Strafforfølgning efter ordensstraf eller avsked.

Er en offentlig tjenestemand ilagt ordensstraf eller git avsked for et forhold, som er strafbart efter den almindelige borgerlige straffelov, utelukkes ikke derved almindelig strafforfølgning; men ved strafutmaalingen skal der tages hensyn til ordensstraffen eller avskeden.

§ 27.

Offentlig tjenestemands ret til at si op.

En offentlig tjenestemand kan si op sin stilling med 3 maaneders varsel, hvis han ikke er ansat for en viss tid. Ved reglement[2]) kan varslet gjøres kortere.

Har offentlige tjenestemænd opsagt sine stillinger, kan ansættelsesmyndigheten,[3]) hvis den skjønner, at de har gjort dette efter avtale eller i forstaaelse med hverandre, og fratrædelsen vilde utsætte vigtige samfundsinteresser for fare, paalægge dem som tjenestepligt at bli staaende i tjenesten ogsaa, efterat opsigelsesfristen er løpet ut, men ikke utover tre maaneder.

Paalægget maa være git inden 14 dage efter opsigelsen. Over paalægget kan der ankes overensstemmende med reglerne i § 24 første og andet led. Anken har ikke opsættende virkning.

§ 28.

Arbeidsstans.

Har offentlige tjenestemænd efter avtale eller i forstaaelse med hverandre ulovlig nedlagt arbeidet, kan de avskediges, uten at reglerne i §§ 23 og 24 blir fulgt.

---

[1]) Jfr. § 2 nr. 2.
[2]) Se § 29.
[3]) Se §§ 2 og 3.

5te kapitel.

Slutningsbestemmelser.

§ 29.

Reglementer.

Naar det foran er sagt, at noget kan eller skal fastsættes ved reglement, skal dette gives av Kongen eller det regjeringsdepartement, han bestemmer, forsaavidt angaar statsstillinger, og av amtstinget eller kommunestyret, forsaavidt angaar kommunale tjenestestillinger.

Naar undtages reglementerne for Stortingets og Statrevisionens tjenestemænd og de, som er git av Kongen eller et regjeringsdepartement, skal Kongen eller det regjeringsdepartement, han bestemmer, stadfæste forandringer i gjældende reglementer og alle nye reglementer, som denne lov gjør paakrævet.

Forinden reglement utfærdiges, skal utkast til dette forelægges vedkommende tjenestemandsutvalg[1]) til uttalelse.

Har en kommune ikke inden den tid, Kongen bestemmer, indsendt til vedkommende regjeringsdepartement forslag til pligtig reglement for sine tjenestemænd, skal det gives av departementet.

§ 30.

Uttrykket »offentlig tjenestemand« i straffelovens § 324.

Enhver, som efter denne lov regnes for offentlig tjenestemand, skal ogsaa regnes for saadan i forhold til § 324 i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902.

§ 31.

Love, som ophæves og ændres.

1. Fra den tid, denne lov træder i kraft, ophæves:
   Christian den 5tes norske lov 3—4—9,
   forordninger og reskripter om politivæsenet i forskjellige kjøpstæder av 22 oktober 1701, I, art. 3, jfr. 8 august 1738, 24 januar 1710, I, art. 3, 12 februar 1745, I, art. 3, 23 september 1763 § 5 og 5 juni 1776 A § 3, forsaavidt de fremdeles gjælder.
   § 32 i lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837, samt
   bestemmelser i gjældende love om opsigelse av de offentlige tjenestemænd, som indgaar under denne lov.[2])
2. Fra den tid, denne lov træder i kraft, skal den ansættelses- og avskedigelsesret, som efter gjældende love tilligger

[1]) Se kap. 3.
[2]) Jfr. § 1.

15 febr. Nr. 1.

amtmanden, utøves av et amtsraad med amtmanden som formand og med to andre medlemmer, valgt av amtstinget for 3 aar om gangen.

3. Fra den tid, denne lov træder i kraft, skal forskriftene i § 2 nr. 3 i denne lov følges ved ansættelser i henhold til:

§ 15, 1ste punktum, i lov av 21 juni 1895 om Den Norske Enkekasse,

§ 10, 1ste punktum, i lov av 19 december 1898 om jordmødre, saaledes at herredsstyrets uttalelse regnes som indstilling,

§ 10, 2det punktum, i lov av 26 mai 1899 om lodsvæsenet,

§ 24, 2det, 4de og 6te punktum, i lov av 9 oktober 1905 om det kongelige Frederiks Universitet, og

§§ 13 og 14 i lov av 21 juni 1912 om veivæsenet.

4. Fra den tid, denne lov træder i kraft, skal denne lovs regler i § 22 om avskedigelsesgrunde samt i §§ 23 og 24 sidste punktum[1]) gjælde ved avskedigelse i henhold til:

§ 2 i lov av 4 juni 1892 om forkyndelser m. m., og

§ 25 i lov av 9 oktober 1905 om det kongelige Frederiks Universitet.

§ 32.

Lovens ikrafttræden.

Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen fastsætter.

15 febr. Nr. 2.

Lov*)[2]) om industrielt hjemmearbeide.

§ 1. Ved hjemmearbeide forstaaes i denne lov industrielt arbeide, som mot vederlag utføres av arbeider for arbeidsgiver eller for mellemmand, naar arbeidet utføres i arbeiderens hjem eller et andet sted, hvor arbeidsgiveren ikke har tilsyn med arbeidsordningen, eller paa mellemmandens verksted.

Mellemmand er den, som overtar arbeide for en arbeidsgiver og træffer avtale med arbeidere om utførelsen. Det, som er sagt i denne lov om arbeidsgiver, gjælder ogsaa mellemmand.

Hvorvidt en virksomhet eller et arbeide gaar ind under denne lov, avgjøres av Hjemmearbeidsraadet (jfr. § 7).

§ 2. Enhver arbeidsgiver skal føre særskilt liste over sine hjemmearbeidere. Brukes der mellemmand, skal han føres op i listen med tilføielse om, at han er mellemmand.

Mellemmanden skal føre liste over dem, han sætter i arbeide, hvad enten de arbeider hjemme eller paa hans verksted.

[1]) Feilagtig henvisning; se Indst. O. XXX for 1917, jfr. Ot.prp. nr. 38 for 1915 og nr. 48 for 1916.

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

[2]) St.besl. 6 febr. Se Ot.prp. nr. 38 (1917). Indst. O. XXXXII for 1917; jfr. Dok. nr. 1 for 1918. St.tid., forh. i Ot. s. 20—41; i Lt. s. 7—8.

Arbeidsgiveren (mellemmanden) skal hvert aar inden ut- 15 febr.
gangen av februar sende to utskrifter av listen for det sidst Nr. 2.
forløpne aar til den stedlige tilsynsmyndighet (jfr. § 6, 1ste led). Den ene utskrift beholder nævnte myndighet selv, mens den anden skal sendes videre til Hjemmearbeidsraadet.

§ 3. Arbeidsgiver, som sysselsæter hjemmearbeidere, skal paa et for hjemmearbeiderne let tilgjængelig sted slaa op eller lægge ut lister over sine mindstelønssatser for de forskjellige slags hjemmearbeide.

Arbeidsgiveren skal hvert aar inden utgangen av februar sende utskrift av lønslisterne for det sidst forløpne aar til Hjemmearbeidsraadet.

§ 4. Arbeidsgiveren skal forsyne hjemmearbeideren med en lønsbok. I denne skal arbeidsgiveren indføre fortløpende opgaver over utlevert arbeide, det færdige arbeides avlevering, utbetalt arbeidsløn og mulige fradrag. Boken skal indeholde avtryk av denne lov.

Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere likesom utbetaling i kontante, gangbare penger av skyldig arbeidsløn skal finde sted mindst én gang ukentlig, hvis ikke anden opgjørsfrist er vedtat ved særskilt overenskomst.

§ 5. Ved hjemmearbeide, som ikke gaar ind under loven om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter, skal den stedlige tilsynsmyndighet se til, at sundhetsforholdene i de rum, hvor arbeidet utføres, er saa tilfredsstillende, som det med rimelighet kan kræves. Brukes der til arbeidet anden drivkraft end menneskelig muskelkraft, skal tillike føres tilsyn med, at maskiner m. v. er saaledes indrettet og vedlikeholdt, at arbeideren og de, som ellers opholder sig paa arbeidsstedet, er tilbørlig beskyttet mot ulykker.

Mangler, som tilsynsmyndigheten finder, skal den søke avhjulpet, likesom den til bedring av sundhetsforhold m. v. kan utfærdige veiledende forskrifter.

Hjemmearbeidsraadet kan forby, at hjemmearbeide, som er særlig farlig for helsen, blir utført i rum, som tillike tjener til beboelse, eller helt forby saadant arbeide. Raadet kan utfærdige forskrifter for at beskytte almenheten mot sygdomssmitte ved hjemmearbeide.

§ 6. Tilsynet med denne lovs overholdelse føres av helseraadet, naar det gjælder arbeide, som utføres i arbeidernes hjem, og ellers av det stedlige fabriktilsyn. I kommuner, som ikke har stedlig fabriktilsyn, skal helseraadet føre tilsyn med al slags hjemmearbeide.

Efter regler, som vedkommende regjeringsdepartement gir, skal fabrikinspektørerne og deres assistenter bistaa ved tilsynet.

§ 7. Overtilsynet med denne lovs overholdelse føres av

15 febr. Nr. 2.

Hjemmearbeidsraadet, som beskikkes av Kongen. Raadet har sit sæte i Kristiania og bestaar av tre eller — om Kongen saa bestemmer — fem medlemmer, kvinder eller mænd. Formanden med varamand maa ikke være kjøbmand, industridrivende eller hjemmearbeider eller ha økonomisk interesse i de avgjørelser, raadet skal træffe. Blandt de øvrige medlemmer med varamænd skal der være et like antal arbeidere og arbeidsgivere, saavidt mulig fra yrker, hvori der drives hjemmeindustri.

Foruten de særlige hverv, som denne lov paalægger Hjemmearbeidsraadet, skal det foreta undersøkelser av arbeidsforholdene i hjemmeindustrien, i tilfælde fremkomme med forslag til bedring av hjemmearbeidernes kaar og være raadgiver for departementet i saker vedkommende hjemmeindustrien. Efter regler, som departementet gir, skal raadet samarbeide med medicinaldirektøren, chefinspektøren for fabriktilsynet og arbeidsraadet. Det har hvert aar at sende beretning til departementet om sin virksomhet.

§ 8. Bestemmelserne i denne lov om fastsættelse av mindsteløn gjælder bare hjemmearbeide i yrker for tilvirkning av beklædningsgjenstande og sømartikler av alle slags.

Over yrkerne utfærdiger Kongen fortegnelse.

Kongen kan likeledes gjøre loven anvendelig for andre yrker inden hjemmeindustrien.

Hjemmearbeidsraadet avgjør i det enkelte tilfælde, om et arbeide hører til noget av de yrker, som staar paa fortegnelsen.

§ 9. Hjemmearbeidsraadet kan foreta særskilt undersøkelse av lønsforholdene i de yrker, som der efter § 8 kan sættes mindsteløn for. Saadan undersøkelse skal foretages, naar det kræves av seks eller flere arbeidere eller arbeidsgivere inden et yrke.

Finder raadet efter undersøkelse, at lønsforholdene i et yrke er utilfredsstillende, kan det beslutte nedsat en lønsnævnd til fastsættelse av mindsteløn for yrket eller grener av det. Beslutningen kan ogsaa gjælde flere yrker under ett. Der kan nedsættes en fælles eller flere særskilte nævnder. Før raadet fatter sin beslutning, skal det indhente vedkommende kommunestyres uttalelse.

En lønsnævnd skal sætte mindsteløn for det hjemmearbeide, som bortsættes av arbeidsgivere med forretning inden kommunen uten hensyn til, hvor arbeiderne er bosat eller utfører sit arbeide. Raadet kan bestemme, at en nævnd skal ordne lønsforholdene i flere kommuner under ett.

Raadet skal i sit opdrag til nævnden angi omraadet for dens avgjørelse. Opdraget kan utvides til andet slags arbeide eller yrke end fra først av bestemt.

§ 10. En lønsnævnd skal bestaa av en formand og saa

mange medlemmer — kvinder eller mænd — som Hjemmear- 15 febr.
beidsraadet bestemmer, dog mindst fire. Formanden med Nr. 2.
varamand maa ikke være kjøbmand, industridrivende eller hjemmearbeider eller ha økonomisk interesse i de avgjørelser, nævnden skal træffe. Blandt medlemmene med varamænd skal der være et like antal arbeidere og arbeidsgivere, saavidt mulig fra det eller de yrker, som der skal sættes mindsteløn for.

Nævndens medlemmer med varamænd vælges av kommunestyret. Før valget skal foreninger av arbeidere og av arbeidsgivere i yrket og mulig andre interesserte i kommunen gjennem bekjendtgjørelse i offentlig tidende eller paa anden maate, som kommunestyret finder tjenlig, være opfordret til at fremkomme med forslag til nævndens sammensætning.

Skal en nævnd ordne lønsforholdene i flere kommuner under ett, skal hvert kommunestyre vælge saa mange medlemmer, som Hjemmearbeidsraadet bestemmer, dog mindst to, en arbeider og en arbeidsgiver.

Nævndens formand med varamand opnævnes av Hjemmearbeidsraadet, som forinden skal indhente uttalelse fra nævndens kommunevalgte medlemmer, vedkommende formandskap og amtmand om, hvem der bør opnævnes.

Som medlemmer av eller formand i en lønsnævnd kan bare vælges (opnævnes) norske statsborgere over 25 aar. Den, som er fradømt stemmeret i offentlige anliggender og har tapt adgangen til at opnaa offentlig tjeneste, er utelukket fra hvervet.

Enhver, som bor i kommunen og ikke er over 60 aar, er pligtig til for et tidsrum av tre aar at motta valg (opnævnelse) som medlem av eller formand i en lønsnævnd. Senere kan han negte at motta gjenvalg i saa lang tid, som han har forrettet.

§ 11. For det eller de yrker, lønsnævndens opdrag gjælder, skal den fastsætte en mindstetidsløn.

Ved fastsættelsen skal der tages hensyn til de paa stedet for samme eller tilsvarende arbeide gjængse lønninger paa verksteder, i fabrikker og for andre hjemmearbeidere. Lønnen skal sættes til det beløp, som en arbeider med gjennemsnitlig dygtighet i forhold hertil antages at burde fortjene.

Det skal paasees, at mindstetidslønnen staar i saadant forhold til fortjenesten paa verksteder og i fabrikker, at hjemmearbeidet ikke blir fortrængt.

Er der i yrket flere grupper av arbeidere, kan nævnden, om den finder det ønskelig, sætte særskilte lønninger for de enkelte grupper.

Foruten mindsteløn skal nævnden, saavidt gjørlig, ogsaa fastsætte mindstestykløn, enten for alle eller for enkelte artikler i yrket (yrkerne). Styklønnen skal staa i saadant forhold

15 febr. Nr. 2.

til mindstetidslønnen, at denne sikres en arbeider med gjennemsnitlig dygtighet.

§ 12. Nævnden skal søke saken bedst mulig utredet.

I det øiemed kan den hos offentlige og kommunale myndigheter og tjenestemænd kræve de oplysninger, som vedkommende har til raadighet. Naar nævnden finder det nødvendig til sakens fulde oplysning, kan den ved sin formand indhente forklaringer fra arbeidere og arbeidsgivere, likesom den kan kræve, at de skal forevise mønstre, modeller, prisopgaver, lønslister, forretningsbøker o. lign.

Bor eller opholder vedkommende sig i kommunen, pligter han efter indkaldelse fra nævndens formand med én ukes varsel at møte for nævnden.

Nævndens møter holdes for lukkede dører. Hjemmearbeidsraadets formand og medlemmer kan være tilstede og likesaa de, som Hjemmearbeidsraadet eller nævnden gir adgang.

§ 13. Naar saken er oplyst og drøftet av nævnden, skal den med almindelig stemmeflerhet ved kjendelse fastsætte mindsteløn efter § 11.

I kjendelsens begrundelse skal der gjøres rede for sakens oplysninger, nævndens bedømmelse av disse og de synsmaater, som nævnden har lagt til grund for sin avgjørelse.

Utskrift av nævndens kjendelse, ledsaget av sakens dokumenter, skal snarest mulig sendes Hjemmearbeidsraadet.

§ 14. Hjemmearbeidsraadet skal paa den maate, som det finder tjenlig, kundgjøre nævndens lønskjendelse.

I kundgjørelsen skal arbeidere og arbeidsgivere, deres mulige sammenslutninger og andre, som har interesse i kjendelsen, opfordres til inden 1 — én — maaned at komme med uttalelse om den. Uttalelsen skal sendes gjennem nævnden, som ledsager den med sin erklæring.

Hjemmearbeidsraadet kan indhente de yderligere oplysninger og forklaringer, som det finder paakrævet. Bestemmelserne i § 12 2det og 3dje led finder tilsvarende anvendelse.

Raadets møter holdes for lukkede dører.

§ 15. Naar den i § 14 satte frist er utløpet, og saken er tilstrækkelig oplyst, træffer Hjemmearbeidsraadet sin beslutning. Raadet kan enten godkjende den mindsteløn, som nævnden har sat, eller gjøre forandringer i den eller sende saken tilbake til nævnden til ny behandling.

Raadet skal paase, at de i forskjellige yrker, for forskjellige arbeider og paa forskjellige steder fastsatte mindstelønssatser staar i rimelig forhold til hverandre.

Godkjendes nævndens avgjørelse, skal raadet fastsætte tidspunktet for dens ikrafttræden. Dette maa ikke falde tidligere end to maaneder efter godkjendelsen. Hjemmearbeidsraadets

beslutning skal offentliggjøres i Norsk Kundgjørelsestidende og iøvrig paa den maate, raadet finder tjenlig. 15 febr. Nr. 2.

Sendes saken tilbake til nævnden, skal Hjemmearbeidsraadet angi fremgangsmaaten ved den nye behandling og de synsmaater, som skal lægges til grund. Angivelsen er bindende for nævnden.

Utskrift av nævndens nye kjendelse skal snarest mulig sendes Hjemmearbeidsraadet. Raadet følger fremgangsmaaten efter § 14 i det omfang, det finder paakrævet, og avgjør derefter saken.

§ 16. Den fastsatte mindsteløn skal betales arbeideren uavkortet uten fradrag for godtgjørelse til mellemmand e. lign.

Har arbeideren hat utlæg til materialer e. lign., skal det godtgjøres ham ved særskilt tillæg, hvis det ikke i kjendelsen er uttrykkelig forutsat, at utlægget er regnet med i den fastsatte mindsteløn.

§ 17. Finder Hjemmearbeidsraadet, at den for et yrke fastsatte mindsteløn har trængt hjemmearbeidet tilbake eller paa anden maate omdannet arbeidsforholdene i en for arbeiderne ugunstig retning, eller antar raadet, at der er grund til at frygte for, at saa vil ske, kan det gjennem kundgjørelse som nævnt i § 15 beslutte, at den fastsatte mindsteløn skal gjælde ogsaa for det arbeide i yrket, som utføres paa verksted eller i fabrik, eller det kan beslutte, at der for denne slags arbeide skal fastsættes særskilt mindsteløn overensstemmende med reglerne i §§ 9—15.

§ 18. Naar der for et yrke bare er fastsat mindstetidsløn, kan arbeidsgiveren forelægge sine styklønssatser for Hjemmearbeidsraadet til prøvelse.

Finder raadet, at satsene staar i saadant forhold til mindstetidslønnen, at denne sikres en arbeider med gjennemsnitlig dygtighet, godkjendes de som mindstestykløn for yrket. Før raadet træffer sin avgjørelse, kan det forelægge saken til uttalelse for vedkommende lønsnævnd.

§ 19. Hjemmearbeidsraadet kan indhente erklæring fra lønsnævnden om forstaaelsen av dens kjendelser, eller naar det gjælder spørsmaal, om der betales under den fastsatte mindsteløn.

Likesaa kan raadet bruke nævnden eller dens formand til at undersøke lønsforholdene i yrker, som der efter § 8 kan sættes mindsteløn for.

§ 20. Naar Hjemmearbeidsraadet efter særskilt undersøkelse finder det paakrævet, kan det beslutte at opta den i et yrke fastsatte mindsteløn til ny behandling.

Raadet kan enten gi den lønsnævnd, som har foretat den tidligere fastsættelse, i opdrag at fastsætte ny mindsteløn, eller det kan til sakens behandling beslutte nedsat en ny nævnd.

15 febr. Nr. 2.

Bestemmelserne i § 9, 2det til 4de led og §§ 10 til 15 finder tilsvarende anvendelse.

§ 21. Oprettes der tarifavtale mellem arbeidernes og arbeidsgivernes sammenslutninger i et yrke, hvorfor mindsteløn er fastsat, kan Hjemmearbeidsraadet beslutte, at den fastsatte mindsteløn skal træde ut av kraft, saalænge arbeidsforholdene er tarifmæssig ordnet. Herom utfærdiges kundgjørelse som nævnt i § 15.

§ 22. Hjemmearbeidsraadet, de i § 6 nævnte tilsynsmyndigheter, lønsnævndene og tjenestemænd hos disse myndigheter har i arbeidstiden adgang til de verksteder og rum, hvor hjemmearbeide utføres, og likesaa til forretningslokalerne hos arbeidsgiverne.

De har ret til at se lønsprotokoller og arbeidernes lønsbøker og til at ta utskrift av listen over hjemmearbeidere og av lønslisterne.

Paa forlangende skal legitimation forevises. Helseraad og fabriktilsyn viser legitimation som efter den til enhver tid gjældende sundhets- og arbeiderbeskyttelseslovgivning. For Hjemmearbeidsraadet og dets utsendinger utfærdiger departementet legitimation.

§ 23. De i § 22 nævnte myndigheter og tjenestemænd er forpligtet til at holde hemmelig de drifts- og forretningsforhold, som de gjennem sin virksomhet maatte bli kjendt med, og til at avholde sig fra at efterligne de av vedkommende arbeidsgiver hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater, som maatte komme til deres kundskap.

Naar der til de ovennævnte myndigheter sker anmeldelse av noget forhold, som strider mot denne lov, skal anmelderens navn holdes hemmelig, hvis han ikke uttrykkelig samtykker i at navngives, eller anmeldelsen viser sig at være ubeføiet.

§ 24. Godtgjørelsen for Hjemmearbeidsraadets formand og medlemmer fastsættes av Kongen, som likeledes fastsætter godtgjørelsen for formanden i en lønsnævnd og dens medlemmer.

De har under reise krav paa skyss- og kostpenger efter lov av 10 juli 1894 nr. 2, jfr. lov av 26 juli 1916 nr. 8. Kostpengene skal være som bestemt for 3dje klasse i nævnte lovs § 17.

§ 25. Omkostningene ved Hjemmearbeidsraadet utredes av statskassen.

Utgiftene ved lønsnævndene utredes av vedkommende kommune. Dog skal i kommuner med ikke over tredive tusen indbyggere utgiftene deles mellem staten og kommunen med en halvdel paa hver.

Indbyggerantallet regnes efter de paa stedet hjemmehørende ved statens sidste almindelige folketælling.

Omfatter en lønsnævnds opdrag flere kommuner, avgjør departementet efter forslag av Hjemmearbeidsraadet, hvorledes utgiftene skal fordeles mellem dem. 15 febr. Nr. 2.

Foretar en lønsnævnds formand efter anmodning av Hjemmearbeidsraadet særskilt undersøkelse e. lign., kan han tilstaaes særlig godtgjørelse herfor av statskassen, fastsat av departementet efter forslag av Hjemmearbeidsraadet.

§ 26. Med bøter straffes

1. Den, som undlater
   a. at føre saadan liste over sine hjemmearbeidere som foreskrevet i § 2, 1ste og 2det led, eller
   b. at slaa op eller lægge ut saadanne lister over sine mindstelønssatser, som foreskrevet i § 3, 1ste led, eller
   c. at forsyne hjemmearbeiderne med lønsbok eller føre lønsboken som foreskrevet i § 4, 1ste led, eller
   d. at efterkomme de forskrifter om opgjør med arbeiderne, som indeholdes i § 4, 2det led.
2. Den, som unddrar sig pligt til forklaring, meddelelse av oplysninger og fremmøte efter §§ 12 og 14.
3. Den, som betaler sine arbeidere efter en lavere sats end den, som er fastsat i henhold til denne lov, eller bruker mellemmand, som med hans vidende forsér sig paa denne maate.

Paa samme maate straffes den, som medvirker til overtrædelse som foran nævnt.

Naar en arbeidsgiver idømmes straf efter nr. 3, skal arbeideren tilkjendes erstatning for det, som han har faat for litet.

§ 27. De i § 22 nævnte myndigheter og tjenestemænd er med hensyn til den almindelige borgerlige straffelovs anvendelse at anse som offentlige tjenestemænd.

§ 28. Arbeidere kan ikke i videre omfang, end loven uttrykkelig hjemler, retsgyldig vedta fravikelser fra lovens forskrifter.

§ 29. Efter forslag av Hjemmearbeidsraadet fastsætter departementet indretningen av listerne over hjemmearbeidere (jfr. § 2) og lønsbøkerne (jfr. § 4) og gir nærmere forskrifter om lønsnævndenes forretningsorden og forhandlinger.

Om Hjemmearbeidsraadets virksomhet gir Kongen nærmere forskrifter.

§ 30. Denne lov træder i kraft den 1 juli 1918 og ophører at gjælde senest den 30 juni 1923.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum av 25 mai 15 febr.

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

15 febr. 1917 bestemmes, at Risør kommune efter beslutning av magistrat og formandskap skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser.

15 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av §§ 1 og 2, jfr. § 8, i lov om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum av 25 mai 1917 bestemmes, at Dal sognekommune i Tinns herred, Bratsbergs amt, efter beslutning av sognestyret og paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden grænserne for de strøk paa Rjukan, for hvilke bygningsloven er gjort gjældende.

15 febr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa nedenstaaende av herredsstyret for Røros herred, Søndre Trondhjems amt, den 19 januar 1918 vedtagne beslutning om tillæg til § 28 i de ved kongelig resolution av 19 januar 1908, jfr. kongelige resolutioner av 18 februar og 30 april 1910 og 24 juni 1915, stadfæstede politivedtægter for Røros bergstad:

»Heller ikke maa sne og is nedstyrtes fra kommunens broer og rækverk. Is fra fortaag maa ikke kastes eller oplægges paa offentlig gate.«

15 febr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. I medhold av byformandskapslovens § 40 meddeles approbation paa Grimstads bystyres beslutning av 21 december 1917 om fra 1 mars 1918 at oprette folkeregister m. v.
2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes den av Grimstads bystyre i møter 21 december 1917 og 1 februar 1918 vedtagne vedtægt for folkeregister i Grimstad.

15 febr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Mo herredsstyre i møte den 19 januar 1918 vedtagne forandring av § 1 i den ved kongelig resolution av 23 august 1912 stadfæstede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Mo herred, Nordlands amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre

Efter den vedtagne forandring skal vedtægtens § 1 lyde saaledes:

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.
**) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor vedtægten er indtat.

»Utsalgssteder i Mo herred, hvor salg av varer foregaar, skal med de nedenfor angivne undtagelser holdes lukket fra kl. 7 aften til kl. 9 morgen næste virkedag. Julaften, nytaarsaften, paaskeaften og pinseaften lukkes kl. 6 aften samt 1 og 17 mai kl. 1 em.« 15 febr.

Kongelig resolution*), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 nr. 5 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Tromsøysunds herred, Tromsø amt, fra 1 april 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling. 15 febr.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 15 febr.

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Stokke herred i Jarlsberg og Larviks amt i møte 23 april 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

2. De ved kongelig resolution av 23 september 1880 for herredet approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, da ovenfor omhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Klinga herred i Nordre Trondhjems amt 28 mars og 3 oktober 1917 fattede beslutninger om 15 febr.

1) forandring av indledningen foran § 1 i de ved kongelige resolutioner 20 mai 1905 og 12 september 1907 approberte sundhetsforskrifter for strandstedet Bangsund,
2) et tillæg til de ved kongelige resolutioner 9 juni 1894 og 11 februar 1907 approberte sundhetsforskrifter for herredet.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.
**) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor de nye sundhetsforskrifter m. v. er indtat.
***) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor beslutningene er indtat.

15 febr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Kjelviks herred i Finmarkens amt i møte den 23 april 1917 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelige resolulioner av 19 september 1870 og 9 december 1893 approberte sundhetsforskrifter, saalydende:

Om renhold i butikker.

Butikker og utsalgssteder for matvarer maa holdes rene og luftige og ikke benyttes til soverum. Gulvet maa feies eller sopes daglig efter at ha været godt dynket med vand eller sne, likesom det maa vaskes mindst 2 ganger i uken. Disk, vegtredskaper, hulmaal, skap, skuffer o. l., som kommer i berøring med matvarer, maa holdes omhyggelig rene. Hver butik og hvert utsalgssted for matvarer maa være forsynt med vaskestel, rent vand og haandklær.

Matvarer maa opbevares i lukkede skap eller skuffer eller godt tildækkede kar og ikke berøres med smudsige hænder.

Matvarer maa ikke indpakkes i avispapir eller brukt papir.

Plakater med »spytning forbudt« o. l. skal være opslaat paa iøinefaldende steder og i tilstrækkelig antal i butikken, likesom spyttebakker maa forefindes i tilstrækkelig antal, forsynt med fugtig sand, sagmug o. l. Spyttebakkerne bør rengjøres hver dag.

Tobaksrøkning er forbudt i butikker, der forhandler matvarer.

15 febr. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning av 30 juli 1915 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Aamots herred, Hedemarkens amt, i møter den 30 april og 10 december 1917 besluttede vedtægter om istandbringelse og indredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning.

15 febr. **Kongelig resolution*****), hvorved de i møte den 30 november 1917 vedtagne regler for fællesfløtning i Haukomvandselven i Vegusdals herred, Nedenes amt, approberes i medhold av lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

**) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7. hvor vedtægtene er indtat.

***) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, andet led, bestemmes, at den ved kongelig resolution av 25 juli 1913 fastsatte indskrænkning for motorvognkjøring paa hovedveiene i Nordre Bergenhus amt ophæves, forsaavidt angaar veistrækningen Maristuen—amtsgrænsen mot Kristians amt av hovedveien Lærdalsøren—amtsgrænsen. 15 febr.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, andet led, bestemmes, at den ved regjeringens resolution av 14 oktober 1913 under post II fastsatte indskrænkning for motorvognkjøring paa hovedveien Odda—Haarra—Bratsbergs amtsgrænse ved Haukeli ophæves. 15 febr.

Kongelig resolution **), hvorved den av Fredrikshalds bystyre i møte den 10 januar 1918 fattede beslutning om forandringer i de ved kronprinsregentens resolution av 26 mai 1900 stadfæstede bestemmelser om isavgift i Fredrikshald stadfæstes i henhold til § 30 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894, saaledes at beslutningen straks træder i kraft og forblir gjældende indtil videre. 15 febr.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til §§ 33 og 34 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at der i uthavnen Orkedalsøren inden Trondhjems lodsoldermandskap blir at ansætte en særskilt havnebetjent, samt at der sammesteds indtil videre skal erlægges havnefogedpenger efter de i ovennævnte § 34 i havneloven sammenholdt med § 16 foreskrevne regler. Havnefogedpengene tilfalder dog ikke lodsoldermanden, men blir at indbetale i Orkedalsørens havnekasse. 15 febr.

I henhold til samme lovs § 55 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Orkedals herredsstyre i møte den 4 april 1914 vedtagne takster og regler for benyttelse av havnevæsenets brygge i Orkedalsøren.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at der skal oprettes et havnestyre for uthavnen Ørstafjorden i Ørsta herred, Romsdals amt. 15 febr.

Havnestyret underlægges det omraade, som ligger indenfor en ret linje fra utløpet av bækken mellem gaardene Ravlebakken og Hage til nordre spids av Digernes.

---

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.
**) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor de besluttede forandringer er indtat.

15 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Levanger bystyre i møte den 14 november 1917 vedtagne betalingsregler for tvungen feining sammesteds.

15 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved de i henhold til lodsloven av 26 mai 1899 §§ 8 og 9 ved kongelig resolution av 24 februar 1900 og senere ændringer fastsatte bestemmelser om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter forandres derhen, at Tvedestrands lodsoldermandskap fra 1 juli 1918 inddrages og den derunder hørende Tvedestrand station henlægges under Arendals oldermandskap, hvis distrikts- og stationsinddeling fra samme tid bestemmes saaledes:

Arendals lodsoldermandskap.

Dette lodsoldermandskap omfatter, hvad der ligger mellem linjer fra Dyvaags kirke over Langbaaen tilsjøs og en linje fra Øiestads kirke over Asperholmen og Ytre Torungen fyr tilsjøs.

Det inddeles i følgende stationer:

1. Tvedestrand station:
   Som før.
2. Narestø station:
   Som før.
3. Arendal station:
   Som før.

15 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a. § 1 a, b, c og d. Proviantering-ingsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om:

1. Eneret for staten eller anden offentlig institution eller for person, selskap eller sammenslutning til salg eller anden formidling av kjøt, flesk, sild, fisk, poteter, melk og fettstoffe samt produkter derav.

   I bestemmelsen kan indtages de nærmere vilkaar og undtagelser, som maatte findes ønskelige.
2. Kommuners anskaffelse og lagring av nævnte varer.
3. Opbevaring av de forraad av nævnte varer, som til enhver tid maatte findes, samt bearbeidelse, omsætning, forbruk og anden benyttelse av varerne.

*) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor betalingsreglerne er indtat

**) Bekjendtgj. 18 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

4. Pligt til at meddele oplysninger om forraad og indkjøp av nævnte varer og for gaardsbruks, industrielle og andre bedrifters vedkommende tillike oplysninger til bedømmelse av deres produktionsevne. 15 febr.
5. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av nærværende resolution, straffes efter § 8 i nævnte lov.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at første led i § 7 i det ved kongelig resolution av 30 mai 1914 godkjendte reglement for den medicinske embedseksamen fra 1 januar 1918 skal lyde saaledes: 15 febr.

»Erholder en kandidat ved 1ste avdeling av eksamen i noget fag karakteren 5 eller derunder, maa han ta avdelingen om igjen; dog kan han ikke fremstille sig mer end 3 — tre — ganger til denne avdelings eksamen«.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 15 febr.

1. At Lierne tinglag av Namdalen sorenskriveri, Nordre Trondhjems amt, fra og med aaret 1918 deles i 2 tinglag, Nordli tinglag og Sørli tinglag, svarende til de nuværende herreder av samme navn.
2. At der for hvert av tinglagene Nordli og Sørli fra og med aaret 1918 anordnes et sakting i juli maaned.
3. At amtmanden i Nordre Trondhjems amt bemyndiges til at træffe nærmere bestemmelse om dagantal og sted for de i post 2 omhandlede sakting.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 15 febr.

1. At approbation meddeles paa Justisdepartementets kjøp av Axel Jacobsens eiendom matr. nr. 484 i Vardø til embedsbolig for politimesteren i Vardø for kr. 25 000,oo.
2. At proprieteten til den nye embedsbolig forbeholdes Oplysningsvæsenets Fond.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det gjensidige forsikringsselskap »Norske Liv« stadfæstelse paa selskapets plan for livsforsikring mot maanedspræmie og med 3 aars karenstid, paa forsikringsbetingelser som angit i et fremlagt utkast til police og forøvrig paa grundlag av oplysningene i selskapets andragende av 2 februar d. a. 15 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 15 febr.

1. At det i medhold av lov om arbeidsformidling av 12 juni 1906 § 1 bestemmes, at der skal oprettes et offentlig arbeidskontor til formidling av arbeide av enhver slags i Kragerø.
2. At kontoret henlægges til Østlandske kreds for den offentlige arbeidsformidling.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At statens overtagelse av krigsrisikoen for den norske fiske- og fangstflaate utvides til i en utstrækning, som nærmere blir at fastsætte av Handelsdepartementet, ogsaa at omfatte redskaps- og utstyrsutrustningen.
2. At Handelsdepartementet bemyndiges til at træffe de nærmere bestemmelser til sakens gjennemførelse.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved den av generalforsamling i A/S Valdresbanen den 6 december 1917 besluttede forandring av § 16 i banens statutter approberes.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 1 november 1917 vedtagne nye plan for Tingvolls gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger, dog med en enkelt forandring.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved behandlingen av endel nærmere angivne varer overgaar fra Proviant« teringsdepartementet til Industriforsyningsdepartementet.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at der oprettes en central for kobber og andre metaller undtagen jern og staal, bestaaende av 6 medlemmer og en repræsentant for staten.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At saker vedkommende landets varebytte med de skandinaviske og andre land henlægges under Industriforsyningsdepartementet.
2. At der til bistand for departementet ved behandling av varebyttesaker oprettes et raad, Statens Varebytteraad, bestaaende av 4 medlemmer.

15 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. — — — — — —

II. At ledelsen av Brændselsstyret og derunder de pligter, som paahviler generalsekretæren og chefen for Brændselsstyret, overdrages til generaldirektøren for statsbanerne med bistand av hans fagchefer i Statsbanernes Hovedstyre.

III. — — — — — — — —

IV. At der istedenfor brændselsdirektøren ansættes en chef for Brændselsstyrets kontor for skogsdrift, ved og torv, sideordnet med de øvrige kontorchefer inden Brændselsstyret.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til overlodsen i Tromsø distrikt, hvori uttales, at hvis et fartøi, der er under veiledning av en kjendtmand eller kystlods, er kommet paa grund uten skyld fra kjendtmandens side, maa denne være berettiget til betaling for lodsningen, beregnet efter forholdet mellem den lodsede distanse og den hele distanse, han skulde ha lodset. 15 febr.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for gryn og mel. 15 febr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av fyrstikker. 15 febr.

Rundskrivelse fra Landbruksdepartementet til amtmændene: 16 febr.

Departementet har bragt i erfaring, at flere utskiftningsformænd er i tvil om forstaaelsen av visse bestemmelser i utskiftningsloven av 13 mars 1882 (jfr. tillægslov av 5 december 1917) og om forholdet mellem denne og et par bestemmelser i lov om skogvæsenet av 22 juni 1863 og lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899.

Man skal i anledning herav uttale:

I.

En og anden har ment, at utskiftning ikke kan kræves mellem bruk, som tilhører forskjellige gaardsnummer. Departementet antar, at en saadan indskrænkende fortolkning savner hjemmel i utskiftningsloven, se specielt §§ 1 og 2, jfr. § 5. Efter disse bestemmelser antages det at være uten betydning for adgangen til at kræve utskiftning, om vedkommende fællesskap bestaar blot mellem bruk indenfor et enkelt gaardsnummer eller mellem bruk, som ligger under forskjellige gaardsnummer. Reglerne for grænseregulering (§ 21) og inddragning av bruk, som ikke ligger i fællesskap (§ 30), antages ogsaa — bortset fra indskrænkningen i § 30 sidste punktum — at være uavhængig av, om det gjælder bruk under samme gaardsnummer eller ikke.

II.

Utskiftningslovens § 95 kommer overhodet ikke til anvendelse uten i det tilfælde, at man ikke vet, hvem som har

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

16 febr. eiendomsret til selve grunden, og antages kun at ha betydning for spørsmaalet, om og under hvilke betingelser avløsning i dette tilfælde kan kræves. Se indstilling fra den ved kongelig resolution av 23 oktober 1875 nedsatte kommission angaaende utskiftningsvæsenet side 92—93 (§ 94), indst. O. II 1881, side 9—10, forh. i Ot. for s. a. side 138—143 og i Lt. side 60—63.

Den, »hvis ret skjønnes at ha størst betydning«, gives derimot — efter departementets opfatning — ikke gjennem § 95 nogen særret til at faa sig værdien av grunden utlagt for sig alene. Spørsmaalet om, hvem av rettighetshaverne skal tillægges andel i grundens værdi, og med hvilken brøkdel av denne, antages at maatte avgjøres særskilt for hvert enkelt tilfælde. Jfr. uttalelser av professor Aschehoug — efter hvis forslag paragraffen blev vedtat i sin nuværende form — i Lagtinget 1881, forh. side 60—62, hvorefter formodningen maa være for, at grunden ligger i sameie, naar man intet andet har at holde sig til. Heri er departementet enig.

Angaaende spørsmaalet om eiendomsretten til grunden skal departementet forøvrig bemerke, at forsaavidt det eiendomsforhold, som er gjenstand for opløsning, er stiftet efter utgangen av aaret 1863, antages eieren av trærne (skogen) altid at maatte ansees som grundeier. Se skogloven av 22 juni 1863, § 15.

Skoglovens bestemmelser — saavel § 15 som andre — har, saavidt de er anvendelige, sin fulde gyldighet ogsaa, hvor vedkommende spørsmaal er under behandling ved utskiftningsret, jfr. utskiftningslovens § 122. Den regel om skogteiger i utmark, som indeholdes i utskiftningslovens § 36, gjør ikke nogen forandring heri. Det er alene i det tilfælde, at skog og grund allerede før skoglovens ikrafttræden (1. januar 1864) er delt i særskilte eiendomsgjenstande, at utskiftningsloven har tillatt, at utskiftningsretten kan la et saadant forhold fremdeles bestaa. Man henviser herom til den i Lovtidendens 2. avdeling indtagne skrivelse til Nordre Trondhjems amt av 6 februar 1907.

III.

Et spørsmaal, som ogsaa har været opfattet forskjellig, gjælder fortolkningen av jagtloven av 20 mai 1899, § 2, andet led. Enkelte har ment, at denne lovbestemmelse ikke er til hinder for, at der ved utskiftning av sameie træffes bestemmelse om, at jagtretten skal være undtat fra utskiftningen og saaledes forbli fælles over hele det utskiftede felt — f. eks. i forbindelse med fælles havnegang. Herved vilde imidlertid jagtretten delvis bli skilt fra eiendomsretten til grunden, hvorfor

departementet antar, at et saadant arrangement kommer i strid med jagtloven. Efter denne kan jagtretten ikke for bestandig skilles fra eiendomsretten til grunden og bortforpaktning — forsaavidt den ikke sker til brukeren av vedkommende eiendom — blot finde sted for et tidsrum av ti aar. Den samme tidsindskrænkning gjælder, om jagtretten fraskilles eiendomsretten til grunden paa anden maate end ved bortforpaktning — altsaa f. eks. ogsaa ved en utskiftningsforretning. I og med utskiftningen — eller i tilfælde ti aar efter denne — maa jagtretten derfor følge — eller falde tilbake til — vedkommende parcel av det utskiftede felt. 16 febr.

Et herfra forskjellig spørsmaal er det, om utskiftningsretten, dersom utskiftning negtes fremme, og man skrider til en bruksordningsforretning efter utskiftningslovens § 85, herunder tillike kan gi forskrifter angaaende jagtrettens utøvelse. Dette spørsmaal skal man her ikke gaa ind paa.

Man skal sluttelig bemerke, at de omhandlede spørsmaal ikke henligger under administrationens, men — i tilfælde — under domstolenes avgjørelse og altssa i første instans bedømmes av utskiftningsretten selv. Departementet har imidlertid fundet — overensstemmende med endel utskiftningsformænds underhaanden uttalte ønske — at burde fremholde sin opfatning av spørsmaalene til veiledning for utskiftningsrettene.

Med foranstaaende bedes de i hr. amtmandens embedsdistrikt forrettende utskiftningsformænd gjort bekjendt.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre ændrede maksimalpriser for margarin. 16 febr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold i lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salt. 16 febr.

Forandringer**) i reglementet for Norges Bank, besluttet 18 februar 1918. 18 febr.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes regler for salg av ved. 18 febr.

---

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid 1ste avd. nr. 8.

**) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor forandringene er indtat.

19 febr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 paragraf 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket:

Instrumenter, alle slags samt dele derav, herunder optiske linser.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

21 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av frk. Bolette Aaker ved testamente av 27 februar 1907 oprettede »Christian, Lovise og Bolette Aakers legat til Tuft kirke i Sandsvær« samt paa de under 11 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

21 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Rollef Kristensen Lillejordet ved gavebrev av 27 november 1916 efter hans avdøde hustrus ønske oprettede »Ingeborg Kristensen Lillejordets legat« til dyrenes beskyttelse i Holla samt paa de for dette legat utfærdigede udaterte statutter.

21 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Johan C. Løken og hustru Anna, født Bjerke, ved gavebrev av 29 september 1917 oprettede legat »Sigrid J. Løkens minde« for syke og fattige skolebarn ved Lillemoens skole i Elverum samt paa de under 26 oktober 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

21 febr. **Telegram** fra Finansdepartementet til et ligningskontor, hvori uttales, at bestemmelsen i byskattelovens § 15, (landskattelovens § 20) sjette led, hvorefter selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet, likestilles med rederiselskaper, antages ogsaa at omfatte selskaper, som driver fiske,

21 febr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av chokolade og kakao.

21 febr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av drops, tabletter, drage og lakrisbonbon.

21 febr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.
**) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksi- 21 febr.
malpriser for salg utenfor Finmarkens amt av egte Portorico kaffe.

Kongelig resolution *), hvorved der i henhold til lov til 22 febr.
beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Bjarkøy herred, Tromsø amt, under 15 december 1917 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av § 6 i 22 febr.
ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 med senere tillægslove bestemmes, at den kontrol med handel med sprængstoffe av hvilkensomhelst art, som ved kongelig resolution av 11 juni 1915 er besluttet for Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter og ved kongelig resolution av 1 februar d. a. for den øvrige del av landet, indtil videre ogsaa skal omfatte opladet ammunition.

Nærværende resolution træder i kraft straks i Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter, i det øvrige land fra 1 mars 1918.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov om 22 febr.
arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 18 fastsættes for tekstilfabrikker, som gaar ind under nævnte lov, som tillæg til de ved kongelig resolution av 31 mars 1916 og ved kongelig resolution av 18 september 1916 fastsatte skjærpende bestemmelser følgende bestemmelser:

»d. 1. Arbeidere, som er beskjæftiget med sortering av uld, skal være iført et hensigtsmæssig overtræk over sin egen dragt. Disse overtræk betales av bedriften, som ogsaa bærer utgiftene ved deres vask 1 gang ukentlig.

2. Arbeidere, som arbeider med sortering av uld, skal av bedriften faa utlevert desinfiserte respiratorer eller sterile gazebind til at ha for munden, naar de forlanger det eller tilsynet paabyr det. Utgiftene hermed bæres av bedriften.

Det forbydes arbeidere med aapne saar paa hænder og fingre at sortere uvasket uld.

3. Efter sorteringen skal uvasket utenlandsk uld vaskes, før den videre behandles.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter, jfr. straffelovens § 339, 2.

Bestemmelserne under litra d punkt 1 og 2 træder i kraft den 1 mai 1918. Bestemmelsen under litra d punkt 3 træder i

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid 1ste avd. nr. 8, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

22 febr. kraft 1 september 1918, dog saaledes, at Socialdepartementet paa andragende kan meddele dispensation fra denne bestemmelse for et visst fastsat tidsrum utover nævnte dato.«

22 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Skjebergs herred, Smaalenene amt, under 11 december 1917 besluttede forandring av § 1 i de ved kongelige resolution av 12 mai 1916 approberte skog vedtægter for herredet, hvorefter denne paragraf fremtidig kommer til at lyde:

»Aavirkning til salg, forædling ved industrielt anlæg eller utførsel fra riket av bartrær, som $1^1/_2$ meter fra høieste rotgren holder mindre tvermaal end 20 cm. utenpaa barken paa bredeste kant, er forbudt.«

22 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Ullensvangs herred, Søndre Bergenshus amt, indtil videre til 0,5 ha. (5 maal).

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Halse og Hartmarks herred, Lister og Mandals amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 21 juli 1911 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 febr. **Kongelig resultion** *), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Orkedals herred, Søndre Trondhjems amt, indtil videre til 20 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Malviks herred, Søndre Trondhjems amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

Kongelig resolution *), hvorved der i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1897 (kfr. love av 6 august 1897, 25 juli 1910 og 14 juli 1914) meddeles approbation paa de av Hortens bystyre i møte den 26 november 1917 fastsatte avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen og kontortiden samt paa samme bystyres beslutning i møte den 21 januar 1918 angaaende de tider, til hvilke kontrol utenfor kontrolstationen skal kunne finde sted. 22 febr.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at det bygningsloven ved kongelig resolution av 30 august 1912 underlagte strøk ved Asker og Hvalstad jernbanestationer utvides til at omfatte strøket ved Billingstad jernbanestation indenfor de av Asker herredsstyre i møte den 20 december 1917 vedtagne grænser. 22 febr.

Det sidstomhandlede strøk omfatter de dele av gaardene Aastad, g.nr. 35 og Billingstad, g.nr. 38, som ligger mellem jernbanelinjen, Skustadelven og Bærumsdelet (strøket er paa et under saken fremlagt kart avgrænset med violetfarvet linje).

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at der skal oprettes et havnestyre for uthavnen Ulsteinvik i Ulsteins herred, Romsdals amt. 22 febr.

Under havnestyret henlægges det omraade, som ligger indenfor en ret linje fra østre kant av Blekkfeldthammaren til vestre spids av Snæingen og en ret linje fra østre spids av Snæingen til Grøthaugen, hvor et kors er indhugget ved grænsen mellem gaardene Sauenæs og Strand.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at den i sportellovens § 114, første avsnit, fastsatte godtgjørelse for forkyndelser i civile saker fra 1 april 1918 og indtil videre i medhold av sportellovens § 114, sidste avsnit, forhøies til kr. 2,60 for forkyndelser for personer, bosat inden Aurlands lensmandsdistrikt, Nordre Bergenhus amt. 22 febr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til forsikringsloven av 29 juli 1911 § 75 meddeles livsforsikringsaktieselskapet »Norske Folk« stadfæstelse paa den av selskapets styre vedtagne forandring av § 2 i de ved kongelig resolution av 15 juni 1917 approberte forsikringsbetingelser for kollektivforsikring. 22 febr.

---

*) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

22 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa et av vedkommende utvalg i møte den 18 juni 1917 vedtat utkast til plan for et sikkerhetsfond ved Varaldsøy kisgruber i Varaldsøy herred, — dog med en enkelt forandring.

22 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av Aker herredsstyre i møte den 8 oktober 1914 vedtagne takstregulativ for feining m. v. i Aker bygningsdistrikt samt av herredsstyrets beslutning i møte den 20 december 1917 angaaende midlertidig forhøielse av de i et anført regulativ fastsatte feiertakster.

22 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kjøbmand P. A. Fagstads arvinger oprettede »P. A. Fagstads legat til fordel for fattige paa Lillehammer« samt paa de under 8 august 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

22 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det ved bidrag av borgere i Tønsberg stiftede »Belønningsfond for elever av Tønsberg folkeskole« samt paa de under 12 jannar 1918 utfærdigede statutter for dette fond.

22 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Emma Jeanette Wessel, født Wettergreen, ved testamente av 21 oktober 1913 oprettede legat for enker av embeds- og borgerstanden (i Kristiania) samt paa de under 25 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

23 febr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepsrtementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for bønner og erter.

23 febr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fatstsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av olivenolje.

23 febr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 samt provisorisk anordning av 25 oktober 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler for tilvirkere og sælgere og maksmalpriser for salg av norske ma-

*) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

nufaktur- og trikotagevarer av alle slag, herfra dog undtat varer eller gjenstande, som tilvirkes efter bestilling av nogen til hans personlige eller hans families bruk. 23 febr.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fedevarer m. v. av 18 august 1914 paragraf 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket Cellulosevat. 23 febr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvori departementet meddeler, at det er mest tilbøielig til at anta, at et skolestyre ikke med hjemmel i skoleloven kan paalægges som pligt at motta og utbetale alderstillæggene til skolekommunens lærere, da alderstillæggene utredes av amtsskolekassen, ikke av herredskassen. Derimot maa skolestyret være forpligtet til at gi nøiagtig opgave over, hvilke lærere i kommunen, som tilkommer aldertillæg, og for hvor lang tid de skal ha tillæg. Lensmanden behøver derfor ikke at utbetale alderstillæggene uten efter opgave fra skolestyret over, for hvor lang tid hver enkelt skal ha alderstillæg. Skolestyret maa derhos ansees forpligtet til at sørge for, at det tilskud, hver enkelt lærer pligter at indskyte i amtsvikarkassen, blir avholdt i vedkommende lærers løn og tilstillet vikarkassen. Skolestyret maa da faa underretning om, hvor stor procent av lønnen (med alderstillæg) vikarkassen skal ha. 28 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av forespørsel fra et amtsskolestyre, hvori depatementet meddeler, at det kun er lærere ved de i landsskolelovens § 46 h omhandlede arbeidsskoler, som efter nævnte lovs § 20 kan optjene og oppebære de der bestemte alderstillæg. Da den i forespørselen omhandlede lærer, efter hvad der oplyses, ikke har været ansat ved en i henhold til § 46 h ordnet arbeidsskole, har han ingen ret til alderstillæg av amtsskolekassen. 28 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til et vergeraad, hvorefter det antages at paaligge vedkommende kommune (ikke vergeraadet sammesteds) selv at sørge for at faa refundert utlæg for barn, som er bortsat av vergeraadet, og som enten ikke har hjemstavn eller har saadan i andre kommuner. Det forutsættes, at vergeraadet har git saadan underretning, som nævnes i § 47, 3. led i lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896. Overensstemmende med denne bestemmelse maa det ogsaa være, at 28 febr.

*) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

28 febr. det er vedkommende fattigstyre, ikke vergeraadet, som har at underrette herredskassereren sammesteds om hjemstavnsforholdene for barn, som skal bortsættes.

28 febr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskerud i anledning av en forestilling fra styret for 5te kreds av Den norske sakførerforening.

Departementet meddeler, at det finder at maatte fastholde, at der i benefiserte underretssaker — herunder tingsvidnesaker — ved beskikkelse av sakførere, som er bosat utenfor vedkommende jurisdiktion, som regel bør tages forbehold om, at salær og reisegodtgjørelse beregnes, som om sakføreren hadde været bosat inden jurisdiktionen eller efter omstændighetene inden amtet, jfr. departementets cirkulære av 30 december 1897 in fine.

Departementet bemerker videre:

Hvis det imidlertid i en sak findes rimelig, at dette forbehold frafaldes, bør dette uttrykkelig nævnes i ansøkningen om fri sakførsel med nærmere redegjørelse for de grunde, som antages at tale derfor.

I overretssaker antar derimot departementet, at det omhandlede forbehold bør sløifes. Regelmæssig vil i disse saker bli beskikket den sakfører, som har procedert saken i underretten, og om denne er utenbysboende, vil der under ingen omstændighet bli spørsmaal om, at han personlig kan avgi møter for overretten med krav paa salær og reisegodtgjørelse for disse møter (jfr. departementets cirkulære av 12 december 1892). Den eneste følge av forbeholdet har derfor været, at overrettene ved salæransættelsen ikke altid har tat hensyn til den beskikkede sakførers utlæg til kommissionær, hvad der igjen ofte har ledet til, at departementet efterpaa har maattet samtykke i, at sakføreren faar disse nødvendige utgifter refundert.

28 febr. **Skrivelse** fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelige resolutioner av 23 november og 21 december 1917, bestemmes:

1. Det er indtil videre forbudt at sælge mykt brød fremstillet i vegt over ½ kg., forinden der er hengaat mindst 12 timer efter bakningen.
2. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til i særlige tilfælde at dispensere fra denne bestemmelse.
3. Bestemmelsen træder i kraft straks. Overtrædelse straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

Skrivelse *) fra Landbruksdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvorved i medhold av plakat av 8 september 1916 om foranstaltninger til bekjæmpelse av potetkræft, dens punkt 3, kfr. lov av 21 juli 1916 om bekjæmpelse av skadeinsekter og plantesygdomme, § 2, punkt d, nedennævnte arealer erklæres smittet av potetkræft: 2 mars.

1) en potetaker tilhørende B. Høie paa Gjervoldstad i Greipstad herred, hvor potetkræft optraadte ifjor,
2) endel jordstykker hos Jens Gjervoldstad og O. Lie Gjervoldstad i Greipstad herred, paa hvilke jordstykker de ifjor brukte indkjøpt gjødsel, som man er bange for kan ha ført smitte med sig,
3) den del av Flækkerøen, som ligger inden følgende grænser:

Mot syd: En linje fra Alvikens inderste vik over Alsaasen ned til og med Tobias Pedersens eiendom ved veien til Sellenes. Herfra over til landhandler Torkild Andersens eiendom og veien ned til ytre Lindebøkil forbi Søren Pedersens hus.

Mot nord: En linje langs veien fra de ytterste hus (Fredrik Larsens m. fl.) paa nordsiden av indre Lindebøkil til veien til Skaalevik. Herfra følges Skaaleviksveien ca. 55 meter, og videre østsiden av Tønnes Sørensens her liggende eiendom paa sydsiden av veien og østsiden av kystsanatoriets eiendom ned til ytre Lindebøkil.

4) Gaardene Vennesland og Ludeflaten i Vennesla herred og
5) for Oddernes herreds vedkommende det areal, som mot sydøst begrænses av hovedveien fra Lundsbroen, som gaar til Lillesand, til gjærdet paa vestre side av veien litt nordenfor lærer Hagtveits hus paa Øvre Lund. Derfra i en ret linje mot vest, som følger byttet mellem Kristiansand kommunes eiendom og de eiendomme, som ligger paa sydsiden av denne linje, til den møter veien, som gaar opover Nedre Lund til Lødal. Derfra ned til Otra — dog saaledes, at den del av stiftsgaarden, som brukes til seminariehave, blir fritat for forbudet. Mot vest dannes grænsen av Otra.

Inden samtlige de forannævnte omraader er det i henhold til plakat av 8 september 1916, punkt 3, 2det led, forbudt indtil utgangen av 1923 at dyrke poteter eller tomater og at føre jord bort derfra.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelser er belagt med straf.

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

2 mars. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 samt provisorisk anordning av 25 oktober 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler for tilvirkere og sælgere og maksimalpriser for salg av skotøi av norsk tilvirkning — herfra dog undtat skotøi, som tilvirkes efter bestilling av nogen til hans personlige eller hans families bruk.

4 mars. **Skrivelse****), fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes:

I. Det er indtil videre forbudt at anvende poteteter og potetmel til industriel og haandverksmæssig virksomhet.

II. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til paa de nærmere betingelser, som av dette fastsættes, at dispensere fra dette forbud.

III. Enhver er forpligtet til at avgi de opgaver, som av hensyn til gjennemførelsen av disse bestemmelser forlanges avgit.

IV. Overtrædelse av disse bestemmelser straffes efter § 8 i foran nævnte lov med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder eller begge dele, samt med inddragning.

V. Foranstaaende bestemmelser træder i kraft straks.

5 mars. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1 skal »Kallstovikfura«, som vokser paa Kallstovik, gr. nr. 65, br. nr. 5 og »Liestøilsfura«, som vokser paa Askerud, gr. nr. 65, br. nr. 6, begge i Fyresdal i Bratsbergs amt, være fredet mot beskadigelse eller ødelæggelse.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa fredningsstedet.

5 mars. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1, kfr. lov av 14 juli 1916, skal »Gravrokbjerken«, som vokser paa gaarden Gravrok, gr. nr. 86, br. nr. 4 i Melhus, Søndre Trondhjems amt, være fredet mot beskadigelse eller ødelæggelse.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa fredningsstedet.

---

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
**) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder meddeles stadfæstelse paa en av kjøpstaden Fredrikshalds bystyre den 5 februar 1918 vedtat beslutning om tillæg til § 76 i de ved kongelig resolution av 16 september 1908, jfr. kongelig resolution av 25 februar 1911, stadfæstede politivedtægter for kjøpstaden Fredrikshald. 5 mars.

Tillægget er saalydende:

»Fra ovennævnte tidsindskrænkning kan formandskapet dispensere efter at ha indhentet helseraadels uttalelse«.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse — med en enkelt forandring — paa en av herredsstyret for Manger herred, Søndre Bergenhus amt, den 11 januar 1918 vedtat beslutning til politivedtægter for herredet. 5 mars.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes: 5 mars.

1. I medhold av byformandskapslovens § 40 meddeles approbation paa Fredrikstads bystyres beslutning av 18 december 1917 om at oprette folkeregister for Fredsriksstad m. v.
2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes den av Fredriksstads bystyre i møter 18 december 1917 eg 14 februar 1918 vedtagne vedtægt for folkeregistret.

Kongelig resolution†), hvorved de av Kristiania bystyre i møte den 31 januar 1918 besluttede forandringer i § 1 i den ved kongelig resolution av 4 september 1914 approberte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Kristiania stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre. 5 mars.

Kongelig resolution††), hvorved den av Øvre Sandsvær herredsstyre i møter den 1 december 1917 og 2 februar 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Øvre Sandsvær herred i Buskeruds 5 mars.

---

*) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.
**) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid 1ste avd. nr. 10, hvor politivedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor vedtægten er indtat.
†) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor § 1 i ændret lydelse er indtat.
††) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

5 mars. amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring.

5 mars. **Kongelig resolution***), hvorved den av Løtens herredsstyre i møter den 28 januar 1818 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Løtens herred, Hedemarkens amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre og trædende i stedet for den ved kongelig resolution av 18 august 1916 stadfæstede vedtægt, — dog med et par forandringer.

5 mars. **Kongelig resolution****), hvorved den av Fyresdals herredsstyre i møter den 29 december 1917 og 2 februar 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Fyresdals herred i Bratsbergs amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre.

5 mars. **Kongelig resolution***), hvorved den av Gloppens herredsstyre i møte den 8 december 1917 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Gloppens herred, Nordre Bergenhus amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med et par forandringer.

5 mars. **Kongelig resolution*****), hvorved lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915 § 83 gjøres gjældende for Lebesby herred i Finmarkens amt.

Formanden for bolignævnden i herredet faar kostgodtgjørelse efter 3dje klasse i lov om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 17, jfr. tillægslov av 26 juli 1916 (nr. 8).

De med skyss- og kostgodtgjørelsen til formanden i nævnden forbundne utgifter blir at utrede av de til tilfældige utgifter i almindelighet bevilgede midler.

5 mars. **Kongelig resolution*****), hvorved lov om smaabruk- og boliglaan av 23 juli 1915 § 83 gjøres gjældende for Hasviks herred i Finmarkens amt.

Formanden for bolignævnden i herredet faar kostgodtgjørelse efter 3dje klasse i lov om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 17, jfr. tillægslov av 26 juli 1916 (nr. 8).

De med skyss- og kostgodtgjørelsen til formanden i nævnden forbundne utgifter blir at utrede av de til tilfældige utgifter i almindelighet bevilgede midler.

*) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 5 mars.

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Aurskogs herred i Akershus amt den 18 juni 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, — dog med en enkelt forandring.
2. De for herredet ved kongelig resolution av 7 august 1867 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, da ovenfor omhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 5 mars.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Bindals herred i Nordlands amt i møte den 31 august 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De ved kongelig resolution av 29 september 1881 approberte sundhetsforskrifter for Bindals herred ophæves fra den dag, da ovenomhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolutoin***), hvorved bifaldes en forandring i § 3 i de ved kongelig resolution av 23 august 1912 bifaldte forskrifter angaaende norske fartøiers forpligtelse til at medbringe fængslede personer i henhold til lov om den konsulære retspleie av 29 mars 1906 § 21. 5 mars.

Kongelig resolution†), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Eresfjord og Vistdals herred, Romsdals amt, til 10 ha. 5 mars.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor de approberte nye sundhetsforskrifter er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor de nye sundhetsforskrifter m. v. er indtat.

***) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor forandringen er indtat.

†) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

5 mars. **Kongelig resolution***), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Horgs herred, Søndre Trondhjems amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 25 februar 1916 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

5 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til §§ 6 og 7 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Saude herredsstyres beslutning i møte den 25 november 1916 angaaende en reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for en del av det bygningsloven underlagte strøk av Saude, som ligger paa Nordelvens vestside, dog saaledes, at det grundstykke, som tilhører A/S Saudefaldene (paa kartet skraffert med rødt) reguleres til bebyggelse.

5 mars. **Kongelig resolution***), hvorved det i henhold til § 1 litra c i lov av 14 mai med tillægslov av 14 december 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer paalægges spinderier, væverier, strikkerier og trikotagefabrikker av uldvareindustrien, spinderier, væverier, haandværerier og sytraadfabrikker av bomuldsvareindustrien, samt herre- og damekonfektionsfabrikkene at indskrænke bearbeidelsen av sine forraad av raavarer og halvfabrikata, saaledes at arbeidstiden fra og med 11 mars d. a. og indtil videre ikke overstiger for damekonfektionsfabrikkene 42 og for de øvrige fabrikker 40 arbeidstimer pr. uke.

Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at dispensere fra nævnte paabud og til helt igjen at ophæve samme samt forøvrig at træffe de til bestemmelsens gjennemførelse fornødne forføininger.

5 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der bl. a. meddeles approbation paa en mellem Justisdepartementets ekspeditionschef paa det offentliges vegne og Bodin kommune avsluttet kontrakt om kjøp av en tomt, ca. 7250 m^2 stor, av eiendommen Leithaugen, gnr. 31, bnr. 13, i Bodins herred, for kr. 1150 pr. maal, til embedsbolig for amtmanden i Nordlands amt.

— — — — —

5 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at administrationen av statens fjeldstuevæsen fra 1 juli 1918

*) Bekjendtgj. 7 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

overføres fra Handelsdepartementet til Landbruks- 5 mars.
departementet.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 5 mars.
som gjældende indtil videre paa en forandring i de for Fyresdal herads Branntrygdelag ved kongelig resolution av 24 juni 1915 approberte love.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 5 mars.
som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling den 20 februar 1916 vedtagne plan for Røros gjensidige Husforsikringsforening — dog med nogen forandringer.

Kongelig resolution, hvorved Forsvarsdepartementet frem- 5 mars.
tidig bemyndiges til at beskikke som ulønnede officerer mænd, som ansees skikket for saadan ansættelse, og som har bestaat underofficersskoleeksamen og tilfredsstiller de betingelser med hensyn til avlagte civile eksamina, som forlanges for optagelse i Krigsskolens nederste avdeling.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at den godt- 5 mars.
gjørelse, som ifølge lov om hærens utrederkvarterer av 6 juni 1891 § 5 tilkommer de mænd, som av sorenskriveren (fogden) opnævnes til skjønsmænd ved tjenestehesters fremmøte og avlevering, forhøies midlertidig til kr. 4,00 daglig.

Kongelig resolution, hvorved der nedsættes en 5 mars.
komité, bestaaende av 6 medlemmer, for at utrede spørsmaalet om erstatning for utenlandske oljer til motorbrændsel.

Satdfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 5 mars.
det av Nedre Foldals kommunestyre ved beslutning av 29 december 1913 oprettede »Foldalens legat til fremme og ophjælp av jordbruk og husdyrbruk samt skogbruk inden bygden« og paa de under 7 oktober 1915 utfærdigede statutter for dette legat.

Skrivelse*) fra Justisdepartementet til endel amtmænd: 7 mars.
Midlertidig lov av 13 juli 1917 om indskrænkning i utlændingers adgang til at opholde sig i visse kommuner bestemmes i henhold til den departementet ved kongelig resolution av 8 september 1917 givne bemyndigelse at skulle kunne anvendes inden følgende kommuner:
Lister og Mandals amt.
Herreder: Randesund, Søgne, Greipstad.

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

7 mars. Romsdals amt.
Herreder: Sande.
Nordlands amt.
Herreder: Værøy.

7 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt i anledning av en forespørsel om, hvorvidt en ordfører for et herreds formandskap kan fortsætte at fungere som saadan efter at være flyttet fra ett sogn til et andet inden samme herred.

Departementet uttaler, at det tidligere ved flere leiligheter — forøvrig under tvil — har antat, at man ved flytning fra ett sogn til et andet inden samme herred taper sin kommunale stemmeret og valgbarhet og dermed i tilfælde maa træde ut saavel av herredsstyret som av sognestyret.

Senere har imidlertid, uttaler departementet, Stortingets fuldmagtskomité gjort gjældende den opfatning, at flytning fra ett sogn til et andet inden samme herred er uten indflydelse paa vedkommendes stemmeret, mens alene flytning fra herredet antages forsaavidt at være avgjørende (jfr. tillæg 2 til Indstilling S. XXX for 1914 s. 5—6), og til denne opfatning har Stortinget i møte 6 juli 1914 enstemmig sluttet sig (jfr. Stortingsforhandlinger for s. a. pag. 2839—2841).

Under hensyn hertil finder departementet ikke længer at burde fastholde den tidligere om spørsmaalet uttalte mening, om hvis rigtighet departementet forøvrig — som nævnt — har næret tvil, men finder at burde gi sin tilslutning til den forstaaelse av landsformandskapsloven, at flytning fra ett sogn til et andet inden samme herred er uten indflydelse paa vedkommendes stemmeret og valgbarhet og dermed paa spørsmaalet om vedkommendes forbliven i herredsstyret og sognestyret.

Den i forespørslen omhandlede flytning antages saaledes ikke at være til hinder for, at vedkommende fortsætter at fungere som medlem av vedkommende sognestyre og som ordfører i vedkommende herreds formandskap.

7 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvori uttales, at et medlem av ligningsraad ikke antages berettiget til at undslaa sig for at overta hvervet som ligningsraadets formand, saalænge han staar som medlem av raadet. Hvis vedkommende derfor undlater at benytte sin ret efter landskattelovens § 68, byskattelovens § 60, sidste led, jfr. landskattelovens § 69, byskattelovens § 62, 3dje led (love av 17 august 1915) til at undslaa sig for at motta valg som medlem av raadet, maa han antages uberettiget til at undslaa sig for at motta hvervet som dets formand.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av avdøde cand. Edvard Eckhoffs familie ved gavebrev av 18 december 1917 oprettede »Cand. Edv. Eckhoffs legat til Kristiania kreds av Norsk Speidergut-Forbund« samt paa de under 25 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 8 mars.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Kristian Ribe, Vemundvik, ved testamente av 21 august 1913 med tillæg av 4 august 1915 oprettede legat til bedste for hedningemissionen og værdige trængende inden testators slegt samt paa de under 7 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 8 mars.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for asfalterte avløpsrør og dele 8 mars.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for de paa statens foranledning fremstillede og forhandlede smøreoljer. 8 mars.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av rørvæv. 8 mars.

Lov **)[1]) om forandringer i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap. 9 mars. Nr. 1.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap skal lyde som følger:

§ 1. Arbeidsfør person, som hengir sig til ørkesløshet, skal av politiet tildeles advarsel, hvis dette findes formaalstjenlig, og om mulig gjennem stedets fattigstyre, stedets arbeidsanvisningskontor eller anden myndighet gives anvisning paa arbeide, naar han

a. helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved betleri eller maa understøttes av fattigvæsenet,
b. forsømmer sin forsørgelsespligt eller falder sin familie til

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.
**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
[1]) St.besl. 27 februar. Se Ot.prp. nr. 23 (1916). Indst. O. XXI (1916). St.tid., forh. i Ot. s. 53—115, 250; i Lt. s. 8—12.

9 mars. Nr. 1.

byrde, saa den utsættes for at komme i trang eller maa understøttes av fattigvæsenet, eller

c. undlater at betale paalagt bidrag til underhold av hustru eller barn eller dettes mor.

§ 2. Med fængsel indtil 3 maaneder straffes den arbeidsføre person, som hengir sig til ørkesløshet, naar han

a. undlater at søke eller at utføre det ham av fattigstyret, arbeidsanvisningskontoret eller anden myndighet anviste arbeide, eller

b. uten grund forlater dette arbeide eller paa grund av slet opførsel maa avskediges fra samme,

saafremt han inden et aar derefter kommer i noget av de i § 1, litr. a, b og c, omhandlede tilfælde.

§ 3. Paatalemyndigheten skal opfordre enhver, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring, til at gjøre rede for sine erhvervskilder, saafremt der er grund til mistanke om, at han helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved strafbare handlinger eller ved andres erhversmæssige utugt.

Naar straf efter § 4 er anvendelig, skal paatalemyndigheten, hvis det findes formaalstjenlig, advare den skyldige om, at han vil bli sat under tiltale, saafremt han ikke inden en opgit frist paaviser at ha skaffet sig lovlig erhverv. Er han omstreifer, maa erhvervet være av regelmæssig art.

§ 4. Den, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring under saadanne forhold, at der er grund til at anta, at han helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved strafbare handlinger eller ved andres erhvervsmæssige utugt, straffes for løsgjængeri med fængsel indtil 3 maaneder.

Det samme gjælder den, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring og herunder ved voldsom, truende eller paatrængende opførsel forulemper eller volder fare for andre.

§ 5. I dom efter §§ 2 eller 4 kan retten efter paastand fra paatalemyndigheten bemyndige denne til at hensætte domfældte i arbeide for det offentlige eller hos private eller i tvangsarbeidshus.

Til arbeide for det offentlige eller hos private maa domfældte ikke hensættes for længere tid end 18 maaneder.

I tvangsarbeidshus kan den, som er dømt efter § 2, beholdes indtil 18 maaneder, men indtil 3 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide efter denne lov. Er han dømt efter § 4, kan han beholdes i tvangsarbeidshus indtil 3 aar, men indtil 4 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide efter denne lov.

Blir domfældte sat i arbeide eller tvangsarbeidshus, kan fuldbyrdelsen av den idømte fængselsstraf helt eller delvis falde bort.

Naar særlige omstændigheter taler for at stille domfældte paa prøve, kan paatalemyndigheten vente med at fatte beslutning om hensættelse i arbeide eller tvangsarbeidshus indtil 1 aar, efterat dommen er blit endelig, eller efterat domfældte er løslatt fra en samtidig eller tidligere idømt fængselsstraf. 9 mars. Nr. 1.

For personer, som er dømt efter § 4, kan indsættelse i et redningshjem eller anden lignende indretning, som Kongen har godkjendt, træde istedenfor indsættelse i tvangsarbeidshus.

§ 6. Naar en dom efter §§ 2 eller 4 tillike gjælder en anden strafbar handling, og domfældte blir hensat i arbeide eller tvangsarbeidshus, kan fuldbyrdelsen av hele den idømte fængselsstraf falde bort, hvis den ikke overstiger fængsel i 3 maaneder.

§ 7. Hvis nogen, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring, opholder sig utenfor sit bosted og ikke paa opfordring efter § 3 gjør rede for sine erhverskilder paa tilfredsstillende maate, kan politiet gi ham paalæg om at vende tilbake til bostedet eller sende ham tilbake til det.

Hvis en omstreifer i det tilfælde, som første led nævner, eller ved løsladelsen fra straf eller tvangsarbeide for løsgjængeri ikke kan paavise fast bopæl, kan politiet tilholde ham at skaffe sig saadan og skal i tilfælde saavidt mulig hjælpe ham med det. Kan eller vil han ikke skaffe sig fast bopæl, er han pligtig til at motta en bopæl, som blir anvist ham av det offentlige efter nærmere regler, som Kongen gir.

Har en omstreifer faat anvist bopæl efter andet led, kan politiet i ethvert tilfælde, hvor han uten tilladelse forlater bostedet, før 5 aar er gaat, gi ham paalæg om at vende tilbake til bostedet eller sende ham tilbake til det. Det samme gjælder, naar han inden 5 aar forlater bopæl, som han frivillig har latt sig anvise, og han flakker om fra sted til sted uten paaviselig lovlig erhverv.

Tvist om tilstedeværelsen av betingelserne for hjemsendelse eller om forpligtelsen til at motta en anvist bopæl avgjøres ved kjendelse av forhørsretten. Med hensyn til forhørsrettens kjendelse og kjæremaal mot kjendelsen faar straffeproceslovens regler anvendelse.

Indtil hjemsendelse eller anvisning av bopæl kan foregaa, kan personen holdes i fængslig forvaring.

§ 8, første led. Hvis en omstreifer, som har erhvervet bopæl i henhold til § 7, andet led, eller som frivillig har latt sig anvise bopæl av det offentlige, falder fattigvæsenet til byrde, enten selv eller for sin husstand, skal de nødvendige utgifter bæres med en tredjedel av statskassen og to tredjedele av den kommune, hvor han ved bosættelsen hadde hjemstavn. Hadde han ved bosættelsen ikke hjemstavnsret i nogen kommune, skal utgiftene helt erstattes av statskassen.

9 mars. Nr. 1.

§ 11. Den, som betler til sedvane, eller som gjentagne ganger betler paa et almindelig befærdet eller for almindelig færdsel bestemt sted eller gaaende fra hus til hus, straffes med fængsel indtil 2 maaneder, hvis han ikke fældes efter § 4.

Paa samme maate straffes den, som anvender andre til saadant betleri for sig eller tillater nogen under hans forsorg staaende umyndig at gjøre sig skyldig deri.

§ 13. Den, som betler paa en truende maate eller i forening med nogen anden eller under falske foregivender, som han søker at gi tiltro ved kunstgrep eller skriftlige bevidnelser, eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 3 maaneder, hvis han ikke fældes efter § 2 eller § 4.

§ 15. Den, som ved falske foregivender søker at tilvende sig eller andre gaver eller understøttelse, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.

Paa samme maate straffes den, som skaffer sig eller andre utilbørlig vinding ved bruk av midler, som er indsamlet i velgjørende eller almennyttige øiemed.

Offentlig paatale efter første led finder alene sted efter fornærmedes begjæring.

§ 16. Den, som forsætlig eller uagtsomt hensætter sig i en aapenbart beruset tilstand, hvorunder han blir set paa et almindelig befærdet eller for almindelig færdsel bestemt sted, straffes med bøter.

Er han tidligere i løpet av det sidste aar tre ganger straffet efter denne paragraf eller §§ 17 eller 19, kan fængsel indtil 3 maaneder anvendes.

§ 17. Den, som forsætlig eller uagtsomt hensætter sig i en beruset tilstand, hvorunder han forstyrrer den almindelige fred og orden eller den lovlige færdsel eller forulemper eller volder fare for andre, straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.

§ 18. Hvis den, som dømmes til fængselsstraf efter §§ 16 eller 17, jevnlig misbruker berusende drik, kan retten i dommen efter paastand fra paatalemyndigheten bemyndige denne til at sætte ham i tvangsarbeidshus eller i en kuranstalt, som Kongen har godkjendt.

Han kan i saa fald beholdes der indtil 18 maaneder, men indtil 3 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide eller i kuranstalt efter denne lov.

Blir domfældte sat i tvangsarbeidshus eller kuranstalt, kan fuldbyrdelsen av den idømte fængselsstraf helt eller delvis falde bort.

Naar særlige omstændigheter taler for at stille domfældte paa prøve, saasom hvis han underkaster sig nogen av de i § 28 første led nævnte betingelser, kan paatalemyndigheten vente

med at fatte beslutning om hensættelse i tvangsarbeidshus eller kuranstalt for tvangsindlæggelse indtil et aar, efterat dommen er blit endelig, eller efterat domfældte er løslatt fra en samtidig eller tidligere idømt fængselsstraf. 9 mars. Nr. 1.

§ 6 faar tilsvarende anvendelse.

Utgiftene ved indsættelse i kuranstalt kan kræves erstattet hos domfældte.

§ 19. Den, som jevnlig misbruker berusende drik og paa grund herav

a. helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved betleri eller maa understøttes av fattigvæsenet,
b. forsømmer sin forsørgelsespligt eller falder sin familie til byrde, saa den utsættes for at komme i trang eller maa understøttes av fattigvæsenet, eller
c. undlater at betale paalagt bidrag til underhold av hustru eller barn eller dettes mor,

straffes med fængsel indtil 3 maaneder.

Retten kan efter derom nedlagt paastand i dommen bemyndige paatalemyndigheten til at sætte domfældte i tvangsarbeidshus eller i en kuranstalt, som Kongen har godkjendt. Bestemmelserne i de 5 sidste led av § 18 faar tilsvarende anvendelse.

§ 20. Naar nogen paa grund av beruselse forstyrrer den almindelige fred og orden eller den lovlige færdsel, forulemper andre eller volder fare for sig selv eller andre, kan politiet sætte ham i fængslig forvaring, til han blir ædru.

Herpaa faar straffeproceslovens §§ 232 og 234 tilsvarende anvendelse.

Selv om den paagrepne ikke blir sat i fængslig forvaring, kan politiet ta fra ham og tilintetgjøre drikkevarer, som findes hos ham ved paagripelsen.

§ 21. Personer, som jevnlig misbruker berusende drik, og som selv maatte indlægge sig paa en av Kongen godkjendt kuranstalt, skal, saafremt dennes plan indeholder bemyndigelse dertil, og det av anstaltens vedkommende ansees paakrævet for deres helbredelse, kunne holdes tilbake i anstalten for et tidsrum, som de selv ved sin indlæggelse har bestemt, dog ikke over to aar. Har de ved indlæggelsen ikke selv bestemt nogen opholdstid, kan de trods sit forlangende om at forlate anstalten tilbakeholdes i samme for et tidsrum, der ansees nødvendig for deres helbredelse, dog ikke over 1 aar fra indlæggelsen at regne.

§ 28. Paatale efter §§ 16, 17 og 19 kan undlates paa betingelse av, at sigtede avholder sig fra at nyde rusdrik i et tidsrum av et aar. I saa fald bør han dog paa forhaand avgi skriftlig avholdsløfte eller melde sig ind i en avholdsforening eller ta ophold paa et kursted for alkoholister.

Den, som med skjellig grund mistænkes for forseelse mot

9 mars. Nr. 1. denne lovs §§ 2, 4, 16, sidste led, 17 eller 19, kan paagripes og sættes i varetægtsfængsel ikke bare under de betingelser, som er nævnt i straffeproceslovens § 229, jfr. § 240, men ogsaa under de betingelser, som er nævnt i samme lovs § 228, jfr. § 240, uanset at straffen er mindre end der bestemt.

Til fornyet behandling ved lagmandsret efter tiltaltes begjæring kræves samtykke av Høiesterets kjæremaalsutvalg i alle saker, som angaar forseelser mot denne lov.

Naar paatalemyndigheten vil paastaa anvendelse av § 5, første led, § 18, første led, eller § 19, sidste led, skal offentlig forsvarer beskikkes efter de regler, som gjælder for straffesaker i almindelighet. I disse tilfælde er tiltaltes nærværelse under hovedforhandlingen altid fornøden.

§ 29. Personer under 16 aar kan ikke anbringes i tvangsarbeidshus. Personer mellem 16 og 18 aar kan alene anbringes i tvangsarbeidsanstalt, naar de tidligere har været dømt efter denne lov eller den almindelige straffelov til høiere straf end bøter, eller naar de dømmes til saadan straf efter den almindelige straffelov, samtidig med at de dømmes efter nærværende lov.

Adgangen til at sætte en domfældt i arbeide for det offentlige eller hos private, i tvangsarbeidshus eller kuranstalt falder bort ved forældelse efter 3 aars forløp. Bestemmelserne i den almindelige borgerlige straffelovs § 72, sidste led, og § 73 faar tilsvarende anvendelse.

II.

1. I § 22, andet led, § 23, tredje led, og § 24, første led, ombyttes ordet »fængsel« med »fængsel indtil 3 maaneder«.

2. I § 22, litr. c, ombyttes ordet »offentlig« med »almindelig befærdet«.

9 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i forbindelse med sanktion av foranstaaende lov av 9 mars 1918 er bestemt, at lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap, saaledes som den lyder efter de senere foretagne ændringer, skal indrykkes i sin helhet i Norsk Lovtidende.

Lov *) om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900, som den lyder efter de ved senere love, senest lov av 9 mars 1918, foretagne forandringer.

Kapitel I.

Om løsgjængeri og betleri.

§ 1. Arbeidsfør person, som hengir sig til ørkesløshet, skal av politiet tildeles advarsel, hvis dette findes formaals-

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

tjenlig, og om mulig gjennem stedets fattigstyre, stedets arbeidsanvisningskontor eller anden myndighet gives anvisning paa arbeide,[1]) naar han

a. helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved betleri eller maa understøttes av fattigvæsenet,
b. forsømmer sin forsørgelsespligt eller falder sin familie til byrde, saa den utsættes for at komme i trang eller maa understøttes av fattigvæsenet, eller
c. undlater at betale paalagt bidrag til underhold av hustru eller barn eller dettes mor.

§ 2. Med fængsel indtil 3 maaneder straffes[2]) den arbeidsføre person, som hengir sig til ørkesløshet, naar han

a. undlater at søke eller at utføre det ham av fattigstyret, arbeidsanvisningskontoret eller anden myndighet anviste arbeide,[3]) eller
b. uten grund forlater dette arbeide eller paa grund av slet opførsel maa avskediges fra samme,

saafremt han inden et aar derefter kommer i noget av de i § 1, litr. a, b og c, omhandlede tilfælde.

§ 3. Paatalemyndigheten[4]) skal opfordre enhver, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring, til at gjøre rede for sine erhvervskilder, saafremt der er grund til mistanke om, at han helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved strafbare handlinger[5]) eller ved andres erhvervsmæssige utugt.

Naar straf efter § 4 er anvendelig, skal paatalemyndigheten,[4]) hvis det findes formaalstjenlig, advare den skyldige om, at han vil bli sat under tiltale, saafremt han ikke inden en opgit frist paaviser at ha skaffet sig lovlig erhverv. Er han omstreifer, maa erhvervet være av regelmæssig art.

§ 4.[6]) Den, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring under saadanne forhold, at der er grund til at anta, at han helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved strafbare handlinger[5]) eller ved andres erhvervsmæssige utugt, straffes for løsgjængeri med fængsel indtil 3 maaneder.[2])

Det samme gjælder den, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring og herunder ved voldsom, truende eller paatrængende opførsel forulemper eller volder fare for andre.

§ 5. I dom efter §§ 2 eller 4 kan retten efter paastand fra

---

[1]) Se lov (nr. 1) 19 mai 1900 § 44, lov (nr. 2) 12 juni 1906.
[2]) Jfr. §§ 5 og 6.
[3]) Jfr. § 1.
[4]) Se res 16 juli 1907.
[5]) Jfr. særlig § 11.
[6]) Jfr. § 3.

paatalemyndigheten[1]) bemyndige denne[2]) til at hensætte domfældte i arbeide for det offentlige eller hos private eller i tvangsarbeidshus.

Til arbeide for det offentlige eller hos private maa domfældte ikke hensættes for længere tid end 18 maaneder.

I tvangsarbeidshus[3]) kan den, som er dømt efter § 2, beholdes indtil 18 maaneder, men indtil 3 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide efter denne lov. Er han dømt efter § 4, kan han beholdes i tvangsarbeidshus indtil 3 aar, men indtil 4 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide efter denne lov.

Blir domfældte sat i arbeide eller tvangsarbeidshus, kan fuldbyrdelsen av den idømte fængselsstraf helt eller delvis falde bort.[4])

Naar særlige omstændigheter taler for at stille domfældte paa prøve, kan paatalemyndigheten vente med at fatte beslutning om hensættelse i arbeide eller tvangsarbeidshus indtil 1 aar, efterat dommen er blit endelig, eller efterat domfældte er løslatt fra en samtidig eller tidligere idømt fængselsstraf.

For personer, som er dømt efter § 4, kan indsættelse i et redningshjem eller anden lignende indretning, som Kongen har godkjendt, træde istedenfor indsættelse i tvangsarbeidshus.

§ 6. Naar en dom efter §§ 2 eller 4 tillike gjælder en anden strafbar handling, og domfældte blir hensat i arbeide eller tvangsarbeidshus, kan fuldbyrdelsen av hele den idømte fængselsstraf falde bort, hvis den ikke overstiger fængsel i 3 maaneder.[4])

§ 7. Hvis nogen, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring, opholder sig utenfor sit bosted og ikke paa opfordring efter § 3 gjør rede for sine erhvervskilder paa tilfredsstillende maate, kan politiet gi ham paalæg om at vende tilbake til bostedet eller sende ham tilbake til det.

Hvis en omstreifer i det tilfælde, som første led nævner, eller ved løsladelsen fra straf eller tvangsarbeide for løsgjængeri ikke kan paavise fast bopæl, kan politiet tilholde ham at skaffe sig saadan og skal i tilfælde saavidt mulig hjælpe ham med det. Kan eller vil han ikke skaffe sig fast bopæl, er han pligtig til at motta en bopæl, som blir anvist ham av det offentlige efter nærmere regler, som Kongen gir.[5])

Har en omstreifer faat anvist bopæl efter andet led, kan politiet i ethvert tilfælde, hvor han uten tilladelse forlater bostedet, før 5 aar er gaat, gi ham paalæg om at vende tilbake til

[1]) Jfr. § 28, sidste led.
[2]) Se res. 16 juli.
[3]) Se lov 12 december 1903 kap. V; jfr. nærværende lov § 29.
[4]) Jfr. lov 12 december 1903 § 56, tredje led.
[5]) Se res. 27 november 1907.

bostedet eller sende ham tilbake til det. Det samme gjælder, naar han inden 5 aar forlater bopæl, som han frivillig har latt sig anvise, og han flakker om fra sted til sted uten paaviselig lovlig erhverv.

Tvist om tilstedeværelsen av betingelserne for hjemsendelse eller om forpligtelsen til at motta en anvist bopæl avgjøres ved kjendelse av forhørsretten. Med hensyn til forhørsrettens kjendelse og kjæremaal mot kjendelsen faar straffeproceslovens regler[1]) anvendelse.

Indtil hjemsendelse eller anvisning av bopæl kan foregaa, kan personen holdes i fængslig forvaring.[2])

§ 8. Hvis en omstreifer, som har erhvervet bopæl i henhold til § 7, andet led, eller som frivillig har latt sig anvise bopæl av det offentlige, falder fattigvæsenet til byrde, enten selv eller for sin husstand, skal de nødvendige utgifter bæres med en tredjedel av statskassen og to tredjedele av den kommune, hvor han ved bosættelsen hadde hjemstavn.[3]) Hadde han ved bosættelsen ikke hjemstavnsret i nogen kommune, skal utgiftene helt erstattes av statskassen.

Hvor det maatte findes billig, og navnlig naar vedkommende har været længe borte fra eller aldrig har opholdt sig i hjemstavnskommunen, eller naar dennes økonomiske evne er liten, kan staten helt eller delvis overta den paa hjemstavnskommunen faldende del av utgiftene, saafremt midler dertil er bevilget.

Efter de oven foreskrevne regler blir fattigunderstøttelsen at utrede, saalænge den bosatte eller, hvis der handles om en familie, enten manden eller hustruen opholder sig i bosættelseskommunen. Understøttelse til en bosats barn, der selvstændig har erhvervet hjemstavn i bosættelseskommunen, utredes og fordeles likeledes efter reglerne i nærværende paragraf, saafremt understøttelsen efter fattiglovens regler maa ydes direkte av bosættelseskommunen.

Tvistigheter mellem kommuner indbyrdes og kommuner og staten om forpligtelsen ifølge denne § avgjøres paa den maate, som i lov om fattigvæsenet er bestemt for saadanne tvistigheter.[4])

§ 9. — — —[5])

§ 10. — — —[5])

§ 11.[6]) Den, som betler til sedvane, eller som gjentagne ganger betler paa et almindelig befærdet eller for almindelig

[1]) §§ 168—170 og kap. 29.
[2]) Se lov 12 december 1903 kap. IV.
[3]) Lov 19 mai 1900 §§ 11—13.
[4]) Se lov av 19 mai 1900 § 45.
[5]) Ophævet ved lov nr. 1 av mai 1901 § 15.
[6]) Jf. § 12.

færdsel bestemt sted eller gaaende fra hus til hus, straffes med fængsel indtil 2 maaneder, hvis han ikke fældes efter § 4.

Paa samme maate straffes den, som anvender andre til saadant betleri for sig eller tillater nogen under hans forsorg staaende umyndig at gjøre sig skyldig deri.

§ 12. Straf efter foranstaaende paragraf kommer ikke til anvendelse paa den, som har betlet, tvungen av en uforutset nødstilstand, eller som paa grund av særlige omstændigheter har erholdt politiets tilladelse dertil.

§ 13. Den, som betler paa en truende maate eller i forening med nogen anden eller under falske foregivender, som han søker at gi tiltro ved kunstgrep eller skriftlige bevidnelser, eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 3 maaneder, hvis han ikke fældes efter § 2 eller § 4.

§ 14. Den, som utsteder nogen bevidnelse eller lignende erklæring til bruk ved strafbart betleri, straffes med bøter.

§ 15. Den, som ved falske foregivender søker at tilvende sig eller andre gaver eller understøttelse, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.

Paa samme maate straffes den, som skaffer sig eller andre utilbørlig vinding ved bruk av midler, som er indsamlet i velgjørende eller almennyttige øiemed.

Offentlig paatale efter første led finder alene sted efter fornærmedes begjæring.

Kapitel II.

Om drukkenskap, ansvar for andres beruselse m. v.

§ 16.[1]) Den, som forsætlig eller uagtsomt hensætter sig i en aapenbart beruset tilstand, hvorunder han blir set paa et almindelig befærdet eller for almindelig færdsel bestemt sted, straffes med bøter.

Er han tidligere i løpet av det sidste aar tre ganger straffet[2]) efter denne paragraf eller §§ 17 eller 19, kan fængsel indtil 3 maaneder anvendes.[3])

§ 17.[1]) Den, som forsætlig eller uagtsomt hensætter sig i en beruset tilstand, hvorunder han forstyrrer den almindelige fred og orden eller den lovlige færdsel eller forulemper eller volder fare for andre, straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.[3])

§ 18. Hvis den, som dømmes til fængselsstraf efter §§ 16 eller 17, jevnlig misbruker berusende drik, kan retten i dommen

[1]) Jfr. § 28, første led.
[2]) Jfr. strfl. § 61.
[3]) Jfr. § 18.

efter paastand fra paatalemyndigheten[1]) bemyndiger denne[2]) til at sætte ham i tvangsarbeidshus[3]) eller i en kuranstalt, som Kongen har godkjendt.

Han kan i saa fald beholdes der indtil 18 maaneder, men indtil 3 aar, saafremt han tidligere har været paa tvangsarbeide eller i kuranstalt efter denne lov.

Blir domfældte sat i tvangsarbeidshus eller kuranstalt, kan fuldbyrdelsen av den idømte fængselsstraf helt eller delvis falde bort.[4])

Naar særlige omstændigheter taler for at stille domfældte paa prøve, saasom hvis han underkaster sig nogen av de i § 28 første led nævnte betingelser, kan paatalemyndigheten vente med at fatte beslutning om hensættelse i tvangsarbeidshus eller kuranstalt for tvangsindlæggelse indtil et aar, efterat dommen er blit endelig, eller efterat domfældte er løslatt fra en samtidig eller tidligere idømt fængselsstraf.

§ 6 faar tilsvarende anvendelse.

Utgiftene ved indsættelse i kuranstalt kan kræves erstattet hos domfældte.

§ 19.[5]) Den, som jevnlig misbruker berusende drik og paa grund herav

a. helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved betleri eller maa understøttes av fattigvæsenet,
b. forsømmer sin forsørgelsespligt eller falder sin familie til byrde, saa den utsættes for at komme i trang eller maa understøttes av fattigvæsenet, eller
c. undlater at betale paalagt bidrag til underhold av hustru eller barn eller dettes mor,

straffes med fængsel indtil 3 maaneder.

Retten kan efter derom nedlagt paastand i dommen bemyndige paatalemyndigheten til at sætte domfældte i tvangsarbeidshus eller i en kuranstalt, som Kongen har godkjendt. Bestemmelserne i de 5 sidste led av § 18 faar tilsvarende anvendelse.[1])

§ 20. Naar nogen paa grund av beruselse forstyrrer den almindelige fred og orden eller den lovlige færdsel, forulemper andre eller volder fare for sig selv eller andre, kan politiet sætte ham i fængslig forvaring,[6]) til han blir ædru.

Herpaa faar straffeproceslovens §§ 232 og 234 tilsvarende anvendelse.

---

[1]) Jfr. § 28, sidste led.
[2]) Se res. 16 juli 1907.
[3]) Se lov 12 december 1903 kap. V; jfr. nærværende lov § 29.
[4]) Se lov 12 december 1903 § 56, tredje led.
[5]) Jfr. § 28, første led.
[6]) Se lov 12 december 1903 § 50.

Selv om den paagrepne ikke blir sat i fængslig forvaring, kan politiet ta fra ham og tilintetgjøre drikkevarer, som findes hos ham ved paagripelsen.

§ 21. Personer, som jevnlig misbruker berusende drik, og som selv maatte indlægge sig paa en av Kongen godkjendt kuranstalt, skal, saafremt dennes plan indeholder bemyndigelse dertil, og det av anstaltens vedkommende ansees paakrævet for deres helbredelse, kunne holdes tilbake i anstalten for et tidsrum, som de selv ved sin indlæggelse har bestemt, dog ikke over to aar. Har de ved indlæggelsen ikke selv bestemt nogen opholdstid, kan de trods sit forlangende om at forlate anstalten tilbakeholdes i samme for et tidsrum, der ansees nødvendig for deres helbredelse, dog ikke over 1 aar fra indlæggelsen at regne.

§ 22. Med bøter straffes den, der

a. forleder nogen til at hensætte sig i en tilstand av aapenbar beruselse eller nogen, der er i saadan tilstand, til at nyde berusende drik, eller
b. ved trusel eller underfundig adfærd bringer nogen til at nyde drik, hvorved han beruses, eller
c. paa almindelig befærdet eller for anlmindelig færdsel bestemt sted skaffer person under 18 aar berusende drik i en saadan mængde, at han hensættes i en tilstand av aapenbar beruselse.

Er forseelsen forøvet under utskjænkning eller utsalg, der drives som næringsvei, eller er den skyldige tidligere i løpet av de to sidste aar straffet[1]) efter denne paragraf eller §§ 23 eller 24, anvendes bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.

§ 23. Med bøter straffes den, der under som næringsvei dreven utskjænkning av berusende drikke

a. utskjænker eller lar utskjænke saadan drik til nogen aapenbart beruset person eller til nogen person, der aapenbart er under 18 aar, eller
b. tillater nogen saadan at opholde sig i utskjænkningslokalet for der at fortære berusende drik, eller
c. utskjænker eller lar utskjænke til nogen berusende drik i saadan mængde, at beruselse derav øiensynlig maa bli følgen.

Det samme gjælder den, der under som næringsvei drevet utsalg av berusende drikke utleverer vin, brændevin eller dermed blandet drik til barn, der aapenbart er under 15 aar.

Hvis den skyldige tidligere i løpet av de to sidste aar er straffet[1]) efter denne paragraf eller §§ 22 eller 24, kan fængsel indtil 3 maaneder anvendes.

---

[1]) Jfr. strfl. § 61.

Det oven bestemte er ikke til hinder for, at utskjænkning av anden drik end brændevin kan finde sted ogsaa til personer under 18 aar til vederkvægelse ved maaltider eller paa reiser.

§ 24. Med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder straffes den, som fra sted, hvor utskjænkning foregaar, utviser eller lar utvise nogen, som ved der erholdte drikkevarer er blit overstadig beruset, uten at sørge for, at han medgives den for tilfældet fornødne bistand.

Kommer den saaledes utviste til skade, fordi fornøden bistand ikke er ham medgit, kan den skyldige efter omstændighetene tilpligtes helt eller delvis at yde ham eller hans efterlatte erstatning.

§ 25. Hvis den, som tidligere er straffet efter §§ 22, 23 eller 24, inden to aar paany forser sig mot nogen av disse paragraffer, kan han, naar forseelsen har fundet sted under utøvelsen av næringsvei, for bestemt tid eller for bestandig frakjendes retten til at fotsætte samme.[1])

§ 26. Gives henstand med fordring, opstaat ved utskjænkning av berusende drikke, blir fordringen ugyldig og kan ikke indtales. Gives ingen henstand, men fordringen dog ikke avgjøres paa stedet, er den ikke retsgyldig, medmindre den uopholdelig søkes inddrevet.

Kapitel III.

Forskjellige bestemmelser.

§ 27. — — —[2])

§ 28. Paatale efter §§ 16, 17 og 19 kan undlates paa betingelse av, at sigtede avholder sig fra at nyde rusdrik i et tidsrum av et aar.[3]) I saa fald bør han dog paa forhaand avgi skriftlig avholdsløfte eller melde sig ind i en avholdsforening eller ta ophold paa et kursted for alkoholister.

Den, som med skjellig grund mistænkes for forseelse mot denne lovs §§ 2, 4, 16, sidste led, 17 eller 19, kan paagripes og sættes i varetægtsfængsel ikke bare under de betingelser, som er nævnt i straffeproceslovens § 229, jfr. § 240, men ogsaa under de betingelser, som er nævnt i samme lovs § 228, jfr. § 240, uanset at straffen er mindre end der bestemt.

Til fornyet behandling ved lagmandsret efter tiltaltes begjæring kræves samtykke av Høiesterets kjæremaalsutvalg i alle saker, som angaar forseelser mot denne lov.

Naar paatalemyndigheten vil paastaa anvendelse av § 5, første led, § 18, første led, eller § 19, sidste led, skal offentlig

[1]) Jfr. strfl. § 16, § 29 nr. 5 og § 30 nr. 5.
[2]) Ophævet ved lov nr. 6 av 10 april 1945 § 11.
[3]) Jfr. strpr.l. § 85.

forsvarer beskikkes efter de regler, som gjælder for straffesaker i almindelighet. I disse tilfælde er tiltaltes nærværelse under hovedforhandlingen altid fornøden.

§ 29. Personer under 16 aar kan ikke anbringes i tvangsarbeidshus. Personer mellem 16 og 18 aar kan alene anbringes i tvangsarbeidsanstalt, naar de tidligere har været dømt efter denne lov eller den almindelige straffelov til høiere straf end bøter, eller naar de dømmes til saadan straf efter den almindelige straffelov, samtidig med at de dømmes efter nærværende lov.

Adgangen til at sætte en domfældt i arbeide for det offentlige eller hos private, i tvangsarbeidshus eller kuranstalt falder bort ved forældelse efter 3 aars forløp. Bestemmelserne i den almindelige borgerlige straffelovs § 72, sidste led, og § 73 faar tilsvarende anvendelse.

§ 30. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.[1]) Fra samme tid ophæves lov av 6 juni 1863 om fattigvæsenet i kjøpstæderne kap. 6, lov av 6 juni 1863 om fattigvæsenet paa landet §§ 73 til 77 a og §§ 78 til 85, lov av 6 juli 1892 om underholdningsbidrag til barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden m. v., §§ 10, 11 og 12, og lov av 6 juni 1892 om underholdningsbidrag til hustru og egtebarn m. v. § 1, forsaavidt angaar henvisningen til de sidstnævnte paragraffer.

Likeledes ophæves fra samme tid lovene av 18 juni 1884 om utskjænkning og utsalg av øl m. m. henholdsvis §§ 28 og 29 og §§ 18 og 19 og lov av 24 juli 1894 om brændevins salg og utskjænkning § 24 og § 25, andet og tredje punktum, samt alle i de i henhold til lov av 26 mai 1866 § 1 med tillægslove givne politivedtægter indtagne bestemmelser om beruselse.

29 mars. Nr. 2. **Midlertidig lov***)[2]) om adgang til at drive bankvirksomhet.

§ 1. Bankvirksomhet maa indtil videre ikke uten tilladelse av Kongen drives av andre end de selskaper og enkeltmandsforretninger, som før denne lovs ikrafttræden har anmeldt til firmaregistret at ville drive saadan virksomhet, og av disse ikke i andre kommuner end i anmeldelsen angit.

Heller ikke maa uten saadan tilladelse foretages utvidelse av grundkapitalen i selskaper med begrænset ansvar — deriblandt aktieselskaper — som driver bankvirksomhet. Det samme gjælder om kommanditkapitalen i kommanditselskaper med samme virksomhet.

---

[1]) Se kongelig resolution av 1 juli 1907.
*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
[2]) St.besl. 5 mars. Se Ot.prp. nr. 4. Indst. O. nr. 8. St.tid., forh. i Ot. s. 171—179; i Lt. s. 12—14.

§ 2. Firmaanmeldelser, som indeholder noget, som strider mot denne lov, skal avvises overensstemmende med reglerne i lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890 § 3. 9 mars. Nr. 2.

§ 3. Overtrædelse av denne lov straffes med bøter.

Loven træder i kraft straks.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) om forandring i den av Stortinget under 1 juni 1917 fattede beslutning om skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunkturskat for budgetterminen 1 juli 1917 til 30 juni 1918 paa grundlag av indtægtsaaret 1917. 9 mars.

Stortinget har under 27 februar d. a. fattet følgende beslutning:

I.

Følgende paragraf i den av Stortinget under 1 juni 1917 fattede beslutning om skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur for budgetterminen 1 juli 1917 til 30 juni 1918 paa grundlag av indtægtsaaret 1917 gives herved saadan ændret lydelse:

§ 2. Ved skattens beregning lægges som merindtægt til grund det beløp, hvormed skatyderens antagne indtægt i 1917 — for skattepligtige, som indtægtslignes efter et andet regnskapsaar end kalenderaaret, i regnskapsaaret 1916—1917 — overstiger middeltallet av den skattepligtiges indtægtsligning efter statsskatteligningene for 1913—1914 og 1912—1913 (de samtidig utførte kommunale ligninger, hvis indtægten har været for liten til at paalægges statsskat) eller en av disse ligninger, om han ikke er lignet ved begge. Er den skattepligtige ved en av ligningene ikke ilignet skat, fordi næringen har git underskud, sættes indtægten ved denne ligning lik 0, og middeltallet beregnes i overensstemmelse hermed. Er den skattepligtige ikke lignet i noget av de nævnte aar, lægges som merindtægt til grund den hele statsskatlignede indtægt for 1917.

Ved merindtægtens beregning trækkes fra indtægten efter statsskatligningene for 1913—1914 og 1912—1913 (eller de samtidig utførte kommunale ligninger) utbytte av parter og aktier i de i § 1 b omhandlede selskaper.

For de i § 1 b nævnte skattepligtige selskaper lægges som merindtægt til grund det beløp, hvormed den antagne indtægt i 1917 (eller det i stedet herfor trædende regnskapsaar) overstiger middeltallet av de antagne indtægter i aarene 1913 og 1912 (i tilfælde det i stedet trædende regnskapsaar) eller et

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid 1ste avd. nr. 11.

[1]) Se St.prp. nr. 26. Indst. S. nr. 33. St.tid. s. 349—355.

9 mars. av disse aar, om vedkommende selskap ikke har bestaat i begge. Har næringen i et av disse aar git underskud, sættes indtægten i dette aar lik 0, og middeltallet beregnes i overensstemmelse hermed. Har den skattepligtige ikke hat indtægt i nogen av aarene 1913 og 1912, lægges som merindtægt til grund den antagne indtægt i 1917.

Skatten beregnes av den del av den saaledes ansatte merindtægt, som maa antages at skyldes den herskende europæiske krigstilstand. Vedkommende ligningsmyndighet er berettiget til, ved ansættelse av denne merindtægt, i sammenligningsaarene at sætte ut av betragtning en oppebaaren ekstraordinær indtægt ved salg av tomter, skibe, vandfald, forretning eller lignende, forsaavidt saadant salg ikke drives av skatyderen som næring. Likeledes kan i disse aar bortsees fra en ekstraordinær utgift, som ikke forekommer i indtægtsaaret. Er indtægten i 1917 knyttet til en del av aaret, kan ved fastsættelsen av merindtægten gjennemsnitsindtægten i sammenligningsaarene nedsættes til en tilsvarende del av den hele aarsindtægt.

Den merindtægt av skog, som antages at skyldes krigstilstanden, blir særskilt at ansætte i overensstemmelse med lov av 4 mai 1917 § 4 og derefter at tillægge den paa grundlag av de anførte regler til beskatning opførte øvrige merindtægt.

II.

Ovenstaaende forandringer træder i kraft straks.

9 mars. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur for budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 paa grundlag av indtægtsaaret 1918.

Stortinget har under 27 februar d. a. fattet følgende beslutning:

§ 1. For budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 utskrives en skat til staten av indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur paa grundlag av indtægtsaaret 1918.

Skatten erlægges av skatydere, som ved den ordinære statsskatligning for budgetterminen 1918—1919 er lignet i en indtægt av kr. 10 000,00 eller derover, eller som — bortset fra gjennemsnitsligning, og naar indtægt av skog ansættes i overensstemmelse med lov av 4 mai 1917 § 4 — i 1918 eller det i stedet trædende regnskaps- eller driftsaar har hat en saa stor nettoindtægt som nævnt.

---

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
[1]) Se St prp. nr. 26. Indst. S. nr. 33. St.tid. s. 349—355.

Aktieselskaper av enhver art samt partrederier skal dog kun svare saadan skat, naar de i sidste regnskapsaar har hat en nettoindtægt motsvarende 5 pct. eller mer av den indbetalte kapital. 9 mars.

Betingelse for skattepligt skal desuten være, at den merindtægt, hvorav skat efter § 2 skal erlægges, har utgjort mindst kr. 2 000,00.

§ 2. Ved skattens beregning lægges som merindtægt til grund det beløp, hvormed skatyderens antagne indtægt i 1918 — for skattepligtige, som indtægtslignes efter et andet regnskapsaar end kalenderaaret, i regnskapsaaret 1917—1918 — overstiger middeltallet av den skattepligtiges indtægtsligning efter statsskatteligningene for 1913—1914 og 1912—1913 (de samtidig utførte kommunale ligninger, hvis indtægten har været for liten til at paalægges statsskat) eller en av disse ligninger, om han ikke er lignet ved begge. Er den skattepligtige ved en av ligningene ikke ilignet skat, fordi næringen har git underskud, sættes indtægten ved denne ligning lik 0, og middeltallet beregnes i overensstemmelse hermed. Er den skattepligtige ikke lignet i noget av de nævnte aar, lægges som merindtægt til grund den hele statsskatlignede indtægt for 1918.

Ved merindtægtens beregning trækkes fra indtægten efter statsskatligningene for 1913—1914 og 1912—1913 (eller de samtidig utførte kommunale ligninger) utbytte av parter og aktier i rederiselskaper og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper.

For de i forrige led omhandlede selskaper lægges som merindtægt til grund det beløp, hvormed den antagne indtægt i 1918 (eller det i stedet herfor trædende regnskapsaar) overstiger middeltallet av de antagne indtægter i aarene 1913 og 1912 (i tilfælde det i stedet trædende regnskapsaar) eller et av disse aar, om vedkommende selskap ikke har bestaat i begge. Har næringen i et av disse aar git underskud, sættes indtægten i dette aar lik 0, og middeltallet beregnes i overensstemmelse hermed. Har den skattepligtige ikke hat indtægt i nogen av aarene 1913 og 1912, lægges som merindtægt til grund den antagne indtægt i 1918.

Skatten beregnes av den del av den saaledes ansatte merindtægt, som maa antages at skyldes den herskende europæiske krigstilstand. Vedkommende ligningsmyndighet er berettiget til, ved ansættelse av denne merindtægt, i sammenligningsaarene at sætte ut av betragtning en oppebaaren ekstraordinær indtægt ved salg av tomter, skibe, vandfald, forretning eller lignende, forsaavidt saadant salg ikke drives av skatyderen som næring. Likeledes kan i disse aar bortsees fra en ekstraordinær utgift, som ikke forekommer i indtægtsaaret. Er indtæg-

9 mars. ten i 1918 knyttet til en del av aaret, kan ved fastsættelsen av merindtægten gjennemsnitsindtægten i sammenligningsaarene nedsættes til en tilsvarende del av den hele aarsindtægt.

Den merindtægt av skog, som antages at skyldes krigstilstanden, blir særskilt at ansætte i overensstemmelse med lov av 4 mai 1917 § 4 og derefter at tillægge den paa grundlag av de anførte regler til beskatning opførte øvrige merindtægt.

§ 3. Skatten erlægges med følgende satser:

5	pct. av	de første kr.	5 000,oo
7½	—»—	næste »	10 000,oo
10	—»—	— »	15 000,oo
12½	—»—	— »	20 000,oo
15	—»—	— »	25 000,oo
17½	—»—	— »	25 000,oo
20	—»—	— »	50 000,oo
25	—»—	— »	50 000,oo
30	—»—	— »	50 000,oo

35 pct. av merindtægtens overskytende beløp.

§ 4. Utligningen av skatten foretages av de ligningsmyndigheter, som utfører statsskatligningen for 1918—1919.

Med hensyn til stedet for skatskrivningen gjælder de samme forskrifter, som indeholdes i beslutningen om den almindelige formues- og indtægtsskat til staten for 1918—1919, dens § 3.

§ 5. Forøvrig kommer til anvendelse bestemmelserne i skatteloven for landet og for byene av 18 august 1911 samt i lov av 4 mai 1917 om utligning av skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur.

§ 6. Denne skattebeslutning træder i kraft straks.

9 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov av 2 april 1917 § 3 bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge inden Lunde sogn, Lunde herred, Bratsbergs amt, fra 1 mai d. a. at regne indtil videre skal ha bevilling.

9 mars. **Kongelig resolution** **), hvorved den av Aalvundeids herredsstyre i møte den 6 februar d. a. fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Aalvundeids herred i Romsdals amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med en enkelt forandring.

---

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 18 fastsættes for arbeidet under dagen i bergverker nedennævnte skjærpende bestemmelser: 9 mars.

I. Forbud mot anvendelse av unge arbeidere.

II. Hvor Fabrikinspektøren finder det paakrævet, skal der være:

1. Et rum, hvor arbeiderne kan skifte tøi og faa klærne opvarmet, tørret og luftet.
2. I forbindelse med de under nr. 1 nævnte rum et særskilt vaskerum, forsynt med varmt og koldt vand og saape. Det skal være forsynt med enkeltmands vaskeindretninger. Hver arbeider skal en gang ukentlig faa utlevert et rent haandklæ, som bedriften bekoster, men arbeideren er ansvarlig for.
3. Et bad (karbad, dusjbad, dampbad eller badstubad). Hver arbeider skal kunne faa et bad mindst en gang om uken.
4. Forsaavidt arbeiderne har arbeidshvile under dagen av længere varighet end $^1/_2$ time, et tilstrækkelig antal spise- og opholdsrum, forsynt med bord og brisker og, om mulig, kokeovn.

III. I gruben skal der indrettes priveter i tilstrækkelig antal. Til optagelse av ekskrementerne skal anvendes tætte, let transportable beholdere. Privetene skal altid holdes i renlig stand. Ekskrementerne skal daglig overstrøes med torvstrø eller andet hensigtsmæssig strømiddel og fjernes saa ofte, det er nødvendig, mindst hver 14 dag.

IV. Hvor hestetransport foregaar, skal gjødselen daglig samles og bringes ut av gruben.

V. Ovennævnte bestemmelser træder i kraft straks med undtagelse av bestemmelserne under III, som træder i kraft 8 — otte — uker fra nærværende resolutions dato.

VI. Overtrædelse av bestemmelserne under I—IV straffes med bøter, jfr. straffelvvens § 329, 2.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredstyret for Ullensaker herred i Akershus amt den 26 januar 1918 fattede beslutning om et tillæg til § 9 i de for herredet ved kongelig resolution av 5 mai 1900 approberte sundhetsforskrifter. 9 mars.

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor tillægget er indtat.

9 mars. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Engerdals herred i Hedemarkens amt den 26 november 1917 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, om forskrifter til forebyggelse av ondartede og smitsomme sygdommes utbredelse og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De ved kongelige resolutioner av 12 januar 1901, 30 august 1912, 29 juni 1894, 27 oktober 1894 og 13 december 1902 for Trysil, Øvre Rendal, Ytre Rendal og Tolga herreder approberte almindelige sundhetsforskrifter og de ved kongelige resolutioner av 9 november 1901, 8 august 1900 og 9 november 1901 for nævnte herreder approberte forskrifter til forebyggelse av ondartede og smitsomme sygdommes utberedelse samt den ved kongelig resolution av 4 juni 1904 for Tolga herred approberte forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning ophæves — forsaavidt angaar Engerdals herred — fra den dag, da de ovenfor under I omhandlede forskrifter træder i kraft.

9 mars. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Hemsedals herred i Buskeruds amt den 4 december 1917 fattede beslutning om tillæg til de almindelige sundhetsforskrifter for herredet, approbert ved kongelig resolution av 12 juli 1901.

9 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Liknes herred i Lister og Mandals amt den 9 oktober og 29 december 1916 og 4 december 1917 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelspligt ved tuberkuløse sykes flytning.

---

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor sundhetsforskriftene m. v. er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor tillægget er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 9 mars.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Nærbø herred i Stavanger amt den 7 november 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet —, dog med en enkelt forandring.

II. De sundhetsforskrifter, som ved kongelig resolution av 29 april 1895 er approbert for Nærbø herred, ophæves fra den tid, forannævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 9 mars.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Sør-Audnedals herred i Lister og Mandals amt den 28 september 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De sundhetsforskrifter, som ved kongelig resolution av 1 mai 1897 blev approbert for Sør-Audnedals herred, ophæves for dette herreds vedkommende fra den tid, forannævnte sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution***), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Aurskogs herred, Akershus amt, indtil videre til 10 ha. 9 mars.

Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om bruk av mdtorvogner av 21 juni 1912 § 2, andet led, fastsættes følgende forbud og indskrænkninger med hensyn til motorvognkjøring paa hovedveier i Tromsø amt som gjældende indtil videre: 9 mars.

1. Motorvognkjøring er forbudt paa
   a. hovedveien Sama i Trondenes—Gaare i Kvæfjord (Kvæfjordeidet) og
   b. hovedveien Sætermoen—Brandvoll i Bardu herred.

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor sundhetsforskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor de nye sundhetsforskrifter m. v. er indtat.

***) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

9 mars. 2. Paa veistrækningene Harstad—Fauskevaag med sidearm til gaarden Elven i Søvikmarken og Harstad—Ervik—Kasfjord med sidearm til Stornes er motorvognkjøring forbudt i tiden fra klokken 7—10 form.

Foranstaaende forbud og indskrænkninger gjælder ikke tohjulede motorcykler og trehjulede motorcykler, som er indrettet alene for én person.

9 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til §§ 3 og 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Fana herredsstyres beslutning i møte den 15 november 1917 angaaende instruks for bygningschefen i det bygningsloven underlagte strøk av nævnte herred, samt angaaende byggeforskrifter for nævnte strøk, — dog med et par forandringer.

9 mars. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 1 litra c i lov av 14 mai med tillægslov av 14 december 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at handel og fordeling av raastoffe og halvfabrikata for lærindustrien kun skal foregaa paa den maate, som av Industriforsyningsdepartementet maatte bli fastsat.

Denne resolution træder i kraft straks.

9 mars. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av § 1 litr. c i lov av 14 mai med tillægslov av 14 december 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med næringsmidler og andre varer Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at utfærdige forskrifter angaaende ordningen med importen av industrielle raavarer og produkter.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

9 mars. **Skrivelse*****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler og maksimalpriser for salg av timotei-, rødkløver-, alsikekløver- og blandfrø av norsk produktion, herunder dog ikke medtat stamsædvarer.

11 mars. **Rundskrivelse*****) fra Socialdepartementet til amtmændene:

I henhold til kongelig resolution av 21 juli 1894 § 2 angaaende medicinforsyning og kosthold paa norske skibe skal der paa skibe over 100 registertons i utenriks fart

*) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor de approberte byggeforskrifter er indtat.
**) Bekjendtgj. 13 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.
***) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

(dog undtat fart paa europæiske farvand nordenfor Kap Finisterre) samt paa skibe, der anvendes til fart paa Ishavet, til medicinsk bruk medbringes for fartøier indtil 10 mands besætning 3 flasker vin og 3 flasker whisky eller konjak og for fartøier med over 10 mands besætning 4 flasker (jfr. tillæg II til nævnte resolution). 11 mars.

For fartøier i anden utenriks fart er det ikke paabudt at ha vin eller brændevin ombord til medicinsk bruk.

I en forestilling til dette departement har skjøfartsdirektøren uttalt, at der bør gives førere paa alle norske skibe i utenriks fart adgang til at faa kjøpt det forannævnte kvantum brændevin og vin, da saadant som sykekost ansees paakrævet for skibe i faresonen, særlig til bruk i livbaaten efter forlis.

Overensstemmende med en av medicinaldirektøren avgit uttalelse fastsætter departementet herved, at der til skibe i utenriks fart og paa Ishavet indtil videre skal kunne utleveres fra apotek brændevin og vin til medicinsk bruk paa følgende betingelser:

Der maa av vedkommende skibsfører utfærdiges skriftlig rekvisition paa den foran nævnte forsyning av brændevin og vin tillikemed skriftlig erklæring paa tro og love om, at det kvantum, som rekvireres, mangler i skibets beholdning. Rekvisitionen med erklæringen skal opbevares paa apoteket.

I skibets dagbok skal indføres, naar og fra hvilket apotek komplettering av nævnte varer er foregaat. Som bilag skal opbevares nota fra vedkommende apoteker, som har foretat kompletteringen.

Der er ikke adgang for norske skibsprovianteringshandlende eller medicindispenserende læger til at utlevere brændevin og vin i det heromhandlede øiemed.

Hermed bedes samtlige apotekere, læger og politikamre i hr. amtmandens embedsdistrikt gjort bekjendt.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt, hvori uttales, at der ikke antages at være noget til hinder for, at der mellem 2 kommuner indgaaes overenskomst om, at et kraftanlæg tilhørende de to kommuner i fællesskap og beliggende inden kommunernes omraade enten ikke blir at iligne kommuneskat eller (forsaavidt skatlæggelse finder sted, landskattelovens § 19, byskattelovens § 14), at herredsskatten fordeles likt mellem kommunerne. Departementet tilføier, at efter statsskatkundgjørelsens § 2, 2det punktum, er kommunerne fritat for at svare skat til staten av formue og indtægt. Hvis overenskomsten skal gjælde indtil videre eller for en bestemt tid over 5 aar, er dens gyldighet betinget av, 12 mars.

12 mars. at den erholder kongelig approbation overensstemmende med formandskapslovens § 39.

13 mars. **Rundskrivelse** *) fra Socialdepartementet til amtmændene:

Ved departementets rundskrivelse av 8 mai 1917 blev fastsat regler angaaende utlevering av spiritus, brændevin og vin m. v. til medicinsk bruk.

Da det har vist sig at forekomme misbruk ved saadan utlevering, har man fundet det nødvendig at foreta indskrænkninger i adgangen til at faa spirituøse drikke utlevert fra apotekene.

I medhold av lov av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelig resolution av 7 februar 1913, bestemmer departementet, at der i stedet for de ved rundskrivelse av 8 mai 1917 fastsatte regler indtil videre skal gjælde følgende regler angaaende utlevering av brændevin til medicinsk bruk:

1. Utlevering fra apotek av spiritus av alle styrkegrader, av brændevin eller dermed tilberedt drik (f. eks. konjak, whisky, likører, punsj o. l.) maa ikke finde sted uten efter attest fra læge. Saadan attest maa kun utstedes til patienter, som vedkommende læge har under sin behandling. Attesten skal lyde paa vedkommende patients navn og være utfærdiget paa en dertil autorisert blanket, hvorav avtryk vedlægges. Der kan bare ekspederes én gang efter samme attest, medmindre lægen ved paategning paa attesten har ordinert, at der kan ekspederes en gang til. Lægen kan kun paategne attesten saadan reiteratur én gang. Attesten taper sin gyldighet et aar efter utstedelsen. Til samme person maa læge ikke utstede ny attest, før 3 dage er forløpet, efterat ekspedition har kunnet finde sted efter den tidligere attest. Læge maa ikke utstede attest til nogen person, om hvem der er grund til at tro, at han vil bruke alkoholen som nydelsesmiddel og ikke som medicin.
2. Naar utlevering i henhold til læges attest skal gjentages, maa der paa attesten av lægen være angit, med hvilket mindste tidsmellemrum utleveringen kan ske. Ekspeditionen efter en reiteret attest kan i hvert fald ikke ske før 3 dage efter første utlevering.
3. Attester, hvorefter de nævnte varer er utlevert, skal forsynes med ekspeditørens paategning om, naar han har utlevert varen. Attesten blir at opbevare paa apoteket ogsaa i de tilfælde, da attesten er forsynt med paategning om, at utlevering skal gjentages.
4. Av drikkebrændevin og spiritus av alle styrkegrader maa kun utleveres høist ½ flaske eller 325 gram.

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

5. Disse bestemmelser kommer ogsaa til anvendelse paa spiritusholdige blandinger, som er tilsat stoffe, som ikke gjør dem uskikket som nydelsesmidler. 13 mars.

6. Bestemmelsen i post 4 om den største mængde der kan utleveres paa en gang av brændevin efter læges attest, gjælder ikke, naar varerne rekvireres til sykehus, kliniker eller til de læger, der har adgang til selv at utlevere lægemidler.

De ved skrivelse av 8 mai 1917 utfærdigede bestemmelser ophæves, forsaavidt angaar utlevering av spiritus og brændevin fra apotek.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelser straffes efter almindelig borgerlig straffelovs §§ 339 (punkt 2) eller 361, forsaavidt ikke anden strengere bestemmelse kommer til anvendelse.

Med foranstaaende bedes samtlige apotekere, læger og politikamre inden hr. amtmandens embedsdistrikt gjort bekjendt.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til overlodsen i det vestenfjeldske distrikt angaaende betaling til en lods av Frøya station for lodsning av et dampskib fra sjøen til Moldøen og derfra til Aalesund. Da fartøiets lodspligt ophørte ved Moldøen, og Aalesund ligger utenfor lodsens lodsningsdistrikt, var lodsen ikke forpligtet til at lodse fartøiet til sidstnævnte sted. Han antoges derfor berettiget til at træffe avtale med skibsføreren om høiere betaling end efter lodslovens § 30, 6 (l. 26 mai 1899, nr. 4). 13 mars.

Lov *) [1]) om oprettelse av ladestedet Svolvær. 15 mars.

§ 1. Fra 1 juli 1918 skal strandstedet og fiskeværet Svolvær i Vaagan herred i Nordlands amt overgaa til ladested under navn av Svolvær.

Det nye ladesteds grænser skal være følgende:

Fra utløpet av Langstrandvatnet (Svartvatnet) gaar grænsen i østlig retning og i ret linje til grænsen for gaarden Helle gn. 19 i Vaagan. Derefter følger grænsen i sydøstlig retning denne gaards grænser efter de høieste fjeldtopper (vandskillet), indtil grænselinjen, fremdeles følgende gaarden Helles grænse, høier av i syd—sydvestlig retning til sjøen i Rækviken. Herfra gaar grænsen i ret linje i sydvestlig retning forbi holmen »Guldet« til ytterste odde av Brosmeskjær og derfra i ret linje i vestlig retning forbi sydligste odde av Vorsetøy, indtil grænsen skjærer midtlinjen av hovedindløpet til Lerospollen. Fra dette punkt følger grænselinjen i nordlig retning midtlinjen av Leros-

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

[1]) St. besl. 27 februar. Se Ot. prp. nr. 3. Indst. O. nr. 7. St.tid., forh. i Ot. s. 168—171; i Lt. s. 12.

15 mars. pollen, Strandelven, Nedre og Øvre Svolværvatn, Svartvatnelven (Sæterelven) til utløpet av Langstrandvatn (Svartvatn).

§ 2. Den i § 1 beskrevne grænselinje blir paa statskassens bekostning at opgaa og ved lovlige skifte- og skjelstener at utvise ved en aastedsforretning, som holdes av personer, som Kongen dertil opnævner, saa betimelig, at den senest inden utgangen av juni maaned 1918 kan være stadfæstet av Kongen.

§ 3. Den strækning, som ifølge § 1 overgaar til ladestedet Svolvær, skal fra 1 juli 1918 utgaa av landets matrikel og i enhver henseende høre under ladestedet. Dog skal dette ikke ha nogen indflydelse paa den odel, som den 30 juni 1918 maatte hvile paa jord, som ifølge denne lov overgaar fra landet til ladestedet.

§ 4. Valg paa repræsentanter for ladestedet foretages i juni maaned 1918 efter berammelse og under ledelse av Vaagan herreds lensmand og formænd som valgstyre. Der vælges 20 repræsentanter av og blandt de ifølge § 5 stemmeberettigede personer, som er indført i det i § 6 omhandlede mandtal.

De valgte repræsentanter fungerer indtil 31 december 1919. Ved senere valg forholdes i overensstemmelse med lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove.

§ 5. Stemmeberettigede ved repræsentantvalget i juni maaned 1918 er de personer, som i det sidste aar, regnet tilbake fra 1 juni 1918, har hat fast ophold inden de strækninger, som ifølge denne lovs § 1 henlægges til ladestedet, naar de forøvrig har de til opnaaelse av stemmeret i § 2 i lov av 7 juni 1910 om forandringer i lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove fastsatte betingelser og ikke er i noget tilfælde, som efter grundlovens §§ 52 og 53 bevirker suspension eller tap av stemmeret.

§ 6. Mandtal over disse stemmeberettigede istandbringes i betimelig tid før valget av Vaagan lensmand og formænd, saavidt mulig under iagttagelse av forskriftene i § 3 i lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove. Mandtallet blir gjældende for ladestedet indtil 30 november 1919.

De nærmere forskrifter, som maatte behøves angaaende valget, gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 7. Ved utfærdigelse av senere mandtal over de efter formandskapslovgivningen stemmeberettigede i ladestedet skal lovens almindelige bestemmelser være gjældende, dog saaledes, at ophold inden de i § 1 omhandlede strækninger regnes like med ophold i ladestedet.

§ 8. Med hensyn til forberedelsen av stortingsvalgene i

1918 foretages før 1 juli 1918 det fornødne av Vaagan herreds myndigheter. 15 mars.

§ 9. De personer, som den 1 januar 1918 hadde bopæl inden de i § 1 omhandlede strækninger, blir for budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 at skatlægge til den nye ladestedskommune.

Utligningen av kommuneskat til det nye ladested for budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 (statsskat for budgetaaret 1917—1918) foregaar ved Vaagan herreds ligningsmyndigheter og efter de for Vaagan herred i henhold til skattelovgivningen for landet gjældende regler.

Paa samme maate foregaar behandlingen av det nye ladesteds budget for budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 ved Vaagan herreds kommunale myndigheter.

§ 10. De i Vaagan herred hjemstavnsberettigede personer, som den 1 juli 1918 bor, eller om de da er utflyttet fra Vaagan, har hat sin sidste bolig i herredet inden de strækninger, som overgaar til ladested, skal, forsaavidt de var tilflyttet disse strækninger før 1 juli 1917, ha sin fattighjemstavn i ladestedet. Ved siden av denne forskrift skal dog de lovbud, som tillægger hustruen mandens, manden hustruens og barnene forældrenes hjemstavn, bringes i anvendelse, hvis manden, hustruen eller forældrene er i live, naar de omhandlede strækninger overgaar til ladestedet.

§ 11. De personer, som paa den tid, da de i nærværende lov omhandlede strækninger overgaar til ladested, driver kjøbmandshandel paa disse strækninger i medhold av gjældende lovgivning, skal fremdeles være berettiget til at vedbli den av dem drevne næring.

De personer, som i medhold av den gjældende lovgivning fra 1 juli 1917 har drevet haandverk paa ovennævnte strækninger, skal være berettiget til at vedbli den av dem drevne næring.

De i nærværende paragraf omhandlede næringsdrivende har for at kunne nyde de dem herved tillagte rettigheter at melde sig for magistraten inden 1 august 1918.

Med hensyn til salg av øl og vin skal de av Vaagan herreds formænd og repræsentanter derom fattede beslutninger være gjældende, indtil nye bestemmelser maatte bli avgit overensstemmende med gjældende lov.

§ 12. Bygninger paa de i § 1 omhandlede strækninger, forsaavidt disse ligger utenfor grænserne av den ved kongelig resolution av 2 december 1898 oprettede Svolvær brand- og bygningskommune, nyder ikke godt av den nedsættelse i brandkontingenten, som i medhold av lovgivningen om Norges Brand-

15 mars. kasse er eller maatte bli tilstaat bygninger inden nævnte brand- og bygningskommunes grænser. Hvorvidt og i hvilken utstrækning nogen saadan nedsættelse i tilfælde blir at tilstaa nogen del av bebyggelsen paa de omhandlede utenfor bygningskommunens grænser liggende strækninger, bestemmes efter de regler, som indeholdes i lovgivningen om Norges Brandkasse.

§ 13. Kongen bestemmer, av hvilken eller hvilke tjenestemænd magistratens forretninger i ladestedet skal utføres.

De erstatningsbeløp til offentlige tjenestemænd, som maatte være fornødne i anledning av denne lov, utredes av statskassen.

§ 14. Grænserne for ladestedets havnedistrikt følger ladestedets grænser fra Rækviken til det punkt, hvor ladestedsgrænsen skjærer midtlinjen av hovedindløpet til Lerospollen. Fra dette punkt gaar havnedistriktsgrænsen i ret linje til bunden av Sørviken, derefter følger den Lerospollens og Lerpollens vest- og nordside til broen over Strandelven, hvorefter den følger broen til det punkt, hvor denne skjæres av ladestedsgrænsen.

§ 15. Fremkommer der til amtmanden i Nordlands amt inden utgangen av december maaned 1918 fra Vaagan herredsstyre eller Svolvær bystyre begjæring derom, blir det at avgjøre ved skjøn, hvorledes den udelte Vaagan herredskommunes rettigheter og forpligtelser skal fordeles mellem den nye Svolvær ladestedskommune og det gjenværende Vaagan herred. Skjønnet avgives av 3 utenfor de paagjældende kommuner boende personer, hvorav amtmanden i Nordlands amt opnævner 2 og Justisdepartementet 1.

De nærmere regler for skjønnets avholdelse avgives av Justisdepartementet. Utgiftene ved skjønnet, hvis avgjørelse er endelig, fastsættes av Justisdepartementet og bæres med en halvpart av hver av de to kommuner.

§ 16. Paa skjøn, som avholdes i henhold til overenskomst mellem det offentlige og eiere av grund i de i § 1 omhandlede strækninger om utvisning av tomter, kommer de almindelige regler om retslig skjøn til anvendelse, forsaavidt ikke noget andet er avtalt.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av § 8 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Frue sogn i Hetlands herred, Stavanger amt, efter beslutning av sognestyret skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden sognets grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser.

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmes: 15 mars.

I. Med hensyn til lamper for acetylengas til belysning i bygninger (karbidlamper), som var i bruk før 19 oktober 1917, kan der meddeles dispensation fra kontrolbehandling overensstemmende med kongelig resolution av nævnte dato, naar de anvendes i fritliggende bygninger paa landet eller i mere spredt bebyggede hussamlinger til en værdi av ikke over kr. 150 000,00.

II. Den under post I omhandlede dispensationsret overdrages til vedkommende politimyndighet.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 3 i lov 15 mars. av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Skoger herred i Jarlsberg og Larviks amt, fra 1 mai 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

Kongelig resolution *), hvorved med hjemmel av § 3 i 15 mars. lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Kviteseids herred i Bratsbergs amt, fra 1 mai 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 3 i lov 15 mars. av 2 april 1917 nr. 5 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Sannidals herred i Bratsbergs amt, fra 1 mai 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

Kongelig resolution *), hvorved med hjemmel av § 3 i 15 mars. lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive bevertning med mat eller drikke i Gjestals herred i Stavanger amt, fra 1 mai 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

Kongelig resolution *), hvorved den koncessions- 15 mars. grænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Borre herred, Jarlsberg og Larviks amt, indtil videre til 30 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Borre herred, Jarlsberg og Larviks amt, til 25 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 35 c i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, bestemmes, at nævnte lov skal komme til anvendelse i Kongsberg by.

2. De i nævnte lovs § 2, § 3 første led og § 4 omhandlede grænser nedsættes for Kongsberg by til 5 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 1 d og k i lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, kfr. tillægslov av 14 december 1917, bemyndiges Landbruksdepartementet til at utfærdige bestemmelser om registrering av folk og hester i den utstrækning, som maatte findes nødvendig.

2. Enhver paalægges pligt til at avgi de opgaver og oplysninger om egne og andres forhold, som Landbruksdepartementet eller den, dette bemyndiger, maatte kræve til registreringens gjennemførelse.

3. Overtrædelse av denne resolution eller av de bestemmelser, som Landbruksdepartementet utfærdiger i medhold herav, er ifølge lovens § 8 belagt med straf.

4. Denne resolution træder i kraft straks.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved bestemmes:

I. Den ved kongelig resolution av 21 december 1917 garanterte mindstepris for saltet vaarsild kr. 50,00 pr. td. à 110 kg. nedsættes til kr. 40,00 pr. td. à 110 kg. for sild, som fanges efter kl. 12 middag søndag den 17 mars 1918.

II. Provianteringsdepartementet bemyndiges til at foreta indkjøp av saltet sild uten tøndeemballage til priser pr. kg., som tilsvarer de garanterte mindstepriser med fradrag for tøndens kostende og omkostninger forøvrig ved eksportpakning.

15 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av § 1 litr. g og h i lov av 14 december 1917, jfr. lov av 14 mai s. a., om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

livsfornødenheter og andre varer Provianteringsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til sukker, sirup og honning samt produkter herav. 15 mars.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til provisorisk anordning av 12 oktober 1917 § 2 bestemmes: 15 mars.

1. Enhver indførsel til riket av mineralske, animalske og vegetabilske oljer og faste fettstoffe eller raamaterialer til nævnte stoffes fremstilling er forbudt, medmindre Provianteringsdepartementet eller den, det dertil bemyndiger, meddeler speciel tilladelse til saadan indførsel.
2. Overtrædelse av denne bestemmelse straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.
3. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at punkterne A og B i § 7 i det ved kongelig resolution av 16 april 1915 vedtagne reglement for tandlægeeksamen herefter skal lyde saaledes: 15 mars.

A. Til eksamens første avdeling.
I. Teoretisk mundtlig prøve i:
a. Anatomi og fysiologi.
b. Speciel tandanatomi.
c. Kemi.
II. Skriftlig besvarelse av en opgave, git av styret og censorerne i et av de under A. I nævnte fag.

B. Til eksamens anden avdeling.
I. Teoretisk mundtlig prøve i:
a. Generel patalogisk anatomi med bakteriologi.
b. Protese.
c. Ortodontia.
d. Farmakologi.
II. Skriftlig besvarelse av en opgave, git av styret og cencorerne i et av de under B I nævnte fag.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om utførelse av de offentlige lægeforretninger av 26 juli 1912 oprettes følgende distriktslægestillinger: 15 mars.

1. I Hedemarkens amt:
Alvdal, omfattende herrederne Alvdal og Foldal, med aarlig grundløn kr. 3000,00.
Tynset, omfattende Tynset herred, med aarlig grundløn kr. 3000,00.

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

15 mars. Tolga, omfattende Tolga herred, med aarlig grundløn kr. 3000,00.

I Kristians amt:

Nordre Fron, omfattende Nordre Frons herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Søndre Fron, omfattende Søndre Frons herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Ringebu, omfattende Ringebu herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Jevnaker, omfattende Jevnaker herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Lunner, omfattende Lunner herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Gran, omfattende Grans herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Brandbu, omfattende Brandbu herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Søndre Land, omfattende herredene Søndre Land og Fluberg, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

Nordre Land, omfattende herredene Nordre Land og Torpen, med aarlig grundløn kr. 2000,00, — og

Sør-Aurdal, omfattende Sør-Aurdals herred, med aarlig grundløn kr. 2000,00.

I Bratsbergs amt:

Heddal, omfattende Heddals herred, med aarlig grundløn kr. 3000,00 og

Hjartdal, omfattende herredene Hjartdal og Gransherad, med aarlig grundløn kr. 3000,00.

I Romsdals amt:

Kvernes, omfattende herredene Kvernes, Bremsnes, Kornstad og Grip, med aarlig grundløn kr. 3500,00.

Gjemnes, omfattende herredene Eide, Frei, Gjemnes og Øre, med aarlig grundløn kr. 3500,00.

Stangvik, omfattende Stangviks herred, med aarlig grundløn kr. 3500,00 og

Surndal, omfattende Surndals herred, med aarlig grundløn kr. 3500,00.

I Nordlands amt:

Sortland, omfattende Sortlands herred, med aarlig grundløn kr. 3500,00.

2. At der oprettes stadslægestilling for kjøpstaden Notodden med aarlig grundløn kr. 2600,00.

3. At der oprettes amtslægeembede for Nordre Bergenhus amt med aarlig gage kr. 2700,00 og med kontorholdsgodtgjørelse indtil videre kr. 900,00 aarlig.

Romsdals amt med aarlig gage kr. 2700,00 og med kontorholdsgodtgjørelse indtil videre kr. 800,00 aarlig. 15 mars.
Søndre Trondhjems amt med aarlig gage kr. 2700,00 og med kontorholdsgodtgjørelse indtil videre kr. 900,00 aarlig og
Krstians amt med aarlig gage kr. 2700,00 og med kontorholdsgodtgjørelse indtil videre kr. 800,00 aarlig.

4. At oprettelsen av forannævnte stillinger træder i kraft fra den tid, Socialdepartementet bestemmer.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at taksterne for befordring av personer og gods paa Holmenkolbanen, Tryvandsbanen og Smedstadbanen tillates for den gjenværende del av kalenderaaret 1918 midlertidig forhøiet overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 15 mars 1918. 15 mars.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Saltdals herredsstyre under 2 mars og 1 juni 1917 vedtagne takster for benyttelse av Saltdals kommunes kai m. v. paa Rognan. 15 mars.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Drammens bystyres beslutning av 20 december 1917 angaaende nyt takstregulativ for benyttelse av Drammens offentlige brygger samt nye regler for avgift av varer, som oplægges paa aapne brygger eller i vareskurene. 15 mars.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Skiens bystyre i møte den 13 december 1917 vedtagne forandringer i § 8 i de senest ved kongelig resolution av 15 juni 1917 stadfæstede takster og regler for benyttelse av de offentlige brygger i Skien. 15 mars.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt i anledning av en forespørsel om, hvem av 2 samtidig valgte forlikskommissærsuppleanter ved en forlikskommissærs dødsfald skal indtræde som forlikskommissær, indtil nyt valg er foretat. 15 mars.

Departementet uttaler, at det antar, at den av suppleanterne, som er valgt med flest stemmer, i et tilfælde som det nævnte bør indtræde som kommissær, indtil nyt valg har fundet sted. At en av suppleanterne ogsaa tidligere har været

15 mars. suppleant til forlikskommissionen, antages ikke herimot at komme i betragtning.

15 mars. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av § 1 litra c. og d., jfr. § 8 i lov nr. 15 av 14 december 1917 om forandringer i lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes:

I. Forsendelse inden riket av smør (herunder ikke margarin) er indtil videre forbudt, saafremt forsendelsen ikke foregaar i overensstemmelse med følgende regler:

1. Forsendelsen maa være adressert til et provianteringsraad, til en amtsproviantering eller til en person eller institution, som er bemyndiget til paa statens vegne at foreta opkjøp av smør.
2. Varen skal ved avsendelsen være ledsaget av en av det provianteringsraad, inden hvis omraade avsendelsesstedet ligger, utfærdiget transportseddel, som indeholder angivelse av varens art og mængde, avsendelsessted og bestemmelsessted, samt oplysning om avsenderens og mottagerens navn.

II. Provianteringsraad eller amtsproviantering, som opkjøper smør, har at avgi til Statens Rationeringsdirektorat opgaver, avfattet efter forskrifter fastsat av dette, over de mængder, som er indkjøpt.

III. Foranstaaende bestemmelser finder ikke anvendelse paa forsendelser, som maatte foregaa fra et sted til et andet inden samme provianteringsraads omraade.

IV. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til at utfærdige de nærmere regler, som maatte findes nødvendige til ovenstaaende bestemmelsers gjennemførelse, og til i særlige tilfælde at dispensere fra disse.

V. Overtrædelser av disse bestemmelser eller av de i medhold av disse utfærdigede regler og forskrifter straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

VI. Disse bestemmelser træder i kraft den 1 april 1918.

15 mars. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes maksimalpriser for petroleum.

15 mars. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av

---

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.
**) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimal- 15 mars.
priser for salg av kaalrot- og turnipsfrø.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i 15 mars.
medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av kondensert melk og sterilisert melk og fløte.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 15 mars.
fastsættes forhøiede priser paa cellulose og kraftpapir.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 18 mars.
det av skibsrederfirmaet Chr. Christoffersen & co., Stathelle, ved gavebrev av 31 oktober 1917 oprettede »Fru Marie Christoffersens legat« til værdige trængende i Stathelle samt paa de under 19 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Departementet for 18 mars.
Handel, Sjøfart, Industri og Fiskeri, hvori uttales, at det statskassen i henhold til sportellovens § 37 b tilkommende gebyr, naar ikke fuldt indbetalte aktier bortsælges ved auktion i henhold til lov om kjøp av 24 mai 1907 § 34, antages at maatte beregnes av den ved auktionen opnaadde salgssum, uten hensyn til mulig ved salget indtrædende forpligtelse for kjøperen til at indbetale den resterende del av aktiens paalydende beløp.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Tromsø 20 mars.
amt, hvori uttales, at almindelig understøttelse av Riksforsikringsanstalten, som utbetales med aarlige beløp, maa bli at skatlægge som indtægt for mottageren, jfr. departementets i Lovtid. indtagne skrivelse av 28 februar 1906.

Derimot antages der ikke at være adgang til at beskatte som indtægt erstatning for krigsforlis, som utbetales én gang gang for alle til den forsikrede selv eller hans efterlatte; jfr. lov om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke av 21 juli 1916 nr. 5 §§ 2 og 5 samt tillægslov av 25 mai 1917 nr. 3 § 3. Forsaavidt det utbetalte beløp er i behold, vil det paa almindelig maate bli at medta ved formuesligningen, likesom beløpets avkastning (renter) maa bli at medta ved indtægtsansættelsen.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Bergens lignings- 21 mars.
kontor om, hvorledes der skulde forholdes med hensyn til ligning av en skatyder, som drev virksomhet av sted-

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

21 mars. bunden art, og hvis indtægt efter skattelovenes regler blev at ansætte efter 3 aars gjennemsnit, naar han flyttet sin bedrift fra en kommune til en anden. Av de anførte eksempler saaes forutsætningen at være, at bedriften i sin helhet overflyttedes til et nyt skattedistrikt.

Departementet uttaler, at forsaavidt virksomheten i hele det sidste indtægtsaar har været drevet i det nye distrikt, maa skatyderen alene bli at skatlægge i dette, og hans indtægt ved ligningen i dette distrikt bli at ansætte efter gjennemsnitsberegning paa grundlag av virksomhetens hele overskud i de 3 sidst forløpne aar. Der vil saaledes ikke være adgang for det distrikt, hvor virksomheten tidligere dreves, til at beskatte nogen del av indtægten.

22 mars. Nr. 1. **Lov** *) [1]) om forandringer i og tillæg til lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912.

I.

Følgende paragraffer i lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912 skal herefter lyde saaledes:

§ 21. Efter beslutning av repræsentantskapet og indhentet uttalelse av direktionen kan Kongen bestemme, at Brandkassens virksomhet utvides til forsikring av løsøre — rørlig gods av enhver slags.

Bestemmes virksomheten utvidet som ovenfor nævnt, skal løsøreforsikringen danne en særskilt gjensidig avdeling med egen kasse. De øvrige nærmere bestemmelser om forsikring av løsøre fastsættes i vedtægt.

§ 22. Brandkassen forsikrer mot enhver skade, som tilføies den forsikrede gjenstand ved:

I. ildsvaade og ved slukning, nedrivning og andre foranstaltninger mot utbrutt ild,

II. lynnedslag, selv om antændelse dermed ikke er forbundet,

III. eksplosion, hvorom skal gjælde følgende:

1. I forsikringen mot brandskade er indbefattet:

A. enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art forvoldt brandskade og enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art foraarsaket sprængningsskade, naar denne ikke lar sig adskille fra den ved samme eksplosion foraarsakede brandskade;

B. enhver sprængningsskade ved eksplosion, som er fremkaldt ved ild eller ledsaget av ild, og dette

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

[1]) St. besl. 5 mars. Se Ot. prp. nr. 65 for 1917. Indst. O. II. (1918). St. tid., forh. i Ot. s. 116—138; i Lt. s. 14—16.

uten forskjel, om skaden har sit utspring fra den forsikrede eiendom eller utenfra.

2. Forsikringen mot brandskade omfatter derimot ikke sprængningsskade, som foraarsakes ved trykdamp, opvarmet vand og opvarmet luft. Saadan forsikring skal derimot kunne overtages av Brandkassen efter eierens anmodning mot det tillæg i kontingenten, som ved vedtægt fastsættes — dog saaledes, at selve kjelerne ikke skal kunne forsikres mot sprængningsskade, der skriver sig fra dem selv.

Brandskade forvoldt ved krig, borgerlige uroligheter eller oprør er indbefattet under forsikringen i Brandkassen, dog med forbehold av dens mulige ret til regres hos staten eller andre.

Paa samme maate som nævnt i § 21 1ste led kan Kongen bestemme, at Brandkassen forsikrer mot den skade, som tilføies den forsikrede gjenstand ved skred, oversvømmelse, flom, storm og stormflod.

§ 24. Bygninger kan som regel ikke antages til forsikring i Brandkassen uten at være taksert overensstemmende med denne lov og de i medhold derav fastsatte vedtægter og regler.

Takstsummen skal svare til bygningens virkelige værdi paa takstens tid og beregnes efter daværende almindelige gjennemsnitspriser for nybygning med avslag for forringelse ved ælde, bruk eller andre aarsaker.

I særegne tilfælde kan bygninger antages til forsikring uten takst, naar der skaffes andre legitimationer angaaende deres beskaffenhet og værdi.

Likeledes kan Brandkassen efter anden legitimation end takst forhøie forsikringssummen for tidligere takserte bygninger paa grund av foretagne forandringer eller forbedringer.

Som tillæg til den efter brandtakst fastsatte forsikringssum kan Brandkassen overta forsikring av:

1. den større bekostning, som maatte paadrages eieren ved gjenopførelse av mur av en i murtvangsstrøk beliggende træbygning, eller derved, at gjenopførelse eller utbedring efter gjældende lov eller i medhold av lov git bindende bestemmelse, derunder dog ikke reguleringsbeslutning, ellers maa ske paa en kostbarere maate end før,
2. det tap, eieren maatte lide derved, at brandtaksten under stigende byggepriser er blit for lav.

Bestemmelserne om panthavernes stilling overfor Brandkassen ved den almindelige bygningsforsikring efter takst gjælder ogsaa ved de foran omhandlede løpende tillægsforsikringer.

22 mars. Nr. 1.

De nærmere bestemmelser om disse tillægsforsikringer gives i vedtægt.

§ 28. Brandkassen er ikke forpligtet til at overta høiere forsikringssum end kr. 400 000,oo paa nogen enkelt bygning, men den har ret til at anta forsikring for høiere beløp.

Brandkassen skal likeledes ved meget ildsfarlige anlæg, som gives tillæg i kontingenten paa grund av mindre betryggende arrangement, være berettiget til at beslutte forsikringen indskrænket til kr. 200 000,oo for enkelt bygning eller for bygninger, som danner én risiko.

Den del av takstsummen, som ikke overtages av Brandkassen, kan med den begrænsning, som fremgaar av § 29, forsikres andensteds, dog saaledes, at der herom altid skal indsendes anmeldelse til Brandkassen.

§ 29. Anlæg med meget ildsfarlig bedrift kan ikke forlanges forsikret i Brandkassen for mer end 7 tiendeparter av takstsummen. For det overskytende kan direktionen enten paalægge pligt til selvassuranse eller samtykke i, at det forsikres andensteds.

De i nærværende paragraf givne bestemmelser gjælder ogsaa den del av et saadant anlægs takstsum, som overstiger det beløp, hvortil forsikringen overensstemmende med § 28 maatte være indskrænket.

§ 30. De brandtakster, som skal danne grundlaget for forsikring av bygninger med tilbehør, kan kun avholdes efter begjæring av eieren eller nogen, som godtgjør sin ret til at optræde paa dennes vegne. De kan avholdes

a. som almindelige brandtakster under ledelse av en brandtakstbestyrer og utført av 3 av de dertil valgte faste takstmænd eller med tilkaldelse i særegne tilfælde av mænd med speciel kyndighet; dog kan ved takster over almindelige landbobygninger takstmændenes antal indskrænkes til 2, naar takstsummen ikke overstiger kr. 20 000,oo,
b. som enklere takster over almindelige landbobygninger, der indtil en takstværdi av kr. 10 000,oo kan utføres uten bestyrer av 1 eller 2 av de faste takstmænd, og
c. som industrielle takster utført under takstbestyrerens ledelse av takstmænd og med teknisk kyndig bistand.

Om disse forskjellige takster med overtakster og omtakster skal gjælde de i følgende paragraffer givne hovedbestemmelser.

§ 31. Brandtaksterne bestyres av de forskjellige funktionærer, til hvem de nu er henlagt, medmindre departementet bestemmer noget andet.

§ 32. I enhver kjøpstad og ethvert ladested, som danner egen kommune, og ellers i ethvert herred vælges 8 takstmænd, hvis bestilling det er inden distriktets grænser at avgi alle Brandkassen vedkommende takster av enkelt antal mænd samt alle i dens love og regler omhandlede værdsættelser og besigtigelser saavel for bygningsforsikring som for forsikring av anden eiendom, hvortil Brandkassens virksomhet overensstemmende med denne lov maatte bli utvidet. Takstmændene foreslaaes av brandtakstbestyreren og vælges i byene av formandskapet og paa landet av herredsstyret, fortrinsvis blandt Brandkassens interessenter. 22 mars. Nr. 1.

Naar det maatte befindes, at brandtakstforretningenes utførelse ved det foran fastsatte antal takstmænd paa noget sted er forbundet med vanskelighet eller paafører mændene uforholdsmæssig arbeide, overlates det til Brandkassen efter indhentet erklæring fra forannævnte myndigheter at bestemme, at et større antal saadanne mænd vælges. Hvor forøket antal tidligere er bestemt, har det dermed sit forblivende, indtil anderledes fastsættes.

§ 39. Bygninger paa landets grund, som ikke ligger i større hussamling, kan forsikres efter takst, avgit av 1 av de faste brandtakstmænd, naar den samlede værdi av de bygninger paa eiendommen, som er gjenstand for takst, ikke overstiger kr. 5 000,oo, og av 2 faste takstmænd, naar takstsummen er over kr. 5 000,oo, men ikke over kr. 10 000,oo.

Blir ved en saadan forretning den samlede takstsum høiere end foran nævnt, kan forretningen likefuldt fremmes og indsendes, idet forsikringen i saa fald gjælder for det tillatte maksimumsbeløp forholdsvis fordelt paa de enkelte bygninger, medmindre Brandkassen beslutter at anta forsikringen til et høiere beløp.

De nærmere regler for takstens angivelse og beskrivelse fastsættes av Brandkassen.

Forlanges det av rekvirenten, har brandtakstbestyreren at beramme forretningen samt at opnævne og besørge mændene tilsagt.

Forsaavidt nogen ønsker sine bygninger antat til forsikring efter en saadan takstforretning, har han inden 4 uker efter dens avholdelse at indsende den til brandtakstbestyreren, som har at gi den paategning om mottagelsestiden, at indføre den ordlydende i takstprotokollen og at paase, at beskrivelsen er utført og taksterne avgit overensstemmende med de for samme fastsatte regler, samt i tilfælde at bevirke forretningen berigtiget og fuldstændiggjort, hvorom protokollen senere gives fornøden tilførsel.

22 mars. Nr. 1.

Forsikringen gjælder, forsaavidt mændene er uenige om værdsættelsen, for det høieste beløp, indtil Brandkassen endelig har avgjort spørsmaalet.

Hvad ovenfor er bestemt, gjælder alene takstforretninger over almindelige landbobygninger og ikke over særskilte fabrikker eller ildsfarlige anlæg.

Hvis eieren ikke er tilfreds med de avgivne takster, staar det ham frit for at undlate at indlevere forretningen til brandtakstbestyreren og naarsomhelst at forlange almindelig brandtakst.

Takst avholdt overensstemmende med denne paragraf kan Brandkassen forlange prøvet ved almindelig brandtakst.

§ 42. Eier av forsikret bygning kan naarsomhelst forlange denne omtaksert.

Brandkassen kan efter utløpet av den i foregaaende paragraf fastsatte frist for avholdelse av overtakster likeledes la forsikrede bygninger omtaksere. Brandkassen har derhos at paase, at dette i byer og større hussamlinger ikke sker sjeldnere, end at hver bygning omtakseres senest hvert 20de aar.

Herved iagtages samme fremgangsmaate, som er foreskrevet i § 38 eller § 40, dog saaledes, at brandtakstbestyreren, naar omtakst forlanges av Brandkassen, er forpligtet til at besørge alt fornødent til forretningens fremme.

Eieren kan i den i § 39 angivne utstrækning ogsaa la omtakst avholde paa den i nævnte paragraf tillatte maate.

§ 44. Samtlige omkostninger ved brandtakster utredes foreløbig av rekvirenten.

Naar en efter eierens begjæring avholdt brandtakst godkjendes som grundlag for forsikring, refunderer Brandkassen ham de utlagte takstomkostninger. Dette skal ved omtakster dog kun gjælde, naar de avholdes mindst 5 aar, efterat bygningen senest i sin helhet er brandtaksert.

§ 45. For hver almindelig brandtakst betales følgende salærer:

	Kr.	Til bestyreren Kr.	Til hver av mændene Kr.
Naar taksten ikke overstiger	10 000,00	5,00	3,00
» » er over kr. 10 000,00 men ikke over	25 000,00	6,00	4,00
» » — » 25 000,00 —»—	50 000.00	7,00	4,50
» » — » 50 000,00 —»—	75 000,00	8,00	5,00
» » — » 75 000,00 —»—	100 000,00	9,00	5,50
» » — » 100 000,00 —»—	250 000,00	10,00	6,00
» » — » 250 000,00		12,00	8,00

Forsaavidt noget takstbeløp blot overføres fra en ældre forretning, uten at vedkommende bygnings værdi har været

gjenstand for ny bedømmelse, blir dertil ikke at ta hensyn ved salærernes beregning. 22 mars. Nr. 1.

Hvis enkelt brandtakst medtar mer end én dag, betales salær for hver dag, hvilket i tilfælde av tvil endelig bestemmes av Brandkassen.

For særskilte reisedage tilkommer takstmændene kr. 4,00 for hver dag, som nødvendig medgaar utenfor takstdagen.

For utskrifter betales kr. 0,80 for hvert ark eller del derav overensstemmende med sportellovens bestemmelser.

Avholdes forretningen 3 kilometer eller længere fra bestyrerens bopæl, tilkommer han endvidere skyssgodtgjørelse efter lovgivningen.

Til stevnevidnet, forsaavidt det benyttes, betales for hver person, hvem berammelsen forkyndes, i kjøpstad eller ladested kr. 0,80 og paa landet kr. 1,00. Hvis brandtakstbestyreren i kjøpstæderne paa rekvirentens vegne besørger tilsigelsen, tilkommer kan kr. 0,40 for hver tilsagt person.

§ 46. For de i § 39 omhandlede takster tilkommer hver av takstmændene kr. 3,00 og brandtakstbestyreren for takstforretningens indførelse i protokollen og revision m. v. kr. 3,00; for tilsigelse betales som ellers fastsat.

Den i § 45 givne regel om godtgjørelse for reisedage gjælder ogsaa ved disse takster.

§ 53. For vurderinger og besigtigelser, som ikke indgaar under egentlige takster, tilkommer, hvor intet andet er bestemt, brandtakstmænd saavelsom takstbestyrer hver kr. 2,00, den sidste tillike skyssgodtgjørelse.

§ 59. Brandtakstbestyrerne utfærdiger de aarlige brandkontingentberegninger over de løpende forsikringer og indfordrer kontingenten, medmindre departementet bestemmer en anden ordning.

Beregningene skal inden februar maaneds utgang gjennem overøvrigheten indsendes til Brandkassen til revision.

Opkrævernes godtgjørelse for indfordringen bestemmes i vedtægt. Opkræverne har at stille saadan sikkerhet, som amtmanden bestemmer.

§ 61. Brandkontingenten hefter paa de forsikrede bygninger med samme panteret som offentlige eiendomsskatter og inddrives efter utløpet av de i § 60 fastsatte forfaldsterminer paa den maate og mot samme godtgjørelse, som for disse er eller blir foreskrevet. Det samme gjælder kontingent for de i § 24 hjemlede tillægsforsikringer utenfor brandtaksten.

Brandkontingent for løsøre inddrives paa samme maate som for bygningsforsikringen bestemt, alene med den undtagelse, at der for kontingenten kun tilstaaes utpantningsret.

§ 62. Regnskap avlægges halvaarlig og indsendes gjennem

22 mars. Nr. 1.

overøvrigheten til Brandkassen inden utløpet av februar og august maaneder. Saafremt regnskapene eller de i § 59 nævnte beregninger ikke indløper inden ovennævnte frist, kan amtmanden diktere mulkt og trække vedkommende til ansvar efter de for oppebørselsbetjenter gjældende bestemmelser.

De nærmere regler om utfærdigelse av beregninger og regnskaper avgives av direktionen.

§ 69. Erstatning for brandskade paa fast eiendom forsikret i Brandkassen skal som regel anvendes til at gjenopføre ny bygning med samme bestemmelse som den avbrændte og paa samme tomt, hvorpaa denne har staat, eller til at utbedre den skade, eiendommen har lidt, medmindre anvendelsen forhindres ved lov eller nogen med hjemmel av lov given bindende bestemmelse, i hvilket tilfælde erstatningen utbetales uavkortet. Med hensyn til tomten ansees anvendelsen ikke forhindret, naar der er anledning til at bygge paa anden tomt paa samme eiendom, eller naar der overensstemmende med bygningslovgivningen ved reguleringen tildeles eieren likesaa god og beleilig tomt som brandtomten. Likeledes utbetales erstatningen uavkortet i de i § 77 første og sidste passus omhandlede tilfælde.

Naar Brandkassens interesse og det almenes tarv derved ikke skades, og der ikke fremkommer noget, som tyder paa mislighet fra brandlidtes side, kan dog direktionen indvilge ansøkning om dispensation fra forannævnte regel angaaende byggepligten — paa vilkaar, som fastsættes efter foreliggende omstændigheter. Saadanne dispensationsandragender avgjøres efter § 16 b.

Efter beslutning av repræsentantskapet, og efterat direktionens uttalelse er indhentet, kan Kongen træffe nærmere bestemmelser om, under hvilke omstændigheter utbetaling av erstatningen skal være uavhængig av den avbrændte eller beskadigede bygnings gjenopførelse eller reparation.

Utbetales erstatning uten bygge- eller reparationspligt, skal brandlidte i intet tilfælde utbetales erstatning for mer end den virkelig lidte skade, saaledes som denne fastsættes ved efterfølgende værdi- og skadetakst.

Naar reglerne om byggepligt tillates fraveket, maa derved i intet tilfælde gjøres skaar i nogens rettighet efter pant- eller andre dermed likestillede tinglyste heftelser.

§ 70. Det i henhold til bestemmelserne i § 69 i lov av 21 juni 1912 dannede fond skal anvendes til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet. Anvendelsen kan ske saavel ved utlaan paa billige vilkaar som ved endelige bidrag ikke alene av fondets avkastning, men ogsaa av dets kapital.

Disse midler kan derhos anvendes til gratialer, medaljer og lignende paaskjønnelser til personer, som maatte ha gjort

Brandkassen særlig gavn ved fortjenstfuld optræden, men maa 22 mars.
iøvrig ikke anvendes til dækning av tilfældige utgifter eller Nr. 1.
godtgjørelser i anledning av indtrufne ildsvaader.

Med hensny til aarsregnskap for dette fond og oversigt over midlernes anvendelse forholdes efter § 16 h.

§ 79. Omkostningene ved de i dette kapitel omhandlede skade- og utbedringstakster beregnes eller fastsættes efter de i §§ 45, 47, 49 og 50 for brandtakster gjældende bestemmelser. For taksterklæringer ved smaa skader tilkommer mændene, hvor intet andet er bestemt, hver kr. 3,00. Avgir takstbestyrer erklæringen, tilkommer denne betaling som takstmand.

Naar der i anledning av samme brand holdes skadetakster over flere eiendomme, bestemmes bestyrerens og mændenes betaling av Brandkassen. Med hensyn til tilsigelsesgebyr gjælder i saa fald den i § 51 givne bestemmelse for omtakster.

For attester, som avgives av fast brandtakstmand angaaende værdien av et utført byggearbeide, i hensigt at faa utbetalt forskud paa erstatning, betales salær som for deltagelse i almindelig brandtakst overensstemmende med § 45.

Omkostningene ved skade- og utbedringstakster utredes av Brandkassen. Det samme gjælder de foran omhandlede byggeattester, som avgives av fast brandtakstmand. Hvis kravet paa erstatning viser sig uberettiget, pligter eieren at godtgjøre Brandkassen de utlagte omkostninger.

For brandtakstbestyrerens attester, som utkræves for at faa utbetalt erstatning av Brandkassen, betales intet.

II.

Denne lov træder i kraft 1 juli 1918, idet dog Kongen bestemmer, fra hvilken tid brandkontingentberegningenes utfærdigelse og brandkontingentens indfordring overensstemmende med foranstaaende § 59 skal overgaa til brandtakstbestyrerne.

Lov *) [1]) om forandring i midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899. 22 mars. Nr. 2.

Midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 skal herefter lyde saaledes:

Kongen kan for indtil et aar ad gangen fatte bestemmelse om, at enkelte av de i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 omhandlede vildtsorter uten hensyn til de da gjældende bestemmelser om jagt-, fangst- og fredningstiden samt fangstmaaten for den enkelte vildtsort skal kunne fældes eller fanges,

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
[1]) St. besl. 18 mars. Se Ot. prp. nr. 8. Indst. O. nr. 23. St. tid., forh. i Ot. s. 429; i Lt. s. 17.

22 mars. Nr. 2. samt i forbindelse hermed fastsætte jagt- eller fangsttiden samt fangstmaaten for vedkommende vildtsort.

Saadan bestemmelse kan omfatte det hele land eller dele derav.

Denne lov træder i kraft straks.

22 mars. Nr. 3. **Lov** *) [1]) om forlængst gyldighet av lov av 15 april 1916 om bemyndigelse for Kongen til midlertidig at frita Norges Bank for pligten til at kjøpe guld m. v.

§ 1. Den Kongen ved lov av 15 april 1916 § 1 givne bemyndigelse til midlertidig at frita Norges Bank for pligt til at utlevere sedler mot guld i barrer samt til at ophæve den enhver tilkommende ret til mot indlevert guld at erholde utmyntet ti- og tyvekroner forblir gjældende utover 28 februar 1918 og indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av februar 1919.

§ 2. Denne lov træder i kraft straks.

22 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i forbindelse med sanktion av foranstaaende lov nr. 3 av 22 mars 1918 er bestemt:

De ved kongelige resolutioner av 28 og 29 april 1916 samt 30 januar 1917 trufne bestemmelser: a) om suspension indtil videre av Norges Banks pligt til at utlevere sedler mot guld i barrer, og b) om ophævelse indtil videre av den enhver tilkommende ret til mot indlevert guld til Statens myntindretning at erholde utmyntet ti- og tyvekroner, forblir gjældende utover 28 februar 1918 og indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av februar 1919.

22 mars. Nr. 4. **Midlertidig lov** *) [2]) om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom.

§ 1. I de kommuner, for hvilke Kongen bestemmer, at denne lov skal være gjældende, kan ikke eiendomsret eller bruksret til nogen art av fast eiendom uten tilladelse av Kongen eller den, han bemyndiger, erhverves med fuld retsvirkning av andre end staten, norske kommuner, Norges Bank, Kongeriket Norges Hypotekbank, Den norske Arbeiderbruk- og Boligbank, Den norske Stats Smaabruk- og Boligbank, Norges kreditforening for land- og skogbruk, Riksforsikringsanstalten, offentlige fond og autoriserte sparebanker.

Dog er tilladelse ikke nødvendig for norske statsborgere, naar erhvervelsen sker gjennem arv, egteskap eller odelsløsning

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd nr. 13.

[1]) St. besl. 18 mars. Se Ot. prp. nr. 7. Indst. O. nr. 25. St. tid., forh. i Ot. s. 429; i Lt. s. 17.

[2]) St. besl. 22 mars. Se Ot. prp. nr. 21. Indst. O. nr. 36. St. tid., forh. i Ot. s. 510—511.

eller gjennem overdragelse, naar erhververen er nærmere odels- 22 mars.
berettiget til eiendommen end overdrageren eller er dennes egte- Nr. 4.
fælle eller beslegtet eller besvogret med overdrageren i op- eller nedstigende linje eller i første eller anden sidelinje.

Kongen kan fastsætte undtagelser for leie og andre bruksrettigheter.

§ 2. Lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 14 december 1917 kapitel V faar anvendelse, forsaavidt dertil er anledning.

§ 3. Denne lov kommer ikke til anvendelse i tilfælde, hvor tilladelse til erhvervelsen er nødvendig efter nogen anden lov.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks og gjælder i ett aar.

Kongelig resolution *), hvorved i forbindelse med sanktion 22 mars.
av foranstaaende lov nr. 4 av 22 mars 1918 er bestemt, at lovens gjennemførelse henlægges under Departementet for Handel, Sjøfart, Industri og Fiskeri.

Kongelig resolution *), hvorved midlertidig lov om til- 22 mars.
læg til lovene om erhvervelse av fast eiendom av 22 mars 1918 gjøres indtil videre gjældende i følgende kommuner:

Stavanger amt: Samtlige byer, ladesteder og herreder undtagen herredene Lund, Heskestad, Bjerkreim, Helleland og Gjestal.

Søndre Bergenhus amt: Lindaas, Manger, Masfjorden, Austreim, Hjelme, Herdla, Askøy, Fjell, Lund, Austevoll, Fitjar, Bremnes, Moster, Bømlø, Valestrand og Sveio.

Nordre Bergenhus amt: Selje, Nord-Vaagsøy, Sør-Vaagsøy, Davik, Bremanger, Kinn, Askvoll, Hyllestad, Sulen og Gulen.

Romsdals amt: Kristiansund, Molde og Aalesund, samt herredene Edøy, Hopen, Bratvær, Tustna, Aure, Stemshaug, Frei, Bremsnes, Kornstad, Bud, Fræna, Aukra, Sandøy, Haram, Vigra, Borgund, Giske, Hareid, Ulstein, Herøy, Sande, Vatne, Vartdal, Rovde og Vannylven.

Søndre Trondhjems amt: Osen, Roan, Stoksund, Aa, Jøssund, Nes, Bjugn, Ørland, Sør-Frøya, Nord-Frøya, Hitra, Kvænvær, Fillan, Sandstad, Heim, Hemne, Agdenes og Stjørna.

Nordre Trondhjems amt: Namsos og herredene Leka, Gravvik, Vikna, Nærøy, Kolvereid, Foldereid, Fosnes, Otterøy, Flatanger, Vemundvik og Klinga.

Nordlands amt: Narvik og Bodø og herredene Bin-

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

22 mars. dal, Vik, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Leirfjord, Nordvik, Altstahaug, Herøy, Stamnes, Tjøtta, Nesna, Dønnes, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy og Gildeskaal, samt alle herreder i Lofoten og Vesteraalen sorenskriverier.

Tromsø amt: Tromsø og Harstad samt herredene Torsken, Berg, Hillesøy, Tromsøysund, Helgøy, Karlsøy, Skjærvøy og Kvænangen.

Finmarkens amt: Samtlige byer og herreder undtagen Kautokeino, Karasjok og Polmak.

Denne resolution træder i kraft straks.

22 mars. Nr. 5. **Lov** *) [1]) om midlertidig indførselsforbud.

§ 1. Det skal indtil videre være forbudt at indføre fra fremmede land levende hester uten tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 2. Kongen eller den, han bemyndiger, kan indtil videre forby indførsel av andre levende dyr.

Det samme gjælder indførsel av andre gjenstande og varer.

§ 3. Den, som forsætlig eller uagtsomt indfører eller søker at indføre dyr, gjenstande eller varer i strid med § 1 eller et i henhold til § 2 utfærdiget indførselsforbud, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

Dyr, gjenstande eller varer, som saaledes er indført eller søkt indført, kan inddrages ved dom, selv om de ikke tilhører nogen, som er skyldig i den strafbare handling. Er der ikke anledning til at inddrage dem, kan værdien helt eller delvis inddrages hos den skyldige.

§ 4. Denne lov træ̊r i kraft straks.

Den provisoriske anordning av 12 oktober 1917 om forbud mot indførsel av hester m. v. ophæves.

22 mars. **Kongelig kundgjørelse** *) [2]) om avgift av jord, som i budgetterminen fra 1 juli 1918 til 30 juni 1919 anvendes til dyrkning av tobak.

Av jord, som i budgetterminen fra 1 juli 1918 til 30 juni 1919 anvendes til dyrkning av tobak, erlægges en avgift til statskassen av 14 øre pr. kvadratmeter, dog saaledes at der av det av én dyrker paa én eiendom beplantede areal svares en avgift av mindst kr. 20,00. Avgiften paahviler den, som for egen regning dyrker eller ved andre lar dyrke tobak.

Ved utførsel til utlandet kan den erlagte avgift tilbakebetales; de nærmere regler herfor fastsættes av Finans- og Tolddepartementet.

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

[1]) St. besl. 22 mars. Se Ot. prp. nr. 2. Indst. O. nr. 26. St. tid., forh. i Ot. s. 447—451; i Lt. s. 37—39.

[2]) Se St. prp. nr. 17. Indst. S. nr. 27. St. tid. s. 348.

Kongelig resolution *) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Tinns herred, Bratsbergs amt, den 7 mars 1918 vedtat beslutning om tillæg til § 43 i de ved kongelig resolution av 28 mai 1915 stadfæstede politivedtægter for Rjukan — saalydende: 22 mars.

»Naar en hund har vist sig at være farlig, kan politiet paalægge eieren eller besidderen at avlive den inden en av politiet fastsat kort frist. Efterkommes ikke dette paalæg, kan hunden gripes og avlives ved politiets foranstaltning.«

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 8 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Laksevaag sognekommune i Askøy herred, Søndre Bergenhus amt, efter beslutning av sognestyret skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av foreningslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden sognets grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser. 22 mars.

Kongelig resolution **), hvorved den av Bamble herredsstyre i møte den 1 mars 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Bamble herred i Bratsbergs amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med en enkelt forandring. 22 mars.

Kongelig resolution **), hvorved den av Hemsedals herredsstyre i møte den 19 februar 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Hemsedals herred i Buskeruds amt stadfæstes i medhold av lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med en enkelt forandring. 22 mars.

Kongelig resolution *), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnet i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Søndre Lands herred, Kristians amt, indtil videre til 5 ha. 22 mars.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Gjerpens herred, Bratsbergs amt, og for Asker herred, Akershus amt, til 10 ha. 22 mars.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
**) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

22 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Gjerdrums herred, Akershus amt, i møte den 15 december 1917 besluttede skogvedtægter for herredet.

22 mars. **Kongelig resolution****), hvorved Landbruksdepartementet bemyndiges til i medhold av § 1 litra g og h i lov av 14 mai 1917, kfr. tillægslov av 14 december 1917, om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av kunstgjødsel.

Denne resolution træder i kraft straks.

22 mars. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade paa bufæ ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2det punktum, meddeles approbation paa de av Nes og Feirings herredsstyrer i Akershus amt samt Sokndals herredsstyre i Stavanger amt henholdsvis under 30 januar 1918, 25 februar 1918 og 8 december 1917 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred paatræffes uten ledsager i beitestrækning i den tid, bufæ beiter, kan saavel grundeieren som bufæets eier eller besidder og enhver i strækningen havneberettiget straks la dræpe paa stedet eller, inden 3 maaneder, kræve dræpt ved politiets foranstaltning.

22 mars. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa følgende av Buksnes herredsstyre, Nordlands amt, under 14 januar 1918 fattede beslutning:

1) Inden Buksnes herred skal det være forbudt at anvende pigtraad til gjærde, medmindre gjærdet har en høide av mindst 1,10 meter over jorden samt en tæthet av mindst 6 — seks — traade (strenger), og saaledes at avstanden saavel mellem de 4 underste traade som mellem den nederste traad og jorden ikke overstiger 17 cm.
2) Tidligere av pigtraad opførte gjærder maa ikke i strid med foranstaaende bestemmelse repareres med pigtraad eller dermed likestillet materiale.
3) Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

---

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor skogvedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 1, næst- 22 mars.
sidste led, i lov av 14 december 1917 om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom den koncessionsfri grænse for erhvervelse av vandfald i Hemnes herred, Nordlands amt, nedsættes til 500 naturhestekræfter.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 3 i 22 mars.
lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 meddeles saadan dispensation fra nævnte lovs § 1 for Kristiansund, at der indtil videre i det ved den norske regjerings resolution av 30 juli 1906 fastsatte træstrøk sammesteds tillates at opføre 2-etages bygninger av træ med areal indtil 150 m.^{2} og gesimshøide 7 m.^{2} paa betingelse av, at taket helt avvalmes, eller at ingen trævæg gjøres høiere end 9 m., samt at mindste avstand fra nabo blir 5 m. med tillæg av 0,5 m. for hver 10 m.^{2}, hvormed arealet overstiger 125 m.^{2}.

Saadan bygning maa ikke forsynes med takopbyg av nogen art, og der maa ikke indredes beboelsesrum i kjelder eller paa loft; dog kan stryke- og rulleværelser indredes i kjelderen.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til §§ 19, 67 22 mars.
og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes:

1. At der meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Trondhjems bystyre i møte den 15 november 1917 vedtagne hovedregler for feiervæsenet sammesteds med de i Arbeidsdepartementets foredrag omhandlede forandringer i sammes §§ 4 og 6.
2. De ved den norske regjerings resolution av 22 juni 1905 approberte hovedregler for feiervæsenet i Trondhjem ophæves.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 29 i 22 mars.
lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Haugesund bystyres beslutning av 12 februar 1918 om forhøielse av den under 31 januar 1895 fastsatte tonnageavgift for Haugesund til lovens maksimumssatser, 10 øre pr. reg. ton av fartøier, som er ankommet fra eller bestemt til utlandet, og 5 øre pr. reg. ton av fartøier, som er ankommet fra eller bestemt til indenriksk sted.

---

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
**) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor hovedreglerne er indtat.

22 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a. bestemmes:

I. Punkt 2 i kongelig resolution av 21 december 1917 skal herefter lyde som følger:

»2. Rationernes størrelse fastsættes indtil videre saaledes pr. individ:

for sukker 200 gram pr. uke,

for kaffe, beregnet som brændt, 50 gram pr. uke,

for korn, mel og produkter herav et kvantum svarende til 200 gram mel pr. dag.

Ration av kaffe blir ikke at tilstaa for barn, som er født efter 31 december 1912.«

II. Denne bestemmelse træder i kraft 1 april 1918.

22 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av § 1 g ogh samt c og d i lov av 14 mai 1917, jfr. lov av 14 december s. a., om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer Proviantetingsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om:

I. Beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsretten til té.

II. Opbevaring av de forraad av nævnte vare, som til enhver tid findes, samt omsætning, forbruk og anden benyttelse av varen.

III. Pligt til at meddele oplysninger om forraad og indkjøp av nævnte vare.

IV. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av denne resolution, straffes efter § 8 i lov av 14 december 1917.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at der i anledning av de forberedende arbeider til varetagelse av de nøitrale staters fælles interesser ved eller efter krigens slutning nedsættes en komité av sakkyndige for undersøkelse og bearbeidelse av det materiale, som foreligger.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At det tillates, at der for Nordre Osen sogn av Aamots prestegjeld under Søndre Østerdalens provsti i Hamar stift opføres en ny kirke paa en dertil utset tomt av gaarden Osnesset efter en av arkitekt Ivar

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

Viehe-Næss utarbeidet plan under iagttagelse av de av sta- 22 mars.
tens bygningsinspektør fremsatte bemerkninger derved.

Hamar stiftsdirektion bemyndiges til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig paakrævet eller ønskelig.

2. Efterat den i post 1 omhandlede kirke er opført og tat i bruk, blir den nuværende Nordre Osen kirke at nedlægge som sognekirke for fremtidig at bevares som fortidsminde.
3. At den av Aamots herredsstyre i møte den 11 februar 1918 fattede beslutning om vedlikehold av den gamle kirke med alt dens inventar som fortidsminde — approberes i henhold til landsformandskapslovens § 39.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 22 mars.

1. At det i medhold av lov om arbeidsformidling av 12 juni 1906 bestemmes, at der i Molde skal oprettes et offentlig arbeidskontor til formidling av arbeide av enhver slags.
2. At det offentlige arbeidskontor i Molde henlægges til Vestlandske kreds for den offentlige arbeidsformidling.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 22 mars.

1. At det i medhold av lov om arbeidsformidling av 12 juni 1906 bestemmes, at der i Holmestrand skal oprettes et offentlig arbeidskontor til formidling av arbeide av enhver slags.
2. At det offentlige arbeidskontor i Holmestrand henlægges til Østlandske kreds for den offentlige arbeidsformidling.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 22 mars.
paa de i fællesmøte den 2 mars 1918 i Lømsen Hestekasse, Nordre Trondhjems amt, vedtagne forandringer i § 10 i de ved kongelige resolutioner av 31 mai 1912, 28 februar 1913, 20 november 1914 og 29 juni 1917 approberte statutter for nævnte kasse.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 22 mars.
paa de i generalforsamling den 27 december 1916 vedtagne forandringer i §§ 4 og 7 i den ved høieste resolution av 29 mars 1898, jfr. resolutioner av 10 juni 1901 og 28 mars 1908, approberte plan for Fitjar Brandassuranseforening for Husbygninger.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til §§ 9 og 22 mars.
19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av Rognans brandrepræsentantskaps beslutning i møte den 29 november 1917 angaaende brandsynets utførelse ved brandche-

22 mars. fen og feieren sammesteds samt av de i nævnte møte vedtagne regler for betaling for feining i Rognans brandkommune.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa det av Lillesands bystyre i møte den 25 februar 1918 vedtagne betalingsregulativ for bygningstilsyn.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At der i henhold til lov av 6 august 1897 § 2 med senere tillægslove angaaende bankers adgang til at utstede ihændehaverobligationer meddeles stadfæstelse paa de i generalforsamling den 9 mars 1918 vedtagne nye vedtægter for Centralbanken for Norge som trædende istedenfor bankens ældre vedtægter, stadfæstet ved resolutioner av 24 april 1914 og 23 mars 1917.
2. At der i henhold til aktieloven av 26 juli 1916 § 3 meddeles tilladelse til, at bankens utenlandske aktionærer deltar i den besluttede utvidelse av aktiekapitalen i forhold til deres tidligere aktier i banken.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der bl. a. ved Statens Fiskecentral oprettes et raad paa 15 medlemmer, som blir at sammenkalde av Provianteringsdepartementet, naar dette finder det fornødent til behandling av vigtigere spørsmaal vedrørende statens kjøp og salg av sild og fiskevarer.

22 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der oprettes en central for jern og staal, bestaaende av 11 medlemmer og en repræsentant for staten.

22 mars. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt:

Naar en husleienævnd — istedenfor ubetinget at avslaa eierens andragende om samtykke til opsigelse — samtykker i opsigelsen under forutsætning av, at leieboeren gives et rummelig varsel før fraflyttelsen, bør den samtidig angi et bestemt tidspunkt for fraflyttelsen uten noget tilføiende om, at leieboeren inden den tid har skaffet sig anden tjenlig bolig. Jfr. departementets skrivelse til en husleienævnd av 22 september 1916 (i Lovtidenden).

22 mars. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av sirup.

*) Bekjendtgj 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av krydderier. 22 mars.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes en maksimalpris for salg av lodde av kr. 30,00 pr. kasse à 70 liter, med levering til fiskerne eller fiskeværene. 22 mars.

Denne bestemmelse træder i kraft fra og med onsdag den 27 mars 1918. Fra samme tidspunkt ophæves den under 5 mars 1917 fastsatte maksimalpris for lodde.

Overtrædelser straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 21 februar 1918 om maksimalpriser paa chokolade bestemmes, at de fastsatte detalj-priser paa spisechokolade, stænger og chokoladekonfekt forhøies med 1 kr. pr. kg. 22 mars.

Midlertidig lov**)[1]) om jordbruksproduktionen. 23 mars. Nr. 1.

Kapitel I.

Om utskrivning av folk til jordbruksarbeide m. v.

§ 1. Enhver arbeidsfør i riket hjemmehørende person i alderen 15—60 aar pligter efter nærmere bestemmelse av Kongen eller den, han bemyndiger, midlertidig at utføre arbeide i jordbrukets tjeneste eller i andre bedrifter istedenfor folk, som uttages til jordbruksarbeide.

Til jordbruksarbeide bør fortrinsvis tages arbeidsledige og folk, som er beskjæftiget ved anlæg eller bedrift, som efter § 40 kan paabydes stanset. Fra andre bedrifter bør i almindelighet ikke uttages arbeidere, hvis beskjæftigelse forutsætter speciel fagindsigt av saadan art, at de vanskelig kan erstattes. Om saa er tilfældet, blir i tilfælde av tvist at avgjøre av det stedlige fabriktilsyn. Vedkommende bedrift kan indanke tilsynets avgjørelse for fabrikinspektøren.

§ 2. Den, som tages til jordbruks- eller andet arbeide efter denne lov saavel som hans arbeidsherre, har krav paa et efter omstændighetene rimelig varsel. Dette bør ikke være kortere end 8 dage.

---

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.
**) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
[1]) St.besl. 22 mars. Se Ot.prp. nr. 19. Indst. O. VI. St.tid., forh. i Ot. s. 458—510, 511—533; i Lt. s. 40—79.

23 mars. Nr. 1.

§ 3. Arbeideren har hos den, som mottar ham i arbeide, krav paa kost og losji og desuten paa betaling i penger. Denne fastsættes av næringsnævnden og forfalder hver fredag. Ønsker arbeideren at holde sig selv med kost og losji, tilkommer han derfor særskilt godtgjørelse efter en for kommunen gjældende almindelig sats, som fastsættes og forfalder paa samme maate som i første led nævnt.

§ 4. For reise til og fra arbeidsstedet tilkommer arbeideren, forsaavidt han benytter jernbane eller dampskib, skyssgodtgjørelse av statskassen beregnet efter billetprisen for 3dje klasse paa jernbane og 2den plads paa dampskib. For den tid, som nødvendig medgaar til reisen, tilkommer han desuten kostgodtgjørelse efter regulativets 3dje klasse.

§ 5. Saafremt den godtgjørelse, som arbeideren har krav paa hos arbeidsgiveren efter § 3, er mindre end hans fortjeneste i den stilling eller for den beskjæftigelse, som han kommer fra, har han krav paa en til differansen svarende godtgjørelse av arbeidsgiveren.

Er det tidligere arbeide av den beskaffenhet, at det gir en ujevn fortjeneste, skal den sidstnævnte godtgjørelse fastsættes av næringsnævnden, hvis avgjørelse kan indbringes for amtmanden.

Arbeideren pligter at forevise opgave over tidligere arbeidsfortjeneste attestert av vedkommende arbeidsherre.

§ 6. Utgifter, som paaføres arbeidsgiveren i medhold av § 5, utredes av statskassen efter regler, som fastsættes av departementet.

§ 7. Saafremt arbeidsgiveren ikke opfylder sine forpligtelser efter §§ 3 og 5, kan den der omhandlede pengeløn og kostgodtgjørelse forlanges utredet av staten. Det offentlige kan i saa fald kræve sit utlæg erstattet hos arbeidsgiveren. Beløpet kan inddrives ved utpantning.

§ 8. Den, som tages til jordbruksarbeide efter denne lov, kan ikke retsgyldig opsiges fra nogen tidligere stilling eller beskjæftigelse fra den dag, da han selv eller hans arbeidsherre har mottat varsel om indkaldelsen, og indtil en maaned, efterat han er vendt tilbake fra arbeidet.

Foranstaaende bestemmelse kommer ikke til anvendelse, hvor opsigelse maa ske inden en bestemt aarstid, og denne indtræffer i løpet av det i første led nævnte tidsrum. Heller ikke kommer den til anvendelse paa arbeidsforhold, som er av helt forbigaaende art, eller som i hvert tilfælde skulde ha ophørt paa et tidligere tidspunkt end nævnt i første led.

§ 9. Bestemmelserne i § 8 faar tilsvarende anvendelse:

1) Paa den, som med arbeidsherrens samtykke frivillig overtar jordarbeide.

2) Paa frivillig fravær i anledning av arbeide med jord, som tilhører arbeideren selv, saafremt han paa forhaand indhenter næringsnævndens uttalelse om, at hans deltagelse i jordbruksarbeidet er nødvendig. 23 mars. Nr. 1.

Det tidsrum, hvori opsigelse ikke retsgyldig kan ske, regnes i første tilfælde fra det øieblik, arbeidsherren har git arbeideren sit samtykke, i sidste tilfælde fra det øieblik, arbeideren har meddelt arbeidsherren sin beslutning eller gjort henvendelse til næringsnævnden.

Arbeidere, hvis beskjæftigelse forutsætter speciel fagindsigt av saadan art, at de vanskelig kan erstattes, kan dog ikke uten arbeidsherrens samtykke forlate arbeidet i medhold av denne paragraf. Hvorvidt beskjæftigelsen er av saadan art, avgjøres av det stedlige fabriktilsyn. Avgjørelsen kan indbringes for fabrikinspektøren.

Arbeidsherren har i hvert fald krav paa saadant varsel som omhandlet i § 2.

§ 10. Statens eller kommunens tjenestemænd, som indkaldes til arbeide efter denne lov, beholder sin løn av stat eller kommune.

For arbeide i ferien har tjenestemanden krav paa yderligere godtgjørelse av stat eller kommune. Godtgjørelsen fastsættes av amtmanden efter indstilling fra vedkommende næringsnævnd.

Har tjenestemanden hat indtægter utenom sin faste gage, og han som følge av indkaldelsen gaar glip av disse, skal han ha en dertil svarende yderligere godtgjørelse av stat eller kommune. Godtgjørelsen fastsættes av amtmanden.

Staten eller kommunen har hos den, som mottar tjenestemanden i arbeide, krav paa den i § 3 nævnte pengebetaling. Kravet kan inddrives ved utpantning.

Saafremt den godtgjørelse, som tilkommer stat eller kommune efter foregaaende led, er større end den betaling, som tjenestemanden faar efter første, andet eller tredje led, skal staten eller kommunen godtgjøre tjenestemanden det overskytende.

§ 11. Kirkedepartementet kan uten hinder av gjældende lovbestemmelser fastsætte ferierne for offentlige, kommunale og private skoler i kjøpstæder og ladesteder til en saadan længde og saadan tid, som passer for jordbrukets behov.

Samme adgang har herredsstyret, forsaavidt angaar landsskoler.

§ 12. Til åt utføre lettere arbeider i jordbrukets tjeneste, saasom rotfrugtlukning, sætning og optagning av poteter, indsamling av lauv og andet hjælpefôr, kan ogsaa barn under den i § 1 nævnte alder uttages, naar forældrene deri er enige. Barna blir i saa fald at organisere i tropper under ledelse av lærere eller andre dertil skikkede personer.

23 mars. Nr. 1.

§§ 3 og 4 faar tilsvarende anvendelse.

Enkeltvis kan skolebarn ikke uttages til arbeide uten forældrenes samtykke.

Kapitel II.

Om utskrivning av hester m. v.

§ 13. Rikets hesteeiere kan av Kongen eller den, han bemyndiger, paalægges midlertidig at avgi hester til arbeide i jordbrukets tjeneste eller til anden arbeidskjøring istedenfor hester, som er avgit til jordbruksarbeide.

§ 14. For at sikre den bedst mulige utnyttelse av den inden hvert herred værende hestebestand kan næringsnævnden paalægge herredets hesteeiere i en av nævnden nærmere bestemt utstrækning at stille hester til disposition for jordbrukere, som ikke har tilstrækkelig hestehjælp.

Saadant paalæg bør dog alene gives i den utstrækning, hvori det kan ske uten uforholdsmæssig skade eller ulempe for eierens eget jordbruksarbeide. Hvorvidt saa er tilfældet, avgjøres av næringsnævnden.

Hvad foran er sagt om hester, faar tilsvarende anvendelse paa landbruksmaskiner, sæletøi, vogner og redskaper.

Næringsnævnden træffer de nærmere bestemmelser til gjennemførelse av denne paragraf.

§ 15. Naar hester er besluttet avgit i medhold av § 13, pligter eieren at fremstille de til avgivelse bestemte hester til tid og sted inden amtet, som bestemmes av centralstyret for næringsnævndene.

Enhver hest, som fremstilles, skal være forsynt med beslag og forsvarlig sæletøi.

For fremmøtet tilkommer eieren en av centralstyret fastsat godtgjørelse av statskassen.

§ 16. For avgivelse av hester m. v. efter §§ 13 og 14 tilkommer eieren godtgjørelse.

Godtgjørelsen utredes av den, som mottar det avgivne til bruk. §§ 6 og 7 faar tilsvarende anvendelse.

Godtgjørelsen bør som regel fastsættes paa forhaand, hvor dette uten vanskelighet eller tidsspilde kan ske, og ellers snarest mulig efter avgivelsen.

§ 17. Godtgjørelse for avgivelse efter § 13 fastsættes av en av amtmanden nedsat nævnd bestaaende av repræsentanter for hesteeiere og gaardbrukere. Nævnden skal ha mindst 3 medlemmer. Et av medlemmene opnævnes som formand.

Godtgjørelsen fastsættes til et beløp pr. dag og forfalder ved utgangen av hver kalendermaaned.

Godtgjørelse for avgivelse efter § 14 fastsættes av ved-

kommende næringsnævnd, som tillike bestemmer, naar den skal utredes. 23 mars. Nr. 1.

§ 18. Næringsnævnden kan om fornødent ved politiets hjælp sætte sig i besiddelse av det, som er besluttet avgit.

§ 19. Hesteeieren kan forlange, at han selv eller en av ham dertil antat person følger hesten for at kjøre og røgte den. Vedkommende har i saa fald krav paa løn, kost og losji efter § 3, jfr. §§ 4, 5 og 6.

§ 20. Bruken ophører paa et tidspunkt, som bestemmes av næringsnævnden, hvis avgjørelse kan indbringes for centralstyret.

§ 21. For skade — ikke sedvanlig slitage — som hester m. v., der er avgit i medhold av §§ 13 og 14, lider under bruken, har eieren krav paa erstatning av staten. Erstatningen fastsættes av amtmanden.

Staten indtræder ved betalingen i eierens krav paa skadeserstatning av den, som efter de almindelige erstatningsregler maatte være ansvarlig for det indtrufne.

§ 22. Kongen eller den, han bemyndiger, kan paalægge hestevante folk midlertidig at gjøre tjeneste som kusker, hestepassere o. l. for de i medhold av § 13 utskrevne hester, ogsaa naar disse ikke skal anvendes til jordbruksarbeide. Bestemmelserne i §§ 2 til 10 finder i saa fald tilsvarende anvendelse.

Kapitel III.

Om ekspropriation av vanbrukt jord m. v.

§ 23. For at sikre den bedst mulige utnyttelse av jorden kan en kommune kræve avstaat bruksretten til vanbrukt jord i privat eller offentlig eie inden kommunen.

I forbindelse med jorden kan kræves avstaat bruken av de for dennes drift nødvendige midler (besætning, redskaper og maskiner, gjødsel, uthusbygninger, fornødne rum for arbeidsfolk etc.)

Hvorvidt jord er at anse som vanbrukt, avgjøres av næringsnævnden.

§ 24. Ved avstaaelse i medhold av § 23 er kommunen berettiget til straks med bindende virkning for kontraktsparterne at træde ind i eierens eller brukerens rettigheter og pligter ifølge hans kontrakter med de til eiendommen knyttede tjeneste- og arbeidsfolk.

§ 25. Ekspropriation efter § 23 besluttes av kommunestyret efter indstilling fra vedkommende næringsnævnd.

§ 26. Kommunen kan i tilfælde ved politiets hjælp straks overta den jord, som er besluttet avstaat.

23 mars. Nr. 1.

§ 27. Erstatningen blir i mangel av overenskomst at fastsætte ved skjøn, som skal avholdes inden hvert aars 1 juli. Erstatningen fastsættes som en aarlig avgift, som forfalder hvert aars 1 august.

§ 28. Til at avgi skjøn efter § 27 opnævner amtsutvalget eller — dersom dette saa bestemmer — amtmanden saa mange skjønsnævnder, som findes nødvendig for amtet. Hver nævnd skal bestaa av 3 medlemmer, hvorav et opnævnes som formand.

§ 29. Overskjøn finder ikke sted. Skjønnet kan appelleres til overretten, men uten opsættende virkning. Ankefristen er 4 uker.

Omkostningene ved skjønnet utredes av kommunen.

§ 30. Jorden kan helt eller delvis enten drives for kommunens regning, eller den kan utleies til personer, som ikke er i besiddelse av tilstrækkelig jord til dyrkning. Leietiden maa ikke være over 3 aar.

Vedkommende eier eller bruker kan forlange, at kommunens bruksret ophører, naar avlingen er kommet i hus eller senest fra hvert aars 1 januar, mot at han avgir erklæring om at ville bruke jorden overensstemmende med næringsnævndens anvisning. Dette gjælder dog ikke, hvis kommunen har bortleiet jorden for længere tid.

Naar kommunens bruksret ophører i medhold av foregaaende led, kan vedkommende eier eller bruker forlange at overta gaardens avling mot en godtgjørelse, som i mangel av enighet blir at fastsætte paa samme maate som den i § 27 omhandlede erstatning. Omkostningene ved saadant skjøn bæres av vedkommende eier eller bruker.

Kommunen kan ved opsigelse med 3 maaneders varsel bringe bruksretten til ophør hvert aars 1 april.

§ 31. Utleies jorden til personer, som ikke er i besiddelse av tilstrækkelig jord til dyrkning, skal leieavgiften og de øvrige leievilkaar bestemmes av næringsnævnden.

Leieavgiften kan inddrives ved utpantning.

§ 32. Leieren pligter at bruke jorden paa forsvarlig maate. Næringsnævnden fører tilsyn med, at saa sker. Dersom den finder, at leieren ikke bruker jorden, som han skal, kan den bortleie stykket til andre. Den tidligere leier tilkommer i saa fald efter nævndens bestemmelse godtgjørelse for arbeide og omkostninger paa jorden, forsaavidt de kommer den nye leier til nytte.

§ 33. Kommunen er forpligtet til at skaffe personer, som ikke selv har tilstrækkelig jord til dyrkning, saadan jord, saafremt dette kan ske ved ekspropriation av vanbrukt jord. Hvis kommunen ikke paa denne maate kan komme i besiddelse av

tilstrækkelig jord, skal den sørge for, at der ved næringsnævndens formidling saavidt mulig blir leiet jord overensstemmende med lov om foranstaltninger til at øke jordbruksproduktionen av 2 april 1917. 23 mars. Nr. 1.

§ 34. Kommune, som ikke inden sit eget omraade kan opdrive tilstrækkelig jord til dyrkning, skal uten ophold gjøre henvendelse til andre kommuner for at faa saadan jord. Disse er da forpligtet til at skaffe den første kommune jord til dyrkning, forsaavidt dette kan ske ved ekspropriation av vandbrukt jord, og stedskommunen ikke selv vil bruke den.

Bruksretten til den av stedskommunen i henhold til begjæring fra en anden kommune eksproprierte jord blir at overdrage til den kommune, efter hvis begjæring ekspropriation har fundet sted, mot at denne betaler den i medhold av § 27 fastsatte erstatning og erstatter stedskommunen omkostningene ved skjønnet.

Den kommune, som har erhvervet jord i medhold av denne paragraf, kan drive jorden for egen regning eller leie den ut til saadanne personer som i § 33 nævnt. Bestemmelserne i §§ 30 til 32 faar tilsvarende anvendelse.

Kapitel IV.

Om utvidelse av akerarealet.

§ 35. Eier av jord eller, forsaavidt jorden er bortleiet, brukeren kan av Kongen eller den, han bemyndiger, paalægges paa forsvarlig maate at dyrke et visst areal som aapen aker.

De efter foranstaltning av Landbruksdepartementet trufne foreløbige bestemmelser om paalæg av den i første led omhandlede art angaaende dyrkningen i 1918 faar bindende kraft efter denne lov fra den dag, loven er traadt i kraft.

§ 36. Vedkommende eier eller bruker pligter inden en av næringsnævnden fastsat frist at avgi skriftlig erklæring om, hvorvidt han vil efterkomme paalægget.

Undlater han at avgi saadan erklæring, eller negter han at efterkomme paalægget, faar bestemmelserne i kapitel III tilsvarende anvendelse, selv om jorden ikke er vanbrukt.

§ 37. Næringsnævnden paaser, at dyrkningen foregaar paa forsvarlig maate, og at arealet anvendes overensstemmende med paalægget.

Kapitel V.

Forskjellige bestemmelser.

§ 38. Enhver er pligtig til at motta opnævnelsen som medlem av de i §§ 17 og 28 omhandlede nævnder saavelsom av andre nævnder, som maatte bli nedsat i anledning av denne lov.

23 mars. Nr. 1.

Amtmanden kan bestemme, at de opnævnte skal erholde en passende betaling for sit arbeide.

§ 39. De pligter og beføielser, som ved denne lov er henlagt til næringsnævnden, skal i byene paaligge provianteringsraadet, forsaavidt næringsnævnd ikke er valgt. Lov om foranstaltninger til at øke jordbruksproduktionen av 2 april 1917 § 1, andet og tredje led, faar tilsvarende anvendelse.

Er der i et herred flere næringsnævnder, bestemmer herredsstyret, om de i denne lov omhandlede pligter og beføielser skal tilligge samtlige nævnder i forening eller en eller flere av disse.

§ 40. Amtsutvalget eller — dersom dette saa bestemmer — amtmanden kan paaby stans eller indskrænkning av industrielle anlæg og bedrifter i onnetiderne, saafremt de ikke er ubetinget nødvendige av hensyn til samfundshusholdningen, og er egnet til at trække arbeidskraft bort fra jordbruket eller beskjæftiger arbeidere, der er særlig skikket for jordarbeide. Likesaa kan amtsutvalget eller i tilfælde amtmanden indskrænke eller forby skysstrafik med hest i onnetiderne.

Andre anlæg og arbeider inden herredet kan under samme betingelser stanses eller forbydes i onnetiderne efter beslutning av vedkommende herredsstyre.

Herredsstyret kan forby herredets indvaanere i onnetiderne at ta beskjæftigelse ved saadanne anlæg, bedrifter og arbeider i eller utenfor herredet, som kan forbydes eller stanses i medhold av første eller andet led.

Hvorvidt de i første led nævnte betingelser foreligger, avgjøres med bindende virkning av vedkommende myndighet og kan ikke prøves av domstolene.

Efterkommes ikke amtsutvalgets eller amtmandens paabud, kan stansningen eller indskrænkningen iverksættes efter begjæring av amtmanden ved politiets forføining.

§ 41. Den, som uten gyldig grund uteblir fra arbeide, hvortil han er indkaldt i medhold av denne lovs §§ 1 og 22, eller undlater at opfylde et av ham i henhold til § 36 vedtat paalæg, kan ilægges bøter.

Det samme gjælder den, som utviser forsømmelighet i sit arbeide, eller som uten tilladelse forlater dette. Dog kommer i sidstnævnte tilfælde bøter ikke til anvendelse, saafremt arbeideren har været utsat for slet behandling av den, som har mottat ham i arbeide, og saafremt han umiddelbart efter at ha forlatt arbeidet henvender sig til næringsnævnden. Denne kan i saa fald anvise ham arbeide andensteds.

Like med et vedtat paalæg regnes efter første led et i henhold til § 35 meddelt paalæg, som vedkommende enten uten gyldig grund har negtet at efterkomme, eller hvorom han har und-

latt at avgi erklæring overensstemmende med § 36, saafremt kommunen ikke har ekspropriert jorden i medhold av § 36 andet led. 23 mars. Nr. 1.

§ 42. Bøter efter § 41 forelægges av næringsnævnden. Tiltale efter § 41 finder alene sted paa begjæring av amtmanden efter indstilling av næringsnævnden.

§ 43. Den, som iøvrig overtræder nogen forskrift eller noget paalæg, gitt i medhold av denne lov, straffes med bøter.

§ 44. Kongen eller den, han bemyndiger, kan gi de fornødne forskrifter til gjennemførelse av denne lov.

§ 45. Denne lov træder i kraft straks.

Samtidig ophæves lov om foranstaltninger til at øke jordbruksproduktionen av 2 april 1917 § 13.

Midlertidig lov*)[1]) om kommunnale næringsnævnder m. v. 23 mars. Nr. 2.

§ 1. I hvert herred skal herredsstyret snarest mulig vælge en eller flere næringsnævnder, som skal forestaa arbeidet for landbruksproduktionens økning i herredet.

I kjøpstæder og i ladesteder, som har eget kommunestyre, kan dette træffe bestemmelse om valg av næringsnævnd.

Finder vedkommende regjeringsdepartement, at en næringsnævnd ikke er forsvarlig sammensat eller ikke utfører sit hverv tilfredsstillende, kan det paalægge kommunestyret at foreta nyt valg.

Enhver, som er valgbar ved kommunale valg, pligter at overta hvervet som medlem av næringsnævnden.

I Finmarkens amt kommer foranstaaende bestemmelser kun til anvendelse i den utstrækning, som bestemmes av Kongen eller den, han bemyndiger.

§ 2. De beføielser og pligter, som er henlagt til provianteringsraadet ved lov om foranstaltninger til at øke jordbruksproduktionen av 2 april 1917, skal herefter tilligge næringsnævnden, forsaavidt saadan er valgt.

§ 3. Kongen eller den, han bemyndiger, kan gi nærmere forskrifter om næringsnævndens organisation og virksomhet og om medlemmenes funktionstid.

§ 4. Nævndens medlemmer skal ha godtgjørelse for sit arbeide. Godtgjørelsen fastsættes av centralstyret. Nævnden kan til arbeidets fremme anta lønnet bistand.

Utgiftene ved nævndens virksomhet utredes av kommunen mot refusion av statskassen i den utstrækning, som Stortinget til enhver tid bestemmer.

§ 5. I hvert amt skal der være et centralstyre for amtets

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

[1]) St.besl. 22 mars. Se Ot.prp. nr. 19. Indst. O. VI. St.tid., forh i Ot. s. 451—458; i Lt. s. 39—40.

23 mars. Nr. 2. næringsnævnder, hvis medlemmer skal vælges av amtsutvalget og landhusholdningsselskapets styre i forening.

Enhver, som er valgbar ved kommunale valg, pligter at overta hvervet som medlem av centralstyret.

§ 1, tredje led, faar tilsvarende anvendelse.

§ 6. Kongen eller den, han bemyndiger, kan gi nærmere forskrifter om centralstyrets organisation og virksomhet og om medlemmenes funktionstid.

§ 7. Hvor hvervet som medlem av centralstyret er særlig byrdefuldt, kan der tilstaaes en godtgjørelse, som fastsættes av amtstinget.

Utgiftene ved centralstyrets virksomhet utredes av amtskommunen mot refusion av statskassen i den utstrækning, som Stortinget til enhver tid bestemmer.

§ 8. Denne lov træder i kraft straks. Samtidig ophæves provisorisk anordning om kommunale næringsnævnder og om centralstyrer for amtenes næringsnævnder av 10 januar 1918. De i henhold til anordningen valgte næringsnævnder ansees som valgt efter denne lov.

23 mars. **Kongelig resolution***), hvorved Landbruksdepartementet bemyndiges til i medhold av § 1 g og h i lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, kfr. tillægslov av 14 december 1917, at utfærdige bestemmelser om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av formalin, cyanamid til ugræsbekjæmpelse, svovlsyre, jernvitriol og kobbervitriol.

Denne resolution træder i kraft straks.

23 mars. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til en lensmand, hvori uttales, at husleielovens § 11 ikke har gjort forandring i de gjældende regler om opsigelsesfrist. Det, som paragraffen foreskriver, er bare, at der skal være git leieboeren én ukes varsel, før utkastelse finder sted.

23 mars. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg fra producent av korn og erter.

25 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Borghild Conrad, født Gran, ved testamente av 30 juli 1917 oprettede »Mildrid Grans legat til understøttelse av brystsyke« samt paa de under 24 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

---

*) Bekjendtgj. 25 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
**) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det ved gavebrev av 10 januar 1918 oprettede »Skibsreder William Hansens rederiers legat for sjøfolk« samt paa de under s. d. utfærdigede statutter for dette legat. 25 mars.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kontorchef Rasmus Hansen og hustru Karen, født Hiorth, oprettede »Grosserer Niels S. Hiorths og hustrus legat for Fredriksstad« til bedste for værdige gamle sjømænd og deres efterlatte i Fredriksstad og omegn samt paa de under 11 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 25 mars.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det ved kjøbmand John L. Yslands testamente av 1 juli 1912 med tillæg av 7 juni 1915 oprettede »John Yslands legat for Trondhjems menighetsdiakoni« samt paa de under 31 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 25 mars.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket: 25 mars.

Blyanter og blyantstifter.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914, paragraf 4, bestemmes, at følgende utførselsforbud utvides til at lyde: Det skal indtil videre være forbudt at utføre fra riket: 25 mars.

Bomuld og bomuldsvarer samt arbeider og avfald derav.

Lin, hamp, manillahamp, aloehamp, jute og deslike spindestoffe samt arbeider og avfald derav.

Silke og silkevarer samt arbeider og avfald derav.

Haar samt arbeider og avfald derav.

Bast samt kokus- og andre plantetrevler, arbeider og avfald derav.

Kobber, messing, bronse, nysølv og andre kobberblandede metaller samt arbeider og avfald derav.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre nye 25 mars.

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

25 mars. maksimalpriser for salg av træfrit trykpapir og skrivepapir.

26 mars. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori departementet i anledning av forespørsel fra en sprængstoffabrik uttaler følgende:

Saafremt sprængstoffabrikker eller deres kommissionærer sælger direkte til forbrukerne, er de undergit de regler, som i plakat av 11 juni 1915 er fastsat angaaende kontrol med kjøbmænds salg av sprængstoffe, saaledes ogsaa pligten til at føre den i plakaten omhandlede sprængstofprotokol. Derimot gjælder dette ikke, naar fabrikkene eller deres kommissionærer sælger sprængstof til kjøbmænd, som skal forhandle dette videre til forbrukerne. Dog utfordres ogsaa i dette tilfælde kvittering fra vedkommende kjøbmand for mottagelsen. Ifr. plakatens § 2, 2. avsnit, og paragaffens næst sidste punkt.

26 mars. **Telegram** fra Finansdepartementet til en ligningsnævnd, hvori uttales, at en bank antages forpligtet til at meddele oplysninger efter landskattelovens § 64 (byskattelovens § 56) om midler, som i vedkommende indtægtsaar har indestaat i banken, uanset om de før aarsskiftet maatte være uttat av banken.

27 mars. **Skrivelse** fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 og kongelig resolution av 9 mars 1917 bestemmes:

De i punkt 1 i Provianteringsdepartementets skrivelse av 9 mars 1917 nævnte maksimalpriser i detalj, 70 øre pr. kg. for saltfisk av torsk, lange og brosme og 55 øre pr. kg. for saltfisk av sei og hyse gjælder for alsaltet fisk av de nævnte arter uten hensyn til saltningsgraden, saaledes for nysprængt fisk, letsaltet fisk, lakesaltet fisk og lignende betegnelser av saltet fisk.

Nærværende bestemmelse træder i kraft straks.

27 mars. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. å., jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes:

I. Det er indtil videre forbudt at forsende poteter inden riket med jernbane eller fartøi til andre end staten.

II. Provianteringsdirektoratet kan gi dispensation fra dette forbud. Andragender herom maa indeholde:

a) oplysninger om potetenes salgspris, mængde og sort;

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

b) oplysninger om avsenderens og mottagerens navn og adresser; 27 mars.
c) oplysning om avsendelsessted og bestemmelsessted;
d) oplysning om, hvortil potetene skal anvendes.

III. Amtsprovianteringen kan gi dispensation for forsendelser inden amtet i partier paa indtil 1000 kg.

IV. Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

V. Disse bestemmelser træder i kraft 8 april 1918.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes: 27 mars.

I. Rationering av forbruket av melk og fløte blir at gjennemføre væsentlig i overensstemmelse med den av Rationeringsdirektoratet utarbeidede normalplan — meddelelse nr. 32 — inden de kommuner, hvor en saadan foranstaltning findes paakrævet.

II. Rationeringsdirektøren bemyndiges til forøvrig at utfærdige de nærmere bestemmelser om gjennemførelsen av denne rationering.

III. Enhver er forpligtet til at avgi de opgaver og oplysninger, som maatte forlanges av hensyn til gjennemførelsen av disse bestemmelser.

IV. Overtrædelse av de bestemmelser, som i medhold herav utfærdiges, straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder eller med begge disse straffe, jfr. § 8 i foran nævnte lov.

V. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Telegram fra Finansdepartementet til en ligningsnævnd, hvori uttales, at militærpersoners indkommanderingstillæg ved skatteligningen maa medregnes som indtægt, dog med fradrag for forøkede utgifter, som paaføres skatyderen ved ophold utenfor hjemmet. 2 april.

Forandring **) **av reglerne** for tilvirkning, merkning og salg av ost og mysost i forbindelse med de under 5 januar 1918 fastsatte maksimalpriser for ost. 3 april.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar, hvori departementet meddeler, at der ikke antages noget til hinder for, at der efter landsskolelovens § 5, 3 op- 3 april.

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.
**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de forandrede regler er indtat.

3 april. rettes obligatoriske fortsættelsesskoler i en bygd eller kreds bare for jenter, uten at der samtidig oprettes tilsvarende skoler ogsaa for guttene. Hvor disse kurser er beregnet paa de almindelige skolefag og ikke særlig paa det for jentene specielle fag husstel, maa det dog ansees litet heldig, om ikke disse fortsættelsesskoler blir indrettet baade for jenter og gutter.

4 april. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av hærdet fett.

4 april. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved utfærdiges bestemmelser angaaende bruken av poteter.

5 april. **Kongelig resolution** ***), hvorved den i »Instruks for de offentlige kontorer for undersøkelse av skibsinstrumenter m. v.« (fastsat ved kongelig resolution av 28 april 1911) indtagne gebyrtarif fastsættes herefter at skulle lyde saaledes:

Gebyrer.

A. For undersøkelse og utfærdigelse av certifikat betales:

For en ankerlanterne	kr.	2,00
» en rød lanterne for ikke manøvredygtig fartøi	»	2,00
» andre lanterner	»	2,00
» et kompas eller peileapparat	»	2,00
» en sekstant eller oktant	»	5,00
» et skibsbarometer	»	5,00
» en kikkert	»	1,00
» et kronometer, temperaturprøve i 34 dage	»	10,00
» et kronometer, temperaturprøve i kortere tid	»	7,00
» enkelt standsbestemmelse	»	2,00

For undersøkelse av instrumenter m. v., som ikke findes tilfredsstillende, erlægges halvt gebyr.

B. For utførelse av kompaskompensation og deviationsundersøkelse erlægges:

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.
**) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor bestemmelserne er indtat.
***) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

Av nybyggede og fra utlandet indkjøpte fartøier: 5 april.
a) under registreringspligtig størrelse ..... kr. 25,00
b) under 120 ton brutto ..... » 40,00
c) 120 ton brutto og derover ..... » 50,00

Ovennævnte takster gjælder ogsaa for fartøier under fremmed flag.

Av andre norske fartøier:
a) under registreringspligtig størrelse ..... kr. 15,00
b) under 120 tons brutto ..... » 40,00
c) 120 tons brutto og derover ..... » 50,00

Ovennævnte takster for kompensation og deviationsundersøkelse gjælder for op til 2 kompasser. Har fartøiet fler end 2 kompasser, betales kr. 10,00 for hvert overskytende kompas, som kompenseres.

C. For opstilling av et skibs kompas eller peileskive betales ..... kr. 10,00

For kontrolering av lanternes indstilling i lanternebrettene:
a) Paa skibe paa 120 tons br. og derover ..... » 15,00
b) Paa skibe under 120 tons br. (ogsaa ikke registreringspligtige) ..... » 10,00

For kontrolering av lanterner i faste taarn .... » 20,00

D. For opbevaring av et skibskronometer betales kr. 1,00 pr. maaned eller del av en maaned.

E. For specielle arbeider utført ved kontoret, f. eks. utarbeidelse av kartkopier, situationskarter til sjøretsbruk o. l. betales efter overenskomst.

Ved de under B og C nævnte arbeider, som foregaar utenfor kontoret, tilfalder halvdelen av gebyret den funktionær, som utfører arbeidet.

Kongelig resolution*), hvorved de ved kongelig resolution av 25 mai 1917 fastsatte fiskeriregler for Spirillen og Aadalselven samt for de i disse faldende elver og bække, saalangt som ørret og sik gaar op, i Aadals herred, Buskeruds amt, indtil videre sættes ut av kraft. 5 april.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Nessets herred, Romsdals amt, indtil videre til 0,5 ha. 5 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

5 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896, § 1 i lov indeholdende adskillige bestemmelser om bygningsvæsenet m. v. av 17 juni 1869 samt §§ 65 og 66 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at grænserne for Odda brand- og bygningskommune utvides overensstemmende med Odda herredsstyres beslutning i møte den 14 april 1917.

5 april. **Kongelig reslution****), hvorved der i henhold til § 6, jfr. § 7, 2, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Tønsbergs bystyres beslutning i møte den 1 februar 1918 angaaende omregulering med tilbaketrukket byggelinje av Valløveien samme-steds.

5 april. **Kongelig resolution****), hvorved § 7 i de ved kongelig resolution av 8 mars 1916 godkjendte almindelige regler for tonnageavgift i henhold til lov av 23 februar 1916 gives følgende form:

»Styret avgjør for bestemte tidsrum, hvilken kurs der blir at benytte ved omregning fra fremmed mynt.«

5 april. **Kongelig resolution****), hvorved Forsvarsdepartementet bemyndiges til at træffe de fornødne forføininger for fastsættelse av forbud mot indførsel av vaaben, ammunition og dele derav.

5 april. **Kongelig resolution****), hvorved Provianteringsdepartementet bemyndiges til:

1) I medhold av lov av 6 juli 1917 om regulering av vareprisene at utfærdige forskrifter for producenter og handlende angaaende salget av kul og koks og angaaende den fortjeneste, som sælgere og mellemmænd kan beregne sig.

2) I medhold av lov nr. 2 av 14 mai 1917 om forandring i lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 at træffe de bestemmelser angaaende fastsættelse av maksimalpriser m. v., som er omhandlet i loven for kul og koks.

Bestemmelserne træder i kraft straks.

5 april. **Kongelig resolution****), hvorefter punkt 3 i kongelig resolution av 5 december 1917 om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til blandt andet at fastsætte

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor de utvidede grænser er beskrevet.

**) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

utsalgspriser for statens salg av tran og fiske- 5 april.
oljer herefter skal lyde:

Provianteringsdepartementet bemyndiges til at fastsætte utsalgspriser for statens salg av fett og oljer av enhver art til indenlandsk forbruk.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmelserne i de 5 april.
kongelige resolutioner av 21 december 1917 og 15 mars 1918 om garanterte mindstepriser for saltet sild ophæves fra og med kl. 12 middag søndag 7 april 1918, saaledes at staten ikke overtar nogen forpligtelse til at kjøpe sild, som fanges efter nævnte tidspunkt.

Kongelig resolution **), hvorved der i henhold til lov 5 april.
av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914 og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Stamnes herred, Nordlands amt, den 13 og 20 februar 1917 og 5 mars 1918 vedtagne beslutning til politivedtægter for strandstedet Sandnessjøen.

Kongelig resolution ***), hvorved i medhold av lov om 5 april.
folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes det av Sandefjords bystyre i møte 15 mars 1918 vedtagne skema for melding til Sandefjords folkeregister av flytning.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 5 april.

I. Det ved kongelig resolution av 31 december 1886 oprettede kaldskapellanembede ved Kampens menighet i Kristiania blir at nedlægge fra utgangen av april d. a. at regne.

II. Fra 1 mai d. a. oprettes der for Kampens menighet et residerende kapellani, som tillægges — foruten nedennævnte husleiegodtgjørelse:
   a) den erstatning for avløst høitidsoffer, som tilkommer kaldskapellanen av Kristiania kommune, beregnet efter 3 øre pr. menighetslem;
   b) det midlertidige lønsbidrag paa kr. 1 500,00, som ved kongelig resolution av 25 september 1914 blev tillagt kaldskapellanen av det aarlige overskud av presteindtægter i 5 av Kristiania bymenigheter;
   c) et midlertidig lønsbidrag av Kristiania kommune paa kr. 1 200,00 aarlig.

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.
**) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor politivedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor skemaet er indtat.

5 april. De under b) og c) nævnte bidrag falder bort fra den tid av, at der ved mulig omordning av de prestelige indtægter i Kristiania by maatte bli tillagt residerende kapellan en tilsvarende indtægt.

III. I henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 29, 2det led, fastsættes husleiegodtgjørelsen for den residerende kapellan indtil videre til kr. 1 400,00 aarlig overensstemmende med Kristiania formandskaps beslutning av 19 september 1917.

IV. Den residerende kapellan ansættes med forpligtelse til:

a) avvekslende med sognepresten at holde høimesse- og aftensangsgudstjeneste under iagttagelse av, at sognepresten — om han ønsker det — præker til høimesse paa de store høitiders første dag;

b) skiftevis med sognepresten hver sin uke at utføre de forefaldende kirkelige forretninger;

c) skiftevis at avholde konfirmantforberedelse og konfirmation, dog saaledes, at sognepresten for sin embedstid har ret til at vælge, hvilken konfirmation han ønsker at overta.

5 april. **Kongelig resolution**, hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at lensmanden i Haa indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for Nærbø brand- og byggningskommune.

5 april. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. For almindelige indenrikske pakker utgjør portoen:

for vegt til og med 1 kg. . . . . 50 øre
for vegt over 1 kg. til og med 3 kg. 80 »
for vegt over 3 kg. til og med 5 kg. 120 »
for vegt over 5 kg. dertil 50 øre for hvert overskytende kg. eller del derav.

Overskrider en pakkes længde og omkreds (maalt omkring det tykkeste av pakken) tilsammen 130 cm., beregnes porto altid som for en vegt av mindst 5 kg.

2. for sperregodspakker opkræves:

I. et tillæg av 50 pct. til de almindelige takster, naar længde og omkreds (maalt omkring det tykkeste av pakken) tilsammen overskrider 170 cm. indtil 200 cm. eller forøvrig sperregodsreglernes litra a og c nedenfor kommer til anvendelse;

II. et tillæg av 100 pct. til de almindelige takster, naar længde og omkreds tilsammen overskrider 200 cm.

Minimumsporto for sperregods I er kr. 1,80; for sperregods II kr. 2,40. 5 april.

3. Som sperregods betragtes:

a. pakker, som paa nogen kant maaler mer end 1,5 meter,

b. pakker, hvis længde og omkreds (maalt omkring det tykkeste av pakken) tilsammen overskrider 170 cm.,

c. pakker, som paa grund av sin form, sit omfang eller sin skjørhet vanskelig lar sig pakke sammen med andre pakker eller kræver særlig varsom behandling.

Herunder gaar saadanne pakker, som ikke taaler vegten av en fyldt postsæk eller som paa grund av sin beskaffenhet ellers ikke taaler at pakkes i poser, og som derfor maa sendes løse.

Disse bestemmelser træder i kraft fra 21 april 1918.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av brukseier Lars Narud ved gavebrev av 27 mai 1917 oprettede »Brukseier Lars Narud og hustrus legat« til Veldre gamlehjem samt paa de under 26 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 5 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av Haldor Nyeggen og hustru Elen Olsdatter Nyeggen ved gavebrev av 27 oktober 1917 oprettede »Thore Nyeggens legat« til hjælp for ungdom i Alvdal samt paa de under 27 oktober 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 5 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av major Jørgen Magnus Grønn og hustru Edvarda Margrethe, født Paus, ved testamente av 11 mars 1902 oprettede »Grethe Paus's legat« for værdige trængende i Skien samt paa de under 21 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 5 april.

Skrivelse fra Socialdepartementet til medicinaldirektøren angaaende forstaaelsen av punkt 5 i departementets rundskrivelse av 13 mars d. a. om utlevering av brændevin og spiritus til medicinsk bruk. 5 april.

Departementet meddeler, at det er enig med direktøren i, at den omhandlede bestemmelse i rundskrivelsen kun gjælder saadanne spiritusholdige blandinger, som er tilberedt til drik, f. eks. punsj, likører og lignende, samt saadanne blandinger, som kan antages at være foreskrevet for at omgaa bestemmelserne. Det har ikke været meningen, at den nævnte bestemmelse skal gjøres gjældende likeoverfor almindelige recepter, hvorved foreskrives et lægemiddel, indeholdende en tilsætning av alkohol i en eller anden form.

5 april. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet:

Ved kongelig resolution av 9 mars d. a. blev Industriforsyningsdepartementet i medhold av lov av 14 mai 1917 nr. 5 med tillægslov av 14 december s. a. bemyndiget til at utfærdige forskrifter angaaende ordningen med importen av industrielle raavarer og produkter.

Som et forberedende led i en saadan ordning bestemmes herved, at importører av nævnte varer maa avgi opgaver over importkvantum særskilt for aarene 1911—1916, begge inklusive, samt over indestaaende bestillinger i utlandet.

De nærmere bestemmelser om, hvilke importører og varesorter opgaverne skal gjælde samt om opgavernes indhold m. v., vil senere bli utfærdiget av de forskjellige statscentraler, som er bemyndiget til at foreta det videre fornødne i saken.

Undladelse av at efterkomme de fra centralerne i nævnte henseende givne paalæg eller at meddele urigtige opgaver vil foruten at kunne medføre straf ha tilfølge, at vedkommende importør blir sat utenfor ved importrationeringen.

6 april. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. § 1 litr. g, h og i Provianteringsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om:

1. Beslaglæggelse av forraad av fødemidler av enhver art.
2. Avstaaelse til staten av eiendomsret til de nævnte varer.
3. Forbud mot eller indskrænkninger i adgangen til at lagre nævnte varer her i riket for utenlandsk regning og forbud mot, at nævnte varer iøvrig lagres paa saadan maate, at de unddrages fra den indenlandske omsætning.
4. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av nærværende resolution, straffes efter § 8 i nævnte lov.
5. Nærværende resolution træder i kraft straks.

6 april. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder William Hansen og hustru ved gavebrev av 12 september 1917 oprettede legat for avdøde embedsmænds enker og ugifte døtre samt paa de under 12 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

---

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder William Hansen og hustru ved gavebrev av 12 september 1917 oprettede »Skibsreder William Hansen og hustru Anne Margrethe Hansens julelegat for fattige i Bergens by« samt paa de under 12 deeember 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 6 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder Jacob R. Olsen oprettede »Skibsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat for Diakonisseanstaltens søstre« samt paa de under 15 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 6 april.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved maksimalprisene for salg av te forandres, jfr. departementets skrivelse av 25 januar 1918. 6 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av gaardbruker og lærer Anders Trondsen Thune ved testamente av 10 september 1911 oprettedc legat til Vangs hovedsogn, Valdres, samt paa de under 12 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 7 april.

Skrivelse **) fra Forsvarsdepartementet, hvorved i henhold til kongelig resolution av 5 april d. a. fastsættes indtil videre forbud samt regler for tilstaaelse av indførselstilladelse for vaaben, ammunition og dele derav. 10 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kirkesanger Christian Kaldager og hustru Anne, f. Hovland, ved testamente av 11 februar 1913 oprettede legat for værdige trængende i Nøtterøy samt paa de under 27 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 11 april.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes: 11 april.

1. Fra 15 april 1918 skal alle fettstoffe, som anvendes ved fabrikation av saape, paa forhaand være underkastet en spaltning til fettsyrer og glycerin paa en saadan maate, at glycerinet tilvaretages.

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.
**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor reglerne m. v. er indtat.

11 april. Statens fettdirektorat kan indtil videre dispensere fra denne bestemmelse.

2. Overtrædelse av denne bestemmelse straffes med bøter eller fængsel i 6 maaneder eller med begge dele, jfr. § 8 i foran nævnte lov.

12 april. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1, kfr. lov av 14 juli 1916, skal en paa gaarden Tokstad, g.nr. 135, b.nr. 1 i Ringsaker, Hedemarkens amt, voksende furu være fredet mot beskadigelse og ødelæggelse.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa fredningsstedet.

12 april. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 1 i lov om naturfredning av 25 juli 1910, kfr. lov av 14 juli 1916, skal en urskogstrækning: Blessumkalvkveen i Stordalen og Langmarkens statsalmenning i Vaage, Kristians amt, være fredet mot hugst.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa saadan maate og paa saadanne steder, som vedkommende amtmand finder det tjenligst.

12 april. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Stemshaugs herred, Romsdals amt, under 8 december 1917 og 9 februar 1918 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

12 april. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Hofs herred, Hedemarkens amt, den 4 februar 1918 vedtagne beslutning til nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 19 mars 1892 stadfæstede vedtægter.

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de nye politivedtægter er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Hortens kommune efter beslutning av magistrat og formandskap skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de forøvrig i nævnte lov fastsatte betingelser. 12 april.

Kongelig resolution**), hvorved den av Hurdals herredsstyre i møte den 16 mars s. a. fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Hurdals herred i Akershus amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med et par forandringer. 12 april.

Kongelig resolution***), hvorved den av Bø herredsstyre i møter den 30 november 1917 og 8 mars 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Bø herred, Nordlands amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre. 12 april.

Kongelig resolution*), hvorved Departementet for Handel, Sjøfart, Industri og Fiskeri meddeles den i § 1 i midlertidig lov av 22 mars 1918 om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom omhandlede bemyndigelse til at træffe avgjørelse av de i henhold til denne lov til nævnte departement indkomne saker angaaende eiendomserhvervelser. 12 april.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 18 juni 1915 om midlertidig forlængelse av den i lovene om patenter av 16 juni 1885 og 2 juli 1910, henholdsvis § 6 og § 14, omhandlede tillægsfrist for betaling av aarsavgift for patenter bestemmes: 12 april.

Den i § 6, tredje led, i lov om patenter av 16 juni 1885 og i § 14, andet led, i lov om patenter av 2 juli 1910 omhandlede tillægsfrist av 3 maaneder for betaling av aarsavgift for patenter forlænges for de patenter, for hvilke aarsavgiften forfalder i tiden fra og med 1 oktober 1917 til og med 30 juni 1918, til 9 maaneder, og for de patenter, for hvilke aarsavgiften forfalder i tiden fra og med 1 juli 1918 til og med 30 december 1918, til 31 mars 1919.

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.
**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
***) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor vedtægten er indtat.

12 april. **Kongelig resolution** *), hvorved de ved kongelig resolution av 27 oktober 1916 fastsatte fiskeriregler for Sundals herred, Romsdals amt, indtil videre sættes ut av kraft, undtagen forsaavidt angaar det paa grænsen mellem Sundals og Opdals herreder beliggende »Storvandet«.

Denne resolution træder i kraft straks.

12 april. **Kongelig resolution** **), hvorved de paa møte den 9 mars 1916 vedtagne fællesfløtningsregler for Etna—Dokka vasdraget i Kristians amt fra elvekrydset, hvor Dokka og Etna møtes, til Tingvoldshængslet (Fluberg) stadfæstes i henhold til lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre.

12 april. **Kongelig resolution** ***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hegrefoss herred, Nedenes amt, i møte den 21 september 1917 besluttede skogvedtægter for herredet, — dog med en enkelt forandring.

12 april. **Kongelig resolution** *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Nordre Frons herred, Kristians amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 26 april 1912 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 100 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

12 april. **Kongelig resolution** *), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Børseskogns herred, Søndre Trondhjems amt, og for Sør-Odals herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 5 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

12 april. **Kongelig resolution** †), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 23, jfr. § 27 og § 67

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.
**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor fællesfløtningsreglerne er indtat.
***) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de approberte skogvedtægter er indtat.
†) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de omhandlede forskrifter er indtat.

samt §§ 9 og 19, meddeles som gjældende indtil videre god- 12 april.
kjendelse av de av Aandalsnes bygningsrepræsentantskap i møter den 5 december 1916 og 18 januar 1918 vedtagne forskrifter for brandvernet og av de i førstnævnte møte vedtagne forskrifter for brandsyn og feiervæsen i Aandalsnes brand- og bygningskommune.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 12 april.

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 fastsættes maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av kul, koks og cinders samt salt fra England.

II. Maksimalfragterne fastsættes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nævnte lovs § 4 til i særlige tilfælde at dispensere fra de fastsatte maksimalfragter.

IV. Nærværende resolution træder i kraft straks. Samtidig ophæves de ved kongelig resolution av 1 februar 1918 fastsatte maksimalfragter for kul, koks, cinders og salt fra England.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov nr. 5 12 april.
av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a. § 1 a, b, c, d, g, h og i Provianteringsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om:

1. Eneret for staten eller anden offentlig institution eller for person, selskap eller sammenslutning til indførsel, salg eller anden formidling av flytende brændsel, herunder mineralske oljer av enhver art.
   I bestemmelsen kan indtages de nærmere vilkaar og undtagelser, som maatte findes ønskelige.
2. Kommuners anskaffelse og lagring av nævnte varer.
3. Opbevaring av de forraad av nævnte varer, som til enhver tid maatte findes, samt bearbeidelse, omsætning, forbruk og anden benyttelse av varerne.
4. Pligt til at meddele oplysninger om forraad og indkjøp av nævnte varer.

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de under post II omhandlede maksimalfragter er indtat.

**) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

12 april. 5. Beslaglæggelse av forraad av nævnte varer.
6. Avstaaelse til staten av eiendomsret til de nævnte varer.
7. Forbud mot eller indskrænkninger i adgangen til at lagre nævnte varer her i riket for utenlandsk regning og forbud mot, at nævnte varer iøvrig lagres paa saadan maate, at de unddrages fra den indenlandske omsætning.
8. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av nærværende resolution, straffes efter § 8 i nævnte lov.
9. Nærværende resolution træder i kraft straks.

12 april. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at de i Rjukan ansatte politibetjenter som uniform skal benytte:

1. Lue i kepifaçon 11—12 cm. høi av mørkeblaat klæde med blank fremstaaende lærskygge og lærstormbaand med messingspænde paa høire side. Rundt luen et 13 mm. bredt guldbaand. Over dette et frontskilt i gult metal med det norske vaaben i gult metal paa rød bund omgit av en aapen ekekrans og med inskription »Rjukan politi« nedenunder. Opad ender skiltet i en kule, likeledes av gult metal, rakende op over luens overkant.

   Til vinterbruk kan benyttes lue av krøllet sort skind uten noget merke.
2. Jakke, enkeltknappet, av mørkeblaat klæde med julf og opstaaende krave med et 7 mm. bredt guldbaand rundt øverste kant og nedover aapningen foran. Paa begge sider av aapningen en løve i gult metal. Skulderklaffer med en liten gul løveknap øverst ved halskraven og et romertal I i gult metal. Skulde der senere bli oprettet flere grader av betjenter, kan romertallene I, II og III benyttes. Langs klaffens ytterside et 7 mm. bredt guldbaand. En brystlomme paa hver side av jakkens julf. Foruten brystlommer kan ogsaa to sidelommer tillates anbragt paa jakken.
3. Benklær av samme stof som jakken uten paspoiler.
4. Ytterfrak, dobbeltknappet, av samme stof som jakken, med to rader gule løveknapper, nedfaldende krave og fastsydde skulderklaffer, samt rygstrop. Paa skulderklaffene er anbragt øverst ved halsen en gul løveknap samt romertal I i gult metal. Langs klaffens ytterside et 7 mm. bredt guldbaand. Paa rygstroppen to over hverandre sittende løveknapper. To sidelommer. Det er tillatt at benytte vaar- eller høstfrak av lettere stof, men med façon og utstyr forøvrig som vinterfrakken.
5. Regntøi. Luetræk og regnslag eller regnkappe av sort gummi- eller oljetøi eller andet tøi efter anordnede modeller.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov av 12 april.
25 februar 1899 om overformynderiet i Kristiania m. v., dens § 2, meddeles stadfæstelse paa nedenstaaende forandringer i og tillæg til det ved kongelig resolution av 14 mai 1914 stadfæstede reglement for Bergens overformynderi:

»§ 5. Obligationer, gjældsbrev, aktiebrev og andre værdipapirer tilhørende de under overformynderiet bestyrte midler blir, forsaavidt de ikke er utstedt eller transportert til overformynderiet selv eller dets fællesmasse, eller av rette vedkommende ved paategning er stillet til overformynderiets disposition, at forsyne med paategning om, at de ikke kan disponeres uten overformynderiets samtykke (prohibitivpaategning).

Saadan paategning og enhver senere paategning, hvorved der foretages nogen disposition over vedkommende dokument, skal være underskrevet av de valgte overformyndere eller i forfaldstilfælde av en av disse sammen med formanden. Forsaavidt angaar kontrabøker med banker behøves dog kun formandens underskrift. Paategninger, hvorved kvitteringer for indbetalinger meddeles, skal tillike være parafert av bokholder og kasserer.

§ 6. Formanden er bemyndiget til at anvise paa og kvittere for uttagelsen av overformynderiets i banker indestaaende midler. Kvitteringene skal være parafert av bokholder og kasserer.

Utbetalinger av overformynderiets kasse anvises av formanden. Forinden nogen ind- eller utbetaling finder sted, skal beløpet være bokført paa bokholderiets kassakonto og kvitteringen eller bilaget bære bokholderens paategning. Ved kontortidens utløp skal det av bokholderen og kassereren daglig paasees, at kasseboken stemmer med bokholderiets kassakonto.

At kassebeholdningen stemmer med kassebokens utvisende bør efter kontortidens utløp daglig paasees av formanden eller fuldmægtigen og kassebeholdningens beløp med underskrift noteres i en dertil indrettet bok, der gjennemgaaes av den daglig fungerende revisor.

Hvad kassebeholdningen maatte overstige kr. 1 000,00, bør som regel inden kontortidens utløp indsættes i en bank.«

Kongelig resolution, hvorved behandling av saker an- 12 april.
gaaende gjennemførelse av lov om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde av 12 juni 1917 overføres fra Departementet for Handel, Sjøfart, Industri og Fiskeri til Proviantеringsdepartementet.

12 april. **Kongelig resolution**, hvorved Arbeidsdepartementet bemyndiges til at træffe provisorisk ordning angaaende midlertidig tillæg til taksterne for befordring av gods og levende dyr ved Thamshavnbanen.

12 april. **Kongelig resolution**, hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at lensmanden i Romsdal indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for Aandalsnes brand- og bygningskommune.

12 april. **Kongelig resolution**, hvorved Arbeidsdepartementet bemyndiges til at approbere som gjældende indtil videre for Rjukanbanen Statsbanernes regler og takster for befordring av gods, levende dyr og eventuelt reisende og reisegods samt til at træffe provisorisk ordning angaaende midlertidige tillæg til disse takster.

12 april. **Kongelig resolution**, hvorved den ved kongelig resolution av 4 september 1915 fastsatte betaling for embedsbestallinger ophæves.

Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at tilbakebetale de terminer av nævnte gebyrer, som er forfaldt til indbetaling efter 1 juli 1917.

12 april. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. I medhold av lov av 12 juni 1917 om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde bemyndiges Provianteringsdepartementet til at forby avslutning eller fornyelse av fragtkontrakt for norske skibe.
2. Overtrædelse av de bestemmelser, som i medhold herav utfærdiges, straffes efter § 4 i nævnte lov.
3. Bestemmelsen træder i kraft straks.

12 april. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av O. Sjølie jr. ved testamente av 15 mai 1908 oprettede »Ole og Sigrid Sjølies legat for trængende syke i Ytre Rendal« samt paa de under 29 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat.

13 april. **Stortingsbeslutning**[1]) angaaende Statsbanernes driftsbudget.

Der besluttedes bl. a.:

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. X, kap. 1. Indst. S. XIII A. St.tid. s. 814—854 (sp. 842—845).

IV. 13 april.

Stortinget samtykker i:

1. At der i de av Stortinget ved beslutning under 16—18 juli 1917 vedtagne lønsbestemmelser for personale ved Statsbanernes drift, under A I § 2, som post 3 fastsættes følgende bestemmelse:

»Ved overgang fra stilling ved Hovedbanen til Statsbanernes drift, i visse av administrationen bestemte stillinger, kan lønnen bli at beregne, som om Statsbanernes regulativ hadde været gjældende under vedkommendes hele tjenestetid, regnet fra hans faste ansættelse ved Hovedbanen.«

2. At den maksimumssats for godtgjørelse for tjenstgjøring paa tog og fravær fra ordinært kvarter (timepenger), som er fastsat i de under 16—18 juli 1917 av Stortinget vedtagne lønsbestemmelser for personale ved Statsbanernes drift, A I § 9, forhøies fra 20 til 24 øre pr. time fra 1 juli 1918 at regne.
3. — — — — —
4. At lokomotivfyrbøterne fra 1 juli 1918 opflyttes fra regulativets lønsklasse 17 til lønsklasse 16.
5. At lønsbestemmelsernes A I, § 10 ændres saaledes, at godtgjørelse for linjevisitation om natten forhøies fra kr. 0,60 til kr. 1,00 pr. tur, og at natten regnes mellem kl. 10 aften og 6 morgen.
6. At der oprettes en stilling som driftsleder ved Statsbanernes svillekontor med løn efter lønsklasse 4, samt at der ved dette kontor ansættes 3 assistenter med løn utenfor regulativet efter departementets nærmere bestemmelse.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av generalkonsul Johan Didrichsen ved gavebrev av 22 oktober 1917 oprettede »D. Sigbjørnsen Moi og E. Didrichsens legat« til hjælp for ubemidlede tuberkuløse av Lund herred samt paa de under 2 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 13 april.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til en skibsregisterfører, hvori det i anledning av den i sjøfartslovens § 1 andet led sidste punktum (kfr. ændringslov av 13 juli 1917) paabudte aarlige opgave til Handelsdepartementet over aktieeierne, uttales, at styret i et aktieselskap, som eier norsk skib, er forpligtet til at søke erhvervet oplysning om aktieeiernes stilling og statsborgerlige forhold. 13 april.

13 april. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 15 februar 1918, bestemmes bl. a., at der til opnaaelse av den bedst mulige utnyttelse av landets potetforraad blir den 14 april 1918 at foreta en optælling av beholdningene av nævnte vareslag hos alle, som ved rationeringstællingen den 31 december 1917 hadde en beholdning av poteter, skikket til menneskeføde, av over 1000 kg.

Tællingen utføres av vedkommende provianteringsraad i overensstemmelse med forskrifter, som utfærdiges av Statens Rationeringsdirektorat.

13 april. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 18 januar 1918 bestemmes, at maksimalprisen for shellak herefter skal være:

1. Ved salg fra grossister:
   I originalkasser à 75 kg. kr. 6,50.
   I mindre dele kr. 7,50.
2. Ved salg fra detaljister kr. 9,50 pr. kg.

Om salgsvilkaarene forøvrig gjælder, hvad der er bestemt i nævnte skrivelse av 18 januar 1918.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

15 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania om at faa ordnet en arbeidsskole efter landsskolelovens § 46 h saaledes, at læreren kan oppebære almindelig alderstillæg efter landsskolelovens § 20.

Departementet uttaler herom, at bortset fra alderstillæggene ordnes lønnen for lærere ved arbeidsskoler (§ 46 h) uavhængig av landsskolelovens regler. Forøvrig bemerkes, at saafremt skolen ordnes efter landsskolelovens § 46 h som arbeidsskole, kan den ikke paaregne statsbidrag paa husflidsbudgettet.

15 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem, hvori departementet i anledning forespørsel om en lærers ret til skyss paa reiser mellem de hans post tillagte kredser bl a. uttaler, at læreren ogsaa maa ha ret til fri befordring av sin niste, og hvad han trænger til skolens bruk.

---

*) Bekjendtgj. 15 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor skrivelsen i sin helhet er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem, hvori departementet meddeler, at efter landsskolelovens § 24 skal den lovbefalte lærerjord mindst være av saadan størrelse, at derpaa kan fødes 2 kjør og anlægges en have. Denne bestemmelse maa efter departementets mening forstaaes saaledes, at lovens krav er opfyldt, naar lærerjorden gir 2 kufôr og plads til have. Det kan ikke kræves, at jordveien desuten skal kunne avle tilstrækkelig av korn og poteter til lærerens og hans families underhold. 15 april.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for tidlige sættepoteter. 15 april.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 16 februar 1918 om maksimalpriser paa salt bestemmes, at de fastsatte priser paa tysk salt (bestemmelsens punkt A) forhøies med kr. 2,00 pr. 100 kg. 15 april.

Forøvrig gjælder, hvad der er bestemt i nævnte skrivelse av 16 februar 1918.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre nye maksimalpriser for margarin. 15 april.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914, jfr. lov av 6 juli 1916, fastsættes som gjældende for det hele land maksimalpriser for lufttørret brændtorv. 15 april.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av svensk og dansk kritt. 15 april.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av vindusglas av kvalitet C av enkelt tykkelse. 15 april.

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

15 april. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av sylteglas »Norge«.

16 april. **Kongelig kundgjørelse****)[1]) om stempelavgift til statskassen av cigarer.

Stortinget har den 16 d. m. fattet følgende beslutning:

Fra den tid, Kongen bestemmer, skal til statskassen erlægges stempelavgift av cigarer efter følgende satser:

Kr.	0,40	pr.	100	stykker	av	værdi	. . . .	indtil	kr.	3,00
»	0,80	»	—»—	—»—	over	kr.	3,00	—	»	5,00
»	1,20	»	—»—	—»—	»	»	5,00	—	»	7,00
»	1,60	»	—»—	—»—	»	»	7,00	—	»	9,00
»	2,00	»	—»—	—»—	»	»	9,00	—	»	11,00
»	2,40	»	—»—	—»—	»	»	11,00	—	»	13,00
»	2,80	»	—»—	—»—	»	»	13,00	—	»	15,00
»	3,60	»	—»—	—»—	»	»	15,00	—	»	20,00
»	4,80	»	—»—	—»—	»	»	20,00	—	»	25,00
»	6,00	»	—»—	—»—	»	»	25,00	—	»	30,00
»	8,00	»	—»—	—»—	»	»	30,00	—	»	40,00

med et tillæg av kr. 2,00 pr. 100 stykker for hver kr. 10,00 eller del derav, hvormed disses værdi overstiger kr. 40,00.

Denne Stortingets beslutning bringes i utøvelse som gjældende fra og med 17 d. m.

16 april. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til ildsfarlighetsinspektøren, hvori departementet bestemmer, at der midlertidig dispenseres fra alle de utfærdigede bestemmelser om pakning av haandtersikre sprængstoffe for jernbanetransport av henholdsvis 19 juni 1915, 12 januar og 7 juli 1916, saaledes at man herefter og indtil videre skal kunne sende sprængstoffene echo, de forskjellige sorter sikrit og aerolit i kasser, hvis lok er fæstet med glatte og helst galvaniserte spiker, som tillater, at lokket kan fjernes uten voldsomhet.

16 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt, hvori uttales, at den i landskattelovens § 14, andet led, indeholdte bestemmelse om, at berigtigelse av

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
**) Bekjendtgj. 16 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16.
[1]) Se St. prp. nr. 16. Tillæg til indst. S. XXXXIV. St.tid s. 873—883.

skatteberegningen i nærmere omhandlede tilfælde ikke kan ske efter skatteaarets utløp, efter lovens forutsætninger antages at ha anvendelse paa eiendomsskat saavel til amtet som til herredet. 16 april.

Nye bruksregler*) for Hesjedals statsalmenning i Aalens herred, approbert av Landbruksdepartementet 17 april 1918. 17 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Mina Emilie Elligers ved testamente av 4 mai 1907 oprettede »Bankdirektør B. S. Elligers' legat for funktionærer ved Laurvigs sparebank« samt paa de under 8 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 17 april.

Stadfæstelse — meddelt fra Socialdepartementet — paa det av fru Mina Emilie Elligers ved testamente av 4 mai 1907 oprettede »Bankdirektør Elligers' legat for sjøfolk og fiskere i Larviks disrikt« samt paa de under 8 november 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 17 april.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar i anledning av en forespørsel om adgang for et amtsting til at bevilge bidrag av amtsskolekassen (landsskolelovens § 46 c) til et skolehus, som bare skal brukes til lokale for en fortsættelsesskole. 17 april.

Departementet uttaler, at efter de forandringer, som i de senere aar er foretat i landsskoleloven, hvorefter bl. a. alderstillæg av amtsskolekassen ogsaa tilkommer lærere, som utelukkende underviser i fortsættelsesskolen, antar departementet, at der intet kan være til hinder for at forstaa uttrykket skolehus i landskolelovens § 46 c derhen, at bidrag av amtsskolekassen ogsaa kan bevilges til skolehus utelukkende for fortsættelsesskolen, se ogsaa lovens § 29 om kundgjørelse av lærerposter i fortsættelsesskolen og § 30 om ansættelse av fortsættelsesskolelærere.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av klage over behandlingen av spørsmaalet om undervisningssproget i en landsskolekreds. 17 april.

Efter hvad der er oplyst, viste kredsens mandtal ved kredsmøtets begyndelse 58 stemmeberettigede, men blev under møtet rettet til 64, idet 6 nye stemmeberettigede blev tilføiet. 2 av disse antar klagerne ikke er stemmeberettigede, da de

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor bruksreglerne er indtat.

17 april. har fattigunderstøttelse og iøvrig ikke har stemmeretsbetingelser. Den 3. formenes ikke stemmeberettiget, da vedkommende paa den tid bodde i Romsdalen som tjenestepike. For de 3 andres vedkommende er ingen grund anført for, at de ikke skulde ha stemmeret. Derimot gjøres indsigelse mot, at kredsens lærer er opført i mandtallet, da han paa avstemningstiden opholdt sig i en anden kreds og har deltat i avstemningen der. Skolestyret oplyser nu, at mandtallet bør rettes derhen, at de to, som har hat fattigunderstøttelse, utgaar. Derimot mener skolestyret, at den omhandlede tjenestepike bør staa i mandtallet, da hun kun var midlertidig fraværende, og likeledes læreren, da han kun er opført i mandtallet for den omhandlede kreds (hvor han formentlig bor), og ikke i den anden kreds, og derhos paa stemmegivningens tid var paa nøitralitetsvakt, saa han hverken har stemt i den ene eller den anden kreds. Departementet maa være enig i, hvad skolestyret har anført om disse 3 personer, og mandtallet skulde efter dette være paa 64 (66 ÷ 2). Skolestyret anfører imidlertid, at det efter revision finder, at mandtallet rettelig er 63, uten at det dog fremgaar, hvilke 3 av de i mandtallet opførte det har strøket.

Efter dette maa departementet gaa ut fra et mandtal paa 63, og da kredsens erklæring om undervisningssproget blev fattet med 31 mot 7 stemmer, er erklæringen ikke vedtat med flertal av de i saken stemmeberettigede, likesom heller ikke de ialt avgivne stemmer utgjør $^2/_3$ av kredsens samtlige stemmeberettigede i saken. Skolestyret har saaledes hat lovlig ret til uten hinder av erklæringen at fatte den beslutning om undervisningssproget, som det maatte finde tjenligst. Man er imidlertid enig med skoledirektøren i, at naar der skiller saa litet (kun 1 stemme) paa, at kredsens uttalelse vilde ha været bindende for skolestyret, hadde der været opfordring til at la saken forelægge nyt kredsmøte for om mulig at bringe paa det rene kredsens virkelige stilling til spørsmaalet.

Da imidlertid skolestyret har fattet sin beslutning, er der formentlig ikke adgang til nu atter at opta spørsmaalet (landsskolelovens § 73, 5).

Til slut skal departementet bemerke, at man i mangel av nærmere lovbestemmelser om mandtallets førelse og avslutning ikke kan se noget ulovlig i, at det blev rettet paa selve kredsmøtet, naar vedkommende feil i mandtallet først da blev opdaget.

17 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvori departementet uttaler, at efter lov av 16 juli 1907 angaaende forandring i lovgivningen om

odels- og aasætesretten § 7 kan, saafremt en eiendom, hvorpaa der hviler odel, agtes erhvervet av staten eller kommunen, og det er av interesse for det offentlige, at erhvervelsen sker uten hinder av odelsret, Kongen bestemme, at saa skal ske. Er imidlertid odelssak allerede anlagt, før saadan bestemmelse avgives, stanses ikke saken derved. 17 april.

Midlertidig lov*)[1]) indeholdende tillæg til lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1915. 19 april.

I aaret 1918 skal den ukentlige fredningstid, som er fastsat i lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 20, være fra lørdag aften kl. 6 til mandag aften kl. 6. Herved gjøres ingen forandring i de bestemmelser, som er avgit av Kongen i medhold av nævnte lov eller tidligere love om laks- og sjøørretfiskerierne, og ved hvilke den almindelige ukefredning i visse tilfælde er forlænget eller forkortet.

Nærværende lov træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 19 april.

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1, kfr. lov av 14 juli 1916, skal en saakaldt »bordgran«, som staar paa eiendommen Gruesletten, gnr. 94, bnr. 13, i Østre Aker, Akershus amt, være fredet mot beskadigelse og ødelæggelse.

II. Fredningsbeslutningen blir at kundgjøre ved opslag paa fredningsstedet.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. og lov av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder, meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Røykens herred, Buskeruds amt, den 5 mai 1917 og 19 mars 1918 vedtagne beslutning til nye politivedtægter for herredet, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 22 juni 1903 stadfæstede vedtægter. 19 april.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Kjelviks herred, Fin- 19 april.

---

[1]) St. besl. 16 april. Se Ot. prp. nr. 13. Indst. O. nr. 31. St.tid., forh. i Ot. s. 555—565; i Lt. s. 80.

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de nye politivedtægter er indtat.

19 april. markens amt, den 23 april og 11 juni 1917 og 23 mars 1918 vedtagne beslutning til nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 4 april 1898 stadfæstede politivedtægter.

19 april. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Ringsaker herred, Hedemarkens amt, under 7 mars 1918 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

19 april. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av kommunestyret for ladestedet Harstad i Tromsø amt under 13 mars 1918 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

19 april. **Kongelig resolution****), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som i Fyresdals herred, Bratsbergs amt, gjør sig en næring av at drive herberge og bevertning med mat eller drikke, fra 1 juni 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

19 april. **Kongelig resolution****), hvorved midlertidig lov om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom av 22 mars 1918 gjøres indtil videre gjældende i følgende kommuner:

Nordlands amt: Herrederne Bodin, Kjerringøy, Sørfold, Nordfold, Leiranger, Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Tjelsund, Evenes og Ankenes.

Resolutionen træder i kraft straks.

19 april. **Kongelig resolution*****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles aprobation paa de av herredsstyret for Landviks herred, Nedenes amt, i møte den 6 mars 1918 besluttede skogvedtægter for herredet, — dog med et par forandringer.

19 april. **Kongelig resolution****), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
***) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de approberte skogvedtægter er indtat.

1915, nedsættes for Idds herred, Smaalenene amt, til 20 ha., og kongelig resolution av 15 august 1912, hvorved skogkoncessionsgrænsen blev nedsat til 100 ha., ophæves. 19 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Sundals herred, Romdals amt, til 10 ha. 19 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved de grænser, som er nævnt i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Opdals herred, Søndre Trondhjems amt, til 10 ha., og kongelig resolution av 8 januar 1914 om nedsættelse av grænsen til 100 ha. ophæves. 19 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Opdals herred, Søndre Trondhjems amt, indtil videre til 10 ha. og for Sokndals herred, Stavanger amt, til 5 ha. 19 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænsen i § 1 i lov om erhvervelse av fjeldstrækninger av 27 august 1915 nedsættes for Lesja herred, Kristians amt, til 20 ha. 19 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved der i medhold av lov av 22 mars 1918 om forandring i midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 gives tilladelse til, at der paa nærmere anførte betingelser i tiden fra og med 1 til og med 31 mai 1918 kan fanges lundefugl med garn inden følgende distrikter i Nordlands amt: 19 april.

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor betingelserne for tilladelsen m. v. er anført.

19 april. a. Bleiksøy i Andenes sogn, Dverbergs herred.
b. Mostadviken og Mostadfjeldet i Værøy sogn.
c. Vedøy og de vestenfor liggende øer i Røst sogn.
d. Lovunden i Lurøy herred samt paa sjøen omkring forannævnte steder.

19 april. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 70, 2det led, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles stadfæstelse paa Drammens bystyres beslutning i møte den 25 mars 1918 angaaende utvidelse av paabudet i nævnte paragrafs 1ste led for Drammens vedkommende til ogsaa at gjælde følgende bedrifter:

Kornmøller, træmelfabrikker, fabrikker for tilvirkning av celluloid, takfilt, takpap, kunstuld, degras, skosmørelse og lignende stoffe, asfaltkokerier, anlæg for impregnering av træ med ophetede tjæreoljer, anlæg for destillation eller forarbeidelse av tjære, kabelfabrikker, talgsmelterier, voksduksfabrikker, større kemiske vaskerier, pølsemakerier, tarmrenserier, bedrifter for behandling av dyreindvolde, for bearbeidelse av dyrehaar og dyrehuder, skindbererderier, skrap- og avfaldsforretninger, kaffebrænderier, smørfabrikker, fabrikker til fremstilling av metaller, impregneringsanstalter samt renholdsverk.

19 april. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til §§ 23, 24, 27 og 67 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Brumunddalens bygningsrepræsentantskap i møte den 12 januar 1918 vedtagne regler for brandvernet i Brumunddalens brand- og bygningskommune.

19 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for det i Strands herredsstyres beslutning i møte den 10 januar 1916 omhandlede strøk omkring Jørpeland i Strands herred, Stavanger amt.

Det omhandlede strøk (som er avmerket paa et under saken fremlagt rids) bestaar av indmarken paa gaardene:
Langeland, g.nr. 48
Jørpeland, g.nr. 49
Tungland, g.nr. 53
Fjelde, g.nr. 44, br.nr. 8.

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til §§ 23 og 27 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av Tyssedals bygningsrepræsentantskap i møter den 16 januar 1917 og 31 januar samt 14 februar 1918 vedtagne reglement for Tyssedals brandkorps, — dog med nogen forandringer. 19 april.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 19 april.

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 fastsættes maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av korn, mel, linfrø, linolje, huder, flesk, kjøtt og tarmer, oljemel og oljekaker, quebracho, uld, kaffe, sukker, ris, coprah og olje fra La Plata, fra Brasilien, fra Australien, fra Java og fra Shanghai.

II. Maksimalfragterne fastsættes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nævnte lovs § 4 til i særlige tilfælde at dispensere fra de fasstatte maksimalfragter.

IV. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Samtidig ophæves de ved kongelig resolution av 8 september 1917 fastsatte maksimalfragter for hvete, rug og mais fra La Plata.

Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a. litr. 1. a., b. og d. Provianteringsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om: 19 april.

1. Eneret for staten eller anden offentlig institution eller for person, selskap eller sammenslutning til indførsel, salg eller anden formidling av fødemidler av enhver art.
2. Kommuners anskaffelse og lagring av saadanne varer.
3. Opbevaring av de forraad av fødemidler, som til enhver tid maatte findes, samt bearbeidelse, omsætning, forbruk og anden benyttelse derav.

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor det godkjendte reglement er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de under post II omhandlede maksimalfragter m. v. er indtat.

***) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

19 april. 4. Pligt til at meddele oplysninger om forraad og indkjøp av levnetsmidler samt for gaardsbruks, industrielle og andre bedrifters vedkommende tillike oplysninger til bedømmelse av deres produktionsevne.

5. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av denne resolution, straffes efter § 8 i ovennævnte tillægslov av 14 december 1917.

Denne resolution træder i kraft straks. Samtidig ophæves den kongelige resolution av 15 februar 1918 angaaende bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe ovennævnte bestemmelser med hensyn til kjøtt m. v.

19 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov av 14 mai 1917 nr. 5 med tillægslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om fordeling, rationering, forbruk, beslaglæggelse og indkjøp m. v. av garvestoffe og sammes raamaterialer.

19 april. **Kongelig resolution****), hvorved der fastsættes reguleringsbestemmelser for den i henhold til kongelig resolution av 27 juli 1917 iverksatte midlertidige regulering i Numedalslaagen overensstemmende med et fremlagt utkast og manøvreringsreglement for den provisoriske dam for Paalsbufjord.

19 april. **Kongelig resolution**, hvorved den ved kongelig resolution av 8 september 1879 post 1 fastsatte kostgodtgjørelse for vasdragsdirektøren paa reiser i Sverige i offentlige anliggender forhøies fra kr. 15,00 til kr. 20.00 pr. døgn.

19 april. **Kongelig resolution**, hvorved Kristians amtstings beslutning av 19 mars 1918 om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for amtet approberes.

19 april. **Skrivelse***) fra Landbruksdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvorved departementet i medhold av plakat av 8 september 1916 om foranstaltninger til bekjæmpelse av potetkræft, dens punkt 3, kfr. lov av 21 juli 1916 om bekjæmpelse av skadeinsekter og plantesygdomme § 2, punkt d, erklærer smittet av potetkræft gaarden Høie i Oddernæs inden følgende grænser:

---

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor manøvreringsreglementet er indtat.

mot øst: elven, som rinder forbi Høie fabrikker, mot nord og vest saalangt som bebyggelsen paa Høie strækker sig og mot syd: Leirdalen mellem Jebsens og Jonsens hus. 19 april.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at utførselsforbudet for bambusstokker av 16 oktober 1916 utvides derhen, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket: 19 april.

Bambus, spanskrør og lignende rør, samt arbeider derav.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stortingsbeslutning[1]) om samtykke til utbetaling av offentlige tjenestemænds gage med et maanedlig avrundet beløp opad til nærmeste helt antal 10-ører. 20 april.

Stortingsbeslutning[2]) angaaende faste lønninger m. v. vedkommende toldvæsenet. 20 april.

Der besluttedes bl. a.:

1ste post.

Stortinget samtykker i, at der fra 1 juli 1918 oprettes:

1 overtoldkontrolørpost og 1 toldopsynsmandspost I i Kristiania tolddistrikt mot inddragning av 1 toldkontrolørpost samme-steds,

1 toldkontrolørpost og 1 toldopsynsmandspost I i Stavanger tolddistrikt,

2 overtoldkontrolørposter, 10 toldkontrolørposter, 2 toldassistentposter, 1 uthavnsbetjentpost og 10 toldopsynsmandsposter i Bergens tolddistrikt,

1 toldkontrolørpost og 8 toldopsynsmandsposter I i Bodø tolddistrikt,

1 toldassistentpost i Tromsøy tolddistrikt,

1 toldkontrolørpost ved kontrolrevisionen for skibsmaalingen mot samtidig inddragning av 1 toldassistentpost samme-steds.

2den post.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 20 april.

---

[1]) Se St. prp. nr. 40. Indst. S. nr. 124. St.tid. s. 969.

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI, kap. 2, tit. 1. Indst. S. XXXIII, A. St.tid. s. 966—967.

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor skrivelsen i sin helhet er indtat.

20 april. december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, bl. a. bestemmes, at der indtil videre blir at gjennemføre rationering av forbruket av te.

20 april. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, bl. a. bestemmes, at fra et tidspunkt, som bestemmes av Statens Rationeringsdirektorat, blir der at gjennemføre en rationering av forbruket av poteter og kaalrot inden de kommuner, hvor en saadan foranstaltning findes paakrævet.

22 april. **Skrivelse****) fra Handelsdepartementet, hvorefter Lofotopsynet er hævet 26 april.

22 april. **Rundskrivelse** fra Revisionsdepartementet til amtmændene:

Departementet skal herved anmode hr. amtmanden om at underrette de i Deres embedsdistrikt ansatte underdommere (og kriminaldommere) om, at i de fortegnelser, som de har at avgi over omkostninger tilkjendt det offentlige i straffesaker, ogsaa blir at opta omkostninger tilkjendt det offentlige i private straffesaker, hvilket nu ikke altid finder sted.

22 april. **Rundskrivelse** fra Revisionsdepartementet til lagmændene:

Departementet skal herved anmode hr. lagmanden om at underrette den i Deres embedsdistrikt ansatte retsskriver om, at i de fortegnelser, som han har at avgi over omkostninger tilkjendt det offentlige i straffesaker, ogsaa blir at opta omkostninger tilkjendt det offentlige i private straffesaker.

23 april. **Skrivelse****) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler og maksimalpriser for salg av norske huder og skind og for lær av norsk tilvirkning.

24 april. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en til Utenriksdepartementet indløpet cirkulærskrivelse av 12 februar d. a. fra den schweiziske Forbundsregjering har Finland tiltraadt den i Rom den 26 mai

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor skrivelsen i sin helhet er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

1906 avsluttede hovedkonvention om verdenspostforeningen. 24 april.

Rundskrivelse *) fra Finansdepartementet til amtmændene, 24 april. hvori meddeles, at der av departementet i henhold til § 3 i lov av 10 mars 1911 angaaende sirup, der anvendes til tilvirkning av dops, er truffet følgende bestemmelser med hensyn til kontrollen, avgiftsberegningen og regnskapsavlæggelsen m. v. vedkommende avgiften:

1. Avgiften erlægges til stedets eller distriktets almindelige oppebørselsbetjent, og tilvirkningen maa omfatte mindst 1 fat sirup (ca. 300 kg.) paa én dag eller én gang. Departementet samtykker dog i, at der anvendes et mindre kvantum pr. dag end det nævnte, forsaavidt avgiften paa forhaand betales av det eller de hele fat, som tænkes anvendt.
2. Den av tilvirkeren avgivne angivelse skal omfatte et bestemt kvantum sirup — uttrykt i antal fustager med opgave over brutto- og nettovegt — samt opgi det tidsrum, i hvilket dette kvantum skal anvendes. Angivelsen underskrives av tilvirkeren selv eller av vedkommende fabrikbestyrer og utfærdiges i 2 eksemplarer.
3. Det ene eksemplar av angivelsen avgives av politiet til vedkommende oppebørselsbetjent, som paaser, at avgiften betales, og at der i fornødent fald stilles sikkerhet for samme. Sikkerheten kan godtages av oppebørselsbetjenten, hvis avgjørelse i saa henseende dog kan indankes for departementet. Ved hvert aars utgang indsender politiet til Finans- og Tolddepartementet de hos samme beroende angivelser.
4. Avgiften opkræves efter det kvantum, som er anført paa angivelsen, og hvis rigtighet bevidnes av politiet, der, om det finder det paakrævet, kan forlange, at kontrolere vegten. Nettovegten kan i almindelighet bestemmes ved fra bruttovegten at fradra den i toldtariffens § 7 bestemte tara, 12 pct., men saavel politiet som tilvirkeren har adgang til at forlange den bestemt ved nettoveining.
5. Ingen sirup maa anvendes, forinden vedkommende fustage av politiet er paaført et merke, som viser, at det er skatskrevet.
6. Avgiften blir av oppebørselsbetjenten at opføre som en særskilt post i regnskapet over statskassens ordinære indtrader og i halvaarsekstrakterne av dette, og som regnskapsbilag blir at vedlægge vedkommende angivelser.

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

24 april. Herom bedes politimyndighetene, de almindelige oppebørselsbetjenter og dropsfabrikanterne i hr. amtmandens embedsdistrikt meddelt underretning.

24 april. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre en maksimalpris av 20 øre pr. kg. for friske almindelige sættepoteter levert fra andre end staten og kommuner (provianteringsraad) før 16 mai 1918 paa jernbane eller dampskib eller hos kjøperen efter sedvansmæssige regler m. v., jfr. skrivelse av 15 april 1918.

25 april. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene:

Ved lov nr. 1 av 9 mars 1918 er der foretat en række forandringer i lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900, som i sin nye lydelse er indtat i sin helhet i Norsk Lovtidende. Den nye lov traadte i kraft 10 april d. a.

I anledning herav skal departementet under henvisning til kongelig resolution av 16 juli 1907 og sine i Lovtidenden indtagne rundskrivelser av 27 juli 1907, 17 juli 1909 og 19 april 1910 særlig henlede opmerksomheten paa følgende forandringer i løsgjængerloven:

I. Løsgjængeri.

Til §§ 1 og 2.

Advarsel er strøket som strafbarhetsbetingelse og skal kun tildeles, hvis politiet finder det formaalstjenlig. Meddelelse om tildelt advarsel skal dog som nu indsendes til Polititidende.

Arbeidsanvisning er derimot beholdt som strafbarhetsbetingelse og kan ske — foruten som nu gjennem stedets fattigstyre — ogsaa gjennem stedets arbeidsanvisningskontor (det kommunale arbeidskontor) eller anden myndighet (offentlig eller kommunal). Det blev under sakens behandling i Stortinget fremhævet som en vigtig opgave at virke til, at disse personer blir sat til regelmæssig arbeide. Politiet maa derfor være opmerksom herpaa under lovens haandhævelse. Socialdepartementet vil opta til behandling spørsmaalet om, hvad der kan gjøres for at lette adgangen til saadan arbeidsanvisning.

I § 1 a er uttrykket »søker underhold ved betleri« erstattet med uttrykket »helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved betleri« (jfr. tilsvarende forandring i §§ 3, 4 og

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

19 a). Dette uttryk maa antages at omfatte ikke bare de strengeste livsfornødenheter (som bolig, kost og klær), men ogsaa hvad der skaffes for at tilfredsstille individuelle tilbøieligheter og livsvaner (drikkevarer, tobak, o. l.). 25 april.

Bestemmelsen i § 1 b er skjærpet, saaledes at der kan gripes ind mot den ørkesløse, uten at familien virkelig er kommet i trang. Den blir derfor nu lettere anvendelig overfor ørkesløse egtemænd, som overlater til hustru og barn at skaffe midlerne til familiens underhold, endvidere overfor unge mennesker, som hengir sig til ørkesløshet og derved blir til byrde for familien.

Av hensyn til advarslens sløifning som strafbarhetsbetingelse er utgangspunktet for den i § 2, første led, nævnte 1 aars frist forandret, saaledes at fristen begynder at løpe fra de i litra a og b nævnte tidspunkter.

Til §§ 3 og 4.

Med hensyn til uttrykket »helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel« henvises til bemerkningene til §§ 1 og 2.

Med »strafbare handlinger« er i de her omhandlede tilfælde fremtidig likestillet »andres erhvervsmæssige utugt«, uanset om der foreligger strafbart forhold efter straffelovens § 206. Skjærpelsen tar særlig sigte paa at faa stoppet det saakaldte »Alfonsuvæsen«. Egen erhversmæssig utugt rammes derimot som før ikke av disse bestemmelser, medmindre det maa antages, at utugten drives paa strafbar maate (straffelovens § 378). Til fældelse efter § 4 er det ikke nødvendig at føre bevis for de enkelte strafbare handlinger, som vedkommende antages at ha skaffet sig midler ved. Det er tilstrækkelig, at der efter almindelig erfaring — ved slutning ut fra de forhold vedkommende ørkesløse person lever under — er grund til at anta, at personen helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved utugt. Det er endvidere ikke til hinder for fældelse efter løsgjængerlovens § 4, at vedkommende kan paaberope sig bibeskjæftigelse, som at hjælpe til i hjemmet, vask, strykning, rengjøring, enkelte jobber o. s. v. Forøvrig bør i de her omhandlede tilfælde vedkommende person, om han er fremmed, utvises av landet, naar der er adgang til det, jfr. departementets rundskrivelse av 22 juli 1915 post 3.

Det tidligere andet led av § 3 er utelatt og en mere omfattende bestemmelse om paagripelse og varetægt istedet tat ind i § 28.

Bestemmelsen i § 4 andet led svarer til det tidligere første led av § 5, men det tidligere uttryk »volder fare for

25 april. den almindelige sikkerhet« er ombyttet med uttryk. som vil gjøre det mere forstaalig, hvad der tilsigtes med bestemmelsen, og saaledes lette dens anvendelse.

Til § 5.

Denne paragraf omfatter nu med enkelte forandringer bestemmelserne i den tidligere lovs § 2, andet led og § 4, andet led, om bemyndigelse til anbringelse i tvangsarbeidshus.

Mens saadan bemyndigelse før altid blev at gi ved domfældelse efter de nævnte lovbestemmelser, skal den nu kun gives efter paastand fra paatalemyndigheten, der som regel vistnok bør kræve saadan bemyndigelse. Dernæst er det overlatt til rettens skjøn, om bemyndigelsen i det enkelte tilfælde skal meddeles eller ikke. Det bør haves klart for øie, at det her ikke dreier sig om straf, men at den betydningsfulde hensigt med bestemmelsen i denne paragraf først og fremst er at vænne løsgjængeren av med hans mer eller mindre lyssky dagdriveri og til regelmæssig hæderlig arbeide.

Da det paa forhaand ikke med sikkerhet kan vites, hvilken anbringelsesmaate i det enkelte tilfælde vil være anvendelig, bør bemyndigelsen til paatalemyndigheten altid omfatte alle 3 alternativer for løsgjængerens anbringelse, altsaa saavel i arbeide for det offentlige eller hos private som i tvangsarbeidshus. Overensstemmende med kongelig resolution av 16 juli 1907 vil det bli statsadvokatene, som ved avgjørelsen av, om bemyndigelsen skal brukes, vil ha at træffe valg mellem de givne alternativer. Politiet vil imidlertid ha at avgi en skriftlig begrundet uttalelse.

Da anvendelse av § 5 ikke er at betragte som straf, kan bemyndigelsen ikke gjøres betinget efter reglerne i straffelovens §§ 52—54. I næstsidste led har imidlertid paatalemyndigheten istedet faat myndighet til at stille domfældte paa prøve. Denne avgjørelse træffes av statsadvokatene overensstemmende med kongelig resolution av 16 juli 1907. Sættes domfældte paa prøve, kommer med hensyn til fuldbyrdelsen av den samtidig idømte fængselsstraf de almindelige regler til anvendelse, jfr. straffelovens §§ 52—54, straffeproceslovens §§ 473 og 474.

Den av loven fastsatte længste varighet av løsgjængerens anbringelse kan ikke forkortes gjennem bestemmelse herom i den meddelte bemyndigelse for paatalemyndigheten. Hvor længe en løsgjænger skal anbringes i arbeide for det offentlige eller private indenfor den i loven satte grænse, 18 mndr., bestemmes av politiet.

Statsadvokatene, som avgjør, om bemyndigelsen til indsættelse i tvangsarbeidshus skal benyttes, kan derimot efter be-

stemmelsens nuværende ordlyd ikke fastsætte indsættelsens varighet. Regelen blir ogsaa her den samme, som hittil har gjældt efter § 18, jfr. departementets skrivelse av 24 december 1907. 25 april.

Om tidspunktet for løslatelsen fra tvangsarbeidshus træffes avgjørelsen — indenfor de i loven satte grænser — av de myndigheter, som har ledelsen av tvangsarbeidsvæsenet.

Noget redningshjem eller anden lignende indretning, som Kongen har godkjendt, findes der for tiden ikke.

Meddelelse om anbringelse i arbeide for det offentlige eller private skal sendes Polititidende til indtagelse under D 4, likeledes meddelelse om beslutninger efter heromhandlede paragrafs næstsidste led til indtagelse under C.

II. Hjemsendelse og bosættelse.

Til § 7.

Det maa forutsættes, at paragraffen i sin forandrede form vil bli betydelig lettere anvendelig end før. Første led er forandret saaledes, at der til anvendelse av paragraffens bestemmelser ikke længer i noget tilfælde forutsættes domfældelse efter § 4, heller ikke kræves der, at der er grund til at anta, at vedkommende person helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved strafbare handlinger.

Efter andet led skal bestemmelserne om bosættelse ogsaa gjælde ved omstreiferens løslatelse fra straf eller tvangsarbeide for løsgjængeri. Hermed maa sidestilles løslatelse fra redningshjem eller lignende indretninger (f. eks. arbeidskoloni), hvori vedkommende har været sat ind efter § 5 sidste led. Bestemmelsen om tvangsbosættelse maa ogsaa antages at gjælde omstreifere, som ad frivillig vei først har været anbragt i arbeidskoloni for senere at besørges bosat.

I tredje led er nu indtat bestemmelser, som skal sikre, at saavel den frivillige (dog i saa fald bare naar vedkommende flakker om fra sted til sted uten paaviselig lovlig erhverv) som den tvangsmæssige bosættelse blir varig, og det vil selvsagt ha stor betydning ved bekjæmpelsen av omstreiferondet, at politiet praktiserer bestemmelsen i dette led med strenghet, selvfølgelig under tilbørlig hensyntagen til særlige forhold i det enkelte tilfælde.

Til § 8.

Utgiftsbestemmelsen er utvidet til ogsaa at gjælde den frivillige bosættelse av omstreifere, da øiemedet med bestemmelsen er at forebygge, at bosættelsen skal bli møtt med uvilje av vedkommende kommune.

25 april.

III. Betleri.

§ 13 er skjærpet, idet uttrykket »i flok og følge« er erstattet med »i forening med nogen anden«. Betler to personer i fællesskap, vil de altsaa herefter kunne straffes. Det er ikke nødvendig, at begge to viser nogen aktiv optræden, naar de bare er sammen om betleriet, og begge kan gjøres ansvarlige for det.

Til § 15.

Andet led er nyt. Om indsamlingen er foregaat offentlig eller ved private henvendelser, er likegyldig.

IV. Drukkenskap.

Til § 16.

For anvendelse av den strengere straf efter andet led er det tilstrækkelig, at de tidligere straffe delvis er utstaat, før den fjerde forseelse blir begaat.

Som uttalt i departementets rundskrivelse av 19 april 1910, bør det av hensyn til straffens virkning som regel ikke i dommen bestemmes, at den i sig selv kortvarige straf, som kan idømmes efter løsgjængerlovens §§ 16 og 17, skal omsættes til skjærpet fængsel og derved yderligere forkortes.

Til § 17.

Straf kan anvendes ogsaa, hvor andre end »omgivelserne« forulempes, nemlig overhodet hvor nogen anden end den skyldige selv forulempes, det være en enkelt person, personer tilhørende egen eller andres husstand. naboer eller tilfældige tilstedeværende.

Til §§ 18—21.

Uttrykkene »forfalden til drukkenskap« og »hang til drukkenskap« er erstattet med »jevnlig misbruker berusende drik«. Om der foreligger saadan misbruk, maa bedømmes efter hvad den store almenhet i denne henseende forstaar ved misbruk. Det er utvilsomt, at bestemmelsen vil omfatte ogsaa personer, som gaar og drikker uten derfor regelmæssig at bli egentlig beruset, saaledes som forholdet ofte er med de kroniske alkoholister. Om misbruken kan betegnes som sykelig eller ikke, har ingen betydning for anvendelsen av heromhandlede bestemmelser.

Den i §§ 18 og 19 omhandlede bemyndigelse for paatalemyndigheten bør i dommen altid gives alternativt, saaledes at paa-

talemyndigheten i det enkelte tilfælde overlates valget mellem ind- 25 april.
sættelse i tvangsarbeidshus og anbringelse i kuranstalt. For tiden findes ikke nogen kuranstalt, som av Kongen er godkjendt for tvangsindlæggelse efter disse bestemmelser. Spørsmaalet om oprettelse av en saadan anstalt er imidlertid under behandlig i Socialdepartementet.

Med hensyn til bestemmelsen i § 18, andet led, jfr. § 19, henvises til bemerkningene til § 5. Den forlængede indsættelsestid gjælder uten hensyn til, om den tidligere indsættelse er foretat i henhold til §§ 18 og 19 eller til § 5.

Bestemmelserne i det nye 4de led i § 18 svarer til § 5, femte led. Fornøden meddelelse om beslutning efter denne bestemmelse skal sendes Polititidende til indtagelse under C.

§ 19 a, b og c er forandret overensstemmende med de tilsvarende bestemmelser i § 1 a, b og c.

§ 20, 1ste led er redigeret paa lignende maate som § 17. Opmerksomheten henledes paa den i tredje led indtagne nye bestemmelse om, at drikkevarer altid kan tages fra arresterte berusede personer og ødelægges.

V. Processuelle bestemmelser.

Til § 28.

De efter denne lov strafbare handlinger blir processuelt at behandle som forseelser (straffeproceslovens §§ 75, 90, 287, 377, 400, 404, 422, straffelovens § 2, ikrafttrædelseslovens § 5) med de ændringer, som følger av denne paragraf.

Bestemmelsen i første led om betinget undladelse av paatale er ny og svarer til den forandring av straffeproceslovens § 85, som er gjort ved lov nr. 11 av 14 december 1917, men ikke er traadt i kraft endnu. Avgjørelsen træffes i henhold til kongelig resolution av 16 juli 1907 av politiet.

Varetægtsarrest kan efter andet led altid anvendes, naar en av de i straffeprocesloven § 228 og § 229 nævnte betingelser er tilstede, (jfr. forøvrig denne lov § 7, 5te led og 20, 1ste led).

Efter 3dje led kræves herefter altid kjæremaalsutvalgets samtykke til fornyet behandling ved lagmandsret av en forseelse mot denne lov. For anke kommer derimot de almindelige regler helt til anvendelse, og det er saaledes ikke længer nødvendig for domfældte i noget tilfælde at anke paa stedet. Paa grund av den utvidede adgang til anvendelse av varetægt kan man nemlig i regelen holde domfældte i varetægt under betænkningsfristen.

25 april. Løsgjængerlovens § 27 er som bekjendt ophævet og avløst av tilsvarende bestemmelser i barnelovene: lov nr. 3 av 10 april 1915 §§ 30 og 31 og lov nr. 6 av samme dato § 6, jfr. § 11. Departementet har gaat ut fra, at de ved kongelig resolution av 16 juli 1907 trufne bestemmelser om, at saadanne saker skal forelægges statsadvokatene, før tiltale reises, fremdeles har anvendelse.

Med foranstaaende bedes de inden hr. amtmandens embedsdistrikt ansatte underdommere, politimestere og lensmænd gjort bekjendt.

25 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvori departementet meddeler, at efter landsskolelovens § 39, sidste led, har en lærer bl. a. ret til fri skyss eller skyssgodtgjørelse, naar skolerutens ordning medfører reiser for ham tillands paa mindst 6 km. eller tilvands. I det omspurte tilfælde er oplyst, at læreren har to kredser, og at avstanden mellem dem er ca. 7 km. bygdevei. Imidlertid er der ikke husrum at faa i den ene kreds, og læreren maa derfor ogsaa i den tid, han har skole i denne kreds, hver dag reise hjem til sin bolig i den anden kreds. Under disse omstændigheter antar departementet, at læreren ogsaa for disse reiser maa ha krav paa fri skyss eller skyssgodtgjørelse. Naar det anføres, at skolestyret har stillet en cykkel til hans raadighet, er hertil at bemerke, at læreren ikke kan ansees forpligtet til at godta dette som fri skyss, men maa ha ret til at avvise cykkelen og kræve enten fri befordring eller skyssgodtgjørelse.

25 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Romsdals amt, hvori departementet, foranlediget ved en forespørsel fra forretningsføreren ved en ligningsnævnd, uttaler, at amtsskattestyret — uten hensyn til, at der forsaavidt ikke indeholdes uttrykkelige bestemmelser i skattelovgivningen — maa ansees berettiget til at la utarbeide skema til kladdelister samt til i den utstrækning, hvori det maatte ansees paakrævet for ligningsgjennemgaaelsen (landsskattelovens § 100) at forlange sig listerne i utfyldt stand tilstillet.

En ligningsnævnds undladelse av at forholde sig overensstemmende med amtsskattestyrets anvisninger med hensyn til kladdelisternes førelse og indsendelse, vil eventuelt kunne medføre strafansvar for vedkommende; jfr. straffelovens § 324.

Lov*)[1]) om forandringer i lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897. 26 april.

I.

I lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 skal efternævnte kapitler eller dele derav lyde saaledes:

Kapitel I.

Om betaling i civile saker ved herreds- og byretten.

§ 1. I saker, som angaar en formuesværdi, betales for behandlingen:

a.	naar værdien ikke overstiger kr. 100,00	kr. 5,00
b.	naar værdien er over kr. 100,00, men ikke over kr. 500,00	» 10,00
c.	naar værdien er over kr. 500,00, men ikke over kr. 2 000,00	» 20,00
d.	naar værdien er over kr. 2 000,00, men ikke over kr. 5 000,00	» 30,00
e.	naar værdien er over kr. 5 000,00, men ikke over kr. 10,000,00	» 40,00
f.	naar værdien overstiger kr. 10 000,00	» 50,00

Ved bestemmelsen av sakens værdi følges de regler, som er git i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 8—15.

I saker, som ikke har formuesværdi, betales for behandlingen kr. 25,00. Angaar saken tillike formueskrav, beregnes gebyret for dens behandling efter det krav, som betinger det høieste gebyr.

Hvis saken blir paadømt, forlikt eller hævet, uten at hovedforhandling er berammet, betales halvparten av ovennævnte beløp, dog mindst kr. 5,00. Det samme gjælder, hvis saken uten saksforberedelse blir paadømt, forlikt eller hævet i det første møte under hovedforhandlingen.

De her bestemte gebyrer erlægges ogsaa for behandlingen av tvister, som foretages i søksmaals former for herreds- eller byretten i egenskap av skifteret eller namsret eller skjønsret i ekspropriationssaker.

§ 2. For behandling av anke over en dom, som er avsagt av forliksraadet, eller over et forlik, som er indgaat i forliksraadet, betales efter § 1.

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

[1]) St.besl. 16 april. Se Ot.prp. nr. 68 for 1917. Indst. O. III (1918). St.tid., forh. i Ot. s. 430—446, 555; i Lt. s. 34—37, 80.

26 april. For behandling av kjæremaal mot en avgjørelse av forliksraadet betales kr. 5,00.

For behandling av klage i henhold til lov om skjøn, ekspropriationssaker og odelsløsning eller lov om tvangsfuldbyrdelse betales kr. 5,00.

§ 3. For behandling av følgende saker og forretninger betales kr. 10,00:

1. mortifikationssaker og saker til erhvervelse av eiendomsdom;
2. saker til erhvervelse av dødsformodningsdom;
3. begjæring om retsanmodning angaaende bevisoptagelse i utlandet utenfor retssak eller om anden retsanmodning til utlandet utenfor retssak;
4. begjæring om opreisning;
5. begjæring om gjenoptagelse;
6. begjæring om kjendelse i henhold til lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 52 andet led eller §§ 456—458;
7. begjæring om kjendelse angaaende avvisning av en anmeldelse til handelsregistret.

For opnævnelse av voldgiftsmænd i henhold til lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 455 betales kr. 5,00.

§ 4. For bevisoptagelse utenfor retssak, for bevisoptagelse og partsavhøring til bruk i en sak, som behandles av en anden myndighet end den anmodede ret, og for bekræftelse av en erklæring med ed eller forsikring betales kr. 5,00.

For utfærdigelse av et paalæg i henhold til lov om skjøn, ekspropriationssaker og odelsløsning § 24 andet led betales kr. 2,00.

§ 5. For behandling av en skjønssak betales kr. 20,00. Er skjøn forlangt av begge parter, betales kun enkelt gebyr.

§ 6. Blir en begjæring om opfriskning eller gjenoptagelse tat til følge, betales for den fornyede behandling av saken halvparten av de foran bestemte gebyrer.

Det samme gjælder, naar en sak, som er stanset ved overenskomst mellem parterne eller paa grund av begge parters eller saksøkerens uteblivelse, blir bragt i gang paany.

Naar en sak fra ankeinstanserne blir hjemvist eller henvist til fornyet behandling ved herreds- eller byret, erlægges ikke nyt behandlingsgebyr for denne.

§ 7. Blir en saadan sak eller forretning som nævnt i §§ 1—6 behandlet paa et andet sted end det faste retssted eller embedskontoret av hensyn til begjæring fra nogen part, betales desuten:

for første dag ..... kr. 5,00
for hver følgende dag ..... » 10,00

Betaling for første dag beregnes kun én gang under samme sak eller forretning.

§ 8. Som én forretning i henseende til gebyrets bereg- 26 april.
ning ansees det:

a. naar der samme dag i samme embedskreds holdes takst over flere eiendomsgjenstande tilhørende samme person eller bo;
b. naar der i samme embedskreds i fortløpende rækkefølge holdes ekspropriationstakster over jord eller andet, som avstaaes til ett og samme anlæg.

Alle besigtelser og skjøn over skib og ladning, foranlediget ved ett og samme havari og foretat i samme embedskreds, ansees ved beregning av gebyret som én forretning, hvad enten de er holdt i ett eller flere retsmøter eller er forlangt som én eller flere forretninger, og uten hensyn til, om de er utført paa forskjellige dage og forskjellige steder.

§ 9. Hvis en sak under sin gang blir utvidet til at gjælde en værdi, som efter § 1 betinger et høiere gebyr, betales forskjellen som tillægsgebyr.

For behandling av motsøksmaal og interventionssøksmaal betales som for hovedsøksmaal efter § 1.

§ 10. Er utsættelse av et retsmøte foranlediget ved forsømmelse av en part eller hans lovlige stedfortræder eller procesfuldmægtig, skal retten ved kjendelse paalægge parten at betale halvt behandlingsgebyr for det nye retsmøte uten hensyn til, om der forøvrig blir paalagt ham ansvar til det offentlige eller motparten.

Rettens avgjørelse om betingelserne for paalægget er gjenstand for kjæremaal.

§ 11. I følgende tilfælde erlægges ingen betaling:

a. saker til fastsættelse av farskap eller bidragspligt efter lov nr. 3 av 10 april 1915 kap. II;
b. saker mellem skibsfører og mandskap eller mellem reder og mandskap;
c. saker mellem husbond og tjener, mellem fabrikeier og fast arbeider, mellem mester og svend, arbeider eller lærling, naar saken reiser sig fra tjeneste- eller arbeidsforholdet, samt saker, der har sin oprindelse fra dagleie eller anden i klasse dermed staaende arbeidsleie;
d. sjøforklaringer, som optages i anledning av, at nogen ombordværende er omkommet, saavelsom bevisoptagelser om skibsmandskaps død, for at fri sig for ansvar for toldovertrædelser eller for at føre bevis for en begivenhet, som regelmæssig oplyses fra kirkebok, men tilfældig ikke kan bevises paa den maate.

Heller ikke betales for bevisoptagelse eller partsavhøring til bruk i en saadan sak som ovenfor under a, b og c nævnt.

Saafremt saken i de under c og d omhandlede tilfælde be-

26 april handles paa et andet sted end det fastsatte retssted eller embedskontoret, og dommeren i den anledning maa foreta reise, faar § 7 tilsvarende anvendelse.

§ 12. Kongen kan bestemme, at sak til erhvervelse av fuldbyrdelsesdom for saksomkostninger, som er ilagt en saksøker eller intervenient ved en utenlandsk dom eller anden retsavgjørelse, skal behandles uten betaling.

Kongen kan likeledes bestemme, at retsanmodninger fra utenlandske myndigheter skal behandles uten betaling.

§ 13. For anmeldelse om en fordring til retten for at hindre forældelse betales kr. 1,00 (jfr. lov av 27 juli 1896 § 17).

§ 14. For avhjemling av takst over fast eiendom betales kr. 5,00, uanset om avhjemlingen omfatter flere eiendomme, naar disse tilhører samme eier.

Blir forretningen holdt paa aastedet, faar § 7 tilsvarende anvendelse.

§ 15. For takstforretninger vedkommende Norges Brandkasse saavelsom for skattetakster betales efter den derom gjældende lovgivning.

§ 16. For reiser i anledning av de faste retsdage og de øvrige i dette kapitel omhandlede forretninger skal forretningens bestyrer og i tilfælde retsskriveren ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen.

Naar en forretning, som er berammet til avholdelse utenfor de faste retsdage, indstilles, før ret er sat, men efterat vedkommende tjenestemand har begit sig paa vei til forretningsstedet, skal rekvirenten godtgjøre statskassen tjenestemandens skyss- og kostgodtgjørelse, dog i intet tilfælde mer, end han vilde hat at betale, om ret var blit sat.

Kapitel II.

Om betaling i civile saker ved lagmandsrettene, Høiesteret og Høiesterets kjæremaalsutvalg.

§ 17. For behandling av en civil sak ved lagmandsretten eller Høiesteret som første instans betales det dobbelte av, hvad der efter kapitel I vilde ha været at betale for sakens behandling ved herreds- eller byretten.

For behandling av skjønssaker ved lagmandsret betales det samme som ved herreds- eller byretten efter kapitel I.

§ 18. For den forberedende behandling av en ankesak ved den ret, som ankeerklæringen skal indgives til, betales av hver, som anker, kr. 10,00.

§ 19. For behandling av en ankesak ved lagmandsret eller Høiesteret betales av hver, som anker, kr. 50,00.

Blir anken avgjort uten ankeforhandling, eller blir anken

tat tilbake, før ankeforhandlingen eller den skriftlige anke- 26 april.
behandling er paabegyndt, eller blir saken avsluttet i det første retsmøte under ankeforhandlingen ved uteblivelsesdom eller uteblivelseskjendelse eller ved forlik, nedsættes betalingen til kr. 20,00.

Blir saken behandlet paa et andet sted end det faste retssted, betales desuten det dobbelte av de i § 7 fastsatte avgifter.

Bestemmelserne i § 10 faar tilsvarende anvendelse.

§ 20. For behandling av følgende forretninger betales kr. 10,00:

1. ansøkning om tilladelse til anke uten hensyn til ankegjenstandens værdi;
2. begjæring om opreisning;
3. begjæring om gjenoptagelse av en i ankeinstans avgjort sak.

§ 21. Blir en begjæring om opfriskning eller gjenoptagelse av en ankesak tat til følge, betales for den fornyede behandling av saken halvparten av det oprindelige gebyr for vedkommende ret.

Det samme gjælder, naar en ankesak, som er stanset ved overenskomst mellem parterne eller paa grund av begge parters eller den ankendes uteblivelse, blir bragt i gang paany.

Bestemmelserne i § 6 sidste led faar tilsvarende anvendelse.

§ 22. For behandlingen av et kjæremaal ved lagmannsret eller Høiesterets kjæremaalsutvalg betales kr. 10,00.

For behandlingen av en begjæring om at faa overdradd behandlingen av en sak fra en domstol til en anden av samme orden betales kr. 10,00.

§ 23. For reiser i anledning av de i dette kapitel omhandlede forretninger skal dommere og retsskrivere ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen.

Bestemmelsen i § 16 andet led faar tilsvarende anvendelse.

Kapitel III.

Om betaling i private straffesaker.

§ 24. I private straffesaker erlægges ingen betaling.

Forlanges forhørsret eller hovedforhandling holdt paa et andet sted end det faste retssted eller embedskontoret, og uten at nogen offentlig sak samtidig foretages, faar § 7 eller § 19 næstsidste led tilsvarende anvendelse.

§ 25. For reiser i anledning av de i dette kapitel omhand-

26 april. lede forretninger skal dommere og retsskrivere ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen.

Bestemmelsen i § 16 andet led faar tilsvarende anvendelse.

Kapitel IV.

Om betaling for skifte- og konkursbehandling.

§ 31. For avhjemling av skiftetakst over fast gods eller skib erlægges ingen betaling. Forlanges saadan takst holdt under bestyrelse av skifteforvalteren, eller forlanges overtakst over saadant gods, betales efter §§ 5 og 7.

Kapitel V.

Om betaling for tvungne auktioner.

§ 37. Ved tvangsauktioner og andre auktioner, som ikke kan holdes av hvemsomhelst, betales:

a. for salg av fast eiendom eller bruksret over saadan eiendom — herunder skog til uthugst og trær paa roten —, tiende og andre staaende ydelser av fast eiendom, skib (hvorved forstaaes fartøi paa mindst 4 ton eller part i saadant), aktie, gjældsfordring, forlagsret eller patent — en av hundrede av salgssummen. Samme gebyr beregnes ogsaa for løsøre, som sælges under ett med fast eiendom eller skib;

b. for salg av andet løsøre eller hvad dermed kan stilles i klasse — herunder hus, som sælges til nedrivelse — to av hundrede av salgssummen.

Mindre gebyr end kr. 5,00 beregnes ikke for auktion, hvorved salg finder sted, om der end ikke sælges saa meget, at gebyret vilde gaa op til nævnte beløp.

§ 41. Naar kjøpesummen i det hele eller for en del ikke skal erlægges i penger, men i andre ydelser, fastsættes disses værdi ved skjøn av forretningens bestyrer og vidnerne. Dette skjøn er ikke gjenstand for overskjøn.

§ 43. Naar en begjæring om auktion negtes antat, eller naar auktion efter en antat begjæring negtes fremme eller indstilles, eller naar ved auktion intet bud gjøres eller intet av de gjorte bud antages og stadfæstes, betales kr. 5,00.

§ 44. Har saksøkeren forbeholdt senere antagelse (approbation) av budet i tilfælde, hvor rettens stadfæstelse ikke utkræves, skal han inden seks uker efter auktionsmøtet eller, saafremt længere frist er forbeholdt, inden dennes utløp underrette auktionsbestyreren om, hvorvidt budet er antat eller forkastet.

Undlater han dette, beregnes gebyr for auktionen, som om budet var antat. Er i saadant tilfælde budet i virkeligheten forkastet, kan dog gebyret, hvor dertil maatte findes grund, av vedkommende regjeringsdepartement delvis eftergives, dog saaledes, at det aldrig blir under kr. 5,00. 26 april.

§ 45. For skrivning av auktionsskjøte betales kr. 5,00.

§ 46. For reiser i anledning av de i dette kapitel omhandlede forretninger skal dommere ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse, som utredes av statskassen, hvis ikke andet er bestemt (jfr. § 47). Bestemmelsen i § 16 andet led faar tilsvarende anvendelse.

Namsmænd faar godtgjørelse efter reglerne i § 128.

Blir auktionsmøtet av hensyn til begjæring fra saksøkeren holdt av dommeren eller hans edsvorne fuldmægtig, skal den derved bevirkede merutgift godtgjøres statskassen av saksøkeren og kan ikke av ham belastes nogen anden.

§ 47. For auktion til dækning av resterende skatter eller til dækning av andre offentlige eller dermed likestillede krav, som er omhandlet i lov om pantesikkerhet for og inddrivelse av skatter og andre offentlige avgifter av fast eiendom av 3 juli 1914, betales ikke gebyr. Derimot tilkommer der auktionens bestyrer av saksøkeren saadan godtgjørelse som i § 46, jfr. § 128, bestemt. Bestyrerens godtgjørelse, utgiftene ved auktionens kundgjørelse samt i tilfælde ved dens beskrivelse, ved transport av godset til auktionsstedet og ved leie av lokale saavelsom auktionsvidnernes tilkommende fordeles paa vedkommende debitorer i forhold til deres gjæld. De her nævnte utgifter er de eneste, som kan belastes debitorerne i anledning av saadanne auktioner, naar undtages det tilfælde, som omhandles i sidste led.

Hvad ovenfor er bestemt, gjælder ogsaa om auktioner over gods, hvori utlæg er tat for saksomkostninger til det offentlige i straffesaker eller for bøter eller underholdningsbidrag.

Forsaavidt salg av fast eiendom finder sted ved de i første led omhandlede auktioner, betales for den paagjældende eiendoms vedkommende gebyrer til statskassen efter de almindelige regler for tvungne auktioner, dog saaledes, at fradrag gjøres for det beløp, som maatte være belastet vedkommende debitor i henhold til tredje punktum.

Kapitel VI.

Om betaling for tinglysning.

§ 50. Ved beregning av den sum, hvorefter tinglysningsbetalingen ifølge § 49 skal erlægges, iagttages følgende:

26 april. a. De i §§ 38, 39 og 40 givne regler kommer ogsaa her til anvendelse.

b. Ydelse, som ikke bestaar i penger, har kontrahenterne efter bedste skjøn at værdsætte i dokumentet. Er dette ikke skedd, bestemmes værdien ved skjøn av panteboksføreren og retsvidnerne. Dette skjøn er ikke gjenstand for overskjøn.

c. For odelsløsnings- eller eiendomshævdsdom beregnes betalingen henholdsvis av løsningssummen eller den værdi, hvortil eiendommen ansættes av eieren efter bedste skjøn.

d. Ved makeskifte beregnes betalingen efter det gods, der har den høieste værdi.

e. Er der i et dokument flere summer, hvorefter tinglysningsbetalingen skal svares, beregnes denne av den samlede sum og ikke av hver enkelt.

§ 53, første led. Panteboksføreren skal forsyne ethvert dokument med attest om skedd tinglysning eller avlysning.

§ 56. For tinglysning av følgende dokumenter betales intet:

bestallingsbrev og konstitutioner for offentlige tjenestemænd samt beskikkelser for offentlige stiftelsers forstandere;

beslutninger om umyndiggjørelse og om gjenindsættelse i myndighetsstand;

hjemmelsbrev paa eiendom, som nogen erholder utlagt paa skifte efter sin avdøde egtefælle, med hvem længstlevende levet i sameie;

utpantning i fast eiendom for offentlige eller kommunale avgifter og erstatningskrav i de tilfælde, hvor den er nødvendig til bevarelsen av lovbestemt panteret;

panteforskrivelse, utstedt til sikkerhet for offentlige oppebørsler;

erklæring vedkommende bruks sammenføining i panteregistret;

fristbestemmelse utfærdiget av overøvrigheten i henhold til lovgivningen om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom.

Kapitel VII.

Om betaling for notarialforretninger.

§ 58. For protest av veksel, check eller anvisning betales for hver person, hos hvem protest sker:

a. naar beløpet ikke er over kr. 1 000,00 ..... kr. 2,50

b. naar beløpet er over kr. 1 000,00, men ikke over kr. 2 000,00 ..... » 5,00

c. naar beløpet er over kr. 2 000,00 ..... » 10,00

For denne betaling erholder rekvirenten tillike protesten beskrevet. 26 april.

For indførelse i protokollen av protest, som i nødsfald er foretat av vidner, og meddelelse av den fornødne utskrift av protesten erlægges halvdelen av den her bestemte betaling.

Kapitel VIII.

Om betaling for tvangsforretninger.

§ 62. For avholdelse av en utlægsforretning eller anden tvangsforretning, for hvilken ikke noget andet er bestemt, betales:

a. naar forretningen ikke angaar en bestemt sum, kr. 6,00;
b. naar forretningen angaar en bestemt sum, og hovedstolen er:

ikke over kr. 200,00	kr.	4,00
over kr. 200,00 til kr. 1 000,00	»	6,00
over kr. 1 000,00 til kr. 2 000,00	»	8,00
over kr. 2 000,00 til kr. 5 000,00	»	10,00
over kr. 5 000,00	»	12,00

Naar forretningen, efterat den er paabegyndt, blir negtet fremme eller indstillet, betales fuldt gebyr.

Naar utpantning i fast eiendom avholdes for de avgifter og erstatningskrav, som nævnes i lov nr. 3 av 3 juli 1914 § 3 andet led, betales intet.

§ 63. Utsættes en paabegyndt forretning enten paa grund av dens vidtløftighet eller efter forlangende av nogen av parterne, erlægges for hver dag, forretningen fortsættes, det halve av den bestemte betaling.

Utsættes derimot forretningen, enten fordi bestyreren optar en tvist til avgjørelse eller paa grund av andre hindringer, som parterne ikke har foranlediget, betales ikke noget tillæg.

§ 64. Begjærer en saksøker utlæg eller sikkerhet hos forskjellige personer paa grund av deres fælles forpligtelse, betales for en særskilt forretning hos enhver av dem, undtagen naar utlæg eller sikkerhet blir git hos dem til samme tid og paa samme sted.

Maa en paabegyndt forretning fortsættes paa et andet sted, hvor saksøkte har gods, erlægges fuld betaling for det første forretningssted og halv betaling for hvert av de øvrige.

§ 65. Faar samme saksøker til samme tid og paa samme sted utlæg eller sikkerhet hos samme skyldner for tilkommende efter forskjellige domme, forlik eller andre fuldbyrdelsesgrundlag, betales som for én forretning.

26 april.

§ 66. For namsrettens behandling av:

a. begjæring om tvangsbestyrelse efter lov om tvangsfuldbyrdelse §§ 231 eller 232 eller begjæring om tilsyn med et apotek efter samme lovs § 230;

b. begjæring om tvangsfuldbyrdelse i de tilfælde, som omhandles i nævnte lovs § 29, eller om anvendelse av løpende mulkt eller andre særlige tvangsmidler under fuldbyrdelsen i tilfælde, hvor begjæringen maa fremsættes for retten;

c. begjæring om arrest eller anden midlertidig forføining — betales kr. 10,00.

Samme betaling erlægges, naar den under c nævnte begjæring fremsættes for en anden ret i henhold til lov om tvangsfuldbyrdelse § 247 eller § 263.

§ 68 ophæves.

Kapitel X.

Om betaling for utskrifter og attester.

§ 75. For utskrift av protokol eller dokument, som opbevares i nogen rets, dommers, retsskrivers, skifteforvalters, auktionsforvalters, notarius's, politimesters (fogeds), magistrats, mandtalsførers eller raadstuskrivers arkiv, betales kr. 0,80 for hvert ark eller del derav.

For nævnte betaling skal utskriften tillike bekræftes.

§ 78. For den saksøkeren meddelte første utskrift av en utlægsforretning, som er foretat av namsretten, erlægges ingen betaling.

§ 79. For utskrift eller attest i civil sak, hvori der ikke betales for behandling, erlægges ingen betaling. Det samme gjælder i benefisert sak, naar det er den benefiserte part, som begjærer utskriften eller attesten.

Heller ikke betales for utskrift av retsavgjørelser til bruk for forkyndelser eller meddelelser, som retten paa embeds vegne skal sørge for.

Kapitel XI.

Almindelige bestemmelser om de statskassen tilkommende gebyrer.

§ 81. De i kapitlerne 1—3, kapitel 6, kapitel 7 (utenfor § 57 andet led), kapitel 8 og kapitel 9 fastsatte gebyrer erlægges forskudsvis. Det samme gjælder gebyr for skrivning av auktionsskjøte samt attester.

Ved begjæring om utskrift betales, hvad embedsmanden anslaar dens kostende til. Ved utleveringen betales det manglende eller tilbakebetales det for meget erlagte.

Gebyr for skifte- eller konkursbehandling forfalder til betaling, saasnart behandlingen er sluttet eller indstillet. 26 april.

Gebyr for auktion, hvorved salg finder sted, forfalder til betaling seks uker fra stadfæstelsen, hvor saadan utkræves, og ellers inden seks uker efter auktionsmøtet eller, forsaavidt længere approbationsfrist er forbeholdt, inden dennes utløp.

§ 84. Naar det for nogen efter hans formuesforfatning vilde være særdeles ubillig eller trykkende at utrede det bestemte gebyr, kan vedkommende regjeringsdepartement eftergi det.

I tilfælde, hvor bestemmelserne om henstand i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 170 ikke kommer til anvendelse, men vedkommende tjenestemand finder, at nogen vilde være utsat for retstap ved ikke at faa utført en forretning, for hvilken han er ute av stand til at betale det bestemte gebyr, kan tjenestemanden gi henstand med betalingen, uten at sikkerhet stilles, indtil han faar departementets avgjørelse.

Kapitel XII.

Om betaling til forliksmænd.

§ 85. For indkaldelse betales ..... kr. 0,50

For behandling av saken betales:

a. naar den blir negtet fremme, avvist, hævet, utsat, stanset eller henvist til retten ..... » 1,00

b. naar den blir forlikt eller avgjort ved uteblivelsesdom uten domsforhandling eller i det første møte under domsforhandlingen ..... » 3,00

c. naar den ellers blir avgjort ved dom eller ved voldgift ..... » 5,00

Hvis forliksmændene ikke har truffet anden avtale, tilfalder betalingen for indkaldelse den forliksmand, som har utfærdiget indkaldelsen, hvorimot betalingen for behandling deles likt mellem forliksmændene.

§ 86. For behandling av en sak utenfor det faste møtested tilkommer der hver av forliksmændene:

a. naar saken blir negtet fremme, avvist, hævet, utsat, stanset eller henvist til retten ..... kr. 0,50

b. naar den blir forlikt eller avgjort ved dom eller voldgift ..... » 2,00

Desuten skal enhver av forliksmændene ha skyssgodtgjørelse efter gjældende lov og kr. 4,00 for hvert døgn eller del derav, som gaar med til reisen og opholdet paa stedet.

For indkaldelse betales i tilfælde efter § 85.

§ 87. For utskrift av forliksraadets retsbok med bekræft-

26 april. ning betales for hvert ark eller del derav kr. 0,50 til den av forliksmændene, som meddeler utskriften.

Samme betaling erlægges for attester.

§ 88. For kjendelse om erstatning, naar en part uteblir fra mæglingen, og for attest om, at en sak er henvist til retten, tilkommer der forliksmændene ingen betaling.

§ 89. Utgift til husrum og retsbøker for forliksraadet saavelsom skyssgodtgjørelse til forliksmændene for reiser til forliksraadets faste møtested utredes av vedkommende kommune.

Kapitel XIII.

Om betaling til domsmænd, skjønsmænd, retsvidner m. v.

§ 90. Domsmænd i en civil sak og skjønsmænd skal ha kr. 4,00 for hvert døgn eller del derav, som medgaar til saken, hvis ikke andet er bestemt. For reiser skal de ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen, dog saaledes, at i kostgodtgjørelsen for forretningsdagene kommer til fradrag den nævnte daglige godtgjørelse.

§ 91. Blir domsmænd i en civil sak tat av de særlige utvalg eller utenfor utvalgene eller utenfor de kredser, som er bestemt i lov om domstolene §§ 86 og 87, skal rettens formand tilkjende dem en betaling, som avpasses efter sakens beskaffenhet, reisens længde og den tid, som er anvendt. Nærmere forskrifter herom kan utfærdiges av Kongen.

Det samme gjælder, naar skjønsmænd blir tat blandt dem, som er opført i de særlige utvalg av domsmænd, eller utenfor skjønsmandsutvalget eller utenfor kommunen.

Fastsættelsen av betalingen er gjenstand for revision og kan forandres av vedkommende regjeringsdepartement.

Domsmænd og skjønsmænd skal i de her omhandlede tilfælde desuten ha lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen.

§ 92. Betaling efter §§ 90 og 91 utlægges av statskassen, men skal — med undtagelse av skyss- og kostgodtgjørelsen — erstattes den av vedkommende part efter reglerne i tvistemaalslovens §§ 169 og 170. Bestemmelserne i § 84 faar tilsvarende anvendelse.

§ 93. Hver av de mænd, som opnævnes for at overvære og avgi bevidnelse om lukers aapning, om utlosning, indlastning, opbevaring av ladning eller lignende, skal ha kr. 8,00 for den første dag og kr. 4,00 for hver av de senere dage, som medgaar til samme forretning.

§ 95. Retsvidner faar ingen betaling, uten naar det særskilt er bestemt ved lov.

§ 96. Naar retsvidner ved sjøforklaringer tages av det særlige utvalg av domsmænd, skal de ha kr. 4,00. For særskilte reisedage skal de desuten ha kr. 4,00 for hvert døgn eller del derav, hvilken godtgjørelse fordeles forholdsmæssig paa de forskjellige forretninger, hvis flere avholdes paa samme reise. Reglerne i § 8 om, hvad der skal ansees som én forretning, gjælder ogsaa her. 26 april.

Retsvidner, som benyttes under skifte- og konkursbehandling eller akkordforhandling, tilkommer kr. 0,80. Ved retsmøter, som bare holdes for at avsi dom, kjendelse eller skifteutlodning, faar de ingen betaling. Registreringsvidner tilkommer kr. 1,50, naar registreringen ikke avholdes i bo, som ifølge lovgivningen om skifte i mindre dødsboer ikke kommer ind under skifterettens behandling. I særegne tilfælde kan retten bestemme forhøiet betaling for retsvidne ved registrering.

Vidner ved tvangsforretninger tilkommer kr. 0,80.

Den ovenfor bestemte betaling gjælder for hver forretning eller for hver dag, hvis samme forretning varer mer end én dag. De i § 128 tredje led (jfr. § 42) samt i § 64 første led og § 65 givne regler om, hvad der skal ansees som én forretning, gjælder ogsaa for vidner ved tvangsforretninger.

§ 98. Med hensyn til den godtgjørelse, som tilkommer lagrettemænd og domsmænd i straffesaker, har det sit forblivende ved de derom særskilt givne regler.

Domsmænd, som tjenstgjør ved retsmøter under de store saltvandsfiskerier og efter de gjældende regler ikke tilkommer kostgodtgjørelse, kan under omstændigheter, hvor billighet særlig taler derfor, av rettens formand tilkjendes en godtgjørelse, som dog ikke maa overstige kr. 5,00 daglig.

Godtgjørelsen til lagrettemænd og domsmænd utredes ogsaa i private straffesaker av statskassen.

Kapitel XIV.

Om betaling til dommere, magistrater og politiembedsmænd.

§ 100. For at motta penger eller værdipapirer, som skal tages i forvaring av en dommer (retsskriver) eller en politiembedsmand, tilkommer denne en av tusen, dog aldrig under kr. 1,00 eller over kr. 10,00 for hver særskilt deposition.

For værdipapirer beregnes gebyret efter deres antagelige salgsværdi.

26 april.

Kapitel XVI.

Om betaling til sakførere, til saksøkeren ved tvangsfuldbyrdelse samt til læger, jordmødre, translatører, utskiftningsformænd og landmaalere.

§ 107. For møte under en utlægsforretning eller anden tvangsforretning, som angaar en bestemt sum, tilkommer en saksøker, som derom nedlægger paastand, enten han møter selv eller ved fuldmægtig:

a. naar hovedstolen ikke er over kr. 200,00 ..... kr. 2,00
b. naar den er over kr. 200,00, men ikke overstiger kr. 1 000,00 ..... » 4,00

Overstiger hovedstolen kr. 1 000,00, tilkommer der ham et av forretningens bestyrer avpasset salær fra kr. 4,00 til kr. 10,00. Dog kan bestyreren i særegne tilfælde paa grund av forretningens beskaffenhet, længden av foretat reise, fordringens størrelse m. v. bestemme et høiere salær, som dog ikke maa overstige kr. 50,00.

For møte ved en tvangsforretning, som ikke angaar en bestemt sum, tilkommer saksøkeren samme godtgjørelse som for møte ved en forretning, hvis hovedstol overstiger kr. 1 000,00.

Med hensyn til, hvad der skal ansees som én forretning, gjælder reglerne i § 64 første led og § 65.

§ 108. Ved auktion over gods, som en fordringshaver lar bortsælge til fyldestgjørelse av sin fordring, maa fordringshaveren for begjæringen om auktion og møte ved denne og som godtgjørelse for opkræverens arbeide og ansvar ikke beregne skyldneren til last mer end henholdsvis 2 og 4 av hundrede av det til fyldestgjørelse av hans fordring utkomne beløp, efter som de solgte formuesgjenstande er av den i § 37 litra a første punktum eller litra b omhandlede art.

Naar en fordring er anvist til indkrævning, maa saksøkeren som godtgjørelse for sit eget eller opkræverens arbeide og ansvar ikke uten namsrettens samtykke beregne saksøkte til last mer end 2 av hundrede av det indkomne beløp.

§ 111, fjerde led. Naar en autorisert translatør tilkaldes som tolk i retten, skal denne, forsaavidt ingen anden overenskomst er truffet, tilkjende ham betaling, som avpasses efter det anvendte arbeide og længden av den reise, som maatte være tilbakelagt. Det samme gjælder, naar en anden sprogkyndig mand har maattet tilkaldes. Fastsættelsen av betalingen er gjenstand for revision og kan forandres av vedkommende regjeringsdepartement.

Kapitel XVII. 26 april.

Om betaling til lensmænd, namsmænd og stevnevidner paa landet m. v.

§ 114. For forkyndelser, som utføres av et stevnevidne alene, saasom av forliksindkaldelse, stevning, dom eller kjendelse i en civil sak, betales kr. 1,60. For forkyndelser, som utføres av et stevnevidne under tilkaldelse av et vidne, saasom av beskikkelse, betales kr. 2,40. Betalingen beregnes særskilt for hver person, for hvem forkyndelsen sker.

For denne betaling meddeles tillike de foreskrevne bevidnelser om forkyndelsen. For bevidnelse efter lov om domstolene § 163 betales kr. 0,50.

Forlanges ellers nogen attest om, hvad der er forrettet, betales kr. 0,80.

For at bekræfte avskrift av et dokument, som skal forkyndes, tilkommer stevnevidnet kr. 0,20 for hvert ark eller del derav. Utfærdiger han selv avskriften, tilkommer han for beskrivelse og bekræftning kr. 0,80 for hvert ark eller del derav, og hvis avskriften optages efter meddelelse gjennem telefon den dobbelte betaling.

For at bekræfte, at flere eksemplarer av et dokument, som skal forkyndes, er likelydende, tilkommer stevnevidnet intet for det første eksemplar, men for de øvrige samme betaling som for at bekræfte avskrifter.

I distrikter, hvor betalingen for forkyndelser maatte vise sig utilstrækkelig, kan Kongen efter herredsstyrets anbefaling bestemme en passende forhøielse, likesom tidligere fastsat forhøielse fremdeles blir gjældende.

For forkyndelse i anbefalt brev med de foreskrevne bevidnelser betales kr. 0,50.

§ 116. For protest av veksel, check eller anvisning og sammes beskrivelse tilkommer lensmanden den i § 58 bestemte betaling.

Vidner, som i nødsfald optar protest istedenfor lensmanden, tilkommer for protesten og sammes beskrivelse halvdelen av den i § 58 bestemte betaling. Indføres protesten i lensmandens protokol, tilkommer der ham den i § 58, sidste led, bestemte betaling.

§ 117. For tilsigelse tilkommer lensmanden, naar hans tjeneste dertil forlanges, kr. 1,00 for hver person, som tilsiges.

Hvis samme person samtidig tilsiges til forskjellige forretninger, betales kr. 1,00 for hver forretning.

De i § 8, § 42, § 64 første led og § 65 givne regler om, hvad der skal ansees som én forretning, kommer ogsaa her til anvendelse.

26 april.

I følgende tilfælde betales intet for tilsigelse:

a. av retsvidner til faste retsdage og tinglysningsting, til retsmøter i straffesaker og saker om farskap eller bidragspligt efter lov nr. 3 av 10 april 1915 kap. II;
b. av vidner ved registrering i bo, som ifølge lovgivningen om skifte i mindre dødsboer ikke kommer under skifterettens behandling;
c. av vidner ved de i § 47 omhandlede auktioner;
d. av vidner ved utlægsforretninger i anledning av gjældsfordringer, hvis hovedstol ikke overstiger kr. 1 000,oo, ved utpantningsforretninger samt ved utkastelsesforretninger over husmænd.

For tilsigelse av lagrettemænd, domsmænd og skjønsmænd tilkommer lensmanden lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen.

Forlanges lensmandens tjeneste ved tilsigelse av mandskaper til fremmøte ved eksercerøvelser og mønstringer eller av militær transportskyss, tilkommer han derfor lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse.

§ 118. Den betaling, som ifølge §§ 114 og 117 tilkommer lensmand eller stevnevidne for forkyndelser og tilsigelser, som utføres efter paalæg av en offentlig myndighet, utredes av statskassen, men erstattes denne av vedkommende part eller rekvirent. Ved forkyndelse av domme og kjendelser paahviler erstatningspligt i alle tilfælde saksøkeren.

Er saken benefisert, utredes godtgjørelsen endelig av statskassen, naar den skulde erlægges eller erstattes av den benefiserte part.

§ 119. For læsning eller opslag av stevninger eller av bekjendtgjørelser om auktioner, skifter eller andre private forretninger tilkommer lensmanden kr. 0,80 for hver gang læsning eller opslag finder sted.

Omhandler samme bekjendtgjørelse flere særskilte forretninger, betales særskilt for hver. Herfra undtages bekjendtgjørelse om flere efter begjæring av samme saksøker tillyste auktioner, naar disse i henhold til § 128 tredje led, jfr. § 42, regnes som én forretning, samt bekjendtgjørelse angaaende anbudsmøter i anledning av arbeider vedkommende offentlige veier og broer.

For den fastsatte betaling har lensmanden tillike at paategne bekjendtgjørelsen attest om, at den har været læst eller opslaat.

Lensmanden tilkommer ikke betaling for

a. bekjendtgjørelse, som angaar justis-, politi-, sundhets-, utskrivnings-, post- og skyssvæsenets anliggender, avhol-

delse av faste retsdage og forliksraadsmøter, tinglysnings- 26 april.
ting, offentlige valg eller andre offentlige anliggender;
b. bekjendtgjørelse fra fattigstyret om fattigvæsenets anliggender.

§ 120. For at bestyre besigtelses-, skjøns- og takstforretning tilkommer lensmanden kr. 4,00 for hver forretningsdag.

I de i lov angaaende ret til hval av 22 mai 1869 § 7, jfr. §§ 3 og 4, omhandlede tilfælde tilkommer han for hver forretning kr. 15,00.

I de forannævnte tilfælde tilkommer lensmanden desuten lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse.

For at bestyre de i efternævnte love omhandlede forretninger tilkommer han kun lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse:
lov om husmandsvæsenet av 24 september 1851 § 13, bokstav c;
lov om jernveier av 7 september 1854 § 2, bokstav d;
lov om lapperne i de forenede riker av 2 juni 1883 § 4;
lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 13;
lov om anlæg for telegraf, telefon og lignende meddelelsesmidler av 9 juni 1903 § 9.

§ 121. For avholdelse av skattetakster i henhold til lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 § 4 og lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 66, jfr. lov om skattetakster av 19 august 1845, erholder lensmanden saadan godtgjørelse, som av overøvrigheten bestemmes.

§ 123. For avholdelse av en utlægsforretning eller anden i § 62 omhandlet forretning tilkommer namsmanden den i nævnte paragraf, jfr. §§ 63—65, fastsatte betaling, derimot ikke skyss- og kostgodtgjørelse.

I distrikter, hvor denne betaling maatte vise sig utilstrækkelig, kan Kongen efter anbefaling av herredsstyret bestemme en passende forhøielse.

Indstilles forretningen, før den er paabegyndt, men efterat namsmanden har begit sig paa veien til forretningsstedet, erlægges halv betaling.

For avholdelse av utlægsforretning til inddrivelse av bøter og omkostninger, tilkjendt det offentlige i straffesak, tilkommer der namsmanden det i § 125 bestemte gebyr samt lovbestemt skyssgodtgjørelse, hvilken sidste utredes av statskassen.

Uten særskilt betaling har namsmanden paa forlangende at meddele saksøkeren en bekræftet utskrift av forretningen. For senere utskrifter betales efter § 142.

§ 124. Naar namsmanden efter saksøkerens begjæring meddeler dem, som er forpligtet efter en utlagt fordring eller anden rettighet, underretning om utlægget med forbud mot

26 april. at betale eller yde til saksøkte, tilkommer der ham kr. 0,50 for hver underretning, som meddeles skriftlig.

§ 125. For utpantning tilkommer bestyreren:

naar summen ikke er over kr. 10,00	kr. 0,50
over kr. 10,00, men ikke over kr. 20,00	» 1,00
over kr. 20,00, men ikke over kr. 50,00	» 1,50
over kr. 50,00, men ikke over kr. 200,00	» 2,00
over kr. 200,00, men ikke over kr. 500,00	» 3,00
over kr. 500,00, men ikke over kr. 1 000,00	» 4,00
over kr. 1 000,00	» 5,00

Den samme betaling — dog i intet tilfælde over kr. 2,00 — erlægges ogsaa, naar skyldneren, før forretningen avholdes, men efterat bestyreren i den anledning har begit sig paa reisen, betaler, hvad han skylder.

Utpantning, der avholdes efter begjæring av samme ansøker, ansees i henseende til gebyrets beregning som én forretning, selv om den sker efter forskjellige restanselister, naar den enten avholdes hos samme skyldner eller til samme tid hos flere fællesforpligtede.

Vedkommer fordringen flere faste eiendomme, eller maa utpantning foretages paa forskjellige steder, erlægges særskilt betaling for hver eiendom og for ethvert av de steder, hvor bestyreren maa indfinde sig.

Maa forretningen utsættes, faar § 63 tilsvarende anvendelse.

Naar ved utpantning intet eller utilstrækkelig utlæg erholdes, utredes betalingen av saksøkeren.

Uten særskilt betaling har bestyreren paa forlangende at meddele saksøkeren en bekræftet utskrift av utpantningsforretningen. For senere utskrifter betales efter § 142.

For paakrav efter lov om tvangsfuldbyrdelse § 102 tilkommer der namsmanden kr. 0,50.

§ 126. Naar nogen, efterat restanseliste er utfærdiget, men før utpantning foregaar, indbetaler skyldig restanse eller avdrag paa samme til lensmanden, tilkommer denne i avskrivningspenger kr. 0,10 for hver kr. 10,00 eller del derav, som indbetales, dog ikke under kr. 0,15 eller over kr. 1,00.

Naar samme skyldner samtidig indbetaler flere beløp efter samme eller forskjellige restanselister, beregnes avskrivningspenger kun én gang for det samlede beløp av de forskjellige indbetalinger, medmindre disse vedkommer forskjellige faste eiendomme, eller restanserne skyldes til forskjellige berettigede, i hvilke tilfælde avskrivningspenger beregnes særskilt for hver eiendom eller berettiget.

Lensmanden tilkommer avskrivningspenger for alle restaser, der er gjenstand for inddrivelse ved utpantning. Endvi-

dere tilkommer lensmanden avskrivningspenger, naar han ind- 26 april.
fordrer resterende avdrag og renter til statskassen og offentlige fond, saafremt betaling foregaar, før saken er behandlet i forliksraadet.

Naar indfordringen av ovennævnte restanser istedenfor til lensmanden er overdradd til nogen anden, tilkommer denne de ovenfor bestemte avskrivningspenger.

§ 127. Forsaavidt skatteopkrævning og anden indfordring i henhold til lov av 21 juli 1894 foregaar ved lensmanden (eller en dertil antat opkræver), tilkommer denne de i forrige paragraf bestemte avskrivningspenger, naar indbetaling av skyldig restanse av saadan art som der omhandlet finder sted, efterat det til skattens opkrævning anordnede skattemøte er avholdt eller — forsaavidt angaar indfordring, der ikke foregaar paa skattemøte — efterat en maaned efter forfaldstid er forløpet, men førend utpantning foregaar eller saken behandles i forliksraadet.

§ 128. For at forberede en tvangsauktion eller anden i § 37 nævnt auktion tilkommer namsmanden kr. 4,00.

For at avholde auktionen tilkommer namsmanden kr. 4,00 for hver dag, forretningen varer, samt lovbestemt skyssgodtgjørelse. Avholdes fler end én forretning paa samme dag, tilkommer han halv betaling for hver av de øvrige forretninger.

Med hensyn til, hvad der skal ansees som én forretning, gjælder reglerne i § 42. Som én forretning ansees dog i alle tilfælde de i § 47 omhandlede auktioner, forsaavidt de er tillyst til avholdelse paa samme sted og samme dag.

Namsmandens tilkommende utredes av statskassen eller, forsaavidt angaar de i § 47 omhandlede auktioner, av vedkommende debitorer overensstemmende med regelen i nævnte paragraf.

§ 129. For lovbestemt medvirken til anden dækningsforfølgning tilkommer der namsmanden den samme betaling, som han vilde ha kunnet beregne for at forberede og avholde tvangsauktion.

Ved beregningen herav faar reglerne i § 128 tredje led tilsvarende anvendelse ogsaa paa anden dækningsforfølgning, forsaavidt dertil er anledning.

§ 130. Skuldę den i § 129 fastsatte betaling i særlige tilfælde vise sig uforholdsmæssig lav, kan høiere godtgjørelse beregnes, hvis namsretten gir samtykke. Nærmere forskrifter herom kan gives av Kongen.

§ 131. For at motta penger eller værdipapirer, som skal tages i forvaring av lensmanden (namsmanden), tilkommer

26 april. denne en av tusen, dog aldrig under kr. 1,00 eller over kr. 10,00 for hver særskilt deposition.

For værdipapirer beregnes gebyret efter deres antagelige salgsværdi.

§ 137 ophæves.

§ 142. For utskrifter med bekræftning saavelsom for attester tilkommer lensmanden (namsmanden), naar ikke andet i nærværende lov er bestemt, kr. 0,80 for hvert ark eller del derav.

For attester om vernepligtige mandskapers tilladelse til utvandring i henhold til lov om vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910 § 15 erlægges kr. 2,00.

For at bekræfte underskrifter tilkommer lensmanden eller stevnevidnet kr. 0,50 for hver underskrift.

Kapitel XVIII.

Om betaling til tjenstemænd, som i kjøpstæderne utfører forkyndelser, tilsigelser og bekjendtgjørelser eller forretter som namsmænd.

§ 144. For forkyndelse betales i kjøpstæderne halvdelen av de i § 114 første led bestemte gebyrer.

For denne betaling meddeles tillike den foreskrevne bevidnelse om forkyndelsen. For bevidnelse efter lov om domstolene § 163 betales kr. 0,50.

Forlanges ellers nogen attest om, hvad der er forrettet, betales kr. 0,80.

For at bekræfte avskrift av dokument, der skal forkyndes, tilkommer stevnevidnet kr. 0,20 for hvert ark eller del derav. Utfærdiger han selv avskriften, tilkommer han for beskrivelse og bekræftning kr. 0,80 for hvert ark eller del derav, og hvis avskriften optages efter meddelelse gjennem telefon, den dobbelte betaling.

For at bekræfte, at flere eksemplarer av et dokument, som skal forkyndes, er likelydende, tilkommer stevnevidnet intet for det første eksemplar, men for de øvrige samme betaling som for at bekræfte avskrifter.

For forkyndelse i anbefalt brev med de foreskrevne bevidnelser betales kr. 0,50.

For de forkyndelser, som omhandles i § 115, erlægges ingen betaling.

§ 145. For at bekræfte underskrifter tilkommer stevnevidnet kr. 0,50 for hver underskrift.

§ 146. For optagelse av vekselprotest og sammes beskrivelse tilkommer hovedstevnevidnet den i § 58 bestemte betaling.

Vidner, som i nødsfald optar protest istedenfor hoved-

stevnevidnet, tilkommer for protesten og sammes beskrivelse 26 april.
halvdelen av den i § 58 bestemte betaling. Indføres protesten i hovedstevnevidnets protokol, tilkommer der ham den i § 58 sidste led bestemte betaling.

§ 148. For tilsigelse av retsvidner til faste retsdage og tinglysningsting erlægges ingen betaling. For tilsigelse av lagrettemænd og domsmænd samt av retsvidner i straffesaker og de saker, som nævnes i § 11 bokstav a, b og c, betales av statskassen en viss aarlig godtgjørelse, der bestemmes av Kongen.

§ 149. Bestemmelserne i § 118 faar tilsvarende anvendelse.

§ 151. For utlægshandlinger og dermed likestillede tvangsforretninger saavelsom for tvangsauktioner og dermed likestillede auktioner samt lovbestemt medvirken til anden dækningsforfølgning tilkommer namsmanden samme betaling, som er fastsat i foregaaende kapitel, hvis ikke andet er bestemt.

Likeledes gjælder, hvad der i § 131 er bestemt.

§ 152. For utpantning tilkommer bestyreren:

naar summen ikke er over kr.	25,00			kr.	0,30
over kr.	25,00,	men ikke over kr.	50,00	»	0,60
over kr.	50,00,	men ikke over kr.	100,00	»	1,00
over kr.	100,00,	men ikke over kr.	200,00	»	1,50
over kr.	200,00,	men ikke over kr.	400,00	»	2,00
over kr.	400,00,	men ikke over kr.	600,00	»	3,00
over kr.	600,00,	men ikke over kr.	1 000,00	»	4,00
over kr.	1 000,00			»	5,00

Iøvrig gjælder, hvad der i § 125 er bestemt.

Naar nogen, efterat restanseliste er utfærdiget, men før utpantning foregaar, indbetaler skyldig restanse eller avdrag paa samme, erlægges avskrivningspenger som i § 126 bestemt. Dette gjælder dog ikke, hvis vedkommende oppebørselsbetjent selv har at foreta utpantningen.

§ 153. Naar skatteopkrævning og anden indfordring i henhold til lov av 21 juli 1894 foregaar ved særskilt hertil beskikkede mænd, tilkommer disse avskrivningspenger som i § 127 bestemt.

Kapitel XX.

Almindelige bestemmelser.

§ 156. Bestemmelserne i første avdeling kommer ogsaa til anvendelse, naar en forretning utføres ved kommissarier eller ved overordentlige domstoler, saaledes at gebyr for retssaker beregnes som i § 7, jfr. § 19 næstsidste led, bestemt.

Ved de skjønskommissioner, som er anordnet ved lov om bygningsvæsenet i Kristiania av 26 mai 1899 § 12 og til-

26 april. svarende bestemmelser i andre love om bygningsvæsenet, erlægges ingen betaling til statskassen.

§ 158. Utgifter ved husrum til herreds- og byrettenes retsmøter paa faste tingdage til behandling av tvistemaal og andre forretninger, som samtidig foretages i samme lokale, utredes av de kommuner, for hvilke tingdagene er fastsat. Mellem flere herreder fordeles utgiftene i forhold til deres matrikelskyld. Kjøpstæder og ladesteder, som har særskilt kommnestyre, bidrar efter overenskomst mellem vedkommende kommunestyrer, men hvis de ikke blir enige, i det forhold, som Kongen bestemmer.

Utgifter ved husrum til formynderting utredes av vedkommende amtskommune. Hvor ikke anden overenskomst er truffet, er betalingen kr. 6,oo.

§ 159. Utgifter ved husrum til de i lov av 21 juli 1894 omhandlede skattemøter utredes av vedkommende herredskasse. Holdes skattemøtet paa lensmandens (opkræverens) kontor eller bopæl, betales kr. 3,oo.

§ 160. Maa husrum leies til nogen anden i denne lov omhandlet forretning eller til retsmøte i straffesaker, betales kr. 3,oo, hvis ikke anden overenskomst træffes. Avholdes samme dag flere forretninger i samme rum, betales som for én forretning, idet godtgjørelsen fordeles paa de forskjellige forretninger.

§ 161. For husrum til tinglysningsting og retsmøter, som kun holdes til avsigelse av dom, kjendelse eller skifteutlodning, erlægges ingen betaling, naar de holdes paa bestyrerens kontor eller bopæl.

§ 162. Utgifter ved anskaffelse av protokoller til pantebøker og panteregistre samt av protokoller til bruk ved militære retter, herreds- og byretter, som bestaar av flere dommere, overrettene, lagmandsrettene, Høiesteret og Høiesterets kjæremaalsutvalg samt for sætte-embedsmænd og kommissarier bæres av statskassen. Det samme gjælder protokoller over lagrettemænd, domsmænd og retsvidner.

Mandtalsprotokoller over de efter grundloven stemmeberettigede betales av statskassen og andre protokoller over stemmeberettigede av kommunen.

Forsaavidt ikke andet er fastsat, anskaffer vedkommende embeds- og bestillingsmænd forøvrig selv sine protokoller.

§ 164. For utlaan av irettelagte dokumenter erlægges ingen betaling.

§ 169. Den fritagelse for eller moderation i betalingen for offentlige forretninger, som er tilstaat visse indretninger og ikke særskilt er omhandlet i nærværende lov, vedblir fremdeles.

Ved overenskomst med fremmed stat kan Kongen under 26 april.
forutsætning av gjensidighet frafalde krav paa erstatning for utgifter, som voldes ved forkyndelse av dokumenter her i landet efter den fremmede stats anmodning. Omkostningene utredes i tilfælde av statskassen.

§ 171. For reiser i anledning av forretninger, som ikke er særskilt omhandlet i denne lov, tilkommer herreds- og bydommere og politiembedsmænd under de almindelige betingelser lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen, hvis ikke andet er foreskrevet.

Maa der i anledning av militær retssak foretages reise, tilkommer retspersonalet lovbestemt skyss- og kostgodtgjørelse.

§ 175. Undlater nogen tjenestemand at iagtta de pligter, som paahviler ham efter denne lov, eller handler han forøvrig mot lovens bestemmelser, utfærdiges forelæg av vedkommende regjeringsdepartement, hvis forholdet kun utgjør en forseelse, for hvilken strengere straf end bøter ikke findes at burde anvendes.

II.

Tiden for denne lovs ikrafttræden fastsættes ved særskilt lov.

Ved forretninger, som derefter behandles efter den ældre proceslovgivnings bestemmelser, erlægges avgifter overensstemmende med loven om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897. De nærmere bestemmelser, som findes nødvendige, kan gives av Kongen.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 26 april.

1. I medhold av byformandskapslovens § 40 meddeles approbation paa Kongsberg bystyres beslutning av 9 mars 1917 om at oprette et folkeregister for Kongsberg.
2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes den av Kongsbergs bystyre i møte den 9 mars 1917 og 5 april 1918 vedtagne vedtægt for folkeregistret.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 8 i lov 26 april.
av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Aker kommune efter beslutning av herredsstyret kan kræve avstaat mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden kommunens grænser paa de i nævnte lov forøvrig fastsatte betingelser.

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

26 april. **Kongelig resolution***), hvorved den av Røykens herredsstyre i møte den 19 mars 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Røykens herred i Buskeruds amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med et par forandringer.

26 april. **Kongelig resolution****), hvorved med hjemmel av § 3 i lov nr. 5 av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Røykens herred i Buskeruds amt, fra 1 juli 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

26 april. **Kongelig resolution****), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at enhver, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Siljans herred i Bratsbergs amt, fra 1 juni 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

26 april. **Kongelig resolution*****), hvorved de i Namsos bystyremøte den 31 oktober 1911 besluttede vedtægter for handel med brukte eller kasserte ting i Namsos — med de forandringer, som blev vedtat i bystyremøte den 22 februar 1918 — stadfæstes i medhold av § 28, 1ste led, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjældende indtil videre.

26 april. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av lov om adgang for stat og kommune til at drive handel med visse slags varer av 17 august 1915 bestemmes:

a. at staten indtil videre kan sælge skotøi og færdige klær uten hinder av de forskrifter, som indeholdes i lov om handelsnæring av 16 juli 1907, og
b. at landets kommuner paa samme maate tillates indtil videre at sælge skotøi og færdige klær, som er indkjøpt eller tilvirket ved statsforanstaltning.

26 april. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade paa bufæ ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2det punktum, meddeles approbation paa de av Hurdals herredsstyre i Akershus amt, Røykens herredsstyre i Buskeruds amt, Sande herredsstyre i

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.
***) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor de stadfæstede vedtægter er indtat.

Jarlsberg og Larviks amt, Gjeitstrands herredsstyre i Søndre Trondhjems amt samt Skatvals herredsstyre i Nordre Trondhjems amt henholdsvis under 16 mars 1918, 19 mars 1918, 8 april 1918, 16 februar 1918 og 27 mars 1918 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred paatræffes uten ledsager i beitestrækning i den tid, bufæ beiter, kan saavel grundeieren som bufæets eier eller besidder og enhver i strækningen havneberettiget straks la dræpe paa stedet eller, inden 3 maaneder, kræve dræpt ved politiets foranstaltning. 26 april.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at der for de i sæterdalen »Dalsiden« i Lesja herred, Kristians amt, beliggende fiskevand for et tidsrum av 5 aar fra 23 mai 1918 at regne skal gjælde følgende fiskeriregler: 26 april.

a) Bruk av oter er forbudt.
b) I tiden fra og med 26 september til og med 31 oktober skal alt fiske være forbudt.
c) Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Punkt 4 i de ved kongelig resolution av 15 april 1910 fastsatte fiskeriregler for visse dele av Lesja herred, ophæves fra 23 mai 1918 at regne, forsaavidt angaar sæterdalen »Dalsiden«.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Skedsmo herred, Akershus amt, i møte senest den 8 september 1917 besluttede skogvedtægter for herredet. 26 april.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Gransherads herred, Bratsbergs amt, i møter 13 august 1917 og 6 april 1918 besluttede skogvedtægter for herredet. 26 april.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Heddals herred, Bratsbergs amt, i møte den 6 oktober 1917 besluttede skogvedtægter for herredet. 26 april.

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.
**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor skogvedtægtene er indtat.

26 april. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Vegusdals herred, Nedenes amt, i møte den 12 januar 1918 besluttede skogvedtægter for herredet, — dog med et par forandringer.

26 april. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Ivelands herred, Nedenes amt, i møte den 26 januar 1918 besluttede skogvedtægter for herredet.

26 april. **Kongelig resolution*****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Ogndals herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 14 december 1917 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

26 april. **Kongelig resolution**†), hvorved der i medhold av § 44 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 bestemmes, at hare skal være fredet det hele aar inden Fillans, Sandstads, Hitra, Kvenvær, Nord-Frøya og Sør-Frøya herreder i Søndre Trondhjems amt.

Bestemmelsen gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1923.

26 april. **Kongelig resolution**†), hvorved i medhold av § 44 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 bestemmes, at aarskalv av elg skal være fredet det hele aar inden Søndre Trondhjems amt.

Denne bestemmelse gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1922.

26 april. **Kongelig resolution**††), hvorved de i møter den 31 mars 1916 og 8 mars 1918 vedtagne nye statutter for fællesfløtning i Urula og Audøla i Sør-Aurdals herred, Kristians amt, samt de i samme møter vedtagne regler for behandlingen av krabas- og bundtømmer i samme elver approberes i medhold av lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 samt lov om behandlingen av

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor de stadfæstede skogvedtægter er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor skogvedtægtene er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor de nye skogvedtægter er indtat.

†) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

††) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor de omhandlede statutter og regler m. v. er indtat.

krabas- og bundtømmer av 12 juli 1848, § 2, som gjældende indtil videre m. v. 26 april.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 1 i lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 bestemmes, at grænserne for det den almindelige bygningslovgivning ved kongelig resolution av 12 oktober 1917 underlagte strøk Sundløkken—Grætnæs—Aarum i Borge herred, Smaalenene amt, forandres overensstemmende med Borge herredsstyre beslutning i møte den 18 mars 1918, og at strøket med den ændrede begrænsning overgaar til egen kommune i bygningsvæsenets anliggender. 26 april.

Kongelig resolution**), hvorved Provianteringsdepartementet bemyndiges til straks at iverksætte hvalfangst for statens regning paa kyststrækningen fra Sklinna i Nordre Trondhjems amt til grænsen mot Rusland. 26 april.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 26 april.

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 fastsættes for lastning i Rosario samt for lastning i 2 havner fra La Plata nedenfor avgivne tillæg til de ved kongelig resolution av 19 april 1918 bestemte maksimalfragter for transport til Norge fra La Plata med norske damp- og motorfartøier av korn, mel, linfrø, linolje, huder, flesk, kjøtt og tarmer, oljemel og oljekaker, quebracho og uld.

II. De i post I omhandlede tillæg fastsættes saaledes: For lastning i Rosario kr. 7,50 pr. ton à 1 016 kg. samt for lastning i 2 havner kr. 5,00 pr. ton à 1 016 kg. ekstra.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nævnte lovs § 4 til i særlige tilfælde at dispensere fra de fastsatte maksimalfragter.

IV. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at det offentlige arbeidskontor i Molde henlægges til Trøndelagens kreds for den offentlige arbeidsformidling. 26 april.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til post 2 i de ved Stortingets beslutning av 9 juni og kongelig resolution av 6 juli 1891 fastsatte koncessionsvilkaar indrømmes A/S Vinoren Sølvverk en yderligere utsættelse av 26 april.

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor de forandrede grænser for omhandlede strøk er beskrevet.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

26 april. 1 — et — aar fra 1 mai 1918 at regne med driftens paabegyndelse i de selskapet tildelte 27 utmaal i Kongsbergs Sølvverks grubefelt paa det vilkaar, at der til enhver tid arbeides med mindst 50 — femti — mand, fordelt paa et eller flere utmaal efter selskapets valg.

26 april. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa det av Leirviks bygningsrepræsentantskap i møte den 28 februar 1918 vedtagne regulativ for betaling for behandling av bygningsanmeldelser og for bygningstilsyn m. v. i Leirviks bygningskommune.

26 april. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamling den 30 november 1917 vedtagne forandringer i §§ 4 og 19 i den ved høieste resolution av 22 juni 1894 — jfr. resolutioner av 20 mai 1902, 31 mai 1912 og 14 juni 1913 — approberte plan for Nordre Aurdals gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger.

26 april. **Kongelig resolution**, hvorved der i medhold av § 2 i lov om kommunale provianteringsraad av 26 juli 1916, jfr. tillægslov av 14 december 1917, fastsættes forskrifter for de kommunale provianteringsraads organisation, virksomhet m. v.

Denne resolution træder i kraft straks.

Samtidig ophæves de ved kongelig resolution av 26 august 1916 utfærdigede forskrifter for de kommunale provianteringsraad.

26 april. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at fastsættelse av priser ved omsætning av træmaterialer (undtagen ved) i henhold til lov av 14 mai 1917 nr. 2 og 6 juli samme aar nr. 1 overgaar fra Industriforsyningsdepartementet til Landbruksdepartementet.

26 april. **Rundskrivelse***) fra Socialdepartementet til amtmændene.

Ved departementets rundskrivelse av 8 mai f. a. blev fastsat regler angaaende utlevering av spiritus, brændevin og vin m. v. til medicinsk bruk, og ved rundskrivelse av 13 mars 1918 blev foretat ændringer heri, forsaavidt angaar lægers forskrivning av brændevin, spiritus og spiritusholdige blandinger.

I tilslutning til forslag fra medicinaldirektøren bestemmer departementet herved i medhold av lov av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelig resolution av 7 februar 1913, at der herefter indtil videre skal gjælde følgende

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

regler angaaende utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og vin til medicinsk bruk efter forskrivning av **tandlæge:** 26 april.

1. Utlevering fra apotek av spiritus av alle styrkegrader samt av konjak eller hete vine maa til tandlæge kun finde sted efter attest. Saadan attest, som tandlægen ikke kan utstede til patienter, men kun til eget bruk til benyttelse paa sit kontor, maa utfærdiges paa en dertil autorisert blanket.
2. Attester, hvorefter de nævnte varer er utlevert, skal forsynes med ekspeditørens paategning om, naar han har utlevert varen. Attesten blir at opbevare paa apoteket.
3. Av konjak eller hete vine og spiritus av alle styrkegrader maa for hver gang utleveres høist ½ flaske eller 325 gram.
4. Der kan ikke forskrives mer end ialt 4 halvflasker pr. maaned.
5. Spiritusholdige blandinger kan av tandlæge kun forskrives til utvortes bruk (til mundvand o. l.). De maa være saaledes sammensat, at de ikke egner sig til at misbrukes som nydelsesmidler.

De ved rundskrivelse av 8 mai 1917 utfærdigede bestemmelser ophæves, forsaavidt angaar utlevering av de deri nævnte stoffe til tandlæger.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelser straffes efter almindelig borgerlig straffelovs §§ 339 (punkt 2) eller 361, forsaavidt ikke anden strengere bestemmelse kommer til anvendelse.

Skrivelse*) fra Landbruksdepartementet, hvorved træffes forskjellige forføininger til iverksættelse av midlertidig lov om jordbruksproduktionen av 23 mars 1918 og midlertidig lov om kommunale næringsnævnder m. v. av samme dag. 26 april.

Skrivelse**) fra Landbruksdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvorved grænsen for det omraade inden Oddernes herred, som i skrivelse til amtmanden fra departementet av 2 mars 1918 er erklært smittet av potetkræft, er forandret, saaledes at lærer S. A. Hagtvedts eiendom paa gaarden Lund utgaar av omraadet. 26 april.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt i anledning av en forespørsel fra repræ- 27 april.

---

*) Bekjendgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor skrivelsen i sin helhet er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

27 april. sentantskapet for en bygningskommune, om det er bygningskommunens representantskap eller herredsstyret, som har at fatte beslutning om, at bygningskommunen skal være undergit husleieregulering efter loven av 14 december 1917.

Departementet uttaler, at det ifølge nævnte lovs § 1 er kommunestyret, som har at fatte beslutning om lovens anvendelse, herunder ogsaa om reguleringens mulige begrænsning til en viss del av kommunen. Departementet skulde imidlertid anse det naturllg, at kommunestyret i tilfælde som nærværende, forinden der fattes beslutning, forelægger saken til uttalelse for de stedlige bygningsmyndigheter.

29 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt, hvori paa foranledning av en forespørsel fra en ligningsnævnd uttales, at de i landskattelovens § 18, byskattelovens § 13, begges 6te led, indeholdte bestemmelser om beskatning av utskibningsvirksomhet ikke kan antages at komme til anvendelse i tilfælde, hvor den paagjældende vareeksport foregaar landværts.

29 april. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av hermetik av kjøt og fisk.

29 april. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet av 29 april, hvorved under henvisning til Provianteringsdepartementets skrivelse av 19 december 1917 om maksimalpriser paa elektriske artikler, deres punkt 8, bestemmes, at de fastsatte priser paa metaltraadlamper forhøies.

29 april. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 2 februar 1918 om maksimalpriser for salg av jern og staal bestemmes, at de fastsatte grundpriser for nogen sorter jern og staal nedsættes med 10 øre pr. kg.

30 april. **Stortingsbeslutning** [1]) angaaende Universitetsbudgettet.

Der besluttedes bl. a.:

Stortinget samtykker i, at følgende almindelige bestemmelser gjøres gjældende for tjenestemænd ved Universitetet:

---

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. V, indtægtsbudgettets kap. 1 og utgiftsbudgettets kap. 2. Dok. nr. 24. Indst. S. XXI. St.tid. 1065—1103.

A. Ved optjening av alderstillæg efter docent- og amanuensis- 30 april.
regulativene medregnes tidligere ansættelse i statstjenesten eller ved statsunderstøttet institution av mindst ett aars varighet. Tjenestetid som adjunktstipendiat ved Universitetet beregnes halvt.

Tjenestemænd av docent- og amanuensisklassene beholder sin anciennitet ved overgang til lignende stilling ved andre stats- eller statsunderstøttede institutioner eller til overlærerstilling ved den høiere skole.

I tvilstilfælde avgjøres spørsmaalet om anciennitetens beregning av vedkommende departement.

B. Efter indstilling fra Universitetets myndigheter kan departementet bestemme, at veltjente tjenestemænd av lønningsklasse III efter 12 aars tjeneste tillægges topløn efter lønningsklasse II. Paa samme maate kan veltjente tjenestemænd av klasse II efter 12 aars tjeneste opnaa toplønnen efter klasse I.

Der bevilgedes videre 1 200 kr. som godtgjørelse til Universitetets rektor og 1 500 kr. som løn til en lektor i norsk. Det tidligere personlige docentur i fysik (for dr. Vegaard) besluttedes at skulle overgaa til fast docentur.

Benævnelsen bibliotekarer ved Universitetsbiblioteket besluttedes fra 1 juli 1918 forandret til første bibliotekarer (med avlønning 5 000 kr. foruten alderstillæg) og benævnelsen amanuensis forandret til bibliotekarer (med avlønning 3 200 kr. foruten alderstillæg); der bevilgedes gage 2 600 kr. til en særskilt amanuensis ved den middelalderske avdeling av Oldsaksamlingen.

Stortingsbeslutning[1]) om løn til en professor ved 30 april.
Bergens museum i vestlandsk dialektforskning.

Stortingsbeslutning[2]) om bevilgning til oprettelse 30 april.
av en fagskole for Finmarkens næringsliv.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 30 april.
det til bedste for lærere og lærerinder ved Drammens offentlige høiere almenskole oprettede »Legatum seculare« samt paa de under 20 mars 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 30 april.
det av fru Kirstine Berggrav ved testamente av 9 september 1915 oprettede »Jens Anton Berggravs og hustru Kirstine, født Øvergaards legat« til værdige trængende i Fredrikstad samt paa de under 26 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

[1]) Se St.prp. nr. 44. Indst. S. nr. 127. St.tid. s. 1063—1064.
[2]) Se St.prp. nr. 73. Indst. S. nr. 144. St.tid. s. 1103.

30 april. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt:

En husleienævnd hadde spurt, om opsigelse av en leieboer, som fandt sted den 29 september 1917, og hvorefter fraflyttelse skulde finde sted 14 dage senere, fremdeles staar ved magt, »naar huseieren den hele tid efter — indtil nu — har latt leieboeren være og mottat husleie«. Det er oplyst, at kommunal regulering av husleie blev indført i herredet ved kommunestyrets beslutning av 21 januar 1918.

Departementet bemerker, at det i telegram til en byfoged av 30 september 1916 (i Lovtidende) har uttalt, at opsigelse av en leieboer, som er foretat før kommunestyrets beslutning om regulering av husleie, er retsgyldig uten nævndens samtykke. I nærværende tilfælde synes det imidlertid at være et spørsmaal, hvorvidt ikke den omstændighet, at utleieren har latt leieren bli boende i omkring seks maaneder, efter at fraflyttelse i henhold til opsigelsen skulde ha fundet sted, og i denne tid har mottat husleie av ham, maa opfattes derhen, at opsigelsen den 29 september 1917 er bortfaldt. Spørsmaalet hører i tilfælde av tvist under domstolene.

30 april. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmanden i Stavanger amt:

En huseier hadde klaget over, at en leieboer, som var medlem av husleienævnden, hadde deltat i nævndens beslutning angaaende regulering av leiesummene i den gaard, vedkommende leieboer selv bodde i. Reguleringen gjaldt ogsaa leieboerens egen leilighet.

Departementet uttaler, at vedkommende medlem ikke burde ha deltat i sakens behandling i husleienævnden. Jfr. N. L. 1—5—6 og lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 § 32. Se ogsaa lov om skjøn, ekspropriationssaker og odelsløsning av 1 juni 1917 (nr. 1) § 17, 1ste led, og lov om domstolene av 13 august 1915 (nr. 5) § 106, nr. 1 og § 108.

Da nævndens beslutning imidlertid er gjentat i et senere møte, hvori varamanden deltok i vedkommende medlems sted, maa indvendingen mot beslutningens gyldighet paa grund av vedkommende medlems ugildhet formentlig hermed ansees bortfaldt.

30 april. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til Sjømilitære Korps, hvorefter departementet med hensyn til underofficerers sykeforsikringspligt antar, at de stadig tjenstgjørende underofficerer og menige — skoleelever undtat —, hvis aarlige indtægt ikke overstiger kr. 3 000,00, er forsikringspligtige uten hensyn til, at de i lønsregulativet er sikret fri læge og medicin.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, bl. a. bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt hoteller, kafeer, restauranter, herunder ogsaa dampskibsrestauranter, spiseforretninger og enhver anden forretning, som serverer mat mot godtgjørelse, paa de to ukedage tirsdag og fredag at servere retter, som er tilberedt av kjøt eller flesk. 30 april.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kjøbmand P. A. Fagstads arvinger efter hans ønske oprettede »P. A. Fagstads legat for fattige i Kristiania« samt paa de under 8 august 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 1 mai.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kjøbmand P. A. Fagstads arvinger efter hans ønske oprettede »P. A. Fagstads legat til driftsfond for Kristiania indremissions Arbeidshjem« samt paa de under 28 september 1917 og 4 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 2 mai.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fabrikeier i Bergen Chr. Campbell Andersen og hustru ved gavebrev av 4 mars 1918 oprettede »Kjøbmand Johan Jensen og hustru Joakime født Paulsens legat for værdige trængende av borger- og embedsklassen« i Arendal og omegn samt paa de under 7 mars 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 2 mai.

Lov**) [1]) indeholdende forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911. 3 mai. Nr. 1.

I.

Følgende paragraffer i skatteloven for landet av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 2. Som eiendomsskat blir til amtskommunen at utskrive mindst kr. 2,00 og høist kr. 5,00 pr. skyldmark. Under særegne forhold er der adgang til at overskride maksimumsgrænsen kr. 5,00, hvis vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker. Eiendomsskatten maa i almindelighet ikke utgjøre mer

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor skrivelsen sin helhet er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

[1]) St.besl. 30 april. Se Ot.prp. nr. 25 og nr. 27 for 1917. Dok. nr. 48 med tillæg for 1917. Dok. nr. 2 for 1918. Indst. O. I (1918). Indst. O. XXXX (1917). St.tid., forh. i Ot. s. 179—396, 579—582; i Lt. 84—124, 126.

3 mai. Nr. 1.

end halvdelen av amtskommunens hele skattebehov. Dog kan den utgjøre indtil to tredjedele av dette behov, naar den ikke overstiger kr. 4,00 pr. skyldmark.

Eiendomsskatten til amtet maa ikke for noget aar nedsættes eller forhøies med mer end kr. 0,50 pr. skyldmark, medmindre større nedsættelse eller forhøielse er nødvendig for at holde skatten inden de foreskrevne grænser.

Paa de i § 8 under bokstav b omhandlede eiendomme blir første gang efter denne lovs ikrafttræden at utskrive kr. 1,00 pr. skyldmark. Dette beløp forhøies derefter aarlig, indtil det er bragt i høide med det beløp, der utskrives pr. skyldmark paa de i nævnte paragraf under bokstav a omhandlede eiendomme. Forhøielsen sker hvert aar med kr. 1,00 — det sidste aar i tilfælde med det mindre gjenstaaende beløp — pr. skyldmark.

Naar denne lov træder i kraft, skal eiendomsskatten til amtet, hvor den ellers vilde komme til at overstige de foran bestemte grænser, nedsættes til det tillatte maksimum, idet der aarlig av foregaaende aars skat paa de i § 8 under bokstav a omhandlede eiendomme avgaar mindst kr. 0,50 — eller i tilfælde det mindre gjenstaaende beløp — pr. skyldmark. Nedsættelsen skal foregaa eller ta sin begyndelse senest det andet aar efter lovens ikrafttræden.

§ 4. Den amtsskat, som efter amtstingets fordeling i overensstemmelse med reglerne i forrige paragraf blir at utrede av et herred, opføres til utgift paa herredets budget for det nærmest paafølgende budgetaar sammen med herredets øvrige utgifter. Avholdes amtstinget til en saadan tid, at underretning om fordelingen ikke kan meddeles inden februar maaneds utgang, kan skatten med et skjønsmæssig beløp føres til utgift paa herredets budget for det kommende budgetaar eller, om dette ikke lar sig gjøre, paa det derpaa følgende budget. Den skal indbetales til amtskommunen i mindst 2 og høist 4 terminer efter amtstingets nærmere bestemmelse og til den av dette fastsatte tid. Første termin kan tidligst kræves indbetalt den 30 september i det budgetaar, for hvilket skatten har været opført til utgift i herredets budget. Sker indbetalingen ikke ved forfald, erlægges 5 pct. aarlig rente, indtil betaling finder sted.

§ 5. Eiendomsskatten til amtet blir med andre skatter at fordele og indforde av skattefogden (fogden), der, naar det av amtstinget forlanges, tillike oppebærer herredenes bidrag.

§ 14. Herredsstyret kan forlange, at skattefogden (fogden) skal fordele og indfordre eiendomsskatten til herredet i forbindelse med andre skatter. Ellers utføres fordelingen av ligningsnævnden. Til bruk for denne kan herredsstyret hos

vedkommende tjenestemand forlange utskrift av matrikelen mot godtgjørelse av sammes kostende. 3 mai. Nr. 1.

Viser det sig, at skatten for nogen eiendom er for lavt beregnet, eller at nogen eiendom urettelig er forbigaat, kan fornøden berigtigelse ske, dog ikke efter skatte-aarets utløp.

§ 16. Manden lignes for sin og hustruens samlede formue og indtægt, uanset om hustruen har særeiemidler og derav flytende indtægt, og uanset om nogen del av hustruens indtægt er erhvervet forut for egteskapet. Hustru kan dog begjære sig særskilt lignet for særeiemidler samt for utbytte av hendes selvstændige virksomhet (jfr. lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 § 31). Naar egtefæller er separert eller til stadighet lever adskilt fra hinanden, lignes de særskilt.

Formue og indtægt, som tilhører hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) under 15 aar, lignes underet med familieoverhodets (farens eller i tilfælde morens) formue og indtægt. Dog lignes barnet særskilt, naar det av sin indtægt helt forsørger sig selv, og indtægten ikke erhverves i hjemmet eller skyldes familieoverhodets bedrift.

§ 18. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;
d. verker, gruber, stenbrudd, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;
e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o. s. v.) samt for utførsel;
f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;
g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt badeetablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa

3 mai. Nr. 1.

tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbunden, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontor haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel i skatten i det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens tilvirkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, medtages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende (jfr. § 48).

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavel som enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eller faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

§ 19. Naar elektricitetsverker, derunder indbefattet kraftanlæg, med dertil hørende ledninger og fordelingsanlæg er skattepligtige i flere distrikter, fordeles nettoformuen til beskatning i overensstemmelse med de sedvanlige regler (jfr.

§ 36 tredje led). Av nettoindtægten blir indtil 5 pct. aarlig av de skattepligtige formuesværdier forholdsmæssig at fordele til beskatning med den ene halvdel paa samtlige disse værdier og med den anden halvdel paa værdien av kraftanlæg og fordelingsanlæg. Mulig overskytende indtægt kommer til beskatning i de distrikter, hvortil salg av elektrisk energi finder sted, i forhold til dettes størrelse. 3 mai. Nr. 1.

Er en kommune eier av saadanne anlæg som omhandlet i første led utenfor kommunens eget omraade, ansættes indtægten i vedkommende fremmede kommuner altid til 5 pct. av nettoformuen (jfr. § 36 femte led) i kraftanlægget og fordelingsanlægget og 2½ pct. av nettoformuen i ledningene. Sker omsætning av kraft utenfor kommunens omraade, blir som indtægt at beskatte den erholdte pris med fradrag av utgifter, herunder produktionsomkostninger beregnet i forhold til de omkostninger, der falder paa den samlede omsætning.

Naar der i et vasdrag findes et eller flere reguleringsmagasiner, der anvendes til at forøke vasdragets naturlige lavvandføring, skal nedenfor liggende vandkraftanlæg, der helt eller delvis har tat den forøkede lavvandføring i bruk, beskattes for en del av sin formue i det eller de fremmede skattedistrikter, som berøres av vedkommende regulering.

Denne del av formuen ansættes til:

1. Værdien av reguleringsindretningen som teknisk anlæg.
2. Den for reguleringen ydede erstatning eller — hvis denne ikke kan bringes paa det rene eller erstatning ikke er ydet — den tilsvarende værdi. Denne fastsættes i tilfælde paa grundlag av en pris pr. meter strandlinje, som efter de stedlige forhold kan variere mellem kr. 0,25 og kr. 1,50 pr. meter reguleringshøide.
3. 20 pct. av værdien av den ved reguleringen for hvert enkelt vandkraftanlæg indvundne og ibruktagne kraftøkning. Kraftøkningen beregnes med utgangspunkt i vasdragets lavvandføring uten regulering, hvorved forstaaes den vandføring, som uten regulering har kunnet paaregnes aar om andet i 350 dage av aaret.

Værdien efter post 1 beskattes i det eller de distrikter, hvor reguleringsindretningen er beliggende. Værdien efter post 2 beskattes i vedkommende distrikt, mens værdien efter post 3 fordeles til beskatning mellem de til magasinet støtende distrikter i forhold til de ovenfor damanlægget ydede erstatningsbeløps størrelse eller i tilfælde den tilsvarende værdi beregnet efter regelen i ovenstaaende post 2.

De i posterne 2 og 3 omhandlede værdier samt delingen mellem de forskjellige distrikter fastsættes av riksskattestyret efter opgave fra vasdragskommissionen. Før avgjørelse træffes

3 mai. Nr. 1.

av riksskattestyret, skal vasdragskommissionen ha git alle vedkommende eiere og ligningsnævnd adgang til at uttale sig angaaende dens opgaver.

Netto-indtægten av den samlede bedrift indtil 5 pct. aarlig rente av nettoformuen blir at fordele til beskatning forholdsmæssig paa de inden hvert distrikt skattepligtige formuesværdier. Den overskytende del av indtægten beskattes i det eller de distrikter, hvor det industrielle anlæg efter almindelige regler er skattepligtig.

Riksskattestyret utfærdiger til veiledning for ligningsmyndighetene almindelige regler om, hvorledes formuen blir at fordele til beskatning mellem de forskjellige distrikter, hvor industrielle anlæg, vandfald og damanlæg er beliggende, samt om formuens fordeling mellem de forskjellige distrikter, der berøres av en regulering.

§ 20. Selskaper og andre skattepligtige indretninger (jfr. § 10 b) har i almindelighet at svare skat av sin samlede formue og indtægt i det distrikt, hvor kontoret er beliggende. Haves flere kontorer, blir skatten at erlægge i det distrikt, hvor hovedkontoret ligger. Haves intet kontor, sker beskatningen i det distrikt, hvor vedkommende bestyrelse har sit sæte. Under egen bestyrelse staaende avdeling av selskap eller anden skattepligtig indretning blir at skatlægge særskilt i det distrikt, hvor avdelingen har sit kontor.

Naar handelsselskaper og andre næringsdrivende selskaper med personlig — solidarisk eller delt — ansvar ikke har over 8 medlemmer, lignes ikke selskapet som saadant, men medlemmene hver for sig, hvis selskapet inden utgangen av februar maaned forlanger, at medlemmene lignes særskilt, og derhos gir de til saadan særskilt ligning fornødne oplysninger om medlemmenes indbyrdes forhold til selskapet. Naar skatten skal ilignes selskapet, blir medlemmene altid særskilt at skatlægge for formue og indtægt, som de maatte ha utenfor selskapet.

Ved beskatning til kommunerne av rederiselskap fremgaaes paa den maate, at formuen og indtægten skatlægges hos selskapet i de distrikter, hvor selskapets aktionærer eller parthavere bor, saaledes at bopælsdistrikterne faar saa stor andel av selskapets formue og indtægt til beskatning, som motsvarer de inden distriktet den 1 januar i det aar, ligningen foretages, bosatte aktionærers eller parthaveres andel i selskapsformuen og selskapsindtægten. Var selskapet opløst tidligere, lægges istedet til grund den dag, da fordelingen av midlerne til aktionærerne (parthaverne) i anledning av opløsningen paabegyndtes. Den andel i selskapsformuen og selskapsindtægten, der repræsenteres av aktier eller parter, tilhørende per-

soner, bosat i utlandet, skatlægges i det distrikt, hvor kontoret haves, eller bestyrelsen foregaar. I alle tilfælde blir selskapets samlede formue og indtægt at ansætte av ligningsnævnden (ligningsraadet) i dette distrikt (ligningsdistriktet). Jfr. forøvrig § 60 andet led, § 63 andet og tredje led, § 82 fjerde led og § 112 tredje led. Ved utskrivning av formues- og indtægtsskat til staten skatlægges den hele formue og indtægt i ligningsdistriktet.

Som aktionær (parthaver) i rederiselskap regnes i denne lov den, som den 1 januar i det aar, ligningen foretages, staar opført i selskapets aktiebok eller liste over parthaverne som eier av vedkommende aktie eller part.

Naar aktier (parter) i rederiselskap (herunder ogsaa utenlandsk) eies av et andet selskap, som har til formaal at eie og forvalte eller for egen regning omsætte saadanne aktier (parter), behandles aktierne (parterne) som tilhørende de enkelte medlemmer av dette selskap med den paa hver faldende andel.

Med rederiselskaper likestilles i denne lov selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet.

Drives meieri av aktieselskap, blir formuen og indtægten at skatlægge hos aktieeierne, hvor disse personlig er skattepligtige, forsaavidt selskapet utelukkende eller hovedsagelig tilvirker og forhandler produkter av aktieeiernes gaardsbruk (jfr. § 42).

Forsaavidt angaar formue og indtægt, der omhandles i § 13 utenfor bokstav f, sker beskatningen i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

§ 22. Inden riket bosatte personer og her hjemmehørende skattepligtige selskaper og indretninger kan ikke ilignes skat for formue i faste eiendomme eller anlæg med tilbehør, der er beliggende i utlandet, og kan kun skatlægges for den halve del av indtægten av saadanne eiendomme eller anlæg og av dertil knyttet næringsdrift. Ved beregningen av den skattepligtige formue og indtægt fremgaaes saaledes, at gjæld forholdsmæssig føres til avdrag i bruttoformuen i utlandet og i den øvrige bruttoformue, og at renter føres til avdrag i indtægten i utlandet og den øvrige indtægt med en gjældsfradraget motsvarende anpart.

Norsk statsborger eller person med norsk indfødsret, som, efter at ha været fast bosat i utlandet, tar fast bopæl her i riket, er efter bosættelsen indenlands ved de 2 første ligninger, ved hvilke han vil være skattepligtig, fritat for at ilignes skat av formue i kapital, anbragt i utlandet, og av indtægt, som tilflyter ham i utlandet.

§ 26. Formues- og indtægtsskat kan ikke paalægges:

3 mai. Nr. 1.

a. Kongen og den kongelige familie.
b. Staten og de samme tilhørende eiendomme, offentlige indretninger og fond.
c. Amts-, herreds- og bykommuner, forsaavidt angaar eiendomme og indretninger inden kommunens omraade.
d. Norges Bank.
e. Hypotekbanken, Arbeiderbruk- og boligbanken, Den norske stats smaabruk- og boligbank og hypotekforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen.
f. Den almindelige brandforsikringsindretning og gjensidige brandassuranse-foreninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen, samt gjensidige skibsforsikringsselskaper og husdyrforsikringsselskaper, som falder ind under bestemmelserne i § 116 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911.
g. Universitetet og offentlige skoler.
h. Kirker og milde stiftelser, undtagen forsaavidt angaar fast eiendom i fremmede kommuner.
i. Selskaper og indretninger, som ikke har erhverv til formaal, saasom videnskapsselskaper, kunstforeninger, museer, soldathjem paa ekserserpladsene, fiskerhjem og selskabelige klubber.
k. Det offentlige veivæsen og jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse.
l. Kanaler.
m. Vandledninger med tilhørende bassænger og dammer, som eies av nogen kommune.
n. Utlændinger, der opholder sig i Norge i studie-øiemed.

De en kommune tilhørende kirkegaarder, krematorier (med urnehal og urnelund), sykehus og sindssykeasyler, som er beliggende utenfor vedkommende kommunes omraade, kan ikke paalægges formues- og indtægtsskat, uten forsaavidt der til den paagjældende indretning er knyttet virksomhet utover dens egentlige formaal. I saa fald beskattes kun formuen i og indtægten av denne virksomhet uten fradrag av gjæld eller gjældsrenter.

Av skibsrederi, som en amtskommune driver til lettelse for trafikken til og fra vedkommende amt eller mellem de forskjellige steder inden amtet, svares ikke skat, medmindre amtet oppebærer direkte utbytte av virksomheten.

§ 31. Fuldmægtig for utlænding eller utenlandsk selskap eller indretning, der i nogen kommune her i riket driver nogen virksomhet, som er gjenstand for beskatning, er personlig ansvarlig for de iliggende skatter.

Naar medlemmer av handelsselskaper eller andre næringsdrivende selskaper med personlig ansvar efter forlangende lignes

særskilt (jfr. § 20 andet led), er selskapet ansvarlig for skatten, hvis den ikke kan erholdes hos medlemmene.

Hvor herredsstyret derom har fattet beslutning, kan skat, ilignet hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn), der arbeider i forældrenes bedrift, opkræves hos vedkommende forældre. Likeledes kan, efter herredsstyrets beslutning, skat, ilignet faste tjenere, opkræves hos den husbond, hos hvem vedkommende er i tjeneste ved skattens forfaldstid. Dog staar adgangen til saadan opkrævning alene aapen, naar forældrene eller husbonden har mottat skatteseddel for den skattepligtige fjorten dage, inden skatten er forfalden. Under lignende betingelser som for tjenere kan — naar herredsstyret saa beslutter — skat, der er ilignet arbeidere ved stenbrud, bergverk, offentlige vei- og jernbane-anlæg samt vandutbygnings- og reguleringsanlæg opkræves hos arbeidsgiveren eller anlæggets bestyrer.

Naar skat betales av nogen, der efter nærværende paragraf er ansvarlig for samme, kan denne forlange sit utlæg dækket av den skattepligtige og i tilfælde tilbakeholde eller avkorte dette i hvilketsomhelst beløp, som han er den skattepligtige skyldig.

§ 32. Skifteforvaltere er ansvarlige for, at det fornødne beløp avholdes av boets midler til dækkelse av skat, der, efterat boet er tat under skiftebehandling, ilignes eller maa forutsættes at ville bli ilignet boet, konkursskyldneren, forsaavidt boet er ansvarlig for hans skat, eller arvelateren. Opgjøres boet av testamentsfuldbyrder, paahviler der denne tilsvarende ansvar.

Lignende ansvar paahviler hvert enkelt medlem av bestyrelser av selskaper og andre skattepligtige indretninger, naar disse opløses og deres midler fordeles mellem parthaverne.

Er midlerne utloddet eller fordelt, uten at det fornødne beløp er avholdt til dækkelse av skatten, kan denne, om den ellers vilde være uerholdelig, indfordres hos konkurskreditorerne, arvingerne eller parthaverne, der dog kun er ansvarlige hver for sin andel av samme.

Selvskiftende arvinger er solidarisk ansvarlige for skattens erlæggelse; dog er ingen av dem forpligtet til at erlægge mer, end han har mottat i arv.

Proklama, der utstedes i boer, er uten indflydelse paa skattekrav efter nærværende lov.

§ 33. Naar et bo skal sluttes, kan skifteforvalteren, testamentsfuldbyrderne eller de selvskiftende arvinger tilstille ligningsnævndens formand (ligningsraadet eller det i § 87 omhandlede utvalg) selvangivelse over boets indtægt til slutningsdagen og samtidig kræve utregnet og opgit den skat, som boet vil ha at utrede av sin indtægt i det løpende kalenderaar. Er aarets

3 mai. Nr. 1.

ligning endnu ikke avsluttet, kan boets eller i tilfælde avdødes skat av formue og indtægt i det foregaaende kalenderaar paa samme maate kræves utregnet og opgit.

Paa lignende maate kan, naar et selskap eller anden skattepligtig indretning skal opløses, vedkommende bestyrelse kræve utregnet og opgit skat som omhandlet.

Ligningsnævnden eller, hvis denne ikke er samlet, nævndens formand (i tilfælde ligningsraadet) foretar den fornødne prøvelse av selvangivelsen og utfører ligningen, hvorefter skatten beregnes efter den ved aarets ligning benyttede skatteprocent eller — om denne endnu ikke er fastslaat — efter den ved forrige ligning benyttede procent. Skatten beregnes i tilfælde særskilt av hvert kalenderaars indtægt.

Har vedkommende skifteforvalter (testamentsfuldbyrdere eller selvskiftende arvinger) eller bestyrelse ikke faat meddelelse om skattens størrelse inden 6 uker, efterat begjæringen om skatlægning er indkommet til ligningsmyndigheten, kan intet krav paa skat siden fremsættes mot boet eller vedkommende selskap, forening eller partrederi.

§ 35. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en skattepligtigs formue eller indtægt efter reglerne i nærværende kapitel blir at beskatte, skal vedkommende regjeringsdepartement endelig avgjøre tvisten, hvis de paagjældende kommuner stiller forlangende derom, og den skattepligtige samtykker i saadan avgjørelse eller har deponert skatten i overensstemmelse med § 116. Departementets kjendelse skal begrundes, forsaavidt grundene antages at ha betydning utover den foreliggende sak.

Efter begjæring av vedkommende kommunestyre og anbefaling av riksskattestyret kan Kongen med andet lands regjering slutte overenskomst om fastsættelse av specielle regler for beskatningens fordeling mellem Norge og det fremmede land, naar en næring drives under saadanne forhold, at vedkommende av indtægten er skattepligtig i begge land.

§ 41. Indtægten ansættes til det beløp, som den skattepligtige i det sidst forløpne aar, regnet til 31 december (indtægtsaaret), har indvundet i penger eller penges værdi, uten hensyn til hans indtægt i det aar, for hvilket skatten lignes (skatteaaret).

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, og han for ligningsnævnden godtgjør, at han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir indtægten at ansætte til det beløp, som den har utgjort i det sidste regnskapsaar, der er forløpet før 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Det samme gjælder skattepligtige, som driver gaardsbruk, og dertil knyttede bierhverv (§ 46), og som for denne næring fører regnskap, forsaavidt dette er opgjort overensstemmende med de for et ordentlig regnskapshold gjældende grundsætninger.

Fra disse regler gjælder de undtagelser, som fremgaar av de i §§ 46—53 indeholdte forskrifter om indtægtens ansættelse med et aarlig gjennemsnitsbeløp.

Indtægten ansees i almindelighet oppebaaret ved det tidspunkt, da fordelen virkelig tilflyter den skattepligtige. Bestaar indtægten i et pengebeløp eller anden ydelse, ansees den oppebaaret, naar beløpet virkelig erlægges, eller i tilfælde ved det tidligere tidspunkt, da der opstaar adgang for vedkommende til at faa beløpet utbetalt eller ydelsen erlagt.

Utgifter, der kommer til fradrag ved indtægtsansættelsen, henføres i almindelighet til det tidspunkt, da utgiften utredes.

§ 43. Til indtægt henregnes ogsaa gevinst, hvorved tilfældet i større eller mindre grad har været medvirkende, saasom gevinst ved lotteri, ved landslod, ved opdagelse av ertser og mineraler, ved fund etc.

Gevinst ved avhændelse av faste eiendomme, værdipapirer eller andre formuesgjenstande regnes som indtægt for avhænderen, naar de er erhvervet av ham paa anden maate end ved arv eller gave i løpet av de sidste 5 aar, før avhændelse finder sted, eller avtale derom træffes. Det samme gjælder, naar de maa antages erhvervet av sælgeren for at avhændes med fordel, eller naar de er erhvervet av ham i anledning av næring eller forretningsforetagende. Drift av almindelige gaardsbruk og av leiegaarder, som væsentlig er bestemt til beboelse, henregnes ikke i denne henseende til næring eller forretningsforetagende. Gevinst, der erhverves ved salg av tomter i byer eller bymæssig bebyggede strøk paa landet eller i deres umiddelbare nærhet, saavelsom gevinst ved avhændelse av forretning eller virksomhet, av patent-, forfatter-, kunstnerret og lignende regnes altid som indtægt.

§ 44. Fra det antagne bruttobeløp av indtægten drages, foruten renter av skatyderens gjæld, alle utgifter, der skjønnes at være paadrat til indtægtens erhvervelse, sikrelse og vedlikeholdelse. Til avdrag kommer saaledes:

a. Driftsomkostninger, derunder indbefattet lønninger, men ikke utgifter til den skattepligtiges og families underhold og betjening eller til bolig for ham eller hans husstand.
b. Utgifter til vedlikeholdelse og forsikring av hus samt lignende utgifter til skibe, fiskebaater, redskaper og andre

3 mai. Nr. 1.

som driftsmidler benyttede faste eller rørlige eiendele, men ikke til indbo og lignende, som brukes i den skattepligtiges eller hans families bopæl eller husholdning.

c. Ordinære avskrivninger for værdiforringelse ved slit og forældelse av skibe, baatnøst, anlæg, maskiner, for driften av gaardsbruk nødvendige hus og lignende betydelige driftsmidler, der er bestemt til varig bruk, dog kun i den utstrækning, hvori forringelsen ikke allerede maatte være tat i betragtning ved befølgelsen av reglerne under foranstaaende bokstaver a og b.

d. Tap paa utestaaende fordringer i forretningsvirksomhet saavelsom andet tap i næring eller forretningsforetagender, dog kun i den utstrækning, hvori tapet ikke allerede maatte være tat i betragtning under foranstaaende bokstaver a og b, og naar det er et driftsmiddel, som er tapt, i ethvert fald ikke med et større beløp, end hvad der maatte gjenstaa som dets værdi efter fradrag av foretagne avskrivninger i henhold til bokstav c.

e. Leie-, bruks- eller forpagtningsavgift, føderaad, regelmæssige understøttelser og lignende utredsler, som den skattepligtige ifølge lov er forpligtet til eller ved overenskomst har forbundet sig til at yde, og som efter nærværende lovs regler ved beskatningen regnes som indtægt for mottageren.

f. Skatter og avgifter, der paahviler faste eiendomme eller særskilte bedrifter eller erhverv.

g. Utgifter ved overtagelse og bestyrelse av embede eller anden tjenestestilling, saavelsom byrder, der paahviler saadan stilling, saasom bestallingsgebyr, utgifter til stedfortræder, flytnings-, kontor- og reiseutgifter eller i tilfælde underskud paa den til saadanne utgifters bestridelse tilstaaede godtgjørelse.

h. Tvungne indskud i pensionskasse, enkekasse, vikarkasse, til ulykkes-, syke-, invaliditets- eller alderdomsforsikring for den skattepligtige med familie.

i. Beløp, som ved skibsrederi, fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet avsættes for at dække utgifter til klassifikation eller kjedelfond eller assuransepræmie, forsaavidt det ikke overskrider et rimelig maal.

Skattepligtig, som frivillig har erhvervet livsforsikring (til utbetaling ved død eller i levende live), kan ved indtægtsansættelsen kræve fradrat de aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,00. Det samme gjælder præmie til frivillig sykeforsikring.

Angaaende størrelsen av det indtægtsfradrag, som blir at indrømme for værdiforringelse av driftsmidler ved slit og for-

ældelse, utfærdiges regler av riksskattestyret i den utstræk- 3 mai.
ning, som ansees paakrævet til veiledning for ligningsmyndig- Nr. 1.
hetene.

§ 49. Indtægt av fiskeri, der har været drevet som næring i mindst 3 aar, samt under lignende vilkaar indtægt ved kjøp og salg av fisk — bortset fra salg i smaat — ansættes til, hvad utbyttet har utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar. Foreligger nøiagtige opgaver over utbyttets størrelse i de paagjældende aar, lægges disse opgaver til grund for ansættelsen, ellers ansættes utbyttet skjønsmæssig. Forsaavidt angaar indtægt av fiskeri medtages i alle tilfælde ved ansættelsen, hvad der av utbyttet er forbrukt av skatyderen og hans husstand. I bruttoutbyttet gjøres fradrag for medgaaede driftsutgifter, iberegnet slitage og tap av fiskeredskaper.

§ 54. Hvis utenfor kommunen hjemmehørende person, selskap eller indretning — uanset om vedkommende i formen optræder som leverandør, laangiver, garant eller lignende — efter omstændighetene maa antages at være interessert i nogen næringsdrift eller virksomhet, som beskattes i kommunen, paa væsentlig samme maate som en deltager, blir der ved beskatningen at ta hensyn hertil. Ligningsnævnden kan i saadant tilfælde ansætte formue og indtægt efter eget skjøn over forretningens midler og avkastning. Paa samme maate forholdes, naar en skatyder kjøper eller sælger varer eller leier eller bortleier kraft for en pris, som paa grund av et interessefællesskap maa antages at være sat anderledes, end tilfældet vilde ha været, om saadant interessefællesskap ikke hadde foreligget.

§ 55. Det paaligger enhver skattepligtig at bidra til, at hans skattepligt i rette tid bringes paa det rene, og ikke at foreta noget, der har til hensigt at forhindre fyldestgjørelse av hans skatte-ansvar.

Enhver skattepligtig har at meddele de oplysninger, som ligningsmyndighetene begjærer i anledning av skattemandtallets optagelse. Saadan oplysningspligt paahviler ogsaa enhver med hensyn til skattepligtige, som bor i hans hus, eller som han iøvrig avgir grund eller husrum til, eller hvis forretninger han for nogen del bestyrer.

§ 59. Selvangivelserne indleveres inden utgangen av januar maaned. Selvangivelser for skattepligtige, som henhører under § 56 bokstav a, b og c, behøver dog ikke at indleveres før utgangen av februar. Naar saadanne skattepligtige inden utgangen av februar godtgjør, at deres aarsregnskap paa grund av særegne omstændigheter ikke har kunnet avsluttes til denne tid, skal der indrømmes dem den nødvendige utsættelse, dog ikke længer end til utgangen av mars. Andre skattepligtige kan om fornødent paa ansøkning, som maa være indkommet til lig-

3 mai. Nr. 1.

ningsnævnden (ligningsraadet) inden utgangen av januar eller den i medhold av denne paragrafs sidste led bestemte frist, tilstaaes utsættelse indtil utgangen av februar.

Næringsopgaverne indleveres inden utgangen av januar maaned.

Herredsstyret kan beslutte, at den almindelige frist saavel for selvangivelsers som næringsopgavers indlevering sættes ved et tidligere eller et senere tidspunkt, dog ikke før 15 januar eller senere end utgangen av februar.

§ 63. Skattepligtige aktieselskaper, partrederier og foreninger er forpligtet til paa forlangende at tilstille vedkommende ligningsnævnd (ligningsraad) avtryk eller gjenpart av sine aarsopgjør.

Selskaper, som driver skibsrederi, og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper er forpligtet til inden hvert aars 15 februar uopfordret at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar, opgave over aktiekapitalens størrelse og aktiernes (parternes) antal og størrelse samt fortegnelse over aktionærerne (parthaverne) med tilføiende av hver enkelts bopæl og antal aktier (parter) og disses nummer. Fortegnelsen utfærdiges i to eskemplarer særskilt for hvert av de distrikter, hvor nogen aktionær (parthaver) er bosat, og saaledes at hver fortegnelse kun omfatter de inden vedkommende distrikt bosatte aktionærer (parthavere). Over aktionærer (parthavere), som er bosat i utlandet, utfærdiges særskilt fortegnelse. Fortegnelsen utfærdiges paa grundlag av selskapets aktiebok eller liste over parthavere.

Bestyrelsen for et selskap, som eier aktier i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap, er, forsaavidt § 20, 5 led, kommer til anvendelse, forpligtet til paa forlangende at meddele opgave over medlemmenes navn og bopæl til vedkommende ligningsmyndighet.

Livrente- og livsforsikringsselskaper er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene opgave over de til forsikrede inden distriktet i det sidstforløpne aar utbetalte beløp.

§ 65. Bestyrelser for private selskaper, foreninger eller indretninger, saavelsom private arbeidsherrer, husbondsfolk og andre, som har lønnede tjenestemænd, tyende eller andre faste arbeidere i sin tjeneste, er forpligtet til paa forlangende at indsende indberetning om de disse i det sidstforløpne aar utbetalte lønninger eller ydede godtgjørelser bestaaende i penger eller i andre ydelser eller fordele — til ligningsmyndighetene i de distrikter, hvori vedkommende tjenestemænd, tyende eller arbeidere er skattepligtige. Den samme forpligtelse paahviler formænd i faste arbeidslag, som overtar arbeide for egen reg-

ning, forsaavidt angaar den til lagets medlemmer utbetalte godtgjørelse. Indberetningene, der avfattes efter en av vedkommende regjeringsdepartement foreskrevet formular, som ligningsnævnden har at tilstille vedkommende, kan fordres avgit inden utgangen av januar maaned.

§ 71. Med iagttagelse av bestemmelserne i §§ 72—79 foreskriver herredsstyret de regler, som skal befølges ved ligningen. Bestaar et herred av flere sogn, og der for hvert sogn er valgt særskilt ligningsnævnd (§ 68 andet led), kan herredsstyret vedta særskilte regler for hvert sogn.

Til ligningsreglernes gyldighet utkræves amtsskattestyrets bifald.

Den skattepligtiges adgang til ved rettergang paa sedvanlig maate at la prøve lovligheten av de anvendte ligningsregler er ham forbeholdt.

§ 72. Formuesskatten til herredet maa i almindelighet ikke utgjøre mer end kr. 2,oo og ikke mindre end kr. 0,50 av hvert 1000 kroner.

Herredsstyret har adgang til for hver fuld procent, som indtægtsskatten stiger over 10, at forhøie formuesskatten med kr. 0,20 av hvert 1000 kroner over det foran bestemte maksimum, dog saaledes, at den ikke i noget tilfælde kan utlignes med et høiere beløp end kr. 3,oo av hvert 1000 kroner.

§ 73. Den kommunale indtægtsskatøre skal herefter utgjøre høist 12 pct. Dog skal der altid være adgang til at utligne et likesaa stort samlet beløp paa indtægten som det beløp, der blev utlignet paa denne det nærmest foregaaende aar, saalænge skatøren herved ikke bringes til at overstige 15 pct.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tillate, at indtægtsskatøren enkelte aar sættes høiere, naar herredsstyret med mindst ¾ flertal beslutter at andra herom. For at saadan tilladelse skal meddeles, maa det godtgjøres, at ligningsansættelserne er rimelige, at en hensigtsmæssig reduktionstabel er anvendt, og at andre skattefundamenter er forsvarlig utnyttet. Departementet kan kræve ligningen undergit nærmere prøvelse av riksskattestyret, som, hvor dertil findes grund, paabyr omligning under befølgelse av nærmere angivne regler eller anvendelse av en forandret reduktionstabel.

§ 75. Av indtægten skal i almindelighet et visst beløp være skattefrit.

Ansættelsen av det skattefri beløp skal bero baade paa antallet av de personer, skatyderen har at forsørge, og paa indtægtens størrelse.

Til bestemmelse av det skattefri beløp for hver enkelt skatyder inddeles de skattepligtige i 8 klasser, hvorav

3 mai. Nr. 1.

1 klasse omfatter dem, der ikke har nogen at forsørge;

2 til 7 klasse omfatter dem, der har henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer at forsørge;

8 klasse omfatter dem, der har 7 eller flere personer at forsørge.

Hvilke personer der ved klasseansættelsen skal henregnes til forsørgede, bestemmes av herredsstyret. Til forsørgede blir dog altid at henregne den skattepligtiges arbeidsudygtige forældre, barn (adoptivbarn og pleiebarn), der er under 15 aar eller ikke arbeidsdygtige, samt arbeidsudygtig egtefælle, naar de virkelig forsørges av den skattepligtige eller efter § 16 lignes sammen med denne. Hvis egtefællerne i henhold til § 16, 2 punktum, lignes særskilt, blir det skattefri beløp at beregne, som om egtefællerne var lignet underet, og at fradra forholdsvis i deres indtægt. Antallet av forsørgede den 1 januar i det aar, ligningen foretages, lægges til grund for klasse-ansættelsen.

§ 76. Den skattefri del av indtægten utregnes efter en av følgende tabeller:

(Tabellerne er overensstemmende med skatteloven for landet av 18 august 1911 § 76).

Omgjørelsen av den av ligningsnævnden ansatte indtægt (den antagne indtægt) til den indtægt, hvorpaa skatten skal fordeles (den skatbare indtægt), sker paa følgende maate:

Utgjør den antagne indtægt i hver av de 8 klasser i tabel I og II henholdsvis kr. 1000,oo, 1160,oo, 1320,oo, 1480,oo, 1640,oo, 1800,oo, 1960,oo, 2120,oo eller derover, i tabel III og IV henholdsvis kr. 900,oo, 1050,oo, 1200,oo, 1350,oo, 1500,oo, 1650,oo, 1800,oo, 1950,oo eller derover, fremkommer den skatbare indtægt ved fradrag av det i tabellens nederste linje for den paagjældende klasse opførte beløp.

Er den antagne indtægt mindre end foranførte beløp, men større end de i tabellen opførte helt skattefri grundbeløp, fremkommer den skatbare indtægt i hver klasse ved fradrag av det skattefri grundbeløp samt derhos en saa stor brøkdel av de overskytende indtægtsdele, som angives under de i tabellerne opførte henholdsvis 9, 8, 8 og 7 reduktionstrin.

Er den antagne indtægt ikke større end det hele skattefri grundbeløp, blir ingen skat at iligne vedkommende.

I tabellerne kan de skattefri grundbeløp besluttes forandret, gjennemgaaende for alle klasser, efter et av nedenstaaende alternativer:

(Alternativerne er overensstemmende med skattelov for landet av 18 august 1911 § 76).

Grænsebeløpene paa samtlige reduktionstrin saavelsom tallene i tabellens sidste linje gives altid det samme fradrag eller tillæg som de skattefri grundbeløp.

Tabellernes brøker kan med amtsskattestyrets samtykke nedsættes gjennemgaaende med 1/10 eller 2/10. 3 mai. Nr. 1

Der skal ved offentlig foranstaltning til bruk for ligningsnævndene utarbeides beregningsskemaer, der viser den skatbare indtægts beløp under forskjellige alternativer for reduktionen av den antagne indtægt.

§ 79. Der kan fastsættes et mindste beløp av skat, som enhver, der efter de vedtagne regler er skattepligtig av sin indtægt, har at erlægge, om end hans skat ved likefrem anvendelse av reglerne vilde blit mindre. Dette beløp maa ikke overstige kr. 2,00.

§ 82. Ligningsnævnden sammentræder i almindelighet i januar maaned. Det første møte sammenkaldes av herredsstyrets ordfører. De senere møter berammes av ligningsnævndens formand.

Hvor ligningsraad er oprettet, paabegynder dette prøvelsen av selvangivelserne, saa snart disse indkommer.

Er der i skattedistriktet nogen fast eiendom eller anlæg, eller drives der i distriktet nogen næring eller virksomhet, hvorav den skattepligtige blir at iligne statsskat i andet distrikt, foretages ansættelsen snarest mulig av den paagjældende brutto- og nettoformue samt indtægt eller i tilfælde underskud (jfr. § 45 1ste led). Opgave over de foretagne ansættelser blir, saasnart ske kan, at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende skatskrives, til avbenyttelse ved utregningen av hans statsskat.

Likeledes skal der snarest mulig foretages ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap (jfr. § 20 3dje led). Ligningsnævnden sender snarest mulig det ene eksemplar av den i § 63 omhandlede fortegnelse til vedkommende boligdistrikters ligningsnævnd og meddeler samtidig, hvorledes formuen og indtægten er ansat, og hvilken del derav falder til beskatning i de enkelte distrikter. Disse opgaver blir at lægge til grund for skatlægningen. Mener nogen ligningsnævnd, at fortegnelsen eller fordelingen er urigtig, sender den snarest mulig efter mottagelsen sin indvending ledsaget av fornødne forklaringer og bevisligheter til ligningsdistriktets ligningsnævnd. Leder saadan indvending til ændring i fordelingen mellem distrikterne, sender ligningsdistriktets ligningsnævnd underretning herom til ligningsnævnden i de distrikter, som ændringen angaar. En ligningsnævnd kan ogsaa, inden 4 uker efterat ligningsforretningen i dens distrikt er utlagt, begjære amtsskattestyrets eller — hvis noget distrikt utenfor amtet er interessert i saken — riksskattestyrets avgjørelse angaaende fordelingen.

§ 83. Selvangivelserne prøves av ligningsnævnden under

3 mai. Nr. 1.

benyttelse av de til dens raadighet staaende midler. Finder nævnden ikke grund til at betvile en selvangivelses rigtighet og fuldstændighet, blir denne uten videre at ta tilfølge som grundlag for vedkommendes ligning. Skjønsmæsige ansættelser foretages av ligningsnævnden eller undergives særlig prøvelse av denne, hvis de allerede er gjort i selvangivelsen.

Finder ligningsnævnden selvangivelsen uklar, eller antar den, at formuen eller indtægten er for lavt eller ikke fuldstændig opgit, eller at fradragsposter er opført med for stort beløp, har nævnden at tilstille vedkommende meddelelse herom og kan samtidig opfordre ham til at meddele skriftlig oplysning angaaende opgivne punkter i selvangivelsen eller til personlig at møte for et utvalg av nævndens medlemmer til berammet tid og sted. Skattepligtig, hvem underretning som nævnt er tilstillet, kan i hvert fald kræve, at der gives ham anledning til mundtlig at forklare sig. Naar han ved forfald, som godkjendes av nævnden, er hindret fra at møte eller fra personlig at erklære sig, kan dette paa hans ansvar ske ved fuldmægtig, som er nøie kjendt med hans forhold.

Ligningsnævnden kan forlange adgang for to medlemmer av nævnden til at gjøre sig bekjendt med den skattepligtiges regnskapsbøker. Paa nævndens vegne kan undersøkelsen foretages ved to regnskapskyndige revisorer. Disse medlemmer eller revisorer vælges av nævnden, men en av dem skal kunne utpekes av den skattepligtige, om han inden otte dage efter at ha mottat ligningsnævndens begjæring om undersøkelsen meddeler, hvem han ønsker valgt. Med den skattepligtiges samtykke kan undersøkelsen foretages av én revisor. Vedkommende medlemmer eller revisorer maa ikke være personer, der staar i konkurranseforhold til den skattepligtige, medmindre denne samtykker i, at saadanne opnævnes. Foretages undersøkelsen av revisorer, avgir de skriftlig indberetning om undersøkelsen.

De opnævnte medlemmer av nævnden har i en særskilt protokol at indføre resultatet av sin undersøkelse. De meddeler nævnden de fornødne talopgaver, men maa ikke underrette nogen om, hvad de forøvrig har bragt i erfaring om den skattepligtiges forretningsforhold.

Naar nævnden har indhentet de oplysninger, den anser fornødne, fastsætter den efter bedste skjøn den formue og indtægt, hvorefter vedkommende skal beskattes. Nævnden er herunder berettiget til baade at forhøie opførte formues- og indtægtsposter, at nedsætte og utelate fradragsposter og at tilføie formues- og indtægtsposter, som ikke er opført, naar den dertil finder tilstrækkelig grund.

Nedsættelse av de i en selvangivelse opførte formues- og indtægtsposter eller forhøielse av fradragsposterne kan i alminde-

lighet ikke ske. Hvis imidlertid ligningsnævnden finder avgjørende grund til at anta, at en for høi angivelse av nogen formues- eller indtægtspost eller for lav angivelse av nogen fradragspost foreligger, er den, efter saavidt mulig at ha git utstederen av selvangivelsen anledning til at forklare sig, berettiget til at foreta fornøden berigtigelse.

Opholder utstederen av en selvangivelse sig i utlandet, eller er hans opholdssted ubekjendt, kan den av ham angivne formue og indtægt forhøies, uten at han har krav paa at bli varslet av ligningsnævnden.

For alle væsentlige avvikelser fra en foreliggende selvangivelse skal grundene anføres i ligningsnævndens forhandlingsprotokol.

Hvor ligningsraad er oprettet, har dette i ligningsnævndens sted overensstemmende med, hvad der i nærværende paragraf er foreskrevet, at foreta prøvelsen av selvangivelserne og paa grundlag av disse at fastsætte de paagjældende skattepligtiges formue, indtægt og klasse. Ved sine skjønsmæssige ansættelser har ligningsraadet at befølge de takseringsregler, der er fastsat av ligningsnævnden. Den fastsatte formue, indtægt og klasse meddeles ligningsnævnden, som derimot ikke maa gjøres bekjendt med selvangivelsernes indhold.

§ 84. Næringsopgaverne gjennemgaaes og prøves av ligningsnævnden. Ansættelsen av den paagjældende formue og indtægt foretages av nævnden under behørig benyttelse av opgaverne og de fastsatte takseringsregler. Er der i vedkommende formular for selvangivelse indtat de fornødne poster til oplysning om en nærings utbytte og den til samme knyttede formue (§ 57 sidste led), foretages gjennemgaaelsen og prøvelsen av disse poster av ligningsraadet i distrikter, hvor saadant raad er oprettet.

For de skattepligtige, fra hvem ingen selvangivelse eller næringsopgave er mottat, ansætter ligningsnævnden formue og indtægt efter bedste skjøn, i tilfælde efterat den har latt indhente de oplysninger, som den finder fornødne.

Det paaligger ligningsnævnden at forhøie det foregaaende aars ansættelser av de skatyderes formue og indtægt, som har undlatt at efterkomme forpligtelsen til at indlevere selvangivelse, og som indgaar under de i § 56 bokstav a, b og c anførte skatydere, eller som ved foregaaende aars kommunale ligning har været ansat i en indtægt av mindst kr. 2 000,oo. Denne grænse kan av herredsstyret nedsættes indtil kr. 1 000,oo. Forhøielsen skal mindst utgjøre 10 pct. av det foregaaende aars formues- og indtægtsansættelser ved den kommunale ligning. Gjentages forsømmelsen, sættes forhøielsen hver gang mindst til det dobbelte av det foregaaende aars forhøielse.

3 mai. Nr. 1.

§ 85. Summen av den for en skatyder ansatte formue kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 100, naar formuen utgjør mindre end kr. 10 000,oo, og ellers til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 1 000.

Summen av den for en skatyder ansatte indtægt kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med et tal, som, naar indtægten utgjør mindre end kr. 1000,oo, ikke er større end 25 og ellers ikke er større end 100. Likeledes kan den skatbare indtægt avrundes nedad til det nærmeste med 10 eller 5 delelige tal.

Nogen anden avvikelse maa ikke av nogensomhelst grund gjøres hverken til forhøielse eller nedsættelse av den formue eller indtægt, som opføres.

Naar utredelsen av den fulde skat antages paa grund av særegne omstændigheter at ville falde særdeles trykkende for eller av andre grunde særdeles ubillig imot nogen skattepligtig, kan ligningsnævnden herom gjøre forestilling til herredsstyret og anbefale vedkommende til nedsættelse eller eftergivelse av skatten.

§ 86. Skatteligningen bør være tilendebragt inden 15 april. Ligningsnævndens forhandlinger — derunder indbefattet de vedtagne takseringsregler — indføres i en av formandskapets ordfører autorisert protokol.

Efter skatteligningens tilendebringelse besørger ligningsnævndens formand utlagt til almindelig eftersyn paa et eller flere steder en skatteliste over samtlige skattepligtige. Denne liste skal indeholde de anvendte ligningsregler, reduktionstabellen, skatøren, den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse, hvorefter hver enkelt skattepligtig er skatlagt til kommune og stat. Utlæggelsen kundgjøres paa sedvanlig maate. Samtidig med utlæggelsen gives utenbygdsboende skatydere meddelelse om den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse.

Enhver skattelignet kan ved henvendelse til ligningsnævnden (ligningsraadet, de til gjennemgaaelse av den skattepligtiges regnskapsbøker opnævnte medlemmer av ligningsnævnden) erholde oplysning om, hvorledes ligningsansættelserne for hans eget vedkommende er fremkommet.

Det samme gjælder en ligningsinstans i et skattedistrikt, hvor nogen aktionær (parthaver) i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap er bosat overfor en ligningsinstans i det skattedistrikt, hvor selskapets ligningsansættelser er foretat.

Samtidig med ligningsforretningens tilendebringelse har ligningsnævnden at oversende til statens og kommunens oppebørselsbetjenter bekræftede utskrifter av ligningen henholds-

vis for stats- og kommuneskattens vedkommende. Senest 4 uker efter ligningsforretningens tilendebringelse avgir ligningsnævndens formand gjennem amtmanden indberetning til vedkommende regjeringsdepartement i den form, som dette foreskriver. Samtidig har ligningsnævnden at oversende til amtsskattestyret en bekræftet avskrift av ligningsforretningen i dens helhet og til statens oppebørselsbetjent en bekræftet utskrift av statsskatteligningen, hvilken utskrift blir at benytte ved ligningens revision. 3 mai. Nr. 1.

Indløper de i § 82 tredje og fjerde led omhandlede opgaver efter ligningens avslutning, har ligningsnævndens formand at dra omsorg for, at omberegning av den paagjældende skattepligtiges statsskat og utregning av herredsskat sker snarest mulig, og at fornøden underretning meddeles vedkommende oppebørselsbetjent.

§ 88. Klage over ligningen maa for at komme i betragtning indgives skriftlig til ligningsnævndens formand (ligningsraadet) inden 4 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Klage kan gaa ut paa:

a. At klageren urettelig er skatlagt eller forbigaat, er skatlagt efter en for høi eller for lav ansættelse av formue eller indtægt eller henført til en feilagtig klasse.
b. At nogen anden skattepligtig urettelig er forbigaat, er skatlagt efter en for lav ansættelse eller henført til en for lavt beskattet klasse.

Klage av sidstnævnte art maa være fremført enten av statens oppebørselsbetjent eller av en eller flere, hvis paaliignede kommuneskat utgjør i det mindste enten kr. 200,00 eller 5 pct. av, hvad der i det hele er utlignet. Begge arter av klage skal indeholde bestemte paastande, støttet til forklaringer om de efter klagerens formening sande forhold.

Klage over ansættelse, der er foretat av ligningsraadet, behandles av dette, andre klager behandles av ligningsnævnden.

Efter klagefristens utløp og efterat de undersøkelser, der maatte findes fornødne, er anstillet, blir hver klage særskilt at avgjøre ved kjendelse, som i korthet skal begrundes. Kjendelsen og grundene tilføres protokollen. Ingen forhøiet eller ny ansættelse maa ske i anledning av saadan klage som omhandlet under bokstav b, førend der har været git vedkommende skattepligtige anledning til at uttale sig.

Naar behandlingen av samtlige klager er tilendebragt, besørger ligningsnævndens formand utlagt til eftersyn en liste over ansættelserne for samtlige skattepligtige, hvis ligning har været paaklaget. Klagebehandlingens avslutning og listens utlæggelse kundgjøres paa sedvanlig maate. Enhver klager kan

3 mai. Nr. 1.

ved henvendelse til ligningsnævndens eller i tilfælde ligningsraadets formand i overensstemmelse med, hvad derom er foreskrevet i kundgjørelsen, erholde oplysning om sin klages avgjørelse og om, hvorledes avgjørelsen er begrundet.

Klage over ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap kan blot indgives til ligningsmyndighetene i ligningsdistriktet. Ligningsnævnden i en aktionærs (parthavers) bopælsdistrikt kan indgi klage over, at et saadant selskap urettelig er forbigaat eller skatlagt efter en for lav ansættelse.

§ 92. Overligningsnævnden har ved kjendelse, der i korthet skal begrundes, at avgjøre de til den indkomne klager og derunder at bestemme den formue og indtægt, hvorefter skatten skal beregnes, samt den klasse, hvortil vedkommende skattepligtige skal henføres.

Naar klagernes behandling er avsluttet, fremgaaes ved overligningsnævnden paa samme maate som i § 88, næstsidste led, foreskrevet for ligningsnævnden.

§ 93. Utenbygds skatydere, som er ilignet skat i henhold til § 18, samt utlændinger og utenlandske selkaper, der er skattepligtige i overensstemmelse med § 23, kan forlange klager over sin ligning paakjendt — istedenfor av den almindelige overligningsnævnd — av en særskilt klagenævnd. Ogsaa indenbygds skatyder har adgang til at benytte saadan klagenævnd istedenfor overligningsnævnden, naar amtsskattestyret deri samtykker av særlige grunde, saasom formedelst den av vedkommende skatyder drevne nærings specielle beskaffenhet.

Forlangendet maa, hvis det ikke er fremsat i klagen til ligningsnævnden (jfr. § 91), være indkommet til amtmanden inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Forsaavidt klagens paakjendelse av særskilt klagenævnd er betinget av amtsskattestyrets samtykke, og saadant ikke meddeles, har amtsskattestyret at oversende klagen til paakjendelse av overligningsnævnden, medmindre vedkommende klager for dette tilfælde har tilkjendegit, at han ikke ønsker klagen videre fremmet.

Særskilt klagenævnd skal bestaa av tre eller, om amtsskattestyret saa bestemmer, fem medlemmer. I første tilfælde vælger herredsstyret ett, i det andet tilfælde to av medlemmene, mens amtsskattestyret, eller om amtstinget saa bestemmer, amtmanden opnævner i første tilfælde to, i andet tilfælde tre av medlemmene, som ikke maa være skattepligtige til ligningskommunen. Ved opnævnelsen bestemmer amtsskattestyret (amtmanden) tillike, hvem der skal være nævndens formand og i tilfælde næstformand, og opnævner samtidig to varamænd.

Pligtige til at motta valg som medlem av særskilt klage-

nævnd er indvaanere av vedkommende amts byer og landdistrikter saavelsom indvaanere av tilstøtende amter, der ikke bor over 50 kilometer fra ligningsnævndens møtested eller fra den eiendom eller det anlæg, klagen gjælder. Medlemmer utenfor vedkommende amt blir at opnævne gjennem deres amtsskattestyre.

Avgjørelsen sker ved begrundet kjendelse. Om avgjørelsen og de grunde, hvorpaa denne er støttet, meddeles klageren underretning snarest mulig.

Der tilkommer klagenævndens medlemmer i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt. Denne utbetales av vedkommende herred, men blir helt at erstatte herredet av klageren, hvis kjendelse ikke falder ut til gunst for denne. Opnaar klageren nedsættelse, uten at denne er væsentlig i forhold til den ilignede skat, avgjør nævnden, hvorvidt erstatning skal erlægges av klageren, samt i tilfælde dens størrelse.

§ 94. Ligningsnævnden (ligningsraadet) og de overordnede instanser kan under klagebehandlingen opfordre klageren til at fremlægge dokumenter, forevise sine regnskapsbøker eller til at besvare bestemte spørsmaal og overhodet til at meddele de oplysninger om sin økonomiske stilling, som findes fornødne. Hvis klageren ikke efterkommer opfordringen, kan vedkommende ligningsinstans undlate at ta hensyn til klagen.

Forevisning av regnskapsbøker efter opfordring av ligningsnævnden eller overligningsnævnden sker i tilfælde for et utvalg av vedkommende nævnd, bestaaende av 2 medlemmer eller for en eller to regnskapskyndige revisorer. I sidste fald fremgaaes der paa den i § 83 tredje led foreskrevne maate.

§ 100. Amtsskattestyret gjennemgaar og prøver de utførte skatteligninger i den utstrækning, det selv anser fornødent, og avgjør ved kjendelse, som i korthet skal begrundes, de indankede skattesaker. Det kan, hvad enten klage er indgit eller ikke, forhøie eller nedsætte ansættelsen for en eller flere klasser eller grupper av skattepligtige efter herom at ha indhentet erklæring fra ligningsnævnden. Amtsskattestyret paaser derhos, at ligningsnævndene har foretat den i § 84 tredje led omhandlede forhøielse av formues- og indtægtsansættelserne for de skatydere, som har undlatt at efterkomme sin selvangivelsespligt. Er saadan forhøielse ikke skedd, blir vedkommende skatyderes ligning at underkjende og ny ligning av disse at foreta.

Amtsskattestyret kan med angivelse av de regler og den maalestok, hvorefter ny skatteligning skal foregaa, paalægge ligningsnævnden at utføre samme. I saadant tilfælde tilbake-

3 mai. Nr. 1.

sendes den nye skatteligning amtsskattestyret til endelig avgjørelse.

Amtsskattestyret kan, hvor det finder grund dertil, uten tilkaldelse av det i § 97, tredje led, omhandlede kommunevalgte medlem, inden 1 aar fra mottagelsen av avskriften av ligningsforretningen (§ 86, femte led), forhøie formues- og indtægtsansættelsen for skatyder, som ikke har indgit pligtig selvangivelse. Den samme myndighet tilligger amtsskattestyret overfor en skatyder, som vistnok har opfyldt sin selvangivelsespligt, men ved hvis ligning der findes at være begaat væsentlige feil, hvorved formue eller indtægt er for lavt ansat. Forinden forhøielse finder sted, skal der gives skatyderen og ligningsnævnden (ligningsraadet) anledning til at uttale sig. Skatyderen er forpligtet til at meddele de oplysninger, som amtsskattestyret eller dets formand maatte begjære.

Ved behandlingen av skattesaker kan amtsskattestyret tilkalde et medlem av vedkommende ligningsnævnd, som denne selv utvælger. Den saaledes tilkaldte tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 104. Riksskattestyret er den øverste instans for rikets ligningsvæsen. Riksskattestyret bestaar av 5 medlemmer; to av disse beskikkes av Kongen, hvorav det ene til styrets formand, og tre vælges for tre aar ad gangen av Stortinget. Samtidig beskikkes av Kongen to og vælges av Stortinget tre varamænd. Medlemmenes godtgjørelse bestemmes av Stortinget. For reiser tilkommer de skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt.

Til medhjælp for riksskattestyret beskikker Kongen en kontorchef. Den øvrige til riksskattestyrets virksomhet fornødne medhjælp antages av riksskattestyret selv, som ogsaa skal erholde dækket utgifter ved møter, trykningsomkostninger o. l.

§ 105. Til riksskattestyret kan ankes:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement over et amtsskattestyres forhøielse i medhold av § 100, tredje led, av en skattepligtigs formues- og indtægtsansættelser eller et amtsskattestyres undladelse av at foreta saadan forhøielse samt over skatteligningen for distrikter, hvori departementet antar, at statskassens tarv ikke er tilstrækkelig varetat, eller at en eller flere klasser eller grupper av skatydere er for høit eller for lavt beskattet.

   Klagen maa være indgit til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da departementet mottok vedkommende amtsskattestyres indberetning om gjennemgaaelsen av den paagjældende ligning.

2. Av vedkommende kommunestyre eller av formandskapet ifølge dettes bemyndigelse over amtsskattestyrets kjendelse, hvorved alle eller en eller flere klasser eller grupper av distriktets skatydere antages at ville bli for høit eller for lavt beskattet. 3 mai. Nr. 1.

Klagen maa være indgit skriftlig til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da utlæggelsen av forklaringen om amtsskattestyrets kjendelse blev kundgjort.

§ 106. Riksskattestyret foretar de undersøkelser og indhenter de erklæringer og oplysninger, som det anser fornødne. Findes klagen begrundet, kan det beslutte forhøielse eller nedsættelse av ansættelsen for en eller flere grupper av skattepligtige, efterat der er indhentet erklæring fra ligningsnævnden, og for enkelt skattepligtig, efterat der er git denne anledning til selv eller ved fuldmægtig at uttale sig. Riksskattestyret tilbakesender derefter saken til ligningsnævnden til avsluttende behandling. De av styret givne paabud og anvisninger blir herunder at befølge.

Riksskattestyret kan, naar det finder feilene ved en ligning av mindre betydning eller efter omstændighetene undskyldelige, undlate at paaby omligning, men istedet paalægge distriktets ligningsnævnd ved den derpaa følgende skatteligning at berigtige de forefundne feil overensstemmende med de i kjendelsen indtagne forskrifter. Det paaligger i saa fald amtsskattestyret at indgi særskilt indberetning til riksskattestyret om, hvorvidt og hvorledes dettes paalæg er efterkommet ved den følgende ligning.

Riksskattestyret kan ogsaa gjennemgaa og prøve en ikke paaklaget ligning, naar vedkommende regjeringsdepartement finder dette paakrævet. Om resultatet av denne gjennemgaaelse avgir riksskattestyret eller — om dette ikke er samlet — formanden særskilt indberetning til vedkommende regjeringsdepartement. Paa samme maate blir indberetning at indgi til departementet, hvis riksskattestyret blir opmerksom paa begaaede feil ved en ikke paaklaget ligning. Departementet faar ny frist paa fire uker til at paaklage ligningen til riksskattestyret.

Enhver skatyder er forpligtet til at forevise sine regnskapsbøker og meddele andre oplysninger om sin formue og indtægt, naar riksskattestyret eller dets formand eller nogen anden, av styret eller formanden dertil bemyndiget, forlanger det.

Riksskattestyret avgir beretning om styrets beslutninger og kjendelser til vedkommende regjeringsdepartement, der utfærdiger de fornødne meddelelser til kommunestyrerne.

§ 108. De i nærværende lov omhandlede skatter til herredet indbetales i løpet av skatteaaret i en eller flere terminer,

3 mai. Nr. 1.

der fastsættes av herredsstyret. Dog kan formues- og indtægtsskatten ikke for nogen del fordres betalt, forinden der er hengaat 6 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Betalingsterminerne for de paa fast eiendom utlignede skatter, der opkræves av skattefogden (fogden), falder sammen med dem, der i almindelighet er anordnet for offentlige skatter. Værdien av naturalarbeide godskrives enhver yder efter de av herredsstyret satte takster, og tilkommer der ham godtgjørelse, forsaavidt det overstiger beløpet av den ham ilignede skat.

Forsaavidt herredsskattene ikke opkræves av skattefogden (fogden), jfr. § 14, betales de til herredskassereren eller til særskilt antagne opkrævningsmænd.

§ 111. Den skattepligtige, som ikke betaler statsskatten til forfaldstid, skal, hvis den statsskat, han i alt har at utrede, utgjør kr. 100,00 eller derover, erlægge i renter ½ pct. for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Ved renteberegningen avrundes skattebeløpet nedad til det nærmeste med 10 kroner delelige beløp.

Herredsstyret kan bestemme, at der av forfaldne skatter til herredet skal erlægges indtil ½ pct. rente for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Rentepligten kan begrænses til skattebeløp over en viss størrelse. For eiendomsskat til herredet kan dog saadan rentepligt kun bestemmes, forsaavidt opkrævningen ikke sker ved skattefogden (fogden).

§ 113. De i nærværende lov omhandlede skatter — herunder indbefattet, hvad der pligtes utredet ifølge efterligning (§§ 121 og 122) — kan tillikemed paaløpne renter i mangel av betaling inddrives ved utpantning. Utpantningsretten vedvarer, indtil skattekravet bortfalder ved forældelse.

Paa andragende av herredsstyret kan amtmanden bemyndige herredskassereren til at avholde utpantninger for skatter av hvilkensomhelst art, der skal svares til herredet. Den erstatning for tap av indtægter, nogen før 1883 ansat lensmand paa grund av saadan forføining maatte findes at ha billig krav paa, avholdes av kommunen.

Lensmanden er forpligtet til efter forlangende at indfordre personlige skatter for fremmede kommuner. Som godtgjørelse tilkommer han av vedkommende kommunekasse for hver person, hvis skat indfordres, 4 pct. av de første kr. 100,00 og 2 pct. av skattens overskytende beløp, dog ikke under kr. 1,00 og ikke over kr. 20,00. Samme betaling tilkommer lensmanden ogsaa, naar han alene er anmodet om at avholde utpantning for skatten, men denne indbetales til ham før, under eller efter utpantningens avholdelse. Viser skatten sig under den begjærte indfordring uerholdelig eller tilbakekaldes indfordringen, efterat

denne er paabegyndt, utgjør godtgjørelsen det halve, dog ikke under kr. 1,00. 3 mai. Nr. 1.

§ 115. Ved utpantning for de i denne lov omhandlede skatter kan der, hvor andet tilstrækkelig utlæg ikke kan erholdes, tages utlæg i endnu ikke optjente terminer av lønninger i offentlige eller private tjenesteforhold saavelsom i anden fremtidig kontraktsmæssig sikret arbeidsfortjeneste samt likeledes i fremtidig forfaldende terminer av pensioner og lignende indtægter. Er der meddelt vedkommende principal eller arbeidsgiver eller den kasserer, av hvilken den paagjældende løn, pension eller understøttelse utbetales, underretning om, at saadant utlæg er tat, er han forpligtet til, naar den skattepligtiges tilkommende forfalder, at tilbakeholde det til skattens dækkelse fornødne beløp og at utbetale samme til vedkommende skatteopkræver. Det blir dog herved at iagtta, at skatten avkortes i den skattepligtiges tilkommende litt efter litt i passende beløp efter regler, som herredsstyret bestemmer. Utlæg som her nævnt kan ikke tages, hvis det ikke er søkt inden 6 maaneder, efterat dertil var adgang.

Naar manden efter § 16 er lignet for sin og hustrus samlede formue og indtægt, kan der ved utpantning tages utlæg saavel i gjenstande, der tilhører fællesboet, som i egtefællernes mulige særeiemidler. Hvor hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) efter samme paragraf er lignet underet med forældrene, kan tages utlæg ogsaa i barnets renteindtægter, forsaavidt de tilflyter forældrene.

Naar nogen, der er ilignet skat, agter at utvandre fra riket, pligter han ikke blot at erlægge allerede forfaldne skattebeløp, men har ogsaa, forinden han avreiser, at betale eller stille sikkerhet for erlæggelsen av skat, der ved dette tidspunkt endnu ikke er forfalden til betaling. Foreligger der omstændigheter, der godtgjør eller gjør det sandsynlig, at den skattepligtige vil utvandre uten at iagtta, hvad der saaledes paahviler ham, kan vedkommende herredskasserer eller oppebørselsbetjent gjennem politiet nedlægge forbud mot, at den skattepligtige forlater landet.

§ 116. Er nogen ilignet skat til flere end én kommune av samme formue eller indtægt, kan han undgaa, at der herfor sker inddrivelse hos ham eller i tilfælde, som gaar ind under § 31, 3dje led, at opkrævning som der omhandlet finder sted, ved at deponere et til den høieste ham ilignede skat svarende beløp hos kommunekassereren i det distrikt, til hvilket han anser sig skattepligtig. Er vedkommende lignet i det andet distrikt for formue eller indtægt, hvis beskatning efter § 18 er stedbundet, og som ikke er medtat ved ligningen i det distrikt,

3 mai. Nr. 1.

hvor depositionen er skedd, er han tillike forpligtet til at indbetale i det andet distrikt et beløp, der motsvarer den skat, som falder paa den paagjældende formue og indtægt. Om størrelsen av dette beløp kan han forlange oplysning av vedkommende ligningsnævnd. Indbetales ikke beløpet, naar saadan oplysning er meddelt, er den stedfundne deposition virkningsløs like overfor det andet distrikt.

Adgang til saadan deposition har ogsaa skattepligtig, der allerede har erlagt skat i et distrikt, uvidende om, at han i et andet distrikt er ilignet skat av samme formue eller indtægt, idet han i saa fald er berettiget til at forlange det indbetalte beløp betragtet som deponert. Dog har han, hvis skatten i det andet distrikt er større, tillike at deponere det overskytende i dette distrikt, likesom han i tilfælde er forpligtet til samme-steds i overensstemmelse med forskriftene i nærværende paragrafs første led at indbetale den skat, der falder paa formue og indtægt, hvis beskatning efter § 18 er stedbundet, og som ikke er medtat ved skatlægningen i det distrikt, hvor deposition har fundet sted.

Om depositionen har kommunekassereren i ethvert tilfælde snarest mulig at underrette kommunekassereren i det andet distrikt eller de andre distrikter, hvor ligning er foregaat. Saafremt nogen saadan kommune derefter gjør krav paa det hele eller nogen del av det deponerte beløp, maa søksmaal være reist mot den kommune, inden hvilken deposition har fundet sted, eller begjæring om voldgiftsavgjørelse i henhold til § 35 være tilstillet departementet senest inden 6 maaneder, efterat underretning om depositionen er mottat. Avslaar departementet at avsi voldgiftskjendelse, staar adgangen til at anlægge søksmaal vedkommende kommune aapen i hvert fald i 3 maaneder, efterat den har mottat meddelelsen om departementets avslag.

Naar den skattepligtige erholder tilbakebetalt, hvad han ikke pligter at erlægge i skat, kan han gjøre krav paa 5 pct. aarlig rente av det tilbakebetalte beløp for den tid, hvori det har været deponert.

§ 118. Den, som i selvangivelse, næringsopgave, klage eller anden skriftlig eller mundtlig opgave eller forklaring til nogen ligningsmyndighet meddeler urigtige eller ufuldstændige oplysninger, som kan lede til iligning av for lav skat, blir, hvad enten det sker forsætlig eller av grov uagtsomhet, at straffe med bøter, forsaavidt forholdet ikke gaar ind under nogen strengere straffebestemmelse. Det samme gjælder, naar en skattepligtig undlater at meddele oplysninger, som begjæres av et amtsskattestyre eller dets formand i medhold av § 100, tredje led, eller av riksskattestyret eller dets formand i medhold av § 106.

De i nærværende paragraf omhandlede forseelser paatales av det offentlige efter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement, herredsstyret, amts- eller riksskattestyret. 3 mai. Nr. 1.

Bøterne tilfalder herredskassen, uanset om forseelsen straffes efter nærværende paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 121. Skattepligtig, som i strid med nærværende lovs forskrifter helt er forbigaat ved ligningen, eller som for nogen formuesgjenstand eller indtægtspost helt har undgaat beskatning, er, hvad enten dette skyldes strafbart forhold fra hans side eller ikke, forpligtet til at erstatte kommunen og staten den forlitet erlagte skat med 5 pct. renter fra den tid, skatten skulde være erlagt. Det samme gjælder skattepligtig, som iøvrig er ilignet for lav skat, naar dette skyldes strafbart forhold fra hans side, eller han ikke har indsendt pligtig selvangivelse. Skattens og renternes beløp blir at fastsætte ved efter-ligning.

Efter-ligning sker kun, naar det antages, at et betragtelig beløp har undgaat beskatning. Efter-ligningen begjæres av herredsstyret eller, forsaavidt statsskatten angaar, av vedkommende regjeringsdepartement.

Efter-ligning foretages av ligningsnævnden (ligningsraadet) i forbindelse med aarets ligningsarbeide eller, hvis dette er avsluttet, under klagebehandlingen. Er klagebehandlingen avsluttet, kan efter-ligningen ske ved overligningsnævnden. Har ogsaa denne avsluttet sit arbeide, blir efter-ligningen først at foreta i forbindelse med følgende aars ligning.

Der skal altid, forinden ligningen finder sted, gives den skattepligtige eller den, der vil faa at utrede skatten (jfr. § 122), anledning til at uttale sig. Med hensyn til adgang til at klage gjælder de sedvanlige bestemmelser for vedkommende ligningsinstans. Skattens indbetaling sker i overensstemmelse med de sedvanlige regler.

§ 129. Samtlige ligningsinstansers medlemmer saavelsom alle ved ligningsarbeidet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer er forpligtet til at bevare taushet om, hvad de under utførelsen av sit hverv maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold, bortset fra, hvad der efter loven paaligger dem at offentliggjøre eller oplyse. Ligningsnævndens og de overordnede ligningsmyndigheters medlemmer har i det møte, hvori de første gang er tilstede, at underskrive i forhandlingsprotokollen en forsikring paa ære og samvittighet, avfattet overensstemmende med en derfor av vedkommende regjeringsdepartement utfærdiget formular om, at de vil utføre sit hverv upartisk og efter bedste skjøn og overbevisning og bevare den lovbefalte taushet om, hvad de under ligningsar-

3 mai. Nr. 1.

beidet maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold.

Ogsaa forretningsførere og andre ved ligningsvæsenet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer blir ved tiltrædelsen at avkræve forsikring om bevarelse av taushet.

Selvangivelser saavelsom utdrag av saadanne forvares, naar de ikke benyttes, av rette vedkommende i avlaast gjemme, saa de ikke kommer uvedkommende for øie.

§ 139. Herredenes budgetter bevilges og skattene paalægges for terminen 1 juli—30 juni. Herunder blir de i § 140 indeholdte regler at befølge. Den samme budgettermin skal ogsaa gjælde for amtskommunerne.

II.

Denne lov træder i kraft 1 januar 1919 og anvendes første gang ved utskrivning av kommunale skatter for aaret 1919—1920 og statsskat 1918—1919.

§ 54, § 72, § 73, § 83 tredje led, § 86 tredje led, § 94 andet led, § 104, § 106 og § 129 træder i kraft straks og anvendes første gang ved utskrivningen av kommunale skatter for aaret 1918—1919 og statsskat 1917—1918.

§ 3 i lov av 11 mars 1916, indeholdende midlertidige tillægsbestemmelser til skattelovene for landet og for byene av 18 august 1911, blir fremdeles gjældende.

3 mai. Nr. 2.

Lov*)[1] indeholdende forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911.

I.

Følgende paragraffer i skatteloven for byene av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 7. Eiendomsskat utlignes ikke paa:

a. Statseiendomme, som er overlatt til direkte benyttelse av Kongen eller den kongelige familie.

b. Andre eiendomme, som tilhører staten, offentlige institutioner og indretninger, hvis utgifter medtages i statsbudgettet, samt offentlige fonds. Skattefrihet for disse eiendomme bortfalder, saalænge og i den utstrækning, som de disponeres til privat anvendelse.

c. Eiendomme, tilhørende jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse, saalænge og i den utstrækning, som de anvendes i bedriftens øiemed.

---

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

[1]) St.besl. 30 april. Se Ot.prp. nr. 25 og 27 for 1917. Dok. nr. 48 (med tillæg) for 1917. Dok. nr. 2 for 1918. Indst. O. I (1918). Indst. O. XXXX (1917). St.tid., forh. i Ot. 396—421 (427), 582; i Lt. s. 124—126.

d. Kirker.
e. Kommunens egne eiendomme.

§ 11. Manden lignes for sin og hustruens samlede formue og indtægt, uanset om hustruen har særeiemidler og derav flytende indtægt, og uanset om nogen del av hustruens indtægt er erhvervet forut for egteskapet. Hustru kan dog begjære sig særskilt lignet for særeiemidler samt for utbytte av hendes selvstændige virksomhet (jfr. lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 § 31). Naar egtefæller er separert eller til stadighet lever akskilt fra hinanden, lignes de særskilt.

Formue og indtægt, som tilhører hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) under 15 aar, lignes underett med familieoverhodets (farens eller i tilfælde morens) formue og indtægt. Dog lignes barnet særskilt, naar det av sin indtægt helt forsørger sig selv, og indtægten ikke erhverves i hjemmet eller skyldes familieoverhodets bedrift.

§ 13. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;
d. verker, gruber, stenbrudd, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;
e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o. s. v.) samt for utførsel;
f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;
g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt bade-etablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men

3 mai. Nr. 2.

ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbundet, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontor haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt saaledes at utskibningsstedets andel i skatten det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens tilvirkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, medtages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende.

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavelsom enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eller faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

§ 14. Naar elektricitetsverker, derunder indbefattet kraftanlæg med dertil hørende ledninger og fordelingsanlæg, er skattepligtige i flere distrikter, fordeles nettoformuen til beskatning i overensstemmelse med de sedvanlige regler (jfr. § 30 tredje led). Av nettoindtægten blir indtil 5 pct. aarlig av de skattepligtige formuesværdier forholdsmæssig at fordele til beskatning med den ene halvdel paa samtlige disse værdier og med den anden halvdel paa værdien av kraftanlæg og fordelingsanlæg. Mulig overskytende indtægt kommer til beskatning i de

distrikter, hvortil salg av elektrisk energi finder sted, i forhold til dettes størrelse. 3 mai. Nr. 2.

Er en kommune eier av saadanne anlæg, som omhandlet i første led, utenfor kommunens eget omraade, ansættes indtægten i vedkommende fremmede kommuner altid til 5 pct. av nettoformuen (jfr. § 30 fjerde led) i kraftanlægget og fordelingsanlægget og 2½ pct. av nettoformuen i ledningene. Sker omsætning av kraft utenfor kommunens omraade, blir som indtægt at beskatte den erholdte pris med fradrag av utgifter, herunder produktionsomkostninger beregnet i forhold til de omkostninger, der falder paa den samlede omsætning.

Naar der i et vasdrag findes et eller flere reguleringsmagasiner, der anvendes til at forøke vasdragets naturlige lavvandføring, skal nedenfor liggende vandkraftanlæg, der helt eller delvis har tat den forøkede lavvandføring i bruk, beskattes for en del av sin formue i det eller de fremmede skattedistrikter, som berøres av vedkommende regulering.

Denne del av formuen ansættes til:

1. Værdien av reguleringsindretningen som teknisk anlæg.
2. Den for reguleringen ydede erstatning eller — hvis denne ikke kan bringes paa det rene eller erstatning ikke er ydet — den tilsvarende værdi. Denne fastsættes i tilfælde paa grundlag av en pris pr. meter strandlinje, som efter de stedlige forhold kan variere mellem kr. 0,25 og kr. 1,50 pr. meter reguleringshøide.
3. 20 pct. av værdien av den ved reguleringen for hvert enkelt vandkraftanlæg indvundne og ibruktagne kraftøkning. Kraftøkningen beregnes med utgangspunkt i vasdragets lavvandføring uten regulering, hvorved forstaaes den vandføring, som uten regulering har kunnet paaregnes aar om andet i 350 dage av aaret.

Værdien efter post 1 beskattes i det eller de distrikter, hvor reguleringsindretningen er beliggende. Værdien efter post 2 beskattes i vedkommende distrikt, mens værdien efter post 3 fordeles til beskatning mellem de til magasinet støtende distrikter i forhold til de ovenfor damanlægget ydede erstatningsbeløps størrelse eller i tilfælde den tilsvarende værdi, beregnet efter regelen i ovenstaaende post 2.

De i posterne 2 og 3 omhandlede værdier samt delingen mellem de forskjellige distrikter fastsættes av riksskattestyret efter opgave fra vasdragskommissionen. Før avgjørelse træffes av riksskattestyret, skal vasdragskommissionen ha git alle vedkommende eiere og ligningsnævnd adgang til at uttale sig angaaende dens opgaver.

Nettoindtægten av den samlede bedrift indtil 5 pct. aarlig rente av nettoformuen blir at fordele til beskatning forholds-

3 mai. Nr. 2.

mæssig paa de inden hvert distrikt skattepligtige formuesværdier. Den overskytende del av indtægten beskattes i det eller de distrikter, hvor det industrielle anlæg efter almindelige regler er skattepligtig.

Riksskattestyret utfærdiger til veiledning for ligningsmyndighetene almindelige regler om, hvorledes formuen blir at fordele til beskatning mellem de forskjellige distrikter, hvor industrielle anlæg, vandfald og damanlæg er beliggende, samt om formuens fordeling mellem de forskjellige distrikter, der berøres av en regulering.

§ 17. Inden riket bosatte personer og her hjemmehørende skattepligtige selskaper og indretninger kan ikke ilignes skat for formue i faste eiendomme eller anlæg med tilbehør, der er beliggende i utlandet, og kan kun skatlægges for den halve del av indtægten av saadanne eiendomme eller anlæg og av dertil knyttet næringsdrift. Ved beregningen av den skattepligtige formue og indtægt fremgaaes saaledes, at gjæld forholdsmæssig føres til avdrag i bruttoformuen i utlandet og i den øvrige bruttoformue, og at renter føres til avdrag i indtægten i utlandet og den øvrige indtægt med en gjældsfradraget motsvarende anpart.

Norsk statsborger eller person med norsk indfødsret, som, efter at ha været fast bosat i utlandet, tar fast bopæl her i riket, er efter bosættelsen indenlands ved de 2 første ligninger, ved hvilke han vil være skattepligtig, fritat for at ilignes skat av formue i kapital, anbragt i utlandet, og av indtægt, som tilflyter ham i utlandet.

§ 21. Formues- og indtægtsskat kan ikke paalægges:

a. Kongen og den kongelige familie.
b. Staten og de samme tilhørende eiendomme, offentlige indretninger og fond.
c. Amts-, herreds- og bykommuner, forsaavidt angaar eiendomme og indretninger inden kommunens omraade.
d. Norges Bank.
e. Hypotekbanken, Arbeiderbruk- og boligbanken, Den norske stats smaabruk- og boligbank og hypotekforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen.
f. Den almindelige brandforsikringsindretning og gjensidige brandassuranseforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen, samt gjensidige skibsforsikringsselskaper og husdyrforsikringsselskaper, som falder ind under bestemmelserne i § 116 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911.
g. Universitetet og offentlige skoler.
h. Kirker og milde stiftelser, undtagen forsaavidt angaar fast eiendom i fremmede kommuner.

3 mai. Nr. 2.

i. Selskaper og indretninger, som ikke har erhverv til formaal, saasom videnskapsselskaper, kunstforeninger, museer, soldathjem paa ekserserpladsene, fiskerhjem og selskabelige klubber.
k. Det offentlige veivæsen og jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse.
l. Kanaler.
m. Vandledninger med tilhørende bassænger og dammer, som eies av nogen kommune.
n. Utlændinger, der opholder sig i Norge i studie-øiemed.

De en kommune tilhørende kirkegaarder, krematorier (med urnehal og urnelund), sykehus og sindssykeasyler, som er beliggende utenfor vedkommende kommunes omraade, kan ikke paalægges formues- og indtægtsskat, uten forsaavidt der til den paagjældende indretning er knyttet virksomhet utover dens egentlige formaal. I saa fald beskattes kun formuen i og indtægten av denne virksomhet uten fradrag av gjæld eller gjældsrenter.

Av skibsrederi, som en amtskommune driver til lettelse for trafikken til og fra vedkommende amt eller mellem de forskjellige steder inden amtet, svares ikke skat, medmindre amtet oppebærer direkte utbytte av virksomheten.

§ 26. Fuldmægtig for utlænding eller utenlandsk selskap eller indretning, der i nogen kommune her i riket driver nogen virksomhet, som er gjenstand for beskatning, er personlig ansvarlig for de ilignede skatter.

Naar medlemmer av handelsselskaper eller andre næringsdrivende selskaper med personlig ansvar efter forlangende lignes særskilt (jfr. § 15, andet led), er selskapet ansvarlig for skatten, hvis denne ikke kan erholdes hos medlemmene.

Hvor bystyret derom har fattet beslutning, kan skat ilignet hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn), der arbeider i forældrenes bedrift, opkræves hos vedkommendes forældre. Likeledes kan efter bystyrets beslutning skat ilignet faste tjenere opkræves hos den husbond, hos hvem vedkommende er i tjeneste ved skattens forfaldstid. Dog staar adgangen til saadan opkrævning alene aapen, naar forældrene eller husbonden har mottat skatteseddel for den skattepligtige fjorten dage, inden skatten er forfalden. Under lignende betingelser som for tjenere kan — naar bystyret saa beslutter — skat, der er ilignet arbeidere ved stenbrudd, bergverk og offentlige vei- og jernbane-anlæg samt vandutbygnings- og reguleringsanlæg opkræves hos arbeidsgiveren eller anlæggets bestyrer.

Naar skat betales av nogen, der efter nærværende paragraf er ansvarlig for samme, kan denne forlange sit utlæg dækket av den skattepligtige og i tilfælde tilbakeholde eller avkorte

3 mai. Nr. 2.

dette i hvilketsomhelst beløp, som han er den skattepligtige skyldig.

§ 27. Skifteforvaltere er ansvarlige for, at det fornødne beløp avholdes av boets midler til dækkelse av skat, der, efterat boet er tat under skiftebehandling, ilignes eller maa forutsættes at ville bli ilignet boet, konkursskyldneren, forsaavidt boet er ansvarlig for hans skat, eller arvelateren. Opgjøres boet av testamentsfuldbyrder, paahviler der denne tilsvarende ansvar.

Lignende ansvar paahviler hvert enkelt medlem av bestyrelser av selskaper og andre skattepligtige indretninger, naar disse opløses og deres midler fordeles mellem parthaverne.

Er midlerne utloddet eller fordelt, uten at det fornødne beløp er avholdt til dækkelse av skatten, kan denne, om den ellers vilde være uerholdelig, indfordres hos konkurskreditorerne, arvingerne eller parthaverne, der dog kun er ansvarlige hver for sin andel av samme.

Selvskiftende arvinger er solidarisk ansvarlige for skattens erlæggelse; dog er ingen av dem forpligtet til at erlægge mer, end han har mottat i arv.

Proklama, der utstedes i boer, er uten indflydelse paa skattekrav efter nærværende lov.

§ 28. Naar et bo skal sluttes, kan skifteforvalteren, testamentsfuldbyrderne eller de selvskiftende arvinger tilstille ligningsnævndens formand (ligningsraadet) selvangivelse over boets indtægt til slutningsdagen og samtidig kræve utregnet og opgit den skat, som boet vil ha at utrede av sin indtægt i det løpende kalenderaar. Er aarets ligning endnu ikke avsluttet, kan boets eller i tilfælde avdødes skat av formue og indtægt i det foregaaende kalenderaar paa samme maate kræves utregnet og opgit.

Paa lignende maate kan, naar et selskap eller anden skattepligtig indretning skal opløses, vedkommende bestyrelse kræve utregnet og opgit skat som omhandlet.

Ligningsnævnden eller, hvis denne ikke er samlet, nævndens formand (i tilfælde ligningsraadet) foretar den fornødne prøvelse av selvangivelsen og utfører ligningen, hvorefter skatten beregnes efter den ved aarets ligning benyttede skatteprocent eller — om denne ikke er fastslaat — efter den ved forrige ligning benyttede procent. Skatten beregnes i tilfælde særskilt av hvert kalenderaars indtægt.

Har vedkommende skifteforvalter (testamentsfuldbyrdere eller selvskiftende arvinger) eller bestyrelse ikke faat meddelelse om skattens størrelse inden 6 uker, efterat begjæringen om skatlægning er indkommet til ligningsmyndigheten, kan intet

krav paa skat siden fremsættes mot boet eller vedkommende selskap, forening eller partrederi. 3 mai. Nr. 2.

§ 29. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en skattepligtigs formue eller indtægt efter reglerne i nærværende kapitel blir at beskatte, skal vedkommende regjeringsdepartement endelig avgjøre tvisten, hvis de paagjældende kommuner stiller forlangende derom, og den skattepligtige samtykker i saadan avgjørelse eller har deponert skatten i overensstemmelse med § 108. Departementets kjendelse skal begrundes, forsaavidt grundene antages at ha betydning utover den foreliggende sak.

Efter begjæring av vedkommende kommunestyre og anbefaling av riksskattestyret kan Kongen med andet lands regjering slutte overenskomst om fastsættelse av specielle regler for beskatningens fordeling mellem Norge og det fremmede land, naar en næring drives under saadanne forhold, at vedkommende av indtægten er skattepligtig i begge land.

§ 37. Til indtægt henregnes ogsaa gevinst, hvorved tilfældet i større eller mindre grad har været medvirkende, saasom gevinst ved lotteri, ved landslod, ved opdagelse av ertser og mineraler, ved fund etc.

Gevinst ved avhændelse av faste eiendomme, værdipapirer eller andre formuesgjenstande regnes som indtægt for avhænderen, naar de er erhvervet av ham paa anden maate end ved arv eller gave i løpet av de sidste 5 aar, før avhændelse finder sted, eller avtale derom træffes. Det samme gjælder, naar de maa antages erhvervet av sælgeren for at avhændes med fordel, eller naar de er erhvervet av ham i anledning av næring eller forretningsforetagende. Drift av almindelige gaardsbruk og av leiegaarder, som væsentlig er bestemt til beboelse, henregnes ikke i denne henseende til næring eller forretningsforetagende. Gevinst, der erhverves ved salg av tomter i byer eller bymæssig bebyggede strøk paa landet eller i deres umiddelbare nærhet, saavelsom gevinst ved avhændelse av forretning eller virksomhet, av patent-, forfatter-, kunstnerret og lignende regnes altid som indtægt.

§ 38. Fra det antagne bruttobeløp av indtægten drages, foruten renter av skatyderens gjæld, alle utgifter, der skjønnes at være paadrat til indtægtens erhvervelse, sikrelse og vedlikeholdelse. Til avdrag kommer saaledes:

a. Driftsomkostninger, derunder indbefattet lønninger, men ikke utgifter til den skattepligtiges og families underhold og betjening eller til bolig for ham eller hans husstand.
b. Utgifter til vedlikeholdelse og forsikring av hus samt lignende utgifter til skibe, fiskebaater, redskaper og andre som driftsmidler benyttede faste eller rørlige eiendele.

3 mai. Nr. 2.

men ikke til indbo og lignende, som brukes i den skattepligtiges eller hans families bopæl eller husholdning.

c. Ordinære avskrivninger for værdiforringelse ved slit og forældelse av skibe, baatnøst, anlæg, maskiner, for driften av gaardsbruk nødvendige hus og lignende betydelige driftsmidler, der er bestemt til varig bruk, dog kun i den utstrækning, hvori forringelsen ikke allerede maatte være tat i betragtning ved befølgelsen av reglerne under foranstaaende bokstaver a og b.

d. Tap paa utestaaende fordringer i forretningsvirksomhet, saavelsom andet tap i næring eller forretningsforetagender, dog kun i den utstrækning, hvori tapet ikke allerede maatte være tat i betragtning under foranstaaende bokstaver a og b, og naar det er et driftsmiddel, som er tapt, i ethvert fald ikke med et større beløp, end hvad der maatte gjenstaa som dets værdi efter fradrag av foretagne avskrivninger i henhold til bokstav c.

e. Leie-, bruks- eller forpagtningsavgift, føderaad, regelmæssige understøttelser og lignende utredsler, som den skattepligtige ifølge lov er forpligtet til eller ved overenskomst har forbundet sig til at yde, og som efter nærværende lovs regler ved beskatningen regnes som indtægt for mottageren.

f. Skatter og avgifter, der paahviler faste eiendomme eller særskilte bedrifter eller erhverv.

g. Utgifter ved overtagelse og bestyrelse av embede eller anden tjenestestilling saavelsom byrder, der paahviler saadan stilling, saasom bestallingsgebyr, utgifter til stedfortræder, flytnings-, kontor- og reiseutgifter eller i tilfælde underskud paa den til saadanne utgifters bestridelse tilstaaede godtgjørelse.

h. Tvungne indskud i pensionskasse, enkekasse, vikarkasse, til ulykkes-, syke-, invaliditets- eller alderdomsforsikring for den skattepligtige med familie.

i. Beløp, som ved skibsrederi, fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet avsættes for at dække utgifter til klassifikation eller til kjedelfond eller assuransepræmie, forsaavidt det ikke overskrider et rimelig maal.

Skattepligtig, som frivillig har erhvervet livsforsikring (til utbetaling ved død eller i levende live), kan ved indtægtsansættelsen kræve fradrat de aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,oo. Det samme gjælder præmie til frivillig sykeforsikring.

Angaaende størrelsen av det indtægtsfradrag, som blir at indrømme for værdiforringelse av driftsmidler ved slit og forældelse, utfærdiges regler av riksskattestyret i den utstræk-

ning, som ansees paakrævet til veiledning for ligningsmyndighetene. 3 mai. Nr. 2.

§ 43. Indtægt av fiskeri, der har været drevet som næring i mindst 3 aar, samt under lignende vilkaar indtægt ved kjøp og salg av fisk — bortset fra salg i smaat — ansættes til, hvad utbyttet har utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar. Foreligger nøiagtige opgaver over utbyttets størrelse i de paagjældende aar, lægges disse opgaver til grund for ansættelsen, ellers ansættes utbyttet skjønsmæssig. Forsaavidt angaar indtægt av fiskeri, medtages i alle tilfælde ved ansættelsen, hvad der av utbyttet er forbrukt av skatyderen og hans husstand. I brutto-utbyttet gjøres fradrag for medgaaede driftsutgifter, iberegnet slitage og tap av fiskeredskaper.

§ 46. Hvis utenfor kommunen hjemmehørende person, selskap eller indretning — uanset om vedkommende i formen optræder som leverandør, laangiver, garant eller lignende — efter omstændighetene maa antages at være interessert i nogen næringsdrift eller virksomhet, som beskattes i kommunen, paa væsentlig samme maate som en deltager, blir der ved beskatningen at ta hensyn hertil. Ligningsnævnden kan i saadant tilfælde ansætte formue og indtægt efter eget skjøn over forretningens midler og avkastning. Paa samme maate forholdes, naar en skatyder kjøper eller sælger varer eller leier eller bortleier kraft for en pris, som paa grund av et interessefællesskap maa antages at være sat anderledes, end tilfældet vilde ha været, om saadant interessefællesskap ikke hadde foreligget.

§ 47. Det paaligger enhver skattepligtig at bidra til, at hans skattepligt i rette tid bringes paa det rene, og ikke at foreta noget, der har til hensigt at forhindre fyldestgjørelse av hans skatte-ansvar.

Enhver skattepligtig har at meddele de oplysninger, som ligningsmyndighetene begjærer i anledning av skattemandtallets optagelse. Saadan oplysningspligt paahviler ogsaa enhver med hensyn til skattepligtige, som bor i hans hus, eller som han iøvrig avgir grund eller husrum til, eller hvis forretninger han for nogen del bestyrer.

§ 51. Selvangivelserne indleveres inden utgangen av januar maaned. Selvangivelser fra skattepligtige, som henhører under § 48, bokstav a, b og c, behøver dog ikke at indleveres før utgangen av februar. Naar saadanne skattepligtige inden utgangen av februar godtgjør, at deres aarsregnskap paa grund av særegne omstændigheter ikke har kunnet avsluttes til denne tid, skal der indrømmes dem den nødvendige utsættelse, dog ikke længer end til utgangen av mars. Andre skattepligtige kan om fornødent paa ansøkning, som maa være indkommet til

3 mai. Nr. 2.

ligningsraadet inden utgangen av januar, tilstaaes utsættelse indtil utgangen av februar.

§ 55. Skattepligtige aktieselskaper, partrederier og foreninger er forpligtet til paa forlangende at tilstille vedkommende ligningsraad avtryk eller gjenpart av sine aarsopgjør.

Selskaper, som driver skibsrederi, og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper er forpligtet til inden hvert aars 15 februar uopfordret at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar, opgave over aktiekapitalens størrelse og aktiernes (parternes) antal og størrelse samt fortegnelse over aktionærerne (parthaverne) med tilføiende av hver enkelts bopæl og antal aktier (parter) og disses nummer. Fortegnelsen utfærdiges i to eksemplarer, særskilt for hvert av de distrikter, hvor nogen aktionær (parthaver) er bosat, og saaledes at hver fortegnelse kun omfatter de inden vedkommende distrikt bosatte aktionærer (parthavere). Over aktionærer (parthavere), som er bosat i utlandet, utfærdiges særskilt fortegnelse. Fortegnelserne utfærdiges paa grundlag av selskapets aktiebok eller liste over parthavere.

Bestyrelsen for selskap, som eier aktier i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap, er, forsaavidt § 15, 5te led, kommer til anvendelse, forpligtet til paa forlangende at meddele opgave over medlemmenes navn og bopæl til vedkommende ligningsmyndighet.

Livrente- og livsforsikringsselskaper er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene opgave over de til forsikrede inden distriktet i det sidstforløpne aar utbetalte beløp.

§ 57. Bestyrelser for private selskaper, foreninger eller indretninger saavelsom private arbeidsherrer, husbondsfolk og andre, som har lønnede tjenestemænd, tyende eller andre faste arbeidere i sin tjeneste, er forpligtet til paa forlangende at indsende indberetning om de disse i det sidst forløpne aar utbetalte lønninger eller ydede godtgjørelser bestaaende i penger eller i andre ydelser eller fordele — til ligningsmyndighetene i de distrikter, hvori vedkommende tjenestemænd, tyende eller arbeidere er skattepligtige. Den samme forpligtelse paahviler formænd i faste arbeidslag, som overtar arbeide for egen regning, forsaavidt angaar den til lagets medlemmer utbetalte godtgjørelse. Indberetningene, der avfattes efter en av vedkommende regjeringsdepartement foreskrevet formular, som ligningsnævnden har at tilstille vedkommende, kan fordres avgit inden utgangen av januar maaned.

§ 65. Formuesskatten til bykommunen maa i almindelig-

het ikke utgjøre mer end kr. 2,00 og ikke mindre end kr. 0,50 av hvert 1 000 kroner. 3 mai. Nr. 2.

Bystyret har adgang til for hver fuld procent, som indtægtsskatten stiger over 10, at forhøie formuesskatten med kr. 0,20 av hvert 1 000 kroner over det foran bestemte maksimum, dog saaledes, at den ikke i noget tilfælde kan utlignes med et høiere beløp end kr. 3,00 av hvert 1 000 kroner.

§ 66. Den kommunale indtægtsskatøre skal herefter utgjøre høist 12 pct. Dog skal der altid være adgang til at utligne et likesaa stort samlet beløp paa indtægten som det beløp, der blev utlignet paa denne det nærmest forgaaende aar, saalænge skatøren herved ikke bringes til at overskride 15 pct.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tillate, at indtægtsskatøren enkelte aar sættes høiere, naar bystyret med mindst ⅔ flertal beslutter at andra herom. For at saadan tilladelse skal meddeles, maa det godtgjøres, at ligningsansættelserne er rimelige, at en hensigtsmæssig reduktionstabel er anvendt, og at andre skattefundamenter er forsvarlig utnyttet. Departementet kan kræve ligningen undergit nærmere prøvelse av riksskattestyret, som, hvor dertil findes grund, paabyr omligning under befølgelse av nærmere angivne regler eller anvendelse av en forandret reduktionstabel.

§ 68. Av indtægten skal i almindelighet et visst beløp være skattefrit.

Ansættelsen av det skattefri beløp skal bero baade paa antallet av de personer, skatyderen har at forsørge, og paa indtægtens størrelse.

Til bestemmelse av det skattefri beløp for hver enkelt skatyder inddeles de skattepligtige i 8 klasser, hvorav

1ste klasse omfatter dem, der ikke har nogen at forsørge;

2den til 7de klasse omfatter dem, der har henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer at forsørge;

8de klasse omfatter dem, der har 7 eller flere personer at forsørge.

Hvilke personer der ved klasseansættelsen skal henregnes til forsørgede, bestemmes av bystyret. Til forsørgede blir dog altid at henregne den skattepligtiges arbeidsudygtige forældre, barn (adoptivbarn og pleiebarn), der er under 15 aar eller ikke arbeidsdygtige, samt arbeidsudygtig egtefælle, naar de virkelig forsørges av den skattepligtige eller efter § 11 lignes sammen med denne. Hvis egtefællerne i henhold til § 11, 2det punktum, lignes særskilt, blir det skattefri beløp at beregne, som om egtefællerne var lignet underet, og at fradra forholdsvis i deres indtægt. Antallet av forsørgede den 1 januar i det aar, ligningen foretages, lægges til grund for klasseansættelsen.

3 mai. Nr. 2.

§ 69. Den skattefri del av indtægten utregnes efter en av følgende tabeller:

(Tabellerne er overensstemmende med skatteloven for byene av 18 august 1911 § 69).

Omgjørelsen av den av ligningsnævnden ansatte indtægt (den antagne indtægt) til den indtægt, hvorpaa skatten skal fordeles (den skatbare indtægt), sker paa følgende maate:

Utgjør den antagne indtægt i hver av de 8 klasser i tabel I og III henholdsvis kr. 1 470,oo, 2 100,oo, 2 540,oo, 2 980,oo, 3 420,oo, 3 860,oo, 4 300,oo og 4 740,oo eller derover, i tabel II henholdsvis kr. 1 340,oo, 1 910,oo, 2 310,oo, 2 710,oo, 3 110,oo, 3 510,oo, 3 910,oo og 4 310,oo eller derover, i tabel IV og VI henholdsvis kr. 1 470,oo, 2 010,oo, 2 450,oo, 2 890,oo, 3 330,oo, 3 770,oo, 4 210,oo og 4 650,oo eller derover, i tabel V henholdsvis kr. 1 340,oo, 1 830,oo, 2 230,oo, 2 630,oo, 3 030,oo, 3 430,oo, 3 830,oo og 4 230,oo eller derover, fremkommer den skatbare indtægt ved fradrag av det i tabellens nederste linje for den paagjældende klasse opførte beløp.

Er den antagne indtægt mindre end foranførte beløp, men større end de i tabellen opførte helt skattefri grundbeløp, fremkommer den skatbare indtægt i hver klasse ved fradrag av det skattefri grundbeløp samt derhos en saa stor brøkdel av de overskytende indtægtsdele, som angives under de i tabellerne opførte 9 eller 8 reduktionstrin.

Er den antagne indtægt ikke større end det helt skattefri grundbeløp, blir ingen skat at iligne vedkommende.

Antat indtægt, som er under kr. 600,oo i 1ste klasse stigende indtil kr. 1 300,oo i 8de klasse, blir, naar bystyret saa bestemmer, ikke at skatlægge.

I tabellerne kan de skattefri grundbeløp besluttes forandret, gjennemgaaende for alle klasser, efter et av nedenstaaende alternativer:

(Alternativerne er overensstemmende med skatteloven for byene av 18 august 1911 § 69).

Grænsebeløpene paa samtlige reduktionstrin saavelsom tallene i tabellens sidste linje gives altid det samme fradrag som de skattefri grundbeløp.

Der skal ved offentlig foranstaltning til bruk for ligningsnævndene utarbeides beregningsskemaer, der viser den skatbare indtægts beløp under forskjellige alternativer for reduktionen av den antagne indtægt.

§ 76. Selvangivelserne prøves av ligningsraadet under benyttelse av de til dets raadighet staaende midler. Finder raadet ikke grund til at betvile en selvangivelses rigtighet og fuldstændighet, blir denne uten videre at ta tilfølge som grundlag for vedkommendes ligning. Skønsmæssige ansættelser fore-

tages av raadet eller undergives særlig prøvelse av dette, hvis de allerede er gjort i selvangivelsen.

Finder ligningsraadet selvangivelsen uklar, eller antar det, at formuen eller indtægten er for lavt eller ikke fuldstændig opgit, eller at fradragsposter er opført med et for stort beløp, har raadet at tilstille vedkommende meddelelse herom og kan samtidig opfordre ham til at meddele skriftlig oplysning angaaende opgivne punkter i selvangivelsen eller til personlig at møte for raadet til berammet tid og sted. Skattepligtig, hvem underretning som nævnt er tilstillet, kan i hvert fald kræve, at der gives ham anledning til mundtlig at forklare sig. Naar han ved forfald, som godkjendes av raadet, er hindret fra at møte eller fra personlig at erklære sig, kan dette paa hans ansvar ske ved fuldmægtig, som er nøie kjendt med hans forhold.

Ligningsraadet kan forlange adgang til at gjøre sig bekjendt med den skattepligtiges regnskapsbøker. Paa raadets vegne kan undersøkelsen foretages ved to regnskapskyndige revisorer. Disse vælges av raadet, men den ene av dem skal kunne utpekes av den skattepligtige, om han inden otte dage efter at ha mottat ligningsraadets begjæring om undersøkelsen meddeler, hvem han ønsker valgt. Med den skattepligtiges samtykke kan undersøkelsen foretages av én revisor. Vedkommende revisorer maa ikke være personer, som staar i konkurranseforhold til den skattepligtige, medmindre denne samtykker i, at saadanne opnævnes. Revisorerne avgir skriftlig indberetning om undersøkelsen til raadet.

Naar raadet har indhentet de oplysninger, det anser fornødne, fastsætter det efter bedste skjøn den formue og indtægt, hvorefter vedkommende skal beskattes. Raadet er herunder berettiget til baade at forhøie opførte formues- og indtægtsposter, at nedsætte og utelate fradragsposter og at tilføie formues- og indtægtsposter, som ikke er opført, naar det dertil finder tilstrækkelig grund.

Nedsættelse av de i en selvangivelse opførte formues- og indtægtsposter, eller forhøielse av fradragsposterne kan i almindelighet ikke ske. Hvis imidlertid ligningsraadet finder avgjørende grund til at anta, at en for høi angivelse av nogen formues- og indtægtspost eller for lav angivelse av nogen fradragspost foreligger, er det, efter saavidt mulig at ha git utstederen av selvangivelsen anledning til at forklare sig, berettiget til at foreta fornøden berigtigelse.

Opholder utstederen av en selvangivelse sig i utlandet, eller er hans opholdssted ubekjendt, kan den av ham angivne formue og indtægt forhøies, uten at han har krav paa at bli varslet av ligningsraadet.

3 mai. Nr. 2.

For alle væsentlige avvikelser fra en foreliggende selvangivelse skal grundene anføres i ligningsraadets forhandlingsprotokol.

Ved sine skjønsmæssige ansættelser har ligningsraadet at befølge de takseringsregler, der er fastsat av ligningsnævnden. Den fastsatte formue, indtægt og klasse meddeles ligningsnævnden, som derimot ikke maa gjøres bekjendt med selvangivelsernes indhold.

§ 77. For de skattepligtige, fra hvem ingen selvangivelse er mottat, ansætter ligningsnævnden formue og indtægt efter bedste skjøn, i tilfælde efterat den har latt indhente de oplysninger, som den finder fornødne.

Det paaligger ligningsnævnden at forhøie det foregaaende aars ansættelser av de skatyderes formue og indtægt, som har undlatt at efterkomme forpligtelsen til at indlevere selvangivelse, og som indgaar under de i § 48 bokstav a, b og c anførte skatydere, eller som ved foregaaende aars kommunale ligning har været ansat i en indtægt av mindst kr. 2 500,oo. Denne grænse kan av bystyret nedsættes indtil kr. 1 500,oo. Forhøielsen skal mindst utgjøre 10 pct. av det foregaaende aars formues- og indtægtsansættelser ved den kommunale ligning. Gjentages forsømmelsen, sættes forhøielsen hver gang mindst til det dobbelte av foregaaende aars forhøielse.

§ 78. Summen av den for en skatyder ansatte formue kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 100, naar formuen utgjør mindre end kr. 10 000,oo og ellers til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 1 000. Summen av den for en skatyder ansatte indtægt kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med et tal, som, naar indtægten utgjør mindre end kr. 1 000,oo, ikke er større end 25 og ellers ikke større end 100. Likeledes kan den skatbare indtægt avrundes nedad til det nærmeste med 10 eller 5 delelige tal.

Nogen anden avvikelse maa ikke av nogensomhelst grund gjøres hverken til forhøielse eller nedsættelse av den formue eller indtægt, som opføres.

Naar utredelsen av den fulde skat antages paa grund av særegne omstændigheter at ville falde særdeles trykkende for eller av andre grunde særdeles ubillig imot nogen skattepligtig, kan ligningsnævnden herom gjøre forestilling til bystyret (formandskapet) og anbefale vedkommende til nedsættelse eller eftergivelse av skatten.

§ 79. Skatteligningen bør være tilendebragt inden 1 juni. Ligningsnævndens forhandlinger — derunder indbefattet de vedtagne takseringsregler — indføres i en av formandskapets ordfører autorisert protokol.

3 mai. Nr. 2.

Efter skatteligningens tilendebringelse besørger ligningsnævndens formand utlagt til almindelig eftersyn paa et eller flere steder en skatteliste over samtlige skattepligtige. Denne liste skal indeholde de anvendte ligningsregler, reduktionstabellen, skatøren, den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse, hvorefter hver enkelt skattepligtig er skatlagt til kommune og stat. Utlæggelsen kundgjøres paa sedvanlig maate. Samtidig med utlæggelsen gives utenbysboende skatydere meddelelse om den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse.

Enhver skattelignet kan ved henvendelse til ligningsnævnden (ligningsraadet) erholde oplysning om, hvorledes ligningsansættelserne for hans eget vedkommende er fremkommet.

Det samme gjælder en ligningsinstans i et skattedistrikt, hvor nogen aktionær (parthaver) i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap er bosat, overfor en ligningsinstans i det skattedistrikt, hvor selskapets ligningsansættelser er foretat.

Samtidig med ligningsforretningens tilendebringelse har ligningsnævnden at oversende til statens og kommunens oppebørselsbetjenter bekræftede utskrifter av ligningen henholdsvis for stats- og kommuneskattens vedkommende. Senest 4 uker efter ligningsforretningens tilendebringelse avgir ligningsnævndens formand gjennem amtmanden indberetning til vedkommende regjeringsdepartement i den form, som dette foreskriver. Samtidig har ligningsnævnden at oversende til amtsskattestyret en bekræftet avskrift av ligningsforretningen i dens helhet og til statens oppebørselsbetjent en bekræftet utskrift av statsskatteligningen,hvilken utskrift blir at benytte ved ligningens revision.

Indløper de i § 75 tredje og fjerde led omhandlede opgaver efter ligningens avslutning, har ligningsnævndens formand at dra omsorg for, at omberegning av den paagjældende skattepligtiges statsskat og utregning av byskat sker snarest mulig, og at fornøden underretning meddeles vedkommende oppebørselsbetjent.

§ 84. Overligningsnævnden har ved kjendelse, der i korthet skal begrundes, at avgjøre de til den indkomne klager og derunder at bestemme den formue og indtægt, hvorefter skatten skal beregnes, samt den klasse, hvortil vedkommende skattepligtige skal henføres.

Naar klagernes behandling er avsluttet, fremgaaes ved overligningsnævnden paa samme maate som i § 80, næstsidste led, foreskrevet for ligningsnævnden.

§ 85. Utenbys skatydere, som er ilignet skat i henhold til § 13, samt utlændinger og utenlandske selskaper, der er skattepligtige i overensstemmelse med § 18, kan forlange klager over

3 mai. Nr. 2.

sin ligning paakjendt — istedenfor av den almindelige overligningsnævnd — av en særskilt klagenævnd. Ogsaa indenbys skatyder har adgang til at benytte saadan klagenævnd istedenfor overligningsnævnden, naar amtmanden deri samtykker av særlige grunde, saasom formedelst den av vedkommende skatyder drevne nærings specielle beskaffenhet.

Forlangendet maa være indkommet til amtmanden inden 2 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Forsaavidt klagens paakjendelse av særskilt klagenævnd er betinget av amtmandens samtykke, og saadant ikke meddeles — hvorom avgjørelse maa være truffet inden 2 uker, efterat klagen er mottat — har amtmanden at oversende klagen til paakjendelse av overligningsnævnden, medmindre vedkommende klager for det tilfælde har tilkjendegit, at han ikke ønsker klagen videre fremmet.

Særskilt klagenævnd skal bestaa av tre eller, om amtmanden saa bestemmer, fem medlemmer. I første tilfælde vælger bystyret et, i det andet tilfælde to av medlemmene, mens amtmanden opnævner i første tilfælde to, i andet tilfælde tre av medlemmene, som ikke maa være skattepligtige til ligningskommunen. Ved opnævnelsen bestemmer amtmanden tillike, hvem der skal være nævndens formand og i tilfælde næstformand, og opnævner samtidig to varamænd.

Pligtig til at motta valg som medlem av særskilt klagenævnd er indvaanere av vedkommende amts byer og landdistrikter saavelsom indvaanere av tilstøtende amter, der ikke bor over 50 kilometer fra ligningsnævndens møtested eller fra den eiendom eller det anlæg, klagen gjælder. Medlemmer utenfor vedkommende amt blir at opnævne gjennem sin amtmand.

Avgjørelsen sker ved begrundet kjendelse. Om avgjørelsen og de grunde, hvorpaa denne er støttet, meddeles klageren underretning snarest mulig.

Der tilkommer klagenævndens medlemmer i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt. Denne utbetales av vedkommende bykommune, men blir helt at erstatte kommunen av klageren, hvis kjendelsen ikke falder ut til gunst for denne. Opnaar klageren nedsættelse, uten at denne er væsentlig i forhold til den ilignede skat, avgjør nævnden, hvorvidt erstatning skal erlægges av klageren, samt i tilfælde dens størrelse.

§ 86. Ligningsnævnden (ligningsraadet) og de overordnede instanser kan under klagebehandlingen opfordre klageren til at fremlægge dokumenter, forevise sine regnskapsbøker eller til at besvare bestemte spørsmaal og overhodet til at meddele de oplysninger om sin økonomiske stilling, som findes fornødne. Hvis klageren ikke efterkommer opfordringen, kan vedkommende ligningsinstans undlate at ta hensyn til klagen.

Forevisning av regnskapsbøker efter opfordring av ligningsnævnden eller overligningsnævnden sker i tilfælde for et utvalg av vedkommende nævnd, bestaaende av 2 medlemmer, eller for en eller to regnskapskyndige revisorer. I sidste fald fremgaaes der paa den i § 76 tredje led foreskrevne maate. 3 mai. Nr. 2.

§ 92. Amtsskattestyret gjennemgaar og prøver de utførte skatteligninger i den utstrækning, det selv anser fornødent, og avgjør ved kjendelse, som i korthet skal begrundes, de indankede skattesaker. Det kan, hvad enten klage er indgit eller ikke, forhøie eller nedsætte ansættelsen for en eller flere klasser eller grupper av skattepligtige efter herom at ha indhentet erklæring fra ligningsnævnden. Amtsskattestyret paaser derhos, at ligningsnævnden har foretat den i § 77 andet led omhandlede forhøielse av formues- og indtægtsansættelserne for de skatydere, som har undlatt at efterkomme sin selvangivelsespligt. Er saadan forhøielse ikke skedd, blir vedkommende skatyderes ligning at underkjende og ny ligning av disse at foreta.

Amtsskattestyret kan med angivelse av de regler og den maalestok, hvorefter ny skatteligning skal foregaa, paalægge ligningsnævnden at utføre samme. I saadant tilfælde tilbakesendes den nye skatteligning amtsskattestyret til endelig avgjørelse.

Amtsskattestyret kan, hvor det finder grund dertil, uten tilkaldelse av det i § 89, tredje led, omhandlede kommunevalgte medlem, inden 1 aar fra mottagelsen av avskriften av ligningsforretningen (§ 79, femte led) forhøie formues- og indtægtsansættelsen for skatyder, som ikke har indgit selvangivelse. Den samme myndighet tilligger amtsskattestyret overfor en skatyder, som vistnok har opfyldt sin selvangivelsespligt, men ved hvis ligning der findes at være begaat væsentlige feil, hvorved formue eller indtægt er for lavt ansat. Forinden forhøielse finder sted, skal der gives skatyderen og ligningsnævnden (ligningsraadet) anledning til at uttale sig. Skatyderen er forpligtet til at meddele de oplysninger, som amtsskattestyret eller dets formand maatte begjære.

Ved behandlingen av skattesaker kan amtsskattestyret tilkalde et medlem av vedkommende ligningsnævnd, som denne selv utvælger. Den saaledes tilkaldte tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 96. Riksskattestyret er den øverste instans for rikets ligningsvæsen. Riksskattestyret bestaar av 5 medlemmer; to av disse beskikkes av Kongen, hvorav det ene til styrets formand, og tre vælges for tre aar ad gangen av Stortinget. Samtidig beskikkes av Kongen to og vælges av Stortinget tre varamænd. Medlemmenes godtgjørelse bestemmes av Stortinget. For reiser

3 mai. Nr. 2.

tilkommer de skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt.

Til medhjælp for riksskattestyret beskikker Kongen en kontorchef. Den øvrige til riksskattestyrets virksomhet fornødne medhjælp antages av riksskattestyret selv, som ogsaa skal erholde dækket utgifter ved møter, trykningsomkostninger o. l.

§ 97. Til riksskattestyret kan ankes:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement over et amtsskattestyres forhøielse i medhold av § 92, tredje led, av en skattepligtigs formues- og indtægtsansættelser eller et amtsskattestyres undladelse av at foreta saadan forhøielse samt over skatteligningen for distrikter, hvori departementet antar, at statskassens tarv ikke er tilstrækkelig varetat, eller at en eller flere klasser eller grupper av skatydere er for høit eller for lavt beskattet.

   Klagen maa være indgit til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da departementet mottok vedkommende amtsskattestyres indberetning om gjennemgaaelsen av den paagjældende ligning.

2. Av vedkommende bystyre eller av formandskapet ifølge dettes bemyndigelse over amtsskattestyrets kjendelse, hvorved alle eller en eller flere klasser eller grupper av distriktets skatydere antages at ville bli for høit eller for lavt beskattet.

   Klagen maa være indgit skriftlig til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da utlæggelsen av forklaringen om amtsskattestyrets kjendelse blev kundgjort.

§ 98. Riksskattestyret foretar de undersøkelser og indhenter de erklæringer og oplysninger, som det anser fornødne. Findes klagen begrundet, kan det beslutte forhøielse eller nedsættelse av ansættelsen for en eller flere grupper av skattepligtige, efterat der er indhentet erklæring fra ligningsnævnden, og for enkelt skattepligtig, efterat der er git denne anledning til selv eller ved fuldmægtig at uttale sig. Riksskattestyret tilbakesender derefter saken til ligningsnævnden til avsluttende behandling. De av styret givne paabud og anvisninger blir herunder at befølge.

Riksskattestyret kan, naar det finder feilene ved en ligning av mindre betydning eller efter omstændighetene undskyldelige, undlate at paaby omligning, men istedet paalægge distriktets ligningsnævnd ved den derpaa følgende skatteligning at berigtige de forefundne feil overensstemmende med de i kjendelsen indtagne forskrifter. Det paaligger i saa fald amtsskattestyret at indgi særskilt indberetning til riksskattestyret om, hvorvidt og hvorledes dettes paalæg er efterkommet ved den følgende ligning.

Riksskattestyret kan ogsaa gjennemgaa og prøve en ikke paaklaget ligning, naar vedkommende regjeringsdepartement finder dette paakrævet. Om resultatet av denne gjennemgaaelse avgir riksskattestyret eller — om dette ikke er samlet — formanden særskilt indberetning til vedkommende regjeringsdepartement. Paa samme maate blir indberetning at indgi til departementet, hvis riksskattestyret blir opmerksom paa begaaede feil ved en ikke paaklaget ligning. Departementet faar ny frist paa fire uker til at paaklage ligningen til riksskattestyret.

Enhver skatyder er forpligtet til at forevise sine regnskapsbøker og meddele andre oplysninger om sin formue og indtægt, naar riksskattestyret eller dets formand eller nogen anden, av styret eller formanden dertil bemyndiget, forlanger det.

Riksskattestyret avgir beretning om styrets beslutninger og kjendelser til vedkommende regjeringsdepartement, der utfærdiger de fornødne meddelelser til kommunestyrerne.

§ 105. De i nærværende lov omhandlede skatter — herunder indbefattet, hvad der pligtes utredet ifølge efterligning (§§ 113 og 114) — kan tillikemed paaløpne renter i mangel av betaling inddrives ved utpantning. Utpantningsretten vedvarer, indtil skattekravet bortfalder ved forældelse.

Paa andragende av bystyret kan amtmanden bemyndige kæmneren eller kassereren til at avholde utpantninger for skatter av hvilkensomhelst art, der skal svares til kommunen.

Underfogden eller — naar saadan ikke er ansat — kæmneren er forpligtet til efter forlangende at indfordre personlige skatter for fremmede kommuner. Som godtgjørelse tilkommer han av vedkommende kommunekasse for hver person, hvis skat indfordres, 4 pct. av de første kr. 100,oo og 2 pct. av skattens overskytende beløp, dog ikke under kr. 1,oo og ikke over kr. 20,oo. Samme betaling tilkommer underfogden ogsaa, naar han alene er anmodet om at avholde utpantning for skatten, men denne indbetales til ham før, under eller efter utpantningens avholdelse. Viser skatten sig under den begjærte indfordring uerholdelig eller tilbakekaldes indfordringen, efterat denne er paabegyndt, utgjør godtgjørelsen det halve, dog ikke under kr. 1,oo.

§ 107. Ved utpantning for de i denne lov omhandlede skatter kan der, hvor andet tilstrækkelig utlæg ikke kan erholdes, tages utlæg i endnu ikke optjente terminer av lønninger i offentlige eller private tjenesteforhold saavelsom i anden fremtidig kontraktsmæssig sikret arbeidsfortjeneste samt likeledes i fremtidig forfaldende terminer av pensioner og lignende indtægter. Er der meddelt vedkommende principal eller arbeidsgiver eller den kasserer, av hvilken den paagjældende løn, pension eller understøttelse utbetales, underretning om, at saadant

3 mai. Nr. 2.

utlæg er tat, er han forpligtet til, naar den skattepligtiges tilkommende forfalder, at tilbakeholde det til skattens dækkelse fornødne beløp og at utbetale samme til vedkommende skatteopkræver. Det blir dog herved at iagtta, at skatten avkortes i den skattepligtiges tilkommende litt efter litt i passende beløp efter regler, som bystyret bestemmer. Utlæg som her nævnt kan ikke tages, hvis det ikke er søkt inden 6 maaneder, efterat dertil var adgang.

Naar manden efter § 11 er lignet for sin og hustruens samlede formue og indtægt, kan der ved utpantning tages utlæg saavel i gjenstande, der tilhører fællesboet, som i egtefællernes mulige særeiemidler. Hvor hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) efter samme paragraf er lignet underett med forældrene, kan tages utlæg ogsaa i barnets renteindtægter, forsaavidt de tilflyter forældrene.

Naar nogen, der er ilignet skat, agter at utvandre fra riket, pligter han ikke blot at erlægge allerede forfaldne skattebeløp, men har ogsaa, forinden han avreiser, at betale eller stille sikkerhet for erlæggelsen av skat, der ved dette tidspunkt endnu ikke er forfalden til betaling. Foreligger der omstændigheter, der godtgjør eller gjør det sandsynlig, at den skattepligtige vil utvandre uten at iagtta, hvad der saaledes paahviler ham, kan vedkommende kommunekasserer eller oppebørselsbetjent gjennem politiet nedlægge forbud mot, at den skattepligtige forlater landet.

§ 108. Er nogen ilignet skat til fler end én kommune av samme formue eller indtægt, kan han undgaa, at der herfor sker inddrivelse hos ham eller i tilfælde, som gaar ind under § 26, 3dje led, at opkrævning som der omhandlet finder sted, ved at deponere et til den høieste ham ilignede skat svarende beløp hos kommunekassereren i det distrikt, til hvilket han anser sig skattepligtig. Er vedkommende lignet i det andet distrikt for formue eller indtægt, hvis beskatning efter § 13 er stedbundet, og som ikke er medtat ved ligningen i det distrikt, hvor depositionen er skedd, er han tillike forpligtet til at indbetale i det andet distrikt et beløp, der motvarer den skat, som falder paa den paagjældende formue og indtægt. Om størrelsen av dette beløp kan han forlange oplysning av vedkommende ligningsnævnd. Indbetales ikke beløpet, naar saadan oplysning er meddelt, er den stedfundne deposition virkningsløs like overfor det andet distrikt.

Adgang til saadan deposition har ogsaa skattepligtig, der allerede har erlagt skat i et distrikt, uvidende om, at han i et andet distrikt er ilignet skat av samme formue eller indtægt, idet han i saa fald er berettiget til at forlange det indbetalte beløp betragtet som deponert. Dog har han, hvis skatten i det

andet distrikt er større, tillike at deponere det overskytende i dette distrikt, likesom han i tilfælde er forpligtet til sammesteds i overensstemmelse med forskriftene i nærværende paragrafs første led at indbetale den skat, der falder paa formue og indtægt, hvis beskatning efter § 13 er stedbundet, og som ikke er medtat ved skatlægningen i det distrikt, hvor deposition har fundet sted. 3 mai. Nr. 2.

Om depositionen har kommunekassereren i ethvert tilfælde snarest mulig at underrette kommunekassereren i det andet distrikt eller de andre distrikter, hvor ligning er foregaat. Saafremt nogen saadan kommune derefter gjør krav paa det hele eller nogen del av det deponerte beløp, maa søksmaal være reist mot den kommune, inden hvilken deposition har fundet sted, eller begjæring om voldgiftsavgjørelse i henhold til § 29 være tilstillet departementet senest inden 6 maaneder, efterat underretning om depositionen er mottat. Avslaar departementet at avsi voldgiftskjendelse, staar adgangen til at anlægge søksmaal vedkommende kommune aapen i hvert fald i 3 maaneder, efterat den har mottat meddelelsen om departementets avslag.

Naar den skattepligtige erholder tilbakebetalt, hvad han ikke pligter at erlægge i skat, kan han gjøre krav paa 5 pct. aarlig rente av det tilbakebetalte beløp fra den tid, hvori det har været deponert.

§ 110. Den, som i selvangivelse, klage eller anden skriftlig eller mundtlig opgave eller forklaring til nogen ligningsmyndighet meddeler urigtige eller ufuldstændige oplysninger, som kan lede til iligning av for lav skat, blir, hvad enten det sker forsætlig eller av grov uagtsomhet, at straffe med bøter, forsaavidt forholdet ikke gaar ind under nogen strengere straffebestemmelse. Det samme gjælder, naar en skattepligtig undlater at meddele oplysninger, som begjæres av et amtsskattestyre eller dets formand i medhold av § 92, tredje led, eller av riksskattestyret eller dets formand i medhold av § 98.

De i nærværende paragraf omhandlede forseelser paatales av det offentlige efter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement, formandskapet, amts- eller riksskattestyret.

Bøterne tilfalder bykassen, uanset om forseelsen straffes efter nærværende paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 113. Skattepligtig, som i strid med nærværende lovs forskrifter helt er forbigaat ved ligningen, eller som for nogen formuesgjenstand eller indtægtspost helt har undgaat beskatning, er, hvad enten dette skyldes strafbart forhold fra hans side eller ikke, forpligtet til at erstatte kommunen og staten den forlitet erlagte skat med 5 pct. renter fra den tid, skatten skulde være erlagt. Det samme gjælder skattepligtig, som iøvrig er ilignet for lav skat, naar dette skyldes strafbart forhold

3 mai. Nr. 2.

fra hans side, eller han ikke har indsendt pligtig selvangivelse. Skattens og renternes beløp blir at fastsætte ved efter-ligning.

Efter-ligning sker kun, naar det antages, at et betragtelig beløp har undgaat beskatning. Efter-ligningen begjæres av bystyret eller, forsaavidt statsskatten angaar, av vedkommende regjeringsdepartement.

Efter-ligning foretages av ligningsnævnden (ligningsraadet) i forbindelse med aarets ligningsarbeide eller, hvis dette er avsluttet, under klagebehandlingen. Er klagebehandlingen avsluttet, kan efter-ligningen ske ved overligningsnævnden. Har ogsaa denne avsluttet sit arbeide, blir efter-ligningen først at foreta i forbindelse med følgende aars ligning.

Der skal altid, forinden ligningen finder sted, gives den skattepligtige eller den, der vil faa at utrede skatten (jfr. § 114), anledning til at uttale sig. Med hensyn til adgang til at klage gjælder de sedvanlige bestemmelser for vedkommende ligningsinstans. Skattens indbetaling sker i overensstemmelse med de sedvanlige regler.

§ 121. Samtlige ligningsinstansers medlemmer saavelsom alle ved ligningsarbeidet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer er forpligtet til at bevare taushet om, hvad de under utførelsen av sit hverv maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold, bortset fra, hvad der efter loven paaligger dem at offentliggjøre eller oplyse.

Ligningsnævndens og de overordnede ligningsmyndigheters medlemmer har i det møte, hvori de første gang er tilstede, at underskrive i forhandlingsprotokollen en forsikring paa ære og samvittighet, avfattet overensstemmende med en derfor av vedkommende regjeringsdepartement utfærdiget formular om, at de vil utføre sit hverv upartisk og efter bedste skjøn og overbevisning og bevare den lovbefalte taushet om, hvad de under ligningsarbeidet maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold.

Ogsaa forretningsførere og andre ved ligningsvæsenet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer blir ved tiltrædelsen at avkræve forsikring om bevarelse av taushet.

Selvangivelser saavelsom utdrag av saadanne forvares, naar de ikke benyttes av rette vedkommende, i avlaast gjemme, saa de ikke kommer uvedkommende for øie.

II.

Nærværende lov træder i kraft 1 januar 1919 og anvendes første gang ved utskrivning av kommunale skatter for aaret 1919—1920 og statsskat 1918—1919.

§ 46, § 65, § 66, § 76 tredje led, § 86 andet led, § 96, § 98 og § 121 træder i kraft straks og anvendes første gang ved

utskrivning av kommunale skatter for aaret 1918—1919 og statsskat 1917—1918. 3 mai. Nr. 2.

§ 3 i lov av 11 mars 1916, indeholdende midlertidige tillægsbestemmelser til skattelovene for landet og for byene av 18 august 1911, blir fremdeles gjældende.

Kongelig resolution*), hvorved den av Sons kommunestyre i møte den 10 april 1918 besluttede forandring av § 1 i den ved kongelig resolution av 24 juli 1914 approberte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Son stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende fra 15 mai 1918. 3 mai.

Efter den besluttede forandring skal vedtægtens § 1 lyde saaledes:

»Samtlige utsalgssteder i Son skal holdes lukket fra kl. 7 aften til kl. 8 morgen.

Julaften lukkes kl. 6 em., jfr. lov av 14 juli 1897.«

Kongelig resolution**), hvorved den av Eidsbergs herredsstyre i møter den 4 februar og 15 april d. a. fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Eidsbergs herred i Smaalenene amt stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre. 3 mai.

Kongelig resolution*), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge i Skien, fra 1 juni 1918 og indtil videre skal ha bevilling. 3 mai.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Gjøvdals herred, Nedenes amt, og for Borge herred, Smaalenene amt, til 10 ha. 3 mai.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 3 mai.

I. Den ved kongelig resolution av 19 april 1918 givne tilladelse til at fange lundefugl med garn i medhold av lov av 22 mars 1918 om forandring av midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 ændres saaledes, at fangst med garn av lundefugl paa Lovunden i

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.
**) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor vedtægten er indtat.

3 mai. Lurøy herred, Nordlands amt, kan foregaa fra og med 1 mai til og med 15 juni og kun i tiden fra kl. 7 aften til kl. 7 morgen, men forøvrig paa de i nævnte resolution fastsatte betingelser.

II. Den, som handler i strid med denne resolution, straffes efter den almindelige borgerlige straffelovs § 339. Uanset om straffesak reises, skal lensmanden, naar der foreligger grundet mistanke, straks tilbakekalde tilladelsen og avkræve vedkommende fangstkortet. Fangst, som foregaar, efterat tilladelsen er tilbakekaldt, skal ansees for ulovlig.

Fangsten eller dens værdi kan inddrages hos den skyldige.

III. Denne resolution træder i kraft straks.

3 mai. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. De bestemmelser, som Kongen kan træffe i medhold av § 1 i lov om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december 1917, kan for byggematerialers vedkommende indtil videre træffes av vedkommende departement.
2. I medhold av lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 med tillægslove bestemmes, at utførsel av trævirke ikke maa finde sted i saadan utstrækning, at landets behov av byggemateriel derved blir utilstrækkelig. Størrelsen av det kvantum, som saaledes blir at holde tilbake, samt de nærmere regler herfor, fastsættes av Landbruksdepartementet. Det tilbakeholdte kvantum blir at avgi til indenlandsk forbruk efter priser, som fastsættes av departementet, og efter nærmere regler av dette.
3. Disse bestemmelser træder i kraft straks.

3 mai. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til § 24 i lov om havne- og ringeveesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Stenkjær havnestyres beslutning av 28 juni 1917 og 11 februar 1918, vedtat av Stenkjær bystyre den 27 august 1917 og 11 mars 1918, om tvungen benyttelse av havnelods i Stenkjær samt om takstregulativ for benyttelse av lodsen.

---

* Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

**) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor beslutningen er indtat.

Kongelig resolution[1]), hvorved bestemmes: 3 mai.

1. Fra 1 juli 1918 forhøies gagerne for statsadvokatene i Bratsberg og Nedenes, Lister og Mandal og Stavanger, Nordland samt Tromsø og Finmarken til kr. 6 500,00 aarlig.
2. Fra 1 juli 1918 oprettes et fast polifuldmægtigembede ved Kristiansunds politimesterembede med gage kr. 3 500,00, hvorav Kristiansunds kommune betaler kr. 400,00, samt 1 alderstillæg av statskassen à kr. 500,00 efter 3 aars tjeneste i politietaten, hvorhos fra samme tid det nuværende midlertidige politifuldmægtigembede sammesteds inddrages.
3. Fra 1 juli 1918 oprettes et nyt midlertidig politifuldmægtigembede ved Kristiansunds politimesterembede med gage kr. 3 500,00 samt 1 alderstillæg à kr. 500,00 efter 3 aars tjeneste i politietaten.
4. Fra 1 juli 1918 oprettes et politiinspektørembede i Stavanger med gage kr. 5 500,00, samt 1 alderstillæg à kr. 500,00 efter 5 aars tjeneste i politietaten.
5. Fra 1 juli 1918 oprettes et nyt politifuldmægtigembede i Trondhjem med gage kr. 4 000,00 samt 1 alderstillæg à kr. 500,00 efter 3 aars tjeneste i politietaten.
6. Fra 1 juli 1918 henlægges Nordmør sorenskriveris distrikt fra Romsdal og Nordmør politimesterembede til Kristiansunds politimesterembede.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfæstelse paa den av generalforsamling i »Det Norske Livsforsikringsselskap Fram A/S« den 5 april 1918 besluttede forandring av vedtægtenes §§ 16 og 17. 3 mai.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfæstelse paa den av fællesstyret for livsforsikringsselskapet »Brage« fattede beslutning av 8 april 1918 om at hæve maksimum for egen regning ved karensforsikringer fra kr. 3 000,00 til kr. 5 000,00. 3 mai.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfæstelse paa de i generalforsamling den 4 april 1918 i »Det gjensidige norske livsforsikringsselskap Glitne« ved- 3 mai.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. VI. Indtægtsbudgettets kap. 1. Utgifts-budgettets kap. 1—8. Indst. S. XXII A. St.tid. s. 758—795. Jfr. kongelige resolutioner av 14 mai og 24 juni 1918 (Justisdepartementets civile budget).

3 mai. tagne bestemmelser om krigsforsikring som trædende istedenfor de ved kongelig resolution av 9 februar 1917 stadfæstede bestemmelser om samme slags forsikring.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved i henhold til lov av 12 juni 1906 § 1 bestemmes, at der skal oprettes et offentlig arbeidskontor til formidling av arbeide av hvert slags i Mandal.

Kontoret henlægges til Sørlandets kreds for den offentlige arbeidsformidling.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa et fremlagt i generalforsamling den 20 september 1917 vedtat utkast til ny plan for Vestre Søndmøre Brandforsikringsforening for Hus og Løsøre, der herefter benævnes: »Vestre Sunnmøre Brandtrygdelag«.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation — med en enkelt forandring — paa de i generalforsamling den 21 april 1917 vedtagne forandringer og tillæg til §§ 1 og 19 i den ved høieste resolution av 14 august 1900 approberte plan for Støren gjensidige Brandforsikringsforenig.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 15 september 1917 vedtagne forandring i § 31, første led, i den for Vang og Furnes gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre ved kongelig resolution av 14 juni 1913 approberte plan.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved i medhold av § 4 i lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912 bestemmes, at ladestedet Svolvær ved valg paa medlemmer av Brandkassens repræsentantskap skal henlægges til valgkredsen Bodø, Narvik, Mosjøen, Namsos, Stenkjær og Levanger.

3 mai. **Kongelig resolution,** hvorved med hensyn til adgang for hærens og marinens underofficerer til at bære uniform efter avgang fra fastlønnet stilling bestemmes:

1. Enhver underofficer, som efter ansøkning eller efter naadd aldersgrænse faar avsked fra fastlønnet underofficersstilling har, saafremt intet andet ved avskeden bestemmes, tilladelse til inden landet at bære den for hans grad ved avskeden reglementerte uniform med forpligtelse til, naar denne tilladelse benyttes, at rette sig efter de reglementariske bestemmelser, som til enhver tid maatte gjælde med hensyn til bruk av uniform, hilsning o. s. v.

2. Saafremt vedkommende forgaar sig mot disse bestemmelser eller gjør sig skyldig i noget uværdig forhold eller ikke holder uniformen i hævd og ære, kan adgangen til at bære uniform fratages ham av den myndighet, som har git ham avsked. 3 mai.
3. De ved kongelig resolution av 25 juli 1897 givne bestemmelser sættes ut av kraft.

Stortingsbeslutning[1]) angaaende den høiere skoles budget m. v. 3 mai.

Der besluttedes bl. a.:

I.

I det fra 1 juli 1917 gjældende lønsregulativ ved høiere almenskoler gjøres følgende forandringer og tillæg:

1 a) Overlærere uten den i loven fastsatte fuldstændige utdannelse, som ansættes efter 1 juli 1918, avlønnes med kr. 3 200,00 med 5 alderstillæg paa kr. 400,00, det første efter 3, det andet efter 6, det tredje efter 9, det fjerde efter 12 og det femte efter 15 aars tjenestetid.

1 b) Overlærere, som har underkastet sig fuldstændig embedseksamen, men ikke pædagogisk prøve, erholder samme grundløn som de fuldt utdannede overlærere, men stiger kun til kr. 5 200,00 (4 alderstillæg à kr. 400,00 hvert tredje aar), medmindre de underkaster sig prøven.

2) Ekstratimer, som besørges av faste lærere ved de offentlige skoler, betales med en femogtyvendedel av den faste løn, dog ikke over kr. 180,00 i middelskolen og kr. 200,00 i gymnasiet aarlig pr. ukentlig time.

3) For timer i religion ved offentlige skoler betales indtil kr. 150,00 aarlig pr. ukentlig time.

4) For sløidassistenter fastsættes lønnen til kr. 60,00 aarlig pr. ukentlig time.

II.

I de av Stortinget under 20 mars 1915 fastsatte regler om beregningen av overlæreres anciennitet foretages følgende forandringer:

1) I post 1 i de nævnte regler indtages som et nyt tredje avsnit følgende bestemmelse:

Har en privat skole av ovenfor nævnte art statsunderstøttelse, regnes tjenestetid ved den lik med tjenestetid ved andre statsunderstøttede (offentlige og kommunale) skoler. Dog for-

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. V, indtægtsbudgettet kap. 2, utgiftsbudgettet kap. 4. Indst. S. XI. St.tid. s. 1119—1163.

3 mai. beholdes departementet ansættelsesretten med hensyn til lærerposter, som svarer til overlærerposter ved saadanne skoler.

2) Som ny post 3 i de nævnte regler fastsættes:

Virksomhet som sekretær eller i høiere stilling i et regjeringsdepartement eller i anden centraladministrativ institution medregnes til opnaaelse av forbedret anciennitet paa samme maate og under de samme betingelser som for de under post 2 omhandlede tjenestemænd.

3) De nuværende poster 3 til 6 gives plads i rækkefølgen henholdsvis som post 4 til 7.

III.

3 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kjøbmand P. A. Fagstads arvinger efter hans ønske oprettede »P. A. Fagstads legat for indre kolonisation« samt paa de under 24 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

3 mai. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Akershus amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 er bestemt:

At der fra Enebaks jordmordistrikt i Akershus amt utskilles et nyt distrikt, omfattende den del av Enebaks herred, som ligger nordenfor Børterelven samt Røsjø skolekreds.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

4 mai. **Stortingsbeslutning** [1]) angaaende utenriksbudgettet.

Der bevilgedes bl. a. løn til handelsraad i Rusland og Sydamerika, til en generalkonsul i Calcutta og til en ministerpost i Finland.

Videre besluttedes indkjøpt ministerbolig i London.

4 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Trondhjem, i anledning av en forespørsel fra et herreds skolestyre, hvori departementet meddeler, at det er enig med skoledirektøren i, at naar en skolekreds, som selv har kostet opført sit skolehus, blir delt, kan den utskilte del av kredsen eller de enkelte gaarder ikke kræve nogen utløsning for den andel, de maatte ha i skolehuset. Blir den utskilte del nødt til at delta i opførelse av nyt skolehus i den kreds, hvortil den er henlagt, antar man, at herredsstyret overensstemmende med regelen i landsskolelovens § 40, 2. led, maa søke saavidt mulig at utjevne ulike byrder.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IV, indtægter kap. 1, tit. 1; utgifter kap. 1, tit. 1—5. St. prp. nr. 50 og 51. Indst. S. XX. St.tid. s. 1195—1218.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av verkseier Th. Nordaas ved gavebrev av 28 august 1917 oprettede »Theodor Nordaas og Aagot Nordaas, født Aarstads legat« for trængende i Eigersund samt paa de under 5 november 1917 og 27 mars 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 4 mai.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet angaaende landets makrelforsyning. 6 mai.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, indeholdende nærmere bestemmelser om varebytte som betingelse for utførsel av fiskevarer til Rusland, jfr. kongelig resolution av 3 mai 1918. 6 mai.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes maksimalpriser for fersk makrel. 6 mai.

Kongelig resolution***), hvorved med hjemmel av lov av av 25 mai 1917 bestemmes, at de ved kongelige resolutioner av 25 mai og 28 juni 1917 gjorte midlertidige indskrænkninger i adgangen til at indføre, forsende, sælge og skjænke brændevin og vin utvides for Brevik, Langesund, Stathelle, Porsgrund og Skiens vedkommende samt for herredene Bamle, Eidanger, Gjerpen og Solum til indtil videre at omfatte ogsaa vin, frugtvin og mjød av 12 volumprocent alkoholstyrke og derunder samt øl, alkoholsvakt øl undtat.
Denne bestemmelse træder i kraft straks. 7 mai.

Skrivelse fra Socialdepartementet: 7 mai.
I skrivelse til amtmændene utenfor Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter av 4 februar d. a. har Socialdepartementet i henhold til § 2 i plakat av 11 juni 1915, jfr. kongelig resolution av 13 august s. a., angaaende kontrol med kjøbmænds salg av sprængstof bestemt, at salg av krudt til skytterlagsmedlemmer og andre personer, som skal bruke det til fremstilling av geværammunition, kan finde sted mot politiattest engang for alle saaledes som ved Justisdepartementets skrivelse av 18 november 1915 bestemt for Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter.

Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i henhold til § 4 i lov av 18 august 1914 om salg og ut- 7 mai.

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor skrivelsen i sin helhet er indtat.
**) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.
***) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

7 mai. førsel av fødevarer m. v. bestemmes, at det fra og med 10 mai d. a. skal være forbudt at utføre fra riket varer og gjenstande av nogen art uten efter indhentet utførselstilladelse fra vedkommende departement.

Utførselstilladelser, som ikke er effektuert ved stedfunden vareutførsel senest den 9 mai s. a., kan ikke benyttes uten særskilt samtykke av vedkommende departement.

Denne bestemmelse gjælder dog ikke fisk og fiskeprodukter, idet alle utførselstilladelser for disse varer fremdeles indtil videre kan benyttes.

Utførselstilladelser for fisk og fiskeprodukter m. v. utfærdiges av Provianteringsdepartementet, for skibe og baater av Handelsdepartementet og for alle øvrige industri- og handelsvarer av Industriforsyningsdepartementet.

8 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende fra 1 august 1918 regler og maksimalpriser for omsætning av poteter av 1918 aars avl ved salg utenfor Finmarkens amt.

10 mai. **Rundskrivelse****) fra Socialdepartementet til amtmændene:

Ved departementets rundskrivelse av 8 mai f. a. blev fastsat regler angaaende utlevering av spiritus, brændevin og vin m. v. til medicinsk bruk, og ved rundskrivelse av 13 mars 1918 blev foretat ændringer heri, forsaavidt angaar lægers forskrivning av brændevin, spiritus og spiritusholdige blandinger.

I tilslutning til forslag fra medicinaldirektøren og veterinærdirektøren bestemmer departementet herved i medhold av lov av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelig resolution av 7 februar 1913, at der herefter indtil videre skal gjælde følgende

regler angaaende utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og hetvin til medicin for dyr efter forskrivning av **dyrlæge**:

1. Utlevering fra apotek av spiritus av alle styrkegrader og av brændevin (konjak) maa til bruk for dyr kun finde sted efter attest fra dyrlæge. Saadan attest maa kun utstedes for syke dyr, som vedkommende dyrlæge har under behandling. Attesten skal lyde paa dens navn, som eier eller for tiden har ansvar for dyret, og være utfærdiget paa en dertil av Socialdepartementet autorisert blanket. Foruten navn skal tillike anføres vedkommendes bopæl samt dyrets eller dyrenes art og antal. Der kan bare eks-

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.
**) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

pederes en gang efter samme attest, medmindre dyrlægen ved paategning paa attesten har ordinert, at der kan ekspederes en gang til. Dyrlægen kan kun paategne attesten saadan reiteratur en gang. Attesten taper sin gyldighet et aar efter utstedelsen. Dyrlæge maa ikke utstede attest til nogen person, om hvem der er grund til at tro, at han vil bruke alkoholen som nydelsesmiddel og ikke som medicin til syke dyr. 10 mai.

2. Attest, hvorefter de nævnte varer er utlevert, skal forsynes med ekspeditørens paategning om, naar han har utlevert varen. Attesten blir at opbevare paa apoteket ogsaa i de tilfælde, da attesten er forsynt med paategning om, at utlevering skal gjentages.
3. Av het vin og drikkebrændevin maa kun utleveres høist ½ flaske eller 325 gram og av spiritus høist 1 flaske eller 650 gram ad gangen.
4. Disse bestemmelser kommer ogsaa til anvendelse paa spiritusholdige blandinger, som er tilsat stoffe, som ikke gjør dem uskikket som nydelsesmidler.
5. Bestemmelserne i post 3 om de største mængder, der kan utleveres paa en gang av brændevin og spiritus efter dyrlæges attest, gjælder ikke, naar varerne rekvireres til klinikker eller til de dyrlæger, som har adgang til selv at utlevere lægemidler.

De ved rundskrivelse av 8 mai 1917 utfærdigede bestemmelser ophæves, forsaavidt angaar utlevering av de deri nævnte stoffe til dyrlæger.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelser straffes efter almindelig borgerlig straffelovs §§ 339 (punkt 2) eller 361, forsaavidt ikke anden strengere bestemmelse kommer til anvendelse.

Nye bruksregler*) for Haukaas statsalmenning i Strinda herred, approbert av Landbruksdepartementet 11 mai 1918. 11 mai.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Nordlands amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 er bestemt: 11 mai.

At Vestbygdens og Lødingens jordmordistrikter i Nordlands amt, som omfatter henholdsvis gaardsnr. 1 til og med 18 og gaardsnr. 19 til og med 22, omreguleres i følgende to distrikter:

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor bruksreglene er indtat.

11 mai. 1. Øksfjord jordmordistrikt, omfattende gaardsnr. 1 til og med nr. 14 undtagen bruksnr. 3 Høyvaag av gaardsnr. 14.
2. Kanstadfjord jordmordistrikt, omfattende av gaardsnr. 14 bruksnr. 3 Høivaag samt gaardsnr. 15 til og med nr. 22.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

11 mai. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Nordlands amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 er bestemt:

At det ved resolution av 6 mars 1883 oprettede Nordre Borge jordmordistrikt av Borge herred i Nordlands amt deles i følgende to jordmordistrikter:

1. Nordre Borge jordmordistrikt, omfattende gaardsnr. 34 til og med nr. 43.
2. Pollens jordmordistrikt, omfattende gaardsnr. 44 til og med nr. 55.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

11 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre regler og maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av melk, fløte, smør og ost.

11 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 samt under henvisning til de under 12 januar og 9 februar 1918 fastsatte maksimalpriser for kaffe fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av Java-Liberia kaffe.

13 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det ved gavebrev av 11 september 1917 oprettede »Kristian Kolkinn og hustru Mathilde Kolkinns legat til utdannelse for evnerik ungdom i Andebu« samt paa de utfærdigede udaterte statutter for dette legat.

13 mai. **Skrivelse***) fra Justisdepartementet til vedkommende amtmænd, hvorved midlertidig lov av 13 juli 1917 om indskrænkning i utlændingers adgang til at opholde sig i visse kommuner bestemmes i henhold til den departementet ved kongelig resolution av 8 september

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

1917 givne bemyndigelse at skulle kunne anvendes inden følgende kommuner: 13 mai.

Romsdals amt:
Herreder: Sunndal.

Nordlands amt:
Herreder: Saltdal.

Lov *)[1]) om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906, jfr. lov av 30 juli 1915. 14 mai. Nr. 1.

I.

§ 2 i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser av 7 april 1906, jfr. lov av 30 juli 1915, skal, forsaavidt angaar inddelingen av Romsdals og Tromsø amter, lyde saaledes:

Romsdals amt.

1ste kreds, Ytre Sunnmør:

Herredene Vannylven, Sande, Rovde, Herøy, Ulstein, Hareid, Giske og Vartdal.

2den kreds, Indre Sunnmør:

Herredene Volda, Ørsta, Hjørundfjord, Sunnylven, Norddal, Stranda, Stordal, Sykylven, Ørskog og Skodje.

3dje kreds, Romsdal:

Herredene Vestnes, Sylte, Voll, Eid, Grytten, Hen, Veøy, Eresfjord og Vistdal, Næsset og Bolsøy.

4de kreds, Møre og Rauma:

Herredene Borgund, Vigra, Haram, Vatne, Aukra, Sandøy, Bud og Fræna.

5te kreds, Ytre Nordmør:

Herredene Kornstad, Eide, Kvernes, Bremsnes, Grip, Frei, Tustna, Edøy, Bratvær, Hopen, Aure og Stemshaug.

6te kreds, Indre Nordmør:

Herredene Straumsnes, Tingvoll, Gjemnes, Øre, Øksendal, Aalvundeid, Sunndal, Stangvik, Aasskard, Surndal, Rindal, Valsøyfjord og Halsa.

*) Bekjendtg. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.
[1]) St.besl. 10 mai. Se Ot.prp. nr. 5. Indst. O. VII. St.tid., forh. i Ot. s. 692—738; i Lt. s. 141—145.

14 mai. Nr. 1.

Tromsø amt.

1ste kreds, Trondenes:

Herredene Kvæfjord, Trondenes, Bjarkøy, Berg og Torsken samt Harstad ladested.

2den kreds, Senjen:

Herredene Tranøy, Sørreisa, Dyrøy, Ibestad, Lavangen, Salangen og Bardu.

3dje kreds, Malangen:

Herredene Maalselven, Lenvik, Hillesøy, Balsfjord, Malangen og Tromsøysund.

4de kreds, Lyngen:

Herredene Lyngen, Sørfjord, Karlsøy, Helgøy, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

14 mai. Nr. 2.

Lov*)[1]) indeholdende ændringer i § 23 i lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894.

Lov av 14 juli 1894 om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme, dens § 23, skal herefter lyde saaledes:

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 6,00 for hver forretning samt i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise paa én gang foretar paa et enkelt sted. Dyrlæge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn av vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse. For obduktion av en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 8,00, for obduktion av et dyr av mindre art kr. 4,00, dog saaledes, at han for paa én dag utførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 30,00. For kontorundersøkelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 3,00, forsaavidt offentlig reise eller obduktion derved undgaaes.

Amtmanden kan, forsaavidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uten nødvendighet er gjentat uten ordre av øvrigheten, helt eller delvis negte utbetaling av forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktions-

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

[1]) St.besl. 10 mai. Se Ot.prp. nr. 79 for 1917. Indst. O. nr. 46. St.tid., forh. i Ot. s. 691—692; i Lt. s. 129—130.

honorar, likesom skyssgodtgjørelsen i samme tilfælde kan negtes. 14 mai. Nr. 2.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaksination av besætninger efter paabud av departementet eller for undersøkelse av indførte eller utførte dyr utenfor den for hvert podet eller undersøkt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyss — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøkelse av import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretat efter særskilt rekvisition av det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) om, i hvilken utstrækning indtægtsskat til staten blir at erlægge av diplomatiske og konsulære tjenestemænds lønninger. 14 mai.

Stortinget samtykker i, at det bestemmes, at nedennævnte tjenestemænd, forsaavidt indtægtsskat til statskassen paabydes, har at erlægge saadan skat av følgende indtægtsbeløp:

Overordentlige gesandter og befuldmægtigede ministre (envoyés extraordinaires et ministres plénipotentiaires)	kr.	8 000,oo
Ministerresidenter (ministres résidents)	»	7 000,oo
Chargés d'affaires og generalkonsuler	»	6 000,oo
Konsuler	»	5 000,oo
Legationsraader, handelsraader, legationssekretærer og attachéer — civile, militære og kommercielle	»	4 000,oo
Vicekonsuler og konsulatsekretærer	»	3 500,oo
Kancellister	»	3 000,oo

Plakat*) indeholdende forandringer i og tillæg til Norges Brandkasses vedtægt av 25 oktober 1912. 14 mai.

Kapitèl 1 (Tarif).

1. I selve tariffen forandres risikoerne saaledes, at de skal omfatte saadanne forsikringssummer:

I. til og med kr. 100 000,oo.
II. mellem kr. 100 000 og kr. 200 000,oo.
III. mellem kr. 200 000,oo og kr. 300 000,oo.
IV. over kr. 300 000.

2. Anmerkningen til tariffen skal lyde:

Ved kontingentens beregning omgjøres enhver brøk av øre

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.
[1]) Se St.prp. nr. 76. Indst. S. nr. 143. St.tid. s. 1164.

14 mai. til hel øre. Det samlede kontingentbeløp avrundes opad til nærmeste 10 øre.

3. Litr. A skal lyde:

Bygningene inddeles i følgende 4 risikoer:

Risiko I omfatter bebyggelser med forsikringsbeløp til og med kr. 100 000,oo.

Risiko II bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 100 000,oo til og med kr. 200 000,oo.

Risiko III bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 200 000,oo til og med kr. 300 000,oo.

Risiko IV bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 300 000,oo.

Som én risiko ansees bebyggelser, som kan befrygtes under almindelige omstændigheter at kunne gaa med ved én brand, idet risikobedømmelsen avhænger av bebyggelsernes og de enkelte bygningers størrelse, benyttelse og indbyrdes avstand og av samtlige andre tilstedeværende forhold, saasom om der findes naturlige skiller, som beplantninger med løvtrær, om der findes betryggende slukningsmidler m. v.

En bebyggelse ansees i almindelighet ikke som gruppe, medmindre den bestaar av mer end 5 eiendomme saaledes beliggende, at flere av dem kan befrygtes under almindelige omstændigheter at kunne gaa med ved én brand.

Risikobestemmelsen avhænger ved enkelt bebyggelse av forsikringssum i Brandkassen, mens ved grupper det avgjørende skal være kompleksets værdi, uanset hvor stor del derav er forsikret i Brandkassen.

4. Litr. F skal lyde:

Naar enkelt bygning eller flere i indre forbindelse staaende bygninger forsikres for en høiere sum end kr. 200 000,oo, betales der av det overskytende en stigende kontingent, saaledes at der gives et tillæg til den for de første kr. 200 000,oo fastsatte kontingent av yderligere 10 pct. for hvert overskytende kr. 100 000,oo eller del derav. Hvad der med hensyn hertil og til det i lovens § 28 bestemte maksimum skal betragtes som én bygning, bestemmes av Brandkassen.

Stigende kontingent kan frafaldes for bygninger, hvor paa grund av byggemaate eller andre foranstaltninger brandfaren maa antages at være formindsket.

5. Litr. I skal lyde:

Bygninger eller anlæg, som er ført i 4de avdeling, kan av direktionen paalægges selvassuranse for efter omstændighetene optil 3/10 av takstsummen, naar de i medhold av litr. H nr. 1 paalægges forhøielse i kontingenten. Paalægges saadan selvassuranse, skal denne gjælde, uanset om Brandkassen overtar den hele forsikring eller kun en del derav (jfr. lovens § 28).

14 mai.

Kapitel 2.

Om forsikring av bygninger under opførelse m. v.

1. § 5 skal lyde: ..

Saadan forsikring kan tegnes for eieren eller for nogen anden, der som entreprenør, leverandør eller panthaver har interesse av bygningens eller materialernes bevaring. Interesserte, som ikke har tegnet forsikringen, kan melde sig for Brandkassen med krav om at faa fornyet forsikringen for sin regning fra forfald, for tilfælde av at dette maatte bli forsømt av den oprindelige forsikringstager.

2. § 8 skal lyde:

Kontingenten beregnes efter de for stedets risiko gjældende sedvanlige tarifsatser og, forsaavidt bygningens benyttelse ikke medfører en anden klassifikation, efter 1ste avdeling med et tillæg av 1 pro mille aarlig for træbygning og ½ pro mille for murbygning til den kontingent, bygningen antages at ville faa efter sin klasse i færdig stand.

Kortere forsikring end for 3 maaneder tegnes ikke. Heller ikke beregnes mindre kontingent end kr. 1,00.

3. § 10 skal lyde:

Brandskader for bygninger forsikret efter II opgjøres saaledes som i § 2 bestemt.

Naar saadan forsikring er tegnet for eieren, gjælder de samme regler om bygge- og reparationspligt, som for den almindelige bygningsforsikring bestemt.

Er forsikringen tegnet for nogen anden, hvis interesse ikke længer er knyttet til byggearbeidet eller eiendommen, ansees ikke bestemmelserne om byggepligten gjældende. Ved utbetaling av saadan brandskadeerstatning varetages eierens tarv, naar denne har git forskud til arbeidets utførelse.

Kapitel 3.

Om tillægsforsikringer i Brandkassen.

(jfr. lovens § 24 ,5te led og § 61).

§ 1. Om de i lovens § 24, 5te led, omhandlede tillægsforsikringer gjælder de samme bestemmelser som for den almindelige bygningsforsikring efter takst, forsaavidt ikke anderledes i loven eller i nærværende vedtægt er bestemt.

§ 2. Begjæring om tillægsforsikring fremsættes til distriktets brandtakstbestyrer, som straks noterer dag og klokkeslet naar den er mottat.

Er begjæringen ikke skrevet paa dertil av Brandkassen anordnet blanket, skal brandtakstbestyreren straks tilstille for-

14 mai. sikringssøkeren en saadan til utfyldning og underskrift. Deri skal det særskilt for hver enkelt av de brandtakserte bygninger og, for industrielle anlægs vedkommende, særskilt for maskineri og inventar være angit, hvor stor tillægsforsikring der ønskes.

Hvis brandtakstbestyreren ikke har mottat nogen anden almindelig ordre fra Brandkassen og han iøvrig finder det ubetænkelig, kan han midlertidig godkjende forsikringen som gjældende fra første mottagelse av begjæringen og har i saa fald at gi forsikringssøkeren erkjendelse derfor. Finder brandtakstbestyreren derimot ikke at burde godkjende forsikringen paa egen haand, tilkjendegir han forsikringssøkeren, at forsikringens antagelse og ikrafttræden vil bli avgjort av Brandkassen.

Brandtakstbestyreren har uten ophold at indsende begjæringen til Brandkassen, ledsaget av mulige bemerkninger.

§ 3. Direktionen kan avslaa at tegne en begjært tillægsforsikring og kan likesaa beslutte kun at anta forsikringen for et mindre beløp end begjært og at stille betingelser for forsikringens overtagelse. Er forsikringen foreløbig godkjendt av brandtakstbestyreren, blir direktionens heromhandlede beslutninger først gjældende 4 uker, efterat de er blit forsikringstageren meddelt. Er der stillet betingelser, som forsikringstageren ikke vil godkjende, har han inden 8 dage efter forsikringsbevisets mottagelse ret til ved meddelelse til brandtakstbestyreren at træde tilbake fra forsikringen. Forsikringstageren har dog at erlægge kontingent for det forløpne tidsrum.

§ 4. Brandkassen utfærdiger forsikringsbevis, hvori angives for hvilket beløp og mot hvilken kontingent forsikringen er tegnet.

Hvis direktionen som betingelse for at overta forsikringen har truffet særegne bestemmelser, anføres disse i forsikringsbeviset.

§ 5. Forsikringen tegnes løpende, indtil opsigelse sker fra en av siderne eller den paa anden maate ophører (jfr. §§ 12, 13 og 14).

§ 6. Forsikringen medfører samme gjensidige ansvar som den almindelige bygningsforsikring.

Naar der i medhold av lovens § 63 utskrives ekstraordinær kontingent, blir denne saaledes at utligne efter bygningenes samlede forsikringssum i Brandkassen.

§ 7. For tillægsforsikringer betales kontingent efter den almindelige bygningstarif, saaledes at den samlede forsikringssum lægges til grund ved klassifikation og kontingentberegning.

§ 8. Kontingenten beregnes for kalenderaaret paa samme maate som for den almindelige bygningsforsikring bestemt og erlægges, indfordres og inddrives sammen med denne. 14 mai.

Kontingent betales fra begyndelsen av den maaned, hvori forsikringen stiftes, og til slutningen av det tidsrum, hvori den ophører (jfr. §§ 12, 13 og 14).

§ 9. Indtræffer skade, som Brandkassen har at erstatte, fastsættes den eieren tilkommende erstatning paa grundlag av en efterfølgende værditakst. Kommer denne til det resultat, at forsikringstaksten fremdeles er tilstrækkelig, lægges denne til grund. Ansees derimot værdien at være steget, fastsættes bygningens virkelige værdi paa brandens tid under hensyn til den siden forsikringstaksten stedfundne værdiforøkelse ved stigning av prisene paa materialer og arbeide eller paa anden maate. Som ved almindelige brandtakster tages paa den anden side hensyn til mulig værdiforringelse ved ælde, bruk eller andre aarsaker (lovens § 24, 2det led).

I de i lovens § 24, 5te led nr. 1, nævnte tilfælde avgjør takstmændene, om den forandrede opførelsesmaate vil medføre øket bekostning. Findes dette at være tilfældet, fastsættes det beløp, som i tillæg til foranomhandlede takst er nødvendig til opførelse paa lovlig maate av en bygning som den avbrændte. Summen av denne merutgift og den i første led omhandlede takst danner da erstatningsgrundlaget.

Ved total skade ansættes levninger, som kan benyttes til gjenopførelse av ny bygning, til det beløp, hvormed de er indbefattet i den takst, som efter foranstaaende skal danne grundlaget for opgjøret, dog med fradrag for de beskadigelser, de har lidt ved branden. Partiel skade takseres uten hensyn til forsikringssummen til det beløp, som det vil koste at sætte bygningen i samme stand som før branden eller — i det i 2det led omhandlede tilfælde — i lovlig stand (jfr. iøvrig lovens § 67).

§ 10. Er den samlede forsikringssum lik med eller større end erstatningsgrundlaget (jfr. § 9), erstattes skaden fuldt ut. Er forsikringssummen mindre, erstattes kun efter forholdet mellem forsikringssum og erstatningsgrundlag, likesom der for levninger i saa fald sker fradrag efter samme forhold.

Partiel skade erstattes dog ogsaa i sidstnævnte tilfælde fuldt ut, naar den ikke overstiger 10 pct. av forsikringssummen. Det samme skal gjælde skader indtil 20 pct. av forsikringssummen, naar erstatningsgrundlaget ikke overstiger forsikringssummen med mer end 10 pct.

Direktionen kan, naar den finder det billig, indrømme mindre lempninger i disse regler til fordel for brandidte.

§ 11. For tillægsforsikringene gjælder samme regler om

14 mai. erstatningens utbetaling og om Brandkassens ret til at forlange erstatningen anvendt til gjenopførelse eller utbedring som for den almindelige bygningsforsikring bestemt.

§ 12. Tillægsforsikring kan av eieren opsiges med 4 ukers varsel til hvert kvartals utgang, mot at han skaffer de i lovens § 82 omhandlede legitimationer for panthavernes samtykke.

§ 13. Tillægsforsikringene kan likeledes av Brandkassen opsiges til hvert kvartals utgang med 4 ukers varsel til eier og panthaver.

§ 14. Enhver tillægsforsikring ophører fra den tid, ny brandtakst er avholdt, medmindre eieren paa forespørsel begjærer forsikringen fornyet og direktionen ikke avslaar dette (jfr. §§ 2 og 3).

Kapitel 4.

Som det nuværende kapitel 3 med undtagelse av § 4, som skal lyde:

Paa alle i Brandkassen forsikrede eiendomme i landdistrikterne skal der holdes e n s t i g e av saadan længde, at den rækker op over takskjegget paa enhver av eiendommens bygninger.

Endvidere skal der paa alle i Brandkassen forsikrede eiendomme i landdistrikterne med bygninger utgjørende én risiko til høiere samlet forsikringssum end kr. 25 000,oo og kr. 60 000,oo tillike holdes henholdsvis 1 og 2 a s s u r a n s e s p r ø i t e r eller andre av Brandkassen godkjendte sprøiter, som skal opbevares paa et let tilgjængelig og frostfrit sted. Sprøitehold som foran nævnt kan ogsaa paalægges eiendomme med lavere forsikringssum end kr. 25 000,oo, naar der paa saadanne findes ildsfarlig anlæg eller foregaar landhandel eller anden bedrift, som medfører øket ildsfare.

Fritat for de i denne paragraf omhandlede forpligtelser er de distrikter eller hussamlinger, for hvilke der forefindes et ordnet av Brandkassen godkjendt brand- og slukningsvæsen.

Kapitel 5.

Forskjellige bestemmelser.

§ 1. V e d v u r d e r i n g e r a v s m a a b r a n d s k a d e r, hvorfor erstatningen kan antages høist at ville beløpe sig til kr. 1 000,oo, skal det være tillatt istedenfor almindelig skadetakst at godkjende erklæringer fra 2 av de faste brandtakstmænd eller fra brandtakstbestyreren og en av mændene eller, naar skaden er ubetydelig, undtagelsesvis fra kun en av disse. Paa samme maate skal det kunne forholdes med bevidnelser om utbedringer av saadanne smaa skader.

§ 2. I medhold av lovens § 69, 3dje led, bestemmes, at erstat- 14 mai.
ning for brandskade paa fast eiendom, forsikret i Brandkassen og som tilhører staten, amtskommuner, kommuner, offentlige og kommunale indretninger og hvad dermed kan sidestilles, skal, naar det ønskes, utbetales uten pligt for vedkommende til at gjenopføre eller reparere den avbrændte eller beskadigede bygning.

Naar erstatning i andre tilfælde ønskes utbetalt uten bygge- eller reparationspligt, skal andragendet, hvor det kan være tale om, at samfundsmæssige hensyn spiller ind, forelægges vedkommende kommunale myndigheter til uttalelse. Finder direktionen efter dette, at hverken samfundsmæssige eller andre almene hensyn taler derimot, bør andragendet som regel indvilges overensstemmende med reglerne i lovens § 69, 4de og 5te led.

I de i lovens § 24, 5te led nr. 1, omhandlede tilfælde skal tillægserstatningens utbetaling altid være avhængig av gjenopførelse eller utbedring.

§ 3. Som godtgjørelse til brandtakstbestyrerne for deres arbeide for Brandkassen, deriblandt for utfærdigelse av beregninger og indfordring av kontingenten, betaler Brandkassen følgende godtgjørelse i procenter av det aarlig indbetalte samlede kontingentbeløp:

6 pct. av de første kr. 30 000,oo.
3 pct. av næste kr. 50 000,oo.
2 pct. av det overskytende,

alt medmindre direktionen eller departementet i enkelte tilfælde maatte bestemme noget andet.

Hvis indfordringen i noget tilfælde besørges av andre end brandtakstbestyreren, bestemmer departementet efter uttalelse fra direktionen, hvorledes godtgjørelsen skal fordeles.

Saalænge brandkontingentberegningenes utfærdigelse og kontingentens indfordring endnu ikke overensstemmende med lovens § 59 er overgaat til brandtakstbestyrerne, betales indfordringsgodtgjørelsen efter de tidligere gjældende satser (jfr. lov av 21 juni 1912 § 59, sidste led).

§ 4. De i kapitel 3 §§ 9 og 10 indeholdte bestemmelser om efterfølgende værditakster, ansættelse av brandskader og beregning av erstatningen skal gjælde i alle tilfælde, ogsaa hvor tilægsforsikring ikke er tegnet.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 14 mai.

1. I medhold av landsformandskapslovens § 39 meddeles approbation paa Kvam (Søndre Bergenhus amt) herredssty-

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor vedtægten er indtat.

14 mai. res beslutninger av 7 november og 28 december 1917 om at oprette folkeregister for herredet m. v.

2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfæstes den av Kvams herredsstyre i møter 7 november og 28 december 1917 og 1 mars 1918 vedtagne vedtægt for folkeregistret.

14 mai. **Kongelig resolution***), hvorved den av Time herredsstyre i møte den 2 april 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Time herred, Stavanger amt, stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med en enkelt tilføielse.

14 mai. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa den av Modums herredsstyre, Buskeruds amt, under 15 april 1918 fattede beslutning om anvendelse av pigtraad til gjærde i Modums herred.

14 mai. **Kongelig resolution*****), hvorved koncessionsgrænsen i § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Sannikedals herred, Bratsbergs amt, til 100 ha. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

14 mai. **Kongelig resolution**†), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som gjældende indtil videre fiskeriregler for alle vand, bækker og elver — Randsfjorden undtat — i Brandbu herred, Kristians amt.

14 mai. **Kongelig resolution**†), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som gjældende indtil videre fiskeriregler for Sjaaks herred, Kristians amt.

14 mai. **Kongelig resolution*****), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, andet led, fastsættes følgende indskrænkning med hensyn til motorvognkjøring paa strækningen Korsveien—Kjelden bro i Støren av hovedveien Trondhjem—Røros:

---

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr 20, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

†) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor fiskerireglerne er indtat.

Ved kjøring med motorvogn paa partiene Mosand—Rogstadrønning, Rogstadøien—Aune og Refset—Bones maa hastigheten ikke overskride 15 kilometer i timen. 14 mai.

Foranstaaende bestemmelse gjælder ogsaa kjøring med motorcykler.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 88, 2 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at det ved kongelig resolution av 23 mars 1909 bygningsloven underlagte strøk av Stamnes herred, Nordlands amt, utvides overensstemmende med det av Stamnes herredsstyre i møte den 1 december 1917 vedtagne subsidiære forslag, hvorefter bygningsloven gjøres gjældende for følgende omraade: 14 mai.

»Fra bækkens utløp vest for Stamnesøra ved husmand Tor Absalonsens huse (grænsen mellem gaarden Stamnes utmark og indmark) i ret linje sydover til høieste punkt av Sandneshøgaasen, derfra følgende høidedraget til Horvnesodden.«

Bestemmelsen træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 14 mai 1917 nr. 5 § 1 litr. c med tillægslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at sælge eller paa anden maate at omsætte raakobber, saasom bessemer, raffinad og elektrolytisk kobber av norsk produktion til andre end staten. 14 mai.

Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at træffe de til sakens fremme fornødne forføininger.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 1 litr. b i lov av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med næringsmidler og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at sælge eller paa anden maate at avhænde cellulose- og træterpentin til andre end staten. 14 mai.

Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at træffe de til sakens fremme nødvendige forføininger.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at § 3, 1ste led, i det ved kongelig resolution av 16 april 1915 vedtagne reglement for Statens Tandlægeinstitut herefter skal lyde saaledes: 14 mai.

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

14 mai. »Tandlægeinstitutets styre bestaar av institutets avdelingsbestyrere. Til styrets formand beskikkes av Kirke- og Undervisningsdepartementet for 3 aar efter indstilling av institutets styre et av dettes medlemmer.«

14 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved bestemmes:

I. At der fra 1 juni 1918 oprettes et Aker herredsskriverembede med gage kr. 7 000,00. Til embedet henlægges fra samme tidspunkt forretningene vedkommende tinglysningsvæsenet og førelsen av handelsregistret i Aker sorenskriveri.

II. — — — — —

III. At kontorholdsgodtgjørelsen for Aker sorenskriverembede fra 1 juni 1918 nedsættes til kr. 1500,00 aarlig, og at den for en edsvoren fuldmægtig ved embedet nu bevilgede gage kr. 2 300,00 og gagerne for 2 statslønnede betjentstillinger av 1ste klasse og 1 statslønnet betjentstilling av 2den klasse fra samme tidspunkt inddrages.

IV. — — — — —

14 mai. **Kongelig resolution**, hvorved der bl. a. opnævnes en komité paa 9 medlemmer til at utrede spørsmaalet om foranstaltninger til at regulere prisene paa byggematerialer av træ.

Komiteen og dens formand bemyndiges til at paalægge pligt til at meddele saadanne oplysninger som omhandlet i § 1, d i lov om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december 1917.

14 mai. **Kongelig resolution**, hvorved de paa ekstraordinær generalforsamling i Fredrikshalds Kanalselskap den 14 mars 1918 vedtagne forandringer i taksterne for kanalens benyttelse approberes som gjældende indtil videre.

14 mai. **Kongelig resolution**, hvorved der nedsættes en kommission paa 5 medlemmer til utredning av spørsmaalet om national hjælpetjeneste under krig.

14 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av A/S. Kristiansands Nikkelraffineringsverk ved gavebrev av 12 april 1917 oprettede »Ingeniør V. Hybinettes og admiral J. Børresens fond for malmgeologisk forskning« samt paa de under 1 oktober 1917 og 21 februar 1918 utfærdigede statutter for dette fond.

*) Jfr. kongelig resolution av 3 mai 1918, s. 287 (Justisdepartementets civile budget).

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av mægler O. Bernhard Olsen ved gavebrev av 15 mars 1918 oprettede »Skibskaptein Ole Olsen jr. og hustru Ingeborg Sofie, født Hysings legat« til fordel for forulykkede sjømænds trængende efterlatte i Bergen samt paa de under 6 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 14 mai.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av ingeniør V. Hybinette ved gavebrev av 13 april 1917 oprettede »Professor Johan H. L. Vogts fond« til fremme av bergstudiet ved Norges tekniske høiskole samt paa de under 1 oktober 1917 og 17 og 22 februar 1918 utfærdigede statutter for dette fond. 14 mai.

Bestemmelser*) angaaende trafikordningen og driftsordningen ved Fløibanen i Bergen, approbert ved kongelig resolution av 14 mai 1918. 14 mai.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiania, i anledning av en forespørsel fra en lærer, hvori departementet meddeler, at det er enig med skoledirektøren og amtsskolestyret i, at den forpagtningsavgift, som er erlagt for den nye lærerjord, mens lærerposten endnu stod ledig, ikke kan inddrages i herredskassen, men, som av læreren ansøkt, bør anvendes til indkjøp av kunstgjødsel til erstatning for, at avlingen ikke er opbrukt paa gaarden. 14 mai.

Telegram fra Socialdepartementet til en husleienævnd: Husleienævnden antages ikke berettiget til at regulere grundavgift, men kan ta dennes forhøielse med i betragtning ved spørsmaalet om husleiens regulering. Se lov om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 § 7, sidste led. 15 mai.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, bestemmes: 15 mai.

1. At fiskelever og spæk av enhver art skal utsmeltes (dampes) til tran eller olje saasnart som mulig efter fangsten.
2. Det er forbudt saapefabrikker, garverier og andre fettforbrukende industrielle eller haandverksmæssige anlæg at indkjøpe spæk og lever.

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor bestemmelserne er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

15 mai. 3. Disse bestemmelser træder i kraft straks.
4. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf. (Lov nr. 5 av 14 mai 1917 § 8 med tillægslov av 14 december 1917 nr. 15).

16 mai. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:
I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfragter av 18 juli 1917 fastsættes maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av kul, koks og cinders samt salt fra England.
II. Maksimalfragterne fastsættes overensstemmende med et fremlagt utkast.
III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nævnte lovs § 4 til i særlige tilfælde at dispensere fra de fastsatte maksimalfragter.
IV. Denne resolution træder i kraft straks og gjælder konossementer datert efter resolutionens ikrafttræden. Samtidig ophæves de ved kongelig resolution av 12 april 1918 fastsatte maksimalfragter for kul, koks, cinders og salt fra England.

16 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa »Sjømandsfondet av 17 mai 1917« samt paa de under 11 mai 1918 utfærdigede statutter for dette fond.

16 mai. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes maksimalpriser paa fersk makrel.

18 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Handelsdepartementet:
Med skrivelse av 5 april d. a. har det ærede departement oversendt til uttalelse en skrivelse fra overretssakfører Wyller til Stavanger magistrat, hvori han besværer sig over, at magistraten i henhold til aktielovens § 27, jfr. firmalovens § 3 og dette departements skrivelse av 11 april 1916 (i Lovtidende), har avvist en anmeldelse til handelsregistret av en av West Norway Canning co. a/s foretat forhøielse av aktiekapitalen ved opskrivning av selskapets værdier og utfærdigelse av nye aktier til de gamle aktieeiere.
I forbindelse med denne sak har det ærede departement med skrivelse av 20 april d. a. videre oversendt til uttalelse en

*) Bekjendtgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor de under post II omhandlede maksimalfragter er indtat.
**) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor maksimalprisene m. v. er indtat.

forespørsel fra Stavanger magistrat, om der bør godtages til registrering en anmeldelse om, at aktier, der er forhøiet ved tilskrivning, er besluttet opdelt i mindre aktier. 18 mai.

I anledning herav skal departementet meddele, at man ikke finder at burde fastholde den opfatning, som er uttalt i den i Lovtidenden indtagne skrivelse av 11 april 1916. Efter fornyet prøvelse antar departementet, at uttryksmaaten i aktielovens § 27 ikke er til hinder for, at et aktieselskap anvender oplagte fond eller andre værdier til forhøielse av aktiekapitalen gjennem utstedelse av nye aktier til de ældre aktieeiere, naar foreskriftene i nævnte paragraf forøvrig iagttages. Departementet antar heller ikke, at der er noget til hinder for, at aktier, hvis paalydende beløp er forhøiet ved tilskrivning, besluttes opdelt i mindre aktier.

Skrivelse fra Finansdepartementet til stiftamtmanden i Bergen, hvori uttales, at departementet antar, at skattefogden i Bergen i henhold til byskattelovens § 58 (jfr. landskattelovens § 66), 3dje punktum, har krav paa at faa erstattet utlæg til istandbringelse av en av Bergens ligningskontor forlangt opgave over de ved embedet i 1917 utbetalte lønninger og pensioner. 21 mai.

Departementet finder saaledes ikke at kunne fastholde rigtigheten av, hvad der angaaende forstaaelsen av det nævnte lovsted er uttalt i den i Lovtidenden indtagne skrivelse av 17 februar 1913.

Stortingsbeslutning [1]) bl. a. angaaende oprettelse av 4 nye skogforvalterstillinger. 22 mai.

Stortingsbeslutning [2]) om bevilgning av løn til en ny praktisk statsgeolog. 22 mai.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av skibsreder Nikolai Nilsen ved gavebrev av 8 november 1916 oprettede »Fru Maren Nilsen Bjønness's legat« til bedste for trængende i Nøtterøy prestegjeld samt paa de under 26 februar og 19 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 22 mai.

Regulativ for vaksineinstitutet, utfærdiget av Socialdepartementet 22 mai 1918 i henhold til kongelige resolutioner av 9 mai 1891 og 3 juni 1913. 22 mai.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX, indtægtsbudgettet kap. 1, tit. 12—14, utgiftsbudgettet kap. 3, tit. 1—11. Indst. S. XXIII A. St.tid. s. 1466—1476.

[2]) Se St. prp. nr. 87. Indst. S. nr. 170. St.tid. s. 1479.

22 mai.

§ 1.

Vaksineinstitutet, som hører under det regjeringsdepartement, hvorunder det civile medicinalvæsen er henlagt, har til opgave at fremstille kokoppevaksine til indenlandsk bruk. Det holdes i regelmæssig drift aaret rundt.

§ 2.

Overtilsynet med institutet tilligger medicinaldirektøren.

§ 3.

Institutets bestyrer forestaar den daglige drift og træffer de dispositioner, som er nødvendige, forat der til enhver tid kan forefindes et tilstrækkelig forraad av virksom vaksine tilberedt efter de gjældende videnskabelige regler for tilberedelse av animal vaksine.

§ 4.

Vaksinen utleveres eller sendes gratis og portofrit til landets læger og hjælpevaksinatører. I fornødent fald bestemmer bestyreren, i hvilken rækkefølge og med hvilken mængde de indløpne rekvisitioner skal ekspederes.

Som betingelse for utsendelsen kan bestyreren forlange, at mottagerne av vaksine skal tilstille institutet de meddelelser om dens anvendelse, som han anser nødvendige.

Anmodninger fra utlandet om at faa vaksine kan imøtekommes av bestyreren i den utstrækning, som han anser forenlig med institutets opgave. Hvorvidt der i saadanne tilfælde skal kræves betaling for vaksinen, og i saa fald hvor meget, bestemmes av departementet.

§ 5.

Inden utgangen av hvert aars februar indsendes beretning om institutets drift og virksomhet i det forløpne kalenderaar. Denne beretning bør indeholde nøiagtig opgave over antallet av vaksinerte dyr og deres helbredstilstand. Antallet av indkomne rekvisitioner og utsendte vaksineportioner, meddelelse om resultaterne av de foretagne indpodninger samt redegjørelse for, hvad der forøvrig kan antages at ha interesse.

§ 6.

Ved institutet skal føres følgende bøker:

a) kassabok,
b) journal,
c) kopibok,

} begge med register,

d) dagbok over dyrenes indpodning, 22 mai.
e) forsendelsesbok,
f) resultatprotokol,
g) inventarieprotokol.

§ 7.

Under bestyrerens fravær fra byen eller andet forfald besørger den faste lægeassistent anstaltens regelmæssige drift. I tilfælde av fravær av over 2 ukers varighet maa den nødvendige permission søkes hos medicinaldirektøren.

§ 8.

Blir der spørsmaal om ikke budgetterte utgifter av nogen betydning eller om overskridelse av given bevilgning, skal departementets bestemmelse paa forhaand indhentes. Dette skal dog ikke være til hinder for, at der ved utbrud av kopper iverksættes ekstraordinær økning av vaksineproduktionen efter konferanse med medicinaldirektøren, uten at departementets bestemmelse avventes.

§ 9.

Bestyreren fordeler de forefaldende arbeider mellem institutets funktionærer og træffer de bestemmelser om anvendelsen av de lokaler og øvrige rum, som henhører til institutet.

Alle ved institutet ansatte funktionærer skal utføre sit arbeide efter bestyrerens anvisning.

§ 10.

Bestyreren og øvrige funktionærer pligter at finde sig i forandringer i og tillæg til dette regulativ.

§ 11.

Regulativet træder i kraft 1 juli 1918. Fra samme tid ophæves den av Justisdepartementet 4 november 1891 utfærdigede instruks for bestyreren av anstalten til frembringelse av dyrisk vaksinevæske.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kri- 22 mai.
stiansand, i anledning av en forespørsel fra et herreds skolestyre, hvori departementet uttaler, at der fra skolelovens side intet er til hinder for, at undervisningen for en klasse ordnes saaldes, at den hver dag læser 3 timer mot nu 6 timer hver anden dag (jfr. departementets skrivelse av $^2/_3$ 1891).

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmanden i Smaa- 22 mai.
lenene amt i anledning av en forespørsel fra Fredrikstads magi-

22 mai. strat, hvori departementet uttaler, at det antar, at der er adgang til at supplere tilsynsnævnden for et offentlig arbeidskontor med valgte varamænd under et medlems forfald, jfr. lov om arbeidsformidling av 12 juni 1906 § 2. Valget av varamænd maa i tilfælde foregaa overensstemmende med reglerne i § 1 i de vedtægter, som av det daværende Handels- og Industridepartement under 5 juli 1907 er fastsat for de offentlige arbeidskontorer.

22 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for kondensert melk paa flasker fra Værne kloster melkefabrikker.

22 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av landsøl, vørterøl og potøl.

22 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av gjæreddik fra Lilleborg fabrikker.

22 mai. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for forskjellige sorter staal.

22 mai. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 augnst 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av cykkelgummi.

22 mai. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for forskjellige sprængstoffe.

24 mai. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug, av ætylætertilvirkningen samt av øltilvirkningen.

Fra 1 juli 1918 skal til statskassen erlægges:

A. Avgift av brændevinstilvirkningen ved de almindelige brænderier efter følgende regler:

---

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

[1]) Se St. prp. nr. 6. Indst. S. nr. 26. St.tid. s. 968—969.

1. Avgiften erlægges med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke. 24 mai.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raaspiritus med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre —, for renset spiritus med kr. 2,64 — to kroner og fire og seksti øre — samt for til drik tilberedte destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset spiritus, med kr. 2,67 — to kroner og syv og seksti øre — pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen. For at brændevin skal ansees som renset, maa det paa en saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillation.
3. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres), eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet.

B. Avgift av mais, durra eller rug, hel eller formalt, som anvendes til brændevinstilvirkning ved de almindelige brænderier, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 5 — fem — øre pr. kg.

   Naar et til den forbrukte mais svarende kvantum brændevin, beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter Finans- og Tolddepartementets nærmere bestemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.
2. Av durra og rug erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg., en avgift av 4 — fire — øre pr. kg., og ved utførsel godtgjøres 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.
3. Naar brændevin, ved hvis tilvirkning der er anvendt beskattet mais, durra eller rug, gjøres utjenlig til drik (denatureres) eller paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan Finans- og Tolddepartementet tillate godtgjort avgiften av den til brændevinet svarende mais, durra eller rug, beregnet efter et utbytte av

24 mai. 0,375 og 0,30 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av henholdsvis 1 kg. mais og 1 kg. durra eller rug, saaledes at godtgjørelsen sker med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter brændevin av nævnte styrke.

C. Avgift av ætylætertilvirkningen med kr. 3,50 — tre kroner og femti øre — pr. kg. ætylæter, som tilvirkes. Naar ætylæter av indenlandsk tilvirkning denatureres eller den paa anden fyldestgjørende maate findes at være garantert mot at bli anvendt til andet end teknisk bruk, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at den fritages for tilvirkningsavgift; ætylæterens eier har at erstatte omkostningene ved denatureringen og kontrollen dermed.

D. Avgift av øltilvirkningen med følgende beløp for hver liter øl:

1. Av øl, indeholdende under 2,50 volumprocent alkohol, 3 — tre — øre;
2. Av øl, indeholdende over 2,50 indtil 4,75 volumprocent alkohol, 10 — ti — øre;
3. Av øl, indeholdende over 4,75 indtil 7 volumprocent alkohol, 20 — tyve — øre.

For øl, som ikke indeholder over 1,25 volumprocent alkohol, kan Finans- og Tolddepartementet paa de nærmere vilkaar, som det maatte fastsætte, tilstaa avgiftsfrihet.

24 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum av 25 mai 1917 bestemmes, at Fredrikshalds kommune efter beslutning av magistrat og formandskap skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av foreningS- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter inden byens grænser paa de i nævnte lov nærmere fastsatte betingelser.

24 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved det ved kongelig resolution av 7 mai 1918 anordnede særforbud for byene: Brevik, Langesund, Stathelle, Porsgrund og Skien samt for herredene: Bamle, Eidanger, Gjerpen og Solum mot salg og skjænkning m. v. av vin, frugtvin og mjød av 12 vol.pct. og derunder samt av øl, alkoholsvagt øl undtat, — ophæves.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

24 mai. **Kongelig resolution** **), hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.
**) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor beslutningen er indtat.

approbation paa den av bystyret i Fredrikstad i møter den 8 februar og 23 mai 1917 fattede beslutning om forandring av de for kjøpstaden ved kongelig resolution av 1 april 1910 approberte sundhetsforskrifter. 24 mai.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av Fredrikshalds bystyre i møter 28 august 1917 og 4 april 1918 fattede beslutning om et tillæg til § 24 i de ved kongelig resolution av 13 januar 1911 approberte forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden byen med tillægsbestemmelse approbert ved kongelig resolution av 18 september 1915, — dog med en enkelt forandring. 24 mai.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av Stavanger bystyre i møte den 21 september 1916 fattede beslutning om et tillæg til de for kjøpstaden ved kongelig resolution av 9 september 1897 m. fl. approberte sundhetsforskrifter. 24 mai.

Kongelig resolution***), hvorved det i medhold av midlertidig lov om adgang for stat og kommune til at utøve haandverksdrift av 14 december 1917 tillates Bergens kommune indtil videre at utøve skomakerhaandverk i Bergen. 24 mai.

Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade paa bufæ ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2det punktum, meddeles approbation paa de av Eidsvold herredsstyre i Akershus amt og Elverums herredsstyre i Hedemarkens amt henholdsvis under 25 mars 1918 og 23 mars 1918 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred paatræffes uten ledsager i beitestrækning i den tid, bufæ beiter, kan saavel grundeieren som bufæets eier eller besidder og enhver i strækningen havneberettiget straks la dræpe paa stedet eller, inden 3 maaneder, kræve dræpt ved politiets foranstaltning. 24 mai.

Kongelig resolution†), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som 24 mai.

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor det approberte tillæg er indtat.
**) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor tillægget er indtat.
***) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.
†) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor fiskerireglerne er indtat.

24 mai. gjældende indtil videre fiskeriregler for Øyer herred, Kristians amt.

24 mai. **Kongelig resolution***), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes indtil videre for Rygge herred, Smaalenene amt, til 10 ha. og for Hedrums herred, Jarlsberg og Larviks amt, til 1 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

24 mai. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som gjældende i 5 aar fra 1 mai 1918 at regne følgende fiskeriregler for Leiraastjern, beliggende i Ler- og Bøverdalens statsalmenning, Loms herred, Kristians amt:

1. Alt slags fiske er forbudt fra og med 15 september til og med 31 oktober.
2. Det er til enhver tid forbudt at benytte garn, not eller andre bundne redskaper samt oter.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

24 mai. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at al fangst av ferskvandsfisk — med undtagelse av stangfiske — skal være forbudt i de inden Sør-Frøya og Nord-Frøya herreder, Søndre Trondhjems amt, liggende ferskvand, bækker, elver og tjern indtil utgangen av 1922.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

24 mai. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 bestemmes, at hjort inden Heims herred, Søndre Trondhjems amt, foruten i den lovbestemte jagttid (fra 15 august til 30 september for hunhjort, fra 15 september til 30 september for koller) skal kunne fældes i tiden fra og med 1 til og med 15 oktober 1918 paa betingelse av, at kjøttet av de dyr, som fældes i tiden fra 30 september til 15 oktober, av jægeren avhændes til provianteringsraadet i Heims herred mot et vederlag av kr. 1,00 pr. kilo hel vegt (uten skind og hode) med tillæg av transportomkostningene, dog saaledes, at den samlede godtgjørelse ikke maa overstige kr. 1,80 pr. kilo hel vegt.

---

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

Saafremt kjøttet overtages av provianteringsraadet, blir det at levere inden herredet efter provianteringsraadets nærmere bestemmelse. 24 mai.

II. Den, som handler i strid med denne resolution, straffes efter den borgerlige straffelovs § 339.

Kongelig resolution*), hvorved den av Kristians amtsting i møte den 18 mars 1918 fattede beslutning angaaende regler for benyttelsen av Forset bro i Gausdals herred stadfæstes i henhold til lov om veivæsenet av 21 juni 1912 § 66, sjette led, jfr. § 5, andet led, i lov om bruk av motorvogner av samme dato, som gjældende indtil videre. 24 mai.

De omhandlede regler er saalydende:

»Broen maa ikke passeres med lastebil.

Broen maa av kjørende og ridende ikke passeres anderledes end i skridt.

Største akseltryk for lass maa ikke overstige 1 000 kg.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter indtil kr. 5 000,00.«

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med næringsmidler og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at sælge eller paa anden maate at omsætte dolomit til andre end staten. 24 mai.

Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til at træffe de til sakens fremme fornødne forføininger.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til i tilfælde, hvor særlige grunde taler derfor, at meddele dispensation fra bestemmelserne i forordning av 3 april 1810 § 10 og kancelliplakat av 19 november 1811 § 10, 1 om forbud mot konfirmation og egtevielse, medmindre vedkommende er vaksinert. 24 mai.

Kongelig resolution, hvorved der bl. a. meddeles approbation paa Justisdepartementets kjøp av fru Elisabeth Hiorths hus, beliggende paa fæstet grund under Mo nedre, g. nr. 20, b. nr. 1. i Mo herred, Ranen, for kr. 16 500,00, og kjøp av tomt av samme eiendom for kr. 8 350,00. 24 mai.

Proprieteten til den nye embedsgaard forbeholdes Oplysningsvæsenets fond.

Kongelig resolution, hvorved den av A/S. Skandia Kobberverk ved kongelig resolution av 21 september 1917 24 mai.

---

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

24 mai. paalagte avgift av kr. 1 000,oo for utsættelse med igangsætning av regulær bergverksdrift i de av selskapets koncession av 28 oktober 1907 omfattede felter nedsættes til kr. 500,oo.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved den ved kongelig resolution av 30 juni 1900 bestemte godtgjørelse til offentlige tjenestemænd for befordring med egen ren paa tjenestereiser indtil videre forhøies med 50 % fra 1 januar 1918 at regne.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamling den 1 februar 1918 vedtagne forandringer i § 4 i den ved kongelig resolution av 17 mars 1911 approberte plan for Time sogns private Brandforsikringsforening.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling den 14 december 1917 vedtagne forandring i §§ 4 og 18 i den ved høieste resolution av 19 april 1895, jfr. kongelige resolutioner av 18 mars 1899, 19 december 1908 og 18 april 1912, approberte plan for Askvolds Brandassuranseforening, — dog med en enkelt forandring.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamlinger den 2 april 1917 og 2 april 1918 vedtagne forandring i § 4 i den ved høieste resolution av 20 mars 1902, — kfr. kongelige resolutioner av 11 februar 1907, 30 april 1910, 7 juni 1912 og 7 juli 1913, — approberte plan for Jølster gjensidige Brandforsikringsselskap.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at lensmanden i Vaagan indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for Kabelvaag brand- og bygningskommune.

24 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Risør bystyre i møte den 11 april 1918 vedtagne takster for oplægning av varer paa dampskibsbryggen og i oplagsskur.

25 mai. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 2 i lov om midlertidige indførselsforbud av 22 mars 1918 bemyndiges herved nedennævnte departemen-

*) Bekjendtgj. 27 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

ter til at utfærdige forbud mot eller i det enkelte tilfælde at forby samt stille betingelser for indførsel av visse slags varer eller gjenstande eller visse mængder derav, naar det under de nuværende forhold ansees ønskelig, saasom naar indførsel av saadanne varer maa antages at bli til fortrængsel for landets forsyning med livsfornødenheter eller varer, som er mere nødvendige for landets behov. 25 mai.

II. Saadanne forbud og betingelser som i punkt I nævnt utfærdiges av Provianteringsdepartementet, forsaavidt angaar fødevarer, levende dyr, fôr- og gjødningsstoffe, animalske, vegetabilske og mineralske oljer og fettstoffe av enhver art samt kul, koks og al slags brændsel.

For alle andre varer, undtagen vaaben og ammunition, træffes de omhandlede bestemmelser av Industriforsyningsdepartementet.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt i anledning av forespørsel fra en husleienævnd, om en leilighet og stald, som er bortleiet under ett ved samme kontrakt og for en samlet leie, indgaar under lov om kommunal regulering av husleie av 14 decemcer 1917. Det var oplyst, at reguleringen i kommunen omfatter samtlige beboelsesleiligheter, enkelte rum, butikker, kontorer og verksteder, men efter kommunestyrebeslutningens ordlyd ikke andre rum, selv om de utleies i forbindelse med de nævnte slags lokaliteter. 25 mai.

Departementet uttaler, at det uten nærmere oplysninger om, hvilken betydning der efter leieavtalen tilligger utleien av beboelsesleiligheten i forhold til utleien av stalden, finder det vanskelig at uttale sig med bestemthet om spørsmaalet. Saafremt leien av stalden ikke efter omstændighetene er at betragte som det hovedsagelige og benyttelsen av beboelsesrummene som underordnet, skulde departementet være tilbøielig til at anta, at forholdet indgaar under reguleringen.

Spørsmaalets avgjørelse hører i tilfælde av tvist under domstolene.

Rundskrivelse fra Socialdepartementet til amtmændene: 27 mai.

I rundskrivelse til hr. (stift)amtmanden av 4 februar d. a. meddelte man, at det ved kongelig resolution av 1 s. m. er bestemt, at den kontrol med handel med sprængstof av hvilkensomhelst art, som ved kongelig resolution av 11 juni 1915 er besluttet for Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter, fra 1 mars d. a. skulde indføres for det hele land.

Ved kongelig resolution av 22 februar d. a. er det der-

27 mai. efter bestemt, at den ovennævnte kontrol indtil videre ogsaa skal omfatte opladet ammunition. Denne bestemmelse traadte i kraft straks i Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter og 1 mars d. a. i de øvrige dele av landet. Jfr. Justisdepartementets rundskrivelse til hr. (stift)amtmanden av 26 mars d. a. om handel med ammunition og om opbevaring av vaaben og ammunition.

Foranlediget ved forespørsler, som er kommet ind til departementet om, hvad der i sidstnævnte resolution forstaaes ved »opladet ammunition«, skal departementet bemerke:

Uttrykket »opladet ammunition« omfatter foruten ladede patroner tillike tændhætter og patronhylser med indsatte tændhætter. Ved tændhætter forstaaes her satshætter for antændelse av krudtet i patronen.

Handelen med fænghætter, hvorved forstaaes satshætter for antændelse av dynamit og andre sprængstoffe (av arbeiderne oftest kaldt »knald«), er undergit kontrol i henhold til den ovennævnte kongelige resolution av 1 februar d. a. og kan saaledes bare sælges mot politiattest. Det samme gjælder sortkrudt og røksvakt krudt.

Patronhylser, kuler og hagl er ikke »opladet ammunition« i den betydning, hvori dette uttryk er tat i resolutionen av 22 februar d. a. og kan derfor sælges uten politiattest.

Salg av krudt til skytterlagsmedlemmer og andre personer, som skal bruke det til fremstilling av geværammunition, kan i henhold til Justisdepartementets skrivelse av 18 november 1915 og dette departements ovennævnte rundskrivelse av 4 februar d. a. finde sted mot politiattest en gang for alle. Departementet bestemmer herved under henvisning til § 2 i plakat av 11 juni 1915 med tillæg ifølge kongelig resolution av 13 august s. a., at ogsaa salg av opladet ammunition kan finde sted mot politiattest en gang for alle til medlemmer av skytterlag og de øvrige nævnte personer.

Med foranstaaende skal departementet be politimyndighetene i hr. (stift)amtmandens embedsdistrikt gjort bekjendt.

27 mai. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til en husleienævnd:

Et »aldershjem« hadde spurt, hvorvidt hjemmet i egenskap av veldædig stiftelse indgaar under loven om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 og derfor i likhet med en almindelig husvert er avskaaret fra uten nævndens samtykke at opsi indehaverne av 4 mot betaling bortleiede bekvemmeligheter. Det var oplyst, at hjemmet ved større gaver nu er sat istand til at besætte ogsaa nævnte leiligheter uten vederlag, men at de nuværende leieboere efter hjemmets statutter ikke vil kunne komme i betragtning som ansøkere til leilighetene.

Departementet uttaler, at ovennævnte lov ikke indeholder 27 mai.
nogen undtagelsesbestemmelse for leieforhold, hvori veldædige stiftelser er part, og at spørsmaalet derfor efter departementets mening maa besvares bekræftende.

Noget andet er, at nævnden ved bedømmelsen av, om samtykke til opsigelse skal gives, naturlig ogsaa vil se hen til, at leilighetene skal benyttes i veldædige øiemed. Hvilken vegt dette hensyn bør tillægges i forhold til hensynet til de betalende leieboere, tilkommer det nævnden selv at avgjøre.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, til den 28 mai.
svenske Poststyrelse:

Man tillater sig herved at bekræfte, at der, efter indhentet bemyndigelse fra vedkommende regjeringer, for Norges vedkommende ved kongelig resolution av 14 mai d. a. er truffet avtale mellem den norske og den svenske poststyrelse om, at den i art. 2 i »Særskilte bestemmelser om postforbindelsen mellem Norge og Sverige« av 15 og 13 juni 1892 fastsatte porto for brev og brevkort forhøies for tidsrummet fra 1 juni 1918 til og med 31 december 1919, saa den blir:

for brev, hvis vegt ikke overstiger 20 gram . . . . 12 øre
—»— —»— overstiger 20 gram, men ikke 125 gram . . . . 25 »
—»— —»— » 125 gram, men ikke 250 gram . . . . 35 »
for enkelt brevkort . . . . . 7 »
» brevkort med betalt svar . . . . . 15 »

Av portoen for dobbelt brevkort utgjør 8 øre portoen for kortets første del og 7 øre portoen for svardelen.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, til den 28 mai
danske Poststyrelse:

Man tillater sig herved at bekræfte, at der, efter indhentet bemyndigelse fra vedkommende regjeringer, for Norges vedkommende ved kongelig resolution av 14 mai d. a. er truffet avtale mellem den norske og den danske poststyrelse om, at den i art. 2 i postoverenskomsten mellem Norge og Danmark av 27 november 1891 fastsatte porto for brev og brevkort forhøies for tidsrummet fra 1 juni 1918 til og med 31 december 1919, saa den blir:

for brev, hvis vegt ikke overstiger 20 gram . . . . 12 øre
—»— —»— overstiger 20 gram, men ikke 125 gram . . . . 25 »
—»— —»— » 125 gram, men ikke 250 gram . . . . 35 »

28 mai. for enkelt brevkort . . . . . 7 øre
» brevkort med betalt svar . . . . . 15 »

Av portoen for dobbelte brevkort utgjør 8 øre portoen for kortets første del og 7 øre portoen for svardelen.

28 mai. **Skrivelse** fra Landbruksdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt i anledning av forespørsel fra en utskiftningsformand, hvori departementet med hensyn til anvendelsen av utskiftningslovens § 96, tredje led (lov av 13 mars 1882 med tillægslov av 5 december 1917) bemerker, at det blot er, forsaavidt vedkommende bruksrettighet er stiftet ved dokument, tinglyst efter utgangen av 1882, at kostgodtgjørelsen under arbeidet paa aastedet (og ved overskjøn tillike skyss- og kostgodtgjørelsen paa reisen) er det offentlige uvedkommende. Dette kan imidlertid formentlig ikke siges at være tilfældet, naar forholdet er det, at de omhandlede bruksrettigheter har bestaat fra umindelige tider, alene med den forskjel, at rettighetshaverne tidligere sat som leilændinger, mens de ved tinglyste hjemmelsdokumenter i de senere aar har faat kjøpe sine indmarker med omhandlede bruksret.

Hvad de øvrige spørsmaal angaar, skal man bemerke, at det ved bedømmelsen av en bruksberettigets adgang til at kræve avløsning i henhold til utskiftningslovens § 92, jfr. § 89, antages i og for sig at være uten betydning, om utøvelsen av vedkommende bruksrettighet, som kræves avløst, er knyttet til utvisning (anvisning) eller ikke. Svares der en aarlig avgift for bruksrettigheten, antages denne i tilfælde av, at rettigheten avløses efter forlangende av den bruksberettigede (§ 92), ikke at burde likvideres i utlægget. Loven kan forøvrig ikke sees at gi nogen veiledning angaaende spørsmaalet om utskiftningsrettens kompetanse til at røre ved avgiften i det foreliggende tilfælde (§ 92). Det mest forsigtige vil derfor være at la avgiften staa urørt, medmindre parterne selv blir enige om, at den for fremtiden skal falde bort. I saa fald bør det — saavidt det stemmer med utskiftningslovens krav til arrondering m. v. — overlates parterne at bestemme, om avgiften skal indløses med kontanter eller tages i betragtning ved fastsættelsen av naturalutlæggets størrelse.

28 mai. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 12 juni 1917 om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde, kfr. kongelig resolution av 12 april 1918, fastsættes, at de i kongelig resolution av 12 juni 1917 givne bestemmelser ogsaa gjøres gjældende for avslutning av fragtkontrakt, som først skal træde i kraft efter krigens ophør.

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

Stortingsbeslutning [1]) angaaende postbudgettet. 29 mai.
Der besluttedes bl. a.:

I.

— — — — —

II.

Upplæringi for postfolket (postskulen) vert skipa etter den plan, som departementet hev gjort framlegg um i fyrelegget for iaar, men med desse brigde:

1. Dei aspirantar, som hev middelskuleeksamen med hovudkarakter »meget tilfredsstillende« eller betre eller høgre utdaning vert aa taka fri for kunnskapsprøva.

   Aspirantar, som ikke hev ovannemnde eksamen, vert aa prøva etter postvæsenet si tilskiping i norsk munnleg og skriftleg, rekning, tysk og engelsk munnleg og skriftleg som vedteke for middelskuleeksamen.
2. Løni for elevarne i læretidi og under kurset i Kristiania og for den tid, dei ikje hev lønt tenesta, vert sett til 50 kr. pr. maanad for dei, som bur heime, og kr. 75 pr. maanad for dei andre. Dei siste fær ogso reisevederlag til kurset i Kristiania etter nærmare avgjerdsla av administrationen.

III.

Stortinget gjev samtykke til, at postmeistrar med løn kr. 5 000,oo og yver det vert tilsette ved kongelig utnemning, postmeistrar med lægre løn ved departementet.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelige resolutioner av 6 og 19 april d. a., fastsættes regler for fordeling, omsætning og utnyttelse av melk og produkter derav. 30 mai.

Lov **) [2]) om forandringer i § 8 i lov av 4 april 1916 om tillæg til lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899. 31 mai. Nr. 1.

§ 8 i ovennævnte lov av 4 april 1916 skal herefter lyde saaledes:

---

[1]) Se St.prp. nr. 1, hovedp. VIII B, kap. 1. Indst. S. V. St.tid. s. 1505—1574.

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[2]) St.besl. 10 mai. Se Ot.prp. nr. 14. Indst. O. nr. 42. St.tid., forh. i Ot. s. 582; i Lt. s. 127.

31 mai. Nr. 1. Dokumenter vedrørende overdragelse til og fra kommunen av eiendomme i det brændte strøk er indtil utgangen av 1925 fritat for stempelavgift og tinglæsningsgebyr.

Endvidere fritages kommunen indtil utgangen av 1918 for erlæggelse av sportler for panteattester vedrørende eiendomme i dette strøk.

31 mai. Nr. 2. **Lov***)[1]) om indgaaelse og opløsning av egteskap.

1ste kapitel.

Betingelserne for egteskap.

§ 1. Mand under tyve aar eller kvinde under atten aar maa ikke indgaa egteskap uten tilladelse av Kongen eller den, han bemyndiger.

§ 2. Den, som er under en og tyve aar, maa ikke indgaa egteskap uten forældrenes samtykke.

Er den ene av forældrene død eller sindssyk eller frakjendt forældremyndigheten,[2]) eller kan uttalelse fra den ene av dem ikke indhentes uten særlig vanskelighet eller forhaling, er samtykke fra den anden av forældrene tilstrækkelig.

Er samlivet mellem forældrene ophævet ved bevilling eller deres egteskap opløst, kræves alene samtykke fra den av forældrene, som efter avtale eller efter bestemmelse av amtmanden har barnet hos sig. For barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden, kræves alene samtykke fra den av forældrene, som har omsorgen for det.[3])

Er begge forældre eller den av dem, hvis samtykke efter tredje led skulde kræves, i noget av de i andet led nævnte tilfælde, kræves samtykke fra verge eller kurator. For barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden, gjælder det samme, naar ingen av forældrene har omsorgen for det.

§ 3. Den, som er gjort umyndig, maa ikke indgaa egteskap uten samtykke av vergen.

§ 4. Negtes samtykke i de tilfælde, som er nævnt i §§ 2 og 3, kan amtmanden paa begjæring gi tilladelse til egteskapet, hvis der ikke er skjellig grund til negtelsen. Før amtmanden træffer sin avgjørelse, skal han gi vedkommende adgang til at uttale sig.

§ 5. Den, som er sindssyk, maa ikke indgaa egteskap.[4])

---

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) St.besl. 15 mai. Se Ot.prp. nr. 43 for 1917. Indst. O. V. St.tid., forh. i Ot. s. 585—690, 739—742; i Lt. s. 130—141, 145.

[2]) Jfr. lov av 6 juni 1896 (nr. 1) § 2.

[3]) Jfr. lov av 10 april 1915 nr. 3, §§ 3—5.

[4]) Jfr. § 34.

§ 6. Den, som lider av syfilis, der endnu frembyr smitte- 31 mai.
fare, maa ikke indgaa egteskap. Den, som lider av anden vene- Nr. 2.
risk sygdom, der endnu frembyr smittefare, eller av epilepsi eller spedalskhet maa ikke indgaa egteskap, uten at den anden part er gjort bekjendt med sygdommen og begge parter har faat mundtlig veiledning av en læge om farerne ved sygdommen.

Den lægerne ifølge lovgivningen paahvilende taushetspligt[1]) gjælder ikke aabenbaring overfor vedkommende myndighet sigtende til at hindre, at egteskap indgaaes i strid med denne paragraf. De kan i saadant tilfælde føres som vidner i egteskapssak, og straffeproceslovens § 178, første led, kommer i saa fald ikke til anvendelse. Er en læge vidende om, at nogen, som har begjært lysning efter denne lov, lider av nogen saadan sygdom, som i foregaaende led nævnt, pligter han at gi vedkommende myndighet meddelelse herom.

§ 7. Egteskap maa ikke indgaaes mellem slegtninger i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende.[2])

§ 8. Egteskap maa ikke indgaaes mellem personer, av hvilke den ene har været gift med den andens slegtning i ret op- eller nedstigende linje.[2])

§ 9. Ingen maa indgaa nyt egteskap, saalænge det tidligere egteskap bestaar.[2])

§ 10. Kvinde, som har været gift, maa ikke indgaa nyt egteskap før ti maaneder efter ophøret av det tidligere egteskap. Dog behøver fristen ikke at avventes, hvis hun ikke er frugtsommelig eller ikke var det ved egteskapets ophør, eller hun senere har født, eller ti maaneder er gaat, siden samlivet med den tidligere egtefælle ophørte.

§ 11. Hvis ikke fritagelse for skifte særlig er hjemlet, maa den, som har været gift og ved egteskapets ophør levet i formuesfællesskap, ikke indgaa nyt egteskap, før skifte er holdt med den tidligere egtefælle eller dennes arvinger, eller boet er overgit til skifterettens behandling. I de tilfælde, som er omhandlet i lov om skifte av mindre dødsboer av 27 mars 1869 § 3, er det nok, at den foreskrevne opgave eller fortegnelse er indlevert.

Vedkommende regjeringsdepartement kan frita for overholdelse av denne forskrift, naar særlige grunde taler for det.

2det kapitel.

Lysning.

§ 12. Før egteskap indgaaes, skal der foregaa en offentlig lysning.

---

[1]) Jfr. den alm. borg. straffelov av 22 mai 1902 § 144.
[2]) Jfr. § 31.

31 mai. Nr. 2. Lysning maa begjæres av begge brudefolk hos vigselmanden[1]) paa det sted i riket, hvor en av dem bor, eller, hvis ingen av dem har bopæl her, paa det sted, hvor en av dem opholder sig.

§ 13. Før lysning sker, skal brudefolkene skaffe følgende bevisligheter:

1. Hver av dem skal fremlægge daabsattest eller anden offentlig fødselsattest. Hvis saadan attest ikke kan skaffes uten særlig vanskelighet eller forhaling, kan andet tilfredsstillende bevis for navn og alder godtages.

2. Hvis nogen av brudefolkene er under den alder, som er bestemt i § 1, maa tilladelse til egteskapet fremlægges.

3. Hvis samtykke av forældre, verge eller kurator utkræves efter § 2 eller § 3, maa det godtgjøres, at samtykke er git, eller at amtmanden har git tilladelse til egteskapet.

4. Hvis det vites, at nogen av brudefolkene har været sindssyk uten at ha faat attest for helbredelsen, eller hvis der ellers er grund til at anta, at nogen av dem er sindssyk, skal der fremlægges attest om, at sindssygdom ikke nu har kunnet paavises. Saadan attest kan alene gives av en dertil autorisert læge (jfr. § 71).

5. Brudefolkene skal hver for sit vedkommende avgi en skriftlig erklæring paa ære og samvittighet om, at han ikke lider av syfilis, som endnu frembyr smittefare, og hvorvidt han lider av anden venerisk sygdom, som endnu frembyr smittefare, eller av epilepsi eller spedalskhet. Gaar erklæringen ut paa, at han lider av anden venerisk sygdom end syfilis eller av epilepsi eller spedalskhet, skal det godtgjøres, at den anden part er gjort bekjendt med sygdommen, og at begge parter har faat veiledning av en læge om farerne ved sygdommen.

6. Brudefolkene skal begge skriftlig paa ære og samvittighet erklære, at de ikke er saa nær beslegtet eller besvogret som nævnt i § 7 eller § 8.

7. Hver av brudefolkene skal avgi en skriftlig erklæring paa ære og samvittighet om, hvorvidt han har indgaat egteskap tidligere. Er det tilfældet, skal der fremlægges bevis for, at det tidligere egteskap er ophørt ved død, skilsmisse eller omstøtelse, eller at det er kjendt ugyldig.

Bevis for den tidligere egtefælles død føres som regel ved attest fra indenlandsk eller utenlandsk offentlig myndighet. Hvis saadan attest ikke kan skaffes, kan parten forebringe sine oplysninger og beviser for stedets underdommer, som avgjør, hvorvidt beviset skal tages for godt.[2])

Beviset for, at et egteskap er ophørt ved skilsmisse eller omstøtelse, eller at det er kjendt ugyldig, føres ved fremlæg-

[1]) Jfr. §§ 22 og 24.
[2]) Jfr. § 80.

gelse av bevillingen eller av dommen med attest for, at denne er endelig. 31 mai. Nr. 2.

Kongen bestemmer, hvorvidt utenlandske bevillinger eller domme kan tjene som bevis for et egteskaps ophør.

8. Har bruden tidligere været gift, og vil hun indgaa egteskap, før den i § 10 bestemte ventetid er forløpet, maa hun føre bevis for, at hun er berettiget til det.

9. Den, som tidligere har været gift, skal desuten godtgjøre, at der ikke av hensyn til forskriften i § 11 er noget til hinder for indgaaelsen av nyt egteskap.

10. Hver av brudefolkene skal avgi en skriftlig erklæring paa ære og samvittighet om, hvorvidt han har barn utenfor egteskap.

11. Hver av brudefolkene skal stille en forlover, som paa ære og samvittighet skal erklære, at han nøie kjender vedkommende, og oplyse, om parten tidligere har indgaat egteskap, og om denne er saaledes beslegtet eller besvogret med den anden part som nævnt i § 7 eller § 8.

Som forlover kan alene godtages fuldmyndig mand eller kvinde. I særegne tilfælde kan amtmanden gi samtykke til, at egteskap stiftes uten forlovere, eller at der bare stilles én forlover for begge parter.

12. Forskriften i forordning av 3 april 1810 § 10, andet punktum, om bevis for, at brudefolkene er vaksinert eller har hat de naturlige kopper, blir indtil videre at iagtta.

§ 14. Naar de foreskrevne bevisligheter er bragt tilveie, utfærdiger vigselmanden straks lysning. Denne skal indeholde brudefolkenes fulde navn, stilling og bopæl eller opholdssted med tilføielse av, at de agter at indtræde i egteskap.

Er det magtpaaliggende, at lysning sker straks, kan lysning utfærdiges, selv om ikke alle foreskrevne bevisligheter er bragt tilveie.

§ 15. Lysningen kundgjøres av vigselmanden i »Norsk Kundgjørelsestidende« og for dem, som ønsker det, ogsaa i kirken.

Hvis nogen av brudefolkene har sit bosted i utlandet, skal lysningen tillike kundgjøres der i de tilfælde og paa den maate, som Kongen bestemmer.

Lysningen maa være kundgjort mindst fjorten dage, før egteskapet indgaaes. Skal kundgjørelsen tillike ske i utlandet, bestemmer Kongen lysningsfristen.

§ 16. Oplysning om, at der er nogen hindring mot egteskapet, meddeles i tilfælde den vigselmand, som har utfærdiget lysningen.

§ 17. Finder vigselmanden ikke, at der er nogen hindring mot egteskapet, skal han efter lysningsfristens utløp paa be-

31 mai. Nr. 2.

gjæring gi brudefolk, som vil indgaa egteskap for en anden vigselmand, en attest om, at lysning har fundet sted, og at der ikke er nogen hindring mot egteskapet.

Hvis lysning er foretat, før alle foreskrevne bevisligheter er bragt tilveie, maa attesten ikke gives, før de manglende bevisligheter foreligger.

Negtes lysning, kan hver av parterne inden 14 dage, efterat han har mottat underretning herom, indanke negtelsen for amtmanden, som efter at ha indhentet fornødne oplysninger kan bestemme, at lysning skal finde sted.

§ 18. Lysning kan undlates, hvis en av parterne ligger paa sit dødsleie. Naar det ellers vil være til stor ulempe at opsætte egteskapet, kan amtmanden gi samtykke til, at lysningsfristen forkortes, eller at al lysning undlates.

§ 19. For lysning og lysningsattest betaler brudefolkene intet. Utfærdiges lysningen av særskilt beskikket vigselmand (jfr. § 24), tilkommer der ham av det offentlige kr. 2,00 for hver lysning og kr. 0,50 for hver lysningsattest. Utgiftene ved lysningens kundgjørelse i utlandet betales av brudefolkene.

Enhver vigselmand skal uten godtgjørelse bistaa andre vigselmænd med kundgjørelse av lysning inden sit distrikt og meddele dem attest herom.

3dje kapitel.

Vigsel.

§ 20. Egteskap stiftes her i riket gjennem vigsel paa kirkelig eller paa borgerlig maate.

§ 21. Vigsel paa kirkelig maate kan ske:

1. i statskirken, naar begge brudefolk er medlemmer av denne, eller naar den ene er medlem av statskirken og den anden er dissenter;
2. i en ordnet dissentermenighet, naar Kongen har godkjendt formen for egteskapsstiftelse i vedkommende trossamfund, og enten begge brudefolk tilhører dette samfund, eller den ene tilhører dette og den anden er medlem av statskirken eller er dissenter.

Kongen kan bestemme, at medlemmer av utenlandske evangelisk-lutherske trossamfund skal være likestillet med den norske statskirkes medlemmer med hensyn til adgangen til kirkelig vigsel.

Ved dissentere forstaaes her de, som er nævnt i lov angaaende kristne dissentere m. v. av 27 juni 1891 § 1 og § 24, første led (jfr. lov av 27 juli 1896).

§ 22. Vigsel paa kirkelig maate foretages i statskirken av en dertil berettiget prest og i en ordnet dissentermenighet av dennes prest eller forstander.

Prest i statskirken kan negte at foreta vigsel, hvis en av brudefolkene ikke tilhører statskirken, eller hvis ingen av dem tilhører hans menighet. 31 mai. Nr. 2.

Prest eller forstander for en ordnet dissentermenighet kan negte at foreta vigsel, hvis en av brudefolkene ikke tilhører hans trossamfund.

§ 23. Adgangen til at bli borgerlig viet staar aapen for alle, uanset om brudefolkene kan bli kirkelig viet.

§ 24. Borgerlig vigsel foretages i kjøpstæderne av notarius publicus, paa landet og i ladestedene enten av notarius publicus eller, hvor avstandsforhold eller andre omstændigheter gjør det særlig ønskelig, av en dertil skikket mand, som overøvrigheten efter herredsstyrets indstilling for 6 aar ad gangen beskikker for herredet.

Vigselmanden pligter at foreta vigsel, selv om ikke nogen av brudefolkene har bopæl eller fast ophold i hans distrikt.

§ 25. Hvis ikke fritagelse for lysning er hjemlet ved § 18, skal vigselmanden paase, at lovlig lysning har fundet sted. Har han selv utfærdiget lysningen, før alle bevisligheter er bragt tilveie (jfr. § 14 andet led), maa vigsel ikke ske, før de manglende bevisligheter foreligger. Har han ikke selv utfærdiget lysningen, maa der fremlægges saadan attest, som er nævnt i § 17. I alle tilfælde skal han negte vigsel, hvis han vet, at betingelserne for egteskap ikke er tilstede.

Er der hengaat mer end tre maaneder fra utløpet av lysningsfristen, maa vigsel ikke foretages uten efter ny lysning.

Negter vigselmanden at foreta vigsel, kan hver av parterne inden 14 dage indanke negtelsen for amtmanden, som efter at ha indhentet fornødne oplysninger kan bestemme, at vigselen kan finde sted.

§ 26. Skal parterne vies uten foregaaende lysning, paaser vigselmanden, at de bevisligheter, som er nævnt i § 13, skaffes tilveie.

§ 27. Vigsel skal foregaa i overvær av mindst to vidner.

Ved vigselen skal brudefolkene under samtidig nærvær for vigselmanden paa hans spørsmaal erklære, at de vil ta hinanden tilegte, og derefter av ham erklæres for egtefolk.

De nærmere regler om formerne ved vigsel i statskirken og ved borgerlig vigsel gives av Kongen. Ved vigsel av prest eller forstander for dissentermenighet iagttages de former, som er godtkjendt av Kongen. Bekjendtgjørelse om godkjendelsen skal indrykkes i Lovtidende.

§ 28. En vigsel her i riket er uten virkning, hvis den ikke er utført av en myndighet, som kan foreta vigsel, eller hvis der ikke er gaat frem som bestemt i § 27, andet led.

At de øvrige forskrifter om fremgangsmaaten ved vigsel

31 mai. Nr. 2.

eller om lysning ikke er fulgt, eller at vigselmanden har overskredet grænserne for sin myndighet, har ingen indflydelse paa vigselens gyldighet.

§ 29. Vigsel i statskirken indføres i kirkeboken.

Vigsel av prest eller forstander for dissentermenighet indføres i den anordnede protokol og indberettes til øvrigheten overensstemmende med lov av 27 juni 1891 nr. 1 § 3.

Vigsel av borgerlig vigselmand indføres i protokol. Vigselmanden skal inden fjorten dage sende melding til sognepresten paa det sted, hvor egtefolkene tar bopæl, eller, hvis dette ikke kan opgives, til sognepresten paa det sted, hvor egteskapet blir indgaat.

Har nogen av egtefællerne sit bosted i utlandet, skal underretning meddeles paa den maate, som Kongen bestemmer.

Nærmere regler om de oplysninger, som skal gives ved melding om foretagne vigsler, gives av Kongen.

§ 30. For vigsel og vigselsattest betaler brudefolkene intet. Særskilt beskikket vigselmand (§ 24) tilkommer av det offentlige for hver vigsel kr. 3,00 og for utskrift eller attest kr. 0,50. Brudeparret utreder i tilfælde lovbestemt skyssgodtgjørelse til vigselmanden.

4de kapitel.

Egteskaps ugyldighet og omstøtelse.

§ 31. Er egteskap indgaat i strid med § 7, § 8 eller § 9, er det ugyldig.

I tilfælde av tvegifte vinder dog det nye egteskap gyldighet uten ny vigsel, hvis det tidligere egteskap er ophørt eller kjendt ugyldig, før sak er reist til erhvervelse av dom for det nye egteskaps ugyldighet.

Sak til erhvervelse av dom for egteskapets ugyldighet skal reises av paatalemyndigheten, men kan ogsaa reises av enhver av egtefællerne og i tilfælde av tvegifte tillike av egtefællen i det tidligere egteskap.

§ 32. Egteskap, som er ugyldig efter § 31, regnes med hensyn til forskriftene i §§ 8 og 10 like med et gyldig egteskap. Det samme gjælder med hensyn til forskriften i § 9, saalænge egteskapet ikke er kjendt ugyldig.

§ 33. Hvis den ene av parterne i et egteskap, som er ugyldig efter § 31, var i god tro ved indgaaelsen, den anden derimot ikke, er den sidste pligtig til at yde den første erstatning for det formuestap, denne har lidt som følge av egteskapet, og desuten saadan erstatning for tap i fremtidig erhverv, som retten under hensyn til den utviste skyld og omstændighetene forøvrig finder billig. Retten kan desuten paalægge den skyldige at

yde en efter billighet avpasset pengesum som opreisning for den voldte tort og anden skade av ikke økonomisk art. Erstatningen og opreisningen begrænses i tilfælde av tvegifte saaledes, at egtefællen i det tidligere egteskap eller dennes arvinger saavidt mulig ikke blir værre stillet, end om det nye ugyldige egteskap ikke var indgaat. 31 mai. Nr. 2.

Istedenfor erstatning for tap i fremtidig erhverv efter første led kan domstolen paa begjæring tilkjende parten ret til underholdsbidrag av den anden. Bidraget fastsættes og inddrives efter de regler, som gjælder for tilfælde av egteskaps opløsning.[1]) Det bortfalder, hvis den berettigede gifter sig paany.

Var begge parter i god tro ved indgaaelsen, kan retten paalægge den ene at yde den anden erstatning for det, som denne ved sin virksomhet har bidrat til at forbedre eller opretholde den førstes økonomiske stilling. Erstatningen fastsættes av retten efter billighet.

Kravet paa erstatning og opreisning maa gjøres gjældende under den sak, som anlægges for at faa egteskapet kjendt ugyldig, eller inden seks maaneder, efterat dom for ugyldighet er avsagt.

§ 34. En egtefælle, som var sindssyk ved egteskapets indgaaelse, kan forlange egteskapet omstøtt ved dom, medmindre han efter sygdommens helbredelse har latt seks maaneder gaa uten at reise sak.

Var den anden egtefælle ved egteskapets indgaaelse uvidende om sindssygdommen, kan ogsaa han forlange egteskapet omstøtt, medmindre han efter at ha faat kundskap om sygdommen har latt seks maaneder gaa uten at reise sak. Senere end tre aar efter egteskapets indgaaelse kan han ikke reise sak til omstøtelse.

Saalænge sindssygdommen ikke er helbredet, kan ogsaa paatalemyndigheten reise sak til egteskapets omstøtelse, hvis den av hensyn til den sindssykes tarv eller iøvrig finder dette paakrævet.

§ 35. En egtefælle kan forlange egteskapet omstøtt ved dom:

1. hvis han ved vigselen var bevisstløs eller befandt sig i lignende forbigaaende tilstand, som utelukker retslig handleevne;
2. hvis han ved en feiltagelse har latt sig vie til en anden end sin forlovede eller uten at ville indgaa egteskap;
3. hvis den anden egtefælle uten hans vidende hadde lidt av sindssygdom før vigselen eller ved indgaaelsen av egteskapet led av venerisk sygdom, som endnu frembød smitte-

[1]) Jfr. § 58.

31 mai. Nr. 2.

fare, epilepsi eller spedalskhet eller av en uhelbredelig legemlig feil, som utelukker samleie;

4. hvis den anden egtefælle uten hans vidende ved indgaaelsen av egteskapet hadde barn utenfor egteskap, eller var besvangret av en anden end egtefællen, eller hadde besvangret nogen anden end egtefællen med den følge, at et barn senere blir født;
5. hvis han er blit forledet til at indgaa egteskapet ved, at han av den anden egtefælle gjennem falske oplysninger eller svikagtig fortielse av sandheten er vildledet om, hvem den anden er, eller angaaende saadanne omstændigheter ved dennes tidligere liv, som rettelig maatte ha avholdt saksøkeren fra at indgaa egteskapet;
6. hvis han er blit tvunget til at indgaa egteskapet ved retsstridig adfærd, som var skikket til at medføre alvorlig frygt.

Adgangen til at forlange omstøtelse bortfalder, hvis egtefællen ikke har reist sak i det under nr. 1 nævnte tilfælde inden seks maaneder efter tilstandens ophør, i de under nr. 2, 3, 4 og 5 nævnte tilfælde inden seks maaneder, efterat han har faat kjendskap til omstøtelsesgrunden, og i det under nr. 6 nævnte tilfælde inden seks maaneder, efterat han er blit fri for tvangen.

I de under 1, 2, 3, 5 og 6 nævnte tilfælde kan sak i ethvert fald ikke reises senere end tre aar efter egteskapets indgaaelse. Paa grund av epilepsi eller spedalskhet kan sak ikke reises, efterat sygdommen er helbredet.

I de tilfælde, som er nævnt under nr. 4, kan sak ikke reises, efterat vedkommende barn er død.

§ 36. Med hensyn til retsvirkningene av et egteskaps omstøtelse gjælder de samme regler som om virkningene av et egteskaps opløsning, forsaavidt ikke andet er bestemt i §§ 37—40.

§ 37. Ved deling av fællesbo efter et egteskaps omstøtelse har enhver av egtefællerne ret til forlods at utta en saa stor andel av den forhaandenværende fællesformue, som svarer til, hvad han har indbragt i boet ved egteskapets indgaaelse eller senere har tilført boet ved arv eller gave, som er tilfaldt ham, eller ved overdragelse av særeiemidler. Strækker den fælles formue ikke til, sker der forholdsvis avkortning for hver av egtefællerne. Reglerne i lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 §§ 16, 17 og 18 faar ogsaa i dette tilfælde anvendelse. Likesaa faar reglerne i samme lovs §§ 35 og 37 tilsvarende anvendelse.

Det, som den ene egtefælle har skjænket den anden som særeie, kan kræves tilbake.

§ 38. Hvis et egteskap blir omstøtt, og omstøtelsesgrunden

var saksøkte bekjendt ved vigselen, kan saksøkeren kræve erstatning for formuestap og tap i fremtidig erhverv samt opreisning efter de regler, som er git i § 33, første led. 31 mai Nr. 2

Istedenfor erstatning for tap i fremtidig erhverv kan domstolen paa begjæring tilkjende saksøkeren ret til underholdsbidrag av den anden egtefælle. Bidraget fastsættes og inddrives efter de regler, som gjælder for tilfælde av egteskaps opløsning.[1]) Det bortfalder, hvis den berettigede gifter sig paany.

Krav efter denne paragraf maa, utenfor det tilfælde, at en mellem egtefællerne truffet avtale blir sat ut av kraft efter § 59, jfr. § 36, gjøres gjældende under omstøtelsessaken.

Det, som er bestemt ovenfor, gjælder ogsaa sindssyk, hvis egteskap i henhold til § 34 blir omstøtt efter begjæring av paatalemyndigheten, saafremt den anden egtefælle var vidende om sindssygdommen. Kravet maa i saa fald gjøres gjældende inden seks maaneder efter omstøtelsesdommen.

§ 39. Utenfor det tilfælde, som er nævnt i § 38, andet led, har egtefæller ikke pligt til at underholde hinanden efter egteskapets omstøtelse.

§ 40. Hvis et egteskap, som kan omstøtes, ophører ved den ene egtefælles død, og den gjenlevende egtefælle hadde adgang til at kræve egteskapet omstøtt, har denne ret til at forlange deling av fællesbo efter reglerne i § 37 samt erstatning og opreisning under de betingelser, som er nævnt i § 38. Kravene maa fremsættes inden seks maaneder efter dødsfaldet.

Dør den egtefælle, som kan forlange egteskapet omstøtt, har hans arvinger ret til at kræve deling efter § 37 samt erstatning for formuestap under de betingelser, som er nævnt i § 38, hvis sak allerede var reist, eller hvis avdøde i de tilfælde, som er nævnt i § 34 og § 35, nr. 1, like til sin død var i saadan tilstand, som der nævnt. Kravene maa fremsættes inden seks maaneder efter dødsfaldet.

Skal deling ske efter reglerne i § 37, bortfalder den arveret, som ifølge lov[2]) eller gjensidig testament[3]) vilde tilkomme den gjenlevende egtefælle.

5te kapitel.

Opløsning av egteskap.

§ 41. Egtefæller, som finder ikke at kunne fortsætte det egteskapelige samliv, kan forlange bevilling av amtmanden til ophævelse av samlivet, saafremt de begge er enige om det.

---

[1]) Jfr. § 58.
[2]) Jfr. lov om arv av 31 juli 1854 § 28.
[3]) Jfr. lov om arv av 31 juli 1854 § 59.

31 mai. Nr. 2.

Før bevilling meddeles, skal forlikskommissionen ha forsøkt mægling mellem dem. Istedenfor forlikskommissionen kan vedkommende menighets prest eller forstander foreta mæglingen, hvis begge egtefæller er enige om det. Ved mæglingen skal begge egtefæller saavidt mulig møte personlig. Har egtefællerne bopæl i forskjellige kommissionsdistrikter, kan mæglingen foregaa særskilt for hver av dem. For egtefælle, som ikke har bopæl her i riket, er mægling ikke nødvendig.

§ 42. Efter begjæring av en av egtefællerne kan Kongen gi bevilling til ophævelse av det egteskapelige samliv, hvis den anden egtefælle vedvarende eller gjentagende forsømmer sin underholdspligt likeoverfor egtefællen eller barnene eller forøvrig gjør sig skyldig i grov eller vedvarende krænkelse av sine pligter mot dem eller jevnlig misbruker beruselsesmidler eller fører et lastefuldt liv eller gjentagne ganger er dømt til tap av de rettigheter, som er nævnt i straffelovens § 29 nr. 2, eller til straf, som medfører tap av dem.[1])

Likesaa kan Kongen efter begjæring av den ene egtefælle gi bevilling til ophævelse av samlivet, hvis der mellem egtefællerne er opstaat saadan uenighet eller uoverensstemmelse, at det — henset saavel til egtefællen som i tilfælde til barnene — ikke billigvis kan forlanges, at samlivet skal fortsættes.

§ 43. Har egtefæller levet adskilt i ett aar, efterat samlivet paa lovformelig maate er ophævet, og har de ikke senere gjenoptat samlivet, skal egteskapet opløses ved bevilling av Kongen eller den, han bemyndiger, saafremt begge egtefæller begjærer det. Har adskillelsen varet i mindst to aar, kan enhver av egtefællerne forlange egteskapet opløst.

§ 44. Har samlivet mellem egtefæller været hævet i tre aar, uten at det er skedd paa lovformelig maate, og er samlivet ikke senere gjenoptat, kan egteskapet opløses ved bevilling av Kongen efter begjæring av en av egtefællerne.

§ 45. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle i to aar har unddrat sig samlivet mot saksøkerens vilje og uten fyldestgjørende grund, og samlivet ikke senere er gjenoptat.

§ 46. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle er forsvundet, og tre aar er gaat, siden man sidst hadde efterretning om, at egtefællen var i live.

§ 47. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle har indgaat nyt egteskap i strid med § 9.

---

[1]) Jfr. alm. borg. straffelov av 22 mai 1902 § 30 nr. 2 og militære straffelov av s. d. § 20 nr. 2.

Kravet maa fremsættes inden seks maaneder, efterat egte- 31 mai.
fællen er blit vidende om indgaaelsen av det nye egteskap. Nr. 2.

§ 48. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle har gjort sig skyldig i egteskapsbrudd eller i anden strafbar utugtig omgjængelse. Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til den strafbare handling, eller som har samtykket i den.

Kravet maa fremsættes inden seks maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om den strafbare handling, og senest inden tre aar, efterat den er forøvet.

§ 49. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle med kundskap eller formodning om at lide av venerisk sygdom, som endnu frembyr smittefare, har utsat saksøkeren for smitte ved legemlig omgjængelse.

Er han ikke blit smittet, og frembyr sygdommen ikke længer smittefare, kan krav om opløsning ikke fremsættes senere end 6 maaneder, efterat smittefaren er ophørt. Om lægers taushetspligt gjælder samme regler som i § 6.

§ 50. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle har stræbt saksøkeren efter livet eller har gjort sig skyldig i saadan forbrydelse mot denne, som er nævnt i straffelovens § 229, eller i nogen anden forsætlig forbrydelse, som volder saksøkeren skade paa legeme eller helbred, eller i mishandling av barnene eller i saadant forhold overfor disse, som er nævnt i straffelovens § 380. Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til handlingen, eller som har samtykket i den.

Kravet maa fremsættes inden seks maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om handlingen, og senest inden tre aar, efterat den er forøvet.

§ 51. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle er dømt til frihetsstraf i tre aar eller derover eller efter straffelovens § 65, eller naar den anden egtefælle gjentagne ganger er dømt efter nogen av §§ 2 eller 4, jfr. § 5, eller efter § 18 eller 19 i lov av 9 mars 1918 om forandringer i lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900, forsaavidt dommene indeholder bemyndigelse til hensættelse i arbeide eller i tvangsarbeidshus eller kuranstalt. Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til den strafbare handling, eller som har samtykket i den.

Kravet maa fremsættes inden seks maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om domfældelsen, og senest inden tre aar, efterat dommen er avsagt.

31 mai. Nr. 2.

§ 52. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle under egteskapet har gjort sig skyldig i nogen forbrydelse, som er nævnt i den almindelige straffelovs §§ 202—206, eller i nogen forbrydelse, som er nævnt i dennes §§ 216, 217, 223—225, forsaavidt forbrydelsen er forøvet i utugtig øiemed. Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til den strafbare handling, eller som har samtykket i den.

Kravet maa fremsættes inden seks maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om den strafbare handling, og senest inden tre aar, efterat den er forøvet.

§ 53. Et egteskap skal efter forlangende av den ene egtefælle opløses ved dom, naar den anden egtefælle lider av sindssygdom, som under egteskapet har varet i mindst tre aar, uten at der er rimelig utsigt til helbredelse.

§ 54. Naar det egteskapelige samliv ophæves ved bevilling, eller egteskapet opløses ved bevilling eller dom, ophører det formuesfællesskap, som maatte bestaa mellem egtefællerne.

Den fælles formue deles efter de regler, som gjælder for deling av fællesbo i almindelighet. Reglerne i lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 §§ 35 og 37 faar tilsvarende anvendelse.

Dog skal den egtefælle, som har faat bevilling til ophævelse av samlivet efter § 42, første led, ha ret til av det beholdne bo at utta det bohave, som han behøver for sig og sin husstand, endvidere levnetsmidler, husdyr og fôr overensstemmende med § 1 i lov av 28 april 1916 om indskrænkning i retten til at søke utlæg for gjæld, samt indtil en værdi av seks hundrede kroner de redskaper og andre løsøregjenstande, som er nødvendige til fortsættelse av hans næring, uten at han pligter at yde den anden egtefælle vederlag for den del av værdien, som maatte overstige hans andel i boet. Det samme skal gjælde bruksretten til egtefællerne tilhørende husbygninger, forsaavidt de skjønnes nødvendige til bolig for den berettigede egtefælle eller til hans arbeidsvirksomhet. Likesaa kan det bestemmes, at den krænkede egtefælle skal ha ret til alene at indtræde i løpende husleiekontrakt, selv om kontrakten er oprettet i den anden egtefælles navn.

Likesaa skal den egtefælle, efter hvis forlangende egteskapet blir opløst paa grund av egteskapsbrudd, ha ret til at kræve den fælles formue delt saaledes som nævnt i § 37, hvis der som frugt av det ulovlige samleie blir født et barn, som efter loven er arveberettiget[1]) efter den skyldige egtefælle, og

[1]) Se §§ 3 og 5 i lov om arv av 31 juli 1854, jfr. lov av 10 april 1915 (nr. 4).

som lever paa den tid, da sak til egteskapets opløsning blir reist. 31 mai. Nr. 2.

Ogsaa ellers kan det, naar hertil findes grund, i bevillingen eller dommen bestemmes, at fællesboets deling skal foregaa paa den maate, som er nævnt i § 37.

§ 55. Naar et egteskap opløses ved dom paa grund av forhold, hvorved den ene egtefælle grovt har krænket den anden, kan denne foruten uttagning av boets eiendele overensstemmende med § 54 tredje led og erstatning for det formuestap, som han maatte lide ved opløsningen, tillike kræve opreisning for den ved krænkelsen lidte tort og anden skade av ikke økonomisk art. Uttagningens omfang samt erstatningen og opreisningen fastsættes av retten og avpasses efter billighet under hensyn til den utviste skyld og omstændighetene forøvrig.

Krav efter denne paragraf maa, utenfor det tilfælde, at en mellem egtefællerne truffet avtale blir sat ut av kraft efter § 59, fremsættes i forbindelse med kravet paa opløsning.

§ 56. Efter ophævelsen av det egteskapelige samliv har enhver av egtefællerne, saalænge egteskapet bestaar, pligt til at bidra til underhold av den anden egtefælle, saafremt denne ikke selv kan skaffe sig tilstrækkelig underhold. Skyldes ophævelsen av samlivet hovedsakelig forgaaelse eller slet forhold fra den ene egtefælles side, kan det dog efter begjæring i bevillingen bestemmes, at denne egtefælle ikke har ret til underholdsbidrag av den anden.

§ 57. Naar et egteskap blir opløst, kan det, hvis det findes billig, i bevillingen eller dommen efter begjæring bestemmes, at den ene egtefælle skal ha pligt til at utrede underholdsbidrag til den anden egtefælle, saafremt denne ikke selv kan skaffe sig tilstrækkelig underhold. Ret til underholdsbidrag kan dog ikke tilkjendes den, som ved forgaaelse eller slet forhold hovedsakelig er skyld i opløsningen.

Pligt til at utrede underholdsbidrag kan ogsaa senere paalægges, naar en avtale blir sat ut av kraft efter § 59, og begjæring om bidrag blir fremsat inden seks maaneder, efterat denne avgjørelse er blit endelig. Bestemmelsen skal, hvis egteskapet er opløst ved bevilling, træffes av den myndighet, som har git bevillingen, men ved dom, hvis egteskapet er opløst ved dom.

Underholdspligten bortfalder i alle tilfælde, hvis den berettigede gifter sig paany.

§ 58. Underholdsbidrag efter § 56 eller § 57 fastsættes og inddrives efter reglerne i loven om forældre og egtebarn.[1]) Ved fastsættelsen iagttages, at bidraget blir avpasset efter den bidragspligtiges økonomiske evne, og at det saavidt mulig sikrer

[1]) Se lov av 10 april 1915 (nr. 6).

31 mai. Nr. 2.

den berettigede tilstrækkelig underhold, naar hensyn tages til den indtægt, denne har eller maa antages at kunne skaffe sig.

§ 59. Bestemmelserne i §§ 54, 55, 56, 57 og 58 skal ikke være til hinder for, at egtefællerne træffer avtale om fordeling av formuen, om erstatning og opreisning eller om underholdsbidrag.

Dog kan en avtale, som er aapenbart ubillig for den ene egtefælle, efter dennes begjæring helt eller delvis sættes ut av kraft. Begjæringen maa fremsættes inden ett aar efter bevillingen eller dommen og gjøres gjældende ved søksmaal.

§ 60. Denne lov gjør ingen indskrænkning i den pligt, som efter fattiglovgivningen paahviler den ene egtefælle til at forsørge den anden.[1])

6te kapitel.

Rettergangsregler.

§ 61. Egteskapssaker er saker, som anlægges til erhvervelse av dom for, at et egteskap bestaar, ikke bestaar eller er ugyldig, eller for at faa det omstøtt eller opløst.

§ 62. Hvis ikke andet er bestemt i lov,[2]) kan en egteskapssak bare reises av parterne i egteskapet. Dog kan ogsaa paatalemyndigheten reise sak til erhvervelse av dom for, at et egteskap bestaar eller ikke bestaar.

§ 63. Blir en egteskapssak reist av den ene egtefælle, stevnes den anden som motpart. Blir saken reist av nogen anden, stevnes begge egtefæller som motparter. Blir en sak om ugyldighet paa grund av tidligere egteskap reist av en anden end egtefællen i dette egteskap, skal ogsaa denne stevnes som part.

§ 64. I alle egteskapssaker har paatalemyndigheten ret til at optræde for at vareta de offentlige interesser og kan i dette øiemed ogsaa paaanke den avsagte dom. Retten skal gi den meddelelse om saken og dommen.

§ 65. For den, som er sindssyk, kan den beskikkede verge anlægge og motta søksmaal i egteskapssaker. Dog kan han ikke reise sak til omstøtelse eller opløsning av egteskapet uten samtykke av amtmanden. Blir en part sindssyk under sakens gang, kan saken i alle tilfælde fortsættes av eller mot den beskikkede verge.

§ 66. Reises egteskapssak mot begge egtefæller i forening, og har disse ikke samme hjemting, kan den anlægges paa det sted, hvor en av dem har sit hjemting.

Har saksøkte ikke hjemting i riket, kan saken anlægges i

---

[1]) Jfr. fattigloven av 19 mai 1900 § 2.
[2]) Se §§ 31, 34 og 65.

den retskreds, hvor egtefællerne hadde sin sidste fælles bopæl, 31 mai.
eller i mangel derav paa det sted, hvor saksøkeren har bopæl. Nr. 2.

Kan ikke noget andet verneting paavises her i riket, kan saken anlægges i Kristiania eller efter ansøkning i anden retskreds, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer.

§ 67. I egteskapssaker foretar retten forliksmægling.

§ 68. I egteskapssaker skal retten holdes for lukkede dører.

§ 69. Retten skal paa embeds vegne drage omsorg for, at en egteskapssak blir fuldstændig oplyst, og kan i dette øiemed avhøre parterne og indhente andet bevis. Retten er ikke bundet av parternes erkjendelser eller indrømmelser.

Hvis parterne bor indenfor tingkredsen, pligter de at møte ved sakens iretteførsel og senere, naar retten finder det nødvendig. Bor de utenfor tingkredsen, kan de indkaldes til avhørelse ved retten paa det sted, hvor de bor eller opholder sig. Med hensyn til ansvar for uteblivelse gjælder samme regler som for vidner.

§ 70. Hvis saksøkte ikke møter, og der er grund til at anta, at han enten ikke betimelig har faat kundskap om stevnemaalet eller ved lovlig forfald er hindret i at møte, skal retten, hvis saken ikke av den nævnte grund blir utsat, beskikke en procesfuldmægtig for ham. Utsættelse bør ske, hvis det antages, at mangelen vil kunne avhjælpes eller hindringen bortfalde i løpet av en kortere tid.

§ 71. Skal der i egteskapssak føres bevis for en egtefælles sindssygdom, maa det ske ved sakkyndig erklæring fra en eller flere av retten opnævnte læger, hvorav mindst en skal være bemyndiget av vedkommende departement til at avgi sindssykeerklæringer til bruk i egteskapssaker.

§ 72. Virkningene av en dom i en egteskapssak indtræder, naar dommen er blit endelig.

Opreisningsbevilling kan ikke gives til paaanke av en dom, hvorved et egteskap er opløst, omstøtt, kjendt ugyldig eller ikke bestaaende, hvis nogen av egtefællerne allerede har indgaat nyt egteskap. Likesaa taper en opreisningsbevilling sin gyldighet, hvis nogen av egtefællerne indgaar nyt egteskap, før dom i ankesaken endnu er avsagt.

§ 73. En endelig dom i en egteskapssak virker for og mot alle og lægges til grund i alle forhold, hvor spørsmaalet om egteskapets bestaaen eller ikke-bestaaen er av betydning.

Saalænge endelig dom ikke foreligger om et egteskaps gyldighet eller bestaaen, kan enhver, som har retslig interesse deri, gjøre gjældende den omstændighet, at egteskapet bestaar, eller at det ikke bestaar eller er ugyldig, uten at utfaldet av en egteskapssak behøver at avventes.

31 mai. Nr. 2.

§ 74. Hvis et egteskap er ophørt ved død, skilsmisse eller omstøtelse, kan der ikke reises egteskapssak til erhvervelse av dom for, at det var ugyldig eller ikke har bestaat.

Sak til omstøtelse av et egteskap kan ikke reises, efterat det er ophørt ved død eller skilsmisse.

§ 75. Om adgangen til under straffesak at søke dom for, at et egteskap er ugyldig eller ikke bestaar, eller for, at det skal omstøtes eller opløses, vedblir reglerne i straffeprocesloven av 1 juli 1887[1]) med tillægslove at gjælde. Forskriftene i §§ 69, 71, 72, 73 og 74 faar i saa fald anvendelse.

§ 76. De avgjørelser, som amtmanden træffer med hjemmel av denne lov, kan indbringes for vedkommende regjeringsdepartement.

7de kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 77. Denne lov træder i kraft 1 januar 1919. Dog kan lysning overensstemmende med denne lovs forskrifter forlanges foretat før det nævnte tidspunkt.

Lovens regler om egteskaps omstøtelse og opløsning samt om ophævelse av det egteskapelige samliv faar anvendelse, naar saken er anlagt eller bevillingen ansøkt efter lovens ikrafttræden, uanset om det forhold, der paaberopes som grund for omstøtelsen, opløsningen eller ophævelsen, helt eller delvis ligger forut for det nævnte tidspunkt. Dog skal omstøtelse eller opløsning av egteskap alene kunne ske, saafremt det forhold, som paaberopes, ogsaa efter den tidligere gjældende ret kunde ha git anledning til egteskapets omstøtelse eller opløsning.

Adgangen til at indgaa nyt egteskap for personer, hvis tidligere egteskap er opløst ved dom eller bevilling, skal bedømmes efter denne lovs regler, selv om opløsningen er skedd før lovens ikrafttræden.

§ 78. Fra denne lovs ikrafttræden skal § 28 i lov om forsvundne og andre fraværende personer av 12 oktober 1857 lyde saaledes:

»Er en egtefælle forsvundet, og blir egteskapet opløst eller omstøtt, skal fællesboet, forsaavidt saadant findes, av skifteretten deles mellem egtefællerne og den forsvundnes andel behandles efter nærværende lov.«

§ 79. Fra denne lovs ikrafttræden skal § 445 i lov om rettergangsmaaten i straffesaker av 1 juli 1887 lyde saaledes:

»Er straffesak anlagt under forutsætning om, at et egteskap er ugyldig eller ikke bestaar, og vil paatalemyndigheten

[1]) Jfr. strprl.s § 3 og kap. 32.

forlange dom avsagt herfor, skal den av egtefællerne, som ikke maatte være medindbefattet i tiltalen, indstevnes som part i saken for dette spørsmaals vedkommende.« 31 mai. Nr. 2.

§ 80. Fra denne lovs ikrafttræden skal § 11 bokstav d i lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 lyde saaledes:

»Sjøforklaringer, der optages i anledning av, at nogen ombordværende er omkommen, tingsvidne, som optages om skibsmandskaps død, for at fri sig for ansvar for brutt toldsegl eller for at føre bevis for en begivenhet, som regelmæssig oplyses fra kirkebok, men tilfældig ikke kan bevises paa den maate, saavelsom avgjørelser angaaende godtagelse av bevis for en tidligere egtefælles død.«[1])

§ 81. Fra denne lovs ikrafttræden ophæves, forsaavidt de endnu er gjældende:

Kirkeritualet av 25 juli 1685 kap. VIII.

Christian den femtes Norske Lovs 2den boks 8de kapitels artikler 1—5, 3dje boks 18de kapitel og 5te boks 2det kapitels artikel 13.

Reskript av 3 februar 1747.

Forordning, at til egteskaper i forbudne led skal søkes bevilling av 14 december 1775.

Forordning angaaende skifte ved overordentlige skifteforvaltere av 23 august 1793 § 4.

Reskript av 29 april 1796 angaaende skifte før nyt egteskap.

Forordning om tamperettenes avskaffelse m. v. av 1 december 1797.

Forordning, hvorved trolovelser avskaffes m. v., av 4 januar 1799.

Forordning angaaende visse slags bevillinger av 23 mai 1800.

Cancelli-promemoria av 16 oktober 1802 angaaende lysning til egteskap, førend skifte efter avdød egtefælle er begyndt.

Kongelig resolution av 10 juli 1813 angaaende tilladelse til egteskap uten bevis for frihet for ældre egteskapelig forbindelse.

Lov angaaende egteskaps stiftelse av personer, der ikke henhører til et kristelig religionssamfund, av 22 juni 1863.

Lov angaaende kristne dissentere og andre, der ikke er medlemmer av statskirken, av 27 juni 1891 §§ 8, 9, 10, 11 og 13 samt følgende ord i § 3 tredje punktum: »de i henhold til § 9«.

Lov indeholdende forandring i de om egteskapslysning gjældende bestemmelser av 1 juli 1893.

---

[1]) Jfr. § 13 nr. 7.

31 mai. Nr. 2. Lov om adgang til opløsning av egteskap av 20 august 1909 med ændringslov av 10 april 1915.

Endvidere ophæves enhver anden bestemmelse, som strider mot denne lov.

31 mai. Nr. 3. **Lov** *)[1]) om forandring i lov av 25 mai 1917 om forandringer i og tillæg til lov av 21 juli 1916 om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke.

I.

§ 2 i lov av 25 mai 1917 om forandringer i og tillæg til lov om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke av 21 juli 1916 skal lyde saaledes:

Berettiget til ovennævnte erstatning overensstemmende med § 2 i lov av 21 juli 1916 er ved dødsfald avdødes enke og barn under 15 aar og andre personer — uanset slegtskapsforhold — forsaavidt avdøde helt eller delvis har forsørget dem.

Ascendenter, som avdøde ikke helt eller delvis har forsørget, erholder erstatning, hvis avdøde ikke efterlater sig enke eller barn under 15 aar, og skal i tilfælde dele erstatningen med avdødes descendenter over nævnte alder.

Erstatningen fordeles overensstemmende med reglerne i § 6 i lov av 18 august 1911 om ulykkesforsikring for sjømænd, hvorved iagttages, at for person, som ikke er renteberettiget efter ovennævnte lov, regnes ved fastsættelsen av erstatningsbeløpet rentesats som for ascendenter bestemt.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

31 mai. Nr. 4. **Lov** *)[2]) om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer.

1ste kapitel.

Om avslutning av avtaler.

§ 1. Reglerne i dette kapitel kommer til anvendelse, hvis ikke andet følger av retshandelen eller av handelsbruk eller anden sedvane.

§ 2. Har den, som har tilbudt at slutte en avtale, forlangt svar inden en viss frist (akceptfrist), maa svar, som antar tilbudet (akcept), være kommet frem til ham, før fristen er ute. Er tilbudet gjort i brev, regnes fristen fra den dag, brevet

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) St.besl. 15 mai. Se Ot.prp. nr. 18. Indst. O. nr. 43. St.tid., forh. i Ot. s. 582—585, 738—739; i Lt. s. 127—129, 145.

[2]) St.besl. 28 mai. Se Ot.prp. nr. 63 for 1917. Indst. O. IX. St.tid., forh. i Ot. s. 745—752; i Lt. s. 146.

er datert. Er tilbudet gjort i telegram, regnes fristen fra det øieblik, det er indlevert til avsendelsesstedets telegrafstation. 31 mai. Nr. 4.

§ 3. Har tilbyderen ikke fastsat nogen akceptfrist, maa akcepten, hvis tilbudet er gjort i brev eller telegram, være kommet frem til ham inden utløpet av den tid, som han, da han avgav tilbudet, maatte regne paa skulde gaa med. Tiden beregnes, hvis ikke andet fremgaar av forholdet, under forutsætning av, at tilbudet kommer frem uten forsinkelse, at den anden part skal ha rimelig tid til at overveie, før han svarer, og at svaret ikke blir forsinket underveis. Er tilbudet gjort i telegram, skal akcepten telegraferes, hvis den ikke paa anden maate kommer likesaa tidlig frem.

Er tilbudet gjort mundtlig og akceptfrist ikke indrømmet, maa det straks akcepteres.

§ 4. Kommer akcepten for sent frem, ansees den for nyt tilbud.

Dette gjælder dog ikke, hvis avsenderen av akcepten gaar ut fra, at den er kommet frem i rette tid, og tilbyderen maa forstaa dette. I saa fald skal han, hvis han ikke vil godta akcepten, uten ugrundet ophold gi den anden part meddelelse[1]) om det. Ellers ansees avtale for sluttet.

§ 5. Blir tilbudet avslaat, ophører det at være bindende for tilbyderen, selv om akceptfristen ikke er ute.

§ 6. Fremtræder svaret som akcept, men stemmer det ikke med tilbudet, ansees det for avslag i forening med nyt tilbud.

Dette gjælder dog ikke, hvis avsenderen av akcepten gaar ut fra, at den stemmer med tilbudet, og tilbyderen maa forstaa dette. I saa fald skal han, hvis han ikke vil godta akcepten, uten ugrundet ophold gi den anden part meddelelse[1]) om det. Ellers ansees avtale for sluttet med det indhold, akcepten har.

§ 7. Kaldes tilbud eller svar paa tilbud tilbake, er tilbakekaldelsen virksom, hvis den kommer frem til den anden part før eller samtidig med, at tilbudet eller svaret kommer til hans kundskap.

§ 8. Selv om tilbyderen har erklært, at han vil anse den anden parts taushet for akcept, eller det forøvrig fremgaar av forholdet, at han ikke venter uttrykkelig svar, pligter allikevel den anden part paa forespørsel at gi svar, hvis han vil akceptere tilbudet. Gjør han ikke det, er tilbyderen fri.

§ 9. Har nogen i en henvendelse, som ellers vilde bli at betragte som tilbud, sat ind ordene »uten forbindtlighet«, »uten obligo« eller lignende, er henvendelsen ikke et tilbud, men ansees for en opfordring til at gjøre tilbud av det indhold, henvendelsen har. Indløper et saadant tilbud inden rimelig tid fra nogen, som henvendelsen er rettet til, og maa mottageren gaa ut

[1]) Se § 40.

31 mai. Nr. 4.

fra, at det er fremkaldt ved henvendelsen, skal han uten ugrundet ophold gi tilbyderen meddelelse,[1]) hvis han ikke vil akceptere tilbudet. Ellers ansees det for akceptert.

2det kapitel.

Om fuldmagt.

§ 10. Foretar fuldmægtigen en retshandel i fuldmagtsgiverens navn og indenfor fuldmagtens grænse, stifter retshandelen ret og pligt umiddelbart for fuldmagtsgiveren.

Indtar nogen ifølge avtale med en anden en stilling, som efter lov eller sedvane medfører beføielse for ham til indenfor visse grænser at handle paa den andens vegne, ansees han at ha fuldmagt til at foreta retshandler, som falder indenfor disse grænser.

§ 11. Har fuldmægtigen handlet i strid med forskrifter, som fuldmagtsgiveren har git ham, og forstod tredjemand det eller burde han forstaat det, blir retshandelen ikke bindende for fuldmagtsgiveren, selv om den ligger indenfor fuldmagten.

Har fuldmagtsgiveren bare meddelt fuldmagten til fuldmægtigen (§ 18), gjælder det samme, selv om tredjemand var i god tro.[2])

§ 12. Vil fuldmagtsgiveren tilbakekalde en fuldmagt, som er omhandlet i §§ 13—16, har han, selv om han har underrettet fuldmægtigen om, at fuldmagten ikke længer skal gjælde, at foreta, hvad der i de nævnte paragraffer for hvert enkelt tilfælde er foreskrevet. Er flere av disse forskrifter anvendelige paa samme fuldmagt, blir de alle at iagtta.

Den tredjemand, overfor hvem en fuldmagt er tilbakekaldt paa den i § 13 omtalte maate, kan dog ikke gjøre gjældende, at den ogsaa skulde være kaldt tilbake paa anden maate.

§ 13. Har fuldmagtsgiveren bragt fuldmagten til tredjemands kundskap gjennem en særskilt erklæring til ham, er den kaldt tilbake, naar en særskilt erklæring om, at den ikke længer skal gjælde, er kommet frem til tredjemand.

§ 14. Har fuldmagtsgiveren kundgjort fuldmagten gjennem bladene eller paa anden maate, kaldes den tilbake ved en erklæring, som kundgjøres paa samme vis.

Lar dette sig ikke gjøre, kundgjøres erklæringen paa anden likesaa virksom maate. Fuldmagtsgiveren kan forlange, at den myndighet, som er nævnt i § 17, avgjør, hvad han maa foreta.

Tinglysning av fuldmagt ansees ikke for kundgjørelse av den.

---

[1]) Se § 40.
[2]) Se § 39.

§ 15. Fuldmagt som omhandlet i § 10, 2det led, tilbakekaldes ved, at fuldmægtigen fjernes fra stillingen. 31 mai Nr. 4.

§ 16. Har fuldmagtsgiveren git fuldmægtigen skriftlig fuldmagt, kaldes den tilbake ved, at den paa fuldmagtsgiverens forlangende enten gives tilbake til ham eller tilintetgjøres.

Fuldmægtigen pligter at gi fuldmagten tilbake, naar fuldmagtsgiveren forlanger det.

§ 17. Gjør fuldmagtsgiveren det sandsynlig, at det ikke er mulig at kalde en skriftlig fuldmagt tilbake paa den maate, som er foreskrevet i § 16, eller at det ikke kan ske i rimelig tid, kan fuldmagten paa fuldmagtsgiverens begjæring erklæres magtesløs.

Begjæringen indgives til den myndighet, som fører handelsregistret[1]) paa det sted, hvor fuldmagtsgiveren bor eller sidst hadde bopæl. Finder denne myndighet, at begjæringen bør indvilges, utfærdiger den en erklæring om, at fuldmagten skal være magtesløs, naar erklæringen har været indrykket i Norsk Kundgjørelsestidende, og derefter en bestemt tid, høist fjorten dage, er gaat. Det kan i erklæringen bestemmes, at den ogsaa skal kundgjøres paa anden maate før indrykningen i Kundgjørelsestidende.

Negter registreringsmyndigheten at efterkomme begjæringen, kan fuldmagtsgiveren forlange spørsmaalet forelagt for vedkommende regjeringsdepartement. Dettes avgjørelse er endelig.

§ 18. Er fuldmagten bare meddelt gjennem en erklæring fra fuldmagtsgiveren til fuldmægtigen, er den kaldt tilbake, naar en erklæring om, at fuldmagten ikke skal gjælde længer, er kommet frem til fuldmægtigen.

§ 19. Er fuldmagten kaldt tilbake eller erklært magtesløs, men har fuldmagtsgiveren særlig grund til at tro, at fuldmægtigen allikevel vil foreta en retshandel paa hans vegne overfor en bestemt tredjemand, som han maa anta ikke kjender til, at fuldmagten ikke gjælder længer, maa han saa vidt mulig gi ham meddelelse[2]) om det. Ellers blir retshandelen bindende for fuldmagtgiveren, hvis tredjemand var i god tro.[3])

§ 20. Er fuldmagten ikke kaldt tilbake eller erklært magtesløs, men har fuldmagtsgiveren forbudt fuldmægtigen at bruke den, eller har han paa anden maate git tilkjende, at han ikke længer vil, at den skal gjælde, blir en retshandel, som fuldmægtigen foretar, ikke bindende for fuldmagtsgiveren, hvis tredjemand kjendte forholdet eller burde ha kjendt det.[3])

---

[1]) Lov 17 mai 1890 § 1.
[2]) Se § 40.
[3]) Se § 39.

31 mai. Nr. 4.

§ 21. Dør fuldmagtsgiveren, gjælder fuldmagten allikevel, forsaavidt ikke særlige grunde viser, at den skal falde bort. En retshandel, som fuldmægtigen foretar i henhold til fuldmagten, blir i hvert fald bindende for fuldmagtsgiverens bo, hvis tredjemand ikke kjendte eller burde ha kjendt[1]) dødsfaldet og dets betydning for fuldmagten til at foreta retshandelen. Har fuldmagtsgiveren bare meddelt fuldmagten til fuldmægtigen (§ 18), kræves det dog, forat retshandelen skal være bindende, at heller ikke fuldmægtigen kjendte forholdet eller burde ha kjendt[1]) det, da han foretok retshandelen.

Fuldmagten ophører fra det tidspunkt, fuldmagtsgiverens dødsbo tages under offentlig skifterets behandling.

§ 22. Blir fuldmagtsgiveren gjort umyndig,[2]) faar en retshandel, som fuldmægtigen derefter foretar, ikke anden virkning, end om den umyndiggjorte selv hadde foretat den.

§ 23. Kommer fuldmagtsgiveren under konkurs[3]) eller aapner offentlig akkordforhandling,[3]) blir en retshandel, som fuldmægtigen derefter foretar, ikke bindende for boet.

§ 24. Selv om fuldmagtsgiveren er gjort umyndig,[2]) har aapnet offentlig akkordforhandling[4]) eller hans bo som dødsbo eller konkursbo[3]) er kommet under offentlig skifterets behandling, kan fuldmægtigen dog i kraft av fuldmagten foreta de retshandler, som er nødvendige for at beskytte den umyndiggjorte eller boet mot tap, indtil vergen eller bestyrelsen kan vareta deres tarv.

§ 25. Den, som optræder som fuldmægtig for en anden, indestaar for, at han har fornøden fuldmagt. Godtgjør han ikke, at han det har, eller at retshandelen senere er blit godkjendt eller av andre grunde er bindende for den, paa hvis vegne den er foretat, skal han erstatte den skade, tredjemand lider ved, at retshandelen ikke kan gjøres gjældende mot den opgivne fuldmagtsgiver.

Denne regel kommer dog ikke til anvendelse, hvis tredjemand forstod eller burde ha forstaat,[1]) at den, som har foretat retshandelen, ikke hadde fornøden fuldmagt. Heller ikke kommer den til anvendelse, hvis den, som har foretat retshandelen, handlet i henhold til en fuldmagt, som var ugyldig eller uvirksom av en grund, han var uvidende om, og som tredjemand heller ikke kunde regne paa, at han kjendte til.

§ 26. Det, som i dette kapitel er bestemt om fuldmagt til at foreta retshandler, faar tilsvarende anvendelse paa fuldmagt

---

[1]) Se § 39.
[2]) Lov 28 mai 1898.
[3]) Lov 6 juni 1863.
[4]) Lov 6 mai 1899.

til at optræde for fuldmagtsgiveren ved retshandler, som fore- 31 mai
tages overfor ham. Nr. 4.

§ 27. Om tilbakekaldelse av prokura, som er anmeldt til handelsregistret, gjælder lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890 §§ 7 og 32. Er tilbakekaldelsen registrert og kundgjort paa lovbefalt maate, behøver fuldmagtsgiveren ikke at kalde fuldmagten tilbake ogsaa paa andet vis.

3dje kapitel.

Om ugyldige viljeserklæringer.

§ 28. Er en viljeserklæring retsstridig fremtvunget ved vold mot person eller ved trusler, som fremkalder grundet frygt for nogens liv eller helbred, binder den ikke den, som har avgit den.

Er det tredjemand, som har fremtvunget viljeserklæringen, og var den anden part i god tro,[1]) maa den tvungne, hvis han vil paaberope tvangen, gi ham meddelelse[2]) om det uten ugrundet ophold, efterat tvangen er forbi. Ellers er han bundet ved erklæringen.

§ 29. Er en viljeserklæring retsstridig fremkaldt ved anden tvang end den, som er nævnt i § 28, binder den ikke den, som har avgit den, dersom den anden part enten selv har utøvet tvangen eller kjendte til eller burde ha kjendt[1]) til, at viljeserklæringen retsstridig var fremtvunget av en tredjemand.

§ 30. Er en viljeserklæring fremkaldt ved svik fra den anden part, binder den ikke den, som har avgit den. Det samme gjælder, hvis tredjemand har fremkaldt den ved svik, og den anden part kjendte eller burde ha kjendt[1]) forholdet.

Har den anden part svikagtig git urigtige oplysninger om omstændigheter, som kan antages at ha hat betydning for viljeserklæringen, eller har han svikagtig fortiet saadanne omstændigheter, ansees han for at ha fremkaldt erklæringen derved, hvis ikke det motsatte godtgjøres.

§ 31. Har nogen utnyttet en andens nødstilstand, letsind, forstandssvakhet, uerfarenhet eller det avhængighetsforhold, som denne staar i til ham, til at opnaa eller betinge fordele, som der ikke skal ydes vederlag for, eller som staar i aapenbart misforhold til vederlaget, blir den anden part ikke bundet ved sin viljeserklæring.

Det samme gjælder, hvis det er tredjemand, som har gjort sig skyldig i saadant forhold, og mottageren av viljeserklæringen kjendte eller burde ha kjendt[1]) forholdet.

---

[1]) Se § 39.
[2]) Se § 40.

31 mai. Nr. 4.

Fragaaes retshandelen, er saavel den krænkede part som den anden pligtig at tilbakegi det av ham mottagne eller dettes værdi tillikemed — hvor retshandelen angaar pengelaan — lovlig rente[1]) fra mottagelsestiden. De samme regler kommer til anvendelse overfor den tredjemand, til hvem det mottagne er overdrat, og som kjendte eller burde kjendt[2]) forholdet.

Ved det, som her er bestemt, er ingen forandring gjort i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 227.

§ 32. Den, der har avgit en viljeserklæring, som ved feilskrift eller anden lignende feiltagelse fra hans side har faat et andet indhold end tilsigtet, er ikke bundet ved erklæringens indhold, hvis den, til hvem erklæringen er avgit, indsaa eller burde indse, at der forelaa en feiltagelse.

Er en viljeserklæring forvansket ved feiltelegrafering, blir den, som har avgit den, ikke bundet ved erklæringen i den skikkelse, den er kommet frem.

Det samme gjælder, hvis en mundtlig viljeserklæring, som sendes ved bud, blir bragt frem i forvansket skikkelse.

Er forvanskningen foranlediget ved skyld fra avsenderens side, pligter han at erstatte mottageren det ved feilen forvoldte tap.

Er avsenderen blit vidende om forvanskningen, og vil han paaberope den, skal han uten ugrundet ophold gi den anden part meddelelse[3]) om det. Gir han ikke slik meddelelse, gjælder erklæringen som den er kommet frem, hvis ikke den anden part kjendte eller burde ha kjendt forvanskningen.

§ 33. Selv om en viljeserklæring ellers maatte ansees for gyldig, binder den ikke den, som har avgit den, hvis det paa grund av omstændigheter, som forelaa, da den anden part fik kundskap om erklæringen, og som det maa antages, at han kjendte[2]) til, vilde stride mot redelighet eller god tro, om han gjorde erklæringen gjældende.

§ 34. Er en skriftlig viljeserklæring avgit paa skrømt, og har mottageren overdrat ret efter den til en tredjemand, som var i god tro, kan det ikke overfor ham gjøres gjældende, at erklæringen var skrømtet.

§ 35. Er kvittering for et pengebeløp frakommet fordringshaveren uten hans vilje, blir skyldneren allikevel fri, hvis han i god tro, og efterat fordringen er forfaldt, betaler pengene mot utlevering av kvitteringen.

§ 36. Har nogen gaat ind paa, at han som bot skal betale penger eller erlægge en anden ydelse, hvis han ikke opfylder en

[1]) Lov 29 juni 1888 (nr. 2) § 3.
[2]) Se § 39.
[3]) Se § 40.

forpligtelse eller for det tilfælde, at han iøvrig foretar eller undlater at foreta en viss handling, kan boten nedsættes, hvis det vilde være aapenbart ubillig, om den blev erlagt fuldt ut. Ved avgjørelsen av dette spørsmaal skal hensyn tages til samtlige foreliggende omstændigheter, saaledes ikke bare til det pengetap, rettighetshaveren lider, men ogsaa til den interesse, han ellers maatte ha i, at forpligtelsen blir opfyldt eller handlingen foretat eller undlatt. Nedsættelse kan ikke ske, hvis boten er betalt uten forbehold, efterat den er forbrutt. 31 mai. Nr. 4.

§ 37. Er det i en avtale vedtat, at den ene part, hvis den anden hæver den paa grund av misligholdelse, skal ha forbrutt sin ret til at kræve tilbake det, som han alt har erlagt, eller allikevel skal være forpligtet til at erlægge det, som han endnu skylder, faar § 36 tilsvarende anvendelse.

Det samme gjælder, hvis det er vedtat, at pant eller anden sikkerhet, som er stillet for opfyldelsen av en forpligtelse, skal være forbrutt, hvis forpligtelsen ikke opfyldes.

Reglerne i denne paragraf kommer ikke til anvendelse i de tilfælde, som omhandles i lov om kjøp paa avbetaling av 21 juli 1916.

§ 38. Har nogen gaat ind paa, at han av konkurransehensyn ikke skal ta plads i eller drive forretning eller virksomhet av en viss art, binder vedtagelsen ham ikke, forsaavidt den utilbørlig indskrænker hans adgang til erhverv eller maa ansees for at strække sig længer end paakrævet for at verne mot konkurranse. Ved avgjørelsen av, om vedtagelsen utilbørlig indskrænker den forpligtedes adgang til erhverv, skal hensyn tages ogsaa til den betydning, det har for den anden part, at avtalen opretholdes.

Er avtalen indgaat mellem indehaveren av en bedrift og nogen, som er ansat i bedriften som lærling, kontorist, betjent, arbeider eller i lignende underordnet stilling, og gjælder den en viss tid, efterat ansættelsen er ophørt, er forpligtelsen ikke bindende for den underordnede. Er ansættelsen av den art, at den gir den ansatte indblik i indehaverens kundekreds eller forretningshemmeligheter, og han derhos kunde benytte dette indblik til i betydelig grad at skade indehaveren, skal forpligtelsen dog være bindende for den underordnede, forsaavidt ikke dette i ubillig grad vil vanskeliggjøre hans adgang til erhverv eller strækker sig længer end paakrævet for at verne mot konkurranse.

Har nogen, som er ansat i anden stilling i en bedrift, paatat sig slik forpligtelse, gjælder den ikke, hvis indehaveren siger ham op, uten at han har git rimelig grund til det, eller hvis han selv fratræder, og indehaveren har git ham rimelig grund til det ved at undlate at opfylde sine forpligtelser.

31 mai. Nr. 4.

4de kapitel.

Slutningsbestemmelser.

§ 39. Naar efter denne lov en viljeserklærings forbindende kraft er betinget av, at den anden part ikke kjendte eller burde ha kjendt et bestemt forhold eller forøvrig var i god tro, kommer det an paa det tidspunkt, da viljeserklæringen kom til hans kundskap. Dog kan, hvis særlige grunde tilsiger det, hensyn tages til, at han efter dette tidspunkt, men før han endnu har indrettet sig efter viljeserklæringen, har faat eller burde ha faat kjendskap til forholdet.

§ 40. Naar nogen, som efter denne lov skal »gi meddelelse«, har indlevert meddelelsen til befordring med telegraf eller post eller avsendt den paa anden forsvarlig maate, gaar det ikke ut over ham, om meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.

§ 41. Denne lov gjælder bare paa formuerettens omraade.

Ved denne lov ophæves Christian den femtes Norske Lov 5—1—4 og 5 og lov om rentefotens frigivelse m. m. av 29 juni 1888 § 5, jfr. lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden av 22 mai 1902 § 17 post 1.

31 mai. Nr. 5.

Lov*)[1] om forandringer i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 skal lyde saaledes:

§ 72, andet led. Tilbakebetaling av garantifond maa kun finde sted, saafremt det i § 79 foreskrevne sikkerhetsfond har naadd den i samme paragrafs andet led angivne grænseværdi.

§ 79. I ethvert livsforsikringsselskap skal der ske avsætning til et sikkerhetsfond efter nedenstaaende regler. Derimot kommer reglerne i lov om aktieselskaper m. v. § 23 om pligt til at avsætte reservefond ikke til anvendelse paa livsforsikringsaktieselskaper.

Ved sikkerhetsfondets grænseværdi forstaaes det beløp, som fremkommer ved til kr. 100 000,00 at lægge 2 pct. av det hos selskapet beroende forsikringsfond (§ 77). Hvis sikkerhetsfondet ved avsætning av et beløp mellem 5 pct. og 50 pct. av aarsoverskuddet kan bringes op til grænseværdien, skal avsætningen mindst utgjøre det hertil fornødne beløp. Kan sikkerhetsfondet ikke bringes op til grænseværdien ved avsætning av 50 pct. av aarsoverskuddet, skal avsætningen mindst utgjøre

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) St.besl. 28 mai. Se Ot.prp. nr. 22. Indst. O. nr. 55. St.tid., forh. i Ot. s. 744—745; i Lt. s. 146.

saa mange procent som det tal, der fremkommer ved fra 100 at trække 50 ganger den brøk, som sikkerhetsfondet, aarets avsætning iberegnet, utgjør av grænseværdien. Under enhver omstændighet skal der, selv om grænseværdien er naadd, aarlig avsættes mindst 5 pct. av aarsoverskuddet. 31 mai. Nr. 5.

Den del av den aarlige avsætning, som overstiger 5 pct. av aarsoverskuddet, kan i aktieselskaper dækkes av aktiekapitalen, forsaavidt beløpet er anbragt i værdier som for sikkerhetsfondet bestemt (§ 80). Det samme skal gjælde med hensyn til garantifondet i gjensidig selskap, saafremt det i selskapets vedtægter er fastsat, at fondet kun kan amortiseres av aarsoverskud. De ved aktiekapital eller garantifond dækkede beløp blir ved anvendelsen av de ovenfor givne forskrifter at medregne i sikkerhetsfondet.

Ved beregningene efter nærværende paragraf blir i aarsoverskuddet at gjøre fradrag for dækning av tap fra foregaaende aar; endvidere er selskapet berettiget til at fratrække utbytte og bonus med tilsammen indtil 5 pct. av den indbetalte del av aktiekapital eller garantifond.

Beslutning om at formindske sikkerhetsfondet kan alene gyldig fattes med Forsikringsraadets samtykke, medmindre formindskelsen er nødvendig for at dække underskud, som selskapets virksomhet efter aarsregnskapet eller et i regnskapsaarets løp foretat opgjør har medført.

§ 80, indledningen. De til dækning av forsikringsfondet og sikkerhetsfondet avsatte midler skal anbringes paa følgende maate:

§ 88, fjerde led. De enkelte livsforsikrede kan ikke gjøre noget krav gjældende mot selskapet, hvorimot Forsikringsraadet paa administrationsboets vegne hos selskapet kan fordre, hvad der ifølge den i § 91 omhandlede beregning maatte mangle i forsikringsfondet samt i et sikkerhetsfond saa stort som den i § 79, andet led, angivne grænseværdi.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

For aarsregnskapenes vedkommende kommer den første gang til anvendelse for det regnskapsaar, som utløper i 1918.

For selskaper, som er i virksomhet ved lovens ikrafttræden, gjælder følgende tillægsbestemmelser:

a) Det beløp, hvormed det tidligere sikkerhetsfond overstiger grænseværdien efter nærværende lov, forblir i sikkerhetsfondet, medmindre Forsikringsraadet samtykker i, at beløpet helt eller delvis anvendes paa anden maate.

b) Selskapene er berettiget til at anvende nærværende lovs regler for beregning av sikkerhetsfondet ved opstillingen av regnskapet for 1917.

31 mai. Nr. 6. **Lov***)[1]) om ertsforekomster inden en del av Nordre Trondhjems amt.

§ 1. Anmeldelse, muting eller erhvervelse paa anden maate av mutbare anvisninger eller gruber er ikke tillatt for andre end staten inden et omraade av Nordre Trondhjems amt, begrænset mot nord av amtsgrænsen mot Nordlands amt, mot øst av riksgrænsen, mot syd av en ret linje fra grænseros nr. 192 til Sandsjøens østlige vik, Kalviken, og herfra av sjøerne Sandsjøen, Laksjøen, Skjelbredvand og Ottersjøen med mellemliggende elvestykker og videre av Sanddøla til denne elvs utløp i Namsen og mot vest av Namsen og dennes bielv Storelven, til denne skjæres av amtsgrænsen.

§ 2. Kongen kan med Stortingets samtykke avslutte kontrakter om bergverksdrift inden det i § 1 nævnte omraade med norske kommuner eller norske statsborgere eller aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, som har helt norsk styre med sæte i Norge og helt norsk grundkapital.

§ 3. Denne lov træder i kraft straks.

31 mai. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Harams herred, Romsdals amt, den 4 oktober 1917 og 13 april 1918 vedtagne beslutning til politivedtægter for herredet.

31 mai. **Kongelig resolution***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Hjelmelands herred i Stavanger amt, fra 1 juli 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

31 mai. **Kongelig resolution***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Kvitingsøy sogn i Mosterøy herred, Stavanger amt, fra 1 juli 1918 at regne og indtil videre skal ha bevilling.

31 mai. **Kongelig resolution***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.
[1]) St.besl. 28 mai. Se Ot.prp. nr. 35. Indst. O. nr. 74. St.tid., forh. i Ot. s. 742—743, 791; i Lt. s. 146.
**) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor politivedtægtene er indtat.

herberge i Skudeneshavn, Stavanger amt, fra 1 juli 1918 31 mai.
og indtil videre skal ha bevilgning.

Kongelig resolution*), hvorved de kontrolregler, som 31 mai.
ved kongelig resolution av 19 oktober f. a. er fastsat for karbidlamper, skal ogsaa gjælde for karbidkoke-apparater til bruk i bygninger.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 93 i lov 31 mai.
om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillægslov av 18 september 1909 fastsættes nedenstaaende forskrifter om bemanding av norske skibe:

Kap. I.

Styrmænd.

§ 1. Damp- og motorskib i utenriks fart skal foruten føreren ha:

1. Mindst 1 styrmand, naar skibets bruttodrægtighet er over 25 men ikke over 300 tons.
2. Mindst 2 styrmænd, naar skibets bruttodrægtighet er over 300 men ikke 2 000 tons.
3. Mindst 3 styrmænd, naar skibets bruttodrægtighet er over 2 000 tons.

Paa fartøier, hvis bruttodrægtighet er over 1 500 ton, skal der dog i fart paa Det indiske hav og Det stille hav være 3 styrmænd.

Bestemmelsen i 1ste led kommer ikke til anvendelse paa damp- og motorskibe av over 25 men ikke over 200 tons bruttodrægtighet i fart paa Nordishavet og Det hvite hav, i fart paa Sverige til og med Ystad samt det egentlige kongerike Danmark.

§ 2.

1. Damp- og motorskib av over 150 tons bruttodrægtighet og ethvert skib med passagercertifikat skal i indenriks fart ha, foruten føreren, en styrmand med de efter lovgivningen til enhver tid nødvendige betingelser eller en kystlods, naar skibet har over 12 timers sammenhængende fart.

   »Sammenhængende« regnes farten, naar der ikke paa noget sted underveis gjøres ophold over 4 timer.
2. Damp- og motorskib av over 500 tons bruttodrægtighet skal i indenriks fart, foruten føreren, ha 2 styrmænd med de efter lovgivningen til enhver tid nødvendige betingelser.

§ 3. Seilskib i utenriks fart skal foruten føreren ha:

1. Mindst 1 styrmand, naar skibets nettodrægtighet er over 25 men ikke over 300 tons.

---

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

31 mai. 2. Mindst 2 styrmænd, naar skibets nettodrægtighet er over 300 men ikke over 2 000 tons, og

3. Mindst 3 styrmænd, naar skibets nettodrægtighet er over 2 000 tons.

Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse paa seilskibe i fart paa Nordishavet og Det hvite hav, heller ikke paa seilskibe under 80 tons nettodrægtighet i fart paa Sverige til og med Ystad samt paa det egentlige kongerike Danmark.

Dog skal ethvert seilfartøi av over 200 tons nettodrægtighet ha mindst 2 styrmænd i uteneuropæisk fart.

Kap. II.

Det øvrige dæksmandskap.

§ 4. I utenriks fart skal der være ansat baatsmand:

1. Paa ethvert damp- og motorskib med en bruttodrægtighet over 1 500 tons.
2. Paa ethvert damp- og motorskib av over 700 tons bruttodrægtighet, der gaar i rutefart i Nord- og Østersjøen.
3. Paa ethvert seilskib av over 300 tons nettodrægtighet. Hvis baatsmand ikke kan skaffes, kan istedet antages en matros.

§ 5. I utenriks fart skal der være ansat tømmermand eller tømmermandskyndig mand:

1. Paa ethvert damp- og motorskib av træ av over 300 tons bruttodrægtighet. Paa disse skibe medregnes tømmermanden i det i § 6 foreskrevne antal matroser eller letmatroser.
2. Paa ethvert seilskib av over 300 tons nettodrægtighet. Hvis tømmermand eller tømmermandskyndig mand ikke kan skaffes, kan istedet antages en matros.

§ 6. For damp- og motorskibe i utenriks fart skal antallet av matroser og letmatroser mindst være som foreskrevet i nedenstaaende skala:

I. Paa skibe uten passagercertifikat:

Tons brutto				Matroser	Letmatroser
Over	200	men ikke over	350	2	2
»	350	—»—	700	3	2
»	700	—»—	1 000	3	3
»	1 000	—»—	2 000	4	3
»	2 000	—»—	3 000	4	4
»	3 000	—»—	4 000	5	4
»	4 000	—»—	5 000	5	5
»	5 000	—»—	6 000	6	5
»	6 000	—»—	7 000	6	6

Paa skibe over 7 000 tons bruttodrægtighet blir hertil at føie en mand (matros eller letmatros) for hver 1 000 tons. Av det samlede antal mænd skal halvdelen være matroser. Hvor der fremkommer ulike tal, skal den overskytende mand være matros. 31 mai.

Istedenfor en letmatros kan antages 2 jongmænd eller 1 jongmand og 1 dæksgut.

II. Paa skibe med passagercertifikat.

Det i post I fastsatte antal matroser og letmatroser blir at forøke med mindst 15 pct., dog mindst med en mand. En brøkdel paa ½ og derover regnes for en hel. Naar der kun gjøres tillæg av 1 mand, skal denne være matros.

§ 7. Ethvert damp- og motorskib over 300 t. br. i fart paa den norske kyst, Sveriges vestkyst til Ystad, Kattegat og Belterne, maa, hvis der skal passeres strækning, hvor den ubeskyttede aapning mot havet er over 8 kvartmil, ha samme antal matroser og letmatroser som bestemt i § 6 for tilsvarende fart utenriks. Hvis skibet efter sin størrelse skal ha baatsmand i utenriks fart (§ 4), forøkes antallet med 1 mand.

§ 8. Paa seilskibe i utenriks fart skal antallet av matroser, letmatroser og jongmænd eller dæksgutter mindst være som foreskrevet i nedenstaaende skala:

Tons netto	Matroser	Letmatroser	Jongmænd eller dæksgutter
Over 200 men ikke over 300 .	2	2	1
» 300 —»— 500 .	1	2	1
» 500 —»— 600 .	2	2	1
» 600 —»— 700 .	2	3	1
» 700 —»— 800 .	3	3	1
» 800 —»— 900 .	3	3	2
» 900 —»— 1 000 .	3	4	2
» 1 000 —»— 1 100 .	4	4	2
» 1 100 —»— 1 200 .	4	4	2
» 1 200 —»— 1 350 .	4	5	2
» 1 350 —»— 1 500 .	5	5	2
» 1 500 —»— 1 650 .	5	5	3
» 1 650 —»— 1 800 .	5	6	3
» 1 800 —»— 2 000 .	6	6	3

Paa seilskibe over 2 000 ton netto blir hertil at føie en mand for hvert 200 ton.

31 mai. Paa seilskibe over 200 ton netto bør en av dæksmandskapet ha kjendskap til at sy og reparere seil.

Denne skala gjælder ikke for slettoppede skibe.

Kap. III.

Maskinister.

§ 9. Ethvert norsk dampskib skal ha:

1) to maskinister, naar dets maskin er paa 75 beregnede indikerte hestekræfter og derover.

Skib, hvis maskin er under 300 beregnede indikerte hestekræfter, og hvis sammenhængende fartstid ikke overskrider 12 timer, behøver dog kun at ha en maskinist. Skib, hvis maskin er under 150 beregnede indikerte hestekræfter, og som gaar i fart paa den norske kyst, Sveriges vestkyst til Ystad, Kattegat og Belterne, behøver likeledes kun en maskinist, selv om det har længere fartstid, naar der ombord er mindst to fyrbøtere. »Sammenhængende« regnes farten, naar der ikke noget sted underveis gjøres ophold over 4 timer.

2) 3 maskinister

a) naar maskinen er paa 1 000 beregnede indikerte hestekræfter og derover;

b) naar fartøiet har passagercertifikat i kystrute, og dets maskin er paa 500 beregnede indikerte hestekræfter og derover, og fartøiet er i uavbrutt fart i mindst 8 døgn. «Uavbrutt« regnes farten, naar der ikke paa noget sted gjøres ophold over 12 timer.

Dampskib i fart i tropiske farvand maa uten hensyn til maskinens størrelse ha tilstrækkelig maskinpersonale til at maskinisterne kan fordeles i mindst 3 vakter.

§ 10. Paa dobbeltskruede dampskibe med passagercertifikat skal der paa hver vakt være en maskinist til hver driftsmaskin paa over 2 000 beregnede indikerte hestekræfter.

§ 11. Den indikerte hestekraft skal beregnes efter følgende formler:

a) For en almindelig 2 cylindret ekspansionsdampmaskine:

$$N_i = \frac{\sqrt[3]{P}\,(D^2\sqrt[3]{S} + 3H)}{540} \times 5{,}0$$

b) For en almindelig 3 cylindret ekspansionsdampmaskine:

$$N_i = \frac{\sqrt[3]{P}\,(D^2\sqrt[3]{S} + 3H)}{540} \times 5{,}5$$

hvor D = lavtrykcylinderens diameter i tommer, S = slagets 31 mai.
længde i tommer, H = heteflaten i kvadratfot, P = sikkerhetsventiltrykket i pund pr. kvadrattomme. Heteflaten H indbefatter røroverflaten, fyrgangen og ildkasserne ned til i høide med risflaten samt de bakre rørplater. Naar forcert (kunstig øket) træk anvendes, sættes 3,75 H istedenfor 3 H.

Kap. IV.

Fyrbøtere, kullempere og donkeymænd.

§ 12. Fyrbøternes og kullempernes antal bestemmes saaledes:

Der skal være mindst 1 fyrbøter for hver 3½ tons — i tropiske farvand 3 tons — kulforbruk pr. døgn. Er der 7 eller flere fyrganger, bestemmes fyrbøternes antal efter antallet av fyrganger, saaledes at der skal være mindst 1 fyrbøter for hver 4 fyrganger paa hver vakt. Dog skal der i alle skibe med over 16 timers fart eller med over 7 tons kulforbruk pr. døgn være mindst 3 fyrbøtere.

Paa skibe, hvis kulforbruk er over 8 tons, men ikke over 18 tons pr. døgn, utkræves en kullemper. Overskrider kulforbruket 18 tons, utkræves yderligere en kullemper og saaledes videre for hver overskytende 10 tons.

Hvis der ved beregningen av fyrbøternes og kullempernes antal fremkommer brøkdel paa en halv og derover regnes den for en hel.

Hvis ovenstaaende beregningsmaate for et skib leder til en formindskelse av det ved bemandingsskalaens utfærdigelse ansatte antal fyrbøtere eller kullempere eller leder til ansættelse av et unødig stort antal fyrbøtere eller kullempere, kan Sjøfartsdirektøren fastsætte, hvor mange fyrbøtere eller kullempere der skal være.

Kulforbruket beregnes efter vegten av den kulsort, som vedkommende skib regelmæssig bruker. Hvor forbruket ikke kan beregnes paa denne maate, lægges forbruket av bedste Waleske bunkers med et tillæg av 20 pct. til grund for fyrbetjeningens antal, uanset om kul av en ringere kvalitet leilighetsvis anvendes, og kulforbruket derved forøkes.

Indtil sikre opgaver med hensyn til et skibs kulforbruk foreligger, blir dette at fastsætte paa grundlag av den beregnede indikerte hestekraft reducert med 20 pct. og kulforbruket pr. beregnet ind. h. k. pr. time at fastsætte efter skala approbert av Sjøfartsdirektøren.

§ 13. Naar der kun er tre fyrbøtere ombord, skal en av dem forhyres som fyrbøter og donkeymand.

31 mai. Paa skibe med maskine paa over 800 beregnede indikerte hestekræfter skal der være en donkeymand utenom det paabudte antal fyrbøtere.

Kap. V.

Kokepersonalet.

§ 14. Kokepersonalets antal bestemmes efter besætningens størrelse, koke- og tjenerpersonalet ikke medregnet.

I. Paa ethvert damp- og motorskib:

Over 5 men ikke over 10 mands besætning skal der mindst være: 1 kokekyndig mand.

Over 10 men ikke over 15 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert og 1 gut.

Over 15 men ikke over 24 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert og 1 kok.

Over 24 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert, 1 kok og 1 gut.

II. Paa ethvert seilskib i utenriks fart:

Over 5 men ikke over 14 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert.

Over 14 men ikke over 20 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert og 1 gut.

Over 20 men ikke over 25 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert og 1 kok.

Over 25 mands besætning skal der mindst være: 1 stuert, 1 kok og 1 gut.

Det forutsættes, at stuerten utfører kokningen, hvor der ikke er ansat særskilt kok.

Kap. VI.

Forskjellige bestemmelser.

§ 15. Iagttagelse av foranførte regler for bemanding av skibe befrir ikke skibsføreren for det ham i henhold til sjøfartslovens § 26 paahvilende ansvar, forsaavidt særegne forhold kræver større bemanding.

§ 16. Kan reder eller fører godtgjøre, at det er umulig eller forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheter at efterkomme foranstaaende bestemmelser, og den forhaandenværende mangel ved bemandingen ikke er saadan, at skibet derved blir usjødygtig, skal skibet ikke paa grund av denne mangel negtes at avgaa paa den forestaaende reise.

§ 17. Foranstaaende bestemmelser kommer ikke til anven- 31 mai.
delse paa fiske- og fangstfartøier eller paa andre fartøier, som er bygget eller utrustet for særskilte formaal, saasom bjergning, isbrytning, slæpning m. v.

§ 18. Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter i henhold til den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902 § 339, forsaavidt ikke strengere straf i henhold til anden lovbestemmelse kommer til anvendelse.

§ 19. Nærværende bestemmelser træder i kraft 1 januar 1919. Fra samme tid ophæves kongelig resolution av 14 juni 1912 indeholdende bemandingsskala for maskinister paa norske dampskibe med tillægsresolution av 9 juli 1915.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om 31 mai.
foranstaltninger til at øke jordbruksproduktionen av 2 april 1917 § 12 bestemmes, at det i lovens § 10, første led, indeholdte forbud mot uten samtykke av vedkommende provianteringsraad eller det offentlige at bruke norskavlet vaarrug og vaarhvete til andet end saakorn indtil videre sættes ut av kraft.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av lov 31 mai.
av 22 mars 1918 om forandring i midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 paa nærmere angivne betingelser gives tilladelse til, at der i tiden fra og med 1 til og med 20 juni 1918 kan fanges alke med garn paa øen Gjesvær i Maasøy herred, Finmarkens amt.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 88 i lov 31 mai.
om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for det i Time herredsstyres beslutning i møte den 2 april 1918 angivne strøk omkring Kvernelands fabrik i Time herred, Stavanger amt.

Det omhandlede strøk strækker sig fra Klepps grænse i nord til Jonas Frøylands gaardsvei i syd, mot vest til Frøylandsvandet og østover 400 m. fra dette (jfr. et under saken fremlagt kart).

Kongelig resolution *), hvorved den av Kristians amts- 31 mai.
ting i møte den 18 mars 1918 fattede beslutning angaaende regler for benyttelsen av den midlertidige bro over Laugen ved Brunlaug i Faabergs herred stad-

*) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.
**) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor de omhandlede betingelser for tilladelsen er indtat.

31 mai. fæstes i henhold til lov om veivæsenet av 21 juni 1912 § 66, sjette led, jfr. § 5, andet led, i lov om bruk av motorvogner av samme dato, som gjældende indtil videre.

De omhandlede regler er saalydende:

»Vegten av kjøretøi og lass tilsammen maa ikke overstige:
for vogn: 2 ton pr. aksel eller 1 ton pr. hjultryk;
for slæde: 2 ton pr. slæde.

Der maa kun kjøres i skridt. Automobiler maa kjøre med sagte fart. Flere lass eller automobiler maa ikke kjøre i tæt rækkefølge.

Tunge lass eller kjøretøier med hjul maa ikke møtes paa broen.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter indtil kr. 5 000,00.«

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. Askøy herred i Søndre Bergenhus amt deles i to herreder, Askøy herred, svarende til det nuværende Strudshavn sogn, hvis navn samtidig forandres til Askøy sogn, og Laksevaag herred, omfattende de nuværende Laksevaag og Loddefjord sogn.
2. Det overlades til amtmanden i Søndre Bergenhus amt at fastsætte, naar delingen og navnforandringen skal træde i kraft.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

1 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av grosserer Th. Thorsen sen. ved gavebrev av 3 januar 1918 oprettede »Caroline Fredrikke Thorsens minde« til Larviks tuberkulosehjems drift samt paa de under 20 mars 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

3 juni. **Bruksregler***) for Aurland statsalmenning i Aurlands herred, approbert av Landbruksdepartementet 3 juni 1918.

3 juni. **Regler****) for jagt og fangst i Joramo bygdealmenning i Kristians amt, approbert av Landbruksdepartementet 3 juni 1918 i henhold til kongelig resolution av 17 juni 1899.

4 juni. **Midlertidig lov*****)[1]) om arbeidstiden i bakerier.

§ 1. Arbeidstiden for de arbeidere, hvis arbeidstid er begrænset ved lov av 24 april 1906 om indskrænkning av ar-

---

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor bruksreglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor reglerne er indtat.

***) Bekjendtgj. 4 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) St.besl. 3 juni. Se Ot.prp. nr. 27. Indst. O. X. St.tid., forh. i Ot. s. 759—768; i Lt. s. 147—150.

beidstiden i bakerier, maa indtil videre ikke overstige 8 timer i arbeidsdøgnet. 4 juni.

Undtat herfra er de to sidste virkedage før søn- og helligdage, da arbeidstiden kan være indtil 9 timer i arbeidsdøgnet.

Dog maa arbeidstiden ikke overstige 48 timer i kalenderuken.

Arbeidstiden skal være sammenhængende. I arbeidstiden er de nu sedvanlige spise- og hviletider indbefattet.

Arbeidsdøgnet kan ikke begynde før kl. 6 morgen og ikke utstrækkes til efter kl. 6 aften. Dog kan vedkommende regjeringsdepartement, naar forholdene i enkelte bedrifter gjør det særlig paakrævet, tillate, at sur- og hævlægning og opfyring henlægges til mellem kl. 6 og 8 aften. Arbeide i dette tidsrum skal i saa fald fratrækkes i vedkommende arbeiders arbeidstid den følgende dag med sin dobbelte længde.

Likesaa kan vedkommende regjeringsdepartement tillate, at arbeidstiden gjøres længer end ovenfor bestemt de sidste dage før skjærtorsdag og før julaften og for enkelte særlige anledninger, som medfører upaaregnet arbeidspress.

§ 2. Arbeidsgiver, som overtræder denne lov, straffes med bøter. Med samme straf ansees arbeider, som utfører arbeide utover den i § 1 fastsatte tid.

§ 3. Med de undtagelser, som bestemmelserne i § 1 medfører, blir lov av 24 april 1906 om indskrænkning av arbeidstiden i bakerierne fremdeles gjældende.

§ 4. Nærværende lov træder i kraft straks.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av finsprit. 4 juni.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av danske egg. 4 juni.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser og regler for salg av skotøi av norsk tilvirkning, herfra dog undtat skotøi, som tilvirkes efter særskilt bestilling av nogen til hans personlige eller hans families forbruk. 4 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Albertha Rød oprettede »Anna Marthine Røds 5 juni.

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

5 juni. legat« for ældre trængende ensligstillede kvinder paa Tjøme samt paa de under 29 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

5 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fabrikeier Finn Wilhelmsen og hustru Magdalene Fredrikke, f. Bull, ved gavebrev av 16 august 1917 oprettede »Magdalene og Finn Wilhelmsens Barnehjemslegat« til gavn for Tønsbergs barnehjem samt paa de for dette legat utfærdigede udaterte statutter

6 juni. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at poststyrelsen i skrivelse av 30 f. m. til sparebankinspektøren har paa foranledning uttalt, at sparebankernes indsendelse av regnskapsutdrag i henhold til sparebanklovens § 14,3 a ikke er portofri. Se poststyrelsens cirkulære 18/18 III. Den i skrivelse av 28 august 1890 uttalte motsatte opfatning har poststyrelsen ikke længere fundet at kunne opretholde.

6 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av distriktslæge Christian Rømcke ved testamente av 14 november 1914 oprettede »Distriktslæge Chr. Rømckes legat for jordmødre« samt paa de under 9 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

6 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av distriktslæge Christian Rømcke ved testamente av 14 november 1914 oprettede »Distriktslæge Chr. Rømckes legat for sykepleiersker« samt paa de under 18 februar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

6 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av distriktslæge Christian Rømcke ved testamente av 14 november 1914 oprettede »Distriktslæge Chr. Rømckes legat til oprettelse m. v. av folkebad paa landsbygden« samt paa de under 30 januar 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

7 juni. Nr. 1. **Lov***[1]) om ændringer i og tillæg til lov av 14 juli 1893 om skyssvæsenet.

§ 1. Den i lov av 14 juli 1893 om skyssvæsenet i §§ 27 og 40 bestemte skyssbetaling ændres saaledes, at skyssbetalingen blir:

---

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) St.besl. 10 mai. Se Ot. prp. nr. 6. Indst. O. nr. 37. St.tid., forh. i Ot. s. 573—578; i Lt. s. 127.

7 juni. Nr. 1.

A. Landskyss:
for hver hest
fra fast station .....30 øre pr. km.
» tilsigelsesskifte .....25 » » »

B. Baatskyss:
for hver rorskar
fra fast station .....25 øre pr. km.
» tilsigelsesskifte .....21 » » »

For skyss, som gaar ut fra stationen efter kl. 9 aften eller før kl. 7 morgen, forhøies betalingen med en halvpart.

For skyss paa en avstand av 10 km. eller mere betales dog nattillægget, om den utgaar fra stationen efter kl. 8 aften.

§ 2. § 31, første passus, i samme lov skal lyde saaledes:

Amtsutvalget kan, efterat erklæring er indhentet fra vedkommende kommunestyre, bestemme, at skyssbetalingen fra fast station skal forhøies indtil 50 øre pr. km. for hver hest, naar ved saadan forhøielse opnaaes, at stationen enten intet tilskud vil tiltrænge eller tiltrænge mindre tilskud end ellers.

§ 3. § 41, første passus, i samme lov skal lyde saaledes:

Amtsutvalget kan, efterat erklæring er indhentet fra vedkommende kommunestyre, bestemme, at skyssbetalingen fra fast station i landdistrikt eller ladested, som underholder fast station i forening med landdistrikt, skal forhøies indtil 40 øre pr. km. for hver rorskar, naar ved saadan forhøielse opnaaes, at stationen enten intet tilskud vil tiltrænge eller tiltrænge mindre tilskud end ellers.

§ 4. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

7 juni.

Kongelig resolution *), hvorved i forbindelse med sanktion av foranstaaende lov av 7 juni 1918 nr. 1 er bestemt, at tidspunktet for lovens ikrafttræden sættes til 1 juli 1918.

7 juni. Nr. 2.

Lov *[1]) om betinget fritagelse for skattepligt av assuransegevinst ved forlis eller tap av skibe.

§ 1. Naar skib forliser eller paa anden maate gaar tapt for eieren, og forsikringssummen overstiger den værdi, hvortil skibet ved den nærmest forutgaaende ligning var nedskrevet, skal indtægtsbeskatning av overskuddet bortfalde, forsaavidt og i den utstrækning, hvori forsikringssummen er eller vil bli an-

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.
[1]) St.besl. 3 juni. Se Ot. prp. nr. 24. Indst. O. nr. 58. St.tid., forh. i Ot. s. 752—754, 768; i Lt. s. 146—147.

7 juni. Nr. 2.

vendt til indkjøp av tonnage fra utlandet eller til nybygning, og forsaavidt overskuddet anvendes til nedskrivning av overpris efter § 2. Vedkommende forsikringsbeløp maa ikke utloddes, men forbli hos rederiet. Indtil den nye tonnage er levert og indført i norsk skibsregister, maa skatyderen paa en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt betryggende maate deponere et av departementet nærmere fastsat beløp til sikkerhet for skatter til stat og kommune. Erklæring om, at forsikringsbeløp agtes benyttet paa denne maate, maa være avgit overfor vedkommende regjeringsdepartement inden 1 juli 1918 eller for senere ligningsaar inden 1 mars i det aar, ligningen utføres. Hvis det tapte skal erstattes ved nybygning, maa kontrakten herom være avsluttet inden utgangen av 1921, og hvis det skal erstattes ved indkjøp av andet skib, maa kjøpet være fuldbyrdet inden samme tid.

Forsikringssummen ansees med virkning efter nuværende lov anvendt til indkjøp av tonnage fra utlandet eller til nybygning, ikke alene hvor kontrakten herom er avsluttet, efterat skibet gik tapt, men ogsaa om den er avsluttet forinden dette tidspunkt, hvis den nye tonnage, da skibet gik tapt, endnu ikke er levert.

Forsikringssummen ansees anvendt som nævnt ogsaa, naar den er brukt til overtagelse av kontrakt om indkjøp av tonnage fra utlandet eller om nybygning.

§ 2. Er den nye tonnage, som anskaffes for forsikringssummen, kjøpt til overpris, skal den ved første ligning som utgangspunkt for yderligere amortisation nedskrives med et beløp, som svarer til overskuddet paa det tapte skib, dog ikke lavere end til den nye tonnages værdi under normale prisforhold. For denne nedskrivning tilstedes ikke fradrag ved indtægtsansættelsen.

§ 3. Utloddes nogen del av det avsatte forsikringsbeløp eller anskaffes ikke ny tonnage inden den i § 1 bestemte frist, eller anvendes overskuddet eller nogen del derav ikke til nedskrivning efter § 2, blir efterligning at foreta for det paagjældende aar av det ikke anvendte overskud.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks og kommer til anvendelse ved utskrivning av kommunale skatter for 1918—1919 og statsskat og krigskonjunkturskat for 1917—1918 paa grundlag av indtægtsaaret 1917.

Samtidig ophæves lov av 6 juli 1917 om betinget fritagelse for skattepligt av assuransegevinst ved forlis eller tap av skibe.

Naar fornyet henvendelse sker til departementet inden 1 juli 1918, kan lovens bestemmelser ogsaa bringes i anvendelse i tilfælde, hvor departementet tidligere har truffet avgjørelse i henhold til lov av 6 juli 1917. Hvis assuransebeløpet allerede

har været gjenstand for indtægtsbeskatning ved ligning av kommuneskat for 1917—1918 (statsskat 1916—1917) paa grundlag av indtægtsaaret 1916, blir fornøden omligning at foreta. 7 juni. Nr. 2.

§ 5. Vedkommende regjeringsdepartement utfærdiger de nærmere bestemmelser om gjennemførelsen av denne lovs forskrifter.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Nærøy herred, Nordre Trondhjems amt, under 10 mai 1918 fattede beslutning til vedtægt om salg av tobak til barn m. v. 7 juni.

Kongelig resolution**), hvorved den av Grue herredsstyre i møter den 27 oktober 1917 og 26 januar 1918 besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Grue stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — og som trædende istedenfor de ved kongelig resolution av 2 juli 1910 for herredet stadfæstede vedtægter —, dog med en enkelt forandring. 7 juni.

Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov av 17 juni 1909 § 12 bestemmes, at flekfeber (typhus exanthematicus) likestilles med de i samme lovs § 13 omhandlede sygdomme med hensyn til de foranstaltninger, som efter loven blir at træffe mot deres indførsel og utbredelse i landet. 7 juni.

Nærmere bestemmelse herom utfærdiges av det departement, hvorunder medicinalvæsenet hører.

Kongelig resolution†), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Kraakstads herred i Akershus amt den 3 juli 1916 og 21 januar 1918 fattede beslutning om tillæg, angaaende de tættere bebyggede strøk, til sundhetsforskriftene for herredet av 26 mars 1907, — dog med en enkelt forandring. 7 juni.

Kongelig resolution††) hvorved bestemmes: 7 juni.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstalt-

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

†) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor det approberte tillæg er indtat.

††) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor de nye sundhetsforskrifter m. v. er indtat.

7 juni. ninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Søndre Lands herred i Kristians amt i møte 9 februar 1918 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De ved kongelige resolutioner av 25 mars 1893 og 10 januar 1910 approberte almindelige sundhetsforskrifter og forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløses flytning for Søndre Lands herred ophæves fra den tid, de under I omhandlede forskrifter træder i kraft.

7 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Søgne herred i Lister og Mandals amt i møte 22 september 1917 fattede beslutning om et tillæg til de ved kongelig resolution av 13 december 1900 approberte almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet.

7 juni. **Kongelig resolution** **), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Frosta herred i Nordre Trondhjems amt den 8 mars 1918 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

7 juni. **Kongelig resolution** ***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Leksviks herred i Nordre Trondhjems amt den 22 januar 1918 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet samt forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelsespligt

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor sundhetsforskriftene m. v. er indtat.

***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor de approberte sundhetsforskrifter m. v. er indtat.

ved tuberkuløse sykes flytning — dog med en enkelt forandring. 7 juni.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 7 juni.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa de av herredsstyrerne for Salangens og Lavangens herreder i Tromsø amt henholdsvis under 31 mai 1915 samt 20 december 1917 og 17 november 1917 fattede enslydende beslutninger om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredene og om forskrift om meddelelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning, — dog med en enkelt forandring.

II. De ved kongelige resolution av 15 juli 1882 approberte almindelige sundhetsforskrifter for Salangens herred og de ved kongelig resolution av 1 april 1882 approberte almindelige sundhetsforskrifter for Ibestads herred, — forsaavidt de angaar Lavangens herred — ophæves fra den tid, da de foran under I omhandlede forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 7 juni.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Sør-Varanger herred i Finmarkens amt den 30 oktober 1917 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet for bebyggelsen paa Kirkenes og ved Bjørnevand samt forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning sammesteds, — dog med et par forandringer.

II. De sundhetsforskrifter og forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning, som ved kongelig resolution av 17 juni 1909 blev approbert for Sør-Varanger herred for de tættere bebyggede strøk paa Kirkenes og bebyggelsen ved gruberne, ophæves fra den tid, de under I nævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til § 1 i lov av 14 juli 1916 om midlertidig forlængelse av den i artikel 4 i Pariserkonventionen av 20 mars 1883, senest revidert i 7 juni.

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor de approberte sundhetsforskrifter m. v. er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

7 juni. Washington 2 juni 1911, fastsatte prioritetsfrist for patentkrav bestemmes:

Den i henhold til artikel 4 i Pariserkonventionen av 20 mars 1883, senest revidert i Washington 2 juni 1911, fastsatte frist av 12 maaneder for opnaaelse av den i nævnte artikel omhandlede fortrinsret, som tilkommer borger eller undersaat av nogen unionsstat for indgivelse av krav paa patent, forlænges, forsaavidt fristen ikke var utløpet den 29 juli 1914, yderligere til og med 31 december 1918.

7 juni. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hurdals herred, Akershus amt, i møte den 22 december 1917 besluttede skogvedtægter for herredet.

7 juni. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Lørenskogs herred, Akershus amt, i møte den 6 april 1918 besluttede skogbrandsregler for herredet, — dog med et par forandringer.

7 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved i medhold av lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 1 bestemmes for Sør-Odals herred, Hedemarkens amt, at lyng- og heiestrækninger og andre skogbare utmarksstrækninger, som er høvelige til barskogavl, skal indgaa under skoggrund.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

7 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Tjøme herred, Jarlsberg og Larviks amt, indtil videre til 2 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

7 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved koncessionsgrænsen i § 1 i lov om erhvervelse av fjeldstrækninger av 27 august 1915 nedsættes for Eikens herred, Lister og Mandals amt, til 20 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor skogvedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor de approberte skogbrandsregler er indtat.

***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

Kongelig resolution*), hvorved der i medhold av § 1 i lov om indskrænkning i adgang til at slippe hingster, tyrer, gjetebukker og springvædre paa beite av 9 mai 1896, kfr. lov nr. 6 av 15 august 1911, meddeles stadfæstelse paa en av Malviks herredsstyre under 24 april og 19 juni 1915 og 8 december 1917 fattet beslutning. 7 juni.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til §§ 65 og 66 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at nævnte lov skal være gjældende for det strøk i strandstedet Surendalsøren, som ved kongelig resolution av 4 mai 1901 er underlagt den almindelige bygningslovgivning, samt at strøket overgaar til egen kommune i brandvæsenets anliggender. 7 juni.

Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 1 litr. d og k i lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. fastsættes bestemmelser om avholdelse av en areal- og husdyrtælling m. v. 7 juni.

Kongelig resolution, hvorved der med hjemmel av § 75 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 meddeles »Det gjensidige norske livsforsikringsselskap Glitne« stadfæstelse paa de av selskapet i generalforsamlinger den 4 april og 1 mai 1918 vedtagne forandringer av vedtægtenes §§ 7 og 9. 7 juni.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til §§ 19, 67 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av Kristiansunds bystyres beslutning i møte den 26 mars 1918 angaaende fast aarsløn for byens feiermestre samt angaaende hovedregler med takster for feievæsenet sammesteds med de i Arbeidsdepartementets foredrag omhandlede forandringer i hovedreglernes §§ 2 og 10. Det ved høieste resolution av 17 april 1888 approberte feierreglement for Kristiansund ophæves. 7 juni.

Kongelig resolution, hvorved der fra 10 juni 1918 at regne oprettes et direktorat under Provianteringsdepartementet for dettes penge- og regnskapsvæsen. 7 juni.

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor beslutningen er indtat.
**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.
***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor bestemmelserne er indtat.

7 juni. **Skrivelse** *) fra Justisdepartementet til vedkommende amtmænd, hvorved midlertidig lov av 13 juli 1917 om indskrænkning i utlændingers adgang til at opholde sig i visse kommuner i henhold til den departementet ved kongelig resolution av 8 september 1917 givne bemyndigelse bestemmes at skulle kunne anvendes inden følgende kommuner:

Jarlsberg og Larviks amt.

Herreder: Andebu.

Søndre Bergenhus amt.

Herreder: Sund, Austvoll.

8 juni. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiania:

Efter lov av 14 december 1917 lyder byskolelovens § 40, forsaavidt angaar det geistlige medlem av skolestyret saaledes:

»I hver kjøbstad skal der være et skolestyre bestaaende av

a) .....

b) Sognepresten eller en anden prest i selvstændig embede. Det i tilfælde fornødne valg foretages av biskopen hver gang for 2 aar.

c) .....«

Denne lov traadte i kraft 4 uker efter 15 december 1917, men valg paa geistlige medlemmer av skolestyret var da delvis foretat efter den gamle lovs regler, hvorefter der kunde opnævnes indtil 3 geistlige som medlemmer av skolestyret.

Paa forespørsel om, hvorledes denne nye bestemmelse skal iverksættes, hvor valg paa geistlige medlemmer allerede maatte være foretat efter de gamle regler, har Justisdepartementet uttalt, at det er tilbøielig til at anta, at skolestyret med hensyn til dets geistlige medlemmer snarest mulig bør organiseres overensstemmende med § 40 b (den nævnte lov av $^{14}/_{12}$ 1917). I kjøbstæder, hvor skolestyret overensstemmende med den ældre byskolelov har flere end ett geistlig medlem, antages derfor vedkommende geistlige medlemmer av skolestyret at burde ophøre at fungere, saasnart valg paa det i den nye lovs § 40 b omhandlede geistlige medlem er foretat.

Nærværende departement tiltræder Justisdepartementets opfatning av spørsmaalet og har derfor henstillet til biskopen snarest mulig at foreta opnævnelse av et geistlig medlem av

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

skolestyret i alle de byer, i hvis skolestyrer der nu maatte være mer end 1 saadant medlem. Fra den tid, det nye medlem er opnævnt, vil de tidligere opnævnte ha at fratræde. 8 juni.

Opnævnelsen av det nye medlem bør gjælde for resten av indeværende aar og for hele aaret 1919.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt, hvori i anledning av en indkommet henvendelse uttales, at det er for selve aktionærforholdets vedkommende det i landskattelovens § 20, byskattelovens § 15, begges 4de led med hensyn til fordelingen av et rederiselskaps formue og indtægt, er bestemt, at aktiebokens utvisende skal være avgjørende. Oplyses det derimot, at en person, som efter aktieboken er aktionær i selskapet, er bosat i en anden kommune end den, som i aktieprotokollen findes angit som vedkommendes bosted, er ligningsmyndighetene i kontorkommunen saavel berettiget som forpligtet til at foranledige de aktionærkommunerne tilstillede opgaver berigtiget overensstemmende med de virkelige bopælsforhold. Jfr. landskattelovens § 82, byskattelovens § 75, begges 4de leds 4de og 5te punktum. Disse bestemmelser tar bl. a. netop sigte paa de tilfælde, hvor der reises tvil om den enkelte aktionærs bopælsforhold. Jfr. indst. O. XXXX for 1917 s. 20, 1ste spalte. 8 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av konsul og skibsreder Halfdan Wilhelmsen og hustru Ragnhild Wilhelmsen ved gavebrev av 22 august 1916 oprettede »Halfdan Wilhelmsen og hustrus legat« til verdige trængende sjømænd eller sjømænds efterlatte i Tønsberg, Sem og Nøtterøy samt paa de under 23 mars 1918 utfærdigede statutter for dette legat. 10 juni.

Skrivelse*) fra Proviantеringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av mineralvande. 11 juni.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelser av 2 februar og 29 april 1918 om maksimalpriser for salg av jern og staal bestemmes, at grundprisene for svensk jern nedsættes med 10 øre pr. kg. m. v. 11 juni.

Lov*)[1]) om tvungen avstaaelse av tomt m. v. til amtsskoler, folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler. 14 juni. Nr. 1.

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

[1]) St.besl. 6 juni. Se Ot. prp. nr. 25. Indst. O. nr. 66. St.tid., forh. i Ot. s. 759; i Lt. s. 151.

14 juni. Nr. 1. Den til en godkjendt amtsskole, folkehøiskole eller anden ungdomsskole fornødne tomt, lekeplads og veigrund samt i tilfælde jord til skolehave kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst, som avholdes efter forskriftene i lov om veivæsenet av 21 juni 1912.

14 juni. Nr. 2. **Lov***)[1]) om adgang for kommunerne til at utligne en tillægsskat paa større indtægter for budgetaaret 1918—1919.

§ 1. For det kommunale budgetaar 1918—1919 skal kommunerne — naar det ansees paakrævet for at bestride utgifter, som den herskende dyrtid eller de raadende ekstraordinære forhold forøvrig har gjort nødvendige, og den ordinære indtægtsskat utskrives med mindst 10 pct. — være berettiget til at utligne en tillægsskat paa indtægter av saadan størrelse som i § 2 anført. Saadan tillægsskat paalægges ogsaa rederiselskaper og dermed likestillede selskaper, forsaavidt angaar den del av selskapets indtægt, der er skattepligtig til vedkommende kommune, forutsat at denne del naar den fastsatte grænse.

§ 2. Den i § 1 omhandlede tillægsskat utlignes paa den maate, at de paagjældende skattepligtiges indtægt efter fradrag av den skattefri del, før den ordinære indtægtsskat utregnes, gives et procentvis av indtægten beregnet tillæg. Beregningen av dette tillæg sker efter et av nedenstaaende alternativer:

Alternativ A.

Naar den skatbare indtægt er:

over kr.	20 000,00	men ikke over kr.		30 000,00	tillæg	1	pct.
» »	30 000,00	—»—	»	40 000,00	—	1½	»
» »	40 000,00	—»—	»	50 000,00	—	2	»
» »	50 000,00	—»—	»	75 000,00	—	2½	»
» »	75 000,00	—»—	»	100 000,00	—	3	»
» »	100 000,00	—»—	»	130 000,00	—	3½	»
» »	130 000,00	—»—	»	160 000,00	—	4	»
» »	160 000,00	—»—	»	200 000,00	—	4½	»
» »	200 000,00	. . . . .			—	5	»

Alternativ B.

Naar den skatbare indtægt er:

over kr.	16 000,00	men ikke over kr.		24 000,00	tillæg	1	pct.
» »	24 000,00	—»—	»	32 000,00	—	1½	»
» »	32 000,00	—»—	»	40 000,00	—	2	»
» »	40 000,00	—»—	»	60 000,00	—	2½	»

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

[1]) St.besl. 6 juni. Se Ot. prp. nr. 17. Dok. nr. 36. Indst. O. XI. St.tid., forh. i Ot. s. 768—790; i Lt. s. 151.

over kr.	60 000,00	men ikke over kr.	80 000,00	tillæg 3 pct.	14 juni.
» »	80 000,00	—»—	» 104 000,00	— $3^1/_2$ »	Nr. 2.
» »	104 000,00	—»—	» 128 000,00	— 4 »	
» »	128 000,00	—»—	» 160 000,00	— $4^1/_2$ »	
» »	160 000,00			— 5 »	

Tillægget kan efter begge alternativer — for alle indtægtstrin underett — forhøies til det dobbelte, det 3-dobbelte, det 4-dobbelte eller det 5-dobbelte.

§ 3. Denne lov træder i kraft straks.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) om avgift til statskassen av apotekenes omsætning. 14 juni.

De, som har faat bevilling til at drive et ikke salgbart apotek, enten i henhold til lov av 4 august 1909 eller med forpligtelse til at underkaste sig en ny apoteklovs bestemmelser, eller som frivillig har underkastet sig avgiftsbestemmelserne, skal for budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 erlægge til statskassen en avgift av sin omsætning efter nedenstaaende regler:

§ 1.

1. De første kr. 20 000,00 av omsætningen skal være avgiftsfri.
2. Av restbeløpet fratrækkes 25 pct. for frie handelsvarer m. v.
3. Av den tiloversblevne omsætning beregnes følgende avgifter:

Av	1ste kr.	5 000,00	(eller dele derav)	1 pct.
»	2det »	5 000,00	—»—	2 »
»	3dje »	5 000,00	—»—	3 »
»	4de »	5 000,00	—»—	4 »
»	5te »	5 000,00	—»—	5 »
»	6te »	5 000,00	—»—	6 »
»	7de »	5 000,00	—»—	7 »
»	overstigende omsætning		. . . .	8 »

§ 2. Til et apoteks omsætning regnes alle beløp, som er indkommet ved forhandling av varer, enten disse er gjenstand for apotekeres enehandel eller ikke. Dog blir ikke de beløp at medregne, som er indkommet for varer, som enten direkte eller gjennem mellemmænd forhandles til andre apotek.

Omsætning ved filialapotek og medikamentutsalg blir at beregne særskilt fra hovedapotek.

§ 3. Det departement, hvorunder medicinalvæsenet hører, kan helt eller delvis frafalde avgiften for apotekere, med hvem

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

[1]) Se St.prp. nr. 88. Indst. S. nr. 171. St.tid. s. 1626—1628.

14 juni. der er indgaat eller indgaaes overenskomst angaaende avstaaelse av salgbare apotekprivilegier.

Departementet kan likeledes helt eller delvis frafalde avgiften, hvor dens utredsel vilde falde særlig trykkende.

§ 4. Avgiftsbeløp paa mindre end kr. 10,00 opkræves ikke.

14 juni. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om stempelavgift til statskassen av cigarer, cigaretter, cigarethylser, snus og røketobak fra 1 juli 1918.

Fra 1 juli 1918 skal til statskassen erlægges stempelavgift av cigarer, cigaretter, cigarethylser, snus og røketobak efter følgende satser:

A. Av cigarer:

Kr.	0,40	pr.	100	stykker	av	værdi	. .	indtil kr.		3,00
»	0,80	»	—	—	over	kr.	3,00	—	»	5,00
»	1,20	»	—	—	—	»	5,00	—	»	7,00
»	1,60	»	—	—	—	»	7,00	—	»	9,00
»	2,00	»	—	—	—	»	9,00	—	»	11.00
»	2,40	»	—	—	—	»	11,00	—	»	13,00
»	2,80	»	—	—	—	»	13,00	—	»	15,00
»	3,60	»	—	—	—	»	15,00	—	»	20,00
»	4,80	»	—	—	—	»	20,00	—	»	25,00
»	6,00	»	—	—	—	»	25,00	—	»	30,00
»	8,00	»	—	—	—	»	30,00	—	»	40,00

med et tillæg av kr. 2,00 pr. 100 stykker for hver kr. 10,00 eller del derav, hvormed disses værdi overstiger kr. 40,00.

B. Av cigaretter:

Kr.	0,20	pr.	100	stykker	av	værdi	. . .	indtil kr.		1,50
»	0,40	»	—	—	—	over	kr. 1,50	—	»	2,50
»	0,60	»	—	—	—	—	» 2,50	—	»	3,50
»	0,80	»	—	—	—	—	» 3,50	—	»	4,50
»	1,20	»	—	—	—	—	» 4,50	—	»	6,00
»	1,60	»	—	—	—	—	» 6,00	—	»	8,00

med et tillæg av kr. 0,40 pr. 100 stykker for hver kr. 2,00 eller del derav, hvormed disses værdi overstiger kr. 8,00.

C. Av cigarethylser:

Kr. 0,40 pr. 100 stykker eller del derav.

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

[1]) Se St. prp. nr. 16. Indst. S. XXXXIV, jfr. tillæg til indst. S. XXXXIV. St.tid s. 1628, 1655—1656.

D. Av snus: 14 juni.

Kr. 0,10 pr. 50 gram av pakningens indhold eller del derav.

E. Av røketobak:

Kr. 0,12 pr. netto 100 gram, naar detaljprisen, pakningens værdi og stempelavgift iberegnet, utgjør fra og med kr. 1,02 indtil kr. 1,50

Kr. 0,16 pr. net. 100 gr., naar detaljpr. utgj. over kr. 1,50 indt. kr. 2,00
» 0,24 » — —»— —»— » 2,00 — » 2,50
» 0,32 » — —»— —»— » 2,50 — » 3,00
» 0,40 » — —»— —»— » 3,00 — » 3,50
» 0,48 » — —»— —»— » 3,50

Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at tilstaa stempelavgiftsfrihet for røketobakker, som under tidligere prisforhold vilde være avgiftsfri, men som paa grund av prisforhøielse maatte være avgiftpligtige efter værdiklassen kr. 1,02— kr. 1,50

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av § 8 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum bestemmes, at Glemmens herred efter beslutning av herredsstyret skal kunne kræve avstaat mot erstatning bruken av foreningslokaler samt ledige beboelsesleiligheter inden herredets grænser paa de i den nævnte lov nærmere fastsatte betingelser. 14 juni.

Kongelig resolution **), hvorved den av Halsa herredsstyre i møter den 18 januar og 17 mai 1918 fastsatte vedtægt for lukningstid for utsalgssteder i Halsa herred i Romsdals amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre. 14 juni.

Kongelig resolution ***), hvorved den av Hammerfest bystyre i møte den 8 mai 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Hammerfest stadfættes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre og som trædende istedenfor den ved kongelig resolution av 18 september 1914 approberte lukningsvedtægt, — dog med et par forandringer. 14 juni.

Kongelig resolution *), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhver- 14 juni.

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor vedtægten er indtat.
***) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

14 juni. velse av skog av 13 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Røra herred, Nordre Trondhjems amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

14 juni. **Kongelig resolution***), hvorved den konsessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Røra herred, Nordre Trondhjems amt, indtil videre til 1 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

14 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 litra c i lov om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 december 1917, skal det indtil videre være forbudt for enhver, herunder ogsaa indbefattet offentlige institutioner, at anvende til eller ophugge til brændsel tømmer eller trær av gran eller furu, som 3 meter fra nederste ende eller roten holder et tvermaal av 14 cm. eller derover paa bar ved.

Forbudet omfatter dog ikke anvendelse av trævirke fra egen skog til dækning av eget eller nogen bruksberettigets behov av brændsel til husbruk og gaardsfornødenhet og heller ikke trævirke, som er raattent.

Forbudet rammer heller ikke trævirke, som anvendes til brændsel under arbeide ute i skog og mark.

Landbruksdepartementet kan i særlige tilfælde dispensere fra forbudet.

II. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

14 juni. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til §§ 23, 24, 27 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Drammens bystyre i møte den 8 november 1917 vedtagne forskrifter for brandvernet sammesteds —, dog med nogen forandringer.

14 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1886 meddeles approbation paa de av Asker herredsstyre i møte den 26 februar 1918 vedtagne forskrifter vedkommende bygnings- og

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

**) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor de godkjendte forskrifter er indtat.

***) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor forskriftene er indtat.

reguleringsvæsenet i det bygningsloven ved kongelig resolution av 30 august 1912, jfr. kongelig resolution av 22 februar 1908, underlagte strøk omkring Asker og Hvalstad samt Billingstad jernbanestationer. 14 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 88, 2 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at grænserne for det bygnigsloven underlagte strøk av Fana herred, Søndre Bergenhus amt, utvides overensstemmende med Fana herredsstyres beslutning i møte den 15 november 1917, saalydende: 14 juni.

»Herredsstyret anbefaler, at landets almindelige bygningslov av 27 juli 1896 i henhold til § 88,2 i nævnte lov gjøres gjældende for gaardsnr. 10 Natland nedre, gaardsnr. 40 Skjold og de ved kongelig resolution av 29 september 1916 ikke medtagne dele av gaardsnr. 11 Natland øvre og gaardsnr. 12 Fantoft.«

(De utvidede grænser er paa et under saken fremlagt kart skraffert med rødt).

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 23, 27, 67 og 69 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Halkjelsviks bygningsrepræsentantskap i møte den 23 august 1917 vedtagne tillægsbestemmelser til brandloven og forskrifter for brandvernet i Halkjelsviks brand- og bygningskommune —, dog med et par forandringer. 14 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 §§ 1 h, 5 og 6, kfr. tillægslov av 14 december 1917 § 1, bestemmes: 14 juni.

1. Provianteringsdepartementet bemyndiges til efter departementets nærmere bestemmelse ved mindelig overenskomst at erhverve eiendomsret eller bruksret til eller — forsaavidt mindelig overenskomst ikke opnaaes — at kræve avstaat eiendomsret eller bruksret til indtil 3 sildoljefabrikker med tilbehør av enhver art, herunder ogsaa transport-, fangst- og opkjøperfartøier m. v., idet departementet nærmere bestemmer, for hvor lang tid bruksretten leies eller kræves avstaat.
2. Skjøn i anledning av ovennævnte avstaaelser skal avgives av en nævnd — opnævnt av Høiesteret — paa 5 medlemmer med to varamænd. Provianteringsdepartementet bemyndiges til at begjære nævnden opnævnt.

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor de godkjendte tillægsbestemmelser m. v. er indtat.

14 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillægslov av 14 december s. a. § 1, litr. a, b, c, d, f, g, h og i bemyndiges Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om:

1. Eneret for staten eller anden offentlig institution eller for person, selskap eller sammenslutning til indførsel, salg eller anden formidling av fôrstoffe av enhver art.

   I bestemmelsen kan indtages de nærmere vilkaar og undtagelser, som maatte findes ønskelige.
2. Kommuners anskaffelse og lagring av nævnte varer.
3. Opbevaring av de forraad av fôrstoffe, som til enhver tid maatte findes, samt bearbeidelse, omsætning, forbruk og anden benyttelse derav.
4. Pligt til at meddele oplysninger om forraad og indkjøp av fôrstoffe og for gaardsbruks, industrielle og andre bedrifters vedkommende tillike oplysninger til bedømmelse av deres produktionsevne.
5. Pligt for gaardsbruk, industrielle og andre bedrifter til at fremstille bestemte sorter fôr samt taale eller foreta forandring med hensyn til bedriftens bygninger, indredning og utstyr.
6. Beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til fôrstoffe.
7. Forbud mot eller indskrænkninger i adgangen til at lagre fôrstoffe her i riket for utenlandsk regning og forbud mot, at fôrstoffe iøvrig lagres paa saadan maate, at de unddrages fra den indenlandske omsætning.
8. Overtrædelse av bestemmelser, utfærdiget i medhold av denne resolution, straffes efter § 8 i ovennævnte tillægslov av 14 december 1917.

Denne resolution træder i kraft straks. Samtidig ophæves den kongelige resolution av 16 mars 1917 angaaende bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om avstaaelse til staten av eiendomsret til høi.

14 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 § 1 h, jfr. lov nr. 15 av 14 december s. a., Provianterigsdepartementet bemyndiges til at kræve avstaat til staten eiendomsret til eller anden raadighet

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd nr. 25.

over fast eiendom, der ansees paakrævet til opret- 14 juni.
telse, vedlikehold og drift av de potetkjeldere og potetmagasiner, staten agter at bygge samt til fornødne adkomstveier, materialer og transportmidler.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov nr. 5 14 juni.
av 14 mai 1917 med tillægslov av 17 december s. a. bestemmes:

I. Provianteringsdepartementet bemyndiges til at træffe bestemmelse om utdeling av tillæg til den i kongelig resolution av 22 mars 1918, jfr. kongelig resolution av 21 december 1917, fastsatte sukkerration under indeværende aars bær- og frugtsæsong.

II. Overtrædelse av de i medhold herav utfærdigede bestemmelser straffes efter nævnte lovs § 8.

III. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov av 14 14 juni.
mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at anvende tekstilvarer i enhver form til isolation av rørledningsarbeider.

Bestemmelsen træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved den ved sportelloven av 6 14 juni.
august 1897 § 114, 1ste led, bestemte godtgjørelse for forkyndelser i private saker i medhold av samme paragrafs sidste led, under forbehold om senere revision, indtil videre forhøies til kr. 5,00 for forkyndelser for personer, som er bosat i Vikna herred inden Nærøy og Vikna lensmandsdistrikt i Nordre Trondhjems amt.

Kongelig resolution, hvorved der bl.a. meddeles approbation 14 juni
paa Justisdepartementets kjøp av overretssagfører Jørgen Heggelunds eiendom g.nr. 140 b og 141 i Hyttegaten i Kongsberg og distriktslæge A. Nyquists eiendom g.nr. 160 a —, sammesteds for samlet kjøpesum kr. 37 000,00 til embedsbolig for sorenskriveren i Numedal og Sandsvær sorenskriveri.

Proprieteten til den nye embedsgaard forbeholdes Oplysningsvæsenets Fond.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av § 75 i 14 juni.
lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 meddeles stad-

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

14 juni. fæstelse paa de i generalforsamling i livsforsikringsselskapet »Brage« den 16 mai d. a. besluttede forandringer i selskapets love § 7, litr. d og e.

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 75 i forsikringsloven av 29 juli 1911 meddeles livsforsikringsaktieselskapet »Norske Folk« stadfæstelse paa den av selskapets styre den 14 mai 1918 vedtagne forandring i det ved kongelig resolution av 15 juni 1917 approberte beregningsgrundlag for kollektivforsikring.

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 21 mai 1918 i »Kvinnherads gjensidige Husdyrforsikring«, Søndre Bergenhus og Stavanger amter, vedtagne forandringer i § 15 i de ved kongelig resolution av 19 oktober 1917 approberte love for nævnte selskap.

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i ekstraordinær generalforsamling den 24 april 1918 vedtagne forandring i den for Trøgstad gjensidige Brandforsikringsforening ved høieste resolution av 28 februar 1883, jfr. høieste resolution av 15 mai 1895 og kongelig resolution av 29 november 1912 og 5 januar 1917, approberte plan.

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til §§ 9, 16, 19, 67 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av Namsos bystyre i møte senest den 11 april 1908 vedtagne nye reglement for feiervæsenet m. v. sammesteds med den i departementets foredrag omhandlede tilføielse i § 1, 2det punktum.

14 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av frk. Ulrike Eleonora Pihl ved testamente av 12 juni 1894 med tillæg av 6 august 1914 oprettede »Understøttelsesfond for høiere private pikeskolers lærerinder av Bergens by« samt paa de under 13 mai 1918 utfærdigede statutter for dette fond.

14 juni. **Forandring***) i § 1 i regler om jagt og fangst i Romedals bygdealmenning, Hedemarkens amt, approbert av Landbruksdepartementet 14 juni 1918 i henhold til kongelig resolution av 17 juni 1899.

---

*) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor § 1 i den ændrede lydelse er indtat.

Stortingsbeslutning[1]) angaaende statsrevisorernes løn m. v.: 15 juni.

Fra 1 juli 1918 fastsættes statsrevisorernes løn av statskassen til kr. 4 500,00 — fire tusen fem hundrede kroner — aarlig for hver.

For reiser til og fra tjeneste tilkommer statsrevisorerne skyssgodtgjørelse og kostgodtgjørelse efter 1ste klasse.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av forhenværende gaardbruker Anton Nordby ved testamente av 8 december 1915 oprettede »Anton Nordbys legat for Nordby kirke« samt paa de under 11 december 1916 utfærdigede statutter for dette legat. 15 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av forhenværende gaardbruker Anton Nordby ved testamente av 8 december 1915 oprettede »Anton Nordbys legat til vedlikehold av hans grav paa Nordby kirkegaard« samt paa de under 11 december 1916 utfærdigede statutter for dette legat. 15 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av forhenværende gaardbruker Anton Nordby ved testamente av 8 december 1915 oprettede »Anton Nordbys legat for trængende og syke« samt paa de av Nordby sognestyre under 15 august 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 15 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Akershus amt angaaende spørsmaal om nattetillæg, skyssgodtgjørelse og kostgodtgjørelse til lagrette- og domsmænd i visse tilfælde. 15 juni.

Departementet bemerker efter at ha indhentet Handelsdepartementets uttalelse i saken følgende:

I. Nattetillæg.

Lov av 27 juli 1916 § 2 bestemmer, at forsaavidt den reisende maa overnatte utenfor sin bopæl, tilkommer ham nattetillæg. Heri antages at ligge, at forat nattetillæg skal kunne beregnes, maa overnatting ha fundet sted og denne efter omstændighetene ha vært nødvendig. Ved den i skrivelse herfra av 9 december 1916 avgivne uttalelse har man gaat ut fra, at et lagmandsting er at betragte som en sammenhængende forretning, saa at en lagrettemand, uanset om han tjenestgjør i alle foreliggende saker, er berettiget til at opholde sig paa retsstedet til tingets slutning og ikke kan paalægges at reise

[1]) Jfr. St.besl. 14 mai 1918. Tillæg til indst. S. XXXXVII. Indst. S. nr. 172. St.tid s. 1905—1921, jfr. s. 1428—1433.

15 juni. hjem om natten, selv om dette maatte falde billigere for det offentlige. Hvis paa den anden side en lagrettemand i slike tilfælde fremfor at opholde sig paa retsstedet om natten foretrækker at reise hjem, tilkommer ham ikke noget nattetillæg.

II. Skyssgodtgjørelse.

Ved beregning av skyssgodtgjørelse for lagrettemænd, hvis bopæl ikke ligger 10 km. fjernet fra retsstedet og derfor efter skyssloven ikke tilkommer skyssgodtgjørelse for den enkelte reise, blir hver enkelt reise at betragte for sig, saaledes at man ikke kan sammenlægge de i anledning av gjentagne fremmøter til lagmandstinget tilbakelagte veilængder til utbringelse av de i skyssloven § 13 nævnte 10 km.

III. Kostgodtgjørelse.

Med hensyn til beregning av kostgodtgjørelse i tilfælde, hvor en lagrettemand ikke tilbringer den hele tid fra tingets første til dets sidste dag paa retsstedet, men reiser hjem utenfor den tid, han fungerer i retten, antar man, at der maa sees hen til, hvorvidt opholdet paa retsstedet nogen dag faktisk har varet mindst 5 timer, idet der kun under denne forutsætning blir at utbetale kostgodtgjørelse.

Departementet henstiller, at der fremtidig forholdes overensstemmende med foranstaaende.

15 juni. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmanden i Akershus amt.

En husleienævnd hadde bl. a. spurt:

»1. Naar nævnden har negtet at gi samtykke til en opsigelse, hvor lang tid kan leieboeren beholde leiligheten, før utkastelsesforretning kan foretages?

2. Gaar husmænd og forpagtere ind under husleiereguleringen.«

Med bemerkning, at avgjørelsen i tilfælde hører under domstolene, uttaler departementet:

Til spørsmaal 1.

Efter den nugjældende lov om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 er der ikke — saaledes som i loven av 10 mai 1916 (§ 4) — sat nogen tidsbegrænsning for nævndens negtelse av at samtykke i opsigelse. Se lovens § 1, 2. led, 2. avsnit. Negtelsen gjælder altsaa, saa længe nævnden ikke omgjør sin beslutning.

Til spørsmaal 2.

Reguleringen gjælder — som ogsaa lovens navn viser — bare husleie. Forpagterne og den alt overveiende del av hus-

mændene maa imidlertid sies først og fremst at være jordleiere og antages derfor som regel at falde utenfor husleiereguleringen. 15 juni.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december 1917, kfr. kongelig resolution av 14 juni 1918, bestemmes: 15 juni.

1. Det er forbudt uten Provianteringsdepartementets samtykke at indgaa kontrakter om kjøp eller anden erhvervelse av straafôr (høi, halm, grønfor og hakkelse av disse forstoffe), medmindre leveranse finder sted senest 8 — otte — dage efter kontraktens avslutning.

   Leveranse ansees ikke for at ha fundet sted, før fôret er indlevert til transport eller, — forsaavidt sælgeren bringer det direkte til kjøperen, eller kjøperen avhenter fôret hos sælgeren, — før fôret er overført til de lagerrum, som kjøperen vanlig benytter.
2. Kontrakter om kjøp av straafôr for fremtidig leveranse. avsluttet før denne bestemmelse er traadt i kraft, maa inden 25 juni 1918 forelægges politiet (lensmanden) paa kjøperens bosted til paaføring av den dato, da kontrakten er forelagt.
3. Bestemmelsen træder i kraft straks.
4. Overtrædelse straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder eller med begge disse straffe.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for tørmelk, fabrikert i Norge. 15 juni.

Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse fra Provianteringsdepartementet av 11 mai 1918 fastsættes ændrede regler og maksimalpriser med hensyn til punkt A. melk og fløte. 15 juni.

Skrivelse**) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove og lov av 6 juli 1917 fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for bomuldsgarn av norsk tilvirkning. 15 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til regjeringens departementer: 17 juni.

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.
***) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

17 juni. Som en følge av landets almindelige utvikling og den senere tids sociale og økonomiske reformer har politiets arbeidsmængde vokset sterkt. Hertil har nu ogsaa virket de mange nye opgaver, som krigssituationen har ført med sig. Da der ikke har været anledning til at la økningen av politistyrken holde skridt med arbeidsmængden, er politiet nu overbebyrdet.

Under disse forhold finder man grund til at fremholde, at nye love og bestemmelser, som angaar politiets gjøremaal maa før sin vedtagelse forelægges dette departement til uttalelse.

17 juni. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, bestemmes:

Det under 15 mars 1918 utfærdigede forbud mot forsendelse av smør til andre end proviant« ringsraad, amtsprovianteringer eller personer og institutioner, som er bemyndiget til paa Statens vegne at foreta opkjøp av smør, utvides til at gjælde ogsaa smør, der av nogen person medbringes som reisegods, forsaavidt det medbragte kvantum overstiger 3 kg.

18 juni. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tillægslov av 14 december s. a., jfr. kongelig resolution av 19 april 1918, fastsættes bestemmelser om omsætning av poteter.

18 juni. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold § 2 i lov om midlertidige indførselsforbud av 22 mars 1918, jfr. kongelig resolution av 25 mai 1918, bestemmes:

1. Det skal indtil videre være forbudt at indføre brevduer til riket.
2. Provianteringsdepartementet kan dispensere fra dette forbud.
3. Overtrædelser straffes efter § 3 i ovennævnte lov.
4. Bestemmelserne træder i kraft straks.

19 juni. **Midlertidig lov***)[1]) om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet.

§ 1. Avtale om levering av varer eller andre gjenstande fra Norge til utlandet kan indtil videre ikke retsgyldig av-

*) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.
**) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor bestemmelserne er indtat.
[1]) St.besl. 12 juni. Indst. O. B. St.tid., forh. i Ot. s. 951—958; i Lt. s. 151—154.

sluttes uten samtykke av vedkommende regjeringsdepartement, 19 juni.
saafremt leveringen helt eller delvis skal ske senere end seks maaneder efter avtalens avslutning eller maa forutsættes helt eller delvis at ville ske senere end seks maaneder efter avtalens avslutning. Det samme gjælder utvidelse eller anden ændring av en avtale om levering av varer eller andre gjenstande til utlandet, naar ændringen medfører, at leveringen helt eller delvis skal ske eller maa forutsættes at ville ske senere end seks maaneder efter den oprindelige avtales avslutning.

§ 2. Den, som før denne lovs ikrafttræden har avsluttet avtale om levering av varer eller andre gjenstande til utlandet, skal, inden en maaned, efterat loven er traadt i kraft, indsende anmeldelse derom til vedkommende regjeringsdepartement, saafremt leveringen helt eller delvis skal ske eller maa forutsættes at ville ske senere end seks maaneder efter lovens ikrafttræden.

§ 3. Kongen eller den, han bemyndiger, kan undta visse arter av varer eller andre gjenstande samt kontrakter om levering av mindre partier fra anvendelsen av reglerne i § 1 og § 2. Likesaa kan der for visse arter av varer eller gjenstande fastsættes en kortere eller længere frist end den i § 1 nævnte.

§ 4. Den, som forsætlig eller av uagtsomhet avslutter eller medvirker til avslutning av en avtale i strid med § 1 eller ændrer eller medvirker til saadan ændring av en avtale, at den derved kommer i strid med § 1, straffes med bøter indtil kr. 100 000,00 eller med fængsel indtil seks maaneder eller med begge dele. Paa samme maate straffes den, som undlater at indsende anmeldelse overensstemmende med reglerne i § 2.

§ 5. Enhver, som faar befatning med ansøkninger om samtykke i henhold til § 1 eller med anmeldelse i henhold til § 2, pligter at bevare taushet om, hvad han herigjennem maatte komme til kundskap om vedkommende private forretningsforhold. Overtrædelse herav straffes med bøter eller med fængsel indtil tre maaneder, forsaavidt forholdet ikke indgaar under nogen strengere straffebestemmelse.

§ 6. Kongen eller den, han bemyndiger, kan gi nærmere forskrifter angaaende gjennemførelsen av denne lov.

§ 7. Denne lov træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved der i forbindelse med 19 juni.
sanktion av foranstaaende lov av 19 juni 1918 er med hjemmel i lovens §§ 3 og 6 git Handelsdepartementet bemyndigelse til at fatte saadanne bestemmelser som i § 3 omhandlet og til at utfærdige nærmere forskrifter angaaende lovens gjennemførelse.

*) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

19 juni. **Kongelig resolution***), hvorved med hjemmel i § 3 i lov av 2 april 1918 om adgang til at drive herberge m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av at drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Hægelands herred i Lister og Mandals amt, fra 1 august 1918 og indtil videre skal ha bevilling.

19 juni. **Kongelig resolution****), hvorved den av Hofs herredsstyre i møter den 30 april og 4 juni 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Hofs herred i Jarlsberg og Larviks amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med en enkelt forandring.

19 juni. **Kongelig resolution****), hvorved den av Saltdalens herredsstyre i møte den 16 april 1918 fastsatte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i strandstedet Rognan i Saltdalens herred i Nordlands amt stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre —, dog med nogen forandring.

19 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der oprettes en komité paa 18 medlemmer, som skal bistaa Handelsdepartementet ved gjennemførelsen av midlertidig lov av 19 juni 1918 om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet.

19 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der for Valdresbanen fastsættes en yderligere midlertidig forhøielse av persontaksterne overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag.

19 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der nedsættes et fettraad paa 5 medlemmer for at bistaa Provianteringsdepartementet ved behandling av saker vedkommende landets fettforsyning.

19 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av kabinetskammerherre Ferd. Egeberg ved gavebrev av 23 november 1917 oprettede legat »Kabinetskammerherre Ferd. Egebergs gave til Christiania Guttehjem« samt paa de under 14 februar og 25 mai 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

19 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av konsul B. Stolt-Nielsen ved gavebrev av 29 december 1917 oprettede »Fru Louise Stolt-Nielsens legat til

*) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.
**) Bekjendtgj. 21 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

bedste for trængende i Haugesund, som ikke nyder fattigunderstøttelse« samt paa de under 29 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 19 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa det av konsul B. Stolt-Nielsen ved gavebrev av 29 december 1917 oprettede »Fru Louise Stolt-Nielsens legat til bedste for trængende syke i Haugesund« samt paa de under 29 december 1917 utfærdigede statutter for dette legat. 19 juni.

Skrivelse fra Socialdepartementet til en husleienævnd: 22 juni.

En leieboer har i en del aar leiet 5 som privatleiligheter indredede bekvemmeligheter paa tilsammen 24 værelser, kjøkkener indbefattet og har brukt dem samlet som hotel og pensionat. Vedkommende kalder selv sin bedrift for »hotel« og har 4 værelser til disposition for reisende. Men forøvrig er hele leiligheten med undtagelse av 2 kjøkkener, pikeværelse, gutteværelse, salon, spisestue og vedkommende leieboers eget værelse optat av fastboende pensionærer, hvorfor nævnden under nogen tvil antar, at leiligheten nærmest maa karakteriseres som pensionat og som saadant være dens husleieregulering undergit.

Husleiereguleringsloven er ved kommunestyrets beslutning gjort gjældende for kommunen, saaledes at husleie, herunder indbefattet utleie eller fremleie av enkelt rum enten alene eller i forbindelse med kost, opvarmning, betjening eller opvartning, skal være undergit regulering av en av kommunestyret valgt husleienævnd. Senere er reguleringen utvidet til at omfatte alle beboelses-leiligheter. Leie av leilighet eller enkelte rum, som hittil ikke har været bortleiet, skal godkjendes av nævnden.

Departementet bemerker:

I en i Lovtidenden indtat skrivelse av 22 mai 1917 til stiftamtmanden i Trondhjem har departementet git uttryk for den opfatning, at en leieboer, der driver hotelvirksomhet, ikke indgaar under husleiereguleringen, naar denne ifølge kommunestyrets beslutning omfatter beboelsesleiligheter uten at være utvidet til at gjælde ogsaa andre rum end beboelsesrum. Jfr. den nugjældende husleielov av 14 december 1917 § 2, 2det led. Sammenlign hermed ogsaa lovens § 1, 2det led, 3dje og 4de passus, der uttrykkelig medtar »hotel« blandt de der opregnede eksempler.

Maaske stiller dog forholdet sig noget anderledes i nærværende tilfælde. Vistnok er leiligheten av leieboeren leiet hovedsagelig i forretningsøiemed, men henset til de vide uttryk, som er benyttet i kommunestyrebeslutningen, synes der at maatte lægges avgjørende vegt paa den omstændighet, at om-

22 juni. handlede forretning netop bestod i utleie av beboelsesrum, saavel til hotelgjæster som fastboende pensionærer, der som saadanne indgaar under husleiereguleringen. Departementet er derfor tilbøielig til med nævnden at anta, at den hele av beboelsesrum og andre hertil hørende rum bestaaende leilighet maa karakteriseres som beboelsesleilighet og som saadan maa indgaa under den for Gjøvik gjældende husleieregulering.

Spørsmaalet hører iøvrig under domstolenes avgjørelse.

22 juni. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til stiftamtmanden i Hamar i anledning av forespørsel fra en huseier, om husleienævndens samtykke til opsigelse er nødvendig, naar leieboeren har vedtat opsigelsen, men senere vægrer sig ved at flytte og henskyter sig under husleienævnden.

Departementet antar, at spørsmaalet maa besvares bekræftende.

22 juni. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 4 juni 1918 om maksimalpriser og regler for salg av skotøi av norsk tilvirkning fastsættes tillægsbestemmelse herom.

24 juni. **Lov** **)[1]) om forandring av lov om skogvæsenet av 22 juni 1863.

Efternævnte paragraffer i lov om skogvæsenet av 22 juni 1863 skal herefter lyde saaledes:

§ 26. Det paaligger bestyrelsen for bygdealmenning at indsende til vedkommende regjeringsdepartement inden en av dette forelagt tidsfrist utkast til saadanne forskrifter for skogens bruk, som til dens fremtidige bevarelse ansees hensigtsmæssige (almenningslovens § 1).

Dette utkast skal, forsaavidt ikke bestyrelsen maatte finde det fornødent at vedta videregaaende forholdsregler, være bygget paa følgende grundsætninger:

a. at en efter almenningens størrelse og beskaffenhet avpasset del av skogen, og fortrinsvis den med sammenhængende ungskog bevoksede, fredes for de bruksberettigedes hugst og, forsaavidt det fornødiges og forholdene tillater det, tillike for beiting;
b. at der med hensyn til utøvelsen av saadan bruk i skogen, som i § 2 omhandles, foreskrives regler, som findes betryggende for dens bevarelse;

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.
**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.
[1]) St.besl. 12 juni. Se Ot.prp. nr. 26. Indst. O. nr. 65. St.tid., forh. i Ot. s. 793—801; i Lt. s. 154.

c. at tørt og avfald, som er tjenlig til brænde og andet bruk, og som uten uforholdsmæssig besvær kan tages, fortrinsvis blir avbenyttet; 24 juni.
d. at hugsten forøvrig avpasses efter, hvad skogen antages at taale;
e. at al hugst indskrænkes til bestemte tider og foregaar under tilsyn av dertil antagne paalidelige mænd;
f. at der ikke med hensyn til skogens benyttelse til gaardsfornødenhet paalægges dem, som kun er bruksberettigede, andre eller større indskrænkninger eller byrder end de, der ogsaa skulde gjælde for eierne, eller som skogens tilstand i det hele nødvendiggjør;
g. at der, forsaavidt der blir spørsmaal om aavirke i almenningen til særskilt fordel for eierne eller om hugst av særeget materiale i fredet strækning efter bokstav a, iagttages de efter omstændighetene fornødne særskilte regler til betryggelse for bruksrettighetene og for skogen;
h. at det kan bestemmes, at utbytte, som er indvundet ved salg fra almenningen til ikke bruksberettigede, skal avsættes til et fond, indtil dette fond har naadd en viss nærmere bestemt størrelse, samt at dette fonds kapital ikke skal kunne angripes, men at renterne av samme skal kunne anvendes til de bruksberettigede eller til almenningens forbedring eller — med samtykke av departementet — til almene formaal, som ogsaa tilsigter at komme de bruksberettigede tilgode.

Til utkastets utarbeidelse kan bestyrelsen, om forlanges, vente sakkyndig bistand uten betaling meddelt. Mindst 4 uker, før utkastet indsendes til departementet, bør det være bragt til de bruksberettigedes kundskap ved utlæggelse til eftersyn paa bekvemt sted, og herom bør bekjendtgjørelse være indrykket i to blade, som er almindelig læst paa stedet.

§ 30. De i henhold til de foregaaende paragraffer istandbragte forskrifter for skogens behandling har bestyrelsen at paase iverksat og overholdt.

Bestyrelsen har at ansætte en skogbestyrer til at forestaa almenningens behandling og drift. Skogbestyreren maa være en i skogbruk teoretisk og praktisk utdannet mand. I særlige tilfælde kan dog departementet samtykke i, at der ansættes skogbestyrere, som alene har praktisk utdannelse.

Undlater bestyrelsen at ansætte skogbestyrer, kan departementet ansætte saadan. Finder departementet, at den ansatte skogbestyrer ikke utfører sit arbeide tilfredsstillende, kan det paalægge bestyrelsen at ansætte ny skogbestyrer. For almenning, som er av saa ringe utstrækning eller liten værdi, at den efter departementets skjøn ikke med rimelighet kan bære ut-

24 juni. giftene til skogbestyrer, kan ansættelse av skogbestyrer undlates, saafremt en anden for almenningens skjøtsel betryggende og av departementet godkjendt ordning træffes.

Skogbestyrerens løn utredes av almenningskassen og fastsættes av departementet efter forslag fra almenningsbestyrelsen.

24 juni. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919.

Post 1.

Skattebeslutning angaaende arveavgift.

§ 1. I budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 skal der til statskassen erlægges avgift av den i dette tidsrum faldende arv, som enten efter loven, testamente eller overenskomst tilfalder andre end arvelaterens egtefælle, efter nedenstaaende regler:

a. Av arv, som tilfalder arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje samt adoptivbarn, der er adoptert før deres fyldte attende aar, erlægges:

Av de første kr.	3 000,00	av hver enkelt arvelod	intet	
av arveloddens næste kr.	10 000,00	. . .	en	pct.
av — — »	20 000,00	. . .	to	»
av — — »	30 000,00	. . .	tre	»
av — — »	40 000,00	. . .	fire	»
av — — »	50 000,00	. . .	fem	»
av — — »	100 000,00	. . .	seks	»
av — — »	200 000.00	. . .	syv	»
av dens overskytende beløp		. . . . .	otte	»

b. Av arv, som tilfalder arvelaterens forældre, erlægges:

av de første kr.	3 000,00	. . . . .	intet	
av de næste »	10 000,00	. . . . .	tre	pct.
av — »	10 000,00	. . . . .	fire	»
av — »	20 000,00	. . . . .	fem	»
av — »	30 000,00	. . . . .	seks	»
av — »	40 000,00	. . . . .	syv	»
av — »	50 000,00	. . . . .	otte	»
av dens overskytende beløp		. . . . .	ti	»

c. Av arv, som tilfalder arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje eller arvelaterens egterfælles slegtninger i ret nedstigende linje, ret opstigende linjes første led og første sidelinje eller egtefæller av arvelaterens slegtninger i de samme linjer og led erlægges:

---

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

[1]) Se St.prp. nr. 9. Indst. S. nr. 142. St.tid. s. 1930—1947.

av de første kr.	10 000,00	av hver enkelt arvelod	seks	pct.	24 juni.
av arveloddens næste kr.	10 000,00	. . . .	syv	»	
av — — »	20 000,00	. . . .	otte	»	
av — — »	30 000,00	. . . .	ni	»	
av — — »	40 000,00	. . . .	ti	»	
av — — »	50 000,00	. . . .	tolv	»	
av dens overskytende beløp		. . . . .	femten	»	

d. Av arv, som tilfalder legater, stiftelser, selskaper og foreninger, forsaavidt de har almennyttige formaal, og styret har sit sæte her i landet, erlægges 5 pct., medmindre der helt eller delvis er forbeholdt medlemmer av en bestemt familie fortrinsret til nydelse av renterne, i hvilket tilfælde der blir at erlægge avgift efter reglerne i følgende litr. e.

e. Av al anden arv erlægges:

av de første kr.	10 000,00	av hver enkelt arvelod	ti	pct.	
av arveloddens næste kr.	10 000,00	. . . .	elleve	»	
av — — »	20 000,00	. . . .	tolv	»	
av — — »	30 000,00	. . . .	fjorten	»	
av — — »	50 000,00	. . . .	seksten	»	
av dens overskytende beløp		. . . . .	tyve	»	

§ 2. Med arv blir at likestille arveforskud, hvorunder indgaar ikke blot de i arvelovens §§ 10—18 omhandlede forskud, men ogsaa anden overdragelse av endnu ikke falden arv til arving, arvings egtefælle eller barn, uanset om arvelateren har efterlatt sig skriftlig optegnelse derom eller ikke — saasom utdeling av formue til en eller flere arvinger, disses egtefæller eller barn, overdragelse av fast eiendom eller andre værdier til arving, dennes egtefælle eller barn, under form av kjøp og salg, hvor der paa grund av uforholdsmæssig lav pris maa antages at skjule sig forhaandsutdeling av arv. Angaar salget overdragelse av fast eiendom til aasætesberettiget arving, blir der ved avgjørelse av avgiftspligten at ta hensyn til den i lov av 25 juli 1910 nr. 4 foreskrevne nedsættelse av værdien, der tilkommer aasætesberettiget arving ved overtagelse av fast eiendom paa skifte. Med arv blir likeledes at likestille legater og gaver, som tilfalder nogen ved dødsfald, derunder indbefattet kontraktmæssige gaver, der ikke er fuldbyrdet ved giverens død, alle gaver, som gives i de tre sidste maaneder før giverens død, selv om de er fuldbyrdet, forinden denne indtræder, samt alle gaver, ved hvilke giveren for sin levetid ubetinget eller under visse betingelser har forbeholdt sig raadigheten over gavens gjenstand eller retten til dens avkastning.

§ 3. Naar en arvelater efter naadd 65 aars alder i de sidste 12 maaneder før sin død bortgir sin formue eller nogen del av denne til en enkelt eller flere arvinger, ansees, hvad der saale-

24 juni. des bortgives, som arveforskud. Til arvinger regnes arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje og adoptivbarn samt enhver, som ved det tidspunkt, da midlerne bortgaves, var betænkt i arvelaterens testamente eller hørte til arvelaterens nærmeste berettigede arvinger efter loven eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.

§ 4. Omkostninger og gaver av den i arvelovens § 12 omhandlede art, der ydes til barn eller paarørende, saavelsom gaver av anden art, naar de tilsammenlagt for hver enkelt arving ikke overstiger kr. 1 000,oo, ansees ikke som arveforskud. Hvad der ydes til utdannelse av barn eller paarørende, ansees alene som arveforskud, naar dette har været arvelaterens vilje.

§ 5. De foran nævnte livsgaver og arveforskud er avgiftspligtige i overensstemmelse med de regler, som er gjældende ved arvefaldet. Dog skal de regler befølges, som gjaldt paa den tid, da gaven eller forskuddet ydedes, dersom disse leder til en lavere avgift eller til avgiftsfrihet.

§ 6. Hvis arving, som har mottat forskud, er avgaat ved døden før arvelateren, blir avgiften at tilsvare av hans bo eller arvinger.

§ 7. Fra avgiftspligten undtages:

a. Boer, hvis hele beholdne arvefaldne formue er under kr. 1 000,oo.
b. Arvemidler, der som arv efter arvelaterens slegtning i ret opstigende linje henstaar i uskiftet bo hos dennes gjenlevende egtefælle, forsaavidt de tilfalder sidstnævnte eller arvelaterens livsarvinger, søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.
c. Arvemidler, der tilfalder personer, som stod i tyendeforhold til arvelateren ved dennes død, forsaavidt angaar den del av arven, som ikke overstiger et beløp av kr. 1 000,oo.

§ 8. Finansdepartementet kan frita arveforskud for avgift, naar billighet findes at tale derfor, saaledes naar de bortgivne midler forinden avgiftspligtens indtræden har vist sig værdiløse eller er blit betydelig forringet i værdi, eller naar de helt eller delvis er forbrukt av mottageren, og dennes økonomiske forhold er mindre gode.

§ 9. Forøvrig følges forskriftene i den gjældende lovgivning om arveavgiften.

Post 2.

Skattebeslutning angaaende otteprocentskat og tiendevogsleding.

I budgetterminen 1 juli 1918—30 juni 1919 erlægges til statskassen otteprocentskat av leding og andre jordeboksrettig-

heter samt tiendevogsleding efter de om disse avgifter hittil gjældende bestemmelser. 24 juni.

Dog bortfalder otteprocentskatten av de omhandlede avgifter, naar de er solgt til avgiftsyderen selv.

Paa samme maate bortfalder ogsaa tiendevogsledingen, forsaavidt den leding, hvorav samme svares, er avhændet til yderen.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) om ophævelse av avgiften til statskassen av fyrstiktilvirkningen fra 1 juli 1918. 24 juni.

Stortinget har den 4 juni d. a. fattet følgende beslutning:

Avgiften til statskassen av fyrstiktilvirkningen ophæves fra den tid, Kongen maatte bestemme.

Denne Stortingets beslutning bestemmes herved at skulle gjælde fra og med 1 juli d. a.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Stods herred, Nordre Trondhjems amt, den 26 mars og 24 mai 1918 vedtagne beslutning til politivedtægter for herredet. 24 juni.

Kongelig resolution*), hvorved koncessionsgrænserne i § 2, § 3 første avsnit og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Borre herred, Jarlsbergs og Larviks amt, til 10 ha. og kongelig resolution av 15 mars 1918 om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for herredet til 25 ha. ophæves. 24 juni.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917, nedsættes for Borre herred, Jarlsberg og Larviks amt, indtil videre til 10 ha., og kongelig resolution av 15 mars 1918 om nedsættelse av grænsen til 30 ha. ophæves. 24 juni.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 24 juni.

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor politivedtægtene er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 13. Indst. S. nr. 174. St.tid. s. 1646—1655.

24 juni. august 1917, nedsættes for Hægelands herred, Lister og Mandals amt, indtil videre til 1 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved den koncessionsgrænse, som er nævnt i § 3, andet avsnit, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsættes for Bamle herred, Bratsbergs amt, fra 1/5 av herredets samlede skogflate til 250 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 1 bestemmes for Hægelands herred, Lister og Mandals amt, at lyng- og heiestrækninger og andre skogbare utmarksstrækninger, som er høvelige til barskogavl, skal indgaa under skoggrund.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved den i § 3, andet avsnit, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 nævnte grænse nedsættes for Meldals herred, Søndre Trondhjems amt, fra en femtedel til en femogtyvendedel av herredets samlede flateindhold av skoggrund.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Nes herred, Akershus amt, i møte senest den 30 januar 1918 besluttede forandring av § 1 i de ved kongelig resolution av 21 mars 1912 approberte nye skogvedtægter for herredet, hvorefter nævnte paragraf herefter skal lyde saaledes:

»Inden Nes herred, Akershus amt, maa ikke aavirkes til salg eller industriel produktion bartrær, som 5 meter fra høieste rot holder mindre tvermaal end 16 cm. paa bredeste kant utenpaa barken.«

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelselse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Varteigs herred, Smaalenene amt, i møte den 18 april 1918 besluttede forandring av § 1 i de ved kongelig resolution av 20 april 1917 approberte

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

skogvedtægter for herredet, hvorefter nævnte paragraf herefter kommer til at lyde saaledes: 24 juni.

»Aavirkning til salg eller industriel produktion av bartrær, som utenpaa barken paa bredeste kant 4 m. fra høieste rotgren holder mindre end 17 cm., er forbudt.«

Kongelig resolution*), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Østre Totens herred, Kristians amt, i møte den 2 februar 1918 besluttede nye skogvedtægter for herredet, — dog med et par forandringer. 24 juni.

Kongelig resolution**), hvorved der overensstemmende med fællesfløtningsforeningsbeslutninger i møter den 27 mars 1918 og 27 mai 1918 og i henhold til lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 meddeles approbation paa et fremsat forslag til ændringer av §§ 5, 10 og 11 i de ved høieste resolution av 2 september 1890 approberte fællesfløtningsregler for Stikselvens vasdrag i Nedenes amt. 24 juni.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes: 24 juni.

I. I medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 § 1 h, jfr. lov nr. 15 av 14 december s. a., bemyndiges Provianteringsdepartementet til at kræve avstaat til staten eiendomsrett i eller anden raadighetsret over fast eiendom, elektrisk kraft, elektriske kraftanlæg med tilhørende ledninger, skib, maskiner, varer og andet løsøre, som ansees paakrævet til oprettelse, vedlikehold og drift av de virksomheter, som for tiden er henlagt under nævnte departement.

II. Den i post I omhandlede ret kan departementet ogsaa utøve til sikring i fornøden utstrækning av statens bygninger, lagre og indretninger som omhandlet mot brandfare eller skadelig indvirkning av anden art.

III. Den ved nærværende resolution givne bemyndigelse skal departementet være berettiget til i fornøden utstrækning at utøve til fordel for kommuner, korporationer eller enkeltpersoner, som har faat sig overdrat eller lovlig av departementet er paalagt nogen saadan ret eller pligt, som er omhandlet i de ovenciterte love.

---

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor de approberte skogvedtægter er indtat.

**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27. hvor §§ 5, 10 og 11 i den ændrede lydelse er indtat.

***) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

24 juni. IV. Kongelig resolution av 14 juni 1918 om avstaaelse av grund til potetkjeldere m. v. ophæves.

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. Det nuværende Hardanger og Voss sorenskriverembede deles fra 1 september 1918 i følgende to embeder:

a) Voss sorenskriverembede, omfattende tinglagene Evanger, Voss, Vossestrand, Granvin, Ulvik og Eidfjord.

b) Hardanger sorenskriverembede, omfattende tinglagene Kvam, Jondal, Ullensvang, Odda og Røldal.

Til embedet henlægges derhos fra samme tidspunkt Strandebarms tinglag av Søndhordland sorenskriveri.

II. — — — — —

24 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. Fra 1 juli 1918 deles det nuværende Uttrøndelagens politimesterembede i følgende to embeder:

a) Orkedal politimesterembede, omfattende Orkedal sorenskriveri samt Børsa, Børseskogn og Gjeitastrand herreder av Strinden og Selbu sorenskriveri med en gage av statskassen stor kr. 5 000,00 med 1 alderstillæg à kr. 500,00 efter 5 aars tjeneste i politietaten.

b) Uttrøndelagens politimesterembede omfattende Fosens, Hitra og Guldalen sorenskriverier samt Strinden og Selbu sorenskriveri med undtagelse av herredene Børsa, Børseskogn og Gjeitastrand.

II. Fra 1 juli 1918 inddrages det nuværende paa Orkedalsøren stationerte politifuldmægtigembede ved Uttrøndelagen politimesterembede.

III. — — — — —

24 juni. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1, Ved utfærdigelse av akter i civile saker ved de underordnede domstole blir under forutsætning av samtlige parters samtykke de i saken fremlagte indlæg, utskrifter av offentlige protokoller og andre dokumenter istedenfor at avskrives i akten at indhefte paa sin plads i denne i saadan utstrækning, som av Justisdepartementet bestemmes.

2. De saaledes utfærdigede akter i civile saker blir, naar de fremlægges i appelsaken, at indlemme i appeldomstolens arkiv. Forsaavidt appellen ikke forfølges, blir akterne at

---

*) Jfr. kongelig resolution av 3 mai 1918, s. 287. (Justisdepartementets civile budget).

tilbakelevere til de domstole, av hvem de er utfærdiget, og at indlemme i disses arkiver. De nærmere regler til gjennemførelse herav blir at utfærdige av Justisdepartementet. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at den paa grænsen mellem Dyvaag og Holt sogn, prestegjeld, lensmandsdistrikter, herreder og tinglag i Nedenes amt beliggende Hofsdalsøi i Hofdalsvatnet herefter i sin helhet skal høre under Holt sogn, prestegjeld, lensmandsdistrikt, herred og tinglag. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at fra den tid, som amtmanden i Akershus bestemmer, deles Aurskogs herred i to herreder, Aurskogs herred og Blaker herred, svarende til sognene av samme navn. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av den av Lillestrøms byningsrepræsentantskap i møte den 4 juni 1918 vedtagne forandring i § 14 i det ved kongelig resolution av 15 april 1910, jfr. kongelig resolution av 2 april 1917, godkjendte reglement for brandvæsenets ordning i Lillestrøm brand- og bygningskommune, forsaavidt angaar betaling for feining av piper sammesteds. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling 2 april 1918 vedtagne forandring i § 4 i den ved høieste resolution av 27 juni 1899, kfr. høieste resolution av 30 juli 1903, approberte plan for Selbu og Tydalens gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa de i generalforsamling 17 november 1917 vedtagne forandringer i §§ 4, 13 og 19 i den ved kongelig resolution av 31 oktober 1898, kfr. resolutioner av 28 november 1899 og 28 mars 1912, approberte plan for Stryns gjensidige Brandassuranselag. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling 3 januar 1918 vedtagne forandring i § 4 i den ved høieste resolution av 3 januar 1874, kfr. resolutioner av 8 december 1902 og 16 april 1909, approberte plan for Hjørundfjords Brandforsikringsforening. 24 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling 24 juni.

24 juni. 9 november 1917 vedtagne forhøielse av maksimumsbeløpet paa enkelt bygning og paa enkelt risiko av bygninger i § 4 i den ved kongelig resolution av 19 februar 1915 approberte plan for Bolsø Brandkasse for Bygninger og Løsøre.

24 juni. **Instruks** for stadsfysikus i Drammen, utfærdiget av Socialdepartementet 24 juni 1918.

§ 1.

Stadsfysikus fører indseende med byens sundhets- og sykepleie. Han skal ha sin opmerksomhet henvendt paa alt, som kan tjene til fremme av byens medicinal- og sundhetsvæsen og skal træffe eller bringe i forslag de foranstaltninger, som i den henseende paakræves — derunder ogsaa indbefattet foranstaltninger mot epidemiske og smitsomme sygdommes utbredelse.

Han fører endvidere indseende med, at de sundhetspleien og medicinalvæsenet vedkommende love og bestemmelser overholdes, og har i tilfælde av misligheter at træffe eller foranledige truffet de i ethvert tilfælde fornødne foranstaltninger.

§ 2.

Han er de i kommunens tjeneste ansatte lægers, tandlægers og jordmødres nærmeste foresatte og har at paase, at de utfører de forretninger, som paahviler dem. Han fører likeledes tilsyn med byens øvrige lægers, tandlægers, jordmødres og øvrige medicinalpersonales utøvelse av deres kald.

§ 3.

Han er forpligtet til mot særskilt godtgjørelse at fungere som fast retsmedicinsk sakkyndig ved strafferetslige undersøkelser, forsaavidt disse ikke er av psykiatrisk eller medicinskkemisk natur, og har forøvrig at bistaa øvrigheten med avgivelse av skjøn og betænkninger, hvortil lægevidenskabelig sakkundskap er fornøden.

§ 4.

Som ordfører i byens helseraad har han at lede dettes forhandlinger og at utføre de forretninger, som enten ved lov eller ved bestemmelser, truffet i henhold til lov, til enhver tid er helseraadets ordfører paalagt.

§ 5.

Hver maaned indsender han til medicinaldirektøren indberetning om epidemiske og smitsomme sygdomme. Ved utbrud av særlig truende art bør medicinaldirektøren underrettes telegrafisk.

Ved begyndelsen av hvert aar utarbeider han paa grund- 24 juni
lag av de fra byens læger, tandlæger og jordmødre indkomne befalte aarlige medicinalberetninger og sine egne erfaringer en hovedberetning om sundhetstilstanden og medicinalforholdene i byen i det forløpne aar, hvilke han med de nævnte beretninger og øvrige bilag gjennem amtmanden indsender til medicinaldirektøren.

§ 6.

Han har mot særskilt godtgjørelse at avgi de i lov om behandling av lik av 4 juni 1898 omhandlede erklæringer.

§ 7.

Han utfører lægetilsynet med byens fængsler. Forøvrig maa han ikke uten særskilt tilladelse fra det departement, hvorunder det civile medicinalvæsen hører, overta fast lægestilling ved noget sykehus eller anden offentlig indretning eller stiftelse.

Han er forpligtet til, hvis kommunestyre saa bestemmer, at fungere som fabriktilsynets medlem og formand mot særskilt godtgjørelse, der fastsættes av kommunestyret.

§ 8.

Han fører kontrol med byens sykehus, i hvis styre han er pligtig til at indtræde som medlem, forsaavidt det maatte forlanges, samt med byens offentlige indretninger og stiftelser. Han fører overtilsyn med fattigsykepleien og har at bistaa fattigstyret med betænkninger om alt, som staar i forbindelse med fattigsykepleien, naar han dertil opfordres eller selv dertil finder sig foranlediget. Forsaavidt vedkommende kommunale myndighet forlanger det, har han at føre tilsyn med byens fattige sykes indlæggelse paa og utskrivning fra sykehus.

Han skal endvidere føre tilsyn med de i byen værende fattige sindssyke og yde den til enhver tid bestemte bistand ved anbringelse av saadanne syke i forpleining, likesom han skal anstille de undersøkelser og føre det tilsyn, som efter omstændighetene ansees fornødent med hensyn til andre sindssyke, som holdes under bevogtning hos sin familie eller fremmede. Videre skal han føre tilsyn med abnorme og utsatte barn og avgi de om dem fornødne erklæringer.

§ 9.

Han fører overordnet tilsyn med de hygieniske forhold i byens skoler.

24 juni.

§ 10.

Han fører tilsyn med vaksinationen i byen og har efter begjæring fra medicinaldirektøren mot derfor fastsat godtgjørelse selv at utføre vaksination og revaksination og ellers at besørge dette utført av en anden læge eller av en av medicinaldirektøren autorisert vaksinatør.

§ 11.

Han har at føre kontrol med apotekvæsenet og hvert efteraar, samt ellers saa ofte han finder det fornødent eller det av departementet eller medicinaldirektøren forlanges, at foreta visitation av byens apotek.

§ 12.

Han har at avgi uttalelser og erklæringer, som i stillingens medfør maatte avfordres ham av amtslægen, amtmanden, medicinaldirektøren eller departementet samt av byens magistrat og formandskap.

§ 13.

Han har at holde kontor, hvor han er forpligtet til daglig at være tilstede til saadan tid, som bestemmes av helseraadet — med medicinaldirektørens approbation, om stadsfysikus saa maatte ønske.

§ 14.

Han fører kopibok og journal over alle indkomne og utfærdigede skrivelser, som med de deri akterte dokumenter forblir ved embedets arkiv, samt forøvrig de protokoller, som maatte bli stadsfysici eller helseraadsordførere paalagt at føre.

§ 15.

Han har at finde sig i de ændringer i og tillæg til denne instruks, som maatte bli bestemt, og har iøvrig at rette sig efter de love, anordninger og forskrifter, som for hans embede er eller maatte bli git.

§ 16.

Hvor det motsatte ikke er bestemt, pligter han at utføre de i instruksen omhandlede hverv uten særskilt godtgjørelse.

24 juni. **Rundskrivelse***) fra Socialdepartementet til amtmændene: Medicinaldirektøren har i en til departementet avgit forestilling anført, at efter den nylig tilendebragte optælling av de

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

her i landet værende beholdninger av endel vigtige lægemidler har det vist sig, at beholdningene for endel stoffes vedkommende siden forrige optælling er minket ikke litet. 24 juni.

Da det er paakrævet, at der utvises den størst mulige økonomi med endel lægemidler, som det har vist sig vanskelig at skaffe hjem nye forsyninger av, fastsætter departementet overenstemmende med forslag fra medicinaldirektøren i henhold til apotekloven av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelige resolutioner av 7 februar og 12 september 1913, følgende bestemmelser:

Av efternævnte stoffe maa indtil videre i haandkjøp kun utleveres ad gangen de nedenanførte kvanta:

Av	Acidum boricum	høist 10	gram.
»	» gallotannicum	» 5	»
»	» calicylicum	» 5	»
»	Camphora	» 5	»
»	Cera alba	» 15	»
»	Cera flava	» 15	»
»	Chloretum chinicum	» 2	»
»	Sulfas chinicus	» 2	»
»	Folium sennae	» 10	»
»	Folliculi sennae	» 10	»
»	Pulvis glycyrrhizae comp.	» 50	»
»	Species laxantes Hamburgenses	» 25	»
»	Salicylas natricus	» 10	»
»	Sulfur praecipitatum	» 10	»
«	» sublimatum	» 10	»
»	Tinctura amara	» 20	cm^3.

Endvidere forbydes helt utlevering i haandkjøp av:

Gummi arabicum.
Mucilago gummi arabici.
Tinctura aromatica.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: 25 juni.

I anledning av de forestaaende stortingsvalg skal departementet henlede hr. amtmandens og samtlige mandtalsføreres og valgstyrers opmerksomhet paa følgende:

Siden sidste stortingsvalg er grundlovens § 52, litra d, andet punktum, undergaat nogen ændring, hvorved den suspenderende virkning av fattigunderstøttelse er yderligere indskrænket. Efter denne ændring, foretat ved grundlovsbestemmelse av 19 mai/9 juni 1916, lyder grundlovens § 52 i sin helhet saaledes:

25 juni. »Stemmeret suspenderes:

a. Ved offentlig Tiltale for strafbare Handlinger overensstemmende med, hvad derom i Lov bestemmes.

b. Ved Umyndiggjørelse.

(c. Ophævet).

d. Ved for sig selv, Egtefælle eller Børn under 15 Aar at nyde eller i det sidste Aar før Valget at have nydt Fattigunderstøttelse, som ikke inden Mandtallets Afslutning af Vedkommende er tilbagebetalt.

Understøttelse som er modtaget i Form af Indlæggelse paa Sygehus eller Asyl eller til Dækkelse av Udgifter ved anden Sygebehandling eller til Ophold under Sygdom eller Arbeidsledighed og Understøttelse, som gives til Invalider eller Uføre og til gamle, alderdomssvage Personer, samt Understøttelse, som er foranlediget ved abnorme Børns Undervisning, ved anordnet særskilt Undervisning for Skolebørn eller ved Skolebørns Forsyning med Undervisningsmidler, medfører dog ikke Stemmerettens Suspension.«

De uthævede ord i paragraffens sidste led betegner den foretagne forandring i bestemmelsen. Forandringen er forøvrig nævnt i departementets rundskrivelse til amtmændene av 14 juli 1916 i anledning av de da forestaaende kommunevalg og vil være kjendt fra disse valg.

I stortingsvalgloven og loven om utenriksværendes adgang til at delta i stortingsvalg er ingen forandringer foretat siden sidste stortingsvalg. Av disse love tillikemed loven om suspension av statsborgerlig stemmeret av 28 mars 1912 og de paragraffer i grundloven, som skal læses op paa valgtingene, har departementet iaar i likhet med tidligere valgaar besørget særavtryk, hvorav endel eksemplarer samtidig hermed i særskilt indpakning sendes hr. amtmanden for at tilstilles samtlige mandtalsførere og valgstyrer i Deres embedsdistrikt.

Departementet har videre i likhet med tidligere aar latt trykke blanketter for forfaldsanmeldelser fra de inden riket værende vælgere efter samme formular som de blanketter, der blev omsendt foran sidste stortingsvalg. Endel saadanne blanketter vil med det første bli sendt hr. amtmanden for likeledes at tilstilles mandtalsførerne og valgstyrerne. Ogsaa de politiske organisationer bedes tilstillet nogen blanketter gjennem mandtalsførerne. Blankettene forutsættes — likesom tidligere — at skulle benyttes av vælgerne til utfyldning, hvorfor enhver vælger, som henvender sig derom til mandtalsføreren eller valgstyret, bør faa sig utlevert en blanket. Blankettene er iaar trykt saavel paa landsmaal som paa riksmaal.

Blanketter til bruk for utenriksværende vælgere 25 juni.
som sedvanlig blit omsendt gjennem toldkamrene og Utenriksdepartementet (til fordeling ved konsulaterne).

Med hensyn til mandtallets indretning, skema for boken over indkomne forfaldsanmeldelser, formen for stortingsmænds og varamænds fuldmagter og blanketter til mandtalspas henholder man sig til departementets rundskrivelse til amtmændene av 21 juni 1915, hvortil henvises. Mandtalsførerne vil ogsaa i aar faa nye blanketter til mandtalspas ved henvendelse til departementet, saafremt deres beholdning er sluppet op.

Til avløsning av de ved departementets rundskrivelse av 24 september 1912 omsendte formularer for protokollation ved valgtingene har departementet iaar utarbeidet nye formularer, den ene, formular A, til bruk naar stemmegivningen foregaar bare paa ett sted inden valgsognet, og de to andre, formularerne B og C, til bruk, naar stemmegivningen foregaar paa flere steder inden valgsognet — formular B til bruk for de særskilte valgstyrer og formular C til bruk for det sedvanlige valgstyre. Det bedes særlig bemerket, at valgboken efter formularerne A og B skal indeholde oplysning om, naar og paa hvilken maate de i stortingsvalglovens §§ 9 og 11 omhandlede kundgjørelser er foretat, og at formularerne A og C kræver protokollert oplysning om, at antallet av avgivne stemmesedler stemmer med avkrydsningen i mandtallet og med antallet av gjenværende officielle valgkonvolutter, jfr. forøvrig nedenfor under 1 og 2. Ved omvalg maa det paasees, at der sker de fornødne rettelser i formularerne. Et tilstrækkelig antal avtryk av formularerne sendes samtidig hermed til fordeling blandt valgstyrerne inden hr. amtmandens embedsdistrikt.

Valgkonvolutter vil departementet uopfordret besørge omsendt i betimelig tid før valget. Yderligere valgurner, som trænges, vil bli sendt fra departementet efter rekvisitioner, som bør være indkommet til departementet inden utgangen av juli maaned. I rekvisitionerne, som kan sendes direkte hertil, maa nøiagtig opgives, til hvilket sted og under hvilken adresse valgurnerne ønskes sendt.

Trods gjentagne indskjærpelser — ved departementets rundskrivelser av 21 mai og 7 juni 1909, 23 mai 1912 og 21 juni 1915 — blev adgangen til at fastsætte flere avstemningssteder heller ikke ved sidste stortingsvalg benyttet i saa stor utstrækning, som ønskelig kunde være. Departementet maa derfor paany indskjærpe valgstyrernes pligt til av eget initiativ — uten hensyn til, om der fra væl-

25 juni. gernes side er fremkommet krav herom — at fastsætte et fuldt tilstrækkelig antal stemmesteder og indtrængende henstille, at saa overalt sker ved de forestaaende stortingsvalg. Man gjør, foranlediget ved gjentagne forespørsler ved sidste stortingsvalg, i denne forbindelse opmerksom paa, at der ved omvalg alene, hvor særlige omstændigheter gjør det paakrævet, bør fastsættes flere avstemningssteder end ved første valg (jfr. stortingsvalglovens § 40, sidste avsnit).

Departementet henviser forøvrig angaaende valgenes forberedelse og fremme til de gjældende lovbestemmelser og departementets i Lovtidendens 2den avdeling indtagne ældre rundskrivelser om disse bestemmelser — se særlig rundskrivelser av 2 april og 16 juni 1906, 21 mai og 7 juni 1909, 23 mai, 3 september og 24 september 1912 og den før nævnte rundskrivelse av 21 juni 1915.

Foranlediget ved uttalelser vedkommende stortingsvalgene i 1915 fra Stortingets fuldmagtskomite og Stortingets forberedende fuldmagtskomite i indstilling S. XXX for 1916 med bilag og tillæg 3 til nævnte indstilling skal man fremhæve følgende:

1. Det maa paases, at der ogsaa i valgboken for det særskilte valgstyre indtages oplysning om, hvor mange forfaldsanmeldelser der er indkommet til vedkommende valgstyre, likesom forfaldsanmeldelserne maa forsynes med nummer og avstemningsstedets navn. Det særskilte valgstyre maa likeledes paase, at valgboken indeholder oplysning om, naar og paa hvilken maate de i stortingsvalglovens §§ 9 og 11 (ved omvalg § 39) omhandlede kundgjørelser er foretat. Se forøvrig den av departementet utarbeidede protokollationsformular, som nøiagtig maa følges. Det maa videre nøie iagttages, at hele det for det særskilte valgstyre foreliggende valgmateriel (saaledes valgbok, forfaldsanmeldelser, stemmesedler og mandtal) i forseglet pakke snarest mulig bringes det sedvanlige valgstyre til videre behandling.
2. I valgprotokollen for det sedvanlige valgstyre skal anføres nummer og navn vedkommende hver enkelt forfaldsanmeldelse, som forkastes, eller som godkjendes under dissens, likesom der for forkastede forfaldsanmeldelser skal anføres grunden for forkastelsen. Det er i den sidstnævnte henseende ikke nok at angi som grund »formel mangel« eller lignende, idet det maa anføres, hvilken speciel grund der i hvert enkelt tilfælde har ledet til forkastelsen. Det sedvanlige valgstyre vil likeledes ha i valgprotokollen at angi ikke bare,

hvor mange stemmer er avgit og godkjendt, men ogsaa hvordan antallet av avgivne stemmesedler stemmer med avkrydsningen i mandtallet og med antallet av gjenværende officielle konvolutter. Se forøvrig den av departementet utarbeidede formular for protokollation av det sedvanlige valgstyre. 25 juni.

3. Det sedvanlige valgstyre maa ved forfaldsanmeldelsernes prøvelse være nøie opmerksom paa, om forfaldsanmeldelsen av vedkommende vælger er tilstrækkelig begrundet, likesom valgstyret i tilfælde, hvor det godkjender en av vælgeren utilstrækkelig begrundet forfaldsanmeldelse, nærmere maa begrunde sin godkjendelse. Stortingets forberedende fuldmagtskomite uttaler herom med tilslutning av Stortingets fuldmagtskomite:

»Komiteen har i mange tilfælde maattet forkaste forfaldsanmeldelser som utilstrækkelig begrundet. Ikke alene er vælgernes anførsler ofte utilstrækkelige, specielt hvor det gjælder husstel, fjøsstel, arbeide utenfor hjemstedet — idet ingen avstand eller noget andet særlig foreliggende er anført — men valgstyrerne, der som oftest sitter inde med kjendskap til forholdene, anfører heller ikke nogen nærmere begrundelse for enten sin forkastelse eller godkjendelse av disse forfald. Komiteen maa derfor indskjærpe en nærmere begrundelse saavel fra vælgernes som valgstyrernes side. Av disse oplysninger avhænger nemlig avgjørelsen. Hvor de mangler, kan i og for sig fyldestgjørende forfald bli at forkaste.«

4. Naar en vælger, som ikke staar i vedkommende del av mandtallet, i henhold til stortingsvalgslovens § 17, 2det avsnit, faar avlevere sin stemmeseddel, maa vedkommende særskilte valgstyre paase, at der gaaes nøiagtig frem saaledes, som den nævnte lovbestemmelse foreskriver. Ved sidste stortingsvalg forekom det gjentagne ganger, at lovens forskrifter i den heromhandlede henseende blev tilsidesat, idet f. eks. stemmesedlen blev lagt i en privat konvolut istedenfor i en officiel, eller den officielle konvolut blev forsømt lagt i særskilt omslag.

5. Det maa nøie paasees, at der ikke sker nogen sammenblanding av forfaldsstemmer og personlig avgivne stemmer, jfr. stortingsvalglovens § 27, 3die avsnit og § 29, 1ste avsnit, hvorefter forfaldsstemmer blir at behandle for sig og personlig avgivne stemmer for sig. En sammenblanding vil, hvor den valgtes overvegt er knap, kunne lede til valgets ugyldighet, og Stortingets fuldmagtskomite har i tillæg 3 til indstilling S XXX — 1916, s. 1, bemerket, at det efter de gjentagne indskjær-

25 juni. pelser, som har fundet sted om den nævnte lovbestemmelses overholdelse, maa antages at ville bli strengt bedømt, om overtrædelse av denne lovbestemmelse herefter skal medføre noget valgs ugyldighet.

6. Trods gjentagne indskjærpelser om, at alle de stemmeseddelkonvolutter, som ledsager de avgivne forfaldsanmeldelser (altsaa ogsaa de godkjendte) ifølge stortingsvalglovens § 41 skal opbevares og indsendes til Stortingets kontor, hændte det ved forrige stortingsvalg i flere kredser, at valgstyret ikke tok vare paa dem. Valgstyrets pligt i denne henseende indskjærpes derfor paany, idet man tilføier, at Stortingets forberedende fuldmagtskomite med tilslutning av fuldmagtskomiteen i bilag til indstilling S XXX — 1916, s. 2, herom uttaler: »Det vilde være mere end beklagelig, om denslags forsømmelse, der er let at forebygge, skulde lede til omstøtelse av noget valg, som ellers var utvilsomt — noget der vil kunne bli tilfælde.«
7. Det maa nøiagtig overholdes, at valgtingene begynder og slutter til fastsat tid og at stemmegivningstiden i intet tilfælde sættes kortere end lovens minimum, 5 timer (stortingsvalgslovens § 11, 2det avsnit). Likeledes maa valgstyret paase, at det altid er beslutningsdygtig.
8. I et valgsogn hændte det ved sidste stortingsvalg, at der forefandtes en forfaldsanmeldelse, hvor der som stemmeseddelkonvolut var benyttet en officiel valgkonvolut, likesom der ved fire forfaldsanmeldelser var benyttet en officiel valgkonvolut som omslag. I anledning herav indskjærpes, at de officielle valgkonvolutter kun maa benyttes saaledes, som stortingsvalgloven hjemler (stortingsvalglovens §§ 17, 18, 27 og 28) og saaledes ikke av vælgere, som stemmer ved forfaldsanmeldelser.
9. Det i stortingsvalglovens § 7, jfr. § 40 omhandlede kjendelsesmøte av valgstyret maa holdes paa det fastsatte sted og til den fastsatte tid. Angaaende tiden for kjendelsesmøtet før omvalget synes der at ha hersket uklarhet i flere kredser ved forrige stortingsvalg. I anledning herav gjøres opmerksom paa, at kjendelsesmøtet før omvalget skal holdes saavidt mulig en av de sidste 7 dage før valget, jfr. stortingsvalglovens §§ 40 og 7. Skulde det — hvad der forøvrig ikke synes let tænkelig — være umulig at overholde fristen, maa det i ethvert fald nærmere begrundes, hvorfor dette ikke har kunnet ske.

10. Lyder en stemmeseddel kun paa »varamand N. N.«, blir den at anse som en stortingsmandsstemme og ikke som en varamandsstemme, jfr. stortingsvalgslovens § 19, sidste punktum. Ved sidste stortingsvalg hændte det hyppig, at valgstyrerne tok feil her, idet de regnet vedkommende stemme som varamandsstemme. 25 juni.
11. Valgstyrerne maa strengt paase, at der ingen agitation drives inde i selve valglokalerne og likeledes, at bare én person ad gangen er inde i avlukket. Det indskjærpes ogsaa valgstyrerne at paase, at der ikke i selve valglokalet ligger stemmesedler til utdeling.

Med hensyn til indgivelsen av klager over stortingsvalget har Stortingets fuldmagtskomite i tillæg 3 til indstilling S XXX — 1916, s. 31, bemerket, at klager av amtmændene straks bør sendes direkte til Stortinget, forat fuldmagtkomiteen og Stortinget snarest og i tide kan bli bekjendt med dem. Finder amtmanden, at yderligere oplysninger av ham bør indhentes, bør ialfald en avskrift av klagen straks sendes Stortinget. Det henstilles til hr. amtmanden at være opmerksom herpaa.

Angaaende utgiftene ved stortingsvalg henvises til departementets rundskrivelse av 21 juni 1912. For at forenkle ekspeditionen av den mængde regninger, som i anledning av stortingsvalgene kommer ind til departementet, skal man anmode hr. amtmanden om for Deres embedsdistrikt at sende de her omhandlede regninger mest mulig samlet ind til departementet og at paase, at samtlige regninger ved indsendelsen er i behørig stand (jfr. den nævnte rundskrivels av 21 juni 1912).

Formularer for protokollation ved valgtingene.

A.

Formular

til protokollation av valgstyret ved stemmegivning paa bare ett sted inden valgsognet.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912 kap. 2.)

Aar 19.....den.....holdtes valgting for N. N. valgsogn til stemmegivning paa stortingsmand og varamand for N. N. valgkreds i (paa).....
.....under ledelse av valgstyret, bestaaende av følgende.....(antal) medlemmer,

25 juni. ....., som samtlige var tilstede med undtagelse av ....., som ..... (her anføres grunden til forfaldet).

Som formand fungerte N. N.

Hvor da

Formanden fremla:[1])

1. .....

2. .....

3. .....

Formanden oplyste, at de i stortingsvalglovens §§ 9 og 11 omhandlede kundgjørelser er foretat den ..... ved .....[2])

Formanden gav tydelig tilkjende, at valgtinget var sat, og oplæste saa grundlovens §§ 50—64.

(Enten:) Der fremkom ingen indsigelse mot valgets fremme.

(Eller:) N. N. protesterte mot valgets fremme, idet han anførte, at ..... Valgstyret avsa i den anledning — enstemmig eller med ..... mot ..... stemmer saadan kjendelse: .....[3]

Dernæst sa formanden fra om de forandringer, som var gjort i mandtallet ved de av valgstyret i møte den ..... avsagte kjendelser, samt om de utslettelser av mandtallet, som hadde fundet sted paa grund av meddelelser, som efter nævnte møte var fremkommet fra andre valgstyrer om personers indførelse i disses mandtal (§ 7, 2det led). Disse meddelelser blev fremlagt. Antallet av stemmeberettigede i valgsognet utgjorde nu ....., derav ..... med suspensionsanmerkning.

Formanden gjorde derefter de fremmøtte vælgere bekjendt med fremgangsmaaten ved valget. (Jfr. stortingsvalglovens §§ 15, 17, 18, 19 og 20).

Derpaa fik de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke var suspendert, adgang til at stemme, efterhvert som de møtte frem. Man gik frem paa den i stortingsvalglovens § 17 foreskrevne maate.

---

[1]) Han bør fremlægge saavel den foreløbige kundgjørelse angaaende valgtinget (stortingsvalglovens § 9, sidste led) som indkaldelsen til dette (§ 11). Disse dokumenter blir enten at indta i utskriften av det bokførte paa valgtinget (lovens § 41) eller at vedlægge utskriften. Likeledes bør mandtallet fremlægges.

[2]) Her angives, naar og paa hvilken maate de omhandlede kundgjørelser er foretat.

[3]) Stortingsvalglovens § 16, 2det led.

(Herunder fik N. N., som ved valgstyrets kjendelse (stor- 25 juni.
tingsvalglovens § 5 jfr. § 7) var negtet stemmeret, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet i overensstemmelse med lovens § 18)

Da den tid var utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere hadde faat adgang til at stemme, spurte formanden, om der var nogen, som hadde forfalsanmeldelser at komme frem med. Der avlevertes..... forfaldsanmeldelser [1]), hvorefter formanden avlyste stemmegivningen.

Formanden fremla boken for forfaldsanmeldelser til valgstyret og alle de brev, som før valgtinget var indført i boken.

Derefter begyndte valgstyret at aapne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aapningen gik man frem slik, som det er foreskrevet i stortingsvalglovens § 27, 2det led. Av forfaldsanmeldelser var i alt indkommet..... Av disse blev.....enstemmig godkjendt. Følgende blev forkastet av de nedenfor anførte grunde eller godkjendt mot protest eller under dissens: [2])

.....

(Enten:) De stemmesedler som medfulgte de godkjendte forfaldsanmeldelser, blev derefter uttat og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i den særskilte urne for forfaldsstemmer.

(Eller:) [3]) De stemmesedler, som medfulgte de fra indenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte forfalsanmeldelser, blev derefter uttat og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i den særskilte urne for forfaldsstemmer. Efter at ha blandet konvolutterne i urnen vel om hverandre gjennemgik valgstyret foreløbig deres indhold for at se, om der fandtes nogen stemmeseddel lydende paa partiliste. Ingen saadan fandtes. (Eller:.....(antal) saadanne stemmesedler fandtes og uttoges). Konvolutterne med iværende stemmesedler lagdes derefter atter i urnen for forfaldsstemmer. Derpaa blev de stemmesedler, som medfulgte de fra utenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte forfalds-

[1]) Paa omslaget gives disse fortløpende nummer.

[2]) Her anføres i nummerordning navnene paa dem, som har indsendt forfaldsanmeldelserne, forfaldsanmeldelsernes nr. samt av hvilken grund og med hvilket stemmetal de blev forkastet. Ogsaa forfaldsanmeldelser, som er godkjendt mot protest eller under dissens inden valgstyret, bokføres paa lignende maate.

[3]) Forsaavidt der i valgsogn, hvor der er adgang til at stemme paa partiliste, er indkommet forfaldsanmeldelse fra utenriks fraværende vælgere (lov av 2 juni 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 febr. 1912 §§ 2 og 3, jfr. § 10).

25 juni. anmeldelser, uttat av de konvolutter, hvori de var fremsendt, og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i urnen for forfaldsstemmer.

Efterat samtlige konvolutter i hver av urnerne var blandet vel om hverandre, fandt stemmeoptællingen[1]) sted paa den i stortingsvalglovens § 29 foreskrevne maate — særskilt for personlig avgivne stemmer og for forfaldsstemmer.

Under gjennemgaaelsen blev følgende stemmesedler forkastet (eller med dissens eller under protest godkjendt).

a. Personlig avgivne stemmer:

1. N. N. ..... fordi den fandtes merket med .....
2. N. N. ..... fordi der laa to forskjellige stemmesedler i samme konvolut.

o. s. v.

b. Forfaldsstemmer:

1. N. N. ..... fordi osv.
2. N. N. ..... fordi osv.

o. s. v.

Det viste sig ved stemmeoptællingen, at der ialt var avgit ..... (antal) stemmer, hvorav ..... (antal) personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer. Herav godkjendtes ..... (antal) hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

Antallet av avgivne stemmesedler stemmer med avkrydsningen i mandtallet og med antallet av gjenværende officielle valgkonvolutter.[2])

Efternævnte hadde faat stemmer til:

I. Stortingsmand:

1. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

2. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

---

[1]) Avbrytes stemmeoptællingen, skal valgstyret forvare stemmesedlerne og listerne over de opskrevne stemmer paa et sikkert sted under fælles forsegling (stortingsvalglovens § 29, sidste led). Herom gjøres i tilfælde uttrykkelig anførsel.

[2]) Skulde der her være nogen uoverensstemmelse, blir der at gjøre nærmere rede herfor med angivelse av den antagelige grund til uoverensstemmelsen.

3. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer. 25 juni.

.....

o. s. v.

II. Varamænd:

1. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

2. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

3. N. N. ..... (antal:) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

.....

o. s. v.

Valgstyret uttalte, at det blandt dem, som hadde faat stemme i valgsognet, ikke ansaa følgende valgbare:

1. N. N. ..... fordi (her anføres grunden) .....

2. N. N. ..... fordi (her anføres grunden) .....

o. s. v.

[Alternativ A. (Valgsognet utgjør *egen* valgkreds):

(Enten:) Da N. N. ..... saaledes til stortingsmand hadde faat over halvdelen av alle de stemmer, som var avgit og godkjendt, utfærdiget valgstyret derefter fuldmagt [1]) for ham som stortingsmand og for N. N. ....., der hadde faat de fleste stemmer til varamand [2]), som saadan.

(Eller:) Da saaledes ingen til stortingsmand hadde faat over halvdelen av alle de stemmer, som var avgit og godkjendt, berammet valgstyret paa stedet omvalg til den (datum:) .....].

---

[1]) Valgstyrets formand sender fuldmagten til stortingsmanden og underretter varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen (adresse: Justisdepartementet, Kristiania).

[2]) Har flere faat like mange stemmer, og lodtrækning har fundet sted, gjøres anførsel herom.

25 juni. [Alternativ B. (Valgsognet utgjør *del* av en valgkreds):

Valgstyret utfærdiget derefter paa stedet et dokument, som i overensstemmelse med foranstaaende indeholdt oplysning om antallet av samtlige avgivne stemmer, og hvorledes disse fordelte sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer, samt derhos navnene paa alle dem, som ved valget hadde faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal og hvorledes dette fordelte sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer.]

Til slutning oplæste formanden det protokollerte.

(Underskrifter).[1])

B.

Formular

til protokollation av det særskilte valgstyre ved stemmegivning paa flere steder inden valgsognet.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, kap. 2).

Aar 19..... den ..... holdtes valgting for N. N. valgsogn til stemmegivning paa stortingsmand og varamand for N. N. valgkreds i (paa).....
.....for følgende del av valgsognet:

Som valgstyre tjenstgjorde følgende av det sedvanlige valgstyre opnævnte: N. N., formand,
og som øvrige medlemmer.....[2])

Hvor da

formanden fremla:[3])

1.....
2.....
3.....

---

[1]) Valgboken underskrives av hele valgstyret (stortingsvalglovens § 35).

[2]) Er der til medlemmer av valgstyret foretat opnævnelse blandt kommunens repræsentanter eller andre stemmeberettigede (stortingsvalgl.s § 13, 2det og 3dje led), gjøres anførsel herom.

[3]) Han bør fremlægge gjenpart av saavel den foreløbige kundgjørelse angaaende valgtinget (stortingsvalglovens § 9, sidste led) som av indkaldelsen til dette (§ 11). Likeledes bør vedkommende del av mandtallet fremlægges.

Formanden oplyste, at de i stortingsvalglovens §§ 9 og 11 omhandlede kundgjørelser er foretat den ..... ved .....[1]) 25 juni.

Formanden gav tydelig tilkjende, at valgtinget var sat, og oplæste saa grundlovens §§ 50—64.

(Enten:) Der fremkom ingen indsigelse mot valgets fremme.

(Eller:) N. N. protesterte mot valgets fremme, idet han anførte at .....

.....[2])

Dernæst sa formanden fra om de forandringer, som var gjort i mandtallet ved de av valgstyret i møte den ....avsagte kjendelser, samt om de utslettelser av mandtallet, som hadde fundet sted paa grund av meddelelser, som efter nævnte møte var fremkommet fra andre valgstyrer om personers indførelse i disses mandtal (stortingsvalglovens § 7, 2det led). Antallet av stemmeberettigede i valgsognet utgjorde nu ....., derav ..... med suspensionsanmerkning.

Formanden gjorde derefter de fremmøtte vælgere bekjendt med fremgangsmaaten ved valget. (Jfr. stortingsvalglovens §§ 15, 17, 18, 19 og 20).

Derpaa fik de vælgere, som var indført i vedkommende del av mandtallet, og hvis stemmeret ikke var suspendert, adgang til at stemme, efterhvert som de møtte frem. Man gik frem paa den i stortingsvalglovens § 17 foreskrevne maate.

(Herunder fik ogsaa N. N., som ikke stod i denne del av valgsognets mandtal, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet paa den i stortingsvalglovens § 17, 2det led, foreskrevne maate. Likeledes fik N. N., som ved valgstyrets kjendelse (stortingsvalglovens § 5 jfr. § 7) var negtet stemmeret, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet overensstemmende med lovens § 18).

Da den tid var utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere hadde faat adgang til at stemme, spurte formanden, om der var nogen, som hadde forfaldsanmeldelser at komme frem med. Der avlevertes .....

---

[1]) Her angives, naar og paa hvilken maate de omhandlede kundgjørelser er foretat.

[2]) Stortingsvalglovens § 26, 2det led. Kjendelse avsies ikke her.

25 juni. forfaldsanmeldelser[1]), hvorefter formanden avlyste stemmegivningen.

Til slutning oplæste formanden det protokollerte.

(Underskrifter)[2])

C.

Formular

til protokollation av det sedvanlige valgstyre ved stemmegivning paa flere steder inden valgsognet.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, kap. 2).

Aar 19.....den.....samledes i anledning av valg paa stortingsmand og varamand for N. N. valgkreds det sedvanlige valgstyre for N. N. valgsogn i (paa) ..... til behandling av forfaldsanmeldelser og stemmesedler og til foretagelse av stemmeoptælling m. v. Valgstyret bestod av følgende.....(antal) medlemmer.....

.....

som alle var tilstede med undtagelse av.....

.....som.....

(her anføres grunden til forfaldet).

Som formand fungerte N. N.

Valgting til stemmeavgivning var inden valgsognet avholdt i (paa) .....

for følgende dele av mandtallet.....

.....

Formanden fremla det samlede mandtal og de meddelelser, som efter valgstyrets kjendelsesmøte den..... var fremkommet fra andre valgstyrer om personers indførelse i disses mandtal (stortingsvalglovens § 7, 2det led).

---

[1]) Paa omslaget gives disse fortløpende nummer og merkes med avstemningsstedets navn.

[2]) Valgboken underskrives av hele det særskilte valgstyre (stortingsvalglovens § 35). Efter valgtingets avslutning blir de indkomne stemmesedler tillikemed de indkomne uaapnede forfaldsanmeldelser, den benyttede del av mandtallet og valgboken at forsegle i overvær av valgstyret og derefter at bringe det sedvanlige valgstyre til videre behandling (stortingsvalgl. § 26, andet avsnit).

De stemmesedler og forfaldsanmeldelser, som var indlevert 25 juni.
paa de forskjellige avstemningssteder inden valgsognet, nemlig
....., var bragt tilstede tillikemed de der benyttede dele av mandtallet og valgbøker, alt i forseglet stand. Ved aapningen viste forseglingen sig at være i orden.

Angaaende den (de) for det (de) særskilte valgstyre (valgstyrer) paa .....
stemmested (stemmesteder) fremkomne protest (protester) mot valgets fremme avsa valgstyret enstemmig (eller: med..... mot.....stemmer), følgende kjendelse (kjendelser):

.....

Valgstyret undersøkte derefter, om de vælgere, som hadde avlevert stemmeseddel paa et andet sted inden valgsognet end der, hvor det egentlig skulde gjøres, hadde adgang til at stemme (stortingsvalglovens § 17, 2det led). Man gik frem paa den maate, som herfor er foreskrevet i lovens § 27, 1ste led.

Formanden fremla boken for forfaldsanmeldelser til valgstyret og alle de brev, som før valgtinget var indført i boken.

Derefter begyndte valgstyret at aapne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aapningen gik man frem slik, som det er foreskrevet i stortingsvalglovens § 27, 2det led. Av forfaldsanmeldelser var i alt indkommet..... Av disse blev.....enstemmig godkjendt. Følgende blev forkastet av de nedenfor anførte grunde eller godkjendt mot protest eller under dissens:[1])

.....

Videre som i formular A.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i 25 juni.
medhold av lov av 18 august 1914 med tillægslove, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsættes som gjældende indtil videre maksimalpriser for salg av norske egg.

Stadfæstelse — meddelt av Socialdepartementet — paa 28 juni.
det ved gavebrev av 25 januar 1918 oprettede »Fru Marie Resch Knudsens legat til Porsgrunds lutherske sykehus« samt paa de under 30 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

---

[1]) Her anføres i nummerorden og med angivelse av det avstemningssted, hvor forfaldsanmeldelsen er indkommet, navnene paa dem, som har indsendt forfaldsanmeldelserne, forfaldsanmeldelsernes nr. samt av hvilken grund og med hvilket stemmetal de blev forkastet. Ogsaa forfaldsanmeldelser, som er godkjendt mot protest eller under dissens inden valgstyret, bokføres paa lignende maate.

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

28 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Cathrine Elise Vauvert ved testamente av 27 mai 1905 oprettede »Skibsreder Louis Vauvert og hustru Cathrine Vauverts legat til Porsgrunds lutherske sykehus« samt paa de under 30 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

28 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Cathrine Elise Vauvert ved testamente av 27 mai 1905 oprettede »Skibsreder Louis Vauvert og hustru Cathrine Vauverts legat til østre Porsgrunds kirke« samt paa de under 30 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

28 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Socialdepartementet — paa det av fru Cathrine Elise Vauvert ved testamente av 27 mai 1905 oprettede »Skibsreder Louis Vauvert og hustru Cathrine Vauverts legat til vestre Porsgrunds kirke« samt paa de under 30 april 1918 utfærdigede statutter for dette legat.

29 juni. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919.

Post 1.

I budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 svares stempelavgift til statskassen av de i lov om stemplet papir av 9 august 1839 § 2 og i tillægslove av 11 april 1885 § 8, jfr. lov av 24 juni 1915 nr. 3, 17 mars 1902 § 1, 8 juni 1907 § 4, 26 juni 1914, 24 juni 1915 nr. 4 § 1, 9 juni 1916 nr. 4 § 1 og 18 juli 1917 nr. 2 § 1 omhandlede dokumenter samt av dokumenter, omhandlet i andre love, som pligter den for visse nummer i tariffen for stempelpapir opførte avgift, efter følgende satser:

a. av veksler:

kr. 0,10	naar paalydendet er				indtil kr.	200
- 0,20	—»—	over kr.	200	— -	400
- 0,30	—»—	— -	400	— -	600
- 0,40	—»—	— -	600	— -	800
- 0,50	—»—	— -	800	— -	1000
- 0,60	—»—	— -	1000	— -	1200
- 0,70	—»—	— -	1200	— -	1400

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

[1]) Se St.prp. nr. 1, indtægtsbudgettets hovedp. XI, kap. 1, tit. 10 og 11; utgiftsbudgettets hovedp. XI, kap. 3. St.prp. nr. 11. Indst. S. nr. 44. St.tid. s. 1988—1990.

kr. 0,80 naar paalydendet er over kr. 1400 indtil kr. 1600 29 juni.
- 0,90 —»— — - 1600 — - 1800
- 1,00 —»— — - 1800 — - 2000

og, naar paalydendet er større, kr. 0,50 yderligere for hvert 1000 kroner eller del derav;

b. av vekselobligationer, hvis paalydende beløp er over kr. 5 000,00:
kr. 3,00 naar paalydendet er indtil kr. 6 000,00
» 3,50 —»— over kr. 6 000,00 indtil kr. 7 000,00
og, naar paalydendet er større, kr. 0,50 yderligere for hvert 1 000 kroner eller del derav;

c. av firmaanmeldelser fra indenlandsk aktieselskap eller kommanditaktieselskap:
kr. 1,00 for hvert 100 kroner eller del derav, som aktiekapitalen utgjør;

d. av forsikringskontrakter (policer):
1. av kontrakter om transport- og sjøforsikring for varer og gjenstande, derunder skibe, med undtagelse av kontrakter, hvorved forsikring overtages mot krigsfare av den ved lov av 21 august 1914, jfr. lov av 16 juli 1915, oprettede gjensidige krigsforsikring for norske fartøier og av A/S Norsk Varekrigsforsikring:
Kr. 0,10 av hvert 1 000 kroner eller del derav, som forsikringen lyder paa, naar den gjælder en bestemt transport eller reise eller en tid av indtil 6 maaneder, og ellers kr. 0,20 for hvert 1 000 kroner eller del derav, som forsikringen lyder paa;
2. av kontrakter om andre arter forsikringer med undtagelse av livsforsikring, ulykkesforsikring, brandforsikring og husdyrforsikring:
kr. 0,10 av hver kontrakt;

e. av slutsedler ved omsætning:
1. av aktier:
kr. 0,50 naar paalydendet er indtil kr. 100
- 1,00 naar paalydendet er over kr. 100 — - 200
- 1,50 —»— — - 200 — - 300
- 2,00 —»— — - 300 — - 400
- 3,00 —»— — - 400 — - 600
- 4,00 —»— — - 600 — - 800
- 5,00 —»— — - 800 — - 1000
- 6,00 —»— — - 1000 — - 1200
- 8,00 —»— — - 1200 — - 1600
- 10,00 —»— — - 1600 — - 2000

og, naar paalydendet er større, kr. 5,00 yderligere for hvert 1000 kroner eller del derav;

29 juni. 2. av obligationer:

kr.	0,05	naar paalydendet er			indtil kr.		100
-	0,10	naar paalydendet er	over kr.	100	—	-	200
-	0,15	—»—	— -	200	—	-	300
-	0,20	—»—	— -	300	—	-	400
-	0,25	—»—	— -	400	—	-	500
-	0,50	—»—	— -	500	—	-	1000
-	0,75	—»—	— -	1000	—	-	1500
-	1,00	—»—	— -	1500	—	-	2000
-	1,25	—»—	— -	2000	—	-	2500
-	1,50	—»—	— -	2500	—	-	3000

og, naar paalydendet er større, kr. 0,50 yderligere for hvert 1000 kroner eller del derav;

f. av kvitteringer ved salg av ædle stener og perler samt smykker av ædle metaller:

kr. 10,00, naar værdien er fra kr. 300,00 til kr. 350,00, og kr. 5,00 yderligere for hvert værdibeløp av kr. 50,00 eller del derav;

g. av dokumenter angaaende overdragelse av fast eiendom eller bruksret over fast eiendom eller staaende ydelse av fast eiendom samt av dokumenter, som pligter den for visse nummer i stempelpapirtariffen opførte avgift, efter følgende

tarif for stempelpapir:

Nr.	1 til kr.	0,50	for dokument med paalydende av indtil	kr.	50		
-	2 —	1,00	for dokument med paalydende av over	kr.	50	indtil kr.	100
-	3 —	1,50	—»—		100	—	150
-	4 —	2,50	—»—		150	—	250
-	5 —	5,00	—»—		250	—	500
-	6 —	10,00	—»—		500	—	1000
-	7 —	15,00	—»—		1000	—	1500
-	8 —	20,00	—»—		1500	—	2000
	9 —	25,00	—»—		2000	—	2500
-	10 —	30,00	—»—		2500	—	3000
-	11 —	35,00	—»—		3000	—	3500
-	12 —	40,00	—»—		3500	—	4000
-	13 —	45,00	—»—		4000	—	4500
-	14 —	50,00	—»—		4500	—	5000
-	15 —	55,00	—»—		5000	—	5500
-	16 —	60,00	—»—		5500	—	6000
-	17 —	65,00	—»—		6000	—	6500
-	18 —	70,00	—»—		6500	—	7000
-	19 —	75,00	—»—		7000	—	7500

Nr. 20 til kr. 80,00 for dokument med paalydende av over kr. 7500 indtil kr. 8000 — 29 juni.

- 21	—	85,00	—»—	8000	—	8500	
- 22	—	90,00	—»—	8500	—	9000	
- 23	—	95,00	—»—	9000	—	9500	
- 24	—	100,00	—»—	9500	—	10000	
- 25	—	110,00	—»—	10000	—	11000	
- 26	—	120,00	—»—	11000	—	12000	
- 27	—	130,00	—»—	12000	—	13000	
- 28	—	140,00	—»—	13000	—	14000	
- 29	—	150,00	—»—	14000	—	15000	
- 30	—	160,00	—»—	15000	—	16000	
- 31	—	170,00	—»—	16000	—	17000	
- 32	—	180,00	—»—	17000	—	18000	
- 33	—	190,00	—»—	18000	—	19000	
- 34	—	200,00	—»—	19000	—	20000	
- 35	—	215,00	—»—	20000	—	21500	
- 36	—	230,00	—»—	21500	—	23000	
- 37	—	245,00	—»—	23000	—	24500	
- 38	—	260,00	—»—	24500	—	26000	
- 39	—	275,00	—»—	26000	—	27500	
- 40	—	290,00	—»—	27500	—	29000	
- 41	—	305,00	—»—	29000	—	30500	
- 42	—	320,00	—»—	30500	—	32000	
- 43	—	340,00	—»—	32000	—	34000	
- 44	—	360,00	—»—	34000	—	36000	
- 45	—	380.00	—»—	36000	—	38000	
- 46	—	400.00	—»—	38000	—	40000	
- 47	—	420.00	—»—	40000	—	42000	
- 48	—	440.00	—»—	42000	—	44000	
- 49	—	465.00	—»—	44000	—	46500	
- 50	—	490.00	—»—	46500	—	49000	
- 51	—	515.00	—»—	49000	—	51500	
- 52	—	540.00	—»—	51500	—	54000	
- 53	—	570.00	—»—	54000	—	57000	
- 54	—	600.00	—»—	57000	—	60000	
- 55	—	630.00	—»—	60000	—	63000	
- 56	—	660.00	—»—	63000	—	66000	
- 57	—	695.00	—»—	66000	—	69500	
- 58	—	730.00	—»—	69500	—	73000	
- 59	—	765.00	—»—	73000	—	76500	
- 60	—	800.00	—»—	76500	—	80000	
- 61	—	840.00	—»—	80000	—	84000	
- 62	—	880.00	—»—	84000	—	88000	
- 63	—	920.00	—»—	88000	—	92000	
- 64	—	960.00	—»—	92000	—	96000	

29 juni. Nr. 65 til kr. 1000.00 for dokument med paalydende av over kr. 96000 indtil kr. 100000

- 66	—	1060.00	—»—	100000	—	106000
- 67	—	1120,00	—»—	106000	—	112000
- 68	—	1180.00	—»—	112000	—	118000
- 69	—	1240.00	—»—	118000	—	124000
- 70	—	1300.00	—»—	124000	—	130000
- 71	—	1360.00	—»—	130000	—	136000
- 72	—	1420.00	—»—	136000	—	142000
- 73	—	1480.00	—»—	142000	—	148000
- 74	—	1540.00	—»—	148000	—	154000
- 75	—	1600.00	—»—	154000	—	160000
- 76	—	1680.00	—»—	160000	—	168000
- 77	—	1760.00	—»—	168000	—	176000
- 78	—	1840.00	—»—	176000	—	184000
- 79	—	1920.00	—»—	184000	—	192000
- 80	—	2000.00	—»—	192000	—	200000
- 81	—	2100.00	—»—	200000	—	210000
- 82	—	2200 00	—»—	210000	—	220000
- 83	—	2300.00	—»—	220000	—	230000
- 84	—	2400.00	—»—	230000	—	240000
- 85	—	2500.00	—»—	240000	—	250000
- 86	—	2600.00	—»—	250000	—	260000
- 87	—	2700.00	—»—	260000	—	270000
- 88	—	2800.00	—»—	270000	—	280000
- 89	—	2900.00	—»—	280000	—	290000
- 90	—	3000.00	—»—	290000	—	300000
- 91	—	3100.00	—»—	300000	—	310000
- 92	—	3250.00	—»—	310000	—	325000
- 93	—	3400.00	—»—	325000	—	340000
- 94	—	3550.00	—»—	340000	—	355000
- 95	—	3700.00	—»—	355000	—	370000
- 96	—	3850.00	—»—	370000	—	385000
- 97	—	4000.00	—»—	385000	—	400000
- 98	—	4200.00	—»—	400000	—	420000
- 99	—	4400.00	—»—	420000	—	440000
- 100	—	4650.00	—»—	440000	—	465000
- 101	—	4900.00	—»—	465000	—	490000
- 102	—	5150 00	—»—	490000	—	515000
- 103	—	5400.00	—»—	515000	—	540000
- 104	—	5700.00	—»—	540000	—	570000
- 105	—	6000.00	—»—	570000	—	600000
- 106	—	6300.00	—»—	600000	—	630000
- 107	—	6600.00	—»—	630000	—	660000
- 108	—	6950.00	—»—	660000	—	695000
- 109	—	7300.00	—»—	695000	—	730000

Nr. 110 til kr.	7650.00	for dokument med paa-			29 juni
		lydende av over kr.	730000	indtil kr. 765000	
- 111 —	8000.00	—»—	765000	— 800000	
- 112 —	8400.00	—»—	800000	— 840000	
- 113 —	8800.00	—»—	840000	— 880000	
- 114 —	9200.00	—»—	880000	— 920000	
115 —	9600.00	—»—	920000	— 960000	
- 116 —	10000.00	—»—	960000	— 1000000	
- 117 —	10500.00	—»—	1000000	— 1050000	
- 118 —	11000.00	—»—	1050000	— 1100000	

og saa fremdeles kr. 500,00 for hvert antal av kr. 50 000,00, som summen er høiere end kr. 1 100 000,00.

Post 2.

I samme budgettermin erlægges stempelavgift til statskassen av spillekort med kr. 0,70 for hvert spil.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) om midlertidig avgift til statskassen av skibstonnage for budgetaaret 1918—19. 29 juni

I budgetaaret 1918—19 skal der overensstemmende med lov av 23 februar 1916 om midlertidig avgift av skibstonnage til statskassen svares følgende avgift av saadan tonnage:

1. for dampfartøier — de i post 2 omhandlede fartøier undtat — kr. 1,50 pr. ton pr. maaned;
2. for dampfartøier, som gaar i fast rute- eller linjefart mellem Norge og utlandet, og som eies av vedkommende selskap eller rederi, kr. 1,00 pr. ton pr. maaned;
3. for seilfartøier kr. 0,50 pr. ton pr. maaned.

Avgiften kan av Kongen helt eller delvis midlertidig nedsættes eller ophæves.

Kongelig kundgjørelse*)[2]) om avgift til statskassen av sirup, som anvendes til tilvirkning av drops. 29 juni.

For tidsrummet 1 juli 1918 til 30 juni 1919 erlægges til statskassen en avgift av 16 øre pr. kg. av sirup, som anvendes til tilvirkning av drops.

Kongelig kundgjørelse*)[3]) om toldavgifter fra 1 juli 1918. 29 juni.

I.

De den 30 juni 1918 gjældende bestemmelser om toldavgifter**) skal fremdeles være gjældende fra 1 juli 1918 med følgende forandringer:

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.
[1]) Se St.prp. nr. 126. Indst. S. nr. 208. St.tid. s. 1988—1990.
[2]) Se St.prp. nr. 69. Indst. S. nr. 199. St.tid. s. 2070.
[3]) Se St.prp. nr. 5. Indst. S. XII. St.tid. s. 2099—2127.
**) Indtat i Lovtid. 1ste avd. for 1916 nr. 40 (s. 427).

29 juni. A. Indledende bestemmelser.

§ 8. Oplæggelsesavgift betales for varer, som er henlagt paa toldvæsenets pakhus, dersom de ved ett og samme toldsted henligger over 10 dage, regnet, forsaavidt angaar sjøverts indførte varer, fra den dag, vedkommende fartøi begynder at losse. For 10 dage eller derunder betales intet. For hver dag varerne henligger længere paa pakhuset, betales kr. 0,30 for hver kubikmeter av varen med dens emballage. Den mindste avgift for varer, som paa én gang uttages, er kr. 0,40. Kan toldopsynet i givet tilfælde attestere, at varerne ikke har henligget paa toldpakhuset over 10 dage, beregnes ingen avgift.

For varer, der forblir henliggende paa toldvæsenets brygger eller aapne pladser efter utløpet av en i hvert enkelt tilfælde av toldinspektionen nærmere bestemt frist, inden hvilken varerne er forlangt fjernet, blir oplæggelsesavgift likeledes at erlægge med samme beløp som ovennævnt, men for hver dag fra fartøiets første losningsdag til toldboden indtil varernes avhentning.

B. Tarif for indførselstolden og for tara.

Fyrstikker:

1. av voks, stearin eller lignende materiale 1 kg. kr. 0,30—kr. 0,30
2. av andet materiale.. .. .. » 0,15— » 0,20

Fyrtøi, alle slags, fortoldes som materialet i arbeide.

Grønsaker:

Anm. For budgetterminen 1918—1919 kan Kongen paa de nærmere betingelser, som av ham fastsættes, bestemme, at der ikke opkræves told av friske og tørrede grønsaker. Forsaavidt saadan bestemmelse træffes, kan Kongen likeledes bestemme, at der av indførte grønsaker, som ikke er avsat til forbruk, skal erlægges told, naar det fastsættes, at told av grønsaker atter blir at opkræve.

Kornvarer:

Anm. 3. For budgetterminen 1918—1919 kan Kongen paa de nærmere betingelser, som av ham fastsættes, bestemme, at der ikke opkræves told av de under »Kornvarer» nævnte varer, med undtagelse av malt, samt av sækker, hvori disse varer indføres. Forsaavidt saadan bestemmelse træffes, kan Kongen likeledes bestemme, at der av indførte kornvarer, som ikke er avsat til forbruk, skal erlægges told, naar det fastsættes, at told av indførte kornvarer med sækker atter blir at opkræve.

Papir og pap samt arbeider derav: 2. Trykpapir etc.

Anm. For budgetterminen 1918—1919 kan Finans- og Tolddepartementet paa de nærmere betingelser, som av dette

fastsættes, tilstaa tilbakebetaling av told eller toldfrihet for avispapir, som er indført til bruk for norske aviser. 29 juni.

Poteter:

Anm. For budgetterminen 1918—1919 kan Kongen paa de nærmere betingelser, som av ham fastsættes, bestemme, at der ikke opkræves told av raa poteter. Forsaavidt saadan bestemmelse træffes, kan Kongen likeledes bestemme, at der av indførte beholdninger av poteter, som ikke er avsat til forbruk, skal erlægges told, naar det fastsættes, at told av indførte raa poteter atter blir at opkræve.

Ris:

Anm. For budgetterminen 1918—1919 kan Kongen paa de nærmere betingelser, som av ham fastsættes, bestemme, at der ikke opkræves told av ris (tariffens: Ris 1, 2 og 3). Forsaavidt saadan bestemmelse træffes, kan Kongen likeledes bestemme, at der av indført ris, som ikke er avsat til forbruk, skal erlægges told, naar det fastsættes, at told av indført ris atter blir at opkræve.

Vogner, kjærrer og slæder:

1. vogner til jernbaner og sporveier; motorvogner, alle slags, og dræsiner .. .. a. v. 12 pct. 18 pct.

Anm. 1. Motorvogner, bestemt til rutetrafik, med sittepladser for over 4 passagerer, og lasteautomobiler, skikket til krigsbruk, kan av Finans- og Tolddepartementet paa de nærmere betingelser, som dette maatte opstille, tillates indført mot en told av 5 pct. a. v.

Anm. 2. For budgetterminen 1918—1919 kan Finans- og Tolddepartementet paa de nærmere betingelser, som av dette fastsættes, tilstaa toldfrihet for elektriske automobiler.

II.

Fra den tid og saalænge Kongen bestemmer, erlægges tolden for følgende i tariffen opførte varer med efternævnte beløp:

Madrasser etc. Utpolstrede eller overstoppede møbler og utpolstrede eller overstoppede dele dertil, ved hvilke snekkerarbeidet ikke er det væsentlige — av værdien 25 procent.

For den tid, denne toldsats er gjældende, blir der for disse varer ikke at opkræve det i anmerkningen under artiklen »Madrasser etc.« bestemte tillæg for betræk av silke eller av silke i forbindelse med andre materialer.

Træ og trævarer: 9, møbelsnekkerarbeide samt dele derav:

29 juni. a. av pæretræ, jakaranda, valnøttræ og mahogni samt andre utenlandske træsorter, saavel som dermed finert, likeledes uten hensyn til træarten, egte eller uegte forgyldt.

1. bord, sofaer og stoler ustoppede, samt konsoler og rammer til speil av mindst 1 meters høide — av værdien 25 pct.
2. andet — av værdien 25 pct.

For den tid, disse toldsatser er gjældende, blir der for »Trævarer 9 a« ikke at opkræve det i tariffens betsemmelser under »Træ og trævarer 9, møbelsnekkerarbeide« fastsatte tillæg for »møbler med betræk«.

Denne Stortingets beslutning bringes herved i utøvelse, idet den i post II omhandlede beslutning bestemmes at skulle træde i kraft fra 1 juli 1918.

29 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. I henhold til den givne bemyndigelse i de vedtagne anmerkninger under »Grønsaker«, »Kornvarer«, »Poteter« og »Ris« i forannævnte kundgjørelse bestemmes, at der fra og med 1 juli 1918 og indtil videre, dog ikke længer end til 30 juni 1919, ikke skal opkræves told av de i tariffen under »Grønsaker«, »Kornvarer« — med undtagelse av malt —, under »Poteter, raa« og under »Ris 1, 2 og 3« nævnte vareslags samt sækker, hvori kornvarer indføres.
2. Den i post 1 omhandlede toldfrihet tilstaaes alene paa betingelse av, at der av de beholdninger av disse toldfrit indførte varer, som forefindes paa lager, naar tolden paa disse artikler igjen træder i kraft, blir at svare tarifmæssig told efter derom av Finans- og Tolddepartementet trufne nærmere bestemmelser, saafremt beholdningene utgjør:

for grønsaker av de forskjellige poster	500 kg.
» hvete..	10 000 »
» hvetemel..	5 000 »
» poteter	10 000 »
» ris av de forskjellige poster	2 000 »

29 juni. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Etne herred, Søndre Bergenhus amt, den 4 juni 1918 vedtagne beslutning til politivedtægter for herredet.

---

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.
**) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor politivedtægtene er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av Fredrikstads bystyre i møte 23 mai 1918 fattede beslutning om et tillæg til § 27, næstsidste passus, i sundhetsforskriftene, approbert ved kongelige resolutioner av 1 april 1910 og 24 mai 1918. 29 juni.

Tillægget er saalydende:

»Det er under enhver omstændighet forbudt at tilsætte stoffe, som av helseraadet er betegnet som værende av nævnte beskaffenhet.«

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, andet led, fastsættes følgende indskrænkning med hensyn til motorvognkjøring paa hovedveien langs Engersjøen i Trysil og Engerdals herreder, Hedemarkens amt: 29 juni.

Paa hovedveien langs Engersjøen maa indtil videre kjørehastigheten for motorvogner ikke overstige 15 kilometer i timen.

Foranstaaende bestemmelse gjælder ikke tohjulede motorcykler og trehjulede motorcykler, som er indrettet alene for én person.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til § 5 i de ved kongelig resolution av 24 mai 1918 fastsatte betingelser for Velmundens regulering fastsættes som gjældende indtil videre reglement (i to alternativer) for reguleringsdammenes manøvrering. 29 juni.

Kongelig resolution***), hvorved der bl. a. fastsættes som gjældende indtil videre henholdsvis for fuldstændig og for provisorisk regulering manøvreringsreglementer for Rødungen i Numedalslaagens vasdrag. 29 juni.

Kongelig resolution, hvorved der foretages forandringer i det ved kongelig resolution av 29 august 1908 utfærdigede »Reglement for anbringelse av Universitetets kapitaler«. 29 juni.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 1 i lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896 meddeles stadfæstelse paa et fremlagt utkast til statutter for Høilands Guttehjem, Minde. 29 juni.

---

*) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

**) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor reglementet er indtat.

***) Bekjendtgj. 2 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor manøvreringsreglementene er indtat.

29 juni. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. Der meddeles approbation paa Justisdepartementets kjøp av Norges Banks eiendom Sandstad, g.nr. 56, br.nr. 1 av skyld mark 6,75 i Fillan tinglag, Søndre Trondhjems amt, til embedsgaard for sorenskriveren i Hitra sorenskriveri for kr. 25 000,00 + omkostninger.
2. — — — — —
3. Proprieteten til den nye embedsgaard forbeholdes Oplysningsvæsenets Fond.
4. — — — — —

29 juni. **Kongelig resolution**[1]), hvorved i medhold av lov om utførelsen av de offentlige lægeforretninger av 26 juli 1912 bestemmes:

1. At Namdalseids herred utskilles fra Klinga lægedistrikt fra den tid, Socialdepartementet bestemmer.
2. At der oprettes følgende distriktslægestillinger:

I Akershus amt:

Nittedal, omfattende Nittedals herred, med aarlig grundløn kr. 2 000,00.

I Hedemarkens amt:

Ringsaker, omfattende Ringsaker herred, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

Nes, omfattende Nes herred, med aarlig grundløn kr. 2 000,00.

Vang, omfattende herredene Vang og Furnes, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

Løten, omfattende Løtens herred, med aarlig grundløn kr. 2 000,00.

Romedal, omfattende Romedals herred, med aarlig grundløn kr. 2 000,00.

Stange, omfattende Stange herred, med aarlig grundløn kr. 2 000,00.

I Kristians amt:

Sel og Heidal, omfattende herredene Sel og Heidal, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

I Jarlsberg og Larviks amt:

Skoger, omfattende Skoger herred, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

---

[1]) Se St.prp. nr. 95. Indst. S. nr. 181. St.tid. s. 1921—1924.

I Nedenes amt: 29 juni.

Dyvaag, omfattende herredene Dyvaag og Flosta, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

I Søndre Bergenhus amt:

Kvam, omfattende Kvams herred, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

I Søndre Trondhjems amt:

Rennebu, omfattende Rennebu herred, med aarlig grundløn kr. 3 500.00.

I Nordre Trondhjems amt:

Beitstad, omfattende herredene Beitstad, Malm og Namdalseid, med aarlig grundløn kr. 3 000,00.

I Nordlands amt:

Brønnøy, omfattende Brønnøy herred, med aarlig grundløn kr. 3 500,00.

Ankenes, omfattende Ankenes herred, med aarlig grundløn kr. 3 500,00, og

Hadsel, omfattende Hadsel herred, med aarlig grundløn kr. 3 500,00.

3. At der oprettes et amtslægeembede for Hedemarkens amt med aarlig løn kr. 2 700,00 og med kontorholdsgodtgjørelse indtil videre kr. 900,00 aarlig.
4. At oprettelsen av foran nævnte stillinger træder i kraft fra den tid, Socialdepartementet bestemmer.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av Moss bystyres beslutnig i møte den 27 december 1917 angaaende fast aarsløn for feiermesteren sammesteds. 29 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling 23 mars 1918 vedtagne forandring i § 19 a i den ved kongelig resolution av 17 oktober 1908, kfr. resolutioner av 28 oktober 1911 og 3 december 1914, approberte plan for Vinger gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger, — dog med en enkelt forandring. 29 juni.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation som gjældende indtil videre paa den i generalforsamling 2 april 1918 vedtagne forandring i § 2 i den ved kongelig resolution av 17 april 1914 approberte plan for Kvikne Brandforsikringsforening. 29 juni.

29 juni. **Stortingsbeslutning** [1]) angaaende løn for endel tjenestemænd under Forsvarsdepartementet.

Beslutningen er saalydende:

I.

Fra 1 juli 1918 fastsættes følgende lønninger for nedennævnte tjenestemænd:

A. Hæren.

Generalfelttøimesteren og vaabeninspektøren for hærens flyvevæsen og luftforsvar . . . . . med alderstillæg som officer.	kr.	7 800,00
Direktører ved Raufoss patronfabrik og krudtverk samt Kongsberg vaabenfabrik . . . . . + fri bolig, lys og brænde (uten alderstillæg).	-	8 000,00
Chefen for ingeniørvaabnets tekniske ingeniørstab og for fortifikations- og bygningsavdelingen, fæstningsartilleriets minedirektør, fæstningsartilleriets signalkonsulent og kanonkontroløren . . med alderstillæg som officer.	-	6 800,00
Direktøren for hærens flyvemaskinfabrik . . . . med 2 alderstillæg à kr. 500,00 efter 3 og 6 aar samt fri bolig, lys og brænde.	-	6 000,00
Underdirektører ved Raufoss patronfabrik og krudtverk og Kongsberg vaabenfabrik . . . . . med 2 alderstillæg à kr. 500,00 efter 3 og 6 aar samt fri bolig, lys og brænde.	-	6 000,00
Kontorchefen ved ingeniørvaabnets fortifikations- og bygningsavdeling . . . . . med alderstillæg som officer.	-	5 800,00
Kapteinen ved generalfelttøimesterens stab . . . . med alderstillæg som officer.	-	5 200,00
Kontrolofficeren ved hærens flyvemaskinfabrik og chefen for hærens flyvevæsens skoler . . . . med alderstillæg som officer samt fri bolig. Hertil kommer flyvertillæg indtil kr. 1 800,00. For civile eller ulønnede officerer i disse stillinger fastsættes 4 alderstillæg à kr. 250,00 efter 2, 4, 6 og 8 aar.	-	4 500,00
Adjutanten ved generalfelttøimesterens stab . . . med alderstillæg som officer.	-	3 400,00
Artillerikonstruktørene ved feltartilleriet og fæstningsartilleriet samt assistenten ved kanonkontrollen, teknisk tillæg	-	2 400,00
Tegnere ved feltartilleriets og fæstningsartilleriets konstruktionskontorer . . . . . med 4 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4, 6 og 8 aar.	-	3 800,00
Fyrverkere ved Raufoss patronfabrik og krudtverk, fyrverkere ved hovedarsenalet, verksmestertillæg	-	600,00

[1]) Se St.prp. nr. 21. Indst. S. L. St.tid. s. 2142—2166.

Regiments-(fæstnings-)intendanter	kr.	4 500,00	29 juni.
med alderstillæg som officerer.			
Generalintendanten	-	7 800,00	
med alderstillæg som officer.			
Intendanturens garnisonerende løitnanter, tillæg	-	600,00	
Fanejunkere og kommandersersjanter ved generalintendanturen og distriktsintendanturene	-	2 400,00	
med alderstillæg som underofficerer.			
Forvalterne ved proviantmagasinene i Bergen, Kristiansand og Sjøveien	-	3 200,00	
med alderstillæg som før*).			
Assistenten ved proviantmagasinet i Kristiania	-	2 800,00	
med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4 og 6 aars tjeneste i stillingen.			
Assistentene ved proviantmagasinene i Trondhjem, Bergen, Kristiansand og Sjøveien	-	2 200,00	
med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4 og 6 aars tjeneste i stillingen.			
Fuldmægtig ved generalintendanturen, Johan Sætrang	-	4 000,00	
uten alderstillæg.			
Vaktmestre ved generalintendanturen, Akershus fæstning og krigsskolen	-	1 600,00	
med 3 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3, 6 og 9 aar samt fri bolig, lys og brænde samt en tjenestedragt aarlig.			
Sanitetsforvalteren	-	4 500,00	
med alderstillæg som før**).			
Krigsadvokaten i Kristiania	-	2 800,00	
Krigsadvokaten ved 1ste—5te division	-	2 600,00	
Krigsadvokaten ved 6te division	-	3 000,00	
Krigsdommerne utenfor Kristiania	-	800,00	

Departementet bemyndiges til at anvende kr. 1 800,00 til bestridelse av utgifter ved retsvæsenet som tillæg til godtgjørelse for den tjenestemand, der nu fungerer i generaladvokatstillingen.

Alderstillæggene for de ved divisionsmusikkorpsene ansatte underofficerer regnes fra det fyldte 24de aar, forsaavidt vedkommende ikke allerede fra et tidligere tidspunkt maatte ha opnaadd ansættelse som fastlønnet underofficer.

B. Marinen.

Chefen for 1ste sjømilitære distriktskommando	kr.	7 800,00
Artilleridirektøren	-	7 800,00
Minedirektøren	-	7 800,00
Chefen for marinens flyvevæsen	-	7 800,00
Overintendanten	-	7 800,00
Chefen for marinens sanitet	-	7 800,00
Direktøren for flyvebaatfabrikken	-	7 000,00

*) 3 tillæg à kr. 200,00 efter 2, 4 og 6 aars tjeneste i stillingen.
**) 2 tillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aars tjeneste.

29 juni. Kontrolofficeren ved flyvebaatfabriken . . . . . kr. 5 200,00
+ flyvertillæg kr. 1 800,00.
Chefen for marinens flyverskoler . . . . . - 5 200,00
+ flyvertillæg kr. 1 800,00.
Chefen for marinens flyvebaatstationer . . . . . - 3 700,00
Samtlige ovennævnte officerer tilstaaes vanlige alderstillæg for officerer.
Bestyreren av marinens bygningsvæsen, tillæg . . - 2 400,00
Docenter ved sjøkrigsskolen . . . . . - 5 000,00
med 3 alderstillæg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 aar.
Intendanturkorpsets kapteiner og premierløitnanter tilstaaes under tjenstgjøring ved intendanturens avdelinger iland et tjenestetillæg, der bringer lønningen op til:
for kapteiner . . . . . kr. 5 200,00
for premierløitnanter . . . . - 3 800,00
Alderstillæg som for officerer.
Undermekanikere ved flyvevæsenet . . . . . - 1 600,00
med flyvertillæg kr. 1,00 pr. dag.
Mekanikere ved flyvevæsenet . . . . . - 2 400,00
med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4 og 6 aar samt flyvertillæg kr. 200,00 pr. aar.
Overmekanikker ved flyvevæsenet . . . . . - 2 800,00
med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4 og 6 aar samt flyvertillæg kr. 600,00 pr. aar.
Marinens musikanter tilstaaes alderstillæg paa kr. 144,00 med 4 aars mellemrum. Optjente alderstillæg — ialt 6 — bibeholdes ved oprykning til underofficer.

II.

III.

29 juni. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til en politimester:

Et utenlandsk vinfirma agtet at træffe avtale med en norsk handelsmand om, at denne mot en fast aarlig løn skulde bestyre firmaets vinlager i en by i Norge og fra dette efter ordre fra firmaet tappe og videresende vin til norske vinhandlere. Kundene skulde henvende sig til det utenlandske firma, hvor betalingen blev erlagt, og hvorfra varene blev faktureret. Der vilde bare bli spørsmaal om at formidle vin til handlende, som selv har ret til vinsalg, og vinen vilde ikke bli sendt i mindre partier end 50 flasker (40 liter).

Departementet uttaler som sin mening, at en saadan ordning ikke kan antages at være lovlig.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Buskerud amt: 2 juli.

En leilighet var bortleid for en viss leiesum, da husleieregulering blev innført i kommunen, men blir senere overtatt av eieren eller stående ledig. I anledning herav spurte vedkommende husleienevnds formann, om eieren, naar leiligheten senere påny bortleies, uten nevndens samtykke kunde kreve høiere leie enn den, som gjaldt ved den forrige bortleie.

Departementet uttalte, at spørsmålet hørte under domstolene, men at departementet for sitt vedkommende antok, at det måtte besvares benektende.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Søndre Trondhjems amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes: 2 juli.

At der fra Indre Hevne jordmordistrikt i Søndre Trondhjems amt utskilles et nyt distrikt, omfattende Vinje sogn og Eide skolekreds av Hevne herred.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tilleggslover, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av kokt linolje. 2 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av gårdbruker Mathias Dæhlin ved testamente av 8 februar 1910 oprettede »M. Dæhlins legat til Christen Grimeruds guttehjem i Stange« samt på de under 12 desember 1917 utfærdigede statutter for dette legatt. 3 juli.

Lov **) [1] indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1899. 5 juli. Nr. 1.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 skal herefter lyde:

§ 19. Undervisningen i folkeskolen skal henlægges til fuldstændige lærerposter med mindst 24 skoleuker aarlig enten særskilt for en enkelt av skolens avdelinger eller for begge.

Undervisningstid, der ikke kan henlægges til nogen av de fuldstændige lærerposter, kan overdrages hjælpelærere

*) Bekjentgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.
**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
[1]) St.besl. 4 juli. Se Ot. prp. nr. 9. Innst. O. XII. Dok. nr. 51 for 1917; nr. 9, 16 og 26 for 1918 med tillegg. St.tid., forh. i Ot. s. 802 — 879, 982—983; i Lt. s. 154—202, 218.

5 juli. Nr. 1.

(§ 30). Dog skal der intet være til hinder for, at der ogsaa utenfor dette tilfælde oprettes hjælpelærerpost, naar posten samtidig tillægges undervisning i fortsættelsesskolen med tilsammen mindst 24 ukers undervisning.

Som lærere i sang, legemsøvelser, huslig økonomi, tegning og haandarbeide kan anvendes timelærere.

Lærer eller lærerinde i fuldstændig lærerpost, som i henhold til § 33 blir paalagt at overta bestyrelsen av eller tilsynet med en eller flere av et herreds folkeskoler, skal faa sin undervisningstid forkortet med det antal timer, som antages at maatte medgaa til bestyrelsen eller tilsynet. Forkortelsen maa mindst utgjøre 1 time om dagen. Bestyreren eller den tilsynshavende tilkommer som saadan en særlig godtgjørelse, der blir at utrede av kommunekassen med et beløp, som mindst maa utgjøre:

For skoler med indtil	100	elever	kr. 200,00
—»—	150	—	» 250,00
—»—	200	—	» 300,00
—»—	250	—	» 350,00
—»—	300	—	» 400,00
For skoler med høiere elevantal			» 500,00

§ 20.

1. For hvert amt fastsætter amtstinget lavmaal av løn for de i fuldstændige lærerposter ansatte lærere. Lavmaalet maa være mindst kr. 50,00 pr. skoleuke for de i anden avdeling ansatte lærere og forholdsvis for lærere i smaaskolen (36 timer i skolens anden avdeling og 30 timer i smaaskolen). Dog skal den aarlige løn, iberegnet det i denne paragraf post 2 omhandlede amtstillæg, ikke for nogen fuldstændig lærerpost være mindre end kr. 1 750,00 i skolens anden avdeling og kr. 1 425,00 i smaaskolen, naar posten indehaves av lærer med fuldstændig lærerutdannelse.
2. Likeledes fastsætter amtstinget for hver av de 2 nævnte grupper av fuldstændige lærerposter samt for lærerposter med mindst 24 uker (à mindst 30 ukentlige timer) aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelseskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led) eller i arbeidsskole (§ 46, h) et amtstillæg og 4 alderstillæg. Amtstillægget er et lønsbidrag til alle lærere i fuldstændig post med fuldstændig lærerutdannelse uten hensyn til tjenestetid; alderstillæggene opnaaes efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste. Desuten kan amtstinget bestemme, at der til enkelte poster knyttes et ekstraordinært amtstillæg, som skal være av samme størrelse som det ordinære og tilfalde postens

5 juli. Nr. 1.

indehaver uten hensyn til tjenestetid. Amtstingets beslutning herom maa fattes for bestemte tidsrum ad gangen og trænger overtilsynets godkjendelse.

3. Tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost i by, ved fortsættelsesskole i by, ved abnormskole, eksamensberettiget middelskole, amts- eller folkehøiskole eller anden ungdomsskole, ved eksamensberettiget lærerskole, ved tvangsskole og skolehjem i post med mindst 24 uker (à mindst 30 ukentlige timer) aarlig undervisning blir at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Tjeneste i nogen av de under led 2 og 3 nævnte poster med mindre antal aarlige undervisningsuker end 24 (à mindst 30 ukentlige timer) regnes for en tilsvarende brøkdel av et tjenesteaar.

4. Ogsaa tjeneste ved andre skoler end de ovenfor nævnte skal der være adgang til at medregne til opnaaelse av alderstillæg, naar arbeidet ved vedkommende skole kan sidestilles med arbeidet ved folkeskolen. Hvorvidt og i hvilken utstrækning tjeneste ved saadanne skoler blir at medregne, avgjøres av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Tjenestetid som midlertidig ansat eller vikarierende lærer i fuldstændig lærerpost i mindst 4 uker i træk blir at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Er der i en kommune antat saakaldte faste vikarer, blir hele deres tjenestetid i saadan stilling at medregne.

5. Lærer, som gjør tjeneste i en post, som berettiger til alderstillæg, kan av skolestyret meddeles permission i indtil 3 maaneder med ret til at faa permissionstiden medregnet til opnaaelse av alderstillæg og med ret til at oppebære alderstillæg i permissionstiden. Gjælder permissionen længere tid end 3 maaneder, kræves overtilsynets samtykke, forat læreren i permissionstiden skal faa optjene og oppebære allerede optjent alderstillæg.

6. For poster i smaaskolen skal amtstillægget og hvert alderstillæg utgjøre mindst kr. 175,00. For de øvrige poster, som berettiger dertil, skal hvert tillæg utgjøre mindst kr. 250,00. Alderstillæggene beregnes fra den efter det fyldte 3dje, 6te, 9de og 12te tjenesteaar næst paafølgende 1 januar eller 1 juli.

7. Amtsskolestyret har i anledning herav at indhente overtilsynets uttalelse om saken og gjennem amtmanden at forelægge den for amtstinget. Dettes beslutning meddeles overtilsynet. Finder dette noget derved at erindre, har det med amtsskolestyrets fornyede betænkning at la saken forelægge til endelig avgjørelse i nyt møte av amtstinget.

5 juli. Nr. 1.

Ved forandring av de fastsatte lønningslavmaal eller alderstillæggenes beløp forholdes paa samme maate som ved den første fastsættelse.

§ 24. Til enhver fuldstændig lærerpost skal være knyttet bolig, som for poster i 2den avdeling skal bestaa av mindst 3 værelser og kjøkken, og for poster i smaaskolen av mindst 2 værelser og kjøkken, til hver bolig skal høre kjelder og nødvendige ytre rum.

Denne bestemmelse skal være gjennemført i løpet av 10 aar. Undtagelse herfra kan ske med Kirkedepartementets samtykke. Indtil gjennemførelsen er skedd, blir der av kommunen for avsavn av bolig at yde en godtgjørelse, som for poster i 2den avdeling maa utgjøre mindst kr. 300,oo og for poster i smaaskolen mindst kr. 200,oo aarlig. Hvor husværdien er høi, f. eks. i bylignende strøk og i industricentrer, kan ovennævnte beløp av amtsskolestyret med Kirkedepartementets godkjendelse forhøies, dog ikke over kr. 400,oo for poster i 2den avdeling og kr. 250,oo for poster i 1ste avdeling.

Hvorvidt bestemmelsen i 1ste led skal faa anvendelse paa lærerboliger, opført efter gjældende regler før denne lovs ikrafttræden, avgjøres av amtsskolestyret.

Desuten skal der i det mindste til en av lærerne i fuldstændig post skaffes hosliggende jordvei av saadan størrelse, at derpaa kan fødes mindst 2 kjør og en have anlægges.

Er lærerpost forbundet med en kirkesangerstilling, kan bestemmelsen om lærerjord med bolig ansees opfyldt ved den klokkergaard, som haves eller skaffes, saafremt den opfylder de betingelser, som foran er opstillet for disse.

Kan læreren ikke paa denne maate erholde jordvei, avgives hertil en passende del av bygselledig benefisert eller statens gods, hvis kjøpesum bestemmes paa samme maate som ved deslike eiendommes salg underhaanden til leilændinger. Kjøpesummen og de lærerjorden paaheftede jorddrotlige rettigheter utredes av vedkommende herredskasse.

Skulde den fornødne jord ikke kunne anskaffes paa ovenanførte maate, tilveiebringes samme ved kjøp av andet jordegods eller i fornødent fald ved leie, i hvilket tilfælde den aarlige leiesum utredes av herredskassen.

De for skolejorden eller klokkergaard, som træder istedenfor samme, fornødne uthus og gjærder skaffes av herredet. Vedlikeholdelsen av gjærder og uthus kan paabindes læreren.

Dersom ovennævnte bestemmelse om jordveien i noget herred findes at medføre uforholdsmæssige bekostninger, kan der efter andragende fra herredsstyret av Kongen bestemmes, at der fra samme gjøres undtagelse, mot at der tillægges en av de fuldstændige lærerposter en tilsvarende avsavnsgodtgjørelse av herredet.

5 juli. Nr. 1.

Ønsker et herred at skaffe flere lærere jordvei, skal det ha adgang til at faa avgit prestegaardsjord samt til at faa kjøpt bygselledig benefisert eller statens gods, saaledes som i denne paragrafs fjerde passus bestemt.

Ingen nedsættelse maa finde sted i den en lærerpost tillagte løn i anledning av, at der er eller blir skaffet jordvei eller bolig eller begge dele til bruk for postens indehaver.

Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for, at der for bruken av skolejord, som er eller maatte bli anskaffet foruten den, som ethvert herred efter nærværende paragrafs 1ste led pligter at skaffe, betinges en bestemt aarlig efter forholdene ansat billig avgift. Paa saadan frivillig anskaffet skolejord, som maatte være erhvervet før 1 januar 1909, kan dog avgift kun lægges med Kirke- og Undervisningsdepartementets samtykke. Paa skolejord, som frivillig er anskaffet efter 1 januar 1909, og til hvis anskaffelse bidrag er ydet av amtsskolekassen, er adgangen til at lægge avgift og dennes størrelse avhængig av amtstingets bestemmelse. Denne avgift maa dog ikke overstige 4 procent av det beløp, som kommunen eller kredsen av egne midler har anvendt til eiendommens anskaffelse og til opførelse av fornødne uthus og gjærder.

§ 36. Lærer kan forlange den optjente ukeløn utbetalt ved hver maaneds utgang. Optjent alderstillæg utbetales halvaarlig ved utgangen av hvert aars juni og december maaned.

Der tilkommer en avdød lærers efterlatte: løn, pension eller ventepenger for 1 maaned efter dødsfaldet (for grundlønnens vedkommende regnes 1 maaned lik 4 uker).

§ 38.

1. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen og ved den tvungne fortsættelsesskole (§ 5) ansatte lærere erholder ethvert herred ved hvert halvaars utgang av statskassen et beløp, som svarer til mindst 50 hundrededele av den utredede lærerløn for den i henhold til § 5 meddelte undervisning. Bidraget beregnes dog, forsaavidt folkeskolens lærere angaar, ikke i noget tilfælde av en høiere ukeløn end kr. 50,00 i folkeskolens 2den avdeling og forholdsvis i smaaskolen. I Finmarkens amt kan bidraget beregnes av ukeløn indtil kr. 56,00 og kr. 45.00, henholdsvis i 2den avdeling og i smaaskolen.
2. Endvidere erholder ethvert herred av statskassen bidrag, som til lærernes avlønning, til sine utgifter ved barns indlogering paa skolestedet (§ 17, 3dje led) og til de utgifter, som herredet pligter at utrede til lærernes vikarkasser, hvor saadanne er eller blir oprettet av herredet (§ 33).
3. For herreder, hvis bæreevne er ringe, forhøies statskassens bidrag med indtil 35 hundrededele. Intet herred kan dog

5 juli. Nr. 1.

faa saa stort bidrag, at utgiftene til herredets folkeskole og den tvungne fortsættelsesskole blir mindre, end de var det sidste aar, før denne lovbestemmelse traadte i kraft. Ved avgjørelsen av statsbidragets størrelse for det enkelte herred kan der ogsaa tages hensyn til herredets offervillighet i det hele likeoverfor sin folkeskole.

4. Til forhøiet statsbidrag bevilges for hver budgettermin et beløp, som svarer til 20 hundrededele av den sum, som fremkommer, naar man regner, at alle herreder oppebærer et statsbidrag av 50 hundrededele av de foran i nærværende §'s 1ste og 2det led omhandlede utgifter.

Av dette beløp blir, saalænge denne lovs bestemmelser om minimumsskoletiden er gjældende, kr. 200 000,00 at tilstaa herredene til dækkelse av de økede utgifter ved alderstillæggenes forhøielse.

Kirke- og Undervisningsdepartementet avgjør, efter at ha indhentet amtstingenes erklæringer, hvilke herreder er berettiget til forhøiet statsbidrag, og hvor stort dette for hvert enkelt herred skal være.

De lovbestemte alderstillæg (§ 20) utredes av amtsskolekassen.

Til fortsættelsesskolen (§ 1) blir i tilfælde at utrede bidrag av amtsskolekassen efter de i § 46 indholdte forskrifter.

Hvad der foruten disse bidrag og andre indtægter, som maatte være herredets folkeskoler tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter, utredes, forsaavidt ikke i denne lov anderledes bestemmes, av herredskassen efter bevilgning av herredsstyret.

§ 45.

1. For hvert amt skal der være en amtsskolekasse, dannet ved bevilgning av amtskassen og bidrag av offentlige midler, beregnet som følger:

2. Naar et amtsting til amtsskolekassen bevilger et beløp, som svarer til mindst 8 øre for hver av amtets landdistrikts indbyggere efter sidste folketælling, skal vedkommende amtsskolekasse være berettiget til av offentlige midler at erholde det tredobbelte og for Tromsø og Finmarkens amter det firedobbelte av det bevilgede beløp, saafremt dette ikke overstiger, hvad der svarer til 15 øre for hver indbygger. Bevilges et større beløp av amtskassen, skal amtsskolekassen endvidere erholde det dobbelte og Tromsø og Finmarkens amter det tredobbelte herav av offentlige midler, saafremt det dertil fornødne av Stortinget er bevilget.

3. Derhos skal amtsskolekassen til bestridelse av utgiftene ved amtstillægget og 3dje og 4de alderstillæg efter 9 og 12 aars tjeneste og til et eventuelt ekstraordinært amtstillæg (§ 20,2) av offentlige midler erholde et bidrag svarende til kr. 60,oo for hvert saadant tillæg i smaaskolen og til kr. 100,oo for hvert saadant tillæg i folkeskolens anden avdeling og i fortsættelsesskolen. 5 juli. Nr. 1.

§ 79. Den grund, som er nødvendig for anlæg av en folkeskole eller en fortsættelsesskole og for vei til samme samt for anskaffelse av den lovbefalte lærerjord (§ 24, 4de led) og for tomt til lærerbolig og jord til skolehave kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst, som blir at avholde efter forskriftene i lov om veivæsenet av 21 juni 1912.

Ønsker en kommune at skaffe flere av sine lærere jord, skal Kongen paa andragende fra herredsstyret ha adgang til at bestemme, at ogsaa den nødvendige jord hertil i mangel av mindelig overenskomst avgives efter takst som foran nævnt.

Til hver lærer kan dog ikke kræves avgit mer end, hvad der vilde være tilstrækkelig til den lovbefalte lærerjord, likesom der heller ikke i almindelighet hertil skal være adgang til at faa avstaat andet end udyrket, men dyrkbar jord.

II.

Lærere, som vil opnaa de lønninger, denne lov fastsætter, maa finde sig i at bli medlem av Statens Pensionskasse og i at fratræde ved den aldergrænse, som matte bli fastsat for ham, samt i tilfælde at uttræde av kommunal pensionskasse.

Enhver lærer har krav paa av kommunen at faa saa stor lønsforbedring, at han ikke ved at tilpligtes indskud i Statens Pensionskasse faar lavere nettoløn, end han har efter det hittil gjældende regulativ.

III.

Denne lov træder i kraft fra 1 juli 1918.

Lov *)[1] indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen i kjøpstæderne av 26 juni 1889. 5 juli. Nr. 2.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen i kjøpstæderne av 26 juni 1889 skal lyde som følger:

---

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

[1]) St.besl. 4 juli. Se Ot. prp. nr. 12. Innst. O. XIII. Dok. nr. 26 med tillegg. St.tid., forh. i Ot. s. 880—902 (909), 983—984; i Lt. s. 203—213, 218—219.

5 juli. Nr. 2.

§ 15. Som bidrag til avlønning av de fuldstændige lærerposter (§§ 23 og 24) og til inspektørstillinger (§ 44) erholder enhver kjøpstad ved hvert halvaars utgang av statskassen 35 hundrededele av den utredede grundløn, dog ikke av, hvad grundlønnen maatte overstige kr. 2 600,oo aarlig for poster paa 36 timer om uken og forholdsvis mindre for poster med et færre antal timer, samt ⅔ av de utredede alderstillæg, dog ikke av, hvad alderstillæggene maatte overstige kr. 1 250,oo for lærere med et timetal av 36 om uken og forholdsvis for lærere med et mindre antal timer. I Finmarkens amt kan statsbidrag beregnes av en aarlig grundløn av indtil kr. 3 000,oo og av alderstillæg indtil kr. 1 400,oo for lærere med et timetal av 36 om uken og forholdsvis for lærere med et færre antal timer.

I byer i Tromsø stift vil desuten vanlig statsbidrag som til alderstillæg bli ydet av et ekstraordinært tillæg, som kan tilstaaes lærerne uten hensyn til tjenestetid.

Som bidrag til løn for timelærerposter og for timeundervisning (§ 21, jfr. § 27), og som bidrag til de ved fortsættelsesskolen og ved tvangsskolen ansatte lærere erholder enhver kjøpstad ved hvert halvaars utgang av statskassen 35 hundrededele av den utredede lærerløn.

Statskassens bidrag til lærerlønnen forhøies for kommuner, hvis bæreevne er ringe, indtil 50 pct. av den utredede grundløn inden de for denne ovenfor fastsatte grænser.

Vedkommende regjeringsdepartement avgjør, hvilke kommuner er berettiget til forhøiet statsbidrag, og hvor stort dette for hver enkelt kommune skal være.

Ved avgjørelsen av statsbidragets størrelse for hver enkelt kommune kan der ogsaa tages hensyn til kommunens offervillighet i det hele likeoverfor sin folkeskole.

Til lærernes vikarkasse ydes ved hvert aars utgang et bidrag av 2/10 av vikarkassens utgifter.

Statskassen utreder ¼ av kommunens utgifter til den i foregaaende paragraf omhandlede tandpleie.

Desuten utreder staten ⅓ av kommunens utgifter til elevenes forsyning med læsebøker samt skrive- og tegnesaker.

Hvad der foruten det i nærværende paragraf omhandlede bidrag og andre indtægter, som maatte være folkeskolen tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens utgifter, utredes av bykassen efter bevilgning av kommunebestyrelsen.

§ 21. Undervisningen i folkeskolen skal henlægges til fuldstændige lærerposter, der med de i § 30 omhandlede undtagelser holdes fast besat.

Dog kan lærerposter, hvortil der alene er henlagt undervisning i sang, legemsøvelser, huslig økonomi, tegning og

haandarbeide, indrettes som timelærererposter. Derhos kan timeundervisning anvendes, forsaavidt det ved en skole ledige timetal er for litet til en fuldstændig lærerpost. 5 juli. Nr. 2.

Lærer eller lærerinde i fuldstændig lærerpost, som i henhold til § 33 blir paalagt at overta bestyrelsen av eller tilsynet med en eller flere av en kjøpstads folkeskoler, skal faa sin undervisningstid forkortet med det antal timer, som antages at maatte medgaa til bestyrelsen eller tilsynet. Forkortelsen maa mindst utgjøre 1 time om dagen.

Bestyreren eller den tilsynshavende tilkommer som saadan en særlig godtgjørelse, der blir at utrede av kommunekassen med et beløp, som mindst maa utgjøre:

For skoler med indtil	100	elever	kr.	200,00
—»— —	150	—	»	250,00
—»— —	200	—	»	300,00
—»— —	250	—	»	350,00
—»— —	300	—	»	400,00
—»— med høiere elevantal			»	500,00

§ 22. Som lærere i folkeskolen kan ansættes mænd eller kvinder. Dog skal ved enhver folkeskole være mindst én mandlig og én kvindelig lærer.

§ 24. Den i § 23 omhandlede vedtægt skal fastsætte:

a. Det ukentlige timetal, som skal kunne tillægges fuldstændig lærerpost. Det maa ikke være mindre end 24 og ikke overstige 36.

b. Grundløn for de fuldstændige lærerposter. Den maa mindst utgjøre kr. 2 600,00 aarlig for poster med 36 ukentlige undervisningstimer og forholdsvis mindre for poster med et færre antal timer.

c. Alderstillæggenes størrelse.

De alderstillæg (tillæg), hvortil staten yder bidrag efter § 15, skal utgjøre mindst kr. 250,00 for lærere med et timetal av 36 pr. uke og forholdsvis mindre for poster med et færre antal timer. Alderstillæggene opnaaes efter 3, 6, 9, 12 og 15 aars tjeneste.

Tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost paa landet, i lærerpost ved fortsættelsesskolen og folkeskolen paa landet med tilsammen mindst 24 uker à mindst 30 ukentlige timer samt i lærerposter med mindst samme læsetid ved fortsættelsesskole paa land og i by, ved abnormskole, eksamensberettiget middelskole, amts- eller folkehøiskole eller anden ungdomsskole, ved eksamensberettiget lærerskole, ved tvangsskole og skolehjem blir at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Tjeneste i nogen av de nævnte poster med mindre antal aarlige undervisningsuker end 24

5 juli. Nr. 2.

(à mindst 30 ukentlige timer) regnes for en tilsvarende brøkdel av et tjenesteaar.

Tjenestetid som midlertidig ansat eller vikarierende lærer i fuldstændig lærerpost i mindst 4 uker i træk blir at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Er der i en kommune antat saakaldte faste vikarer, blir hele deres tjenestetid i saadan stilling at medregne.

Alderstillæggene beregnes fra den efter det fyldte 3dje, 6te, 9de, 12te eller 15de tjenesteaar næstpaafølgende 1 januar eller 1 juli.

Ogsaa tjeneste ved andre skoler end de ovenfor nævnte skal der være adgang til at medregne til opnaaelse av alderstillæg, naar arbeidet ved vedkommende skole kan sidestilles med arbeidet ved folkeskolen. Hvorvidt og i hvilken utstrækning tjeneste ved saadanne skoler blir at medregne, avgjøres av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Lærer, som gjør tjeneste i en post, som berettiger til alderstillæg, kan av skolestyret meddeles permission i indtil 3 maaneder med ret til at faa permissionstiden medregnet til opnaaelse av alderstillæg og med ret til at oppebære alderstillæg i permissionstiden. Gjælder permissionen længere tid end 3 maaneder, kræves overtilsynets samtykke, forat læreren i permissionstiden skal faa optjene og oppebære allerede optjent alderstillæg.

d. Størrelsen av det husleiebidrag, som blir at tillægge fuldstændig lærerpost, forsaavidt der ikke er tillagt posten fri bolig. Boligen maa for lærere med familie være paa mindst 3 værelser og kjøkken, for andre lærere paa mindst 2 værelser og kjøkken. Til begge slags boliger desuten kjelder og nødvendige ytre rum. Husleiebidraget maa for lærere med familie mindst utgjøre kr. 400,00, for andre lærere kr. 250,00.

e. Størrelsen av den godtgjørelse, som tilkommer en skoles bestyrer eller tilsynshavende (§ 21).

f. Hvorledes der skal forholdes med godtgjørelse til vikar, naar lærer har sygdomsforfald. Herom kan der træffes særskilte bestemmelser for mænd og kvinder.

Lønnen for sommerferien fordeles mellem fratrædende og tiltrædende lærer saaledes, at den fratrædende oppebærer lønnen for juli, den tiltrædende for august. Lærer, som slutter ved sommerferiens begyndelse, maa fratræde ved utgangen av juli.

Dersom en kommune tilstaar lærere over 60 og lærerinder over 55 aar nedsættelse i deres ukentlige læsetid med bibehold av fuld løn, yder staten bidrag til deres avlønning som til lærere med fuld læsetid.

§ 36. Lærer kan forlange den optjente løn utbetalt ved hver maaneds utgang. 5 juli. Nr. 2.

Der tilkommer en avdød lærers efterlatte løn, pension eller ventepenger for 1 maaned efter dødsfaldet.

II.

Lærer, som vil opnaa de lønninger, denne lov fastsætter, maa finde sig i at bli medlem av Statens Pensionskasse og i at fratræde ved den aldersgrænse, som maatte bli fastsat for ham, samt i tilfælde at uttræde av kommunal pensionskasse.

Enhver lærer har krav paa av kommunen at faa mindst saa stor lønsforbedring, at han ikke ved at tilpligtes indskud i Statens Pensionskasse faar lavere nettoløn, end han har efter det hittil gjældende regulativ.

III.

Denne lov træder i kraft fra 1 juli 1918.

Kongelig kunngjørelse *)[1]) om skatt til statskassen på luksus for budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919. 5 juli.

For budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 erlegges skatt til statskassen av motorvogner og lystfartøier samt av inngangspenger til forlystelsessteder efter følgende regler:

A. For motorvogner og lystfartøier erlegges:
2 av hundre, når verdien ikke overstiger kr. 5 000,00.
3 av hundre, når verdien er over kr. 5 000,00 til og med kr. 10 000,00.
4 av hundre, når verdien overstiger dette beløp.

B. Av inngangspenger til forlystelsessteder erlegges:
10 av hundrede av inngangspengenes samlede beløp.

Kongelig kunngjørelse *)[2]) om avgifter i budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 ved utførsel av fisk og fiskevarer, som tilhører utlendinger. 5 juli.

I.

For budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919 blir, overensstemmende med lov av 14 mars 1916 om avgifter ved utførsel av fisk og fiskevarer, som tilhører utlendinger, å opkreve avgifter hos de mellemmenn, som melder til utførsel fisk eller fiskevarer, som er innkjøpt her i riket av eller for regning av personer, som er bosatt i utlandet, eller utenlandske selskaper — efter følgende satser:

---

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
[1]) Se St. prp. nr. 22. Innst. S. nr. 175. St.tid. s. 2070.
[2]) Se St. prp. nr. 150. Innst. S. nr. 218. St.tid. s. 2178—2179.

5 juli. Fersk fisk undtagen steinbit og blåkveite kr. 1,50 pr. 100 kg.
Saltet fisk (også letsaltet) undtagen steinbit
og blåkveite . . . . . » 1,25 » —
Klippfisk . . . . . » 1,00 » —
Tørfisk . . . . . » 1,50 » —
Rogn, fersk, iset . . . . . » 2,00 » hl.
Rogn, saltet . . . . . » 2,00 » »
Levertran, alle sorter . . . . . » 2,00 » 100 kg.
Lever, rå . . . . . » 2,00 » —
Saltet sild (også lettsaltet) . . . . . » 1,50 » tønde
Lettsaltet sild, som utføres i kasser . . » 1,00 » hl.
Fersk sild, alle slags . . . . . » 1,00 » »
Saltet brisling og musse . . . . . » 2,50 » tønde
Ansjos og krydret sild . . . . . » 5,00 » »
Fersk makrell . . . . . » 1,00 » hl.
Saltet makrell . . . . . » 3,00 » tønde

II.

Kongen kan nedsette eller helt opheve alle i post I nevnte avgifter eller enkelte av dem.

5 juli. **Tillegg til plakat***) av 1 februar 1908 om regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel.

I kraft av lov av 22 mai 1902 om den almindelige straffelovs ikrafttreden, dens § 15 siste passus, bestemmes herved, at § 1 i de ved kongelig plakat av 1 februar 1908 fastsatte regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel herefter skal lyde således:

§ 1. Når dyr benyttes til befordring av mennesker eller gods, skal det iagttages, at dyret ikke overanstrenges enten ved en så tung belastning, at den står i misforhold til dyrets trekk- eller bæreevne, føret, veiens stigningsforhold eller veilegemets beskaffenhet, eller ved at der kjøres hurtigere enn de nevnte omstendigheter tillater.

Hvor der er grunn til å anta, at dyrenes legemskrefter er nedsatt på grunn av utilstrekkelig eller uhensiktsmessig ernæring, kan politiet påby, at kjøring eller annen benyttelse av dyr som befordringsmiddel alene må ske i skritt — med de av politiet i tilfelle nærmere angivne undtagelser eller tillempninger.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

5 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

I. I henhold til lov om naturfredning av 25 juli 1910 § 1, kfr. lov av 14 juli 1916, skal en sammenvokset furu,

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

som står på eiendommen Høklingen skog — Muslien, gr.nr. 4, br.nr. 5, 6, 9 og 11 i Aasnes herred, Hedemarkens amt, være fredet mot beskadigelse og ødeleggelse. 5 juli.

II. Fredningsbeslutningen blir å kunngjøre ved opslag på fredningsstedet.

III. De utgifter, som vil være forbundet med, at det således fredede tre inngjerdes, tillates utredet av de til uforutsete utgifter i almindelighet bevilgede midler.

Kongelig resolusjon*), hvorved på den fortegnelse over yrker innen hjemmeindustrien, som omhandles i lov av 15 februar 1918 § 8, opføres efternevnte yrker for tilvirkning av bekledningsgjenstander og sømarbeide: 5 juli.

1. Tilvirkning av opsydde arbeidsklær (yttertøi av alle slags).
2. —»— undertøi for arbeidere (sydd).
3. —»— dresser (lagerarbeide).
4. —»— oljeklær.
5. —»— linsøm.
6. —»— skjørter.
7. —»— bluseliv.
8. —»— herreskjorter og stivetøi.
9. —»— korsetter og reformliv.
10. —»— trikotasje.
11. —»— forklær.
12. —»— slips.
13. —»— hansker.
14. —»— hatter og luer.
15. —»— buntmakerarbeide.
16. —»— pelsvarearbeide.
17. —«— broderiarbeide.
18. —»— sekkesøm.
19. —»— flaggsøm.
20. —»— paraplysøm.
21. —»— søm av tobaksposer.
22. —»— søm av dukkeskrotter og andre lekesaker.
23. —»— vevning av tøier til bekledning.
24. —»— buntning av bånd og påsetning av spisser på lisser.

Kongelig resolusjon**), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av bystyret for Kongsberg by i møte den 5 april 1918 besluttede skogvedtekter for byen —, dog med en enkelt forandring. 5 juli.

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor de approberte skogvedtekter er inntatt.

5 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Holum herred, Lister og Mandals amt, i møte den 21 mars 1918 besluttede skogvedtekter for herredet.

5 juli. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av § 5 i lov om innskrenkning i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Otterøy herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 7 mai 1918 besluttede nye skogbrandsregler for herredet.

5 juli. **Kongelig resolusjon*****), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Degernes herred, Smaalenene amt, til 20 ha., og kongelig resolusjon av 11 oktober 1912 om nedsettelse av skogkonsesjonsgrensen for det udelte Rakkestad herred til 100 ha. opheves for Degernes herreds vedkommende.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

5 juli. **Kongelig resolusjon******), hvorved i medhold av lov om ansvar for skade paa bufe ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2net punktum, meddeles approbasjon på de av Ramnes og Hof herredsstyrer i Jarlsberg og Larviks amt og Børseskogn herredsstyre i Søndre Trondhjems amt henholdsvis under 4, 25 og 8 juni 1918 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred påtreffes uten ledsager i beitestrekning i den tid, bufe beiter, kan såvel grunneieren som bufeets eier eller besidder og enhver i strekningen havneberettiget straks la drepe på stedet eller, innen 3 måneder, kreve drept ved politiets foranstaltning.

5 juli. **Kongelig resolusjon†**), hvorved de i møte den 9 mars 1916 vedtatte lover for fellesfløtning i en del av Etna elv — fra dennes møte med Dokka elv og opover til Leppa elv — i Kristians amt approberes i medhold av lov om vassdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjeldende inntil videre.

---

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor skogvedtektene er inntatt.

**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor skogbrandsreglene er inntatt.

***) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

†) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor lovene er inntatt.

Kongelig resolusjon *), hvorved bestemmes: 5 juli.

1. De på generalforsamling i Dokka fellesfløtningsforening den 19 februar 1918 vedtatte nye lover for fellesfløtning i Dokka elv med bivassdrag i Kristians amt approberes i medhold av § 59 i lov om vassdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887.
2. De ved kongelig resolusjon av 15 juli 1907 approberte lover for Dokka elveforening opheves samtidig hermed.

Kongelig resolusjon **), hvorved i medhold av midlertidig 5 juli.
lov av 26 juli 1916 inneholdende tillegg til lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899, jfr. lov av 22 mars 1918 nr. 2, bestemmes, at hjort innen Stemshaug og Aure herreder, Romsdals amt, foruten i den lovbestemte jakttid (fra 15 august til 30 september for kronhjort, fra 15 september til 30 september for koller) skal kunne felles i tiden fra og med 1 til og med 15 oktober 1918 på betingelse av, at kjøttet av de dyr, som felles i tiden fra 30 september til 15 oktober, av jegeren avhendes til vedkommende provianteringsråd mot et vederlag av kr. 1,00 pr. kilo hel vekt (uten skinn og hode) med tillegg av transportomkostninger, dog således, at den samlede godtgjørelse ikke må overstige kr. 1,80 pr. kilo hel vekt.

Såfremt kjøttet overtas av provianteringsrådet, blir det å levere innen vedkommende herred efter provianteringsrådets nærmere bestemmelse.

Den, som handler i strid med denne resolusjon, straffes efter den almindelige borgerlige straffelovs § 339.

Kongelig resolusjon **), hvorved i medhold av lov om 5 juli.
veivesenet av 21 juni 1912 § 66, femte ledd, meddeles stadfestelse på den av Kristians amtsting i møte den 18 mars 1918 fattede beslutning om innførelse av felles veiplakat for amtet.

De ved nevnte beslutning vedtatte regler for bruk av kjøretøier på amtets offentlige veier er sålydende:

§ 1. Til all lasskjøring skal benyttes:

a. Kjerrer og 1-spente firhjulte vogner med minst 7,8 cm. (3″) felgbredde;
b. 2-spente firhjulte vogner med minst 10,4 cm. (4″) felgbredde.

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor lovene er inntatt.

**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

5 juli. Kjerrehjulene skal minst være 90 cm. høie og de firhjulte vogners hjul minst 70 cm. høie. Undtatt fra foranstående regler er avlings innkjørsel i hus, kjøring av vann og seterbruk.

§ 2. Sværere lastevoguer for 3 eller flere hester skal ha minst 12 cm. felgbredde og minst 80 cm. høie hjul.

§ 3. Uten veistyrets tillatelse må ikke transporteres større laster enn 2000 kg. pr. aksel.

§ 4. Disse bestemmelser trer i kraft fra 1 april 1923. Fra samme tid opheves alle tidligere innen amtet gjeldende veiplakater om bruk av hjulredskaper undtagen plakaten av 17 april 1914.

§ 5. Overtredelse av bestemmelsene i nærværende plakat straffes med bøter.

5 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, annet ledd, bestemmes, at den ved kongelig resolusjon av 18 juli 1913 fastsatte innskrenkning for motorvognkjøring på hovedveistrekningene Svorkmo—Bjerkaaker og Støren—Drivstuen, Søndre Trondhjems amt, opheves inntil videre.

5 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, annet ledd, fastsettes følgende med hensyn til motorvognkjøring på hovedveien rundt Hadseløy i Hadsel herred, Nordlands amt:

Kjøring med motorvogn er inntil videre forbudt på hovedveien rundt Hadseløy, forsåvidt angår strekningen Hokland—Melbo—Hadsel kirke, i tiden fra kl. 7 til 9 formiddag og fra kl. $10^1/_2$ formiddag til kl. 12 middag.

Foranstående innskrenkning gjelder ikke tohjulte motorsykler og trehjulte motorsykler, som er innrettet bare for een person.

5 juli. **Kongelig resolusjon****), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbajson på den av Tønsberg bystyre i møte den 7 juni 1918 vedtatte tilleggsbestemmelse til nevnte lovs § 17.

uli. **Kongelig resolusjon*****), hvorved der fastsettes som gjeldende inntil videre reglementer for manøvrering av reguleringsdammene for Selbusjøen, Dragstsjøen, Sørungen og Slindvand.

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor tilleggsbestemmelsen er inntatt.
***) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor reglementene er inntatt.

Kongelig resolusjon*), hvorved der meddeles stadfestelse som gjeldende inntil videre på den av Skjold herredsstyre under 14 desember 1917 og av Stavanger amtsting under 31 januar 1918 vedtatte beslutning om forandring i de ved kongelig resolusjon av 1 mai 1909 fastsatte regler og takster for benyttelse av Skjoldstrømmen sluseanlegg. 5 juli.

Den besluttede forandring går ut på, at avgiftene for passasje av slusen i Skjoldstrømmen forhøies til kr. 1,00 pr. tur for rutegående båter og til kr. 1,00 for hver gjennemgang for andre fartøier.

Kongelig resolusjon*), hvorved i henhold til § 29 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at de ved de kongelige resolusjoner av 21 juli 1916 og 29 juni 1917 fastsatte satser for tonnasjeavgiften i Narvik forblir gjeldende til 30 juni 1919. 5 juli.

Kongelig resolusjon**), hvorved bestemmes: 5 juli.

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til Norge med norske damp- og motorskibe av kull, koks og cinders samt salt fra England.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. I medhold av nevnte lovs § 4 bemyndiges Provianteringsdepartementet til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder konossementer datert efter resolusjonens ikrafttreden. Samtidig opheves de ved kongelig resolusjon av 16 mai 1918 fastsatte maksimalfrakter for kull, koks, cinders samt salt fra England.

Kongelig resolusjon, hvorved bl. a. en fremlagt, av stiftsprovst Gustav Jensen besørget ny utgave av tekstbok for den norske kirke godkjennes til benyttelse ved den offentlige gudstjeneste i rikets menigheter. 5 juli.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på Justisdepartementets kjøp av sorenskriver Engers eiendom, matr. nr. 146 og 371 i Drøbak, samt hans festerett til matr. nr. 373 sammesteds til embedsbolig for sorenskriveren i Follo sorenskriveri for kr. 25 000,00. 5 juli.

Proprieteten til den nye embedsbolig forbeholdes Oplysningsvesenets Fond.

*) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
**) Bekjentgj. 8 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter er inntatt.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

I. Lensmannsdistriktet Haug i Buskerud amt skal herefter skrives Haugsbygd.

II. Lensmannsdistriktet Folda i Nordlands amt skal herefter skrives Folla.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved i medhold av § 13 i lov om oprettelse av ladestedet Svolvær av 15 mars 1918 bestemmes:

1) Førelsen av handelsregisret for ladestedet tilligger fra 1 juli 1918 og indtil videre sorenskriveren i Lofoten.

2) De øvrige magistratsforretninger i ladestedet utføres fra 1 juli 1918 og inntil videre av politimesteren i Lofoten og Vesterålen.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

I. Følgende §§ i de ved kongelig resolusjon av 14 mai 1915 fastsatte regler for utlån mot pant i fast eiendom av midler tilhørende Den Norske Enkekasse og Pensjonskassen for Statens Tjenestemenn forandres til å lyde:

§ 3. Mot pant i eiendom i kjøpstad eller ladested kan utlånes:

a. i kjøpstad med over 50 000 innbyggere inntil $^{6}/_{10}$,
b. i kjøpstad fra 20 000 til 50 000 innbyggere inntil $^{5}/_{10}$,
c. i mindre kjøpstad samt i ladested inntil $^{4}/_{10}$ —

av den sum, for hvilken vedkommende eiendom er verdsatt enten ved skattetakst eller ved en for anledningen optatt verditakst, såfremt skattetakst enten ikke foreligger eller må anses som foreldet

§ 4. Ingen bygning antas som pant, medmindre den er opført på eiendoms- eller arvefestegrunn og er brandforsikret enten i Norges Brandkasse eller i en gjensidig forening for brandforsikring av hus på landet med kongelig approberte vedtekter eller i noget privat norsk brandforsikringsselskap, som er godkjent av kassenes styre på de av det fastsatte villkår

§ 5. På skogbestand må intet utlånes. Heller ikke på bygninger for møllebruk, sagbruk eller fabrikk; dog kan styret gjøre undtagelse for sådanne bygninger, såfremt de uten større utgifter kan innrettes til beboelse eller almindelig forretningsvirksomhet. Ved fastsettelsen av lånebeløpet blir i tilfelle å ta fornødent hensyn til sådanne utgifter.

II. § 4, 1 i den ved kongelig resolusjon av 27 juli 1917 fastsatte plan for Statens Pensionskasse forandres til å lyde:

1. Styret forvalter kassens midler og gjør dem frukt- 5 juli.
bringende:
a. ved utlån mot pant i faste eiendommer efter de utlånsregler, som til enhver tid er gitt av Kongen; inntil videre gjelder for sådanne utlån de regler, som ved kongelig resolusjon av 26 mars og 14 mai 1915 samt 5 juli 1918 er gitt for Den Norske Enkekasse og Pensjonskassen for Statens Tjenestemenn;
b. ved kjøp av hypotekbank-, stats-, kredit-, foreningseller kommuneobligasjoner og aktier i Norges Bank.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av forsik- 5 juli.
ringsloven av 29 juli 1911 § 75 meddeles »Det gjensidige livsforsikringsselskap Glitne« og livsforsikringsaktieselskapene »Hygea« og »Norske Folk« stadfestelse på deres forsikringsvillkår for kollektivforsikringer på skibsbesetninger med krigsrisiko.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om 5 juli.
forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 74 meddeles stadfestelse på det av representantskapet i livsforsikringsselskapet »Norske Forenede« under 12 april 1918 vedtatte bonusreglement for selskapets Andvakeportefølje.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om 5 juli.
forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på den av fellesstyret i »Det norske livsforsikringsselskap Hygea« fattede beslutning om forlengelse av gyldigheten av selskapets bestemmelser om krigsforsikring til utgangen av 1918.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes, at sprengstoffet »Extra-Nobelit« i medhold av § 12, jfr. §§ 7 og 8, i ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 med senere tillegslover tillates befordret med jernbanen som almindelig il- og fraktgods på betingelser, som blir å fastsette av Socialdepartementet. 5 juli.

Kongelig resolusjon, hvorved Hovedbanens direksjon gis 5 juli.
samtykke til midlertidig å foreta takstforhøielser utover de i § 10 i kontrakten om Hovedbanens anlegg angivne maksimumstakster for befordring av reisende og gods i den utstrekning, dette måtte være nødvendig for å innføre ved Hovedbanen sådanne midlertidige takstforhøielser, som er foreslått i Arbeidsdepartementets foredrag av 5 juli 1918.

Kongelig resolusjon, hvorved der for Lillesand-Flaks- 5 juli.
vandsbanen inntil videre fastsettes midlertidig forhøielse av godstakstene overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 5 juli 1918.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved takstene for befordring av reisende med Lierbanen midlertidig forhøies overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 5 juli 1918.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved der for Thamshavnsbanen inntil videre fastsettes midlertidig forhøielse av takstene for befordring av gods og levende dyr overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 5 juli 1918.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av Kristiania bytyres beslutning i møte den 27de juni 1918 angående forhøielse av de ved kongelig resolusjon av 18 september 1909 stadfestede feiertakster for byen.

5 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfestelse på de av Hortens bystyre i møte den 21 mai 1918 vedtatte nye takster og regler for bryggeavgiften i Horten.

Takstene trer i kraft straks og forblir gjeldende inntil videre.

5 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Hamar biskop angående spørsmålet om, hvordan der blir å forholde med hensyn til innførelse i kirkeboken og fødselsregistret, når en mann, der er innført som far til et utenfor egteskap født barn, ved dom blir frikjent eller alene blir kjent bidragspliktig; kfr. lov nr. 3 av 10 april 1915 § 13, 2net ledd.

Departementet uttaler, at når en prest fra bidragsfogden får meddelelse om en sådan dom, har han på vedkommende sted i kirkeboken og fødselsregistret å overstryke (ikke radere ut) barnefarens navn og samtidig i anmerkningsrubrikken å notere domsresultatet. I attester, som på grunnlag av disse protokoller utferdiges for barnet, blir der som følge herav å anmerke, at faren er ukjent.

5 juli. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Buskerud amt i anledning av en brevveksling angående et av sorenskriveren i Ringerike reist spørsmål om forvaltningen av de midler, som er avsatt i dødsboer i henhold til lov nr. 3 av 10 april 1915 § 40.

Justisdepartementet, hvis erklæring var innhentet, har uttalt, at midler som de omhandlede antas å måtte forvaltes av skifterettene, idet midlene, inntil bidragene forfaller til betaling,

tilhører vedkommende bo og i tilfelle kan bli gjenstand for efterutlodning i likhet med andre til uvisse gjeldsforpliktelser avsatte beløp. 5 juli.

Overensstemmende hermed blev der såvidt vites også i regelen forholdt med de midler, som blev avsatt i dødsboer i henhold til lov nr. 4 av 6 juli 1892 § 18.

I henhold hertil meddeler Socialdepartementet, at de omskrevne beløp, som er overført til overformynderiet, igjen blir å tilbakeføre til skifteretten for å forvaltes av denne.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tilleggslover og lov av 6 juli 1917 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av fyrstikker. 5 juli.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tilleggslover og lov av 6 juli 1917 fastsettes maksimalpriser for tauverk m. v. 5 juli.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov 18 august 1914 med tilleggslover, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for sprengstoffet aerolit. 5 juli.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 18 august 1914 med tilleggslover, jfr. lov av 6 juli 1917, fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av denaturert sprit 95/96 %. 6 juli.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Kristiania magistrat: 9 juli.

Magistraten hadde spurt, om kommunestyret i de forskrifter, som det efter lov om kommunal regulering av husleie av 14 desember 1917 § 4, 6 ledd, kan gi om husleienevndens virksomhet, kan bestemme, at nevnden — når det gjelder møblerte leiligheter eller enkelte rum enten alene eller i forbindelse med opvartning, belysning, opvarmning eller kost — kan foreta regulering av leiesummen, uten at nevndens samtlige medlemmer har befaret vedkommende leilighet eller rum.

Departementet antok, at spørsmålet måtte besvares bekreftende; jfr. lovens § 5, 2 ledd.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Martinus Nødsle ved testamente av 12 mai 1909 oprettede »M. Nødsles legat til menighetsdiakonissegjerningen i Stange sogn« samt på de under 24 januar 1918 utferdigede statutter for dette legat. 10 juli.

---

*) Bekjentgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

10 juli. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, utferdiges tilleggsbestemmelser til de under 27de april d. å. fastsatte regler angående kommunenes plikt til å anskaffe og lagre poteter til dekning av befolkningens behov i forbruksaaret 1918—19.

12 juli. Nr. 1. **Lov****)[1]) om boligforholdene[2]).

Kapitel I.

Kommunal regulering av husleie.

§ 1. Naar et kommunestyre[3]) finder, at boligforholdene i kommunen eller deler av kommunen kræver det, kan det beslutte,[4]) at husleien[5]) — herunder indbefattet godtgjørelse for fremleie — skal være undergit regulering[6]) ved en av kommunestyret valgt husleienævnd.[7])

Naar beslutning som nævnt er fattet, kan kommunestyret for leilighet eller rum, som er undergit regulering, videre beslutte:

at leieboerne ikke retsgyldig[8]) kan opsiges[9]) eller, naar leieforholdet efter avtalen ophører uten opsigelse,[10]) tvinges til fraflyttelse uten nævndens samtykke,[11])

at leilighet eller rum, som hittil[12]) har været brukt til beboelse, ikke maa tages i bruk til forretningslokale, saasom til kontor, butik, lager, fabrik, verksted, hotel e. lign. uten nævndens samtykke,[13])

---

*) Bekjentgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.

**) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 42 og 73 (1917). Dok. nr. 53 med tillegg (1917). Innst. O. XXXIX (1917). Innst. O. VIII (1918). Dok. nr. 28 med tillegg. St.tid., forh. i Ot. s. 910—951; i Lt. s 215—218.

[2]) Rundskr. 31 juli 1918.

[3]) Skr. 27 april 1918.

[4]) Jfr. § 24. Telegr. 30 september 1916; skr. 29 november 1916, 16 april 1917.

[5]) Telegr. 15 mai 1918, skr. 15 juni 1918.

[6]) Jfr. §§ 7 og 24.

[7]) Jfr. § 4.

[8]) Skr. 4 juli 1917, punkt 4.

[9]) Skr. 31 mars 1917, telegr. 23 april 1917, skr. 4 juli 1917, punkt 5, 30 april 1918.

[10]) Jfr. § 10, 1 ledd. Skr. 30 september 1916, 16 mai 1917, telegr. 17 september 1917, skr. 27 september 1917.

[11]) Jfr. § 9, 1 ledd. Skr. 13 januar 1917, punkt 2, 22 juni 1918.

[12]) Skr. 1 februar 1917.

[13]) Jfr. § 9, 3 ledd og § 15, nr. 2.

12 juli. Nr. 1.

at leilighet eller rum, som hittil har været brukt til hotel, ikke maa tages i bruk til forretningslokale av anden art uten nævndens samtykke,[1])

at nævnden efter andragende fra leieboeren og fra den tid, som der kan bli lovlig opsagt til,[2]) eller som leieavtalen utløper til, kan samtykke i fremleie helt eller delvis av vedkommende leilighet.[3])

Endelig kan kommunestyret beslutte, at eiendom, som hittil helt eller delvis har været brukt til beboelse, ikke maa nedrives uten nævndens samtykke.[4])

En leieboer kan ikke retsgyldig forpligte sig til at opsi leieforholdet. Avtale om, at ophør av et arbeidsforhold skal medføre ophør av et til dette knyttet leieforhold, er ugyldig.[5]) Det samme gjælder avtale om, at leieavtalen falder bort i tilfælde av, at nævnden forandrer leiesummen, samt enhver anden avtale, hvorved leieboeren fraskriver sig rettigheter, som er hjemlet i denne lov.

Utleierens ret til at hæve leieavtalen i tilfælde av væsentlig misligholdelse[6]) fra leieboerens side er ham forbeholdt.[7]) Bestemmelse i leieavtalen om, at enhver eller en nærmere angit slags misligholdelse skal ansees som væsentlig og medføre leieforholdets ophør uten opsigelse, er ugyldig. Manglende betaling av leien er væsentlig misligholdelse, naar skriftlig paakrav har fundet sted paa eller efter forfaldsdag, og leien ikke er betalt inden otte dager derefter.

§ 2. Kommunestyrets beslutninger efter § 1, 1ste og 2det led, gjælder beboelsesleiligheter[8]) paa indtil tre rum[9]) med eller uten kjøkken (pikeværelse medregnet).

Beslutningene kan utvides til at gjælde ogsaa leiligheter paa flere rum og andre rum end beboelsesrum,[10]) enten i eller uten forbindelse med saadanne.

Endelig kan beslutningene i den utstrækning, som kommunestyret fastsætter, utvides til at gjælde møblerte leiligheter eller enkelte rum enten alene eller i forbindelse med opvartning, belysning, opvarmning eller kost.

§ 3. Kommunestyrets beslutninger efter § 1, 2det led, gjælder ikke i tilfælde av, at det husrum, der spørres om, skal

---

[1]) Jfr. § 9, 4 ledd og § 15, nr. 3.
[2]) Jfr. kansellipl. 20 april 1813.
[3]) Jfr. § 9, 5 ledd.
[4]) Jfr. § 9, 3 ledd og § 15, nr. 4.
[5]) Jfr. § 7, 2 ledd og § 9, 1 ledd, 4 og 5 punktum.
[6]) Skr. 7 februar 1917, 31 oktober 1917.
[7]) Jfr. N. L. 5—13—1. Skr. 5 oktober 1916.
[8]) Skr. 9 november 1916, 22 mai, 27 september og 31 oktober 1917, 25 og 27 mai samt 22 juni 1918.
[9]) Jfr. den alm. bygningslov av 27 juli 1896 (nr. 15) § 33.
[10]) Telegr. 7 juli 1917.

12 juli. Nr. 1.

være til kontor, butik, lager e. lign. til bruk for stat eller kommune, naar saadan bruk er uomgjængelig nødvendig. Dette avgjøres i tilfælde av tvist av vedkommende regjeringsdepartement.[1])

§ 4. Husleienævnden skal være paa tre medlemmer, som vælges for ett aar.[2]) Et av medlemmene opnævnes som formand.[3]) Der vælges samtidig tre varamænd.[4])

Nævndens medlemmer maa være kjendt med bolig- og husleieforhold. Blandt medlemmene skal der være mindst en eier av leiegaard[5]) og en leieboer. Der bør saavidt mulig gives foreninger av huseiere og leieboere anledning til at gi forslag om valg paa de medlemmer av nævnden, som skal være henholdsvis eier av leiegaard og leieboer.

Enhver, som bor i kommunen og ikke har fyldt 60 aar, er pligtig til at motta valg. Den, som har gjort tjeneste i ett aar, kan næste aar undslaa sig for at motta valg.[6])

Nævndens medlemmer kan tilstaaes godtgjørelse av kommunekassen for sit arbeide.

Naar forholdene gjør det ønskelig, kan der vælges flere husleienævnder. Disse kan samarbeide under ledelse av en fælles formand.

Kommunestyret kan gi forskrifter om nævndens virksomhet og herunder fastsætte frister for indsendelse av andragender til nævnden med den virkning, at andragender, som indkommer efter fristen, ikke blir at ta under behandling.[7]) Naar der er valgt flere nævnder, kan kommunestyret derhos gi forskrifter om samarbeidet mellem dem.

Naar eier og leieboer enes om at la tvistemaal, som utspringer av leieforholdet, avgjøre ved voldgift av husleienævnden, pligter denne at overta hvervet som voldgiftsret. Paa behandlingen finder lov om rettergangsmaaten for tvistemaal av 13 august 1915 (nr. 6) §§ 452, 2det og 3dje led, 459, 1ste og 2det led, 460, 461, 463, 1ste punktum, 464, 1ste led, samt 465, 1ste led, anvendelse. Voldgiftsdommen har samme virkning som en retskraftig dom. Paalægger voldgiftsdommen en ydelse eller handling, bør den fastsætte en opfyldelsesfrist efter de regler, som gjælder for domme.

§ 5.[8]) Før nævnden træffer sin avgjørelse, skal saavel hus-

---

[1]) Departementet for Sociale Saker.
[2]) Skr. 13 november 1916.
[3]) Skr. 26 september 1918.
[4]) Skr. 14 februar 1917.
[5]) Skr. 3 juli 1917, 29 juli 1918.
[6]) Jfr. formannskapslov for landet § 10 og for byene § 9, 2 ledd.
[7]) Jfr. § 6, 2 ledd og 5 ledd, 2 og 3 punktum. Skr. 9 januar 1917.
[8]) Skr. 9 juli 1918.

eieren som leieboeren være git anledning til mundtlig eller skriftlig at forklare sig.

Naar nævnden finder det nødvendig til sakens fulde oplysning, kan den ved sin formand eller den, han bemyndiger til det, eller ved politiet hos huseieren og leieboeren i den eiendom, saken gjælder, indhente forklaringer og kræve forevist leieavtaler, forretningsbøker o. lign.[1])

Bor eller opholder vedkommende sig i kommunen, pligter han efter indkaldelse fra nævndens formand med aftens varsel at møte for nævnden.[2])

Nævnden kan hos offentlige og kommunale myndigheter og tjenestemænd kræve de oplysninger, som vedkommende har til raadighet.[3])

§ 6. Naar de fornødne oplysninger er indhentet, skal nævnden træffe sin avgjørelse[4]) med almindelig stemmeflerhet saa snart som efter omstændighetene mulig.

Samtykke til opsigelse eller forhøielse av husleien, som skal ha virkning fra førstkommende flyttedag, maa være git inden det tidspunkt, da leieforholdet efter avtalen skal opsiges.[5]) Ophører leieforholdet til et bestemt tidspunkt uten opsigelse, maa samtykke være git inden tre maaneder før dette tidspunkt, eller — naar der handles om leiligheter, hvor opsigelsesfristen regelmæssig er 14 dager — inden to uker, før leieforholdet efter avtalen skal ophøre.

Avgjørelsen blir snarest mulig i anbefalt brev eller paa anden betryggende maate at meddele vedkommende utleier og leieboer.[6])

Nævnden er bare beslutningsdygtig, naar alle medlemmer er tilstede.

Den kan til enhver tid omgjøre sine beslutninger.[7]) 2det led finder herunder tilsvarende anvendelse.[8]) Hviler nævndens beslutning paa forsætlig urigtige oplysninger fra utleier eller leieboer, kan den omgjøre sin beslutning med virkning som nævnt i 2det led ogsaa paa et senere tidspunkt — dog ikke efterat leieboeren er flyttet i henhold til beslutningen.

Nævndens medlemmer og tjenestemænd er forpligtet til at

---

[1]) Jfr. § 15, nr. 5 og og straffelovens § 166.
[2]) Jfr. § 15, nr. 5.
[3]) Jfr. skattelov for landet av 18 august 1911 (nr. 8) § 66, byskattelovens § 58.
[4]) Skr. 28 januar og 30 april 1918.
[5]) Skr. 9 januar 1917.
[6]) Skr. 3 januar 1918.
[7]) Skr. 27 septembrr 1917.
[8]) Telegr. 11 februar 1918.

12 juli. Nr. 1.

holde hemmelig de drifts- og forretningsforhold, som de gjennem sin virksomhet maatte bli bekjendt med.[1])

§ 7.[2]) Naar kommunestyret har fattet beslutning som nævnt i § 1, 1ste led, jfr. § 2, kan husleie[3]) for leilighet eller rum som angit i beslutningen ikke retsgyldig forhøies[4]) uten nævndens samtykke. Efter klage fra leieboer kan nævnden ogsaa paaby husleie nedsat[5]) fra den tid,[6]) som der kan bli lovlig opsagt til, eller som leieavtalen utløper til.[7]) Kommunestyret kan derhos beslutte, at nævnden kan paaby husleie nedsat fra samme tid, selv om ikke klage foreligger. Endelig kan kommunestyret beslutte, at leien for leilighet eller rum, som hittil ikke har været bortleiet, skal godkjendes av nævnden for at bli retsgyldig.[8])

Svares leien helt eller delvis i arbeidsydelse kan nævnden, dersom ydelsen ophører, fastsætte leien i penger.[9])

Som forhøielse av husleie regnes ogsaa, at der paalægges leieboeren nye økonomiske forpligtelser, saasom: overtagelse av aktier i leiegaard, godtgjørelse for tilladelse til fremleie, for belysning, centralopvarmning, rengjøring, overførelse til leieboeren av pligt til vedlikehold, overtagelse av indbo o. lign.

Naar det gjælder møblerte leiligheter eller enkelte rum enten alene eller i forbindelse med opvartning, belysning, opvarmning eller kost (jfr. § 2, 3dje led), kan kommunestyret beslutte, at forhøielse og første gangs fastsættelse av leien ikke behøver at indbringes for nævnden, men at der skal være adgang for denne til at nedsætte den uten eller efter klage.

Ved avgjørelsen av, om husleie skal godkjendes, tillates forhøiet eller paabydes nedsat, skal nævnden gaa ut fra, hvad den skjønner vilde være rimelig leie under normale forhold, med tillæg for stigning i rentefot og driftsutgifter.[10]) For bygninger, hvis opførelse er paabegyndt efter 1 august 1914, skal der ogsaa[11]) tages hensyn til byggeomkostningene.

---

[1]) Jfr. lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 54 og straffelovens § 123.
[2]) Skr. 8 februar 1917.
[3]) Telegr. 15 mai 1918, skr. 15 juni 1918.
[4]) Skr. 11 mars 1916 (i »Lover, resolusjoner og skrivelser, foranlediget ved krigsforholdene 1914—1916»), 15 mars 1917, 4 juli 1917, punkt 1, 9 september 1918. Retstid. 1917, side 32, 415 og 480.
[5]) Skr. 18 oktober 1916.
[6]) Jfr. Grunnlovens §§ 97 og 105. Retstid. 1918, side 497—503, telegr. 23 juli 1918.
[7]) Jfr. kansellipl. 20 april 1813. Skr. 22 juni 1917.
[8]) Jfr. § 15, nr. 1, skr. 16 desember 1916.
[9]) Jfr. § 1, 4 ledd, 2 punktum.
[10]) Skr. 19 april 1917.
[11]) Skr. 5 juli 1917.

12 juli. Nr. 1.

§ 8. For leilighet og rum, som omfattes av kommunestyrets beslutning efter § 1, 1ste led, jfr. § 2, skal utleieren paa et iøinefaldende og let tilgjængelig sted i vedkommende eiendom holde opslaat opgave over den leie, som betales, med tilføiende om, naar leien blev fastsat, samt hvorvidt og i bekræftende fald naar den har været regulert av nævnden.[1])

Nævnden kan gi nærmere forskrifter om opgavens indretning, og hvor den skal holdes opslaat.

Den, som mottar større husleie, end denne lov hjemler, skal betale tilbake det, som er erlagt for meget.[2])

§ 9. Ved avgjørelsen av, om opsigelse eller leieforholdets ophør[3]) skal tillates eller ikke,[4]) skal nævnden se hen saavel til utleierens som leieboerens forhold. Særlig skal den ta hensyn til, om leieboeren paa rimelige vilkaar kan skaffe sig anden tjenlig og saavidt mulig tilsvarende bolig eller rum.[5]) Samtykke bør dog i almindelighet ikke negtes, naar nævnden finder, at leieforholdet er av mere forbigaaende beskaffenhet og fra begge parters side er forutsat at skulle ophøre, naar den i avtalen fastsatte tid er utløpet.[6]) Det samme gjælder, naar leieboeren bor i sin arbeidsgivers hus, og leieforholdet som følge av arbeidsforholdets ophør skal bortfalde,[7]) samt naar eier, som har erhvervet eiendommen ved arv eller — før husleieregulering blev indført i kommunen — paa anden maate, beviser, at han er husvild og selv trænger leiligheten.[8]) Dog skal der i de tre sidste tilfælder sættes en rimelig frist, før fraflyttelse skal finde sted, likesom nævnden skal paase, at opsigelsen ikke blir benyttet som kampmiddel i arbeidstvist.[9])

Er en leieboer avgaat ved døden, kan gjenlevende ægtefælle,[10]) barn, forældre og søskende, som har bodd sammen med avdøde, og som vil overta leieavtalen med rettigheter og forpligtelser, ikke uten nævndens samtykke opsiges eller tvinges til fraflyttelse fra leilighet eller rum, som omfattes av kommunestyrets beslutning efter § 1, 1ste led, jfr. § 2.[11]) Det samme skal ogsaa gjælde, hvor dødsboet har fortsat leieforholdet.

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 3, 1 ledd.
[2]) Jfr. § 14, 2 ledd og § 15, nr. 1, samt straffeprocesslovens § 3, 1 ledd og kap. 32.
[3]) Jfr. § 10, 1 ledd.
[4]) Jfr. § 1, 2 ledd, 1.
[5]) Skr. 22 september 1916, 20 mars 1917, 22 mars 1918.
[6]) Skr. 30 september 1916.
[7]) Jfr. § 1, 4 ledd, 2. Skr. 24 februar 1917.
[8]) Jfr. N. L. 3—13—1, frdn. 18 oktober 1780, odelslovens § 31. Skr. 26 august 1918.
[9]) Jfr. lov om arbeidstvister av 6 august 1915 (nr. 2), lov om tvungen voldgift i arbeidstvister av 9 juni 1916 (nr. 1).
[10]) Skr. 24 juli 1917.
[11]) Jfr. § 10, 2 ledd.

12 juli. Nr. 1.

Ved avgjørelsen av, om samtykke skal meddeles til, at leilighet eller eiendom, som hittil har været benyttet til beboelse, skal kunne tages i bruk til forretningslokale[1]) eller nedrives,[2]) skal nævnden ta særlig hensyn til den forværrelse av boligforholdene i kommunen, som dette vil medføre. Samtykke bør dog i almindelighet ikke negtes, naar eieren vil ta egen leilighet, som han bebor og har bebodd, før husleieregulering blev indført i kommunen, i bruk til forretningslokale for sig selv.

Ved avgjørelsen av, om samtykke skal meddeles til, at leilighet eller rum, som hittil har været benyttet til hotel, skal kunne tages i bruk til forretningslokale av anden art,[3]) skal nævnden ta særlig hensyn til den forværrelse av hotelforholdene i kommunen, som dette vil medføre.

Samtykke til fremleie som nævnt i § 1[4]) skal nævnden bare gi, naar den skjønner, at leilighetens karakter ikke blir væsentlig forandret. Nævnden kan i anledning av fremleien forhøie leiesummen.

§ 10. I tilfælde av, at leieforholdet efter avtalen ophører uten opsigelse (jfr. § 1, 2det led), kan utleieren i betimelig tid forut kræve nævndens bistand til at bringe paa det rene, om leietageren vil fortsætte leieforholdet eller ikke.

Det samme gjælder, naar gjenlevende egtefælle, barn, forældre og søskende efter § 9, 2det led, har adgang til at overta leieavtalen.

§ 11. Kommunestyret kan beslutte, at husleienævndens avgjørelser efter denne[5]) lov av utleieren og leieboeren kan indankes for en ankenævnd (§ 12) til prøvelse.[6])

Anken, som har opsættende virkning, maa ske skriftlig inden fjorten dager, efterat meddelelse om nævndens beslutning er mottat. Anken fremsættes for husleienævndens formand, der — saafremt ikke nævnden avhjælper det paaankede forhold i henhold til § 6, 5te led — snarest mulig oversender saken til ankenævnden med de nødvendige dokumenter og oplysninger.

---

[1]) Jfr. § 1, 2 ledd, 2.
[2]) Jfr. § 1, 3 ledd.
[3]) Jfr. § 1, 2 ledd, 3.
[4]) Jfr. § 1, 2 ledd, 4.
[5]) Jfr. midlertidig lov om innskrenkning i utlendingers adgang til å opholde sig i visse kommuner av 13 juli 1917 (nr. 3), lov om erhvervelse av vannfald, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 (nr. 16) § 2, nr. 7, 3 ledd i. f, og § 13, nr. 7. 3 ledd i. f., lov om vassdragsreguleringer av s. d. (nr. 17) § 12, nr. 5, 3 ledd i. f, samt midlertidig lov om tvungen innlegning av elektrisk lys av 9 august 1918 (nr. 4) § 2, 3 ledd.
[6]) Jfr. lov om skjøn, ekspropriasjonssaker og odelsløsning av 1 juni 1917 (nr. 1) §§ 33, 2 ledd, 34, 2 ledd, 42, 3 ledd og 44. Skr. 28 februar 1917.

12 juli. Nr. 1.

Paa behandlingen i ankenævden finder bestemmelsene i §§ 5 og 6 tilsvarende anvendelse.

Gaar utfaldet den, som har anket, imot, skal han erstatte kommunekassen utgiftene ved ankenævndens behandling samt betale den anden part de omkostninger, han har hat ved sakens behandling for ankenævnden, medmindre denne finder grund til at frita herfor. Erstatningens og omkostningenes størrelse fastsættes av ankenævnden, som ogsaa med endelig virkning avgjør, hvorvidt utfaldet gaar den, som har anket, imot.

De omkostninger, som ankenævnden paalægger, kan inddrives ved utpantning.

§ 12. Ankenævnden skal bestaa av en formand og fire medlemmer.

Formanden skal i byene — og saavidt mulig ogsaa i bygdene — ha de for underdommere bestemte egenskaper. Formanden opnævnes av amtmanden for ett aar. Der opnævnes samtidig en varamand, som skal ha de for formanden bestemte egenskaper.

Av medlemmene skal to være eiere av leiegaarder og to leieboere. De vælges av kommunestyret for ett aar. Der vælges samtidig fire varamænd.

Bestemmelsene i § 4, 2det led, 1ste og 3dje punktum, samt 3dje—7de led finder tilsvarende anvendelse.

§ 13. Naar en leieboer begjæres utkastet,[1]) og betingelsene for utkastelse er tilstede, skal eksekutionsmyndigheten forkynde[2]) for leieboeren opfordring til at flytte inden én uke med tilkjendegivende om, at han ellers vil bli kastet ut. Er den avtalte leietid utløpet eller lovlig opsigelse git med mindst én ukes frist, kan utkastelsen foretages uten særskilt varsel.[3])

§ 14. Naar kommunestyret har fattet beslutning som nævnt i § 1, 1ste led, jfr. § 2, blir husleieforhøielse[4]) for leilighet og rum, som omfattes av beslutningen, ugyldig, hvis den er foretat i de sidste seks maaneder før kommunestyrets beslutning, og husleienævnden ikke tillater forhøielsen. Dog kan kommunestyret bestemme et senere tidspunkt, fra hvilket forhøielsen blir ugyldig.

Den for meget erlagte leie skal tilbakebetales.[5])

§ 15. Med bøter[6]) eller fængsel indtil tre maaneder straffes:[7])

---

[1]) Jfr. N. L. 6—14—6.
[2]) Jfr. lov om forkyndelse, varsler i civile saker m. v. av 4 juni 1892 (nr. 1) kap. 1.
[3]) Jfr. lov om tvangsfullbyrdelse av 13 august 1915 (nr. 7) § 234, 3 punktum. Skr. 3 oktober 1917, 23 mars og 9 september 1918.
[4]) Telegr. 30 september 1916, skr. 29 november 1916, 16 april 1917.
[5]) Jfr. § 8, 3 ledd og § 15, nr. 1, samt straffeprocesslovens § 3, 1 ledd og kap. 32.
[6]) Jfr. straffelovens § 27.
[7]) Jfr. straffelovens § 40 og § 77.

12 juli. Nr. 1.

1. den, som kræver[1]) eller mottar husleie, som ikke er retsgyldig efter denne lov,[2]) eller medvirker hertil;
2. den, som overtrær beslutning, som kommunestyret har fattet i henhold til § 1, 2det led, eller den herom tidligere gjældende lovgivning (jfr. § 24) om forbud mot bruk av beboelsesleilighet til forretningslokale, eller medvirker hertil;
3. Den, som overtrær beslutning, som kommunestyret har fattet i henhold til § 1, 2det led, eller den herom tidligere gjældende lovgivning (jfr. § 24) om forbud mot bruk av hotel til forretningslokale av anden art, eller medvirker hertil;
4. den, som overtrær beslutning, som kommunestyret har fattet i henhold til § 1, 3dje led, eller den herom tidligere gjældende lovgivning (jfr. § 24) om forbud mot nedrivning, eller medvirker hertil;
5. den, som unddrar sig pligt til forklaring, meddelelse av oplysninger og fremmøte efter § 5;[3])
6. den, som undlater at holde opslaat saadan opgave, som foreskrevet i § 8, 1ste og 2det led, eller medvirker hertil.

Er de forklaringer, som avgives efter § 5, urigtige, kommer straffelovens § 166 til anvendelse.[4])

§ 16. Naar leilighet eller rum, som hittil har været brukt til beboelse, er tat i bruk til forretningslokale uten nævndens samtykke i henhold til § 1, 2det led, jfr. § 9, 3dje led, kan kommunen — i byene efter beslutning av magistrat og formandskap og i bygdene av herredsstyret — kræve bruken av leiligheten eller rummet avstaat mot erstatning for at anvende det til herberge for husvilde.[5])

Det samme gjælder leilighet eller rum, som hittil har været brukt til hotel, og som uten nævndens samtykke i henhold til § 1, 2det led, jfr. § 9, 4de led, er tat i bruk til forretningslokale av anden art.

Avstaaelsen gjælder for det tidsrum, kommunen bestemmer, dog ikke utover 2 aar, fra avstaaelsen har fundet sted. Kommunen kan forinden bringe forholdet til ophør ved opsigelse med 14 dages varsel. Den er pligtig til inden forholdets ophør at bringe rummene saavidt mulig i samme stand, som de var ved avstaaelsen.

---

[1]) Skr. 30 mars 1917.
[2]) Jfr. § 7 og § 14.
[3]) Jfr. lov om domstolene av 13 august 1915 (nr. 5) § 205.
[4]) Jfr. lov om erhvervelse av vannfald, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 (nr. 16) § 24, 4 ledd.
[5]) Jfr. lov om tvungen avståelse av bruksrett til husrum av 25 mai 1917.

12 juli. Nr. 1.

Erstatningen for avstaaelsen fastsættes av husleienævnden overensstemmende med forskriftene i §7, 5te led.

Kommunen er berettiget til — om fornødent ved politiets hjælp — at bli sat i besiddelse av de husrum, som forlanges avstaat i henhold til denne paragraf, selv om erstatning for avstaaelsen endnu ikke er fastsat.

§ 17. Den, som offentlig[1]) utlover belønning til den, der kan skaffe ham eller en anden saadan leilighet eller rum, der omfattes av kommunestyrets beslutning efter § 1, 1ste led, jfr. § 2, eller som medvirker hertil, straffes med bøter.

Paa samme maate straffes den, som kræver eller mottar eller medvirker til at kræve eller motta saadan belønning.

Kapitel II.

Boligformidling.[2])

§ 18. Kommunestyret kan beslutte, at enhver, som paa egne eller andens vegne utleier til beboelse eller forretningsbruk hus, leilighet eller rum, skal være forpligtet til at gi melding om saadan utleie.

Meldingen skal ske inden en viss frist, efterat bygningen er færdig til at tages i bruk, eller ledighet er indtraadt gjennem opsigelse eller paa anden maate. Likesaa skal der inden en viss frist ske melding, naar avtale er sluttet om bortleie. Meldingen skal indeholde saadanne oplysninger, som er nødvendige av hensyn til boligformidlingen, samt for boligtilsyn og boligstatistik.

Kommunestyret kan beslutte, at de oplysninger, meldingen indeholder, skal bekjendtgjøres. Vedkommende utleier kan tilpligtes helt eller delvis at erstatte kommunen de hermed forbundne omkostninger.

Nærmere forskrifter for boligformidlingen gives i kommunal vedtægt, som stadfæstes av Kongen. I vedtægtene bestemmes, hvilke hus, leiligheter og rum boligformidlingen skal omfatte.

Kapitel III.

Byggepligt for arbeidsgivere.[3])

§ 19. Kommunestyret kan beslutte, at der ved anlæg og utvidelse av

---

[1]) Jfr. straffelovens § 7, nr. 2.

[2]) Jfr. lov om tilveiebringelse av opgaver til den offisielle statistik av 25 april 1907 (nr. 2), lov om folkeregistre av 24 juni 1915 (nr. 2) samt skr. 30 juli 1918.

[3]) Jfr. lov om erhvervelse av vannfald, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 (nr. 16) § 2, nr. 7 og § 13, nr. 7, samt lov om vassdragsreguleringer av s. d. (nr. 17) § 12, nr. 5. Skr. 3 oktober 1917.

12 juli. Nr. 1.

industriel bedrift, som gaar ind under lovgivningen om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter,[1])

handelsvirksomhet, som der efter handelsnæringslovgivningen kræves handelsret som kjøbmand til,[2]) og

forsikringsvirksomhet[3])

skal gives melding til kommunen om det antal arbeidere og funktionærer, som virksomheten efter anlægget eller utvidelsen skal sysselsætte.

Pligt til saadan melding skal efter kommunestyrets nærmere bestemmelse gjælde alle virksomheter som nævnt eller bare enkelte av disse eller bare virksomheter over en viss størrelse. Har der fundet sted flere mindre utvidelser, som enkeltvis ikke omfattes av kommunestyrets beslutning om pligt til melding, blir melding dog at gi, naar utvidelsene tilsammen overstiger den grænse, som kommunestyret har sat.

Meldingen skal gives, før anlægget eller utvidelsen er begyndt,[4]) og skal være ledsaget av saadanne oplysninger, som kommunestyret av hensyn til boligforholdene anser nødvendige, saasom opgave over antallet av virksomhetens arbeidere og funktionærer, forslag til, hvorledes boligforholdene agtes ordnet for dem, reguleringsplaner, tegninger og beskrivelser for paatænkt boligbebyggelse m. v.

Kongen kan utvide kommunestyrets beslutningsmyndighet efter denne paragraf til at gjælde ogsaa for andre næringsdrivende end dem, som er nævnt i 1ste led.

§ 20. Naar melding som nævnt i § 19 er indkommet, kan kommunestyret beslutte at andra hos vedkommende regjeringsdepartement om, at der blir paalagt virksomheten byggepligt efter § 21.

Hvis beslutning om andragende ikke er fattet i lovlig kommunestyremøte inden tre maaneder, efterat melding efter § 19 er indkommet til kommunen, er adgangen til at paalægge byggepligt bortfaldt. Naar forholdene gjør det paakrævet, kan Kongen efter andragende fra et kommunestyre bestemme, at fristen, inden hvilken kommunestyret skal ha fattet beslutning om at andra om byggepligt, forlænges indtil seks maaneder.

Forinden andragende som nævnt blir avgjort, skal saken av vedkommende regjeringsdepartement forelægges virksomheten til uttalelse. Uttalelsen skal avgives inden en av departementet fastsat frist og være ledsaget av de oplysninger, som departementet anser nødvendige.

---

[1]) Jfr. lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915, kap. I.

[2]) Jfr. lov om handelsnæring av 16 juli 1907 (nr. 2) § 1.

[3]) Jfr. lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 (nr. 1).

[4]) Jfr. lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 4 samt straffelovens § 339 nr. 2.

§ 21. Naar Kongen finder grund til at frygte for, at anlæg av vedkommende virksomhet eller utvidelse av denne vil medføre boligmangel i kommunen eller deler av den, og virksomhetens forslag til ordning av boligforholdene ikke ansees tilfredsstillende, kan han paalægge virksomheten inden en nærmere fastsat frist at opføre boliger for alle eller en del av virksomhetens arbeidere og funktionærer eller paa anden tilfredsstillende maate gjennem deltagelse i nybygning at sørge for tilstrækkelig og forsvarlig husrum til dem. 12 juli. Nr. 1.

Saadant paalæg kan Kongen i kommuner, som har indført meldepligt efter § 19, gi ogsaa uten andragende fra vedkommende kommunestyre efter § 20, 1ste led, naar der inden den frist, som er fastsat i samme paragrafs 2det led, er søkt om det av kommunestyre i tilgrænsende kommune, og der er grund til at frygte for, at anlægget eller utvidelsen vil medføre boligmangel i denne kommune eller deler av den.

Før andragendet avgjøres, skal saken av vedkommende regjeringsdepartement forelægges til uttalelse for kommunestyret i den kommune, som virksomheten ligger i.

§ 20, 3dje led, finder tilsvarende anvendelse.

§ 22. I forbindelse med utfærdigelse av paalæg efter § 21 kan Kongen eller den, han bemyndiger til det, gi nærmere forskrifter om opførelsen og indretningen av de boliger, det gjælder.

Reglene for boligenes bortleie eller overdragelse til eie til arbeidere og funktionærer godkjendes av Kongen eller den, han bemyndiger til det. Det blir herunder at paase, at leieforholdet ikke kan benyttes som kampmiddel i arbeidstvister.

§ 23. Undlater en virksomhet at efterkomme paalæg som nævnt i § 21, straffes virksomhetens indehaver eller leder med bøter eller fængsel indtil tre maaneder.

Kapitl IV.

Lovens ikrafttræden.

§ 24. Naar et kommunestyre ved denne lovs ikrafttræden har fattet beslutning om kommunal regulering av husleie i henhold til den tidligere gjældende lovgivning, kommer bestemmelsene i § 1, 2det led,[1]) til anvendelse,[2]) uten at hertil kræves særskilt beslutning av kommunestyret.

§ 25. Denne lov træ̊r i kraft straks.

Fra samme tid ophæves:

lov om kommunal regulering av husleie av 14 december 1917 (nr. 21).

[1]) Jfr. § 1, 1 ledd.
[2]) Telegr. 12 oktober 1916.

12 juli Nr. 2.

Lov *)[1]) indeholdende forandringer i og tilæg til lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917.

I.

§ 5 i lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917 skal lyde som følger:

1. Indtægter, som skal komme i betragtning ved fastsættelse av pensionsgrundlaget og indskudsgrundlaget (§ 4), er:

a. indtægter, som ydes av statskassen eller noget offentlig fond eller nogen anden institution under offentlig styre i form av
   1. fast løn;
   2. personlig lønstillæg;
   3. pengegodtgjørelse, som ydes istedenfor fri bolig, lys, brænde eller andre naturalydelser;
   4. naturalydelser, forsaavidt de ikke av Kongen, eller den, han dertil bemyndiger[2]), eller ved lov uttrykkelig er undtat; deres værdi i penger fastsættes av det regjeringsdepartement, hvorunder pensionskassen hører.

b. andre indtægter, forsaavidt bestemmelse derom er truffet av Kongen eller den, han dertil bemyndiger[2]), som i tilfælde ogsaa fastsætter størrelsen av det beløp, som skal komme i betragtning.

c. løn for bistilling, forsaavidt det saaledes bestemmes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger[2]).

2. Derimot medregnes ikke saadanne godtgjørelser, hvorav utgifter, som er forbundet med stillingen, skal bestrides, saasom kontorholdsgodtgjørelse m. v.

3. Hvor det findes fornødent paa grund av gjældende særegne lønningsregler, kan Kongen, eller den, han dertil bemyndiger,[2]) enten for en viss tid eller indtil videre og enten for enkelte arter av indtægter eller for den samlede aarsindtægt bestemme, at et fast beløp skal anvendes ved fastsættelsen av pensions- og indskudsgrundlaget.

4. Likeledes kan der angaaende det beløp, som skal indgaa i pensions- og indskudsgrundlaget, av Kongen eller den, han dertil bemyndiger[2]), træffes de nærmere bestemmelser, som maatte findes paakrævet for tjenestemænd ved nogen kommunal eller anden indretning, hvis utgifter delvis bestrides av statsbidrag.

---

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 37. Innst. O. nr. 92. St.tid., forh. i Ot. s. 962—963; i Lt. s. 214—215.

[2]) Jfr. kgl. res. 12 juli 1918.

5. Indtægter, som er underkastet tilfældige ændringer, blir av pensionskassens styre efter forslag av vedkommende ansættelsesmyndighet skjønsvis at ansætte til et gjennemsnitsbeløp enten for et visst antal aar eller indtil videre, forsaavidt ikke bestemmelsen i nr. 3 er kommet til anvendelse paa tilfældet. 12 juli. Nr. 2.

6. Ved kundgjørelse om ledige stillinger blir at anføre, hvilke indtægter ifølge denne paragraf kommer i betragtning.

II.

§ 22, nr. 4, i samme lov ophæves.

Indskud, som maatte være betalt i henhold til ovennævnte lovbestemmelse, blir at tilbakebetale vedkommende tjenestemænd eller deres arvinger.

III.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved med hjemmel av § 5 i foranstående lov av 12 juli 1918 (nr. 2) Departementet for Sociale Saker er bemyndiget til å treffe avgjørelse i de saker, som efter nevnte paragraf er henlagt under Kongen eller den, han dertil bemyndiger. 12 juli.

Midlertidig lov*)[1]) om salg m. v. av spiritusholdige kosmetika og parfymer[2]). 12 juli. Nr. 3.

§ 1. Ret til salg av spiritusholdige kosmetika og parfymer er gjenstand for bevilling, som meddeles av politimesteren (fogden).

Bevillingen kan gjælde alle, eller nogen, eller visse slags av de i denne lov nævnte varer.

Saadan bevilling skal lyde paa utøvelse fra et bestemt sted. Den kan alene meddeles:

1. personer, som har handelsbrev, [3])
2. haandverkere, som driver sin næring enten i medhold av haandverksbrev[4]) eller paa anden lovlig maate uten haandverksbrev, [5])
3. tilvirkere av de i loven nævnte varer,

forutsat at vedkommende ikke driver handel med brændevin eller dermed blandede nydelsesmidler.

Bevillingen meddeles bare for ett kalenderaar ad gangen og kan naarsomhelst tilbakekaldes.

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.
[1]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 39. Innst. O. nr. 80. St.tid., forh. i Ot. s 956—962; i Lt. s. 214.
[2]) Jfr. kgl. plakat av 23 juni 1888.
[3]) Lov om handelsnæring av 16 juli 1907 §§ 1 flg.
[4]) Jfr. lov om haandverksnæring av 25 juli 1913 §§ 1 flg.
[5]) Jfr. lov av 16 juli 1907 § 13.

12 juli. Nr. 3.

Tilvirkere av de i denne lov nævnte varer kan ogsaa uten bevilling sælge disse til nogen, som har ret til salg, og til personer, som har bruk for varen i sin bedrift.

Vedkommende departement[1]) bemyndiges til at tillate salg uten bevilling av visse slags av de i denne lov nævnte varer, som ansees utjenlige til drik.

§ 2. Finder politimesteren (fogden), at bevillingssøkerens personlige forhold eller det sted, hvor salget agtes drevet, ikke yder tilstrækkelig sikkerhet mot misbruk ved salgets utøvelse, eller hvis politiet er eller blir kjendt med forhold, som efter politimesterens skjøn gjør det betænkelig av samfundsmæssige hensyn, at salget blir drevet, bør vedkommende negtes bevilling til at sælge eller til at fortsætte at sælge nogen av de i denne lov nævnte varer.

Den, som mener at være forurettet ved politiets negtelse, kan kræve negtelsen prøvet av vedkommende departement. Gjælder negtelsen fortsættelse med at utøve en allerede meddelt bevilling, har negtelsens indbringelse til prøvelse opsættende virkning, indtil departementets avgjørelse foreligger.

§ 3. Spiritusholdige kosmetika og parfymer maa ikke avhændes til personer, som skjønnes at ville anvende varen til drik eller til derav at tilberede drik.

Over omsætningen av varen skal av den salgsberettigede føres en paginert, gjennemdraget og av vedkommende politimyndighet autorisert protokol. I denne indføres efterhvert de anskaffede partier samt mængde (i liter eller originalflasker) og av hvem de er kjøpt eller om de er indkjøpt fra utlandet, samt likeledes de solgte partier med angivelse av mængde og kjøpernes stilling, navn og bopæl. Denne bok skal til enhver tid være à jour og skal kontroleres av politiet.

Tilvirkere uten salgsbevilling skal under samme kontrol føre en lignende protokol, hvori med angivelse av kvantum og kjøper anføres alle salg til salgsberettigede[2]) og til personer, som har bruk for varen i sin bedrift.

§ 4. Flasker og andre beholdere, hvori de i denne lov omhandlede varer bringes i handelen, skal være tydelig merket med varens navn og fabrikantens (forhandlerens eller sælgerens) navn. Naar varen sendes med offentlig transportmiddel, maa sendingene være merket paa samme maate og med mottagerens fulde navn og adresse.

§ 5 Vedkommende departement[1]) kan utfærdige nærmere bestemmelser om, hvorvidt og i hvilken utstrækning de i denne

---

[1]) Socialdepartementet.
[2]) Jfr. § 1.

lov omhandlede varer kan indføres til riket eller befordres indenriks som fragtgods, reise- eller passagergods med offentlig transportmiddel. 12 juli. Nr. 3.

§ 6. Politiet har adgang til naarsomhelst at holde eftersyn hos de salgsberettigede for at undersøke, om de foreskrevne bestemmelser følges.

For hver undersøkelse er en bevillingsindehaver pligtig at betale kr. 2,00 til vedkommende politimyndighet. Betales ikke dette gebyr, kan bevillingen tilbakekaldes. For reiser, foretat i anledning av bestemmelsene i denne lov, tilkommer der politiet vanlig skyss- og kostgodtgjørelse av det offentlige[1]).

§ 7. Den, som foretar eller medvirker til salg, indførsel til riket eller befordring indenriks i strid med nærværende lov eller som overtræder eller medvirker til overtrædelse av denne lov eller av nogen med hjemmel av denne lov given bestemmelse, straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

Foranstaaende gjælder ogsaa den, som bytter bort eller paa anden maate mot vederlag avhænder nogen av de i denne lov nævnte varer uten at ha ret til salg i henhold til denne lov.

§ 8. Varer, som sælges, indføres til riket, befordres indenriks eller søkes solgt, indført til riket eller befordret indenriks i strid med denne lov eller nogen i medhold av samme utfærdiget bestemmelse[2]), kan ved dom inddrages til fordel for statskassen uten hensyn til, om de tilhører nogen, som er skyldig i den strafbare handling eller ikke. Er der ikke anledning til inddragning av varene selv, kan deres værdi inddrages hos den skyldige.

§ 9. Nærværende lov omfatter ikke salg av spiritusholdige kosmetika eller parfymer fra apotek[3]).

§ 10. De forskrifter, som kræves for at gjennemføre bestemmelsene i denne lov, gives av vedkommende departement.

§ 11. Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan bestemme, at denne lov helt eller delvis gives anvendelse paa spiritusholdige essenser, som ikke indgaar under spiritusholdige kosmetika og parfymer[4]).

§ 12. Denne lov træ̈r i kraft straks. Samtidig ophæves provisorisk anordning om salg m. v. av spiritusholdige kosmetika og parfymerier av 19 oktober 1917.

---

[1]) Jfr. lov av 9 august 1918 og kgl. res. av 23 august s. a.
[2]) Jfr. § 5.
[3]) Jfr. kgl. plakat av 4 juni 1904 §§ 15 og 16.
[4]) Jfr. kgl. res. av 23 juli 1918.

12 juli. Nr. 4. **Lov***)[1]) indeholdende forandring av § 8 i lov om forsikring av norske fartøier mot krigsfare av 16 juli 1915 (med tillægslove av 26 mai 1916 og 14 mai 1917).

I.

§ 8 i lov om forsikring av norske fartøier mot krigsfare av 16 juli 1915 (med tillægslove av 26 mai 1916 og 14 mai 1917) skal herefter lyde saaledes:

Forsikringen dækker:

a. Al skade, som godtgjøres at være en følge av krig og av statsmagters forføininger i den anledning, og som ikke indgaar under kaskoforsikring tegnet »fri for krigsmolest« i henhold til Norsk sjøforsikringsplan av 1907.

Under enhver omstændighet dækkes al skade, som skyldes mine eller torpedo.

Hvis styret finder det sandsynlig, at et forsvundet skib (jfr. Norsk sjøforsikringsplan § 90 sammenholdt med planens § 31) kan være forulykket ved krigsmolest, har styret adgang til at overta erstatning for saadant skib — enten helt eller i den utstrækning, som styret under omstændighetene maatte finde rimelig. Denne bestemmelse faar alene anvendelse paa skibe, hvis forsikringskontrakter paa kasko er avsluttet paa et senere tidspunkt end nærværende bestemmelses ikrafttræden.

b. Tap, som voldes ved, at et fartøi for en tid unddrages rederens disposition ved opbringelse, beslaglæggelse eller lignende direkte indgripen fra krigførende magts side. Saadant tap erstattes med de ved unddragelsen forvoldte direkte og bevislige omkostninger samt desuten med en avsavnsgodtgjørelse av 6 pct. p. a. av den forsikrede værdi for den tid, hvormed avsavnstiden overskrider 30 dage.

II.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

12 juli. Nr. 5. **Lov***)[2]) om midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer lensmænd og andre tjenestemænd for visse forretninger.

I.

Kongen kan træffe bestemmelse om midlertidig forhøielse av de gebyrer, som tilkommer:

---

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 23. Innst. O. nr. 81. St.tid., forh. i Ot. s 964; i Lt. s 214.

[2]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 47. Innst. O. nr. 84. St.tid., forh. i Ot. s. 976—977; i Lt. s. 214.

1. Lensmænd, stevnevidner paa landet m. fl. efter sportellovens §§ 114, 117, 119, 120, 122, første og andet punktum, 123, 124, 127, 128, 129, 131, 133, 137, 140 og 142. 12 juli. Nr. 5.
2. Tjenestemænd, som i kjøpstæderne utfører forkyndelser, tilsigelser og bekjendtgjørelser eller avholder utpantninger efter sportellovens §§ 144, 147, 150, 151 og 152.
3. Offentlige tjenestemænd, som efter forlangende avholder frivillig auktion eller licitation, samt vidner efter sportellovens § 155.
4. Rets-, utpantnings- og registreringsvidner efter sportellovens § 95.
5. Autoriserte translatører efter sportellovens § 111.

Forhøielsen kan ikke overstige 50 pct., forsaavidt angaar gebyrer efter sportellovens §§ 114, 127, 128, 129, 144 tredje og fjerde led, 151 og 152 samt gebyrer til rets- og utpantningsvidner efter sportellovens § 95. Forøvrig kan forhøielsen ikke overstige 100 pct.

Betalingen for utpantning forblir uforandret, hvis summen ikke er over kr. 10,00 paa landet og kr. 25,00 i byene.

Betalingen for avskrivning efter sportellovens §§ 129 og 152 forblir uforandret for restansebeløp indtil kr. 10,00.

II.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

Lov *) [1]) om midlertidig forhøielse av lodsbetalingen og om forandring av lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 §§ 27,1 og 30,6. 12 juli. Nr. 6.

I.

I aaret 1 juli 1918 til 1 juli 1919 skal lodspenger, som beregnes av lodspligtige fartøier efter taksttabellene i lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899, jfr. lov av 2 april 1917, post I, erlægges med et tillæg av 20 pct.

Av tillægget dannes et fond, hvorav der utbetales dyrtidstillæg til lodser efter nærmere bestemmelse av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

II.

Lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 §§ 27,1 og 30,6 skal herefter lyde, som følger:

§ 27.

1. Den lods, som først kommer til et for indgaaende lodspligtig eller efter lods signaliserende fartøi og tilbyr

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.
[1]) St.besl. 2 juli. Se Ot. prp. nr. 48. Innst. O. nr. 88. St.tid., forh. i Ot. s. 963—964; i Lt. s. 214.

12 juli. Nr. 6. at lodse det, skal være fortrinsberettiget dertil, saafremt det seilløp, fartøiet agter at følge til det sted, hvor lodspligten ophører, ligger inden hans lodsningsdistrikt, og saafremt tilbudet gjøres indenfor den efter § 4, 2det punktum, av Kongen bestemte grænse.

§ 30.

6. For lodsning fra en havn til en anden inden riket tilkommer der en lods inden hans lodsningsdistrikt milepenger efter tabellene for indlodsning, dog mindst kr. 12,00 for hver lodsning.

Samme regel gjælder for et fartøi, som under seilads fra et sted til et andet inden riket tilkalder og benytter lods.

III.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i forbindelse med sanksjon av foranstående lov av 12 juli 1918 (nr. 6) Forsvarsdepartementet er bemyndiget til å treffe de forføininger, som er nødvendige til lovens gjennemførelse.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av § 8 i lov om tvungen avståelse av bruksrett til husrum av 25 mai 1917 bestemmes, at Lillestrøm kommune efter vedtak av herredsstyret skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter innen herredets grenser på de i nevnte lov nærmere fastsatte villkår.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved den av Singsaas herredsstyre i møte den 8 juni 1918 besluttede forandring i § 1 i den ved kongelig resolusjon av 8 desember 1916 approberte vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Singsaas herred i Søndre Trondhjems amt stadfestes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre, hvorefter § 1 skal lyde således:

»Utsalgssteder i Singsaas herred skal holdes lukket fra kl. 8 aften til kl. 8 morgen undtagen de 6 sidste dager før julaften. Da kan holdes åpent til kl. 10 aften. I månedene juni, juli og august kan der holdes åpent hver onsdag og lørdag til kl. 9½ aften.«

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som vil gjøre sig en næring av å drive herberge eller bevertning på gårdene

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

Løpsmark, Rønvik, Volden og Hernes i Bodin herred, Nordlands amt, fra og med 15 august og inntil videre skal ha bevilling. 12 juli.

Kongelig resolusjon*), hvorved bestemmes: 12 juli.

I. A. § 2 i kongelig plakat av 4 juni 1904 angaaende utlevering av gifter og andre stoffer fra apotek skal lyde således:

Spiritus må til medisinsk bruk alene utleveres efter rekvisisjon fra læge, tannlæge eller dyrlæge med uttrykkelig påtegning om, at den er bestemt til sådan bruk.

Spiritusholdige væsker, som må anses særlig tilberedt til drik, må kun utleveres til medisinsk bruk og alene efter rekvisisjon fra læge, tannlæge eller dyrlæge med uttrykkelig påtegning herom. For øvrig gjelder såvel for spiritus som for spiritusholdige blandinger, hvad derom til enhver tid måtte bli bestemt av vedkommende departement.

B. Som nyt, tredje ledd i samme plakats § 17 innskytes følgende:

Spiritus kan utleveres til videnskapelig øiemed eller til undervisningsmateriale til de i denne paragrafs 1ste ledd, litra a, nevnte personer på de deri angivne villkår.

II. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved følgende bestemmelser i det ved kongelig resolusjon av 27 november 1914 approberte reglement for justervesenet opheves fra og med 1 november 1918: 12 juli.

litera D i reglementets § 37 og
litera q i dets § 45.

Kongelig resolusjon**), hvorved de av Risør bystyre i møte den 25 juni d. å. besluttede vedtekter for handel med brukte eller kasserte ting i Risør stadfestes i medhold av § 28 1ste ledd, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjeldende inntil videre. 12 juli.

Kongelig resolusjon**), hvorved de i Røyken herredsstyres møter den 19 mars og 25 mai d. å. besluttede vedtekter for handel med brukte eller kasserte ting i Røyken herred stadfestes i medhold av § 28, 1ste ledd, jfr. 12 juli.

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.
**) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor vedtektene er inntatt.

12 juli. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjeldende inntil videre.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Vaale herred, Jarlsberg og Larviks amt, til 10 ha., og kongelig resolusjon av 14 mai 1917 om nedsettelse av grensen til 15 ha. opheves.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

12 juli. **Kongelig resolusjon***) hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915. nedsettes for Øvre Rendal herred, Hedemarkens amt, til 50 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved den i § 3, 2det avsnitt, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nevnte konsesjonsgrense: en femtedel av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn nedsettes for Mykland herred, Nedenes amt, til 100 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1917, nedsettes for Vaale herred, Jarlsberg og Larviks amt, inntil videre til 5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

12 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov om bruk av motorvogner av 21 juni 1912 § 2, annet ledd, skal istedenfor den i regjeringens resolusjon av 13 oktober 1914 under post II omhandlede bestemmelse for motorvognkjøring på hovedveiene i Etne herred, Søndre Bergenhus amt, følgende gjelde inntil videre:

Paa hovedveiene i Etne herred — herfra undtatt strekningen herredsgrensen — Ølen, hvor almindelig motorvognkjøring er tillatt — er kjøring med motorvogn, som har en bredde over 1,50 m., forbudt, undtagen forsåvidt kjøringen foregår i fast rute efter vedkommende myndighets nærmere bestemmelse eller til de for rutegående motorvogner fastsatte tider.

12 juli. **Kongelig resolusjon****), hvorved der i henhold til § 11 jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860

*) Bekjentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30,
**) Bekentgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor den omhandlede forandring og tillegg er inntatt.

meddeles approbasjon på den av herredsstyret for Størens hered i Søndre Trondhjems amt den 25 mai 1918 fattede beslutning om forandring i og tillegg til de almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet for herredet, approbert ved kongelig resolusjon av 7 oktober 1910. 12 juli.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 12 juli.

1. På en dertil utsett tomt på gården Mælem i Hornindal prestegjeld i Bergen stift tillates opført et kapell efter en utarbeidet plan med de av statens bygningsinspektør foreslåtte endringer i denne. Derhos bemyndiges Bergen stiftsdireksjon til å samtykke i mindre vesentlige endringer i byggeplanen, om sådanne under arbeidets gang skulde vise sig ønskelige eller nødvendige.
2. Til dette kapell, som blir å benevne Heggebygdens kapell, henlegges 12 høimessegudstjenester årlig, som blir å avholde til sådan tid, som Bergens biskop nærmere bestemmer.
3. Den av Hornindal herredsstyre i møte den 21 desember 1916 fattede beslutning om overtagelse av kapellets fremtidige vedlikehold og om bevilgning av fornøden skyssgodtgjørelse til sogneprest og kirkesanger på deres reiser til kapellets betjening, — approberes i henhold til landsformannskapslovens § 39.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 12 juli.

I. I henhold til § 6 i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899, jfr. lov nr. 2 av 22 mai 1908, samt kongelige resolusjoner av 14 mai 1914 og 23 desember 1915, meddeles stadfestelse på den av Bergens magistrat og formannskap under 20 febrnar 1918 fattede beslutning om, at der av de under Bergens overformynderis fellesforvaltning stående midler skal utredes en avgift til dannelse av et sikkerhetsfond, som efter nærmere i hvert enkelt tilfelle truffet bestemmelse av magistrat og formannskap blir å anvende til dekkelse av tap ved fellesforvaltningen.

II. Den i post I omhandlede avgift for årene 1917 og 1918 skal bestå av de kursgevinster, som i årets løp tilfaller massemidlene ved innfrielse av disse tilhørende ihendehaverpapirer, dog således, at avgiften intet år må overstige $^1/_2$ pct. av massemindlenes samlede avkastning i regnskapsåret.

Kongelig resolusjon, hvorved i henhold til § 83, 5 i lov av 23 juli 1915 om småbruk- og boliglån fastsettes, at 12 juli.

12 juli. formannen i småbruk- (bolig-) nevnden i Kautokeino herred, Finmarkens amt, skal ha skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen for reiser, som han foretar i anledning av nevnte lov.

Formannen får kostgodtgjørelse efter 3dje klasse i lov om offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 17, jfr. tilleggslov av 26 juli 1916 nr. 8.

De med skyss- og kostgodtgjørelsen forbundne utgifter blir å utrede av de til tilfeldige utgifter i almindelighet bevilgede midler.

12 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på det av fellesstyrelsen i Livsforsikringsselskapet »Brage« under 10 juni 1918 vedtatte tillegg til selskapets barneforsikringsvillkår, hvilket tillegg skal gjelde ved siden av de eldre for barneforsikring stadfestede villkår.

12 juli.. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper og 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på de av fellesstyret i Livsforsikringsselskapet »Gjensidige« den 6 juni 1918 besluttede nye villkår for barneforsikringer, således at disse skal gjelde ved siden av de eldre for sådanne forsikringer stadfestede villkår.

12 juli. **Kongelig resolusjon**, hvorved der foretas følgende forandringer i den ved kongelig resolusjon av 1 juni 1917 fastsatte anordning for Riksforsikringsanstaltens bestyrelse:

I. Ordet »avdelingschef« i anordningen ombyttes med »byråchef«.

II. §§ 7, 9 og 11 skal lyde således:

§ 7.

Anstaltens gjøremål innordnes under følgende kontorer:

1. Kontoret for industriarbeiderforsikringens forsikringssaker (anmeldelse til forsikring, klassifikasjon, regulering av premier i henhold til lønnsopgaver, tariffsaker, avgjørelse av spørsmål om bedriftsulykker m. v.).
2. Kontoret for industriarbeiderforsikringens skadesaker.
3. Kontoret for sjømenns- og fiskerforsikringen (forsikrings- og skadesaker under ett).
4. Kontoret for sykeforsikring.
5. Kontoret for statistik og rentesaker, vedrørende samtlige under anstalten henlagte socialforsikringer.

6. Bokholderiet, vedrørende samtlige under anstalten henlagte socialforsikringer. 12 juli.
7. Kassekontoret.

§ 9.

Byråchefene beskikkes av Kongen — dog ikke som embedsmenn. Hovedbokholder, hovedkasserer og hovedlæger beskikkes av vedkommende departement. Anstaltens øvrige tjenestemenn ansettes av styret. For de av vedkommende departement eller av styret ansatte tjenestemenn gjelder en gjensidig opsigelsesfrist av 3 måneder undtagen for ekstrakontorister, som antas på 14 dages opsigelse.

§ 11.

Kontortiden er 6 timer daglig (kl. 9—3). Tilsynet med, at de underordnede tjenestemenn overholder og fyldestgjørende utnytter kontortiden, påhviler hvert kontors chef under direktørens og underdirektørens overtilsyn.

De underordnede tjenestemenn kan av vedkommende kontors chef bevilges tjenestefrihet i inntil 3 dager, av direktøren i inntil 1 måned. Lengere tjenestefrihet kan tilstås av styret. Spørsmål om tjenestefrihet utover 3 måneder forelegges dog vedkommende departement, når der søkes om bibehold av lønn, hel eller delvis.

Tilståes tjenestefrihet utover 3 måneder, skal den hele permisjonstid bringes i fradrag ved beregningen av tiden for opnåelse av alderstillegg, medmindre den er begrunnet i tjenestemannens sygdom eller utførelse av noget offentlig hverv eller er gitt til benyttelse av offentlig stipendium eller til reise for egen utdannelse.

Under tjenestefrihet i privat øiemed tilstås ingen lønn. I sygdomstilfelle kan tilstås lønn helt eller delvis efter de herfor i regjeringskontorene til enhver tid gjeldende regler.

Alle tjenestemenn tilstås i almindelighet i løpet av hvert år til rekreasjon 3 a 4 ukers tjenestefrihet. Enhver byråchef sävelsom hovedbokholderen har for sitt kontor å forelegge direktøren en plan for tjenestefrihetens fordeling på personalet. Ved avfattelsen av denne plan has for øie, at enhver tjenestefrihet henlegges til den tid, da den vil volde minst uleilighet for fremme av kontorets anliggender.

Kongelig resolusjon, hvorved de av Nordsinnen sognestyre i møter den 10 november 1917 dg 23 februar 1918 vedtatte »Statutter for Nordsinnen sogns skogfond« approberes. 12 juli.

13 juli. **Stortingsbeslutning**[1]) om lønninger til statsrådet og regjeringen.

[1]) Se St. prp. nr. 1, utgiftsbudgettets hovedp. III, kap. 1, tit. 1—4, kap. 2, tit. 1—4 og 6—8 og kap. 3. Innst. S. XXXIV med tillegg. St. tid. s 2294—2297.

Den nuværende bolig for statsministeren på Victoria terrasse betraktes inntil videre som offentlig bolig for regjeringens chef.

Der vedtokes følgende tillegsbestemmelser til lønsregulativet for regjeringens kontorer:

1. Bestemmelsen om, at der utfordres minst 3 års tjenestetid som sekretær av 2nen klasse, forinnen oprykning i 1ste klasse kan finne sted, forandres, forsåvidt angår tidsrummet 1 januar 1918 til 30 juni 1919, til 1 års tjenestetid.
2. Ved beregningen av første alderstillegg for sekretærer av 2nen klasse medregnes tidligere tjenestetid inntil 3 år som edsvoren fullmektig, amtsfullmektig eller lignende stilling i offentlig tjeneste.

Der bevilgedes lønn til 3 nye sekretærer av 2nen klasse i Kirkedepartementet (1 i undervisningsavdelingen og 2 i kirkeavdelingen).

Der besluttedes oprettet et nytt kontor, politikontoret, i Justisdepartementet med gager til en byråchef og en sekretær av 2nen klasse —, samt en inspektør- og konsulentstilling i politisaker, hvorhos der bevilgedes gage til en ny assistent av 2nen klasse i kommunalkontoret.

Likeledes bevilgedes lønn til en ny assistent av 2nen klasse i Socialdepartementets almindelige avdeling.

Den nuværende tekniske sekretærstilling i Handelsdepartementets handelsavdeling besluttedes forandret til konsulentstilling; i samme avdeling besluttedss oprettet en ny sekretærstilling av 2nen klasse og i sjøfartsavdelingen en sekretærstilling av 1ste klasse og en do. av 2nen klasse samt en assistentstilling av 2nen klasse; videre bevilgedes lønn til en ny assistent av 1ste klasse i poststyrelsen.

Der besluttedes videre oprettet et nytt kontor, kontoret for konsesjonssaker, i Landbruksdepartementet med lønn for en byråchef, en sekretær av 1ste klasse og 2 assistenter av 2nen klasse.

Lønn bevilgedes til en ny byråchef i Finansdepar[te]skatteavdeling, videre til en ny sekretær av 2nen klasse i finansavdelingen og til en ny assistent i tollavdelingen.

I Provianteringsdepartementet besluttedes oprettet følgende nye stillinger: en byråchef, en kontorchef, tre sekretærer av 1ste og to sekretærer av 2nen klasse, tre assistenter av 1ste og 10 assistenter av 2den klasse, hvorhos en av de tidligere sekretærstillinger av 1ste klasse besluttedes ombyttet med en do. en 2nen klasse.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av gårdbruker Abraham Larsen Kolles arvinger ved gavebrev av 20 april 1917 oprettede »Abraham L. Kolle og hustru Anne Maries legat for eldre verdige trengende innen Helgen sogn« samt på de under 10 oktober 1917 og 6 februar 1918 utferdigede statutter for dette legat. 13 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder Gustav Natvig — til opfyldelse av hans avdøde søster fru Anna Jonas's uttalte ønske — ved gavebrev av 26 mars 1918 oprettede »Henrik Natvig og hustrus legat« til hjelp for sjømenn i Kristiansand samt på de under 4 april 1918 utferdigede statutter for dette legat. 13 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av direktør Oscar Schjøll og hustru ved gavebrev av 6 mai 1918 oprettede »Direktør Oscar Schjølls og hustru Agnes Schjølls legat« til stipendier for unge ubemidlede lovende studenter ved Kristiania universitet til studium av matematiske, fysiske eller kemiske fag samt på den under 11 juni 1918 utferdigede fundas for dette legat. 13 juli.

Skrivelse *) fra Proviantering- og Industriforsyningsdepartementene, hvorved i medhold av provisorisk anordning av 25 oktober 1917, jfr lov av 6 juli 1917 og lov nr. 5 av 13 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember 1917, bestemmes: 13 juli.

Det påligger enhver, som importerer til salg her i landet, følgende innberetningsplikt til Statens Prisdirektorat:

1. Såsnart importøren får underretning om, at varene er avskibet, skal der inngis opgave over varens art og mengde samt skibets sannsynlige ankomsttid til norsk havn.
2. Når varen er ankommet til norsk havn, skal der snarest mulig innsendes spesifisert opgave over varens kostende samt over de utsalgspriser, importøren akter å beregne sig.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Skrivelse *) fra Proviantering- og Industriforsyningsdepartementene, hvorved i medhold av provisorisk anordning av 25 oktober 1917, jfr. lov av 6 juli 1917 og lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember 1917, bestemmes, at norsk importør, som i utlandet efter 1 januar 1918 har solgt eller herefter selger varer, som der har været lagret for hans regning, skal snarest mulig gjøre innberetning om det stedfundne salg til Statens Prisdirektorat. Innberetningen 13 juli.

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

13 juli. skal angi, når og til hvem salget har funnet sted, varens innkjøpspris, de omkostninger, som er påløpet efter innkjøpet, salgsprisen samt omkostninger ved salget, herunder også mulige skatter i vedkommende utland.

Ovenstående bestemmelser trer i kraft straks.

17 juli. **Lov***)[1]) om regulering av vareprisene.

§ 1.

1. For at regulere prisene paa varer og andre gjenstande kan Kongen eller den, han bemyndiger, indtil videre fastsætte maksimalpriser, utstede forbud mot tilbakeholdelse av varer fra salg samt utfærdige forskrifter for produktionen og omsætningen og for virksomhet, som dermed staar i forbindelse, saasom bearbeidelse, istandsættelse, transport og bevertning.
2. Enhver er forpligtet til under samme ansvar som for vidner i straffesaker bestemt at meddele vedkommende myndigheter de oplysninger, som disse kræver til gjennemførelse av prisreguleringen og til kontrol med bestemmelsernes overholdelse. Under samme ansvar som for utlevering av bevismidler i straffesaker er enhver forpligtet til at utlevere vedkommende myndighet til granskning forretningsbøker, fakturaer og andre forretningsdokumenter, som antages at være av betydning for undersøkelsen.
3. Producenter og handlende er forpligtet til efter nærmere forskrifter, som utfærdiges av Kongen eller den, han bemyndiger, at medvirke ved prisreguleringen gjennem deltagelse i prisnoteringsutvalg, kontrolnævnder eller paa anden maate.
4. Enhver, som i medhold av post 2 eller 3 faar oplysninger om forretnings- eller fabrikationshemmeligheter eller lignende, pligter at bevare taushet derom.

§ 2. Forraad av varer og andre gjenstande, for hvilke prisen er regulert gjennem fastsættelse av maksimalpris eller paa anden maate, kan stat, amtskommuner og kommuner kræve avstaat i fornøden utstrækning mot erstatning beregnet efter maksimumsprisen eller den paa anden maate regulerte pris.

Hvis varene av eieren er frembragt eller indkjøpt til eget forbruk eller for at tjene som produktionsmiddel i hans bedrift, kan dog ikke avstaaelse kræves efter foregaaende led, men maa ske i henhold til lov om foranstaltninger til at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917, jfr. lov av 14 december 1917.

---

*) Bekjendtgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) St. besl 9 juli. Se Ot. prp. nr. 29. Innst. O. nr. 67 og 101. St.tid., forh. i Ot. s. 1003—1024; i Lt. s. 220—221.

Erstatningen skal ihvertfald erlægges snarest mulig efter avstaaelsen. Forraadene kan beslaglægges av politiet efter bestemmelse av vedkommende myndighet. 17 juli.

§ 3. Kongen eller den, han bemyndiger, kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne i paragraf 1, første led.

§ 4. Den, som forsætlig overtrær nogen i henhold til § 1, post 1, utfærdiget bestemmelse til regulering av prisene, eller som søker varer eller gjenstande unddrat fra saadan avstaaelse som i § 2 nævnt, eller som medvirker dertil, straffes med bøter indtil kr. 100 00,oo eller med fængsel indtil 6 maaneder eller med begge dele. I gjentagelsestilfælde bør i almindelighet anvendes fængselsstraf enten alene eller i forbindelse med bøter.

Har nogen av uagtsomhet forbrutt sig paa nævnte maate, straffes han med bøter.

Den, som undlater at yde en efter § 1, post 3, paalagt medvirkning til prisreguleringen, eller som bryter sin taushetspligt efter § 1, post 4, straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

§ 5. Er en i foregaaende § omhandlet forbrydelse forøvet under utøvelse av en næringsvei, kan retten til at fortsætte denne fradømmes den skyldige.

§ 6. Varer og andre gjenstande kan helt eller delvis inddrages ved dom, selv om de ikke tilhører nogen, som er skyldig i den strafbare handling, naar de søkes omsat eller er indkjøpt eller tilbakeholdes fra omsætning i strid med nogen i henhold til § 1, post 1, utfærdiget prisreguleringsbestemmelse eller søkes unddrat fra saadan avstaaelse som i § 2 nævnt. Er der ikke anledning til inddragning av varen selv, kan dens værdi helt eller delvis inddrages hos den skyldige.

§ 7. I saker angaaende forbrydelse mot denne lovs bestemmelse faar regelen i straffeproceslovens § 287, andet punktum, anvendelse uten hensyn til, om den for forbrydelsen fastsatte straf er strengere end der nævnt.

Tiltale reises av politiet, som ogsaa kan beslutte at undlate eller frafalde forfølgning.

Hvor der ved dom avsagt av meddoms- eller forhørsret alene er ilagt bøter eller betinget frihetsstraf, utkræves kjæremaalsutvalgets samtykke til fornyet behandling ved lagmandsret efter tiltaltes begjæring.

§ 8. Denne lov træ̊r i kraft straks. Samtidig ophæves:

a) §§ 1 og 2 i lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 med tillægslov av 14 mai 1917 nr. 2,

b) §§ 4 og 7 i tillægslov av 14 mai 1917 nr. 1, forsaavidt de indeholder bestemmelser om straf for overtrædelse av maksimumspriser eller for unddragelse av varer eller gjenstande, for

17 juli. hvilke maksimumspriser er fastsat, fra avstaaelse og om inddragning av varer, som søkes solgt i strid med saadan bestemmelse eller søkes unddrat fra saadan avstaaelse,

c) lov om regulering av vareprisene av 6 juli 1917,

d) provisorisk anordning om pligt til at meddele oplysninger om priser m. v. av 25 oktober 1917.

De i henhold hertil utfærdigede bestemmelser og forskrifter, som ikke strider mot denne lov, vedblir at gjælde, indtil de ved nye bestemmelser forandres eller ophæves. Paa de overtrædelser, som herefter begaaes, kommer bestemmelserne om straf og inddragning i denne lov til anvendelse.

18 juli. **Rundskrivelse** fra Socialdepartementet til amtmennene:

Ved kongelig resolusjon av 7 juni 1918 blev det i henhold til lov av 17 juni 1909 § 12 bestemt, at flekkfeber (typhus exanthematicus) likestilles med de i samme lovs § 13 omhandlede sygdommer med hensyn til de foranstaltninger, som efter loven blir å treffe mot deres innførsel og utbredelse i landet. Derhos blev det departement, hvorunder medisinalvesenet hører, bemyndiget til å utferdige nærmere bestemmelser herom.

I medhold herav fastsetter departementet overensstemmende med forslag fra medisinaldirektøren følgende tilleggsbestemmelser til reglement av 17 november 1909 om foranstaltninger mot innførsel av smitsomme sygdommer m. v.

§ 1. Bestemmelserne i reglementets §§ 4, 7, 10, 32, 52, 54, 67, 68 og 75 utvides til å gjelde flekkfeber, således at den sidestilles med barnekopper, asiatisk kolera og pest, hvor disse sygdommer nevnes i de ovennevnte §§.

§ 2. Loserne, som efter § 17, siste passus, mest mulig skal opholde sig på dekk og ikke komme i berøring med syke personer, må ha sin opmerksomhet henvendt på, at de ikke kommer i så nær personlig samkvem med nogen av mannskapet, at de kan bli befengt med lus derved.

§ 3. A. Har et fartøi hatt eller har det ved ankomsten sygdomstilfelle ombord, som skjønnes å være flekkfeber, skal

1. de syke med minst mulig ophold avsondres på betryggende måte, iland eller (med samtykke av fartøiets fører) ombord, inntil de er smittefri;
2. likene straks på betryggende måte begraves eller nedsenkes i åpen sjø;
3. alle av de syke benyttede rum, klær eller andre gjenstander, hvormed de syke har været i berøring eller som antas å være smittet, renses og behandles således, som

foreskrevet i de regler, som utferdiges av medisinaldirek- 18 juli.
tøren;

4. alle ombordværende personer undersøkes, om de er befengt med lus. Finnes nogen å være befengt med lus eller deres egg, skal disse personer samt deres tøi og andre effekter, samt alle de gjenstander, som kan antas å være befengt med lus, snarest mulig søkes befridd for disse og deres egg efter de anvisninger, som utferdiges av medisinaldirektøren;
5. ombordværende personer, som skal forlate fartøiet, skal på fyldestgjørende måte opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegne forpliktelse til å fremstille sig til ettersyn i 24 dager, efterat den foran påbudte rensning og avlusning har funnet sted.

Personer, som skjønnes ikke å ha utsatt sig for smitte og ikke har været eller er befengt med lus, kan av helserådets ordfører fritas for denne forpliktelse.

Personer, som ikke på annen måte vil kunne underkastes betryggende eftersyn, avsondres.

Karanteneflagget blir derefter å stryke og fartøiet tillates å losse og laste; fartøiets besetning forbys å ha annet samkvem med land eller annet fartøi, enn hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og stilles likesom de andre ombordblivende personer under daglig tilsyn i de følgende 24 dager. Efter denne tids forløp tillates fartøiet å ha frit samkvem med land eller annet fartøi. Tillatelse meddeles fartøiets fører overensstemmende med skjema 3.

Skal fartøiet fortsette sin reise, innen denne tid er utløpen, tillates dette under iakttagelse av bestemmelsene i §§ 69—71 av reglementet av 17 november 1909.

B. Hvis et fartøi kommer fra et sted, som i henhold til lovens § 13 er kunngjort smittet av flekkfeber, eller det har hatt samkvem med et av flekkfeber smittet fartøi, skal det, såfremt det hverken har hatt eller ved ankomsten til norsk havn har flekkfeber ombord, tillates å stryke karanteneflagget og ha frit samkvem med land, når ved ankomsten samtlige personer er undersøkt på lus og deres egg og der finnes, at ingen er befengt med sådant utøi.

Finnes sådant utøi, må det straks utryddes efter den av medisinaldirektøren utstedte anvisning, og fartøiet tillates derefter å stryke karanteneflagget og ha fritt samkvem med land.

Helserådordførerne innen hr. amtmannens embedsdistrikt bedes gjort bekjent hermed og opfordret til å tilføie ordet flekkfeber på de nødvendige steder i de skjemaer, som i henhold til reglementet skal benyttes, og hvor sygdommene barne-

18 juli. kopper, asiatisk kolera og pest er særlig nevnt (skjema 2, 3, 4, 5, 8, 9 og 11). Dernæst bør i skjema 2, punkt 15, tilføies som nytt bokstav c følgende:

»Er nogen ombord befengt med lus eller annet utøi?«

19 juli. Nr. 1. **Lov***)[1][2]) om forandringer i lov om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v. av 13 august 1915.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v. av 13 august 1915 skal lyde saaledes:

§ 4. I tilfælde av legemsbeskadigelse har Riksforsikringsanstalten at yde:

a. Under den ved skaden voldte sygdom efter forløpet av 10 dage efter ulykken: fri sykebehandling, saalænge denne er fornøden, samt en pengehjælp (sykepenger) beregnet efter 60 pct. av den skadedes arbeidsfortjeneste[3]) (fuld skadebot) eller, forsaavidt arbeidsevnen kun delvis er tapt, en tilsvarende brøkdel av fuld skadebot.

b. Efter sykebehandlingens avslutning, forsaavidt skaden har medført mén, som medfører en forringelse av erhvervsevnen: en invaliderente av 60 pct. av arbeidsfortjenesten (fuldrente) ved fuldstændig tap av erhversevnen (hel invaliditet), men en forholdsvis brøkdel av fuldrenten, hvis tapet i erhvervsevne er ringere (delvis invaliditet).

Delvis erhversudygtighet medfører dog ingen ret til erstatning, forsaavidt denne ikke vilde naa op til mindst 5 pct. av den skadedes arbeidsfortjeneste.

Utgjør den beregnede erstatning, naar den endelige invaliderente er fastsat (jfr. § 18), 10 pct. eller derunder av arbeidsfortjenesten, kan Riksforsikringsanstalten paa skadedes begjæring yde ham erstatning en gang for alle med rentens kapitalværdi, beregnet efter de paa utløsningstiden for anstalten gjældende kapitaliseringsfaktorer med fradrag av 20 pct.[4]) Paa samme maate kan utløsning finde sted av endelige invaliderenter paa 10 pct. og derunder, tilkjendt før nærværende lovs ikrafttræden, naar vedkommende rentenyder indsender andragende derom. Beløpet kan efter Riksforsikringsanstaltens bestemmelse utbetales i samlet sum eller por-

---

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) St.besl. 9 juli. Se Ot. prp. ur. 43. Innst. O. nr. 102. St.td., forh. i Ot. s. 1001—1003; i Lt. s. 219—220.

[2]) Jfr. lov om sykeforsikring av 6 august 1915 § 20 og industriarbeiderforsikringsloven av 13 august 1915 §§ 9 og 23.

[3]) Jfr. § 6.

[4]) Jfr. § 26.

tionsvis. I sidste fald stanser videre utbetaling, saafremt den skadede dør, før han har oppebaaret hele beløpet. 19 juli. Nr. 1.

§ 6. Den i §§ 4 og 5 omhandlede arbeidsfortjeneste beregnes efter den avlønning, som den skadede i løpet av det sidste aar har oppebaaret i den bedrift, hvori ulykken indtraf. Har den skadede ikke indehat sin stilling i bedriften et fuldt aar tilbake fra ulykkesdagen, lægges den avlønning til grund, som i dette tidsrum arbeidere av samme slags i den samme eller den nærmestliggende lignende bedrift gjennemsnitlig har oppebaaret.

Er bedriften efter sin natur i det hele eller for en del bare igang en kortere tid av aaret, blir den samlede aarsfortjeneste for de arbeideres vedkommende, som ikke beskjæftiges aaret rundt, at ansætte efter skjøn, som avgives av Riksforsikringsanstalten. Dette skjøn kan indankes for den i § 19 omhandlede kommission. Fortjenesten maa dog fastsættes saaledes, at den mindst beregnes efter den almindelige dagløn paa stedet for dagarbeidere av samme kjøn og alder.

Tilfældige avbrytelser i bedriften kommer ikke i betragtning.

Aarsindtægten ansættes til mindst kr. 450,oo.

For lærlinger og andre, som paa grund av ufuldendt utdannelse liten eller ingen løn oppebærer, og for andre arbeidere, som midlertidig gaar for uforholdsmæsig liten godtgjørelse, ansættes aarsindtægten til kr. 750,oo for mandlige og kr. 500,oo for kvindelige arbeidere.

Overstiger den aarlige arbeidsfortjeneste kr. 2 000,oo, kommer det overskytende beløp ikke i betragtning ved erstatningens beregning.

Ved beregning av dagløn regnes aaret til 300 dage.

§ 11. De til erstatningens dækkelse fornødne midler tilveiebringes ved en forsikringspræmie, som utredes av vedkommende arbeidsgivere efter den av de forsikrede oppebaarne arbeidsfortjeneste, herunder indbefattet de i § 7 nævnte indtægter.

Det beløp, hvorav præmie for den enkelte forsikrede blir at beregne, skal i det høieste utgjøre kr. 0,70 ganger antallet av arbeidstimer, som vedkommende har utført i bedriften.

Beløpet blir i intet tilfælde at beregne med mindre end kr. 0,25 pr. time for mandlige og kr. 0,15 for kvindelige personer.

Præmien maa ikke av arbeidsgiverne føres de forsikrede til utgift.

II.

Denne lov træ̊r i kraft fra 30 september 1918.

19 juli. Nr. 2.

Lov*)[1]) indeholdende forandring i og tillæg til lov om ulykkesforsikring for sjømænd av 18 august 1911 med tillægslove av 30 juli 1915 og 15 juni 1917.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om ulykkesforsikring for sjømænd av 18 august 1911 med tillægslove av 30 juli 1915 og 15 juni 1917 skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Efter denne lov forsikres bemandingen paa norske fartøier, som anvendes i utenriksk eller indenriksk fart, herunder indbefattet fart paa indsjøer og elver, forsaavidt vedkommende fartøier har en bruttodrægtighet av 50 registertons eller derover for seilfartøier eller av 25 registertons eller derover for damp- eller motorfartøier.

Ved bemanding skal forstaaes personer, som av reder eller skibsfører er antat til tjeneste ombord, uanset om de hører til det egentlige skibsmandskap eller ikke, naar de nyder de samme rettigheter som dette; kfr. sjøfartslovens § 108.

Til bemanding efter denne lov henregnes ogsaa personer, som for egen regning driver restaurant ombord, og det av dem antagne tjenerpersonale samt radiotelegrafister, uanset om de ansættes eller lønnes eller stationen eies av vedkommende skibsreder eller ikke. Som deres arbeidsgiver efter denne lov betragtes vedkommende skibsreder.

Endvidere forsikres til sjøvæbningen utskrevne mandskaper med befal, som i fredstid avtjener sin vernepligt.

Forsikringen gjælder ogsaa fartøiets fører, selv om han eier fartøiet helt eller delvis.

Undtat fra forsikringen er bemandingen paa lægtere (avriggede fartøier uten egne fremdriftsmidler).

§ 11. Det egentlige skibsmandskap blir at henføre til følgende lønsklasser[2]):

1ste klasse med aarsløn kr. 2 700,oo omfattende førere paa fartøier av 300 reg.-tons br. eller derover.

2den klasse med aarsløn kr. 2 000,oo omfattende førere paa fartøier under 300 reg.-tons br., 1ste maskinister med 1ste klasses certifikat, 1ste styrmænd paa fartøier av 300 reg.-tons br. eller derover.

3dje klasse med aarsløn kr. 1 600,oo omfattende 1ste maskinister med 2den klasses certifikat, 1ste styrmænd paa fartøier

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) St. besl. 9 juli. Se Ot. prp. nr. 42. Innst. O. nr. 96. St.tid., forh. i Ot. s. 999—1001; i Lt. s. 919.

[2]) Jfr. kgl. res. av 29 august 1914.

under 300 reg.-tons br., understyrmænd, undermaskinister og stuerter. 19 juli. Nr. 2.

4de klasse med aarsløn kr. 1 400,oo omfattende bedstemænd, tømmermænd, baatsmænd, seilmakere, maskinassistenter og kokker.

5te klasse med aarsløn kr. 1 200,oo omfattende helbefarne matroser og fyrbøtere.

6te klasse med aarsløn kr. 1 000,oo omfattende letmatroser og kullempere.

7de klasse med aarsløn kr. 750,oo omfattende det øvrige egentlige skibsmandskap.

Den øvrige bemanding (jfr. § 1, 2det og 3dje led) blir av Riksforsikringsanstalten at henføre til de lønsklasser, som svarer til deres stilling og avlønning ombord.

Præmie erlægges ogsaa for dem av bemandingen, der som utlændinger efter § 8 kun er delvis forsikret.

Præmien maa ikke av rederne føres de forsikrede til utgift.

II.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved den av Trysil herredsstyre i møter den 21 november 1917, 22 mars og 6 juni 1918 fastsatte vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Trysil herred i Hedemarkens amt stadfestes — med et par endringer — i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 nr. 5 som gjeldende inntil videre og som tredende istedenfor den ved kongelig resolusjon av 25 oktober 1902 og ved regjeringens resolusjon av 4 desember 1908 stadfestede lukningsvedtekt for herredet. 19 juli.

Kongelig resolusjon*), hvorved den av Evenes herredsstyre i møte den 15 juni 1918 fastsatte vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Evenes herred i Nordlands amt stadfestes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 nr. 5 som gjeldende inntil videre, — dog med en enkelt forandring. 19 juli.

Kongelig resolusjon**), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 3 annet led i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Etnedal herred, Kristians amt, fra en femtedel av herredets samlede skogflate til 500 ha. 19 juli.

Denne bestemmelse træ̊r i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor den stadfestede vedtekt er inntatt.

**) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

19 juli. **Kongelig resolusjon** *), hvorved de konsesjonsgrenser, som er nevnt i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Hjelmeland herred, Stavanger amt, inntil videre til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

19 juli. **Kongelig resolusjon** *), hvorved den konsesjongrense, som er nevnt i § 1 i provisorisk anordring om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1917, nedsettes inntil videre for Hjelmeland herred, Stavanger amt, og Stange herred, Hedemarkens amt, til 0,5 ha. samt for Moss herred, Smaalenene amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

19 juli. **Kongelig resolusjon** *), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i lov om erhvervelse av fjellstrekninger av 27 august 1915, nedsettes for Hjelmeland herred, Stavanger amt, inntil videre til 20 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

19 juli. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Hole herred, Buskerud amt, i møte den 13 april 1918 besluttede nye skogvedtekter for herredet.

19 juli. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Øyestad herred, Nedenes amt, i møte den 28 februar 1917 besluttede skogvedtekter for herredet.

19 juli. **Kongelig resolusjon** †), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning av 30 juli 1915 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Hof herred, Hedemarkens amt, i møte senest den 4 februar 1918 besluttede vedtekter angående istandbringelse og innredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning.

19 juli. **Kongelig resolusjon** †), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester under skogarbeide i fløtning av 30

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.
**) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor de nye skogvedtekter er inntatt.
***) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor skogvedtektene er inntatt.
†) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor vedtektene er inntatt.

juli 1915 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Vang herred, Hedemarkens amt, i møte senest den 4 mars 1918 besluttede vedtekter angående istandbringelse og innredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning. 19 juli.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at den i samme lovs § 13 for tiur og orrhane bestemte jakttid om våren (15 mai—31 mai) for Smaalenene amts vedkommende forandres til tiden fra og med 5 til og med 21 mai. 19 juli.

Denne resolusjon gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1923.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at anvendelse av snare til fangst av tiur, røi, orrfugl, jerpe og rype skal være forbudt i Fosnes, Otterøy, Vemundvik, Klinga, Flatanger, Vikna, Foldereid, Gravvik, Nærøy, Leka og Kolvereid herreder, Nordre Trondhjems amt. 19 juli.

Bestemmelsen gjelder for et tidsrum av 5 år regnet fra 1 januar 1919.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i medhold av lov nr. 5 av 12 juli 1918 meddeles stadfestelse på nedenstående bestemmelser om midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer lensmenn og andre tjenestemenn for visse forretninger: 19 juli.

I.

Gebyrer, som tilkommer lensmenn, stevnevidner på landet m. fl. efter sportellovens §§ 117, 119, 120, 122 første og annet punktum, 123, 124, 131, 133, 137, 140 og 142, forhøies med 100 procent.

Gebyrer, som tilkommer de samme tjenestemenn efter sportellovens §§ 114, 127, 128 og 129, forhøies med 50 procent.

Betalingen for utpantning efter sportellovens § 128 forblir dog uforandret kr. 0,50, når summen ikke er over kr. 10,00.

Betalingen for avskrivning efter sportellovens § 129 forblir uforandret kr. 0,15 for restansebeløp inntil kr. 10,00.

II.

Gebyrer, som tilkommer sådanne tjenestemenn efter sportellovens § 144 første ledd, § 147 og § 150, forhøies med 100 procent.

Gebyrer, som tilkommer sådanne tjenestemenn efter sportellovens § 144 tredje og fjerde ledd, § 151 og § 152 forhøies med 50 procent.

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

19 juli. Betalingen for utpantning efter sportellovens § 151 forblir dog uforandret kr. 0,30, når summen ikke er over kr. 25,00. Betalingen for avskrivning efter sportellovens § 152 forblir uforandret kr. 0,15 for restansebeløp inntil kr. 10,00.

III.

Gebyrer, som tilkommer offentlige tjenestemenn, som efter forlangende avholder frivillig auksjon eller lisitasjon, samt vidner efter sportellovens § 155, forhøies med 100 procent.

IV.

Gebyrer efter sportellovens § 95 forhøies for registreringsvidner med 100 procent, for rets- og utpantningsvidner med 50 procent.

V.

Gebyrer til autoriserte translatører efter sportellovens § 111 forhøies med 100 procent.

VI.

Disse bestemmelser trer i kraft straks og gjelder inntil videre.

19 juli. **Kongelig resolusjon** *), hverved i medhold av lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tilleggslov av 14 desember s. å. bestemmes:

I. Punkt 2 i kongelig resolusjon av 21 desember 1917 skal herefter lyde som følger:

2. Rasjonenes størrelse fastsettes inntil videre således pr. individ:

For sukker 250 gram pr. uke.

For kaffe, beregnet som brennt, 75 gram pr. uke.

For korn, mel og produkter herav et kvantum svarende til 200 gram mel pr. dag.

Rasjon av kaffe blir ikke å tilstå for barn, som er født efter 31 desember 1912.

II. Denne bestemmelse trer i kraft 12 august 1918. Samtidig opheves kongelig resolusjon av 22 mars 1918 om rasjonenes størrelse.

19 juli. **Stortingsbeslutning** [1]) om lån til husmor- og havebrukskoler av invalidefondets midler.

Beslutningen er saalydende:

I. Stortinget samtykker i, at der av invalidefondet utlånes inntil kr. 300 000,00 til husmorskoler og havebruksskoler. Av lånene erlegges 4 prosent årlig rente til invalidefon-

*) Bekjentgj. 22 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se St. prp. nr. 136. Innst. S. nr. 233. St.tid s. 2341.

det. Differansen mellem denne rentefot og den for invalidefondet foreskrevne rente betales av statskassen. 19 juli.

II. For utlån gjelder de av Landbruksdepartementet utferdigede regler.

Stortingsbeslutning[1]) om, at oppebørselsforretningene i Moss, som tidligere har hørt under byfogden, skal overføres til skattefogden med bistand av særskilt skatteopkrever. 19 juli.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Tromsø amt om, at en lensmann ikke antas å tilkomme gebyr i henhold til sportellovens § 128 for en til inndrivelse av et av departementet fastsatt stemplingsgebyr avholdt utpantningsforretning, som har været avholdt, uten at debitor på forhånd har været avkrevet beløpet. 20 juli.

Stortingsbeslutning[2]) om kjøp for Oplysningsvesenets fonds regning av eiendommen Folkestadgaten nr. 44 («Bispe-gården«) i Hamar til bolig for biskopen i Hamar stift. 22 juli.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til tilsynsmannen ved elektrisitetsvesenet i 3dje distrikt, hvori meddeles, at departementet i henhold til lov av 16 mai 1896 § 4, jfr. lov av 19 juli 1912 nr. 9 og kongelig resolusjon av 13 februar 1897, d. d. har foretat sådan forandring i inndelingen av elektrisitetsvesenets distrikter, at Slemdal herred i Bratsberg amt overføres fra 3 til 2 distrikt. 22 juli.

2net og 3dje distrikt vil således herefter komme til å omfatte:

2net distrikt: Hedemarkens, Kristians, Buskerud, Jarlsberg og Larviks amter samt Slemdal herred i Bratsberg amt.

3dje distrikt: Bratsberg amt undtagen Slemdal herred, Nedenes, Lister og Mandals samt Stavanger amter.

Lov*)[3]) indeholdende forandringer i og tillæg til lov om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917. 23 juli. Nr. 1.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om sykeforsikring av 6 august 1915, jfr. tillægslov av 15 juni 1917, skal herefter lyde saaledes:

§ 1,1 og 2.

1. Pligtig til sykeforsikring efter denne lov er her i riket

*) Bekjentgj. 25 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI, kap. 1, tit. 6—13. Innst. S. XXXIX C. St. tid. s. 2363—2364.

[2]) Se St. prp. nr. 169. Innst. S. nr. 235. St. tid. s. 2395.

[3]) St.besl. 17 juli. Se Ot. prp. nr. 44. Innst. O. nr. 110. St.tid., forh. i Ot. s. 1116—1120; i Lt. s. 222—223.

23 juli. Nr. 1.

beskjæftigede lønsarbeidere samt tjenestemænd i offentlig eller privat tjeneste, naar de har fyldt 15 aar. Forsikringspligten indtræder ved tiltrædelsen av arbeids- eller tjenesteforholdet og ophører ved uttrædelsen av samme.

2. Undtat fra forsikringspligten er:
   a. den tjenestemand, hvis samlede aarlige indtægt overstiger kr. 3 000,oo. I tilfælde av tvist om, hvorvidt denne grænse er overskredet eller ikke, lægges sidste endelige skatteligning til grund for avgjørelsen. Forsaavidt der i vedkommendes indtægt er medtat egtefælles eller barns indtægt, blir denne efter kredssykekassens skjøn at fradra;
   b. den, som er fast beskjæftiget paa skib i utenriksk fart, medmindre denne er indskrænket til reiser i fast rute, og reiserne efter den for farten kundgjorte plan ikke forutsættes at vare mer end 10 dage fra norsk havn og tilbake;
   c. den, som ifølge en utenlandsk lov er sikret sykeunderstøttelse under sin beskjæftigelse her i riket;
   d. den, som utfører arbeide for kommunen under forhold, der gir betalingen for arbeidet karakteren av understøttelse.

      Det samme gjælder den, som under lignende forhold utfører arbeide for vældædige indretninger, naar saa bestemmes av Riksforsikringsanstalten;
   e. den, som er i tjeneste hos fremmed magts gesandt eller utsendt konsul.

   § 2,3.

3. Like med lønsarbeidere og tjenestemænd ansees ogsaa personer med ufuldendt utdannelse, selv om de ingen løn oppebærer, naar arbeidet er et led i deres utdannelse, saasom lærlinger, volontører og lignende.

   § 11,1.

Lønsarbeidere og tjenestemænd (§ 2), som ikke indgaar under undtagelsesbestemmelserne i § 1,2 a—d, har uanset deres arbeides varighet eller stadighet ret til at bli forsikret efter denne lov som frivillig medlem av kredssykekassen paa arbeidsstedet eller hjemstedet. § 10,1 a—e kommer da ikke til anvendelse. Følgende vilkaar blir at iagtta:

a. hans indmeldelse, ledsaget av oplysninger om indtægt m. v. efter en av Riksforsikringsanstalten fastsat formular, samt i tilfælde av sykekassebok (jfr. § 8), sker skriftlig til vedkommende kredssykekasse;
b. han og hans bipersoner (§ 16,1, B) pligter i tilfælde at underkaste sig lægeundersøkelse som i § 9,3 omhandlet;
c. han indtræder som frivillig medlem fra og med den dag, den i § 12,1 nævnte forskudspræmie er betalt, saafremt han

ikke inden 1 uke efter indmeldelsen har mottat kredsykekassens skriftlige meddelelse om, at den har negtet ham adgang til den frivillige forsikring. 23 juli. Nr. 1.

§ 14,1.

Enhver person, som, pligtig eller frivillig, er medlem av en kredssykekasse, blir av kassen i henhold til foreliggende opgaver og oplysninger at henføre til den indtægtsklasse, hvorunder hans aarlige arbeidsindtægt falder, efter nedenstaaende tabel, samt til den risikoklasse (§ 31,3), hvortil han hører:

Indtægtsklasse	Aarlig arbeidsindtægt	
	over kr.	til og med kr.
1	0,00	600,00
2	600,00	900,00
3	900,00	1 200,00
4	1 200,00	1 600,00
5	1 600,00	2 000,00
6	2 000,00	

§ 15.

Sykepenger (§ 16) og præmier (§ 31) blir at beregne i forhold til den midlere daglige arbeidsindtægt, der regnes at utgjøre:

for 1ste indtægtsklasse . . . . . kr. 1,50
- 2den — . . . . . » 2,50
- 3dje — . . . . . » 3,50
- 4de — . . . . . » 4,66
- 5te — . . . . . » 6,00
- 6te — . . . . . » 6,66

§ 16,1.

1. Kredssykekasserne skal yde følgende understøttelse:
   A. For et medlems egen person:
      a. Fri lægehjelp ved kasselæge fra sygdommens begyndelse, samt — ved første gangs anskaffelse — saadanne hjelpemidler som briller, brokbind og lignende, og hvor kirurgisk behandling utkræves, forbindingssaker og de for saadan behandling nødvendige lægemidler efter lægens anordning. Som lægehjelp regnes ogsaa tanduttrækning — ved læge eller tandlæge — dog ikke, hvis den sker av hensyn til indsætning av kunstige tænder.
      b. Skyldes sygdommen en beskadigelse ved bedriftsulykke, som ifølge loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. berettiger til skadebot, skal kredssykekassen tillike yde de lægemidler, som

23 juli. Nr. 1.

lægen finder fornødne til skadens behandling (jfr. § 20).

c. Forsaavidt sygdommen medfører arbeidsudygtighet, en pengehjelp (sykepenger) av 60 pct. av den midlere arbeidsindtægt i vedkommende indtægtsklasse (§§ 14—15),

altsaa pr. dag:

1ste klasse	kr.	0,90
2den —	»	1,50
3dje —	»	2,10
4de —	»	2,80
5te —	»	3,60
6te —	»	4,00

Dog skal sykepengene, sammen med betaling, som vedkommende maatte oppebære for arbeide under sygdommen, eller sammen med sykepenger fra mulig privat sykeforsikring, ikke utgjøre mer end 90 pct. av hans virkelige arbeidsindtægt ved sygdommens begyndelse. Herunder kommer ikke i betragtning saadanne tilfælde, hvor en forsikret uten ydelse av arbeide har ret til fuld løn under sygdom (jfr. § 24,3). For personer, som ingen arbeidsindtægt har, skal de samlede sykepenger utgjøre 90 øre pr. dag.

Forsaavidt arbeidsudygtigheten er halv eller mindre, kan kredssykekassen nedsætte sykepengene til halvdelen. Nærmere regler herom gives i statutterne.

d. Ved kvindelig medlems nedkomst fri jordmorhjelp, skyssutgifter dog heri ikke indbefattet, samt sykepenger (barselpenger) i 6 uker, regnet fra og med nedkomstdagen, samt de sidste 2 uker før denne. Barselpengene skal altid utgjøre mindst kr. 1,00 pr. dag. Disse ydelser er betinget av, at hun i de 10 sidste maaneder før nedkomsten har været medlem av en kredssykekasse. Kortere avbrytelser i de 10 maaneder kommer ikke i betragtning. Herom skal i statutterne indtages nærmere bestemmelse.

Indtræder sygdom, ydes istedenfor barselpenger de samme understøttelser som under andre sygdomstilfælde, dog for de ovenfor nævnte 8 uker i intet tilfælde mindre sykepenger end kr. 1,00 pr. dag.

e. Bidrag til begravelsesomkostninger kr. 50,00, dog ikke for personer, for hvem Riksforsikringsanstalten efter gjældende lovgivning pligter at yde begra-

velseshjelp. Riksforsikringsanstalten kan for- 23 juli.
lange, at kredssykekassen i dette tilfælde utbetaler Nr. 1.
begravelseshjælpen imot refusion.

B. For et medlems egtefælle (hustru eller mand) og for barn og pleiebarn under 15 aar, som forsørges av medlemmet, hvilke i nærværende lov benævnes bipersoner, fri lægehjelp m. v. som under litr. A, a, dog ikke saadanne hjelpemidler som briller, brokbind og lignende.

Til hustru, som ikke selv er medlem, ydes derhos ved nedkomst fri jordmorhjelp, skyssutgifter dog heri ikke indbefattet, samt i barselpenger kr. 30,00 pr. fødsel. Disse ydelser er betinget av, at hendes egtefælle før nedkomsten har været medlem av en kredssykekasse i saadan tid som for kvindelig medlem i litr. A, d bestemt.

§ 54,3.

3. Godkjendt brukskasse skal med den i § 58 nævnte undtagelse omfatte alle forsikringspligtige arbeidere og tjenestemænd ved bruket.

II.

Denne lov trær i kraft 30 september 1918.

Midlertidig lov*)[1]) om tillægsunderstøttelse for 23 juli.
sykepenge- og familiebidragsberettigede ifølge lov Nr. 2.
om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917.

§ 1. De i sykeforsikringslovens § 16, 1 A c og d og § 18, 3 omhandlede sykepenger og barselspenger samt de i samme lovs § 18, 4 omhandlede familiebidrag blir indtil videre at utbetale med et tillæg av 25 pct.

§ 2. Tillægget utbetales fra og med den 30 september 1918 og samtidig med de ordinære ydelser.

Det ophører fra den tid, Kongen nærmere bestemmer.

§ 3. Til dækkelse av de økede utgifter efter § 1 blir — efter Riksforsikringsanstaltens nærmere bestemmelse — av de indskuds- og bidragspligtige at betale en tillægspræmie av indtil 10 pct. av de gjældende premiesatser (jfr. sykeforsikringslovens § 31).

§ 4. Denne lov trær i kraft den 30 september 1918.

Kongelig resolusjon*), hvorved med hjemmel av § 11 i 23 juli.
den midlertidige lov om salg m. v. av spiritusholdige kosmetika og parfymer av 12 juli 1918 bestemmes, at

---

*) Bekjentgj. 25 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) St. besl. 17 juli. Se Ot prp. nr. 61. Innst. O. nr. 114. St. tid., forh. i Ot. s. 1120; i Lt. s. 223.

23 juli. nevnte lov inntil videre helt gis anvendelse på spiritusholdige essenser, som ikke inngår under spiritusholdige kosmetika og parfymer.

Ovennevnte bestemmelse trer straks i kraft.

23 juli. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av brukseier Casper Lomsnæs og hustru Dagmar Lomsnæs ved gavebrev av 18 juni 1917 oprettede »Lars Henriksen Nordbyes legat« til utdannelse av unge menn og kvinner i Aurskog sogn samt på de under 10 mai 1918 utferdigede statutter for dette legat.

23 juli. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av konsul B. Stolt-Nielsen ved gavebrev av 29 desember 1917 oprettede »Fru Louise Stolt-Nielsens legat til beste for trengende syke i Tysvær« samt på de under 20 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat.

23 juli. **Telegram** fra Socialdepartementet til en sakfører, hvori meddeles, at Høiesterett i dom av 30 april 1918 har antatt, at grunnlovens § 97 ikke hindrer, at husleienevnden påbyr husleien nedsatt fra den tid, som der kan bli lovlig opsagt til, selv om leieavtalen er inngått, før husleieloven av 10 mai 1916 trådte i kraft (jfr. Retstidende for 1918, side 497—503). Se nu lov om boligforholdene av 12 juli 1918, § 7, 2 og 3 punktum.

24 juli. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver i anledning av en til denne fra en sakfører indkommet forespørsel, om der efter sykeforsikringslovens § 75 (l. 6 august 1915 nr. 5) tilkommer en kredssykekasse sportelfrihet i en mot en gårdbruker anlagt sak til inntale av lægeutgifter utlagt av kredssykekassen.

Departementet meddeler, at det slutter sig til en av Riksforsikringsanstalten til Departementet for Sociale Saker avgitt uttalelse, hvorefter sykeforsikringslovens § 75 ikke avgir hjemmel for sportelfrihet i nevnte sak.

25 juli. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av A. Aarnes og hustru Olea Aarnes, født Berger, ved testamente av 17 september 1915 oprettede »A. Aarnes's legat til fordel for hustruer til arbeidere ved Hamar Jernstøperi og mek. Verksted« samt på de under 29 april 1918 utferdigede statutter for dette legat.

26 juli. **Forskrifter***) angående forsendelse av sprengstoffet Ekstra-Nobelit, utferdiget av Socialdepartementet

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor forskriftene er inntatt.

26 juli 1918 i medhold av § 12, jfr. §§ 7 og 8, i ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 med senere tilleggslover, jfr. kongelig resolusjon av 5 juli 1918. 26 juli.

Skrivelse fra Socialdepartementet til ildsfarlighetsinspektøren, hvori departementet bestemmer, at sprengstoffet Ekstra-Nobelit midlertidig kan sendes i kasser, hvis lokk er festet med glatte og helst galvaniserte spiker, som tillater, at lokket kan fjernes uten voldsomhet. 26 juli.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i henhold til kongelig resolusjon av 21 desember 1917, jfr. de kongelige resolusjoner av 15 mars og 5 april 1918 om garanti av minstepriser for sild og fisk, bestemmes: 26 juli.

Storsild og vårsild må være anmeldt til salg til Statens Fiskecentral, kontor B, innen 10 august 1918 og vraket og mottatt ved en av Statens kommissjonærer innen utgangen av august 1918. Såvel for sild, som anmeldes efter 10 august, som for sild, som er anmeldt før denne frist, men ikke vraket og mottatt innen utgangen av august 1918, bortfaller Statens kjøpeplikt.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Nils Christian Nilsen Flaatten ved testamente av 19 oktober 1916 oprettede legat for verdige trengende i Lardal samt på de under 8 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat. 27 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det ved gavebrev av 2 august 1917 oprettede »Ole og Andrea Moss's legat« til stipendier for unge menn og kvinner av Sør-Odal til utdannelse i praktisk virksomhet samt på de under 8 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat. 27 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av generalkonsul O. J. Storm ved gavebrev av 15 mai, 8 og 17 desember 1917 oprettede »Generalkonsul O. J. Storms stipendiefond til utbredelse av kjennskap til fransk og engelsk kultur og aandsliv« samt på de under 28 juni 1918 utferdigede statutter for dette fond. 27 juli.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder C. H. Sørensen ved gavebrev av 14 november 1917 oprettede »C. H. Sørensens legat til Hisø barnehjem« samt på de under 13 desember 1917 utferdigede statutter for dette legat. 27 juli.

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

27 juli. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til en husleienevnd, hvori departementet uttaler, at et avholdslags utleie av sitt lokale til andre foreninger, forat disse kan holde møter i lokalet for kortere eller lengere tid, ikke antas å gå inn under husleiereguleringsloven.

29 juli. Nr. 1. **Lov***)[1]) om ilandbringelse i norsk havn av fisk fanget av norske farkoster.

§ 1. Fisk fanget av norsk farkost eller produkter av saadan fisk skal, indtil Kongen anderledes bestemmer, ilandbringes i norsk havn.

§ 2. Paabudet i § 1 gjælder ogsaa sæl og bottlenose samt alle andre sjødyr og produkter av disse, dog ikke hval fanget paa de sydlige fangstfelter eller produkter av saadan hval.

§ 3. Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan utfærdige de nærmere bestemmelser og paabud, som utkræves til gjennemførelse av denne lov. Likeledes kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, dispensere fra bestemmelserne i de foregaaende paragraffer.

§ 4. Overtrædelse av denne lov eller bestemmelser utfærdiget i kraft av denne lov straffes med bøter indtil kr. 100 000,00 eller med fængsel indtil to aar eller med begge deler.

Paa samme maate straffes den, som forsætlig medvirker til saadan forbrydelse som i første led nævnt.

Den, som av uagtsomhet enten begaar saadan overtrædelse som i første led nævnt, eller medvirker dertil, straffes med bøter indtil kr. 20 000,oo eller med fængsel indtil seks maaneder eller med begge deler.

§ 5. Fangst, som er eller søkes ilandbragt eller losset i strid med bestemmelserne i denne lov, kan helt eller delvis inddrages ved dom, selv om produktene ikke tilhører nogen, som er skyldig i den strafbare handling.

Er der ikke anledning til inddragning av varerne selv, kan deres værdi helt eller delvis inddrages hos den skyldige.

§ 6. I saker angaaende forbrydelser mot denne lovs bestemmelser faar regelen i straffeproceslovens § 287, andet punkt, anvendelse uten hensyn til, om den for forbrydelsen fatsatte straf er strengere end der nævnt.

§ 7. Denne lov træder i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) St.besl. 17 juli. Se Ot. prp. nr. 49. Innst. O. nr 120. St.tid., forh. i Ot. s. 1114; i Lt. s. 222.

Lov*)[1]) om utvidelse av testationsretten. 29 juli. Nr. 2.

I.

Lov om arv av 31 juli 1854 § 33 skal herefter lyde saaledes:

Den, der efterlater sig livsarvinger, kan ved testament bortgi til hvem han vil en fjerdedel av sin formue.

Overstiger formuen en million kroner, kan han yderligere bortgi til almennyttige formaal to fjerdedele av, hvad den utgjør over en million indtil to millioner kroner. Hvad formuen utgjør over to millioner kroner, kan han bortgi til formaal som nævnt.

Hvis der ved testamentet bortgives mere end i første led nævnt, kan det forsaavidt ikke gjøres gjældende likeoverfor livsarvingene, medmindre det faar kongelig konfirmation.

II.

Lov om adoption av 2 april 1917 § 14, andet led, skal herefter lyde saaledes:

Av den arvelod, som efter foranstaaende regler, naar intet testament forefandtes, skulde tilfaldt adoptivbarn eller dets livsarving efter adoptivforældrene, kan disse ved testament eller paa dermed likestillet maate bortgi til andre indtil halvdelen. Dog kan de altid bortgi en likesaa stor del av adoptivbarnets lod som de kan bortgi av sit eget barns lod.

III.

Denne lov træ̊r i kraft straks.

Lov*)[2]) om tinglysning i Aker sorenskriveri. 29 juli. Nr. 3.

§ 1. Fra den tid, som Kongen bestemmer, skal i Aker sorenskriveri al tinglysning foretages ved særskilte tinglysningsting.

§ 2. Tinglysningsting avholdes paa herredsskriverkontoret for hele embedskredsen under ett og bestyres av herredsskriveren.

Tinglysningstingenes antal og tiden for deres avholdelse bestemmes av Kongen.

Forøvrig gjælder med hensyn til tinglysningstingene det samme som i lovgivningen er bestemt angaaende ekstrating, dog saaledes, at den i lov om pant og tinglysning av 12 okto-

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 56. Innst. O. nr. 131. St.tid., forh. i Ot. s. 1126; i Lt. s. 261.

[2]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 33. Innst. O. nr. 93. St.tid., forh. i Ot. s. 1124—1125; i Lt. s. 261.

29 juli. Nr. 3. ber 1857 § 10 foreskrevne oplæsning ved det første sedvanlige ting for distriktet kan ske efter nærmere regler git av Kongen, som ogsaa kan bestemme, at den helt skal bortfalde.

§ 3. Kongen kan bestemme, at nærværende lov skal gives tilsvarende anvendelse i andre landdistrikter.

§ 4. Denne lov træ̊r i kraft straks.

29 juli. Nr. 4. **Lov***)[1]) om tungen avstaaelse av grund og bygninger til offentlige kontorlokaler og retslokaler.

§ 1. Grund og bygninger, som trænges for at skaffe plads til offentlige kontorlokaler eller retslokaler, kan staten efter bestemmelse av Kongen kræve avstaat mot erstatning, som i mangel av overenskomst fastsættes ved skjøn.

Bestemmelserne i lov indeholdende nærmere bestemmelser om rettergangsmaaten i saker angaaende tvungen avstaaelse av grund av 10 mai 1860 §§ 1—4 faar tilsvarende anvendelse. Omkostningene ved overskjøn bæres av eieren, hvis skjønnet er forlangt av ham, og utfaldet gaar ham imot.

§ 2. Denne lov træ̊r i kraft straks.

29 juli. Nr. 5. **Lov***)[2]) om forandringer i og tillæg til lov om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser av 6 august 1915.

I.

Følgende paragraffer i lov om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser av 6 august 1915 skal herefter lyde saaledes:

§ 2. For at kunne opnaa anerkjendelse som berettiget til refusion maa vedkommende arbeidsledighetskasses indtægter for mindst en halvdels vedkommende tilveiebringes ved medlemmenes egen kontingent. Desuten maa kassens love indeholde bestemmelser om:

1. At medlemmenes ret til understøttelse ikke indtræ̊r, medmindre de har staat som medlem av kassen i det mindste i det sidst forløpne halvaar og betalt kontingent for i det mindste 26 uker siden sidste indmeldelse.
2. At stedlig understøttelse ikke utbetales, før arbeidsledigheten har varet i et tidsrum, som dog ikke maa sættes kortere end 3 dage.

Naar departementet finder, at særlige grunde taler for det, kan det tillate, at en kasses love:

---

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 57. Innst. O. nr. 128. St.tid., forh. i Ot. s. 1125—1126; i Lt. s. 261.

[2]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 138. Innst. O. nr. 103. St.tid., forh. i Ot. s. 1126—1147; i Lt. s. 622.

a. indeholder bestemmelse om, at understøttelsen i tilfælde av flere ledighetsperioder i løpet av 6 uker skal kunne utbetales straks ved 2den og senere ledighetsperioder;

b. istedenfor bestemmelsen om en sammenhængende arbeidsledighet av over 3 dage indeholder tilsvarende og efter departementets skjøn betryggende bestemmelse, som bedre passer for arbeidsforholdene i faget.

3. At der som stedlig understøttelse ikke ydes mer end et beløp, som i det høieste svarer til det halve av, hvad der er at anse som gjennemsnitlig dagløn i vedkommende medlems arbeidsgren.
4. At understøttelse ikke ydes for et længere tidsrum end i det høieste 90 dage i løpet av 12 maaneder, hvis der i kassens love gaaes ut fra understøttelsesaar, eller i løpet av et kalenderaar.
5. At kassens medlemmer i tilfælde av ledighet er forpligtet til at ta det arbeide, som kassens styre finder passende for dem.
6. At der for det tilfælde, at den ordinære kontingent viser sig utilstrækkelig, kan utlignes ekstrakontingent og, om det blir nødvendig, foretages nedsættelse i den i kassens love bestemte understøttelse.
7. At understøttelse ikke utbetales til noget medlem, der staar som medlem av anden arbeidsledighetskasse, eller saalænge han oppebærer bidrag fra sykekasse.
8. At ingen stedlig understøttelse, intet reise- eller flytningsbidrag utbetales til andre end uforskyldt arbeidsløse, men arbeidsføre personer. Som uforskyldt regnes ikke arbeidsløshet, som er foraarsaket ved streik eller lockout.

Til bestaaende kasser kan gives midlertidig anerkjendelse, selv om deres love ikke tilfredsstiller de her opstillede fordringer i ethvert punkt, dog bare for det tidsrum, som efter kassens love maa medgaa, forat forandring kan vedtages.

§ 4. To tredjedele av de beløp, staten saaledes utbetaler, blir av vedkommende departement mindst en gang aarlig at utligne paa de herreds- og bykommuner, hvori de personer, som har mottat arbeidsledighetsunderstøttelse, sidst har hat bopæl 6 maaneder i træk indenfor rammen av de to sidste aar regnet fra den første dag, for hvilken understøttelsen er bevilget. Refusionspligt paahviler dog ikke kommunen for saadanne personer, der som faste arbeidere eller betjenter ved offentlig vei- og jernbaneanlæg og lignende alene for saadant arbeides skyld har opholdt sig i kommunen.

Staten bærer den hele utgift:

29 juli. Nr. 5.

a. Naar opholdet, som betinger refusionspligt, ikke kan oplyses.

b. Naar de understøttede personer overhodet ikke i løpet av de to sidste aar har opholdt sig 6 maaneder i træk i nogen norsk kommune.

c. Naar den kommune, hvor de understøttede personer sidst har opholdt sig 6 maaneder i træk, ifølge nærværende paragrafs 2det punktum er fritat for refusionspligten.

Spørsmaalet, om refusionspligt paahviler nogen kommune, og i tilfælde hvilken, avgjøres av vedkommende departement.

Efter andragende fra et kommunestyre kan Kongen frafalde kravet paa refusion, delvis eller helt, naar han finder, at refusionspligtens opfyldelse paa grund av særlig stor arbeidsledighet vilde falde uforholdsmæssig trykkende for kommunen, henset til dens økonomiske evne.

§ 8. En arbeidsledighetskasse, hvis andragende om refusionsret er indvilget, maa ikke utbetale understøttelse til nogen arbeidsledig, som opholder sig i en kommune, for hvilken der haves offentlig arbeidskontor, førend vedkommende forgjæves er anmeldt paa dette kontor som arbeidssøkende. Undlates dette, mister arbeidsledighetskassen retten til at faa noget refundert av den saaledes utbetalte understøttelse. Saasnart den arbeidsledige paany faar arbeide, anmeldes ogsaa dette av arbeidsledighetskassen til kontoret.

Naar bestyreren for det offentlige arbeidskontor søker om det, kan vedkommende departement efter indhentet uttalelse fra tilsynsnævnden bestemme, at de arbeidsledige skal foreta den i første punktum nævnte anmeldelse ved personlig fremmøte paa arbeidskontoret.

Videre kan departementet efter andragende fra en arbeidsledighetskasse tillate lempning i pligten til anmeldelse til arbeidskontoret, naar saadan anmeldelse vanskelig lar sig gjennemføre paa grund av arbeidsforholdene i faget.

§ 15. Naar Kongen finder, at særlige grunde taler for det, kan han indtil videre eller for et nærmere angit tidsrum:

1. bestemme, at en kasse skal faa refundert indtil to tredjedele av understøttelsene istedenfor en halvdel, jfr. § 1;
2. tillate, at kasser, som oprettes 1 juli 1918 eller senere, utbetaler understøttelse uten hensyn til, om den understøttede har staat som medlem av og betalt kontingent til kassen i den tid, som er fastsat i § 2, nr. 1;
3. tillate, at kasser, som er oprettet før 1 juli 1918, utbetaler understøttelse til arbeidsledige, som bare har staat som medlem av og betalt kontingent til kassen i halvdelen av den tid, som er fastsat i § 2, nr. 1;

4. tillate, at stedlig understøttelse efter § 2, nr. 3 til forsørgelsespligtige arbeidsledige ydes med et beløp, som i det høieste svarer til tre fjerdedele av, hvad der er at anse som gjennemsnitlig dagløn i vedkommende medlems arbeidsgren; 29 juli. Nr. 5.
5. sætte § 2, nr. 4 ut av kraft.

II.

Denne lov træ̊r i kraft 1 august 1918 og skal for § 4 sidste led og § 15 gjælde indtil 30 juni 1919.

Lov*)[1]) om forbud mot indsmeltning eller anden omdannelse av skillemynt. 29 juli. Nr. 6.

§ 1. Indsmeltning eller anden omdannelse av norsk, dansk eller svensk skillemynt er forbudt. Herfra undtages skillemynt, som i henhold til lov om pengevæsenet av 17 april 1875 § 13 er inddraget av statskassen.

§ 2. Det er forbudt at sælge eller paa anden maate overdra norsk, dansk eller svensk skillemynt til andre under omstændigheter, som gir sælgeren grund til at tro, at erhvervelsen sker i den hensigt at smelte eller paa anden maate omdanne mynten.

§ 3. Det er forbudt at kjøpe sølv, kobber eller andre metaller, hvori sølv eller kobber indgaar som bestanddel, naar kjøperen har grund til at tro, at metallet er indvundet i strid med bestemmelsen i § 1.

§ 4. Enhver kjøper av de i § 3 nævnte metaller er forpligtet til at forvisse sig om og paa forlangende til politiet opgi sælgerens navn og bopæl.

§ 5. Overtrædelse av §§ 1—3 eller medvirkning dertil straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder.

Metal av mynter, som er smeltet eller omdannet i strid med § 1, kan inddrages til fordel for statskassen, selvom det ikke tilhører nogen i den strafbare handling skyldig. Er der ikke anledning til at inddra metallet selv, kan dets værdi helt eller delvis inddrages hos den skyldige.

Overtrædelse av § 4 straffes med bøter.

§ 6. Denne lov træ̊r i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i medhold av lov om husvær for folk og hester nnder skogarbeide og fløtning av 30 juli 1915 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Aasnes herred, Hedemarkens amt, i møte den 2 april 1918 29 juli.

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.
**) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor de approberte vedtekter er inntatt.
[1]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 68. Innst. O. nr. 133. St.tid., forh. i Ot. s. 1122—1123; i Lt. s. 261.

29 juli. besluttede vedtekter angående istandbringelse og innredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogarbeide og fløtning —, dog med et par forandringer.

29 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Faaberg herred, Kristians amt, til 10 ha., og kongelig resolusjon av 21 juli 1911 om nedsettelse av skogkonsesjonsgrensen til 100 ha. opheves.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

29 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i provisorisk anordning om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1917, nedsettes for Eidskog herred, Hedemarkens amt, inntil videre til 20 ha. og for Ramnes herred, Jarlsberg og Larviks amt, til 5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

29 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved de ved kongelig resolusjon av 26 august 1916 fastsatte fiskeriregler for Jølster herred, Nordre Bergenhus amt, forandres derhen, at den i reglenes § 2 omhandlede ukentlige fredningstid forkortes til kun å gjelde fra lørdag aften kl. 12 til mandag eftermiddag kl. 4.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

29 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskeriene m. v. av 8 april 1905 § 39 bestemmes, at den i samme lovs § 20 fastsatte 3 døgns ukefredning forkortes til tiden fra lørdag aften kl. 6 til mandag aften kl. 6 for et tidsrum av 5 år fra nærværende resolusjons datum å regne, forsåvidt angår laksefisket i Namsen elv på strekningen fra Gansmokåren til Bjørumsmerket i de såkaldte laksegårder med de fra eldre tider brukelige laksegarn.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

29 juli. **Kongelig resolusjon***), hvorved Landbruksdepartementet bemyndiges til i medhold av § 1 litra f, g og h i lov av 14 mai 1917 (nr. 5), kfr. tilleggslov av 14 desember 1917 (nr. 15) om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, å påby fabrikasjon av landbruksmaskiner og redskaper samt

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

treffe bestemmelse om beslagleggelse og avståelse til staten av eiendomsrett til landbruksmaskiner og redskaper i den utstrekning, som finnes påkrevet. 29 juli.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til §§ 3, 15 og 84 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Hamar bystyres beslutning av 6 juni 1918 angående: 29 juli.

1. instruks for stadskonduktøren,
2. takster for bygningsanmeldelser og tilsyn med bygningsarbeiders utførelse, og
3. regler og takster for opmåling av tomter og grunner sammesteds.

Denne resolusjon trer i kraft straks. Fra samme tid opheves kongelig resolusjon av 23 oktober 1917 angående regulativ for den byg- ningskommisjonen i Hamar tilkommende betaling.

Kongelig resolusjon**), hvorved der fastsettes reglement for manøvrering av A/S Auras reguleringsanlegg i Torbuvand, Sandvand, Langvand, Osbuvand, Rensvand og Holbuvand i Lilledalsvassdraget. 29 juli.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 29 juli.

1. Fra den tid, Justisdepartementet fastsetter, og inntil videre henlegges de egentlige kommunale magistratsforretninger, de magistratsforretninger, som omhandles i § 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917, og magistratsforretningene som medlem av kirketilsynet, reguleringskommisjonen og skolestyret fra Sarpsborg byfogedembede til en av Justisdepartementet konstituert midlertidig borgermester, hvis gage og kontorholdsgodtgjørelse utredes av Sarpsborg kommune, hvorhos fra Sarpsborg politimesterembede til nevnte borgermesterstilling henlegges magistratsforretningene vedkommende fattig-, havne-, karantene- og sundhetsvesenet.
2. I medhold av byformannskapslovens § 40 stadfestes Sarpsborg bystyres vedtak av 20 mars 1918 om bevilgning av gage for den i post 1 omhandlede borgermesterstilling m. v.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Romsdals amt: 29 juli.

Et formannskap hadde spurt, om husleienevnden var sammensatt således, at den tilfredsstillet husleie-

*) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor den omhandlede instruks og takster m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 31 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor manøvreringsreglementet er inntatt.

29 juli. lovens § 4, 5te punktum, som krever, at der blandt medlemmene skal være minst en eier av leiegård og en leieboer. Det var oplyst, at det ene medlem bodde i egen villa og ikke utleiet noget rum, at det annet medlem var leieboer, at det tredje medlem bodde i en 7 værelses trevilla, og at han leiet bort 2 værelser (ett til sin mor og ett til sin bror). Spørsmålet var, om dette tredje medlem kunde sies å være »eier av leiegård.«

Departementet var tilbøielig til å anta, at spørsmålet måtte besvares benektende.

30 juli. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Stavanger amt:

Den nuværende lovhjemmel for »boligtilsyn« er å søke i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 § 3 og i de kommunale sundhetsvedtekter, som er utferdiget efter lovens § 4.

Efter departementets mening er der for tiden ikke lovlig adgang til å overføre helserådets myndighet vedrørende boligtilsynet til annen selvstendig myndighet, som f. eks. et kommunalt boligråd. Derimot er der intet til hinder for, at der under helserådet oprettes en egen avdeling eller et eget kontor, som særlig skal ha med tilsynet av boliger å gjøre.

31 juli. **Rundskrivelse** fra Socialdepartementet til amtmennene, hvori departementet henleder opmerksomheten på lov om boligforholdene av 12 juli 1918 og gjennemgår lovens vesentligste innhold, samt fremhever de vigtigste forandringer fra og tillegg til de hittil gjeldende bestemmelser, jfr. rundskrivelsen av 28 desember 1917.

Kommunal regulering av husleie.

(Kap. I og IV.)

§ 1 omhandler de forskjellige måter, som leieforholdene kan reguleres på, og gjengir ordlydende den tidligere lovs § 1. I siste ledd om utleierens rett til å heve leieavtalen i tilfelle av vesentlig misligholdelse fra leieboerens side er tilføiet en ny forskrift om, at bestemmelse i leieavtalen om, at enhver eller en nærmere angitt slags misligholdelse skal anses som vesentlig og medføre leieforholdets ophør uten opsigelse, er ugyldig. Manglende betaling av leien er vesentlig misligholdelse, når skriftlig påkrav kar funnet sted på eller efter forfallsdag, og leien ikke er betalt innen otte dager derefter.

§ 2 bestemmer, hvad slags leiligheter og rum m. v. husleiereguleringen kan omfatte, og gjengir uten forandringer den tidligere lovs § 2. Efter 3dje ledd har kommunestyret adgang

til å utvide reguleringen til å gjelde møblerte leiligheter eller enkelte rum enten alene eller i forbindelse med opvartning, belysning, opvarmning eller kost. Også værelsene i pensjonater og hoteller vil således kunne komme inn under reguleringen. 31 juli.

§ 3 foreskriver, at husleiereguleringen i visse tilfeller ikke gjelder boliger, som skal brukes av stat eller kommune, og stemmer med den tidligere lovs § 3.

§ 4 gir regler for husleienevndens sammensetning og stemmer med den tidligere lovs § 4. Dog er i 2net ledd inntatt en ny bestemmelse om, at der såvidt mulig bør gis foreninger av huseiere og leieboere anledning til å gi forslag om valg på de medlemmer av nevnden, som skal være henholdsvis eier av leiegård og leieboer. Derhos er tilføiet et nytt siste ledd, som pålegger husleienevnden å forrette som voldgiftsrett i alle tvistemål, som utspringer av et leieforhold, når eier og leieboer enes herom. Forat nevndens avgjørelse skal bli så betryggende som mulig, er foreskrevet, at bestemmelsene i den nye lov om rettergangsmåten for tvistemål angående voldgiftsavtalens avslutning og behandlingen for voldgiftsretten i det vesentlige skal komme til anvendelse. Voldgiftsdommen har samme virkning som en rettskraftig dom.

§ 5 handler om plikt til å meddele husleienevndens visse oplysninger og til å avgi forklaringer for den og gjentar den tidligere lovs § 5. Ny er bestemmelsen om, at nevnden, før den treffer sin avgjørelse, skal ha gitt såvel huseieren som leieboeren anledning til skriftlig eller mundtlig å forklare sig.

§ 6 angår husleienevndens beslutninger m. v. og gjengir den tidligere lovs § 6 med følgende forandringer:

Det har i praksis hendt, at nevnden har gitt samtykke til leieforhøielse eller opsigelse med virkning fra førstkommende flyttedag, også efter det tidspunkt, da leieforholdet eller avtalen skal opsies. Dette er ikke riktig. Se departementets skrivelse til amtmannen i Buskerud amt av 9 januar 1917 (i Lovtidenden).

Det har videre hendt, at enkelte nevnder har omgjort tillatelse til opsigelse og nektelse av sådan umiddelbart før flyttedag. Dette har voldt vanskeligheter.

Departementet har i telegram til en husleienevnd av 11 februar 1918 (i Lovtidenden) bl. a. uttalt følgende herom:

»Departementet er tilbøielig til å anta, at nevndens før nyttår fattede beslutning om samtykke til opsigelse av leieboer til fraflyttelse førstkommende april flyttetid ikke efter nyttår kan omgjøres med virkning fra nevnte flyttedag. I en senere skrivelse har departementet uttalt, at dette antas å gjelde også i tilfelle av, at nevndens beslutning senere viser sig å hvile på urigtige faktiske oplysninger.

31 juli. En annen sak er det selvfølgelig, — tilføier departementet, — at der, såfremt en husleienevnds beslutning er opnådd ved svik, vil kunne opstå erstatningsansvar for vedkommende og efter omstendighetene tillike strafansvar; jfr. straffelovens § 166. Likeså, at en efterfølgende oplysning om, at en nevnds første avgjørelse hviler på uriktig faktisk grunnlag, vil kunne foranledige nevnden til — med virkning fra næste kontraktstermin — å treffe en annen avgjørelse f. eks. i tilfelle av, at nevnden under uriktige forutsetninger har nektet samtykke til opsigelse.«

Denne forståelse av loven er nu lovfestet i § 6, 2net ledd, og i 2net og 3dje punktum i 5te ledd. Det er uttrykkelig uttalt, at hvis nevndens beslutning hviler på forsettlig uriktige oplysninger fra utleier eller leieboer, kan nevnden alltid omgjøre sin beslutning med virkning som nevnt i 2net ledd også på et senere tidspunkt, dog såfremt ikke fraflyttelse allerede har funnet sted.

Som nytt 3dje ledd er inntatt en bestemmelse om, at nevndens avgjørelse snarest mulig i anbefalt brev eller på annen betryggende måte blir å meddele vedkommende utleier og leieboer.

§ 7 inneholder nærmere regler om reguleringen av selve leiesummen og fastsetter de synspunkter, som husleienevnden skal legge til grunn for sitt skjønn. Paragraffen gjengir den tidligere lovs § 7 alene med den forandring, at der i 3dje ledd under opregningen av, hvad der skal regnes som forhøielse av husleie, er tilføiet »overtagelse av innbo.«

§ 8 påbyr i likhet med § 8 i den tidligere lov tilbakebetaling av den husleie, som er erlagt for meget. Dessuten inneholder paragraffen et nytt påbud om opslag av leiesummen. Det vil formentlig som regel være mest hensiktsmessig, at opslaget blir slått op i opgangen til hovedtrappen. Opslaget bør inneholde et utdrag av husleielovens bestemmelser til veiledning for leieboerne. Utleieren plikter å påse, at opslaget til enhver tid er i orden. Den, som undlater å holde opslått sådan opgave, som foreskrevet i § 8, 1ste og 2net ledd, eller medvirker hertil, straffes efter § 15, nr. 6, med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

§ 9 gir nærmere regler for de hensyn, husleienevnden skal ta, når der andras om samtykke til opsigelse av l eieboer, bruk av beboelsesleilighet til kontorer o. lign., nedrivning av hus, som hittil har været benyttet til beboelse, bruk av hotell til forretningslokale av annen art, og samtykke til fremleie.

Paragraffen stemmer med den tidligere lovs § 9 med følgende endringer:

Med hensyn til forbudet mot opsigelse i 1ste punktum er uttrykkelig uttalt, — hvad der forøvrig allerede gjaldt efter

den eldre lov —, at nevnden ved avgjørelsen skal se hen såvel til utleierens som leieboerens forhold. I 4de punktum er derhos tilføiet en forskrift om, at samtykke til opsigelse eller leieforholdets ophør i almindelighet ikke bør nektes, når eier, som har erhvervet eiendommen ved arv eller — før husleiereguleringen blev innført i kommunen — på annen måte, beviser, at han er husvill og selv trenger leiligheten. Det fremheves, at bestemmelsen, når der er tale om erhvervelse på annen måte enn ved arv, bare gjelder, såfremt eiendommen er erhvervet, før husleieregulering blev innført i kommunen. 31 juli.

I 2net ledd er bestemmelsen om gjenlevende ektefelles adgang til å overta leieavtalen utvidet til å gjelde også gjenlevende barn, foreldre og søsken, samt dødsbo, som har fortsatt leieforholdet.

I 3dje ledd om samtykke til bruk av beboelsesleilighet til forretningslokale er tilføiet et nytt siste punktum om, at sådant samtykke i almindelighet ikke bør nektes, når eieren vil ta egen leilighet, som han bebor og har bebodd, før husleieregulering blev innført i kommunen, i bruk til forretningslokale for sig selv.

§ 10 inneholder en særregel om de tidsbestemte leiekontrakter og om de gjenlevendes adgang til å overta leieavtalen. Den svarer til den tidligere lovs § 10 med de forandringer, som følger av utvidelsen i § 9, 2net ledd.

§§ 11 og 12 er nye og innfører adgang til å innbringe husleienevndens avgjørelser for en ankenevnd. Som det vil ses, har loven gjort det avhengig av kommunestyrets beslutning, om der skal oprettes ankenevnd. Dette vil formentlig nærmest være påkrevet i de større byer. I de små kommuner, hvor forholdene er mere oversiktlige, vil behovet for en overinstans formentlig regelmessig være mindre.

Det er bare husleienevndens avgjørelser efter denne lov, som kan innbringes for ankenevnden, ikke tillike dens avgjørelser efter midlertidig lov om innskrenkning i utlendingers adgang til å opholde sig i visse kommuner av 13 juli 1917 (nr. 3).

Anken har opsettende virkning.

Departementet skal be kommunestyrene anmodet om gjennem hr. amtmannen snarest mulig å innberette, når der er fattet beslutning om oprettelse av ankenevnd. Departementet bedes samtidig underrettet om, hvem hr. amtmannen har opnevnt som formann og som varamann for formannen.

§ 13 gjelder varsel ved utkastelse og gjengir uten forandring den tidligere lovs § 11.

§ 14 angår husleiereguleringens tilbakevirkende kraft og er enslydende med den tidligere lovs § 12.

31 juli. I § 15 er samlet lovens straffebestemmelser angående husleiereguleringen.

Der er gjort følgende forandringer fra § 13 i den tidligere lov:

I nr. 2, 3 og 4 er tilføiet »eller den herom tidligere gjeldende lovgivning (jfr. § 24)« for å utelukke enhver tvil om, at straffebestemmelsen kommer til anvendelse også, når kommunestyrets beslutning er fattet i henhold til den tidligere lovgivning om kommunal regulering av husleie.

Som nr. 6 er tilføiet en ny bestemmelse om straff for den, som undlater å holde opslått sådan opgave, som foreskrevet i § 8, 1ste og 2net ledd, eller medvirker hertil.

Da der har været reist tvil, om straffelovens § 166 rammer uriktige forklaringer for husleienevnden, er der tilføiet paragraffen et nytt 2net ledd med sikte herpå.

§ 16 er ny og handler om følgen av ulovlig å ta beboelsesleilighet i bruk til forretningslokale og hotell i bruk til forretningslokale av annen art.

§ 17 setter straff for utlovelse av belønning for påvisning av ledig leilighet.

1ste ledd angår selve den aktive utlovelse, mens 2net ledd rammer den handling å kreve eller motta den utlovede belønning.

Det er bare offentlige utlovelser, som bestemmelsen omfatter. Jfr. straffelovens § 7, nr. 2. Løfte til en enkelt person om belønning for å skaffe utloveren eller en annen bolig er således ikke straffbart.

Bestemmelsen gjelder sådan leilighet eller rum, som omfattes av kommunestyrets beslutning, således i tilfelle også forretningslokaler.

Medvirkning er straffbar. Under medvirkning vil som det mest praktiske tilfelle inngå avisenes inntagelse av avertissementer av innhold som i paragraffen nevnt.

I subjektiv henseende kreves, at handlingen er forsettlig.

§ 24 gjengir uforandret den tidligere lovs § 14.

§ 25 angår lovens ikrafttreden og ophevelse av den tidligere lov om kommunal regulering av husleie av 14 desember 1917 (nr. 21).

Boligformidling.

(Kap. II.)

Boligformidlingen har til øiemed å tilveiebringe oversikt over tilbud og efterspørsel av leiligheter og derved lette forbindelsen mellem utleier og leier på lignende måte som arbeids-

formidlingen [1]). Meldingen skal skje til en kommunal myndighet (husleienevnd, boligformidlingskontor, boligtilsyn, sundhetsvesen folkeregister, arbeidsanvisningskontor e. lign.) og finne sted, når en leilighet blir ledig, og når den er utleiet. Meldingen skal inneholde oplysninger om leilighetens beliggenhet, størrelse, pris o. lign. og kan offentliggjøres av vedkommende kontor. Meldingene vil være av betydning som materiale for en palidelig boligstatistikk. 31 juli.

Lovens bestemmelser om boligformidling finnes i § 18.

Melding skal skje både såsnart leilighet er inntrådt (eller ved nybygning, når huset er ferdig til å tas i bruk), og når avtale om bortleie har funnet sted. Er bortleie skjedd, før melding av ledighet har kunnet foregå, meldes begge deler samtidig.

Det vil formentlig være hensiktsmessig, at der utferdiges særskilte blanketter for meldingene.

De oplysninger, som kreves, bør til en begyndelse, før almenheten har vennet sig til den tvungne boligmelding, ikke være for omfattende. Det vil formentlig være tilstrekkelig å begjære oplysning om gate, husnummer, etasje, antall rum, disses beliggenhet, leiesum, når tilflyttning kan finne sted, utleierens navn og bopel o. lign.

Undlatelse av å gi melding straffes med bøter fra 1 til 5000 kroner efter straffelovens § 339, nr. 2. Bestemmelse herom må inntas i kommunestyrets beslutning eller i de forskrifter, som kommunestyret efter paragraffens siste ledd kan utferdige.

Loven bestemmer, at kommunestyret kan påby, at de oplysninger, meldingen inneholder, skal bekjentgjøres. Hvorledes dette skal skje (ved avertissementer i avisene eller gjennem særskilt kommunal leietidende), er det overlatt kommunestyret å avgjøre. Da almenheten er vant til å søke oplysninger om ledige leiligheter i avisene, er formentlig den førstnevnte fremgangsmåte å anbefale, likesom man herved vil undgå å berøve avisene en inntekt, som de nu har.

Omkostningene ved boliganvisningens administrasjon (lokale, kontorhjelp, blanketter o. lign.) bæres av kommunen.

Byggeplikt for arbeidsgivere.

(Kap. III).

Bestemmelsene herom hviler på den betraktning, at en av de viktigste årsaker til bolignøden er den økende industri og omsetning, som fremkalder stor befolkningstetthet i byene og de bymessig bebyggede strøk. For å rette på dette forhold og

[1]) Jfr. lov av 12 juni 1906 (nr. 2).

31 juli. beskytte såvel arbeiderne som den øvrige befolkning mot ytterligere boligmangel, har loven åpnet adgang for Kongen til efter andragende fra kommunestyret å pålegge arbeidsgivere, som herefter anlegger nye eller utvider eldre virksomheter, å opføre boliger for alle eller en del av virksomhetens arbeidere og funksjonærer. Tanken herom er ikke ny, idet konsesjonslovene gir anvisning på å innta et sådant påbud i konsesjonsbetingelsene.

Forat kommunen — fra hvem der som nevnt i tilfelle må fremkomme andragende om utferdigelse av pålegg om byggeplikt — skal få kjennskap til de nyanlegg og utvidelser, som finner sted, er det overlatt kommunestyret å påby melding herom til kommunen. Forat arbeidsgiverne ikke skal bli holdt i uvisshet, er det videre foreskrevet, at kommunestyret skal ha fattet beslutning om å andra om byggeplikt innen en viss frist, som i almindelighet er tre måneder, efterat meldingen er innkommet.

Byggeplikt pålegges, når Kongen finner grunn til å frykte for, at anlegg av vedkommende virksomhet eller utvidelse av denne vil medføre boligmangel i kommunen, og virksomheten ikke frivillig har ordnet boligforholdene for sine folk på en tilfredsstillende måte.

I forbindelse med pålegg om byggeplikt kan Kongen eller departementet gi nærmere forskrifter om opførelsen og innretningen av de boliger, det gjelder. Reglene for boligenes bortleie eller overdragelse til eie til arbeidere eller funksjonærer godkjennes av det offentlige. Herunder påses, at leieforholdet ikke benyttes som kampmiddel i arbeidstvister.

§ 19 inneholder bestemmelse om meldeplikt til kommunen.

Det er overlatt til kommunestyret å bestemme, til hvilken kommunal myndighet meldingen skal innsendes. Det vil formentlig i de fleste tilfeller være hensiktsmessig, at meldingen på landet sendes til ordføreren og i byene enten til ordføreren eller til magistraten. Er der oprettet kommunalt boligtilsyn, boligråd, kommunal boligkomité e lign., bør meldingen muligens sendes til denne institusjon. Har kommunestyret undlatt å bestemme, til hvilken kommunal myndighet meldingen skal sendes, vil meldeplikten være fyldestgjort, når den fornødne underretning er git ordføreren eller (i byene) magistraten.

Det ligger i sakens natur, at meldeplikt i almindelighet bare bør pålegges virksomheter av en viss størrelse, idet det bare er sådanne, som kan befryktes å ville forårsake boligmangel i kommunen. Hvor grensen her skal trekkes, er det overlatt kommunestyret å avgjøre efter de stedlige forhold, uten at det for tiden er mulig å gi nærmere regler. I én kommune vil det kanske passe å sette grensen ved virksomheter, der skal syssel-

sette 20 eller flere arbeidere, mens i andre kommuner grensen bør være 50 eller flere arbeidere. Har kommunestyret undlatt å treffe bestemmelse om begrensning, gjelder meldeplikten anlegg og utvidelse av enhver sådan virksomhet som er nevnt i 1ste ledd. Meldeplikten gjelder også virksomheter, hvis anlegg er betinget av konsesjon. Undlatelse av å opfylde meldeplikten er straffbar efter straffelovens § 339, nr. 2. Bestemmelse herom må inntas i kommunestyrets beslutning. 31 juli.

Meldingen skal skje, før anlegget eller utvidelsen er begynt, d. v. s. før anleggs- eller uvidelsesarbeidet faktisk har tatt sin begynnelse. Jfr. lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 4. Det vil formantlig være i vedkommende bedrifts egen interesse å sende melding snarest mulig for derigjennem å få på det rene, om kommunestyret vil andra om, at der blir pålagt bedriften byggeplikt, således at de dermed forbundne utgifter kan medtas i omkostningsoverslaget.

Kommunestyret eller den kommunale myndighet, som forbereder saken, har adgang til å kreve ytterligere oplysninger enn de, som meldingen inneholder, f. eks. om bedriftens nye arbeidere og funksjonærer allerede fra tidligere er bosatt i kommunen, eller om det er utenbygds-(bys-)boende folk, som tenkes ansatt. Navnlig i større kommuner vil det antagelig være å anbefale, at der utarbeides særskilt skjema, som meldingen skal skje efter, og hertil vil der efter loven være adgang.

Departementet skal be kommunestyrene anmodet gjennem hr. amtmannen snarest mulig å innberette, når der er fattet beslutning om innførelse av meldeplikt, og hvad denne går ut på.

§ 20 angår behandlingen av den melding, som er innsendt efter § 19.

Før meldingen forelegges kommunestyret, blir den på vanlig måte å forberede av den kommunale myndighet, som den er innsendt til. Nødvendige tilleggsoplysninger blir å avkreve virksomheten, og der bør regelmessig innhentes erklæringer i saken fra helserådet (eller dets ordfører) og bygningskommisjonen (i kommuner, hvor bygningslovgivningen er gjort gjeldende), samt fra kommunalt boligtilsyn og boligråd eller kommunal boligkomité, hvor sådan institusjon er oprettet.

Forlengelse av fristen for kommunestyrets beslutning i 2net ledd gjelder ikke behandlingen av det enkelte andragende, men fristen for kommunestyrets beslutninger i almindelighet.

Hvilke synspunkter kommunestyret skal legge til grunn ved avgjørelsen av, om der skal andras om byggeplikt eller ikke, har loven ingen nærmere bestemmelse om. Det følger dog av § 21, at det som kommunestyret særlig skal ta hensyn

31 juli. til, er, om der er grunn til å frygte for, at anlegg av vedkommende virksomhet eller utvidelse av denne vil medføre boligmangel i kommunen eller deler av den. Dette vil bero på flere omstendigheter, såsom hvor rummelige boligforholdene i kommunen for tiden er, hvor mange arbeidere og funksjonærer bedriften skal beskjeftige, samt om disse allerede bor i kommunen, eller om det er utenbygds-(bys)-boende folk, der skal ansettes.

Har virksomheten fremlagt plan for boligbebyggelse, som kommunestyret finner tilfredsstillende, vil andragende om byggeplikt være overflødig, idet en tilfredsstillende ordning i så fall vil kunne nås ad frivillighetens vei. Det samme gjelder, om virksomheten er konsesjonspliktig og overensstemmende med konsesjonsbetingelsene er gåt igang med å opføre de boliger, som trenges. Det er, når virksomheten ikke vil bygge eller ikke vil bygge tilfredsstillende, at lovens bestemmelser får praktisk betydning, idet man i så fall ved det offentliges hjelp kan fremtvinge sådan ordning av boligforholdene for virksomhetens arbeidere og funksjonærer, som er samfundsmessig påkrevet og forsvarlig.

Når kommunestyret fatter beslutning om å andra om byggeplikt, bør det samtidig angi utstrekningen for denne (om der skal skaffes hus til alle eller bare en viss del av virksomhetens arbeidere og funksjonærer) og måten, som den skal opfyldes på.

På kommunestyrets beslutning kommer bestemmelsen i § 39 i lov om formannskaper i kjøpstædene m. v. av 14 januar 1837 og § 38 i lov om formannskaper på landet m. v. av samme dag til anvendelse, således altså, at saken på vanlig måte blir å undergi amtmannens approbasjon og, såfremt beslutningen ikke første gang er fattet med $^2/_3$ flertal, fornyet behandling.

§ 21 opstiller betingelsene for, at Kongen kan pålegge byggeplikt.

Hertil kreves for det første, at vedkommende kommunestyre har fattet beslutning om meldeplikt efter § 19, før anlegg av vedkommende virksomhet eller utvidelse av denne er påbegynt. Dernæst, at kommunestyret i rett tid har fattet lovlig beslutning om å andra om byggeplikt. Videre, at Kongen finner, at der er grunn til å frykte for, at anlegg av vedkommende bedrift eller utvidelse av denne vil medføre boligmangel i vedkommende kommune eller deler av den. Og endelig, at virksomhetens forslag til ordning av boligforholdene ikke anses tilfredsstillende.

Byggeplikt kan pålegges på to måter. Virksomheten kan for det første pålegges selv å opføre det nødvendige antall boliger. Men dernæst kan den pålegges på annen tilfredsstillende

måte gjennem deltagelse i nybygning å sørge for tilstrekkelig og forsvarlig husrum. Saken kan f. eks. tenkes ordnet på den måte, at kommunen opfører de fornødne boliger med økonomisk støtte av virksomheten enten som direkte tilskudd eller som billig lån, eller således, at virksomheten stiller kommunen garanti for en viss leieinntekt i en bestemt årrekke, e. lign. En annen fremgangsmåte vil være, at virksomheten trer inn i et bestående kooperativt eller filantropisk byggeselskap, som så opfører de hus, der trenges, eller at virksomheten foranlediger stiftet et eget selskap i dette øiemed. 31 juli.

Også i de sistnevnte tilfeller må byggeplikten imidlertid opfylles gjennem nybygning. Det går således ikke an å innskrenke sig til å innkjøpe eldre boliger på stedet og stille disse til rådighet for virksomhetens arbeidere og funksjonærer.

Der er efter lovforslaget ikke noget til hinder for, at byggeplikten ordnes ved, dels at virksomheten bygger selv, dels på annen måte.

Det tilføies, at det, når det gjelder større industrielle anlegg på landsbygden, formentlig regelmessig vil bli vedkommende virksomhet selv, som kommer til å opføre de boliger, som trenges.

Hvilken utstrekning byggeplikten skal ha, blir nærmere å bestemme i den kongelige resolusjon. I denne blir derhos å sette en frist, innen hvilken boligforholdene for bedriftens arbeidere og funksjonærer skal være bragt i orden. Fristen bør formentlig i almindelighet falle nogenlunde sammen med anleggstiden. Der er adgang til å fastsette flere frister og til å forlenge den frist, som er satt, når omstendighetene taler for dette.

Efter § 21, 1ste ledd, kan byggeplikt bare pålegges efter andragende fra kommunestyret i den kommune, som virksomheten ligger i. Det kan imidlertid tenkes, at dette kommunestyre av forskjellige grunner ikke vil andra om byggeplikt. Virksomheten kan imidlertid komme til å medføre boligmangel i nabokommunen, idet en hel del av virksomhetens arbeidere bor der. Det er i så fall urimelig, at ikke nabokommunen skal kunne foranledige, at bedriften blir pålagt byggeplikt. En bestemmelse med sikte herpå er derfor inntatt i paragraffens 2net —4de ledd.

§ 22 gir Kongen eller den, han bemyndiger til det, adgang til å gi nærmere forskrifter om opførelsen og innretningen av de boliger, det gjelder.

Det er vistnok så, at disse boliger omfattes av bygningslovgivningen, men denne er for det første ikke gjeldende i alle kommuner, og der kan dessuten tenkes tilfeller, hvor det kan være ønskelig å gripe inn, men hvor bygningslovene ikke

31 juli. hjemler adgang hertil. Det er derfor funnet påkrevet, at der i loven inntas en bestemmelse som nevnt.

Hvad forskriftene bør gå ut på, bør der foreligge forslag om fra vedkommende kommunestyre eller de kommunale myndigheter, som har behandlet saken. Det bør navnlig påses, at boligene er sunde og tilstrekkelig rummelige.

Ved godkjennelsen av reglene for bortleie og salg efter 2net ledd blir å påse, at leiesummen — eller i tilfelle kjøpesummen — er rimelig og ikke settes høiere enn nødvendig til dekning av hatte utgifter, forrentning, vedlikehold, avskrivning, skatter og avgifter m. v., samt at betalingstermin og opsigelsesfrist er hensiktsmessig ordnet. Det er de almindelige regler for bortleie og salg, som skal godkjennes, ikke hver enkelt leieavtale eller kjøpekontrakt. Det vil derfor formentlig være hensiktsmessig, at der ved godkjennelsen fastsettes en bestemt form, som avtalen skal avsluttes efter.

Hensikten med bestemmelsen i siste punktum er å forhindre, at virksomheten skal kunne misbruke sin stilling som huseier i en eventuell lønskonflikt, f. eks. ved opsigelse av samtlige leieavtaler i tilfelle av arbeidsnedleggelse (streik) eller arbeidsstengning (lockout). Det fornødne i denne henseende vil formentlig kunne opnåes ved, at det i forskriftene bestemmes, at opsigelse ikke rettsgyldig kan skje, mens konflikt pågår.

§ 23 har bestemmelser om den tvang, som kan anvendes, for å få en pålagt byggeplikt efterkommet.

Når paragraffen ved siden av innehaver nevner leder, er der særlig tenkt på det tilfelle, at virksomheten eies av et aktieselskap, mot hvem der ikke kan gjøres strafferettslig ansvar gjeldende.

Ifølge § 25 er loven trådt i kraft den 12 juli 1918.

Hr. amtmannen anmodes om å gjøre amtets by- og herredsstyrer, magistrater, politimestre, de embeds- og bestillingsmenn, som utkastelsesforretningene tilligger, samt bygningskommisjoner og husleienevnder bekjent med denne rundskrivelse.

31 juli. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes:

1. Rationeringsdirektøren bemyndiges til å utferdige bestemmelser om omsetning og forbruk av fabrikkmelk.
2. Enhver er forpliktet til å meddele de opgaver og oplysninger, som måtte forlanges, av hensyn til gjennemførelsen av disse bestemmelser.

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

3. Overtredelse av de i medhold herav utferdigede bestemmelser straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer. Består overtredelsen i undlatelse av å avgi opgave eller avgivelse av uriktig eller ufullstendig opgave over forråd av varer, kan vedkommende vareforråd ved dom inndras hos den skyldige eller den, på hvis vegne han har handlet, jfr. § 8 i foran nevnte lov. 31 juli.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre regler og maksimalpriser for salg utenfor Tromsø stift av mursten, taksten, drensrør og mønepanner. 31 juli.

Skrivelse **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre følgende maksimalpris for kalk: 31 juli.

Kr. 70,00 ton levert ved verk.

Til denne pris kan gjøres tillegg for hatte utgifter ved varens transport fra verk til bestemmelsesstedet. Transportomkostningene maa spesifiseres i salgsnotaen.

Disse bestemmelser trer i kraft fra og med mandag 5 august 1918.

Overtredelse straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder Halfdan Kuhnle ved gavebrev av 3 juni 1916 oprettede legat »Fru Lissi Kuhnles minde« til oprettelse og drift av et feriehjem for svakelige skolebarn i Bergen samt på de under 9 april 1918 utarbeidede statutter for dette legat. 1 aug.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av enkefru Caroline Rasmussen, f. Stenberg, ved testamente av 31 oktober 1910 oprettede »Snekkermester I. Rasmussen og hustru Caroline, f. Stenbergs legat« for møbelsnekkersvenner i Kristiania samt på de under 1 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat. 1 aug.

Særlige forskrifter ***) om visering m. v. for reisende, som er forsynt med dansk pass, fastsatt av Justisdepartementet i henhold til kongelig resolusjon av 24 august 1917 post 2. 1 aug.

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor reglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

***) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

1 aug. § 1. Dansk pass med 1 måneds gyldighetsfrist gir uten visum rett til høist 2 besøk i Norge av en samlet lengde av ialt 14 dager.

§ 2. Dansk pass med lengere gyldighetsfrist skal viseres overensstemmende med de almindelige passforskrifter.

§ 3. Hvis en reisende, som har dansk månedspass uten visum, ønsker å forlenge sitt ophold i Norge utover det tidsrum, passet gir adgang til, kan han av chefen for Centralpasskontoret meddeles forlenget opholdstillatelse ved påtegning på passet.

§ 4. Reisende, som er forsynt med dansk pass uten visum, og som ankommer fra annet land enn Danmark, for efter endt ophold å vende tilbake til det land, de er kommet fra, behandles som reisende med månedspass.

§ 5. Dansk pass kan benyttes til gjennemreise til et annet land uten å være forsynt med norsk visum, når passet gir rett til innreise i bestemmelseslandet. Varigheten av opholdet i Norge under hver gjennemreise må ikke overstige 14 dager, medmindre den reisende blir tilstått forlenget opholdstillatelse efter regelen i § 3.

§ 6. Danske månedspass, samt andre danske pass, som benyttes således som nevnt i §§ 4 og 5, blir såvel ved innreise som utreise å forevise for politiet til avstempling, jfr. passforskriftene av 7 september 1917 § 10. Stemplet skal inneholde angivelse av datoen for henholdsvis innreise og utreise. Passkontrollens stempel er tilstrekkelig som innreisestempel.

§ 7. Danske undersåtter, som er bosatt i Norge og som midlertidig reiser ut av landet uten å opgi sin bopel her, kan efter eget valg søke visum for tilbakereisen hertil hos chefen for Centralpasskontoret eller de viseringsberettigede norske myndigheter i utlandet.

Visum gyldig for mer enn en enkelt tilbakereise til Norge kan dog kun gis av chefen for Centralpasskontoret.

§ 8. Disse forskrifter trer i kraft 15 august d. a. De får ikke anvendelse på pass utferdiget før 1 august d. a. Pass utferdiget i tiden fra den 1 til den 14 august kan anvendes til innreise og ophold her i landet i 1 måned fra 15 august d. a. efter de om månedspass givne forskrifter.

1 aug. **Meddelelse** til hæren, hvori bekjentgjøres, at Forsvarsdepartementet har bestemt, at

1. Heistadmoen underlegges 3 divisjon (distriktskommando) istedenfor som hittil 1 divisjon (distriktskommando).
2. Distriktsingeniøren ved 3 divisjon forretter som distriktsingeniør for Heistadmoen istedenfor som nu distriktsingeniøren ved 1 divisjon.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Nordre Trondhjems amt angående spørsmålet om, hvorledes en ligningsnevnd skulde forholde sig, når der ikke ved avslutningen av ligningsarbeidet forelå opgave fra de respektive kontorkommuner over den del av rederiselskapers formue og inntekt, som skulde beskattes i boligkommunen. 1 aug.

Departementet gjør opmerksom på bestemmelsen i landskattelovens § 86 (byskattelovens § 79), siste ledd, hvorefter det påhviler ligningsnevndens formann, såfremt opgaver i henhold til § 82 (§ 75), fjerde ledd, innløper efter ligningens avslutning, å dra omsorg for, at utregning av herredsskat skjer snarest mulig. Det er her forutsetningsvis uttalt, at arbeidet vedrørende ligningen av de øvrige skattydere i en kommune kan avsluttes, uansett om man har visshet for, at opgave fra alle rederiselskaper, som er skattepligtige til kommunen, måtte være innkommet Innløper opgavene senere, vil imidlertid skatteutregningen efter § 86 (§ 79), siste ledd, måtte skje snarest mulig, likesom skattene vil bli å medta i distriktets ligning for det samme år, for hvilket selskapet er lignet i kontorkommunen.

Departementet bemerker, at da skatteprosenten for rederiselskaper fastsettes på den i landskattelovens § 74 (byskattelovens § 67), fjerde ledd, bestemte måte, vil skatteligningen for disse selskapers vedkommende ikke influeres av skattørene inden det enkelte distrikt. På den annen side må det enkelte distrikts budgett for den pågjeldende termin vedtas, og de bevilgede utgifter utlignes efter den skattøre, som betinges av ligningsansettelsene, herunder også hensyn tatt til de rederiopgaver, som er eller med sikkerhet kan ventes å innkomme.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes: 1 aug.

Det under 15 mars 1918 utferdigede forbud mot forsendelse av smør til andre enn provianteringsråd, amtsprovianteringer eller personer og institusjoner, som er bemyndiget til på Statens vegne å foreta opkjøp av smør, med tilleggsbestemmelse av 17 juni 1918 opheves, forsåvidt angår forsendelser innen Finmarkens amt.

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

2 aug. Nr. 1.

Lov*)[1]) om forandringer i og tillæg til lov av 27 juli 1896 om utskrivning av hester og kjøretøier til feltbruk.

I.

Følgende paragraffer i lov av 27 juli 1896 om utskrivning av hester og kjøretøier til feltbruk skal herefter lyde saaledes:

§ 2. Det antal hester, som skal kunne kræves avgit til armeen, naar denne sættes paa feltfot, bestemmes av Kongen. Dog maa antallet ikke uten Stortingets samtykke overskride, hvad der nødvendiggjøres ved den til enhver tid gjældende organisationsplan for armeen.

Det saaledes bestemte antal hester fordeles av Kongen eller den, han dertil bemyndiger, paa samtlige herreder og bykommuner paa grundlag av forholdet mellem antallet av de i kommunen hjemmehørende, ikke særskilt undtagne hester i nedenfor angivne alder og samtlige saadanne hester i riket.

Omfordeling foregaar efter hver folketælling, og forøvrig naar det maatte ansees paakrævet.

Antallet av de hester, som efter ovenomhandlede fordeling falder paa den enkelte kommune, kan av Kongen, hvor det til mobiliseringens paaskyndelse maatte utkræves, forøkes for de bekvemmest beliggende distrikter. Dog skal det antal hester, der falder paa den enkelte kommune, aldrig overskride 60 pct. av de i kommunen hjemmehørende, ikke særskilt undtagne hester i den foreskrevne alder.

Naar denne adgang benyttes, skal efter Kongens nærmere bestemmelse en tilsvarende formindskelse finde sted i antallet av de hester, som blir at avgi fra de for troppenes sammendragning mindst bekvemt beliggende dele av landet, og saaledes, at enkelte kommuner helt kan fritages for at fremstille hester til utskrivning.

Der blir av det regjeringsdepartement, som av Kongen bestemmes, draget omsorg for, at ethvert kommunestyre til enhver tid er underrettet saavel om det normale antal som om den tillægskontingent av hester, som kommunen, naar armeen sættes paa feltfot, har at avgi.

Saafremt der alene er enkelte avdelinger av armeen, som sættes paa feltfot, kan Kongen bestemme, at utskrivning blot skal finde sted fra de distrikter eller i saadan utstrækning, som det for tilveiebringelsen av det fornødne antal hester maatte utkræves.

---

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) St.besl. 24 juli. Se Ot. prp. nr. 58. Innst. O. nr. 132. St.tid., forh. i Ot. s. 1123—1124; i Lt. s. 261.

§ 12. Antallet av de til feltbruk fornødne kjøretøier, som en kommune skal avgi, fastsættes overensstemmende med § 2 for hvert av de slags, der tiltrænges, paa grundlag av forholdet mellem antallet av den paagjældende art kjøretøier i kommunen og antallet av saadanne kjøretøier i riket. Dog skal ikke det samlede antal kjøretøier, som paa denne maate kan fordres avgit av en kommune, overskride 60 pct. av det samlede antal av alle til krigsbruk skikkede kjøretøier inden kommunen. Om saadanne kjøretøiers art og egenskaper samt kjøretøienes uttagelse, fremstilling, vurdering o. s. v. gjælder samme bestemmelser som de ovenfor om hester givne, idet inden hver kommune det samme utvalg og inden hvert mønstrings- og vurderingsdistrikt den samme kommission varetar det fornødne for kjøretøienes som for hestenes vedkommende. Dog kan det, hvor dette til utskrivningens paaskyndelse findes nødvendig, av Kongen eller den, han dertil bemyndiger, bestemmes, at særskilt mønstrings- og vurderingskommission skal opnævnes til kjøretøiers uttagelse og vurdering. Med hvert fremstillet kjøretøi skal, foruten det sedvanlige tilbehør, ogsaa følge det fornødne sæletøi. 2 aug. Nr. 1.

II.

Lov av 27 juli 1896 om utskrivning av hester og kjøretøier til feltbruk gives følgende tillæg:

Naar antallet av hester, som er utskrevet, er øket for en eller flere kommuner i henhold til § 2, 4de led, kan Kongen bestemme, at der skal foretages en utjevning paa kommunene av de gjenværende hester derved, at der avgives hester til kommuner med forholdsvis stor utskrivning fra kommuner med ingen eller forholdsvis mindre utskrivning.

Kongen kan ogsaa bestemme, at der skal foretages en utjevning paa kommunene av gjenværende kjøretøier.

For hester og kjøretøier, som avgives, betales erstatning efter skjøn efter reglene i § 9.

De nærmere bestemmelser om avgivelse av hester og kjøretøier fra kommune til anden gives av Kongen eller den, han bemyndiger.

Overtrædelse av bestemmelser, som er git i henhold til denne tillægslov, straffes med bøter.

Lov*)[1]) om forandring i lov om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin, og mjød av 17 mai 1904. 2 aug. Nr. 2.

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) St besl. 30 juli. Se Ot, prp. nr. 20 og 40. Innst. O. XV. St.tid., forh. i Ot. s. 1026—1110, 1148—1175; i Lt. s. 223—261, 262—264.

2 aug. Nr. 2.

I.

Kapitel 1 i lov om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød av 17 mai 1904 skal herefter lyde som følger:

§ 1. Brændevin[1]) maa bare indføres[2]) fra utlandet i henhold til forskrift, som er git med hjemmel av § 3, eller av samlag, som har ret til salg eller skjænkning i henhold til § 5.

Den, som ikke i henhold til § 8, jfr. §§ 9—10, er utelukket fra kjøp av brændevin, kan mot at betale paa forskud forlange, at samlag fra opgit utenlandsk firma skal søke indkjøpt brændevin av andet slags, end samlaget selv har paa lager.

§ 2. Brænderieiere og handelsborgere,[3]) som i henhold til lov av 15 august 1908 om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. driver omdestillation[4]) av raa spiritus, har ret til at sælge brændevin i hvilkesomhelst dele, dog ikke under 35/100 liter:

a. til utførsel,
b. til andre, som har salgsret i henhold til nærværende paragraf,
c. til samlag, som har ret til salg eller skjænkning i henhold til § 5.

Dog kan handelsborgere, som har begyndt destillationsforretning efter kundgjørelsen[5]) av lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904, ikke drive saadant salg, medmindre de bruker rektifikationsapparat, som kan tilvirke mindst to tusen liter pr. døgn eller rummer mindst seks tusen liter.

§ 3. Kongen eller den, han bemyndiger, gir nærmere forskrifter om indførsel, salg og forsendelse inden riket av brændevin og spiritus til teknisk, medicinsk eller videnskabelig bruk.

I forskriftene kan fastsættes, at lægers, tandlægers og dyrlægers attester eller recepter for brændevin og spiritus til medicinsk bruk skal opbevares paa apotek til eftersyn for vedkommende tilsynsmyndighet. I fornødent fald kan saadan attest eller recept fremlægges som bevismiddel under straffesak.

Vedkommende regjeringsdepartement avgjør, hvad der indgaar under teknisk, medicinsk eller videnskabelig bruk, og fastsætter den mængde brændevin, som i et visst tidsrum maa utleveres til nogen enkelt kjøper i nævnte øiemed.

Naar departementet finder skjellig grund til at anta, at

---

[1]) Se definisjonen i § 46.
[2]) Jfr. lov av 25 mai 1917 (nr. 1) og kongelig resolusjon av 28 juni 1917.
[3]) Se lov om handelsnæring av 16 juli 1907 (nr. 3) kap. 1.
[4]) Se skr. 14 januar 1904.
[5]) ɔ: 19 mai 1904.

en læge, tandlæge eller dyrlæge har overtraadt forskrift som nævnt, kan det bestemme, at han ikke skal kunne forskrive eller utlevere brændevin, spiritus eller spiritusholdige blandinger, som kan anvendes til drik. Saadan bestemmelse gjælder, til der er faldt endelig dom i saken. 2 aug. Nr. 2.

§ 4. Hvis utøvelsen av den i lov av 13 juli 1917 omhandlede rettighet (»Borregaardsretten«) i medhold av nævnte lovs § 2 blir gjenoptat, skal der for denne rettighet betales en aarlig avgift, som fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement, efterat erklæring er indhentet fra formandskapet i Sarpsborg. Avgiften skal fastsættes inden 15 oktober for det følgende aar og blir at betale i to terminer inden hvert aars 15 januar og 15 juli, hver gang med det halve beløp. Hvis ikke avgiften er betalt i rette tid, tapes rettigheten, men vedkommende er like fuldt pligtig til at betale den for den løpende termin skyldige avgift. Denne blir i tilfælde av manglende betaling at inddrive ved utpantning. Avgiften tilfalder statskassen.

§ 5. Fraset salg, som er tillatt i henhold til § 2 eller § 3, eller som maatte bli tillatt i henhold til den i § 4 nævnte lov av 13 juli 1917, maa handel med brændevin[1]) bare drives i kjøpstædene og bare av samlag, hvis vedtægter godkjendes av stedets bystyre og stadfæstes av Kongen.

Før stadfæstelsen kan Kongen eller den, han bemyndiger, kræve foretat de forandringer i vedtægtene, som skjønnes nødvendige for at opfylde forskriften i § 8, 1ste led. Stadfæstelsen gjælder indtil videre, dog ikke for længere tid end seks aar.

Brændevinssamlag kan ikke oprettes eller faa sine vedtægter fornyet i kjøpstæder, som ved begyndelsen av det aar, der kan holdes avstemning i henhold til § 6, har en hjemmehørende folkemængde av under fire tusen indbyggere.

Et samlags virksomhet kan omfatte bare salg eller bare skjænkning eller baade salg og skjænkning.

Antallet av salgs- og skjænkesteder bestemmes av bystyret.[2]) Valget av bestyrer[3]) for hvert salgs- og skjænkested og disse steders beliggenhet i kommunen skal godkjendes av bystyret eller efter dettes bemyndigelse av formandskapet.

Formanden i samlagets styre opnævnes av vedkommende overøvrighet. Av de andre medlemmer vælges halvparten av bystyret og halvparten av samlaget. Formanden og de kommunevalgte medlemmer behøver ikke at være aktieeiere i samlaget. Deres valg gjælder for to aar ad gangen.

---

[1]) Jfr. lov av 25 mai 1917 (nr. 1) og kongelig resolusjon av 28 juni 1917.
[2]) Jfr. lov av 14 januar 1837 § 39 og sportellovens § 70.
[3]) Se § 48 nr. 2.

2 aug. Nr. 2.

Til aktieeiere i samlag maa ikke utdeles mere end 5 pct. aarlig av den indbetalte aktiekapital.[1])

§ 6.

1. Før et samlags vedtægter kan godkjendes og stadfæstes, maa et flertal av kommunens stemmeberettigede[2]) indvaanere — herunder ogsaa de, hvis stemmeret er suspendert efter grundlovens § 52 d — ved almindelig avstemning ha git sit samtykke til samlagets oprettelse eller fortsættelse.

   Saadan avstemning kan bare finde sted i de aar, der holdes kommunevalg.[3]) Krav om avstemning maa være indsendt til bystyret inden kl. 8 efterm. den 1 februar eller — hvis denne dag falder paa en helligdag — den 2 februar i valgaaret og være underskrevet av mindst en tyvendedel av de stemmeberettigede, som er opført i sidste kommunevalgs mandtal, herunder ogsaa de, hvis stemmeret er suspendert efter grundlovens § 52 d.

   Avstemningen skal foregaa en av de første 14 dage efter kommunevalget. Den skal være bekjendtgjort mindst 30 dage forut. Ved avstemningen benyttes samme mandtal som ved kommunevalget, og valgstyret for dette forretter som stemmestyre.
2. Viser avstemningen, at et flertal av kommunens stemmeberettigede ikke har samtykket, kan samlagsvedtægtene ikke godkjendes og stadfæstes for de følgende seks aar.

   Kommer der ikke inden kl. 8 efterm. den 1 februar eller — hvis denne dag falder paa en helligdag — den 2 februar i det 6te aar krav om ny avstemning, som nævnt under nr. 1, kan der heller ikke oprettes samlag de følgende 6 aar. Og saaledes videre fremover.
3. Stemmegivningen sker hemmelig ved sedler, paa hvilke der skal staa »ja« eller »nei«. »Ja« er for at oprette eller fortsætte et samlag, »nei« imot.
4. Forkastes under stemmegivningen stemmesedler fra personer, som er opført i mandtallet, gjøres ved utregningen av stemmegivningens resultat et tilsvarende fradrag i de stemmeberettigedes antal.
5. Ethvert medlem av stemmestyret kan indgi klage hos magistraten inden kl. 12 middag den 8de dag efter avstemningsdagen.
6. Med de ændringer, som følger av foranstaaende bestemmelser, gjælder for avstemninger i henhold til nærværende paragraf tilsvarende regler som ved kommunevalg.

---

[1]) Jfr. § 15.
[2]) Se grunnlovens § 50, jfr. §§ 52 og 53.
[3]) Se lov av 14 januar 1837 § 4.

Kongen eller den, han bemyndiger, kan gi utfyldende forskrifter. 2 aug. Nr. 2.

7. Avstemning efter nærværende paragraf finder sted første gang efter kommunevalget i 1919.

De avgjørelser, som blir truffet ved avstemning efter nærværende paragraf, gjælder fra begyndelsen av det aar, som følger efter kommunevalget; jfr. nr. 1 tredje led. Dog kan et samlag, som ikke faar sine vedtægter fornyet, fortsætte sin virksomhet til og med førstkommende 30 juni.

§ 7. Salg og skjænkning av brændevin maa bare ske mot kontant, og der maa ikke gives rabat.

Disse forskrifter gjælder ikke salg mellem samlag eller salg, som er tillatt i henhold til § 2 eller § 3.

§ 8. Et samlags virksomhet skal ordnes saaledes, at salg og skjænkning av brændevin gjør mindst mulig skade og mindst mulig hindrer ædruelighetens fremme.

Salg av brændevin maa ikke ske til nogen, som er under en og tyve aar.

Hverken salg eller skjænkning maa ske til nogen, som i løpet av det sidste aar er domfældt for overtrædelse av lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 med tillægslove, eller av lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900[1]) kapitel II.

Det skal søkes hindret, at brændevin blir solgt til nogen:

a. som i løpet av de tre sidste aar er domfældt for handlinger, som maa antages at være begaat under indflydelse av drikke, som omhandles i loven av 17 mai 1904, eller
b. som forsømmer sine forsørgelsespligter[2]) eller er blit uskikket til at sørge for sine barns opdragelse som følge av drikfældighet, eller
c. som iøvrig med skjellig grund maa antages at ville misbruke eller hjælpe andre til at misbruke brændevin eller til nogen i saadan mængde, at formodningen er for misbruk.

Statens og kommunenes tjenestemænd er forpligtet til at bistaa samlagsstyret med de oplysninger, som kræves for at gjennemføre bestemmelsene i denne paragraf.

§ 9. Den, som mener, at han uten skjellig grund blir negtet at faa kjøpt brændevin, kan klage til vedkommende overøvrighet, hvis avgjørelse er endelig.

§ 10. Kongen eller den, han bemyndiger, kan:

a. fastsætte visse grænser for den mængde brændevin, som i et visst tidsrum maa sælges eller skjænkes til nogen enkelt kjøper,

[1]) Jfr. tilleggslov av 9 mars 1918.
[2]) Jfr. fattiglov av 19 mai 1900 § 2.

2 aug. Nr. 2.

b. fastsætte mindstepriser ved salg og skjænkning av brændevin,

c. gi de forskrifter, som kræves for at gjennemføre bestemmelsene i § 8, herunder ogsaa særlige regler for salg til kjøpere, som ikke er bosat i samlagskommunen.

§ 11. I kommuner, som ikke har samlag, kan en tyvendedel av de stemmeberettigede,[1]) som er opført i sidste kommunevalgs mandtal, — herunder ogsaa de, hvis stemmeret er suspendert efter grundlovens § 52 d — forlange avgjort ved almindelig avstemning, om det skal være forbudt at sende brændevin til kommunen. Saadan avstemning kan bare finde sted i de aar, der kan holdes samlagsavstemning i henhold til § 6. Kravet sker inden kl. 8 eftermi. den 1 februar, eller — hvis denne dag falder paa en helligdag — den 2 februar i avstemningsaaret til kommunestyret, som saa iverksætter avstemningen efter tilsvarende regler som i nævnte paragraf.

Uttaler ved avstemningen et flertal av kommunens stemmeberettigede[1]) — herunder ogsaa de, hvis stemmeret er suspendert efter grundlovens § 52 d — sig for forbud som nævnt, blir det gjældende i de følgende seks aar. Avgjørelsen blir gjældende ogsaa efter utløpet av de seks aar for nye seks aar, hvis den ikke omgjøres gjennem ny avstemning, hvorved et flertal av de stemmeberettigede uttaler sig mot forbudet. Og saaledes videre fremover.

§ 12.[2]) Brændevin maa ikke sendes med posten, uten naar forsendelsen er tillatt i henhold til forskrift, som er git med hjemmel av § 3.

Naar Kongen finder det paakrævet til ædruelighetens fremme, kan han:

a. paaby, at brændevin, til hvis befordring brukes samfærdselsmidler i almenhetens eller forretningsmæssig tjeneste som jernbaner, motorvogner, dampskib eller kanaler, skal merkes med avsenderens og mottagerens navn og adresse,

b. forby bruk av samfærdselsmiddel som nævnt til befordring av brændevin.

§ 13. De forskrifter, som kræves for at gjennemføre bestemmelsene i §§ 11—12, gives av Kongen eller den, han bemyndiger.

§ 14. Samlagets regnskaper føres efter skemaer, som utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement, og revideres hvert aar av to revisorer, hvorav en vælges av vedkommende bystyre og en av overøvrigheten. Revisorenes godtgjørelse bestemmes av overøvrigheten efter indhentet erklæring fra sam-

[1]) Se § 6, nr. 1.

[2]) Jfr. lov av 25 mai 1917 (nr. 1) og kongelig resolusjon av 28 juni 1917.

2 aug. Nr. 2.

laget og utredes av dette. De nærmere bestemmelser om tiden for regnskapenes avlæggelse og deres revision m. v. fastsættes av departementet, som ogsaa deciderer regnskapene.

§ 15. Naar et samlags regnskap er decidert, indbetales overskuddet gjennem stedets oppebørselsbetjent i statskassen.

Av overskuddet blir 20 pct. at overføre til det ved Stortingets beslutning av 17 juni 1913 oprettede Fond til Bekjæmpelse av Drikkeondet. Indtil utgangen av aaret 1920 overføres de øvrige 80 pct. til det ved Stortingets beslutning av 5 august 1897 oprettede Fond for Invalide- og Alderdomsforsikring.

§ 16.[1]) Salg eller skjænkning[2]) av brændevin[3]) maa ikke ske fra kl. 5 eftermiddag til kl. 11 formiddag og heller ikke efter kl. 1 eftermiddag dagen før søn- og helligdage likesaalitt som paa selve disse dage. Det, som her er fastsat for søn- og helligdage og for dagene forut, gjælder tilsvarende for 17 mai og 1 mai. I den tid, salg og skjænkning er forbudt, er det heller ikke tillatt at utlevere brændevin, som er solgt i lovlig tid.

Naar en politimester finder det paakrævet av samfundsmæssige hensyn som under indre uroligheter eller under streik eller lockout, eller ved stor tilstrømning av folk som under markeder eller større fiskerier, ved valg, ved paamønstringer og avmønstringer, ved ind- og utrykning til militære øvelser o. lign., kan han gjøre indskrænkning i den foran fastsatte salgs-, skjænke- og utleveringstid. Indskrænkningen kan utvides til fuldstændig forbud mot salg, skjænkning og utlevering av brændevin, herunder ogsaa utlevering fra jernbanestation og dampskibsekspedition.

Overøvrigheten og vedkommende regjeringsdepartement kan gi politimesteren paalæg om at utfærdige bestemmelser som nævnt i forrige led, likesom disse myndigheter kan prøve og i tilfælde omgjøre politimesterens avgjørelser.

II.

Følgende paragraffer i den under I nævnte lov skal herefter lyde saaledes:

§ 46.

1. Ved frugtvin forstaaes i denne lov en drik, som er tilvirket av frugt-, bær- eller plantesaft gjennem alkoholgjæring og som ikke indeholder over 9 volumprocent (7,23 vegtprocent) alkohol.
2. Ved vin forstaaes i denne lov en drik, som er tilvirket av druesaft gjennem alkoholgjæring og som ikke indeholder over 21 volumprocent (17,11 vegtprocent) alkohol.

---

[1]) Jfr. lov av 29 mars 1906 (nr. 1) § 36.
[2]) Jfr. § 48, nr. 1.
[3]) Jfr. kongelig resolusjon av 28 juni 1917.

2 aug. Nr. 2.

3. Ved brændevin forstaaes i denne lov tilvirket alkohol, ublandet eller i blanding med vand, og enhver ved anvendelse derav fremstillet væske. Som brændevin regnes dog ikke væsker, som ved denaturering eller paa anden maate er gjort utjenlige til drik, og heller ikke væsker, som er tilsat med alkohol bare for holdbarhetens skyld eller som opløsningsmiddel. Frugtvin av større alkoholstyrke end 9 volumprocent og vin av større alkoholstyrke end 21 volumprocent blir efter nærværende lov at anse som brændevin. Vedkommende regjeringsdepartement eller den, departementet bemyndiger, avgjør, om en væske efter foranstaaende skal ansees som brændevin.

Salg av brændevin av større alkoholstyrke end 60 volumprocent (sprit) er bare tillatt mellem samlag, og naar salget sker i henhold til § 2 eller til forskrift, som er git med hjemmel av § 3.

§ 52.

1. Overtrædelse av forskrift, som er git i henhold til § 3, straffes med bøter eller fængsel indtil seks maaneder. Den strafbare handling er dog at anse som forseelse. Med straffen kan ogsaa forenes tillægsstraf efter almindelig borgerlig straffelov § 16.
2. Salg eller skjænkning,[1]) som iøvrig strider mot denne lov eller de bestemmelser, som er git i henhold til den, straffes med bøter eller fængsel indtil tre maaneder. Er den skyldige tidligere for saadan handling idømt fængsel i niti dage, anvendes fængsel indtil to aar. Handlingen er dog ogsaa i dette tilfælde at anse som en forseelse.

Foranstaaende gjælder ogsaa:

a. naar nogen, uten at ha ret til salg eller skjænkning i henhold til denne lov, bytter bort eller paa anden maate mot vederlag avhænder rusdrik,[2]) eller
b. naar selskaper eller andre sammenslutninger utdeler rusdrik som andel eller utbytte.

Paa samme maate som sælgeren (avhænderen) straffes ogsaa kjøperen (mottageren), naar han visste eller burde ha forstaat, at sælgeren (avhænderen) ikke hadde ret til at forsyne ham med rusdrik.[2])

3. Som ulovlig salg ansees det, naar nogen ved basarer eller lignende tilstelninger uten at ha ret til salg i henhold til denne lov bortauktionerer eller bortlodder eller lar bortauktionere eller bortlodde rusdrik,[2]) selv om varen er git som gave til fremme av veldædige eller almennyttige øiemed.

---

[1]) Jfr. § 48, nr. 1.
[2]) Se denne paragrafs nr. 8.

4. Skjænkning[1]) eller avhændelse av rusdrik,[2]) som foregaar i forbindelse med kjøp eller salg fra vareboder eller andre almindelige salgssteder eller under de almindelige fiskerier eller ved besøk hos fjeldfinnerne i deres byer, telter eller ved deres buskap, ansees som ulovlig, selv om den er skedd uten betaling.

   Som ulovlig skjænkning[1]) ansees det likeledes, naar den, som mot betaling beverter med spise eller drik eller holder keglebane eller billard eller befatter sig med andet saa dant erhverv, skjænker rusdrik[2]) uten betaling til sine gjester uten at ha ret til skjænkning i henhold til denne lov.

5. Som fastsat i denne paragrafs nr. 2 straffes den, som gjør sig skyldig i:
   a. ulovlig indførsel av brændevin fra utlandet (§ 1),
   b. ulovlig forsendelse av brændevin (§ 12, jfr. § 13),
   c. ulovlig utlevering av brændevin (§ 16),
   d. ulovlig ombringelse av øl (§ 36),
   e. ulovlig optagelse av bestillinger paa brændevin (§ 49), eller som:
   f. utdeler eller lar utdele rusdrik[2]) ved kirke eller forsamlingshus, paa tinge, ved valg, ved auktioner eller anden offentlig forsamling.

6. Paa bevertningssted med tilliggelser — herunder ogsaa klublokaler og dampskibs- og jernbanerestaurationer samt restaurationsvogner — hvor der bevertes med mat eller drikke, og hvis indehaver som følge av fastsat tidsindskrænkning, manglende bevilling eller forbud ikke har ret til at skjænke rusdrik,[2]) skal det under straf av bøter være forbudt gjestene at traktere eller la sig traktere med eller iøvrig fortære rusdrik,[2]) som nogen av dem har medbragt,[3]) saavelsom verten og hans folk at tillate saadan traktering eller fortæring uttrykkelig eller stiltiende.

7. Naar nogen fældes til straf efter denne lov, skal de rusdrikvarer,[2]) som findes i hans besiddelse og som antages bestemt til ulovlig salg eller skjænkning eller anden bruk i strid med denne lov, ved dommen inddrages, forsaavidt de tilhører den skyldige. Dette gjælder dog ikke, hvis han bare domfældes for overskridelse av tiden (§§ 16, 27 og 40) eller for at ha overskredet en begrænset ret ved at sælge eller skjænke til andre, end det er ham tillatt.

---

[1]) Jfr. § 48, nr. 1.
[2]) Se denne paragrafs nr. 8.
[3]) Jfr. lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. § 5, annet punktum i. f.

2 aug. Nr. 2.

Rusdrik,[1]) som inddrages, kan bare sælges til salgs- eller skjænkeberettiget eller til teknisk, medicinsk eller videnskabelig bruk (jfr. § 3).

Paa samme maate forholdes av toldvæsenet med uavhentet eller under stranding ilanddrevet rusdrik.[1])

8. Ved rusdrik forstaaes i denne og følgende paragraffer de drikkevarer, som er nævnt i § 46, og desuten øl, som indeholder 2,50 volumprocent eller mere alkohol, samt mjød.

Øl, som indeholder mindre alkohol end 2,50 volumprocent, indgaar dog under bestemmelsene i denne paragrafs nr. 2—5, 7 og følgende paragraffer.

§ 53. Med bøter straffes den, som driver skjænkning av rusdrik[1]) som næringvei, dersom han mot politiets forbud

a. foranstalter eller tillater nogen bruk av bevertningsstedet eller tilliggelser, som medfører forstyrrende støi for andre av husets beboere eller omboende, eller

b. tillater spil med kort, terninger og lignende paa bevertningsstedet eller tilliggelser.

§ 54. Med bøter straffes enhver bosittende, som stiltiende eller uttrykkelig tillater løse og ledige personer at samles i hans hus for at sitte der og fortære rusdrik,[1]) som de skaffer sig selv.

2 aug. Nr. 3.

Midlertidig lov*)[2]) om utvidelse av midlertidig lov av 21 juli 1916 om forbud mot salg av skibe til utlandet med ændringslov av 13 juli 1917 til ogsaa at omfatte fartøier under registreringspligtig størrelse — samt om forbud mot salg av baater til utlandet.

§ 1. Midlertidig lov av 21 juli 1916 om forbud mot salg av skibe til utlandet med ændringslov av 13 juli 1917 utvides til ogsaa at gjælde salg til utlandet av fartøier under registreringspligtig størrelse.

§ 2. Det skal være forbudt under nogen form at avhænde baater til utlandet, utenlandsk statsborger eller utenlandsk selskap.

§ 3. Vedkommende regjeringsdepartement kan i særlige tilfælde dispensere fra forbudet i § 2.

§ 4. Overtrædelse av det i § 2 omhandlede forbud straffes med bøter eller fængsel indtil 6 maaneder, hvorhos den baat, som sælges eller søkes solgt i strid med forbudet, inddrages til

---

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) Se paragraf 52 nr. 8.

[1]) St.besl. 30 juli. Se Ot. prp. nr. 45 (for 1918). Innst. O. nr. 138. St.tid., forh. i Ot. s. 1219; i Lt. s. 275—276.

fordel for statskassen. Om hertil ikke er anledning, inddrages baatens værdi hos den skyldige. 2 aug. Nr. 3

§ 5. Denne lov træder i kraft straks.

Kongelig kunngjørelse*)[1]) om formues- og inntektsskat til statskassen for budgetterminen 1 juli 1918 til 30 juni 1919. 2 aug.

§ 1. For budgetterminen fra 1 juli 1918 til 30 juni 1919 erlegges skat til staten efter følgende regler:

a. Av formuer under kr. 10 000,00 erlegges 33 øre av tusen av formuen,

fra kr. 10 000,00,	men under kr.	15 000,00	»	40	—
» » 15 000,00,	—	20 000,00	»	50	—
» » 20 000,00,	—	25 000,00	»	60	—
» » 25 000,00,	—	30 000,00	»	75	—
» » 30 000,00, og derover				90	—

Det ved beregningen utkomne tall avrundes til det nærmeste med 10 øre delelige beløp.

b. Av inntekt erlegges fem av hundre av inntektens skatbare beløp, bestemt efter nedenstående regler.

c. Den skat paa formue og inntekt, som fremkommer efter foranstående satser, forhøies derpå med tyve av hundre. Det utkomne beløp blir å avrunde nedad til det nærmeste med 10 øre delelige tall.

d. Av inntekter fra kr. 12 000,00 erlegges en tilleggsskat, beregnet procentvis av vedkommende skatyders samlede skat efter foranstående bestemmelser i bokstav a, b og c efter følgende satser:

Av inntekter

fra kr.	12 000,00	men under kr.	14 000,00	erlægges	10	pct.
» »	14 000,00	» —	» 16 000,00	—	12	»
» »	16 000,00	» —	» 18 000,00	—	14	»
» »	18 000,00	» —	» 20 000,00	—	17	»
» »	20 000,00	» —	» 25 000,00	—	20	»
» »	25 000,00	» —	» 30 000,00	—	25	»

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) Se St.prp. nr. 10 og 121. Innst. S. XXXIX A med tillegg. St.tid. s. 2474—2492.

2 aug.

fra kr.	30 000,00	men under kr.	40 000,00	erlægges	30	pct.
» »	40 000,00	» —	» 50 000,00	—	35	».
» »	50 000,00	» —	» 60 000,00	—	40	»
» »	60 000,00	» —	» 70 000,00	—	45	»
» »	70 000,00	» —	» 80 000,00	—	50	»
» »	80 000,00	» —	» 100 000,00	—	55	»
» »	100 000,00	» —	» 150 000,00	—	60	»
» »	150 000,00	» —	» 200 000,00	—	65	»
paa »	200 000,00	og derover		—	70	»

e. Skatydere, som er lignet efter en samlet antatt inntækt av kr. 10 000,00 og derover og efter en samlet antatt formue av over kr. 100 000,00, erlegger særskilt formuesskat efter følgende satser:

Av formuens	første kr.	100 000,00	erlegges	intet.	
» —	næste »	50 000,00	—	kr. 0,30	av tusen.
» —	— »	50 000,00	—	» 0,50	» —
» —	— »	100 000,00	—	» 0,75	» —
» —	— »	200 000,00	—	» 1,10	» —
» —	— »	250 000,00	—	» 1,50	» —
» —	— »	250 000,00	—	» 2,00	» —
» —	— »	500 000,00	—	» 2,50	» —
» —	— »	500 000,00	—	» 3,00	» —
» —	— »	1 000 000,00	—	» 3,50	» —
» —	— »	1 000 000,00	—	» 4,25	» —
» —	overskytende beløp . .		—	» 5,00	» —

§ 2. Enhver, som efter de almindelige skattelover for landet og for byene av 18 august 1911 plikter å svare kommuneskat, er med de undtagelser, som følger av nedenstående regler, pliktig til å svare skat til staten av sin formue og inntekt. Dog skal kirker og milde stiftelser samt amts-, herreds- og bykommuner helt være fritatt for sådan skat til staten. Når familiestiftelser og andre formuesmasser efter landskattelovens § 27, byskattelovens § 22, ilignes formuesskat til kommunen, blir de også å iligne formuesskat til staten.

Likeledes er den, som ikke har bopel i riket, men nyter lønn eller pensjon av den norske stat, skattepliktig av den inntekt, han således oppebærer. Av diplomatiske og konsulære embedsmenns lønninger blir skat dog kun å erlegge i den utstrækning, som av Kongen med Stortingets samtykke bestemmes.

§ 3. Med hensyn til stedet for skatskrivningen gjelder følgende bestemmelser:

a. Enhver skattepliktig skatlegges i det distrikt, hvor vedkommende efter bestemmelsene i landsskattelovens §§ 20,

21, 23 og 24, byskattelovens §§ 15, 16, 18 og 19 blir å iligne kommuneskat. I dette distrikt medtas ved statsskatskrivningen formue og inntekt, som skatlegges efter bestemmelsene i landskattelovens §§ 18 og 19, byskattelovens §§ 13 og 14 (jfr. de nævnte loves §§ 82 og 75, begges tredje ledd). 2 aug.

b. Har nogen, som av den norske stat oppebærer lønn eller pensjon, hvorav han er skattepliktig, tatt ophold i utlandet, skatskrives han i Kristiania skattedistrikt.

c. Opstår der tvist om, i hvilket distrikt en person skal skatskrives, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

d. Når nogen er ilignet statsskat i et annet distrikt enn det, hvor skatskrivningen efter foranstående regler rettelig skulde skje, kan han ikke forlange sig fritatt for skattens erleggelse, medmindre den pågjeldende formue eller inntekt tillike er ilignet statsskat i det rette distrikt. Derimot kan han i sådant tilfelle ved henvendelse til vedkommende regjeringsdepartement kreve skatten omberegnet, hvis den godtgjøres å være fremkommet ved feilagtige ligningsansettelser eller å være uriktig av andre grunner.

§ 4. Formuer under kr. 1000,00 er skattefrie. Formuer på kr. 1 000,oo og derover, men under kr. 25 000,oo blir blot at skatlegge, forsåvidt skatyderens inntekt ifølge bestemmelsene i § 5 og 6 er stor nok til, at han derav skal svare skat. Formuer på kr. 25 000,oo og derover blir alltid å skatlegge.

§ 5. Inntekter under kr. 1500,oo er skattefrie. Skattepliktige, som efter § 6 henføres til 0 klasse, blir dog å iligne skat, når inntekten utgjør minst kr. 400,oo.

§ 6. Ved ansettelsen av skat befølges reglene for klasseinndelingen i skattelovene av 18 august 1911, for landet § 75, for byene § 68. Derhos blir å henføre til en egen klasse, 0 klasse, skattepliktige selskaper og innretninger, skattepliktige utlendinger (landskattelovens § 15, byskattelovens § 10, bokstav b og c) samt personer, som av den norske stat oppebærer lønn eller pensjon, men som ikke har fast bopel her i riket. Har de sidstnevnte personer måttet ta ophold i utlandet som følge av sin stilling i den norske stats tjeneste, blir de dog å henregne til en av klassene 1—8 efter det antall personer, som de har å forsørge.

Skattepliktige, som blir å henføre til 0 klasse, og hvis inntektsansettelse er under kr. 1500,oo, skatlegges alene av 40 pct. av den antatte inntekt. Forøvrig ansettes den skatbare del av inntekten efter følgende tabell:

2 aug.

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 500,00	600,00	150,00							
1 600,00	640,00	200,00	50,00						
1 700,00	680,00	250,00	100,00						
1 800,00	720,00	300,00	150,00	50,00					
1 900,00	760,00	350,00	200,00	100,00					
2 000,00	800,00	400,00	250,00	150,00	50,00				
2 100,00	840,00	450,00	300,00	200,00	100,00	50,00			
2 200,00	880,00	500,00	350,00	250,00	150,00	100,00			
2 300,00	920,00	550,00	400,00	300,00	200,00	150,00	50,00		
2 400,00	960,00	600,00	450,00	350,00	250,00	200,00	100,00		
2 500,00	1 000,00	650,00	500,00	400,00	300,00	250,00	150,00	50,00	
2 600,00	1 040,00	700,00	550,00	450,00	350,00	300,00	200,00	100,00	
2 700,00	1 080,00	750,00	600,00	500,00	400,00	350,00	250,00	150,00	50,00
2 800,00	1 120,00	800,00	650,00	550,00	450,00	400,00	300,00	200,00	100,00
2 900,00	1 160,00	850,00	700,00	600,00	500,00	450,00	350,00	250,00	150,00
									50,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
3 000,00	1 200,00	900,00	750,00	600,00	500,00	400,00	300,00	200,00	100,00
3 100,00	1 240,00	950,00	800,00	650,00	550,00	450,00	350,00	250,00	150,00
3 200,00	1 280,00	1 000,00	850,00	700,00	600,00	500,00	400,00	300,00	200,00
3 300,00	1 320,00	1 050,00	900,00	750,00	650,00	550,00	450,00	350,00	250,00
3 400,00	1 360,00	1 100,00	950,00	800,00	700,00	600,00	500,00	400,00	300,00
3 500,00	1 400,00	1 150,00	1 000,00	850,00	750,00	650,00	550,00	450,00	350,00
3 600,00	1 440,00	1 200,00	1 050,00	900,00	800,00	700,00	600,00	500,00	400,00
3 700,00	1 480,00	1 240,00	1 100,00	950,00	850,00	750,00	650,00	550,00	450,00
3 800,00	1 520,00	1 280,00	1 150,00	1 000,00	900,00	800,00	700,00	600,00	500,00
3 900 00	1 560,00	1 320,00	1 200,00	1 050,00	950,00	850,00	750,00	650,00	550,00
4 000,00	1 600,00	1 360,00	1 240,00	1 100,00	1 000,00	900,00	800,00	700,00	600,00
4 100,00	1 660,00	1 400,00	1 280,00	1 150,00	1 050,00	950,00	850,00	750,00	650,00
4 200,00	1 720,00	1 440,00	1 320,00	1 200,00	1 100,00	1 000,00	900,00	800,00	700,00
4 300,00	1 780,00	1 480,00	1 360,00	1 250,00	1 150,00	1 050.00	950,00	850,00	750,00
4 400,00	1 840,00	1 520,00	1 400,00	1 300,00	1 200,00	1 100,00	1 000,00	900,00	800,00
4 500,00	1 900,00	1 560,00	1 440,00	1 350,00	1 250,00	1 150,00	1 050,00	950,00	850,00
4 600,00	1 960,00	1 600,00	1 480,00	1 400,00	1 300,00	1 200,00	1 100,00	1 000.00	900,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
4 700,00	2 020,00	1 660,00	1 520,00	1 450,00	1 350,00	1 250,00	1 150,00	1 050,00	950,00
4 800,00	2 080,00	1 720,00	1 560,00	1 500,00	1 400,00	1 300,00	1 200,00	1 100,00	1 000,00
4 900,00	2 140,00	1 780,00	1 600,00	1 550,00	1 450,00	1 350,00	1 250,00	1 150,00	1 050,00
5 000,00	2 200,00	1 840,00	1 660,00	1 600,00	1 500,00	1 400,00	1 300,00	1 200,00	1 100,00
5 100,00	2 260,00	1 900,00	1 720,00	1 660,00	1 550,00	1 450,00	1 350,00	1 250,00	1 150,00
5 200,00	2 320,00	1 960,00	1 780,00	1 720,00	1 600,00	1 500,00	1 400,00	1 300,00	1 200,00
5 300,00	2 380,00	2 020,00	1 840,00	1 780,00	1 660,00	1 550,00	1 450,00	1 350,00	1 250,00
5 400,00	2 440,00	2 080,00	1 900,00	1 840,00	1 720 00	1 600,00	1 500,00	1 400,00	1 300,00
5 500,00	2 500,00	2 140,00	1 960,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 550,00	1 450,00	1 350,00
5 600,00	2 560,00	2 200,00	2 020,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00	1 500,00	1 400,00
5 700,00	2 620,00	2 260,00	2 080,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 550,00	1 450,00
5 800,00	2 680,00	2 320,00	2 140,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00	1 500,00
5 900,00	2 740,00	2 380,00	2 200,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 550,00
6 000,00	2 800,00	2 440,00	2 260,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00
6 100,00	2 860,00	2 500,00	2 320,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00
6 200,00	2 920,00	2 560,00	2 380,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00
6 300,00	2 980,00	2 620,00	2 440,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
6 400,00	3 040,00	2 680,00	2 500,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00
6 500,00	3 100,00	2 740,00	2 560,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00
6 600,00	3 160,00	2 800,00	2 620,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00
6 700,00	3 220,00	2 860,00	2 680,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00	1 020,00
6 800,00	3 280,00	2 920,00	2 740,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	1 080,00
6 900,00	3 340,00	2 980,00	2 800,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	1 140,00
7 000,00	3 400,00	3 040,00	2 860,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00
7 100,00	3 480,00	3 100,00	2 920,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00
7 200,00	3 560,00	3 160,00	2 980,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00
7 300,00	3 640,00	3 220,00	3 040,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00
7 400,00	3 720,00	3 280,00	3 100,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00
7 500,00	3 800,00	3 340,00	3 160,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00
7 600,00	3 880,00	3 400,00	3 220,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00
7 700,00	3 960,00	3 480,00	3 280,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00
7 800,00	4 040,00	3 560,00	3 340,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00
7 900,00	4 120,00	3 640,00	3 400,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00
8 000,00	4 200,00	3 720,00	3 480,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
8 100,00	4 280,00	3 800,00	3 560,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00
8 200,00	4 360,00	3 880,00	3 640,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00
8 300,00	4 440,00	3 960,00	3 720,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00
8 400,00	4 520,00	4 040,00	3 800,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00
8 500,00	4 600,00	4 120,00	3 880,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00
8 600,00	4 680,00	4 200,00	3 960,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00
8 700,00	4 760,00	4 280,00	4 040,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00
8 800,00	4 840,00	4 360,00	4 120,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00
8 900,00	4 920,00	4 440,00	4 200,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00
9 000,00	5 000,00	4 520,00	4 280,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00
9 100,00	5 080,00	4 600,00	4 360,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00
9 200,00	5 160,00	4 680,00	4 440,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00
9 300,00	5 240,00	4 760,00	4 520,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00
9 400,00	5 320,00	4 840,00	4 600,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00
9 500,00	5 400,00	4 920,00	4 680,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00
9 600,00	5 480,00	5 000,00	4 760,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00
9 700,00	5 560,00	4 840,00	5 080,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr	Kr.	Kr.	Kr.
9 800,00	5 640,00	5 160,00	4 920,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00
9 900,00	5 720,00	5 240,00	5 000,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00
10 000,00	5 800,00	5 320,00	5 080,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00
10 100,00	5 900,00	5 400,00	5 160,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00
10 200,00	6 000,00	5 480,00	5 240,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00
10 300,00	6 100,00	5 560,00	5 320,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00
10 400,00	6 200,00	5 640,00	5 400,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00
10 500,00	6 300,00	5 720,00	5 480,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00
10 600,00	6 400,00	5 800,00	5 560,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00
10 700,00	6 500,00	5 900,00	5 640,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00
10 800,00	6 600,00	6 000,00	5 720,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00
10 900,00	6 700,00	6 100,00	5 800,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00
11 000,00	6 800,00	6 200,00	5 900,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00
11 100,00	6 900,00	6 300,00	6 000,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00
11 200,00	7 000,00	6 400,00	6 100,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00
11 300,00	7 100,00	6 500,00	6 200,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00
11 400,00	7 200,00	6 600,00	6 300,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
11 500,00	7 300,00	6 700,00	6 400,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00
11 600,00	7 400,00	6 800,00	6 500,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00
11 700,00	7 500,00	6 900,00	6 600,00	6 500,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00
11 800,00	7 600,00	7 000,00	6 700,00	6 600,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00
11 900,00	7 700,00	7 100,00	6 800,00	6 700,00	6 500,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00
12 000,00	7 800,00	7 200,00	6 900,00	6 800,00	6 600,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00

Av enhver indtægt over kr. 12 000,oo er det skattefrie beløp i O klasse kr. 4 200,oo, i 1ste klasse kr. 4 800,oo, i 2den klasse kr. 5 100,oo, i 3dje klasse kr. 5 200,oo, i 4de klasse kr. 5 400,oo, i 5te klasse kr. 5 600,oo, i 6te klasse kr. 5 800,oo, i 7de klasse kr. 6 000,oo og i 8de klasse kr. 6 200,oo. 2 aug.

Svarer en skattepligtigs indtægt ikke til et av de i tabellen opførte tal, blir den at henføre til det nærmeste av disse. Indtægter over kr. 12 000,00 avrundes til nærmeste med 100 delelige tal. Falder indtægtssummen midt imellem to tal, henføres den til det laveste.

§ 7. Iøvrig blir skatten at utligne efter de gjældende skattelove.

§ 8. Denne skattebeslutning træder i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved bestemmes: 2 aug.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdommer av 8 mai 1900 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Haus herred i Søndre Bergenhus amt i møte 13 mai 1918 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet innen herredet samt forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning, — med et par forandringer.

II. De sundhetsforskrifter, som ved kongelig resolusjon av 5 januar 1900 blev approbert for Haus herred, de ved kongelig resolusjon av 16 september 1903, 27 januar 1906 og 14 januar 1915 approberte tillegg til sundhetsforskriftene og forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning, opheves fra den tid forannevnte forskrifter trer i kraft.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade på bufe ved hund m. v. av 20 august 1915, dens § 2, 2net punktum, meddeles approbasjon på de av Stange herredsstyre i Hedemarkens amt, Flesberg herredsstyre i Buskerud amt, Suldal herredsstyre i Stavanger amt og Verdal herredsstyre i Nordre Trondhjems amt henholdsvis under 7, 27 og 17 juni og 3 juli 1918 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred påtreffes uten ledsager i beitestrekning i den tid, bufe beiter, kan 2 aug.

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor de approberte nye sundhetsforskrifter m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

2 aug. såvel grunneieren som bufeets eier eller besidder og enhver i strekningen havneberettiget straks la drepe på stedet eller, innen 3 måneder, kreve drept ved politiets foranstaltning.

2 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvannsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes:

1. I alle innen Malm og Namdalseid herreder, Nordre Trondhjems amt, liggende vann og elver skal alt fiske av ferskvannsfisk være forbudt i tiden fra og med 16 september til og med 15 oktober.

   For vann- og elvestrekninger, som danner grense mot naboherred gjelder bestemmelsen dog kun, forsåvidt tilsvarende bestemmelse er gjeldende i naboherredet.
2. Overtredelse herav er belagt med straf.

2 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, for Leksvik herred, Nordre Trondhjems amt, nedsettes til 10 ha., og kongelig resolusjon av 11 oktober 1912 om nedsettelse av konsesjonsgrensen til 100 ha. opheves.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

2 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfestelse på den av Vadsø bystyre i møte den 3 mai d. å. besluttede forandring i de ved kongelig resolusjon av 27 september 1912 stadfestede vedtekter om taksering til eiendomsskat i kjøpstaden, sålydende:

»For verdsettelse tilkommer hver av takstmennene —, såvel ved under- som overtakst — en godtgjørelse av kommunen stor kr. 1,00 for hver eiendom, som takseres, og formannen et særlig tillegg, stort kr. 0,50 for hver eiendom.«

2 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

1. Fra den tid, Justisdepartementet bestemmer, og inntil videre henlegges de egentlige kommunale magistratsforretninger og de magistratsforretninger, som omhandles i §§ 3 og 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917, fra Tromsø politimesterembede til en av Justisdepartementet konstituert midlertidig borgermester, hvis gage og kontorholdsgodtgjørelse utredes av Tromsø kommune, mens de øvrige magistratsforretninger, således de som omhandles i §§ 4—13 i den ovennevnte lov av 9 mars 1917, fremdeles tilligger politimesterembedet.

---

*) Bekjentgj. 6 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

2. I medhold av byformannskapslovens § 40 meddeles approbasjon på Tromsø bystyres beslutninger av 14 mai og 4 juli 1918 om bevilgning av gage og kontorutgifter for den i post 1 omhandlede borgermesterstilling. 2 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på de av Styret for det Norske Livsforsikringsselskap »Fram« a/s under 3 juli 1918 vedtatte regler for fordeling av bonus. 2 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved takstene for befordring av fraktgods og ilgods ved Tønsberg—Eidsfoss banen og Holmestrand—Vittingfossbanen midlertidig forhøies overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 2 august 1918. 2 aug.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til en losoldermann, hvori uttales, at der neppe er adgang for loser til å undslå sig for å motta valg som medlem av eller formann i provianteringsråd. Det kan imidlertid ikke tillates, at de av hensyn til sine gjøremål i provianteringsrådene forsømmer sine plikter som loser. I loslovens § 30 p. 12 er det bestemt, at en los er fritatt for alle ombud, som hindrer ham i å utføre sin tjeneste. 2 aug.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av kontorchef Rasmus Hansen ved gavebrev av 12 oktober 1917 oprettede »Kontorchef Rasmus Hansen og hustrus legat til fordel for Rosenvilde skoles spedbarnsavdeling i vestre Bærum« samt på de under 6 juli 1918 utferdigdde statutter for dette legat. 3 aug.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Kristiania og Vaale vergeråd, hvori uttales, at en i Kristiania bosatt mor, som har anbragt sitt barn i privat forpleining i Vaale, maa antas berettiget til å fordre barnet tilbake fra pleiemoren, medmindre det, således som skjedd, blev forhindret ved foreløbig beslutning av vergerådet på det sted, hvor barnet var bortsatt. Til å fatte endelig beslutning om, hvorvidt barnet skal fratas moren, må vergerådet på det sted, hvor moren bor, være rette vedkommende. 3 aug.

Stortingsbeslutning[1]) om overtagelse og bevaring av Østraat: 6 aug.

I. Stortinget samtykker i, at den norske stat overtar som

[1]) Se St. prp. nr. 122 for 1917. Innst. S. nr. 240. St. tid. s. 2660—2662.

6 aug. sin eiendom to særskilt skyldsatte parseller av gården Austraat eller Østraat, gr.nr. 82, br.nr. 1, i Ørlandet, kaldet »Østraat slotsborg«, og »Østraatholm« på nærmere betingelser, således som disse er anført i eiernes tilbud og i det foredrag, som ligger til grund for proposisjonen.

II. — — — — — — —

6 aug. **Stortingsbeslutning** [1]) om lønsregulativer m. v. for endel landbruksfunksjonærer.

---

[1]) Se St. prp. nr. 138. Innst. S. LXI. St.tid. s. 2649—2653.

Beslutningen er sålydende:

For statens landbruksfunksjonærer, dosenter m. v. ved Norges landbrukshøiskole, en del av statens skogfunksjonærer, utskiftningsfunksjonærene og funksjonærene ved ferskvandsfiskeriene skal følgende lønsregulativer gjeide fra 1 juli 1918:

1. Landbruksvesenet.

1ste klasse.

Meieriinspektør, konsulent for landsruksskolene, småbrukerkonsulent, landbruksingeniører, statskonsulenter i husdyrbruk, stambokfører, bestyrere av statens kemiske kontrolstasjoner, forsøksleder i meieribruk, bestyrer av statens meieriskole, bestyrere av statens forsøksgårder i plantekultur, konsulent i ugressspørsmål; statsentomolog, statsmykolog, konsulent i kontrollvesen og sæterdrift, bestyrer av statens gartnerskole samt meierikonsulenter med høiere fagutdannelse,

kr. 4 500,00 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 eller 3, 6 og 9 år.

Meieriinspektøren oppebærer desuten et inspeksjonstillegg på kr. 500,00.

For bestyrerne av plantekulturstasjonene fragår kr. 1 000,00 for fritt hus og have samt fôr til 2 kjør.

2nen klasse.

Lærere ved statens meieriskoler, meierikonsulenter uten høiere fagutdannelse, bestyrere av statens melkekontrollanstalter, landbruksingeniørassistenter, 1ste assisistenter ved de kemiske kontrollstasjoner, frøkontrollør, assistent hos stambokføreren, konsulent for husmorskolene, lærere ved statens gartnerskole og bestyrere av statens sauavlsgårder,

kr. 3 500,00 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 års tjeneste.

For bestyrerne av statens sauavlsgårder fragår kr. 600,00 for fritt hus og jordvei.

3dje klasse.

2nen assistenter ved de kemiske kontrollstasjoner, assistenter ved statens forsøksstasjoner i plantekultur,

kr. 2 500,00 med to alderstilegg kr 500,00 efter 3 og 9 års tjeneste.

Vedtekter og bruksregler*) for Byaasen bygdealmenning, approbert av Landbruksdepartementet 6 august 1918. 6 aug.

2. Norges landbrukshøiskole.

Docenter i full post, inspektør og sekretær,
kr. 4500,00 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 år.
For fritt hus fragår kr. 1000,00.
Assistenter og bibliotekar,
kr. 2800,00 med 3 alderstillegg à 400,00 efter 2, 4 og 6 år.

2. Skogvesenet.

1ste klasse.

Skoginspektører, skogtaksator og skogforvaltere,
kr. 4500,00 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 års tjeneste.
Skoginspektører og skogtaksator oppebærer dessuten et inspeksjonstillegg à kr. 500,00.

2nen klasse.

1ste assistent ved skogtaksasjonen, assistent ved skogforsøksvæsenet,
kr. 3500,00 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 års tjeneste.
For assistent ved skogforsøksvesenet fragår kr. 1000,00 for fritt hus.

3dje klasse.

Skogassistenter og kontorist ved skogforsøksvesenet,
kr. 2500,00 med 2 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3 og 6 års tjeneste.

4. Utskiftningsvesenet.

1ste klasse.

Utskiftningsformenn,
kr. 4500.00 med 2 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3 og 6 års tjeneste.

2nen klasse.

1ste assistenter,
kr. 2500.00 med 2 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3 og 6 års tjeneste.
Tjenestetid som 2nen assistent medregnes ved ansettelse som 1ste assistent.

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor vedtektene m. v. er inntatt.

8 aug. **Bruksregler***) for Stordalen og Langmarken statsalmenning i Vaage herred, approbert av Landbruksdepartementet 8 august 1918.

9 aug. Nr. 1. **Lov****)[1]) om ændring av § 14 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899.

§ 14 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 skal herefter lyde saaledes:

Raadyr, gemse, svane og fasan skal være fredet det hele aar.

Eier av ø eller park, hvor fasaneri er oprettet, tillates dog at fange, jage og dræpe fasaner paa saadan eiendom.

Bæver maa ikke jages, dræpes eller skades utenfor tiden fra og med 15 til og med 31 oktober. Efter andragende av herredsstyret kan dog Kongen for vedkommende herred forlænge jagttiden indenfor tidsrummet fra og med 1 september til og med 31 oktober. Jagtretten kan alene utøves av grund-

---

3dje klasse.

2nen assistenter,
kr. 1 900,00 med 2 alderstillegg à kr. 300,00 efter 3 og 6 års tjeneste.

5. Ferskvannsfiskeriene.

Fiskeriinspektøren,
kr. 7 000,00 uten alderstillegg.

Fiskerisekretærer,
kr. 3 500,09 med 3 alderstillegg à kr. 500,00 efter 3, 6 og 9 års tjeneste.

Ferskvannsbiolog,
kr. 5000,00 uten alderstillegg.

Forsøksleder,
kr. 6 000,00 uten alderstillegg.

B.

Når en tjenestemann ansettes i høiere lønnsklasse, hvor grunnlønnen er mindre enn den lønn, som han har optjent i den lavere klasse, skal han beholde denne lønn, inntil han ved å tjenstgjøre i 8 år i sin nye stilling opnår den nærmest liggende høiere lønssats.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor bruksreglene er inntatt.
**) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.
[1]) St.besl. 30 juli. Se Ot. prp. nr, 53. Innst. O. nr. 139. St.tid., forh. i Ot. s. 1175—1176; i Lt. s. 265—266.

eieren eller av den, som grundeieren har overdrat sin ret til at fælde bæver. 9 aug. Nr. 1.

Bæver skal dog være fredet det hele aar inden herredene Fyresdal, Nissedal og Drangedal i Bratsberg amt, inden Gjøvdal, Tovdal, Bygland Hylestad, Valle og Bykle herreder i Nedenes amt, inden Øvrebø, Hægeland, Bjelland, Grindheim og Aaseral herreder i Lister og Mandals amt samt inden Bjerkreim og Suldal herreder i Stavanger amt.

Denne lov træder i kraft straks.

Lov*)[1]) om avgift til statskassen av mais eller indenlands tilvirket maisstivelse eller andre materialer som anvendes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup. 9 aug. Nr. 2.

§ 1. Saafremt der er paalagt avgift til statskassen av mais eller indenlands tilvirket maisstivelse eller andre materialer ved varernes anvendelse til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup, kommer de i denne lov og de i henhold til loven givne bestemmelser til anvendelse.

§ 2. Den, som vil tilvirke stivelsesukker eller stivelsesirup av avgiftspligtige materialer, skal paa forhaand i saavidt betimelig tid, at den nødvendige kontrol kan anordnes, indsende til vedkommende regjeringsdepartement anmeldelse om, at han agter at begynde saadan tilvirkning, og naar og hvor tilvirkningen skal finde sted, samt opgave over den mængde materialer av de forskjellige slag, som han antar, at han vil komme til at bruke gjennemsnitlig for hver virkedag.

Han skal endvidere samtidig med anmeldelsen stille en av departementet godkjendt sikkerhet for den avgift, som han vil komme til at pligte for 3 maaneder. Den sikkerhet, som saaledes stilles, vedblir at gjælde, indtil tilvirkningen helt ophører.

Tilvirkningen maa ikke paabegyndes, førend vedkommende departement har tilkjendegit, at der ikke er noget iveien derfor fra det offentliges side.

Ophører tilvirkningen midlertidig eller endelig, skal tilvirkeren ogsaa herom indsende anmeldelse til vedkommende departement.

§ 3. Den pligtige avgift skal betales til statens almindelige oppebørselsbetjent i distriktet inden utløpet av den første maaned efter den, hvori tilvirkningen har fundet sted.

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.
[1]) St.besl. 30 juli. Se Ot. prp. nr. 46. Innst. O. nr. 141. St.tid., forh. i Ot. s. 1176—1177; i Lt. s. 266.

9 aug. Nr. 2.

For avgiften har staten første prioritets panteret i den tilvirkede vare og i de beholdere, hvori denne opbevares.

Avgiften kan i mangel av betaling inddrives ved utpantning. Vedkommende departement skal desuten være berettiget til at stanse den videre tilvirkning i bedrifter, som ikke i rette tid betaler skyldig avgift.

§ 4. I bygning eller paa grund, som brukes av anlæg for tilvirkning av stivelsesukker eller stivelsesirup, maa avgiftspligtige materialer ikke henlægges eller opbevares uten under det offentliges laas, medmindre det overensstemmende med § 2 er anmeldt, at saadanne varer skal brukes til tilvirkningen.

§ 5. Kontrollens tjenestemænd skal ha uhindret adgang til at foreta eftersyn i lokaler og paa steder, hvor tilvirkning av stivelsesukker eller stivelsesirup foregaar, eller hvor materialer, bestemt til at brukes til fremstilling derav, forefindes. Vedkommende tjenestemænd har pligt til at bevare taushet om de drifts- og forretningsforhold, som de herunder maatte faa kjendskap til, samt til at avholde sig fra efterligning av hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater, som under kontrollen er kommet til deres kundskap. Denne pligt gjælder ogsaa, om tjenestemanden senere maatte fratræde sin stilling ved kontrollen.

§ 6. De nærmere bestemmelser om kontrollen, derunder bestemmelser om bokførsel ved bedriften og hvilke opgaver der skal avgives til vedkommende kontrolmyndighet, gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 7. Saafremt stivelsesukker eller stivelsesirup, som er fremstillet av beskattet materiale. utføres til utlandet, overføres til frihavn eller indlægges paa transitoplag eller frilager, tilkommer der vedkommende tilvirker paa de nærmere betingelser, som Kongen eller den, han dertil bemyndiger, fastsætter, skattegodtgjørelse for den mængde beskattet materiale, som tilvirkeren kan sandsynliggjøre er medgaat ved fremstillingen av det vareparti, som utføres, overføres til frihavn eller henlægges paa transitoplag eller frilager.

§ 8. Overtrædelse av de i denne lov fastsatte eller av de i henhold til eller med hjemmel av samme trufne bestemmelser straffes med bøter, forsaavidt ikke strengere straf efter den almindelige borgerlige straffelov for tilfældet er anvendelig.

Naar der reises paatale, svarer eier eller bruker, hvis brukeren ikke ogsaa er eier, for de ved deres bedrift ansatte personers handlinger, forsaavidt pengeansvar angaar, medmindre det skjønnes, at handlingene er skedd mot deres vidende og vilje.

Paatale finder alene sted efter vedkommende regjeringsdepartementets begjæring. 9 aug. Nr. 2.

§ 9. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

Kongelig resolusjon*), hvorved det samtidig med sanksjon av foranstående lov nr. 2 er bestemt, at loven skal tre i kraft straks. 9 aug.

Lovens gjennemførelse henlegges til Finans- og Tolddepartementet, og dette departement bemyndiges til å gi de i lovens § 6 omhandlede nærmere bestemmelser om kontrollen og til å fastsette de i lovens § 7 omhandlede nærmere betingelser for skattegodtgjørelse.

Lov*)[1]) om mindsteløn for underordnede handelsfolk. 9 aug. Nr. 3.

§ 1. Underordnede handelsfolk efter denne lov er kvinder og mænd, som mot vederlag er i stadig arbeide hos handlende, naar arbeidet foregaar i butik, kontor eller paa lager, som staar i forbindelse med[2]) butik eller kontor.

Handlende er:

den, som driver: næring i henhold til handels-[3]) eller haandverksbrev,[4]) utskibning, forlagsvirksomhet, mæglervirkhet, agentur, spedition eller anden kommissionsvirksomhet, forsikringsvirksomhet, fabrik, bergverk eller anden industriel virksomhet, skibsrederi, samt

sparebanker og aktieselskaper og kommanditaktieselskaper, som driver en hvilkensomhelst paa erhverv rettet virksomhet.[5])

Som handlende ansees dog ikke banker og forsikringsselskaper, som er oprettet ved lov og, forsaavidt angaar salg av frihandelsvarer, heller ikke stat og kommune.

Kongen kan beslutte, at loven skal gjælde ogsaa for andre erhvervsdrivende end dem, som er nævnt i 2det led. Han kan ogsaa beslutte, at loven skal gjælde stat og kommune, forsaavidt angaar salg av frihandelsvarer.

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 51. Dok. nr. 45. Innst. O. XX. St.tid., forh. i Ot. s. 1393—1401; i Lt. s. 282.

[2]) Jfr. lov om handelsnæring av 16 juli 1907 (nr. 3) § 5.

[3]) Jfr. samme lovs § 1.

[4]) Jfr. lov om håndverksnæring av 25 juli 1913 (nr. 11) § 2.

[5]) Jfr. lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890 § 35 samt lov om rettergangsmåten i handelssaker av 20 desember 1902 (nr. 1) § 3.

9 aug. Nr. 3.

§ 2. Naar et kommunestyre finder, at underordnede handelsfolks lønsforhold i kommunen er utilfredsstillende,[1]) kan det beslutte,[2]) at der skal fastsættes mindsteløn for dem.

Beslutningen kan gjælde:

baade for kvinder og mænd eller bare for kvinder;

baade for butik og kontor med lager eller bare for butik med lager eller bare for kontor med lager;

for alle eller bare for nogen av de erhversdrivende, som loven gjælder for.

Hvorvidt et arbeide eller en virksomhet gaar ind under denne lov, avgjøres av Handelslønsraadet (§ 7).

§ 3. Mindstelønnen fastsættes av en lønsnævnd.[3]) Denne skal bestaa av en formand og saa mange medlemmer — kvinder eller mænd — som kommunestyret bestemmer, dog mindst fire. Den, som driver virksomhet, som omfattes av denne lov, eller er underordnet hos nogen saadan eller har økonomisk interesse i de avgjørelser, nævnden skal træffe, kan ikke være formand. Blandt medlemmene med varamænd skal der være et like antal underordnede handelsfolk og chefer saavidt mulig fra den eller de virksomheter, som der skal sættes mindsteløn for.

Nævndens medlemmer med varamænd vælges av kommunestyret. Før valget skal foreninger av underordnede handelsfolk, chefer og mulig andre interesserte i kommunen gjennem bekjendtgjørelse i offentlig tidende eller paa anden maate, som kommunestyret finder tjenlig, være opfordret til at fremkomme med forslag til nævndens sammensætning.

Nævndens formand med varamand opnævnes av Handelslønsraadet, som forinden skal indhente uttalelse fra nævndens kommunevalgte medlemmer, formandskapet og amtmanden om, hvem der bør opnævnes.

Som medlemmer av eller formand i en lønsnævnd kan bare vælges (opnævnes) norske statsborgere over 25 aar. Den, som er fradømt stemmeret i offentlige anliggender og har tapt adgangen til at opnaa offentlig tjeneste, er utelukket fra hvervet.

Enhver, som bor i kommunen og ikke er over 60 aar, er pligtig til at motta valg (opnævnelse) som medlem av eller formand i en lønsnævnd.

Naar forholdene gjør det ønskelig, kan der nedsættes flere nævnder. Isaafald fastsætter kommunestyret opdraget for hver av dem. De kan samarbeide under ledelse av en fælles formand.[4])

---

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 9, 2 ledd, 1. punktum.
[2]) Jfr. landsformannskapslovens § 38, bylovens § 39.
[3]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 10.
[4]) Jfr. lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 4, 5. ledd.

§ 4.[1]) Mindstelønnen skal sættes saa høit, at den efter den underordnedes stilling og de stedlige forhold er tilstrækkelig til at dække hans leveomkostninger og holde arbeidskraften vedlike. Dog kan den sættes lavere for underordnede uten teoretisk utdannelse eller fagmæssig øvelse. Nævnden skal isaafald bestemme den teoretiske utdannelse eller fagmæssige øvelse, som skal til for at opnaa fuld mindsteløn. 9 aug. Nr. 3.

Nævnden kan sætte særskilt mindsteløn for de forskjellige grupper av underordnede. Den kan ogsaa fastsætte et dyrtidstillæg til mindstelønnen og herunder ta forsørgelsesbyrden i betragtning.

Mindstelønnen fastsættes for maaneden, uken eller dagen, eftersom det er almindelig at lønne i den virksomhet, det gjælder. Nævnden skal angi det antal arbeidstimer i maaneden, uken eller om dagen, som mindstelønnen gjælder for, og herunder følge den arbeidstid. som er den vanlige paa stedet eller i virksomheten. For arbeide utover den angivne arbeidstid kan nævnden fastsætte et tillæg til mindstelønnen for timen. Det samme gjælder for arbeide paa søn- og helligdage.

Nævnden kan efter søknad tillate underordnede, som paa grund av alder eller uførhet ikke har fuld arbeidskraft, at arbeide for lavere betaling end mindstelønnen.

§ 5.[2]) Nævden skal søke saken bedst mulig utredet.

I det øiemed kan den hos offentlige og kommunale myndigheter og tjenestemænd kræve de oplysninger, som vedkommende har til raadighet. Naar nævnden finder det nødvendig til sakens fulde oplysning, kan den ved sin formand indhente forklaringer fra underordnede og chefer, likesom den kan kræve, at de skal forevise lønslister, forretningsbøker o. lign.

Bor eller opholder vedkommende sig i kommunen, pligter han efter indkaldelse fra nævndens formand med én ukes varsel at møte for nævnden.

Nævndens møter holdes for lukkede døre. Handelslønsraadets formand og medlemmer kan være tilstede og likesaa de, som Handelslønsraadet eller nævnden gir adgang.

§ 6.[3]) Naar saken er oplyst og drøftet av nævnden, skal den med almindelig stemmeflerhet ved kjendelse fastsætte mindsteløn efter § 4.

I kjendelsens begrundelse skal der gjøres rede for sakens oplysninger, nævndens bedømmelse av disse og de synsmaater, som nævnden har lagt til grund for sin avgjørelse.

Utskrift av nævndens kjendelse, ledsaget av sakens dokumenter, skal snarest mulig sendes Handelslønsraadet.

---

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 11.
[2]) Jfr. samme lovs § 12.
[3]) Jfr. samme lovs § 13.

9 aug. Nr. 3.

§ 7.[1]) Handelslønraadet beskikkes av Kongen. Det har sit sæte i Kristiania og bestaar av tre eller — om Kongen saa bestemmer — fem medlemmer, kvinder eller mænd. Den, som driver virksomhet, som omfattes av denne lov, eller er underordnet hos nogen saadan, eller har økonomisk interesse i de avgjørelser, raadet skal træffe, kan ikke være formand. Blandt de øvrige medlemmer med varamænd skal der være et like antal underordnede handelsfolk og chefer.

§ 8.[2]) Handelslønraadet skal paa den maate, som det finder tjenlig, kundgjøre nævndens lønskjendelse.

I kundgjørelsen skal underordnede handelsfolk og chefer, deres mulige sammenslutninger og andre, som har interesse i kjendelsen, opfordres til inden 1 — en — maaned at komme med uttalelse om den. Uttalelsen skal sendes gjennem nævnden, som ledsager den med sin erklæring.

Handelslønsraadet kan indhente de yderligere oplysninger og forklaringer, som det finder paakrævet. Bestemmelserne i § 5, 2det og 3dje led, finder tilsvarende anvendelse.

Raadets møter holdes for lukkede døre.

§ 9.[3]) Naar den i § 8 satte frist er utløpet, og saken er tilstrækkelig oplyst, træffer Handelslønsraadet sin beslutning. Raadet kan enten godkjende den mindsteløn, som nævnden har sat, eller gjøre forandringer i den eller sende saken tilbake til nævnden til ny behandling.

Raadet skal paase, at mindstelønnen er fastsat overensstemmende med reglene i § 4, og at de paa forskjellige steder fastsatte mindstelønssatser staar i rimelig forhold til hverandre.

Godkjendes nævndens avgjørelse, skal raadet fastsætte tidspunktet for dens ikrafttræden. Dette maa ikke falde tidligere end én maaned efter godkjendelsen. Handelslønsraadets beslutning skal offentliggjøres i Norsk Kundgjørelsestidende og iøvrig paa den maate, raadet finder tjenlig.

Sendes saken tilbake til nævnden, skal Handelslønsraadet angi fremgangsmaaten ved den nye behandling og de synsmaater, som skal lægges til grund. Angivelsen er bindende for nævnden.

Utskrift av nævndens nye kjendelse skal snarest mulig sendes Handelslønsraadet. Raadet følger fremgangsmaaten efter § 8 i det omfang, det finder paakrævet, og avgjør derefter saken.

§ 10.[4]) Den fastsatte mindsteløn skal betales den underordnede uavkortet.

---

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 7, 1. ledd.
[2]) Jfr. samme lovs § 14.
[3]) Jfr. samme lovs § 15.
[4]) Jfr. samme lovs § 16.

Er arbeidstiden pr. maaned eller uke eller dag længere end den, som den fastsatte mindsteløn gjælder for, skal mindstelønnen forhøies i forhold hertil. Har nævnden efter § 4, 3dje led, for arbeide utover den fastsatte arbeidstid bestemt et tillæg til mindstelønnen, kommer dette til anvendelse. 9 aug. Nr. 3.

Er arbeidstiden pr. maaned eller uke eller dag væsentlig kortere end den, som den fastsatte mindsteløn gjælder for, kan mindstelønnen nedsættes i forhold hertil.

Den saaledes forhøiede eller nedsatte mindsteløn kan av chefen eller den underordnede forelægges for Handelslønsraadet til godkjendelse. Før raadet træffer sin avgjørelse, kan det forelægge saken til uttalelse for vedkommende lønsnævnd.[1])

§ 11.[2]) Handelslønsraadet kan indhente erklæring fra lønsnævnden om forstaaelsen av dens kjendelser, eller naar det gjælder spørsmaal, om der betales under den fastsatte mindsteløn.

Likesaa kan raadet bruke nævnden eller dens formand til at undersøke lønsforholdene i yrker, som der efter § 1 kan sættes mindsteløn for.

§ 12.[3]) Naar Handelslønsraadet efter særskilt undersøkelse finder det paakrævet, kan det beslutte at opta den i et yrke fastsatte mindsteløn til ny behandling.

Raadet kan enten gi den lønsnævnd, som har foretat den tidligere fastsættelse, i opdrag at fastsætte ny mindsteløn, eller det kan til sakens behandling beslutte nedsat en ny nævnd.

Bestemmelserne i §§ 3—6, samt §§ 8—9 finder tilsvarende anvendelse.

§ 13.[4]) Oprettes der tarifavtale mellem de underordnedes og chefenes sammenslutninger i et yrke, hvorfor mindsteløn er fastsat, kan Handelslønsraadet beslutte, at den fastsatte mindsteløn skal træ ut av kraft, saalænge arbeidsforholdene er tarifmæssig ordnet. Herom utfærdiges kundgjørelse som nævnt i § 9.

§ 14.[5]) Handelslønsraadet, lønsnævndene og tjenestemænd hos disse myndigheter er forpligtet til at holde hemmelig de drifts- og forretningsforhold, som de gjennem sin virksomhet maatte bli kjendt med.

Naar der til nævnte myndigheter sker anmeldelse om noget forhold, som strider mot denne lov, skal anmelderens navn holdes hemmelig, hvis han ikke uttrykkelig samtykker i at navngives, eller anmeldelsen viser sig at være ubeføiet.

---

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 18.
[2]) Jfr. samme lovs § 19.
[3]) Jfr. samme lovs § 20.
[4]) Jfr. samme lovs § 21.
[5]) Jfr. lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 § 54, straffelovens § 121 samt lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 23.

9 aug. Nr. 3.

§ 15.[1]) Godtgjørelsen for Handelslønsraadets formand og medlemmer fastsættes av Kongen, som likeledes fastsætter godtgjørelsen for formanden i en lønsnævnd og dens medlemmer.

De har under reise krav paa skyss- og kostpenger efter lov av 10 juli 1894 nr. 2, jfr. lov av 26 juli 1916 nr. 8. Kostpengene skal være som bestemt for 3dje klasse i nævnte lovs § 17.

§ 16.[2]) Omkostningene ved Handelslønsraadet utredes av statskassen.

Utgiftene ved lønsnævndene utredes av vedkommende kommune. Dog skal i kommuner med ikke over tredive tusen indbyggere utgiftene deles mellem staten og kommunen med en halvdel paa hver.

Indbyggerantallet regnes efter de paa stedet hjemmehørende ved statens sidste almindelige folketælling.

Foretar en lønsnævnds formand efter anmodning av Handelslønsraadet særskilt undersøkelse e. lign., kan han tilstaaes særlig godtgjørelse herfor av statskassen, fastsat av departementet efter forslag av Handelslønsraadet.

§ 17.[3]) Med bøter straffes:

1. den, som unddrar sig pligt til forklaring, meddelelse av oplysninger og fremmøte efter § 5 ;
2. den, som betaler sine underordnede efter en lavere lønssats end den, som er fastsat i henhold til denne lov.

Paa samme maate straffes den, som medvirker til overtrædelse som foran nævnt.

Naar en chef idømmes straf efter nr. 2, skal den underordnede tilkjendes erstatning for det, som han har faat for litet.

§ 18.[4]) De i § 14 nævnte myndigheter og tjenestemænd er med hensyn til den almindelige borgerlige straffelovs anvendelse at anse som offentlige tjenestemænd.

§ 19.[5]) Underordnede handelsfolk kan ikke i videre omfang, end loven uttrykkelig hjemler, retsgyldig vedta fravikelser fra lovens forskrifter.

§ 19.[6]) Efter forslag av Handelslønsraadet gir vedkommende regjeringsdepartement nærmere forskrifter om lønsnævndens forretningsorden og forhandlinger.

Om Handelslønsraadets virksomhet gir Kongen nærmere forskrifter.

§ 21.[7]) Denne lov trær i kraft den 1 oktober 1918 og opherer at gjælde senest den 30 september 1921.

---

[1]) Jfr. lov om industrielt hjemmearbeide av 15 februar 1918 § 24.
[2]) Jfr. samme lovs § 25.
[3]) Jfr. samme lovs 26, nr. 2 og 3.
[4]) Jfr. samme lovs § 27.
[5]) Jfr. samme lovs § 28.
[6]) Jfr. samme lovs § 29.
[7]) Jfr. samme lovs § 30.

Midlertidig lov*)[1]) om tvungen indlægning av elektrisk lys. 9 aug. Nr. 4.

§ 1. Naar kommunestyret finder, at mangel paa lysoljer og forholdene forøvrig kræver det, kan det beslutte, at eiere av leiegaarder i kommunen skal være pligtige til at koste ledning for elektrisk lys indlagt i gaarden paa betingelse av, at kommunekassen:

1. bærer alle utgifter ved ledningen til indenfor gaardens væg,
2. yder et i beslutningen nærmere fastsat tilskud til indlægning av ledningen til lampepunktet i det enkelte rum.

Kommunestyrets beslutning trænger Kongens stadfæstelse for at bli gyldig. Han kan som vilkaar for stadfæstelsen sætte yderligere betingelser end dem, som er nævnt i foregaaende led.

§ 2. Naar beslutning som nævnt i § 1 er stadfæstet for en kommune, kan husleienævnden eller — naar kommunal regulering av husleie[2]) ikke er indført i kommunen — formandskapet i anbefalt brev eller paa anden betryggende maate paalægge eier av leiegaard i kommunen at lægge ind ledning for elektrisk lys i gaarden i en i paalægget nærmere fastsat utstrækning og inden en i paalægget fastsat frist.

Før saadant paalæg gives, skal eieren være git anledning til mundtlig eller skriftlig at forklare sig for husleienævnden (formandskapet).

Eieren kan indbringe paalægget for den i lov om boligforholdene av 12 juli 1918 §§ 11 og 12 omhandlede ankenævnd.

§ 3. Hvis en eier av leiegaard ikke efterkommer paalæg efter § 2, kan husleienævnden (formandskapet) beslutte, at indlægningen av elektrisk lys skal ske for kommunekassens regning.

Utgiftene med fradrag av de i § 1 nævnte kommunale bidrag kan kommunen kræve godtgjort av huseieren. De kan inddrives ved utpantning og har samme pantesikkerhet og fortrinsret i eiendommen som kommunale skatter paa fast eiendom. Den prioriterte panteret tapes for den del av omkostningene, som der ikke er søkt utpantning for inden et halvt aar fra forfaldsdag.[3])

§ 4. Denne lov træder i kraft straks.

Kongen gir de nærmere forskrifter, som dens gjennemførelse kræver.

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 62. Innst. O. nr. 129. St.tid., forh. i Ot. s. 1391—1393; i Lt. s. 282.

[2]) Jfr. lov om boligforholdene av 12 juli 1918 (nr. 1) kap I og IV.

[3]) Den almindelige bygningslov av 27 juli 1896 (nr. 15) § 13.

9 aug. Nr. 5.

Lov*)[1]) om forandringer i lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915.

I.

Følgende paragraffer i lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915 skal herefter lyde saaledes:

§ 12.[2]) Den eiendom, laanet gjælder, maa være særskilt skyldsat,[3]) indeholde mindst 50 ar opdyrket eller dyrkbar jord og være skikket som smaabruk. Desuten bør der saavidt mulig tilligge bruket de herligheter og rettigheter, som efter de stedlige forhold ansees nødvendige for et litet gaardsbruk, saasom havn, torvmyr eller skog til husbehov og gaardsfornødenhet.[4])

Brukets laaneværdi (§ 13) maa ikke være over kr. 9 000,oo, derav ikke over kr. 6 000,oo for jorden. Naar laanet er til oprettelse eller erhvervelse av bruket, maa kjøpesummen være rimelig i forhold til eiendomsprisene i egnen.[5])

Bruket maa ha eller skaffes de for beboelse eller drift nødvendige hus, hvis ikke bankens styre efter anbefaling av smaabruksnævnden og herredsstyret i det herred, som garanterer for laanet (§ 17), fritar herfor.

Laan paa jord, som er dyrkbar, men væsentlig uopdyrket, bør inden samme herred gaa foran laan paa jord, som væsentlig er opdyrket. Inden samme herred bør ogsaa laan til oprettelse av nye smaabruk gaa foran laan til erhvervelse av ældre bruk, og disse sidste laan gaa foran laan til betaling av gjæld.[6])

§ 15.[7]) Laan til oprettelse eller bebyggelse av nye smaabruk forrentes med 4 pct., laan til erhvervelse eller bebyggelse av ældre smaabruk med 4½ pct.

Laan til betaling av gjæld paa smaabruk forrentes efter den rentefot, som Kongen fastsætter. Renten bør gjennemsnitlig sættes saa høi, at det offentlige ikke lider noget rentetap. For det enkelte laan blir den rente uforandret, som gjaldt, da laanet blev tilsagt av banken.

§ 34. Hvis herredet ønsker et endelig laan, skal ansøkning herom indsendes til banken før utløpet av fristen efter § 33.

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 66. Innst. O. nr. 149. St.tid., forh. i Ot. s. 1402—1416; i Lt. s. 291—297.

[2]) Jfr. § 40.

[3]) Jfr. § 19, 5. ledd, § 40, 4. ledd og lov om skylddeling av 20 august 1909 (nr. 2).

[4]) Jfr. lov om skogvesenet av 22 juni 1863 § 16.

[5]) Jfr. §§ 19 a, 20, 3. ledd, § 30 a, § 40, 3. ledd og § 48, 3, ledd.

[6]) Jfr. § 40, 5 led.

[7]) Jfr. §§ 33. 2. ledd, § 35, 1. ledd, § 43, 1. ledd, § 54, 4. ledd, § 56, 5. ledd og § 83, 1. ledd.

Er dette ikke gjort, eller indeholder ansøkningen ikke de fornødne oplysninger til opgjør av forskudslaanet efter nedenstaaende forskrifter, kan bankens styre bestemme, at resten av forskudslaanet straks skal betales tilbake. 9 aug. Nr. 5.

Efter fristens utløp og til forskudslaanet betales tilbake eller gjøres op, skal det forrentes med 5½ pct. aarlig.[1]) Denne rente skal ogsaa svares av forskudslaanet for den hele tid, hvis herredet i væsentlige stykker har fraveket den plan for, hvad laanet agtes brukt til, som er fremlagt efter § 28.

Ansøkning om et endelig laan skal være ledsaget av den i § 29 b nævnte plan og de oplysninger, som er fornødne til at fastsætte størrelsen av det endelige laan efter nedenstaaende forskrifter.

Det endelige laan bestaar av:

a) Summen av takstsummene og i tilfælde, av byggetakstsummene efter § 29 b for de smaabruk, som kommunen ikke har solgt.

b) Den del av overslagssummen for herredets forberedende arbeider efter § 27, som antages forholdsvis at falde paa de smaabruk, som herredet ikke har solgt. Størrelsen av denne forholdsvise del bestemmes av den offentlige landbrukstjenestemand, som har utarbeidet planen for de forberedende arbeider, eller, hvis han er forhindret, av en anden sakkyndig, som bankens styre opnævner.

c) Summen av de laan, som herredsstyret har git dem, som leier smaabruk av herredet.[2])

Søkes der om et endelig laan, som er større end forskudslaanet, skal saken forelægges Kongen til avgjørelse, om det skal tillates herredet at opta laanet. Ellers er approbation efter § 39 i lov om formandskaper paa landet m. v. av 14 januar 1837 ikke nødvendig.[3])

Det endelige laan skal ikke sættes høiere end kjøpesummen for eiendommen, tillagt omkostningene ved erhvervelsen og i tilfælde byggetakstsummene efter foranstaaende bokstav a og b og laan efter foranstaaende bokstav c. Heller ikke skal det endelige laan sættes høiere end det største beløp, som er fastsat efter § 28, sidste led.

Forskjellen mellem forskudslaanets oprindelige beløp og det endelige laan utlignes mellem banken og herredet ved rede penger.

§ 40.[4]) Den bolig, laanet gjælder, maa være beregnet[5]) til høist to familier, og den tomt, som regnes med i eiendommens

[1]) Jfr. § 33, 2. ledd og § 15, 2. ledd.
[2]) Jfr. § 32.
[3]) Jfr. § 28.
[4]) Jfr. § 12.
[5]) Jfr. § 19 b.

9 aug. Nr. 5.

laaneværdi (§ 41), maa ikke indeholde mere end 50 ar opdyrket eller dyrkbar jord. Til bolig regnes ogsaa dens nødvendige uthus. Laaneværdien uten fradrag av kapitalisert leieavgift av tomten maa i byene og bymæssige bebyggede strøk i bygdene[1]) ikke være over kr. 12 000,oo og i bygdene iøvrig ikke over kr. 6 000,oo. Tomten, likeledes uten fradrag av kapitalisert leieavgift, maa ikke ha større værdi end kr. 2 500,oo i byene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene[1]) og kr. 1 500,oo i bygdene iøvrig. Efter ansøkning fra et bystyre (herredsstyre) og anbefaling fra bankens styre kan Kongen forhøie grænsen for laaneværdien i en by eller et bymæssig bebygget strøk paa landet fra kr. 12 000,oo til kr. 15 000,oo og i et herred iøvrig fra kr. 6 000,oo til kr. 7 500,oo, forsaavidt det gjælder boliger, som opføres av mur, eller som skal være beregnet til to familier. Naar de stedlige forhold i by tilsier det, kan Kongen likeledes, efter ansøkning og anbefaling som nævnt i foregaaende punktum, forhøie den arealgrænse, som er fastsat i første punktum.

Forhøielse som nævnt i forrige led kan i bymæssig bebyggede strøk i bygdene ske ogsaa efter ansøkning fra bystyret i tilgrænsende by, naar ansøkningen blir anbefalt av bankens styre og av vedkommende herredsstyre.[2])

Naar laanet er til erhvervelse av bolig, maa kjøpesummen være rimelig i forhold til eiendomsprisene i kommunen.[3])

I bygdene skal tomten, hvis den er laansøkerens eiendom, særskilt skyldsættes.[4]) I alle tilfælde skal tomtens grænser være tydelig avmerket.

Inden samme kommune bør laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av boliger gaa foran laan til betaling av gjæld paa saadanne.[5])

Laan til boliger paa leiet grund maa bare tilstaaes, hvis leietiden er fastsat saaledes, at den ikke utløper eller uten samtykke av banken og den kommune, som har garantert for laanet, kan utløpe i den tilbakebetalingstid, som gjælder for laanet. Desuten maa leietageren ha ret til ved leietidens utløp at indløse tomten efter dens værdi paa indløsningstiden, forsaavidt ikke eieren vil overta de hus, som er opført paa tomten, efter lovlig skjøn. Det, som er fastsat foran i dette led av paragraffen, gjælder dog ikke, hvis grunden eies av staten, en kommune eller noget offentlig fond.[6])

---

[1]) Jfr. § 80.
[2]) Jfr. §§ 42 i. f., 44, i. f., 54, 1. ledd, 56, 1. og 2. ledd og § 58 c.
[3]) Jfr. §§ 12, 2 ledd, 19 a, 20, 3. ledd, 30 a og 48, 3. ledd.
[4]) Jfr. §§ 12, 1 punktum, 19, 5. ledd og lov om skylddeling av 20 augast 1909 (nr. 2).
[5]) Jfr. § 12, 4. ledd.
[6]) Jfr § 33.

§ 42.[1]) Laan mot kommunegaranti maa ikke utgjøre mere end 9/10 av eiendommens laaneværdi og heller ikke mere end 9/10 av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.[2]) 9 aug. Nr. 5.

Laan uten kommunegaranti maa ikke utgjøre mere end 5/10 av laaneværdien og heller ikke mere end 5/10 av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt byggetakstsummen.

Intet laan maa være over kr. 6 000,oo i byene og bymæssig bebyggede strøk i bygdene[3]) og kr. 4 500,oo i bygdene iøvrig. Dog kan Kongen, forsaavidt det gjælder boliger, som opføres av mur, eller som skal være beregnet til to familier, forhøie laanegrænsen i by og bymæssig bebyggede strøk i bygdene til kr. 7 500,oo og i et herred iøvrig til kr. 5 600,oo, naar bystyret (herredsstyret) søker om det og ansøkningen blir anbefalt av bankens styre. Forhøielse som nævnt kan i bymæssig bebyggede strøk i bygdene ske ogsaa efter ansøkning fra bystyret i tilgrænsende by, naar ansøkningen blir anbefalt av bankens styre og av vedkommende herredsstyre.[4])

§ 43.[5]) Boliglaan forrentes efter den rentefot, som Kongen fastsætter. Renten bør gjennemsnitlig sættes saa høi, at det offentlige ikke lider noget rentetap. Dog skal den, naar det gjælder laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av bolig, i intet tilfælde utgjøre over 4½ pct. Laan til betaling av gjæld paa boliger forrentes efter den rentefot, som fastsættes i henhold til § 15, 2det led. For det enkelte laan blir den rente uforandret, som gjaldt, da laanet blev tilsagt av banken.

Laanene til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av bolig er avdragsfrie de første 2 aar og betales tilbake i de følgende 28 aar i halvaarige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.

Laan til betaling av gjæld paa bolig tilbakebetales i 28 aar i halvaarlige terminer, saaledes at renter og avdrag tilsammen ved hver termin utgjør omtrent det samme beløp.[6])

§ 75. Hvis skyldige renter og avdrag av laan, som er git i henhold til denne lov, ikke blir betalt i rette tid, kan der beregnes indtil 5½ pct. i aarlig rente derav fra forfaldsdag, til betaling sker.

I mangel av betaling til fastsat tid av renter og avdrag av laan mot pant i fast eiendom er det hele restlaan forfaldent til betaling, og banken har adgang til efter 6 ukers varsel i

[1]) Jfr. § 14.
[2]) Jfr. § 1, I, b og § 83, 2.
[3]) Jfr. § 80.
[4]) Jfr. §§ 40, 2. ledd, 44 i. f., 54, 1. ledd, 56, 1 og 2. ledd og 58, c.
[5]) Jfr. §§ 15, 33, 2 ledd, 35, 1. ledd, 54, 4. ledd, 56, 5 ledd og 83, 1. led.
[6]) Jfr. §§ 16, 33, 3. ledd, 35, 2. ledd, 54, 4. ledd, 56, 5. ledd og 83, 1.

9 aug. Nr. 5. »Norsk Kundgjørelsestidende« og paafølgende kundgjørelse overensstemmende med lovgivningen om tvangsauktioner[1]) at la pantet sælge ved offentlig auktion uten foregaaende indkaldelse til forlikskommissionen,[2]) søksmaal og dom. Det skal desuten staa banken frit for at gjøre utlæg i skyldnerens løsøre, som om den hadde forfaldent kommissionsforlik for det skyldige beløp. Samme adgang til fyldestgjørelse har banken ogsaa i andre tilfælde av misligholdelse av laanene, dog saa, at laanene maa opsiges med 6 ukers varsel.

Hvis laan, som er git uten pant i fast eiendom, blir misligholdt ved, at renter og avdrag ikke blir betalt i rette tid, eller paa anden maate, har banken adgang til at opsi restlaanet til indbetaling med 3 maaneders varsel.[3])

Laan, som er git i henhold til denne lov, maa ikke inddrives paa grund av misligholdelse, og pant, som er stillet for laan, maa ikke frasælges eieren, før den, som har garantert for laanet, er underrettet.[4])

§ 81.[5]) En kommune kan overta ansvar for laan efter denne lov (bykommune bare efter kapitlene 4, 5 og 6) for et beløp, som ikke samtidig maa utgjøre over kr. 300 000,oo, dog saaledes, at Kongen, naar kommunens størrelse eller andre særlige omstændigheter gjør det ønskelig, kan forhøie grænsen. Dog maa grænsen ikke for nogen kommune sættes høiere end kr. 750 000,oo, indtil anderledes bestemmes ved lov.

II.

Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

9 aug. Nr. 6. **Lov***)[6]) om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse.

I. Angaaende skyssgodtgjørelse.

§ 1. Offentlige tjenestemænd er for reiser inden riket, saavel i offentlige anliggender som til utførelse av forretninger for private, i de tilfælde, hvor der tilkommer dem skyssgodtgjørelse, berettiget til at oppebære denne efter de i nærværende lov fastsatte bestemmelser.

---

*) Bekjentgj. 14 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) Jfr. lov om bekjentgjørelse av tvungne auktioner m. v. av 30 august 1842 med tilleggslover av 6 mai 1854 og 14 mai 1886 (nr. 1) og lov om utgivelse av en offentlig Kunngjørelsestidende m. v. av 19 juni 1882 (nr. 2).

[2]) Jfr. kansellipromemoria av 29 oktober 1803.

[3]) Jfr. kap. 3, 5 og 6.

[4]) Jfr. § 1, I og § 32.

[5]) Jfr § 1, I og III.

[6]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 28. Innst. O. XXII. St.tid., forh. i Ot. s. 1469—1482; i Lt. s. 282—283.

§ 2. Kongen fastsætter med Stortingets samtykke det regulativ, efter hvilket skyssgodtgjørelsen i almindelighet skal beregnes for de forskjellige befordringsmidler, tillands og tilvands.[1]) 9 aug. Nr. 6.

§ 3. Naar den reisende i distrikter, hvor befordring bare kan ske med ren, benytter egne ren, blir den ham tilkommende godtgjørelse at bestemme av Kongen.[2])

§ 4. Tjenestemænd, som efter offentlig foranstaltning gives fri befordring eller som marsjerer med trop — hvorom nærmere regler gives av Kongen — erholder ikke skyssgodtgjørelse, men faar kun godtgjort efter regning nødvendig utlæg for befordring av medbragt, fornøden bagage.

§ 5. Foruten den bestemte skyssgodtgjørelse, der ogsaa indbefatter tilsigelsespenger samt leie av baat og andre reiseredskaper, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendige utlæg til

a) befordring ombord til og iland fra dampskibe,
b) transport av nødvendig bagage, saavel paa selve reisen som mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor reisen begynder eller ender,
c) bom-, bro-, brygge-, fløt-, og færgepenger, indskrivningspenger, kanalavgift, slusepenger, telefon- og telegramgebyrer vedkommende reisen, pladsbillet og soveplads paa jernbane og dampskib og andre nødvendige utgifter til selve befordringen med jernbane eller dampskib.

§ 6. Forsaavidt den lovbestemte almindelige skyssbetaling[3]) med hjemmel av lov blir forhøiet, blir den av Kongen bestemte godtgjørelse at forhøie med tilsvarende beløp.

§ 7. For reiser i statens anliggender, foretat utenfor rikets grænser, bestemmer Kongen eller den, han dertil bemyndiger, skyssgodtgjørelsens størrelse.

Likeledes kan Kongen bestemme særegne regler for beregning av skyssgodtgjørelse for toldofficianter paa grænsepatruljetur.

§ 8. Den mindste veilængde, som maa reises, naar godtgjørelse for skyss saavel tillands som tilvands skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

Skyssen godtgjøres bare for den virkelige veilængde, dog saa, at for de strækninger, hvor skyssbetaling erlægges efter en større veilængde end den virkelig reiste (se lov om skyss-

[1]) Se kongelig resolusjon av 23 august 1918.
[2]) Se kongelig resolusjon av 30 juni 1900 og kongelig resolusjon av 24 mai 1918.
[3]) Se lov nr. 2 av 14 juli 1893, jfr. lov nr. 1 av 7 juni 1918.

9 aug. Nr. 6.

væsenet av 14 juli 1893 §§ 28 og 30 samt § 36, sidste passus), tilkommer der tjenestemanden skyssgodtgjørelse efter denne forøkede veilængde.

§ 9. Den godtgjørelse, som tilkommer offentlige tjenestemænd for skyss, skal beregnes efter den vei og den maate, hvorpaa reisen med mindst utgift kan foregaa — alt forsaavidt det ikke paa grund av særegne omstændigheter har været av væsentlig betydning at foreta reisen ad en anden vei eller paa anden maate, hvilket i saa fald maa angives i regningen.

II. Angaaende kostgodtgjørelse.

§ 10. I tilfælde, hvor der for reiser inden riket — enten i offentlige anliggender eller til utførelse av forretninger for private — tilkommer offentlige tjenestemænd skyssgodtgjørelse efter nærværende lov, skal de ogsaa være berettiget til kostgodtgjørelse efter nedenstaaende bestemmelser.[1])

Det samme gjælder ogsaa:

1. Offentlige tjenestemænd, som paa saadanne reiser ellers vilde tilkomme almindelig skyssgodtgjørelse, men som istedet derfor erholder fri befordring.[2])
2. Militære og civilmilitære tjenestemænd av sjøetaten ogsaa med hensyn til kommandoturer tilsjøs.

Derimot skal nærværende lovs bestemmelser om kostgodtgjørelse ikke være anvendelige paa forlikskommissærer og i krigstilfælde heller ikke paa militære og civilmilitære tjenestemænd.

§ 11. Kongen fastsætter med Stortingets samtykke kostgodtgjørelsens størrelse.[3])

Forsaavidt tjenestemændene i denne henseende inddeles i klasser, bestemmes inddelingen av Kongen med Stortingets samtykke.

§ 12. Stortingsmænd tilkommer paa reiser, som de ifølge grundlovens § 65, 1ste led, erholder reisegodtgjørelse for, kostgodtgjørelse efter det til enhver tid gjældende regulativ, i tilfælde som for 1ste klasse bestemt.

§ 13. For medlemmer av offentlige kommissioner og komiteer eller for nogen, hvem særskilt hverv forøvrig er overdrat, bestemmer Kongen den kostgodtgjørelse, som blir at tilstaa vedkommende.

Det samme gjælder for reiser, som foregaar utenfor rikets grænser, forsaavidt disse ikke er kommandoturer tilsjøs.

---

[1]) Se sportell.s § 170, jfr. §§ 46, 47 og 122 flg. d. 6/8 1897).
[2]) Se § 4.
[3]) Se kongelig resolusjon av 23 august 1918.

Endvidere skal det være overlatt Kongen under særegne omstændigheter at fastsætte en høiere kostgodtgjørelse end efter denne lov bestemt for amtmænd, statsadvokater, sorenskrivere, fogder, politiembedsmænd, lensmænd og sakførere for tilstedeværelse under de større fiskerier. 9 aug. Nr. 6.

For reise foretat av jernbanefunktionær inden hans distrikt bestemmes kostgodtgjørelsens størrelse av Kongen eller den, han bemyndiger dertil.

§ 14. Den mindste veilængde, som saavel tillands som tilvands maa reises, naar kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

Valgte medlemmer av amtsting, amtsutvalg, amtsveistyrer, amtsskattestyrer og amtsskolestyrer tilkommer dog kostgodtgjørelse for forretningsdage, selv om reise ikke foretages. Det samme gjælder lagrettemænd og domsmænd, som har forrettet.

§ 15. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen paabegyndes. Dele av et døgn paa 5 timer og derover regnes for helt døgn. For reiser, som varer mindre end 5 timer, tilstaaes ingen kostgodtgjørelse, medmindre den hele paa en reise tilbakelagte veilængde utgjør mindst 20 km.

Læger i praksis erholder dog, uanset bestemmelserne i denne paragraf, kostgodtgjørelse for alle reiser, for hvilke de tilkommer skyssgodtgjørelse.

§ 16. Kostgodtgjørelse kan alene beregnes for den tid, der med nødvendighet medgaar til reise til og fra forretningsstedet ad korteste vei eller paa billigste maate, overensstemmende med de for beregningen av skyssgodtgjørelse gjældende regler, samt til forretningens utførelse.

Naar reisen sker med hesteskyss, bør som regel mindst 60 km. daglig tilbakelægges.

§ 17. Kostgodtgjørelse tilkommer ikke nedennævnte tjenestemænd i følgende tilfælde:

1. Uthavnsbetjenter samt toldbetjenter og toldopsynsmænd, der er stationert i uthavner, paa reiser inden det til vedkommende uthavnsstationer hørende distrikt. Likeledes krydsbetjenter paa reiser i krydstiden.
2. Lensmænd:
   a. paa reiser i anledning av brand- og skattetaksationer, samt til indhentelse av oplysninger vedkommende den almindelige brandforsikring;
   b. paa reiser i skyssvæsenets anliggender, herunder ikke indbefattet de reiser, der maatte bli paalagt lensmanden i anledning av de i skyssloven av 14 juli 1893 § 55 omhandlede undersøkelser;
   c. paa reiser i postvæsenets anliggender;

9 aug. Nr. 6.

d. paa reiser i anledning av de i lovene om tilvirkning av brændevin og malt omhandlede forretninger.

3. Valgte medlemmer av indrulleringskommissioner for reiser til indrulleringsmøter inden det distrikt, for hvilket de er valgt.

4. Militære tjenestemænd paa reiser eller under utførelse av tjenesteforretninger, for hvilke der ved løns- eller tillægsregulativer eller andre bestemmelser maatte være fastsat særskilt godtgjørelse.

III. Almindelige bestemmelser.

§ 18. Av militærpersoner indgaar korporaler og menige ikke under nærværende lov. Disse tilkommer for reiser i anledning av militær tjeneste godtgjørelse kun i de tilfælde og efter de regler, som Kongen med Stortingets samtykke bestemmer.

Det samme gjælder i sin almindelighet for militærpersoners reiser inden befæstningsomraader, garnisonssteder og ekserciepladser eller til steder i disses umiddelbare nærhet eller for andre militære tjenestereiser under lignende forhold.

§ 19. Utføres paa en og samme reise flere forretninger for det offentlige eller for private, blir skyss- og kostgodtgjørelsen for reisedage at fordele paa de forskjellige forretninger i forhold til veilængden til hvert forretningssted. Kostgodtgjørelsen for forretningsdage blir særskilt at belaste den eller de paa vedkommende dage avholdte forretning eller forretninger, i sidste fald med en like part paa hver.

§ 20 . Foretar en offentlig tjenestemand reiser til utførelse av forretninger, som sorterer under en anden tjenestemand, for hvem en høiere kostgodtgjørelse er fastsat, skal han for disse reiser være berettiget til at erholde samme kostgodtgjørelse som for sidstnævnte er bestemt. Samme regel skal gjælde, om overtagelsen av anden tjenestemands forretninger indtræder under reise, som allerede er paabegyndt. Enhver anden, hvem det overdrages at utføre en offentlig tjenestemands forretninger, skal være berettiget til samme skyss- og kostgodtgjørelse, som for denne er bestemt.

§ 21. Et passende forskud paa reiseutgifter kan anvises, naar disse blir saa store, at utlægget vil bli for byrdefuldt for den reisende.

§ 22. Regninger over skyss- og kostgodtgjørelse, som efter denne lov tilkommer nogen av det offentlige, skal, forsaavidt ingen tidsbestemmelse paa andet sted maatte være git, være indsendt til vedkommende myndighet senest inden 6 maaneder, efter at reisen er tilendebragt.[1]) Fra tjenestemænd,

[1]) Se sportell.s § 173.

som ifølge særskilt bestemmelse utfærdiger sine regninger for skyss- og kostgodtgjørelse kvartalsvis, maa regning være indsendt senest inden 6 maaneder efter utløpet av det kvartal, hvori reisen er foretat. Oversittes fristen, godtgjøres ikke fordringen av det offentlige. 9 aug. Nr. 6.

Regning, som har været indsendt inden den fastsatte tidsfrist og som tilbakesendes regningsutstederen, undergives en ny forældelsesfrist av indtil 6 maaneder fra den dag, regningen av vedkommende myndighet sendes tilbake til regningsutstederen.

Forsaavidt regningen for en reise, for hvilken forskud er mottat i henhold til § 22 forældes i medfør av nærværende paragraf, blir det erholdte forskud at tilbakebetale.

Et efter foreløbig anvisning utbetalt beløp, som i henhold til bestemmelserne i nærværende paragraf ikke skulde ha været utbetalt, kan tilbakesøkes.

§ 23. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.[1]) Fra samme tid sættes lov av 10 juli 1894 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse ut av kraft, og likesaa de i henhold til sammes § 25 givne kongelige resolutioner. Desuten ophæves fra samme tid lov av 26 juli 1916 om ændringer i foran nævnte lov.

Lov*)[2]) indeholdende forandring i skattelov for landet av 18 august 1911. 9 aug. Nr. 7.

I.

Følgende paragraf i skatteloven for landet av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 18. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;
d. verker, gruber, stenbrud, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.
[1]) Se kongelig resolusjon av 23 august 1918.
[2]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 57. Dok. nr. 40. Innst. O. XXV. St.tid., forh. i Ot. s. 1460—1468; i Lt. s. 289—290.

9 aug. Nr. 7.

e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o. s. v.) samt for utførsel;

f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;

g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt badeetablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbunden, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontoret haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Naar et selskap driver virksomhet bestaaende i lagring og omsætning av petroleum eller lignende, skatlægges den ene tredjedel av indtægten i kontorkommunen og de to tredjedele i den eller de kommuner, hvor der haves lager. Mellem flere lagerkommuner fordeles indtægten til beskatning i forhold til den varemængde, som i aarets løp er uttat av lageret inden hver kommune. Lagerbeholdningene beskattes som formue i de paagjældende lagerkommuner.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel i skatten i det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens til-

virkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen. 9 aug. Nr. 7.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, medtages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende (jfr. § 48).

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavel som enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eller faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

II.

Denne lov anvendes første gang ved utskrivningen av kommunale skatter for 1919—1920 og statsskat 1918—1919.

Lov*) [1]) indeholdende forandring i skattelov for byene av 18 august 1911. 9 aug. Nr. 8.

I.

Følgende paragraf i skatteloven for byene av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 13. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;
d. verker, gruber, stenbrud, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;
e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o. s. v.) samt for utførsel;
f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 57. Dok. nr. 40. Innst. O. XXV. St.tid., forh. i Ot. s. 1460—1461, 1468—1469; i Lt. s. 289—290.

9 aug. Nr. 8.

tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;

g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt badeetablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbunden, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontor haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Naar et selskap driver virksomhet bestaaende i lagring og omsætning av petroleum eller lignende, skatlægges den ene tredjedel av indtægten i kontorkommunen og de to tredjedele i den eller de kommuner, hvor der haves lager. Mellem flere lagerkommuner fordeles indtægten til beskatning i forhold til den varemængde, som i aarets løp er uttat av lageret inden hver kommune. Lagerbeholdningene beskattes som formue i de paagjældende lagerkommuner.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel i skatten i det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens tilvirkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, med- 9 aug.
tages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, Nr. 8.
men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende.

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavel som enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eler faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

II.

Denne lov anvendes første gang ved utskrivningen av kommunale skatter for 1919—1920 og statsskat 1918—1919.

Lov *)[1] om adgang for visse kreditforeninger til 9 aug.
at utstede obligationer lydende paa ihændehaveren. Nr. 9.

§ 1. Den i lov av 17 juni 1907 givne tilladelse for visse kreditforeninger til at utstede rentebærende obligationer lydende paa ihændehaveren skal ogsaa gjælde kreditforeninger, som for at fremme boligbebyggelse har til formaal at yde laan mot pant i fast eiendom, og hvis statuter er stadfæstet av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Obligationerne maa ikke lyde paa mindre beløp end kr. 100,00 eller tilsvarende beløp i fremmed myntsort. De skal indfries i løpet av et vist forut bestemt tidsrum, høist 70 aar, hvorom obligationerne selv maa indeholde fornøden oplysning.

§ 2. Stadfæstelse av saadan kreditforenings statuter kan av Kongen kun meddeles paa følgende betingelser:

a) at foreningens laantagere hefter gjensidig og serievis for foreningens forpligtelser med de til foreningen pantsatte eiendomme, saaledes at hver enkelt laantager er ansvarlig for sit gjenstaaende laan til foreningen med tillæg av 10 pct. av dette;
b) at der til sikkerhet for foreningens forpligtelser tilveiebringes et grundfond, som til enhver tid skal utgjøre 10 pct. av foreningens utlaanskapital;
c) at der av kreditforeningen kan utlaanes mot 1ste prioritets pant eller med prioritet efter Statskassen, Hypotekbanken, Smaabruk- og Boligbanken, Arbeiderbruk- og Boligbanken, Norges Bank eller en offentlig stiftelse eller efter stedsevarende avgifter, saaledes at det samlede beløp av det ydede laan og den foranstaaende heftelse — i tilfælde av stedsevarende avgifter disses aarlige beløp kapitalisert

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.
[1]) St.besl. 5 august. Se Ot. prp. nr. 30. Innst. O. nr. 151. St.tid., forh. i Ot. s. 1442—1460; i Lt. s. 283—289.

9 aug. Nr. 9.

til det femogtyvedobbelte — ikke overstiger 9/10 av den pantstillede eiendoms laaneværdi;

d) at statuterne indeholder betryggende regler for fastsættelsen av den pantstillede eiendoms laaneværdi, som bestemmes ved takst paa grundlag av den gjennemsnitlige aarsleie, som eiendommen under sedvanlige forhold antages at kunne indbringe, dog saaledes, at laaneværdien under ingen omstændighet maa overstige vedkommende bygnings faktiske opførelsesværdi med tillæg av grundens kostende;

e) at der til ingen tid maa være i omløp en større sum for foreningens regning av ihændehaverobligationer end de beløp, den samtidig har tilgode paa de av laantagerne til foreningen utstedte pantobligationer tillagt de beløp, som den har disponible i kontanter eller som bankindskud;

f) at kreditforeningen aarlig indsender et utdrag av sit regnskap til Finansdepartementet, og at den stiller sine regnskaper og beholdninger under departementets kontrol paa den maate, som dette maatte forlange, samt at utdraget av foreningens aarlige regnskap offentliggjøres i Norsk Kundgjørelsestidende;

g) at de av kreditforeningen ydede laan amortiseres ved aarlige ydelser efter nærmere bestemmelser i statuterne;

h) at der paa den tid, da kongelig stadfæstelse søkes paa statuterne, er anmeldt laantagere med antagelige pantebreve for et beløp av mindst kr. 1 000 000,00.

§ 3. Forandringer i de engang stadfæstede statuter maa — for at være gyldige — stadfæstes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 4. Saadanne kreditforeninger har ret til i tilfælde av skyldnerens uteblivelse med betaling til bestemt tid av renter, avdrag eller andre ydelser at la de faste eiendomme, hvori de har pant, bortsælge ved offentlig auktion uten forutgaaende indkaldelse til forlikskommissionen, søksmaal eller dom efter 6 ukers forut git varsel i Norsk Kundgjørelsestidende og paafølgende kundgjørelse overensstemmende med lovgivningen om tvangsauktioner.

§ 5. For tinglysning av pantobligationer, som en kreditforenings medlemmer utsteder til foreningen, blir gebyret (lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 49) at beregne alene av laanesummene, ikke tillike av de yderligere ansvar, som ifølge § 2 a paahviler medlemmene.

Lov *)[1] om utvidelse av det med hjemmel i love av 2 mai 1912 og 21 juli 1916 oprettede pengelotteri. 9 aug. Nr. 10.

I.

§ 1. Med Kongens tilladelse kan indskudssummen i det med hjemmel i love av 2 mai 1912 og 21 juli 1916 oprettede pengelotteri forhøies med indtil kr. 4 800 000,oo aarlig utover de i nævnte love fastsatte grænser.

§ 2. Overskuddet ved den i § 1 omhandlede utvidelse anvendes saaledes:

1. a. Kr. 500 000,oo tilstaaes Det norske Teatret til anskaffelse av hus. Beløpet utbetales i løpet av det første aar efter lotteriets utvidelse.

b. Kr. 200 000,oo tilstaaes aktieselskapet Det nye Teater til anskaffelse av hus. Beløpet utbetales i løpet av det første aar efter lotteriets utvidelse. Det skal tilbakebetales til statskassen, forinden der kan betales utbytte til aktionærer, samt i tilfælde av, at teaterbygningen sælges eller selskapet opløses.

c. Kr. 100 000,oo tilstaaes Den nationale scene i Bergen, kr. 100 000,oo tilstaaes Trondhjems teater og kr. 100 000,oo tilstaaes Stavanger faste scene til fond til fremme av disse teatres kunstneriske virksomhet. Summene utbetales i løpet av det første aar efter lotteriets utvidelse.

2. Resten tilfalder følgende formaal:

a. Til fremme av landets opdyrkning fem tyvendedele, at anvende efter Stortingets nærmere bestemmelse.

b. Til foranstaltninger til bedring av folkehelsen fem tyvendedele, at anvende efter Stortingets nærmere bestemmelse.

c. Til økning av Nansenfondets kapital fire tyvendedele.

d. Til dannelse av et stipendiefond for oplæring av ubemidlet begavet ungdom med sigte paa det praktiske liv fire tyvendedele, at anvende efter Stortingets nærmere bestemmelse.

e. Til skogsaken to tyvendedele, at anvende efter Stortingets nærmere bestemmelse.

§ 3. Forældede gevinster tilfalder det i § 2, post 2 a nævnte formaal.

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 6 august. Se Ot. prp. nr. 54. Innst. O. XVII. St.tid., forh. i Ot. s. 1177—1215, 1490—1495; i Lt. s. 266—275, 332—335.

9 aug. Nr. 10.

II.

Lov av 2 mai 1912 § 5 skal for fremtiden lyde saaledes:

Salg av lodsedler foregaar gjennem selskapet og ved de forhandlere, som selskapet antar. Enhver, som ellers avhænder eller søker at avhænde lodsedler med fortjeneste eller som medvirker hertil, straffes med bøter.

9 aug. Nr. 11.

Lov*)[1]) om utbetaling av hyre til skibsbesætning efter krigsulykke m. v.

§ 1. Uanset bestemmelserne i lov om sjøfarten av 20. juli 1893 §§ 63, sidste led, og 91, sidste led, skal der indtil videre tilkomme fører og mandskap paa norsk skib, naar deres tjeneste er ophørt ved fartøiets forlis paa grund av krigsulykke eller ved skibets opbringelse, beslaglæggelse eller rekvisitionering av fremmed magt, en tillægshyre, svarende til 3 — tre — maaneders hyre, regnet fra forliset, opbringelsen, beslaglæggelsen eller rekvisitioneringen.

Var hyren bestemt for reisen, skal tillægshyren beregnes efter den normale maanedshyre i Kristiania for vedkommende mandskaps grad paa opgjørstiden.

Hvis vedkommende omkommer ved anledningen, utbetales beløpet til hans efterlatte.

§ 2. Forsaavidt fartøiets krigsforlis, opbringelse, beslaglæggelse eller rekvisitionering er indtruffet i tiden mellem 1. januar 1918 og denne lovs ikrafttræden, tilkommer fører og mandskap av norsk nationalitet tillægshyre svarende til forskjellen mellem den tidligere utbetalte tillægshyre og den i § 1 omhandlede tillægshyre. Det omhandlede efterskud blir kun at utbetale 1 gang til hver sjømand, selv om denne inden det angivne tidsrum flere ganger maatte ha mistet sin tjeneste paa norsk skib under omstændigheter som i § 1 omhandlet.

§ 3. Den i foregaaende paragraffer omhandlede hyre utbetales av skibets rederi, som faar sit utlæg refundert av den i lov av 16. juli 1915 omhandlede »Krigsforsikring«, forsaavidt skibet er forsikret i samme.

For norske sjøfolks vedkommende skal beløpet ikke utbetales dem ved deres avmønstring i utlandet, men blir av rederiet at indsætte i autorisert sparebank paa vedkommende sjømands hjemsted paa kontrabok lydende paa sjømandens navn. Kontraboken opbevares i banken, hvor beløpet blir indestaaende, indtil eieren efter behørig legitimation træffer anden bestemmelse. Rederiet gir sjømanden fornøden underretning herom.

---

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 31. Innst. O. nr. 89. St.tid., forh. i Ot. s. 1518—1535; i Lt. s. 348—349.

Krigsforsikringens utgifter i heromhandlede anledning utlignes efter dens ophør overensstemmende med bestemmelserne i ovennævnte lovs § 10 paa de forsikrede skibe. 9 aug. Nr. 11.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks.

Lov om utbetaling av hyre til skibsbesætning efter krigsulykke m. v. av 9. juni 1916 ophæves.

Lov*)[1] indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 6 juli 1892. 9 aug. Nr. 12.

I.

Istedetfor den ved lov av 6 juli 1892 ophævede § 13 i lov om postvæsenet av 12 mai 1888 indtages følgende nye § 13:

For postsaker, som befordres med luftfartøier, opkræves ved siden av den almindelige porto et særskilt gebyr, som bestemmes av Kongen.

II.

Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

Midlertidig lov*)[2] om fastsættelse av erstatningen til papirfabrikkene for levering av papir til nedsat pris efter midlertidig lov nr. 4 av 18 juli 1917. 9 aug. Nr. 13.

§ 1. Den i medhold av § 2 i midlertidig lov nr. 4 av 18 juli 1917 opnævnte kommission fastsætter de priser, som til enhver tid blir at lægge til grund ved beregningen av den mindreindtægt, en fabrik har hat som følge av levering av papir til nedsat pris efter nævnte lov.

Kommissionen fastsætter derefter, hvor stor erstatning der tilkommer hver fabrik.

§ 2. Den samlede erstatning utlignes paa papirfabrikkene, herunder ogsaa dem, som leverer billig papir, samt træmasse- og cellulosefabrikkene. Fordelingen kan helt eller delvis ordnes ved mindelig overenskomst mellem fabrikkene; overenskomsten maa i tilfælde istandbringes inden en av vedkommende departement fastsat frist og være gjældende for mindst et aar.

§ 3. Forsaavidt fordelingen ikke overensstemmende med bestemmelserne i § 2 er ordnet ved overenskomst, utlignes erstatningen paa den del av fabrikkenes indtægt efter sidste statsskatteligning, som overstiger 5 pct. av gjennemsnitsbeløpet av

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 71. Innst. O. nr. 158. St.tid., forh. i Ot. s. 1535; i Lt. s. 349.

[2]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 72, kfr. St. prp. nr. 192 og Ot. prp. nr. 65 og Dok. nr. 54. Innst. O. XXVI. St.tid., forh. i Ot. s. 1495—1517; i Lt. s. 347.

9 aug. Nr. 13.

deres formue efter de sidste tre statsskatteligninger (eller i tilfælde efter ligningene for det mindre antal aar, hvori fabrikken er lignet i formuesskat til staten). Overstiger en fabriks indtægt saaledes beregnet ikke 5 pct., deltar den ikke i utredelsen av erstatningen.

Utligningen iverksættes av en nævnd paa fem medlemmer, som vedkommende departement opnævner. 3 av medlemmene vælges blandt repræsentanter henholdsvis for De norske papirfabrikanters forening, Den norske træmasseforening og Norsk celluloseforening.

Det forhold, hvori de enkelte fabrikker efter bestemmelserne i første led skal delta i utredelsen av erstatning, fastsætter nævnden aarlig. Hvor ofte paaløpen erstatning paa grundlag herav skal utlignes, fastsættes av departementet; utligningen skal dog mindst ske hveranden maaned.

§ 4. Er en fabrik ikke blit lignet som saadan ved sidste statsskatteligning, foretar nævnden selv de ansættelser av dens formue og indtægt, som efter § 3, 1ste led, trænges til fastsættelse av forholdstallet.

Paa samme maate kan nævnden efter egne skjønsmæssige ansættelser undta fra erstatningspligt særskilte virksomheter og eiendele, som maatte være indbefattet under statsskatteligningen av nogen fabrik.

§ 5. Ligningsmyndighetene pligter paa forlangende at meddele nævnden de fornødne oplysninger om vedkommende fabrikkers formues- og indtægtsforhold.

§ 6. Indbetalingen av andelene i erstatningsbeløpet sker til De norske papirfabrikanters forening, som derefter uten ophold besørger utbetalt den erstatning, som tilkommer enhver papirfabrik.

Indbetalingen maa ske senest 30 dage, efterat meddelelse om utligningen er sendt fabrikken. Oversittes denne frist, betales en halv pct. rente for hver paabegyndt maaned efter fristens utløp.

§ 7. I mangel av betaling kan de ved overenskomst fastsatte eller utlignede beløp med paaløpne renter inddrives efter samme regler som formues- og indtægtsskat til statskassen. Beløpet pligtes indbetalt og kan inddrives, selv om utligningen er indbragt til prøvelse for domstolene. Berigtigelse finder i tilfælde sted efter endelig dom.

§ 8. Undergaar de paagjældende statsskatligninger senere ændringer, iverksætter nævnden de fornødne berigtigelser i forbindelse med første utligning derefter.

§ 9. Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan utfærdige nærmere bestemmelser, som paakræves i anledning av gjennemførelsen av denne lov.

§ 10. Denne lov træder i kraft straks.

Lov*)[1]) om forandring i midlertidig lov om foranstaltninger til at sikre landets forsyning med papir til aviser, skole- og undervisningsbruk m. v. av 18 juli 1917. 9 aug. Nr. 14.

§ 1 i midlertidig lov om foranstaltninger til at sikre landets forsyning med papir til aviser, skole- og undervisningsbruk m. v. av 18 juli 1817 skal herefter lyde saaledes:

Kongen kan bestemme, at landets papirfabrikker skal være forpligtet til at levere det til indenlandsk forbruk fornødne papir til aviser og skole- og undervisningsbruk til saadanne priser, som han til enhver tid fastsætter.

Kongen kan utvide denne bestemmelse til ogsaa at gjælde landets forsyning med papir til andet slags bruk samt pap.

Kongelig resolusjon**), hvorved de av Bodø bystyre i møte den 12 juli 1918 besluttede forandringer i de ved kongelig resolusjon av 30 desember 1914 stadfestede vedtekter for lukning av utsalgssteder i Bodø, Nordlands amt, stadfestes i henhold til lov av 25 juli 1913 (som gjeldende inntil videre). 9 aug.

Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes: 9 aug.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdommer av 8 mai 1900 meddeles approbasjon på den av herredsstyret for Hamre herred i Søndre Bergenhus amt i møte 29 april 1918 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet innen herredet samt forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning — dog med et par forandringer.

II. De sundhetsforskrifter, som ved kongelig resolusjon av 5 januar 1900 blev approbert for Hamre herred, og de ved kongelige resolusjoner av 21 november 1905, 7 november 1908, 22 oktober 1909 og 4 september 1914 approberte tillegg til disse forskrifter samt forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelse av tuberkuløse sykes flytning, opheves fra den tid, forannevnte forskrifter trer i kraft.

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.
**) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor vedtektenes §§ 1 og 2 i ændret lydelse er inntatt.
***) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor de approberte nye sundhetsforskrifter er inntatt.
[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 65. Innst. O. nr. 174. St.tid., forh. i Ot. s. 1517—1518; i Lt. s. 347—348.

9 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av korn, mel, gryn, kjøtt, flesk og tarmer, andre fettstoffer, saltede huder, oljemel og oljekaker, linfrø og linolje, quaebracho, ull, kaffe, sukker, ris, copra, oljer, erter, shellak, jute og sekkestrie, forstoffer og stykkgods fra Amerika, Australien, Java og Indien, fra Spanien og Portugal av salt og fra England av kull, koks og cinders samt salt.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med nærmere fastsatte regler.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nevnte lovs § 4 til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Nærværende resolusjon trer i kraft straks, og gjelder for alle konnossementer, datert efter resolusjonens ikrafttreden. Samtidig opheves de ved kongelige resolusjoner av 28 september 1917, 19 og 26 april og 5 juli 1918 fastsatte maksimalfrakter.

9 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der — med nogen endringer — meddeles approbasjon på de i generalforsamlinger den 6 desember 1917 og 13 juli 1918 vedtatte forandringer i §§ 1, 2, 19 og 20 i den for Haus Brandassuranseforening ved resolusjoner av 6 desember 1887, 3 juni 1890 og 19 januar 1912 approberte plan.

9 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfestelse som gjeldende inntil videre på de av Eigersund bystyre i møte den 21 juni 1918 vedtatte forandringer i §§ 1, 3, 8 og 10 i det ved kongelig resolusjon av 6 februar 1914 stadfestede reglement for benyttelse av Eigersund havnevesens brygger.

9 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til § 55 i lov havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfestelse som gjeldende inntil videre på Tromsø bystyres beslutning av 14 mai 1918 angående nyt regulativ for opkrevning av avgift av forskjellige varer, som transporteres over Tromsø dampskibskaier.

9 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på de av »Norsk Skibs Hypotekbank a/s« vedtatte endrede vedtekter som tredende istedenfor bankens eldre ved

*) Bekjentgj. 14 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 36., hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter m. v. er inntatt.

kongelig resolusjon av 12 juli 1910 (jfr. kongelig resolusjon av 15 desember 1917) approberte statutter. 9 aug.

Rundskrivelse fra Socialdepartementet: 9 aug.

Medisinaldirektøren har i en til departementet avgitt forestilling anført, at de i landet værende lagre av kamfer og basisk vismutnitrat er svunnet betraktelig inn.

Departementet fastsetter derfor overensstemmende med forslag fra medisinaldirektøren i henhold til apotekerloven av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelige resolusjoner av 7 februar og 12 september 1913, følgende bestemmelser:

Av efternevnte stoffer må inntil videre i håndkjøp kun utleveres ad gangen de nedenanførte kvanta:

Av *Aether spirituosus camphoratus* høist 10 cm.^{3}
» *Subnitras bismuthicus* høist 5 gr.
» *Subsalicylas bismuthicus* høist 5 gr

Enn videre forbys helt utlevering i håndkjøp av:

Camphora.
Linimentum ammoniacatum camphoratum
Oleum camphoratum
Spiritus camphoratus

Med foranstående bedes samtlige apotekere og læger innen hr. amtmannens embedsdistrikt gjort bekjent

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmennene: 10 aug.

Ved kongelig resolusjon av 24 juni 1918 er det bestemt:

»1. Ved utferdigelse av akter i civile saker ved de underordnede domstoler blir under forutsetning av samtlige parters samtykke de i saken fremlagte innlegg, utskrifter av offentlige protokoller og andre dokumenter istedenfor å avskrives i akten å innhefte på sin plass i denne i sådan utstrekning som av Justisdepartementet bestemmes.

2. De således utferdigede akter i civile saker blir, når de fremlegges i appellsaken, å innlemme i appelldomstolens arkiv. Forsåvidt appellen ikke forfølges, blir aktene å tilbakelevere til de domstoler, av hvem de er utferdiget, og å innlemme i disses arkiver. De nærmere regler til gjennemførelse herav blir å utferdige av Justisdepartementet.«

I henhold til denne resolusjon har Departementet med hensyn til innheftelse i akter av originale dokumenter bestemt:

1. Såfremt samtlige parter samtykker, hvilket samtykke bør foreligge skriftlig, blir i aktene å innhefte alle i saken fremlagte innlegg, tidligere i saken leverte utskrifter, andre utskrifter av offentlige protokoller og andre i saken fremlagte originale dokumenter, — under forutsetning av, at

10 aug. ikke dokumentenes utseende (utydelig håndskrift) eller format og utstyr (regnskapsbøker, karter) eller mengde (en bunke regninger) efter retsskriverens mening gjør innheftningen betenkelig. At dokumentets format er mindre enn aktens, bør ikke være nogen avgjørende hindring mot innheftning, idet dog dokumentet i så fall, hvis det er mulig, bør klebes op på et papir av aktens format. Er dokumentet større enn akten, vil innberetning kunne finne sted.

2. Når dokumenter innheftes i en akt, må innheftningen skje på den rigtige plass i akten, slik at denne i sin helhet kan leses fortløpende.

Dokumentene må således ikke innheftes samlet bak i akten — som et tilheng til en protokollutskrift, — men hvert dokument blir å innta umiddelbart efter det punktum eller avsnitt av protokollasjonen, hvorved det er fremmet, selvom derved en side eller mere i akten må lates ubeskrevet.

3. Dokumenter, som ikke i henhold til foranstående innheftes i akten, må enten på samme måte som nu avskrives i denne eller følge akten som bilag. Dette siste må alene finne sted i samme utstrekning som hittil, således, at alene dokumenter, som har bevisverdi ved sit utseende, og dokumenter, som ikke egner sig til avskrivning (tryksaker, regnskapsbøker, karter og lignende), følger akten som løse bilag.

4. Akten må forsvarlig innheftes, enten i pappbind eller i almindelig omslag. På aktens siste side opsettes der en nøiaktig fortegnelse over de dokumenter, som følger akten som bilag. Disse dokumenter nummereres.

Ved innhentelse av partenes skriftlige samtykke til innheftning i akten av indlegg eller andre originale dokumenter blir partene å gjøre opmerksom på, at akten i sin tid vil bli å opbevare enten i appelldomstolens arkiv eller, hvis appellen ikke forfølges, av vedkommende sakfører å tilbakelevere til den domstol, av hvem akten er utferdiget. Til sikring mot, at sådanne akter ved å utlånes partene kommer på villspor, blir der ved samtlige domstoler å føre en særskilt protokoll over utlevering og utlån av saksdokumenter.

Med foranstående regler bedes samtlige rettskrivere innen herr amtmannens distrikt gjort bekjent.

10 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.

desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes: 10 aug.

Den i departementets skrivelse av 20 april 1918 punkt II fastsatte ration av te forhøies inntil videre til 30 gram pr. uke.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det ved bidrag av eldre elever og av foreldre, som har hatt sine barn ved skolen, den 1 mai 1918 stiftede »Fredrikstad høiere almenskoles jubileumsfond (1918)« samt på de utferdigede, udaterte statutter for dette fond. 12 aug.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. a. samt kongelig resolusjon av 21 desember, jfr. kongelig resolusjon av 19 april og 14 juni 1918, bestemmes: 12 aug.

I. Det er inntil videre forbudt:

1. Å selge, kjøpe eller på annen måte omsette (ved gave, bytte, leveranseavtaler e. lign.) avling av korn og belgfrukter, som er under modning eller ennu ikke er innhøstet.
2. Å bruke til dyrefôr eller forøvrig til dekkelse av eget eller andres behov avling som i punkt 1 nevnt eller korn og belgfrukter og produkter derav, fremstillet av inneværende års avling.
3. Å slå til grønnfôr avling av korn og belgfrukter, som er under modning.

Provianteringsrådet kan dispensere fra forbudet mot å slå grønnfôr i tilfelle, hvor det gjelder avhøstning av arealer, som ved såningen eller tidligere er bestemt til å benyttes til grønnfôr, og for andre arealer forsåvidt det antas, at disse ikke vil komme til å bære fullmodent produkt.

II. Foranstående bestemmelser kommer ikke til anvendelse på belgfrukter av de slag, som sedvanlig anvendes som grønnsaker.

III. Statens Rationeringsdirektoratet bemyndiges til å utferdige nærmere regler for gjennemførelsen av disse bestemmelser samt til å dispensere fra disse.

IV. Enhver er forpliktet til å avgi de opgaver og øvrige oplysninger, som til gjennemførelse herav forlanges avgitt.

V. Overtredelse av disse bestemmelser eller av de i medhold av dem fastsatte regler og forskrifter straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer.

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

12 aug. Består overtredelsen i undlatelse av å avgi forlangte opgaver eller i avgivelse av ufullstendige eller uriktige opgaver over forråd av varer, vil dessuten også vedkommende vareforråd kunne inndras hos den skyldige eller den, på hvis vegne han har handlet.

VI. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

13 aug. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Smaalenene amt:

En husleienevnd hadde spurt, om det kan anses stemmende med lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 9, 3dje ledd, at nevnden samtykker i omdannelse av beboelsesrum til forretningslokale på betingelse av, at ansøkeren yder et passende bidrag til byens kooperative byggeselskap i de tilfeller, hvor han ikke på annen måte selv skaffer nye beboelsesrum.

Departementet finner spørsmålet tvilsomt, forsåvidt som der skulde komme til å gå lengere tid hen, før de bygninger, som de pålagte bidrag skulde gå til, blir ferdige, således at de kan tre istedenfor de sløifede beboelsesrum. I en sådan mellemtid vilde der jo foreligge en forverrelse av boligforholdene, som lovens § 9, 3dje ledd, uttrykkelig har pålagt nevnden å ta hensyn til, og som den derfor ved sine avgjørelser ikke kan bortse fra.

14 aug. Nr. 1. **Lov***)[1]) om forandring av rikets inddelingsnavn.

§ 1.

1. Inddelingsbetegnelsen »stift« forandres til »bispedømme«.
2. Rikets bispedømmer skal herefter ha følgende navn:
   I. Oslo bispedømme istedenfor Kristiania stift.
   II. Nidaros bispedømme istedenfor Trondhjems stift.
   III. Bjørgvin bispedømme istedenfor Bergens stift.
   IV. Haalogaland bispedømme istedenfor Tromsø stift.
   V. Agder bispedømme istedenfor Kristiansands stift.
   VI. Hamar bispedømme istedenfor Hamar stift.

§ 2.

1. Inddelingsbetegnelsen »amt« forandres til »fylke«. Istedenfor benævnelsen »amtmand« anvendes »fylkesmand«.
2. Rikets fylker skal herefter ha følgende navn:
   I. Kristiania fylke istedenfor Kristiania amt.
   II. Østfold istedenfor Smaalenene.
   III. Akershus bibeholdes.
   IV. Buskerud bibeholdes.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 55. Dok. nr. 52. Innst. O. XXI. St.tid., forh. i Ot. s. 1257—1390, 1594—1597; i Lt. s. 297—332, 349.

V. Vestfold istedenfor Jarlsberg og Larvik. 14 aug.
VI. Hedmark istedenfor Hedemarken. Nr. 1.
VII. Opland istedenfor Kristians.
VIII. Telemark istedenfor Bratsberg.
IX. Aust-Agder istedenfor Nedenes.
X. Vest-Agder istedenfor Lister og Mandal.
XI. Rogaland istedenfor Stavanger.
XII. Hordaland istedenfor Søndre Bergenhus.
XIII. Bergen bibeholdes.
XIV. Sogn og Fjordane istedenfor Nordre Bergenhus.
XV. Møre istedenfor Romsdal.
XVI. Sør-Trøndelag istedenfor Søndre Trondhjem.
XVII. Nord-Trøndelag istedenfor Nordre Trondhjem.
XVIII. Nordland bibeholdes.
XIX. Troms istedenfor Tromsø.
XX. Finmark istedenfor Finmarken.

§ 3. Denne lov træ̊r i kraft 1 januar 1919.

Lov*)[1]) om utdrag av ankesaker i Høiesteret. 14 aug.

§ 1. I enhver sak, som Kjæremaalsutvalget har henvist til Nr. 2.
behandling i Høiesteret, og som der skal være gjenstand for mundtlig ankeforhandling, paahviler det den sakfører eller part, som først skal ha ordet, at istandbringe et utdrag av saken til bruk under bevisførselen.

§ 2. Utdraget skal i tidsfølgende orden indeholde alle avgjørelser, paastande og skriftlige bevis, som kan være gjenstand for prøvelse av Høiesteret, samt ankeerklæringen og i tilfælde senere forberedende indlæg.

Naar det kan tjene til at lette oversigten, kan utdraget ordnes saaledes, at det, som særskilt angaar enkelte krav eller selvstændige tvistepunkter, indtages i særskilte avsnit.

Utdraget skal være tydelig og ordentlig skrevet. Det skal være undertegnet av vedkommende sakfører eller part. Foretages rettelse, skal den ske i randen og undertegnes paa samme maate.

§ 3. Før utdraget indleveres til Høiesterets kontor, skal det forevises for den eller de øvrige sakførere, som avgir møte i saken. Den, som utdraget saaledes blir forevist for, pligter enten at forsyne det med paategning om, at det vedtages, eller at istandbringe et særskilt utdrag av det, som yderligere agtes paaberopt. Paa dette tillægsutdrag faar bestemmelserne i nærværende paragraf og § 2 tilsvarende anvendelse.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.
[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 32. Innst. O. XIX. St.tid., forh. i Ot. s. 1482—1484; i Lt. s. 336.

14 aug. Nr. 2.

Forevisningen skal ske til saadan tid, at vedkommende efter at ha gjort sig bekjendt med det foreviste og efter i tilfælde at ha istandbragt et særskilt utdrag kan tilbakelevere dokumenterne saa betimelig, at den i § 4 bestemte frist ikke oversittes.

§ 4. Ethvert utdrag skal av den, som har istandbragt det, indleveres til rettens kontor, som uten betaling gir skriftlig erkjendelse for, at og naar det er mottat.

Indleveringen skal ske inden en frist, som rettens formand fastsætter.

§ 5. Retsskriveren skal dra omsorg for, at ethvert utdrag blir trykt eller paa anden maate mangfoldiggjort i det fornødne antal eksemplarer. Han paaser, at avtrykkene stemmer med de indleverte utdrag, og at avtryk blir tilstillet dommerne i god tid før ankeforhandlingen.

Er utdrag ikke indlevert saa tidlig, at de fornødne avtryk har kunnet tilveiebringes, før saken paaropes, foregaar bevisførselen uten bruk av utdrag.

Retsskriveren skal forsyne et avtryk av hvert utdrag med bevidnelse om, at det har været benyttet i Høiesteret, og opbevare det blandt sakens dokumenter.

§ 6. Har en sakfører eller part ikke tilbørlig forberedt bevisførselen gjennem utdrag av saken, eller har han indtat overflødige ting i utdraget eller foranlediget overflødige reproduktioner av karter eller skisser, eller har han oversittet eller bevirket oversittelse av den i § 4 nævnte frist, kan han ved dommen i saken ilægges bøter. Likeledes kan det paalægges ham helt eller delvis at erstatte de utgifter, som ved hans forhold er paaført det offentlige.

Slutningsbestemmelse.

Tiden for denne lovs ikrafttræden fastsættes ved særskilt lov.

14 aug. Nr. 3.

Lov*)[1] om offentlige auktioner og licitationer.

I.

Nødvendige auktioner.

§ 1. I de tilfælde, hvor et salg ved auktion kan bevirke utslettelse av rettigheter, som tilkommer andre end sælgeren, faar reglerne om tvangsauktioner i loven om tvangsfuldbyrdelse av 13 august 1915 tilsvarende anvendelse, forsaavidt der er anledning til det, og ikke andet er bestemt ved lov.

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 32. Innst. O XIX. St.tid., forh. i Ot. s. 1484—1486; i Lt. s. 337.

14 aug. Nr. 3.

II.

Frivillige auktioner.

§ 2. Med de begrænsninger, som følger av lov nr. 1 av 21 juni 1913, kan enhver selv eller ved andre holde offentlig auktion over gods, som tilhører ham, og som han har ret til at sælge.

§ 3. Frivillig auktion kan forlanges holdt av namsmanden.

Namsmanden kan ikke la auktionen holde ved fuldmægtig, uten naar denne har faat bemyndigelse av amtmanden til at styre frivillige auktioner.

§ 4. Ved enhver frivillig auktion skal et vidne være tilstede.

Som vidne kan brukes enhver, som er over 18 aar og ikke fradømt stemmeret i offentlige anliggender.

§ 5. Om enhver frivillig auktion skal styreren gi melding til politimesteren i byene og lensmanden paa landet samtidig med bekjendtgjørelsen av auktionen eller snarest mulig derefter.

Findes det nødvendig, at der til opretholdelse av orden fremmøter politi, er sælgeren pligtig til at betale de særlige utgifter, som dette maatte medføre.

§ 6. Ingen frivillig auktion maa vare længere end til klokken 10 aften om sommeren og kl. 9 aften om vinteren, men paa dagen før helligdøge ikke længere end til klokken 5 eftermiddag.

§ 7. Ved løsøreauktioner skal det av kundgjørelsen og auktionsvilkaarene tydelig fremgaa, om tingene tilhører samme eier eller ikke.

Den, som gjør sig en næring av at holde auktion for andre, kan ikke under en auktion over andenmands gods sælge noget for egen regning.

§ 8. Har auktionsstyreren eller nogen anden paatat sig at kræve ind auktionspengene, er han som selvskyldner ansvarlig for rigtig betaling.

Opkræveren skal være tilstede ved auktionen. Han bestemmer, om en byder skal faa betalingsfrist, og om tingen straks skal utleveres til ham eller opbevares for hans regning, til han betaler.

Hvis en byder uten rimelig grund blir avvist eller negtet betalingsfrist, og sælgeren lider skade ved det, er opkræveren ansvarlig.

§ 9. Auktionsvilkaarene skal læses op, før oprop begynder, og under auktionen være tilgjængelige for dem, som ønsker at gjøre sig kjendt med dem.

14 aug. Nr. 3.

§ 10. Tingene ropes op enkeltvis, hvis ikke deres art gjør det nødvendig eller hensigtsmæssig at rope dem op under ett eller i større eller mindre avdelinger. Den orden, som er angit i en auktionskatalog eller lignende fortegnelse, bør ikke fravikes uten særlig grund. Saalænge salg foregaar efter saadan fortegnelse, maa der ikke ropes op andre ting.

Tingene skal helst være tilstede eller i nærheten, saa de kjøpelystne har adgang til at gjøre sig bekjendt med dem.

§ 11. Før tilslaget blir git, skal det høieste bud gjentagne ganger kundgjøres høit og tydelig.

Viser det sig, at to eller flere har gjort det høieste bud, eller opstaar der tvist om budet, skal styreren opfordre til videre bud. Nytter ikke det, avgjør han, hvem som skal ansees for høistbydende.

Hvis ikke auktionsvilkaarene forbeholder en frist, skal opkræveren eller, hvis opkræver ikke er antat, sælgeren straks anta eller forkaste budene. Enhver byder pligter at vedstaa sit bud, til avgjørelsen er truffet eller fristen utløpet.

§ 12. Enhver frivillig auktion indføres i en bok med anførsel av sted og tid og navnet paa sælgeren og andre, som har optraadt under forretningen.

Ved ethvert salg skal tingen, kjøperens navn og kjøpesummen indføres i auktionsboken. Blir kjøpesummen betalt straks, skal ogsaa det anføres.

Opstaar der tvist om kjendsgjerninger av betydning, som er forefaldt paa møtet, skal oplysning straks søkes ved forklaringer av de tilstedeværende, og det nødvendige føres ind i auktionsboken.

Boken underskrives av styreren og vidnet.

Enhver, som erhvervsmæssig eller til stadighet vil drive auktionsvirksomhet, skal bruke en auktionsbok, som er godkjendt av politimesteren.

§ 13. Betaler en auktionskjøper ikke kjøpesummen ved forfald, kan den inddrives ved utpantning efter en bekræftet utskrift av auktionsboken, hvis namsmanden har styret auktionen.

Er tingen ikke utlevert, kan den sættes til ny auktion efter samme regler, som om der var tat utlæg i den, dog saaledes, at §§ 195 og 198 i loven om tvangsfuldbyrdelse ikke kommer til anvendelse. Har tingen liten værdi, bør den helst sælges ved en auktion, som holdes over andet løsøre.

Den første kjøper hefter for ethvert utlæg og tap, som er vodt ved hans uefterrettelighet, og han har ikke krav paa det overskud, som den nye auktion over tingen maatte gi.

§ 14. Overtrædelse av bestemmelserne i §§ 4, 6, 7, 9, 10, tredje punktum og 12 straffes med bøter.

14 aug. Nr. 3.

III.

Licitationer.

§ 15. Det er enhver tillatt at holde offentlig licitation.

Paa saadanne forretninger faar bestemmelserne i §§ 3, 4, 6, 9, 12 og 14 tilsvarende anvendelse.

Slutningsbestemmelse.

Tiden for denne lovs ikrafttræden bestemmes ved særskilt lov.

14 aug. Nr. 4.

Lov *)[1] om rettergangsordningens ikrafttræden.

I.

Tiden for ikrafttrædelsen.

§ 1.

Denne lov trær i kraft den 1 januar 1923 tillikemed følgende lover:

1. lov om domstolene av 13 august 1915,
2. lov om rettergangsmaaten for tvistemaal av 13 august 1915,
3. lov om tvangsfuldbyrdelse av 13 august 1915,
4. lov om skifte- og konkurssaker av 21 juli 1916,
5. lov om vidners og sakkyndiges godtgjørelse m. v. av 21 juli 1916,
6. lov om skjøn, ekspropriationssaker og odelsløsning av 1 juni 1917,
7. lov av 14 december 1917 om forandringer i lov om rettergangsmaaten i straffesaker av 1 juli 1887,
8. lov av 26 april 1918 om forandringer i lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897.
9. lov om utdrag av ankesaker i Høiesteret,
10. lov om offentlige auktioner og licitationer.

II.

Lovbestemmelser som ophæves.

§ 2.

Forsaavidt de fremdeles er gjældende, ophæves alle ældre lovbestemmelser, som staar i strid med de i § 1 nævnte lover.

Av lovbestemmelser, som er utfærdiget før utgangen av 1917, ophæves saaledes:

Christian den 5tes artikelsbrev angaaende krigen tillands av 9 mars 1683 § 181.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St.besl. 13 august. Se Ot. prp. nr. 32. Innst. O. XIX. St.tid. forh. i Ot. s. 1487—1490, 1674—1675; i Lt. s. 337—338, 358.

14 aug. Nr. 4.

Christian den 5tes Norske Lovs første bok med undtagelse av kapitel 1 artikel 5 første punktum og kapitel 21 artiklerne 12, 13, 14 og 15.

Av samme lovs 5te bok: 1ste kapitels 6te artikel; 2det kapitels 17de, 88de og 91de artikel; 3dje kapitels 33te artikel; 6te kapitels 8de artikel; 7de kapitels 2den, 3dje, 11te, 12te og 17de artikel; 8de kapitels 5te artikel; 13de kapitels 4de, 5te, 47de, 48de, 49de, 50de og 51de artikel.

Av samme lovs sjette bok: 14de kapitels 6te artikel.

Forordning av 4 mars 1690 om prokuratorer, som sig saker tilforhandle.

Forordning av 17 mai 1690 om avskeders og interlokutoriers indstevning samt namsdommes eksekution.

Reskript av 31 mai 1690 angaaende skifterne paa landet at forrettes av sorenskriverne.

Forordning av 18 mars 1693 om de personer, som for gjæld arresteres, deres underholdningsbidrag.

Forordning av 19 december 1693 om auktionsverket.

Forordning av 10 september 1701 anlangende inden hvad tid sorenskriverne skiftebreve skal utstede.

Forordning av 31 mars 1719 angaaende adskillig justitien vedkommende, artikel 4.

Forordning av 5 november 1723 om, naar sigtelses- eller benegtelses eder maa avlægges.

Forordning av 12 april 1731 anlangende, at sorenskriverne og skifteforvalterne skal holde rigtig gjennemdragne og forseglede protokoller m. v.

Forordning av 19 august 1735 om adskillig justitien og rettens betjente vedkommende undtagen § 25.

Reskript av 19 august 1735 angaaende bl. a., at saker, som kan gi skandal, skal inden lukte døre ageres.

Forordning av 23 december 1735 anlangende lovens skjærpelse imot *temere litigantes*.

Forordning av 10 februar 1736 anlangende hvorledes med *examinibus juridicis* skal forholdes, jfr. fundation og anordning for Kjøbenhavns universitet av 7 mai 1788 kapitel IV § 18.

Reskript av 31 januar 1738 angaaende kjøbmandsbøkers indretning og holdelse.

Forordning av 3 mars 1741 angaaende hvorledes med vidners indstevning m. v. skal forholdes.

Forordning av 6 december 1743 angaaende idømte pengebøters inddrivelse m. v.

Forordning av 23 februar 1748 angaaende hospitalers, skolers og fattiges regnskapers avlæggelse m. v. § 4, forsaavidt angaar indstevningen av stiftamtmandens og biskopens decisioner til Oberhofretten.

Reskripter av 10 august og 14 september 1753 angaaende auktioners avholdelsessted. 14 aug. Nr. 4.

Reskript av 3 januar 1755, angaaende at mange og diverse debitorer ikke kan under ett indstevnes og dømmes.

Reskript av 12 oktober 1770 angaaende bøters betaling.

Plakat av 14 juni 1771 angaaende de i *commissoriis* hitindtil indførte sedvanlige klausuler.

Forordning av 17 februar 1774, angaaende hvor de saker, som tilforn har henhørt under kammerretten og der blev paadømt, herefter skal indstevnes og paakjendes.

Reskript av 2 juni 1775 angaaende skifternes behandling m. v. i Akershus stifts kjøpstæder og Akershus amt § 1 og § 2 sidste punktum.

Plakat av 16 september 1778, anlangende i hvilke tilfælde den ene egtefælle ikke maa stevnes til at vidne imot den anden.

Forordning av 30 september 1778, anlangende hvorledes skal forholdes med dommes avsigter og beskrivning.

Forordning av 18 april 1781 angaaende utpantninger for skatter paa landet, dog med undtagelse av § 1.

Reskripterne av 9 november 1781, 13 juli 1787 og 15 mars 1799 angaaende situationskarter i aasteds- og markegangssaker.

Reskript av 14 november 1781 angaaende skifternes behandling m. v. i Bergen §§ 2, 5 og 9.

Reskript av 24 mai 1782 angaaende skifternes behandling i Kristiansands stift § 1 og § 2 sidste punktum.

Plakat av 19 august 1785 anlangende *terminus appellationis* i kammersaker.

Plakat av 18 januar 1788, angaaende hvorledes en kreditor har at forholde sig, som vil nyde godt av den ret overfor sin debitor og hans gods, som Norske Lovs 1—22—28 og 5—3—33 tillægger ham.

Reskript av 17 oktober 1788 angaaende dem som ved tingene eller andre offentlige justisforretninger findes beskjænkede.

Forordning av 10 december 1790, som bestemmer, hvad der bør iagttages, naar nogen vil lade en kongelig betjent hefte paa sin person formedelst gjæld.

Forordning av 13 januar 1792, som nøiere forklarer N. L. 1—6—21.

Forordning av 14 september 1792, som bestemmer de forholdsregler, der bør iagttages ved eksekution av domme, hvorefter sigtelses- eller benegtelsesed er paalagt.

Forordning av 12 april 1793 angaaende underholdningspenge for gjældsarrestanter m. v.

Forordning av 21 juni 1793, som nøiere bestemmer græn-

14 aug. Nr. 4.

serne mellem de civile auktions- og skifteforvalteres jurisdiktioner indbyrdes.

Forordning av 5 juli 1793 angaaende dommeres underskrift i protokoller.

Forordning av 19 juli 1793 angaaende prokuratorers vidnesbyrd.

Forordning av 20 mars 1795 angaaende namsdommes eksekution.

Forordning av 18 mars 1796 angaaende forældede namsdommes indklagelse og forfølgelse.

Forordning av 3 juni 1796 angaaende rettens vedbørlige og hurtige pleie.

Forordning av 5 mai 1797, som bestemmer, at der paa landet skal holdes overordentlige tinge m. v.

Forordning av 11 august 1797, hvorved der beskikkes stiftsoverretter m. v.

Forordning av 1 december 1797 om tamperretternes avskaffelse m. v.

Forordning av 15 december 1797 angaaende arrest eller indførsel i haandverksredskaper m. v.

Forordning av 8 mars 1799 angaaende politi- og inkvisitionssaker.

Reskript av 20 september 1799 angaaende at lagrettesmændenes antal ved eiendoms- og odelsgranskning nedsættes til fire.

Forordning av 4 oktober 1799, som befaler at lagretterne skal underskrive tingprotokollen tillikemed dommeren.

Plakat av 28 mars 1800 angaaende den takst, som sættes av eierne paa stjaalne koster.

Forordning av 8 januar 1802, som forbyder dem, der staar i visse slags forbindelser med rettens betjente, at føre saker ved den domstol, som av disse beklædes.

Kancelli-promemoria av 29 oktober 1803 angaaende forliksprøve, førend umyndiges pant ved rentes uteblivelse sættes til auktion.

Reskript av 19 februar 1805, at skiftebehandling skal ske og underskrives i befalede protokoller.

Forordning av 12 december 1806 angaaende inddrivelse av skatter i kjøpstæderne, dog med undtagelse av § 1.

Lov av 12 september 1818 angaaende Kongeriket Norges Høiesteret med tillægslove av 15 juli 1839, 8 september 1842, 11 april 1863, 21 mars 1883, 28 mars og 22 mai 1885, 21 juni 1886, 1 juli 1887, 30 mai 1891, 4 februar 1905, 30 april 1910, 10 mai 1912 og 14 mai 1915.

Lov av 26 juni 1821 angaaende odelsretten og aasædesretten §§ 20—30.

Lov av 20 juli 1824 angaaende forlikelsesvæsenet med tillægslove av 8 september 1842, 17 juni 1880, 9 mai 1891 og 6 august 1897. 14 aug. Nr. 4.

Lov av 14 juli 1827 angaaende avskaffelse av eiendoms erhvervelse.

Lov av 9 august 1839 angaaende forrettigheter for assuranseforretninger §§ 3 og 4.

Lov av 14 juli 1842 angaaende bergverksdriften § 57.

Lov av 30 august 1842 om bekjendtgjørelsen av tvungne auktioner m. v.

Lov av 8 september 1842 angaaende smaa gjældsfordringers inddrivelse.

Lov av 19 august 1845 indeholdende nærmere bestemmelser om pantevæsenet § 2.

Lov av 20 september 1845 om toldvæsenet § 192.

Lov av 12 august 1848 om sakførere.

Lov av 24 september 1851 om vaarsildfiskeriet § 28.

Lov av 24 september 1851 angaaende husmandsvæsenet § 16.

Lov av 6 mai 1854, indeholdende forandringer i lov av 30 august 1842 om bekjendtgjørelsen av tvungne auktioner m. v.

Lov av 28 august 1854 om lagrettesmænd med tillægslove av 29 juni 1888, 29 mars 1890, 8 juni 1907 og 3 juli 1914.

Lov av 4 juli 1857 om underholdningspenge for gjældsfanger.

Lov av 28 september 1857 om høiesteretsadvokaters beskikkelse med ændringslov av 9 juni 1916.

Lov av 12 oktober 1857 indeholdende nærmere bestemmelser om pant og tinglæsning §§ 2, 8, 9, 10 og 11.

Lov av 11 februar 1860 angaaende forandringer i formandskapsloven for landet § 3 sidste punktum.

Lov av 10 mai 1860 om rettergangsmaaten i saker angaaende tvungen avstaaelse av grund.

Lov av 6 juni 1863 om konkurs og konkursboers behandling § 48 andet led, § 49 tredje og fjerde punktum, § 54 femte punktum, § 69 tredje led, § 94, § 106 andet og tredje punktum, §§ 129, 130, 131, § 133 andet og tredje punktum og § 134.

Lov av 22 juni 1863 angaaende den tid, hvori gjældsdomme og forlik kunne fuldbyrdes.

Lov av 17 mars 1866 om Kristiania byret med tillægslov av 11 april 1878.

Lov av 26 mai 1866 om retsbetjeningen ved de til tinglæsning av dokumenter anordnede ekstrating.

Lov av 6 mars 1869 angaaende visse heftelsers utslettelse av pantebøkerne m. v. § 13.

14 aug. Nr. 4. Lov av 24 april 1869 om forandring i skifteprocessen i dødsboer.

Lov av 8 mai 1869 om paakjendelse av smaa gjældssaker m. v. med tillægslov av 29 mai 1879.

Lov av 22 mai 1869 angaaende skifteväesenet i byer med særskilt magistrat.

Lov av 17 juni 1869 om auktionsväesenet, jfr. love av 15 juni 1882 og 4 april 1891.

Lov av 14 mai 1872 angaaende forandring i lov av 8 september 1842 om smaa gjældsfordringers inddrivelse.

Lov av 3 juni 1874 indeholdende forandring i lovgivningen om gjældsfængsel og gjældsarrest §§ 2 og 3.

Lov av 14 juni 1879 indeholdende forandring i de om smaa gjældsfordringers inddrivelse gjældende bestemmelser med tillægslov av 29 juni 1888.

Lov av 17 juni 1880 om rettergangsmaaten i vekselsaker m. v.

Lov av 15 juni 1881 angaaende forandringer i haandverkslovgivningen kapitel 3.

Lov av 13 mars 1882 indeholdende tillæg til lovgivningen om enkekassen og pensionskassen § 3.

Lov av 14 juni 1884 om beskyttelse av undersjøiske telegrafkabler utenfor de territoriale farvande § 5.

Lov av 14 mai 1886 indeholdende tillæg til lovene angaaende bekjendtgjørelse av tvungne auktioner.

Lov av 1 juli 1887 om vasdragenes benyttelse §§ 62 og 68.

Lov av 6 juli 1887 om sparebanker § 12.

Lov av 29 juni 1888 om formuesforholdet mellem egtefæller § 28 sidste punktum.

Lov av 17 mai 1890 om handelsregistre, firma og prokura § 34 andet, tredje og fjerde led.

Lov av 31 mai 1890 indeholdende forandringer i lovgivningen om stiftsoverretterne m. v.

Lov av 9 mai 1891 indeholdende forandring i lov angaaende odelsretten og aasætesretten av 26 juni 1821.

Lov av 23 april 1892 om Norges Bank § 45.

Lov av 4 juni 1892 om forkyndelser, varsler i civile saker m. m.

Lov av 26 juni 1893 om sildefiskerierne §§ 36 og 37.

Lov av 20 juli 1893 om sjøfarten §§ 312—318 og 329—333.

Lov av 20 juli 1893 om stranding og vrak § 14 andet led.

Lov av 10 juli 1894 om havne- og ringeväesenet § 54 andet led.

Lov av 23 juli 1894 om adgang til deling av bygdealmenninger § 3 andet led.

Lov av 23 juli 1894 om tvungen avstaaelse av grund m. v. til anlæg av elektriske kraftledninger § 5. 14 aug. Nr. 4.

Lov av 21 juni 1895 om Den norske Enkekasse § 20.

Lov av 27 juli 1896 om bygningsvæsenet § 5 andet led.

Lov av 28 juni 1897 angaaende retsanmodninger i borgerlige saker.

Lov av 7 juli 1897 angaaende ekspropriation av statsjernbaner §§ 4, 6, 7 sidste led og 10.

Lov av 3 august 1897 om visse anvisninger (checks) § 15.

Lov av 3 august 1897 angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter § 40.

Lov av 3 august 1897 angaaende saltvandsfisket i Finmarken § 40.

Lov av 3 august 1897 om visse anvisninger (checks) § 15.

Lov av 6 august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 40.

Lov av 28 november 1898 om umyndiggjørelse § 6 tredje led, § 9 andet led og § 19.

Lov av 19 december 1898 om Bergens byret.

Lov av 19 april 1899 om bygningsvæsenet i Bergen § 5 sidste led og § 93 første, andet, tredje og fjerde punktum.

Lov av 29 april 1899 om eneret for staten til befordring av meddelelser ved hjælp av telegraflinjer og lignende anlæg § 4 tredje og femte led samt § 5.

Lov av 6 mai 1899 om akkordforhandling jfr. tillægslov av 2 juni 1906 § 27 tredje led og §§ 41—44.

Lov om bygningsvæsenet i Kristiania av 26 mai 1899 § 4 nr. 3.

Lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 § 27 andet led.

Lov av 19 mai 1900 om fattigvæsenet § 45 tredje led.

Lov av 21 december 1901 om tinglysning i Kristiania.

Lov av 20 december 1902 om rettergangsmaaten i handelssaker med tillægslov av 8 juni 1907.

Lov av 20 februar 1904 om kvinders adgang til at opnaa autorisation som sakførere og høiesteretsadvokater.

Lov av 11 juni 1906 om bygningsvæsenet i Trondhjem § 4 nr. 3.

Lov av 12 juni 1906 om diplomat- og konsulatvæsenet § 11 andet led.

Lov av 17 juni 1907 om adgang for kreditforeninger til at utstede obligationer lydende paa ihændehaveren § 4.

Lov av 8 august 1908 indeholdende tillæg til lov om retsanmodninger.

Lov av 20 august 1909 om adgang til opløsning av egteskap § 10, § 11, § 12 første led og § 16 andet punktum.

Lov av 2 juli 1910 om patenter § 42 andet punktum.

14 aug. Nr. 4.

Lov av 2 juli 1910 om varemerker m. v. § 28 andet punktum.

Lov av 2 juli 1910 om mønstre § 29 andet punktum.

Lov av 14 juni 1912 om anlæg av taugbaner og løipestrenger § 17, § 18, § 19 første led og § 20.

Lov av 21 juni 1912 om veivæsenet § 8 fjerde led, § 62, § 64, § 65 andet og tredje led, § 82 fjerde led, § 84, § 86, § 89 andet led, § 92 fjerde led, § 95 sidste led, § 107 andet led og § 108.

Lov av 10 april 1915 om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, § 16.

Lov av 28 april 1916 om indskrænkning i retten til at søke utlæg for gjæld §§ 1—15.

Lov av 21 juli 1916 om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke § 7.

Lov av 21 juli 1916 om anlæg av kommunal kloak § 2 første og sidste led.

Lov av 21 juli 1916 om kjøp paa avbetaling §§ 10—15 og 18.

Lov av 2 april 1917 om adoption § 25 andet led.

Lov av 20 april 1917 om statens pensionskasse § 9 og § 10 nr. 4.

Lov av 25 mai 1917 om tvungen avstaaelse av bruksret til husrum § 6.

Midlertidig lov av 6 juli 1917 om tvungen avstaaelse av vandfald til staten § 4 første, tredje og fjerde punktum.

Lov av 14 december 1917 om tvungen avstaaelse av grund i fiskevær i Finmarken m. v. §§ 3 og 5.

Lov av 14 december 1917 om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom § 37.

III.

Lovbestemmelser som forandres.

§ 3.

Forretninger som efter den ældre lovgivnings bestemmelser skal utføres av overretten, skal herefter utføres av lagmandsretten, hvis ikke andet er bestemt.

§ 4.

Forretninger, som efter den ældre lovgivnings bestemmelser skal utføres av underretten eller underdommeren (sorenskriveren), skal herefter utføres av herreds- eller byretten.

Forretninger, som er henlagt under sjøretten, utføres av herreds- eller byretten.

Hvor særskilt retsskriver er ansat, styrer han tinglys- 14 aug.
ningstingene og utfører de forretninger, som ellers vedkom- Nr. 4.
mer tinglysningsvæsenet. Likeledes utfører han notarial-
forretninger.

§ 5.

Tinglysning foretages ved herreds- eller byretten i særskilte retsmøter (tinglysningsting), som holdes paa embedskontoret under ett for hele embedskredsen.

Tinglysningstingene fastsættes av retten med godkjendelse av amtmanden. I regelen bør tinglysning kunne foregaa i byene mindst to ganger hver uke og paa landet mindst to ganger hver maaned.

Tid og sted for tinglysningstingene skal retten bekjendtgjøre overensstemmende med forskrifter, som Kongen gir.

§ 6.

Utførelsen av notarialforretninger hører under herreds- eller byretten, hvis ikke andet er bestemt ved lov eller av Kongen. Ved forretninger, som ikke indskrænker sig til at utfærdige en attest eller bekræftning, tilkaldes et vidne, som er over 18 aar og ikke fradømt stemmeret i offentlige anliggender.

Ed eller forsikring paa ære og samvittighet kan notarius ikke ta imot, uten naar det kræves til varetagelse av rettigheter i utlandet.

Nærmere forskrifter om utførelse av notarialforretninger kan Kongen gi.

§ 7.

Om ugildhet for panteboksfører og for notarius gjælder de samme regler som for retsskrivere efter lov om domstolene §§ 110—113 og 118—121.

Samme lovs § 109 faar tilsvarende anvendelse.

Om ugildhet for notarialvidner gjælder samme regler som for retsvidner.

§ 8.

Mener nogen, at han er forurettet ved en avgjørelse av en panteboksfører eller en notarius, kan han forlange spørsmaalet om dens lovlighet forelagt for vedkommende regjeringsdepartement. Hvis dette finder at kunne avgjøre spørsmaalet, skal avgjørelsen i saa fald være forbindende for ham. Vil han ha spørsmaalet ind for domstolene, behandles saken efter reglerne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kapitel 30.

§ 9.

Naar der i ældre lover forekommer bestemmelser om uttagelse av skjønsmænd overensstemmende med lov om lagrettesmænd av 28 august 1854, skal mændene herefter

14 aug. Nr. 4. tages av det utvalg, som omhandles i lov om domstolene § 79, overensstemmende med de nærmere regler, som er git i loven om skjøn, ekspropriationssaker og odelsløsning av 1 juni 1917 §§ 12—17.

§ 10.

Naar der i ældre lover forekommer bestemmelser om, at varsel skal gives som for indkaldelse til forlikskommissionen bestemt, skal indkaldelsen herefter ske med det varsel, forretningens bestyrer finder passende, dog mindst fem dage paa landet og mindst to dage i byene.

§ 11.

Ved de i § 1 nævnte lover gjøres ingen forandring i de bestemmelser, hvorved særegne varsler er foreskrevet for særlige tilfælde.

§ 12.

De ting, som er nævnt i lov om tvangsfuldbyrdelse § 70, skal i konkurstilfælde ikke gaa ind i boets masse. Skyldneren kan forlange, at de ting og fordringer, som er nævnt i samme lovs §§ 71—74, ikke inddrages i massen.

Er skyldneren død, kan undtagelsesretten gjøres gjældende av hans enke og uforsørgede barn.

En skyldner kan ikke retsgyldig overdra eller pantsætte uforfaldt fordring paa løn eller anden indtægt, som er nævnt i lov om tvangsfuldbyrdelse §§ 71 og 72.

§ 13.

Hvad der i forordningen av 12 mars 1790 er bestemt om panthaveres fortrinsret i pantet for renter, skal ogsaa gjælde til fordel for yngre utlægshavere.

§ 14.

I lov om toldvæsenet av 20 september 1845 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 119, tredje led. Overtaksten utføres av herreds- eller bydommeren og fire skjønsmænd.

§ 181. Naar nogen for at undgaa ansvar for toldovertrædelser ønsker at sikre sig bevis angaaende forholdet, kan dette ske ved bevisoptagelse overensstemmende med lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kapitel 20. Om avholdelsen skal vedkommende øverste embedsmand ved toldopsynet underrettes paa forhaand for selv eller ved nogen anden av toldvæsenets tjenestemænd at kunne være tilstede og vareta toldvæsenets tarv.«

§ 15.

I lov om forkyndelsesmaaten av indkaldelser og stevninger i visse saker angaaende almenninger av 9 juli 1851 skal § 1 lyde saaledes:

»Naar de i en almenning bruksberettigede i saker angaaende almenningen skal indkaldes til forliksraadet eller indstevnes til retten, er det ikke nødvendig i klagen eller stevningen at anføre de bruksberettigedes eller brukernes navne eller at la forkyndelse foregaa paa sedvanlig maate, hvorimot det skal være tilstrækkelig, at klagen eller stevningen lyder paa de i almenningen bruksberettigede i almindelighet samt at den tillikemed indkaldelsen bekjendtgjøres i Norsk Kundgjørelsestidende og desuten, med angivelse av dagen for denne bekjendtgjørelse, uten ophold indrykkes i lokale aviser og opslaaes paa bekvemme steder, alt efter nærmere bestemmelse av forliksraadet eller rettens formand. Varslet er 6 uker regnet fra bekjendtgjørelsen i Kundgjørelsestidenden. I indkaldelsen skal det uttrykkelig bemerkes, at anden forkyndelse ikke finder sted. 14 aug. Nr. 4.

Samme forkyndelsesmaate kan, forsaavidt parterne angaar, benyttes ved indkaldelser til bevisoptagelser til bruk under saken, saavel som ved erklæringer om anke, kjæremaal, opfriskning eller gjenoptagelse.«

§ 16.

I lov om vaarsildfiskeriet av 24 september 1851 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 27. Private saker angaaende tvistigheter, der reiser sig av fiskeriet eller handel, som der foregaar og med fiskeriet staar i forbindelse, indbringes for den vedkommende av de forannævnte dommere. Under hovedforhandlingen deltar to av dommeren opnævnte domsmænd.

Retsgebyrerne i saadanne saker skal være de samme, som for almindelige tvistemaal er bestemt. Til hver av domsmændene betales 4 kroner.

§ 31. I civile saker, som hører under de forannævnte dommere, skal de utøve den myndighet, som ellers er tillagt namsmyndigheterne.«

§ 17.

I lov angaaende husmandsvæsenet av 24 september 1851 skal § 13 c lyde saaledes:

»I mangel av mindelig overenskomst bestemmes saadan godtgjørelse, som i nærværende paragraf omhandles, ved skjøn av stedets lensmand og to skjønsmænd.«

§ 18.

I lov om forsvundne og andre fraværende personer av 12 oktober 1857 skal § 6 lyde saaledes:

»Vil den forsvundnes arvinger i henhold til §§ 4 eller 5 bane sig adgang til hans formue, har de efter forløpet av de sammesteds nævnte tider at indstevne den forsvundne til den ret, hvor han sidst hadde sit hjemting her i riket. Retten be-

14 aug. Nr. 4.

rammer hovedforhandling uten saksforberedelse. Den forsvundne indkaldes med mindst tre maaneders varsel paa den maate, som er foreskrevet i lov om domstolene § 181, hvorhos indkaldelsen forevises for bestyreren av hans formue. Indkaldelsen bør tillike indeholde opfordring til enhver, som maatte kunne gi nogen oplysning om den forsvundne, til at fremkomme dermed.«

§ 19.

I lov om jords fredning av 16 mai 1860 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 18 første led. Er gjærde i ustand, og den gjærdepligtige ikke inden ett døgn, efterat han vidnefast er tilsagt av nabo, som utsættes for skade, begynder at istandsætte gjærdet og fortsætter dermed uten avbrytelse, kan naboen efter optat skjøn la istandsættelsen utføre for den forsømmeliges regning. Skjønnet avgives av lensmanden og to skjønsmænd, som han opnævner. Skjønnet har efter nøiagtig beregning at bestemme omkostningerne ved istandsættelsen. Det er ikke gjenstand for overskjøn. Naar naboen har utført istandsættelsen og fremlægger skriftlig bevidnelse derom fra mændene, kan han kræve det ved skjønnet bestemte beløp og forretningens omkostninger straks inddrevet ved utpantning.

§ 29. Eier av indsat bofæ har ikke ret til at fordre det tilbake, førend han har betalt omkostningerne ved bekjendtgjørelsen, dyrets røkt og foring samt erstatning for skade eller stillet sikkerhet for betaling inden fjorten dage. Finder fæets eier sig misfornøiet med den fordrede indløsningssum, kan han æske den bestemt ved skjøn. Dette avgives av lensmanden og to skjønsmænd, som han opnævner.

Finder mændene, at den fordrede indløsningssum har været ubillig, kan de som en del av skjønnet bestemme, at den, der indsatte fæet, i det hele eller for en del erstatter omkostningerne ved forretningen, dog i intet tilfælde mere end den tilkjendte indløsningssum utgjør. Vil nogen vedkommende ha overskjøn, blir dog fæet at utlevere, naar det, der ifølge underskjønnet tilkommer jordeieren, leveres lensmanden, som har at bevare beløpet, indtil saken er opgjort.

§ 41. Naar skjøn paakræves efter denne lov, avgives det av lensmanden og to skjønsmænd. Parterne gives samme varsel som ved indkaldelse til forliksraadet. Forøvrig gjælder baade om skjøn og overskjøn lovgivningens almindelige regler, forsaavidt ikke andet er bestemt i denne lov for enkelte tilfælde.

§ 42. Nærværende lov er anvendelig i kjøpstad med hensyn til have, aker, eng og aapen mark, som findes inden sammes grænser, dog med følgende avændringer:

a. at de avgjørelser, som er henlagt under lensmandsskjøn, i stedet træffes ved retslig skjøn, og 14 aug. Nr. 4.
b. at de forretninger, som iøvrig er henlagt til lensmanden, utføres av politiet i kjøpstaden.«

§ 20.

I lov om konkurs og konkursboers behandling av 6 juni 1863, jfr. tillægslove av 6 mai 1899 og 2 juni 1906, skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 7. Naar en fordringshaver forlanger en skyldners bo tat under skiftebehandling, indgir han derom til skifteretten skriftlig begjæring, der bør indeholde angivelse av de omstændigheter, hvorpaa forlangendet grundes. Begjæringen forsynes straks av skifteretten med paategning om dagen og timen, naar den er indløpet, samt om naar og hvor skifteret vil bli sat til sakens behandling.

§ 8. Skifteretten lar derpaa begjæringen med paategning forkynde for skyldneren med én dags varsel, hvis den ikke av tvingende grunde fastsætter en længere frist. Dog er varsling ufornøden, hvor forkyndelsen maatte ske paa den maate, som omhandles i lov om domstolene §§ 180 eller 181. Indkaldelse til retsmøtet forkyndes tillike for fordringshaveren.

§ 9. Inden 48 timer, efterat fordringshaverens begjæring er mottat, eller, om dette ikke kan ske, snarest mulig derefter skal skifteret sættes til avgivelse av kjendelse om, hvorvidt den fordrede skiftebehandling skal finde sted eller ikke.

§ 11. Er skiftebehandling besluttet av skifteretten, blir utførelsen av denne beslutning ikke opholdt ved anke. Dog bør, naar kjendelsen er paaanket, ikke noget salg av boets eiendele, der ikke er en følge av gjenstandenes beskaffenhet eller skyldnerens næringsvei, eller nogen fordeling av boets midler finde sted uten skyldnerens samtykke, forinden anken er retskraftig avgjort.

Det samme gjælder, hvor skifterettens beslutning om negtelse av at aapne akkordforhandling eller stadfæste en vedtagen akkord eller om akkordforhandlingens indstillen er paakjæret.

§ 13 andet led. Den med registreringen forbundne værdsættelse av boets eiendele skal, saavidt dertil er anledning, foretages ved sakkyndige personer, hvilke i fornødent fald kan opnævnes av det utvalg, som omhandles i lov om domstolene § 79. Har under en konkursen umiddelbart forutgaaende akkordforhandling gjennemgaaelse og værdsættelse fundet sted, behøver ny værdsættelse ikke at foretages ved registreringen.

I § 26 første led tilføies: Rettens beslutninger kan ikke paakjæres.

§ 60 tredje led. Før avgjørelse træffes om, at et indgit

14 aug. Nr. 4.

akkordforslag ikke skal tages under behandling, skal skifteretten gi saavel skyldneren som boets bestyrer og kreditorutvalget anledning til at uttale sig. Skifterettens kjendelse kan paakjæres av skyldneren inden 3 dage, efterat den er ham meddelt.

§ 66 andet punktum. Den trufne avgjørelse kan i dette tilfælde paakjæres i forbindelse med spørsmaalet om akkordens stadfæstelse.

§ 74 andet led. Er skyldnerens firma indført i handelsregistret, skal derhos bestyreren, saasnart den i § 75 bestemte frist er utløpet eller, om kjæremaal har fundet sted, saasnart dette er avgjort, tilstille føreren av registret til anmerkning i samme en meddelelse om akkorden, bilagt med en gjenpart av akkordbetingelserne.

§ 75. Skifterettens kjendelse om akkordens stadfæstelse kan paakjæres av enhver fordringshaver, der ikke efter § 65 nr. 1 er utelukket fra at komme i betragtning ved avstemningen. Erklæring om saadant kjæremaal maa, ledsaget av fornøden begrundelse, indgives inden 14 dage efter akkordens stadfæstelse.

Negtes akkordens stadfæstelse, kan skifterettens kjendelse paakjæres av skyldneren inden 3 dage, efterat den er ham meddelt.

I § 87 tilføies som tredje led:

Rettens beslutninger efter denne paragraf kan ikke paakjæres.

§ 91. Vil en eller flere fordringshavere som hjælpeintervenienter angripe en i en tvist, hvori de ikke er boets motparter, avsagt kjendelse eller dom, som det fra boets side er besluttet ikke at angripe, da har de dertil adgang, forsaavidt der ikke mellem boet og vedkommende er sluttet overenskomst om tvistens gjenstand, og boet ikke utsættes for tap av rettigheter, som ved kjendelsen eller dommen maatte være det tilkjendt.

§ 92. Fordringshavere, som ved intervention efter § 91 har forøket boets masse, har ret til at fordre de anvendte omkostninger erstattet av boet, forsaavidt de ikke overstiger den forøkelse, som boet derved vinder.

Er boet sluttet, naar den endelige avgjørelse falder, da tilfalder det derved vundne intervenienterne, indtil de anvendte omkostninger er dækket. Med overskuddet forholdes efter § 107.

§ 98 første og andet led. Saasnart ankefristen er forløpet, gjør bestyreren indberetning til skifteretten om, hvorvidt nogen anke mot utlodningen har medført, at de i denne bestemte utbetalinger tildels eller i det hele ikke for tiden kan foregaa. Skifteretten fatter derefter beslutning om, hvorledes der skal forholdes, mens utlodningen staar under anke.

Saalænge ankefristen ikke er utløpet, maa ingen utbetaling efter utlodningen finde sted.

§ 117 første og andet led. Naar en fordringshavers begjæring om skiftebehandling av en skyldners bo ifølge nærværende lov ikke tages tilfølge, og fordringshaveren befindes ved begjæringens indleverelse til skifteretten ikke at ha hat skjellig grund til at anta, at skyldneren var i noget av de tilfælde, som efter nærværende lov berettiger en fordringshaver til at fordre skifte, kan skyldneren fordre erstatning for den ham ved forlangendet og de av skifteretten ifølge samme foretagne skridt paaførte kreditspilde eller andet tap. 14 aug. Nr. 4.

Denne erstatning kan skyldneren paastaa sig tilkjendt ved den samme avgjørelse, hvorved fordringshaveren paastaar skiftebehandlingen fremmet.

§ 127. Forskrifterne om tvangsauktion over utlagt fast eiendom eller skib i lov om tvangsfuldbyrdelse skal ogsaa være gjældende ved auktioner, hvorved et konkursbos med pant beheftede faste eiendomme eller skibe sælges efter foranstaltning av boets vedkommende. Det kan dog ikke paalægges kjøperen at betale auktionsomkostningerne eller de øvrige omkostninger ved auktionsforfølgningen. Disse omkostninger utredes av boet.

§ 132. Naar nogen i de i §§ 26, 32, 33, 72 eller 77 omhandlede tilfælde vil indbringe en av skifteretten fattet beslutning for vedkommende regjeringsdepartement til prøvelse, faar bestemmelserne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 399 og 401 tilsvarende anvendelse.«

§ 21.

I lov om skogvæsenet av 22 juni 1863 skal følgende bestemmelser lyde saaledes:

»§ 24. Skjøn, som fornødiges i anledning av forskrifterne i nærværende kapitel, avgives av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.

§ 36 sidste punktum. Denne kjendelse kan ikke paakjæres.«

§ 22.

I lov angaaende visse heftelsers utslettelse av pantebøkerne samt angaaende mortifikation m. v. av 6 mars 1869 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 7. Mortifikationssaken anlægges ved herreds- eller byretten. Gjælder saken mortifikation av heftelse paa fast eiendom, anlægges den i det tinglag, hvor eiendommen ligger, og ellers, hvis ikke bevillingen indeholder anden bestemmelse, ved saksøkerens hjemting. Angaar saken noget dokument, hvorved eiendomme i forskjellige tinglag er beheftet, anlægges saken i det ene av disse tinglag.

Rettens formand berammer uten saksforberedelse hovedforhandling med et varsel, som ikke maa sættes under tre maaneder. Saksøkeren skal la stevningen med indkaldelsen indrykke

14 aug. Nr. 4. i Kundgjørelsestidende og to paa stedet almindelig læste blad. Paa landet skal stevningen endvidere slaaes op paa et til opslag brukt sted i det sogn, hvor saksøkeren har sin bopæl, eller, hvis saken angaar heftelse paa fast eiendom, i det sogn, hvor denne ligger. Angaar saken dokument, hvorved eiendomme i forskjellige embedskredser er beheftet, blir stevningen at opslaa i samtlige vedkommende kredser og sogn.

I særegne tilfælde, navnlig de som er omhandlet i § 5, kan det i bevillingen bestemmes, at stevningen skal indrykkes mere end én gang i vedkommende indenlandske tidender, saavelsom at indrykkelsen skal ske i et eller flere utenlandske blad. I sidste tilfælde er varselsfristen 6 maaneder.

§ 8. Blir uteblivelsesdom avsagt mot saksøkte, skal dommen ikke forkyndes for ham. Ankefristen for saksøkte regnes i saa fald fra avsigelsen, og dommen kan fuldbyrdes, før den er blit retskraftig, uten særskilt bestemmelse av retten.

§ 10 andet punktum. Indkaldelsen blir med det i § 7 bestemte varsel at bekjendtgjøre i visse i tilladelsen nærmere angivne indenlandske samt i særegne tilfælde ogsaa utenlandske tidender samt paa landet ved opslag i det sogn, hvor den, paa hvis navn kontraboken eller beviset lyder, har bopæl.«

§ 23.

I lov om ordning av jordforholdene i Finmarkens amt av 24 april 1869 skal § 2 tredje punktum lyde saaledes:

»De av kommissionen i medhold av § 1 bokstav a avsagte kjendelser kan paaankes til Høiesteret.«

§ 24.

I lov angaaende ret til hval av 22 mai 1869 skal § 7 lyde saaledes:

»Den i § 3, jfr. § 4, omhandlede bestemmelse avgives av lensmanden og to av ham opnævnte skjønsmænd, i fornødent fald efterat lensmanden har erhvervet de nærmere oplysninger, som han og mændene anser nødvendige. Utgiften ved denne forretning avholdes forlods av hvalens værdi. Hvem utgifterne ved overskjøn endelig skal falde tillast, bestemmes av overskjønsretten.«

§ 25.

I lov om veksler av 7 mai 1880 skal § 81 lyde saaledes:

»Protest kan foruten av den embedsmand, under hvem notarialforretninger henhører, paa landet utføres av lensmanden og i byene av hovedstevnevidnet. Ved utførelsen av forretningen tilkaldes et vidne, som er over 18 aar og ikke fradømt stemmeret i offentlige anliggender. Protesten indføres i en protokol.

Skulde det tilfælde indtræffe, at de foran nævnte tjenestemænds medvirkning ikke i tide kan erholdes, kan i nødsfald to

vidner, som opfylder betingelserne i første led, utføre forret- 14 aug.
ningen. Den optagne protest, ledsaget av selve vekselen, skal Nr. 4.
i saa fald inden en uke forelægges for vedkommende embedsmand, lensmand eller hovedstevnevidne, indføres i hans protokol og vedlægges denne. Sker dette ikke, har protesten tapt sin gyldighet.

Mundtlig forlangende til den eller dem, som skal opta protesten, er tilstrækkelig, naar tillike vekselen overleveres. Utskrift av protestforretningen skal paa forlangende utfærdiges inden 24 timer, helligdage ikke medregnet. Utskrift maa ikke meddeles andre end protestrekvirenten.«

§ 26.

I lov om utskiftning m. v. av 13 mars 1882, jfr. lov nr. 3 av 5 december 1917, skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 8 sidste led. Med begjæring om bevidnelse forholdes som med begjæring om offentlig utskiftning. Mændene maa tidligere ha forrettet ved offentlig utskiftning. De opnævnes av herredsdommeren overensstemmende med nærværende lovs § 13. Utskiftningsformandens saavelsom mændenes godtgjørelse bestemmes og utredes som ved offentlig underutskiftning foreskrevet.

§ 10. Mindelig utskiftning, som voldgiftsmæssig er utført av mindst tre i utskiftningsutvalget optagne mænd, der før har forrettet ved offentlig utskiftning, og hvis valg er godkjendt av herredsdommeren, kan heller ikke rokkes ved offentlig utskiftning, naar mændene efter dertil i voldgiftsfuldmagten git bemyndigelse enstemmig har avgit og tilført skiftedokumentet saadan bevidnelse som i § 8 omhandlet.

§ 13 første og andet led. I hvert herred, hvor offentlig utskiftning foregaar eller er forlangt, skal der indrettes et særskilt utvalg av mænd for utskiftningsforretninger; i dette utvalg, der forøvrig kommer istand paa samme maate som det almindelige utvalg av skjønsmænd, kan optages mænd, som ikke besidder de for mandtalsførte retsvidner foreskrevne egenskaper.

For hver forretning opnævnes mændene av herredsdommeren under itgttagelse av de i loven om skjøn m. v. av 1 juni 1917 § 13 indeholdte bestemmelser. Ved opnævnelsen er dommeren ikke bundet til herredet, likesaalitt pligter han at følge nogen viss orden, men han kan stadig opnævne de samme mænd, saafremt disse derimot ingen indsigelse gjør. Angaar utskiftningen skog, myr eller anden herlighet av større værdi, paasees saavidt mulig, at mænd med særegen kyndighet opnævnes.

14 aug. Nr. 4.

§ 15. Utskiftningsformand har, inden han forretter som saadan, til utskiftningsstyrelsen at indsende en forsikring om, at han med troskap og redelighet vil opfylde de pligter, som paahviler ham. Lignende forsikring lar mændene, første gang de forretter som saadanne, tilføre protokollen, forsaavidt de ikke tidligere har avlagt ed eller forsikring som skjønsmænd.

§ 63. Anser utskiftningsretten det fornødent, forinden kjendelse avsiges, at erholde beedigede forklaringer, begjærer formanden efter overlæg med de tvistende parter bevisoptagelse ved herredsretten. Under bevisoptagelsen forretter utskiftningsmændene som retsvidner, og avhørelsen foregaar efter foranledning fra utskiftningsformanden og parterne. Parterne kan begjære indkaldt andre vidner end de, som utskiftningsformanden har begjæret avhørt.

§ 65. Utskiftning saavelsom derunder avgit kjendelse, skjøn og bestemmelse kan indankes til prøvelse enten ved herredsretten eller ved overutskiftning eller overskjøn. Angaar anken det skjønsmæssige ved utskiftningen, ankes til overutskiftning eller overskjøn, ellers ankes til retten. Ved anke til herredsretten faar bestemmelserne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kap. 25 om anke til lagmandsret tilsvarende anvendelse. Dog skal anken erklæres for herredsdommeren.

Utskiftningsrettens kjendelse er upaaankelig, saafremt værdien av tvistens gjenstand ikke overstiger kr. 100,00, jfr. § 62.

Domsmænd i utskiftningssak opnævnes av rettens formand fortrinsvis blandt mænd, som har deltat i offentlig underutskiftning.

§ 67. Ankefristen er to maaneder, regnet i de ovennævnte undtagelsestilfælde fra kjendelsens forkyndelse, men ellers fra forretningens slutning.

Inden fristens utløp maa, hvis det er prøvelse ved overutskiftning eller overskjøn, som attraaes, forlangende herom være indgit til amtmanden, hvis det er prøvelse ved retten, som attraaes, ankeerklæring være indgit til dommeren.

Naar kjendelse avsagt i henhold til § 62 paaankes til retten, skal dommeren varsle utskiftningsformanden, som pligter at møte og saavidt mulig gi de oplysninger og den veiledning, som ansees fornøden.

Herredsrettens dom er upaaankelig, saafremt værdien av tvistens gjenstand ikke overstiger kr. 500,00, jfr. § 62.

§ 86. Er utskiftning av sameie negtet fremme, forinden nærværende lov træder i kraft, har lodeier ret til at kræve lignende bestemmelser indført ved skjøn, avgit av lensmanden og to av herredsdommeren blandt utskiftningsutvalget eller skjønsmandsutvalget opnævnte mænd.

Bestemmelser om ordning av fiskeri, som ligger i fælles-

skap, skal kunne træffes paa denne maate, uanset om fiskeriet tilligger nogen eiendom eller ikke, og i første fald uanset om denne er utskiftet eller ikke. 14 aug. Nr. 4.

Varsel gives med en frist av mindst fem dage.

Retslig overskjøn maa forlanges inden fire uker.

Gaar overskjønnet rekvirenten imot, har han alene at utrede omkostningerne ved samme. Ellers fordeles omkostningerne saavel ved overskjønnet som ved underskjønnet efter billighet.

Ved nærværende paragraf er ingen indskrænkning gjort i adgangen til at kræve ordning av fællesbeite efter lov om jords fredning av 16 mai 1860 § 37.«

§ 27.

I lov indeholdende bestemmelser om eiendomsrettens begrænsning i naboforhold av 27 mai 1887 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 7. Forsaavidt bestemmelserne i §§ 5 og 6 paakalder skjøn, avgives dette med endelig virkning i Kristiania og de i lov nr. 3 av 26 mai 1899 § 100 omhandlede deler av Akers herred (byggebeltet) ved beslutning av bygningskommissionen, i andre byer og de disses bygningslove undergivne tilstøtende strækninger ved beslutning av reguleringskommissionen. I andre landdistrikter avgives deslike skjøn paa sedvanlig maate. Til skjønnet blir vedkommende nabo eller naboer at indkalde med saadant varsel, som kommissionens formand eller forretningens bestyrer ved dens berammelse fastsætter.

Har naboen ved retslig skjøn faat bemyndigelse til at foreta foranstaltninger paa en eiendom, og grundeieren vil ha avholdt overskjøn, maa begjæring derom være fremsat inden 14 dage.

§ 13 tredje led. Naar nogen anden end den, der agter at paabegynde vedkommende anlæg eller virksomhet, vil ha overskjøn, maa begjæring derom være fremsat inden 14 dage.«

§ 28.

I lov om Kongeriket Norges Hypotekbank av 28 juni 1887 skal § 18 lyde saaledes:

»Hvis skyldige renter ikke i rette tid betales, kan derav beregnes indtil 5 pct. i aarlig rente fra forfaldsdag, indtil betaling sker.«

§ 29.

I lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 skal § 63 lyde saaledes:

»Skjøn efter § 7 sidste punktum, § 9, §§ 32—35, § 38 samt § 64 avgives paa landet av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.«

14 aug. Nr. 4.

§ 30.

I lov om postvæsenet av 12 mai 1888, jfr. tillægslove av 9 juni 1903 og 19 juli 1912, skal § 50 sidste led lyde saaledes:

»Fornøden grundeiendom, bebygget eller ubebygget, til anlæg eller utvidelse av bygning for postvæsenet kan, i mangel av mindelig overenskomst, av Kongen bestemmes avgit efter takst.«

§ 31.

I lov om rentefotens frigivelse og om straf for aager m. v. av 29 juni 1888 skal § 3 lyde saaledes:

»Renter, som ikke beror paa overenskomst, svares med fire av hundrede aarlig, forsaavidt ikke ved den gjældende lovgivning høiere rente i tilfælde er bestemt.

I fuldbyrdelsesdom for pengekrav, som ikke er rentebærende, tilkjendes efter paastand lovlige renter fra saksanlægget eller, hvis kravet forfalder senere, fra forfaldstid. Retten kan dog efter omstændigheterne fastsætte en høiere eller lavere rente.«

§ 32.

I lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889, jfr. lov nr. 3 av 15 august 1908, skal § 79 lyde saaledes:

»Den til en folkeskole fornødne tomt, lekeplads og veigrund samt i tilfælde jord til skolehave kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst. Taksten utføres av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives med en frist av mindst fem dage.«

§ 33.

I lov om folkeskolen i kjøpstæderne av 26 juni 1889, jfr. lov nr. 1 av 14 december 1917, skal § 14 fjerde led lyde saaledes:

»Den grund, bebygget eller ubebygget, som er nødvendig til anlæg av en folkeskole samt til skolehave, kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst.«

§ 34.

I lov om ed av 10 mai 1893 skal § 3 lyde saaledes:

»I andre tilfælde, hvor forsikring paa ære og samvittighet skal avgives, er fremgangsmaaten den samme som i § 2 bestemt.

Under avlæggelse av ed eller forsikring paa ære og samvittighet skal alle tilstedeværende reise sig.«

§ 35.

I lov om sildefiskerierne av 26 juni 1893 skal § 35 lyde saaledes:

»Private saker angaaende tvistigheter, der reiser sig av fiskeriet eller handel, som der foregaar og med fiskeriet staar i forbindelse, indbringes for den vedkommende av forannævnte dommere. Under hovedforhandlingen deltar to av dommeren opnævnte domsmænd. 14 aug. Nr. 4.

Retsgebyrerne i saadanne saker skal være de samme som for almindelige tvistemaal bestemt. Til hver av domsmændene betales 4 kroner.«

§ 36.

I lov om sjøfarten av 20 juli 1893 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 185 første led. Saasnart skibet er ankommet til det bestemmelsessted, som er nævnt i bodmeribrevet, eller reisen paa andet sted er avsluttet, kan fordringshaveren gjøre arrest i de forbodmede gjenstande uten angivelse av arrestgrund, og uten at der kan paalægges sikkerhetsstillelse. Arresten bortfalder i ethvert fald otte dage efter forfaldstiden.

§ 328. Auktioner, som avholdes i henhold til §§ 50, 57, 157, 173 eller 185, er hverken med hensyn til kundgjørelse, varsel eller betalingsvilkaar bundet ved de for tvangsauktion gjældende forskrifter. Kundgjørelse sker i en eller flere av stedets aviser eller paa anden der brukelig maate med mindst tre dages varsel.«

§ 37.

I lov om stranding og vrak av 20 juli 1893 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 6. Om enhver stranding og enhver bergning skal lensmanden til politimesteren indsende anmeldelse, avfattet overensstemmende med forskrifter, som derom utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement. Politimesteren bør, naar han av hensyn til værdierne eller av andre grunde finder det hensigtsmæssig, begi sig til stedet for at tilse de trufne foranstaltninger og meddele forholdsordrer. Hvor dertil er grund, skal han straks begjære retslig undersøkelse angaaende ulykkens aarsaker (lov om sjøfarten § 321 og ff.), ogsaa hvor skibet er fremmed. Om alt har han straks at sende indberetning til amtmanden.

§ 9. I ethvert tilfælde, hvor eier til det bergede eller strandede ikke har meldt og legitimert sig inden den i bekjendtgjørelsen satte aarsfrist, skal amtmanden bestemme bergelønnens eller finderlønnens størrelse likesom ogsaa fordelingen mellem bergerne eller finderne. Er værdien ikke over 500 kroner, blir amtmandens bestemmelse endelig avgjørende, men er værdien større, staar det bergeren eller finderen frit for at forlange spørsmaalet avgjort ved retslig skjøn paa det sted, hvor bergningen eller strandingen er foregaat.«

14 aug. Nr. 4.

§ 38.

I lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896 med tillægslov av 17 juni 1907 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 14 første led. Vergeraadet kan indkalde, avhøre og edfæste vidner og foreta andre undersøkelseshandlinger samt i dette øiemed anvende tvangs- eller straffemidler. De i straffeprocesloven for forhørsretten givne regler kommer herved til anvendelse.

§ 14 tredje led. Under vergeraadets forhandlinger (dets raadslagninger og stemmegivninger undtat) har forældrene eller de, som staar i disses sted, ret til at være personlig tilstede i vergeraadet, hvorhos dette kan tillate dem at ha en anden person ved sin side til varetagelse av barnets tarv, hvor særegne omstændigheter taler derfor. Dog kan de foruten i de i lov om domstolene § 133 omhandlede tilfælde utelukkes under de i straffeproceslovens § 278 andet og tredje led nævnte betingelser.

§ 15 andet led. Reglerne i lov om domstolene kap. 9 om forkyndelser og meddelelser faar tilsvarende anvendelse«.

§ 39.

I lov om forhyrings-, fæste- og engagementskontorer av 12 juni 1896 skal § 5 lyde saaledes:

»Søksmaal til indtale av erstatningsansvar, som mellemmanden i henhold til de ovenfor omhandlede forskrifter eller iøvrig maatte ha paadraget sig likeoverfor nogen, der har benyttet hans bistand, kan anlægges paa det sted i riket, hvor mellemmanden har eller senest hadde sit kontor. Er saksøkeren tyende, arbeider, sjømand eller i lignende stilling, er han fritat for at erlægge retsgebyrer.«

§ 40.

I lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896, jfr. tillægslov av 14 december 1917, skal § 65 tredje led lyde saaledes:

»Den grund, bebygget eller ubebygget, som er nødvendig til anlæg eller utvidelse av en offentlig eller kommunal høiere almenskole, kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst.«

§ 41.

I lov om forældelse av fordringer av 27 juli 1896 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 12 første og andet led. Til fordringernes betimelige paatale er det tilstrækkelig, at forliksklage er kommet ind til forliksraadet eller stevning til retten, eller at kravet er frem-

sat under saken inden fristens utløp. Henvises saken fra for- 14 aug.
liksraadet, maa stevning være kommet ind til retten senest Nr. 4.
to maaneder efter henvisningen.

Hvis søksmaalet blir avvist paa grund av uforsætlige feil, eller hvis det ellers ender uten dom, blir virkningen av den betimelige paatale fremdeles i kraft, naar kravet reises paany senest tre maaneder, efterat kjendelsen blev forkyndt for saksøkeren.

§ 13. Er erhvervelse av dom, kjendelse eller forlik ufornøden til fordringens inddrivelse, ansees paatale betimelig at være skedd, naar begjæring om utlægsforretning (utpantning) eller, hvor ogsaa saadan er unødvendig, begjæring om tvangsauktion er indkommet til vedkommende myndighet inden forældelsesfristens utløp.

Tilsvarende regler gjælder, naar en panthaver inden fristens utløp hos vedkommende myndighet har begjært sig sit pant overdraget til brukelighet.

Blir forretningen negtet fremme eller ophævet, finder med hensyn til adgangen til ny paatale reglerne i § 12 andet stykke tilsvarende anvendelse.

Ellers finder forskriften i første punktum i samme paragrafs tredje stykke tilsvarende anvendelse.

§ 16 første led. Er paatale reist mot en av flere forpligtede, skal fordringen mot de øvrige ansees betimelig paatalt, naar fordringshaveren inden utløpet av forældelsesfristen har git dem varsel om forfølgningen paa den i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 80 bestemte maate, og han derhos indtaler sit krav inden 6 maaneder, efterat saken er avsluttet ved dom, kjendelse eller forlik eller paa anden maate overensstemmende med de foregaaende paragraffer.«

§ 42.

I lov angaaende ekspropriation av statsjernbaner av 7 juli 1897 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 3 første led. Skjønsmændenes antal er tolv.

§ 8 andet led. Det samme gjælder ved indkaldelser til bevisoptagelser til bruk under ekspropriationsforretningen samt ved erklæring om anke, kjæremaal eller gjenoptagelse.

§ 9 første led. De i foranstaaende paragraf omhandlede stevninger, indkaldelser og erklæringer blir at bekjendtgjøre i den almindelige Kundgjørelsestidende og et eller flere av de mest utbredte blad i de distrikter, hvorigjennem vedkommende jernbane gaar, samt hvis der vites eller haves formodning om, at aktieeier er bosat i utlandet, i et eller flere utenlandske blad. De blir derhos at opslaa paa retsstederne inden forannævnte distrikter.

14 aug. Nr. 4.

§ 11. Det avgivne skjøn er endelig. Anke hører under Høiesteret og kjæremaal under Høiesterets kjæremaalsutvalg.

§ 15 sidste led. Størrelsen av den for skjønsmændene fastsatte betaling er gjenstand for revision og kan forandres av vedkommende regjeringsdepartement.«

§ 43.

I lov indeholdende nærmere bestemmelser om geistlige embedsgaarder av 14 juli 1897 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 24. Anser presten sig brøstholden ved de under synsforretningen avgivne skjøn, er han, naar forbehold derom tages under forretningen, berettiget til inden tre maaneder at forlange en retslig aabodsforretning (§ 33) til avgjørelse av de omtvistede spørsmaal. Om saadan forretnings avholdelse gives der synsforretningens bestyrer betimelig underretning. Omkostningerne ved aabodsforretningen bæres av presten, medmindre aabodsskjønnet finder grund til delvis eller helt at frita ham derfor. Skjønnets avgjørelse er ikke gjenstand for overskjøn. Med dets efterkommelse forholdes som i foregaaende paragraf bestemt.

§ 33 første punktum. Hvor mindelig overenskomst om aaboden paa grundlag av sidst avholdte synsforretning (§ 21) ikke træffes mellem fratrædende prest eller hans bo og tiltrædende, skal der, saasnart aarstiden tillater det, holdes retslig skjøn, hvortil mændene, saafremt det forlanges, tages fra et andet prestegjæld, til bestemmelse av aabodserstatning for mangler i vedlikeholdelse av embedets aabodshus med tilbehør og anlæg samt gjærder.

§ 35 første led. Enhver av parterne har ret til inden tre maaneder efter aabodsforretningens avholdelse at forlange overskjøn, ved hvilket omkostningerne utredes paa samme maate som ved underskjønnet, medmindre overskjønnet er forlangt av den fratrædende og gaar ham imot.«

§ 44.

I lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 skal § 6 lyde saaledes:

»Naar takst er avgit, har skjønsretten paa forlangende av sognestyret at avgi kjendelse overensstemmende med lov om skjøn m. v. av 1 juni 1917 § 53 for sognestyrets ret til paa menighetens vegne at ta kirken med dens i taksten medtagne tilliggender i besiddelse paa de fastsatte vilkaar.«

§ 45.

I lov angaaende fiskerier i Nordland og Tromsø amter av 3 august 1897 og lov angaaende skreifiskerierne i Lofo-

ten av 6 august 1897 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes: 14 aug. Nr. 4.

»§ 37. Fiskedommeren skal, forsaavidt ikke anderledes av Kongen bestemmes, forrette som herredsdommer i de saker om forseelser, hvori det offentlige under fisket reiser tiltale. Han har ogsaa i alle straffesaker med hensyn til efterforskningen og den retslige forundersøkelse samme myndighet og pligter som den ordinære herredsdommer og kan ogsaa, forsaavidt saken gaar ind under straffeproceslovens § 283, paakjende den. Kongen kan bestemme, at fiskedommeren ogsaa skal iverksætte bevisoptagelser og andre enkeltstaaende retshandlinger til bruk under en straffesak, som er anlagt ved anden domstol.

Forskriften i straffeproceslovens § 377 tredje punktum kommer til anvendelse ogsaa i saker, der behandles av den ordinære dommer som fiskedommer.

Kan behandlingen av en sak eller forretning, som er irreteført for fiskedommeren, ikke tilendebringes, inden hans beskikkelse ophører, bestemmer paatalemyndigheten, hvorvidt behandlingen skal utstaa til næste aars fiske eller fortsættes ved ordinær ret.

§ 39. Private søksmaal angaaende tvistigheter, som reiser sig av fisket eller av handel, som foregaar under og staar i forbindelse med fisket, indbringes for vedkommende fiskedommer. Under hovedforhandlingen deltar to av ham opnævnte domsmænd. Disse bør i almindelighet opnævnes efter tur blandt de paa retsstedet eller i dettes nærhet værende tilsynsmænd, over hvilke opsynet meddeler dommeren opgave.

Retsgebyrerne i saadanne saker skal være de samme som for ordinære tingsaker bestemt. Til hver av domsmændene betales kr. 4,00 for hver sak.

§ 41. Sjøforklaringer, sjøretsbesigtigelser og sjøretstakster, der forefalder under fisket, kan anhængiggjøres for fiskedommeren.

Notarialhandlinger kan forlanges utført av fiskedommeren.

§ 42. I civile saker, som henhører under fiskedommerens paakjendelse, skal han ogsaa utøve den myndighet, som ellers er tillagt namsmyndigheterne.

§ 43. Til forkyndelse av indkaldelser samt til tilsigelse av retsvidner, domsmænd og skjønsmænd ved de i denne lov omhandlede retshandlinger antar den beskikkede dommer det fornødne antal mænd, der for ham avlægger den for stevnevidner foreskrevne forsikring.

§ 44. Forsaavidt denne lov bestemmer avgjørelse ved skjøn, avgives dette, hvor fiskedommer er beskikket, ved denne med fire mænd, som han opnævner.

14 aug. Nr. 4.

Dette skjøn er endelig.

Skjønsmændene tilkommer i betaling hver kr. 4,00. I anledning av skjønnets avholdelse tilkommer der ikke dommeren eller statskassen nogen betaling.

Omkostningerne ved skjønnet utredes av parterne i det forhold, som under forretningen bestemmes.«

§ 46.

I lov angaaende saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 39. Private søksmaal angaaende tvistigheter, som reiser sig av fisket eller av handel, som foregaar under og staar i forbindelse med fisket, samt alle private søksmaal angaaende tvistigheter mellem norske undersaatter og utlændinger, som søker til Finmarken i anledning av fisket, indbringes for vedkommende fiskedommer. Under hovedforhandlingen deltar to av ham opnævnte domsmænd. Disse bør i almindelighet opnævnes efter tur blandt de paa retsstedet eller i dettes nærhet værende tilsynsmænd, over hvilke opsynet meddeler dommeren opgave.

Retsgebyrerne i saadanne saker skal være de samme som for ordinære tingsaker bestemt. Til hver av domsmændene betales kr. 4,00 for hver sak.

§§ 37, 41, 42, 43 og 44 som de tilsvarende paragraffer i de i nærværende lovs § 45 omhandlede fiskerilove.«

§ 47.

I lov om anlæg av skytebaner med statsbidrag av 3 august 1897 skal § 5 lyde saaledes:

»Skjøn efter nærværende lov avgives paa landet av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.«

§ 48.

I lov om umyndiggjørelse av 28 november 1898 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 2. Hvorvidt nogen i henhold til foregaaende paragraf skal sættes under vergemaal, eller hvorvidt saadant vergemaal atter skal ophæves, avgjøres av vergemaalsretten.

Denne skal bestaa av herreds- eller bydommeren — eller, hvor der i herreds- eller byretten er flere dommere, en av disse — som formand samt to av forliksmændene efter rækkefølgen i opnævnelsen. Er nogen av disse ved forfald eller ugildhet forhindret fra at gjøre tjeneste, indtræder den tredje forliksmand og derefter varamændene.

For reiser, forliksmændene eller deres varamænd foretar som medlemmer av retten, nyder de saadan skyssgodtgjørelse

og kostgodtgjørelse, som Kongen med Stortingets samtykke bestemmer. 14 aug. Nr. 4.

Vergemaalsrettens formand er tillike dens skriver. Er særskilt retsskriver ansat ved herreds- eller byretten, utfører han vergemaalsrettens skriverforretninger.

§ 3 andet og tredje led. I det tilfælde, som omhandles i § 1 under nr. 4, kan dog begjæring alene fremsættes av vedkommende fattigstyre. I alle andre tilfælde kan begjæring om umyndiggjørelse ogsaa fremsættes av politimesteren.

I alle tilfælde, hvor nogen som sindssyk er indlagt paa sindssykeasyl, uten at vergemaal vites at være anordnet, skal det paaligge asylets bestyrer derom at gi underretning til politimesteren paa hans hjemsted, forat denne i fornødent fald kan træffe foranstaltning til anordning av vergemaal.

§ 12. Den, der har fremsat begjæringen om umyndiggjørelse eller senere sluttet sig til samme, er ikke fritat for eller utelukket fra at føres som vidne. Iøvrig gjælder med hensyn til vidner og sakkyndige samme regler som for tvistemaal.

§ 14 første led. Vergemaalsrettens avgjørelse træffes ved kjendelse.

§ 15. Vergemaalsrettens avgjørelse, hvorved vergemaal besluttes anordnet eller begjæringen derom avslaaes, kan paaankes til lagmandsret efter de regler, som gjælder for tvistemaal.

Ret til at erklære anke har, hvor vergemaal er anordnet, alene den umyndiggjorte selv samt vergen. Er begjæringen om umyndiggjørelse avslaat, tilkommer retten til paaanke den, der har fremsat begjæringen eller senere har sluttet sig til samme.

§ 16. Foruten i de tilfælde, som nævnes i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 373, kan anken avgjøres uten ankeforhandling, hvis den paaankede avgjørelse gaar ut paa anordning av vergemaal, og lagmandsretten eller, ved anke til Høiesteret, Kjæremaalsutvalget enstemmig finder det utvilsomt, at den bør ophæves som urigtig i sit indhold.

§ 17. Blir anken henvist til ankeforhandling, opnævner ankedomstolens formand blandt de til offentlige straffesakers utførelse antagne sakførere en til at utføre anken og en til at imøtegaa den. Er ved den paaankede avgjørelse begjæringen om umyndiggjørelse forkastet, gjælder dette dog alene, hvor vedkomende parter ikke selv har antat nogen sakfører til paa deres vegne at utføre saken for retten. De opnævnte sakførere tilkommer for sakens utførelse saadan godtgjørelse, som retten bestemmer.

Dokumenterne oversendes først til den til at utføre ankepartiet opnævnte eller antagne sakfører, der inden en av rets-

14 aug. Nr. 4.

formanden bestemt frist har at tilstille den anden sakfører samme.

§ 18. Naar anken bare gjælder saksbehandlingen eller retsanvendelsen, kan saken overføres til skriftlig behandling ogsaa uten begjæring av parterne.

§ 20. Er ved den paaankede avgjørelse vergemaal anordnet, er retten ikke bundet ved ankeerklæringens indhold.

§ 21. Blir en avgjørelse, hvorved vergemaal er besluttet anordnet, ophævet og saken hjemvist eller henvist til fornyet behandling, kan ankedomstolen bestemme, at det anordnede vergemaal som foreløbig fremdeles skal forbli i kraft, indtil saken paany er avgjort.

§ 22 første punktum. Blir en avgjørelse, hvorved vergemaal er besluttet anordnet, ophævet av ankedomstolen, uten at vergemaalet i henhold til foregaaende paragraf fremdeles opretholdes som foreløbig, kan avgjørelsen ikke paaberopes som ugyldighetsgrund med hensyn til de av den umyndiggjorte imidlertid avsluttede retshandler.

§ 23 sidste punktum. Forskrifterne i § 14 blir ogsaa at iagtta, hvor vergemaal besluttes anordnet av ankedomstolen.

§ 24. For behandlingen av saker vedkommende umyndiggjørelse eller meddelelse av de i anledning av samme fornødne utskrifter og attester erlægges ikke retsgebyrer. Stevnevidnernes gebyrer for forkyndelser og tilsigelser, reisegodtgjørelse til vergemaalsrettens medlemmer og andre utgifter, som foranlediges ved sakens behandling, saasom godtgjørelse til sakkyndige og vidner eller til de til utførelse av saken i ankeinstanserne opnævnte sakførere utredes av det offentlige. Herfra undtages omkostningerne ved bevisoptagelser, der i anledning av anke begjæres av de av parterne selv antagne sakførere, hvilke likesom sakførerernes godtgjørelse utredes av vedkommende part selv. Det samme gjælder utgifter til retsfuldmægtig ved vergemaalsretten eller iøvrig i første instans.

§ 26. Vergemaalsrettens avgjørelser i henhold til foregaaende paragraf blir i tilfælde av sakens paaanke at prøve i forbindelse med denne.

Ellers kan kjæremaal anvendes saavel av den, hvem erstatningspligt er paalagt — for den umyndiggjorte av vergen — som av overøvrigheten paa det offentliges vegne, dog kun paa det grundlag, at erstatningsspørsmaalet er avgjort i strid med loven.

Ogsaa iøvrig kan mot de av vergemaalsretten trufne avgjørelser, der ikke efter § 15 er gjenstand for anke, kjæremaal anvendes efter samme regler, som gjælder for tvistemaal.

§ 32 andet led. Er vergemaalet anordnet av saadan grund, som i § 1 nr. 1 omhandles, kan andragendet uten videre forhand-

ling avslaaes, saafremt det ikke er ledsaget av lægeerklæring om hans helbredelse. Det samme gjælder, hvor andragendet alene støttes til oplysninger, som allerede tidligere har været forelagt for retten eller aapenbart er utilstrækkelige til at begrunde vergemaalets ophævelse. Forskriften i § 5 sidste avsnit kommer til anvendelse saavel i disse tilfælde som naar vergemaalet begjæres ophævet efter attest fra bestyreren av vedkommende sindssykeasyl om, at vedkommende er helbredet. 14 aug. Nr. 4.

§ 34. Vergemaalsrettens avgjørelse, hvorved vergemaalet ophæves eller negtes ophævet, træffes ved kjendelse. Avgjørelsen er gjenstand for anke. Negtes ophævelsen, kan saavel den umyndiggjorte som vergen erklære anke. Ophæves vergemaalet, kan anke erklæres saavel av vergen som av den eller dem, efter hvis begjæring umyndiggjørelsen fandt sted.

§ 35. Med hensyn til ankesakens behandling og avgjørelse finder forskrifterne i §§ 17—20 tilsvarende anvendelse.

Hvad der i § 16 er bestemt om en avgjørelse, hvorved vergemaal er anordnet, skal ogsaa gjælde avgjørelse, hvorved vergemaalet er ophævet.

§ 36. Naar en avgjørelse, hvorved vergemaalet ophæves, er blit retskraftig, skal vergemaalsretten sørge for, at en meddelelse om ophævelsen bekjendtgjøres og anmerkes i handelsregistret overensstemmende med forskrifterne i § 14.«

§ 49.

I lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 skal § 17 første led lyde saaledes:

»Til besluttet anlæg av nye eller til utvidelse av ældre offentlige gater, pladser, veier, passager eller kaier eller til avlæggelse av ubebyggelige rum er grundeier pligtig at avstaa den fornødne ubebyggede grund — herunder indbefattet saavel sjøgrund som grund, alene bebygget med skur, brygge eller bolverk — mot erstatning av kommunen efter overenskomst eller efter retslig skjøn.«

§ 50.

I lov om eneret for staten til befordring av meddelelser ved hjælp av telegraflinjer og lignende anlæg av 29 april 1899 skal § 3 lyde saaledes:

»a. Skjønsmændenes antal er seks.

Tre av skjønsmændene tillikemed to suppleanter for disse vælges av Stortinget for tre aar ad gangen. De forretter ved alle skjøn, som besluttes optat i deres funktionstid.

De andre tre skjønsmænd og to suppleanter opnævnes for hvert anlæg av Kongen. Forinden opnævnelsen av disse sker, skal anlæggets eier gives adgang til inden en

14 aug. Nr. 4

av vedkommende regjeringsdepartement bestemt frist at gi forslag paa de mænd, som ønskes opnævnt.

b. Skjønnet bestyres av en dertil av Kongen opnævnt person, der skal være i besiddelse av de for dommere foreskrevne egenskaper.

c. Ved indkaldelse til skjønnet maa fristen ikke sættes under én maaned.

d. Det avgivne skjøn er endelig. Anke hører under Høiesteret og kjæremaal under Høiesterets kjæremaalsutvalg.

e. Bestyreren og skjønsmændene oppebærer skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt. Bestyrerens honorar fastsættes av Kongen.

Bestyreren kan tilkjende skjønsmændene en med hensyn til forretningens beskaffenhet, reisens længde og øvrige omstændigheter avpasset betaling. Dennes størrelse er gjenstand for revision og kan forandres av vedkommende regjeringsdepartement.

Omkostningerne ved ekspropriationsforretningen utredes av statskassen.«

§ 51.

I lov om akkordforhandling av 6 mai 1899 med tillægslov av 2 juni 1906 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 3. Skifterettens kjendelse om aapning av akkordforhandling kan ikke angripes ved kjæremaal eller anke. Avslaaes andragendet, kan kjendelsen tre dage efter dens avsigelse paakjæres.

§ 6 nr. 4. At la skyldnerens eiendele gjennemgaa og værdsætte. Hvor særlig sakkyndighet utfordres, kan i fornødent fald mænd dertil forlanges opnævnt av det utvalg, som omhandles i lov om domstolene § 79. De opnævnte mænds godtgjørelse bestemmes av skifteretten. I gjennemgaaelsen skal akkordkommissæren eller i tilfælde den antagne revisor delta; i sidste fald bør derhos et av akkordstyrets medlemmer delta i saadan utstrækning, at han kan erhverve fuldstændig kjendskap til skyldnerens eiendele.

§ 13 sidste punktum. Skifterettens kjendelse om akkordforhandlingens indstillen er i dette tilfælde gjenstand for kjæremaal overensstemmende med regelen i § 3.

§ 22 sidste punktum. Denne avgjørelse, der alene kan paakjæres i forbindelse med spørsmaalet om akkordens stadfæstelse, foregriper intet med hensyn til vedkommende fordringshavers virkelige ret.

§ 28 andet led. Er skyldnerens firma indført i handelsregistret, skal derhos akkordkommissæren, saasnart den i § 29 bestemte frist er utløpet, eller om kjæremaal har fundet sted, saasnart dette er avgjort, tilstille føreren av registret til

anmerkning i samme en meddelelse om akkorden, bilagt med en gjenpart av akkordbetingelserne. 14 aug. Nr. 4.

§ 29. Skifterettens kjendelse om akkordens stadfæstelse kan paakjæres av enhver fordringshaver, der ikke efter § 18 nr. 1 er utelukket fra at komme i betragtning ved avstemningen. Kjæremaal maa, ledsaget av fornøden begrundelse, erklæres inden 14 dage efter akkordens stadfæstelse.

Negtes akkordens stadfæstelse, kan skifterettens kjendelse paakjæres av skyldneren inden tre dage, efterat den er ham meddelt.

§ 31 første punktum. Naar en akkordforhandling indstilles efter § 13, saavelsom naar det fremsatte akkordforslag forkastes, eller en vedtat akkord av skifteretten eller kjæremaalsretten negtes stadfæstelse, har skifteretten, saasnart den bestemte kjæremaalsfrist er forløpet, eller, om kjæremaal er erklæret, naar dette er avgjort, at la akkordforhandlingens utfald bekjendtgjøre paa den i § 6 nr. 1 bestemte maate med tilføiende, at forsaavidt nogen fordringshaver vil begjære skyldnerens bo tat under konkursbehandling, bør begjæring herom være indgit til skifteretten inden 14 dage efter bekjendtgjørelsens indrykkelse i den offentlige Kundgjørelsestidende.

§ 32 første punktum. Saalænge de frister, som efter §§ 13 og 29 gjælder med hensyn til kjæremaal mot skifterettens kjendelse om akkordforhandlingens indstillen eller akkordens stadfæstelse eller negtelse av saadan, ikke er forløpet, eller, hvis kjæremaal har fundet sted, saalænge dette ikke er avgjort, vedblir skyldneren at staa under akkordstyrets tilsyn.

§ 33. Fra den tid, da andragendet om akkordforhandling er indgit til skifteretten og indtil akkordforhandlingens slutning — den tid, hvori skyldneren efter § 32 vedblir at staa under akkordstyrets tilsyn, heri iberegnet —, kan utlæg ikke tages i skyldnerens gods, likesom tvangssalg kun maa finde sted i henhold til panteret, der efter § 30 vil være uberørt av akkorden. Avslaaes andragendet om akkordforhandling, gjælder dette, indtil den i § 3 bestemte kjæremaalsfrist er forløpet, eller om kjæremaal har fundet sted, indtil dette er avgjort.

I samme tidsrum kan med den undtagelse, som flyter av § 31, skyldnerens bo ei heller besluttes tat under konkursbehandling efter begjæring av nogen fordringshaver. Hvor saadan begjæring er indgit, men endnu ikke er avgjort paa den tid, da skyldnerens andragende om akkordforhandling indkommer til skifteretten, blir, uanset forskrifterne i konkurslovens § 9, behandlingen av konkursbegjæringen at utsætte, indtil andragendet om akkordforhandling er avslaat eller

14 aug. Nr. 4.

akkordforhandlingen sluttet, uten at akkord er opnaadd. Det samme gjælder begjæring om utlæg for gjæld, hvorfra dog undtages utlæg eller utpantning for skatter og dermed likestillede fordringer, der tilkommer lovbestemt fortrinsret. Fornøden underretning skal av skifteretten tilstilles namsmyndigheten paa de steder, hvor skyldneren efter det oplyste har eiendele her i landet.

§ 45. Naar nogen i de i §§9 eller 38 omhandlede tilfælde vil indbringe en av skifteretten fattet beslutning for vedkommende regjeringsdepartement til prøvelse, faar bestemmelserne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 399 og 401 tilsvarende anvendelse.«

§ 52.

I lov om ophævelse av adgang til at betinge forkjøpsret i visse tilfælde m. v. av 20 mai 1899 skal § 2 andet led lyde saaledes:

»Saafremt saadan forkjøpsret eller salgspligt ved salg av eiendom, foregaat før nævnte lov av 6 juli 1892, er paaheftet samme som en stedsevarende heftelse, skal eieren være berettiget til at forlange heftelsen avløst mot erstatning til den berettigede bestemt ved skjøn.«

§ 53.

I lov om bygningsvæsenet i Kristiania av 26 mai 1899 skal § 12 lyde saaledes:

»1. Til at avgi de i nærværende kapitel omhandlede skjøn anordnes en kommission, som skal bestaa av 5 medlemmer, der tillikemed 5 varamænd efter indstilling av formandskapet opnævnes av Kongen for 3 aar ad gangen. Indstillingen skal offentlig bekjendtgjøres mindst 4 uker, inden opnævnelsen sker. Mindst 1 av kommissionens medlemmer samt 1 av varamændene skal være i besiddelse av de for dommere foreskrevne egenskaper.

2. De av kommissionen avgivne skjøn er endelige. Anke hører under Høiesteret og kjæremaal under Høiesterets kjæremaalsutvalg.

3. Kommissionens medlemmer erholder en godtgjørelse av 12 kroner pr. dag, der utredes av bykassen. Godtgjørelsen kan forhøies av bystyret.

4. For byggebeltet i Aker kan anordnes en lignende kommission, hvis medlemmer opnævnes efter indstilling av Akers formandskap.«

§ 54.

I lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 33. Finder nogen sig forurettet ved en avgjørelse av registerføreren, kan han forlange spørsmaalet om dens lovlighet forelagt for vedkommende regjeringsdepartement, og hvis dette finder at kunne avgjøre spørsmaalet, skal avgjørelsen i saa fald være forbindende for ham. Vil han ha spørsmaalet ind for domstolene, behandles saken efter reglerne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kapitel 30. 14 aug. Nr. 4.

Negtelse av registrering av adkomst- og heftelsesdokumenter skal anmerkes paa vedkommende skibs folium i registret. I anledning av saadan negtelse maa begjæring om departementets avgjørelse være indløpet til registerføreren eller stevning til retten være kommet ind inden 2 maaneder efter avgjørelsen, hvorom vedkommende blir at underrette. I motsat fald kan han ikke angripe registerførerens avgjørelse, og anmerkningen om negtelsen utslettes av registret. Blir en saadan av registerføreren negtet registrering ved dom eller av departementet bestemt at skulle foretages, ansees det med hensyn til fortrinsretten i kollisionstilfælde, som om negtelse ikke har fundet sted (jfr. § 22).

De av toldkassereren i henhold til denne lov trufne avgjørelser kan indankes for vedkommende regjeringsdepartement.

§ 34 andet led. Saken anlægges ved herreds- eller byretten paa skibets hjemsted gjennem en mot den mulige rettighetshaver i almindelighet rettet stevning. Rettens formand berammer uten saksforberedelse hovedforhandling med et varsel, der ikke maa sættes under tre maaneder, og opfordrer i indkaldelsen enhver, der mener sig at ha en bedre ret til skibet eller parten, til under sin rets fortapelse at møte og godtgjøre sin ret. Saksøkeren skal la stevningen med indkaldelsen bekjendtgjøre ved indrykkelse 3 ganger i den offentlige Kundgjørelsestidende samt ved opslag paa rettens kontor og paa toldboden ved det toldsted, i hvis distrikt skibet hører hjemme. Har skibet tidligere været fremmed eiendom, og der ikke er hengaat ett aar siden dets indførelse i skibsregistret, skal stevningen derhos være indrykket én gang i en i vedkommende fremmede lands hovedstad utkommende avis. Varslet regnes fra den sidste bekjendtgjørelse. Ved hovedforhandlingen har saksøkeren at møte personlig og sandsynliggjøre sin ret til skibet eller parten, i hvilken henseende han har at meddele de oplysninger og forklaringer, som retten maatte forlange. Godtgjøres det, at saksøkeren eller den, fra hvem han ved behørig adkomst utleder sin ret, i de sidste 3 aar har været i uanfegtet besiddelse av skibet eller parten, behøves dog ingen yderligere sandsynliggjørelse. Hvis da ingen møter efter indkaldelsen

14 aug. Nr. 4.

eller den møtende ikke kan godtgjøre sin bedre ret, blir saksøkeren at kjende eiendomsberettiget til skibet eller parten.

§ 38. Norsk skib eller part i saadant maa ikke gives eller tages til brukelig pant.«

§ 55.

I den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902 skal § 164 andet led lyde saaledes:

»Like med ed ansees en forsikring, som ifølge loven træder i eds sted, eller som ifølge loven avgives efter de regler, som gjælder for parter.«

§ 56.

I den militære straffelov av 22 mai 1902 skal § 120 femte led lyde saaledes:

»Vedtar sigtede forelægget, skal vedtagelsen nedtegnes og medunderskrives av sigtede eller, saafremt dette ikke er gjørlig, av et tilkaldt vidne, som har paahørt vedtagelsen. Vedtagelsen har med den av §§ 124 og 125 følgende begrænsning samme virkning som en dom.«

§ 57.

I lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903 skal § 8 første led lyde saaledes:

»Hvis skyldige renter og avdrag ikke i rette tid betales, kan derav beregnes indtil 5 pct. i aarlig rente fra forfaldsdag, indtil betaling sker.«

§ 58.

I lov om statskontrol med skibes sjødygtighet m. v. av 9 juni 1903 med tillægslov av 18 september 1909 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 26 første led. Anser reder eller fører sig brøstholden ved den fattede bestemmelse, kan han inden 48 timer, efterat underretning er blit føreren meddelt, forlange saken avgjort ved retslig skjøn med sjøkyndige domsmænd paa det sted, hvor skibet ligger.

§ 27. Efter foretat besigtigelse saavel av skibet i sin almindelighet som navnlig av de paaklagede mangler og efter at ha paahørt parternes forklaringer samt de vidneprov, hvortil der maatte være anledning, avgir skjønsretten kjendelse, gaaende ut paa skibets løsladelse eller paa dets yderligere tilbakeholdelse, i sidstnævnte tilfælde med angivelse av de forføininger, som fornødiges for at bringe det i sjødygtig stand for den paatænkte reise.

§ 30. Rettens kjendelse kan indbringes for overskjøn. Dettes avgjørelse er endelig saavel med hensyn til spørsmaalet om selve tilbakeholdelsen som om det derav flytende pengeansvar.

Forsaavidt skjønsrettens kjendelse gaar ut paa tilbakeholdelse, maa begjæring om overskjøn fra rederens eller hans fuldmægtigs side fremsættes inden 48 timer, efterat den i § 28 sidste led omhandlede avskrift av kjendelsen er mottat. 14 aug. Nr. 4.

§ 33. I saker, der angaar skibes sjødygtighet og er reist i henhold til denne lov, skal ved opnævnelse av skjønsmænd iagttages, at saavidt mulig en sjømand av lavere grad end skibsfører, styrmand eller maskinist blir medlem av retten. Findes ingen saadan i vedkommende utvalg, kan han opnævnes utenfor utvalget.

§ 106. Er reder eller fører misfornøiet med nogen av de i henhold til denne lovs §§ 36—39, 55, 98, 100 og 101 trufne avgjørelser, kan han inden 14 dage forlange spørsmaalet avgjort ved retslig skjøn med sjøkyndige domsmænd. Skjønnet blir at avholde inden den retskreds, hvor den paaklagede avgjørelse er foretat; dog kan saken med vedkommende departements samtykke indbringes i en anden retskreds.

Den, som bestyrer skjønnet, har at gi tilsynet betimelig varsel om forretningens avholdelse.

Hvorvidt utgifterne ved skjønnet helt eller delvis blir at bære av vedkommende rekvirent eller av det offentlige, avgjøres av skjønsretten under hensyn til den utstrækning, i hvilken avgjørelsen maatte gaa rekvirenten eller det offentlige imot.

Overskjøn kan ikke kræves.«

§ 59.

I lov om anlæg for telegraf, telefon og lignende meddelelsesmidler av 9 juni 1903 skal § 9 lyde:

»Skjøn efter denne lov avgives paa landet av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.«

§ 60.

I lov om fængselsvæsenet og om tvangsarbeide av 12 de cember 1903 skal § 67 lyde saaledes:

»Kongen bestemmer, hvor meget der skal betales for forvaring og forpleining av gjældsfanger.

Skyldneren mottages ikke i fængslet, hvis ikke betaling er erlagt for mindst én maaned. Fornyes ikke betalingen for samme tidsrum senest kl. 12 middag den sidste dag, for hvilken den er erlagt, løslates den fængslede.«

§ 61.

I lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 14 andet led. Bestemmelserne i §§ 29 og 30 i lov om

14 aug. Nr. 4.

vasdragenes benyttelse av 1 juli 1887 skal ogsaa gjælde for de i nærværende paragraf omhandlede arbeider.

§ 42. De i denne lovs §§ 6, 25, 26 og 44 omhandlede skjøn avholdes av lensmanden og to skjønsmænd, som kan tages fra hvilketsomhelst herred i fiskeridistriktet.

Til skjønnet varsles med mindst fem dages frist eiere eller brukere av de fiskerier, der nærmest støter til den strækning, for hvilken skjøn efter rekvirentens forlangende skal avgives, samt formanden i vedkommende fiskeristyre.

De under skjønsforretningen benyttede utgangspunkter for maalingen, hvor saadan foretages, bør tydelig betegnes og avmerkes paa strandbredden, helst i jordfaste stener eller fjeld.

Naar et skjøn er avholdt, skal en utskrift av forretningen utlægges til eftersyn paa lensmandens kontor, og rekvirenten har at bekjendtgjøre paa den i distriktet sedvanlig brukte maate, at skjønnet er avholdt, og at utskrift er utlagt som nævnt.

Inden seks uker efter den sidste bekjendtgjørelse kan skjønnet saavel av rekvirenten og enhver av dem, der ifølge ovenanførte skulde varsles, som av enhver fiskeriberettiget i vasdraget, om skjønnet angaar et saadant, indbringes til overskjøn. Indvarsling sker som til underskjønnet.

Omskostningerne ved skjøn, optat efter foranstaltning av paatalemyndigheten, utredes av delinkventfondet. Forøvrig utredes omkostningerne ved underskjøn som regel av rekvirenten; dog kan det ved skjøn angaaende fiske, der tilhører andre end rekvirenten, saavelsom ved overskjøn bestemmes, at omkostningerne i det hele eller for en del skal utredes av den, hvem skjønnet gaar imot.

Naar der bevislig er indtraadt nogen forandring av elveløp, eller naar fem aar er forløpet siden skjønnets avholdelse, kan nyt skjøn forlanges.«

§ 62.

I lov om den konsulære retspleie av 29 mars 1906 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 11. Domme og andre avgjørelser av konsulardommer eller konsularret kan indbringes for høiere ret efter samme regler som avgjørelser av herreds- og byretterne med de lempninger, som tilsiges av de særegne forhold.

Er den høiere ret langmandsret, behandles saken ved lagmandsretten i Kristiania.

§ 13. Gjenoptagelse av en ved konsulardommer eller konsularret paadømt sak kan finde sted overensstemmende med lovene om rettergangsmaaten for tvistemaal og straffesaker med de lempninger, som tilsiges av de særegne forhold.

§ 14. Borgerlige saker, hvori uteblivelsesdom er avsagt av konsulardommer eller konsularret, kan forlanges opfrisket ved den ret, som har avsagt dommen.« 14 aug. Nr. 4.

§ 63.

I lov om bygningsvæsenet for Trondhjem av 11 juni 1906, jfr. lov av 14 juli 1914, skal § 104 lyde saaledes:

»1. Til at avgi de i denne lovs kapitel II omhandlede skjøn i Trondhjems by og Bymarken anordnes en kommission, som skal bestaa av 5 medlemmer, der tillikemed 5 varamænd efter indstilling av formandskapet opnævnes av Kongen for 3 aar ad gangen. Indstillingen skal offentlig bekjendtgjøres mindst 4 uker, inden opnævnelsen sker. Mindst 1 av kommissionens medlemmer og mindst 1 av varamændene skal være i besiddelse av de for dommere foreskrevne egenskaper.

2. De av kommissionen avgivne skjøn er endelige. Anke hører under Høiesteret og kjæremaal under Høiesterets kjæremaalsutvalg.

3. Kommissionens medlemmer tilkommer en godtgjørelse av kr. 12,00 pr. dag, som utredes av bykassen. Godtgjørelsen kan forhøies av bystyret.

4. For byggebeltet i Strinden kan anordnes en lignende kommission, hvis medlemmer opnævnes efter indstilling av Strindens formandskap.«

§ 64.

I lov angaaende forandringer i og tillæg til lovgivningen om odelsretten og aasætesretten av 16 juli 1907 skal § 3 andet, tredje og fjerde led lyde saaledes:

»Til skjønnet skal de odelsberettigede enten indkaldes hver for sig paa almindelig maate eller paa den maate og med det varsel, som er bestemt for mortifikationsstevninger angaaende heftelse paa fast eiendom.

Dersom skjønsretten finder, efter de av saksøkeren fremlagte oplysninger og planer, at det tilstrækkelig er godtgjort, at eiendommen ved den paatænkte benyttelse kan frigjøres for odel i kraft av ovenanførte bestemmelse, avsiger den kjendelse gaaende ut herpaa.

Til overskjøn kan indkaldelse ske ved bekjendtgjørelse i Kundgjørelsestidenden. Varselsfristen er i saa fald mindst 4 uker.«

§ 65.

I lov om dispachører av 25 juli 1908 skal § 4 lyde saaledes:

»Dispachøren skal avlægge forsikring om at ville dis-

14 aug. Nr. 4. pachere overensstemmende med lov og ret og i det hele tat samvittighetsfuldt opfylde sine pligter som dispachør.«

§ 66.

I lov om ordningen av retsforholdene vedkommende statens høifjeldsgrund m. v. av 8 august 1908 med tillægslov av 20 mai 1910 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 1 sidste led. Kommissionens medlemmer og varamændene, naar disse første gang tiltræder kommissionen, avlægger den for dommere foreskrevne forsikring, forsaavidt de ikke tidligere har avlagt ed eller forsikring som dommer eller domsmand.

§ 9. I tvistemaal efter § 2 b kan de av kommissionen avsagte domme paaankes til Høiesteret.

Kjæremal hører under Høiesterets kjæremalsutvalg.«

§ 67.

I lov om brandvæsenet av 15 august 1908 skal § 68 lyde saaledes:

»Den til brandvæsenets anlæg og indretninger fornødne tomt — bebygget eller ubebygget — kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst.«

§ 68.

I lov om skylddeling m. v. av 20 august 1909 skal efternævnte bestemelser lyde saaledes:

»§ 27 første led. Mændene tilkommer betaling efter lov nr. 9 av 6 august 1897, jfr. lov av 26 april 1918, § 90, men den utredes av rekvirenten. Mændene tilkommer ingen særskilt betaling for skylddelinger og nyskyldlægninger i henhold til nærværende lovs §§ 10 og 16.

§ 27 tredje led. Dommeren tilkommer for reise til bestyrelse av nogen i §§ 15 og 20 nævnt forretning vanlig skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen. For forretningen og dens berammelse betales efter sportellovens §§ 5 og 7.«

§ 69.

I lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. tillægslov av 13 august 1915, skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 26. Vedkommende departement kan la opta retslige forklaringer om, hvorvidt der foreligger nogen overtrædelse av bestemmelserne i denne lov. Bevisoptagelsen foregaar efter reglerne for tvistemaal.

§ 34 første led. Begjæring om skjøn efter §§ 6, 29, 32 og 33 maa være kommet ind til retten inden en maaned, efterat

ordføreren har mottat saken. Fristen for begjæring om overskjøn er 14 dage.« 14 aug. Nr. 4.

§ 70.

I lov om aktieselskaper og kommanditaktieselskaper av 19 juli 1910 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 67 første led. Vil en aktieeier ved dom faa kjendt ugyldig en beslutning av generalforsamling eller repræsentantskap som stridende mot lov eller vedtægter, maa han ha anlagt sak, hvis det gjælder generalforsamlingsbeslutning, inden tre maaneder, efterat denne er fattet, og hvis det gjælder repræsentantskapsbeslutning, inden tre maaneder, efterat beslutningen er blit ham bekjendt, og i ethvert fald inden et aar, efterat beslutningen er fattet.

§ 68 andet leds sidste punktum. Avgjørelsen kan inden fjorten dage, efterat den av skifteretten er blit vedkommende meddelt, indbringes for vedkommende regjeringsdepartement til prøvelse. Forskrifterne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 399 og 401 faar tilsvarende anvendelse.

§ 69 andet led. Dog kan aktie-eiere, som ikke har stemt for beslutningen, i saadant antal og i besiddelse av saa mange aktier som i § 68 sagt, ved en av dem opnævnt fælles fuldmægtig, inden tre maaneder efter generalforsamlingens avholdelse, eller — saafremt der efter beslutningen er fremsat begjæring om undersøkelse i henhold til § 68 — efterat undersøkelsen er endt eller begjæringen endelig avslaat, anlægge sak paa selskapets vegne og i dets navn til indtale av erstatning for skade, voldt ved svig eller grov skjødesløshet. Ved sakens iretteførsel maa der i retten fremlægges aktier for en tiendedel av aktiekapitalen; om aktiernes paategning og opbevaring og om undlatelsen av betimelig at fremlægge dem, gjælder, hvad i § 67 er sagt.«

§ 71.

I lov om vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910 skal § 47 lyde saaledes:

»Finder nogen sine rettigheter med hensyn til vernepligten krænket ved vernepligtsstyrets beslutning eller ved generalkrigskommissærens bestemmelse, kan han underkaste saken avgjørelse av Kongen eller indbringe den for domstolene overensstemmende med lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kap. 30.«

§ 72.

I lov om naturfredning av 25 juli 1910 skal § 3 sidste punktum lyde saaledes:

14 aug. Nr. 4.

»Saadant skjøn skal paa landet holdes av lensmanden og to skjønsmænd.«

§ 73.

I lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 48 første led. Vil et medlem ved dom faa kjendt ugyldig en beslutning av generalforsamling eller repræsentantskap som stridende mot lov eller vedtægter, maa han ha anlagt sak, hvis det gjælder generalforsamlingsbeslutning, inden tre maaneder, efterat denne er fattet, og hvis det gjælder repræsentantskapsbeslutning, inden tre maaneder, efterat beslutningen er blit ham bekjendt, og i ethvert fald inden et aar, efterat beslutningen er fattet. Indtil saken er avgjort, skal klageren vedblivende ansees som medlem av selskapet.

§ 49 andet leds sidste punktum. Avgjørelsen kan inden fjorten dage, efterat den av skifteretten er blit vedkommende meddelt, indbringes for vedkommende regjeringsdepartement til prøvelse. Forskrifterne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 399 og 401 faar tilsvarende anvendelse.

§ 50 andet led. Dog kan medlemmer, som ikke har stemt for beslutningen, i saadant antal og med saadan interesse i selskapet som i § 49 sagt, ved en av dem opnævnt fælles fuldmægtig inden tre maaneder efter generalforsamlingens avholdelse, eller — saafremt der efter beslutningen er fremsat begjæring om undersøkelse i henhold til § 49 — efterat undersøkelsen er endt eller begjæringen endelig avslaat, anlægge sak paa selskapets vegne og i dets navn til indtale av erstatning for skade voldt ved svig eller grov skjødesløshet. Indtil saken er avgjort, skal klagerne vedblivende ansees som selskapets medlemmer.

§ 88 andet led. Skifterettens kjendelse er gjenstand for anke. Mot oversittelse av ankefristen gives ikke opreisning.«

§ 74.

I lov om tvungen avstaaelse av vandfald til kommuner av 15 august 1911 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 9. Skjønsmændene opnævnes av Kongen utenfor den eller de kommuner, som forlanger avstaaelsen, eller hvor faldet ligger.

§ 10. Adgangen til at forlange tvungen avstaaelse bortfalder, saafremt avstaaelse ikke forlanges inden 3 maaneder, efterat endelig skjøn er holdt.«

§ 75.

I lov om anlæg av taugbaner og løipestrenger av 14 juni 1912 skal § 16 lyde saaledes:

»Skjøn, som avholdes med hjemmel av denne lov, avgives paa landet av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.« 14 aug. Nr. 4.

§ 76.

I lov om veivæsenet av 21 juni 1912 skal § 61 lyde saaledes:

»Skjøn, som avholdes med hjemmel av bestemmelser i nærværende lovs første del, avgives paa landet av lensmanden og to skjønsmænd. Varsel gives som ved indkaldelse til forliksraadet.«

§ 77.

I lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 34 tredje punktum. Forsaavidt nogen av disse ikke har avlagt ed eller forsikring som skjønsmand, hvilken forsikring i saa fald snarest mulig blir at avlægge, har han straks midlertidig at tilstille vedkommende takstbestyrer skriftlig erklæring om, at han vil avgi de eventuelle takster efter bedste skjøn og overbevisning.

§ 35. Rekvirenten av en brandtakstforretning kan kræve takstmændene opnævnt av det i lov om domstolene § 79 omhandlede utvalg eller, om paafordres, i henhold til loven om skjøn m. v. § 14. Paa samme maate sker opnævnelsen, naar der skal takseres bygninger av usedvanlig bygningsmaate eller beskaffenhet og brandtakstbestyreren antar, at de faste takstmænd ikke er i besiddelse av tilstrækkelig kyndighet til gjenstandenes værdsættelse. Opnævnelsen foretages i begge tilfælde av herreds- eller byretten efter rekvisition fra takstbestyreren, som i rekvisitionen har at gi underretning om, hvilken speciel kyndighet utfordres. Til opnævnelse av mænd efter skjønslovens § 14 utfordres samtykke av rekvirenten. Med dennes samtykke kan ogsaa en av brandkassen opnævnt Med dennes samtykke kan ogsaa en av Brandkassen opnævnt Brandkassen.

§ 36 andet punktum. Disse takstmænd, som benævnes brandforsikringskontrolører, skal avlægge forsikring som foran i § 34 bestemt og være forpligtet til at rette sig efter den instruks, som av departementet efter brandkassens forslag utfærdiges.«

§ 78.

I lov om pantesikkerhet for og inddrivelse av skatter og andre offentlige avgifter av fast eiendom av 3 juli 1914 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 2. Bestemmelserne i § 1 faar tilsvarende anvendelse

14 aug. Nr. 4.

paa fordringer, som ifølge særskilt lovbestemmelse er stillet like med skatter i pantesikkerhet og inddrivelsesmaate.

§ 3. Bestemmelserne i lov om tvangsfuldbyrdelse § 110 skal ikke gjælde for de avgifter og erstatningskrav, som omhandles i lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 23, lov om armeens utrederkvarterer av 6 juni 1891 (jfr. lov av 18 august 1911) §§ 2 og 16, jfr. § 21, lov om toldoplag av 7 mai 1904 §§ 35 og 53, lov om bygnigsvæsenet i landets byer utenfor Kristiania, Bergen og Trondhjem av 27 juli 1896 § 13, lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 §§ 20, 21, 26 og 92, lov om bygningsvæsenet i Kristiania av 26 mai 1899 §§ 11, 13, 24 og 96 samt lov om bygningsvæsenet i Trondhjem av 11 juni 1906 §§ 14, 19, 30 og 103.

I de her opregnede tilfælde tapes den lovbestemte panteret, saavel naar utpantning og tinglysning derav ikke finder sted inden de hittil gjældende frister, som naar auktion ikke er begjært eller forretningen ikke fremmet efter forskrifterne i § 1 andet led.«

§ 79.

I lov om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, av 10 april 1915 skal efternævnte bestemmelse lyde saaledes:

»§ 12. Saken reises ved morens hjemting. Er moren død, reises saken ved barnets hjemting. Er baade moren og barnet død, reises saken ved farens hjemting.

Naar verge er opnævnt, skal denne med partsret indtræde i saken.

Retten gir bidragsfogden meddelelse om retsmøterne og om sakens utfald. Bidragsfogden har ret til at optræde i saken for at vareta offenlige interesser. Parter, som uteblir uten gyldig forfald, kan foruten at ilægges ansvar avhentes av politiet enten straks eller til et senere retsmøte.

Mægling i forliksraadet finder ikke sted.

Den i § 8 sidste led nævnte begjæring træder istedenfor stevning.

Ved begjæringen om saksanlæg eller senest i det første retsmøte, hvor den opgivne far møter, spør dommeren ham, om han erkjender at ha hat samleie med moren til saadan tid, at han efter naturens orden kan være barnets far. Erkjendelse av, at han i henhold hertil er bidragspligtig, meddeles uopholdelig bidragsfogden (jfr. § 25 første led).

Før avhørelsen skal dommeren formane vedkommende part til at forklare sig sandfærdig og fremholde det ansvar, som falsk forklaring medfører, idet baade moren og den opgivne far pligter at gi forklaring efter samme regler og under samme ansvar som for vidner bestemt.

Saafremt retten efter bevisførselens slutning finder det ubetænkelig at edfæste den ene av parterne eller begge, avgir den herom kjendelse. I de tilfælde, som er nævnt i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 219, træder en forsikring paa ære og samvittighet istedenfor ed. 14 aug. Nr. 4.

Statskassen betaler utgifterne ved forkyndelse av indkaldelser, som utfærdiges av retten, og utgifterne ved at tilveiebringe oplysninger, som retten finder nødvendige.

Statskassens utgifter ved saken kan retten efter omstændighederne tilpligte den tapende part at erstatte helt eller delvis.

§ 14. Dommen og de avgjørelser, som træffes under saken, kan angripes saavel av bidragsfogden som av parterne.

§ 12 fjerde, femte og sjette punktum faar tilsvarende anvendelse.

Domstolenes avgjørelser av spørsmaalet om, hvem der er at anse som far eller som bidragspligtig, skal meddeles den amtmand, som har utfærdiget forelægget.

§ 25 andet led. Hvis søksmaal efter § 15 eller gjenoptagelse av en paadømt sak begjæres til fralæggelse baade av farskap og av bidragspligt eller av bidragspligt alene, har begjæringen ikke opsættende virkning, før den tages tilfølge. Hvis bidragspligten blir ophævet som følge av saadant søksmaal eller saadan gjenoptagelse, kan det, som er betalt, kræves tilbake.«

§ 80.

I lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 67 første led. Begjæring om skjøn efter §§ 65 og 66 maa være kommet ind til retten inden 1 maaned, efterat ordføreren har mottat tilbudet. Fristen for begjæring om overskjøn er 14 dage.

§ 75. Hvis skyldige renter og avdrag av laan, som er git i henhold til denne lov, ikke blir betalt i rette tid, kan der beregnes indtil 5 pct. i aarlig rente derav fra forfaldsdag til betaling sker.

Hvis laan, som er git uten pant i fast eiendom, blir misligholdt ved, at renter og avdrag ikke blir betalt i rette tid, eller paa anden maate, har banken adgang til at opsi restlaanet til indbetaling med 3 maaneders varsel.

Laan, som er git i henhold til denne lov, maa ikke indbrives paa grund av misligholdelse, og pant, som er stillet for laanet, maa ikke frasælges eieren, før den, som har garantert for laanet, er underrettet.«

§ 81.

I lov om offentlig tilsyn med overvintringstogt av 6 august 1915 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

14 aug. Nr. 4.

»§ 8. Hvis tilsynet eller mønstringsmanden negter at gi saadan erklæring som nævnt i § 7, og politimesteren i henhold hertil negter at gi tilladelse til avgang, eller hvis politimesteren negter at godta stillet sikkerhet (jfr. § 7 sidste led), kan utrusteren eller lederen forlange saken avgjort ved retslig skjøn med sjøkyndige skjønsmænd paa det sted, hvor togtet utrustes.

Av skjønsmændene bør saavidt mulig mindst én være kyndig i overvintrings- og ishavsforhold. Paa sakens behandling finder forøvrig bestemmelserne i sjødygtighetslovens §§ 26—30 tilsvarende anvendelse.

Hvis tilsynet eller mønstringsmanden i henhold til §§ 2—4 og § 5 stiller krav, som utrusteren eller lederen mener er urimelige, kan de forlange retslig skjøn overensstemmende med reglerne i sjødygtighetslovens § 106.

§ 9. Naar nogen utruster togt eller fartøi til at hente overvintringstogtets deltagere, skal han gi melding til den politimester, som har git tilladelse til togtets avgang. Politimesteren æsker erklæring fra tilsynet, om det har noget at bemerke ved togtets eller fartøiets utrustning og planen for færden. Saafremt tilsynet finder, at der ikke er noget iveien for togtets avgang, og der heller ikke fra skibskontrollens side er noget til hinder, gir politimesteren skriftlig tilladelse til avgang. Anser utrusteren sig brøstholden ved tilsynets erklæring eller politimesterens avgjørelse, kan han kræve saken prøvet ved retslig skjøn overensstemmende med reglerne i sjødygtighetslovens § 106.«

§ 82.

I lov om arbeidstvister av 6 august 1915 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 16. Dommerløfte.

Ingen maa gjøre tjeneste som medlem av Arbeidsretten, før han har avlagt skriftlig forsikring om, at han samvittighetsfuldt vil opfylde sine pligter.

Forsikringen sendes til vedkommende regjeringsdepartement. Kongen fastsætter, hvordan den skal lyde.

§ 22 andet led. Opnævnte sakkyndige har krav paa godtgjørelse efter reglerne i lov av 21 juli 1916.

§ 26. Kjæremaal og anke.

1. Kjendelse, hvorved en sak blir avvist, kan paakjæres til Høiesterets kjæremaalsutvalg. Kjæremaalsfristen er en maaned.

2. Den, som ikke er part, kan paakjære en kjendelse, som paalægger ham at avgi forklaring, ed eller forsikring, fremlægge eller gi adgang til skriftlige bevis eller andre ting eller gjøre tjeneste som sakkyndig, eller som ilægger ham straf-

eller omkostningsansvar. Parterne kan paakjære kjendelser, som ilægger dem selv straf- og omkostningsansvar efter §§ 41 og 43. 14 aug. Nr. 4.

Kjæremaalet maa erklæres straks, hvis vedkommende er tilstede i retten, men ellers senest tre dager, efterat han har faat meddelelse om avgjørelsen. Saafremt nogen har optraadt som motpart eller kan betragtes som motpart, bør han underrettes om kjæremaalet. Kjæremaalet har opsættende virkning for den kjærende.

3. Formanden sender uten ophold kjæremaalserklæringen med de nødvendige dokumenter og utskrifter til Høiesterets kjæremaalsutvalg. Retten, den kjærende og andre, som kjæremaalet har betydning for, kan gi skriftlig uttalelse om saken. Paaberopes kjendsgjerninger, som ikke tidligere er nævnt, skal uttalelsen altid sendes gjennem retten.

4. Arbeidsrettens domme og andre kjendelser end de, som nævnes under nr. 1 og 2, er endelige og kan fuldbyrdes efter reglerne for høiesteretsdomme. Dog kan en dom paaankes til Høiesteret til ophævelse paa det grundlag, at saken ikke hører under Arbeidsrettens domsmyndighet. Fristen for saadan anke er en maaned.

§ 32. Mæglerløfte.

Ingen maa gjøre tjeneste som mæglingsmand eller medlem av et mæglingsraad, før han har avlagt saadan forsikring, som nævnt i § 16.«

§ 83.

I lov om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v. av 13 august 1915 skal § 17 femte led lyde saaledes:

»Til bevisoptagelsen, der avholdes efter reglerne for tvistemaal, varsles foruten tilsynsmanden — arbeidsgiveren, forretningsføreren i den sykekasse, hvori den skadede maatte være forsikret, samt den eller de erstatningsberettigede eller, i tilfælde, deres verge eller fuldmægtig.«

§ 84.

I lov om domstolene av 13 august 1915 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 62. Retternes øvrige tjenestemænd ansættes og afskediges efter de regler, som er git i lov om offentlige tjenestemænd av 15 februar 1918.

§ 63. I ethvert lensmandsdistrikt og i enhver kjøpstad skal der være ett hovedstevnevidne og saa mange hjælpestevnevidner, som herreds- eller byretten fastsætter.

Som hovedstevnevidne har lensmanden ret og pligt til at gjøre tjeneste i sit distrikt. I kjøpstæderne ansætter formandskapet hovedstevnevidnet.

14 aug. Nr. 4.

Hovedstevnevidnet har ret til alle indtægter av forkyndelserne, naar han selv antar og lønner hjælpestevnevidnerne. Vil hovedstevnevidnet ikke selv anta hjælpestevnevidner, ansættes de av formandskapet. Er ikke andet avtalt, faar de da tre fjerdedele av betalingen og hele reisegodtgjørelsen for de forkyndelser, som de utfører.

Hovedstevnevidner i kjøpstæderne og hjælpestevnevidner maa godkjendes av vedkommende ret.

Lar det sig ikke gjøre at faa hovedstevnevidne i en kjøpstad eller hjælpestevnevidne for den lovbestemte godtgjørelse, utreder vedkommende kommune eller kommuner de nødvendige lønninger.

Hvis et lensmandsdistrikt omfatter flere kommuner eller dele av flere kommuner, og kommunerne ikke kan bli enige om at anta eller lønne hjælpestevnevidner, fastsætter retten antallet av hjælpestevnevidner særskilt for hver kommune.

Disse bestemmelser gjør ingen forandring i de regler, som gjælder om antagelse av særskilte stevnevidner ved de store fiskerier.

Ved Høiesteret kan der ansættes et eller flere stevnevidner til at utføre forkyndelser i den by, hvor Høiesteret holdes.

Stevnevidner skal avgi forsikring til vedkommende ret om, at de samvittighetsfuldt vil opfylde sine pligter. Kongen fastsætter, hvordan forsikringen skal lyde.«

§ 85.

I lov om rettergangsmaaten for tvistemaal skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 207 tredje led. Det, som er bestemt om egtefæller, gjælder ogsaa, hvis egteskapet er opløst. Like med slegtskap i ret op- eller nedstigende linje regnes forholdet mellem adoptivforældre og adoptivbarn og disses livsarvinger.

§ 208 tredje led. Forskrifterne i § 207 tredje led faar tilsvarende anvendelse.

§ 375 sidste led. Behandles saken ved Høiesteret, avhøres parter og vidner og foretages granskning altid paa den maate, som er foreskrevet for partsavhørelse og bevisoptagelse utenfor hovedforhandlingen. Sakkyndige kan ogsaa avhøres umiddelbart for Høiesteret. Om istandbringelse av utdrag av saken gives forskrifter i særskilt lov.«

§ 86.

I lov om tvangsfuldbyrdelse av 13 august 1915 skal § 6 første led lyde saaledes:

»Naar en dom, som gaar ut paa andet end betaling av penger, og som ikke kan kræves fuldbyrdet, før den er blit

retskraftig, angripes ved anke eller ved begjæring om op- 14 aug.
friskning, kan den ret, som dommen bringes ind for, under Nr. 4.
de betingelser, som er fastsat i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal § 148, paa begjæring foreløbig tillægge dommen foregrepet tvangskraft.«

§ 87.

I lov av 4 april 1916 om tillæg til lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 skal § 2 lyde saaledes:

»Til at avgi de i kap. 2 i Bergens bygningslov av 19 april 1899 og de i nærværende lov nævnte skjøn anordnes en kommission, som skal bestaa av 5 medlemmer og 5 varamænd. Mindst 1 av kommissionens medlemmer og 1 av varamændene skal være i besiddelse av de for dommere foreskrevne egenskaper. Kommissionen med varamænd opnævnes av Kongen blandt et utvalg paa 15 dertil skikkede personer, som bringes i forslag av formandskapet. Før dette forslag endelig vedtages, skal det være offentlig bekjendtgjort og utlagt til eftersyn i mindst 2 uker. Opnævnelsen sker for 3 aar ad gangen.

Skjønskommissionens godtgjørelse fastsættes av Kongen og utredes av Bergens bykasse.

De av kommissionen avgivne skjøn er endelige. Anke hører under Høiesteret og kjæremaal under Høiesterets kjæremaalsutvalg.«

§ 88.

I lov om skibsaktieselskaper av 26 juli 1916 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 67 første led. Vil en aktieeier ved dom faa kjendt ugyldig en beslutning av generalforsamling eller repræsentantskap som stridende mot lov eller vedtægter, maa han ha anlagt sak inden tre maaneder, efterat beslutningen er blit ham bekjendt, og i ethvert fald inden et aar, efterat beslutningen er fattet.

§ 68 andet leds sidste punktum. Avgjørelsen kan inden en maaned, efterat den av skifteretten er blit vedkommende meddelt, indbringes for vedkommende regjeringsdepartement til prøvelse. Forskrifterne i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal §§ 399 og 401 faar tilsvarende anvendelse.

§ 69 andet led. Dog kan aktie-eiere, som ikke har stemt for beslutningen, i saadant antal og i besiddelse av saa mange aktier som i § 68 sagt, ved en av dem opnævnt fælles fuldmægtig, inden tre maaneder efter generalforsamlingens avholdelse, eller — saafremt der efter beslutningen er fremsat begjæring om undersøkelse i henhold til § 68 — efterat undersøkelsen er endt eller begjæringen endelig avslaat, anlægge

14 aug. Nr. 4.

sak paa selskapets vegne og i dets navn til indtale av erstatning for skade voldt ved svig eller grov skjødesløshet. Ved sakens iretteførsel maa der i retten fremlægges aktier for en tiendedel av aktiekapitalen; om aktiernes paategning og opbevaring og om undlatelsen av betimelig at fremlægge dem, gjælder, hvad i § 67 er sagt.«

§ 89.

I lov om tvungen avstaaelse av grund i fiskevær i Finmarken m. v. av 14 december 1917 skal § 4 lyde saaledes:

»Adgangen til iverksættelse av tvungen avstaaelse bortfalder, hvis begjæring om skjøn til fastsættelse av erstatningen ikke er kommet ind til retten inden 3 maaneder, efterat der er truffet bestemmelse om tvangsavstaaelsens iverksættelse. Forretningen skal av dommeren berammes til foretagelse paa aastedet i en av maanederne juni, juli, august eller september, og saa snart ske kan, efterat begjæringen er fremsat.«

§ 90.

I lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 14 december 1917 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 6 post 6. Fristen for begjæring om overskjøn efter post 2, 4 og 5 er 14 dage. Skjønsmænd saavel til underskjøn som til overskjøn opnævnes av Kongen.

Er der allerede holdt skjøn i henhold til § 7, blir dette bindende ogsaa i forhold til staten. Er bare underskjøn holdt, kan dog staten forlange overskjøn. Begjæring om overskjøn maa i saa fald være kommet ind til retten inden en maaned, efterat vedkommende departement mottok saken.

§ 7 post 3. Bestemmelserne i § 6 post 2, 4, 5 og 6 første punktum og post 7 faar tilsvarende anvendelse. Begjæring om skjøn efter post 4 og 5 maa være kommet ind til retten inden 1 maaned, efterat ordføreren har mottat saken. Fristen for begjæring om overskjøn er 14 dage. Skjønsmænd saavel til underskjøn som til overskjøn opnævnes utenfor den eller de i skjønnet interesserte kommuner.

Fristen for kommunestyrets beslutning om at gjøre forkjøpsret gjældende regnes fra skjønnets eller i tilfælde overskjønnets avholdelse.

§ 8 post 5. Iøvrig faar bestemmelserne i § 7 post 1 andet led, post 2 andet og tredje led, samt posterne 3, 4 og 5 tilsvarende anvendelse. De i § 7 post 2 andet led og post 3 første led fastsatte frister for erklæring om forkjøpsrettens anvendelse og for begjæring om skjøn regnes fra den dag, da ordføreren mottok saadant tilbud som i nærværende paragrafs post 2 nævnt.

§ 9 post 3. Bestemmelserne i § 6, post 2, 4, 5, 6 og § 7, post 4 og 5 faar tilsvarende anvendelse. 14 aug. Nr. 4.

Er der allerede holdt skjøn i henhold til § 6, post 2, 4 eller 5, blir dette bindende ogsaa i forhold til amtskommuner. Er bare underskjøn holdt, kan dog amtskommunen forlange overskjøn. Begjæring herom maa i saa fald være kommet ind til retten inden 1 maaned, efterat amtmanden mottok saken.

§ 38. Vedkommende departement kan la opta retslige forklaringer om, hvorvidt der foreligger nogen overtrædelse av bestemmelserne i denne lov eller lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 eller lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 med tillægslove av 28 mai 1907 og 24 januar 1908 (jfr. love av 26 mars 1907, 28 mars 1908 og 16 mars 1909) eller lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 september 1909 eller av de vedtagne betingelser for en meddelt koncession eller tilladelse.

Bevisoptagelsen foregaar efter reglerne for tvistemaal.«

§ 91.

I lov om vasdragsreguleringer av 14 december 1917 skal efternævnte bestemmelser lyde saaledes:

»§ 16 post 1 andet led. Eiere og rettighetshavere ved et reguleringsbassæng kan efter bestemmelse av Kongen stevnes til ekspropriationsskjønnet paa den maate, som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9 juli 1851 § 1, jfr. loven om rettergangsordningens ikrafttræden § 15.

§ 20.

1. I reguleringskoncessionen eller beslutningen om regulering for statens regning kan det bestemmes, at skjøn og overskjøn i henhold til denne lov skal avgives av skjønsmænd, som Kongen særlig opnævner. Lignende bestemmelser kan Kongen ogsaa senere træffe, dersom begjæring fremsættes av nogen interessert, før skjønsmænd er opnævnt paa sedvanlig maate. Naar skjønsmændene opnævnes av Kongen, kan han sætte deres antal høiere end det sedvanlige baade ved underskjøn og ved overskjøn, dog altid et like tal.

   I skjønsretten bør som regel kjendskap til saadanne jordbruksforhold, som er av særlig betydning i vedkommende distrikt, være fortrinsvis repræsentert.

2. Omkostningerne ved skjøn og overskjøn i henhold til denne lov skal utredes av den, som ønsker at utføre reguleringsforetagendet, eller som iverksætter dette. Naar skjønnet ikke er forlangt av ham, kan dog skjønsretten

14 aug. Nr. 4.

frita ham for at utrede ved underskjøn indtil en fjerdedel og ved overskjøn indtil halvdelen av omkostningerne, saafremt retten enstemmig finder forlangendet om vedkommende skjøn aapenbart ubeføiet.

Under omkostningerne indgaar efter nærmere bestemmelse av skjønsretten nødvendige utgifter til teknisk og juridisk bistand for de indstevnte. Ved bedømmelsen av utgifternes nødvendighet skal retten ha for øie, at der til varetagelse av likeartede interesser, som ikke staar i strid, i almindelighet bør benyttes samme tekniske eller juridiske bistand for flere eller alle interessorte.«

IV.

Overgangsbestemmelser.

§ 92.

Kongen kan bestemme, at en eller flere av de nuværende overretter fremdeles indtil videre skal gjøre tjeneste til behandling av de saker, som henstaar eller senere skal indbringes for overretterne.

§ 93.

Kongen bestemmer, hvorledes de overretssaker, som gaar over til behandling ved lagmandsretterne, skal fordeles mellem disse domstoler.

Lagmandsretternes retsmøter til behandling av disse saker holdes under ett for det hele lagdømme ved rettens faste sæte paa de retsdage, som lagmanden har bestemt.

§ 94.

Valg av forliksmænd, lagrettemænd, domsmænd, skjønsmænd og retsvidner overensstemmende med loven om domstolene foretages første gang i det aar, som gaar forut for lovens ikrafttræden.

De forretninger, som ved den nævnte lov er paalagt lagmændene og herreds- eller bydommerne, utføres om fornødent av de nuværende lagmænd og underdommere.

§ 95.

Med andragender om sakførerbevilling, indsendt før denne lovs ikrafttræden, forholdes efter den ældre lovgivning.

De, som tidligere har bevilling som underretssakførere, kan ogsaa optræde ved lagmandsretterne (overretterne) under samme betingelser som andre sakførere.

§ 96.

Kræves der før denne lovs ikrafttræden en berammelse eller en anden bestemmelse av en forliksmand eller dom-

mer i en sak, som først skal foretages ved forliksraadet eller retten efter det nævnte tidspunkt, utfærdiges den av den tjenestemand, som ved det paagjældende tidspunkt har den stilling, som svarer til den i de nye love anordnede. 14 aug. Nr. 4.

§ 97.

I saker, som før denne lovs ikrafttræden er foretat ved forlikskommissionen, kommer den hittil gjældende lovgivnings bestemmelser om sakens behandling og paakjendelse i kommissionen og om paaanke av forlik og kjendelser fremdeles til anvendelse.

Forøvrig har en mægling, som er foretat i forlikskommissionen efter de ældre regler, virkning i samme utstrækning som en efter denne lovs ikrafttræden foretat mægling i forliksraadet.

§ 98.

I tvistemaal, som før denne lovs ikrafttræden er iretteført ved den dømmende ret eller berammet til foretagelse ved retten, kommer den hittil gjældende lovgivnings bestemmelser om sakens behandling, paakjendelse og paaanke fremdeles til anvendelse.

Skal ny behandling i første instans finde sted, foregaar denne efter de nye loves regler.

Skal saken behandles med meddomsmænd eller sjørets-, handelsrets- eller haandverksretsmedlemmer, vedblir de i henhold til den tidligere lovgivning opnævnte mænd at tjenstgjøre under den fortsatte behandling. Indtræder ledighet, opnævnes nyt medlem overensstemmende med de nye loves regler.

Saker, som paaankes til Høiesteret, paastevnes uten hensyn til den tidligere sessionsinddeling. Efter varslets utløp fastsætter rettens formand tiden for behandlingen, naar begjæring derom fremkommer. Forskriften i § 36 andet led i lov av 4 juni 1892 om forkyndelser, varsler i civile saker m. v. blir herved at iagtta.

Ved behandling av ankesaker i Høiesteret efter den ældre lovgivnings regler, gjælder ikke den i lov om domstolene § 5 andet led fastsatte begrænsning i adgangen til at benytte særlig tilkaldte dommere.

§ 99.

Paa skiftetvister, som er reist før denne lovs ikrafttræden, faar bestemmelserne i § 98 tilsvarende anvendelse.

§ 100.

Skjøn eller takst, som er berammet før denne lovs ikrafttræden, behandles og paaankes efter den hittil gjældende

14 aug. Nr. 4.

lovgivnings bestemmelser. De i henhold til disse opnævnte mænd vedblir at tjenstgjøre. Indtræder ledighet, opnævnes nyt medlem overensstemmende med de nye loves regler.

§ 101.

Odelssøksmaal, i hvilke takst er berammet før denne lovs ikrafttræden, behandles, paadømmes og paaankes efter den ældre lovgivning.

Følgerne av, at en eier tilsidesætter de ham under odelssaken paalagte indskrænkninger i hans raadighet over eiendommen, bedømmes efter den lov, som gjaldt paa den tid, handlingen blev foretat. Det samme gjælder følgerne av ulovlig overdragelse eller hugst fra løsningsmandens side.

§ 102.

Bestemmelserne om gjenoptagelse i lov om rettergangsmaaten for tvistemaal kapitel 27, jfr. lov om skjøn m. v. av 1 juni 1917 § 40, kommer ogsaa til anvendelse overfor domme, kjendelser og retslige skjøn, som efter denne lovs ikrafttræden avsiges efter den hittil gjældende lovgivnings regler.

§ 103.

Hvis ikke andet er bestemt i denne lov, kommer bestemmelserne i lov om tvangsfuldbyrdelse til anvendelse ogsaa, naar grundlaget for fuldbyrdelsen skriver sig fra tiden før denne lovs ikrafttræden uten at være forældet efter den tidligere lovgivnings bestemmelser.

Denne bestemmelse kommer ikke til anvendelse paa ældre voldgiftsdomme og gjældsbrev.

§ 104.

En tvangsauktion, som er berammet før denne lovs ikrafttræden, fremmes efter den hittil gjældende lovgivnings bestemmelser. Ophæves forfølgningen gjennem appel, kommer den nye lovs regler til anvendelse.

§ 105.

Hvis der i henhold til den hittil gjældende lovgivning er adgang til at forlange eksekution eller auktion uten foregaaende lovmaal og dom i henhold til et før denne lovs ikrafttræden oprettet dokument, staar denne adgang fremdeles aapen efter det nævnte tidspunkt uanset de i loven om tvangsfuldbyrdelse opstillede betingelser herfor. Fuldbyrdelsen indledes og foretages efter reglerne i lov om tvangsfuldbyrdelse.

§ 106. 14 aug. Nr. 4.

Arrest- eller forbudsforretninger, som er berammet før denne lovs ikrafttræden, forfølges efter den hittil gjældende lovgivnings bestemmelser, hvilke ogsaa er avgjørende med hensyn til arrestens eller forbudets virkninger.

§ 107.

De nærmere bestemmelser, som findes nødvendige til at gjennemføre denne lov, kan gives av Kongen.

Midlertidig lov *) [1]) om fonds- og aktiemæglere. 14 aug. Nr. 5.

§ 1. Ved fonds- og aktiemægler forstaaes i denne lov enhver, der mot godtgjørelse [2]) optræder som mellemmand ved omsætning av stats-, kommune-, hypotek- og kreditforeningsobligationer, andre ihændehaverobligationer, partialobligationer, aktier og lignende værdipapirer samt skibsparter.

Til omsætning av aktier og lignende værdipapirer regnes ogsaa omsætning av tegningsbevis, utbyttecertifikater og lignende, som gir ret til forholdsmæssig andel i utbytte eller kapital i et aktieselskap eller kommanditaktieselskap samt omsætning av tegningsret til aktier og lignende værdipapirer og av interimsbevis for disse.

Ordet værdipapirer i de følgende paragraffer omfatter alle saadanne papirer som foran nævnt.

Ved de i denne lov bestemte tidsfrister for opdrag og opgjør [3]) er søn- og helligdage ikke medregnet. Det samme gjælder den 17 mai.

§ 2. Virksomhet som fonds- og aktiemægler kan kun utøves av dem, som har faat autorisation efter lov av 5 juni 1869 om frigivelse av mæglernæringen, samt av dem, som herefter faar tilladelse til at drive saadan næring.

Uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement kan ingen andre end banker og bankierer ved siden av saadan mæglervirksomhet drive anden næringsvirksomhet eller være styremedlem i selskap, som driver anden næringsvirksomhet. Kongen kan bestemme, at visse arter av næringsvirksomhet undtages fra denne forskrift.

Bestemmelserne i denne paragraf skal ikke være til hinder for, at sakførere eller andre leilighetsvis bistaar nogen ved kjøp eller salg av værdipapirer som i § 1 nævnt, naar dette

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St.besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 1, jfr. dok. nr. 19 med tillegg. Innst. O. XVI. St.tid., forh. i Ot. s. 1219—1256, 1593—1594; i Lt. s. 276—282, 349.

[2]) Jfr. § 2, 3 ledd.

[3]) Se §§ 9 og 11.

14 aug. Nr. 5.

sker i forbindelse med varetagelse av deres formuesanliggender forøvrig.

§ 3. Tilladelse til indtil videre at drive virksomhet som fonds- og aktiemægler skal i almindelighet meddeles enhver, som ved denne lovs utfærdigelse har anmeldt sin mæglerforretning til handelsregisteret[1]) eller som i henhold til lov av 9 juni 1916 om tillæg til lovgivningen om stempelavgift av dokumenter har anmeldt den til Finansdepartementet.

Tilladelsen er dog betinget av, at vedkommende

a) har fyldt 25 aar,
b) er norsk statsborger,[2])
c) inden 4 uker efter denne lovs utfærdigelse indsender ansøkning til vedkommende departement paa den maate, som i § 5 er bestemt.

I særlige tilfælde kan vedkommende departement dispensere fra lovens krav med hensyn til alder.

Er en mæglers bo under konkursbehandling,[3]) kan det ikke tillates ham at fortsætte som mægler. Er han under akkordforhandling,[4]) kan tilladelsen først meddeles fra det tidspunkt, da betalingsindstillingen er ophørt. Har han hat sit bo under konkursbehandling, eller er konkurs negtet, fordi boet ikke hadde midler til at dække omkostningerne, kan han ikke opnaa tilladelse til mæglervirksomhet uten at godtgjøre, at gjælden er ordnet ved betaling, eftergivelse eller opfyldt akkord, eller at den er faldt bort paa anden maate.

§ 4. Tilladelse til at drive virksomhet som fonds- og aktiemægler kan, hvis § 3 ikke kommer til anvendelse, meddeles[2]) mænd og kvinder, som har fyldt 25 aar, er norske statsborgere og som godtgjør ved paalidelige vidnesbyrd:

1. at de har ført en hæderlig vandel,
2. at de har mindst 3 aars utdannelse i aktiemæglerforretning eller i banks eller bankiers fondsavdeling som chef for eller assistent ved mæglervirksomheten — derav mindst 1 aar indenlands,
3. at de har underkastet sig en av Kongen anordnet prøve. Ved denne maa de navnlig godtgjøre sin kyndighet i bokholderi og lovgivningen om fondshandel samt indgaaende kjendskap til værdipapirer.

Bestemmelserne i § 3 sidste led faar tilsvarende anvendelse.

§ 5. Tilladelse til at drive fonds- og aktiemæglervirksomhet meddeles av vedkommende regjeringsdepartement.

---

[1]) L. 17 mai 1890.
[2]) L. 21 april 1888.
[3]) L. 6 juni 1863.
[4]) L. 6 mai 1899.

Ansøkninger indsendes gjennem børs- og handelskomiteen i de byer, hvor der er børs og forøvrig gjennem amtmanden. 14 aug. Nr. 5.

Alle ansøkninger skal være bilagt med oplysninger om ansøkernes økonomiske stilling.

Amtmanden eller i de byer, hvor der er børs, børs- og handelskomiteen har at indhente uttalelse om ansøkerne i den utstrækning, som er nødvendig for at skaffe paalidelig materiale til andragendets bedømmelse og selv at avgi indstilling om ansøkerne.

For tilladelse til at drive mæglervirksomhet som fonds- og aktiemægler betales en aarlig avgift av kr. 50,00 til statskassen. Endvidere har de mæglerforretninger, som virker i byer, hvor der er børs, at betale kr. 50,00 aarlig til børskassen.[1]) Regler for opkrævningen av avgiften fastsættes av vedkommende departement.

§ 6. De i § 5 omhandlede ansøkninger maa indeholde oplysning, om vedkommende skal drive forretningen helt for egen regning, eller om den skal drives i regning av andre enkeltmænd eller et ansvarlig eller uansvarlig selskap. Indtræder der senere forandring i dette forhold, maa ogsaa dette uten ophold anmeldes.

Drives mæglervirksomheten helt eller delvis for regning av andre end ansøkeren selv, er de enkeltmænd og selskaper, for hvis regning den drives, underkastet de for mæglere foreskrevne pligter og indskrænkninger. Dog kommer bestemmelserne i § 15 ikke til anvendelse paa banker og bankierer.

Forretningen maa i ethvert tilfælde drives fra fast forretningslokale.

En mæglerforretning kan ikke ha filial i samme kommune. Filial i anden kommune kan drives under ledelse av en mægler, som opfylder denne lovs betingelser, efter tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement. Herved faar bestemmelserne i § 5 tilsvarende anvendelse.

Funktionærer i selskap, for hvis regning der drives mæglervirksomhet, og funktionærer i banks eller bankiers fondsavdeling er undergit de forpligtelser og indskrænkninger, som ved denne lov paalægges funktionærer hos mæglere.

§ 7. Enhver, som vil drive virksomhet som fonds- og aktiemægler, maa stille sikkerhet i den utstrækning og paa den maate, som vedkommende myndighet bestemmer.

Denne sikkerhet hefter for ethvert ansvar, som vedkommende maatte paadra sig under utøvelse av mæglerhvervet. Den ophører at hefte og kan forlanges tilbakelevert,

[1]) L. 8 september 1818.

14 aug. Nr. 5.

naar 1 aar er gaat fra den tid, vedkommende myndighet har mottat mæglerens meddelelse om, at han ophører med sin mæglervirksomhet, eller fra den tid, da tilladelsen er tilbakekaldt overensstemmende med bestemmelserne i § 19, og der inden denne tid ikke er anmeldt noget krav, men ellers først, naar de anmeldte krav er fyldestgjort eller av anden grund bortfaldt. Naar fristen er utløpet, kan sikkerheten forlanges indskrænket til det, som trænges for at dække de anmeldte krav.

Er sikkerheten helt eller delvis gaat med til dækning av de fremkomne krav, bør det kræves som vilkaar for at fortsætte virksomheten, at avgangen erstattes med ny sikkerhetsstillelse inden en fastsat frist. Paa samme maate kan vedkommende myndighet, naar den finder grund til det, ogsaa ellers kræve, at ny eller yderligere sikkerhet stilles.

§ 8. I enhver mæglerforretning skal føres dobbelt bokholderi med kassabok, memorial, reskontro, hovedbok, journal over de omsatte værdipapirer samt journal over mottagne opdrag.[1])

I omsætningsjournalen skal i tidsfølge og i nummerorden anføres enhver stedfunden omsætning med opgave over parternes navn, værdipapirernes navn og kjøpesum, ved bytte værdien av de overdragne værdipapirer ansat overensstemmende med bestemmelsen i § 10, tiden for omsætningen, kurtage og for stempelpligtige papirers [2]) vedkommende stempelavgiftens beløp. De nærmere bestemmelser angaaende indredning, autorisation og førsel av journalerne og om, hvorlænge de skal opbevares, træffes av vedkommende regjeringsdepartement. Paa egen konto føres de stedfundne indkjøp av stempelmerker.

§ 9. Mægleren skal vareta sin parts tarv overensstemmende med god forretningsskik, og hvor han har opdrag baade fra kjøper og sælger, vareta begges tarv med samme omhu.

Faar han et opdrag, som gaar ut paa at kjøpe eller sælge til en av opdragsgiveren fastat kurs, skal mægleren avslutte handel, saasnart omsætning kan istandbringes til denne kurs. Er det imidlertid allerede, før omsætningen har fundet sted, klart, at der kan opnaaes en for opdragsgiveren gunstigere kurs end i opdraget fastsat, er mægleren pligtig til at avslutte handel til den kurs, som efter de for mægleren foreliggende tilbud er den bedst opnaaelige. Er der ikke fastsat nogen kurs i opdraget, er mægleren berettiget til at avslutte handel, saasnart det kan ske til en kurs, som efter markedets stilling maa ansees rimelig.

[1]) Se § 9, 3 ledd.
[2]) L. 9 juni 1916 nr. 1.

14 aug. Nr. 5.

Naar en mægler faar i opdrag at sælge eller kjøpe det samme værdipapir for flere kunder, og opdraget kun delvis kan utføres, har den av kunderne krav paa første ret, fra hvem mægleren først har mottat opdraget.

Naar en mægler faar et opdrag, er dette, hvis opdraggiveren ikke har fastsat nogen frist, gjældende til utløpet av den tredje dag, efterat mægleren har mottat opdraget, deri medregnet den dag, opdraget kommer frem til mægleren. Opdraggiveren kan dog naarsomhelst tilbakekalde opdraget, saalænge ikke handel er avsluttet, eller anden bindende avtale er truffet mellem mægleren og tredjemand. Er handel ikke istandbragt ved fristens utløp, er opdraget at anse som bortfaldt.

Naar mægleren indleder underhandlinger om salg eller kjøp av værdipapirer paa vegne av nogen, som ikke er bosat paa mæglerens bosted, skal han uttrykkelig gjøre motparten opmerksom herpaa.

En mægler maa ikke formidle forretninger, som har aabenbar karakter av spekulation, for nogen, som ikke er fuldmyndig[1]) eller for nogen, om hvem mægleren vet eller burde vite, at han av uerfarenhet eller letsindighet indlater sig paa forretninger i en utstrækning, der staar i misforhold til hans pengemidler. Det er endvidere en mægler forbudt at opmuntre nogen til spekulationer i værdipapirer, naar han aabenbart savner de hertil nødvendige erfaringer om økonomiske forhold.

§ 10. Slutseddelen utfærdiges av mægleren og hvis flere mæglere har medvirket ved omsætningen, utfærdiger sælgerens mægler slutseddel til sælgeren, kjøperens mægler til kjøperen og alle de samvirkende mæglere slutsedler til hinanden.

Slutseddelen skal angi dagen for handelens avslutning, dens gjenstand, omsætningskursen, kjøpesummen, kurtagesatsen, kurtagebeløpet, opgjørsdatoen samt navn og adresse paa kjøper og sælger eller paa vedkommende mellemmand, for samtliges vedkommende med tilføielser, som betegner, i hvilken egenskap de har optraadt under handelen.

Ved utfærdigelse av slutseddelen benyttes blanketter med tilhørende talonger av saadant indhold, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer. Dette fastsætter tillike, hvorlænge talongerne skal opbevares hos slutsedlernes utstedere.

Omfatter handelen bytte av værdipapirer, ansees to særskilte omsætninger at ha fundet sted (ved hvert saadant bytte), og der blir at utfærdige 4 original-slutsedler.

---

[1]) L. 27 mars 1869.

14 aug. Nr. 5.

Ved al anden omsætning utstedes slutseddelen i 2 originaleksemplarer, et for hver av parterne.

Slutsedlerne skal uopholdelig sendes til parterne senest den paafølgende hverdag efterat handel er istandbragt.

Likelydende kopier av alle originalslutsedler tilstilles vedkommende regjeringsdepartement paa den maate, som av dette maatte bli bestemt.

§ 11. Opgjøret mellem parterne foregaar hos mægleren. Hvor flere mæglere har medvirket, foregaar det hos de respektive kjøperes mæglere.

Ved omsætning, hvor kjøper og sælger bor i samme kommune, skal parterne inden kl. 1 den anden dag efter handelens avslutning henholdsvis indlevere værdipapirerne og indbetale kjøpesummen til den mægler, hos hvem opgjøret foregaar, naar intet andet er avtalt.

Bor de i forskjellige kommuner, sker opgjøret inden kl. 1 den syvende dag efter handelens avslutning, naar intet andet er avtalt.

Hvis kjøperen ikke opfylder sin forpligtelse senest kl. 12 dagen efter opgjørsdagen, har sælgeren valget mellem at annullere forretningen og at sælge værdipapirerne for kjøperens regning. Hvis han ikke senest den fjerde dag efter opgjørsdagen skriftlig har meddelt kjøperen noget andet, ansees handelen som annullert. Saafremt sælgeren senest dagen efter opgjørsdagen har tilstillet kjøperen skriftlig meddelelse om, at han forlanger værdipapirerne indløst inden kl. 12 anden dag efter opgjørsdagen, og dette ikke sker, kan han ogsaa kræve skadeserstatning i henhold til lov om kjøp av 24 mai 1907 § 30, og det hvadenten han senere annullerer handelen eller sælger værdipapirerne for kjøperens regning.

Hvis sælgeren ikke har opfyldt sin forpligtelse senest kl. 12 fjerde dag efter opgjørsdagen, har kjøperen valget mellem at annullere forretningen og at indkjøpe værdipapirerne for sælgerens regning. Hvis han ikke senest den syvende dag efter opgjørsdagen skriftlig har meddelt sælgeren noget andet, ansees handelen som annullert. Saafremt kjøperen opgjørsdagen har git sælgeren skriftlig meddelelse om, at han forlanger værdipapirerne utlevert inden fire dage, og dette ikke sker, kan han ogsaa kræve skadeserstatning i henhold til lov om kjøp av 24 mai 1907 § 24, hvis han annullerer handelen.

Hvis ydelserne ikke kan leveres inden de foran nævnte tidsfrister, pligter vedkommende part at gjøre opmerksom herpaa før handelens avslutning. Mægleren skal da sørge for, at der træffes avtale om opgjørsdag.

§ 12. Mægleren har ved opgjøret at paase, at de solgte værdipapirer leveres overensstemmende med avtalen. Han maa ikke utlevere værdipapirerne til kjøperen, før denne har betalt kjøpesummen.[1]) Han skal paase, at alle endnu ikke forfaldne rente- og utbyttebevis, som tilhører værdipapirerne, medfølger, og at det fremgaar av paategning paa værdipapirerne, at transporten, hvor saadan kræves, er formelt iorden. 14 aug. Nr. 5.

§ 13. Ved ethvert kjøp eller salg av værdipapirer, som en mægler avslutter, hefter han som selvskyldner for, at parterne opfylder sine forpligtelser. Dette ansvar har han dog ikke for en part, som paa forhaand er godkjendt av den anden.

Har opgjør ikke kunnet finde sted ved utløpet av de i § 11 omhandlede tidsfrister, skal den mægler, hos hvem opgjøret skulde finde sted, uopholdelig sørge for, at parterne faar skriftlig underretning.

Hvis en sælger ved kjøperens misligholdelse vil sælge værdipapirerne for kjøperens regning i henhold til § 11, fjerde led, kan han forlange dem overtat av den overfor ham ansvarlige mægler. Mægleren har da inden 8 dage at indberette forholdet til den kontrolerende myndighet, enten han vil sælge værdipapirerne til andre eller beholde dem til egen formuesanbringelse.

Hvis en kjøper ved sælgerens misligholdelse vil indkjøpe værdipapirerne for sælgerens regning i henhold til § 11, femte led, kan han forlange, at den overfor ham ansvarlige mægler snarest mulig iverksætter indkjøpet for ham. Ogsaa om dette forhold har mægleren at sende indberetning til den kontrolerende myndighet inden 8 dage.

Utlagt stempelavgift av misligholdte omsætninger kan refunderes mot behørig legitimation av vedkommende departement, naar de paabudte indberetninger er indsendt.

Forsømmer mægleren at iagtta, hvad denne paragraf og §§ 9—12 paalægger ham, blir han erstatningspligtig for det tap, han ved denne sin forsømmelse paafører nogen av parterne eller medvirkende mæglere.

§ 14. Mægleren har ret til kurtage for alle fuldt opgjorte handler, der er istandbragt ved hans medvirkning.

Ved uopfyldte handler har han ret til kurtage av den part, som ikke opfylder sin forpligtelse.

Kurtagen beregnes efter de satser, som til enhver tid fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement.

Andre end mæglere kan ikke faa andel i kurtagen.

Mægleren maa for sit arbeide som saadan ikke motta anden godtgjørelse end kurtagen. Han maa ikke beregne kursgevinst.

[1]) Se § 15.

14 aug. Nr. 5.

§ 15. En mægler eller nogen hos ham ansat funktionær maa ikke i nogen form, enten direkte eller ved andre, drive handel med værdipapirer for egen regning eller yde forskud eller laan eller indgaa kautionsforpligtelser mot sikkerhet i værdipapirer. Dog kan mægleren efter en avsluttet handel utbetale sælgeren helt eller delvis værdipapirernes salgssum, før han har faat dækning.

Kjøper nogen av dem værdipapirer til anbringelse av egne midler, eller sælger de værdipapirer, som de paa denne eller anden maate f. eks. ved arv er blit eier av, maa disse kjøp eller salg foregaa gjennem en anden mægler.

Værdipapirer, hvorpaa mægleren har utbetalt salgssummen, og som ikke overtages av kjøperen, maa sælges paa den maate, som i forrige led er bestemt.

En mægler eller nogen hos ham ansat funktionær maa ikke i nogen form overta ansvar for, at tegning eller salg av værdipapirer skal ha fundet sted inden en viss tid eller til en viss mindstepris.

§ 16. Kjøper eller sælger en mægler eller nogen hos ham ansat funktionær værdipapirer i strid med § 15, kan den, han har solgt til eller kjøpt av, kræve handelen omgjort og i tilfælde skadeserstatning. Samme ret har den, som hos mægleren eller hos nogen hos ham ansat funktionær har tegnet sig for eller kjøpt værdipapirer, som mægleren eller funktionæren har overtat ansvar for i strid med § 15, sidste led.

Den ovenfor omhandlede ret bortfalder, hvis den ikke gjøres gjældende ved søksmaal inden en maaned, efterat vedkommende fik kundskap om saken. Under alle omstændigheter bortfalder den 1 aar efter handelens avslutning.

Retten til at kræve omgjørelse og erstatning efter nærværende paragraf kan ikke paa forhaand fraskrives.

§ 17. Mægleren skal være underkastet den kontrol, som vedkommende regjeringsdepartement maatte anordne.

Han er til enhver tid pligtig til at meddele de kontrollerende myndigheter de oplysninger, som de maatte forlange angaaende hans økonomiske forhold og angaaende hans forretning og de spørsmaal, som staar i forbindelse dermed, derunder ogsaa alle saadanne oplysninger, som maatte ansees nødvendige til kontrol med, at pligtig stempelavgift[1]) erlægges. Han er ogsaa pligtig til paa forlangende at forevise sine forretningsbøker og øvrige dokumenter vedkommende mæglervirksomheten samt talongerne til de av ham utfærdigede slutsedler. Talongerne kan ogsaa forlanges utlevert til kontrol.

[1]) L. 9 juni 1916 nr. 4.

Med den forannævnte undtagelse paahviler der mægleren og de hos ham ansatte funktionærer taushetspligt med hensyn til det, som de i forretnings medfør kommer til kundskap om angaaende andres private forhold. 14 aug. Nr. 5.

Likeledes pligter den, som utøver den av departementet anordnede kontrol, i den utstrækning, undersøkelsens øiemed tillater det, at bevare taushet om det, som derunder blir ham bekjendt.

§ 18. I byer, hvor der er børs, skal mæglerne eller et utvalg av dem efter børskomiteens[1]) bestemmelse være komiteen behjælpelig med at istandbringe officielle kursnoteringer over værdipapirer. Denne notering foregaar paa børsen under komiteens kontrol og efter et av den fastsat reglement. Bestemmelserne om utvalg og om reglementet er undergit vedkommende regjeringsdepartements approbation.

For de ved børsen noterte værdipapirer maa anden notering ikke finde sted i vedkommende by.

§ 19. Tilladelse til at drive virksomhet som fonds- og aktiemægler kan tilbakekaldes av vedkommende regjeringsdepartement, hvis dette finder det godtgjort, at mægleren har gjort sig skyldig i uretskaffent forhold eller har overtraadt denne lov eller forskrifter, som er utfærdiget i henhold til denne lov, eller de gjældende bestemmelser om stempelavgift av dokumenter.

Videre kan den nævnte myndighet tilbakekalde tilladelsen, hvis han ikke efterkommer den kontrolerende myndighets krav om forøket sikkerhetsstillelse eller undlater at holde sikkerhetsstillelsen i kraft, eller hvis han undlater at betale avgifterne ifølge § 5, eller endelig, hvis der indtræder andre omstændigheter, som gjør det utilraadelig, at virksomheten fortsættes.

En mæglers ret bortfalder i alle tilfælde, naar han gaar konkurs, eller naar han i løpet av 2 paa hinanden følgende aar ikke har drevet virksomhet som mægler.

Retten suspenderes i alle tilfælde, naar han indstiller sine betalinger.

En mæglers enke eller arvinger kan paa ansøkning faa tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement til at fortsætte virksomheten i saa lang tid, som dette finder det nødvendig til avvikling eller overdragelse ov forretningen. Det maa dog i saa fald forlanges, at virksomheten i denne tid bestyres av en av departementet godkjendt person, der opfylder de i § 4 bestemte krav. Naar særlige forhold tilsiger det, kan der dog dispenseres fra kravene til utdannelsestid og alder.

[1]) L. 8 september 1818.

14 aug. Nr. 5. Bestyreren er i sin funktionstid underkastet alle denne lovs regler.

Naar en ret er endelig bortfaldt, paaligger det vedkommende regjeringsdepartement at anmelde dette til handelsregisteret.[1])

§ 20. Overtrædelse av denne lov eller de med hjemmel i samme givne forskrifter straffes, hvis ingen anden og strengere bestemmelse finder anvendelse paa forholdet, med bøter eller med fængsel i indtil 3 maaneder. Vedkommendes utbytte av en i strid med loven stedfunden omsætning kan inddrages i statskassen overensstemmende med straffelovens § 36.

§ 21. Denne lov træder i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid ophæves for fonds- og aktiemægleres vedkommende:

1) Paragrafferne 2, 3, 4, 8, 9 og 10 i lov av 9 juni 1916 om tillæg til lovgivningen om stempelavgift av dokumenter.
2) De endnu gjældende bestemmelser i lov av 8 september 1818 om mægleres ansættelse, deres pligter og rettigheter, med tillægslov av 22 juni 1863, og lov av 5 juni 1869 om frigivelse av mæglernæringen.
3) Enhver anden mot denne lov stridende bestemmelse.

14 aug. Nr. 6. **Lov***)[2]) om forandring i lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890.

Lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890, § 35 skal herefter lyde:

»Som handlende eller like med handlende ansees i denne lov:

(a—d. inkl. uforandret.)

e. fonds- og aktiemæglere.

Undtagne er selskaper o. s. v. .....« (uforandret som før).

14 aug. Nr. 7. **Lov***)[3]) om forandringer i lov om aldersgrænser for offentlige tjenestemænd av 14 mai 1917.

§ 2, litra c, d, e og f i lov av 14 mai 1917 om aldersgrænser for offentlige tjenestemænd skal herefter lyde saaledes:

c. 65 aar for inspektører, vaktmestre, betjenter (herunder dog ikke kontorbetjenter) og arbeidsformænd ved fængsler og tvangsarbeidshus;

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) L. 17 mai 1890.

[2]) St.besl. av 8 august. Se Ot. prp. nr. 1, jfr. dok. nr. 19 med tillegg. Innst. O. XVI. St. tid., forh. Ot. s. 1256—1257; i Lt. s. 282.

[3]) St. besl. 8 august. Se Ot. prp. nr. 59. Innst. O. nr. 160. St. tid., forh. i Ot. s. 1518; i Lt. s. 346—347.

overpleier og pleiere ved Kriminalasylet; inspektører og assistenter ved fabriktilsynet, inspektørene for ildsfarlige gjenstande, for den offentlige arbeidsformidling og for arbeidsledighetsforsikringen; skibskontrollens tekniske besigtelsesmænd; 14 aug. Nr. 7.

utvalgsformanden og opsynschefen ved Romsdalsfisket samt opsynschefene ved Lofotfisket og i Stavanger, Søndre og Nordre Bergenhus amter;

de ved telegrafvæsenet ansatte bud, instrumentmakere, arbeidsformænd og arbeidere;

hovedarsenalforvalteren, arsenalforvaltere og sanitetsforvaltere, haandrækningsmænd ved befæstningene, arsenalene og armeens magasiner;

samtlige avdelingschefer ved Norges Geografiske Opmaaling, som ikke er nævnt under b, de ved samme ansatte geodæter, topografer, hydrografer, assistenter av underofficersklassen, karttegnere, gravører samt assistenter ved den fotografiske avdeling;

direktør og underdirektør ved marinens hovedverft, ingeniører, verksmester, skibsbygmester, hovedarsenalforvalter, tegneformænd, tegnere og hjælpetegnere, kjelinspektør, opsynsmænd, overpolitibetjenten, politibetjenter, marinens overmaskinmestre, maskinmestre, korps-, arsenal-, mine-, takkel-, intendantur- og skibsbygningsløitnanter, sanitetsforvalter, underofficerer av 2den grad av marinens haandverkskorps og sjømilitære korps (undtagen musikunderofficerer), underofficerer av marinens sanitetskorps og marinens intendanturkorps.

60 aar for inspektricer og opsynskvinder ved fængsler og tvangsarbeidshus; det underordnede mandlige personale (med undtagelse av portnere o. lign.) ved statens medicinale anstalter;

garnisonerende musikkorporaler og faste musikelever ved divisionsmusikkorpsene; Norges Geografiske Opmaalings kvindelige gravører og trykkerifunktionærer; marinens musikunderofficerer av 2den grad, underofficerer av 3dje grad av marinens haandverkskorps og sjømilitære korps, marinens politi- og brandkonstabler.

55 aar for det underordnede kvindelige personale (med undtagelse av oldfruer o. lign.) ved statens medicinale anstalter; den ved telegrafvæsenet ansatte telefonbetjening.

52 aar for underofficerer av 4de og 5te grad av marinens haandverkskorps og sjømilitære korps, marinens menige musikanter, fastlønnede kanonskyttere og minehaandverkere.

14 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved det samtidig med sanksjon av foranstående lov nr. 7 er bestemt, at Forsvarsdepartementet bemyndiges til å treffe de nødvendige forføininger til lovens gjennemførelse.

14 aug. Nr. 8. **Midlertidig lov***)[1]) om erhvervelse av fast eiendom paa landet.

§ 1. Eiendomsret til fast eiendom paa landet kan ikke uten tilladelse av Kongen eller den, han bemyndiger, erhverves med fuld retsvirkning, selv om erhververen er norsk statsborger eller norsk korporation, stiftelse elle selskap, saafremt den til eiendommen hørende dyrkede mark alene eller sammen med dyrket mark, som erhververen eller i tilfælde dennes familie tidligere eier i samme herred, utgjør i Smaalenene, Akershus, Hedemarkens, Kristians, Buskeruds, Jarlsberg og Larviks samt Søndre og Nordre Trondhjems amter mer end 40 hektar, i de øvrige amter mer end 20 hektar.

Til familie henregnes her bare erhververens egtefælle og barn under 21 aar samt, hvis erhververen selv er under 21 aar, ogsaa forældre og søskende under 21 aar.

Herredsstyret kan med Kongens godkjendelse beslutte nedsættelse av den i første led fastsatte arealgrænse.

§ 2. Tilladelse efter § 1 er ikke nødvendig for Norges Bank, Kongeriket Norges Hypotekbank, Den norske Arbeiderbruk- og Boligbank, Den norske Stats Smaabruk- og Boligbank, Riksforsikringsanstalten, offentlige fond og autoriserte sparebanker.

Heller ikke er tilladelse efter § 1 nødvendig for norske statsborgere, naar erhvervelsen sker gjennem arv, egteskap eller odelsløsning eller gjennem overdragelse, naar erhververen er nærmere odelsberettiget til eiendommen end overdrageren eller er dennes egtefælle eller beslegtet eller besvogret med overdrageren i op- eller nedstigende linje eller i første eller anden sidelinje.

Til erhvervelse gjennem tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til konkurslovens § 127, er tilladelse efter § 1 ikke nødvendig for norske statsborgere samt bankaktieselskaper og forsikringsselskaper, som har helt norsk styre med sæte i Norge, saafremt erhvervelsen er skedd for at redde en fordring, som tilhører erhververen, og som denne har panteret for i eiendommen. Kongen kan bestemme, at det samme skal gjælde for kredit- og hypotekforeninger, hvis statutter er godkjendt av vedkommende departement.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St.besl. 13 august. Se Ot. prp. nr. 69. Innst. O. nr. 152. St.-tid., forh. i Ot. s. 1416—1440; i Lt. s. 358.

§ 3. Skogutvalget skal paa begjæring av amtmanden, ved- 14 aug.
kommende regjeringsdepartement eller nogen i erhvervelsen in- Nr. 8.
teressert skjønsmæssig bestemme størrelsen av den dyrkede mark, som omfattes av en erhvervelse, og av den dyrkede mark, som erhververen, og i tilfælde dennes familie (jfr. § 1, andet led), tidligere eier inden herredet.

Reglerne i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov av 13 august 1915 §§ 10, 11 og 12, faar tilsvarende anvendelse paa skogutvalgets bestemmelser i henhold til denne paragraf.

§ 4. Ved indsendelse av andragende om koncession efter denne lov faar § 13 i lov om erhvervelse av skog tilsvarende anvendelse. Forøvrig faar reglerne i lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 14 december 1917 kapitel V anvendelse, forsaavidt dertil er anledning.

Ved bedømmelsen av, hvorvidt en erhvervelse strider mot denne lov, bør retsskriveren som regel godta en av erhververen paa tro og love avgit skriftlig erklæring om størrelsen av den dyrkede mark, erhvervelsen gjælder, og om størrelsen av den dyrkede mark, erhververen og i tilfælde dennes familie (jfr. § 1, andet led), tidligere eier inden samme herred.

§ 5. I de tilfælde, da der efter bestemmelserne i denne lov utfordres koncession til erhvervelse av fast eiendom, og erhvervelsen ikke sker gjennem tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til konkurslovens § 127, har den herredskommune, hvor eiendommen er beliggende, forkjøpsret til eiendommen. Denne bestemmelse gjælder dog ikke, ifald kjøperen er indenbygdsboende eller i forbindelse med koncessionsandragendet avgir erklæring om, at han inden et aar efter kjøpekontraktens avslutning vil bosætte sig paa eiendommen og drive den som gaardsbruk i mindst 5 aar, medmindre eiendommen skal benyttes til smaabruk, boligtomter eller skal anvendes til særlige kommunale formaal. Undlater erhververen at opfylde de betingelser, han har paatat sig, indtræder kommunens forkjøpsret ogsaa for disse bruk. Beslutning om at gjøre forkjøpsretten gjældende maa i tilfælde træffes inden 3 maaneder, efterat ordføreren fik kjendskap til forholdet.

Bestemmelserne i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov av 13 august 1915 og lov av 26 juli 1916, kapitel II faar tilsvarende anvendelse, forsaavidt dertil er anledning.

§ 6. Ved anvendelsen av de ovenfor givne bestemmelser skal bruksret, som gjælder for en tid av over 10 aar, regnes like med eiendomsret.

§ 7. Denne lov træder i kraft straks.

14 aug. Nr. 8. Den provisoriske anordning om erhvervelse av fast eiendom paa landet av 14 august 1917 ophæves. Derimot forblir de bestemmelser om nedsættelse av grænsen for det koncessionsfri areal av dyrket mark, som er truffet i henhold til anordningens § 1 sidste punktum, gjældende, saalænge de ikke forandres i henhold til denne lovs § 1.

14 aug. Nr. 9. **Midlertidig lov***)[1] om forkortelse av arbeidstiden i bedrifter, som gaar ind under lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915.

§ 1. Kongen kan paa andragende fastsætte, at i bestemte arter av bedrifter eller i enkelte bedrifter, for hvilke bestemmelserne om arbeidstid i kap. III i lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915 for tiden er gjældende, skal en arbeiders almindelige arbeidstid ikke overstige 8½ time daglig og ikke over 48 timer ukentlig.

Naar arbeidstiden er begrænset saaledes, maa den enkelte arbeider kun undtagelsesvis anvendes i overtidsarbeide og kun efter tilladelse av tilsynet eller i tilfælde vedkommende regjeringsdepartement.

§ 2. Forsaavidt nedsættelse av arbeidstiden i henhold til bestemmelsen i § 1 fremkalder tvist om, hvorvidt bestaaende tarifavtalers lønssatser bør forhøies, maa saadan tvist ikke søkes løst ved arbeidsnedlæggelse eller arbeidsstængning. Kan den ikke løses ved forhandling mellem vedkommende organisationer, skal den forelægges for en lønsnævnd paa fem medlemmer, opnævnt av Kongen. Lønsnævndens avgjørelse skal gjælde, saa længe denne lov staar ved magt, men ikke utover vedkommende tarifavtales gyldighetstid.

Overtrædes forbudet mot arbeidsstans, skal § 40 i lov om arbeidstvister av 6 august 1915 finde anvendelse.

§ 3. Arbeidsgiver eller arbeider, som overtræder en i medhold av nærværende lovs § 1 truffen bestemmelse om arbeidstidens forkortelse eller utfærdiget dispensation, straffes med bøter, saafremt ikke strengere straffebestemmelser efter den almindelige borgerlige straffelov kommer til anvendelse.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks og skal gjælde, saa længe den nuværende krigstilstand varer, og 12 maaneder, efterat en almindelig fred er sluttet.

---

*) Bekjentgj. 19 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St. besl. 13 august. Se Ot. prp. nr. 60. Innst. O. XXIV. St. tid., forh. i Ot. s. 1543—1593, 1675—1678; i Lt. s. 343—357, 358.

Skrivelse*) fra Justisdepartementet til amtmannen i Stavanger amt, hvorved midlertidig lov av 13 juli 1917 om innskrenkning i utlendingers adgang til å opholde sig i visse kommuner bestemmes i henhold til den departementet ved kongelig resolusjon av 8 september 1917 givne bemyndigelse å skulle kunne anvendes innen følgende kommuner: 14 aug.

Herreder: Skjold.

Rundskrivelse*) fra Socialdepartementet til amtmennene: 15 aug.

Ved departementets rundskrivelse av 8 mai 1917 blev fastsat regler for utlevering av spiritus, brennevin og vin m. v. til medisinsk bruk.

På grunn av misbruk blev adgangen til å få utlevert brennevin til medisinsk bruk fra apotek innskrenket ved en rundskrivelse av 13 mars d. a.

Da det har vist sig å forekomme misbruk også ved lægers forskrivning av hete vine, har man funnet det nødvendig å stanse adgangen til å få utlevert hete vine fra apotek.

I medhold av lov av 4 august 1909 § 19, jfr. kongelig resolusjon av 7 februar 1913, bestemmer departementet, at det fra nu av skal være forbudt å utlevere hete vine til medisinsk bruk.

Med foranstående bedes samtlige apotekere, læger, tannlæger, dyrlæger og politikamre innen hr. amtmannens embedsdistrikt gjort bekjent.

Kongelig resolusjon**), hvorved den av Aas herredsstyre i møte den 16 juli 1918 fattede beslutning om forandringer i de ved kongelig resolusjon av 15 november 1912 stadfestede vedtekter om lukningstid for utsalgssteder i Aas herred, Akershus amt, stadfestes i henhold til lov av 25 juli 1913 (nr. 6) om lukningstid for utsalgssteder som gjeldende inntil videre. 16 aug.

Kongelig resolusjon*), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som i Birkenes herred, Nedenes amt, vil drive herberge eller bevertning med mat eller drikke, fra og med 15 oktober 1918 og inntil videre skal ha bevilling. 16 aug.

---

*) Bekjentgj. 20 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

**) Bekjentgj. 20 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor vedtektene i endret lydelse er inntatt.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved i henhold til § 1 næstsiste ledd i lov av 14 desember 1917 om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom den konsesjonsfri grense for erhvervelse av vannfall i Søndre Lands herred, Kristians amt, nedsettes til 500 naturhestekrefter.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved der i medhold av landsformannskapsloven § 38 meddeles approbasjon på det av herredsstyret i Lunner herred, Kristians amt, i saker nr. 131 og 142 for 1918 fattede vedtak, således at den i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918 fastsatte konsesjonsgrense for nevnte herred inntil videre nedsettes til 2,5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 3, annet avsnitt, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Eidskog herred, Hedemarkens amt, fra en femtedel til $^1/_{50}$ — en femtiendedel — av herredets samlete flateinnhold av skoggrunn.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Stemshaug herred, Romsdals amt, til 10 ha., og kongelig resolusjon av 16 mai 1911 om nedsettelse av skogkonsesjonsgrensen for det udelte Aure herred til 100 ha. opheves for Stemshaug herreds vedkommende.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av midlertidig lov av 26 juli 1916 inneholdende tillegg til lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 bestemmes, at elg kan felles foruten i den i lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 13 bestemte jakttid (nemlig fra og med 10 til og med 30 september) tillike i tiden fra og med 1 til og med 7 oktober 1918 på betingelse av, at kjøttet av elg, som er felt i sistnevnte tidsrum (1—7 oktober), av jegeren avhendes til provianteringsrådet innen det herred, hvor dyret er felt, mot et vederlag av kr. 1,00 pr. kilo hel vekt (uten skinn og hode) med tillegg av transportomkostnin-

*) Bekjentgj. 20 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

ger, dog således, at den samlede godtgjørelse ikke må overstige kr. 1,80 pr. kg. hel vekt. 16 aug.

Såfremt kjøttet overtas av provianteringsrådet, blir det å levere innen herredet efter provianteringsrådets nærmere bestemmelse i hvert tilfelle.

II. Den, som handler i strid med denne resolusjon, straffes efter den almindelige borgerlige straffelovs § 339.

III. Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved bestemmes: 16 aug.

I. I medhold av midlertidig lov av 26 juli 1916 inneholdende tillegg til lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 bestemmes, at villrein kan felles foruten i den i lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 13 bestemte jakttid (nemlig fra og med 1 til og med 14 september) tillike i tiden fra og med 15 til og med 21 september 1918 på betingelse av, at kjøttet av villrein, som er felt i sistnevnte tidsrum (15—21 september), av jegeren avhendes til provianteringsrådet innen det herred, hvor dyret er felt, mot et vederlag av kr. 1,00 pr. kilo hel vekt (uten skinn og hode) med tillegg av transportomkostninger, dog således, at den samlede godtgjørelse ikke må overstige kr. 1,80 pr. kg. hel vekt.

Såfremt kjøttet overtas av provianteringsrådet, blir det å levere innen herredet efter provianteringsrådets nærmere bestemmelse i hvert tilfelle.

II. Den, som handler i strid med denne resolusjon, straffes efter den almindelige borgerlige straffelovs § 339.

III. Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved bestemmes: 16 aug.

1. De bestemmelser, som Kongen eller den, han bemyndiger, kan treffe i medhold av §§ 1 og 3 i lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918, kan inntil videre treffes av Landbruksdepartementet for gjødningsstoffer og byggematerialer av tre, av Provianteringsdepartementet for fødevarer, fôrstoffer samt kull og koks, av Industriforsyningsdepartementet for alle andre varer og gjenstande.

   En fastsatt pris er bindende uten hensyn til, hvilket departement har truffet bestemmelsen.

2. Det ved kongelig resolusjon av 21 desember 1917 nedsatte Statens prisråd for fødevarer, fôr- og gjødselstoffer har å bistå ved prisregulering av fødevarer, fôr- og gjødselsstoffer samt kull og koks, mens det

---

*) Bekjentgj. 20 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

16 aug. ved kongelig resolusjon av samme dag nedsatte prisråd for industrivarer har å bistå ved prisregulering på andre varer.

3. De bemyndigelser, som ved nærværende resolusjon er tillagt Landbruksdepartementet, Provianteringsdepartementet og Industriforsyningsdepartementet, kan av disse overdras Statens Prisdirektorat i den utstrekning, det finnes hensiktsmessig.

4. De kongelige resolusjoner av 21 desember 1917 opheves, forsåvidt angår bemyndigelse for Provianteringsdepartementet og Industriforsyningsdepartementet til å treffe bestemmelse angående fastsettelse av maksimalpriser på varer, bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til å utferdige forskrifter for produsenter og handlende angående salg av visse varer samt bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet til å fastsette priser på visse industrielle råvarer og produkter. Videre opheves kongelig resolusjon av 5 april 1918 angående bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til å utferdige forskrifter for produsenter og handlende angående salget av kull og koks samt å treffe bestemmelse angående maksimalpriser på kull og koks.

5. Bestemmelsene trer i kraft straks.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved den Provianteringsdepartementet senest ved kongelig resolusjon av 12 april 1918 givne bemyndigelse til å treffe forskjellige bestemmelser om innførsel og salg m. v. av flytende brensel, herunder mineralske oljer av enhver art, overføres fra Provianteringsdepartementet til Industriforsyningsdepartementet, til hvilket departement samtidig overføres den hittil under Statens Fettdirektorat sorterende Petroleums- og Bensinavdeling.

Denne resolusjon trer i kraft straks. Samtidig opheves kongelig resolusjon av 9 februar 1917 inneholdende bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til å treffe bestemmelse om den bedst mulige utnyttelse av petroleum og bensin.

16 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tilleggslov av 14 desember s. å. § 1, litr. a, b, c, d, f, g, h og i Landbruksdepartementet bemyndiges til å treffe de i nevnte lov forutsatte nærmere bestemmelser m. v. for gjødselstoffer av enhver art, mens den tilsvarende myndighet til

*) Bekjentgj. 20 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

å treffe lignende bestemmelse m. v. for fôrstoffer av enhver art tillegges Provianteringsdepartementet. 16 aug.

Bestemmelsen trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det gjensidige forsikringsselskap »Norske Liv« stadfestelse på sådan forandring i selskapets bestemmelser om krigsforsikring, at ordene »1 juli 1918« i §§ 1 og 8 forandres til »avslutningen av den i 1914 påbegynte europeiske krig«. 16 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon — med en enkelt forandring — som gjeldende inntil videre på Sandefjord bystyres beslutning i møte den 31 juli 1918 angående forhøielse av den ved Kronprinsregentens resolusjon av 24 november 1900 fastsatte godtgjørelse til byens bygningskommisjon for behandling av anmeldte byggeforetagender. 16 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon — med en enkelt forandring — på de i generalforsamlingen 20 april 1918 vedtatte forandringer i §§ 4, 29 og 31 i den ved høieste resolusjon av 28 april 1896, jfr. den norske regjerings resolusjon av 25 september 1905 og kongelig resolusjon av 29 januar 1915, approberte plan for Faaberg gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre. 16 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på: 16 aug.

I. De i ordinær generalforsamling den 18 april 1918 og i ekstraordinær generalforsamling den 2 mai næstefter vedtatte forandringer i § 1 i de ved den norske regjerings resolusjon av 23 desember 1912 (jfr. kongelig resolusjon av 23 mai 1913, 10 september 1915, 1 desember 1916 og 27 juli 1917) approberte vedtekter for Akershus gjensidige Brandassuranseforening (husavdelingen), samt i § 3 i de ved nevnte kongelig resolusjon av 10 september 1915, jfr. kongelig resolusjon av 27 juli 1917, approberte vedtekter for en løsøreavdeling under foreningen.

II. De i ovennevnte generalforsamlinger vedtatte vedtekter for en egen avdeling til overtagelse av tilleggsforsikringer til husavdelingens risikoer.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til byformannskapslovens § 40 meddeles approbasjon på Moss by- 16 aug.

16 aug. styres beslutning av 27 juni 1918 angående fast løn for havnefogden.

16 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av en anonym giver skjenkede »Alines fond« til fordel for foreningen »Alines Spedbarnhjem« (Hjemløse mødre og spedbarn) i Kristiania samt på de under 24 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat.

16 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av lensmann Fredrik Enge den 1 desember 1917 oprettede »Lensmann Enges legat« til trengende i Helgerød skolekreds, Sandeherad, samt på de under 26 mars 1918 utferdigede statutter for dette legat.

16 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av handelsmann G. Gjertsen oprettede »Gjert Gjertsen og hustru Thora Maries legat« til beste for trengende innen Tjøme herred samt på de under 13 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat.

16 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder Erling Lund og hustru Ragna, f. Ihlen, ved gavebrev av mai 1918 oprettede »Ingeniørkaptein C. C. C. Lund og hustru Othilia, født Foyns, legat til understøttelse av trengende sjøfolk og deres efterlatte, særlig efter forulykkede under krigen« samt på de under mai 1918 utferdigede statutter for dette legat.

16 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for kondensert melk på flasker fra Værne kloster melkefabrikker.

16 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for tørmelk fabrikert i Norge.

19 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juni 1918 fastsettes som gjeldende inntil 1 oktober 1918 en maksimalpris av kr. 0,62 pr. kg. for salg fra produsent av såkorn av rug og hvete av 1918 års avl til utsæd i inneværende høst m. v.

20 aug. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for elektrisk materiel.

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av agent Oscar Rasch ved testamente av 10 april 1915 oprettede »Enkefru Thea Raschs legat« til understøttelse for trengende gamle presteenker i Kristiania samt på de under 5 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat. 21 aug.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å, jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes: 21 aug.

1. Det er inntil videre forbudt for produsenter å selge poteter til andre enn Staten og til de provianteringsråd, som er gitt tilladelse til innkjøp i vedkommende distrikt. Salg til andre kan kun finne sted i henhold til særskilt av rationeringsmyndighetene fastsatte forskrifter.
2. Det er likeledes inntil videre forbudt for andre enn Staten og innkjøpsberettigede provianteringsråd å foreta innkjøp av poteter hos produsenter, medmindre sådant innkjøp foregår i henhold til særskilt av rationeringsmyndighetene fastsatte forskrifter.

   Provianteringsrådenes innkjøp skal foregå i overensstemmelse med nærmere regler fastsatt av Statens Rationeringsdirektorat.
3. Det er inntil videre forbudt fast transportinnretning å motta poteter til forsendelse til andre enn Staten og provianteringsråd, medmindre der ved særskilt bestemmelse er gitt adgang til å motta poteter til forsendelse til andre.
4. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til å utferdige de nærmere regler og forskrifter, som anses nødvendige til gjennemførelse av disse bestemmelser, — herunder også å fastsette, innen hvilke distrikter de forskjellige provianteringsråd skal gis innkjøpsrett, — samt til å dispensere fra bestemmelsene.
5. Enhver er forpliktet til å meddele de opgaver og oplysninger, som i henhold hertil måtte bli forlangt.
6. Overtredelse av disse bestemmelser og av de i medhold herav utferdigede regler og forskrifter straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer, samt med inndragning av vedkommende vareforråd hos den skyldige eller den, på hvis vegne han har handlet, såfremt overtredelsen består i undlatelse av å avgi opga-

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

21 aug. ver eller avgivelse av ufullstendige eller uriktige opgaver over forråd av varer, jfr. § 8 i forannevnte lov.

7. Disse bestemmelser trer i kraft fra og med 1 september 1918.

21 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember samme år, jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes:

1. Alle produsenter av korn, erter og bønner pålegges å avgi bevidnet vektopgave over utbyttet av korn, erter og bønner av inneværende års avling. Herunder inngår dog ikke erter og bønner, som høstes i umoden tilstand for anvendelse til grønnsaker.
2. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til å utferdige de nærmere regler og forskrifter, som anses nødvendige til gjennemførelse av denne bestemmelse samt til å dispensere fra bestemmelsen.
3. Enhver er forpliktet til å meddele de opgaver og oplysninger, som i henhold hertil måtte bli forlangt.
4. Overtredelse av denne bestemmelse og av de i medhold herav utferdigede regler og forskrifter straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer samt med inndragning av vedkommende vareforråd hos den skyldige eller den, på hvis vegne han har handlet, såfremt overtredelsen består i undlatelse av å avgi opgaver eller avgivelse av ufullstendige eller uriktige opgaver over forråd av varer, jfr. § 8 i forannevnte lov.
5. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

21 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 14 juni 1918, bestemmes:

I. Fra 15 september 1918 er det forbudt for andre enn Staten og provianteringsråd å kjøpe eller på annen måte å erhverve høi (herunder også hakk av høi) mot vederlag, hvis der ikke ved særskilt bestemmelse er gitt andre adgang til å foreta sådant innkjøp eller erhvervelse.

II. Fra samme dato er det forbudt å selge eller på annen måte å avhende høi mot vederlag til andre enn Staten og provianteringsråd, hvis ikke sådant salg eller avhendelse foregår til nogen, som ved særskilt bestemmelse er gitt rett til innkjøp.

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

III. Det er forbudt provianteringsråd å erhverve større mengder høi enn nødvendig til dekning av behovet hos de dyreholdere innen rådets område, som, iberegnet egen beholdning, mangler dekning av en rasjon på 8 kg. pr. hest, 3 kg. pr. storfe, 1 kg. pr. småfe — alt beregnet pr. dag for den tid, der fôres inne inntil 30 november 1918. 21 aug.

IV. Fra 15 september 1918 er det forbudt fast etablert transportinnretning å motta høi til forsendelse, medmindre avsenderen har forevist behørig utfyldt anvisning for kjøp og transport av høi eller særskilt transporttillatelse fra det provianteringsråd, hvortil høiet skal sendes.

V. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til å utferdige de nærmere regler for annen transport av høi samt til forøvrig å utferdige de nærmere regler og forskrifter, som anses nødvendige til gjennemførelse av foranstående bestemmelser samt til å dispensere fra bestemmelsene.

VI. Enhver er forpliktet til å meddele de opgaver og oplysninger, som måtte bli forlangt i henhold til foranstående bestemmelser.

VII. Overtredelse av disse bestemmelser og av de i medhold av dem utferdigede regler og forskrifter straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer, samt med inndragning av vedkommende vareforråd hos den skyldige eller den, på hvis vegne han har handlet, såfremt overtredelsen består i undlatelse av å avgi opgaver eller avgivelse av ufullstendige eller uriktige opgaver over forråd av varer, jfr. § 8 i forannevnte lov.

VIII. De under 15 juni 1918 utferdigede bestemmelser om erhvervelse av stråfôr opheves, forsåvidt angår halm, grønnfôr og hakkelse av disse fôrstoffer, fra 22 august 1918, og forsåvidt angår høi og hakk av høi fra 15 september 1918.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved departementet i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, utferdiger følgende bestemmelse som tillegg til det under 12 august d. a. utferdigede forbud mot omsetning og forbruk av korn og belgfrukter av årets avling m. v: 21 aug.

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

21 aug. I. Det er inntil videre forbudt å forsende eller føre ut av avlingsstedets provianteringsråds område korn og belgfrukter av inneværende års avling eller produkter derav, medmindre særskilt tilladelse hertil er meddelt av stedets provianteringsråd.

Rådet må ikke gi tillatelse til sådan overførelse, uten at der foreligger erklæring fra det råd, innen hvis område varene aktes brukt, om at disse vil bli medtat i rasjoneringsberegningene på sistnevnte sted.

II. Disse bestemelser trer i kraft straks.

23 aug. **Kongelig kunngjørelse***)[1]) om bemyndigelse for Finans- og Tolddepartementet til å utferdige partialobligasjoner for det innenlandske statslån av 1918.

Med hjemmel i Stortingets beslutninger av 1 juni 1917 og 3 mai 1918 har Vi under 29 juni 1917 og 23 august 1918 bemyndiget Vårt Finans- og Tolddepartement til å opta lån for Statskassens regning.

Da Vårt Finans- og Tolddepartement i medhold av den således givne bemyndigelse, i inneværende år har optat et innenlandsk 5½ pct. rentebærende statslån, så bemyndiger Vi herved, i overensstemmelse med den i Vårt statsråd idag tagne beslutning, Vårt Finans- og Tolddepartement til på den norske statskasses vegne for lånets beløp 88 mill. kr. å utstede obligasjoner, lydende på ihendehaveren og bærende 5½ pct. årlig rente fra 1 juli 1918 å regne.

23 aug. **Kongelig kunngjørelse***)[2]) om avgift til statskassen av mais og innenlands tilvirket maisstivelse, som brukes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup.

I budgettåret 1918—1919 skal der overensstemmende med lov om avgift til Statskassen av mais og innenlands tilvirket maisstivelse, som brukes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup, svares følgende avgifter av de nevnte råstoffer, som brukes til sådan fabrikasjon:

1. Av mais kr. 0,05 pr. kilogram.
2. Av innenlands tilvirket maisstivelse kr. 0,10 pr. kilogram.

23 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved den av Harstad bystyre i møte den 18 juli 1918 besluttede forandring i post 5 i de ved kongelig resolusjon av 8 september 1916 for kjøp-

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid 1ste avd. nr. 39.
[1]) Se St prp. nr. 75. Innst. S. nr. 157. St.tid s 1179—1195.
[2]) Se Ot. prp nr. 46 og innst. O. nr. 141. Innst. S nr. 269. St.tid. s. 2886.

staden Harstad stadfestede lukningsvedtekter i henhold til lov av 25 juli 1913 stadfestes som gjeldende inntil videre. 23 aug.

Vedtektenes post 5 får følgende ordlyd:

»Forretnniger, hvor der kun føres tobakk, konfekt, drops og frukt i naturlig tilstand samt fyrstikker, mineralvann og vørterøl, kan holdes åpne til kl. 10 aften og søndager fra kl. 5 em. til kl. 10 aften.«

Kongelig resolusjon*), hvorved bestemmes: 23 aug.

1. Den ved Stortingets beslutning av 12 august 1918 givne adgang til for efternevnte produkter av sild og fisk inntil videre, dog ikke lenger enn til 1 juli 1919, å garantere inntil følgende priser:

For	fetsild pr. eksportpakket tønde à 100 kg. netto	kr. 60,00
»	saltfisk (torsk) pr. kg. levert Finmarkens og Tromsø amter	» 0,55
»	saltfisk (torsk) pr. kg. levert hvorsomhelst mellem Trondhjemsfjorden i syd og grensen mellem Tromsø og Nordlands amter i nord	» 0,57½
»	saltfisk (torsk) pr. kg. levert Trondhjem og søndenfor	» 0,60
»	saltfisk (sei)	» 0,45
»	— (lange)	» 0,70
»	— (brosme)	» 0,60
»	— (hyse) pr. kg.	» 0,45
»	klipfisk (torsk) pr. kg.	» 1,20
»	— (lange) pr. kg.	» 1,20
»	— (brosme) pr. kg.	» 1,00
»	— (sei) pr. kg.	» 0,85
»	— (hyse) pr. kg.	» 0,85
»	runnfisk (torsk) pr kg.	» 1,25
»	— (hyse og brosme) pr. kg.	» 1,00
»	rotskjær (torsk) pr. kg.	» 1,50
»	— (lange) pr. kg.	» 1,50
»	— (sei, hyse og brosme) pr. kg.	» 1,00—,

kommer straks til anvendelse og gjøres gjeldende på alle varer, der er opfisket fra 1 juli 1918.

2. Forannevnte garanterte priser kan til enhver tid med rimelig varsel nedsettes i den utstrekning, dette måtte anses påkrevet.
3. Provianteringsdepartementet bemyndiges til å utferdige de nærmere bestemmelser og iverksette de foranstaltninger, som foranlediges ved gjennemførelsen av foranstående, og hvad dermed står i forbindelse.

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid 1ste avd. nr. 39.

23 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved med hjemmel av § 23 i lov av 9 august 1918 om offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse bestemmes, at denne lov trer i kraft fra 15 september 1918.

I henhold til nevnte lovs §§ 2 og 11 og Stortingets beslutning av 13 august 1918 fastsettes nedenstående regulativ for beregningen av offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse og inndeling av tjenestemenn i klasser med hensyn til kostgodtgjørelsen:

A. Skyssgodtgjørelsen.

1. Skyssgodtgjørelsen blir å beregne efter følgende almindelige regulativ:

Hesteskyss øre pr. km.			Automobil øre pr. km.	Båt øre pr. km.		Egen motorbåt (dampskib) øre pr. km		Leiet motorbåt øre pr. km.
Tilsigelsesstasjon.	Fast stasjon.	Egen hest.	Egen eller leiet	Tilsigelsesstasjon.	Fast stasjon.	Mindre I	Større II	
32	37	45	65	60	66	60	100	100

For reiser med jernbane beregnes godtgjørelsen efter de til enhver tid for vedkommende banestrekning gjeldende takster for annen klasse med tillegg for hurtigtog, hvis sådant er benyttet.

For reise med offentlig automobilrute beregnes godtgjørelsen efter de takster, som til enhver tid gjelder for vedkommende strekning, med tillegg av 5 øre for hver kilometer, som reises.

For reiser med elektrisk sporvei beregnes godtgjørelsen efter den for vedkommende strekning gjeldende takst.

For reiser med dampskib og rutegående motorbåt beregnes godtgjørelsen efter den for vedkommende rute gjeldende passagertakst, i tilfelle på beste plass.

Når der tillands benyttes annet befordringsmiddel enn ovenfor nevnt, beregnes godtgjørelsen som bestemt for hesteskyss på vedkommende strekning. For befordring med egen båt er godtgjørelsen den samme som for almindelig båtskyss på vedkommende strekning.

2. Den i foranstående regulativ fastsatte spesielle godtgjørelse for bruk av eget befordringsmiddel kan

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

bare beregnes, når det regjeringsdepartement, hvorunder ved- 23 aug.
kommende tjenestemann sorterer, har gitt sit samtykke til, at tjenestemannen selv holder pågjeldende befordringsmiddel til bruk på sine tjenestereiser.

3. Foregår reisen om natten mellem kl. 9 aften og 7 morgen, eller for skyss på en avstand av mindst 10 km. mellem kl. 8 aften og 7 morgen, blir godtgjørelsen å forhøie således:

a. for skyss med hest eller båt fra skyssstasjon med en halvpart, idet befordring, som påbegynnes eller avsluttes mellem disse klokkeslett, helt regnes som nattreise.
b. for skyss med egen hest, egen automobil, egen motorbåt (dampskib) eller annet befordringsmiddel som i punkt 1 siste avsnitt nevnt, med en fjerdepart, idet forhøielsen beregnes for den mellem nevnte klokkeslett reiste strekning.

4. Strekker den for leiet automobil og leiet motorbåt fastsatte godtgjørelse ikke til, refunderes de medgåtte utgifter. Regningen må da forsynes med attestasjon fra vedkommende tjenestemann for, at benyttelse av leiet automobil respektive motorbåt har været nødvendig, samt med erklæring om at der på samme automobil (motorbåt) ikke har været befordret nogen annen til skyssgodtgjørelse berettiget.

5. For befordring innen en bys grenser mellem vedkommendes bosted og jernbanestasjon eller dampskibsbrygge godtgjøres de hatte utlegg, forsåvidt ikke kilometerberegning kommer til anvendelse på befordringen.

6. I følgende tilfeller skal der for hesteskyss og egen (eller leiet) automobil kun beregnes ¾ og for båtskyss samt egen (eller leiet) motorbåt kun halvdelen av den bestemte godtgjørelse, nemlig:

1. Lensmenn på reiser som stevnevidner, når de reiser sammen med et annet stevnevidne eller med tilkalt vidne.
2. Stevnevidner, når de reiser to sammen eller sammen med tilkalte vidner.
3. Tilkalte vidner ved forkyndelse i straffesaker.
4. Sorenskriveres betjenter på reise til og fra de almindelige sakting, når to betjenter reiser sammen.
5. Tollopsynsmenn I og II, når to reiser sammen.

Beredne officerer er, når de på reiser med ruteskib eller jernbane medfører egen hest til bruk i tjenesten, berettiget til å erholde den for hest og i tilfelle hestepasser utlagte frakt godtgjort efter regning. For hestepasser, som reiser alene tilbake efter å ha bragt tjenestehest frem til bestemt sted eller som reiser for å avhente tjenestehest, kan beregnes almindelig skyssgodtgjørelse.

7. Når reisen foregår utenfor de almindelige skyssruter,

23 aug. tillands eller tilvands, med befordringsmiddel som ikke tilhører den reisende selv, er den reisende berettiget til erstatning for hatte utgifter, forsåvidt disse ikke dekkes av den fastsatte skyssgodtgjørelse.

Samme regel gjelder også under reiser på de almindelige skyssruter, forsåvidt nødvendig forretningsmessig ophold mellem stasjoner krever en tid utover den, hvori en skyssende er forpliktet til å vente.

Hvor befordring bare kan skje på sal, kløv eller med ren, eller hvor den reisende bare kan komme frem tilfots, og hans tøi m. v. må bæres, er han berettiget til, foruten den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast stasjon, å få erstattet efter regning nødvendig utlegg til befordring av sitt tøi samt for veiviser, hvor sådan er benyttet; dessuten hvad han måtte ha utlagt til befordring for sig selv utover nevnte regulativsats.

8. Tjenestemenn, som benytter båtskyss, er i særegne tilfeller, når reisens lengde, farvannets beskaffenhet eller båtens størrelse m. m. nødvendiggjør anvendelse av forsterket skyss, berettiget til erstatning for hatte utgifter utover den godtgjørelse, som tilkommer dem efter det til enhver tid gjeldende almindelige regulativ.

Den, som således beregner sig forhøiet skyssbetaling, skal på vedkommende regning avgi bevidnelse om, at reisen ikke uten skade kunde utsettes, og at den benyttede forsterkede skyss har været nødvendig, samt om at der på samme båt ikke har været befordret nogen annen til skyssgodtgjørelse berettiget.

9. Når to eller flere tjenestemenn, som er berettiget til reisegodtgjørelse, reiser sammen med båtskyss, skal de, uanset bestemmelsen under foranstående punkt 8, bare være berettiget til hver for sig å erholde godtgjørelse efter satsene i det gjeldende regulativ.

Hvis den godtgjørelse, de derved tilsammen vil erholde, er utilstrekkelig til å dekke den lovbestemte betaling for den nødvendige og virkelige benyttede forsterkede båtskyss, er enhver av dem tillike berettiget til å få godtgjort sin forholdsvise del av det overskytende utlegg.

Med hensyn til foranstående bestemmelse blir de i punkt 6, 1ste ledd, nevnte tjenestemenn å betrakte hver som en person. Reiser tollopsynsmenn på båt sammen med tollfunksjonærer, der oppebærer almindelig reisegodtgjørelse, kan de ikke beregne sig sådan.

23 aug.

B. Kostgodtgjørelsen.

I.

Kostgodtgjørelsen fastsettes således:
1ste klasse kr. 10,00 pr. døgn.
2nen klasse kr. 9,00 pr. døgn.
3dje klasse kr. 6,00 pr. døgn.

Forsåvidt den reisende må overnatte (d. e. tilbringe over 3 timer av natten) utenfor sin bopel, skal de til 1ste klasse hørende tjenestemenn være berettiget til å erholde et tillegg til kostgodtgjørelsen stort kr. 7,00, de til 2nen klasse hørende kr. 6,00 og de til 3dje klasse hørende kr. 5,00 for hver natt, som må tilbringes utenfor hjemmet. Tillegget bortfaller, når der anvises den reisende fritt kvarter av det offentlige. Likeledes bortfaller det for netter, hvorfor der i henhold til loven beregnes godtgjørelse for utlegg til soveplass på jernbane eller dampskib, medmindre den reisende tilbringer 3 timer eller derover også av den påfølgende natt på jernbane eller dampskib og må opholde sig minst 6 timer av den mellemliggende dag i by eller landdistrikt.

Som natt regnes tiden mellem kl. 11 aften og 7 morgen.

For militære og civilmilitære tjenestemenn er deres virkelige embede og ikke deres grad i hæren eller marinen bestemmende for, efter hvilken klasse de skal erholde kostgodtgjørelse.

II.

Klasseinndeling.

I klasse I alle tjenestemenn, som står i klasse I efter lov av 10 juli 1894.

I klasse II alle tjenestemenn, som står i klasse II efter lov av 10 juli 1894.

I klasse III alle tjenestemenn, som står i samme lovs klasse 3 og 4.

Nye tjenestemenn blir av Handelsdepartementet å henføre til en av disse klasser.

C. Regulativets ikrafttreden.

Den foran bestemte skyssgodtgjørelse gjøres gjeldende fra 1 januar 1918 å regne og inntil videre, forsåvidt angår de reiser, hvorpå der er benyttet egen hest (se foran under A punkt 2) og forøvrig fra 15 september 1918.

Den foran bestemte kostgodtgjørelse gjøres gjeldende fra 1 januar 1918 å regne og inntil videre.

23 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

I. Konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Stange herred, Hedemarkens amt, til 15 ha.

II. Den i samme lovs § 3 annet avsnitt omhandlede konsesjonsgrense av en femtedel av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn nedsettes for nevnte herred til 25 ha.

III. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

23 aug. **Kongelig resolusjon****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Tydal herred, Søndre Trondhjems amt, i møte den 15 april 1918 besluttede skogvedtekter for herredet.

23 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 1 i lov inneholdende adskillige bestemmelser om bygningsvesenet m. v. av 17 juni 1869 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjeldende for et strøk mellem Grønliveien og Hortens byggebelte samt Søndre Baggerød i Borre med den av Borre herredsstyre i møter den 26 mars 1917 og 12 august 1918 foreslåtte begrensning, og at strøket overgår til særskilt kommune i bygningsvesenets anliggender.

Det omhandlede strøk begrenses i nord av Hortens byggebelte, i øst av sjøen, i syd av den vei, som fører fra Tveiten til sjøen på søndre side av Rørestrand, i vest av hovedveien, dog således, at den grund på vestre side av hovedveien, som tilhører Baggerød, også medtages.

(Grensene er avlagt på et under saken fremlagt rektangelkart).

23 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på Justisdepartementets kjøp av Ivar R. Voldsdals eiendom, matr. nr. 77, Fjeldgaten i Aalesund, til opførelse av embedsbolig for sorenskriveren i Nordre Sundmør sorenskriveri for kr. 7 620,25.

Proprieteten til den nye embedsgaard forbeholdes Oplysningsvesenets Fond.

23 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på Justisdepartementets kjøp av Georg Størmer og Arne Størmers tomt, beliggende på »Odden« i Svolvær, av areal 1½ mål, til opførelse av embedsbolig for politimesteren i Lofoten og Vesterålen for kr. 7 500,00.

---

*) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

**) Bekjentgj. 26 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor skogvedtektene er inntatt.

Proprieteten til den nye embedsgård blir å forbeholde Oplysningsvesenets Fond. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 24 april 1918 vedtatte forhøielse fra kr. 16000,00 til kr. 25000,00 av det maksimumsbeløp, som er fastsatt for en enkelt bygning i § 4 i den for Frosta gjensidige Brandforsikringsforening (husavdelingen) ved høieste resolusjon av 4 april 1903, jfr. kongelige resolusjoner av 10 mai 1912 og 14 april 1916, approberte plan. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved i henhold til § 4,7 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 bestemmes, at der som medlem av bygnings- og reguleringskommisjonen for Strømmen bygningskommune istedenfor vedkommende helserådsordfører inntil videre fungerer en innen bygningskommunen boende læge, som dertil beskikkes av amtmannen. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der som gjeldende inntil videre meddeles approbasjon på den i generalforsamlingen den 13 april 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Sørum gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre ved høieste resolusjon av 29 mars 1898, jfr. høieste resolusjon av 27 juni 1899 og kongelig resolusjon av 2 juli 1910, approberte plan. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av Bærum herredstyres beslutning i møte den 22 juli 1918 angående delvis forhøielse av de ved kongelig resolusjon av 26 juni 1914 godkjente feiertakster for Bærum. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av Larvik bystyres beslutning i møte den 27 juni 1918 angående midlertidig forhøielse med 50 % av de ved kongelig resolusjon av 9 juli 1915 godkjente feiertakster for byen. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av His bygningsrepresentantskaps beslutning i møte den 12 juni 1918 angående takster for feining i His brand- og bygningskommune. 23 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på: 23 aug.

23 aug. 1. Plan for den ved lov av 9 august 1918 tillatte utvidelse av Det norske pengelotteri, vedtatt av Lotterikomiteen i møte den 16 august s. å.
2. Kontrakt av 21 august 1918 mellem Lotterikomiteen og Den norske Creditbank om overtagelse av det utvidede lotteris drift.

23 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved Provianteringsdepartementet bemyndiges til å opnevne en kontrollkomité til å føre tilsyn med statens lagere.

23 aug. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Bratsberg amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes:

At Laardal jordmordistrikt i Bratsberg amt deles i følgende to jordmordistrikter:
1. Laardal distrikt, omfattende Laardal og Høidalsmo sogn, og
2. Eidsborg distrikt, omfattende sognet av samme navn.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

23 aug. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Finmarkens amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes:

At Kjelvik jordmordistrikt i Finmarkens amt deles i følgende to distrikter:
1. Kjelvik jordmordistrikt, omfattende Kjelvik, Nordvaagen, Repvaag, Porsangvik og Lafjord skolekretser, og
2. Honningsvaag jordmordistrikt, omfattende Skarsvaag, Kamøvær, Honningsvaag og Sarnes skolekretser.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

24 aug. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for petroleum.

24 aug. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 8 mars 1918 om maksimalpriser på smøreoljer m. v. fastsettes ny (forhøiet) maksimalpris på tunge og lette maskinoljer.

24 aug. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fattsettes som gjeldende inntil videre en maksimalpris av kr. 22,00 pr. kv.m. for farvede fayancefliser for vegg (majolikafliser).

24 aug. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre forandrede maksimalpriser for salg av lerfliser og mettlacherfliser.

---

*) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

Rundskrivelse fra Norges Brandkasse, hvori meddeles, at Brandkassens direksjon i møte den 10 d. m. midlertidig har forhøiet med 100 % den lensmenn efter brandkasselovens § 45 tilkommende betaling for utskrifter av brandtakster og den stevnevidner efter samme paragraf tilkommende betaling for tilsigelser, alt dog kun når betalingen skal utredes av Brandkassen. De private rekvirenter antas derimot ikke pliktig til å betale høiere gebyrer enn de i nevnte paragraf i brandkasseloven bestemte, idet loven av 12 juli d. å. og kongelig resolusjon av 19 juli d. å. angående midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer lensmenn og andre tjenestemenn for visse forretninger, ikke antas å medføre nogen forandring i brandkasseloven. 24 aug.

Betaling for tilsigelser, som efter brandkasselovens § 45 s. p. besørges av brandtakstbestyrerne i byene, blir uforandret.

Skrivelse fra Socialdepartementet til en husleienevnd, som hadde spurt, om § 9, 4de punktum, i lov om boligforholdene av 12 juli 1918 kan antas å gjelde også for det tilfelle, at en eiendom er erhvervet ved odelsløsning, efterat husleieregulering er innført i kommunen 26 aug.

Efter lovens ordlyd og forarbeider antar departementet, at bestemmelsen ikke kan komme til anvendelse; se innst. O. VIII for 1918, side 21, 1ste spalte. Tilfellet vil således efter departementets mening være overlatt til nevndens skjøn under hensyntagen til de i paragrafens 1ste og 2det punktum nevnte momenter.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Akershus amt: 26 aug.

En fabrikk hadde spurt, om de oprindelige leieboere i en gård, som fabrikken kjøpte våren 1918 i den hensikt med tiden å skaffe sine arbeidere husrum, og som en tid efter brennte, hadde krav på atter å få leiligheter i den gård, som fabrikken aktet å gjenopføre.

Departementet antok, at leieforholdet måtte anses ophørt ved gårdens brand og ikke kunde kreves overført til den bygning, som måtte bli opført i den brenntes sted; se Aubert: Den norske obligasjonsrets specielle del I (2den utgave) side 187.

Departementet gik ved sin besvarelse ut fra, at vedkommende bygning var fullstendig nedbrennt, og at der nu var spørsmaal om gjenopførelse av nytt hus på brandtomten. Anderledes vilde det formentlig kunne stille sig i tilfelle av delvis ødeleggelse med påfølgende reparasjon.

26 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av preserverte egg.

26 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til departementets skrivelse av 12 januar 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av endel kaffesorter.

26 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for nepe- og kålrotfrø av norsk avl.

26 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til kongelig resolusjon av 18 august 1916, jfr. departementets skrivelse av 9 mars 1917, fastsettes som gjeldende inntil videre en maksimalpris av kr. 2,00 pr. kg. for nisetran.

26 aug. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til kongelig resolusjon av 18 august 1916, — jfr. departementets skrivelse av 9 mars 1917 — fastsettes som gjeldende inntil videre en maksimalpris av kr. 1,70 pr. kg. for mørk seidamptran.

26 aug. **Skrivelse***) Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av bærsafter og syltetøi.

26 aug, **Skrivelse****) fra Statens Prisdirektorat, hvori meddeles, at direktoratet i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 i henhold til kongelig resolusjon av 16 august 1918 har erholdt bemyndigelse til å treffe bestemmelse om:

a. Avkrevelse av oplysninger m. v. efter lovens § 1 post 2.
b. Opnevnelse av prisnoteringsutvalg og kontrollnevnder efter § 1 post 3.
c. Dispensasjoner efter § 3 og utferdigelse av maksimalpriser, forbud mot tilbakeholdelse av varer fra salg og av andre bestemmelser efter § 1, dog post 1 kun i tilfelle,

---

*) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.
**) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, jfr. nr. 46, s. 1025.

hvor saken er av mindre viktighet, eller hvor det er for bundet med betenkelighet å oppebie departementets avgjørelse. 26 aug.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Christopher Fürst Beck ved testamente av 12 februar 1873 oprettede »Christopher Beck, hustru og børns legat for trengende gamle sjøfolk av Arendal og omegn« samt på de utferdigede udaterte statutter for dette legat. 27 aug.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av fru Lina With ved gavebrev av 27 november 1917 oprettede »Agent Louis Nicolay Withs legat for trengende sjøfolk og eller deres efterlatte« samt på de under 4 desember 1917 utferdigede statutter for dette legat. 27 aug.

Regler*) for utøvelse av jakt og fangst i Toten bygdealmenninger lodd nr. 3, 4 og 5, Kristians amt, approbert av Landbruksdepartementet 28 august 1918 i henhold til lov av 20 mai 1899 samt kongelige resolusjoner av 17 juni 1899 og 17 februar 1900. 28 aug.

Skrivelse**) fra Proviantering sdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for salg av hermetikk av kjøtt og fisk. 28 aug.

Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes: 30 aug.

1. I medhold av byformannskapslovens § 40 stadfestes Porsgrund bystyres vedtak av 23 juli 1918 om å oprette folkeregister for kommunen m. v.
2. I medhold av lov om folkeregistre av 24 juni 1915 stadfestes den av Porsgrund bystyre i nevnte møte vedtatte vedtekt for folkeregistret.

Kongelig resolusjon†), hvorved bestemmes: 30 aug.

1. De av Fredrikshald bystyre i møte den 13 august 1918 besluttede vedtekter for beverter- og herbergernæringen i Fredrikshald stadfestes i henhold til § 5 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. som gjeldende inntil videre,

*) Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor reglene er inntatt.
**) Bekjentgj. 2 september i Lovtid 1ste avd. nr. 40.
***) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr 40, hvor vedtekten er inntatt.
†) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor de stadfestede vedtekter er inntatt.

30 aug. å regne fra 1 oktober 1918 —, dog med en enkelt forandring.

2. Fra samme tid opheves §§ 53—55 i de ved kongelig resolusjon av 16 september 1908 for Fredrikshald stadfestede politivedtekter.

30 aug. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Vestre Toten herred i møte den 13 juni 1918 besluttede nye skogvedtekter for herredet.
2. De ved kongelig resolusjon av 20 mars 1914 approberte skogvedtekter for Vestre Toten herred opheves fra den tid, nærværende vedtekter trer i kraft.

30 aug. **Kongelig resolusjon****), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr 3 av 13 august 1915, nedsettes for Jelsa herred, Stavanger amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

30 aug. **Kongelig resolusjon****), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918, nedsettes for Jelsa herred, Stavanger amt, inntil videre til 2,5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

30 aug. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskeriene av 8 april 1905 § 39 bestemmes, at det inntil videre, dog ikke lenger enn 3 år fra 15 september 1918 å regne, skal være tillatt å fiske med stang efter ørret til og med 30 september i Strynselvens nedre del på den strekning, som støter til gårdene Vik, Visnes, Tonning, Aarheim og Bø i Stryn herred, Nordre Bergenhus amt, på betingelse av, at vedkommende elveeiere hvert år efter fiskeriinspektørens nærmere bestemmelse gjennem lensmannen innsender til fiskeriinspektøren en spesifisert opgave over den sjøørret, som er fisket i elven efter inntredelsen av den ordinære fredningstid.

30 aug. **Kongelig resolusjon*****), hvorved de i møte den 23 mars 1918 vedtatte regler for fellesfløtning i Grønnings-

*) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor de i post 1 omhandlede nye skogvedtekter er inntatt.

**) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

***) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor fellesfløtningsreglene er inntatt.

vassdraget i Nordre Trondhjems amt approberes i med- 30 aug.
hold av lov angående vassdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjeldende inntil videre.

Kongelig resolusjon*), hvorved i henhold til § 88 i lov 30 aug.
om bygningsvesenet av 27 juli 1896 bestemmes, at nevnte lov skal være gjeldende for fiskeværet Berlevaag innen nedenstående av Berlevaag herredsstyre i møte den 29 juli 1918 vedtatte grenser:

»Fra Skaanvikelvens utløp i sjøen (høieste høivann) i en rett linje gjennem Breidalen og Svartvann til op på Revnestoppen, hvorfra i rett linje ned til Vargvikelvens utløp i sjøen (høieste høivann) således som avsatt på den hos havnevesenet erhvervede kartskisse.«

Kongelig resolusjon*), hvorved Provianteringsdepar- 30 aug.
tementet bemyndiges til ved salg til utførsel å dispensere fra bestemmelsene i de kongelige resolutioner av 18 august og 29 september 1916 og av 9 mars 1917 om maksimalpriser på sild og fiskevarer.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 30 aug.

I. Den ved Kronprinsregentens resolusjon av 29 oktober 1900, jfr. kongelig resolusjon av 10 oktober 1914 post 2, bestemte anordning av sakting for Hardanger og Voss sorenskriveri gjøres gjeldende fra 1 september 1918 for Hardanger sorenskriveri og Voss sorenskriveri.
II. Vårtinget for Granvin tinglag av Voss sorenskriveri opheves.
III. Hardanger sorenskriveri skal fra 1 september 1918 utgjøre 2 månedstingkredser, den ene omfattende tinglagene Odda og Røldal, den annen tinglagene Ullensvang, Kvam, Jondal og Strandebarm.
IV. Voss sorenskriveri skal fra samme tidspunkt utgjøre 2 månedstingkredser, den ene omfattende tinglagene Ulvik og Eidfjord, den annen tinglagene Evanger, Voss, Vossestrand og Granvin.
V. For hver av de under III og IV nevnte månedstingkredser blir der å avholde månedsting i månedene februar, april, august og desember efter nærmere bestemmelse av amtmannen med hensyn til tid, sted og dagantall for tingenes avholdelse.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 30 aug.

1. Fra den tid, Justisdepartementet bestemmer og inntil videre henlegges de egentlig kommunale magistratsforretninger i

*) Bekjentgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

30 aug. Arendal og de magistratsforretninger, som omhandles i §§ 3 og 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917, til en av Justisdepartementet konstituert midlertidig borgermester, hvis gage og kontorholdsgodtgjørelse utredes av Arendal kommune, mens de øvrige magistratsforretninger, således de, som omhandles i §§ 4—13 i den oven nevnte lov av 9 mars 1917, som hittil tilligger Arendals byfogedembede.

2. I medhold av byformannskapslovens § 40 meddeles approbasjon på Arendal bystyres beslutning om gage og kontorholdsgodtgjørelse for den i post 1 omhandlede borgermesterstilling.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det gjensidige forsikringsselskap »Norske Liv« tillatelse til å forandre §§ 17 og 18 i selskapets vedtekter således som besluttet av fellesstyret den 9 mars og i generalforsamling i selskapet den 25 juni d. å.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av post 10 i de ved kongelige resolusjoner av 2 april og 16 november 1917 fastsatte konsesjonsbetingelser og i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfestelse på en av vedkommende utvalg foreslått plan for et sikkerhetsfond ved Cementfabrikk Norge, Ca-No-Portland Cement A/S i Lier herred (Frogner fattigdistrikt), således at planens post 2 kommer til å lyde: »Fondets størrelse bestemmes inntil videre til 50 000 kroner«.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at det i kongelig resolusjon av 24 april 1906 omhandlede sikkerhetsfond for Kjøli gruber (The Kjøli Mines Ltd.) i Aalen herred blir å forhøie til kr. 20 000,00 ved et kontant tilskudd fra verket innen utgangen av 1918, mens bestemmelsene i fondets plan forøvrig blir uforandret.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved i henhold til § 29 i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 bestemmes, at det i kongelig resolusjon av 17 juli 1908, jfr. kongelig resolusjon av 27 juli 1917, omhandlede sikkerhetsfond ved Knaben grube i Fjotland herred, Lister og Mandals amt, blir å forhøie til kr. 6 000,00 ved et tilskudd, som allerede er ydet av bergverket, mens bestemmelsene i fondets plan forøvrig blir uforandret.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at § 1 i den ved

kongelig resolusjon av 14 desember 1901 stadfestede plan for sikkerhetsfondet ved Killingdal gruber (The Bede Metal & Chemical Co. lim.) i Aalen herred ikke for tiden blir å forandre. 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes, at Aasta elv med tilløp og med den for utbygning efter delingskommisjonens skjøn nødvendige grunn undtas fra den ved kongelig resolusjon av 19 februar 1915 bestemte deling av Vang og Furnes bygdealmenning mellem Vang og Furnes herreder. 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved Lierbanens takster og fraktberegningsregler for gods (ilgods og fraktgods), levende dyr og reisegods m. v. tillates midlertidig forhøiet og forandret overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag. 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av Mosjøen bystyres beslutning i møte den 21 juni 1918 angående forhøielse av feiertakstene sammesteds. 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamlingen den 13 august 1918 vedtatte forandring i § 4 i den ved kongelig resolusjon av 10 mai 1906, jfr. kongelig resolusjon av 2 februar 1912, approberte plan for »Ullensaker gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger.« 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamlingen den 13 august 1918 vedtatte forandring i § 19 i den ved høieste resolusjon av 26 oktober 1883 approberte plan for »Ullensaker Løsøre-Brandforsikringsforening.« 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 3 mai 1918 vedtatte nye plan for Sør-Odal Brandkasse (Husavdelingen), — dog med en enkelt forandring. 30 aug.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på de i generalforsamling den 7 januar 1918 vedtatte forandringer i §§ 3 og 13 i den ved høieste resolusjon av 14 juli 1898, jfr. resolusjoner av 28 januar 1901, 6 januar 1906, 14 juni 1913 og 23 juni 1915, approberte plan for Indre Søndmøre Brandforsikringsforening for Hus. 30 aug.

30 aug. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til havnelovens § 55 meddeles stadfestelse på Tromsø bystyres beslutning av 2 august 1918 om opkrevning av et tillegg på 50 % til de gjeldende senest ved kongelig resolusjon av 3 april 1912 fastsatte satser for bryggeavgiften i Tromsø.

Beslutningen trer straks i kraft og forblir gjeldende inntil videre, dog ikke utover 30 juni 1919.

30 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av sogneprest i Alvdal H. A. Eggen ved gavebrev av 6 juli 1918 oprettede »H. A. Eggens legat til fremme av deling av Alvdals sognekald« samt på de samme dag utferdigede statutter for dette legat.

30 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av konsul J. C. Isdahl og hustru ved gavebrev av 25 april 1918 oprettede »Fru Hildur Isdahls legat for eldre kvinnelige tjenere i Bergen« samt på de under 25 april 1918 utferdigede statutter for dette legat.

30 aug. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av kjøpmann Rasmus Krogh og hustru ved gavebrev av 25 mai 1918 oprettede »Rasmus Krogh og hustru Constance Krogh født Holms legat« til beste for funksjonærer i firmaet Parelius & Lossius's forretning eller deres efterlatte og bra, hederlige og trengende arbeidere eller tjenere av begge kjøn, hjemmehørende i Kristiansund samt på de under 25 mai 1918 utferdigede statutter for dette legat.

31 aug. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til en overretssakfører, hvori uttales, at kystlosenes virksomhet er av helt privat natur, forsåvidt angår deres plikt eller rett til å overta losning. De kan ikke tiltvinge sig losning. Nogen grunn for en nektelse plikter da heller ikke skibsføreren eller andre å avgi.

3 septbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at den herværende franske legasjon i en note av 30 f.m. på vegne av den franske regjering har opsagt — fra den 10 september 1918 å regne — den mellem Norge—Sverige på den ene side og Frankrike på den annen side den 13 januar 1892 avsluttede overenskomst angående en delvis forlengelse av handels- og sjøfartstraktatene mellem de samme land av 30 desember 1881 — således at overenskomsten i henhold til dens § 3 vil ophøre å gjelde den 10 september 1919.

Rundskrivelse *) fra Socialdepartementet til amtmennene: 3 septbr.

Ved rundskrivelse av 15 august d. å. bestemte departementet, at det skulde være forbudt fra apotek å utlevere hete vine til medisinsk bruk.

Departementet har imidlertid bragt i erfaring, at de sakkyndiges uttalelser, hvorpå rundskrivelsen var bygget, under de nuværende vanskelige ernæringsforhold ikke lenger i sin helhet opretholdes, likesom der fra annet autoritativt lægehold har været fremholdt nødvendigheten av, at der var adgang for lægene til å forskrive hete vine til medisinsk bruk.

Overensstemmende med et forslag fra medisinaldirektøren fastsetter departementet derfor følgende endringer i nevnte rundskrivelse:

Det skal fra nu av være forbudt å utlevere hete vine til medisinsk bruk i større mengde enn høist 1 hel flaske eller 700 gram ad gangen.

Der kan bare ekspederes 1 gang efter samme resept, medmindre lægen ved påtegning på resepten har ordinert, at den kan ekspederes 1 gang til. Mer end 2 ganger må der ikke ekspederes efter samme resept. Ny utlevering til samme patient må ikke skje med kortere mellemrum end 4 dager.

Foranstående bestemmelse om den største mengde, der kan utleveres på en gang av vine efter læges resept, gjelder ikke, når vinen rekvireres til sykehus, klinikker eller til læger, der har adgang til selv å utlevere lægemidler.

Resepter på hete vine, som innleveres til ekspedisjon, skal alltid bli beroende på apoteket.

For tannlæger trer bestemmelsene i rundskrivelsen av 26 april 1918 og for dyrlæger bestemmelsene i rundskrivelsen av 10 mai s å. pånyi kraft.

Overtredelser av foranstående bestemmelser straffes efter almindelig borgerlig straffelovs §§ 339 (punkt 2) eller 361, forsåvidt ikke annen strengere bestemmelse kommer til anvendelse.

Med foranstående bedes samtlige apotekere, læger, tannlæger, dyrlæger og politikamre innen hr. amtmannens embedsdistrikt gjort bekjent.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på 3 septbr. det av direktør Jens Edvard Oldenborg og hustru Ida Lamartine Mathilde Oldenborg, født Lauman, ved gjensidig testamente av 30 juli 1889 med tillegg av 12 februar 1912 oprettede »J. Edw. Oldenborg og hustrus legat« til beste for ubemidlede blinde i Kristiania og for personer, som lider av

*) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

3 septbr. øiensykdom, samt på de under 31 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat.

3 septbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av gårdmannsenke Helga Leifsdatter Omnæs ved gavebrev av 8 februar 1918 oprettede legat til utdannelse av evnerik, ubemidlet ungdom i Hjartdal samt på de under 28 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat.

4 septbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for salg av norske egg.

4 septbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for salg av danske egg.

4 septbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for islandsk fårekjøtt.

4 septbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for asbestgarn.

5 septbr. **Skrivelse****) fra Socialdepartementet, hvori meddeles, at departementet d. d. i skrivelse til Riksforsikringsanstalten i henhold til § 31, 2 i lov om sykeforsikring av 6 august 1915 med tilleggslover av 15 juni 1917 og 23 juli 1918 har approbert nedenstående av anstalten utarbeidede normaltariff for de offentlige kredssykekasser som gjeldende fra 30 september d. å.:

1ste	kl.	25	øre pr. uke
2nen	»	35	» —
3dje	»	45	» —
4de	»	55	» —
5te	»	65	» —
6te	»	70	» —

Tariffen trer fra nevnte dato istedenfor den i Lovtidende 2nen avd. for 1915 side 862 inntatte tariff (Lovtid. 1ste avd. for s. å. pag. 1091). Jfr. departementets skrivelse av 29 oktober 1915.

5 septbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes nye maksimalpriser og regler for omsetning av skotøi av norsk tilvirkning.

---

*) Bekjentgj. 14 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 42.
**) Bekjendtgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Botne herred, Jarlsberg og Larviks amt, under 8 juli 1918 fattede beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v. 6 septbr.

Kongelig resolusjon**) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Lensvik herred, Søndre Trondhjems amt, under 28 januar 1918 fattede beslutning om salg av tobakk til barn m. v. 6 septbr.

Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfestelse paa den av herredsstyret for Lensvik herred, Søndre Trondhjems amt, den 28 januar og 12 juli 1918 vedtatte beslutning til politivedtekter for herredet. 6 septbr.

Kongelig resolujon†) hvorved med hjemmel av § 3 i lov nr. 5 av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at enhver, som gjør sig en næring av å drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Skjold herred i Stavanger amt, fra 15 november 1918 å regne og inntil videre skal ha bevilling. 6 septbr.

Kongelig resolusjon†), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918, nedsettes for Rolvsøy herred, Smålenene amt, inntil videre til 1 ha.
Denne bestemmelse trer i kraft straks. 6 septbr.

Kongelig resolusjon†), hvorved de ved kongelig resolusjon av 23 april 1903 fastsatte fiskeriregler for Yttre og Øvre Rendal herreder, Hedemarkens amt, for Øvre Rendal vedkommende settes ut av kraft for inneværende år, forsåvidt angår de i den nevnte resolusjons punkt I, litra g, h og i omhandlede deler av Rena med bielver, som er beliggende i Øvre Rendal herred.
Denne resolusjon trer i kraft straks. 6 septbr.

---

*) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor vedtekten er inntatt.
**) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor beslutningen er inntatt.
***) Bekjentgj. 9 septemher i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor politivedtektene er inntatt.
†) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

6 septbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved bestemmes:

I. I medhold av lov om fredning av ferskvannsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsettes fiskeriregler for Sollien herred, Hedemarkens amt.

II. Nærværende resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon av 13 juni 1908 angående fiskeriregler for Sollien herred, Hedemarkens amt, opheves.

6 septbr. **Kongelig resolusjon** **) hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Tønsberg bystyres beslutning i møte den 7 juni 1918 angående tilleggsbestemmelse til bygningslovens § 24 for nevnte by —, gående ut paa, at der i Tønsberg kan benyttes 6,3 cm. tykke planker i ytterveggene i 2-etasjes våningshus.

6 septbr. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved i henhold til § 65 og § 66 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 bestemmes, at grensene for Hommelvik brandkommune utvides i overensstemmelse med Malvik herredsstyres beslutning i møte den 14 juni 1917.

6 septbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i henhold til havnelovens § 41 oprettes et havnestyre for uthavnen Feda i Feda herred, Lister og Mandals amt.

Det område, som skal underlegges havnestyret, begrenses av en rett linje fra Auerodden til Agnholmen og videre av en rett linje til Studeliodden.

6 septbr. **Kongelig resolution** **), hvorved paragraf 2 i det ved kongelig resolusjon av 28 januar 1916, jfr. kongelig resolusjon av 31 august 1917, fastsatte reglement for manøvrering av nåledammen for Tronstadvann, Teraaens vassdrag, bestemmes å skulle lyde:

»Høieste reguleringsgrense er fastsatt ved et fastmerke ved nåledammen. Laveste tillatte tappegrense ligger 1,70 m. under fastmerket. Når vannstanden i Tronstadvann er over høieste reguleringsgrense, skal alle nåler være satt.«

6 septbr. **Kongelig resolution** †), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til

---

*) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor de i post I omhandlede fiskeriregler er inntatt.

**) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

***) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor de utvidede grenser er beskrevet.

†) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor de i post I omhandlede maksimalfrakter er inntatt.

Norge med norske damp- og motorskibe av kull, koks og cinders samt salt fra England. 6 septbr.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges til i medhold av nevnte lovs § 4 i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder konnossementer datert efter resolusjonens ikrafttreden. Samtidig opheves de ved kongelig resolusjon av 9 august 1918 fastsatte maksimalfrakter for kull, koks og cinders samt salt fra England.

Kongelig resolusjon *), hvorved i medhold av litra d i § 1 i lov nr. 5 av 14 mai 1917, jfr. lov nr. 15 av 14 desember 1917, om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter alle, som pr. 1 oktober 1918 er i besiddelse av et lager på minst 10 tons eller 100 hektoliter salt, tilpliktes å innsende skriftlig opgave herover til Statens Fiskecentral. Opgaven skal inneholde oplysning om, hvad slags salt der haves på lager, om det er klausulbeheftet og i tilfelle hvorledes, om hvor meget av hvert slags og av hver klausulgruppe, om hvem der er eier av saltet og hvor det er beroende. Senere blir lignende opgaver å avgi for hvert kvartal, altså pr. 1 januar, pr. 1 april o. s. v. 6 septbr.

Overtredelse av disse bestemmelser straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer.

Skrivelse *), fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 22 mars 1918 om midlertidig innførselsforbud og kongelig resolusjon av 25 mai 1918 om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til å utferdige forbud mot eller i det enkelte tilfelle å forby samt stille betingelse for innførsel av bl. a. fødevarer bestemmes: 6 septbr.

1. Importører av salt skal for eftertiden, forinnen losning av saltet i norsk havn finner sted, avgi til tollkamret en behørig undertegnet erklæring for vedkommende saltparti, inneholdende nøiagtige oplysninger om:
   a) saltets art og betegnelse,
   b) hvorvidt saltet er klausulbeheftet og i tilfelle, hvilken klausul det er belagt med,
   c) vektmengde i kilogram særskilt angitt for hver enkelt saltart og for hver enkelt klausulgruppe.
2. Denne bestemmelse trer i kraft straks.

*) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

6 septbr. 3. Overtredelse av denne bestemmelse straffes efter forannevnte lov av 22 mars 1918 med bøter eller fengsel inntil 6 maaneder.

6 septbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved det ved kongelig resolusjon av 14 mai d. å. etablerte forbud for cellulosefabrikkene mot å selge eller på annen måte å avhende cellulose- og treterpentin til andre enn staten opheves.

Denne resolusjon trer i kraft straks,

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved den årlige godtgjørelse, som ifølge lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 148, 2net punktum, i kjøpstædene skal erlegges for tilsigelse av lagrettemenn og domsmenn, rettsvidner i straffesaker og private politisaker samt bisittere og overskjønsmenn ved håndverksrett, for skjøpstaden Skiens vedkommende fastsettes til kr. 200,00 — to hundrede kroner — å regne fra 1 januar 1918.

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til lov om verneplikt og utskrivning av 19 juli 1910, dens § 19, bestemmes, at politifullmektig ved Moss politimesterembede Rolf Olsen inntrer som medlem av innrulleringskommisjonen for Moss istedenfor — som bestemt ved kongelig resolusjon av 4 februar 1911 — politimesteren.

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved i henhold til lov om verneplikt og utskrivning av 19 juli 1910 § 19 bestemmes, at politisekretær ved Fredrikstad politimesterembede Norvald Olsen inntrer som medlem av innrulleringskommisjonen for Fredrikstad under ledigheten i det til politimesterembedet knyttede politifullmektigembede.

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på den i generalforsamling den 13 juli 1916 vedtatte forandring i § 4 i planen for Osen sogns gjensidige Brandassuranseselskap for Hus og Løsøre.

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles appropasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamlingen den 15 juni 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Høgsfjord Brandforsikringsforening for Bygninger ved regjeringens resolusjon av 9 desember 1907, jfr. kongelig resolusjon av 30 mai 1914, approberte plan.

6 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i ekstraordinær generalforsamling den 2 juli 1918 vedtatte forandring i § 5 i den ved kongelig resolusjon av 22 januar 1915 approberte plan for Melhus, Leinstrand og Flaa Brandassuranseforening, — dog med et par forandringer.

*) Bekjentgj. 9 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

Kongelig resolusjon, hvorved Kristiania luftforsvar underlegges generalinspektøren for feltartilleriet og hærens faste luftforsvar forøvrig underlegges festningsartilleriet fra 15 september 1918. 6 septbr.

Fra samme tidspunkt oprettes en luftforsvarskommisjon, felles for hær og marine.

Kongelig resolusjon, hvorved Provianteringsdepartementet bemyndiges til å inngå overenskomst mellem staten og aktieselskapet De norske Saltverker om saltproduksjon vesentlig på de i et fremlagt utkast til overenskomst anførte villkår. 6 septbr.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Romsdals amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes: 6 septbr.

At Bud og Hustad jordmordistrikter i Romsdals amt omreguleres således, at gårdsnummer 22—24 og 26—27 av Hustad utskilles fra Bud og tillegges Hustad jordmordistrikt, hvorefter distriktene vil komme til å omfatte herredene av samme navn.

Omreguleringen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Ingeborg Dahl, født Berger, og G. A. Dahl ved gavebrev av 14 desember 1914 og 27 februar 1918 oprettede »Helge Bergers stipendiefond A« til videre utdannelse for ingeniører, andre funksjonærer, formenn og arbeidere ved Hamar Jernstøperi & mek. Verksted samt på de under 11 mai 1918 utferdigede statutter for dette fond. 7 septbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Ingeborg Dahl, født Berger, og G. A. Dahl ved gavebrev av 14 desember 1914 og 27 februar 1918 oprettede »Helge Bergers stipendiefond B« til beste for flittige og bra læregutter ved Hamar Jernstøperi & mek. Verksted samt på de under 11 mai 1918 utferdigede statutter for dette fond. 7 septbr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til departementets skrivelse av 20 august 1918 om maksimalpriser på elektrisk materiell fastsettes nye maksimalpriser for metaltrådlamper. 7 septbr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for omsetning av stenkalk (ulesket). 7 septbr.

*) Bekentgj. 14 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 42.

7 septbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918, jfr. kongelig resolusjon av 16 august 1918, de ved Provianteringsdepartementets skrivelse av 15 juni 1917 fastsatte maksimalpriser for salg i detalj av garnblåser forandres.

7 septbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918, jfr. kongelig resolusjon av 16 august 1918, fastsettes maksimalpriser for salg i detalj av sytråd.

9 septbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Nordlands amt, hvori uttales, at efter departementets mening bør utkastelse av en leieboer, for hvis husleie fattigstyret har garantert, i tilfelle av manglende betaling ikke kunne fremmes, før fattigstyret har vært varslet og således fått anledning til å avverge utkastelsen ved å betale den leie, som skyldes.

11 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmannen i Nordre Bergenhus amt i anledning av en forespørsel fra en lensmann, om den ved kongelig resolusjon av 19 juli d. å. fastsatte midlertidige forhøielse av betalingen for forretninger efter sportellovens § 62, jfr. § 127, også gjelder for de i sportellovens § 125 omhandlede forretninger, eller om disse fremdeles blir å utføre uten nogen forhøielse.

Departementet uttaler, at den fastsatte forhøielse av 50 % for gebyrene efter sportellovens § 127 kun gjelder de i § 62 omhandlede forretninger, der efter fogedembedenes nedleggelse er henlagt til lensmennene, men ikke de i § 125 nevnte forretninger.

For disse siste skal altså betales som tidligere.

13 septbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914 og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Sigdal herred, Buskeruds amt, den 12 mai 1917 og 27 juli 1918 vedtatte beslutning til politivedtekter for herredet, som skal tre istedenfor de ved kongelig resolusjon av 18 april 1896 stadfestede vedtekter.

13 septbr. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles

*) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.
**) Bekjentgj. 14 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor politivedtektene er inntatt.
***) Bekjentgj. 14 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor det approberte tillegg er inntatt.

approbasjon på den av Trondhjems bystyre i møte den 23 mai 1918 fattede beslutning om et tillegg til de ved kongelig resolusjon av 3 september 1909 approberte forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet innen byen, — dog med nogen forandringer. 13 septbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved de ved kongelig resolusjon av 1 juni 1917 stadfestede vedtekter mot skogens ødeleggelse innen Tune herred, Smålenene amt, opheves overensstemmende med herredsstyrets beslutning i møte den 6 september 1918. 13 septbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på den mellem Justisdepartementets ekspedisjonschef på det offentliges vegne og Claus Møller og Hildegun Møller avsluttede kontrakt om kjøp av en parsell av eiendommen Bjørseth, g.nr. 23 b.nr. 1 i Bolsøy herred, for kr. 11 332,00. 13 septbr.

Eiendomsretten til den omhandlede parsell forbeholdes Oplysningsvesenets Fond.

Kongelig resolusjon, hvorved bl. a. bifalles, at der til å fremkomme med forslag angående foranstaltninger til nydyrkningens fremme er nedsatt en komité på 9 medlemmer. 13 septbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bl. a. bifalles, at Landbruksdepartementet har nedsatt en komité på 6 medlemmer til å utrede spørsmålet om, på hvilken måte der kan skaffes landbruket den nødvendige tekniske bistand og herunder drøfte muligheten av å erstatte de nuværende landbruksingeniører med amtsteknikere samt i tilfelle utrede spørsmålet om landbruksingeniørenes utdannelse og fremkomme med forslag til studieplan m. v. 13 septbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på de av Risør bystyre i møte den 16 august 1918 vedtatte forandringer i det ved kongelig resolusjon av 8 mars 1902 approberte regulativ for bygningstilsyn m. v. sammesteds. 13 septbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på de i generalforsamling den 20 april 1918 vedtatte forandringer i § 18 i den ved kongelig resolusjon av 17 mars 1911 approberte plan for Grong Brandassuranseforening for Bygninger. 13 septbr.

*) Bekjentgj. 14 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 42.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på de i generalforsamling den 8 mai 1917 vedtatte prinsipale forslag til forandringer i §§ 4, 5 og 16 i den for Hallingdal gjensidige Brandassuranseforening ved kongelig resolusjon av 28 mars 1913 approberte plan.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 17 august 1918 vedtatte forandring i § 4 i den ved høieste resolusjon av 10 september 1903, jfr. kongelig resolusjon av 31 august 1907, for »Askim gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre« approberte plan.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på den i genaralforsamling den 6 juli 1918 vedtatte forandring i § 26 i den ved høieste resolusjon av 12 september 1890, jfr. kongelig resolusjon av 31 mai 1918, approberte plan for Sparbu og Ogndal Brandassuranseforening.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på den i ekstraordinær generalforsamling den 1 juni 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Voss Brandforsikringsselskap for Husbygninger og Løsøre ved resolusjon av 31 august 1897, jfr. resolusjoner av 18 august 1902, 20 mars 1905, 27 april 1909, 1 april 1911 og 24 august 1917, approberte plan.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der med de i departementets foredrag omhandlede endringer meddeles approbasjon på de i generalforsamling den 23 mars 1918 vedtatte forandringer i §§ 3, 4 og 19 i den ved kongelig resolusjon av 12 juni 1914 approberte plan for Lille-Elvedal gjensidige Brandkasse.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der med de i departementets foredrag omhandlede endringer meddeles approbasjon på de i generalforsamling den 5 juli 1918 vedtatte forandringer i §§ 1, 2, 3, 4, 10, 12, 13, 17, 19, 24 og 36 i den ved høieste resolusjon av 15 mai 1895, kfr. kongelig resolusjon av 15 november 1912, approberte plan for Stjørdalen Brandforsikringsinnretning for Bygninger og Løsøre.

13 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved de ved kongelig resolusjon av 14 juni 1890 fastsatte bestemmelser angående rangeringsorden og kommandorett for hærens underofficerer settes ut av kraft.

Inntil befalsspørsmålet har fått sin endelige løsning, fastsettes der midlertidig nærmere bestemmelser for anciennitet og kommandorett for hærens underofficerer og korporaler.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for smøreoljer og konsistensfett. 14 septbr.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at den herværende spanske minister i skrivelse av 14 ds. på vegne av den spanske regjering har opsagt — fra den 20 september 1918 å regne — konventionene mellem Norge og Spanien av 27 juni 1892 og 25 august 1903 om ordning av handelsforbindelsene, således at konventionene i henhold til deres bestemmelser herom vil ophøre å gjelde den 20 september 1919. 18 septbr.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at departementet i skrivelse av d. d. til sorenskriveren i Orkedalen har uttalt, at § 15, 1ste ledd, 2 siste punktumer, i lov av 9 august 1918 om offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse antas ikke å få anvendelse på lagrettemenns og domsmenns kostgodtgjørelse, kfr. lovens § 14. 19 septbr.

Rundskrivelse *) fra Socialdepartementet til amtmennene: 19 septbr.

Overensstemmende med departementets rundskrivelse av 11 mars d. a. kan der til skib i utenriks fart og paa Ishavet utleveres fra apotek til medisinsk bruk 3 flasker vin og 3 flasker brennevin, forsåvidt skibet har inntil 10 manns besetning, og for skib med over 10 manns besetning 4 flasker. Vedkommende skibsfører skal utferdige rekvisisjon til apoteket og avgi en på tro og love skriftlig erklæring om, at det kvantum, som rekvireres, mangler i skibets beholdning.

Da der til departementet er kommet innberetning om, at brennevin, som er utlevert skib til medisinsk bruk, er blit misbrukt til drik, idet en del skiber skal ha komplettert sine beholdninger av spirituosa i flere byer, har departementet overensstemmende med forslag fra sjøfartsdirektøren funnet å burde fastsette følgende tilleggsbestemmelser:

Fører av skib i utenriks fart, som ønsker vin eller brennevin i ovennevnte kvantum utlevert fra apotek til medisinsk bruk, må fremlegge en av vedkommende mønstringsmann autorisert kontrollbok, hvori utleveringen av apotekeren anføres med tidsangivelse og kvantum.

Kontrollboken vil fra departementet bli tilstillet mønstringsmennene, som autoriserer og uten vederlag utleverer

*) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

19 septbr. boken til skibsførere mot kvittering og erklæring om ikke tidligere å ha mottatt sådan bok, eller om at den tidligere mottatte bok er bortkommet.

Hermed bedes samtlige apotekere og politikamre i hr. amtmannens embedsdistrikt gjort bekjent.

Kontrollbok
for
utlevering av brennevin og vin til medisinsk bruk ombord i

.....

Datum for utlevering	Antall flasker		Apotekets navn og apotekerens underskrift
	brennevin	vin	

19 septbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s å. angående foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer samt kongelig resolusjon av 19 april 1918 bl. a. bestemmes:

at det fra 22 september 1918 er forbudt for andre enn Staten og provianteringsråd å kjøpe eller på annen måte å erhverve smør fra tilvirkere mot vederlag, hvis der ikke ved særskilt bestemmelse er gitt andre adgang til å foreta sådant innkjøp eller erhvervelse.

21 septbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det ved gave fra firmaet Grøndahl & Søn oprettede »Kristiania Faktorforenings Stipendiefond« samt på de under 15 august 1918 utferdigede statutter for dette fond.

21 septbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder Johan Thorsen ved testamente av 11 oktober 1910 oprettede legat for »Vestlandske Blindeforbund« samt på de under 21 april 1918 utferdigede statutter for dette legat.

21 septbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av frk. Christine Marie Valeur ved gaveerklæring

*) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.

av 21 mars 1915 oprettede legat til beste for blinde i Søndre Bergenhus amt samt på de under 21 april 1918 utferdigede statutter for dette legat. 21 septbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Hedemarkens amt, hvori uttales, at de i landskattelovens § 85 (byskattelovens § 78) inneholdte avrundingsregler antas også å måtte få anvendelse ved ansettelsen av formue og inntekt for rederiselskaper i de kommuner, hvor aktionærerne (parthaverne) bor. 21 septbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for omsetning utenfor Finmarkens amt av poteter. 23 septbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre regler og maksimalpriser for omsetning utenfor Finmarkens amt av høi, halm, hakkelse, melk, fløte, smør, ost, kjøtt, flesk og smult. 23 septbr.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Smaalenene amt i anledning av en henvendelse fra Raade formannsskap, om hvad der menes med »kvinnens opholdskommune« og »kommunekassen på morens bosted«, henholdsvis i § 6 og § 43 i lov av 10 april 1915 om barn, hvis foreldre ikke har inngått ekteskap med hverandre. 23 septbr.

Departementet uttaler, at intet av disse uttryk har noget med morens hjemstavnskommune å gjøre.

Ved »opholdskommune« tar lovens § 6 sikte på den kommune, hvor kvinnen faktisk har bopel eller ophold i det øieblik lægen eller jordmoren undersøker henne. Undtagelser kan dog forekomme, f, eks. når en kvinne anbringes i et mødrehjem i en annen kommune, forat fødselen kan foregå der. I så fall bør efter departementets mening ikke den siste kommune anses som opholdskommune.

Ved »morens bosted« i § 43 menes den kommune, hvor moren har ophold eller bopel i det øieblik oplysningene om hennes økonomiske forhold innhentes.

Kongelig resolusjon*), hvorved de ved lov av 13 august 1915 vedtatte forandringer i §§ 3, 13, 17 og 46 i lov om folkeskolen på landet av 26 juni 1889 settes i kraft fra 1 juli 1918. 24 septbr.

*) Bekjentg. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av kommunestyret for ladestedet Stathelle, Bratsberg amt, under 22 juli 1918 fattede beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn — dog med en enkelt forandring.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914 og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Rennebu herred. Søndre Trondhjems amt, den 30 mars og 13 juli 1918 vedtatte beslutning til politivedtekter for herredet, som skal tre istedenfor de ved kongelig resolusjon av 25 februar 1899 stadfestede vedtekter.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk, meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Beiarn herred, Nordlands amt, den 6 oktober 1917 og 8 juni 1918 vedtatte beslutning til politivedtekter, som skal tre istedenfor de ved kongelig resolusjon av 7 mai 1892 stadfestede vedtekter.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved den av Moster herredsstyre i møter den 18 september og 18 desember 1917 og 22 august 1918 fastsatte vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Moster herred i Søndre Bergenhus amt stadfestes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre, — dog med en enkelt forandring.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** †), hvorved med hjemmel av lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. § 2 bestemmes:

Kongelig resolusjon av 21 juni 1913 om bevillingstvang for bevertning med mat eller drikke i Kirkenes, Bjørnevand, Bugønes, Neiden (fra elvemunningen til Finlandsgrensen) og Strand kirkested (med omegn regnet 2 km. fra kirkestedet) i Sydvaranger herred, Finmarkens amt, opheves — overensstemmende med her-

---

*) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor den stadfestede vedtekt er inntatt.

**) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor politivedtektene er inntatt.

***) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor den stadfestede vedtekt er inntat.

†) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

redsstyrets beslutning av 30 oktober 1917 — forsåvidt angår Bugønes, Neiden og Strandkirkested med omegn. 24 septbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdommer av 8 mai 1900 meddeles approbasjon på den av herredsstyret for Fjotland herred i Lister og Mandals amt den 25 februar og 24 juni 1918 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet innen herredet og om forskrift om anmeldelsesplikt ved tuberkuløse sykes flytning. 24 septbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbasjon på nedenstående av herredsstyret for Horg herred i Søndre Trondhjems amt i møte 30 mai 1918 fattede beslutning om forandring i og tillegg til de ved kongelig resolusjon av 15 august 1914 approberte almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvesenet innen herredet: 24 septbr.

Tillegg til § 2:

Stall, fjøs eller privet, som herefter opføres, skal være minst 5 meter fjernet fra beboelseshus, stabur, skoler, forsamlingslokaler eller lignende.

Forandring av § 4 (ny § 4):

Skyllevann, avfallsdynge, gjødsel og annen urenlighet fra husene må ikke anbringes nærmere beboelseshus, skoler, forsamlingshus eller alfar vei enn 5 meter — eller således, at tilsig til disse kan skje og generende stank opstå.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov om ansvar for skade på bufe ved hund m. v. av 20 august 1915 dens § 2, 2net punktum, meddeles approbasjon på de av Berg herredsstyre i Smålenene amt, Sollien herredsstyre i Hedemarkens amt, Vardal og Gran herredsstyrer i Kristians amt, Hurum herredsstyre i Buskerud amt, Lensvik herredsstyre i Søndre Trondhjems amt samt Otterøy herredsstyre i Nordre Trondhjems amt under 10 august, 29 juli, 8 august, 21 august, 1 august, 24 august og 16 august 1918 fattede beslutninger, hvorved bestemmes, at hund, som i vedkommende herred påtreffes uten ledsaker i beitestrekning i den tid, bufe beiter, kan såvel grunneieren som bufeets eier eller besidder og enhver i strekningen havneberettiget straks la drepe på stedet eller, innen 3 måneder, kreve drept ved politiets foranstaltning. 24 septbr.

*) Bekjentgj. 26 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved der i medhold av lov nr. 4 av 14 mai 1917 om midlertidig forhøielse av godtgjørelsen til vidner i straffesaker og til skjøns- og meddomsmenn i civile saker m. v. meddeles stadfestelse på en forandring i § 10 i de ved kongelig resolusjon av 21 juli 1917 stadfestede forskrifter, hvorefter paragrafen kommer til å lyde:

»Når læge ved en i sportellovens § 109 omhandlet forretning til bruk under straffesak har hat særlig meget eller byrdefuldt arbeide eller har overværet et retslig eller utenretslig møte og herunder påhørt eller deltat i eksaminasjon av vidner eller sigtede eller besvart som sakkyndig spørsmål, som er forelagt ham av retten eller i forbindelse med forretningen har foretatt reise av minst 3 km. lengde fra lægens bopel eller 6 km. frem og tilbake, blir hans godtgjørelse å fastsette av retten overensstemmende med straffeproceslovens § 199« o. s. v. (som før).

24 septbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved der i henhold til § 6, jfr. § 7, 2, i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Stavanger bystyres beslutninger i møter den 30 august 1917 og 27 juni 1918 angående regulering delvis med tilbaketrukne byggelinjer av Buøen sammesteds.

24 septbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 bestemmes:

I. Den bemyndigelse for kommunale provianteringsråd og amtsprisreguleringsrådene til å fastsette maksimalpriser, som er gitt ved de kongelige resolusjoner av 26 august og 8 desember 1916, opheves.

De priser, som i henhold til nevnte bemyndigelser er fastsatt, skal inntil videre være gjeldende, inntil vedkommende departement anderledes bestemmer.

Innberetning om de priser, som er fastsatt og fremdeles er gjeldende, skal innen 1 november 1918 tilstilles Statens Prisdirektorat med angivelse av, hvorvidt prisene finnes å burde bibeholdes eller ikke.

II. Post 3 i kongelig resolusjon av 16 august 1918 om bemyndigelse til å foreta prisregulering m. v. skal herefter lyde således:

»De bemyndigelser, som ved nærværende er tillagt Landbruksdepartementet, Provianteringsdepartementet og Industriforsyningsdepartementet, kan av disse over-

*) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

dras Statens Prisdirektorat, amtsprovianteringsrådene og de kommunale provianteringsråd i den utstrekning, det finnes hensigtsmessig. Amtmannen tiltrer alltid amtsprovianteringsrådet, når dette bestemmer priser.« 24 septbr.

III. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon, hvorved det ulønnede generalkonsulat i Calcutta nedlegges fra 1 oktober d. å., og der samtidig oprettes et lønnet generalkonsulat i Calcutta med distrikt omfattende »India and Dependencies«, det vil si hele det distrikt, som nu er underlagt de ulønnede konsulære stasjoner i Calcutta, Bombay, Madras og Rangoon med sine distrikter. 24 septbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 24 septbr.

I. På en dertil utsett tomt av gården Vik i Sande sogn av Sande prestegjeld under Søndre Søndmør provsti i Bergen stift tillates der opført et kapell efter en fremlagt plan med de forandringer deri, som er foreslått av statens bygningsinspektør paa betingelse av, at der stilles sådan sikkerhet for, at kapellet vil bli opført og forsvarlig vedlikeholdt, samt at der vil bli ydet presten og i tilfelle kirkesangeren fornøden skyss- eller godtgjørelse derfor, som Bergen stiftsdireksjon finner å kunne godkjenne. Stiftsdireksjonen bemyndiges til å samtykke i sådanne mindre endringer i byggeplanen, som under arbeidets utførelse måtte vise sig påkrevet eller ønskelig.

II. Til kapellet, som blir å benevne Gursten, henlegges 12 gudstjenester årlig. Disse blir å ta fra de to sognekirkene tilliggende og å forrette til sådan tid, som Bergens biskop nærmere bestemmer. De øvrige gudstjenester blir fra den tid, Gursten kapell er innviet og tatt i bruk, å fordele likelig mellem hovedkirken og Rovde annekskirke, dog således, at hovedkirken alltid beholder førstedagene på de 3 store høitider.

Kongelig resolusjon, hvorved gården Skjærpe, g.nr. 21, b.nr. 4 i Nærbø herred, Kristiansand stift, i henhold til lov nr. 1 av 16 juli 1907 § 7 tillates erhvervet til embedsgård for sognepresten til Haa prestegjeld uten hinder av odelsrett. 24 septbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 24 septbr.

1. Aurland tinglag, Nordre Bergenhus amt, henlegges fra 1 januar 1919 fra Yttre Sogn sorenskriveri til Indre Sogn sorenskriveri.
2. Saktingene for Aurland tinglag blir fra og med 1919 å avholde overensstemmende med de bestemmelser,

24 septbr. som er fastsatt for de øvrige tinglag av Indre Sogn sorenskriveri.

3. Aurland tinglag skal fra 1 januar 1919 danne egen månedstingkreds med et månedsting årlig i april måned.

4. Saktingene for Yttre Sogn sorenskriveri blir fra og med 1919 å avholde i eller omkring april måned og i eller omkring oktober måned.

5. Månedstinget for Yttre Sogn sorenskriveri blir fra og med 1919 å avholde i eller omkring juni måned.

6. Yttre Sogn sorenskriveri skal fra 1 januar 1919 og inntil videre bestå av følgende 3 loddtrekningsdistrikter med hensyn til uttrekning av domsmenn i straffesaker: 1 Leikanger, Balestrand og Vik tinglag, 2 Kjurkjebø, Lavik og Brekke samt Hyllestad tinglag og 3 Gulen og Sulen tinglag.

24 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

I. Kostgodtgjørelsen for Høifjellskommisjonens formann, medlemmer og sekretær fastsettes i henhold til § 13 i lov av 9 august 1918 om offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse fra 1 juni 1918 og inntil videre til 20 — tyve — kroner pr. dag.

II. Honoraret for hver arbeidsdag og reisedag for Høifjellskommisjonens medlemmer forhøies i henhold til § 12 i lov av 8 august 1908 om ordningen av rettsforholdene vedkommende statens høifjellsgrunn fra samme tidspunkt og inntil videre til 25 — fem og tyve — kroner.

For kommisjonens sekretær forhøies honoraret fra samme tid til 25 — fem og tyve — kroner pr. dag på reiser og iøvrig til 20 — tyve — kroner pr. dag.

24 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved takstene for befordring av personer, gods og levende dyr på Urskog—Hølandsbanen tillates midlertidig forhøiet overensstemmende med, hvad der er foreslått i Arbeidsdepartementets foredrag av 24 september 1918.

24 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der med de i departementets foredrag omhandlede endringer meddeles approbasjon på de i generalforsamling den 17 august 1918 vedtatte forandringer i §§ 2, 3, 4, 7, 8, 13, 16, 19, 20, 25 og 28 i den ved kongelig resolusjon av 21 april 1909 approberte plan for Nord-Odal gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre.

24 septbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til havnelovens § 55 meddeles stadfestelse på det av Kjelvik herredsstyre i møte den 18 mai 1918 vedtatte takstregulativ for

benyttelse av dampskibskaien i Søndre Honnings- 24 septbr.
vaag.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det 25 septbr.
av kjøpmann Oluf Bjørneseth og hustru ved gavebrev av 26 januar 1914 og 24 november 1917 oprettede »Oluf Bjørneseth og hustrus legat for barneavdelingen ved Bergens offentlige bibliotek« samt på de under 17 juni 1918 utferdigede statutter for dette legat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Akers- 25 septbr.
hus amt, hvori uttales, at departementet antar, at utlegg i ennu ikke optjent lønning og arbeidsfortjeneste — landskattelovens § 115, byskattelovens § 107 — kan tas ved utpantning i det distrikt, hvor den skattepliktige bor, uansett om lønnen eller fortjenesten utbetales i et annet distrikt.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på 26 septbr.
fundas for »Professor dr. O. J. Broch og hustrus legat til lærerindernes bedste«, hvilken fundas trer istedenfor den ved høieste resolusjon av 9 mai 1890 stadfestede fundas for det ved professor Broch og hustrus testamente oprettede »Legat for Lærerindernes Pensionsforening«.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det 26 septbr.
av Adolf Georg Fredrik Jenssen og hustru Elise Charlotte Sofie Christiane, f. Paludan, ved testamenter av 25 juli 1884 og 11 februar 1905 oprettede »Adolf Jenssen og hustrus legat til lærerindernes bedste« samt på den under 5 september 1918 utferdigede fundas for dette legat.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmennene: 26 septbr.
Ved kongelig resolusjon av 24 september 1918 er det bestemt:

At salærinstruksen av 13 juni 1894, jfr. kongelig resolusjon av 23 mars 1901, ikke skal være til hinder for, at rettene inntil videre ved ansettelsen av salærer for sakkyndige i borgerlige og militære straffesaker ved andre domstoler enn Høiesterett beregner en godtgjørelse av inntil 40 pct. høiere enn den i den nevnte instruks fastsatte.

Hvilket herved meddeles til efterretning og videre kunngjørelse for de innen hr. amtmannens embedsdistrikt ansatte underdommere i straffesaker, politimestre (fogder) og faste sakkyndige.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmennene: 26 septbr.
Under henvisning til Justisdepartementets (i Norsk Lovtidende inntatte) skrivelse av 12 mars 1917 angående over-

26 septbr. enskomster med Kristiania, Bergen og Trondhjems kommuner om statsbidrag til politiet i disse kommuner, mot at de stiller politi til forføining annensteds som ordenspoliti og opdagelsespoliti, skal man meddele, at lignende overenskomst nu er inngått med Tromsø kommune.

Ifølge denne overenskomst har staten adgang til å disponere inntil 4, eller forsåvidt de nedenfor omhandlede 2 funksjonærer av opdagelsespolitiet ikke da anvendes, 6 politifunksjonærer til tjeneste annensteds under usedvanlige forhold, hvor den almindelige orden eller rettssikkerhet er truet.

Videre er staten gitt adgang til å disponere inntil 2 funksjonærer av opdagelsespolitiet til hjelp ved efterforskninger av større forbrydelser eller særlig vanskelige eller vidtløftige saker under samme betingelser forøvrig som i skrivelsen av 12 mars 1917 omhandlet.

Sådan hjelp ved efterforskninger blir å yde politikamrene innen Tromsø stift (mens forsterkningen til ordenspolitiet også ifølge denne overenskomst kan kreves avgitt til hvilketsomhelst sted i landet).

Ordningen trådte i kraft den 15 september d. å.

Forøvrig gjelder angående overenskomsten med Tromsø kommune, hvad der i skrivelsen herfra av 12 mars 1917 er anført angående overenskomstene med Kristiania, Bergen og Trondhjems kommuner.

De innen hr. amtmannens embedsdistrikt værende politimestre (fogder) bedes gjort bekjent med nærværende skrivelse.

26 septbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Stavanger amt, hvori departementet uttaler, at der antas å være lovlig adgang til å utferdige offentlig kunngjørelse om, at valg på formann i husleienevnden vil bli foretatt av kommunestyret innen et i kunngjørelsen bestemt tidspunkt, at der for stillingen er fastsatt en viss årlig godtgjørelse, og at de, som måtte ønske å komme i betraktning ved valget, kan melde sig til magistrat eller formannskap.

Efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 4, 1ste punktum, kan valget bare ske for ett år ad gangen.

De av nevdens medlemmer, som skal representere leieboerne og eierne av leiegårder, antas å burde velges blandt kommunens innvånere. Til 3dje medlem — i tillfelde formann — antas å kunne velges en, som bor utenfor kommunen, når han er villig til å påta sig hvervet og er kjent med bolig og husleieforhold i kommunen, jfr. lovens § 4, 2det og 3dje ledd.

26 septbr. **Telegram** fra Justisdepartementet til »Yngre handelsstands forening« i Namsos i anledning av en telegrafisk forespørsel om, hvorvidt forretningschefer og underordnede handels-

folk som sådanne er ugilde til å delta som bystyremed- 24 septbr.
lemmer i bystyrets behandling av spørsmål om lukningsvedtægt for butikker og om fastsettelse av minsteløn for underordnede handelsfolk, jfr. lov nr. 3 av 9 august 1918.

Departementet uttaler, at det ikke anser de omhandlede bystyremedlemmer ugilde ved behandlingen av nevnte saker.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til en helserådsordfører, 28 septbr.
hvori som svar på en forespørsel uttales, at den, som forlater et smittet landområde som omhandlet i karantenereglementet av 17 november 1909 § 76, 2net ledd, er forpliktet til å fremstille sig til eftersyn daglig i 5 dage »regnet fra den dag, han forlot nevnte område.« Da der i reglementet ikke står fra og med den dag o. s. v., kan avreisedagen ikke medregnes.

Skrivelse*) fra Landbruksdepartementet, Provianterings- 1 oktbr.
departementet og Indusriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre almindelige regler om adgangen til å gjøre tillegg til maksimalprisene for transportutgifter.

Skrivelse**) fra Landbruksdepartementet, Provianterings- 1 oktbr.
departementet og Industriforsyningsdepartementet hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes:

1) De bestemmelser om maksimalpriser, som er inntatt i nærværende nummer[1]), skal ikke gjelde for salg innen Finmarkens amt. Bestemmelser, som senere måtte bli truffet om maksimalpriser av Landbruksdepartementet, Provianteringsdepartementet eller Industriforsyningsdepartementet, skal heller ikke gjelde for salg innen Finmarkens amt, medmindre anderledes uttrykkelig fastsettes i den enkelte bestemmelse. Ved salg innen Finmarkens amt forstås bare salg, som finner sted fra produsenter og handlende, som har bopel og i tilfelle forretningssted innen amtet. Ved salg fra selger utenfor Finmarkens amt gjelder maksimalprisene, selvom kjøperen er bosittende innen amtet. Likeledes gjelder maksimal-

*) Bekjentgj. 18 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor reglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 18 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 46.

[1]) De gjeldende maksimalbestemmelser, som ikke er inntatt i nærværende nummer, såsom maksimalpriser for fisk og fiskeprodukter, korn, mel m. v., vedblir altså å gjelde også for omsetning innen Finmarkens amt.

1 oktbr. prisene ved salg fra selger innen amtet til personer, som er bosittende eller har sit forretningssted utenfor amtet.

Provianteringsdepartementets forskrifter om salg og priser m. v. av 30 oktober 1917 finner anvendelse også for enhver omsetning innen Finmarkens amt.

2) Finmarkens amtsprovianteringsråd bemyndiges til å fastsette maksimalpriser for omsetning av varer og andre gjenstander innen Finmarkens amt. Om de priser, som blir satt, blir å sende innberetning til Statens prisdirektorat.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med 9 oktober 1918.

Overtredelse av foranstående bestemmelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler. Er forbrydelsen forøvet under utøvelse av en næringsvei, kan retten til å fortsette denne fradømmes den skyldige. Derhos kan der foretas inndragning av vedkommende gjenstand eller dens verdi — se lov av 17 juli 1918 §§ 4—6.

1 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartemententet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for brød, knekkebrød m. v.

1 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet og Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for talg og fett m. v.

1 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for olivenolje, egg m. v.

1 oktbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for tobakk, huder og skinn m. v.

1 oktbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori departementet i anledning av en forespørsel angående forståelsen av lov av 24 juni 1915 nr. 4 (innebholdende tillegg til lovgivningen om stempelavgift av dokumenter) § 4, 2net ledd, bl. a. meddeler, at den nevnte lovbestemmelse efter departementets mening ikke kan

*) Bekjentgj. 18 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor maksimalprisene m. v. er inntatt.

anvendes på andre enn de i lovens § 1 omhandlede dokumenter, der ved loven er pålagt stempelplikt og således ikke medfører nogen forandring i den i lov av 9 august 1839 § 9 fastsatte beregning av stempelavgift av kontrakter om bruksrett av fast eiendom. 1 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiansand, angående forståelsen av landskolelovens § 73, hvori departementet meddeler, at når der på lovlig måte har været avholdt kretsmøte angående undervisningssproget, og møtets beslutning efter lovens regler er bindende for skolestyret, kan ikke skolestyret uten beslutning henlegge saken, selv om kretsbeslutningen går ut på bibehold av det målføre, som allerede var brukt i kretsen, men må fatte beslutning overensstemmende med kretsmøtets uttalelse, og denne beslutning kan da først omgjøres efter 5 års forløp. 2 oktbr.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Nordlands amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes: 2 oktbr.

At Hadsel jordmordistrikt i Nordlands amt, som omfatter Hadseløen, gårdsnr. 39—70, deles i følgende to distrikter:

1. Melbo distrikt, omfattende strandstedet Melbo og gårdsnr. 45—56, og
2. Stokmarknes distrikt, omfattende strandstedet Stokmarknes og gårdsnr. 39—44 og nr. 57—70.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av bankier Christie Heiberg og hustru Astri Heiberg f. Müller i desember 1917 oprettede »Byskriver Edvard Christie Heiberg og hustru Engel Arentz Heiberg født Scheels legat« til understøttelse av pauvres honteux i Kristiania samt på de under 31 desember 1917 utferdigede statutter for dette legat. 3 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiania, i anledning av en forespørsel fra et landsskolestyre om utgiftene ved innlegning av elektrisk lys i herredets lærerboliger. 3 oktbr.

Departementet uttaler, at det er enig med skoledirektøren i, at herredsstyret antagelig ikke kan tvinges til til å legge inn elektrisk lys i lærerboligene. Å la lærerne selv bære disse utgifter vilde imidlertid efter departementets mening være i høi grad urimelig, likesom en sådan ordning vilde medføre vanskeligheter ved lærerskifte, idet en ny lærer selvfølgelig ikke kunde pålegges som plikt for egen regning å innløse anlegget.

3 oktbr. Departementet må derfor anse det som den eneste rimelige ordning, at herredet bærer disse utgifter i likhet med, hvad der pleier å skje i andre bygder, med sedvanlig halvt bidrag av amtsskolekassen. At man under den nu herskende mangel på petroleum går til innlegning av elektrisk lys, hvor dertil er adgang, er også så påkrevet av almene hensyn, at departementet på det innstendigste skal be henstillet til herredsstyret å beslutte innlegning av elektrisk lys for herredets regning.

At lærerne selv må betale avgiften for den brukte elektriske kraft er derimot en selvfølge.

3 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiansand, angående ordningen av renholdet og ovnsileggningen ved en folkeskole på landet, hvori departementet meddeler:

Efter landsskolelovens § 39, 2. ledd, skal utgiftene ved skolens opvarmning og renhold utredes av kretsen, forsåvidt ikke anderledes av herredsstyret bestemmes. Da nu vedkommende herredsstyre har nektet å overta disse utgifter, må de selvfølgelig utredes av kretsen. Til å pålegge skolebarnene å utføre dette arbeide er der ikke adgang. Herimot vil foreldrene med rette kunne protestere, likesom det sier sig selv, at arbeidet ikke ved barnenes hjelp vil kunne ventes utført slik som det bør utføres. Saken må ordnes på den måte, at arbeidet utføres ved fast leiet hjelp, og at dermed forbundne utgifter blir å utligne på kretsen som andre kretsutgifter.

Skolestyret er pliktig til å påse, at renholdet blir forsvarlig utført.

3 oktbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Ytre Kvænangen jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nytt distrikt, Renfjord, omfattende gårdsnr. 1—8 samt nr. 42—43 av Kvænangen herred.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

3 oktbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Kvæfjord jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nytt distrikt, Gofjord, omfattende gårdsnr. 1—10 av Kvæfjord herred.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Øymark herred, Smålenene amt, den 14 august 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Nordre Fron herred, Kristians amt, den 11 juni 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m.v. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på nedenstående av herredsstyret for Luster herred, Nordre Bergenhus amt, den 6 juli 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v.: 4 oktbr.

Det skal heretter vera forbutt innan Luster herad aa selja eller levera ut tobakk i nokon form til born under 15 aar.

Overtrædelse av denne vedtekt straffes med bøter etter loven.

Kongelig resolusjon**), hvorved den av Modum herredsstyre i møte den 31 august 1918 besluttede forandring i den ved kongelig resolusjon av 20 mars 1914 stadfestede vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Modum herred, Buskerud amt, stadfestes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre. 4 oktbr.

Vedtektens § 1 skal efter dette lyde således:

»Alle utsalgssteder innen Modum herred skal holdes lukket — foruten alle søn- og helligdager — fra kl. 7 aften til kl. 8 morgen, dog så, at der på hverdager før søn- og helligdager lukkes kl. 8 aften.«

Kongelig resolusjon**), hvorved i medhold av § 12 i lov om foranstaltninger til å øke jordbruksproduksjonen av 2 april 1917 bestemmes, at det i lovens § 10, første ledd, inneholdte forbud mot uten samtykke av vedkommende provianteringsråd eller det offentlige å bruke norskavlet vårhvete til annet enn såkorn igjen gjøres gjeldende. 4 oktbr.

Overtredelse av dette forbud medfører ifølge loven straff og inndragning.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44, hvor vedtekten er inntatt.

**) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

4 oktbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Stavanger bystyres beslutning av 25 april 1918 angående tilleggsbestemmelser til bygningsloven for nevnte by, forsåvidt angår post 1, 2 og 3.

4 oktbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved der i henhold til §§ 6 og 7 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Aardal herredsstyres beslutning av 13 juli 1918 angående en reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for det bygningsloven underlagte strøk på Farnes i nevnte herred.

4 oktbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av § 7 i lov av 18 august 1914 om salg og utførsel av fødevarer m. v. bestemmes, at det i samme lovs § 4 inneholdte utførselsforbud, som ved kongelig resolusjon av 22 januar 1915 midlertidig blev satt ut av kraft, forsåvidt angår mineralske oljer og fødevarer, der fra Norge utføres til bruk for befolkningen i Vilhelmina og Tørna sogne av Vesterbottens len i Sverige over de tollstasjoner, over hvilke sådan varetransport sedvanlig foregår, igjen gjøres gjeldende for nevnte sognes vedkommende.

Nærværende resolusjon trer i kraft straks.

4 oktbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved der for det kobber, som Kiseksportforeningen ifølge kontrakt med The Rio Tinto Coy av 9 juli d. å. får tilbakelevert, fastsettes en salgspris av kr. 4,00 pr. kg. m. v.

4 oktbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved de importører, som representeres av oljegruppen av maskingrossistenes forening, eller som senere særskilt måtte tiltre den avtale, som denne gruppe har truffet med staten i medhold av kongelige resolusjoner av 5 desember 1917 og 25 mai 1918, gis rett til å selge de av dem importerte smøreoljer til forhandlere og forbrukere på de til enhver tid av staten fastsatte betingelser.

Industriforsyningsdepartementet bemyndiges til å treffe de til sakens gjennemførelse nødvendige forføininger.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44, hvor postene 1, 2 og 3 i endret lydelse er inntatt.

**) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

***) Bekjentgj. 5 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44, hvor resolusjonen i sin helhet er inntatt.

Kongelig resolusjon, hvorved der bl. a. meddeles approbasjon på den mellem Justisdepartementets ekspedisjonschef på Justisdepartementets vegne og Kirkedepartementets vedkommende avsluttede kontrakt om salg til Kirkedepartementet av den Kristiansand stiftamtmannsembede tilliggende eiendom Nedre Flaten, gnr. 43, brnr. 3 av skyld mark 1,22, i Oddernes herred for kr. 55 000 — fem og femti tusen kroner — og omkostninger. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der med hjemmel av § 75 i lov om forsikringsselskaper meddeles stadfestelse på den av representantskapet i livsforsikringsaktieselskapet »Norske Forenede« under 13 august 1918 vedtatte beslutning om kollektiv pensjonsforsikring overensstemmende med fremlagt grunnlag og regler m. v. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 4 oktbr.

I. I § 11 i det ved kongelig resolusjon av 15 februar 1902 forandrede reglement for farmaceutisk medhjelpereksamen av 16 april 1886 utgår følgende setning:
»Efter eksaminasjonen i 3 fag bør der gis eksaminanden nogen hvile; dog skal eksaminasjonen i alle fag være foretatt i løpet av samme dag, medmindre sygdom eller andre tilfeldige omstendigheter gjør en kort utsettelse nødvendig.«

II. Den foretatte forandring trer i kraft ved den eksamen, som blir holdt i oktober 1918.

Kongelig resolusjon, hvorved Byneset herredsstyres beslutning av 12 juni 1918 om vedtagelse av statutter for det av gaardbruker John Olsen Høstad ved testamente av 7 desember 1905 med kodisil av 10 september 1910 oprettede legat til verdige trengende av gårdbruker- og arbeiderstanden på Byneset approberes i henhold til lov om formannskaper på landet av 14 januar 1837 § 39, forsåvidt angår statuttenes § 8, hvorved der til vedlikehold av legatstifterens gravsted pålegges herredskommunen økonomiske forpliktelser for et lengre tidsrum enn 5 år. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 § 31 bestemmes, at det senest i kongelig resolusjon av 11 februar 1916 omhandlede sikkerhetsfond ved Bossmo A/S gruber i Mo herred, Nordlands amt, forhøies til 50 000 kroner ved, at rentene av fondet legges til kapitalen. 4 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved de mellem det norske samt det svenske og det danske telegrafstyre den 14 august 1918 trufne 6 overenskomster angående telegram- 4 oktbr.

4 oktbr. og telefonkorrespondansen mellem landene, gjeldende fra 16 august 1918 å regne, godkjennes for Norges vedkommende.

4 oktbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på »Borrefondet til fremme av norsk arkeologisk (forhistorisk) forskningsarbeide« — dannet ved privat innsamling i februar — mars 1918 — samt på de under 22 juni 1918 utferdigede statutter for dette fond.

4 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiania, i anledning av en av et landsskolestyre fattet beslutning om utskrivning av folkeskolen av et barn (født $^{2}/_{7}$ 1904), — hvori departementet meddeler, at det er enig med direktøren i, at det er i strid med skoleloven å utskrive omhandlede barn av skolen, da det efter det oplyste ikke har nådd skolens undervisningsmål, ikke har fylt 15 år, og der ikke på annen måte er sørget for dets undervisning.

4 oktbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Tranøy og Dyrøy jordmordistrikter i Tromsø amt utskilles et nytt distrikt — Tranøy-Dyrøy innlands jordmordistrikt — omfattende gaardsnr. 1 til og med nr. 5 av Tranøy herred og gnr. 1 til og med nr. 13 av Dyrøy herred.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

4 oktbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmannen i Nordre Bergenhus amt, hvori uttales, at når der er foretatt omligning efter pålegg av amtsskattestyret, må morarenter for sent innbetalt skatt bli å beregne med utgangspunkt i forfallstiden for den efter omligningen pliktige skatt.

7 oktbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmennene:

I rundskrivelse av 26 februar 1918 om politikontroll med overholdelsen av det offentliges forskjellige krisebestemmelser henstillet man, at der fra politiets side blir gjort, hvad gjøres kan, for å påse krisebestemmelsenes overholdelse, og at overtredelse av bestemmelsene blir forfulgt energisk og hurtig. Man meddelte samtidig, at Provianteringsdepartementet vilde ansette endel nye funksjonærer (rasjoneringsinspektører og priskontrollører), som også skal melde sådanne overtredelser til politiet.

I de ved kongelig resolusjon av 26 april 1918 utferdigede nærmere forskrifter om de kommunale provianteringsråds organisasjon og virksomhet m. v. er i § 9 bestemt, at provianteringsrådene har å bistå statsmyndighetene med gjennemførelsen

og håndhevelsen av de bestemmelser, som er gitt til sikring 7 oktbr.
av og ordning med landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer. Til gjennemførelse av denne kontroll skal der oprettes særskilte kontrollnevnder, hvorom finnes bestemmelser i forskriftenes kapitel III. Forskriftene er nærmere omhandlet i Provianteringsdepartementets rundskrivelse av 7 juni 1918 (se Norsk Pristidende for 1918 s. 340).

Efter konferanse med Provianteringsdepartementet har Justisdepartementet nu overtatt den politimessige ledelse av kontrollnevndenes virksomhet. Til ordning av deres samarbeide med politiet har Justisdepartementet idag utferdiget »instruks for provianteringsrådenes kontrollnevnder, forsåvidt angår den politimessige del av deres arbeide«. Instruksen vil finnes avtrykt på omstående side.

De Provianteringsdepartementet underlagte pris- og rasjonsdirektorater vil fremdeles for sine forretningsområders vedkommende gi nærmere veiledning for kontrollnevndene gjennem Norsk Pristidende og Provianteringstidende.

Når der overensstemmende med instruksens post 3 til ytterligere assistanse under kontrollens utøvelse ansettes særskilte kontrollører, blir utgiftene dermed å utrede på samme måte som kontrollnevndens øvrige utgifter med refusjon av to tredjedeler av staten.

Der er også av Justisdepartementet ansatt nogen reisende inspektører, som har å føre kontroll med bestemmelsenes overholdelse og å foranledige efterforskning. De skal samarbeide med kontrollnevndene og politiet og er tildelt politimyndighet.

Hermed bedes samtlige politimestre og lensmenn innen hr. amtmannens embedsdistrikt gjort bekjent.

Indstruks for provianteringsrådenes kontroll- 7 oktbr.
nevnder, forsåvidt angår den politimessige del av deres arbeide. (Utferdiget av Justisdepartementet den 7 oktober 1918).

1.

Kontrollnevndens opgave er å føre innseende med, at de bestemmelser, som er gitt til sikring og ordning av landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, ikke overtredes.

Enhver av nevndens medlemmer har plikt til å inngi anmeldelse til politiet om, at nogen av de nevnte bestemmelser er overtrått eller at der foreligger grunn til å formode sådan overtredelse.

2.

Anmeldelser innsennes på landet til lensmannen, i byene til politimesteren. Politiet har å avhøre de anmeldte og de opgivne vidner samt fatte beslutning om sakenes avgjørelse.

7 oktbr.

3.

Kontroll må særlig føres med overholdelsen av maksimalprisene og de øvrige prisreguleringsbestemmelser. Bestemmelser om disse vil til enhver tid finnes i »Norsk Pristidende«, utgitt av prisdirektoratet. Hvert medlem av kontrollnevnden skal ha et eksemplar av denne tidende. Kontrollnevnden har gjennem provianteringsrådet å tre i forbindelse med det stedlige politi, når den finner, at der til kontrollens utøvelse trenges ytterligere assistanse enn den, som politiet ordinært kan yde. Politimesteren vil da ha for provianteringsrådenes regning å ansette det antall kontrollører, som efter forhandling finnes nødvendig. Nevnden inngir forslag om antall og godtgjørelse til provianteringsrådet, som med sin uttalelse oversender saken til politimesteren. Politimesteren ansetter kontrollørene, tildeler dem politimyndighet og instruerer dem enten selv eller ved sine underordnede.

4.

Kontrollnevnden har å sørge for, at bestemmelser om maksimalpriser og andre rasjonerings- og krisebestemmelser blir mest mulig kjent. Navnlig bør der påses, at de handlende overensstemmende med gjeldende påbud har opslag om maksimalpriser og dessuten har liggende utlagt til gjennemsyn for publikum »Norsk Pristidende« eller andre godkjente prislister. Ennvidere bør kontrollnevnden arbeide for, at det inngår i folks bevissthet, at det er en forbrydelse å overtre de gjeldende lovbestemmelser og en borgerplikt å anmelde sådanne overtredelser. Selvom den enkelte kjøper ikke lider overlast ved å betale over maksimalpris, vil varene derved unndras folkets store flertall, og deres retferdige fordeling hindres.

5.

Alle spørsmål vedkommende politikontroll med maksimalpriser og krisebestemmelser henligger under Justisdepartementet. Kontrollnevndene har angående mulig opstående spørsmål av den art å sende henvendelse til vedkommende politimester, som i fornødent fall vil forelegge dem for departementet. Politimestrenes ekspedisjoner angående disse saker kan sendes direkte til Justisdepartementets inspektør i politisaker.

7 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Finmarken, i anledning av en forespørsel om, fra hvilken tid en lærer har rett til å få utbetalt alderstillegg. Det er oplyst, at læreren blev ansatt 5 august 1916, og at han pr. $^1/_7$ 1916 hadde en tjenestetid som konstituert lærer av tilsammen 5 år.

Departementet uttaler, at nevnte lærer må bli å utbetale 7 oktbr.
alderstillegg fra sin ansettelse 3 august 1916, da han allerede den dag hadde den for første alderstillegg fornødne tjenestetid. Da konstituerte lærere ikke som sådanne kan oppebære alderstillegg, har han ikke, således som av skolestyret hevdet, rett til alderstillegg fra 1 juli 1916, men som nevnt først fra 5 august, da han blev fast ansatt. At han i 2net halvår 1916 antagelig har holdt de posten tillagte skoleuker, forandrer ikke dette forhold, da alderstilleggene utbetales i forhold til den tid, vedkommende lærer har vært ansatt i posten, ikke i forhold til antallet av holdte skoleuker. Anderledes med beregningen av tjenestetiden, idet en lærer, som holder all den skole, som er tillagt hans post i ett halvår, får hele halvåret medregnet i sin anciennitet (kfr. skr. av $^{19}/_{10}$ 1896). Den 1 juli 1917 tilkommer han 2 alderstillegg, da han den dag har 6 tjenesteår.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, 8 oktbr.
Trondhjem, i anledning av en skriftveksel mellem innehaveren av en lovbefalt lærerjord og vedkommende herredsstyre. Av papirene fremgår, at læreren anser lærerjorden for liten efter fordringene i landsskolelovens § 24 og krever erstatning for det tap, han derved har hatt i de 14 år, han har vært innehaver av jordveien, mens herredstyret synes å hevde, at jordveien opfyller lovens krav.

Departementet uttaler, at forsåvidt der er meningsforskjell om, hvorvidt lærerjorden nu opfyller lovens krav, bør dette straks søkes bragt på det rene, idet det henstilles til herredsstyret å la avholde et skjønn over jorden av vedkommende amtsagronom og 2 av herredsstyret opnevnte jordbrukskyndige menn. Til å la avholde skjønn må herredsstyret antas å være forpliktet, da der er tvil, om jordveien har den lovlige størrelse. Viser dette skjønn, at jorden fremdeles er for liten, bør det pålegges herredsstyret å sørge for enten ved nyopdyrkning eller ved innkjøp (eventuelt ekspropriasjon, landsskolelovens § 79, således som den lyder efter lov 5 juli 1918) å bringe den op til, hvad loven krever. Inntil så kan skje, bør herredsstyret i tilfelle pålegges å innsende andragende om midlertidig å få adgang til å yde en efter forholdene passende avsavnsgodtgjørelse.

Hvorvidt læreren kan kreve erstatning for alle de år, hvori lærerjorden efter hans mening ikke har opfyllt lovens krav, er formentlig tvilsomt, da antagelig preskripsjonslovens bestemmelser her vil spille inn. Men uten hensyn hertil må dog departementet anse det billig, at herredet yder læreren en passende godtgjørelse, såfremt det ved skjønnet viser sig, at jordveien ikke har fyllt lovens krav.

8 oktbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 fra Industriforsyningsdepartementet om maksimalpriser for elektrisk materiel bestemmes, at de fastsatte priser for enpolte brytere, enpolte sikringer med bundskruer uten propper, sikringspropper, lampeholdere og stålrør forhøies.

8 oktbr. **Skrivelse****) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 fra Industriforsyningsdepartementet fastsettes nye maksimalpriser for båtsøm, båtspiker og jollesøm av prima svensk jern.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved i medhold av § 1 i lov av 24 juni 1915 om folkeregistre stadfestes det av Odda herredsstyre i møte den 20 august 1918 vedtatte tillegg i den ved kongelig resolusjon av 26 august 1916 stadfestede vedtekt for Odda folkeregister.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**†), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder meddeles stadfestelse på en av herredsstyret for Lenvik herred, Tromsø amt, den 11 juli 1918 vedtatt beslutning til forandring i § 8 i de ved kongelig resolusjon av 14 august 1896 stadfestede politivedtekter for herredet.

Forandringen går ut på, at ordene: »foregående anmeldelse til« i § 8 ombyttes med: »tillatelse av«.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**††), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredstyret for Sør-Frøya herred, Søndre Trondhjems amt, den 7 september 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**†††), hvorved bestemmes:

I. Med hjemmel av § 2 i lov om pensjonsordning for statens tjenestemenn av 20 april 1917 — jfr. Stortingets beslutninger av 13 juni og 18 juli 1917 samt av 12 august 1918 — bestemmes, at innlemmelsen i Statens

---

*) Bekjentgj. 18 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor prisforhøielsen m. v. er anført.

**) Bekjentgj. 18 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor de nye maksimalpriser er inntatt.

***) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor tillegget er inntatt.

†) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

††) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor vedtekten er inntatt.

†††) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor de i post I omhandlede stillinger er anført.

Pensjonskasse av endel stillinger, henhørende under Kirke- og Undervisningsdepartementet, trer i kraft fra og med 1 juli 1918, forsåvidt de innehavere av stillingene angår, som tidligere har vært medlemmer av kommunale pensjonskasser i byene Kristiania, Sarpsborg, Fredrikstad, Drammen- Kongsberg, Hønefoss, Arendal, Bergen og Trondhjem, samt i herredene Aker og Bærum i Akershus amt. 11 oktbr.

II. De av Kirke- og Undervisningsdepartementet med Kristiania, Sarpsborg, Fredrikstad, Drammen, Kongsberg, Hønefoss, Arendal, Bergen og Trondhjems bykommuner samt med Aker og Bærum herredskommuner avsluttede overenskomster om innlemmelse i Statens Pensjonskasse av tjenestemenn i de under post I nevnte stillinger og om disses uttreden av vedkommende kommunale pensjonskasse godkjennes.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i medhold av lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 meddeles stadfestelse på de av Askvoll herredstyre i møte den 9 september 1918 vedtatte lukningsvedtekter for Askvoll herred, Nordre Bergenhus amt. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved i medhold av § 14 i lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899, jfr. lov av 9 august 1918, bestemmes, at jakttiden for bever innen Landvik herred, Nedenes amt, settes til tidsrummet fra og med 1 til og med 31 oktober. 11 oktbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1920.

Kongelig resolusjon***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Degernes herred, Smålenene amt, i møte senest den 12 august 1918 besluttede nye skogvedtekter for herredet. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved den i § 3, 2net avsnitt, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, omhandlede grense for konsesjonsfri erhvervelse av skog nedsettes i medhold av samme lovs § 5 for Sigdal herred, Buskerud amt, fra 11 oktbr.

---

*) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor lukningsvedtektene er inntatt.

**) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

***) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid 1ste avd. nr. 45, hvor de nye skogvedtekter er inntatt.

11 oktbr. 1/5 av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn til 200 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved i henhold til § 1 næstsiste ledd i lov av 14 desember 1917 om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom den konsesjonsfri grense for erhvervelse av vannfall i Vigmostad herred, Lister og Mandals amt, nedsettes til 500 naturhestekrefter.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved i henhold til § 1 næstsiste ledd i lov av 14 desember 1917 om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom den konsesjonsfri grense for erhvervelse av vannfall i Sell herred, Kristians amt, nedsettes til 500 naturhestekrefter.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av mel, elektriske lasteautomobiler, jernvitriol og kobbervitriol fra Canada og U. S. Nord Amerika samt sulfat fra England.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nevnte lovs § 4 til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Nærværende resolusjon trer i kraft straks, og de ny frakter gjelder alle konossementer, datert efter resolusjonens ikrafttreden. Samtidig opheves de ved kongelig resolusjon av 9 august 1918 fastsatte maksimalfrakter for maismel, hvetemel, rugmel og bygmel fra Canada og U. S. Nord Amerika.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der bl. a. oprettes et midlertidig lønnet konsulat i Murmansk underlagt generalkonsulatet i Archangelsk og med distrikt omfattende Murmanskkysten og halvøen Kola.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på en mellem Justisdepartementets ekspedisjonschef på det offentliges vegne og Moss herreds formannskap den 24 juli—

*) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

**) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45. hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter er anført.

7 august 1918 avsluttede kontrakt om kjøp av en del av eiendommen Bellevue, grnr. 25 brnr. 1 i Moss herred, for kr. 100 000,00, hvilken eiendom blir å anvende til embedsbolig for amtmannen i Smålenene amt. 11 oktbr.

Eiendomsretten til den nye amtmannsgård forbeholdes Oplysningsvesenets fond.

Kongelig resolusjon, hvorved de i lov om norsk statsborgerrett m. m. av 21 april 1888 § 3, jfr. lover av 27 juli 1896 (nr. 4) og 29 mars 1900, omhandlede statsborgerbrever for eftertiden utferdiges efter nedenstående formular: 11 oktbr.

Den Kongelige norske Regjerings Justis- og Politidepartement

Gjør vitterlig, at departementet i medhold av lov om norsk statsborgerrett m. m. av 21 april 1888 § 3, jfr. lover av 27 juli 1896 (nr. 4) og 29 mars 1900 og kongelige resolusjoner av 11 juni 1888 og 11 oktober 1918, har bevilget

(navn, stilling og bopel),

som er født i

den 18 , norsk statsborgerrett fra den tid, han (hun) høitidelig til tinge har tilsagt Norges Konstitusjon troskap.

Bevillingen bortfaller, hvis troskapsløftet ikke er avlagt innen ett år fra idag.

Den dommer, som mottar troskapsløftet, skal gi statsborgerbrevet påtegning om, at løftet er avlagt og tidspunktet herfor.

Kristiania den 19

(Underskrift)

(Segl)

Statsborgerbrev
for
(navn)

Kongelig resolusjon, hvorved avgjørelsen av andragender om adopsjonsbevilling for fremtiden henlegges under Justisdepartementet. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det gjensidige Forsikringsselskap »Norske Liv« stadfestelse på selskapets plan om å overta livsforsikring på »mindre gode liv« (avslagsrisikoer) med påfølgende hel gjenforsikring i »Norske Folk« av det direkte overtatte beløp, samt om å overta sådanne forsikringer i retrocesjon fra »Norske Folk« på det i andragendet nevnte grunnlag. 11 oktbr.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det norske Livsforsikringsselskap »Fram A/S« stadfestelse på selskapets plan om å overta livsforsikring på »mindre gode liv« (avslagsrisikoer) med påfølgende hel gjenforsikring i »Norske Folk« av det direkte overtatte beløp, samt om å overta sådanne forsikringer i retrocesjon fra »Norske Folk« på det i andragendet nevnte grunnlag.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles livsforsikringsselskapet »Hygea« stadfestelse på selskapets plan om å overta livsforsikring på »mindre gode liv« (avslagsrisikoer) med påfølgende hel gjenforsikring i »Norske Folk« av det direkte overtatte beløp, samt om å overta sådanne forsikringer i retrocesjon fra »Norske Folk« på det i andragendet nevnte grunnlag.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på de av en generalforsamling $^{27}/_{6}$ 1918 i Det norske Livsforsikringsselskap »Hygea« foretatte endringer i selskapets vedtekter.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på de av »Norske Forenede Livsforsikringsaktieselskap«s representantskap den 13 august 1918 vedtatte beslutninger om beregningsgrunnlag og forsikringsvillkår for overlevelsesrenter m. v.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved i henhold til § 39, 3. ledd, i lov om håndverksnæring av 25 juli 1913 bestemmes, at rørleggerarbeider, som har forbindelse med innretninger tilhørende Kristiania gasverk eller Kristiania vann- og kloakkvesen innen Kristiania kommune inntil videre ikke må utføres av andre enn dem, som får formannskapets bevilling dertil.

Overtredelse av denne bestemmelse straffes efter straffelovens § 332. For sådan bevillings meddelelse, varighet og ophør fastsettes nærmere bestemmelser.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på plan for Tønsberg maskinistskole overensstemmende med et fremlagt utkast.

11 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på den i generalforsamling den 25 februar 1918 vedtatte forandring i § 3 i den for Urskog Brandassuranseforening ved kongelig resolusjon av 28 oktober 1910, jfr. konge-

lige resolusjoner av 28 mars 1913 og 19 mai 1917, approberte plan. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i overstyremøte den 27 februar 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Kvernes prestegjelds Brandforsikringsselskap ved høieste resolusjon av 5 desember 1901, jfr. kongelig resolusjon av 28 april 1907, approberte plan. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon på det i generalforsamling 17 juni 1918 vedtatte tillegg til § 23 i den for Drangedal gjensidige Brandforsikringsselskap ved høieste resolusjon av 28 april 1891, jfr. resolusjoner av 1 desember 1899 og 20 oktober 1916, approberte plan. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 14 september 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Sulen Brandforsikringsforening ved høieste resolusjon av 11 mai 1897 approberte plan. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 24 august 1918 vedtatte forandring i § 3 i den for Fosen Brandassuranseforening for Løsøre ved høieste resolusjon av 9 desember 1887, jfr. høieste resolusjoner av 3 februar 1899 og 12 juni 1902, approberte plan. 11 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved Nordlands amtstings beslutning av 26 juni 1918 om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for amtet approberes. 11 oktbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av Grethe Kristine Hem ved gavebrev av 27 april 1916 med tillegg av 26 mai s. a. oprettede »Grethe Kristine Hems legat for værdige trængende i Tuft sogn« samt på de under 16 august 1918 utferdigede statutter for dette legat. 11 oktbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av kontorchef Rasmus Hansen og hustru, f. Hiorth, ved gavebrev av 12 oktober 1917 oprettede »Kontorchef Rasmus Hansen og hustrus legat for Drøbak« til beste for verdige gamle sjømenn og deres efterlatte i Drøbak og omegn samt på de under 14 august 1918 utferdigede statutter for dette legat. 11 oktbr.

11 oktbr. **Skrivelse** *) fra Landbruksdepartementet, Provianteringsdepartementet og Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 om regulering av varepriserne fastsettes forskrifter for vareomsetningen m. v.

11 oktbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre regler og maksimalpriser for omsetning utenfor Tromsø stift av mursten, taksten, drensrør og mønepanner.

11 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for torvstrø og torvmuld.

11 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for sylteglass.

11 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kalcinert soda.

11 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kaustik soda.

11 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for klorkalium.

12 oktbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av Francis Serril Børresens arvinger ved gavebrev av 5 september 1918 oprettede »Francis Serril Børresens legat« til beste for trengende kvinnelige arbeidere i Asker sogn samt på de under 23 september 1918 utferdigede statutter for dette legat.

12 oktbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det i henhold til Christen Johnsen Grimeruds testamente av

*) Bekjentgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor forskriftene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 24 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor reglene m. v. er inntatt.

***) Bekjentgj. 24 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

25 mars 1903 oprettede »Christen Grimeruds legat til fremme av sang og musikliv i Stange herred« samt på de under 12 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat. 12 oktbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av enkefru Hanne Sørensen ved gavebrev av 2 april 1917 oprettede »O. B. Sørensens legat til forskjønnelse av Ferrevig kirke og kirkegaard» samt på de under 14 juli og 19 september 1918 utferdigede statutter for dette legat. 12 oktbr.

Skrivelse fra Socialdepartementet til amtmannen i Jarlsberg og Larviks amt: 15 oktbr.

Efter lov om boligforholdene av 13 juli 1918 — likesom efter den tidligere lov av 14 desember 1917 — kan husleienevndene, når de finner det påkrevet til sakens fulle oplysning, innhente forklaringer m. v. hos huseieren og leieboeren i den eiendom, saken gjelder, og hertil kreve bistand av politiet. Departementet har dog i rundskrivelse til amtmennene av 28 desember 1917 (i Lovtidenden) uttalt, at der bare i sjeldnere tilfeller bør søkes bistand hos politiet, idet forklaringene m. v. som regel bør innhentes av nevndens egne vedkommende.

Loven har ingen bestemmelse om skyss- og kostgodtgjørelse, saafremt politiet maa foreta reiser i sakens anledning, men departementet antar, at utgiftene — likesom omkostningene ved husleiereguleringen i det hele, jfr. boliglovens § 4, 4. ledd — må utredes av vedkommende kommunekasse.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Trondhjem, i anledning av en forespørsel fra en skolekrets, hvori departementet meddeler, at også utenfor kretsen boende må delta i kretsutgiftene, når de i kretsen har skattepliktig formue eller inntekt. Ligningsnevnden må i så fall sørge for, at inntekten og formuen fastsettes særskilt for vedkommende krets (jfr. departementets skrivelser av $^{16}/_{7}$ 1901 og $^{16}/_{10}$ 1901). 16 oktbr.

Har vedkommende skattyder i henhold til foretatt utligning tidligere betalt kretsskatt til en enkelt skolekrets også for sin inntekt og formue i andre kretser, vil der antagelig ikke være adgang til å søke erstatning fra vedkommende krets for det beløp, som den på denne måte har oppebåret formeget, men saken må bringes i orden ved næste utligning.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiania, i anledning av et andragende fra en lærer om å bli fritatt for hvervet som formann i bygdens pro- 16 oktbr.

16 oktbr. vianteringsråd, hvori departementet meddeler, at det ingen adgang har til å frita læreren for omhandlede hverv, likesom man heller ikke finner å kunne avgi nogen uttalelse om, hvorvidt det er rimelig, at formannskapet fritar ham.

I sin almindelighet bemerker departementet, at en lærer selvfølgelig likesom enhver annen er pliktig til å overta kommunale ombud. På den annen side bør ikke et sådant ombud pålegges, hvis det er på det rene, at et annet offentlig hverv derved vil lide, og andre for stillingen likeså skikkede personer uten vanskelighet kan finnes.

16 oktbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Smålenene amt, hvori uttales, at efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 2, jfr. § 1, antas der ikke å være lovlig adgang for kommunestyret til å begrense husleiereguleringen til bare å gjelde »leiegårder«.

17 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Kristiansand, i anledning av en forespørsel fra et skolestyre, hvori departementet meddeler, at vistnok må avsavnsgodtgjørelsen for manglende lærerjord regelmessig tildeles den lærer, som engang har fått den, sålenge han innehar vedkommende lærerpost, men denne regel kan dog ikke være bindende, når avsavnsgodtgjørelsen fra først av er tillagt læreren med uttrykkelig forbehold om, at ordningen kun er midlertidig, inntil lærerjord kan bli skaffet i lærerens egen krets eller i en annen.

Departementet må dog anbefale, at man i sådanne tilfeller viser al mulig hensynsfullhet, således at lærerne ikke uten tvingende nødvendighet berøves en inntekt, som de i lengere tid har vennet sig til å betrakte som fast knyttet til posten.

17 oktbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartement, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for stivelse.

17 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for tørrede aprikoser.

17 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for ris.

---

*) Bekjentgj. 29 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 50., hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

Kongelig resolusjon*), hvorved forholdsregler, som i Drammen blir å iaktta for å påse overholdelsen av bestemmelsene i lov av 11 juni 1857 angående avgift til kommunekassen av hunder i kjøpstædene og visse ladesteder, approberes som gjeldende istedenfor de ved høieste resolusjon av 13 april 1898 approberte regler om samme emne. 18 oktbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved i medhold av § 10 i lov om ulykkesforsikring for sjømenn av 18 august 1911 med senere tilleggslover og under forbehold av Stortingets samtykke bestemmes, at de ved kongelig resolusjon av 6 desember 1912 fastsatte og av Stortinget under 16 mai 1913 vedtatte premiesatser for forsikringen fra 1 januar 1919 å regne og inntil videre forandres til 18 ‰ av de forsikredes arbeidsfortjeneste, beregnet efter lovens § 11 og kr. 9,40 pr. brutto reg. tonn. 18 oktbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfestelse på den av Fredrikshald bystyre i møte den 1 oktober 1918 fattede beslutning om forandring av § 2, 3dje punktum, i vedtekter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendommer i kjøpstaden. 18 oktbr.

Efter den besluttede forandring skal § 2, 3dje punktum, i vedtektene lyde:

»Bystyret velger samtidig 1 maskinkyndig mann med varamann, som formannen har å tilkalle for å tiltre takstkommisjonen, når vedkommende eiendoms verdi i nogen vesentlig grad består i maskiner eller forøvrig når en av takstkommiteens medlemmer begjærer det.«

Kongelig resolusjon**), hvorved bestemmes: 18 oktbr.

I. Den i lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 § 1, punkt 2, omhandlede myndighet til å kreve oplysninger til gjennemførelse av prisreguleringen og til kontroll med bestemmelsenes overholdelse og til å kreve utlevert til granskning forretningsbøker, fakturaer og andre forretningsdokumenter, som antas å være av betydning for undersøkelsen, kan også utøves av Justisdepartementet eller den dette bemyndiger.

II. Bestemmelsen trer i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 21 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor de omhandlede forholdsregler er inntatt.

**) Bekjentgj. 21 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.

18 oktbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Hjartdal herred, Bratsberg amt, i møte den 10 juni 1918 besluttede nye skogvedtekter for herredet.
2. De ved kongelig resolusjon av 27 oktober 1916 approberte skogvedtekter for herredet opheves fra den tid, nærværende vedtekter trer i kraft.

18 oktbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av § 1 a i lov av 14 mai 1917, kfr. endringslov av 14 desember 1917, om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes:

a. Staten har inntil videre enerett til innførsel av rotfruktfrø.
b. Denne bestemmelse trer i kraft straks.
c. Overtredelse av bestemmelsen er belagt med straff.
d. Landbruksdepartementet bemyndiges til å treffe de nærmere bestemmelser om gjennemførelsen av foranstående.

Landbruksdepartementet bemyndiges til i medhold av det samme lovsted, litra c., å treffe bestemmelse om omsetning av frø.

18 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

1. Karmsund sorenskriveri skal fra og med 1919 utgjøre en månedstingkrets, for hvilken månedsting blir å avholde i månedene januar, februar, mars, april, mai, juli, august, september, november og desember.
2. 3 av disse månedsting blir å avholde i Kopervik og de øvrige 7 månedsting i Haugesund efter amtmannens nærmere bestemmelse med hensyn til tid, sted og dagantall for tingenes avholdelse.

18 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

1. De ved Kronprinsregentens resolusjon av 29 oktober 1900 for Søndhordland sorenskriveri, Søndre Bergenhus amt, anordnede sakting for 1919 opheves;
2. For hvert av tinglagene i Søndhordland sorenskriveri anordnes der for 1919 et sakting i juni eller juli;
3. Amtmannen i Søndre Bergenhus amt bemyndiges til å treffe nærmere bestemmelse om dager og sted for de i post 2 omhandlede sakting.

---

*) Bekjentgj. 21 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor de i post 1 omhandlede nye skogvedtekter er inntatt.

**) Bekjentgj. 21 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 18 oktbr.

1. Fra den tid, som amtmannen i Nordland bestemmer, deles Øksnes herred på de av herredsstyret i møter 30 april 1917 og 14 februar 1918 vedtatte villkår i 2 herreder, Øksnes herred og Langenes herred, svarende til sognene av samme navn.
2. — — —
3. — — —

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes, at fra 1 januar 1919 og inntil videre henlegges de magistratsforretninger, som omhandles i §§ 3 og 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917, fra Haugesund skifteforvalter- og oppebørselsesembede til den av kommunen lønnede borgermesterstilling. 18 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes, at fra det tidspunkt, som av amtmannen i Nordland fastsettes, overføres borgerleiet Bardal fra Hemnes herred, prestegjeld, sogn, lensmannsdistrikt og tinglag til Nesna herred, prestegjeld, sogn, lensmannsdistrikt og tinglag. 18 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av den av Fredriksvern herredsstyre i møte den 9 august 1918 vedtatte forhøielse av takstregulativ for feiermesteren i Fredriksværn med 100 %. 18 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Hamar, om en sak angående den lovbefalte lærerjord i et herred. 19 oktbr.

Vedkommende lærer, som er tillagt jorden, sees å hevde, at eiendommen ikke opfyller kravet i landsskolelovens § 24, idet hjemmejordene ikke er tilstrekkelig store til å yde såvel vinter- som sommerfôr til 2 kuer. Skolestyret likesom herredsstyret er derimot av den mening, at jordveien er tilstrekkelig stor, ialfall hvis man tar i betraktning de kr. 80, som læreren årlig oppebærer til innkjøp av fôr.

I den anledning uttaler departementet, at det er enig med læreren og skoledirektøren i, at der ved bedømmelsen av lærerjordens størrelse alene blir å ta hensyn til hjemmejordens avkastning, ikke til den lærerjorden muligens tilkommende rett til sommerhavn på fjellet. Yderligere kan departementet selvfølgelig ikke uttale sig om spørsmålet, da her står påstand mot påstand. Det rette må imidlertid være, at vedkommende amtsagronom anmodes om å besiktige jordveien og avgi uttalelse om, hvorvidt hjemmejorden med almindelig god drift og med

19 oktbr. det kontante beløp, som læreren oppebærer til innkjøp av fôr, kan ansees tilstrekkelig stor til å opfylle kravet i landsskolelovens § 24.

19 oktbr. **Skrivelse** *) fra Socialdepartementet, hvori meddeles, at departementet under 11 ds. har utferdiget almindelig dispensasjon, gjeldende for alle landets bakerier, til uten hinder i midlertidig lov av 4 juni 1918 om arbeidstiden i bakerier inntil videre å foreta sur- og hevlegning og ovnsfyring på søndager og andre helligdager i tiden mellem kl. 6 og kl. 8 em.

Tillatelsen er betinget av, at arbeide i det nevnte tidsrum fratrekkes i vedkommende arbeideres arbeidstid den følgende dag med sin dobbelte lengde.

19 oktbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kondensert melk og sterilisert fløte fra A/S De norske melkefabrikker.

19 oktbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kondensert melk på flasker fra Værne Kloster melkefabrikker.

19 oktbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for norsk tørmelk, fremstillet av uskummet melk.

19 oktbr. **Skrivelse** ***) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes:

Voss provianteringsdistrikt,
Asker provianteringsdistrikt og
Orkedalsøren

overføres til 3 prisgruppe, forsåvidt angår omsetning av melk og fløte.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med torsdag 24 oktober 1918.

---

*) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.
**) Bekjentgj. 29 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 5 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 52.
[1]) Se Lovtid. 1ste avd. nr. 46 for iår s. 1037.

Skrivelse*) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes, at Odda Provianteringsråd hemyndiges til å innrømme Odda meieri adgang til å beregne transporttillegg til de fastsatte maksimalpriser med inntil 2 øre pr. liter for nysilt melk og 5 øre pr. liter for skummet melk. 19 oktbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med lørdag 19 oktober 1918.

Skrivelse*) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes, at Aker provianteringsråd bemyndiges til å innrømme forhandlere av melk i litervis innen Aker inntil 3 øre pr. liter for transportomkostninger i tillegg til de fastsatte maksimalpriser. 19 oktbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med torsdag 24 oktober 1918.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Nedenes amt, hvori uttales, at der med hensyn til forfallstiden for skatter ikke gjelder nogen særregel for rederiselskaper. Skatter til herreds- og bykommune vil bli å innbetale til de terminer, som er fastsatt av herredsstyret, resp. bystyret, med hjemmel av landskattelovens § 108, bylovens § 100, uten at det forsåvidt kan komme i betraktning, om forfallstiden for kommuneskatten også er inntrått i den kommune, hvor selskapet har kontor, og hvor dets ligningsansettelser er foretatt. 21 oktbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av gårdbruker John Olsen Høstad ved testamente av 7 desember 1905 med tillegg av 10 september 1910 oprettede »John O. Høstads legat« til fordel for verdige trengende av gårdbruker- og arbeiderstanden på Bynesset samt på de under 12 juni og 6 august 1918 utferdigede statutter for dette legat. 22 oktbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på »Nøtterø sjømandsforenings understøttelsesfond« og på de under 21 juli 1918 av foreningens styre utferdigede lover for dette fond. 22 oktbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for ferskt norsk kjøtt[2]) bestemmes, at de detaljpriser for ferskt norsk kjøtt, som i medhold av nevnte be- 24 oktbr.

*) Bekjentgj. 5 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 52.
[1]) Se Lovtid. 1ste avd. nr. 46 for iår s. 1037.
[2]) Se Lovtid. 1ste avd. nr. 46 for iår s. 1047.

24 oktbr. stemmelse er fastsatt eller herefter fastsettes av det enkelte provianteringsråd, også skal gjelde som maksimalpriser innen provianteringsrådets distrikt for tilsvarende slag og kvalitet av saltet norsk kjøtt.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med tirsdag den 29 oktober 1918.

Forøvrig gjelder de i skrivelse av 1 oktober 1918 fastsatte regler.[1])

24 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for gjær.

24 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for danske egg.

24 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for norske egg.

24 oktbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for preserverte egg.

24 oktbr. **Skrivelse****) fra Handelsdepartementet, hvori meddeles, at departementet i medhold av § 16 i de ved kongelig resolusjon av 1 mai 1909 fastsatte forskrifter angående redningsredskaper på skibe har fastsatt følgende tillegg til forskriftene:

»På norske skibe i utenriks fart skal livbåtene — derunder innbefattet de i forskrifter angående ekstraordinære redningsredskaper for skibe i krigsfarvann av 31 august 1917 § 2 påbudte ekstrabåter — være forsynt med en kokekasse av en av sjøfartsdirektøren godkjent type.

Denne bestemmelse gjelder også de i forskrifter angående redningsredskaper av 1 mai 1909 § 1 litra A nevnte båter med flytemidler for fartøier i utenriks fart med 5—9 manns besetning.

Nærværende forskrifter gjelder inntil videre og trer i kraft fra 1 november 1918.«

---

*) Bekjentgj. 5 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 52, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

[1]) Se Lovtid. 1ste avd. for 1918 nr. 46 s. 1047.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for norsk ost[1]) bestemmes, at produsenter ved salg direkte til forbrukere kan beregne de samme priser, som er fastsatt ved salg fra detaljist til forbruker, når det enkelte salg ikke overstiger 2 kg. Forannevnte skrivelse forandres i overensstemmelse hermed. 24 oktbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med onsdag 6 november 1918.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for omsetning i hel vekt av beste sort ferskt norsk kjøtt av storfe, gjødkalv m.v. 24 oktbr.

Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtekter for rikets kjøpstæder meddeles stadfestelse på nedenstående av Bergens bystyre den 30 september 1918 fattede beslutning om tillegg til § 59 i de ved kongelig resolusjon av 16 februar 1883, jfr. kongelige resolusjoner av 3 juni 1884, 4 oktober 1886, 23 november 1889, 29 august 1902, 23 november 1908 og 19 februar 1915, stadfestede politivedtekter for Bergen: 25 oktbr.

»Med samtykke av den komité, der er omhandlet i den av bystyret under 27 mai 1918 vedtatte tilleggsbestemmelse til § 29 i Bergens bygningslov, kan politiet dog tillate, at skilter, der er kunstnerisk utformet, gis et fremspring av inntil 1 meter utenfor gatelinjen. Sådan tillatelse må kun meddeles, når skiltene ikke borttar utsikt fra naboer eller lys fra gateløkter«.

Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Nedstrand herred, Stavanger amt, den 16 august 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon†), hvorved den av Vang herredsstyre i møte den 30 september 1918 fastsatte vedtekt om lukningstid for utsalgssteder i Vang herred, Kristians amt, stadfestes i henhold til lov av 28 juli 1913 som gjeldende inntil videre, — dog med et par forandringer. 25 oktbr.

*) Bekjentgj. 12 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 54.
**) Bekjentgj. 12 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 54, hvor maksimalprisene m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.
†) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor den stadfestede vedtekt er inntatt.
[1]) Se Lovtid. 1ste avd. nr. 46 for 1918 s. 1044.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved den av Meraker herredsstyre i møte den 6 juli 1918 fastsatte vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Meraker herred, Nordre Trondhjems amt, stadfestes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre.

25 oktbr. **Plakat****) inneholdende tillegg til plakat av 16 mars 1910 inneholdende regler til forebyggelse av sammenstøt mellem fartøier samt signaler for havsnød.

I medhold av § 1 i lov om foranstaltninger til betryggelse av skibes navigering av 21 august 1914 fastsettes herved følgende tillegg til § 37 i kongelig plakat av 16 mars 1910 inneholdende regler til forebyggelse av sammenstøt mellem fartøier samt signaler for havsnød:

»Et fartøi av 92 meters lengde og derover, som ligger til ankers i norsk innenlandsk farvann, skal foruten de i § 11, 2det ledd, påbudte lanterner tillike føre 1 lanterne med hvitt lys på hver side av fartøiet midt mellem for- og akterlanternen i sådan høide, at alle tre lanterner danner rett linje med helding akterover. Midtskibslanternene skjermes således, at de lyser fra rett forind til rett akterinn på hver side.

Denne bestemmelse trer i kraft den 1 januar 1919.«

25 oktbr. **Plakat****) angående avleggelse av svenneprøver og kontrollen dermed.

I henhold til lov om håndverksnæring av 25 juli 1913 §§ 2 og 30 fastsettes herved som følger:

§ 1. Svenneprøvene skal omfatte:

A. Utførelse av et fagarbeide, bestående i:

For bakere:

Enten å bake det på ethvert sted brukelige husholdningsbrød — eller å bake og tørke 2 sorter tørkebrød.

For barberere og frisører:

Knivopsetning, barbering, klipning av forskjellige hårfasonger, frisering med og uten tang eller hel krølling av et hår samt — i begge tilfeller — strekning av en bart.

For blikkenslagere:

Å forferdige enten en kaffekanne av messing, minst 1 liter stor, — eller en tresidet damphette med sokkel og gesims til å anbringe over komfyr. Hettens forkant minst 1 meter.

---

*) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid 1ste avd. nr. 49, hvor vedtekten er inntatt.

**) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

25 oktbr.

For blokkmakere:

Å forferdige en 20 cm. bøsset treskivet blokk.

For bokbindere:

Innbinding av 4 bøker i stor oktav — 2 med sprengt snitt, 1 med glittet rødsnitt, 1 med almindelig gullsnitt, alle med håndforgyldning — innbundet i pappbind, sjirtingbind, chagrinvelskbind, helt skinnbind, eller innbinding av en protokoll i molskinn med beslag og håndforgyldning.

For boktrykkere:

Settere.

a) Verk- og aksidenssats:
1. En titelside med minst 8 linjer inklusive foten.
2. To sider tekst med over- og undertitler samt levende kolumnetitel og note.
3. En tabell.
4. Utskytning eller skissering av utskytningsskjema for 16 sider 8vo og for halvark og to kvartark 8vo i én form.
5. Et cirkulære eller en priskurantside.
6. Et anbefalingskort eller et annet foreliggende arbeide, som prøvenevnden finner passende, for å vise kyndighet i skriftvalg og arransjement.

NB. Alt settes efter skrevet fortløpende manuskript, hvorav den ene side tekst dikteres aspiranten til avskrift.

b) Muntlig prøve i faglige spørsmål.

Trykkere.

a) 1. Utskytning eller skissering av utskytningsskjema for 16 sider 8vo og for et halvark og to kvartark 8vo i én form.
2. Formatilegning inklusive bestemmelse av blyformat efter opgitt størrelse av papir og sats.
3. Trykning av en form med autotypiklichéer i minst 1000 ekspl. Innstilling av valser, bestemmelse av dekkelens beskaffenhet for den foreliggende form. Register og tilretning.
4. Kjennskap til de enkelte maskindeler, valsestøpning og valsenes behandling o. s. v.

b) Muntlig prøve i faglige spørsmål.

For buntmakere:

Å innfore med pelsverk en spaserfrakk samt å forferdige en muffe eller en lue av pelsverk.

25 oktbr.

For bøkkere:

Å forferdige en buget fustasje av ek ikke under 40 liter samt 2 ansjosdunker av hver av de 4 brukelige sorter efter opgitt mål.

For bøssemakere:

Å forarbeide lås og mekanisme til en tendstempelrifle, oprifle løpet og tilpasse patronkamret.

For dreiere:

Å forferdige et kapitel efter chablon og polere samme, samt å forferdige og polere en sammensatt ovnsskjerm eller en klædeshenger.

For farvere:

Å farve ull- eller bomullsgarn efter prøve.

For feiere:

Forarbeidelse av de almindelig brukte feieredskaper, feining av fabrikkpipe med røkkanal, bakeripipe, skorstenspipe og loddpipe, feining av varmeapparat, feining av komfyr med en à to stekeovner, etasje- og magasinovn, skissering av røkgangene i et ildsted efter utført feining.

For forgyldere:

Å ornamentere og forgylde en speil- eller maleriramme i mat og polert gull.

For fotografer:

Egenhendig optagelse og utførelse av et portrett i atelier eller værelse, optagelse av et interiør og et eksteriør. Utførelsen omfatter: optagelse, fremkaldelse, negativ og positiv retusj, kopiering og toning.

For garvere:

Å tauge 2 huder og 10 kalveskinn, halvdelen til vekslær, halvdelen til fettlær, eller å tauge 6 huder, havdelen til vekslær, halvdelen til fettlær, samt enten å skave, nakke og stryke 5 kalveskinn, eller å skjære og stryke 2 oksehuder.

For gipsmakere:

Efter egen tegning å forferdige et rundt kapitel med firkantet abbakus samt fast form over samme og levere en avstøpning i formen, likeledes å forferdige en kappe med linform, eller pusse et loft i gips på dobbelt rør, trekke en gesims op efter egen konstruksjonstegning, trekke en elipseformet dekorasjon på loftet samt å opsette en ornamentert frise på samme.

For gjørtlere: 25 oktbr.

Å forferdige enten et par lysestaker av minst 25 cm. høide, hvis søiler er støpt over kjerne, eller en husholdningsmorter av minst 12 cm. diameter i øverste kant med fremspringende sokkelprofil, eller efter egen tegning et par dørvridere, eller i nysølv et par navringer (pipringer) til en vogn. Støpning og forming utføres av den prøveavleggende selv.

For glasmestre:

Å insette forskjelligfarvet glass i et sekskantet vindu, i hvis inndeling er innflettet tre kløverblad, samt å innsette glass i 5 fag vinduer.

For grovsmeder:

Enten å beslå en kjøkkenvogn eller forarbeide et par gjeineblokker, eller å beslå en hest med sko, vedkommende selv har smedet, samt å smede to ringsko.

For gullsmeder:

Utførelse av fagarbeide i edelt metall av lovbestemt gehalt efter nevndens nærmere bestemmelse.

For gullarbeidere å forarbeide en signetring med sten eller et leddarmbånd med fjærlås, eller et stivt, halvrundt hult armbånd med fjærlås og charniére.

For hammerarbeidere å hamre fra plate et glatt håndspeil ikke under 25 cm. langt, eller en oval bolle eller skål ikke under 20 cm. lang og 4 cm. dyp, med smedning, ikke pålodning, av kant, eller en rund krembolle ikke under 20 cm. i tversnitt, knekket helt op med pålodning av kant og føtter.

For korpusmontører å montere og sammenlodde en optrykket kaffekanne, hvis tut og hank arbeides helt for hånden, eller en optrykket sukkerskål og fløtemugge, som utføres på samme måte.

For skjearbeidere å arbeide helt for hånden en potasjeskje eller 6 spisegafler, som knekkes for hånden og ikke stampes, eller et fiske- eller kakegarneringssett.

For filigransarbeidere å forferdige en oploddet krusebrosje med geheng, eller en bulesølje med piper og kruser, eller et rikt utstyrt halsesmykke.

Det kreves ikke, at de prøveavleggende selv skal slipe, koke eller polere sit prøvestykke.

Av alle gullsmeder skal kreves ferdighet i å legere gull og sølv fra fint til de for gull- og sølvgjenstander lovbefalte gehalter, og omvendt gull og sølv av ringere gehalter til de lovbefalte.

25 oktbr.

For hanskemakere:

Å fortynne 3 av nevnden antatte skinn og av de to skjære hansker, det ene til musketær. 2 par hansker syes ved fremmed hjelp.

For hattemakere:

Å forferdige en høi hatt med silkefloss.

For hjulmakere:

Å forferdige treverk til en kalesjevogn eller phaeton (trille), for begges vedkommende med tilhørende hjul.

For instrumentmakere (matematiske eller optiske):

Å forferdige et nivellerinstrument eller et større skibskompass med peileinnretning.

For instrumentmakere (kirurgiske):

Å forferdige en dobbelt bistouri, fint slepen samt en tanntang med gjennemstukken lås.

For kjolesyersker:

Å forferdige en selskapskjole eller spaserdrakt.

For kleinsmeder:

Å forferdige en innstukken dørlås med nøkkel og et dekorativt arbeide, eller en skruestikke på over 8 kg. eller en filklo.

For kobbersmeder:

Å forferdige en rød eller polert tekjel eller kaffekanne.

For konditorer:

Å bake 2 kg. butterdeig helt ferdig, samt enten å lave en kransekake og modellere en marsipan, eller lave en annen større flat kake.

For kurvmakere:

Å forferdige en kurvlenestol eller en kuffert, alt i fint kurvarbeide.

For malere:

Å male, staffere (heri innbefattet en strek på dørfyllingen) og lakere en enkelt dørside i tonfarve, således at den harmonerer med en opgitt veggfarve, idet prøvestykket behandles fra grunnen av, samt tegne og male et ornament efter gips i tone eller bunte farver.

25 oktbr.

For murere:

Å opmure 2 vinduspillarer til 2½ stens tykk mur, som lukkes ved like bue av 2 stens høide, samt desuten å utføre en pussprøve bestående enten av et gesimsparti eller et hjørneparti av en vindusinnfatning med fordekning. Av pussprøven gjøres tegningen i full størrelse med profiler,

eller

en nisje med pipe, delvis pusset og spekket, eller

en ottekantet pipe anlagt fra firkantet sokkel, utmurt gesims, soklen pusset med brekning, pipen ovenfor spekket.

For paraplymakere:

Forferdigelse av dame- eller herreparaply. Paraplystokken med håndgrep forarbeides fra råmaterialet. Spilverket sammensettes, fjærene laves og isettes. Betrekket tilskjæres efter mål, syes og påsettes, alt efter på forhånd utført tegning i opgitt målestok.

For parykmakere:

Å ta mål og efter dette å forarbeide en parykk, sydd av tresser med tamburert deling, forarbeide en skarp tamburert damedeling og en hårflette.

For porteføljemakere:

Å forferdige en smukt utstyrt mappe uten forgyllning eller et etui for gull- og sølvarbeide.

For possementmakere:

Å utvelge passende farver til og forferdige frynser, kvaster og snorer til en betrukket sofa eller til en gardinkappe.

For pølsemakere:

Partere et svin, tilskjære skinkene, sortere flesket og efter prøvenevndens valg å tillave og koke to av de på stedet almindelig forekommende pølsesorter.

For repslagere:

Å forferdige en 6 garns line 50 m. lang og av vekt 2 kg., et kabelgarn 300 m. langt og av vekt 2 kg., en hyssing med 3 garn, 25 m. lang, samt en snor fint seilgarn 60 m. lang, alt av hvitt garn.

For rørleggere:

Opsette og forbinde i funksjonsmessig stand en badeinnretning med dusj for privat familie — det hele komplett med vann- og avløpsledningen. Badeinnretningen kan være enten gasstrykk- eller cirkulasjonsbad.

25 oktbr. Eller opsette og forbinde i funksjonsmessig stand et vannklosett og en servant, begge komplett med nødvendige vann- og avløpsledninger. Til servanten forferdiges blyvannlås.

Smedning og herdning av et anboringsbor efter opgitt diameter og en meisel.

Opsette og forbinde i funksjonsmessig stand et gasskokeapparat eller et gassvarmtvannsapparat med nødvendige kraner, gass- og vannledninger.

I byer, hvor der ikke er gassverk, bortfaller siste prøve, men det skal da fremgå av svennebrevet, at prøven i gassarbeide ikke er utført.

Der skal være anledning til senere å få utføre denne prøve som tilleggsprøve og få utstedt erklæring herom samt karakter.

For å kunne få avlegge denne tilleggsprøve fordres de samme betingelser med hensyn til den tid, vedkommende skal ha arbeidet i faget på det sted, prøven aktes avlagt.

For salmakere:

Å tilskjære og forferdige et stangbissel av gult lær eller et kjørehodetøi med skyggelapper og rundsydde optøiler, eller å forferdige en helbøilekuffert av lær med indsydd bøile og skinnfor, eller en skinnfallkuffert samt en reiseveske med overtrukket bøile, eller å forferdige et dobbelt geværfuteral av lær, eller å stoppe og trekke en trille eller en dogcart og sy en buet skvetvinge betrukket med laklær.

For seilmakere:

Å tegne og beregne samt derefter å sy og like et hvilketsomhelst seilskibs- eller dampskibsseil.

For skomakere:

Å bearbeide og tildanne bunnlær samt bunne for hånd et par herre- eller damesko eller støvler med opstoppet rand.

For skreddere:

Å forferdige en håndsydd livkjole eller dobbelknappet bonjour eller en officersvåbenkjole eller en håndsydd figurjakett for damer.

For slaktere:

Å slakte og partere en okse eller ko, et får, en kalv og et svin, samt å rense tarmene av et storfe.

For snekkere:

Enten å forferdige en firefyllningsdør med faste gjeringer (ikke løse kilestøter) eller et buet vindu, eller å forferdige et med skuffer forsynt finert og polert møbel.

For stenhuggere: 25 oktbr.

Å hugge en profilert slutsten til en vindus- eller dørbue.

For tapetserere:

Å tegne, stoppe og betrekke en overstoppet sofa med stoff og en lenestol med skinn eller skinnimitasjon og å ophenge et drapperi eller betrekke et værelse med silketapet eller gyldenlær og forferdige og ophenge et drapperi.

For tømmermenn:

Tegning av et parti av en bygnings takverk, hvori der ligger en vinkel eller en gradsperre med skifter. Tegningen skal vise takverkets lengde og tversnitt samt dets utmidling i plan på underliggende bjelkelag. Den praktiske prøve blir å utføre med 1) enten den på tegningen falne vinkelsperre, eller 2) den på tegningen falne gradsperre, i begge tilfeller med en tilhørende skiftesperre.

For urmakere:

Avtrekning av et almindelig cylinderur eller ankerlommeur. Tilpasse og innsette til samme cylinder eller balansevelle. Nyt minuthjul med driv samt sekundklobe med stenfatning.

Almindelige bestemmelser.

B. Opvisning på verkstedet i håndferdighet og verktøisføring samt muntlig eksaminasjon angående faglige spørsmål.

C. Tegning, der må utføres under prøvenevndens kontroll og — hvor ikke anderledes er bestemt — omfatte skjema og arbeidstegninger av prøvestykket for efternevnte fags vedkommende:

Blikkenslagere, bokbindere, boktrykkere, bøssemakere, dreiere, forgyldere, gipsmakere, gjørtlere, glassmestre, grovsmeder, gullsmeder, hjulmakere, instrumentmakere, kleinsmeder, kobbersmeder, konditorer, kurvmakere, malere, murere, paraplymakere, porteføljemakere, possementmakere, rørleggere, salmakere, seilmakere, skomakere, skreddere, snekkere, stenhuggere, tapetserere, tømmermenn og urmakere.

§ 2. Den, der akter å avlegge svenneprøve, har å inngi skriftlig anmeldelse derom til magistraten med opgivende av fullt navn og alder og — hvis der for faget er opstillet prøvealternativer — av det alternativ, han har valgt. Har vedkommende besøkt offentlig tegneskole eller teknisk aftenskole, skal anmeldelsen være ledsaget av bevidnelse fra denne derom. Lærling skal derhos i anmeldelsen oplyse, hvorlenge han har stått i lære, samt vedlegge lærekontrakten og bevidnelse om, at læretiden er utstått.

25 oktbr. § 3. Avleggelse av svenneprøver skal herefter foregå 4 ganger om året, således at prøvene påbegyndes i første halvdel av månedene mars, juni, september og desember, efter magistratens nærmere bestemmelse, hvorom bekjentgjørelse blir å utferdige minst 2 måneder iforveien. Anmeldelse til prøven må være innsent til magistraten innen 1 måned fra bekjentgjørelsens datum. I særlige tilfeller kan magistraten efter innhentet samtykke fra prøvenevnden tillate prøveavleggelse også utenfor de ovennevnte tider.

§ 4. Verkstedsplassen, der må være godkjent av prøvenevnden, skal til enhver tid være tilgjengelig for inspeksjon. Prøvenevnden har å treffe de foranstatninger, som den finner nødvendige for å hindre, at den prøveavleggende får hjelp av andre.

Dersom prøven utføres på læremesterens verksted, skal denne avgi skriftlig erklæring om, at den prøveavleggende selv har utført arbeidet.

§ 5. Magistrat og formannskap har efter innstilling fra håndverkets organisasjoner ved hvert års begyndelse å opnevne en — eller om nødvendig — flere prøvenevnd med formann for hvert av de i plakaten nevnte håndverksfag, der på stedet har minst 3 selvstendige utøvere; dessuten opnevnes 2 suppleanter, hvorav om mulig den ene må tilhøre faget.

Såsnart opnevnelsen er foregått, underretter magistraten de opnevnte derom og tilstiller dem samtidig et eksemplar av nærværende plakat.

§ 6. Hver gang en prøve skal avlegges, tilstiller magistraten prøvenevndens formann den i § 30 i lov av 25 juli 1913 omhandlede protokoll for det fag, hvori prøven skal avlegges, tillikemed anmeldelsen og øvrige dokumenter.

Formannen skal beramme og tilsi møtene, anordne og føre kontroll med tilsynet, lede forhandlingene og føre protokollen, hvori møtene kortelig refereres, og som ved prøvens avslutning underskrives av alle tre medlemmer av prøvenevnden. Formannen skal idethele sørge for, at denne plakats bestemmelser blir overholdt.

§ 7. Prøvestykkets utførelse må ikke påbegyndes, førenn prøvenevnden, efterat den prøveavleggende for formannen har erklært sig ferdig til å begynde arbeidet, har været tilstede i verkstedet, godkjent den prøveavleggendes arbeidsplan, bedømt hans arbeidstegninger, bestemt det tidspunkt, når prøvestykket skal være ferdig samt arbeidstiden.

Når arbeidet er påbegyndt, skal prøvenevnden til ubestemte tider kontrollere utførelsen og forvisse sig om, at denne kun skjer ved den prøveavleggende selv, samt påse, at de fastsatte bestemmelser overholdes.

§ 8. Når prøvestykket er ferdig og godkjent av prøve- 25 oktbr.
nevnden, bringes det for sådanne fags vedkommende, hvor det lar sig gjøre, til et av magistraten anvist eller godkjent lokale, hvor prøvestykket offentlig utstilles i 3 dager, vedføiet den prøveavleggendes navn og de erholdte karakterer, hans mesters navn og prøvenevndens navn.

§ 9. For hver av de i § 1 A, B og C nevnte prøver bestemmer prøvenevnden en av følgende karakterer:

Utmerket godt,
Meget godt,
Godt,
Antagelig,
Uavtagelig.

Når disse prøver er bedømt, innføres karakterene i protokollen.

Hvis der for prøvene er gitt karakteren utmerket godt, meget godt, godt eller antagelig, utstedes svennebrev, hvorom det nødvendige innføres i protokollen.

§ 10. Svennebrevet utferdiges på magistratskontoret efter hosføiede skjema og underskrives av prøvenevnden. Det skal angi, hvori prøvestykket har bestått, de for de forskjellige prøver gitte karakterer samt — ifall vedkommende har besøkt offentlig tegneskole eller teknisk aftenskole — oplysning herom.

§ 11. Hvor forholdene påkrever sådant, kan vedkommende departement efter magistratens og prøvenevndens anbefaling tilstede, at der istedenfor den i nærværende plakat foreskrevne prøve utføres en annen, der skjønnes likeså fyldestgjørende å kunne vise vedkommendes duelighet i faget.

§ 12. Er nogen ved legemsfeil hindret fra å avlegge de i nærværende plakat fastsatte prøver, kan vedkommende departement bestemme, på hvilken måte vedkommende har å godtgjøre sin dygtighet i faget for å kunne bli svenn.

§ 13. Den kongelige plakat av 11 september 1901 og de kongelige resolusjoner av 10 oktober 1906 og 19 juni 1914, inneholdende tillegg til denne, settes herved ut av kraft.

Skjema

Byens våpen. til

svennebrev.

N. N. (vedkommendes fulle navn), født i (stedet) den (dato), som ifølge kontrakt av (dato) har utstått sin læretid hos (faget) mester N. N. hersteds*), har for undertegnede av magi- Forskjellige emblemer vedkommende håndverket.

*) Hvor svennebrev utstedes efter § 31 i lov av 25 juli 1913 (til ikke-lærlinger), utgår selvfølgelig denne siste tirade.

25 oktbr. strat og formannskap (*herredsstyret) i henhold til håndverksloven av 25 juli 1913 § 29 opnevnte prøvenevnd forevist en av ham forferdiget svenneprøve bestående i (gjenstanden).

For prøvestykket er git
karakteren:
» håndferdighet —
» tegning —

Da den foreskrevne prøve således av ham på tilfredsstillende måte er avlagt, så er det, vi herved overensstemmende med den av os førte protokoll erklærer ham for svenn å være i (faget) og meddeler ham nærværende svennebrev.

Det bemerkes, at herr (N. N.) har fremlagt vidnesbyrd om å ha bsøkt (stedets) offentlige tegneskole (tekniske aftenskole)**).

(Stedet og datum).

Prøvenevnden:

N. N. N. N. N. N.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Bygland herred, Nedenes amt, i møte den 21 august 1918 besluttede skogvedtekter for herredet, — dog med en enkelt forandring.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon**†), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Kvam herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 1 august 1918 besluttede nye skogvedtekter for herredet.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon**††), hvorved i medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at hare skal være fredet det hele år på Averøen, som består av herredene Kvernes, Bremsnes og Kornstad i Romsdals amt.

Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1922.

---

*) På landet opnevnes prøvenevnden av herredsstyret. I tilfelle en fagmann må tilkalles fra et annet sted, blir teksten: av herredsstyret og formannskap — — — opnevnte prøvenevnd — —.

**) Benyttes selvfølgelig kun, hvor dertil er anledning.

***) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor de approberte skogvedtekter er inntatt.

†) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor de nye skogvedtekter er inntatt.

††) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 15 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Søndre Glemmen bygningsrepresentantskaps beslutning av 24 september 1918 angående tvungen opmåling av tomter og grunner sammesteds samt angående betalingsregulativ herfor. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer med tillegslov av 14 desember s. a. bestemmes: 25 oktbr.

I. Punkt 2 i kongelig resolusjon av 21 desember 1917 skal herefter lyde søm følger:
»2: Rasjonenes størrelse fastsettes inntil videre således pr. individ:
for sukker 250 gram pr. uke,
» kaffe, beregnet som brennt, 75 gram pr. uke,
» korn, mel og produkter herav et kvantum svarende til 250 gr. mel pr. dag.
Rasjon av kaffe blir ikke å tilstå for barn, som er født efter 31 desember 1912.«

II. Statens Rasjoneringsdirektorat bemyndiges til å bestemme, at de fastsatte rasjoner av enkelte vareslag skal bortfalle eller nedsettes for personer, som efter tillatelse fra rasjoneringsmyndighetene får større rasjoner av nogen rasjonert vare enn sedvanlig eller får utlevert varer ifølge lægeattest.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges til å gi regler om benyttelse av korn, erter og bønner til utsæd, samt til å fastsette de utsædsmengder, som kan anvendes i de forskjellige distrikter. Denne bemyndigelse kan i den utstrekning, det finnes hensiktsmessig, av departementet overdras til Statens Rasjoneringsdirektorat.

IV. Overtredelse av disse bestemmelser eller av bestemmelser utferdiget i medhold herav straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer.

V. Disse bestemmelser trer i kraft fra og med 4 november 1918. Fra samme tid opheves kongelig resolusjon av 19 juli 1918 om rasjonenes størrelse.

Kongelig resolusjon*), hvorved de ved de kongelige resolusjoner av 18 august og 29 september 1916 og 9 mars 1917 fastsatte maksimalpriser for sild, fisk og fiskeprodukter m. v. opheves fra 2 november 1918. 25 oktbr.

*) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier fra Canada og U. S. Nord Amerika av maskiner og maskindeler for landbruket, lasteautomobiler av alle slags, samt stål U. S. og fra England av kul, koks og cinders.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nevnte lovs § 4 til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Nærværende resolusjon trer i kraft straks, og de nye frakter gjelder alle konossementer datert efter resolusjonens ikrafttreden.

Samtidig opheves de ved kongelig resolusjon av 9 august 1918 fastsatte maksimalfrakter for maskiner og maskindeler for landbruket og for stål U. S. fra Canada og U. S. Nord Amerika, de ved kongelig resolusjon av 11 oktober 1918 fastsatte maksimalfrakter for elektriske lasteautomobiler fra Canada og U. S. Nord Amerika samt de ved kongelig resolusjon av 6 september 1918 fastsatte maksimalfrakter for kul, koks og cinders fra England.

25 oktbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved godkjennes nedenstående nye reglement for matematisk-naturvidenskabelig embedseksamen ved Universitetet:

§ 1.

Det matematisk-naturvidenskabelige embedsstudium er basert på realartiums kunnskaper. Studenter fra gymnasiets øvrige linjer må derfor, før de melder sig til nogen eksamen, som vedrører dette studium, ha avlagt den i artiumsreglementet anordnede tilleggsprøve i matematikk og fysikk.

§ 2.

Den matematisk-naturvidenskabelige embedseksamen er delt i to avdelinger:

1ste avdeling omfattende 3 fag.

2den avdeling et fjerde fag, der studeres som hovedfag.

*) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter er anført.

§ 3. 25 oktbr.

Disse 4 fag velges av kandidaten blandt følgende 10:

1. Matematikk
2. Mekanikk
3. Fysikk
4. Kjemi
5. Astronomi
6. Geografi
7. Mineralogi og petrografi
8. Historisk geologi og paleontologi
9. Botanikk
10. Zoologi med fysiologi.

De kandidater, som ikke velger matematikk som fag, har tillike å underkaste sig en forberedende prøve i matematikk, svarende til et kursus på 2 forelesninger om uken i 2 semestre.

Hvis en kandidat efter å ha bestått eksamens 1ste avdeling ønsker å velge et av de fag, hvori han allerede har underkastet sig eksamen, til hovedfag, må han, før han underkaster sig eksamen i dette, i stedet bestå prøve i et annet fag.

§ 4.

Den matematisk-naturvidenskabelige embedseksamen avholdes i slutningen av hvert semester. Anmeldelse innsendes til eksamensdeputasjonen innen den av Universitetets Sekretariat bekjentgjorte frist og ledsages av bevidnelse for, at kandidaten tilfredsstillende har gjennemgått de praktiske øvelser, som måtte være knyttet til de valgte fag.

Til eksamens 1ste avdeling kan kandidaten efter eget valg underkaste sig prøven i et eller flere fag ad gangen. Ved anmeldelsen til hver av de to avdelinger har kandidaten å betale 20 kroner i innskrivningspenger, som ved 1ste avdeling skal betales ved anmeldelsen til det første eksamensfag.

Såfremt der blandt de anmeldte fag er noget, hvori kandidaten ikke består eksamen (se § 7), eller hvori han av annen grunn ønsker å underkaste sig fornyet prøve, må dette skje, forinnen han fullfører eksamen i fag, som da måtte stå igjen. For hver sådan fornyet anmeldelse av samme fag betales ny eksamensavgift.

§ 5.

Ved eksamens 1ste avdeling har kandidaten å gjøre rede for:

1. I matematikk hvad der er gjennemgått:
   a. av mere elementære emner i et kursus svarende til 2 semestre 2 timer om uken;

25 oktbr.

b. av analyse og infinitesimalregning i et kursus svarende til 2 semestre 5 timer om uken;
c. av geometri (fornemmelig analytisk plan- og rumgeometri i parallell- og polarkoordinater samt deskriptiv geometri) i et kursus svarende til 2 semestre 4 timer om uken.
d. i et didaktisk kursus, 1 time ukentlig i 4 semestre.

2. I mekanikk: hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 4 semestre 4 timer om uken.
3. I fysikk: hvad der er gjennemgått av mekanikk, akustikk, optikk, varmelære, magnetisme og elektrisitet i et kursus svarende til 4 semestre 4 timer om uken, hvortil kommer et kursus svarende til 1 semester (omkring 300 timer) i praktiske øvelser med særlig hensyn på hvad der måtte få anvendelse i skolen.
4. I kjemi: hvad der er gjennemgått av uorganisk og organisk kjemi, samt av teoretisk og fysikalsk kjemi i tilsammen 180 timer, fordelt på 4 semestre, hvortil kommer et kursus svarende til 1 semester (omtrent 300 timer) i praktiske øvelser.
5. I astronomi: hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 4 semestre 2 timer om uken.
6. I geografi: hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 4 semestre 4 timer om uken, hvortil kommer et praktisk kursus på 2 timer ukentlig i 1 semester, samt ekskursjoner.
7. I mineralogi og petrografi (elementene av krystallografi, mineralogi og petrografi, kjennskap til de viktigste mineraler og bergarter samt grunntrekkene av den almindelige geologi herunder spesielt Norges geologi): hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 3 semestre 3 à 4 timer om uken, hvortil kommer omkring 50 timer øvelser samt ekskursjoner.
8. I historisk geologi og paleontologi (almindelig geologi, historisk geologi, paleontolologi, Norges geologi og Norges kvartærgeologi med jordbunnslære): hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 3 semestre 4 timer om uken (med øvelser) samt ekskursjoner.
9. I botanikk (elementene av anatomien og fysiologien, en oversikt over planterikets systematikk med særlig hensyn til Norges almindelige viltvoksende planter samt av de viktigste nytte- og skadeplanter): hvad der er gjennemgått i forelesningsrekker på tilsammen 5 timer ukentlig i 2 semestre, hvortil kommer omkring 80 timer øvelser og ekskursjoner.

10. I zoologi med fysiologi (elementene av anatomien og embryologien samt en oversikt over dyrerikets systematikk med særlig hensyn til Norges fauna): hvad der er gjennemgått i et kursus svarende til 3-4 semestre 3 timer om uken, hvortil kommer omkring 40 dobbelttimer øvelser samt ekskursjoner. 25 oktbr.

I fysiologi: hvad der er gjennemgått i et elementært kursus svarende til 1 semester 2 timer om uken.

§ 6.

Prøvene ved eksamens 1ste avdeling er dels skriftlige, dels muntlige. Kandidaten har å besvare 3 skriftlige opgaver, en i hvert av de 3 fag. Prøven i det i § 3 nevnte forberedende kursus i matematikk er kun muntlig; til denne prøve gis kun karakteren »bestått« eller »ikke bestått«.

Hver skriftlig opgave gis og bedømmes av faglærerne og en overensstemmende med universitetslovens § 19 opnevnt censor.

Muntlige prøver avholdes i hvert av de 3 fag og besørges på samme måte som den skriftlige prøve.

Forsåvidt undervisningen i deskriptiv geometri er henlagt til en tegneskole, vil vedkommende lærer ha å delta i bedømmelsen av den der utførte prøvetegning i forbindelse med Universitetets lærer i geometri.

§ 7.

Ved eksamens 1ste avdeling gis for hvert fag 2 karakterer, en for den skriftlige og en for den muntlige prøve. Hver av disse skal beregnes med 1 desimal og særskilt opføres på testimoniet. Hovedkarakten utregnes med 2 desimaler, som middel av de 6 enkelte karakterer. Karakterer fra 1.00 til og med 1.50 benevnes utmerket godt, fra 1.51 til og med 2.50 benevnes meget godt, fra 2.51 til og med 3.25 benevnes godt, fra 3.26 til og med 4.00 benevnes temmelig godt.

Hvis middeltallet av den skriftlige og muntlige karakter i noget fag er dårligere enn 4.0, er eksamen i dette fag ikke bestått.

§ 8.

Eksamens 2nen avdeling, hovedfageksamen omfatter en almindelig og en spesiell del, som begge kan tas i samme semester.

Hovedfageksamens almindelige del er identisk med 1ste avdelings eksamen i samme fag og bedømmes som denne.

25 oktbr. Hovedfageksamens spesielle del består av

a) en muntlig prøve (efter fagets art kan denne modifiseres, så at der eventuellt til den muntlige prøve også slutter sig en skriftlig besvarelse eller en praktisk opgave), og

b) enten en skriftlig utarbeidelse (eventuellt et praktisk arbeide) med opgitt emne og en forut bestemt tidsfrist, — eller en selvvalgt videnskabelig undersøkelse, som ikke tidligere er belønnet med en av Universitetets prismedaljer eller godkjent som avhandling for doktorgraden ved Universitetet.

Ved alle prøver opnevner Kongen en censor, som er sakkyndig i vedkommende fag.

Den skriftlige opgave (det praktiske arbeide) bestemmes av eksiminator og censor innenfor en begrenset del av faget, som kandidaten har opgitt. I hvilken grad denne spesialisering kan gjennemføres, bestemmes av vedkommende universitetslærer med fakultetets samtykke. Emnet for den videnskabelige avhandling kan kandidaten efter samråd med eksaminator velge innenfor hele fagets område.

Ved den muntlige prøve har kandidaten å godtgjøre, at han besidder kunnskaper i hele fagets område. Eksamensfordringene begrenses således, at studiet normalt bør kunne fullendes i 3 à 4 semestre.

§ 9.

Ved hovedfageksamen gis 3 spesialkarakterer med 1 desimal, nemlig:

en karakter for fagets almindelige del; denne beregnes som gjennemsnitt av karakterene for den skriftlige og muntlige prøve;

en karakter for den spesielle dels muntlige prøve, og

en karakter for den skriftlige utarbeidelse eller den videnskabelige undersøkelse.

Av disse 3 karakterer, som alle veier like meget, beregnes hovedkarakteren med 2 desimaler.

§ 10.

Hovedkarakteren for eksamens 1ste og 2nen avdeling veier like meget ved fastsettelsen av den endelige hovedkarakter (utregnet med 2 desimaler) for den matematisk-naturvidenskabelige embedseksamen, og den benevnes som i § 7 nærmere er bestemt.

§ 11.

Undervisningen til matematisk-naturvidenskabelig embedseksamen skal meddeles gjennem forelesninger, eksaminatorier og øvelser.

§ 12. 25 oktbr.

Dette reglement trer i kraft fra og med høstsemestret 1918, dog således at bestemmelsen i § 1 om tilleggsprøver i matematikk og fysikk ikke gjøres gjeldende for dem, som før utgangen av 1919 har fullført eksamen artium. Inntil utgangen av 1923 er der anledning for dem, som ønsker det, til å fullende eksamen efter det eldre reglement av 19 november 1913.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 25 oktbr.

1. Det ved resolusjon av 29 oktober 1900 anordnede vårting (sakting) for Nordhordland sorenskriveri, Søndre Bergenhus amt, blir fra og med 1919 å avholde i slutten av mai måned eller i første halvdel av juni måned efter amtmannens nærmere bestemmelse med hensyn til tiden for tingets avholdelse.
2. Fra og med 1919 anordnes 2 nye månedsting for sorenskriveriet, ett i mai og ett i oktober måned, som avholdes i Bergen efter amtmannens nærmere bestemmelse med hensyn til tiden for tingenes avholdelse.

Kongelig resolusjon, hvorved der med hjemmel av § 75 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 meddeles Det Gjensidige Norske Livsforsikringsselskap »Glitne« stadfestelse på selskapets direksjons beslutning om tegning av livsforsikring på mindre gode liv (avslagsrisikoer) på det beregningsgrunnlag, som er fremlagt i selskapets andragende av 9 oktober 1918. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 73 i forsikringsloven av 29 juli 1911 tillates livsforsikringsaktieselskapet »Norske Folk« å tegne invalideerenter i selskapets avdeling for kollektivforsikring overensstemmende med et av selskapet fremlagt beregningsgrunnlag. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved takstene for befordring av personer og gods med Holmenkollbanen, Tryvandsbanen og Smestadbanen tillates inntil videre midlertidig forhøiet overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 25 oktober 1918. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved takstene for befordring av personer og gods på Ekebergsporveien forhøies inntil videre overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i foredrag av 28 oktober 1918. 25 oktbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse 25 oktbr.

25 oktbr. som gjeldende inntil videre av Askim bygningsrepresentantskaps beslutning i møte den 5 september 1918 angående forhøielse av takstene for feining i Askim brand- og bygningskommune.

25 oktbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 22 mars 1918 nr. 5 § 2, jfr. kongelige resolusjoner av 25 mai 1918 og 9 mars s. å., bestemmes, at det er forbudt å innføre eller søke innført til landet industrielle råvarer eller produkter, sorterende under Industriforsyningsdepartementet, førenn importtillatelse for varen på forhånd er erhvervet fra vedkommende industricentral.

Certifikat eller garantierklæring, som er utferdiget før 10 mai d. å., må innsendes til fornyet approbasjon.

Overtredelse av disse bestemmelser straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Gjenstander og varer, som er innført eller søkt innført i strid med disse bestemmelser, kan inndras, selvom de ikke tilhører nogen, som er skyldig i den strafbare handling.

Er der ikke anledning til å inndra varen, kan verd en helt eller delvis inndras hos den skyldige.

Import i postpakker til private, som efter spesiell samtykke fra traktatlandene går utenom rasjonen i Amerikaoverenskomsten (f. eks. eksport fra de franske utstyrsmagasiner), rammes ikke av disse bestemmelser.

26 oktbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for norsk tretjære (tyritjære).

26 oktbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for tobakk[1]).

26 oktbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende

*) Bekjentgj. 28 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

**) Bekjentgj. 12 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 54, hvor maksimalprisene m. v. er inntatt.

[1]) De nye maksimalpriser gjelder ikke for eldre beholdninger av tobakk, som må omsettes i overensstemmelse med de under 15 desember 1917, jfr. 1 oktober 1918, fastsatte maksimalpriser, se § 3 i Forskrifter for vareomsetningen av 11 oktober 1918, Lovtid. nr. 45 for iår s. 1019.

inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for tyske asfalterte vaskrør. 26 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Finmarken, angående 2 av et skolestyre utferdigede mulktforelegg for skoleforsømmelser. Saken har av Kirkedepartementet vært forelagt riksadvokaten med forespørsel om, hvorvidt han var enig med vedkommende politimester og statsadvokat i, at den omstendighet, at vedkommende husfedre var fraværende på fiske på den tid, skoleforsømmelsene foregikk, fritok for straffansvar. 26 oktbr.

I skrivelse av 9 oktober 1918 uttaler riksadvokaten:

»For at straff skal kunne anvendes, kreves bevis for subjektiv skyld hos angjeldende, d. v. s. forgåelsen må kunne tilregnes vedkommende som forsetlig eller, såfremt forgåelsen er straffbar også i sin uaktsomme form, som uaktsom.

Overensstemmende med, hvad der tidligere er uttalt herfra og overensstemmende med fast retspraksis i saker av lignende art, må jeg anta, at overtredelse av § 15 i lov nr. 3 av 15 august 1908, jfr. lov av 26 juni 1889 om folkeskolen på landet, også rammer den uaktsomme forgåelse.

Straff efter såvel dette som andre lignende straffebud forutsetter således, at der er noget å legge angjeldende tillast. Man straffes ikke blot, fordi der inntrer en av loven forbudt følge eller fordi et påbud ikke overholdes, når det ikke kan bebreides en, at denne følge er inntrått. Hvor langt man vil strekke aktsomhetskravet, kan ikke avgjøres med nogen almindelig regel. Her vil såvel angjeldendes egne subjektive forhold, hans intelligens, oplysning, økonomi m. v., som den almindelige opfatning i samfundet og i hans krets i samfundet, i forbindelse med den almindelige interesse i å hindre eller fremme vedkommende resultat, være bestemmende.

Det vil således efter min mening ikke ubetinget bevirke frifinnelse efter skolelovens § 15, at vedkommende husfar er borte fra hjemmet på den tid, hans barn forsømmer skolen. Kan det efter omstendighetene legges ham tillast, at han ikke har sørget for, at hans barn under fraværet har været under tilstrekkelig opsikt og tilsyn, vil han kunne være ansvarlig for forsømmelsen og kunne straffes for denne.

Disse nu gjeldende lovregler vil, når de praktiseres riktig, såvidt skjønnes, yde skolens myndigheter den fornødne støtte under deres arbeide. Og jeg kan under ingen omstendighet anbefale, at straffetruslen søkes rettet også mot foreldre eller foresatte, hvem der subjektivt intet er å legge tillast.

Hvad de nærværende tilfeller angår, foreligger der ikke tilstrekkelige oplysninger til å avgjøre, om de siktede kan an-

26 oktbr. ses å ha handlet uaktsomt eller ei. Og på grunn av den i straffeprocesslovens § 91, første ledd, inneholdte bestemmelse vil der heller ikke nu være adgang til å gjenopta forfølgningen mot de heromhandlede to siktede. Derimot bør skolestyret gjøres bekjent med denne uttalelse, som jeg forutsetter vedlegges dokumentene og således også kommer til politimesterens kunnskap ved dokumentenes tilbakesendelse til ham«.

26 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til en herredskasserer, hvori meddeles, at Poststyrelsen uttaler, at folkeskolens lærerpersonale kan sende kvitteringer for lønn og dertil hørende dyrtidstillegg portofritt til herredskassereren, når denne attesterer portofriheten.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for fersk makrell.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for salg i detalj av røket makrell.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for salg i detalj av lutefisk.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for agnsild, lodde og agnskjell.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for sild, fisk og fiskeprodukter, som er tilført det innenlandske marked ved statens foranstaltning.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for hvalolje.

28 oktbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for tran m. v.

*) Bekjentgj. 12 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 54, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for sild og fisk. 28 oktbr.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for sildemel og levermel. 28 oktbr.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kraftfor. 28 oktbr.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 30 oktbr.

I henhold til kongelig resolusjon av 11 ds. har Utenriksdepartementet i en note av samme dag til den herværende franske minister meddelt, at det fra fransk side — i forbindelse med opsigelsen av den mellem Norge — Sverige på den ene side og Frankrike på den annen side den 13 januar 1892 avsluttede overenskomst angående en delvis forlengelse av handels- og sjøfartstraktatene mellem de samme land av 30 desember 1881 — fremsatte forslag om, at nevnte overenskomst av 13 januar 1892 stiltiende forlenges for 3 måneder ad gangen efter opsigelsesfristens utløp den 10 september 1919, tiltredes av den norske regjering.

Skrivelse **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 december s. a. om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes: 30 oktbr.

I. Det er inntil videre forbudt å bruke til dyrefø de gulerøtter, kålrot og andre grønnsaker, som er skikket til menneskeføde.
II. Statens Rationeringsdirektorat bemyndiges til i særlige tilfeller å dispensere fra dette forbud.
III. Overtredelse av forbudet straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge disse straffer, jfr. § 8 i foran nevnte lov.
IV. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon **), hvorved Kristiania bystyres beslutning av 3 oktober 1918 om å gjøre midlertidig lov 31 oktbr.

*) Bekjentgj. 12 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 54, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
**) Bekjentgj. 4 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 51.

31 oktbr. om tvungen innleggning av elektrisk lys av 9 august 1918 (nr. 4) gjeldende for kommunen stadfestes i medhold av lovens § 1, siste ledd.

31 oktbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved de ved høieste resolusjon av 23 april 1903 fastsatte fiskeriregler for Yttre og Øvre Rendals herreder, Hedemarkens amt, settes for Yttre Rendals vedkommende ut av kraft for inneværende år, forsåvidt angår de i den nevnte resolusjons punkt I litr. a, b, c, d, e og f omhandlede deler av Storsjøen, Akerstrømmen, Lomnessjøen og Rena, som er beliggende i Yttre Rendals herred.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

31 oktbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av korn, mel, gryn, kjøtt, flesk og tarmer, andre fettstoffer, saltede huder, oljemel og oljekaker, superfosfat og råfosfat, linfrø- og linolje, quebracho, ull, kaffe, sukker, ris, copra, oljer, erter, bønner, shellak, jute- og sekkestrie, fôrstoffer og stykkgods fra Amerika, Australien, Java og Indien, av salt fra Middelhavslandene og Portugal, og av salt, sulfat, kul, koks og cinders fra England.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nevnte lovs § 4 til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Nærværende resolusjon trer i kraft straks. Samtidig opheves de ved kongelige resolusjoner av 9 august, 6 september, 11 oktober og 25 oktober 1918 fastsatte maksimalfrakter.

31 oktbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av direktør H. Grosch og hustru ved gavebrev av 20 juli 1918 oprettede »Direktør H. Grosch og hustru Nanna Grosch, født Voss' legat til det norske kunsthåndverks fremme« samt på de under oktober s. å. utferdigede statutter for dette legat.

31 oktbr. **Stadfestelse** — meddelt fra Socialdepartement — på det av H. Grønn ved gavebrev av 9 desember 1915 oprettede »Bankkasserer Joh. Chr. Grønn og hustru Caroline Grønns

*) Bekjentgj. 4 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 51.
**) Bekjentgj. 4 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter er inntatt.

legat til fordel for tuberkuløse i Levanger by« 31 oktbr.
samt på de under 14 april 1917 utferdigede statutter for dette legat.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på 31 oktbr.
det av fotograf K. Knudsen ved testamente av 16 juli 1914 med tillegg av 26 april 1915 oprettede »Fotograf K. Knudsens legat til frugtavlens fremme i Sørfjorden i Hardanger« samt på de under 25 april 1918 utferdigede statutter for dette legat.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på 31 oktbr.
det ved enkefru Anna Elisabeth (Elise) Schürens testamente av 2 juli 1903 oprettede »Enkefru Elise Schürens legat for Trondhjems menighetsdiakoni« samt på de under 15 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i 31 oktbr.
medhold av lov av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å. om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes, at der inntil videre blir å gjennemføre rasjonering av forbruket av sirup m. v.

Skrivelse**) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 31 oktbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpris for solarolje.

Skrivelse**) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 31 oktbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser for schellakk.

Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 31 oktbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for importerte fenghetter.

Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 2 novbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for fyrstikker.

Skrivelse†) fra Industriforsyningsdepartementet, hvori 2 novbr.
meddeles, at den importkontroll, som hittil har vært ført

---

*) Bekjentgj. 4 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.
**) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56, hvor maksimalprisen er inntatt.
***) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
†) Bekjentgj. 5 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 52.

2 novbr. for sjøværts innførte varer og produkter sortende under nevnte departement, fra og med mandag den 4 november 1918 er utvidet til å gjelde alle nevnte varer og produkter, altså også de landværts innførte. Importkontrollen utføres av Statens industricentraler og de av dem i enkelte byer oprettede avdelings- og kontrollkontorer.

Ved varens utlevering må erlegges en nærmere fastsatt importavgift til dekkelse av centralenes kontorutgifter.

4 novbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av kongelige resolusjoner av 21 desember 1917 samt 19 april og 25 oktober 1918 fastsettes bestemmelser angående treskning samt om anvendelse av korn og belgfrukter av 1918 års avl til utsæd og om bruk av rasjonerte varer til dyrefor i rasjoneringsåret 4 november 1918 til 2 november 1919.

4 novbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for jern[1]) (punk E) bestemmes, at prisene for tyske sorte jernplater av størrelse $^3/_{16}''$ og tykkere skal nedsettes med kr. 0,05 pr. kg.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med onsdag 13 november 1918.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

4 novbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningregler og maksimalpriser for skruer, muttere, skrueender, nagler, skiver, skinnespiker etc.

4 novbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for jern[1]) fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsreler og maksimalpriser for amerikanske sorte jernplater.

5 novbr. **Kongelig resolusjon** †), hvorved med hjemmel av lov av 25 mai 1917 om tillegg til lov om salg og skjenkning av brennevin m. m. av 17 mai 1904 bestemmes:

---

*) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor bestemmelsene er inntatt.
**) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56.
***) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
†) Bekjentgj. 5 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 52.
[1]) Se Lovtid. 1ste avd. nr. 46 for iår s. 1102.

Det ved kongelig resolusjon av 28 juni 1917 utferdigede forbud mot å selge og forsende innen riket brennevin, vermut, av hvilkensomhelst styrke, samt vin m. v. av over 12 vol. pct. skal ikke være til hinder for, at der i tidsrummet fra 5 november til og med 4 desember 1918 til hver husstand fra samlag eller apotek utleveres og i tilfelle forsendes 1/2 flaske brennevin (akevitt, konjakk eller whisky). 5 novbr.

De nærmere bestemmelser til gjennemførelsen herav treffes av Provianteringsdepartementet.

Skrivelse*) fra Arbeidsdepartementet, hvorved i medhold av § 57 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at alle damp- og motorfartøier, som passerer færgestedet ved Salhus i Torvestad, skal gå med innskrenket fart på strekningen mellem Nordheimsholmen og Stubbenakken. 5 novbr.

Overtredelse av denne bestemmelse straffes med bøter.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvori meddeles, at den ved kongelig resolusjon av 5 mars 1918 fattede bestemmelse angående innskrænkning av arbeidstiden i spinderier, veverier og konfeksjonsfabrikker fra idag er ophevet. 7 novbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 313 fra 1 januar 1919 anordnes fast sjørett for ladestedet Svolvær. 8 novbr.

Antallet av faste sjørettsmedlemmer og varamenn for Svolvær sjørett fastsettes til henholdsvis 4 og 2.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av Holmestrand bystyre den 11 oktober 1918 vedtatte beslutning om forandring i § 1 i den ved kongelig resolusjon av 31 august 1907 stadfestede vedtekt om salg av tobakk til barn m. v. for Holmestrand, — hvorefter § 1 vil få sådan lydelse: 8 novbr.

»Salg av tobakk i hvilkensomhelst form til barn under 15 år skal være forbudt, uansett om tobakken angis kjøpt til barnets egen eller andres bruk«.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk av 19 april 1899 meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Jøssund 8 novbr.

---

*) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53.

**) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor vedtekten er inntatt.

8 novbr. herred, Søndre Trondhjems amt, den 19 oktober 1918 vedtatte beslutning til vedtekt om salg av tobakk til barn m. v.

8 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved de av Vikna herredsstyre i møter den 27 april og 1 juni d. a. besluttede vedtekter for handel med brukte eller kasserte ting i Vikna herred stadfestes i medhold av § 28, 1ste ledd, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjeldende inntil videre —, dog med en enkelt forandring.

8 novbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvannsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsettes fiskeriregler for Oseelven, Sørdalsvann og de elver og bekker ovenfor dette, hvori sjøørret går op, i Søvde herred, Romsdals amt.

8 novbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvannsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsettes fiskeriregler for fjellvann samt disses til- og avløp i Rindals herred, Romsdals amt.

8 novbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved den i § 3, annet ledd, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, omhandlede konsesjonsgrense nedsettes for Stemshaug herred, Romsdals amt, fra en femtedel av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

8 novbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved konsesjonsgrensene i § 2, § 3 første avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Veøy herred, Romsdals amt, til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

8 novbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved den konsesjonsgrense, som er nevnt i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918, nedsettes for Klæbu herred, Søndre Trondhjems amt, inntil videre til 5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

*) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor de stadfestede vedtekter er inntatt.

**) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor fiskerireglene er inntatt.

***) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av § 1 litra a i lov av 14 mai 1917, kfr. lov av 14 desember 1917, om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at det ved kongelig resolusjon av 5 desember 1917 utferdigede forbud mot å selge apatitt til andre enn staten inntil videre settes ut av kraft. 8 novbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slaktehus, kjøttkontroll m. v. av 27 juni 1892 (jfr. lover av 6 august 1897, 25 juli 1910 og 14 juli 1914) meddeles approbasjon på de av Bodø bystyre i møte den 30 april 1918 fastsatte avgifter for undersøkelse og stempling av kjøtt utenfor kontrollstasjonen, samt på samme bystyres beslutning i møter den 29 juli og 16 oktober 1918 om de tider, til hvilke kontroll utenfor stasjonen skal kunne finne sted. 8 novbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Søndre Glemmen bygningsrepresentantskaps beslutning av 8 juni 1918 angående tilleggsbestemmelse til nevnte lovs § 72 for nevnte bygningskommune. 8 novbr.

Tilleggsbestemmelsen er sålydende:

»Bygningskommisjonen kan nekte opførelse av bygning eller forandring av eldre bygning, når den finner, at bygverket vil virke skjemmende for omgivelsene eller vedkommende strøk«.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 24 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfestelse på den av Fredrikshalds havnestyre fattede og av stedets bystyre i møte den 1 oktober 1918 vedtatte beslutning om, at de ved kongelig resolusjon av 22 desember 1900 stadfestede takster for tvungen benyttelse av havnelos i Fredrikshald inntil videre forhøies med et dyrtidstillegg på 100 %. 8 novbr.

Kongelig resolusjon***), hvorved det i henhold til § 30, 2net passus, i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 tillates for tidsrummet 1 desember 1918 til 31 mars 8 novbr.

*) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53.
**) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor de fastsatte avgifter m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor avgiftene m. v. er inntatt.

8 novbr. 1919 å opkreve isavgift innen Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter.

8 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfestelse på den av Kongsvinger bystyre i møte den 11 oktober 1918 besluttede forandring av § 4 i de ved kongelig resolusjon av 7 februar 1913 stadfestede vedtekter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendommer i kjøpstaden —, hvorefter § 4 kommer til å lyde således:

»Enhver av takstmennene tilkommer av bykassen en godtgjørelse stor kr. 1,00 for hver eiendom der takseres, og formannen et særlig tillegg, stort 50 øre, for hver eiendom. For overtakst tilkommer overtakstmennene en lignende godtgjørelse.«

8 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved Industriforsyningsdepartementet bemyndiges i medhold av § 1, litr. g og h samt c og d, i lov av 14 mai 1917, jfr. tilleggslov av 14 desember 1917, om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer å treffe bestemmelse om:

I. Beslagleggelse av og avståelse til staten av eiendomsretten til bly.

II. Opbevaring av de forråd av nevnte vare, som til enhver tid finnes, samt omsetning, forbruk og annen benyttelse av varen.

III. Plikt til å meddele oplysninger om forråd og innkjøp av nevnte vare.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved et krematorium, som Trondhjems kommune har anlagt i forbindelse med gravkapellet på Tilfredshet kirkegård i Trondhjem efter en av arkitekt A. Guldahl utarbeidet plan godkjennes som sådant i henhold til lov om likbrenning av 3 mai 1913 § 6 på betingelse av, at de nærmere regler for krematoriets drift godkjennes av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmelsen i § 12 i den ved kongelig resolusjon av 16 mars 1910 stadfestede plan for Vaak skolehjem for forsømte gutter: »De øvrige funksjonærer antas av bestyreren med stadfestelse av direksjonen« utgår og erstattes av sådan bestemmelse: »Andre stillinger, som er indlemmet i Statens pensjonskasse, besettes av direksjonen med skoledirektørens godkjennelse. Annen tjener- og arbeidshjelp antas av bestyreren med stadfestelse av direksjonen.«

*) Bekjentgj. 11 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 53.

Kongelig resolusjon, hvorved den årlige godtgjø- 8 novbr.
relse, som ifølge sportellovens § 148, 2net punktum, i kjøpstædene skal erlegges for tilsigelse av lagrettesmenn og domsmenn, rettsvidner i straffesaker og private politisaker samt bisiddere og overskjønsmenn ved håndverksrett, for kjøpstaden Kongsbergs vedkommende fra 1 juli 1918 fastsettes til kr. 100,00 — et hundre kroner —.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 8 novbr.

I. Fra den tid, Justisdepartementet bestemmer og inntil videre henlegges de magistratsforretninger, som omhandles i § 2, første ledd, og §§ 3 og 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917, fra politimesteren i Larvik til en av Justisdepartementet konstituert midlertidig borgermester, hvis gage og kontorholdsgodtgjørelse utredes av Larvik kommune.

II. I medhold av byformannskapslovens § 40 stadfestes Larvik bystyres vedtak av 14 oktober 1918 om å bevilge gage og kontorholdsgodtgjørelse for den i post 1 omhandlede borgermesterstilling m. v.

Kongelig resolusjon, hvorved de av generalforsamlingen 8 novbr.
i Lillehammer øl- og vinsamlag den 3 juni 1918 vedtatte og av Lillehammer bystyre i møter den 27 september og 14 oktober s. å. godkjente vedtekter for samlaget stadfestes — med en enkelt forandring — i medhold av § 23 og § 35 i lov av 17 mai 1904 om salg og skjenkning av brennevin m. v. med tilleggslover som gjeldende inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1924.

Kongelig resolusjon, hvorved med hjemmel av § 2 i 8 novbr.
lov om pensjonsordning for Statens tjenestemenn av 20 april 1917 bestemmes, at § 2, nr. 2 og § 7 i den ved kongelig resolusjon av 27 juli 1917 for Statens Pensionskasse vedtatte plan herefter skal lyde således:

§ 2, nr. 2: »I styrets møter ledes forhandlingene av formannen. Styrets forhandlingsprotokoll føres av kassens kontorchef.«

§ 7: »Stillingen som kontorchef, matematiker, bokholder og kasserer besettes av Socialdepartementet med 3 måneders opsigelsesfrist. De øvrige tjenestemenn ansettes av styret med samme opsigelsesfrist.«

Kongelig resolusjon, hvorved der i henhold til lov om 8 novbr.
fattigvesenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33, jfr. § 41, meddeles stadfestelse på en av vedkommende utvalg foreslått plan for et sikkerhetsfond ved A/S Bamble Apatit i

8 novbr. Bamble herred, Bratsberg amt —, dog med en enkelt forandring.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på vedlagte i generalforsamling den 5 oktober 1918 vedtatte lover for »Voss husdyrtrygdelag«, Søndre Bergenhus amt —, dog med et enkelt forbehold.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på sådan forandring i § 4 i den for Helleland gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger ved kongelig resolusjon av 18 september 1909 — kfr. den norske regjerings resolusjon av 28 mars 1912 — approberte plan, at maksimumsbeløpet på enkelt bygning og enkelt risiko forhøies til kr. 10 000,00.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamlng den 12 oktober 1918 vedtatte forandring i § 8 i planen for Holt Brandforsikringsselskap, approbert ved høieste resolusjon av 25 november 1892, jfr. de kongelige resolusjoner av 13 januar 1911, 17 april 1914 og 15 oktober 1915.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles opprobasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 21 oktober 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Brandforsikringsforeningen »Samhold« ved høieste resolusjon av 19 april 1898 approberte plan.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på de i generalforsamling den 3 mars 1918 vedtatte forandringer i §§ 4, 7 og 14 i den for Hetland gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre, Besetning og Avling ved høieste resolusjon av 21 mai 1897, jfr. resolusjoner av 14 mars 1905 og 25 august 1911, approberte plan.

8 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved de i henhold til losloven av 26 mai 1899 §§ 8 og 9 ved kongelig resolusjon av 24 februar og senere endringer fastsatte bestemmelser om losoldermannskaper, losstasjoner og losningsdistrikter forandres derhen, at Brevik losoldermannskap fra 1 juli 1919 inndras og den derunder hørende Brevik stasjon henlegges under Langesund oldermannskap.

Dettes distrikts- og stasjonsinndeling bestemmes fra samme tid således:

Langesund losoldermannskap:

Dette losoldermannskap omfatter, hvad der ligger mellem linjer, trukket fra nordpynt av Mølen langs fastlandet innenom Helgerøen, Mørjefjord, Landgangsfjord og Eidangerfjord til lin-

jen Saltboden—Asdaltangen, videre over Esevarde, gården Melby, sydpynt av Kjønøen, Stangholmen, Lille Fluer, Røsholmen og Bæveskjærene ved Jomfruland tilsjøs. 8 novbr.

De inndeles i følgende stasjoner:

1. Helgerøen stasjon, som før.
2. Langesund stasjon, som før.
3. Brevik stasjon, som før.
4. Stråholmen stasjon, som før.

Kongelig resolusjon, hvorved der oprettes et nytt ekspedisjonschefsembede for fiskerisaker i Provianteringsdepartementet. 8 novbr.

Stillingen som fiskekonsulent i departementet opheves.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Nordre Trondhjems amt i anledning av en forespørsel fra en lensmann angående den i lov av 12 juli d. å. omhandlede forhøielse av gebyret for forkynnelse efter sportellovens § 114. Departementet meddeler, at den i førstnevnte lov omhandlede forhøielse av 50 % alene gjelder for de ordinære gebyrer efter nevnte paragraf, men ikke er ment å skulle berøre de med hjemmel av paragrafens siste ledd av Kongen for enkelte distrikter fastsatte forhøielser av satsene, jfr. Ot. prp. nr. 47 for 1918 s. 4 2nen spalte. 8 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for amerikansk smult. 8 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for bønner, linser og erter. 8 novbr.

Skrivelse**) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte bestemmes, at Foldals verk overføres til 3 prisgruppe, forsåvidt angår omsetning av melk og fløte. 8 novbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med mandag 11 november 1918.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kull, koks og cinders. 8 novbr.

---

*) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56, hvor omsetningsreglene m. v. er er inntatt.

**) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56.

11 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av Otto Aakrann ved gavebrev av 8 august 1917 oprettede »Gunda Aakranns gave« til beste for Elverums pleiehjem for syke og gamle samt på de under 19 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat.

11 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det i henhold til P. Dahls testamente av 16 februar 1915 oprettede »Per Dahls legat til beste for Elverums pleiehjem for syke og gamle« samt på de under 19 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat.

11 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det i henhold til P. Dahls testamente av 16 februar 1915 oprettede »Per Dahls legat til foreningen for frivillig fattig- og sykepleie i Elverum« samt på de under 19 juli 1918 utferdigede statutter for dette legat.

11 novbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for sirup.

11 novbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for importert og norsk zinkhvitt.

11 novbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for svensk kritt.

11 novbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre regler og maksimalpriser for omsetning av norske og utenlandske manufakturvarer, herfra dog undtat varer, som tilvirkes efter særskilt bestilling av nogen til hans personlige eller hans families bruk.

11 novbr. **Skrivelse** **) fra Statens prisråd, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte [1]) bestemmes, at Tiller herred overføres til 2 prisgruppe, forsåvidt angår omsetning av melk og fløte.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med søndag 11 november 1918.

---

*) Bekjentgj. 19 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. nr. 58.

[1]) Se Lovtid. 1ste avd. for 1918 nr. 46, s. 1037.

Skrivelse *) fra Landbruksdepartementet, hvorved der i medhold av § 1 c i lov om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917, kfr. endringslov av 14 desember 1917 og kongelig resolusjon av 18 oktober 1918, bestemmes: 13 novbr.

Enhver, som forhandler frø i »portioner« av bønner, erter, gulerøtter og carotter, blomkål og hodekål, kålrot (»kålrabi«), neper, persillerot, reddiker, rødbeter, salat, sellerirot, pastinak, løk og purre, skal, før salg av sådanne portioner kan finne sted, angi på emballagen sortens navn og posens eller portionens vektinnhold samt årstallet for pakningen.

På grunn av mulig svinn m. v. forståes vekten som omtrentlig.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Overtredelse av bestemmelsene er belagt med straff.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av professor dr. Johan Nordal Fischer Wille ved gavebrev av 15 april 1918 oprettede »Professor N. Willes legat« til prisbelønninger for botaniske avhandlinger samt på den under 10/18 oktober 1918 utferdigede fundas for dette legat. 14 novbr.

Kongelig resolusjon *), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avståelse av bruksrett til husrum bestemmes, at Mandal kommune efter beslutning av magistrat og formannskap skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter innen byens grenser på de i nevnte lov fastsatte betingelser. 15 novbr.

Kongelig resolusjon *), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som gjør sig en næring av å drive herberge eller bevertning med mat eller drikke i Nedre Eiker, Buskerud amt, inntil videre å regne fra 1 januar 1919 skal ha bevilling. 15 novbr.

Kongelig resolusjon *), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn av 29 april 1905 bestemmes, at lovens §§ 1—9 gjøres gjeldende for Aasane kommune, Søndre Bergenhus amt. 15 novbr.

Kongelig resolusjon *), hvorved bestemmes: 15 novbr.

I. I henhold til lov av 10 desember 1899 § 1 fastsettes nedenstående bestemmelser vedrørende offentlig kontroll av karbidlamper og karbidkoke-

*) Bekjentgj. 16 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 55.

15 novbr. apparater som tredende istedenfor de ved kongelige resolusjoner av 19 oktober 1917 og 31 mai 1918 fastsatte bestemmelser.

II. Bestemmelsene skal også gjelde kontroll av karbidloddeapparater.

De i post 1 omhandlede bestemmelser er sålydende:

§ 1. For bruk innen bygning må ikke fabrikeres, forhandles eller benyttes andre typer av karbidlamper, karbidkokeapparater og karbidloddelamper enn sådanne, som er godkjent av den av vedkommende departement ansatte kontrollør (Ildsfarlighetsinspektøren).

§ 2. Den, som ønsker å få godkjent sådan type som i § 1 nevnt, har å innlevere ansøkning herom og prøve av lampen (apparatet), bilagt med tegning eller tydelig skisse, beskrivelse og forslag til bruksanvisning, til ildsfarlighetsinspektøren, som undersøker og prøver lampen (apparatet) for å avgjøre, om den kan godkjennes.

Ved innleveringen erlegges et gebyr kr. 20,00 til dekning av utgiftene ved undersøkelsen.

Godkjennes typen, utferdiger ildsfarlighetsinspektøren et med løpenummer forsynt bevis herfor.

§ 3. På enhver lampe (apparat) av godkjent type skal der av vedkommende kontrollør (den stedlige karbidlampekontrollør) eller i hans nærvær på iøinefallende sted ved lodning eller på annen varig måte være anbragt et autorisert kontrollmerke til tegn på, at den er godkjent som sikker i bruk under forutsetning av, at den brukes på foreskrevet måte.

Svenske og danske lamper (apparater) med det respektive lands autoriserte kontrollmerke behøver ikke å påsettes norsk kontrollmerke, forutsatt at lampene (apparatene) ved stikprøvekontroll viser sig å være utført overensstemmende med her i landet godkjent type. Dette undersøkes av den stedlige kontrollør.

Kontrollmerker fås i tilfelle utlevert gratis hos den stedlige kontrollør.

§ 4. Den, som tilvirker lamper (apparater) av således godkjent type, er forpliktet til å la tilvirkningen kontrollere av den stedlige kontrollør. Likeledes er forhandlere av disse lamper (apparater) forpliktet til i tilfelle å la lampene (apparatene) besiktige, før de selges.

For dette arbeide erholder kontrolløren sådan godtgjørelse, som vedkommende departement bestemmer.

Ingen lampe (apparat) må utsendes fra fabrikant eller forhandler uten å være forsynt med kontrollmerke som i § 3 nevnt.

Lampene (apparatene) skal være ledsaget av godkjent bruksanvisning. 15 novbr.

§ 5. Legger fabrikant eller forhandler hindringer iveien for den under § 4 nevnte kontroll, kan departementet forby fortsatt fabrikasjon eller salg av vedkommende type.

§ 6. Den i § 2 omhandlede godtgjørelse gjelder inntil videre med forbehold av Stortingets samtykke.

§ 7. Departementet for Sociale Saker bemyndiges til å treffe de nærmere bestemmelser angående kontrollens gjennemførelse.

§ 8. Overtredelse av nærværende forskrifter straffes med bøter, forsåvidt ingen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse.

§ 9. Disse forskrifter trer i kraft straks istedenfor dem, som fastsattes ved kongelig resolusjon av 19 oktober 1917, jfr. kongelig resolusjon av 31 mai 1918.

Kongelig resolusjon*), hvorved Fredrikshald bystyres beslutning av 25 oktober 1918 om å gjøre midlertidig lov om tvungen innleggning av elektrisk lys av 9 august 1918 (nr. 4) gjeldende for kommunen stadfestes i medhold av lovens § 1, siste ledd. 15 novbr.

Kongelig resolusjon*) hvorved i medhold av § 1 siste ledd i lov om håndverksnæring av 25 juli 1913 fastsettes: 15 novbr.

1. Loven skal fra 1 mars 1919 gjelde i Brønnøysund bygningskommune av Brønnøy herred, Nordlands amt, og innenfor de ved kongelige resolusjoner av 6 april 1894, 18 april 1896 og 13 februar 1906 fastsatte grenser.
2. De, som driver håndverk i Brønnøysund bygningskommune, har for å kunne fortsette den av dem hittil drevne næring uten næringsbrev å melde sig for lensmannen innen 1 mars 1919.

Kongelig resolusjon*), hvorved konsesjonsgrensen i § 3, 2net avsnitt, i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915 nedsettes for Sør-Odal herred, Hedemarkens amt, fra 1/5 av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn til 10 ha. 15 novbr.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til § 3 i lov om forbud mot opførelse av trebygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 meddeles sådan dis- 15 novbr.

*) Bekjentgj. 16 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 55.

15 novbr. pensasjon fra nevnte lovs bestemmelser for ladestedet Svolvær, at der inntil videre tillates utenfor den del av Lilleøen med Lilleøodden og Skjæret, som på et under saken fremlagt kart er avgrenset med røde og sorte linjer, å opføre trebygninger med inntil 2 etasjer og en gesimshøide av inntil 6,5 m.

I sådanne bygninger må ikke innredes beboelsesrum av nogen slags i kjeller eller på loft, likesom der ikke må opføres opbygg på taket.

Trebygning med tilliggende uthus må ikke innta større grunnflate enn 150 m.^{2} og skal være adskilt fra nabogrunn med brannvegg eller en avstand, som minst utgjør halvdelen av høiden av den mot nabogrunn vendende yttervegg regnet til dennes høieste punkt, dog minst 2,5 m.

I trestrøket kan sjøboder opføres av murfyllt bindingsverk med en grunnflate av inntil 500 m.^{2} og med en høide av 9 m. til gesimsens overkant og 13 m. til mønespiss.

På sjøboder må den del av taket, som stikker utenfor veggflaten, være beklædd med galvaniserte jernplater av minst 1 mm. tykkelse.

15 novbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved der i henhold til §§ 6 og 7 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på Tønsberg bystyres beslutninger av 7 juni og 27 september 1918 angående regulering av en vei med tilbaketrukne byggelinjer fra Munkerekken til Tønsberg, forsåvidt samme ligger innenfor bygrensen og byggebeltet.

15 novbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved i medhold av avsnitt II i lov av 22 mars 1918 om forandringer i og tillegg til lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912 bestemmes, at nevnte lovs § 59, hvorefter brandtakstbestyrerne skal utferdige brandkontingentberegningene og innfordre brandkontingenten, settes i kraft fra 1 januar 1919, forsåvidt angår landdistriktene og de byer, hvor innfordringen nu hører under landsskattefogdene. I de øvrige byer gjøres den nevnte ordning gjeldende efter nærmere bestemmelse av Departementet for de Offentlige Arbeider.

15 novbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved i medhold av Stortingets beslutning av 13 august 1918 bestemmes:

1. Kornprodusenter, som i siste skatteår hadde en inntekt av under 3000 kr., og som i 1918 hadde under 5 men ikke under 3 mål areal av åker anvendt til korn og

*) Bekjentgj. 16 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 56.

erter, har rett til å få kjøpe 3/4 av sin husholdningsrasjon i mel med statstilskudd. 15 novbr.

2. Kornprodusenter, som i siste skatteår hadde en inntekt av under kr. 3000, og som i 1918 hadde mindre areal av åker anvendt til korn og erter enn 3 mål, har rett til å få kjøpe hele sin husholdningsrasjon i mel med statstilskudd. Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å. utferdiges følgende bestemmelse som tillegg til punkt 1 i kongelig resolusjon av 21 desember 1917: 15 novbr.

Provianteringsdepartementet bemyndiges til å utferdige bestemmelser, hvorefter endel av den kornavling, som i 1919 opnås på nybrott, kan holdes utenom rasjoneringen.

Kongelig resolusjon, hvorved sorenskriveren i Nordre Jarlsberg fra 1 januar 1919 inntil videre fritas for å utføre magistratsforretningene i ladestedet Svelvik og lensmannen i Svelvik og Strømm overdras midlertidig forretningenes utførelse. 15 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 15 novbr.

1. Fra den tid Justisdepartementet fastsetter og inntil videre henlegges de magistratsforretninger, som omhandles i § 2, første ledd, og i §§ 3 og 16 i lov om ophevelse av magistratsembedene m. v. av 9 mars 1917 fra Nordre Jarlsberg politimesterembede til en av Justisdepartementet konstituert midlertidig borgermester, hvis gage og kontorholdsgodtgjørelse utredes av Horten kommune.
2. I medhold av byformannskapslovens § 40 stadfestes Horten bystyres vedtak av 23 september 1918 om å bevilde gage og kontorholdsgodtgjørelse for den i post 1 omhandlede midlertidige borgermesterstilling.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 15 novbr.

De i generalforsamling i Mandal samlag for ølhandel den 26 juni 1918 vedtatte og av Mandal bystyre i møte den 24 oktober 1918 godkjente vedtekter stadfestes — med en enkelt forandring — med hjemmel av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjenkning av brennevin m. v. av 17 mai 1904 som gjeldende inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av 1921.

Kongelig resolusjon, hvorved i henhold til fattigloven av 19 mai §§ 29 og 31 bestemmes, at det i kongelig resolusjon av 28 september 1917 omhandlede sikkerhetsfond ved 15 novbr.

*) Bekjentgj. 16 november i Lovtid 1ste avd. nr. 55.

15 novbr. A/S Vigsnæs kobberverk i Avaldsnes herred skal økes til 10 000 kroner på den måte, at forskjellen mellem dette beløp og hvad fondet nu utgjør straks av selskapet innbetales i fondets kasse.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved § 2, 2net avsnitt, i den ved kongelig resolusjon av 13 mai 1908 fastsatte plan for de eksamensberettigede sjømannsskoler forandres.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved i medhold til § 4 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 med tilleggslov av 2 april 1901 bestemmes, at bygningskommisjonen i Fana bygningsdistrikt inntil videre skal bestå av helserådets ordfører, bygningschefen og kommuneingeniøren samt 3 av overøvrigheten for 4 år beskikkede medlemmer, hvorav det ene — om mulig en jurist — utfører politimesterens og det annet brandchefens forretninger. Det tredje skal være bygningskyndig.

Bygningskommisjonen og reguleringskommisjonen er beslutningsdyktige, selv om henholdsvis 2 og 3 medlemmer er fraværende.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 26 august 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Indre Holmedal Brandforsikringsforening ved høieste resolusjon av 12 juni 1902 approberte plan.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 11 august 1918 vedtatte forandring i § 3 i den for Lavik og Brekke Brandforsikringsselskap ved høieste resolusjon av 15 november 1900 approberte plan.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvor der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfestelse som gjeldende inntil videre på de av Fredriksvern herredsstyre i møte den 16 september 1918 vedtatte forandringer i de ved kongelig resolusjon av 22 mai 1909 stadfestede takster og regler for benyttelse av de kommunale brygger i Fredriksvern.

15 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved i medhold av lov om kommunale provianteringsråd av 26 juli 1916, jfr. tilleggslov av 14 desember 1917, fastsettes:

a. forskrifter for amtsprovianteringsråds organisasjon, virksomhet m. v.
b. forandringer i § 20 i de ved kongelig resolusjon av 26 april 1918 utferdigede forskrifter for de kommunale

provianteringsråds organisasjon, virksomhet m. v. — alt i overensstemmelse med et fremlagt utkast. 15 novbr.
Denne resolusjon trer i kraft straks.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, Marinestyrelsen, til Riksforsikringsanstalten, hvorefter unge menn, som inntrer frivillig i militærtjeneste før utskrivningsalderen for å utdannes til fastlønnede befalingsmenn, inngår under ulykkesforsikringsloven for sjømenn av 18 august 1911, jfr. denne lovs § 12 samt vernepliktsloven av 19 juli 1910 §§ 12 og 26, 5te ledd. 16 novbr.

Kapiteltakster for året 1918.

18 novbr.
4 desbr.

(i overensstemmelse med N. L.s 3—14—15 og lov av 17 august 1848).

Kristiania stift:

(satt 18 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr. 75,00
100	—	byggmel	» 75,00
100	—	havremel	» 72,00
100	—	blandmel	» 73,50
1	hektoliter	landskylds bygg eller korn	» 31,00
1	—	landskylds bygg eller ledings havre	» 21,15

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug (torekorn eller erter)	kr. 42,60
1	—	bygg	» 31,00
1	—	blandkorn	» 25,89
1	—	havre	» 21,15
1	—	lettbygg	» 20,42
1	—	lethavre	» 15,53

Landskyld og leding efter middelprisen av de siste 10 års kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr. 28,92
100	—	byggmel	» 28,36
100	—	havremel	» 28,36
100	—	blandmel	» 27,68
1	hektoliter	landskylds bygg	» 13,23
1	—	landskylds havre	» 11,50

18 novbr.
4 desbr.

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 siste års kapitelstakster:

1	hektoliter	hvete, rug (torekorn eller erter) . .	kr.	12,76
1	—	bygg	»	9,78
1	—	blandkorn	»	8,76
1	—	havre	»	8,17
1	—	lettbygg	»	6,15
1	—	letthavre	»	5,32

Hamar stift:

(satt 22 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	78,88
100	—	byggmel	»	72,41
100	—	havremel	»	66,17
100	—	blandmel	»	69,29
1	hektoliter	landskyldsbygg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vekt .	»	35,16
1	—	landskylds- eller ledingshavre . . .	»	29,68
100	kilogram	byggmalt	»	55,03
100	—	havremalt	»	50,29
100	—	blandkornmalt	»	52,66

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter . .	kr.	45,40
1	—	bygg	»	33,34
1	—	blandkorn	»	27,94
1	—	havre	»	25,39
1	—	lettbygg	»	23,92
1	—	letthavre	»	20,60

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 siste års kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr.	29,99
100	—	byggmel	»	29,48
100	—	havremel	»	29,22
100	—	blandmel	»	29,36
1	hektoliter	landskyldsbygg	»	14,32
1	—	landskyldshavre	»	13,08
100	kilogram	byggmalt	»	22,40
100	—	havremalt	»	22,21
100	—	blandkornmalt	»	22,30

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 siste års kapitelstakster: 18 novbr. 4 desbr.

1 hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter	kr.	13,48
1 —	bygg	»	10,82
1 —	blandkorn	»	9,28
1 —	havre	»	8,99
1 —	lettbygg	»	6,17
1 —	letthavre	»	5,50

Kristiansand stift:

(satt 4 desember).

100 kilogram	bygg	kr.	48,81
100 —	havre	»	45,25
100 —	havremel	»	68,10
1 hektoliter	bygg	»	31,72
1 —	havre	»	21,72
1 —	havremel	»	32,69

Middeltallet av kapitelstakstene for de siste 10 år fra 1909 til 1918, begge iberegnet, blir:

1 hektoliter	bygg	kr.	14,09
100 kilogram	bygg	»	21,75
100 —	havre	»	21,82

Bergen stift:

(satt 20 november).

Hvete	kr.	45,91
Rug	»	43,59
Bygg	»	29,80
Havre	»	21,15
Blandkorn	»	25,04
Malt	»	104,92

alt pr. hektoliter

Hvad kongens tiende i Nordhordland angår, da skal der efter den derom gjeldende bestemmelse kun gis for en hektoliter kr. 3,45 (kr. 4,80 pr. tønne).

Middeltallet av de siste 20 års kapitelstakster blir: For hvete kr. 15,60, for rug kr. 12,64, for bygg kr. 11,04, for havre kr. 7,78, for blandkorn kr. 9,15 og for malt kr. 40,94, alt pr. hektoliter.

18 novbr.
4 desbr. Middeltallet av de siste 10 års kapitelstakster blir: For hvete kr. 19,46, for rug kr. 16,64, for bygg kr. 13,85, for havre kr. 10,10, for blandkorn kr. 11,55 og for malt kr. 42,44, alt pr. hektøliter.

Trondhjem stift:

(satt 25 november).

1	hektoliter	beste rug	kr. 35,02
1	—	ringere rug	» 27,85
1	—	sædebygg	» 30,46
1	—	ringere bygg	» 25,23
1	—	beste blandkorn	» 25,41
1	—	ringere blandkorn	» 20,87
1	—	sædehavre	» 22,41
1	—	ringere havre	» 18,89
1	kilogram	beste rugmel	» 0,68
1	—	ringere rugmel	» 0,54
1	—	beste byggmel	» 0,65
1	—	ringere byggmel	» 0,54
1	—	beste havremel	» 0,63
1	—	ringere havremel	» 0,52
Middeltal av de 10 siste års kapitelstakster på sædebygg for 1 hektoliter			» 13,46
Middeltal av de 10 siste års kapitelstakster på sædehavre for 1 hektoliter			» 10,83

Tromsø stift:

(satt 25 november).

1	hektoliter	beste rug	kr. 42,68
1	—	ringere rug	» 37,40
1	—	sædebygg	» 41,07
1	—	ringere bygg	» 34,35
1	—	beste blandkorn	» 32,71
1	—	ringere blandkorn	» 27,04
1	—	sædehavre	» 40,92
1	—	ringere havre	» 27,10
1	—	byggmalt	» 27,10
10	kilogram	rugmel	» 5,98
10	—	byggmel	» 7,45
10	—	ringere byggmel	» 4,92
10	—	havremel	» 7,13

10	kilogram	ringere havremel	kr.	4,55	18 novbr.
10	—	hvite erter	»	13,18	4 desbr.
10	—	ringere erter	»	12,49	
Middeltal av de siste 10 års kapitelstakster på en hektoliter sædebygg			»	17,35	

Kirkernes landskyld:

10	kilogram	lange	kr.	13,00
10	—	rundfisk	»	12,00
10	—	titling	»	11,00
10	—	stor rotskjær	»	13,00
10	—	små rotskjær	»	12,00
10	—	stor sei	»	9,00
10	—	middels sei	»	9,00
10	—	små sei	»	8,00
10	—	ost i Salten	»	4,89

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for elektrisk materiel [1]) fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for enpolte sikringer uten bunnskruer, propper og patronlokk. 18 novbr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for tobakk: [2]) [3]) 18 novbr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for hestetaggel, kotaggel og grisebust. 18 novbr.

Skrivelse *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for salg i detalj av syтråd. 18 novbr.

*) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

[1]) Se Lovtid. nr. 46 for 1918 s. 1142.

[2]) De i skrivelse av 26 oktober 1918 fastsatte maksimalpriser for tobakk — se Norsk Lovtidende nr. 54 for 1918 side 1253 — er uforandret gjentatt her.

[3]) De nye maksimalpriser gjelder ikke for eldre beholdninger av tobakk, som må omsettes i overensstemmelse med de under 15 desember 1917, jfr. 1 oktober 1918, fastsatte maksimalpriser, se § 3 i Forskrifter for vareomsetningen av 11 oktober 1918, Norsk Lovtidende nr. 45 for 1918 side 1019.

18 novbr. **Skrivelse** *) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 11 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for torvstrø[1]) bestemmes, at nogen avsnitt i nevnte skrivelse ophæves.

19 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av kjøbmann Johan Christian Martens ved testamente av 10 mars 1866 oprettede »Johan C. Marten's legat« til fordel for verdige fruentimmere av borgerklassen i Bergen samt på den under 20 juni 1918 utferdigede fundas for dette legat.

19 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av frøken Mette Christine Martens ved testamente av 9 desember 1902 og skrivelse av 28 mars 1916 oprettede »Johan Christian Martens's søstres legat« til fordel for verdige fruentimmere av borgerklassen i Bergen samt på den under 21 august 1918 utferdigede fundas for dette legat.

19 novbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for hermetikk av kjøtt og fisk.

19 novbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for herdet fett.

19 novbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for fôrnepe (turnips)- og kålrotfrø av norsk avl.

20 novbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at departementet i skrivelse til amtmannen i Bratsberg amt av 14 oktober d. å. har uttalt, at »når der ikke på vedkommende bane føres 2nen klasses vogner og således ikke er anledning til å reise på 2nen klasse efter særskilt takst for sådan, anta der bare å kunne beregnes den for 3dje klasse gjeldende takst.« Jfr. det ved kongelig resolusjon av 23 august 1918 fastsatte regulativ for offentlige tjenestemenns skyss- og kostgodtgjørelse, punkt A. 1.

20 novbr. **Skrivelse** ***) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser

*) Bekjendtgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.
**) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58.

og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes, at Harstad provianteringsråd bemyndiges til å innrømme forhandlere av melk innen Harstad 3 øre pr. liter for transportomkostninger i tillegg til de fastsatte maksimalpriser. 20 novbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med onsdag 20 november 1918.

Skrivelse *) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes, at Østre Halsen ved Larvik overføres til 3dje prisgruppe, forsåvidt angår omsetning av melk og fløte. 20 novbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med lørdag 23 november 1918.

Skrivelse *) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse fra Industriforsyningsdepartementet av 11 oktober 1918 om maksimalpriser for kaustisk soda[2]) meddeles, at Statens prisdirektorat under 6 november 1918 har dispensert fra de gjeldende maksimalpriser for kaustik soda (kaustiklut 45 %), som er tilvirket av A/S Sodium, Trondhjem. Dispensasjonen er gitt på betingelse av, at produktet kun selges til forbruker. Likeledes må emballagen være tydelig merket med A/S Sodiums's firmanavn samt med angivelse av procentinnhold. 20 novbr.

Skrivelse **) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 26 oktober 1918 om maksimalpriser for tobakk meddeles, at Statens prisdirektorat under 7 november 1918 har samtykket i, at medlemmer av Tobaksfabrikenes Landsforening av 1901 og I. L. Tiedemanns Tobaksfabrik forhøier prisene på spesialmerker henholdsvis i røketobakk og snus m. v. 20 novbr.

Skrivelse ***) fra Provianteringsdepartementet, hvori meddeles, at departementet i medhold av de kongelige resolusjoner av 21 desember 1917 og 25 oktober 1918 om rasjoneringens gjennemførelse m. v. under 15 november d. å. har truffet forskjellige bestemmelser dessangående. 20 novbr.

Skrivelse †) fra Provianteringsdepartementet, hvori meddeles, at departementet i medhold av de kongelige resolusjoner av 11 januar og 19 april 1918 har truffet nye bestemmelser om salg av mykt brød m. v. 21 novbr.

*) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58.
**) Bekjentgj. 29 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 58, hvor skrivel- i sin helhet er inntatt.
***) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57, hvor bestemmelsene er inntatt.
†) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57, hvor de nye bestemmelser er inntatt.
[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1026.
[2]) Se Lovtid. nr. 48 for iår s. 1192.

22 novbr. **Kongelig kunngjørelse** *) om sammenkallelse av et overordentlig storting, hvorved i medhold av grunnlovens § 69 bestemmes, at et overordentlig storting skal sammentre i Kristiania den 9 desember d. å. kl. 10 form. Sammenkallelsen av stortingets medlemmer skjer ved bekjentgjørelse 2 — to — ganger — i Norsk Kunngjørelsestidende og ved særskilt varsling av hvert enkelt medlem gjennem amtmennene.

22 novbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved der i henhold til lov nr. 4 av 25 juli 1913 om offentlig forevisning av kinematografbilleder meddeles stadfestelse på en av Haugesund bystyre den 16 august og 24 oktober 1918 vedtatt beslutning om forandring i de ved kongelig resolusjon av 19 februar 1915 stadfestede kinematografvedtekter for byen.

22 novbr. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved i medhold av lov av 24 juni 1915 om folkeregistre stadfestes den av Drammens bystyre den 31 oktober 1918 for Drammens folkeregister vedtatte nye vedtekt, som skal tre istedenfor den ved kongelig resolusjon av 23 oktober 1914 stadfestede vedtekt.

22 novbr. **Kongelig resolusjon** †), hvorved den av Avaldsnes herredsstyre i møter 21 november 1917 og i oktober 1918 fastsatte vedtekt angående lukning av utsalgssteder i Avaldsnes herred, Stavanger amt, stadfestes i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre, — dog med et par forandringer.

22 novbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved for utlevering av vin og brennevin fra apotek til medisinsk bruk fastsettes medisinaltakstens regler således:

Til den almindelige gangbare pris eller til innkjøpsprisen med hatte omkostninger legges et tillegg av 15 %.

22 novbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved i medhold av § 14 i lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899, jfr. lov av 9 august 1918, bestemmes, at jakttiden for bever innen Øyestad herred, Nedenes amt, inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1920, settes til tidsrummet fra og med 1 til og med 31 oktober.

---

*) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57.
**) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57, hvor forandringen m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57, hvor den nye vedtekt er inntatt.
†) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57, hvor den stadfestede vedtekt er inntatt.

Kongelig resolusjon*), hvorved kongelig resolusjon av 9 februar 1917, inneholdende forbud mot å anvende skogsved til fremstilling av tremasse eller cellulose, opheves. Denne resolusjon trer i kraft straks. 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved det ved kongelig resolusjon av 27 november 1914 anordnede månedsting i juni måned for den av Grong, Høilandet, Overhalla, Nordli og Sørli tinglag bestående månedstingkreds i Namdalen sorenskriveri, Nordre Trondhjems amt, opheves fra og med 1919. 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på den av livsforsikringsselskapet »Hygea« innførte og i skrivelse til Forsikringsrådet av 15 oktober d. a. omhandlede nye plan for barneforsikring under forutsetning av, at denne plan godkjennes av selskapets fellesstyre. 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på den av styret for Det norske Livsforsikringsselskap »Idun« under 30 oktober 1918 fattede beslutning om innførelse av en ny tabell for almindelig livsforsikring med premie en gang for alle, »konjunkturforsikring.« 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 meddeles Det norske Livsforsikringsselskap »Idun« tillatelse til som bidrag til dekkelse av anskaffelsesomkostninger i 1918 eller senere år å ta til inntekt det til styrkelse av selskapets premiereserve for livrenteforsikring avsatte beløp kr. 286 000. 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at det i kongelig resolusjon av 14 januar 1915 omhandlede sikkerhetsfond ved A/S Kvina gruber i Fjotland herred, Lister og Mandals amt, forhøies til kr. 8000 på den måte, at der av grubenes eiere utover det tidligere i fondets plan fastsatte beløp i løpet av 5 år innbetales 4000 kroner i 10 halvårlige terminer, første gang pr. 30 juni 1918, således at fondet når 8000 kroner 8 år efter dets oprettelse. 22 novbr.

Kongelig resolusjon, hvorved der samtykkes i, at der nedsettes en komité paa 11 medlemmer for å utrede spørsmålet om havebruks- og gartnerundervisningens ordning. 22 novbr.

*) Bekjentgj. 23 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 57.

22 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved kongelig resolusjon av 2 mars 1917 opheves, og Arbeidsdepartementet bemyndiges til i henhold til lov av 9 august 1918 § 13 i. f. fra 1 januar 1918 å regne å fastsette nye satser og regler for kostgodtgjørelse og nattillegg for jernbanefunksjonærer på tjenestereiser innenfor vedkommende distrikt overensstemmende med Arbeidsdepartementets forutsetninger i foredrag av 22 november 1918.

22 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der nedsettes en kommisjon på 8 medlemmer til utredelse av spørsmålet om overgang til privat arbeide m. v. ved Raufoss patronfabrikk og Kongsberg våpenfabrikk.

22 novbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til direktørene ved statens sindssykeasyler:

I skrivelse til hr. direktøren av 6 mai 1913 uttalte departementet, at der ved ansettelsen av salær for direktører ved statens sindssykeasyler for undersøkelse og avgivelse av erklæring angående personer, som av det offentlige er innlagt til observasjon i henhold til straffeprocesslovens § 210 eller efter lov om umyndiggjørelse av 28 november 1898 §§ 7 og 33, alene blir å ta hensyn til det merarbeide, som observasjonen og utarbeidelsen av erklæring herom har foranlediget, hvorimot der ikke blir å ta hensyn til den undersøkelse og beskrivelse av patientens tilstand, som blir alle de personer til del, som innlegges på asyl, jfr. lov av 17 august 1848 §§ 5 og 9.

Senere er der av Høiesterets kjæremålsutvalg avsagt en kjendelse av 8 mai 1917, inntatt i Retstidende for samme år side 570 flg., som omhandler asylobservasjoner og asyllægenes stilling ved disse.

Mens man tidligere nærmest opfattet asylobservasjonen som et særskilt institutt og som en asyldirektøren påhvilende embedsplikt, går den nevnte kjendelse ut fra, at asylobservasjonen er en sakkyndig undersøkelse, som blir å foreta i straffeprocesslovens former, og hvorunder asyllægene helt ut inntar en sakkyndigs stilling.

Om enn kjennelsen ikke direkte avgjør det heromhandlede salærspørsmål, har den dog betydning for dette. Når asyllægene i enhver henseende er å betrakte som sakkyndige, kan det også gjøres gjeldende, at deres salær blir å bestemme på samme måte som andre sakkyndiges uten den begrensning, som ligger i, at det alene er det ved observasjonen foranledigede merarbeide, som blir å honorere.

Da det derhoss fra sakkyndig hold er anført, at en sådan utsondren av merarbeidet er praktisk vanskelig å gjennemføre,

vil departementet ikke ha noget å bemerke ved, at for fremtiden salæransettelsen i desslike tilfeller skjer på vanlig måte som for andre sakkyndige, således at der ikke alene tas hensyn til merarbeidet. 22 novbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem, hvori departementet meddeler, at også tjeneste i timelærerpost i folkeskolen antas å kunne medregnes til opnåelse av de i folkeskolelovene bestemte alderstillegg (landsskolelovens § 20, 3 siste ledd og byskolelovens § 24 c, 2 siste punktum) i henhold til bestemmelsen om medregning av brøkdeler av tjenesteår. 25 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvori meddeles, at departementet i henhold til kongelig resolusjon av 11 januar 1918 har bestemt, at det i nevnte resolusjon fastsatte forbud mot å inngå kontrakter med andre enn staten, forsåvidt angår fremstilling og levering av torskemel, opheves. 26 novbr.

Nærværende bestemmelse trer i kraft straks.

Skrivelse*) fra Handelsdepartementet til fiskeridirektøren, hvorefter opsynet ved Lofotfisket i året 1919 skal tre i kraft mandag den 27 januar. 27 novbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av skibsreder Thor Thoresen og hustru Dagbjørt, f. Smith, den 10 mars 1918 oprettede »Thor og Dagbjørt Thoresens legat« til beste for verdige trengende sjøfolk og deres efterlatte, hjemmehørende i Kristiania og omegn samt på de s. d. utferdigede statutter for dette legat. 28 novbr.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for mel, gryn, erter og sukker tilført markedet ved statens foranstaltning. 28 novbr.

Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918, jfr. lov om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer av 14 mai 1917 nr. 5 med tilleggslov av 14 desember 1917, bestemmes, at omsetning fra private av mel, gryn, erter og sukker ikke må foregå til høiere priser enn de priser, 28 novbr.

*) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 59.
**) Bekjentgj. 6 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 60, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 6 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 60.

28 novbr. som til enhver tid er fastsatt for omsetning av de samme slags varer, som er tilført markedet ved statens foranstaltning.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

28 novbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for krydderier.

28 novbr. **Skrivelse** **) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918, jfr. kongelig resolusjon av 24 september 1918, bestemmes, at de maksimalpriser, som er fastsatt av de kommunale provianteringsråd og amtsprisreguleringsrådene i henhold til bemyndigelse i de kongelige resolusjoner av 26 august og 8 desember 1916, opheves fra fredag 6 desember 1918. Denne bestemmelse gjelder ikke de maksimalpriser, som er fastsatt av de kommunale provianteringsråd, amtsprisreguleringsrådet og amtsprovianteringsrådet i Finmarkens amt. Likeledes omfatter ikke bestemmelsen de maksimalpriser for brød, kjøtt og poteter, som er fastsatt av de kommunale provianteringsråd i henhold til bemyndigelse i maksimalprisbestemmelser av 1 oktober 1918[1]).

28 novbr. **Skrivelse** ***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til de under 11 november 1918 fastsatte regler og maksimalpriser for omsetning av norske og utenlandske manufakturvarer[2]) foretas forandringer i gruppeinndelingen og detaljprisene m. v.

28 novbr. **Skrivelse** **) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes følgende maksimalpriser for kort ukalket garverull.[3])

a. Ved salg fra produsent kr. 3,25 pr. kg.
b. Ved salg fra grossist kr. 3,50 pr. kg.

Ullen skal leveres renset og tørret. Kjøperen har ingen forpliktelse til å motta fuktig eller kunstig betynget vare.

*) Bekjentgj. 6 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 60, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
**) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62.
***) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62, hvor forandringene m. v. er inntatt.
[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1030 (brød), 1047 (norsk kjøtt) og 1055 (poteter).
[2]) Se Lovtid. nr. 56 for iår s. 1290.
[3]) Maksimalpriser for ull se Norsk Lovtidende nr. 46 for iår side 1084.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med fredag 6 de- 28 novbr.
sember 1918.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 28 novbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre følgende maksimalpriser for manillataug:

1) Ved salg engros kr. 4,40 pr. kg.
2) Ved salg i detalj kr. 5,00 pr. kg.

Til de fastsatte priser kan gjøres tillegg for transportutgifter efter de herom gjeldende almindelige regler.[1])

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med fredag 6 desember 1918.

Fra samme tidspunkt opheves de under 1 oktober 1918 fastsatte maksimalpriser for manillataug.[2])

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

Skrivelse**) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 28 novbr.
i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for jern[3]) fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for svensk jern m. v.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved 28 novbr.
under henvisning til skrivelse av 11 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for mursten, taksten, drensrør og mønepanner[4]) bestemmes, at samtlige de i nevnte skrivelse fastsatte maksimalpriser for mursten, taksten, drensrør og mønepanner nedsettes:

I 1ste, 2net, 3dje og 4de prisdistrikt med kr. 7,50 pr. 1 000 stk.

I 5te, 6te og 7de prisdistrikt med kr. 20,00 pr. 1 000 stk.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med fredag 6 desember 1918.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av §§ 1 og 29 novbr.
2, jfr. § 8, i lov av 25 mai 1917 om tvungen avståelse av

---

*) Bekjendtgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62.
**) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
***) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 59.
[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1026.
[2]) » — nr. 46 — s. 1163.
[3]) » — nr. 46 — s. 1019.
[4]) » — nr. 48 — s. 1187.

29 novbr. bruksrett til husrum bestemmes, at Røyken kommune efter beslutning av herredsstyret skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter innen kommunens grenser på de i nevnte lov fastsatte betingelser.

29 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av §§ 1 og 2, jfr. § 8, i lov av 25 mai 1917 om tvungen avståelse av bruksrett til husrum bestemmes, at Tjølling kommune efter beslutning av herredsstyret skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter innen kommunens grenser på de i nevnte lov fastsatte nærmere betingelser.

29 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved i medhold av §§ 1 og 2, jfr. § 8, i lov av 25 mai 1917 om tvungen avståelse av bruksrett til husrum bestemmes, at Fredriksværn kommune efter beslutning av herredsstyret skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter innen kommunens grenser på de i nevnte lov fastsatte betingelser.

29 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved den av Hof herredsstyre i møte 11 november 1918 vedtatte forandring i § 1 i den ved kongelig resolusjon av 19 juni s. å. stadfestede vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Hof herred, Jarlsberg og Larvik amt, stadfestes i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre.

Vedtektens § 1 vil efter denne forandring lyde således: »Alle utsalgssteder innen Hof herred skal holdes lukket alle hverdager fra kl. 7 aften til kl. 7,45 morgen. Alle søn- og helligdager holdes lukket hele dagen.«

29 novbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved de av Haugesund kommunestyre i møte den 24 oktober 1918 vedtatte forandringer i § 1 i den ved kongelig resolusjon av 11 desember 1914 stadfestede vedtekt angående lukning av utsalgssteder i Haugesund stadfestes i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre.

29 novbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved med hjemmel i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. § 3 bestemmes, at den, som gjør sig en næring av å drive herberge eller bevertning med mat eller

*) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 59.
**) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr 59, hvor § 1 i endret lydelse er inntatt.

drikke i Skudenes herred, Stavanger amt, fra 1 februar 1919 og inntil videre skal ha bevilling. 29 novbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved i henhold til § 1 i lov av 14 juli 1916 om midlertidig forlengelse av den i artikel 4 i Pariserkonvensjonen av 20 mars 1883, senest revidert i Washington 2 juni 1911, fastsatte prioritetsfrist for patentkrav bestemmes: 29 novbr.

Den i henhold til artikel 4 i Pariserkonvensjonen av 20 mars 1883, senest revidert i Washington 2 juni 1911, fastsatte frist av 12 måneder for opnåelse av den i nevnte artikel omhandlede fortrinsrett, som tilkommer borger eller undersått av nogen unionsstat for inngivelse av krav på patent forlenges, forsåvidt fristen ikke var utløpet den 29 juli 1914, ytterligere til og med 30 juni 1919.

Kongelig resolusjon*), hvorved konsesjonsgrensen i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918 nedsettes for Østre Toten herred, Kristians amt, inntil videre til 1 ha. 29 novbr.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til § 101 i lov om bygningsvesenet i Kristiania av 26 mai 1899 meddeles approbasjon på Kristiania bystyres beslutning i møte den 26 september 1918 angående forandringer i nevnte lovs § 30, 7 ledd. 29 novbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved i henhold til § 88, 2 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896, jfr. § 1 i lov av 17 juni 1869, samt §§ 65 og 66 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 bestemmes, at Søndre Honningsvåg brand- og bygningskommunes grenser utvides overensstemmende med Kjelvik herredsstyres beslutning av 29 september 1917, — sålydende: 29 novbr.

»I øst kommer grensene til å omfatte Juldagsnesset. I nord følges fjellkjeden innover Storbugt til vann nr. 2. Derfra i vest til fjellveggen og langs denne i syd til og med Stenviknesset.«

Kongelig resolusjon, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles Det Norske Livsforsikringsselskap »Fram A/S« stadfestelse på det av selskapets styre under 13 november 1918 besluttede nye grunnlag for beregningen av forsikringspremie og pre- 29 novbr.

*) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 59.
**) Bekjentgj. 30 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 59, hvor § 30, 7 ledd, i endret lydelse er inntatt.

29 novbr. miereserven for opsatt barneforsikring, tariff IX, samt nye grunnlag for tilleggsforsikring til opsatt barneforsikring tariff IX F.

29 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved den i sportellovens § 114, første punktum, fastsatte godtgjørelse for forkyndelser i civile saker forhøies fra 1 desember 1918 og inntil videre i medhold av sportellovens § 114, siste punktum, fra kr. 2,40 til kr. 3,00 for forkyndelse for personer, bosatt i Haram og Skodje lensmannsdistrikter, Romsdals amt.

29 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 § 29 og § 31 bestemmes, at det i kongelig resolusjon av 4 september 1914 omhandlede sikkerhetsfond ved bergverket Aktiebolaget Ofotens Malmfält i Evenes herred, Nordlands amt, blir å forhøie til 70 000 kroner på den måte, at verket såvidt fornødiges innbetaler til fondets kasserer forskjellen mellem det nevnte og fondets nuværende beløp i fjerdingårlige terminer å kr. 3 125,00, første termin pr. 4 september 1917.

29 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved A/S Skandia Kobberverk tilstås utsettelse til 18 september 1919 med å igangsette regelmessig bergverksdrift i de to malmfelter i Faarstadfeltet i Evenes herred og Lillebotnfeltet i Tysfjord herred, hvilke felter omfattes av selskapets konsesjon av 28 oktober 1907, mot at selskapet straks til departemeetet for Handel, Sjøfart, Industri og Fiskeri erlegger en kontant avgift stor kr. 200,00, som tillegges bergfondet.

29 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved A/S Dalen Gruber for et tidsrum av 1 år fra denne resolusjons datum gis tillatelse til å innstille driften på de anvisninger i Eidsborg sogn, Laardal herred, Bratsberg amt, hvorpå selskapet ved kongelig resolusjon av 2 april 1917 fikk konsesjon på igangsettelse av regelmessig bergverksdrift.

29 novbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon som gjeldende inntil videre på den i generalforsamling den 22 juli 1918 vedtatte forandring i § 4 i den for Rennesø gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger ved kongelig resolusjon av 18 desember 1907 approberte plan.

30 novbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av gartner Adolph Christian Mordt ved testamente av 18 juli 1911 oprettede »Adolph Mordts legat for unge gartnere« samt på de under 15 oktober 1918 utferdigede statutter for dette legat.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre maksimalpriser og omsetningsregler for tørrede frukter, rosiner og fikenkaker. 30 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for islandsk fårekjøtt. 30 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for dansk vinterkål. 30 novbr.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for smøreoljer[1]) fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for mørke mineralske smøreoljer (Sortolje, Waggon oil, Vulcan oil). 30 novbr.

Skrivelse**) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 9 november 1918 om maksimalpriser for kull,[2]) koks og cinders[3]) fastsettes følgende maksimalpris for salg i detalj av smikull kr. 8,35 pr. hl. 30 novbr.

Med hensyn til salgs- og leveringsbetingelser gjelder, hvad der er fastsatt i den ovenfor nevnte skrivelse av 9 november 1918.[3])

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

Skrivelse***) fra Statens prisdirektorat til Bomuldsvarefabrikanternes forening og Uldvarefabrikanternes forening om 30 novbr

*) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62.

***) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.

[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1097.

[2]) Se Lovtid. nr. 56 for iår s. 1289.

[3]) 30 november 1918 sendte Statens prisdirektorat følgende telegram til rikets amtmenn:

»Provianteringsdepartementet har idag fastsatt maksimalpris for salg i detalj av smikull stor 8 kroner 35 øre pr. hl. Departementet vil derhos ta under overveielse andragender fra de lokale provianteringsråd om dispensasjon på steder, hvor transportutgiftenes usedvanlige størrelse eller særegne forhold forøvrig gjør særbehandling påkrevet. Prisene må dog ihvertfald baseres på, hvad det nu koster å importere kull og koks. Eventuelle andragender sendes direktoratet. Hermed bes provianteringsrådene underrettet.«

30 novbr. forståelsen av den ved manufakturplakaten av 11 november 1918 § 2 fastsatte merkningsplikt, forsåvidt angår norske varer.

30 novbr. **Skrivelse***) fra Statens prisdirektorat til Manufakturgrossisternes Landsforening, Manufakturgrossisternes forening, Kristiania, Manufakturkjøpmændenes forening, Confektionsfabrikanternes forening om forståelsen av den ved den nye manufakturplakats § 2 påbudte merkningsplikt for norske og utenlandske varer.

2 desbr. **Skrivelse****) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 19 oktober 1918 om maksimalpriser for norsk tørmelk[1]) fastsettes følgende priser for norsk tørmelk i karton à 1/4 kg.:

a) Ved salg fra fabrikk til detaljist kr. 6,60 pr. kg.
b) Ved salg fra detaljist til forbruker kr. 7,20 pr. kg.

Med hensyn til salgs- og leveringsbetingelser gjelder, hvad der er bestemt i nevnte skrivelse av 19 oktober 1918.[1])

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

2 desbr. **Skrivelse****) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[2]) bestemmes:

Vennesla herred overføres til 2. prisgruppe
Malvik herred overføres til 3. prisgruppe
Fetsund overføres til 3. prisgruppe
Sundalsøren overføres til 3. prisgruppe,

forsåvidt angår omsetning av melk og fløte.

Likeledes bestemmes, at Tveit og Randøsund meierisamlag kan beregne 3. gruppes priser ved salg av melk fra mottagelsesstasjonene i Tveit, Randøsund og Greibstad.

Disse bestemmelser trer i kraft fra og med torsdag 5 desember 1918.

2 desbr. **Skrivelse*****) fra Statens prisdirektorat om endret lydelse av de to siste avsnitt i skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for sprengstoff.[3])

---

*) Bekjendtgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.
**) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62.
***) Bekjentgj. 10 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 62, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.
[1]) Se Lovtid. nr. 50 for iår s. 1220.
[2]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1037.
[3]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1174.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av A. Aarnes og hustru Olea Aarnes, født Berger, ved testamente av 17 september 1915 oprettede »A. Aarnes og hustru Olea Aarnes's legat til fordel for trengende syke i Elverum« samt på de under 29 april 1918 utferdigede statutter for dette legat. 3 desbr.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kaustik soda. 3 desbr.

Skrivelse**) fra Statens prisdirektorat, hvori meddeles, at Industriforsyningsdepartementet har bestemt, at prisen for norsk cement ved salg fra fabrikk nedsettes til kr. 15,00 pr. 3 sekker. Varen leveres fritt på fabrikkens kai. Til de fastsatte priser kan gjøres tillegg for kontant rabatt, årsbonus for grossistene og — for vestlandets vedkommende — for agenturkommissjon. For leveranse i trefustasjer kan gjøres sedvansmessig tillegg. 4 desbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med torsdag 5 desember 1918.

Skrivelse**) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for melk og fløte[1]) bestemmes, at 4 desbr.

Slemmestad i Røyken herred og
Stjørdalshalsen

overføres til 3. prisgruppe forsåvidt angår omsetning av melk og fløte.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med 5 desember 1918.

Skrivelse***) fra Statens prisdirektorat om, at ifølge meddelelse fra A/S De Forenede Uldvarefabriker har selskapet fra og med 15 oktober 1918 satt ned prisene for ullvarer fra avdeling Frysja. 4 desbr.

Kongelig resolusjon†), hvorved med hjemmel av lov av 25 mai 1917 om tillegg til lov om salg og skjenkning av brennevin m. v. av 17 mai 1904 bestemmes: 5 desbr.

Den ved kongelig resolusjon av 5 november 1918 satte frist for utlevering og forsendelse av ½ flaske

---

*) Bekjentgj. 12 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 63, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
**) Bekjentgj. 12 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 63.
***) Bekjentgj. 12 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 63, hvor de nye priser m. v. er anført.
†) Bekjentgj. 6 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 60.
[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1037.

5 desbr. brennevin (akevitt, konjakk og whisky) til hver husstand fra samlag eller apotek forlenges til og med 20 desember 1918 for de av rikets kommuner eller deler derav, som Provianteringsdepartementet bestemmer.

5 desbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til skrivelse av 19 november 1918 om maksimalpriser for fôrnepe (turnips) — og kålrotfrø av norsk avl [1]) fastsættes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for utenlandsk frø av fôrnepe (turnips) og kålrot.

5 desbr. **Skrivelse** **), fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 bestemmes, at stamsæd av såkorn, erter og settepoteter [2]) (offentlig kontrollert under veksten og omsatt ved forretning, som er godkjendt av Selskapet for Norges Vels planteavlsutvalg eller Søndre Trondhjems amts planteavlsutvalg) ikke er undergitt maksimalpris. Fortegnelse over kvanta, avlere og forretninger, hvorigjennem omsetningen skjer, skal av planteavlsutvalgene innsendes til Provianteringsdirektøren, kontoret for omsetning av norsk korn.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

5 desbr. **Skrivelse** ***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 24 oktober 1918 om maksimalpriser for norsk kjøtt [3]) (skrivelsens punkt 7) bestemmes, at maksimalprisen for storfe »med hud og hår« (hvorved forståes dyr med hud, talg og alt slaktavfall, mens avregning kun skjer efter kjøttets vekt) forhøies til kr. 4,75 pr. kg.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med tirsdag 10 desember 1918.

Overtredelse straffes med bøter inntil 100 000 kroner eller med fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

5 desbr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for denaturert sprit.

5 desbr. **Skrivelse** ***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimal-

*) Bekjentgj. 12 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 63, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
**) Bekjentgj. 12 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 63.
***) Bekjendtgjort 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66.
[1]) Se Lovtid. nr. 58 for iår s. 1319.
[2]) Stamsædvarer av kløver og gressfrø er ikke undergitt maksimalpris — se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1033.
[3]) Se Lovtid. nr. 54 for iår s. 1249.

priser for frø[1]) bestemmes, at de i nevnte skrivelse fastsatte maksimalpriser for timotei —, rødkløver —, alsikekløver — og blandfrø opheves. 5 desbr.

Denne bestemmelse trer i kraft fra og med onsdag 18 desember 1918.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av §§ 1 og 2 i lov av 25 mai 1917 om tvungen avståelse av bruksrett til husrum bestemmes, at Arendal kommune efter beslutning av magistrat og formannskap skal kunne kreve avstått mot erstatning bruken av foreningshus- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter innen byens grenser på de i nevnte lov fastsatte betingelser. 6 desbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved med hjemmel av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge eller bevertning med mat og drikke m. v. bestemmes, at den, som i Eidskog herred i Hedemarkens amt vil gjøre sig en næring av å drive herberge eller bevertning med mat eller drikke, inntil videre, å regne fra 1 januar 1919, skal ha bevilling. 6 desbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved den av Ørland herredsstyre i møte 13 november 1918 fastsatte vedtekt angående lukning av utsalgssteder i Ørland herred, Søndre Trondhjems amt, stadfestes i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 som gjeldende inntil videre. 6 desbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved konsesjonsgrensene efter § 2, § 3 1ste avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, nedsettes for Nærøy herred, Nordre Trondhjems amt, til 10 ha. 6 desbr.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes: 6 desbr.

I. I medhold av lov av 12 juli 1848 om behandlingen av det såkaldte krabastømmer og bunntømmer meddeles approbasjon på det av bestyrelsen for Lerelven fellesfløtningsforening, Akershus amt, under 5 desember 1918 vedtatte reglement for behandlingen av krabas- og bunntømmer i vassdraget.

II. Fellesfløtningsforeningens bestyrelse bemyndiges til i overensstemmelse med dette reglement å la det tømmer

*) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61.
**) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61, hvor vedtekten er inntatt.
***) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61, hvor det i post I omhandlede reglement er inntatt.
[1]) Se Lovtid. nr. 46 for iår s. 1033.

6 desbr. av ovennevnte slags, hvortil ingen eier innen den bestemte tid har meldt sig med legitimasjon for sin eiendomsrett, anvende til fordel for vassdraget.

III. Bestyrelsen har å foranstalte reglementet bekjentgjort 2 ganger i hver av de 2 innen distriktet mest utbredte aviser, samt å påse, at reglementet stadig er opslått på tingstedene innen de herreder, hvorfra last fløites i vassdraget.

IV. Innen utgangen av juni måned hvert år skal der fra bestyrelsen innsendes til Landbruksdepartementet en spesifisert forklaring over de beløp, hvortil det i det sist forløpne år avhendede krabas- og bunntømmer er utbragt, med detaljert angivelse av de øiemed, hvortil disse beløp er blitt anvendt.

6 desbr. **Kongelig resolusjon** *), hvorved der i henhold til § 5 i lov om kommunale slaktehus, kjøttkontrol m. v. av 27 juni 1892 (med tilleggslover) meddeles samtykke inntil videre til Trondhjems bystyres beslutning i møte den 31 oktober 1918 om avgifter for benyttelse av Trondhjems slaktehus.

6 desbr. **Kongelig resolusjon** **), hvorved bestemmes:

I. For å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter av enhver art bemyndiges Provianteringsdepartementet i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å. § 1 litr. e og f inntil videre til å treffe bestemmelse om:

1. Forbud mot fremstilling av visse varesorter.
2. Plikt for gårdsbruk, industrielle og andre bedrifter til å fremstille bestemte varesorter samt tåle eller foreta forandring med hensyn til bedriftens bygninger, innredning og utstyr. Forsåvidt der herved voldes tap, blir erstatning i mangel av mindelig overenskomst å fastsette ved skjøn.

II. Overtredelse av bestemmelser utferdiget i medhold av denne resolusjon straffes efter § 8 i nevnte lov.

III. Denne resolusjon trer i kraft straks.

6 desbr. **Kongelig resolusjon** ***), hvorved bestemmes:

I. I medhold av § 1 i lov om maksimalfrakter av 18 juli 1917 fastsettes maksimalfrakter for transport til

*) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61, hvor avgiftene er anført.
**) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61.
***) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor de i post II omhandlede maksimalfrakter er inntatt.

Norge med norske damp- og motorfartøier av korn fra Canada og U. S. Nord-Amerika, samt av korn, kaffe, sukker, ris, copra, oljer, shellak, jute og sekkestrie, tobakk, kokusgarn og hamp fra Java og Indien. 6 desbr.

II. Maksimalfraktene fastsettes overensstemmende med et fremlagt utkast.

III. Provianteringsdepartementet bemyndiges i medhold av nevnte lovs § 4 til i særlige tilfeller å dispensere fra de fastsatte maksimalfrakter.

IV. Nærværende resolusjon trer i kraft straks. Samtidig opheves de ved kongelig resolusjon av 31 oktober 1918 fastsatte maksimalfrakter for hvete, rug, mais, bygg og havre fra Canada og U. S. Nord-Amerika, for hvete, rug og mais samt kaffe, sukker, ris, copra, olje, shellak, jute og sekkestrie fra Java og Indien.

Kongelig resolusjon*), hvorved kongelig resolusjon av 5 desember 1917 opheves, forsåvidt angår statens enerett til å selge eller la forselge mineralske smøreoljer eller smøreoljer, hvori mineralsk olje inngår som bestanddel, med undtagelse av alle sorter transformatoroljer, for hvilke resolusjonen fremdeles står ved makt. 6 desbr.

Denne resolusjon trer i kraft 1 januar 1919.

Kongelig resolusjon*), hvorved kongelig resolution av 14 mai d. å angående forbud mot salg eller omsetning på annen måte til andre enn staten av råkobber av norsk produksjon og kongelig resolusjon av 8 februar d. å. angående elektrolysering av kobber ved Kristiansand Nikkelraffineringsverk A/S opheves fra og med 1 januar 1919. 6 desbr.

Kongelig resolusjon*), hvorved den årlige godtgjørelse, som ifølge sportellovens § 148, 2net punktum, i kjøpstædene skal erlegges for tilsigelse av lagrettemenn og domsmenn, rettsvidner i straffesaker og private politisaker samt bisiddere og overskjønsmenn ved håndverksrett, for kjøpstaden Kragerøs vedkommende fra 1 januar 1919 fastsettes til kr. 80,00 — otti kroner. 6 desbr.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 6 desbr.

1. Skrivemåten for de nedenfor nevnte civile embedsnavn forandres således:

Idde og Marker	sorenskriverembede	til	Idd og Marker sorenskriverembede.
Onsø	sorenskriverembede	til	Onsøy sorenskriverembede.
Eidsvold	do.	»	Eidsvoll do.
Vinger og Odalen	do.	»	Vinger og Odal »

*) Bekjentgj. 7 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 61.

6 desbr. Eker, Modum og Sigdal sorenskriverembede til Eiker, Modum og Sigdal sorenskriverembede.
Lier, Røken og Hurum sorenskriverembede til Lier, Røyken og Hurum sorenskriverembede.

Bamle	sorenskriverembede	til	Bamble	sorenskriverembede.
Hittra	do.	»	Hitra	do.
Orkedalen	do.	»	Orkedal	do.
Strinden og Selbu	do.	»	Strinda og Selbu	do.
Stjør- og Værdalen	do.	»	Stjør- og Verdal	do.
Inderøen	do.	»	Inderøy	do.
Alten	do.	»	Alta	do.
Tanen	do.	»	Tana	do.

Sydvaranger politimesterembede til Sør-Varanger politimesterembede.

2. Romsdal og Nordmør politimesterembede blir å benevne Molde politimesterembede.

6 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der bl. a. meddeles stadfestelse på følgende tillegg til de ved kongelig resolusjon av 6 januar 1906 m. fl. senere resolusjoner stadfestede statutter for Understøttelsesforeningen for Norske Læger og deres Efterlatte.

— — — — — — —

11. Doktor Axel Lund og hustrus legat, kr. 25 000,00.
12. Doktor Hjalmar Lindboe og hustru Fredrikke f. Egebergs legat, kr. 10 000,00.

— — — — — — —

6 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved det departement, hvorunder medicinalvesenet hører, bemyndiges til inntil videre å opnevne medlemmer av den i lov 18 juni 1884 § 12 omhandlede kommisjon til avholdelse av apotekereksamen.

6 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der opnevnes en kommisjon på 11 medlemmer til å utrede spørsmålet om arbeidernes andel i bedriftsutbytte og bedriftsledelse.

6 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der til å avgjøre tvistigheter angående kvaliteter og priser ved statens innkjøp av norskavlet korn opnevnes 3 appelkommisjoner hver på 3 medlemmer overensstemmende med et fremlagt utkast.

6 desbr. **Skrivelse***) fra Statens prisdirektorat, til Kristiania Trelastforretning, hvori innskjerpes, at de almindelige omsetningsforskrifter også gjelder, forsåvidt angår tømmer og bygningsmaterialer av tre.

---

*) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66.

Prisforhøielse kan derfor bare foretas efter de regler, som er fastsatt i forskriftenes §§ 3 og 4, se Norsk Pristidende nr. 35. 6 desbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmannen i Tromsø amt, hvori uttales, at bestemmelsene i landskattelovens § 20, byskattelovens § 15, begges 3dje ledds 4de punktum, og i landskattelovens § 63, byskattelovens § 55, begges 2net ledd, blott tar sikte på den egentlige rederivirksomhet (eller dermed likestillet virksomhet). 9 desbr.

Forsåvidt vedkommende selskap er eier av fast eiendom, må det beskattes for denne overensstemmende med landskattelovens § 18, byskattelovens § 13, og selvangivelse må bli å inngi til ligningsmyndighetene i vedkommende distrikt til fornøden veiledning for disse. Dette vil også måtte gjelde, hvor den faste eiendom direkte tjener selskapets rederivirksomhet, idet der ikke forsåvidt gjelder nogen undtagelse fra reglen om stedbunden beskatning. Jfr. også landskattelovens § 20, byskattelovens § 15, begges siste ledd.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på det av provst I. B. Gilhuus ved gavebrev av 19 juni 1918 opprettede »Provst I. B. Gilhuus og hustrus legat for trengende i Levanger by« samt på de under 26 oktober 1918 utferdigede statutter for dette legat. 10 desbr.

Skrivelse fra Socialdepartementet, hvorved i henhold til § 1 i de ved kongelig resolusjon av 10 desember 1898 og 1 juli 1899 stadfestede forskrifter angående lagring og forhandling av kalciumkarbid og fremstilling av acetylengas m. v. bestemmes: 10 desbr.

Calciumkarbid kan fra fabrikker til forhandlingssteder i innlandet og utlandet inntil videre forsendes i jerntromler, som ikke ved galvanisering eller paa annen måte er beskyttet mot rustdannelse.

Bestemmelsene i Justisdepartementets skrivelse av 8 juli 1899 blir forøvrig gjeldende.

Skrivelse*) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov nr. 15 av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes: 10 desbr.

1. Det er inntil videre forbudt å anvende islandsk fårekjøtt til fabrikasjon av pølser.
2. Overtredelse av denne bestemmelse straffes med bøter eller fengsel eller med begge disse straffer, jfr. § 8 i nevnte lov.

*) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64.

10 desbr. 3. Rasjoneringsdirektøren bemyndiges til, hvor særegne omstendigheter måtte foreligge, å meddele dispensasjon fra forbudet.

4. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

10 desbr. **Telegram** fra Socialdepartementet, hvori uttales, at en av betingelsene for, at Kongen efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 kap. III kan pålegge byggeplikt, er, at kommunestyret har fattet beslutning om meldeplikt efter lovens § 19, før anlegg eller utvidelse av vedkommende virksomhet er påbegynt, d. v. s., før arbeidet faktisk har tatt sin begynnelse, jfr. arbeiderbeskyttelsesloven av 18 september 1915 § 4. Se departementets rundskrivelse til amtmennene av 31 juli 1918 (i Lovtidenden).

11 desbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på »Bergit Halvorsdatter Øverbøs legat til bedste for værdige trængende i Hjartdals herred« samt på de under 24 januar 1918 utferdigede statutter for dette legat, der er dannet av en gave, som er skjenket Hjartdals fattigstyre ved den i Amerika avdøde Betsey Halvorsens testamente.

12 desbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av kjøbmann Ansgar Aandahl ved gavebrev av 16 juni 1918 oprettede »Fru Dagny Aandahl, født Gärtners legat« til fordel for private foreninger i Kristiansund N., som arbeider for å hjelpe fattige samt ubemidlede syke og barn samt på de under 29 oktober 1918 utferdigede statutter for dette legat.

12 desbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på »Ole Halvorsen og hans søster Ingeborg Halvorsen Legaards legat til fattige i Røldal« samt på de under 23 oktober 1918 utferdigede statutter for dette legat, der ved Røldal fattigstyres beslutninger av 11 oktober 1917 og 9 februar 1918 er dannet av et beløp, som er tilfalt fattigstyret som arv efter Ingeborg Halvorsen Legaard.

13 desbr. **Kongelig resolusjon***) hvorved Aker herredsstyres beslutning av 26 november 1918 om å gjøre midlertidig lov om tvungen innleggning av elektrisk lys av 9 august 1918 (nr. 4) gjeldende for kommunen stadfestes i medhold av lovens § 1, siste ledd.

13 desbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved den av Beiarn herredsstyre i møter den 6 oktober 1917 og 19 oktober 1918 fastsatte vedtekt angående lukningstid for utsalgs-

*) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64.

**) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64, hvor vedtekten er inntatt.

steder i Beiarn herred, Nordlands amt, stadfestes i hen- 13 desbr.
hold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 25 juli 1913 nr. 5 som gjeldende inntil videre.

Kongelig resolusjon*), hvorved i medhold av § 1 litr. 13 desbr.
c i lov av 14 mai 1917 nr. 5 med tilleggslov av 14 desember 1917 nr. 15 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer bestemmes, at handel med og fordeling av råstoffer for jern-, stål- og metallvareindustrien kun skal foregå på den måte, som av Industriforsyningsdepartementet måtte bli fastsatt.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmelsen i 2net punk- 13 desbr.
tum i § 10 i den ved kongelig resolusjon av 17 september 1900 stadfestede plan for Ullesnesøy skolehjem for forsømte gutter forandres.

Kongelig resolusjon, hvorved bestemmes: 13 desbr.

1. Kirkedepartementet bemyndiges til i henhold til § 1 i lov om inngåelse og opløsning av ekteskap av 31 mai 1918 å avgjøre andragender om tillatelse til å inngå ekteskap før den lovbefalte alder.
2. Det pålegges de i ovennevnte lovs §§ 22 og 24 omhandlede vigselmenn å føre bok over foretatte lysninger overenstemmende med sådant skjema, som av Justisdepartementet til enhver tid blir fastsatt.
3. Justisdepartementet bemyndiges til for hvert enkelt tilfelle å treffe den i lovens § 13 punkt 7, siste ledd, omhandlede bestemmelse om, hvorvidt utenlandske bevillinger eller dommer kan tjene som bevis for et ekteskaps ophør.
4. Ved borgerlig vigsel blir å iaktta de former, som er foreskrevet ved resolusjon av 10 oktober 1863.
5. Justisdepartementet bemyndiges til å gi nærmere regler om de oplysninger, som av de borgerlige vigselsmenn i henhold til lovens § 29 skal avgis ved melding om foretatte vigsler.
6. Justisdepartementet bemyndiges til å meddele bevillinger til opløsning av ekteskap i henhold til lovens § 43.
7. — — — — — —

Kongelig resolusjon, hvorved der nedsettes en kommi- 13 desbr.
sjon på 9 medlemmer til revisjon av sjøfartsloven under samarbeide med tilsvarende kommisjoner for Danmark og Sverige samt eventuellt for Finland og Island.

*) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64.

13 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 75 meddeles stadfestelse på det av »Norske Forenede Livsforsikringsaktieselskaps« styre den 13 november 1918 vedtatte nye grunnlag for barneforsikring, dog under forbehold av, at dette vedtas uforandret i selskapets første representantskapsmøte.

13 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av post 6, første punktum, i de ved kongelig resolusjon av 14 mai 1918 fastsatte konsesjonsbetingelser og i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfestelse på en av vedkommende utvalg foreslått plan for Det Norske Nitridaktieselskaps sikkerhetsfond til Odda fattigkommune, Søndre Bergenhus amt, — dog med en enkelt forandring.

13 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved bestemmes:

1. Den ved kongelig resolusjon av 24 mai d. å. bestemte godtgjørelse til offentlige tjenestemenn for befordring med egen ren på tjenestereiser forhøies inntil videre til:

Kr.	0,45	pr. km.	med tillegg av:
»	0,20	»	for fører (vappus)
»	0,05	»	» hver lessren og vararen
»	0,25	»	» hver fange i tilfelle av fangetransport.

I de tilfeller, som omhandles i skyssgodtgjørelsesregulativ av 23 august 1918, punkt A, 6, beregnes den egentlige skyssgodtgjørelse med kr. 0,30 pr. km. for hver tjenestemann, mens tilleggene for veiviser, tøiets befordring og vararen beregnes felles for de tjenestemenn, som reiser sammen.

2. Disse satser gjøres gjeldende fra 1 januar 1919 og inntil videre.

13 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der nedsettes en kommisjon på 6 medlemmer til utredning av saken om, hvorvidt arbeiderspørsmålene ved statens bedrifter bør underlegges et felles kontor samt til utredning av de hermed forbundne eventuelle detaljspørsmål.

13 desbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter med tilleggslov av 14 desember s. å., jfr. kongelig resolusjon av 6

*) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65, hvor skrivelsen i sin helhet er inntatt.

desember 1918, bl. a. bestemmes, at møller eller annen for- 13 desbr.
malingsinnretning, som driver eller hittil har drevet formaling for andre av korn eller belgfrukter, inntil videre er forpliktet til, i den utstrekning det er dem mulig, å fremstille mel eller gryn av de kvanta korn, erter eller bønner, som vedkommende provianteringsråd utsteder formalingsanvisninger for.

Lov*)[1]) om forandring i lov om offentlige tje- 14 desbr.
nestemenn av 15 februar 1918 § 32.

I lov om offentlige tjenestemenn av 15 februar 1918 skal § 32 lyde således:

I.

Lovens ikrafttreden.

Denne lov trer i kraft fra den tid, Kongen fastsetter.

Kongen kan sette loven i kraft særskilt for statstjenestemenn og for kommunale tjenestemenn.

II.

Denne lov trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved de i § 2, § 3 første av- 14 desbr.
snitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, jfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, omhandlede grenser nedsettes for Aadal herred, Buskerud amt, til 10 ha., og kongelig resolusjon av 2 april 1917 om nedsettelse av grensen til 50 ha. opheves.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved den konsesjonsgrense, 14 desbr.
som omhandles i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918 § 1, nedsettes for Aadal herred, Buskerud amt, inntil videre til 10 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved den konsesjonsgrense, 14 desbr.
som omhandles i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918 § 1, nedsettes for Nærøy herred, Nordre Trondhjems amt, inntil videre til 0,5 ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64.
**) Bekjentgj. 16 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 64.
[1]) Se Ot. prp. 1. Innst. O. nr. 2. St. tid., forh. i Ot. s. 6; i Lt. s. 2.

14 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der meddeles approbasjon på de i generalforsamling den 27 desember 1917 i Verdalen kreaturforsikringsforening, Nordre Trondhjems amt, vedtatte forandringer i §§ 3, 5, 6 17, 21, 23, 24, 28, 29, 31, 36, 37, 39 og 42 i de ved kongelig resolusjon av 22 mars 1889 approberte statutter for nevnte forening.

14 desbr. **Stadfestelse** — meddelt av Socialdepartementet — på det av fru Eli Lindøe ved gavebrev av 31 desember 1917 oprettede »Erich Lindøe og frue Eli Lindøe's legat for syke eller trængende i Haugesund« samt på de under 17 januar, 25 juli og 17 oktober 1918 utferdigede statutter for dette legat.

14 desbr. **Skrivelse***) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917 med tilleggslov av 14 desember s. å. om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter og andre varer, jfr. kongelig resolusjon av 19 april 1918, bestemmes:

1. Punkt II i departementets bestemmelser av 31 oktober 1918 om rasjonering av sirup skal herefter lyde således:

   »II. Rasjon, hvis størrelse blir å fastsette av Statens Rasjoneringsdirektorat efter det til enhver tid forhåndenværende forråd, må ikke overstige et kvantum av 500 gram pr. person pr. fireukentlig periode«.
2. Denne bestemmelse trer i kraft fra og med 30 desember 1918.

14 desbr. **Skrivelse****) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 og under henvisning til skrivelse av 28 november 1918 om maksimalpriser og omsetningsregler for mel, gryn, erter og sukker[1]) fastsettes som gjeldende inntil videre nye maksimalpriser for farin.

14 desbr. **Skrivelse*****) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for norsk stenkulltjære.

14 desbr. **Skrivelse*****) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kalk.

---

*) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65.
**) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor de nye maksimalpriser er inntatt.
***) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.
[1]) Se Lovtid. nr. 60 for iår s. 1329.

Skrivelse*) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for vindusglas. 17 desbr.

Stadfestelse — meddelt av Socialdepartementet — på forandringer i den under 21 september 1897 stadfestede fundas for »Grevinde Margrethe Trampes legat« og det legatet tilhørende sjømannshjem. 19 desbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til overkontrolløren for tobakkbeskatningen, hvori departementet i anledning av et andragende fra A/S Johannes N. With's Tobakkfabrikker meddeler, at det i henhold til den av Stortinget gitte bemyndigelse finner inntil videre å kunne tilstå stempelavgiftsfrihet for røketobakkene »Onkel Sam« og »Yankee«, når disses pris pr. 100 gram ikke overstiger kr. 1,38. 19 desbr.

Provisorisk anordning**) om forbud mot bruk av hotell eller pensjonat til beboelse av annen art. 20 desbr.

I henhold til grunnlovens § 17 bestemmes:

§ 1. Når et kommunestyre har fattet beslutning om kommunal regulering av husleie overensstemmende med lov om boligforholdene av 12 juli 1918, kap. I, eller den herom tidligere gjeldende lovgivning, kan leilighet eller rum i kommunen eller deler av kommunen, som omfattes av beslutningen, og som hittil har vært brukt til hotell eller pensjonat, ikke tas i bruk til beboelse av annen art uten husleienevndens samtykke.

Ved avgjørelsen av, om samtykke skal meddeles, skal nevnden ta særlig hensyn til den forverrelse av pensjonat- og hotellforholdene i kommunen, som bruk som nevnt vil medføre.

§ 2. Den, som overtrer forbudet i § 1 eller medvirker hertil, straffes med bøter eller fengsel inntil tre måneder.

§ 3. Denne anordning trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon***), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, jfr. lov nr. 3 av 12 juni 1914, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk, meddeles stadfestelse på den av herredsstyret for Selbu herred, Søndre Trondhjems amt, den 10 juni, 5 august og 30 november 1918 vedtatte 20 desbr.

---

*) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66, hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65.

***) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65, hvor de nye politivedtekter er inntatt.

20 desbr. beslutning til nye politivedtekter, som skal tre istedenfor de ved kongelig resolusjon av 26 oktober 1901 stadfestede politivedtekter.

20 desbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved Moss bystyres beslutning av 3 desember 1918 om å gjøre midlertidig lov om tvungen innleggning av elektrisk lys av 9 august 1918 (nr. 4) gjeldende for kommunnen stadfestes i medhold av lovens § 1, siste ledd.

20 desbr. **Kongelig resolusjon****), hvorved den av Trondhjems bystyre ved beslutning av 31 oktober 1918 vedtatte vedtekt for kommunal boligformidling i Trondhjem stadfestes i medhold av lov om boligforholdene av 12 juli 1918, § 18.

20 desbr. **Kongelig resolusjon***) hvorved de i § 2, § 3 1ste avsnitt og § 4 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915, omhandlede grenser nedsettes for Østre Slidre herred, Kristians amt, inntil videre til 10 ha, og kongelig resolusjon av 23 mars 1917 om nedsettelse av grensen til 20 ha. opheves.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

20 desbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved den konsesjonsgrense, som omhandles i § 1 i midlertidig lov om erhvervelse av fast eiendom på landet av 14 august 1918, nedsettes for Østre Slidre herred, Kristians amt, til 0,5 ha.

Denne besttemmelse trer i kraft straks.

20 desbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved den konsesjonsgrense, som omhandles i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, kfr. lov nr. 3 av 13 august 1915 § 3, 2net ledd, nedsettes for Snertingdal herred, Kristians amt, fra 1/5 av herredets samlede flateinnhold av skoggrunn til 10 — ti — ha.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

20 desbr. **Kongelig resolusjon*****), hvorved der i medhold av § 3 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbasjon på de av herredsstyret for Sell herred, Kristians amt, i møte den 3 april 1918 besluttede nye vernskogvedtekter for herredet.

*) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65.
**) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65, hvor vedtekten er inntatt.
***) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65, hvor de nye vernskogvedtekter er inntatt.

Kongelig resolusjon*), hvorved der i henhold til §§ 23, 24, 27 og 69 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av de av Fredrikshald bystyre i møte den 30 april 1918 vedtatte regler og forskrifter for brandvernet sammesteds —, dog med et par forandringer. 20 desbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvesenet av 27 juli 1896 meddeles approbasjon på sådan tilleggsbestemmelse til nevnte lovs § 33 for Glomfjord bygningsdistrikt: 20 desbr.

»Bryggerhus og rullebod kan innredes i kjeller med en høide av 2,25 m. under taket på betingelse av, at taket i disse rum pusses eller rappes, og at veggene ikke forsynes med avsatser«.

Kongelig resolusjon**), hvorved i henhold til § 1 næstsiste ledd i lov av 14 desember 1917 om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom den konsesjonsfri grense for erhvervelse av vannfall i Bjerkreim herred, Stavanger amt, nedsettes til 500 naturhestekrefter. 20 desbr.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved de ved skrivelse av 18 februar 1918 fra Industriforsyningsdepartementet fastsatte regler og maksimalpriser for salg av ved og de ved samme departements skrivelse av 15 april 1918 fastsatte regler og maksimalpriser for salg av brenntorv opheves. 20 desbr.

Kongelig resolusjon**), hvorved kongelig resolusjon av 30 august 1916, inneholdende forbud mot å fyre med ved til drift av jernbaner og i visse industrielle anlegg, opheves. 20 desbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved kongelig resolusjon av 7 juli 1916, inneholdende forbud mot å anvende ved til drift av dampmaskiner i fartøier, opheves. 20 desbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon**), hvorved kongelig resolusjon av 23 juni 1916, inneholdende forbud mot å anvende avfall (plankekapp, bordkapp, bakhon m. v.) fra sagbruk til fremstilling av tremasse eller cellulose, opheves. 20 desbr.

Denne resolusjon trer i kraft straks.

---

*) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65, hvor de godkjente regler m. v. er. inntatt.

**) Bekjentgj. 23 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 65.

20 desbr. **Kongelig resolusjon***), hvorved bestemmes:

1. I medhold av lov av 14 desember 1917 om vassdragreguleringer tillates det Hosanger, Haus og Hamre kommunale kraftverk å foreta regulering av Herlandsvassdraget i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 desember 1918 inntatte betingelser.
3. Der fastsettes som gjeldende inntil videre reglement for manøvrering av de ovenfor nevnte reguleringsanlegg overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 desember 1918 inntatte utkast.
3. — — — — — — — —

20 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i medhold av post 10, første punktum, i de ved kongelig resolusjon av 16 februar 1917 fastsatte konsesjonsbetingelser og i henhold til lov om fattigvesenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfestelse på en av vedkommende utvalg foreslått plan for sikkerhetsfond for Vera Fettraffineri i Sandeherad, Jarlsberg og Larviks amt —, dog med en enkelt forandring.

20 desbr. **Kongelig resolusjon**, hvorved der i henhold til § 19 i lov om brandvesenet av 15 august 1908 meddeles godkjennelse som gjeldende inntil videre av Krisiania bystyres beslutning i møte den 12 desember 1918 angående ytterligere forhøielse av de ved kongelig resolusjon av 18 september 1909 stadfestede feiertakster for byen.

21 desbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmennene;

Den 31 mai 1918 er sanksjonert en lov om inngåelse og opløsning av ekteskap. Ifølge § 77 trer loven i kraft 1 januar 1919.

I henhold til denne lov er det ved kongelig resolusjon av 13 desember 1918 bestemt:

»1. Kirkedepartementet bemyndiges til i henhold til § 1 i lov om inngåelse og opløsning av ekteskap av 31 mai 1918 å avgjøre andragender om tillatelse til å inngå ekteskap før den lovbefalte alder.
2. Det pålegges de i ovennevnte lovs §§ 22 og 24 omhandlede vigselmenn å føre bok over foretatte lysninger overensstemmende med sådant skjema, som av Justisdepartementet til enhver tid blir fastsatt.
3. Justisdepartementet bemyndiges til for hvert enkelt tilfelle å treffe den i lovens § 13, punkt 7, siste ledd, omhand-

*) Bekjentgj. 11 januar **1919** i Lovtid. 1ste avd. nr. 3 for s. å., hvor det i post 2 omhandlede reglement er inntatt.

lede bestemmelse om, hvorvidt utenlandske bevillinger eller domme kan tjene som bevis for et ekteskaps ophør. 21 desbr.

4. Ved borgerlig vigsel blir å iaktta de former, som er foreskrevet ved resolusjon av 10 oktober 1863.
5. Justisdepartementet bemyndiges til å gi nærmere regler om de oplysninger, som av de borgerlige vigselmenn i henhold til lovens § 29 skal avgis ved melding om foretatte vigsler.
6. Justisdepartementet bemyndiges til å meddele bevillinger til opløsning av ekteskap i henhold til lovens § 43.
7. Utgiftene ved protokoller, skjemaer m. v. i anledning av den nye lov tillates utredet av bevilgningen til tilfeldige utgifter (hovedpost XVI).«

Idet man henleder herr amtmannens opmerksomhet på bestemmelsene i loven og ovennevnte resolusjon, skal departementet be Dem gjøre bestemmelsene bekjent for notarii publici og prester eller forstandere ved dissentermenigheter innen herr amtmannens distrikt. Særlig skal departementet gjøre opmerksom på følgende punkter:

1. Som det vil ses, er der, efterat der på forhånd har været konferert med Kirkedepartementet, ved resolusjonen bestemt, at nevnte departement bemyndiges til å meddele tillatelse efter lovens § 1 til inngåelse av ekteskap før den lovbefalte alder. Kirkedepartementet har enn videre i sin helhet overtatt behandlingen av saker, som angår påanke av amtmennenes avgjørelser med hensyn til dispensasjon fra forskjellige av lovens bestemmelser, se § 4, § 13.11 siste ledd, § 17 siste ledd, § 18 og § 25 siste ledd, sammenholdt med § 76. Derimot vil dette departement i tilfelle treffe bestemmelse efter lovens § 11 siste ledd, § 13.7, siste ledd, jfr. ovennevnte resolusjons punkt 3, § 66 siste ledd, likesom dette departement fremdeles vil være rette vedkommende med hensyn til alle spørsmål om opløsning av ekteskap.

2. Lysning. Som det fremgår av lovens § 12, skal der — bortset fra undtagelsesreglene i § 18 — foregå en offentlig lysning, før ekteskap inngåes. Sådan lysning må begjæres av begge brudefolk hos vigselmannen, prest, notarius publicus, prest eller forstander for ordnet dissentermenighet eller særskilt beskikket vigselmann på det sted i riket, hvor en av dem bor, eller hvis ingen av dem har fast bopel der, på det sted, hvor en av dem opholder sig uten hensyn til, om de ønsker vigselen foretatt av denne vigselmann.

De bevisligheter, som brudefolkene må skaffe tilveie, før lysning skjer, er omhandlet i lovens § 13. Overensstemmende med forslag fra Kirkedepartementet har dette departement foranlediget istandbragt særskilte lysningsbøker, som vigsel-

21 desbr. mennene ved ovennevnte resolusjon er tilpliktet å føre, til lettelse ved deres kontroll med, at bevislighetene er tilstede. Idet der senere vil bli istandbragt innbundne bøker med en falls til innheftning, oversendes hoslagt et antall løse ark til en sådan lysningsbok til fordeling mellem de under dette departement hørende vigsellmenn innen her amtmannens distrikt.

Som det vil sees av lysningsbokens rubrikk 6, har departementet med hensyn til betingelsene efter lovens § 13.5, 6 og 10 innskrenket sig til i lysningsboken å spørre, om begge brudefolkene har avgitt de erklæringer, som er påbudt ved de nevnte punkter av § 13 ved besvarelse hver for sig av de spørsmål, som er opstillet i det anordnede skjema. Man vedlegger til fordeling blandt de under dette departement hørende vigselmenn endel eksemplarer av dette skjema til erklæring fra brudefolkene (skjema 1). Det er forutsetningen, at der skal avgis en erklæring særskilt for hver av brudefolkene, altså ikke en felles erklæring av begge disse. Av hensyn til adgangen til å få et ekteskap omstøtt ved dom efter lovens § 35 vil det være nødvendig, at erklæringene i nogen tid opbevares. Departementet skal be vigselmennene pålagt å opbevare erklæringene i 5 år fra lysningen. Efter den tid blir erklæringene å ødelegge.

Med hensyn til innholdet av disse erklæringer skal departementet iøvrig henlede opmerksomheten på, at vigselmannen, hvis spørsmål 4 b av nogen av brudefolkene besvares benektende, i henhold til lovens § 13.5, må kreve godtgjort, at den annen part er gjort bekjent med sygdommen, og at begge parter har fått veiledning av læge.

I anledning av post 3 i ovennevnte resolusjon, jfr. lovens § 13.7, siste ledd, angående utenlandske bevillinger og domme skal departementet henlede opmerksomheten på, at avgjørelsen av vedkommende doms eller bevillings beviskraft vil kunne søkes, før der skjer henvendelse til vigselmannen om lysning. Da dessuten lysning i henhold til lovens § 4 2net ledd i påtrengende tilfelle vil kunne utferdiges straks, selv om avgjørelsen av beviskraftspørsmålet ennu ikke foreligger, vil den fastsatte ordning ikke behøve i nevneverdig grad å forsinke vielsen.

For å sikre, at de i lovens § 13.11 foreskrevne forlovererklæringer blir avgitt overensstemmende med lovens krav, har departementet istandbragt skjemaer til sådanne erklæringer (skjema 2). Et antall av disse vedlegges. Man undlater ikke i denne forbindelse å gjøre opmerksom på, at det efter lovens § 13.11 ikke vil kunne kreves, at forloverne i anledning av lysningen personlig innfinner sig hos vigselmannen.

Av hensyn til lysningens kunngjørelse i »Norsk Kunngjørelsestidende« er der av departementet istandbragt trykte blanketter til lysning. Man vedlegger endel av disse blanketter (skjema 3) til fordeling blandt vigselmennene. 21 desbr.

Lovens § 15, 2net ledd, bestemmer, at hvis nogen av brudefolkene har sitt bosted i utlandet, skal lysningen tillike kunngjøres der i de tilfeller og på den måte, som Kongen fastsetter. For dette tilfelle skal derhos lysningsfristen efter samme paragraf 3dje ledd bestemmes av Kongen. Departementet har imidlertid ikke for tiden funnet det nødvendig å utvirke nogen bestemmelse i henhold til § 15.2 og 3. Der vil således inntil videre ikke gjelde særlige regler om kunngjørelse for tilfelle av, at nogen av brudefolkene har sitt bosted i utlandet.

Ennvidere har departementet istandbragt skjemaer til den i lovens § 17 omhandlede lysningsattest. Også endel av disse skjemaer vedlegges til fordeling (skjema 4).

3. Vigsel.

Med hensyn til de under dette departement hørende vigselmenns plikt til å foreta vigsel, vil, som det vil sees av § 22, prest eller forstander for en ordnet dissentermenighet kunne negte å foreta vigsel, hvis en av brudefolkene ikke tilhører hans trossamfund. Derimot står nu — jfr. § 23 — adgangen til å bli borgerlig viet åpen for alle, og den borgerlige vigselmann plikter å foreta vigsel, selvom ikke nogen av brudefolkene har bopel eller fast ophold i hans distrikt.

Som det vil sees av lovens § 24, kan overøvrigheten for herreder, hvor avstandsforhold eller andre omstendigheter gjør det særlig ønskelig, efter herredsstyrets innstilling beskikke en dertil skikket mann som vigselmann for 6 år ad gangen. Angående denne bestemmelse skal departementet senere særskilt skrive til hr. amtmannen.

Hvad angår formene ved borgerlig vigsel, er det ved ovennevnte resolusjon post 4 bestemt, at resolusjonen av 10 oktober 1863 fremdeles skal være gjeldende. Man henleder iøvrig opmerksomheten på, at vigsel skal foregå i overvær av minst 2 vidner, som imidlertid ikke behøver å være forloverne. Disse behøver således heller ikke under vigselen å være tilstede hos vigselmannen.

Med hensyn til protokollasjon ved vigsler, utført av prest eller forstander for dissentermenighet, og med hensyn til innberetning herom til øvrigheten, er der ikke foretatt nogen forandring i de nu gjeldende regler, jfr. lovens § 29, 2net ledd. Vigsel av borgerlig vigselmann skal innføres i protokoll. Sådan innførsel vil kunne finne sted på samme måte som hittil i notarialprotokollen eller i den særskilte protokoll,

21 desbr. som måtte være anskaffet. Med hensyn til den melding, som den borgerlige vigselmann innen 14 dager skal sende til sognepresten, jfr. lovens § 29.3, henviser man til ovennevnte resolusjon og til de utferdigede blanketter (skjema 6), hvorav et antall eksemplarer vedlegges.

Ifølge lovens § 29.4 skal, hvis nogen av ektefellene har sit bosted i utlandet, underretning meddeles på den måte, som Kongen bestemmer. Departementet har imidlertid ikke for tiden funnet å kunne utvirke nogen bestemmelse efter denne paragraf. Der vil således også her kun gjelde de almindelige regler om melding til sognepresten. Man undlater iøvrig ikke å tilføie, at de nugjeldende regler om melding til Det Statistiske Centralbyrå ikke berøres av bestemmelsen i den nye lov.

Man vedlegger til fordeling endel eksemplarer av blankett til vigselattest (skjema 5), jfr. lovens § 30.

4. Opløsning av ekteskap.

Ifølge lovens § 54, tredje ledd i.f., kan det, når samlivet er ophevet ved bevilling, og formuesfellesskapet som følge herav er ophørt, i forbindelse med deling av fellesboet bestemmes, at den krenkede ektefelle skal ha rett til alene å inntre i løpende husleiekontrakt, selvom kontrakten er oprettet i den annen ektefelles navn. Idet det efter departementets mening må tilligge skifterettene i tilfelle å treffe bestemmelse herom, skal man anmode herr amtmannen om å henlede skifteforvalternes opmerksomhet herpå.

5. Utgiftene.

Hvad endelig angår utgiftene ved lysning og vigsel, skal man henlede opmerksomheten på, at der for lysning og lysningsattest og for vigsel og vigselattest intet skal betales av brudefolkene, medmindre lysning er utferdiget eller vigsel foretatt av særskilt beskikket vigselmann, jfr. lovens §§ 19 og 30. Også lysninger og vigsler, som foretas av notarii publici, vil således efter den nye lov skje uten gebyr. De fornødne protokoller og skjemaer vil bli anskaffet ved dette departements foranstaltning for offentlig regning. Likeledes vil utgiftene ved kunngjørelse av lysninger i »Norsk Kunngjørelsestidende« bli anvist av dette departement direkte til Kunngjørelsestidenden efter dennes direkte hertil indsendte regning. Kunngjørelsestidendens redaksjon er meddelt underretning herom.

Forsåvidt nogen av de under dette departement hørende vigselmenn innen herr amtmannens distrikt måtte ønske å bli tilstillet flere eksemplarer av skjemaet til lysningsbok eller av de øvrige skjemaer, vil de få sådanne ved direkte henvendelse til Industritrykkeriet, Tordenskjoldsgate 2, Kristiania.

Man vedlegger endel eksemplarer av denne rundskrivelse. Likeledes vedlegger man en fra Det statistiske Centralbyrå mottatt fortegnelse over ordnede dissentermenigheter innen herr amtmannens distrikt. 21 desbr.

Skrivelse *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes som gjeldende inntil videre omsetningsregler og maksimalpriser for kaffe. 21 desbr.

Skrivelse **) fra Statens prisdirektorat, hvori meddeles, at efter andragende fra Helly I. Hansen, Moss, på vegne av oljeklærfabrikkene har Industriforsyningsdepartementet efter innstilling fra Statens prisråd for industrivarer samtykket i, at fabrikkene fra og med 14 desember 1918 forhøier prisene for oljeklær og oljelerret med henholdsvis 170 % og 180 % i tillegg til de i firmaet Helly I. Hansens prisliste nr. 15 anførte priser. 21 desbr.

Samlet grossist- og detaljistavanse er fastsatt til 20 % for oljeklær og 25 % for oljelerret. Fabrikkene skal merke samtlige varer og anføre detaljprisen på prislappen.

Skrivelse ***) fra Statens prisdirektorat til De norske papirfabrikanters forening, hvori meddeles, at Industriforsyningsdepartementet efter innstilling fra Industrirådet samtykker i forhøielse på papp. 23 desbr.

Skrivelse †) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for pakkpapir fastsettes nye priser for naturelt pakkpapir. 23 desbr.

Skrivelse **) fra Statens prisdirektorat, hvorved under henvisning til skrivelse av 1 oktober 1918 om maksimalpriser for nøtter og nøttekjerner[1]) bestemmes, at de fastsatte priser ikke gjelder for norske nøtter og nøttekjerner. 23 desbr.

---

*) Bekjentgj. 4 januar **1919** i Lovtid. 1ste avd. nr. 1 for s. å., hvor omsetningsreglene m. v. er inntatt.

*) Bekjentgj. 4 januar **1919** i Lovtid. 1ste avd. nr. 1 for s. å.

***) Bekjentgj. 4 januar **1919** i Lovtid. 1ste avd. nr. 1 for s. å., hvor forhøielsen er anført.

†) Bekjentgj. 4 januar **1919** i Lovtid. 1ste avd. nr. 1 for s. å., hvor de nye priser er inntatt.

[1]) Se Lovtid. nr. 46 for 1918 s. 1063.

23 desbr. **Skrivelse***) fra Industriforsyningsdepartementet, hvorved i medhold av lov av 17 juli 1918 fastsettes maksimalpriser og omsetningsregler for råmetaller, bearbeidede metaller og skrapmetaller.

24 desbr. **Skrivelse****) fra Justisdepartementet til amtmannen i Smålenene amt, hvorved den ved departementets skrivelse av 31 desember 1917 gitte adgang til å anvende midlertidig lov av 13 juli 1917 om innskrenkning i utlendingers adgang til å opholde sig i visse kommuner innen Aremark herred opheves fra 1 januar 1919.

24 desbr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til amtmannen i Akershus amt.

Lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 13 (jfr. de tidligere lover om kommunal regulering av husleie av 10 mai 1916 § 5 og 14 desember 1917 § 11) pålegger formentlig ikke eksekusjonsmyndigheten — før den forkynner leieboeren opfordring til å flytte — å forlange strengere legitimasjoner av rekvirenten, enn der ifølge rettspraksis før lovgivningen om kommunal regulering av husleie blev krevet for å få en utkastelsesforretning berammet. Se ot. prp. nr. 21 for 1916, side 19—20.

Om denne praksis henvises til høiesterettsdom av 4 september 1840 (i Rettstidende for s. å., side 650—655, samt i Brandt: Repertorium, III, side 397—399), Schweigaard: Process II, 2nen utgave, side 369 og Hagerup: Civilprocess II, 2nen utgave, side 373.

Spørsmålet hører iøvrig under eksekusjonsrettens egen bedømmelse. Departementet skal alene tilføie, at rekvirenten antas berettiget til å få spørsmålet om, hvorvidt forkyndelse i henhold til boliglovens § 13 skal foretas, avgjort ved kjennelse, som i tilfelle kan påankes til høiere rett.

28 desbr. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til amtmennene, hvori på foranledning av en til departementet innkommet forespørsel meddeles, at forhandling av spiritus i fast form, antas, forsåvidt varen er fremstillet av skattefritt brennevin, å være undergitt samme bestemmelser, som gjelder for salg av denaturert brennevin, spiritusholdig politur, fernis o. l., hvorfor rett til salg av sådan vare bl. a. er betinget av vedkommende amtmanns bevilling, se lov av 15 august 1908 om tilvirkning, omdestillasjon og beskatning av brennevin m. v. kap. 4.

---

*) Bekjentgj. 4 januar 1919 i Lovtid. 1ste avd. nr. 1 for s. å., hvor maksimalprisene m. v. er inntatt.

**) Bekjentgj. 28 desember i Lovtid. 1ste avd. nr. 66.

28 desbr.

Hvor vedkommende kommunestyre har fattet bestemmelse om, at denaturert brennevin, politur, fernis o. l. kun skal selges i kommunen til personer, som fremlegger skriftlig erklæring fra politiet om, at der fra dettes side intet er å innvende mot kjøpet, kommer også sådan bestemmelse til anvendelse likeoverfor salg av spiritus i fast form (jfr. departementets rundskrivelse til amtmennene av 9 februar 1918).

Herom bes politimyndighetene i hr. amtmannens embedsdistrikt underrettet.

Tillegg*).

Skattelov for landet

av 18 august 1911, saaledes som den lyder efter de ved love av 28 juni 1912, 17 august 1915, 14 december 1917, 3 mai og 9 august 1918 foretagne forandringer.

Første kapitel.

Om amtsskat og kommunal eiendomsskat.

§ 1. Det beløp, som skal tilveiebringes ved skat til amtet, blir dels at utskrive som eiendomsskat paa de faste eiendomme i amtets herreder (jfr. § 8), dels at fordele paa herredene til utredelse av disse som andre herredsutgifter.

Under iagttagelse av de i § 2 indeholdte forskrifter bestemmer amtstinget, med hvilket beløp eiendomsskatten blir at utskrive pr. skyldmark. Hvad der ikke i medhold av den saaledes trufne bestemmelse blir at utskrive som eiendomsskat, fordeles paa herredene.

I Finmarkens amt blir amtsskatten i sin helhet at fordele paa herredene.

§ 2. Som eiendomsskat blir til amtskommunen at utskrive mindst kr. 2,00 og høist kr. 5,00 pr. skyldmark. Under særegne forhold er der adgang til at overskride maksimumsgrænsen kr. 5,00, hvis vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker. Eiendomsskatten maa i almindelighet ikke utgjøre mere end halvdelen av amtskommunens hele skattebehov. Dog kan den utgjøre indtil to tredjedele av dette behov, naar den ikke overstiger kr. 4,00 pr. skyldmark.

Eiendomsskatten til amtet maa ikke for noget aar nedsættes eller forhøies med mer end kr. 0,50 pr. skyldmark, medmindre større nedsættelse eller forhøielse er nødvendig for at holde skatten inden de foreskrevne grænser.

Paa de i § 8 under bokstav b omhandlede eiendomme blir første gang efter denne lovs ikrafttræden at utskrive kr. 1,00 pr. skyldmark. Dette beløp forhøies derefter aarlig, indtil det er bragt i høide med det beløp, der utskrives pr. skyldmark paa

*) Det herunder inntatte har foreligget for redaksjonen for sent til å kunne optas på sin plass i vedkommende hefte.

de i nævnte paragraf under bokstav a omhandlede eiendomme. Forhøielsen sker hvert aar med kr. 1,00 — det sidste aar i tilfælde med det mindre gjenstaaende beløp — pr. skyldmark.

Naar denne lov træder i kraft, skal eiendomsskatten til amtet, hvor den ellers vilde komme til at overstige de foran bestemte grænser, nedsættes til det tillatte maksimum idet der aarlig av foregaaende aars skat paa de i § 8 under bokstav a omhandlede eiendomme avgaar mindst kr. 0,50 — eller i tilfælde det mindre gjenstaaende beløp — pr. skyldmark. Nedsættelsen skal foregaa eller ta sin begyndelse senest det andet aar efter lovens ikrafttræden.

§ 3. Den i § 1 foreskrevne fordeling av amtsskat paa herredene foretages av amtstinget efter følgende regler:

Tre tiendedele av skattebeløpet fordeles efter hvert skattedistrikts anpart av amtsdistriktets matrikulerte eiendommes værdi. Eiendomsværdien for det enkelte skattedistrikt utfindes ved at multiplisere distriktets matrikelskyld (herunder indbefattet den takserte skyld paa de i § 8 under bokstav b omhandlede eiendomme) med gjennemsnitsprisen pr. skyldmark for solgte jordeiendomme i distriktet ifølge de officielle salgsopgaver for de sidste 10 aar. Eiendomsværdien for amtsdistriktet utfindes ved at sammenlægge disse ti-aarige gjennemsnitsværdier for amtets samtlige skattedistrikter.

Tre tiendedele av skattebeløpet fordeles efter hvert skattedistrikts anpart av det hele amtsdistrikts skatskrevne formue beregnet gjennemsnitlig efter de 5 sidste ligninger.

To tiendedele av skattebeløpet fordeles efter hvert skattedistrikts anpart av amtets landdistrikters folkemængde ved statens sidste folketælling.

To tiendedele av skattebeløpet fordeles efter amtstingets skjøn.

I amter, hvor forholdene er særegne, kan amtstinget med samtykke av vedkommende regjeringsdepartement bestemme, at tre tiendedele av skattebeløpet skal fordeles efter amtstingets skjøn og kun to tiendedele efter de matrikulerte eiendommes værdi.

I Finmarkens amt fordeles tre tiendedele av skattebeløpet efter hvert skattedistrikts anpart av den i samtlige herreder skatskrevne formue beregnet gjennemsnitlig efter de 5 sidste ligninger, to tiendedele efter hvert skattedistrikts anpart av den samlede antagne indtægt i amtets herreder efter den sidste ligning, tre tiendedele efter hvert skattedistrikts anpart av herredenes folkemængde ved statens sidste folketælling og to tiendedele efter amtstingets skjøn.

Amtsutvalget utarbeider forslag til fordeling under henhold til tilveiebragte opgaver til belysning av de enkelte distrikters økonomiske forhold i det hele.

Amtstinget kan bestemme, at det samme fordelingsgrundlag blir at benytte indtil videre dog ikke ut over 10 aar.

§ 4. Den amtsskat, som efter amtstingets fordeling i overensstemmelse med reglerne i forrige paragraf blir at utrede av et herred, opføres til utgift paa herredets budget for det nærmest paafølgende budget-aar sammen med herredets øvrige utgifter. Avholdes amtstinget til en saadan tid, at underretning om fordelingen ikke kan meddeles inden februar maaneds utgang, kan skatten med et skjønsmæssig beløp føres til utgift paa herredets budget for det kommende budgetaar eller, om dette ikke lar sig gjøre, paa det derpaa følgende budget. Den skal indbetales til amtskommunen i mindst 2 og høist 4 terminer efter amtstingets nærmere bestemmelse og til den av dette fastsatte tid. Første termin kan tidligst kræves indbetalt den 30 september i det budgetaar, for hvilket skatten har været opført til utgift i herredets budget. Sker indbetalingen ikke ved forfald, erlægges 5 pct. aarlig rente, indtil betaling finder sted.

§ 5. Eiendomsskatten til amtet blir med andre skatter at foredele og indfordre av skattefogden (fogden), der, naar det av amtstinget forlanges, tillike oppebærer herredenes bidrag.

§ 6. Det samlede beløp, som skal tilveiebringes ved utskrivning av skat til herredet, kan utskrives dels som eiendomsskat paa de faste eiendomme i herredet (jfr. § 8), dels som skat paa formue og indtægt.

Hvorvidt nogen og i saa fald hvilken andel av skatten, der skal utredes som eiendomsskat, og hvad der skal utlignes paa formue og indtægt, bestemmes av herredsstyret under iagttagelse av bestemmelserne i § 7.

I Finmarkens amt blir skattebeløpet i sin helhet at utligne paa formue og indtægt.

§ 7. Som eiendomsskat til herredet kan utskrives indtil kr. 4,00 pr. skyldmark. Skatten maa ikke for noget aar nedsættes eller forhøies med mer end kr. 0,50 pr. skyldmark.

Hvor aarsbeløpet av eiendomsskatten til herredet ved lovens ikrafttræden overstiger den foran bestemte grænse, skal den nedsættes til det fastsatte maksimum, idet der aarlig avgaar mindst kr. 0,50 — eller i tilfælde det mindre gjenstaaende beløp — pr. skyldmark. Herredsstyret kan med amtsutvalgets samtykke beslutte, at den her foreskrevne nedsættelse av eiendomsskatten først skal ske, efterat eiendomsskatten til amtet i henhold til § 2, sidste led, er bragt ned til det tillatte maksimum. Dog maa eiendomsskatten til herredet, indtil dette sker, ikke forhøies.

§ 8. Eiendomsskat til amtet og herredene utlignes:

a. Paa de matrikulerte eiendomme efter deres skyld,
b. paa verker og bruk saasom fabrikker, sagbruk, møllebruk, skibsverfter, kraftanlæg, elektricitetsverker og andre indu-

strielle anlæg, saavelsom gruber, stenbrud, fiskevær, salterier, lenser, vandfald i den utstrækning, hvori de er utbygget, damanlæg, losse- og lastepladser og lignende arbeids- og driftsanlæg.

Der tages ved værdsættelsen av de i bokstav b nævnte eiendomme intet hensyn til grundens oprindelige værdi, heller ikke til andet, der er tat i betragtning ved jordmatrikuleringen. For vandfalds vedkommende skal dog hele værdien av den utbyggede del medtages ved værdsættelsen.

Eiendommene værdsættes med de bygninger og øvrige indretninger, som hører anlægget til og er nødvendige for anlæggets øiemed. Dog medtages ikke arbeidsmaskiner med tilbehør, eller hvad dermed kan sættes i klasse, som ikke utgjør en integrerende del av anlægget. Der tages ikke hensyn til værdien av bestyrer- eller arbeiderboliger.

De under bokstav b nævnte eiendomme ansættes til skyldmark efter det tal, som fremkommer ved at dividere takstsummen med gjennemsnitsværdien av skyldmarken i amtet ifølge de officielle salgsopgaver for de sidste 5 aar. Ved skyldlægningen av utbyggede vandfald fratrækkes den ved den almindelige jordmatrikulering ilagte skyld. Amtstinget kan bstemme, at eiendomme, der vil faa en skyld av under 50 øre, ikke blir at skatlægge.

§ 9. Almindelig taksering av de i § 8 bokstav b nævnte eiendomme foretages hvert 5te aar. I mellemtiden foretages særskilt taksering av nytilkomne eiendomme, likesom en eiendom kan omtakseres, naar ligningsnævnden antar, at dens værdi ved indtraadte forandringer er forøket eller formindsket saaledes, at den i væsentlig grad avviker fra skattetaksten.

Ogsaa vedkommende skatyder kan i mellemtiden mellem de almindelige takseringer forlange særskilt taksering avholdt mot at tilsvare mulige utgifter ved samme. Begjæring om takstens avholdelse maa i tilfælde indgives til ligningsnævnden inden 1 januar nærmest før skatte-aaret.

I forbindelse med takseringen foretages skyldlægning av de heromhandlede eiendomme i overensstemmelse med reglene i foregaaende paragrafs sidste led.

§ 10. Takseringene foretages av ligningsnævnden og skal ske saa betimelig, at de kan være tilendebragt inden 1 mars nærmest før skatte-aaret. Almindelig taksering skal være foretat første gang inden 1 mars 1913.

Antar ligningsnævnden, at den eiendom, som skal takseres, har en værdi av mindst kr. 100 000,00, skal et utvalg bestaaende av mindst 3 dertil av herredsstyret valgte mænd befare stedet. Hvor herredsstyret efter § 80 har nedsat et særskilt utvalg til at taksere eiendomme av heromhandlede art, foretages befaringen av dette utvalg. Under befaringen har utvalget adgang

til at benytte sakkyndig veiledning for sit skjøn. Ogsaa skatyderen kan tilkalde sakkyndig til bistand ved skjønnet.

Sakkyndig opnævnt av utvalget tilkommer godtgjørelse som av herredsstyret bestemt. Godtgjørelse til den av skatyderen tilkaldte sakkyndige er kommunen uvedkommende.

§ 11. Naar befaring av eiendommen efter foregaaende paragraf finder sted, blir utvalgets forslag til taksering at indføre i en særskilt skattetakst-protokol. Protokollationen sker overensstemmende med et av vedkommende regjeringsdepartement anordnet skema. Nøiagtig tilførsel skal altid finde sted angaaende takstens utgangspunkter og hovedbestanddele. De sakkyndiges stemme tælles ikke med ved stemmegivningen, men disse kan altid kræve sin avvikende mening tilført protokollen.

Utvalgets forslag til taksering blir at forelægge ligningsnævnden til godkjendelse med eller uten forandring.

§ 12. Om de stedfundne værdsættelser gives herredets formandskap, amtmanden og vedkommende eier eller hans fuldmægtig underretning.

Eieren eller hans fuldmægtig saavelsom herredets ordfører og amtmanden kan inden 4 uker efter meddelelsens mottagelse paaklage takseringen til overligningsnævnden. Utgjør takstsummen mindst kr. 100 000,oo, skal overligningsnævnden befare stedet, i tilfælde under tilkaldelse av sakkyndige i overensstemmelse med, hvad der i § 10 er foreskrevet.

Naar eiendommen tilhører en utenbygsboende, eller takstsummen utgjør mindst kr. 50 000,oo eller amtsskattestyret deri samtykker av særlige hensyn, saasom formedelst eiendommens eller den dermed forbundne næringsbedrifts særegne beskaffenhet, kan eieren forlange overtaksten avholdt istedenfor av overligningsnævnden av en særskilt klagenævnd (§ 93). Forlangendet maa i tilfælde inden den ovenfor fastsatte frist være fremsat for amtmanden.

Hvad der foran er foreskrevet om fremgangsmaaten ved takseringen, gjælder ogsaa for overtaksten. Ved denne kan den av ligningsnævnden ansatte takstsum saavel forhøies som nedsættes. Om resultatet sendes snarest mulig indberetning til amtmanden og herredets ordfører samt meddelelse til vedkommende eier eller hans fuldmægtig.

§ 13. Er noget av de i § 8 b omhandlede anlæg nedrevet eller tilintetgjort ved ildsvaade eller anden hændelse inden 1 mars, blir det ikke at skatlægge for det følgende skatteaar. Det samme gjælder, naar et nyt anlæg ikke er sat i drift inden 1 mars, samt naar et ældre anlæg i et kalenderaar ikke har været i drift og skatyderen inden 1 mars aaret efter derom underretter ligningsnævnden.

Opstaar der spørsmaal om, til hvilket herred eller til hvilket sogn eller avdeling inden herredet en eindom skal skatlægges,

avgjøres dette efter forholdet den 1 mars nærmest før skatteaaret.

§ 14. Herredsstyret kan forlange, at skattefogden (fogden) skal fordele og indfordre eiendomsskatten til herredet i forbindelse med andre skatter. Ellers utføres fordelingen av ligningsnævnden. Til bruk for denne kan herredsstyret hos vedkommende tjenestemand forlange utskrift av matrikelen mot godtgjørelse av sammes kostende.

Viser det sig, at skatten for nogen eiendom er for lavt beregnet, eller at nogen eiendom urettelig er forbigaat, kan fornøden berigtigelse ske, dog ikke efter skatte-aarets utløp.

Andet kapitel.

Om den personlige skattepligt.

§ 15. Forpligtet til at svare skat til kommunen av sin formue og indtægt — med de begrænsninger, som følger av nærværende lov — er:

a. Personer, som er bosat eller vedvarende opholder sig inden riket.
b. I riket hjemmehørende aktieselskaper, kommanditaktieselskaper, gjensidige forsikringsselskaper, indkjøps-, forbruks- og produktionsforeninger (jfr. § 52), ansvarlige handelsselskaper, døds-, konkurs- og administrationsboer, almenningskasser og andre under selvstændig bestyrelse staaende selskaper og indretninger.
c. I utlandet bosatte personer og utenlandske selskaper og indretninger, som utøver eller deltar i nogen næringsdrift eller virksomhet, der drives eller bestyres her i riket, eller som her i riket besidder formue i fast eiendom eller løsøre eller av saadan eiendom eller løsøre oppebærer indtægt.

§ 16. Manden lignes for sin og hustruens samlede formue og indtægt, uanset om hustruen har særeiemidler og derav flytende indtægt, og uanset om nogen del av hustruens indtægt er erhvervet forut for egteskapet. Hustru kan dog begjære sig særskilt lignet for særeiemidler samt for utbytte av hendes selvstændige virksomhet (jfr. lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 § 31). Naar egtefæller er separert eller til stadighet lever adskilt fra hinanden, lignes de særskilt.

Formue og indtægt, som tilhører hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) under 15 aar, lignes underet med familieoverhodets (farens eller i tilfælde morens) formue og indtægt. Dog lignes barnet særskilt, naar det av sin indtægt helt forsørger sig selv, og indtægten ikke erhvervet i hjemmet eller skyldes familieoverhodets bedrift.

§ 17. Av formue og indtægt svares skat til den kommune, i hvis distrikt den skattepligtige bor, forsaavidt formuen eller

indtægten ikke lovlig er at beskatte i nogen anden kommune her i riket eller gjennem nogen anden ligning.

Om en person skal ansees bosat inden riket, avgjøres efter forholdet den 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Midlertidig opholdt i utlandet ophæver ikke skattepligten, medmindre opholdet har varet mindst 4 aar. Dog er der ikke adgang til at beskatte personer, som den 1 januar har opholdt sig i utlandet mindst 1 aar, naar de godtgjør at ha betalt indkomstskat eller anden dertil svarende skat for det foregaaende aar i utlandet.

Som bosatte inden riket betragtes ogsaa norske skibsførere og andre norske sjøfolk, uanset om de farer med norske eller utenlandske skibe, forsaavidt de ikke har tat fast bopæl i utlandet og godtgjør der at ha betalt indkomstskat eller anden dertil svarende skat for det foregaaende aar.

Utlændinger ansees i ethvert tilfælde bosat her i riket, naar de den 1 januar har opholdt sig her uavbrutt i mindst 1 aar.

§ 18. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;
d. verker, gruber, stenbrudd, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;
e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o. s. v.) samt for utførsel;
f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;
g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt badeetablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbunden, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontor haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Naar et selskap driver virksomhet bestaaende i lagring og omsætning av petroleum eller lignende, skatlægges den ene tredjedel av indtægten i kontorkommunen og de to tredjedele i den eller de kommuner, hvor der haves lager. Mellem flere lagerkommuner fordeles indtægten til beskatning i forhold til den varemængde, som i aarets løp er uttat av lageret inden hver kommune. Lagerbeholdningerne beskattes som formue i de paagjældende lagerkommuner.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel i skatten i det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens tilvirkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, medtages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende (jfr. § 48).

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavel som enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eller faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

§ 19. Naar elektricitetsverker, derunder indbefattet kraftanlæg, med dertil hørende ledninger og fordelingsanlæg er

skattepligtige i flere distrikter, fordeles nettoformuen til beskatning i overensstemmelse med de sedvanlige regler (jfr. § 36 tredje led). Av nettoindtægten blir indtil 5 pct. aarlig av de skattepligtige formuesværdier forholdsmæssig at fordele til beskatning med den ene halvdel paa samtlige disse værdier og med anden halvdel paa værdien av kraftanlæg og fordelingsanlæg. Mulig overskytende indtægt kommer til beskatning i de distrikter, hvortil salg av elektrisk energi finder sted, i forhold til dettes størrelse.

Er en kommune eier av saadanne anlæg som omhandlet i første led utenfor kommunens eget omraade, ansættes indtægten i vedkommende fremmede kommuner altid til 5 pct. av nettoformuen (jfr. § 36 femte led) i kraftanlægget og fordelingsanlægget og 2½ pct. av nettoformuen i ledningene. Sker omsætning av kraft utenfor kommunens omraade, blir som indtægt at beskatte den erholdte pris med fradrag av utgifter, herunder produktionsomkosninger beregnet i forhold til de omkostninger, der falder paa den samlede omsætning.

Naar der i et vasdrag findes et eller flere reguleringsmagasiner, der anvendes til at forøke vasdragets naturlige lavvandføring, skal nedenfor liggende vandkraftanlæg, der helt eller delvis har tat den forøkede lavvandføring i bruk, beskattes for en del av sin formue i det eller de fremmede skattedistrikter, som berøres av vedkommende regulering.

Denne del av formuen ansættes til:

1. Værdien av reguleringsindretningen som teknisk anlæg.
2. Den for reguleringen ydede erstatning eller — hvis denne ikke kan bringes paa det rene eller erstatning ikke er ydet — den tilsvarende værdi. Denne fastsættes i tilfælde paa grundlag av en pris pr. meter strandlinje, som efter de stedlige forhold kan variere mellem kr. 0,25 og kr. 1,50 pr. meter reguleringshøide.
3. 20 pct. av værdien av den ved reguleringen for hvert enkelt vandkraftanlæg indvundne og ibruktagne kraftøkning. Kraftøkningen beregnes med utgangspunkt i vasdragets lavvandføring uten regulering, hvorved forstaaes den vandføring, som uten regulering har kunnet paaregnes aar om andet i 350 dage av aaret.

Værdien efter post 1 beskattes i det eller de distrikter, hvor reguleringsindretningen er beliggende. Værdien efter post 2 beskattes i vedkommende distrikt, mens værdien efter post 3 fordeles til beskatning mellem de til magasinet støtende distrikter i forhold til de ovenfor damanlægget ydede erstatningsbeløps størrelse eller i tilfælde den tilsvarende værdi beregnet efter regelen i ovenstaaende post 2.

De i posterne 2 og 3 omhandlede værdier samt delingen

mellem de forskjellige distrikter fastsættes av riksskattestyret efter opgave fra vasdragskommissionen. Før avgjørelse træffes av riksskattestyret, skal vasdragskommissionen ha git alle vedkommende eiere og ligningsnævnd adgang til at uttale sig angaaende dens opgaver.

Netto-indtægten av den samlede bedrift indtil 5 pct. aarlig rente av nettoformuen blir at fordele til beskatning forholdsmæssig paa de inden hvert distrikt skattepligtige formuesværdier. Den overskytende del av indtægten beskattes i det eller de distrikter, hvor det industrielle anlæg efter almindelige regler er skattepligtig.

Riksskattestyret utfærdiger til veiledning for ligningsmyndighetene almindelige regler om, hvorledes formuen blir at fordele til beskatning mellem de forskjellige distrikter, hvor industrielle anlæg, vandfad og damanlæg er beliggende, samt om formuens fordeling mellem de forskjellige distrikter, der berøres av en regulering.

§ 20. Selskaper og andre skattepligtige indretninger (jfr. § 10 b)[1]) har i almindelighet at svare skat av sin samlede formue og indtægt i det distrikt, hvor kontoret er beliggende. Haves flere kontorer, blir skatten at erlægge i det distrikt, hvor hovedkontoret ligger. Haves intet kontor, sker beskatningen i det distrikt, hvor vedkommende bestyrelse har sit sæte. Under egen bestyrelse staaende avdeling av selskap eller anden skattepligtig indretning blir at skatlægge særskilt i det distrikt, hvor avdelingen har sit kontor.

Naar handelsselskaper og andre næringsdrivende selskaper med personlig — solidarisk eller delt — ansvar ikke har over 8 medlemmer, lignes ikke selskapet som saadant, men medlemmene hver for sig, hvis selskapet inden utgangen av februar maaned forlanger, at medlemmene lignes særskilt, og derhos gir de til saadan særskilt ligning fornødne oplysninger om medlemmenes indbyrdes forhold til selskapet. Naar skatten skal ilignes selskapet, blir medlemene altid særskilt at skatlægge for formue og indtægt, som de maatte ha utenfor selskapet.

Ved beskatning til kommunerne av rederiselskap fremgaaes paa den maate, at formuen og indtægten skatlægges hos selskapet i de distrikter, hvor selskapets aktionærer eller parthavere bor, saaledes at bopælsdistriktene faar saa stor andel av selskapets formue og indtægt til beskatning, som motsvarer de inden distriktet den 1 januar i det aar, ligningen foretages, bosatte aktionærers eller parthaveres andel i selskapsformuen og selskapsindtægten. Var selskapet opløst tidligere, lægges istedet til grund den dag, da fordelingen av midlerne til aktionærerne (parthaverne) i anledning av opløsningen paabegyndtes. Den andel i selskapsformuen og selskapsindtægten,

[1]) Skal være § 15 b.

der repræsenteres av aktier eller parter, tilhørende personer, bosat i utlandet, skatlægges i det distrikt, hvor kontoret haves, eller bestyrelsen foregaar. I alle tilfælde blir selskapets samlede formue og indtægt at ansætte av ligningsnævnden (ligningsraadet) i dette distrikt (ligningsdistriktet). Jfr. forøvrig § 60 andet led, § 63 andet og tredje led, § 82 fjerde led og § 112 tredje led. Ved utskrivning av formues- og indtægtsskat til staten skatlægges den hele formue og indtægt i ligningsdistriktet.

Som aktionær (parthaver) i rederiselskap regnes i denne lov den, som 1 januar i det aar, ligningen foretages, staar opført i selskapets aktiebok eller liste over parthaverne som eier av vedkommende aktie eller part.

Naar aktier (parter) i rederiselskap (herunder ogsaa utenlandsk) eies av et andet selskap, som har til formaal at eie og forvalte eller for egen regning omsætte saadanne aktier (parter), behandles aktierne (parterne) som tilhørende de enkelte medlemmer av dette selskap med den paa hver faldende andel.

Med rederiselskaper likestilles i denne lov selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet.

Drives meieri av aktieselskap, blir formuen og indtægten at skatlægge hos aktieeierne, hvor disse personlig er skattepligtige, forsaavidt selskapet udelukkende eller hovedsagelig tilvirker og forhandler produkter av aktieeiernes gaardsbruk (jfr. § 42)[1]).

Forsaavidt angaar formue og indtægt, der omhandles i § 13[2]) utenfor bokstav f, sker beskatningen i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

§ 21. Dødsboer blir — forsaavidt de ikke beskattes efter § 18 — at iligne skat i det distrikt, hvor avdøde var bosat. Er vedkommende avgaat ved døden i det aar, som efter § 41 lægges til grund for indtægtsberegningen, beskattes boet eller i tilfælde den gjenlevende egtefælle eller arving, som har overtat boet udelt, for sin egen og avdødes sammenlagte indtægt i det paagjældende aar. Skiftes fællesbo mellem gjenlevende egtefælle, som er ansvarlig for avdødes gjæld, og avdødes arvinger, blir saavel avdødes som boets indtægt helt at beskatte hos den gjenlevende egtefælle.

Konkursboer og insolvente døds- og administrationsboer er alene skattepligtige for indtægten av den virksomhet, der drives for deres regning. Ved siden av boet kan skyldneren ilignes skat for indtægt, som han eller hans egtefælle erhverver, og som ikke indflyter i boet, saavelsom av formue, der tilhører ham eller hans egtefælle, og som ikke inddrages i boet. Underholdningsbidrag, der utbetales skyldneren av boet, kommer til fradrag i boets indtægt, men beskattes hos skyldneren.

[1]) Skal være § 52. [2]) Skal være § 18.

§ 22. Inden riket bosatte personer og her hjemmehørende skattepligtige selskaper og indretninger kan ikke ilignes skat for formue i faste eiendomme eller anlæg med tilbehør, der er beliggende i utlandet, og kan kun skatlægges for den halve del av indtægten av saadanne eiendomme eller anlæg og av dertil knyttet næringsdrift. Ved beregningen av den skattepligtige formue og indtægt fremgaaes saaledes, at gjæld forholdsmæssig føres til avdrag i bruttoformuen i utlandet og i den øvrige bruttoformue, og at renter føres til avdrag i indtægten i utlandet og den øvrige indtægt med en gjældsfradraget motsvarende anpart.

Norsk statsborger eller person med norsk indfødsret, som, efter at ha været fast bosat i utlandet, tar fast bopæl her i riket, er efter bosættelsen indenlands ved de 2 første ligninger, ved hvilke han vil være skattepligtig, fritat for at ilignes skat av formue i kapital, anbragt i utlandet, og av indtægt, som tilflyter ham i utlandet.

§ 23. Personer, som er bosat i utlandet, og utenlandske selskaper og indretninger er alene skattepligtige av formue, der er knyttet til, og av indtægt, der oppebæres av saadanne kilder, som nævnes i § 15 bokstav c. De blir at skatlægge i overensstemmelse med forskriftene i §§ 18—20 eller, hvis bestemmelserne i disse paragraffer ikke er anvendelige, i det distrikt, hvor den paagjældende næringsdrift eller virksomhet foregaar.

Utlænding eller utenlandsk selskap, som regelmæssig driver bjergning og dermed sammenhængende virksomhet paa norsk territorium, beskattes av formuen i og indtægten av den her drevne virksomhet i det distrikt, hvor vedkommende skib længst har været stationert i indtægtsaaret.

§ 24. Er skattepligten avhængig av bostedet, svares skatten til den kommune, hvor vedkommende person er bosat den 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Ved avgjørelsen av, i hvilket distrikt inden riket en person ved det for skattepligten avgjørende tidspunkt skal ansees bosat, befølges efterstaaende regler:

a. Midlertidig ophold i et disrikt medfører ikke skattepligt til dette, medmindre omstændighetene forøvrig er saadanne, at vedkommende person under opholdet maa ansees for at ha sit virkelige bosted i distriktet. Indvaanere i et distrikt, som til enkelte aarstider pleier at ta midlertidig ophold i et andet, blir ikke derfor skattepligtige til dette. Har et midlertidig ophold den 1 januar varet uavbrutt mindst 1 aar, blir opholdsstedet i almindelighet at betragte som bosted.

b. Familieforsørgere ansees bosat i det distrikt, hvor de har sit hjem, selv om de har sin virksomhet i et andet distrikt

og derfor i længere tid maa opholde sig i dette. Har vedkommende erhvervet hjemstavnsret i opholdskommunen, ansees han bosat der.

c. Sindssyke, der er indlagt paa asyl eller anbragt i privat forpleining, ansees bosat i det distrikt, hvor de maa antages at ha sit hjem.

d. Personer, der er fraflytet sit tidligere bosted, men endnu ikke er ankommet til det sted, hvor de agter at bosætte sig, ansees bosat i det tidligere bosteds distrikt.

Personer, som ikke har noget fast opholdssted, ilignes skat i det distrikt, hvor de efter sine øvrige forhold maa antages at ha sit hjem. Skibsførere og andre sjøfolk blir at iligne skat i det distrikt, hvor rederiet har kontor, eller hvor bestyrelsen foregaar, hvis de ikke har bopæl eller hjem andensteds inden riket.

Medlemmer av statsraadet blir at skatlægge til opholdskommunen for sin embedsgage, men for formue og anden indtægt — forsaavidt samme ikke skatlægges efter § 18 — paa hjemstedet.

§ 25. Er skattepligten uavhængig av bostedet, sker skatlægningen i overensstemmelse med reglerne i §§ 18—20 og 23, hvad enten den paagjældende næringsdrift foregaar i et længere eller kortere tidsrum, og uten hensyn til, om den ved utgangen av indtægtsaaret (jfr. § 41) er ophørt. Har eiendommen eller bedriften skiftet indehaver i indtægtsaaret, beskattes hver av indehaverne for den indtægt, han i sin besiddelsestid har oppebaaret; fjr. dog § 21 første led.

Skattepligtige selskaper, boer og andre indretninger kan ilignes indtægtsskat, selv om selskapet er opløst eller boet sluttet og midlerne utdelt til parthaverne før utgangen av indtægtsaaret.

§ 26. Formues- og indtægtsskat kan ikke paalægges:

a. Kongen og den kongelige familie.
b. Staten og de samme tilhørende eiendomme, offentlige indretninger og fond.
c. Amts-, herreds- og bykommuner, forsaavidt angaar eiendomme og indretninger inden kommunens omraade.
d. Norges Bank.
e. Hypotekbanken, Arbeiderbruk- og boligbanken, Den norske stats smaabruk- og boligbank og hypotekforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen.
f. Den almindelige brandforsikringsindretning og gjensidige brandassuranse-foreninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen, samt gjensidige skibsforsikringsseskaper og husdyrforsikringsselskaper, som falder ind under bestemmel-

serne i § 116 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911.

g. Universitetet og offentlige skoler.

h. Kirker og milde stiftelser, undtagen forsaavidt angaar fast eiendom i fremmede kommuner.

i. Selskaper og indretninger, som ikke har erhverv til formaal, saasom videnskapsselskaper, kunstforeninger, museer, soldathjem paa ekserserpladsene, fiskerhjem og selskabelige klubber.

k. Det offentlige veivæsen og jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse.

l. Kanaler.

m. Vandledninger med tilhørende bassænger og dammer, som eies av nogen kommune.

n. Utlændinger, der opholder sig i Norge i studie-øiemed.

De en kommune tilhørende kirkegaarder, krematorier (med urnehal og urnelund), sykehus og sindssykeasyler, som er beliggende utenfor vedkommende kommunes omraade, kan ikke paalægges formues- og indtægtsskat, uten forsaavidt der til den paagjældende indretning er knyttet virksomhet utover dens egentlige formaal. I saa fald beskattes kun formuen i og indtægten av denne virksomhet uten fradrag av gjæld eller gjældsrenter.

Av skibsrederi, som en amtskommune driver til lettelse for trafikken til og fra vedkommende amt eller mellem de forskjellige steder inden amtet, svares ikke skat, medmindre amtet oppebærer direkte utbytte av virksomheten.

§ 27. Familiestiftelser og andre formuesmasser, hvis avkastning fortrinsvis tilfalder medlemmer av en bestemt slegt, kan ilignes formuesskat.

Formue i og indtægt av aktier i Norges Bank, i jernbaner samt i selskaper, der indgaar under foregaaende paragrafs bokstav i, beskattes hos vedkommende aktie-eiere.

§ 28. I hvilken utstrækning fremmede magters diplomatiske og konsulære tjenstemænd med familie og tjenerskap blir at frita for formues- og indtægtsskat, bestemmes av Kongen.

Om utenlandske dampskibsselskaper blir at skatlægge for rutefart paa norske havner, og i tilfælde i hvilken utstrækning saadan beskatning skal ske, bestemmes likeledes av Kongen.

§ 29. Den fritagelse for bidrag til kommunens utgifter, der, naar bergverker eller bruk har eget fattigvæsen eller bekoster særskilt skole, er tilstaat visse til bergverket eller bruket knyttede skattepligtige, vedblir at være gjældende. Dog omfatter fritagelsen ikke skat av faste eiendomme, medmindre disse kan ansees som nødvendig bestanddel av vedkommende verk eller bruk.

Likeledes blir de for Røros kobberverk gjældende særbestemmelser fremdeles i kraft.

Saalænge Kongsberg sølvverk tilhører staten, er verket i samme utstrækning som hittil fritat for skat av formue og indtægt.

§ 30. Bestemmelserne om skattefritagelse for dissentere i lov av 27 juni 1891 § 4, jfr. lov av 17 mai 1904, blir fremdeles gjældende, dog saaledes, at fritagelsen avhænger av, at vedkommende i hele det nærmest forut for skatte-aaret liggende kalenderaar uavbrutt har været dissenter, som at den foreskrevne anmeldelse for ligningsnævnden sker inden den paafølgende 31 januar.

§ 31. Fuldmægtig for utlænding eller utenlandsk selskap eller indretning, der i nogen kommune her i riket driver nogen virksomhet, som er gjenstand for beskatning, er personlig ansvarlig for de ilignede skatter.

Naar medlemmer av handelsseskaper eller andre næringsdrivende selskaper med personlig ansvar efter forlangende lignes særskilt (jfr. § 20 andet led), er selskapet ansvarlig for skatten, hvis den ikke kan erholdes hos medlemmene.

Hvor herredsstyret derom har fattet beslutning, kan skat, ilignet hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn), der arbeider i forældrenes bedrift, opkræves hos vedkommende forældre. Likeledes kan, efter herredsstyrets beslutning, skat, ilignet faste tjenere, opkræves hos den husbond, hos hvem vedkommende er i tjeneste ved skattens forfaldstid. Dog staar adgangen til saadan opkrævning alene aapen, naar forældrene eller husbonden har mottat skatseddel for den skattepligtige fjorten dage, inden skatten er forfalden. Under lignende betingelser som for tjenere kan — naar herredsstyret saa beslutter — skat, der er ilignet arbeidere ved stenbrudd, bergverk, offentlige vei- og jernbane-anlæg samt vandutbygnings- og reguleringsanlæg opkræves hos arbeidsgiveren eller anlæggets bestyrer.

Naar skat betales av nogen, der efter nærværende paragraf er ansvarlig for samme, kan denne forlange sit utlæg dækket av den skattepligtige og i tilfælde tilbakeholde eller avkorte dette i hvilketsomhelst beløp, som han er den skattepligtige skyldig.

§ 32. Skifteforvaltere er ansvarlige for, at det fornødne beløp avholdes av boets midler til dækkelse av skat, der, efterat boet er tat under skiftebehandling, ilignes eller maa forutsættes at ville bli ilignet boet, konkursskyldneren, forsaavidt boet er ansvarlig for hans skat, eller arvelateren. Opgjøres boet av testamentsfuldbyrder, paahviler der denne tilsvarende ansvar.

Lignende ansvar paahviler hvert enkelt medlem av bestyrelser av selskaper og andre skattepligtige indretninger, naar disse opløses og deres midler fordeles mellem parthaverne.

Er midlerne utloddet eller fordelt, uten at det fornødne beløp er avholdt til dækkelse av skatten, kan denne, om den ellers vilde være uerholdelig, indfordres hos konkurskreditorerne, arvingene eller parthaverne, der dog kun er ansvarlige hver for sin andel av samme.

Selvskiftende arvinger er solidarisk ansvarlige for skattens erlæggelse; dog er ingen av dem forpligtet til at erlægge mer, end han har mottat i arv.

Proklama, der utstedes i boer, er uten indflydelse paa skattekrav efter nærværende lov.

§ 33. Naar et bo skal sluttes, kan skifteforvalteren, testamentsfuldbyrderne eller de selvskiftende arvinger tilstille ligningsnævndens formand (ligningsraadet eller det i § 87 omhandlede utvalg) selvangivelse over boets indtægt til slutningsdagen og samtidig kræve utregnet og opgit den skat, som boet vil ha at utrede av sin indtægt i det løpende kalenderaar. Er aarets ligning endnu ikke avsluttet, kan boets eller i tilfælde avdødes skat av formue og indtægt i det foregaaende kalenderaar paa samme maate kræves utregnet og opgit.

Paa lignende maate kan, naar et selskap eller anden skattepligtig indretning skal opløses, vedkommende bestyrelse kræve utregnet og opgit skat som omhandlet.

Ligningsnævnden eller, hvis denne ikke er samlet, nævndens formand (i tilfælde ligningsraadet) foretar den fornødne prøvelse av selvangivelsen og utfører ligningen, hvorefter skatten beregnes efter den ved aarets ligning benyttede skatteprocent eller — om denne endnu ikke er fastslaat — efter den ved forrige ligning benyttede procent. Skatten beregnes i tilfælde særskilt av hvert kalenderaars indtægt.

Har vedkommende skifteforvalter (testamentsfuldbyrdere eller selvskiftende arvinger) eller bestyrelse ikke faat meddelelse om skattens størrelse inden 6 uker, efterat begjæringen om skatlægning er indkommet til ligningsmyndigheten, kan intet krav paa skat siden fremsættes mot boet eller vedkommende selskap, forening eller partrederi.

§ 34. De i nærværende kapitel indeholdte bestemmelser kommer ogsaa til anvendelse ved avgjørelsen av, til hvilket av et herreds sogn eller andre avdelinger de skattepligtige blir at henføre ved utligningen av de paa vedkommende sogn eller avdelinger faldne særutgifter (jfr. § 133).

Indretninger, som er fælles for det hele herred, som sparebanker, forsikringsindretninger o. l., kommer ikke i betragtning ved utligningen av skat til det enkelte sogn (avdeling). Skatten av saadanne indretninger beregnes efter herredets og sognets (avdelingens) sammenlagte skatteprocent og tilfalder udelt herredet.

§ 35. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en skattepligtigs formue eller indtægt efter reglerne i nærværende kapitel blir at beskatte, skal vedkommende regjeringsdepartement endelig avgjøre tvisten, hvis de paagjældende kommuner stiller forlangende derom, og den skattepligtige samtykker i saadan avgjørelse eller har deponert skatten i overensstemmelse med § 116. Departementets kjendelse skal begrundes, forsaavidt grundene antages at ha betydning utover den foreliggende sak.

Efter begjæring av vedkommende kommunestyre og anbefaling av riksskattestyret kan Kongen med andet lands regjering slutte overenskomst om fastsættelse av specielle regler for beskatningens fordeling mellem Norge og det fremmede land, naar en næring drives under saadanne forhold, at vedkommende av indtægten er skattepligtig i begge land.

Tredje kapitel.

Om den skattepligtige formue og indtægt.

§ 36. Formuen ansættes til det beløp, som den 1 januar i det aar ligningen foretages efter gjængse priser utgjør den virkelige værdi av den skattepligtiges rørlige og urørlige eiendom samt utestaaende fordringer efter fradrag av paahvilende gjæld.

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, og for ligningsnævnden godtgjør, at han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir formuen at ansætte til det beløp, som den utgjør ved utgangen av det sidste regnskapsaar, der er forløpet før 1 januar i det aar ligningen foretages.

Naar nogen er skattepligtig i flere distrikter, blir gjældsfradraget at fordele forholdsmæssig mellem disrtikterne efter værdien av den i disse skattepligtige bruttoformue.

Naar jordbruks- eller skogeiendom tilhører aktieselskap, utenfor distriktet hjemmehørende person eller bo eller ansvarlig selskap med parthaver, der er hjemmehørende utenfor distriktet, kan gjæld for kommuneskattens vedkommende fordres fradrat med høist et beløp motsvarende en fjerdedel av eiendomsværdien.

Naar kommuner, kirker og milde stiftelser blir at iligne skat, kan de som gjæld kræve fradrat et beløp motsvarende halvdelen av den i distriktet skattepligtige bruttoformue (jfr. dog § 26, 2det led).

Utenlandske skattepligtige kan kræve fradrat gjæld, der er stiftet til fremme av den beskatning undergivne virksomhet, dog, forsaavidt nærværende paragrafs 4de led kommer til an-

vendelse, med den der opstillede begrænsning og ellers ikke med et større beløp end halvdelen av vedkommendes i distriktet skattepligtige bruttoformue.

§ 37. Ved værdsættelsen av formuen iagttages følgende regler:

a. Faste eiendomme med tilbehør, kreaturer, redskaper og andre løsøregjenstande, jagt- og fiskerettigheter, uthugstrettigheter og lignende selvstændige rettigheter ansættes til den antagne salgsværdi. Dog ansættes værdien av de til en forretning hørende beholdninger av raastoffer og varer uten hensyntagen til paaregnet handelsgevinst. Jordeiendomme værdsættes under ett med de til samme hørende hus og underliggende rettigheter og herligheter. Den i behold værende for aarets gaardsdrift fornødne avling regnes ikke som formue.

b. Pantobligationer, gjældsbrev, sparebankindskud og andre utestaaende fordringer ansættes til sit paalydende uten hensyn til renternes eller avkastningens størrelse, og hvad enten de er rentebærende eller ikke. Usikre fordringer reduceres skjønsmæssig. Uerholdelige fordringer sættes ut av betragtning.

c. Stats-, kommune- og andre ihændehaverobligationer, aktier og lignende værdipapirer (i de tilfælde, hvor disse efter nærværende lovs regler blir at beskatte hos eieren) ansættes til kursværdien eller, forsaavidt kurs ikke noteres eller kjendes, til den antagne salgsværdi.

d. Livsforsikrings-policer blir kun at beskatte for det samlede beløp over kr. 5000,00, som policerne utgjør for den enkelte skattepligtige. I forhold hertil ansættes policerne til en brøkdel av den samlede gjenkjøpsværdi, som bestemmes ved skjøn, forsaavidt den ikke er oplyst. Kan forsikringen ikke kræves gjenkjøpt, blir den ikke at beskatte som formue hos den forsikrede.

e. Utenlandske forsikringsselskapers her i riket skattepligtige formue ansættes til det 10-dobbelte av selskapets beregnede aarsindtægt, medmindre værdien av selskapets faste eiendomme eller anlæg inden riket (i tilfælde efter fradrag av gjæld overensstemmende med forskriftene i foregaaende paragraf) utgjør et større beløp.

§ 38. Til skattepligtig formue henregnes ikke:

a. Rettigheter, hvis opnaaelse er avhængig av en betingelse.

b. Tidsbegrænsede bruksrettigheter.

c. Krav paa periodiske ydelser, der skal erlægges i et begrænset tidsrum, saasom pensioner, livrenter, føderaad, ydelser ifølge forsikring for ulykkestilfælde o. s. v.

d. Krav paa løn i offentlige eller private tjenesteforhold, paa

renteterminer og paa utbytte av værdipapirer og selskapsandele, saalænge kravet endnu ikke er forfaldent til betaling.

e. Patent-, forfatter- og kunstnerret, der ikke ved overdragelse eller arvefald er gaat ut av den oprindelige indehavers eie.

§ 39. Ved formuesansættelsen kommer ikke til fradrag:

a. Forpligtelser, hvis indtræden er avhængig av en betingelse.

b. Tidsbegrænsede bruksrettigheter, hvormed den skattepligtiges formuesgjenstande er beheftet.

c. Kapitalværdien av føderaad, der er paaheftet den skattepligtiges eiendom, saavelsom værdien av andre i forrige paragraf under bokstav c omhandlede ydelser, naar utredelsen av saadanne paahviler den skattepligtige.

d. Forpligtelse til utbetalinger av den i forrige paragraf under bokstav d omhandlede art.

Forsikrings- og livrenteselskaper er berettiget til fradrag for præmiereserven samt for andre fond, der utkræves for at dække kontraktsmæssig overtagne forpligtelser like overfor de forsikrede, dog ikke for bonusfond.

§ 40. Naar nogen ved testamente eller anden gyldig disposition har bestemt, at indtægtsnydelsen av en kapital eller bruksnydelsen av en eiendom i en viss tid skal tilkomme en person, men at selve kapitalen eller eiendommen skal tilfalde en anden person eller en stiftelse eller indretning, beskattes kapitalen eller eiendommen som formue paa rente- eller bruksnyderens haand, saalænge dennes ret vedvarer.

Gjenlevende egtefælle, der hensitter i uskiftet bo, ansees som eier av boets samtlige midler. Stamhus- og fideikommisbesiddere ansees like med eiere.

§ 41. Indtægten ansættes til det beløp, som den skattepligtige i det sidst forløpne aar, regnet til 31 december (indtægtsaaret), har indvundet i penger eller penges værdi, uten hensyn til hans indtægt i det aar, for hvilket skatten lignes (skatteaaret).

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er forskrevet, og han for ligningsnævnden godtgjør, at han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir indtægten at ansætte til det beløp, som den har utgjort i det sidste regnskapsaar, der er forløbet før 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Det samme gjælder skattepligtige, som driver gaardsbruk, og dertil knyttede bierhverv (§ 46), og som for denne næring fører regnskap, forsaavidt dette er opgjort overensstemmende med de for et ordentlig regnskapshold gjældende grundsætninger.

Fra disse regler gjælder de undtagelser, som fremgaar av de i §§ 46—53 indeholdte forskrifter om indtægtens ansættelse med et aarlig gjennemsnitsbeløp.

Indtægten ansees i almindelighet oppebaaret ved det tidspunkt, da fordelen virkelig tilflyter den skattepligtige. Bestaar indtægten i et pengebeløp eller anden ydelse, ansees den oppebaaret, naar beløpet virkelig erlægges, eller i tilfælde ved det tidligere tidspunkt, da der opstaar adgang for vedkommende til at faa beløpet utbetalt eller ydelsen erlagt.

Utgifter, der kommer til fradrag ved indtægtsansættelsen, henføres i almindelighet til det tidspunkt, da utgiften utredes.

§ 42. Til indtægt henregnes — med de i det følgende fastsatte undtagelser og begrænsninger — rente av formue, livrente, føderaad og pension, enhver fordel, som er vundet ved eiendom, kapital, arbeide eller virksomhet, hvad enten det oppebaarne er indvundet gjennem et længere tidsrum eller er erhvervet leilighetsvis eller ved en enkelt anledning, og hvad enten det maatte bestaa i underhold, klær, husly, brænde, belysning og deslike, eller i andet, som er anvendt til egen eller familiens nytte eller behagelighet eller til utvidelse av næring eller drift eller til formuesforøkelse.

Til indtægt henregnes ikke formuesforøkelser ved arv eller gave eller ved livsforsikring (til utbetaling ved død eller andet tidspunkt eller begivenhet). Derimot ansees som indtægt, hvad der erholdes som tantième, gratiale og lignende, hvad der mottages som utdelinger av legater og understøttelsesforeninger, hvad der oppebæres som regelmæssig personlig understøttelse, hvorpaa den skattepligtige ifølge lov eller overenskomst har krav, samt vederlagsfri benyttelse av andres rørlige eller urørlige gods.

Hus til beboelse, der benyttes av leieren, beregnes som indtægt for denne med den sum, som det antages at koste at leie tilsvarende hus. Andre varige forbruksgjenstande som klær, indbo o. l. ansees derimot ikke indtægtsgivende, naar de brukes av eieren eller hans familie.

Som indtægt medregnes ogsaa, hvad der erhverves ved den skattepligtiges og hans husstands haandverks- og husflidsarbeide i hjemmet saavelsom husstandens arbeide i den skattepligtiges bedrift. Dog tages intet hensyn til værdien av hustruens og de øvrige familiemedlemmers arbeide med det almindelige husstel.

§ 43. Til indtægt henregnes ogsaa gevinst, hvorved tilfældet i større eller mindre grad har været medvirkende, saasom gevinst ved lotteri, ved landslod, ved opdagelse av ertser og mineraler, ved fund etc.

Gevinst ved avhændelse av faste eiendomme, værdipapirer

eller andre formuesgjenstande regnes som indtægt for avhænderen, naar de er erhvervet av ham paa anden maate end ved arv eller gave i løpet av de sidste 5 aar, før avhændelse finder sted, eller avtale derom træffes. Det samme gjælder, naar de maa antages erhvervet av sælgeren for at avhændes med fordel, eller naar de er erhvervet av ham i anledning av næring eller forretningsforetagende. Drift av almindelige gaardsbruk og av leiegaarder, som væsentlig er bestemt til beboelse, henregnes ikke i denne henseende til næring eller forretningsforetagende. Gevinst, der erhverves ved salg av tomter i byer eller bymæssig bebyggede strøk paa landet eller i deres umiddelbare nærhet, saavelsom gevinst ved avhændelse av forretning eller virksomhet, av patent-, forfatter-, kunsnerret og lignende regnes altid som indtægt.

§ 44. Fra det antagne bruttobeløp av indtægten drages, foruten renter av skatyderens gjæld, alle utgifter, der skjønnes at være paadrat til indtægtens erhvervelse, sikrelse og vedlikeholdelse. Til avdrag kommer saaledes:

a. Driftsomkostninger, derunder indbefattet lønninger, men ikke utgifter til den skattepligtiges og families underhold og betjening eller til bolig for ham eller hans husstand.
b. Utgifter til vedlikeholdelse og forsikring av hus samt lignende utgifter til skibe, fiskebaater, redskaper og andre som driftsmidler benyttede faste eller rørlige eiendele, men ikke til indbo og lignende, som brukes i den skattepligtiges eller hans families bopæl eller husholdning.
c. Ordinære avskrivninger for værdiforringelse ved slit og forældelse av skibe, baatnøst, anlæg, maskiner, for driften av gaardsbruk nødvendige hus og lignende betydelige driftsmidler, der er bestemt til varig bruk, dog kun i den utstrækning, hvori forringelsen ikke allerede maatte være tat i betragtning ved befølgelsen av reglerne under foranstaaende bokstaver a og b.
d. Tap paa utestaaende fordringer i forretningsvirksomhet saavelsom andet tap i næring eller forretningsforetagender, dog kun i den utstrækning, hvori tapet ikke allerede maatte være tat i betragtning under foranstaaende bokstaver a og b, og naar det er et driftsmiddel, som er tapt, i ethvert fald ikke med et større beløp, end hvad der maatte gjenstaa som dets værdi efter fradrag av foretagne avskrivninger i henhold til bokstav c.
e. Leie-, bruks- eller forpagtningsavgift, føderaad, regelmæssige understøttelser og lignende utredsler, som den skattepligtige ifølge lov er forpligtet til eller ved overenskomst har forbundet sig til at yde, og som efter nærværende lovs regler ved beskatningen regnes som indtægt for mottageren

f. Skatter og avgifter, der paahviler faste eiendomme eller særskilte bedrifter eller erhverv.
g. Utgifter ved overtagelse og bestyrelse av embede eller anden tjenestestilling, saavelsom byrder, der paahviler saadan stilling, saasom bestallingsgebyr, utgifter til stedfortræder, flytnings-, kontor- og reiseutgifter eller i tilfælde underskud paa den til saadanne utgifters bestridelse tilstaaede godtgjørelse.
h. Tvungne indskud i pensionskasse, enkekasse, vikarkasse, til ulykkes-, syke-, invaliditets- eller alderdomsforsikring for den skattepligtige med familie.
i. Beløp, som ved skibsrederi, fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet avsættes for at dække utgifter til klassifikation eller kjedelfond eller assurancepræmie, forsaavidt det ikke overskrider et rimelig maal.

Skattepligtig, som frivillig har erhvervet livsforsikring (til utbetaling ved død eller i levende live), kan ved indtægtsansættelsen kræve fradrat de aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,oo. Det samme gjælder præmie til frivillig sykeforsikring.

Angaaende størrelsen av det indtægtsfradrag, som blir at indrømme for værdiforringelse av driftsmidler ved slit og forældelse, utfærdiges regler av riksskattestyret i den utstrækning, som ansees paakrævet til veiledning for ligningsmyndighetene.

§ 45. Underskud, som fremkommer i en næring eller virksomhet, naar utbyttet beregnes efter reglene i forrige og de efterfølgende paragraffer, saavelsom tap, der er lidt ved avhændelse av saadan art som omhandlet i § 43, kan fordres fradrat utbyttet av den skattepligtiges andre næringer eller indtægtskilder. For kommuneskattens vedkommende gjælder dog dette kun, forsaavidt vedkommende er skattepligtig i samme distrikt.

Naar nogen er skattepligtig i flere distrikter, sker fradraget av gjældsrenter og andre ydelser, der ikke kan henføres til nogen bestemt indtægtskilde, forholdsvis efter størrelsen av netto-indtægten i hvert distrikt.

I tilfælde, hvor adgangen til at erholde fradrag i formuen for gjæld er begrænset (jfr. § 36), kan den skattepligtige ikke fordre fradrat i indtægten renter av gjæld, som ikke tillates fradrat ved formuesbeskatningen.

§ 46. Indtægt av gaardsbruk og dertil knyttede bi-erhverv ansættes, naar den skattepligtige har drevet næringen i mindst 3 aar, til det beløp, som utbyttet antages at ha utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar. Ved hvert aars ligning ansættes utbyttet for det nærmest foregaaende aar, hvilken an-

sættelse er bindende for de følgende aars ligningsnævnd ved gjennemsnitsutbyttets beregning. Ved den første ligning efter nærværende lovs ikrafttræden blir utbyttet for de tidligere 2 aar, der kommer i betragtning, at ansætte skjønsmæssig, medmindre der haves nøiagtige opgaver over utbyttes størrelse, i hvilket tilfælde disse lægges til grund. Ansættelsen for det sidste av de paagjældende 2 aar blir uforandret at benytte av det følgende aars ligningsnævnd.

Ved ansættelsen av utbyttet av gaardsbruk blir at medta værdien av husvær, av naturalgjenstande, som produceres paa gaarden og forbrukes i gaardbrukerens egen husholdning, saavelsom andre værdier, der frembringes ved gaardbrukerens eget eller hans husstands arbeide. Tjenerlønninger kommer til avdrag i brutto-utbyttet kun med det beløp, der kan antages at vedkomme erhvervelsen av den indtægt, hvorfor husbonden skatlægges.

Herredsstyret kan beslutte, at netto-indtægt av gaardsbruk ansættes til en viss procent av den antagne værdi av gaarden som jordbruk, gaardsredskaper og besætning, idet hertil lægges et passende beløp for værdien av gaardbrukerens og hans families arbeide. Ved saadan ligning (procentligning) er ligningsnævnden dog forpligtet til at fravike den opstillede procentsats i tilfælde, hvor den skattepligtige har meddelt nøiagtige oplysninger, der godtgjør, at den for hans vedkommende vilde lede til urigtige resultater. Værdien av det personlige arbeide (hvorunder indgaar ikke blot det utførte kropslige arbeide, men ogsaa bestyrelsen av gaardsdriften) blir at forhøie eller nedsætte under gjennemsnitssatsen efter vedkommende gaardbrukers arbeidsevne og dygtighet, bedriftens størrelse o. s. v.

Ved den direkte ligning av jordbruksindtægt sættes indtægten av det personlige arbeide alene til det beløp, som ikke allerede er indbefattet i den forøvrig indtægtsførte næring.

§ 47. Forefindes der paa en jordeiendom torvtak, stenbrud, skiferbrud, mineraler, grus- og sandtak eller lignende herligheter, blir det hele ved driften av samme vundne utbytte efter fradrag av omkostninger og av mulig foraarsaket jordskade at beskatte som indtægt for eieren. Kan det antages, at de paagjældende herligheter har bevirket en forhøielse av eiendommens kostende ved erhvervelsen, indrømmes forholdsmæssig fradrag i utbyttet.

Ved ansættelsen av indtægt av bergverksdrift blir i brutto-utbyttet at fradra foruten paaløpne driftsutgifter en passende procent som avskrivning paa den i foretagendet nedlagte kapital, i tilfælde iberegnet, hvad der er betalt for ertsforekomsten (jfr. forøvrig § 50).

§ 48. Som indtægt av skog regnes en viss aarlig rente

av skogens salgsværdi. Renten ansættes paa grundlag av indhentede opgaver over det gjennemsnitlige aarlige utbytte av skog, hvor indtægten av hugst kjendes. Den maa ikke utgjøre mer end 5 og ikke mindre end 2 pct.

Naar skog er kjøpt til uthugst, ansættes kjøperens indtægt til det utbytte, som han virkelig har oppebaaret i det sidst forløpne aar. Utbyttet utfindes ved fra tømmerets salgssum eller antagne salgsværdi at dra de paaløpne driftsomkostninger samt en saa stor del av den erlagte kjøpesum, som efter en forholdsmæssig fordeling kan antages at falde paa det i aarets løp huggede tømmer.

Er gaardens skog kun tilstrækkelig til husbehov, kommer foranstaaende regler ikke til anvendelse, men aarsværdien av det forbrukte virke blir at medta ved ansættelsen av utbyttet av gaardsbruket (§ 46).

§ 49. Indtægt av fiskeri, der har været drevet som næring i mindst 3 aar, samt under lignende vilkaar indtægt ved kjøp og salg av fisk — bortset fra salg i smaat — ansættes til, hvad utbyttet har utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar. Foreligger nøiagtige opgaver over utbyttets størrelse i de paagjældende aar, lægges disse opgaver til grund for ansættelsen, ellers ansættes utbyttet skjønsmæssig. Forsaavidt angaar indtægt av fiskeri medtages i alle tilfælde ved ansættelsen, hvad der av utbyttet er forbrukt av skatyderen og hans husstand. I bruttoutbyttet gjøres fradrag for medgaaede driftsutgifter, iberegnet slitage og tap av fiskeredskaper.

§ 50. Indtægt av handel og anden næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, ansættes, naar den skattepligtige har drevet næringen i mindst 3 aar, til, hvad utbyttet har utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar.

Til grund for ansættelsen av utbyttet for det enkelte aar lægges den skattepligtiges aarsregnskap, forsaavidt dette er opgjort overensstemmende med de grundsætninger, der gjælder for en ordentlig forretningsførsel. Herved iagttages følgende:

a. Ved utbyttets beregning tages hensyn til den forandring i værdi, som den skattepligtiges beholdninger av raastoffer, færdige produkter, varer og utestaaende fordringer ved aarets slutning viser i forhold til hans ved aarets begyndelse forhaandenværende beholdninger. Varelagerets værdi ansættes herved uten hensyntagen til paaregnet handelsgevinst. De utestaaende fordringers paalydende maa ikke nedsættes med større beløp end, hvad der antages at ville bli uerholdelig.
b. Hvad der avskrives paa værdien av anlæg, maskiner og deslike som følge av forringelse ved slit og forældelse, kommer ved beregningen av utbytte til fradrag, forsaavidt

de avskrevne beløp ikke overstiger det tilbørlige maal. Derimot tages der ikke hensyn til i regnskapet stedfundne ekstraordinære op- eller nedskrivninger av værdien av faste eiendomme.

c. Kontante penger saavelsom produkter og varer, som den skattepligtige uttar til eget forbruk, medregnes i utbyttet med sin fulde værdi. Det samme gjælder om beløp, som den skattepligtige erlægger som formues- og indtægtsskat til stat og kommune.

d. Utbytte av aktier, der inden riket kommer til beskatning hos vedkommende selskap, medregnes ikke.

Ved beskatning av skibsrederi fradrages i utbyttet en viss aarlig procent av skibenes værdi for den forringelse, som disse undergaar ved slit og forældelse. Naar værdien ved nedskrivning er reducert til ¼ av værdien av skibet som nyt, tilstedes intet yderligere fradrag av saadan forringelse. Forøvrig utfærdiges reglene for nedskrivningen av riksskattestyret (jfr. § 44, sidste led).

Naar skibe, anlæg eller andet, hvis værdiforringelse ved slit og forældelse er tat i betragtning ved indtægtsansættelsen, tilintetgjøres ved forlis eller anden ulykke, og assurancesummen overstiger den nedskrevne værdi, blir overskuddet at beskatte som indtægt. Det samme gjælder, hvis deslike formuesgjenstande sælges, og salgssummen overstiger den nedskrevne værdi. Paa lignende maate fremgaaes, hvor assuranse- eller salgssummen ligger under den nedskrevne værdi, idet forskjellen i saa fald kommer til fradrag i indtægten. Indtægten eller indtægtsfradraget medtages ikke ved beregningen av næringens gjennemsnitsutbytte, men blir ved beskatningen i sin helhet at henføre til det aar, da assuranse- eller salgssummen utbetales.

§ 51. Aktieselskapers indtægter ansættes i overensstemmelse med de i foregaaende paragraf indeholdte forskrifter.

Det fremkomne overskud beskattes som indtægt, hvad enten det utdeles til aktionærerne, henlægges til reserve-, delkredere-, pensionsfond o. lign., anvendes til bedriftens utvidelse eller forbedringer ved samme, som tilskrivning paa aktierne eller til betaling av gjæld, eller det overføres til næste aars regnskap. Til fradrag kommer ikke blot egentlige lønninger, men ogsaa, hvad der utbetales som tantièmer, gratialer, pensioner etc.

Efter de samme regler ansættes forsikrings-aktieselskapers og gjensidige forsikringsselskapers indtægt. Som indtægt beskattes ikke, hvad der av overskuddet overføres til præmiereserve eller andet fond, der utkræves for at dække kontraktmæsig overtagne forpligtelser like overfor de forsikrede. Dog blir som indtægt at beskatte, hvad der av overskuddet henlæg-

ges til sikkerhets- eller bonusfond eller utdeles som bonus til de forsikrede.

For utenlandske forsikringsselskaper kan riksskattestyret fastsætte nærmere regler angaaende netto-indtægtens beregning.

§ 52. Forbruksforeninger med fast utsalgssted, som sælger til foreningens medlemmer, indkjøpsforeninger, som fordeler forutbestilte varer mellem foreningens medlemmer, samt foreninger, der utelukkende eller hovedsagelig har til formaal for sine medlemmer at besørge indkjøpt raaemner eller driftsmidler i jordbrukets tjeneste, kan ilignes skat av den indtægt, som vindes av foreningens formue, men skatlægges ikke for den drevne virksomhet. Efter samme regler beskattes foreninger, som bare tilvirker og forhandler produkter av medlemmenes gaardsbruk, idet indtægten av virksomheten i dette tilfælde kommer til beskatning hos medlemmene som avkastning av gaardsbruket. Andelsmeierier beskattes efter samme regler som aktiemeierier, se § 20.

Sælger forbruksforening tillike til andre end foreningens medlemmer, blir den at beskatte av den virkelig hatte indtægt av dette salg. Kan omsætningen til andre end foreningens medlemmer ikke særskilt opgives, blir den hele ved foreningens virksomhet vundne fordel for medlemmene skjønsmæssig at ansætte og beskatte som indtægt.

§ 53. Naar indtægt av næringsdrift efter nærværende lovs forskrifter blir at ansætte til et gjennemsnitsbeløp for flere aar, kommer underskud, som næringen i noget aar maatte ha medført, til fradrag i de øvrige aars overskud. Har næringen gjennemsnitlig for alle aar git underskud, blir intet utbytte av samme at opføre. Gjennemsnitsutbyttet av næring, der indgaar under §§ 46 og 49, beregnes uten hensyntagen til renter av pantegjæld eller av anden laant kapital, hvorimot disse særskilt kommer til fradrag med det beløp, de har utgjort det sidste aar.

Ophører eller paabegyndes en næring i kalenderaarets (regnskapsaarets) løp, holdes indtægten i dette aar utenfor gjennemsnitsberegningen. Hvis en næring i aarets løp gaar over til en ny indehaver, gjælder det samme saavel for den tidligere som for den nye indehavers indtægt. I de tilfælde, der omhandles i § 21 første led, fremgaaes, som om der ingen forandring hadde fundet sted med hensyn til virksomhetens indehaver.

§ 54. Hvis utenfor kommunen hjemmehørende person, selskap eller indretning — uanset om vedkommende i formen optræder som leverandør, laangiver, garant eller lignende — efter omstændighetene maa antages at være interessert i nogen næringsdrift eller virksomhet, som beskattes i kommunen, paa væ-

sentlig samme maate som en deltager, blir der ved beskatningen at ta hensyn hertil. Ligningsnævnden kan i saadant tilfælde ansætte formue og indtægt efter eget skjøn over forretningens midler og avkastning. Paa samme maate forholdes, naar en skatyder kjøper eller sælger varer eller leier eller bortleier kraft for en pris, som paa grund av et interessefællesskap maa antages at være sat anderledes, end tilfældet vilde ha været, om saadant interessefællesskap ikke hadde foreligget.

Fjerde kapitel.

Om pligt til at meddele ligningsmyndighetene oplysninger.

§ 55. Det paaligger enhver skattepligtig at bidra til, at hans skattepligt i rette tid bringes paa det rene, og ikke at foreta noget, der har til hensigt at forhindre fyldestgjørelse av hans skatte-ansvar.

Enhver skattepligtig har at meddele de oplysninger, som ligningsmyndighetene begjærer i anledning av skattemandtallets optagelse. Saadan oplysningspligt paahviler ogsaa enhver med hensyn til skattepligtige, som bor i hans hus, eller som han iøvrig avgir grund eller husrum til, eller hvis forretninger han for nogen del bestyrer.

§ 56. Forpligtet til gjennem selvangivelse at gjøre rede for sine formues- og indtægtsforhold er:

a. Skattepligtige selskaper, boer og andre indretninger.
b. Skattepligtige, hvem det ved lov er paalagt at føre regnskapsbøker.
c. Medlemmer av de i § 20 andet led omhandlede selskaper, naar de lignes særskilt.
d. Andre skattepligtige, som ved nogen av de 3 sidste ligninger har været ansat i en antat indtægt av mindst kr. 500,oo eller har været lignet i flere distrikter av indtægter, der sammenlagt utgjør mindst dette beløp.
e. Skattepligtige, som, uten at indgaa under bokstav a—d, i det sidst forløpne kalenderaar har hat en netto-indtægt av mindst kr. 500,oo.

Den under bokstav d og e nævnte indtægtsgrænse kan efter beslutning av herredsstyret nedsættes eller — naar amtsskattestyret anbefaler saadan forandring og vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker — forhøies indtil kr. 800,oo eller i de 3 første skatte-aar efter lovens ikrafttræden indtil kr. 1 000,oo.

Alle skattepligtige er berettiget til at indlevere selvangivelse.

§ 57. Selvangivelser avfattes efter formularer anordnet av vedkommende regjeringsdepartement. De skal indeholde:

a. Den skattepligtiges navn, stilling, bolig og adresse.
b. Antallet av personer, som han har at forsørge.
c. Specifisert opgave over den skattepligtiges formue samt over gjæld, der forlanges fradradd formuen.
d. Specifisert opgave over den skattepligtiges indtægter og deres beløp samt over, hvad der forlanges fradradd indtægten.
e. Forsikring paa ære og samvittighet om, at de meddelte opgaver er avgit efter bedste skjøn og overbevisning og saa fuldstændig, som det har været den skattepligtige mulig, og at der med hans vidende ikke findes noget urigtig i dem.

Ligningsnævnden (ligningsraadet) kan bestemme, at fordringshavernes og skyldnernes navn blir at anføre i selvangivelsen, naar der i denne gjøres krav paa fradrag for gjæld eller gjældsrenter eller opføres formue i utestaaende fordringer eller indtægt av saadanne. Denne regel kan dog ikke gives anvendelse paa de i forrige paragraf under bokstav a og b nævnte skattepligtige uten for pantegjælds eller pantefordringers vedkommende. Saadanne skattepligtige har forøvrig alene overensstemmende med regnskapsbøkerne at opgi gjælden og erlagte renter med et samlet beløp.

Hvis der til en formues-, indtægts- eller fradragsposts ansættelse i penger utfordres skjøn, kan den skattepligtige undlate at opføre pengebeløpet i selvangivelsen, men maa i ethvert tilfælde meddele de oplysninger, der maatte være nødvendige for at sætte ligningsnævnden (ligningsraadet) i stand til at ansætte posten i penger.

De oplysninger, som i medhold av § 58 skal gives i særskilt næringsopgave om vedkommende nærings utbytte og den til samme knyttede formue, kan indtages i selvangivelsen. De nærmere bestemmelser herom utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Vedkommende regjeringsdepartement lar trykke det fornødne antal selvangivelsesskemaer, hvis anskaffelse bekostes av kommunerne.

§ 58. Uanset indtægtens størrelse er skattepligtige, som driver jordbruksnæring, forpligtet til at avgi en særskilt næringsopgave, indeholdende oplysninger om næringens utbytte og den til samme knyttede formue. Dog kan herredsstyret bestemme, at saadan opgave kun skal avgives, naar eiendommens matrikelskyld ligger over en av herredsstyret fastsat grænse, der i intet tilfælde maa være høiere end 1 skyldmark. Hvis herredsstyret derom fatter bestemmelse, kan pligten til at

avgi næringsopgave — i den utstrækning, hvori det maatte findes paakrævet — utvides til ogsaa at gjælde skattepligtige, der driver fiskeri og selvstændig skognæring.

Næringsopgaver avfattes efter formularer, der fastsættes av amtsskattestyret under vedkommende regjeringsdepartements godkjendelse, efterat utkast til samme har været forelagt herredenes ligningsnævnd og formandskaper til erklæring. Er der i vedkommende formular for selvangivelse indtat de fornødne poster til oplysninger om en nærings utbytte og den til samme knyttede formue, utfærdiger vedkommende regjeringsdepartement de bestemmelser, som utkræves, saaledes med hensyn til, i hvilken utstrækning de av amtsskattestyret fastsatte næringsopgaver skal avgives. Ved underskriften bekræftes paa ære og samvittighet, at de meddelte opgaver er avgit efter bedste skjøn og overbevisning og saa fuldstændig, som det har været den skattepligtige mulig, og at der med hans vidende ikke findes noget urigtig i dem.

Ved formularernes avfattelse tages væsentlig hensyn til, om ansættelsen av indtægten sker ved procentligning eller paa anden maate.

Hvor procentligning anvendes, skal ligningsnævnden indhente fuldstændigere næringsopgaver for enkelte særlig valgte eiendomme, hvilke opgaver lægges til grund ved indtægtsprocentens beregning.

Ligningsnævnden kan avkræve skattepligtige, der ikke har at levere selvangivelse, de oplysninger, som findes nødvendige ved skatteligningen, og som ikke omhandles i næringsopgave, enten i forbindelse med saadan opgave eller særskilt.

§ 59. Selvangivelserne indleveres inden utgangen av januar maaned. Selvangivelser for skattepligtige, som henhører under § 56 bokstav a, b og c, behøver dog ikke at indleveres før utgangen av februar. Naar saadanne skattepligtige inden utgangen av februar godtgjør, at deres aarsregnskap paa grund av særegne omstændigheter ikke har kunnet avsluttes til denne tid, skal der indrømmes dem den nødvendige utsættelse, dog ikke længer end til utgangen av mars. Andre skattepligtige kan om fornødent paa ansøkning, som maa være indkommet til ligningsnævnden (ligningsraadet) inden utgangen av januar eller den i medhold av denne paragrafs sidste led bestemte frist, tilstaaes utsættelse indtil utgangen av februar.

Næringsopgaverne indleveres inden utgangen av januar maaned.

Herredsstyret kan beslutte, at den almindelige frist saavel for selvangivelsers som næringsopgavers indlevering sættes ved et tidligere eller et senere tidspunkt, dog ikke før 15 januar eller senere end utgangen av februar.

§ 60. Selvangivelser indleveres til ligningsnævnden eller i tilfælde til ligningsraadet, næringsopgaver til ligningsnævnden.

Naar nogen, der har at levere selvangivelse, blir at iligne skat i to eller flere distrikter, har han i hvert av disse at indlevere angivelse over sin samlede formue og indtægt, rederiselskaper og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper dog kun i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar. I angivelsen anføres, hvorledes formuen og indtægten efter den skattepligtiges mening ved beskatningen blir at fordele mellem de paagjældende distrikter. Naar indtægten ikke efter nærværende lovs regler blir at fordele mellem distrikterne med visse brøkdele, behøver selvangivelsen i et distrikt, hvor vedkommende skatyder ikke gjør fordring paa fradrag for gjæld eller gjældsrenter, dog bare at omfatte den der skattepligtige formue og indtægt.

§ 61. For skattepligtige selskaper og indretninger blir selvangivelsen og i tilfælde næringsopgaven at avgi av vedkommende bestyrelse eller dennes formand. For umyndige avgives de av vergen, for mindre-aarige medunderskrives de av kurator.

Er en skattepligtig ved fravær, sygdom eller andet gyldig forfald hindret fra personlig at avgi selvangivelsen eller næringsopgaven, er han forpligtet til, forsaavidt dette er mulig, at avgi opgave gjennem fuldmægtig.

§ 62. Selvangivelser og næringsopgaver skal skrives paa de derfor anordnede blanketter under befølgelse av de paa samme indtagne trykte anvisninger og undertegnes av utstederen.

Enhver skattepligtig kan ved henvendelse til ligningsnævnden (ligningsraadet) erholde veiledning til avfattelse av selvangivelsen eller faa denne avfattet paa grundlag av givne oplysninger. Ved henvendelse til ligningsnævnden kan paa samme maate veiledning erholdes til avfattelse av næringsopgaven. Den skattepligtige maa dog i ethvert tilfælde underskrive angivelsen eller opgaven.

§ 63. Skattepligtige aktieselskaper, partrederier og foreninger er forpligtet til paa forlangende at tilstille vedkommende ligningsnævnd (ligningsraad) avtryk eller gjenpart av sine aarsopgjør.

Selskaper, som driver skibsrederi, og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper er forpligtet til inden hvert aars 15 februar uopfordret at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar, opgave over aktiekapitalens størrelse og aktiernes (parternes) antal og størrelse samt fortegnelse over aktionærerne (parthaverne) med tilføiende av hver enkelts bopæl og antal aktier (parter) og

disses nummer. Fortegnelsen utfærdiges i to eksemplarer særskilt for hver av de distrikter hvor nogen aktionær (parthaver) er bosat, og saaledes at hver fortegnelse kun omfatter de inden vedkommende distrikt bosatte aktionærer (parthavere). Over aktionærer (parthavere), som er bosat i utlandet, utfærdiges særskilt fortegnelse. Fortegnelsen utfærdiges paa grundlag av selskapets aktiebok eller liste over parthavere.

Bestyrelsen for et selskap, som eier aktier i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap, er forsaavidt § 20, 5te led, kommer til anvendelse, forpligtet til paa forlangende at meddele opgave over medlemmenes navn og bopæl til vedkommende ligningsmyndighet.

Livrente- og livsforsikringsselskaper er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene opgave over de til forsikrede inden distriktet i det sidstforløpne aar utbetalte beløp.

§ 64. Bestyrelser av bankindretninger saavelsom bankierer, sakførere og andre, der har penge under forvaltning for nogen, er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene oplysninger om størrelsen og avkastningen av navngiven persons hos dem indestaaende midler.

§ 65. Bestyrelser for private selskaper, foreninger eller indretninger, saavelsom private arbeidsherrer, husbondsfolk og andre, som har lønnede tjenestemænd, tyende eller andre faste arbeidere i sin tjeneste, er forpligtet til paa forlangende at indsende indberetning om de disse i det sidstforløpne aar utbetalte lønninger eller ydede godtgjørelser bestaaende i penger eller i andre ydelser eller fordele — til ligningsmyndighetene i de distrikter, hvori vedkommende tjenestemænd, tyende eller arbeidere er skattepligtige. Den samme forpligtelse paahviler formænd i faste arbeidslag, som overtar arbeide for egen regning, forsaavidt angaar den til lagets medlemmer utbetalte godtgjørelse. Indberetningene, der avfattes efter en av vedkommende regjeringsdepartement foreskrevet formular, som ligningsnævnden har at tilstille vedkommende, kan fordres avgit inden utgangen av januar maaned.

§ 66. Offentlige og kommunale myndigheter og tjenestemænd er forpligtet til paa forlangende snarest mulig at meddele ligningsmyndighetene alle de oplysninger, som maatte staa til deres raadighet — saasom fortegnelse over lønninger og lønsmottagere, i overformynderiet henstaaende kapitaler, firma-anmeldelser osv. Ønsker vedkommende ligningsmyndighet utskrifter av protokoller, blir saadanne at utfærdige i fornøden utstrækning. Paadrages der ved efterkommelsen av slike forlangender tjenestemanden direkte utlæg, erstattes disse efter paakrav av vedkommende ligningskommune.

§ 67. Offentlige skifteforvaltere er, naar et bo sluttes, forpligtet til snarest mulig at sende ligningsnævnden i de distrikter, hvori vedkommende arvinger hører hjemme, indberetning om enhver utlagt arvelod, naar dennes værdi utgjør mindst kr. 1 000,oo eller repræsenterer en indtægt av mindst kr. 50,oo.

Statens oppebørselsbetjenter er likeledes forpligtet til, naar der indkommer arve-anmeldelse fra selvskiftende arvinger, snarest mulig at sende indberetning til ligningsnævnden i det distrikt, hvor de hører hjemme, om de disse tilfaldende arvelodder av saadan størrelse som i første led nævnt. Naar et bo opgjøres av testamentsfuldbyrdere, paaligger det oppebørselsbetjenten at tilstille vedkommende ligningsnævnd lignende indberetning, straks efterat opgjøret er mottat fra disse.

Paa særskilt forlangende er offentlige skifteforvaltere forpligtet til, forsaavidt de derfor nødvendige oplysninger haves i boet, at indsende til ligningsmyndighetene forklaring om avdøde skattepligtiges formue og indtægter i de sidstforløpne aar.

Hvis offentlig skifteforvalter under et bos behandling erfarer, at avdøde er blit lignet i en betragtelig lavere formue eller indtægt end den virkelige, har han uten opfordring snarest mulig herom at indsende indberetning til vedkommende ligningsnævnd. Den samme indberetningspligt paaligger offentlige tjenestemænd, der maatte gjøre saadan erfaring under deres befatning med oppebørselen av arve-avgiften til staten eller med at kontrollere dennes rigtige erlæggelse.

Femte kapitel.

Om ligningen.

§ 68. Den del av herredsskatten, som falder paa formue og indtægt, — i tilfælde værdien av naturalarbeide medregnet — fordeles paa de skattepligtige av en ligningsnævnd bestaaende av saa mange av herredsstyret i eller utenfor dets midte valgte medlemmer, som det selv bestemmer. Herredsstyret vælger tillike en varamand for hvert medlem av ligningsnævnden. De forskjellige næringsgrupper i distriktet samt dettes forskjellige dele skal saavidt mulig være repræsentert i nævnden.

Naar saadan forening som i § 133 omhandlet er indgaat, eller naar et herred bestaar av flere sogn, der har særskilt kirke-, skole- eller fattigvæsen, og det alene er sognenes særutgifter, som skal utlignes paa formue og indtægt, kan der for hvert av sognene vælges en særskilt ligningsnævnd.

Ligningsnævnden vælger selv sin formand og næstformand. Medlemmene fungerer regelmæssig i 3 aar, idet hvert aar den tredjedel (hvor antallet ikke er delelig med 3, det nærmeste antal under eller over tredjedelen), der har forrettet længst,

uttræder og erstattes ved nyt valg. Hvem der skal fratræde av flere like berettigede, avgjøres i tilfælde ved lodtrækning. Varamændene vælges for 1 aar.

Den, der har været medlem av en ligningsnævnd, kan undslaa sig for at motta valg i saa lang tid som den, hvori han uavbrutt har forrettet som saadant.

§ 69. Til behandling av selvangivelser kan i hvert skattedistrikt oprettes et ligningsraad bestaaende av 3 medlemmer, der vælges av herredsstyret. Raadets medlemmer kan tages i eller utenfor ligningsnævnden. Hvor fast forretningsfører for ligningsvæsenet er ansat, kan denne beskikkes som det ene medlem av raadet. Raadets formand vælges av herredsstyret, som tillike vælger saa mange varamænd, som der er medlemmer. Ved vedtægt stadfæstet av Kongen kan herredsstyret i kommuner med over 20 000 indvaanere bestemme, at antallet av medlemmer skal være indtil 6 foruten formanden.

Medlemmene indsender til herredsstyret skriftlig forsikring paa ære og samvittighet om at ville bevare taushet angaaende, hvad de i sin stilling maatte erfare om nogens formues- og indtægtsforhold, samt om at ville utføre sit hverv upartisk efter bedste skjøn og overebvisning.

Med hensyn til medlemmenes funktionstid og gjenvalg gjælder det samme, som er foreskrevet for ligningsnævnden.

Ordningen av raadets virksomhet i forhold til ligningsnævnden utenfor, hvad der herom er bestemt i nærværende lov, fastsættes av herredsstyret under vedkommende regjeringsdepartements godkjendelse.

Herredsstyret kan bestemme, at ligningsraadets medlemmer tilstaaes godtgjørelse for sit arbeide.

§ 70. Ligningsnævnden (ligningsraadet) har krav paa at erholde godtgjørelse til lønnet medhjælp og til bestridelse av utgifter ved kontorhold.

Herredsstyret kan ansætte en lønnet fast forretningsfører for ligningsvæsenet. Som forretningsfører kan ogsaa antages ligningsnævndens formand eller nogen anden av nævdens medlemmer.

§ 71. Med iagttagelse av bestemmelserne i §§ 72—79 foreskriver herredsstyret de regler, som skal befølges ved ligningen. Bestaar et herred av flere sogn, og der for hvert sogn er valgt særskilt ligningsnævnd (§ 68 andet led), kan herredsstyret vedta særskilte regler for hvert sogn.

Til ligningsreglernes gyldighet utkræves amtsskattestyrets bifald.

Den skattepligtiges adgang til ved rettergang paa sedvanlig maate at la prøve lovligheten av de anvendte ligningsregler er ham forbeholdt.

§ 72. Formuesskatten til herredet maa i almindelighet ikke utgjøre mer end kr. 2,00 og ikke mindre end kr. 0,50 av hvert 1000 kroner.

Herredsstyret har adgang til for hver fuld procent, som indtægtsskatten stiger over 10, at forhøie formuesskatten med kr. 0,20 av hvert 1000 kroner over det foran bestemte maksimum, dog saaledes, at den ikke i noget tilfælde kan utlignes med et høiere beløp end kr. 3,00 av hvert 1000 kroner.

§ 73. Den kommunale indtægtsskatøre skal herefter utgjøre høist 12 pct. Dog skal der altid være adgang til at utligne et likesaa stort samlet beløp paa indtægten som det beløp, der blev utlignet paa denne det nærmest foregaaende aar, saalænge skatøren herved ikke bringes til at overstige 15 pct.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tillate, at indtægtsskatøren enkelte aar sættes høiere, naar herredsstyret med mindst ⅔ flertal beslutter at andra herom. For at saadan tilladelse skal meddeles, maa det godtgjøres at ligningsansættelserne er rimelige, at en hensigtsmæssig reduktionstabel er anvendt, og at andre skattefundamenter er forsvarlig utnyttet. Departementet kan kræve ligningen undergit nærmere prøvelse av riksskattestyret, som, hvor dertil findes grund, paabyr omligning under befølgelse av nærmere angivne regler eller anvendelse av en forandret reduktionstabel.

§ 74. Formuesskatten fordeles paa de skattepligtige efter det likefremme forhold av den formue, hvortil hver skattepligtig av ligningsnævnden ansættes.

Herredsstyret kan bestemme, at smaa formuer paa indtil kr. 1000,00 skal være skattefri. Likeledes kan indbo og andet løsøre, som ingen indtægt gir, helt eller delvis fritages for beskatning.

Paa indtægt sker fordelingen efter det likefremme forhold av den aarlige indtægt, hvortil hver skattepligtig av ligningsnævnden ansættes, dog med de avændringer som i medhold av følgende paragraffer vedtages.

Vedkommende regjeringsdepartement fastsætter aarlig de procentsatser, hvorefter formues- og indtægtsskat av indenlandske rederiselskaper og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper skal utregnes. Satsene skal være ens for det hele land og fastsættes paa grundlag av en beregning over de procenter, som fremkommer, naar den efter forrige aars ligning samlede skat henholdsvis paa formue og indtægt i landets skattedistrikter fordeles paa den samlede formue og den skatbare indtægt ved samme aars ligning.

§ 75. Av indtægten skal i almindelighet et visst beløp være skattefrit.

Ansættelsen av det skattefri beløp skal bero baade paa antallet av de personer, skatyderen har at forsørge, og paa indtægtens størrelse.

Til bestemmelse av det skattefri beløp for hver enkelt skatyder inddeles de skattepligtige i 8 klasser, hvorav

1 klasse omfatter dem, der ikke har nogen at forsørge;

2 til 7 klasse omfatter dem, der har henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer at forsørge;

8 klasse omfatter dem, der har 7 eller flere personer at forsørge.

Hvilke personer der ved klasseansættelsen skal henregnes til forsørgede, bestemmes av herredsstyret. Til forsørgede blir dog altid at henregne den skattepligtiges arbeidsudygtige forældre, barn (adoptivbarn og pleiebarn), der er under 15 aar eller ikke arbeidsdygtige, samt arbeidsudygtig egtefælle, naar de virkelig forsørges av den skattepligtige eller efter § 16 lignes sammen med denne. Hvis egtefællerne i henhold til § 16, 2 punktum, lignes særskilt, blir det skattefri beløp at beregne, som om egtefællerne var ilignet underet, og at fradra forholdsvis i deres indtægt. Antallet av forsørgede den 1 januar i det aar, ligningen foretages, lægges til grund for klasse-ansættelsen.

§ 76. Den skattefri del av indtægten utregnes efter en av følgende tabeller:

Tabel I.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	100	170	240	310	680	450	520	590
9/10 —»—	100— 200	170— 280	240— 360	310— 440	380— 520	450— 600	520— 680	590— 760
8/10 —»—	200— 300	280— 390	360— 480	440— 570	520— 660	600— 750	680— 840	760— 930
7/10 —»—	300— 400	390— 500	480— 600	570— 700	660— 800	750— 900	840—1000	930—1100
6/10 —»—	400— 500	500— 610	600— 720	700— 830	800— 940	900—1050	1000—1160	1100—1270
5/10 —»—	500— 600	610— 720	720— 840	830— 960	940—1080	1050—1200	1160—1320	1270—1440
4/10 —»—	600— 700	720— 830	840— 960	960—1090	1080—1220	2000—1350	1320—1480	1440—1610
3/10 —»—	700— 800	830— 940	960—1080	1090—1220	1220—1360	1350—1500	1480—1640	1610—1780
2/10 —»—	800— 900	940—1050	1080—1200	1220—1350	1360—1500	1500—1650	1640—1800	1780—1950
1/10 —»—	900—1000	1050—1160	1200—1320	1350—1480	1500—1640	1650—1800	1800—1960	1950—2120
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit	550	665	780	895	1010	1125	1240	1355

Tabel II.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	100	170	240	310	380	450	520	590
8/10 —»—	100— 300	170— 390	240— 480	310— 570	380— 660	450— 750	520— 840	590— 930
7/10 —»—	300— 400	390— 500	480— 600	570— 700	660— 800	750— 900	840—1000	930—1100
6/10 —»—	400— 500	500— 610	600— 720	700— 830	800— 940	900—1050	1000—1160	1100—1270
5/10 —»—	500— 600	610— 720	720— 840	830— 960	940—1080	1050—1200	1160—1320	1270—1440
4/10 —»—	600— 700	720— 830	840— 960	960—1090	1080—1220	1200—1350	1320—1480	1440—1610
3/10 —»—	700— 800	830— 940	960—1080	1090—1220	1220—1360	1350—1500	1480—1640	1610—1780
2/10 —»—	800— 900	940—1050	1080—1200	1220—1350	1360—1500	1500—1650	1640—1800	1780—1950
1/10 —»—	900—1000	1050—1160	1200—1320	1350—1480	1500—1640	1650—1800	1800—1960	1950—2120
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit	540	654	768	882	996	1110	1224	1338

Tabel III.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	100	170	240	310	380	450	520	590
8/10 —»—	100—200	170— 280	240— 360	310— 440	380— 520	450— 600	520— 680	590— 760
7/10 —»—	200—300	280— 390	360— 480	440— 570	520— 660	600— 750	680— 840	760— 930
6/10 —»—	300—400	390— 500	480— 600	570— 700	660— 800	750— 900	840—1000	930—1100
5/10 —»—	400—500	500— 610	600— 720	700— 830	800— 940	900—1050	1000—1160	1100—1270
4/10 —»—	500—600	610— 720	720— 840	830— 960	940—1080	1050—1200	1160—1320	1270—1440
3/10 —»—	600—700	720— 830	840— 960	960—1090	1080—1220	1200—1350	1320—1480	1440—1610
2/10 —»—	700—800	830— 940	960—1080	1090—1220	1220—1360	1350—1500	1480—1640	1610—1780
1/10 —»—	800—900	940—1050	1080—1200	1220—1350	1360—1500	1500—1650	1640—1800	1780—1950
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	460	566	672	778	884	990	1096	1202

Tabel IV.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	100	170	240	310	380	450	520	590
7/10 —»—	100—300	170— 390	240— 480	310— 570	380— 660	450— 750	520— 840	590— 930
6/10 —»—	300—400	390— 500	480— 600	570— 700	660— 800	750— 900	840—1000	930—1100
5/10 —»—	400—500	500— 610	600— 720	700— 830	800— 940	900—1050	1000—1160	1100—1270
4/10 —»—	500—600	610— 720	720— 840	830— 960	940—1080	1050—1200	1160—1320	1270—1440
3/10 —»—	600—700	720— 830	840— 960	960—1090	1080—1220	1200—1350	1320—1480	1440—1610
2/10 —»—	700—800	830— 940	960—1080	1090—1220	1220—1360	1350—1500	1480—1640	1610—1780
1/10 —»—	800—900	940—1050	1080—1200	1220—1350	1360—1500	1500—1650	1640—1800	1780—1950
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit . .	450	555	660	765	870	975	1080	1185

Omgjørelsen av den av ligningsnævnden ansatte indtægt (den antagne indtægt) til den indtægt, hvorpaa skatten skal fordeles (den skatbare indtægt), sker paa følgende maate:

Utgjør den antagne indtægt i hver av de 8 klasser i tabel I og tabel II henholdsvis kr. 1000,oo, 1160,oo, 1320,oo, 1480,oo, 1640,oo, 1800,oo, 1960,oo, 2120,oo eller derover, i tabel III og IV henholdsvis kr. 900,oo, 1050,oo, 1200,oo, 1350,oo, 1500,oo, 1650,oo, 1800,oo, 1950,oo eller derover, fremkommer den skatbare indtægt ved fradrag av det i tabellens nederste linje for den paagjældende klasse opførte beløp.

Er den antagne indtægt mindre end foranførte beløp, men større end de i tabellen opførte helt skattefri grundbeløp, fremkommer den skatbare indtægt i hver klasse ved fradrag av det skattefri grundbeløp samt derhos en saa stor brøkdel av de overskytende indtægtsdele, som angives under de i tabellerne opførte henholdsvis 9, 8, 8 og 7 reduktionstrin.

Er den antagne indtægt ikke større end det helt skattefri grundbeløp, blir ingen skat at iligne vedkommende.

I tabellerne kan de skattefri grundbeløp besluttes forandret, gjennemgaaende for alle klasser, efter et av nedenstaaende alternativer:

1.	kr.	80,00,	kr.	130,00,	kr.	180,00,	kr.	230,00,	kr.	280,00,	kr.	330,00,	kr.	380,00,	kr.	430,00
2.	»	100,00,	»	150,00,	»	200,00,	»	250,00,	»	300,00,	»	350,00,	»	400,00,	»	450,00
3.	»	120,00,	»	190,00,	»	260,00,	»	330,00,	»	400,00,	»	470,00,	»	540,00,	»	610,00
4.	»	140,00,	»	210,00,	»	280,00,	»	350,00,	»	420,00,	»	490,00,	»	560,00,	»	630,00
5.	»	160,00,	»	230,00,	»	300,00,	»	370,00,	»	440,00,	»	510,00,	»	580,00,	»	650,00
6.	»	180,00,	»	250,00,	»	320,00,	»	390,00,	»	460,00,	»	530,00,	»	600,00,	»	670,00
7.	»	200,00,	»	270,00,	»	340,00,	»	410,00,	»	480,00,	»	550,00,	»	620,00,	»	690,00
8.	»	80,00,	»	150,00,	»	210,00,	»	260,00,	»	300,00,	»	330,00,	»	350,00,	»	360,00
9.	»	100,00,	»	170,00,	»	230,00,	»	280,00,	»	320,00,	»	350,00,	»	370,00,	»	380,00
10.	»	120,00,	»	190,00,	»	250,00,	»	300,00,	»	340,00,	»	370,00,	»	390,00,	»	400,00
11.	»	140,00,	»	210,00,	»	270,00,	»	320,00,	»	360,00,	»	390,00,	»	410,00,	»	420,00
12.	»	160,00,	»	230,00,	»	290,00,	»	340,00,	»	380,00,	»	410,00,	»	430,00,	»	440,00
13.	»	180,00,	»	250,00,	»	310,00,	»	360,00,	»	400,00,	»	430,00,	»	450,00,	»	460,00
14.	»	200,00,	»	270,00,	»	330,00,	»	380,00,	»	420,00,	»	450,00,	»	470,00,	»	480,00

Grænsebeløpene paa samtlige reduktionstrin saavelsom tallene i tabellens sidste linje gives altid det samme fradrag eller tillæg som de skattefri grundbeløp.

Tabellernes brøker kan med amtsskattestyrets samtykke nedsættes gjennemgaaende med 1/10 og 2/10.

Der skal ved offentlig foranstaltning til bruk for ligningsnævndene utarbeides beregningsskemaer der viser den skatbare indtægts beløp under forskjellige alternativer for reduktionen av den antagne indtægt.

§ 77. Ved herredsstyrets fastsættelse av reduktionstabellen skal der haves for øie at opnaa, at totalsummen av den skatbare indtægt for indenbygdsboende skattepligtige personer (§ 15 bokstav a) saavidt mulig ikke blir mindre end 40 pct. og ikke større end 70 pct. av deres antagne indtægts totalsum.

Amtsskattestyret har ved sin gjennemgaaelse av skatteligningene at være opmerksom paa tilveiebringelsen og opretholdelsen av det ovenfor anførte gjennemsnitsforhold mellem skatbar og antat indtægt. I alle tilfælde, hvor amtsskattestyret forefinder væsentlige avvikelser fra dette gjennemsnitsforhold, har det — ogsaa uten henvendelse fra vedkommende herredsstyre — adgang til at foreskrive befulgt ved de følgende ligninger en forandret tabel, der i henhold til foretat beregning kan forutsættes at ville bringe den skatbare indtægt op til mindst 40 pct. av den antagne indtægt eller i tilfælde ned under 70 pct. av samme.

Under særegne omstændigheter kan amtsskattestyret tillate andre forandringer i reduktionstabellerne end de, som der i forrige paragraf er aapnet adgang til. Likeledes kan Riksskattestyret foreskrive andre forandringer i tabellerne, naar det efter § 73 paabyder omgjørelse av en ligning. Ogsaa de for byene foreskrevne reduktionstabeller kan benyttes, naar amtsskattestyret og vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker.

§ 78. Indlænding erholder kun skattefrit fradrag i bostedsdistriktet. Dog har en saadan, naar han derom fremsætter forlangende, ret til at erholde skattefrit fradrag i et distrikt utenfor bostedsdistriktet, men i saa fald gives ham intet skattefrit fradrag i bostedsdistriktet. Den, der ønsker skattefrit fradrag utenfor bostedsdistriktet, har inden utgangen av januar maaned at indsende til ligningsnævnden i bostedsdistriktet forlangende herom med opgave over, hvilke personer han hadde at forsørge den 1 januar. Bostedsdistriktets ligningsnævnd har derefter snarest mulig at oversende forlangendet til ligningsnævnden i det distrikt, hvor fradraget ønskes.

Dødsboer henføres til den avdødes skatteklasse.

Skattepligtige selskaper og indretninger (§ 15 bokstav b) saavelsom skattepligtige utlændinger gives intet skattefrit fradrag.

§ 79. Der kan fastsættes et mindste beløp av skat, som enhver, der efter de vedtagne regler er skattepligtig av sin indtægt, har at erlægge, om end hans skat ved likefrem anven-

delse av reglerne vilde blit mindre. Dette beløp maa ikke overstige kr. 2,00.

§ 80. Ligningsnævnden har at fastsætte takseringsregler ved ansættelsen av formue i og indtægt av gaardsbruk samt i den utstrækning, hvori det maatte findes fornødent, ogsaa ved ansættelsen av anden formue og indtægt.

Herredsstyret har adgang til at nedsætte et eller flere særskilte utvalg til at taksere industrielle bruk, gruber, fossefald, skog og andre faste eiendomme i saadan utstrækning, som ansees paakrævet. Til taksterne, der skal tjene til veiledning for ligningsmyndighetene, blir vedkommende eiere at varsle i betimelig tid.

§ 81. Ligningsnævnden ansætter de skattepligtiges formue og indtægt samt fastsætter den klasse, hvortil de skattepligtige efter de i distriktet gjældende regler skal henføres. I distrikt, hvor ligningsraad er oprettet, sker ansættelsen for skattepligtige, sam har levert selvangivelse, overensstemmende med ligningsraadets avgjørelse.

Ligningsnævnden har tillike at besørge utregnet den skat, som efter det fastsatte forholdstal falder paa enhver skattepligtig. Skattebeløpet kan avrundes til det nærmeste antal hele kroner.

§ 82. Ligningsnævnden sammentræder i almindelighet i januar maaned. Det første møte sammenkaldes av herredsstyrets ordfører. De senere møter berammes av ligningsnævndens formand.

Hvor ligningsraad er oprettet, paabegynder dette prøvelsen av selvangivelserne, saasnart disse indkommer.

Er der i skattedistriktet nogen fast eiendom eller anlæg, eller drives der i distriktet nogen næring eller virksomhet, hvorav den skattepligtige blir at iligne statsskat i andet distrikt, foretages ansættelsen snarest mulig av den paagjældende brutto- og nettoformue samt indtægt eller i tilfælde underskud (jfr. § 45 1ste led). Opgave over de foretagne ansættelser blir, saasnart ske kan, at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende skatskrives, til avbenyttelse ved utregningen av hans statsskat.

Likeledes skal der snarest mulig foretages ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap (jfr. § 20 3dje led). Ligningsnævnden sender snarest mulig det ene eksemplar av den i § 63 omhandlede fortegnelse til vedkommende boligdistrikters ligningsnævnd og meddeler samtidig, hvorledes formuen og indtægten er ansat, og hvilken del derav falder til beskatning i de enkelte distrikter. Disse opgaver blir at lægge til grund for skatlægningen. Mener nogen ligningsnævnd, at fortegnelsen eller fordelingen er urig-

tig, sender den snarest mulig efter mottagelsen sin indvending ledsaget av fornødne forklaringer og bevisligheter til ligningsdistriktets ligningsnævnd. Leder saadan indvending til ændring i fordelingen mellem distrikterne, sender ligningsdistriktets ligningsnævnd underretning herom til ligningsnævnden i de distrikter, som ædringen angaar. En ligningsnævnd kan ogsaa, inden 4 uker efterat ligningsforretningen i dens distrikt er utlagt, begjære amtsskattestyrets eller — hvis noget distrikt utenfor amtet er interessert i saken — riksskattestyrets avgjørelse angaaende fordelingen.

§ 83. Selvangivelserne prøves av ligningsnævnden under benyttelse av de til dens raadighet staaende midler. Finder nævnden ikke grund til at betvile en selvangivelses rigtighet og fuldstændighet, blir denne uten videre at ta tilfølge som grundlag for vedkommendes ligning. Skjønsmæssige ansættelser foretages av ligningsnævnden eller undergives særlig prøvelse av denne, hvis de allerede er gjort i selvangivelsen.

Finder ligningsnævnden selvangivelsen uklar, eller antar den, at formuen eller indtægten er for lav eller ikke fuldstændig opgit, eller at fradragsposter er opført med for stort beløp, har nævnden at tilstille vedkommende meddelelse herom og kan samtidig opfordre ham til at meddele skriftig oplysning angaaende opgivne punkter i selvangivelsen eller til personlig at møte for et utvalg av nævndens medlemmer til berammet tid og sted. Skattepligtig, hvem underretning som nævnt er tilstillet, kan i hvert fald kræve, at der gives ham anledning til mundtlig at forklare sig. Naar han ved forfald, som godkjendes av nævnden, er hindret fra at møte eller fra personlig at erklære sig, kan dette paa hans ansvar ske ved fuldmægtig, som er nøie kjendt med hans forhold.

Ligningsnævnden kan forlange adgang for to medlemmer av nævnden til at gjøre sig bekjendt med den skattepligtiges regnskapsbøker. Paa nævndens vegne kan undersøkelsen foretages ved to regnskapskyndige revisorer. Disse medlemmer eller revisorer vælges av nævnden, men en av dem skal kunne utpekes av den skattepligtige, om han inden otte dage efter at ha mottat ligningsnævndens begjæring om undersøkelsen meddeler, hvem han ønsker valgt. Med den skattepligtiges samtykke kan undersøkelsen foretages av én revisor. Vedkommende medlemmer eller revisorer maa ikke være personer, der staar i konkurranseforhold til den skattepligtige, medmindre denne samtykker i, at saadanne opnævnes. Foretages undersøkelsen av revisorer, avgir de skriftlig indberetning om undersøkelsen.

De opnævnte medlemmer av nævnden har i en særskilt protokol at indføre resultatet av sin undersøkelse. De meddeler nævnden de fornødne talopgaver, men maa ikke under-

rette nogen om, hvad de forøvrig har bragt i erfaring om den skattepligtiges forretningsforhold.

Naar nævnden har indhentet de oplysninger, den anser fornødne, fastsætter den efter bedste skjøn den formue og indtægt, hvorefter vedkommende skal beskattes. Nævnden er herunder berettiget til baade at forhøie opførte formues- og indtægtsposter, at nedsætte og utelate fradragsposter og at tilføie formues- og indtægtsposter, som ikke er opført, naar den dertil finder tilstrækkelig grund.

Nedsættelse av de i en selvangivelse opførte formues- og indtægtsposter eller forhøielse av fradragsposterne kan i almindelighet ikke ske. Hvis imidlertid ligningsnævnden finder avgjørende grund til at anta, at en for høi angivelse av nogen formues- og indtægtspost eller for lav angivelse av nogen fradragspost foreligger, er den, efter saavidt mulig at ha git utstederen av selvangivelsen anledning til at forklare sig, berettiget til at foreta fornøden berigtigelse.

Opholder utstederen av en selvangivelse sig i utlandet, eller er hans opholdssted ubekjendt, kan den av ham angivne formue og indtægt forhøies, uten at han har krav paa at bli varslet av ligningsnævnden.

For alle væsentlige avvikelser fra en foreliggende selvangivelse skal grundene anføres i ligningsnævndens forhandlingsprotokol.

Hvor ligningsraad er oprettet, har dette i ligningsnævndens sted overensstemmende med, hvad der i nærværende paragraf er foreskrevet, at foreta prøvelsen av selvangivelserne og paa grundlag av disse at fastsætte de paagjældende skattepligtiges formue, indtægt og klasse. Ved sine skjønsmæssige ansættelser har ligningsraadet at befølge de takesringsregler, der er fastsat av ligningsnævnden. Den fastsatte formue, indtægt og klasse meddeles ligningsnævnden, som derimot ikke maa gjøres bekjendt med selvangivelsernes indhold.

§ 84. Næringsopgaverne gjennemgaaes og prøves av ligningsnævnden. Ansættelsen av den paagjældende formue og indtægt foretages av nævnden under behørig benyttelse av opgaverne og de fastsatte takseringsregler. Er der i vedkommende formular for selvangivelse indtat de fornødne poster til oplysning om en nærings utbytte og den til samme knyttede formue (§ 57 sidste led), foretages gjennemgaaelsen og prøvelsen av disse poster av ligningsraadet i distrikter, hvor saadant raad er oprettet.

For de skattepligtige, fra hvem ingen selvangivelse eller næringsopgave er mottat, ansætter ligningsnævnden formue og indtægt efter bedste skjøn, i tilfælde efterat den har latt indhente de oplysninger, som den finder fornødne.

Det paaligger ligningsnævnden at forhøie det foregaaende aars ansættelser av de skatyderes formue og indtægt, som har undlatt at efterkomme forpligtelsen til at indlevere selvangivelse, og som indgaar under de i § 56 bokstav a, b og c anførte skatydere, eller som ved foregaaende aars kommunale ligning har været ansat i en indtægt av mindst kr. 2 000,oo. Denne grænse kan av herredsstyret nedsættes indtil kr. 1 000,oo. Forhøielsen skal mindst utgjøre 10 pct. av det foregaaende aars formues- og indtægtsansættelser ved den kommunale ligning. Gjentages forsømmelsen, sættes forhøielsen hver gang mindst til det dobbelte av det foregaaende aars forhøielse.

§ 85. Summen av den for en skatyder ansatte formue kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 100, naar formuen utgjør mindre end kr. 10 000,oo, og ellers til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 1 000.

Summen av den for en skatyder ansatte indtægt kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med et tal, som, naar indtægten utgjør mindre end kr. 1000,oo, ikke er større end 25 og ellers ikke er større end 100. Likeledes kan den skatbare indtægt avrundes nedad til det nærmeste med 10 eller 5 delelige tal.

Nogen anden avvikelse maa ikke av nogensomhelst grund gjøres hverken til forhøielse eller nedsættelse av den formue eller indtægt, som opføres.

Naar utredelsen av den fulde skat antages paa grund av særegne omstændigheter at ville falde særdeles trykkende for eller av andre grunde særdeles ubillig imot nogen skattepligtig kan ligningsnævnden herom gjøre forestilling til herredsstyret og anbefale vedkommende til nedsættelse eller eftergivelse av skatten.

§ 86. Skatteligningen bør være tilendebragt inden 15 april. Ligningsnævndens forhandlinger — derunder indbefattet de vedtagne takseringsregler — indføres i en av formandskapets ordfører autorisert protokol.

Efter skatteligningens tilendebringelse besørger ligningsnævndens formand utlagt til almindelig eftersyn paa et eller flere steder en skatteliste over samtlige skattepligtige. Denne liste skal indeholde de anvendte ligningsregler, reduktionstabellen, skatøren, den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse, hvorefter hver enkelt skattepligtig er skatlagt til kommune og stat. Utlæggelsen kundgjøres paa sedvanlig maate. Samtidig med utlæggelsen gives utenbygdsboende skatydere meddelelse om den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse.

Enhver skattelignet kan ved henvendelse til ligningsnævnden (ligningsraadet, de til gjennemgaaelse av den skattepligtiges regnskapsbøker opnævnte medlemmer av ligningsnævnden)

erholde oplysning om, hvorledes ligningsansættelserne for hans eget vedkommende er fremkommet.

Det samme gjælder en ligningsinstans i et skattedistrikt, hvor nogen aktionær (parthaver) i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap er bosat overfor en ligningsinstans i det skattedistrikt, hvor selskapets ligningsansættelser er foretat.

Samtidig med ligningsforretningens tilendebringelse har ligningsnævnden at oversende til statens og kommunens oppebørselsbetjenter bekræftede utskrifter av ligningen henholdsvis for stats- og kommuneskattens vedkommende. Senest 4 uker efter ligningsforretningens tilendebringelse avgir ligningsnævndens formand gjennem amtmanden indberetning til vedkommende regjeringsdepartement i den form, som dette foreskriver. Samtidig har ligningsnævnden at oversende til amtsskattestyret en bekræftet avskrift av ligningsforretningen i dens helhet og til statens oppebørselsbetjent en bekræftet utskrift av statsskatteligningen, hvilken utskrift blir at benytte ved ligningens revision.

Indløper de i § 82 tredje og fjerde led omhandlede opgaver efter ligningens avslutning, har ligningsnævndens formand at dra omsorg for, at omberegning av den paagjældende skattepligtiges statsskat og utregning av herredsskat sker snarest mulig, og at fornøden underretning meddeles vedkommende oppebørselsbetjent.

§ 87. I distrikter, hvor en større del av befolkningen er fraværende paa fiske i den tid, da ligningen efter nærværende lovs regler skulde foretages, kan herredsstyret, naar amtsskattestyret og vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker, bestemme, at ligningsarbeidet henlægges til en senere aarstid.

Hvor saadan bestemmelse er fattet, skal selvangivelser og næringsopgaver, saasnart de indkommer, undergives en foreløbig granskning av ligningsraadet eller, hvis saadant ikke er oprettet, av et utvalg av ligningsnævnden bestaaende av mindst 3 mænd, som opnævnes av herredsstyret. Raadet eller de opnævnte mænd har at avgi de i § 82 tredje og fjerde led omhandlede opgaver. Hvis de paagjældende ansættelser senere forandres, blir berigtigede opgaver at meddele. Ligningen maa under enhver omstændighet være tilendebragt inden 15 november i skatteaaret.

Sjette kapitel.

Om ligningsklagers indgivelse og behandling.

§ 88. Klage over ligningen maa for at komme i betragtning indgives skriftlig til ligningsnævndens formand (lig-

ningsraadet) inden 4 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Klage kan gaa ut paa:

a. At klageren urettelig er skatlagt eller forbigaat, er skatlagt efter en for høi eller for lav ansættelse av formue eller indtægt eller henført til en feilagtig klasse.

b. At nogen anden skattepligtig urettelig er forbigaat, er skatlagt efter en for lav ansættelse eller henført til en for lavt beskattet klasse.

Klage av sidstnævnte art maa være fremført enten av statens oppebørselsbetjent eller av en eller flere, hvis paalignede kommuneskat utgjør i det mindste enten kr. 200,00 eller 5 pct. av, hvad der i det hele er utlignet. Begge arter av klage skal indeholde bestemte paastande, støttet til forklaringer om de efter klagerens formening sande forhold.

Klage over ansættelse, der er foretat av ligningsraadet, behandles av dette, andre klager behandles av ligningsnævnden.

Efter klagefristens utløp og efterat de undersøkelser, der maatte findes fornødne, er anstillet, blir hver klage særskilt at avgjøre ved kjendelse som i korthet skal begrundes. Kjendelsen og grundene tilføres protokollen. Ingen forhøiet eller ny ansættelse maa ske i anledning av saadan klage som omhandlet under bokstav b, førend der har været git vedkommende skattepligtige anledning til at uttale sig.

Naar behandlingen av samtlige klager er tilendebragt, besørger ligningsnævndens formand utlagt til eftersyn en liste over ansættelserne for samtlige skattepligtige, hvis ligning har været paaklaget. Klagebehandlingens avslutning og listens utlæggelse kundgjøres paa sedvanlig maate. Enhver klager kan ved henvendelse til ligningsnævndens eller i tilfælde ligningsraadets formand i overensstemmelse med, hvad derom er foreskrevet i kundgjørelsen, erholde oplysning om sin klages avgjørelse og om, hvorledes avgjørelsen er begrundet.

Klage over ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap kan blot indgives til ligningsmyndighetene i ligningsdistriktet. Ligningsnævnden i en aktionærs (parthavers) bopælsdistrikt kan indgi klage over, at et saadant selskap urettelig er forbigaat eller skatlagt efter en for lav ansættelse.

§ 89. Skattepligtig, som har at levere selvangivelse eller næringsopgave, men undlater inden den fastsatte frist at indlevere saadan i foreskrevet form, saavelsom skattepligtig, der undlater at efterkomme ligningsnævndens eller ligningsraadets opfordring om at meddele oplysninger eller undlater efter opfordring at forevise regnskapsbøker eller avgi møte for et ut-

valg av nævnden eller for raadet, taper retten til at paaklage aarets ligning.

I rette tid indkommet klage blir dog at behandle, saafremt klageren godtgjør omstændigheter, som findes fyldestgjørende til undskyldning for forsømmelsen, og klagen derhos i tilfælde ledsages av selvangivelse eller næringsopgave i foreskrevet form eller av de begjærte oplysninger.

Naar klage indkommer fra personer, som ikke er forpligtet til at levere selvangivelse efter § 56 bokstav a—d, men som av ligningsnævnden er antat at ha pligt hertil efter § 56 bokstav e og er lignet i overensstemmelse hermed, blir klagen likeledes altid at behandle, hvis den skattepligtige paastaar, at han i det paagjældende aar ikke har hat en saa stor indtægt, at han er forpligtet til at levere angivelse.

§ 90. Samtidig med valg av ligningsnævnd skal herredsstyret i eller utenfor sin midte vælge en overligningsnævnd, bestaaende av saa mange medlemmer, som ved herredsstyrets beslutning bestemmes. Herredsstyret utvælger tillike et av det selv fastsat antal varamænd.

Overligningsnævnden vælger selv sin formand og næstformand.

Med hensyn til medlemmenes funktionstid og gjenvalg gjælder det samme, som er foreskrevet for ligningsnævnden. Ved første valg efter nærværende lovs ikrafttræden vælges samtlige medlemmer. Ved andet og tredje valg bestemmes det gjennem lodtrækning, hvilke medlemmer der skal fratræde.

§ 91. Klager, som ikke h e l t imøtekommes av ligningsnævnden, blir tillikemed de avsagte kjendelser snarest mulig at tilstille overligningsnævnden til behandling. Paa samme maate forholdes med de av ligningsraadet behandlede klager, forsaavidt uttrykklig begjæring herom er fremsat i klagen. Er saadan begjæring ikke fremsat, kan vedkommende indbringe den av ligningsraadet trufne avgjørelse for overligningsnævnden ved en særskilt skriftlig besværing, der maa være avgit til nævndens formand inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Inden samme frist kan klage indgives til overligningsnævnden fra nogen, der under klagebehandlingen er skatlagt eller har faat sin skat forhøiet enten efter klage i henhold til § 88 b eller i henhold til bestemmelserne i §§ 95, 121 eller 124.

Har klageren forlangt, at klagen i tilfælde skal paakjendes av særskilt klagenævnd (§ 93), indsendes klagen med ligningsnævndens (ligningsraadets) kjendelse til amtmanden, som har at foranstalte det fornødne til dens avgjørelse.

§ 92. Overligningsnævnden har ved kjendelse, der i korthet skal begrundes, at avgjøre de til den indkomne klager og der-

under at bestemme den formue og indtægt, hvorefter skatten skal beregnes, samt den klasse, hvortil vedkommende skattepligtige skal henføres.

Naar klagernes behandling er avsluttet, fremgaaes ved overligningsnævnden paa samme maate som i § 88, næstsidste led, foreskrevet for ligningsnævnden.

§ 93. Utenbygds skatydere, som er ilignet skat i henhold til § 18, samt utlændinger og utenlandske selskaper, der er skattepligtige i overensstemmelse med § 23, kan forlange klager over sin ligning paakjendt — istedenfor av den almindelige overligningsnævnd — av en særskilt klagenævnd. Ogsaa indenbygds skatyder har adgang til at benytte saadan klagenævnd istedenfor overligningsnævnden, naar amtsskattestyret deri samtykker av særlige grunde, saasom formedelst den av vedkommende skatyder drevne nærings specielle beskaffenhet.

Forlangendet maa hvis det ikke er fremsat i klagen til ligningsnævnden (jfr. § 91), være indkommet til amtmanden inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Forsaavidt klagens paakjendelse av særskilt klagenævnd er betinget av amtsskattestyrets samtykke, og saadant ikke meddeles, har amtsskattestyret at oversende klagen til paakjendelse av overligningsnævnden, medmindre vedkommende klager for dette tilfælde har tilkjendegit, at han ikke ønsker klagen videre fremmet.

Særskilt klagenævnd skal bestaa av tre eller, om amtsskattestyret saa bestemmer, fem medlemmer. I første tilfælde vælger herredsstyret ett, i det andet tilfælde to av medlemmene, mens amtsskattestyret, eller om amtstinget saa bestemmer, amtmanden opnævner i første tilfælde to, i andet tilfælde tre av medlemmene, som ikke maa være skattepligtige til ligningskommunen. Ved opnævnelsen bestemmer amtsskattestyret (amtmanden) tillike, hvem der skal være nævndens formand og i tilfælde næstformand, og opnævner samtidig to varamænd.

Pligtige til at motta valg som medlem av særskilt klagenævnd er indvaanere av vedkommende amts byer og landdistrikter saavelsom indvaanere av tilstøtende amter, der ikke bor over 50 kilometer fra ligningsnævndens møtested eller fra den eiendom eller det anlæg, klagen gjælder. Medlemmer utenfor vedkommende amt blir at opnævne gjennem deres amtsskattestyre.

Avgjørelsen sker ved begrundet kjendelse. Om avgjørelsen og de grunde, hvorpaa denne er støttet, meddeles klageren underretning snarest mulig.

Der tilkommer klagenævndens medlemmer i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt. Denne utbetales av vedkommende herred, men blir helt at er-

statte herredet av klageren, hvis kjendelsen ikke falder ut til gunst for denne. Opnaar klageren nedsættelse, uten at denne er væsentlig i forhold til den ilignede skat, avgjør nævnden, hvorvidt erstatning skal erlægges av klageren, samt i tilfælde dens størrelse.

§ 94. Ligningsnævnden (ligningsraadet) og de overordnede instanser kan under klagebehandlingen opfordre klageren til at fremlægge dokumenter, forevise sine regnskapsbøker eller til at besvare bestemte spørsmaal og overhodet til at meddele de oplysninger om sin økonomiske stilling, som findes fornødne. Hvis klageren ikke efterkommer opfordringen, kan vedkommende ligningsinstans undlate at ta hensyn til klagen.

Forevisning av regnskapsbøker efter opfordring av ligningsnævnden eller overligningsnævnden sker i tilfælde for et utvalg av vedkommende nævnd, bestaaende av 2 medlemmer eller for en eller to regnskapskyndige revisorer. I sidste fald fremgaaes der paa den i § 83 tredje led foreskrevne maate.

§ 95. Er der klaget over, at ansættelsen er for høi, men det av de foreliggende oplysninger fremgaar, at den i virkeligheten er for lav, er vedkommende ligningsinstans berettiget til at forhøie ansættelsen.

Ligningsnævnden (ligningsraadet) og overligningsnævnden kan ogsaa i tilfælde, hvor der ikke foreligger klage, under klagebehandlingen foreta fornøden berigtigelse, naar det viser sig, at nogen skattepligtigs formue, indtægt eller skat er opført med urigtig beløp paa grund av beregnings- eller skrivfeil, eller at nogen skattepligtig urettelig er forbigaat. Likeledes kan ligningsnævnden (ligningsraadet) under klagebehandlingen uten klage foreta berigtigelse naar det godtgjøres, at nogen bestanddel av en skattepligtigs formue eller indtægt urettelig ikke har været medtat ved ligningen, eller at nogen, der er ilignet skat, overhodet ikke er skattepligtig i distriktet eller for nogen bestanddel av sin formue eller indtægt urettelig er skatlagt i dette.

I alle tilfælde, hvor forandringen medfører skatteforhøielse for nogen skattepligtig eller skatlæggelse av nogen, som før er forbigaat, skal der først gives vedkommende anledning til at uttale sig.

§ 96. Ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden og særskilt klagenævnd har at tilstille amtsskattestyrets formand de av dem med endelig virkning avgjorte klager samt avskrift av forhandlingsprotokollen, forsaavidt klagebehandlingen angaar. Likeledes har de, naar de forandrer værdsættelsen av nogen i § 82 tredje og fjerde led omhandlet eiendom, næring eller indtægt, straks derom at underrette ligningsnævnden i vedkommende distrikt.

Ligningsnævnden besørger de nye utregninger av skat, som dens egne, ligningsraadets eller de overordnede instansers kjendelser maatte foranledige, og anvender herved den ved hovedligningen benyttede procentberegning. Likeledes avgir ligningsnævnden de fornødne meddelelser til oppebørselsbetjentene.

Finder herredsstyret, at de paaregnede midler til bestridelse av herredskommunens utgifter vil bli væsentlig formindsket ved de nedsættelser, som skal foregaa ifølge de under klagebehandlingen avsagte kjendelser eller av domstolene trufne avgjørelser, kan det bestemme, at omberegning av skatten efter ny skatteprocent skal ske for samtlige skattepligtiges vedkommende.

Syvende kapitel.

Om amtsskattestyret og Riksskattestyret.

§ 97. Amtsskattestyret er den øverste ligningsinstans inden amtet.

Som amtsskattestyre forretter amtsutvalget under tiltrædelse av et blandt amtets skattepligtige by-indvaanere valgt medlem. Hvor der inden amtet kun findes én by, vælges dette medlem av dennes kommunestyre; hvor der er flere byer, vælges der for disse et fælles medlem i et møte av byenes ordførere og viceordførere sammenkaldt og bestyrt av amtmanden. For dette medlem vælges samtidig en varamand. Falder ved valget stemmetallet like paa flere personer, avgjøres det ved omvalg eller, hvis dette ikke leder til noget resultat, gjennem lodtrækning, hvem der skal ansees valgt. Valgene gjælder for 4 aar.

Derhos tiltrædes amtsskattestyret for hvert skattedistrikt av et av distriktets kommunestyre aarlig valgt medlem, forsaavidt der blir spørsmaal om forandring i vedkommende distrikts ligning.

Særskilt valgte medlemmer av amtsskattestyret og varamænd kan gjenvælges, men har ret til at undslaa sig for gjenvalg for de paafølgende 4 aar, naar de har gjort tjeneste som medlemmer av styret i 4 sammenhængende aar.

Medlemmer av amtsskattestyret tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse i overensstemmelse med lov av 10 juli 1894.

Amtsskattestyret er berettiget til at erholde godtgjørelse til lønnet medhjælp og formanden tillike for de forøkede kontorutgifter, som hans og hans kontorpersonales arbeide i anledning av amtsskattestyret medfører, forsaavidt den embedet bevilgede almindelige kontorholdsgodtgjørelse derved maatte overskrides.

§ 98. Til amtsskattestyret kan over skatteligningen indgives klage gaaende ut paa, at den hele ligning er urigtig, eller at enkelte klasser eller grupper av skattepligtige er for høit eller for lavt beskattet:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement.
2. Av kommunestyret i et under vedkommende amtsskattestyre hørende skattedistrikt.
3. Av et samlet antal av mindst fem skatlagte personer inden vedkommende skattedistrikt.

Klagene, der skal indeholde bestemte paastande, støttet til forklaringer over de efter klagernes formening sande forhold, indgives skriftlig til amtsskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Klage, der indgives av vedkommende regjeringsdepartement, ansees dog altid betimelig indgit, hvis den indkommer til amtsskattestyrets formand inden 4 uker fra den dag, da departementet mottok indberetning om den paagjældende ligning.

§ 99. Skattepligtig, der paastaar for nogen del av sin formue eller indtægt samtidig at være ilignet kommuneskat i flere skattedistrikter, kan efter forgjæves klage til nogen overligningsnævnd eller særskilt klagenævnd forlange amtsskattestyrets avgjørelse av, hvorledes hans samlede formue og indtægt rettelig blir at ansætte og fordele til beskatning mellem vedkommende skattedistrikter. Forlangendet maa være indkommet til amtskattestyret inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av overligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort eller underretning om særskilt klagenævnds avgjørelse mottat. Ligger distriktene inden forskjellige amter, blir spørsmaalet at forelægge riksskattestyret.

Industrielle og handelsvirksomheter, hvis formue og indtægt beskattes i forskjellige distrikter, kan begjære sin selvangivelse med forslag til fordeling av beskatningen mellem de forskjellige distrikter (jfr. § 60) forelagt amtsskattestyret, hvis ligningsnævnden (ligningsraadet) ved sin ansættelse av den skattepligtiges formue eller indtægt gaar ut fra en anden fordeling end av den skattepligtige opgit. Er de forskjellige anlæg beliggende inden forskjellige amter, ligger avgjørelsen hos Riksskattestyret.

Samme adgang har ligningsnævnden i hvert distrikt, hvor anlæg tilhørende virksomheten er beskattet.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, kan ikke medtages ved den fordeling, som foretages av vedkommende ligningsinstans efter nærværende paragrafs andet led, jfr. § 18 næstsidste led.

§ 100. Amtsskattestyret gjennemgaar og prøver de utførte

skatteligninger i den utstrækning, det selv anser fornødent, og avgjør ved kjendelse, som i korthet skal begrundes, de indankede skattesaker. Det kan, hvad enten klage er indgit eller ikke, forhøie eller nedsætte ansættelsen for en eller flere klasser eller grupper av skattepligtige efter herom at ha indhentet erklæring fra ligningsnævnden. Amtsskattestyret paaser derhos, at ligningsnævndene har foretat den i § 84 tredje led omhandlede forhøielse av formues- og indtægtsansættelserne for de skatydere, som har undlatt at efterkomme sin selvangivelsespligt. Er saadan forhøielse ikke skedd, blir vedkommende skatyderes ligning at underkjende og ny ligning av disse at foreta.

Amtsskattestyret kan med angivelse av de regler og den maalestok, hvorefter ny skatteligning skal foregaa, paalægge ligningsnævnden at utføre samme. I saadant tilfælde tilbakesendes den nye skatteligning amtsskattestyret til endelig avgjørelse.

Amtsskattestyret kan, hvor det finder grund dertil, uten tilkaldelse av det i § 97, tredje led, omhandlede kommunevalgte medlem, inden 1 aar fra mottagelsen av avskriften av ligningsforretningen (§ 86, femte led), forhøie formues- og indtægtsansættelsen for skatyder, som ikke har indgit pligtig selvangivelse. Den samme myndighet tilligger amtsskattestyret overfor en skatyder, som vistnok har opfyldt sin selvangivelsespligt, men ved hvis ligning der findes at være begaat væsentlige feil, hvorved formue eller indtægt er for lavt ansat. Forinden forhøielse finder sted, skal der gives skatyderen og ligningsnævnden (ligningsraadet) anledning til at uttale sig. Skatyderen er forpligtet til at meddele de oplysninger, som amtsskattestyret eller dets formand maatte begjære.

Ved behandlingen av skattesaker kan amtsskattestyret tilkalde et medlem av vedkommende ligningsnævnd, som denne selv utvælger. Den saaledes tilkaldte tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 101. Naar amtsskattestyret har tilendebragt gjennemgaaelsen av skatteligningen for et distrikt, utfærdiger det en forklaring angaaende de fattede beslutninger og avsagte kjendelser. Forklaringen tilstilles kommunestyrets ordfører, der avgir fornøden meddelse til ligningsnævnden samt besørger forklaringen utlagt til eftersyn i 2 uker, hvorom kundgjørelse sker paa sedvanlig maate.

Amtsskattestyret avgir derhos til vedkommende regjeringsdepartement indberetning om den foretagne gjennemgaaelse av skatteligningene inden dets distrikt.

Om avgjørelsen av klager av den i § 99 omhandlede art

har amtsskattestyret snarest mulig at tilstille vedkommende skattepligtige fornøden underretning.

§ 102. Amtsskattestyret kan forlange adgang for et eller flere medlemmer til at delta i ligningsnævndens forhandlinger, dog uten stemme.

§ 103. Naar det findes tjenlig, kan vedkommende regjeringsdepartement bestemme:

a) At amtsskattestyrets faste medlemmer og formændene i ligningsnævndene i det hele distrikt eller dele derav under ledelse av amtsskattestyrets formand skal avholde møter, inden ligningen paabegyndes, eller efterat den er avsluttet, for at overlægge angaaende den fremgangsmaate, som ved ligningen bør bli at iagtta, navnlig i øiemed at opnaa den størst mulige likhet i indtægts- og formuesansættelserne;

b) at to eller flere amtsskattestyrer skal træde sammen for at pleie overlægninger angaaende skatteligningsforholdene i deres distrikter og derom avgi indberetning til departementet.

Paa reiser til de under bokstav a omhandlede møter tilkommer ligningsnævndenes formænd skyss- og godtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 104. Riksskattestyret er den øverste instans for rikets ligningsvæsen. Riksskattestyret bestaar av 5 medlemmer; to av disse beskikkes av Kongen, hvorav det ene til styrets formand, og tre vælges for tre aar ad gangen av Stortinget. Samtidig beskikkes av Kongen to og vælges av Stortinget tre varamænd. Medlemmenes godtgjørelse bestemmes av Stortinget. For reiser tilkommer de skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt.

Til medhjælp for riksskattestyret beskikker Kongen en kontorchef. Den øvrige til riksskattestyrets virksomhet fornødne medhjælp antages av riksskattestyret selv, som ogsaa skal erholde dækket utgifter ved møter, trykningsomkostninger o. l.

§ 105. Til riksskattestyret kan ankes:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement over et amtsskattestyres forhøielse i medhold av § 100, tredje led, av en skattepligtigs formues- og indtægtsansættelser eller et amtsskattestyres undladelse av at foreta saadan forhøielse samt over skatteligningen for distrikter, hvori departementet antar, at statskassens tarv ikke er tilstrækkelig varetat, eller at en eller flere klasser eller grupper av skatydere er for høit eller for lavt beskattet.

Klagen maa være indgit til riksskattstyrets formand inden 6 uker fra den dag, da departementet mottok ved-

kommende amtsskattestyres indberetning om gjennemgaaelsen av den paagjældende ligning.

2. Av vedkommende kommunestyre eller av formandskapet ifølge dettes bemyndigelse over amtsskattestyrets kjendelse, hvorved alle eller en eller flere klasser eller grupper av distriktets skatydere antages at ville bli for høit eller for lavt beskattet.

Klagen maa være indgit skriftlig til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da utlæggelsen av forklaringen om amtsskattestyrets kjendelse blev kundgjort.

§ 106. Riksskattestyret foretar de undersøkelser og indhenter de erklæringer og oplysninger, som det anser fornødne. Findes klagen begrundet, kan det beslutte forhøielse eller nedsættelse av ansættelsen for en eller flere grupper av skattepligtige, efterat der er indhentet erklæring fra ligningsnævnden, og for enkelt skattepligtig, efterat der er git denne anledning til selv eller ved fuldmægtig at uttale sig. Riksskattestyret tilbakesender derefter saken til ligningsnævnden til avsluttende behandling. De av styret givne paabud og anvisninger blir herunder at befølge.

Riksskattestyret kan, naar det finder feilene ved en ligning av mindre betydning eller efter omstændighetene undskyldelige, undlate at paaby omligning, men istedet paalægge distriktets ligningsnævnd ved den derpaa følgende skatteligning at berigtige de forefundne feil overensstemmende med de i kjendelsen indtagne forskrifter. Det paaligger i saa fald amtsskattestyret at indgi særskilt indberetning til riksskattestyret om, hvorvidt og hvorledes dettes paalæg er efterkommet ved den følgende ligning.

Riksskattestyret kan ogsaa gjennemgaa og prøve en ikke paaklaget ligning, naar vedkommende regjeringsdepartement finder dette paakrævet. Om resultatet av denne gjennemgaaelse avgir riksskattestyret eller — om dette ikke er samlet — formanden særskilt indberetning til vedkommende regjeringsdepartement. Paa samme maate blir indberetning at indgi til departementet, hvis riksskattestyret blir opmerksom paa begaaede feil ved en ikke paaklaget ligning. Departementet faar ny frist paa fire uker til at paaklage ligningen til riksskattestyret.

Enhver skatyder er forpligtet til at forevise sine regnskapsbøker og meddele andre oplysninger om sin formue og indtægt, naar riksskattestyret eller dets formand eller nogen anden, av styret eller formanden dertil bemyndiget, forlanger det.

Riksskattestyret avgir beretning om styrets beslutninger og kjendelser til vedkommende regjeringsdepartement, der utfærdiger de fornødne meddelelser til kommunestyrerne.

§ 107. Er ny skatteligning foretat efter amtsskattestyrets eller Riksskattestyrets kjendelse, har ligningsnævnden efter sammes tilendebringelse at avgi gjennem amtsskattestyrets formand indberetning om den til vedkommende regjeringsdepartement paa samme maate som i § 86 foreskrevet.

Med hensyn til utlæggelse av den nye ligningsforretning gjælder samme regler som for den oprindelige ligning.

Over saadan ny ligning kan ikke indgives klage til ligningsnævnden (ligningsraadet), overligningsnævnden eller særskilt klagenævnd.

Ottende kapitel.

Om skattenes indbetaling m. v.

§ 108. De i nærværende lov omhandlede skatter til herredet indbetales i løpet av skatteaaret i en eller flere terminer, der fastsættes av herredsstyret. Dog kan formues- og indtægtsskatten ikke for nogen del fordres betalt, forinden der er hengaat 6 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Betalingsterminerne for de paa fast eiendom utlignede skatter, der opkræves av skattefogden (fogden), falder sammen med dem, der i almindelighet er anordnet for offentlige skatter. Værdien av naturalarbeide godskrives enhver yder efter de av herredsstyret satte takster, og tilkommer der ham godtgjørelse, forsaavidt det overstiger beløpet av den ham ilignede skat.

Forsaavidt herredsskattene ikke opkræves av skattefogden (fogden), jfr. § 14, betales de til herredskassereren eller til særskilt antagne opkrævningsmænd.

§ 109. Herredsstyret kan bestemme, at smaa skattebeløp, inden en av samme fastsat og paa forhaand bekjendtgjort grænse, skal kunne avgjøres ved hjælp av skattemerkebøker, der er utfyldt med skattemerker, lydende paa 1, 5, 10 eller 20 øre. Skattemerkebøker utleveres vedkommende skattepligtige uten betaling. Skattemerkerne holdes tilfals paa bekvemme steder.

Herredsstyret kan tillike bestemme, at den skattepligtige, som inden de fastsatte almindelige betalingsterminer avgjør sin skat paa denne maate, ved den sidste kvittering i skattemerkeboken skal ha ret til at erholde et avslag i aarets skat, hvilket avslags størrelse i tilfælde bestemmes av herredsstyret inden en grænse av 10 procent av skattebeløpet.

§ 110. Formues- og indtægtsskatten til staten indbetales til vedkommende oppebørselsbetjent inden skatte-aarets utløp 30 juni. Dog kan indbetaling i intet tilfælde kræves, forinden der er hengaat 4 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Saasnart oppebørselsbetjenten har mottat skattelisten, utfærdiger han kundgjørelse om, at skatten under utpantnings tvang er at indbetale, og til hvem indbetaling skal finde sted inden ethvert skattedistrikt.

§ 111. Den skattepligtige, som ikke betaler statsskatten til forfaldstid, skal, hvis den statsskat, han i alt har at utrede, utgjør kr. 100,oo eller derover, erlægge i renter ½ pct. for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Ved renteberegningen avrundes skattebeløpet nedad til det nærmeste med 10 kroner delelige beløp.

Herredsstyret kan bestemme, at der av forfaldne skatter til herredet skal erlægges indtil ½ pct. rente for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Rentepligten kan begrænses til skattebeløp over en viss størrelse. For eiendomsskat til herredet kan dog saadan rentepligt kun bestemmes, forsaavidt opkrævningen ikke sker ved skattefogden (fogden).

§ 112. Formues- og indtægtsskat til herred og stat blir at indbetale med det beløp, hvortil den oprindelig er utregnet, selv om der ikke inden de fastsatte terminer er skedd endelig avgjørelse angaaende skatteansættelse, hvorover der er ført klage, eller som staar under prøvelse ved overordnet instans.

Naar ved endelig beslutning skatten blir nedsat, erholdes det for meget erlagte tilbakebetalt. Blir skatten forhøiet, har den skattepligtige at indbetale det manglende. Indbetalingen sker ved den sedvanlige betalingstermin, eller, hvis der er fastsat flere terminer, ved den sidste av disse. Dog kan indbetaling i intet tilfælde fordres, forinden der er hengaat 6 uker fra den dag, da avslutningen av klagebehandlingen eller omligningen blev kundgjort eller i tilfælde underretning om avgjørelsen tilstillet den skattepligtige. Det her bestemte gjælder ogsaa for indbetaling av skat, der først er utskrevet ved ligningsnævndens (ligningsraadets) klagebehandling eller efter de overordnede instansers kjendelser.

Leder avgjørelsen av spørsmaalet om fordeling av et rederiselskaps eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskaps formue og indtægt (§ 82 fjerde led) til en anden fordeling end den, som er lagt til grund ved skatteberegningen, pligter den kommune, som har faat for meget skat, at betale til den anden eller de andre kommuner det skattebeløp, som rettelig tilkommer dem med tillæg av 5 pct. aarlig rente.

Riksskattestyret kan efter andragende fra vedkommende kommunestyre bestemme, at den en skatyder iliignede formues- og indtægtsskat helt eller for en del blir at indbetale i tilfælde, hvor ligningen er bragt under prøvelse av domstolene, dog kun, naar den omtvistede skat utgjør mindst en femtedel av det samlede beløp, som for det paagjældende aar er utlignet som

formues- og indtægtsskat til kommunen. Indbetales mer end, hvad der ved endelig domsavgjørelse tilkjendes kommunen, har denne at tilbakebetale det for meget erlagte med 5 pct. aarlig rente fra indbetalingen.

§ 113. De i nærværende lov omhandlede skatter — herunder indbefattet, hvad der pligtes utredet ifølge efterligning (§§ 121 og 122) — kan tillikemed paaløpne renter i mangel av betaling inddrives ved utpantning. Utpantningsretten vedvarer, indtil skattekravet bortfalder ved forældelse.

Paa andragende av herredsstyret kan amtmanden bemyndige herredskassereren til at avholde utpantninger for skatter av hvilkensomhelst art, der skal svares til herredet. Den erstatning for tap av indtægter, nogen før 1883 ansat lensmand paa grund av saadan forføining maatte findes at ha billig krav paa, avholdes av kommunen.

Lensmanden er forpligtet til efter forlangende at indfordre personlige skatter for fremmede kommuner. Som godtgjørelse tilkommer han av vedkommende kommunekasse for hver person, hvis skat indfordres, 4 pct. av de første kr. 100,oo og 2 pct. av skattens overskytende beløp, dog ikke under kr. 1,oo og ikke over kr. 20,oo. Samme betaling tilkommer lensmanden ogsaa, naar han alene er anmodet om at avholde utpantning for skatten, men denne indbetales til ham før, under eller efter utpantningens avholdelse. Viser skatten sig under den begjærte indfordring uerholdelig eller tilbakekaldes indfordringen, efterat denne er paabegyndt, utgjør godtgjørelsen det halve, dog ikke under kr. 1,oo.

§ 114, ophævet ved lov av 3 juli 1914 nr. 3 § 4. Jfr. ogsaa lov av 31 mai 1912 § 4.

§ 115. Ved utpantning for de i denne lov omhandlede skatter kan der, hvor andet tilstrækkelig utlæg ikke kan erholdes, tages utlæg i endnu ikke optjente terminer av lønninger i offentlige eller private tjenesteforhold saavelsom i anden fremtidig kontraktsmæssig sikret arbeidsfortjeneste samt likeledes i fremtidig forfaldende terminer av pensioner og lignende indtægter. Er der meddelt vedkommende principal eller arbeidsgiver eller den kasserer, av hvilken den paagjældende løn, pension eller understøttelse utbetales, underretning om, at saadant utlæg er tat, er han forpligtet til, naar den skattepligtiges tilkommende forfalder, at tilbakeholde det til skattens dækkelse fornødne beløp og at utbetale samme til vedkommende skatteopkræver. Det blir dog herved at iagtta, at skatten avkortes i den skattepligtiges tilkommende litt efter litt i passende beløp efter regler, som herredsstyret bestemmer. Utlæg som her nævnt kan ikke tages, hvis det ikke er søkt inden 6 maaneder, efterat dertil var adgang.

Naar manden efter § 16 er lignet for sin og hustrus samlede formue og indtægt, kan der ved utpantning tages utlæg saavel i gjenstande, der tilhører fællesboet, som i egtefællernes mulige særeiemidler. Hvor hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) efter samme paragraf er lignet underet med forældrene, kan tages utlæg ogsaa i barnets renteindtægter, forsaavidt de tilflyter forældrene.

Naar nogen, der er ilignet skat, agter at utvandre fra riket, pligter han ikke blot at erlægge allerede forfaldne skattebeløp, men har ogsaa, forinden han avreiser, at betale eller stille sikkerhet for erlæggelsen av skat, der ved dette tidspunkt endnu ikke er forfalden til betaling. Foreligger der omstændigheter, der godtgjør eller gjør det sandsynlig, at den skattepligtige vil utvandre uten at iagtta, hvad der saaledes paahviler ham, kan vedkommende herredskasserer eller oppebørselsbetjent gjennem politiet nedlægge forbud mot, at den skattepligtige forlater landet.

§ 116. Er nogen ilignet skat til flere end én kommune av samme formue eller indtægt, kan han undgaa, at der herfor sker inddrivelse hos ham eller i tilfælde, som gaar ind under § 31, 3dje led, at opkrævning som der omhandlet finder sted, ved at deponere et til den høieste ham ilignede skat svarende beløp hos kommunekassereren i det distrikt, til hvilket han anser sig skattepligtig. Er vedkommende lignet i det andet distrikt for formue eller indtægt, hvis beskatning efter § 18 er stedbundet, og som ikke er medtat ved ligningen i det distrikt, hvor depositionen er skedd, er han tillike forpligtet til at indbetale i det andet distrikt et beløp, der motsvarer den skat, som falder paa den paagjældende formue og indtægt. Om størrelsen av dette beløp kan han forlange oplysninger av vedkommende ligningsnævnd. Indbetales ikke beløpet, naar saadan oplysning er meddelt, er den stedfundne deposition virkningsløs like overfor det andet distrikt.

Adgang til saadan deposition har ogsaa skattepligtig, der allerede har erlagt skat i et distrikt, uvidende om, at han i et andet distrikt er ilignet skat av samme formue eller indtægt, idet han i saa fald er berettiget til at forlange det indbetalte beløp betragtet som deponert. Dog har han, hvis skatten i det andet distrikt er større, tillike at deponere det overskytende i dette distrikt, likesom han i tilfælde er forpligtet til samme-steds i overensstemmelse med forskriftene i nærværende paragrafs første led at indbetale den skat, der falder paa formue og indtægt, hvis beskatning efter § 18 er stedbundet, og som ikke er medtat ved skatlægningen i det distrikt, hvor deposition har fundet sted.

Om depositionen har kommunekassereren i ethvert tilfælde

snarest mulig at underrette kommunekassereren i det andet distrikt eller de andre distrikter, hvor ligning er foregaat. Saafremt nogen saadan kommune derefter gjør krav paa det hele eller nogen del av det deponerte beløp, maa søksmaal være reist mot den kommune, inden hvilken deposition har fundet sted, eller begjæring om voldgiftsavgjørelse i henhold til § 35 være tilstillet departementet senest inden 6 maaneder, efterat underretning om depositionen er mottat. Avslaar departementet at avsi voldgiftskjendelse, staar adgangen til at anlægge søksmaal vedkommende kommune aapen i hvert fald i 3 maaneder, efterat den har mottat meddelelsen om departementets avslag.

Naar den skattepligtige erholder tilbakebetalt, hvad han ikke pligter at erlægge i skat, kan han gjøre krav paa 5 pct. aarlig rente av det tilbakebetalte beløp for den tid hvori det har været deponert.

§ 117. Naar ligningsnævnden i medhold av § 85 har anbefalt nedsættelse eller eftergivelse av ilignet skat, saavelsom ellers, naar der findes føie til at anta, at utredelsen av den fulde herredsskat paa grund av særegne omstændigheter vil være særdeles ubillig mot eller uforholdsmæssig trykkende for nogen skatyder, kan herredsstyret (formandskapet) bestemme, at hele den ham paahvilende skat til herredet eller en del av samme skal bortfalde.

Forsaavidt statsskatten angaar, kan vedkommende regjeringsdepartement under lignende omstændigheter fatte samme bestemmelse.

Vedkommende regjeringsdepartement kan frafalde skattebeløp, som skjønnes uerholdelige.

Niende kapitel.

Straffebestemmelser.

§ 118. Den, som i selvangivelse, næringsopgave, klage eller anden skriftlig eller mundtlig opgave eller forklaring til nogen ligningsmyndighet meddeler urigtige eller ufuldstændige oplysninger, som kan lede til iligning av for lav skat, blir, hvad enten det sker forsætlig eller av grov uagtsomhet, at straffe med bøter, forsaavidt forholdet ikke gaar ind under nogen strengere straffebestemmelse. Det samme gjælder, naar en skattepligtig undlater at meddele oplysninger, som begjæres av et amtsskattestyre eller dets formand i medhold av § 100, tredje led, eller av riksskattestyret eller dets formand i medhold av § 106.

De i nærværende paragraf omhandlede forseelser paatales av det offentlige efter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement, herredsstyre, amts- eller riksskattestyret.

Bøterne tilfalder herredskassen, uanset om forseelsen straffes efter nærværende paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 119. Til forældelse av adgangen til at reise straffesak eller avsi straffedom for meddelelse av urigtige eller ufuldstændige oplysninger av saadan art som i § 118 omhandlet utkræves 3 aar, hvad enten forholdet blir at straffe efter nævnte paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 120. Undlater formanden eller et tilsagt medlem av lignings- eller overligningsnævnden at avgi møte, kan der ilægges ham en bot for hver dags uteblivelse av indtil kr. 10,00. Medlem av særskilt klagenævnd eller amtsskattestyre, der har mottat tilsigelse til møte, kan for hver dags uteblivelse ilægges en bot av indtil kr. 20,00. Hvis møtet gaar tilspilde paa grund av saa mange medlemmers fravær, at forsamlingen ikke blir beslutningsdygtig, kan boten forhøies til det dobbelte.

Bøterne ilægges av ligningsinstansen. Bot ilagt medlem av amtsskattestyret tilfalder statskassen. Forøvrig tilfalder bøterne vedkommende herredskasse.

Bøterne inddrives ved utpantning, hvis vedkommende ikke inden 4 uker efter at ha mottat meddelelse om, at boten er ilagt, forlanger saken paakjendt ved domstolene, da den i saa fald behandles efter samme regler som for forseelser bestemt.

Tiende kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 121. Skattepligtig, som i strid med nærværende lovs forskrifter helt er forbigaat ved ligningen, eller som for nogen formuesgjenstand eller indtægtspost helt har undgaat beskatning, er, hvad enten dette skyldes strafbart forhold fra hans side eller ikke, forpligtet til at erstatte kommunen og staten den forlitet erlagte skat med 5 pct. renter fra den tid, skatten skulde været erlagt. Det samme gjælder skattepligtig, som iøvrig er ilignet for lav skat, naar dette skyldes strafbart forhold fra hans side, eller han ikke har indsendt pligtig selvangivelse. Skattens og renternes beløp blir at fastsætte ved efter-ligning.

Efter-ligning sker kun, naar det antages, at et betragtelig beløp har undgaat beskatning. Efter-ligningen begjæres av herredsstyret eller, forsaavidt statsskatten angaar, av vedkommende regjeringsdepartement.

Efter-ligning foretages av ligningsnævnden (ligningsraadet) i forbindelse med aarets ligningsarbeide eller, hvis dette er avsluttet, under klagebehandlingen. Er klagebehandlingen avsluttet, kan efter-ligningen ske ved overligningsnævnden.

Har ogsaa denne avsluttet sit arbeide, blir efter-ligningen først at foreta i forbindelse med følgende aars ligning.

Der skal altid, forinden ligningen finder sted, gives den skattepligtige eller den, der vil faa at utrede skatten (jfr. § 122), anledning til at uttale sig. Med hensyn til adgang til at klage gjælder de sedvanlige bestemmelser for vedkommende ligningsinstans. Skattens indbetaling sker i overensstemmelse med de sedvanlige regler.

§ 122. Ret til efter-ligning i henhold til forrige paragraf tapes, hvis begjæring derom ikke fremkommer inden 5 aar eller, hvis forseelse som i § 118 omhandlet forsætlig er begaat, 10 aar regnet fra utgangen av det aar, hvorfor skattekravet haves. Er disse frister ikke utløpet, kan efter-ligning ogsaa begjæres efter den skattepligtiges død, dog kun, hvis hans bo ikke er endelig opgjort, eller, om boet er overtat av selvskiftende arvinger eller dets midler utloddet, hvis der ikke er hengaat 2 aar efter arvelaterens død. I det sidste tilfælde gjælder, hvad der i § 32 er bestemt med hensyn til utstrækningen av de enkelte arvingers ansvar.

Foreligger et forhold, som efter § 118 vilde være straf-bart, er den skattepligtige, boet eller arvingene — selv om strafansvar ikke gjøres gjældende — forpligtet til at erlægge det dobbelte av det ved ligningen fastsatte beløp, saafremt krav herpaa fremkommer, forsaavidt kommuneskatten angaar, fra herredsstyret, forsaavidt statskassen angaar, fra vedkommende regjeringsdepartement.

Arvingene kan frigjøre sig fra at ansvare mer end arvelaterens forlitet erlagte skat med paaløpne renter ved inden boets endelige opgjør til vedkommende ligningsnævnd (ligningsraad) at indsende alle de oplysninger, som denne finder fornødne for at avgjøre spørsmaalet, om der av arvelateren er betalt for liten skat. Ligningsnævnden (ligningsraadet) har inden 6 maneder derefter at avgi erklæring om, hvorvidt der vil bli foretat efter-lignig. Er ingen erklæring fremkommet inden denne tid, kan intet krav fremsættes mot arvingene. Naar boet er undergit offentlig skiftebehandling eller opgjøres ved testamentsfuldbyrdere, kan de fornødne forføininger til frigjørelse for det heromhandlede ansvar paa arvingenes vegne træffes av vedkommende skifteforvalter eller testamentsfuldbyrdere.

§ 123. Naar det under vedkommende departements revision av statsskatteligningen findes, at den paa nogen skatyder faldende statsskat er feilagtig beregnet, bør den feilagtige beregning rettes saaledes, at forlitet beregnet beløp fordres efterbetalt av den skattepligtige, mens formeget beregnet beløp tilbakebetales vedkommende. Departementet har i saadanne tilfælde at oversende en tillægsberegning til oppebørselsbetjenten, som

derpaa træffer fornøden forføining til det paagjældende skattebeløps opkrævning eller tilbakebetaling.

Likeledes kan efter beslutning av formandskapet berigtigelse finde sted, naar det opdages, at der er begaat feil ved beregningen av den kommunale formues- eller indtægtsskat.

Betales for litet beregnet skat ikke inden 6 uker efter paakrav, kan den inddrives ved utpantning.

§ 124. Hvor domstolene under avgjørelse av en skattesak maatte finde, at den skattepligtige kun bør betale en del av den ham ilignede skat, og der ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger til avgjørelse av, hvilket skattebeløp han har at erlægge, skal dommen i konklusionen utvise, hvorledes ligningen rettelig burde ha været utført. Ny ligning blir derefter at foreta i overensstemmelse med, hvad der i § 121 er foreskrevet om efter-ligning. Om adgang til at paaklage saadan ny ligning gjælder reglene i § 121.

Finder domstolene, at en ligning eller klage-avgjørelse ikke kan opretholdes paa grund av formelle mangler, blir ligningen eller klageavgjørelsen at henvise til fornyet behandling av vedkommende ligningsinstans.

Naar en skattepligtig ved domsavgjørelse fritages for at betale den ham ilignede skat paa grund av, at distriktets hele ligning er urigtig, kan vedkommende herredsstyre kræve ligningen omgjort ved den ligningsnævnd, som har utført samme. Om saadan omligning gjælder reglene i § 107.

§ 125. Finder herredsstyret eller vedkommende regjeringsdepartement grund til at anta, at en av ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden eller en særskilt klagenævnd truffet avgjørelse hviler paa et feilagtig faktisk grundlag eller er begrundet i en urigtig lovforstaaelse eller en urigtig opfatning av et retsspørsmaal, har det adgang til ved rettergang at faa prøvet avgjørelsens rigtighet. Det samme gjælder herredsstyret i et distrikt, hvis ligningsnævnd har indgit klage efter § 88, forsaavidt angaar avgjørelser, som er truffet av ligningsmyndighetene i ligningsdistriktet.

Med hensyn til avgjørelser, som er truffet av et amtsskattestyre eller riksskattestyret i anledning av klage efter § 82 fjerde led, og § 99, har herredsstyret den samme adgang, og i anledning av klage efter § 99 tillike departementet. I saken, som inden en tid av 3 maaneder, efterat herredsstyret eller departementet er blit vidende om vedkommende avgjørelse, blir at anlægge mot formanden i vedkommende ligningsinstans, er forliksmægling unødvendig.

Indstevntes procesutgifter bæres av saksøkeren; dog skal statskassen altid utrede utgiftene for et amtsskattestyre eller riksskattestyret.

Hvis domstolen gir herredsstyret eller departementet medhold, skal den i konklusionen angi de principper, som blir at befølge av vedkommende instans. Denne træder derpaa paany sammen og træffer avgjørelse paa grundlag av, hvad der i dommen er foreskrevet.

§ 126. Ligningsnævnden (ligningsraadet) saavelsom de overordnede instanser kan bemyndige et eller flere av sine medlemmer til at anstille undersøkelser eller motta forklaringer angaaende skattesaker.

§ 127. Til medlemmer av de i nærværende lov omhandlede ligningsinstanser kan kun vælges personer, der har fyldt 25 aar. Geistlige embedsmænd, læger og personer, der har fyldt 60 aar, kan undslaa sig for at vælges.

Statsraadets og Høiesterets medlemmer, riksadvokaten og statsadvokater kan ikke være medlemmer av amtsskattestyrer.

Ingen kan samtidig være medlem av amtsskattestyre og nogen under samme hørende ligningsnævnd (ligningsraad) eller overligningsnævnd.

§ 128. Til gyldig beslutning i en ligningsinstans utfordres tilstedeværelse av mindst to tredjedele av dens medlemstal. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

Medlem av ligningsnævnd (ligningsraad) eller overligningsnævnd fratræder, naar ligningen angaar ham selv, hans principal eller tjener, eller nogen, der er ham saa nær beslegtet eller besvogret som søskendebarn, eller interessentskap eller en forretning, hvori han er direkte økonomisk interessert. Det samme gjælder medlem av amtsskattestyre eller riksskattestyret, naar disse behandler enkelt skatyders ligning.

§ 129. Samtlige ligningsinstansers medlemmer saavelsom alle ved ligningsarbeidet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer er forpligtet til at bevare taushet om, hvad de under utførelsen av sit hverv maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold, bortset fra, hvad der efter loven paaligger dem at offentliggjøre eller oplyse. Ligningsnævndens og de overordnede ligningsmyndigheters medlemmer har i det møte, hvori de første gang er tilstede, at underskrive i forhandlingsprotokollen en forsikring paa ære og samvittighet, avfattet overensstemmende med en derfor av vedkommende regjeringsdepartement utfærdiget formular om, at de vil utføre sit hverv upartisk og efter bedste skjøn og overbevisning og bevare den lovbefalte taushet om, hvad de under ligningsarbeidet maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold.

Ogsaa forretningsførere og andre ved ligningsvæsenet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer blir ved tiltrædelsen at avkræve forsikring om bevarelse av taushet.

Selvangivelser saavelsom utdrag av saadanne forvares naar de ikke benyttes, av rette vedkommende i avlaast gjemme, saa de ikke kommer uvedkommende for øie.

§ 130. Ved beregningen av frister medregnes ikke den dag, fra hvilken fristen begynder at løpe. Fristen ansees utløpet den sidste dag kl. 8 aften eller, hvis den sidste dag er en helligdag, den nærmest paafølgende hverdag kl. 8 aften.

§ 131. Ved de forskjellige ligningsinstanser skal benyttes autoriserte protokoller indrettet efter bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 132. Utgifterne ved ligningsvæsenet utredes av herredet. Dog skal utgifter, der paadrages ved utfærdigelse og omsendelse av statsskattesedler og utskrifter vedkommende statsskatteligningen, erstattes av statskassen.

Utgiftene ved amtsskattestyrene og Riksskattestyret utredes av statskassen.

§ 133. Bestaar et herred av flere sogn, kan det samlede herredsstyre indgaa forening om fordeling av de fælles herredsutgifter paa hvert av sognene. En saadan forening, der kan besluttes for indtil 5 aar ad gangen, maa være bifaldt av hvert enkelt sogns repræsentation. Amtsutvalgets samtykke utfordres til beslutningens gyldighet.

Naar dele av et herred med behørig hjemmel danner egne avdelinger med hensyn til kirke-, skole-, fattig-, veivæsenets eller andre kommunale anliggender, blir de saadanne avdelinger (sogn, kredser, roder etc.) vedkommende særutgifter efter herredsstyrets bestemmelse at utskrive som eiendomsskat paa de faste eiendomme (jfr. § 8 a og b) i avdelingen eller at utligne som formues- eller indtægtsskat paa de skattepligtige inden denne, idet derved iagttages:

a. At utskrivningen av eiendomsskatten ikke sker med større beløp pr. skyldmark, end at denne tillagt eiendomsskatten til herredet utgjør høist kr. 4,00.
b. At formuesskatten tillagt formuesskatten til herredet falder indenfor de i § 72 foreskrevne grænser.
c. At indtægtsskatten tillagt indtægtsskatten til herredet ikke overstiger den i § 73 foreskrevne begrænsning.
d. At den avdelingens skattepligtige paahvilende sammenlagte skat til herredet og avdelingen, hvor denne ved nærværende lovs ikrafttræden overstiger de i §§ 7 og 73 foreskrevne maksimumsgrænser, nedsættes i overensstemmelse med de i nævnte paragraffer indeholdte regler. Nedsættelsen sker saavidt mulig med forholdsmæssige beløp for herredets og avdelingens anparter av skatten.

De med kapellers opførelse og vedlikehold forbundne utgifter kan, hvis vedkommende regjeringsdepartement deri sam-

tykker, tilveiebringes ved utligning paa vedkommende kapeldistrikter i overensstemmelse med de i nærværende paragraf indeholdte forskrifter.

§ 134. Fornøden bestemmelse om de ændringer, hvormed denne lov blir at anvende ved bevilgning og utligning av utgifter ved indretninger, der er fælles for flere kommuner, avgives av Kongen.

§ 135. Med hensyn til utgifter, som kan falde paa skysslag samt i medhold av brand- og bygningslovgivningen paa brand- og bygningskommuner og paa indvaanere av kjøpstæders og ladesteders forstæder paa landets grund, forblir de gjældende bestemmelser uforandret, og skal de utredsler, som ifølge disse kan paalægges, holdes utenfor beregningen ved bestemmelsen av de kommunale skattebyrder, som ellers kan paalægges de paagjældende eiendomme eller skattepligtige. Det samme gjælder om naturalarbeide paa de offentlige veier, forsaavidt dette ikke ved herredsstyrets beslutning er inddrat under den almindelige kommunebeskatning.

§ 136. Den i lov av 12 august 1848 § 1 indeholdte bestemmelse, hvorefter Kongen kan indrømme dem, der agter at anlægge jernbaner til almindelig benyttelse, fritagelse for skatter og avgifter av jernbanen og dertil hørende bygninger, skal fremdeles være gjældende.

§ 137. Nærværende lov anvendes ogsaa i de ladesteder, som ikke har eget formandskap for sine særskilte anliggender.

§ 138. Utligning av skat til staten av indtægt eller av indtægt og formue sker i forbindelse med utligningen av den kommunale formues- og indtægtsskat i overensstemmelse med forskriftene i nærværende lov, undtagen forsaavidt Stortingets beslutning medfører avvikelse herfra.

§ 139. Herredenes budgetter bevilges og skattene paalæges for terminen 1 juli—30 juni. Herunder blir de i § 140 indeholdte regler at befølge. Den samme budgettermin skal ogsaa gjælde for amtskommunerne.

§ 140. Herredets formandskap skal inden utgangen av februar maaned forfatte utkast til budget for kommende aar. I utkastet optages samtlige kommunale indtægter og utgifter, derunder naturalarbeide paa de offentlige veier, forsaavidt herredsstyret har bestemt, at det skal medregnes. I utkastet medtages tillike mulig underskud fra det sidst avlagte aarsregnskap. Utkastet bør saavidt mulig ogsaa omfatte de utgifter, som foreslaaes utredet av laante midler. Saadanne midler blir ikke at opføre til dækkelse av budgetaarets almindelige løpende utgifter.

Hvor beskatningen og bevilgningen til visse kommunale indretninger eller virksomheter er utsondret for dele av et her-

reds distrikt, bør vedkommende særskilte indtægts og utgiftsposter saavidt mulig allikevel indtages i herredets budget. De særskilte styrer for kommunale indretninger, saasom skolestyre og fattigstyre, skal avgi sine overslag over næste aars behov inden den tid, herredsstyret bestemmer.

Av formandskapets overslag skal en avskrift utlægges til eftersyn paa et bekvemt sted i distriktet, hvorom ordføreren utfærdiger en bekjendtgjørelse, som kundgjøres offentlig mindst 2 uker, førend saken foretages til endelig avgjørelse av herredsstyret.

Herredsstyret bør i almindelighet inden utgangen av mars maaned ha avgit beslutning om bevilgninger til kommunens behov og om paalæg av herredsskat for næste budgetaar.

Hvor særlige forhold taler derfor, kan vedkommende regjeringsdepartement paa herredsstyrets ansøkning samtykke i, at de i første og fjerde led fastsatte frister forlænges, dog ikke utover 15 april og 15 mai.

§ 141. For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er berigtiget under klagebehandlingen. Med hensyn til skattepligten og skattestedet for det nævnte halvaar gjælder de samme regler som for aaret 1912.

Formuesskatten paa hvert kr. 1000,00 maa ikke utgjøre over eller under halvdelen av de i § 31 i lov om landkommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove fastsatte beløp, undtagen forsaavidt avvikelse kan ske i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

Eiendomsskatten til herredet maa ikke sættes høiere eller lavere end en halv krone for hver skyldmark over eller under gjennemsnitsbeløpet av eiendomsskatter til herredet i de sidste 10 halvaar, medmindre det sker med bifald av amtsutvalget efter forannævnte lovs § 13 sidste punktum.

I distrikt, hvor ligningsarbeidet i henhold til § 87 er besluttet henlagt til en senere aarstid end den sedvanlige, kan herredsstyret beslutte at utligne et større beløp end paakrævet til dækkelse av halvaarets utgifter, dog ikke mere end utligningen vilde utgjort for et helt aar. I saa fald forhøies de i andet og tredje led fastsatte brøker i samme forhold.

Herredsskattene for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 kan ikke for nogen del kræves betalt før 1 mars 1913.

Ved anvendelsen av forskriftene i § 73 tages ikke hensyn til skatteligningen for det heromhandlede halvaar.

§ 142. Nærværende lov træder i kraft 1 januar 1913, §§ 139 og 141 fra 1 januar 1912. Den anvendes første gang

ved utskrivningen av kommunale skatter for aaret 1913—1914 (i tilfælde amtsskat for 1913) og statsskat for 1912—1913. Paa skat utskrevet for tidligere aar er lovens bestemmelser uten anvendelse.

Ved lovens ikrafttræden ophæves lov om landkommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove av 30 mai 1891, 20 juli 1893 og 20 juli 1895, dog med undtagelse av §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6, §§ 55 og 56, forsaavidt amtsutvalg angaar, og § 63. Endvidere ophæves lov indeholdende bestemmelser om kommuneskattenes utligning i Finmarkens landdistrikt av 18 mai 1860 og for landdistrikternes vedkommende lov om skat paa indtægt og formue til stat og kommune av 23 juli 1894 med tillægslov av 22 mai 1908. Endelig ophæves alle andre bestemmelser, som maatte staa i strid med nærværende lov.

Skattelov for byene

av 18 august 1911, saaledes som den lyder efter de ved love av 28 juni 1912, 17 august 1915, 14 december 1917, 3 mai og 9 august 1918 foretagne forandringer.

Første kapitel.

Om eiendomsskat.

§ 1. Det beløp, som skal tilveiebringes ved skat til bykommunen, blir dels at utskrive som eiendomsskat paa de faste eiendomme i byen (jfr. § 3), dels at utligne paa formue og indtægt.

Under iagttagelse av de i § 2 indeholdte forskrifter bestemmer bystyret, med hvilket beløp eiendomsskatten blir at utskrive paa hvert 1000 kroners takstværdi. Hvad der ikke i medhold av den saaledes trufne bestemmelse blir at utskrive som eiendomsskat, utlignes paa formue og indtægt.

§ 2. Som eiendomsskat blir til bykommunen at utskrive mindst kr. 2,00 og høist kr. 7,00 paa hvert 1000 kroners takstværdi. Under særegne forhold er der adgang til at overskride maksimumsgrænsen kr. 7,00, hvis vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker. Dog maa eiendomsskatten i intet tilfælde ansættes til mer end en tredjedel av det hele til utligning bevilgede beløp.

Eiendomsskatten maa ikke for noget aar forhøies med mer end kr. 1,00 paa hvert 1 000 kroners takstværdi. Heller ikke maa den nedsættes med mer end kr. 1,00 paa hvert 1 000 kroners takstværdi, medmindre dette er nødvendig for, at ikke skatten skal overstige den fastsatte grænse. Naar vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker, kan dog under særegne omstændigheter større nedsættelse eller forhøielse finde sted.

Hvor eiendomsskat til bykommunen ved denne lovs ikrafttræden ikke utskrives, blir skatten paa hvert 1 000 kroners takstværdi første aar at utskrive med kr. 0,50 og senere hvert aar at forhøie med samme beløp, til minimumsgrænsen er naadd. Utskrives eiendomsskat ved lovens ikrafttræden med mindre aarsbeløp end kr. 2,00 paa hvert 1 000 kroners takstværdi, blir skatten likeledes aarlig at forhøie med kr. 0,50 — eller i tilfælde det mindre gjenstaaende beløp — indtil grænsen er naadd.

§ 3. Eiendomsskat utlignes paa de faste eiendomme i byen, hvad enten disse maatte bestaa i bygninger med tilliggende grund eller i ubebyggede grundeiendomme, som haver, løkker,

vandfald, industrielle anlæg, laste-, oplags- eller arbeidstomter, brygger verfter og deslike.

§ 4. Enhver eiendoms skatteværdi fastsættes ved taksering. Almindelig taksering foregaar hvert 10de aar, medmindre bystyret under særegne forhold beslutter, at ny taksering tidligere skal finde sted. Værdsættelserne sker paa kommunens bekostning ved dertil av bystyret særskilt opnævnte takstmænd. Overtakst ved det dobbelte antal paa samme maate opnævnte mænd finder sted, naar det forlanges av formandskapet eller vedkommende skatyder.

Værdsættelserne foretages første gang saa betimelig, at de kan være avsluttet inden 1 mai 1913. I byer, hvor almindelig eiendomstaksering har fundet sted efter tidligere lov, behøver ny almindelig taksering ikke at foretages før 10 aar efter den ældre taksering.

I tiden mellem de almindelige eiendomstakseringer skal omværdsættelse ske, naar der er foregaat deling av eiendommen, naar de paa eiendommen staaende bygninger nedrives eller ødelægges av ildsvaade eller lignende, og naar der paa eiendommen er opført nye bygninger, som antages at ha en værdi av mindst kr. 2 000,oo.

Formandskapet saavelsom den skattepligtige har adgang til at forlange særskilt værdsættelse avholdt i tiden mellem de almindelige eiendomstakseringer i tilfælde, hvor værdien av en eiendom ved indtraadte forandringer antages at være væsentlig forøket eller formindsket i forhold til andre eiendomme.

Naar begjæring om omværdsættelse fremsættes av den skattepligtige, har denne at tilsvare omkostningene ved samme. Begjæringen maa i tilfælde være fremsat inden 1 februar nærmest før skatte-aaret.

§ 5. Ved takseringen ansættes eiendommens takstværdi til det beløp, som eiendommen efter sin beskaffenhet, anvendelighet og beliggenhet antages at kunne avhændes for under sedvanlige omsætningsforhold ved frit salg.

Ved værdsættelse av fabrikker og andre industrielle anlæg medtages maskiner og andet, som hører anlægget til og er nødvendig for anlæggets øiemed. Dog medtages ikke arbeidsmaskiner med tilbehør eller hvad dermed kan sættes i klasse, som ikke utgjør en integrerende del av anlægget.

§ 6. De nærmere regler angaaende taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i byene gives av bystyret ved vedtægter, der for at bli gyldige maa stadfæstes av Kongen.

I disse vedtægter kan det bestemmes:

1. at undtagelsesvis bygninger og grunde i visse dele av byen kun for en del av takstværdien skal belægges med eiendomsskat;

2. at eiendomsskat blir at utskrive med en lavere skatøre paa ubebyggede end paa bebyggede grundeiendomme;
3. at bygninger og grunde takseres særskilt og paalægges eiendomsskat efter en forskjellig skatøre.

§ 7. Eiendomsskat utlignes ikke paa:

a. Statseiendomme, som er overlatt til direkte benyttelse av Kongen eller den kongelige familie.
b. Andre eiendomme, som tilhører staten, offentlige institutioner og indretninger, hvis utgifter medtages i statsbudgettet, samt offentlige fonds. Skattefrihet for disse eiendomme bortfalder, saalænge og i den utstrækning, som de disponeres til privat anvendelse.
c. Eiendomme, tilhørende jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse, saalænge og i den utstrækning, som de anvendes i bedriftens øiemed.
d. Kirker.
e. Kommunens egne eiendomme.

§ 8. Bystyret bestemmer, hvorvidt eiendomme, der tilhører stiftelser eller indretninger, som er beregnet paa kommunens eller det offentliges tarv, men ikke indgaar blandt de i foregaaende paragraf opregnede skattefrie eiendomme samt bygninger av historisk interesse skal nyde fritagelse for eller nedsættelse i eiendomsskatten.

§ 9. De for Kongsberg gjældende bestemmelser anvendes fremdeles ved beskatning av faste eiendomme, som eies av sølvverket eller av nogen anden staten tilhørende indretning sammesteds, indtil en omordning av disse indretningers forhold til kommunen maatte finde sted.

Andet kapitel.

Om den personlige skattepligt.

§ 10. Forpligtet til at svare skat til kommunen av sin formue og indtægt — med de begrænsninger, som følger av nærværende lov — er:

a. Personer, som er bosat eller vedvarende opholder sig inden riket.
b. I riket hjemmehørende aktieselskaper, kommanditaktieselskaper, gjensidige forsikringsselskaper, indkjøps-, forbruks- og produktionsforeninger (jfr. § 42), ansvarlige handelsselskaper, døds-, konkurs- og administrationsboer samt andre under selvstændig bestyrelse staaende selskaper og indretninger.
c. I utlandet bosatte personer og utenlandske selskaper og indretninger, som utøver eller deltar i nogen næringsdrift eller virksomhet, der drives eller bestyres her i riket, eller

som her i riket besidder formue i fast eiendom eller løsøre eller av saadan eiendom eller løsøre oppebærer indtægt.

§ 11. Manden lignes for sin og hustruens samlede formue og indtægt, uanset om hustuen har særeiemidler og derav flytende indtægt, og uanset om nogen del av hustruens indtægt er erhvervet forut for egteskapet. Hustru kan dog begjære sig særskilt lignet for særeiemidler samt for utbytte av hendes selvstændige virksomhet (jfr. lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 § 31). Naar egtefæller er separert eller til stadighet lever adskilt fra hinanden, lignes de særskilt.

Formue og indtægt, som tilhører hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) under 15 aar, lignes underett med familieoverhodets (farens eller i tilfælde morens) formue og indtægt. Dog lignes barnet særskilt, naar det av sin indtægt helt forsørger sig selv, og indtægten ikke erhverves i hjemmet eller skyldes familieoverhodets bedrift.

§ 12. Av formue og indtægt svares skat til den kommune, i hvis distrikt den skattepligtige bor, forsaavidt formuen eller indtægten ikke lovlig er at beskatte i nogen anden kommune her i riket eller gjennem nogen anden ligning.

Om en person skal ansees bosat inden riket, avgjøres efter forholdet den 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Midlertidig ophold i utlandet ophæver ikke skattepligten, medmindre opholdet har varet mindst 4 aar. Dog er der ikke adgang til at beskatte personer, som den 1 januar har opholdt sig i utlandet mindst 1 aar, naar de godtgjør at ha betalt indkomstskat eller anden dertil svarende skat for det foregaaende aar i utlandet.

Som bosat inden riket betragtes ogsaa norske skibsførere og andre norske sjøfolk, uanset om de farer med norske eller utenlandske skibe, forsaavidt de ikke har tat fast bopæl i utlandet og godtgjør der at ha betalt indkomstskat eller anden dertil svarende skat for det foregaaende aar.

Utlændinger ansees i ethvert tilfælde bosatte her i riket, naar de den 1 januar har opholdt sig her uavbrutt i mindst 1 aar.

§ 13. Formue i og indtægt av fast eiendom eller anlæg samt formue i og indtægt av næringsdrift, som knytter sig til saadan eiendom eller anlæg, beskattes i det distrikt, hvori eiendommen eller anlægget er beliggende.

Til eiendomme og virksomheter, der saaledes beskattes, henføres navnlig:

a. Jordbruk, skog, vandfald samt hus og grund;
b. lenser, damanlæg, losse- og lastepladser samt skibsverfter;
c. salterier, fiskevær samt fiskeparker og oplagsindretninger for hummer;

d. verker, gruber, stenbrudd, sagbruk, møllebruk, kraftanlæg, elektricitetsverker, fabrikker og andre industrielle anlæg samt verksteder for haandverksdrift;
e. anlæg for handel og omsætning (butik, lager o.s.v.) samt for utførsel;
f. kontor for privat bedrift, som pleier at holdes aapen i væsentlig samme tid som for vedkommende art av forretninger sedvanlig eller til regelmæssige, forut bekjendtgjorte tider, dog kun av den formue og indtægt, som ikke er at beskatte efter nogen anden bestemmelse i nærværende paragraf;
g. hoteller, pensionater, sanatorier, gjestgiversteder og andre anlæg for bevertning samt bade-etablissementer o. l.

Driftsmidler til fløtningens fremme, saasom lenser (dog ikke sorteringslenser), render, dammer, skjermer, for hvis bruk der ikke opkræves særskilt avgift utover, hvad der utlignes paa tømmeret til drift og vedlikehold, beskattes for indtægtens vedkommende med indtil 5 pct. av vedkommende anlægs tekniske værdi.

Virksomhet, som er betinget av handelsborgerskap, men ikke er saaledes knyttet til fast eiendom eller anlæg, at skatskrivningen efter foranstaaende bestemmelser er stedbundet, blir at beskatte i det distrikt, hvor utøveren har borgerskap eller har latt sig indskrive som utførselsberettiget.

Driver den skattepligtige tilvirkning i forbindelse med omsætning fra kontor eller lager av de tilvirkede varer, blir den samlede indtægt av de omsatte varer, forsaavidt kontoret eller lageret findes i anden kommune end den, hvori tilvirkningen foregaar, at skatlægge med 8/10 i tilvirkningskommunen, 1/10 i den kommune, hvor kontor haves, og 1/10 i den kommune, hvor lageret er.

Naar et selskap driver virksomhet bestaaende i lagring og omsætning av petroleum eller lignende, skatlægges den ene tredjedel av indtægten i kontorkommunen og de to tredjedele i den eller de kommuner, hvor der haves lager. Mellem flere lagerkommuner fordeles indtægten til beskatning i forhold til den varemængde, som i aarets løp er uttat av lageret inden hver kommune. Lagerbeholdningerne beskattes som formue i de paagjældende lagerkommuner.

Utførsel (utskibning), der drives av producent, uten at være knyttet til fast anlæg (bokstav e), beskattes ikke særskilt. Hvor utskibning ved denne lovs utfærdigelse særskilt beskattes, tilkommer dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de fra vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel

i skatten det 11te aar efter nærværende lovs ikrafttræden er helt ophørt. Utskibning, som foregaar fra en bys havneterritorium, betragtes som foregaat fra byen, forsaavidt varens tilvirkning ikke er foregaat i samme distrikt, hvorfra utskibningen finder sted. Hvad der av indtægten efter disse regler ikke beskattes i utskibningsdistriktet, beskattes efter de sedvanlige regler, dog saaledes, at altid mindst to tredjedele av indtægten kommer til beskatning i tilvirkningskommunen.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, medtages ikke ved den foran foreskrevne fordeling av beskatningen, men beskattes altid helt i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende.

Efter nærværende paragrafs bestemmelser beskattes ogsaa gevinst ved avhændelse av faste eiendomme. Likeledes beskattes efter nærværende paragraf panthaver, der har overtat fast eiendom til brukelighet, saavelsom enhver, der oppebærer føderaad, grundleie eller faste grundavgifter, som er paaheftet saadan eiendom.

§ 14. Naar elektricitetsverker, derunder indbefattet kraftanlæg med dertil hørende ledninger og fordelingsanlæg, er skattepligtige i flere distrikter, fordeles nettoformuen til beskatning i overensstemmelse med de sedvanlige regler (jfr. § 30 tredje led). Av nettoindtægten blir indtil 5 pct. aarlig av de skattepligtige formuesværdier forholdsmæssig at fordele til beskatning med den ene halvdel paa samtlige disse værdier og med den anden halvdel paa værdien av kraftanlæg og fordelingsanlæg. Mulig overskytende indtægt kommer til beskatning i de distrikter, hvortil salg av elektrisk energi finder sted, i forhold til dettes størrelse.

Er en kommune eier av saadanne anlæg, som omhandlet i første led, utenfor kommunens eget omraade, ansættes indtægten i vedkommende fremmede kommuner altid til 5 pct. av nettoformuen (jfr. § 30 fjerde led) i kraftanlægget og fordelingsanlægget og 2½ pct. av nettoformuen i ledningene. Sker omsætning av kraft utenfor kommunens omraade, blir som indtægt at beskatte den erholdte pris med fradrag av utgifter, herunder produktionsomkostninger beregnet i forhold til de omkostninger, der falder paa den samlede omsætning.

Naar der i et vasdrag findes et eller flere reguleringsmagasiner, der anvendes til at forøke vasdragets naturlige lavvandføring, skal nedenfor liggende vandkraftanlæg, der helt eller delvis har tat den forøkede lavvandføring i bruk, beskattes for en del av sin formue i det eller de fremmede skattedistrikter, som berøres av vedkommende regulering.

Denne del av formuen ansættes til:

1. Værdien av reguleringsindretningen som teknisk anlæg.
2. Den for reguleringen ydede erstatning eller — hvis denne

ikke kan bringes paa det rene eller erstatning ikke er ydet — den tilsvarende værdi. Denne fastsættes i tilfælde paa grundlag av en pris pr. meter strandlinje, som efter de stedlige forhold kan variere mellem kr. 0,25 og kr. 1,50 pr. meter reguleringshøide.

3. 20 pct. av værdien av den ved reguleringen for hvert enkelt vandkraftanlæg indvundne og ibruktagne kraftøkning. Kraftøkningen beregnes med utgangspunkt i vasdragets lavvandføring uten regulering, hvorved forstaaes den vandføring, som uten regulering har kunnet paaregnes aar om andet i 350 dage av aaret.

Værdien efter post 1 beskattes i det eller de distrikter, hvor reguleringsindretningen er beliggende. Værdien efter post 2 beskattes i vedkommende distrikt, mens værdien efter post 3 fordeles til beskatning mellem de til magasinet støtende distrikter i forhold til de ovenfor damanlægget ydede erstatningsbeløps størrelse eller i tilfælde den tilsvarende værdi, beregnet efter regelen i ovenstaaende post 2.

De i posterne 2 og 3 omhandlede værdier samt delingen mellem de forskjellige distrikter fastsættes av riksskattestyret efter opgave fra vasdragskommissionen. Før avgjørelse træffes av riksskattestyret, skal vasdragskommissionen ha git alle vedkommende eiere og ligningsnævnd adgang til at uttale sig angaaende dens opgaver.

Nettoindtægen av den samlede bedrift indtil 5 pct. aarlig rente av nettoformuen blir at fordele til beskatning forholdsmæssig paa de inden hvert distrikt skattepligtige formuesværdier. Den overskytende del av indtægten beskattes i det eller de distrikter, hvor det industrielle anlæg efter almindelige regler er skattepligtig.

Riksskattestyret utfærdiger til veiledning for ligningsmyndighetene almindelige regler om, hvorledes formuen blir at fordele til beskatning mellem de forskjellige distrikter, hvor industrielle anlæg, vandfald og damanlæg er beliggende, samt om formuens fordeling mellem de forskjellige distrikter, der berøres av en regulering.

§ 15. Selskaper og andre skattepligtige indretninger (jfr. § 10 b) har i almindelighet at svare skat av sin samlede formue og indtægt i det distrikt, hvor kontoret er beliggende. Haves flere kontorer, blir skatten at erlægge i det distrikt, hvor hovedkontoret ligger. Haves intet kontor, sker beskatningen i det distrikt, hvor vedkommende bestyrelse har sit sæte. Under egen bestyrelse staaende avdeling av selskap eller anden skattepligtig indretning blir at skatlægge særskilt i det distrikt, hvor avdelingen har sit kontor.

Naar handelsselskaper og andre næringsdrivende selska-

per med personlig — solidarisk eller delt — ansvar ikke har over 8 medlemmer, lignes ikke selskapet som saadant, men medlemmene hver for sig, hvis selskapet inden utgangen av februar maaned forlanger, at medlemmene lignes særskilt, og derhos gir de til saadan særskilt ligning fornødne oplysninger om medlemmenes indbyrdes forhold til selskapet. Naar skatten skal ilignes selskapet, blir medlemmene altid særskilt at skatlægge for formue og indtægt, som de maatte ha utenfor selskapet.

Ved beskatning til kommunerne av rederiselskap fremgaaes paa den maate, at formuen og indtægten skatlægges hos selskapet i de distrikter, hvor selskapets aktionærer eller parthavere bor, saaledes at bopælsdistrikterne faar saa stor andel av selskapets formue og indtægt til beskatning, som motsvarer de inden distriktet den 1 januar i det aar, ligningen foretages, bosatte aktionærers eller parthaveres andel i selskapsformuen og selskapsindtægten. Var selskapet opløst tidligere, lægges istedet til grund den dag, da fordelingen av midlerne til aktionærerne (parthaverne) i anledning av opløsningen paabegyndtes. Den andel i selskapsformuen og selskapsindtægten, der repræsenteres av aktier eller parter, tilhørende personer, bosat i utlandet, skatlægges i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar. I alle tilfælde blir selskapets samlede formue og indtægt at ansætte av ligningsnævnden (ligningsraadet) i dette distrikt (ligningsdistriktet). Jfr. forøvrig § 52 andet led, § 55 andet og tredje led, § 75 fjerde led og § 104 tredje led. Ved utskrivning av formues- og indtægtsskat til staten skatlægges den hele formue og indtægt i ligningsdistriktet.

Som aktionær (parthaver) i rederiselskap regnes i denne lov den, som den 1 januar i det aar, ligningen foretages, staar opført i selskapets aktiebok eller liste over parthaverne som eier av vedkommende aktie eller part.

Naar aktier (parter) i rederiselskap (herunder ogsaa utenlandsk) eies av et andet selskap, som har til formaal at eie og forvalte eller for egen regning omsætte saadanne aktier (parter), behandles aktierne (parterne) som tilhørende de enkelte medlemmer av dette selskap med den paa hver faldende andel.

Med rederiselskaper likestilles i denne lov selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet.

Drives meieri av aktiselskap, blir formuen og indtægten at skatlægge hos aktieeierne, hvor disse personlig er skattepligtige, forsaavidt selskapet udelukkende eller hovedsagelig tilvirker og forhandler produkter av aktieeiernes gaardsbruk (jfr. § 42).

Forsaavidt angaar formue og indtægt, der omhandles i § 13 utenfor bokstav f, sker beskatningen i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

§ 16. Dødsboer blir — forsaavidt de ikke beskattes efter § 13 — at iligne skat i det distrikt, hvor avdøde var bosat. Er vedkommende avgaat ved døden i det aar, som efter § 35 lægges til grund for indtægtsberegningen, beskattes boet eller i tilfælde den gjenlevende egtefælle eller arving, som har overtat boet udelt, for sin egen og avdødes sammenlagte indtægt i det paagjældende aar. Skiftes fællesbo mellem gjenlevende egtefælle, som er ansvarlig for avdødes gjæld, og avdødes arvinger, blir saavel avdødes som boets indtægt helt at beskatte hos den gjenlevende egtefælle.

Konkursboer og insolvente døds- og administrationsboer er alene skattepligtige for indtægten av den virksomhet, der drives for deres regning. Ved siden av boet kan skyldneren ilignes skat for indtægt, som han eller hans egtefælle erhverver, og som ikke indflyter i boet, saavelsom av formue, der tilhører ham eller hans egtefælle, og som ikke inddrages i boet. Underholdningsbidrag, der utbetales skyldneren av boet kommer til fradrag i boets indtægt, men beskattes hos skyldneren.

§ 17. Inden riket bosatte personer og her hjemmehørende skattepligtige selskaper og indretninger kan ikke ilignes skat for formue i faste eiendomme eller anlæg med tilbehør, der er beliggende i utlandet, og kan kun skatlægges for den halve del av indtægten av saadanne eiendomme eller anlæg og av dertil knyttet næringsdrift. Ved beregningen av den skattepligtige formue og indtægt fremgaaes saaledes, at gjæld forholdsmæssig føres til avdrag i bruttoformuen i utlandet og i den øvrige bruttoformue, og at renter føres til avdrag i indtægten i utlandet og den øvrige indtægt med en gjældsfradraget motsvarende anpart.

Norsk statsborger eller person med norsk indfødsret, som, efter at ha været fast bosat i utlandet, tar fast bopæl her i riket, er efter bosættelsen indenlands ved de 2 første ligninger, ved hvilke han vil være skattepligtig, fritat for at ilignes skat av formue i kapital, anbragt i utlandet, og av indtægt, som tilflyter ham i utlandet.

§ 18. Personer, som er bosat i utlandet og utenlandske selskaper og indretninger er alene skattepligtige av formue, der er knyttet til, og av indtægt, der oppebæres av saadanne kilder, som nævnes i § 10, bokstav c. De blir at skatlægge i overensstemmelse med forskriftene i §§ 13—15 eller, hvis bestemmelserne i disse paragraffer ikke er anvendelige, i det distrikt, hvor den paagjældende næringsdrift eller virksomhet foregaar.

Utlænding eller utenlandsk selskap, som regelmæssig driver bjergning og dermed sammenhængende virksomhet paa norsk territorium, beskattes av formuen i og indtægten av den her

drevne virksomhet i det distrikt, hvor vedkommende skib længst har været stationert i indtægtsaaret.

§ 19. Er skattepligten avhængig av bostedet, svares skatten til den kommune, hvor vedkommende person er bosat den 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Ved avgjørelsen av, i hvilket distrikt inden riket en person ved det for skattepligten avgjørende tidspunkt skal ansees bosat, befølges efterstaaende regler:

a. Midlertidig ophold i et distrikt medfører ikke skattepligt til dette, medmindre omstændighetene forøvrig er saadanne, at vedkommende person under opholdet maa ansees for at ha sit virkelige bosted i distriktet. Indvaanere i et distrikt, som til enkelte aarstider pleier at ta midlertidig ophold i et andet, blir ikke derfor skattepligtige til dette. Har et midlertidig ophold den 1 januar varet uavbrutt mindst 1 aar, blir opholdsstedet i almindelighet at betragte som bosted.
b. Familieforsørgere ansees bosat i det distrikt, hvor de har sit hjem, selv om de har sin virksomhet i et andet distrikt og derfor i længere tid maa opholde sig i dette. Har vedkommende erhvervet hjemstavnsret i opholdskommunen, ansees han bosat der.
c. Sindssyke, der er indlagt paa asyl eller anbragt i privat forpleining, ansees bosat i det distrikt, hvor de maa antages at ha sit hjem.
d. Personer, der er fraflyttet sit tidligere bosted, men endnu ikke er ankommet til det sted, hvor de agter at bosætte sig, ansees bosat i det tidligere bosteds distrikt.

Personer, som ikke har noget fast opholdsted, ilignes skat i det distrikt, hvor de efter sine øvrige forhold maa antages at ha sit hjem. Skibsførere og andre sjøfolk blir at iligne skat i det distrikt, hvor rederiet har kontor, eller hvor bestyrelsen foregaar, hvis de ikke har bopæl eller hjem andensteds inden riket.

Medlemmer av Statsraadet blir at skatlægge til opholdskommunen for sin embedsgage, men for formue og anden indtægt — forsavidt samme ikke skatlægges efter § 13 — paa hjemstedet.

§ 20. Er skattepligten uavhængig av bostedet, sker skatlægningen i overensstemmelse med reglene i §§ 13—15 og 18 hvad enten den paagjældende næringsdrift foregaar i et længere eller kortere tidsrum, og uten hensyn til, om den ved utgangen av indtægtsaaret (jfr. § 35) er ophørt. Har eiendommen eller bedriften skiftet indehaver i indtægtsaaret, beskattes hver av indehaverne for den indtægt, han i sin besiddelsestid har oppebaaret; jfr. dog § 16 første led.

Skattepligtige selskaper, boer og andre indretninger kan ilignes indtægtsskat, selv om selskapet er opløst eller boet sluttet og midlene utdelt til parthaverne før utgangen av indtægtsaaret.

§ 21. Formues- og indtægtsskat kan ikke paalægges:

a. Kongen og den kongelige familie.
b. Staten og de samme tilhørende eiendomme, offentlige indretninger og fond.
c. Amts-, herreds- og bykommuner, forsaavidt angaar eiendomme og indretninger inden kommunens omraade.
d. Norges Bank.
e. Hypotekbanken, Arbeiderbruk- og boligbanken, Den norske stats smaabruk- og boligbank og hypotekforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen.
f. Den almindelige brandforsikringsindretning og gjensidige brandassuranseforeninger, hvis planer er stadfæstet av Kongen, samt gjensidige skibsforsikringsselskaper og husdyrforsikringsselskaper, som falder ind under bestemmelserne i § 116 i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911.
g. Universitetet og offentlige skoler.
h. Kirker og milde stiftelser, undtagen forsaavidt angaar fast eiendom i fremmede kommuner.
i. Selskaper og indretninger, som ikke har erhverv til formaal, saasom videnskapsselskaper, kunstforeninger, museer, soldathjem paa ekserserpladsene, fiskerhjem og selskabelige klubber.
k. Det offentlige veivæsen og jernbaner, som er til almindelig avbenyttelse.
l. Kanaler.
m. Vandledninger med tilhørende bassænger og dammer, som eies av nogen kommune.
n. Utlændinger, der opholder sig i Norge i studie-øiemed.

De en kommune tilhørende kirkegaarder, krematorier (med urnehal og urnelund), sykehus og sindssykeasyler, som er beliggende utenfor vedkommende kommunes omraade, kan ikke paalægges formues- og indtægtsskat, uten forsaavidt der til den paagjældende indretning er knyttet virksomhet utover dens egentlige formaal. I saa fald beskattes kun formuen i og indtægten av denne virksomhet uten fradrag av gjæld eller gjældsrenter.

Av skibsrederi, som en amtskommune driver til lettelse for trafikken til og fra vedkommende amt eller mellem de forskjellige steder inden amtet, svares ikke skat, medmindre amtet oppebærer direkte utbytte av virksomheten.

§ 22. Familiestiftelser og andre formuesmasser, hvis avkastning fortrinsvis tilfalder medlemmer av en bestemt slegt. kan ilignes formuesskat.

Formue i og indtægt av aktier i Norges Bank, i jernbaner samt i selskaper, der indgaar under foregaaende paragrafs bokstav i, beskattes hos vedkommende aktie-eiere.

§ 23. I hvilken utstrækning fremmede magters diplomatiske og konsulære tjenestemænd med familie og tjenerskap blir at frita for formues- og indtægtsskat, bestemmes av Kongen.

Om utenlandske dampskibsselskaper blir at skatlægge for rutefart paa norske havner, og i tilfælde i hvilken utstrækning saadan beskatning skal ske, bestemmes likeledes av Kongen.

§ 24. Den fritagelse for bidrag til kommunens utgifter, der, naar bergverker eller bruk har eget fattigvæsen eller bekoster særskilt skole, er tilstaat visse til bergverket eller bruket knyttede skattepligtige, vedblir at være gjældende. Dog omfatter fritagelsen ikke skat av faste eiendomme, medmindre disse kan ansees som nødvendig bestanddel av vedkommende verk eller bruk.

Likeledes blir de for Røros kobberverk gjældende særbestemmelser fremdeles i kraft.

Saalænge Kongsberg sølvverk tilhører staten er verket i samme utstrækning som hittil fritat for skat av formue og indtægt.

§ 25. Bestemmelserne om skattefritagelse for dissentere i lov av 27 juni 1891 § 4, jfr. lov av 17 mai 1904, blir fremdeles gjældende, dog saaledes, at fritagelsen avhænger av, at vedkommende i hele det nærmest forut for skatte-aaret liggende kalenderaar uavbrutt har været dissenter, samt at den foreskrevne anmeldelse for ligningsnævnden sker inden den paafølgende 31 januar.

§ 26. Fuldmægtig for utlænding eller utenlandsk selskap eller indretning, der i nogen kommune her i riket driver nogen virksomhet, som er gjenstand for beskatning, er personlig ansvarlig for de ilignede skatter.

Naar medlemmer av handelsselskaper eller andre næringsdrivende selskaper med personlig ansvar efter forlangende lignes særskilt (jfr. § 16, andet led), er selskapet ansvarlig for skatten, hvis denne ikke kan erholdes hos medlemmene.

Hvor bystyret derom har fattet beslutning, kan skat ilignet hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn), der arbeider i forældrenes bedrift, opkræves hos vedkommendes forældre. Likeledes kan efter bystyrets beslutning skat ilignet faste tjenere opkræves hos den husbond, hos hvem vedkommende er i tjeneste ved skattens forfaldstid. Dog staar adgangen til saadan opkrævning alene aapen, naar forældrene eller husbonden har mottat skatteseddel for den skattepligtige fjorten dage, inden skatten er forfalden. Under lignende betingelser som for tjenere kan — naar bystyret saa beslutter — skat, der er

ilignet arbeidere ved stenbrudd, bergverk og offentlige vei- og jernbane-anlæg samt vandutbygnings- og reguleringsanlæg opkræves hos arbeidsgiveren eller anlæggets bestyrer.

Naar skat betales av nogen, der efter nærværende paragraf er ansvarlig for samme, kan denne forlange sit utlæg dækket av den skattepligtige og i tilfælde tilbakeholde eller avkorte dette i hvilketsomhelst beløp, som han er den skattepligtige skyldig.

§ 27. Skifteforvaltere er ansvarlige for, at det fornødne beløp avholdes av boets midler til dækkelse av skat, der, efterat boet er tat under skiftebehandling, ilignes eller maa forutsættes at ville bli ilignet boet, konkursskyldneren, forsaavidt boet er ansvarlig for hans skat, eller arvelateren. Opgjøres boet av testamentsfuldbyrder, paahviler der denne tilsvarende ansvar.

Lignende ansvar paahviler hvert enkelt medlem av bestyrelser av selskaper og andre skattepligtige indretninger, naar disse opløses og deres midler fordeles mellem parthaverne.

Er midlerne utloddet eller fordelt, uten at det fornødne beløp er avholdt til dækkelse av skatten, kan denne, om den ellers vilde være uerholdelig, indfordres hos konkurskrediterorne, arvingerne eller parthaverne, der dog kun er ansvarlige hver for sin andel av samme.

Selvskiftende arvinger er solidarisk ansvarlige for skattens erlæggelse; dog er ingen av dem forpligtet til at erlægge mer, end han har mottat i arv.

Proklama, der utstedes i boer, er uten indflydelse paa skattekrav efter nærværende lov.

§ 28. Naar et bo skal sluttes, kan skifteforvalteren, testamentsfuldbyrderne eller de selvskiftende arvinger tilstille ligningsnævndens formand (ligningsraadet) selvangivelse over boets indtægt til slutningsdagen og samtidig kræve utregnet og opgit den skat, som boet vil ha at utrede av sin indtægt i det løpende kalenderaar. Er aarets ligning endnu ikke avsluttet, kan boets eller i tilfælde avdødes skat av formue og indtægt i det foregaaende kalenderaar paa samme maate kræves utregnet og opgit.

Paa lignende maate kan, naar et selskap eller anden skattepligtig indretning skal opløses, vedkommende bestyrelse kræve utregnet og opgit skat som omhandlet.

Ligningsnævnden eller, hvis denne ikke er samlet, nævndens formand (i tilfælde ligningsraadet) foretar den fornødne prøvelse av selvangivelsen og utfører ligningen, hvorefter skatten beregnes efter den ved aarets ligning benyttede skatteprocent eller — om denne ikke er fastslaat — efter den ved

forrige ligning benyttede procent. Skatten beregnes i tilfælde særskilt av hvert kalenderaars indtægt.

Har vedkommende skifteforvalter (testamentfuldbyrdere eller selvskiftende arvinger) eller bestyrelse ikke faat meddelelse om skattens størrelse inden 6 uker, efterat begjæringen om skatlægning er indkommet til ligningsmyndigheten, kan intet krav paa skat siden fremsættes mot boet eller vedkommende selskap, forening eller partrederi.

§ 29. Opstaar der tvist om i hvilket distrikt en skattepligtigs formue eller indtægt efter reglerne i nærværende kapitel blir at beskatte, skal vedkommende regjeringsdepartement endelig avgjøre tvisten, hvis de paagjældende kommuner stiller forlangende derom og den skattepligtige samtykker i saadan avgjørelse eller har deponert skatten i overensstemmelse med § 108. Departementets kjendelse skal begrundes, forsaavidt grundene antages at ha betydning utover den foreliggende sak.

Efter begjæring av vedkommende kommunestyre og anbefaling av riksskattestyret kan Kongen med andet lands regjering slutte overenskomst om fastsættelse av specielle regler for beskatningens fordeling mellem Norge og det fremmede land, naar en næring drives under saadanne forhold, at vedkommende av indtægten er skattepligtig i begge land.

Tredje kapitel.

Om den skattepligtige formue og indtægt.

§ 30. Formuen ansættes til det beløp, som den 1ste januar i det aar, ligningen foretages, efter gjængse priser utgjør den virkelige værdi av den skattepligtiges rørlige og urørlige eiendom samt utestaaende fordringer efter fradrag av paahvilende gjæld.

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, og for ligningsnævnden godtgjør, at han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir formuen at ansætte til det beløp, som den utgjør ved utgangen av det sidste regnskapsaar, der er forløpet før 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Naar nogen er skattepligtig i flere distrikter, blir gjældsfradraget at fordele forholdsmæssig mellem distriktene efter værdien av den i disse skattepligtige bruttoformue.

Naar kommuner, kirker og milde stiftelser blir at iligne skat, kan de som gjæld kræve fradrat et beløp motsvarende halvdelen av den i distriktet skattepligtige bruttoformue (jfr. dog § 21, 2det led).

Utenlandske skattepligtige kan kræve fradrat gjæld, der er stiftet til fremme av den beskatning undergivne virksomhet,

dog ikke med et større beløp end halvdelen av vedkommendes i distriktet skattepligtige bruttoformue.

§ 31. Ved værdsættelsen av formuen iagttages følgende regler:

a. Faste eiendomme, med tilbehør, kreaturer, redskaper og andre løsøregjenstande, jagt- og fiskerettigheter, uthugstrettigheter og lignende selvstændige rettigheter ansættes til den antagne salgsværdi. Dog ansættes værdien av de til en forretning hørende beholdninger av raastoffer og varer uten hensyntagen til paaregnet handelsgevinst.

b. Pantobligationer, gjældsbrev, sparebankindskud og andre utestaaende fordringer ansættes til sit paalydende uten hensyn til renternes eller avkastningens størrelse, og hvad enten de er rentebærende eller ikke. Usikre fordringer reduceres skjønsmæssig. Uerholdelige fordringer sættes ut av betragtning.

c. Stats-, kommune- og andre ihændehaverobligationer, aktier og lignende værdipapirer (i de tilfælde, hvor disse efter nærværende lovs regler blir at beskatte hos eieren) ansættes til kursværdien eller, forsaavidt kurs ikke noteres eller kjendes, til den antagne salgsværdi.

d. Livsforsikrings-policer blir kun at beskatte for det samlede beløp over 5 000,00, som policerne utgjør for den enkelte skattepligtige. I forhold hertil ansættes policerne til en brøkdel av den samlede gjenkjøpsværdi som bestemmes ved skjøn, forsaavidt den ikke er oplyst. Kan forsikringen ikke kræves gjenkjøpt, blir den ikke at beskatte som formue hos den forsikrede.

e. Utenlandske forsikringsselskapers her i riket skattepligtige formue ansættes til det 10-dobbelte av selskapets beregnede aarsindtægt, medmindre værdien av selskapets faste eiendomme eller anlæg inden riket (i tilfælde efter fradrag av gjæld overensstemmende med forskriftene i foregaaende paragraf) utgjør et større beløp.

§ 32. Til skattepligtig formue henregnes ikke:

a. Rettigheter, hvis opnaelse er avhængig av en betingelse.

b. Tidsbegrænsede bruksrettigheter.

c. Krav paa periodiske ydelser, der skal erlægges i et begrænset tidsrum, saasom pensioner, livrenter, føderaad, ydelser ifølge forsikring for ulykkestilfælde o. s. v.

d. Krav paa løn i offentlige eller private tjenesteforhold, paa renteterminer og paa utbytte av værdipapirer og selskapsandele, saalænge kravet endnu ikke er forfaldent til betaling.

e. Patent-, forfatter- og kunstnerret, der ikke ved overdragelse eller arvefald er gaat ut av den oprindelige indehavers eie.

§ 33. Ved formues-ansættelsen kommer ikke til fradrag:

a. Forpligtelser, hvis indtræden er avhængig av en betingelse.
b. Tidsbegrænsede bruksrettigheter, hvormed den skattepligtiges formuesgjenstande er beheftet.
c. Kapitalværdien av føderaad, der er paaheftet den skattepligtiges eiendom, saavelsom værdien av andre i forrige paragraf under bokstav c omhandlede ydelser, naar utredelsen av saadanne paahviler den skattepligtige.
d. Forpligtelse til utbetalinger av den i forrige paragraf under bokstav d omhandlede art.

Forsikrings- og livrenteselskaper er berettiget til fradrag for præmiereserven samt for andre fond, der utkræves for at dække kontraktmæssig overtagne forpligtelser like overfor de forsikrede, dog ikke for bonusfond.

§ 34. Naar nogen ved testamente eller anden gyldig disposition har bestemt, at indtægtsnydelsen av en kapital eller bruksnydelsen av en eiendom i en viss tid skal tilkomme en person, men at selve kapitalen eller eiendommen skal tilfalde en anden person eller en stiftelse eller indretning, beskattes kapitalen eller eiendommen som formue paa rente- eller bruksnyderens haand, saalænge dennes ret vedvarer.

Gjenlevende egtefælle, der hensitter i uskiftet bo, ansees som eier av boets samtlige midler. Stamhus- og fideikommisbesiddere ansees like med eiere.

§ 35. Indtægten ansættes til det beløp, som den skattepligtige i det sidst forløpne aar, regnet til 31 december (indtægtsaaret) har indvundet i penger eller pengers værdi, uten hensyn til hans indtægt i det aar, for hvilket skatten lignes (skatte-aaret).

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, og han for ligningsnævnden godtgjør, at han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir indtægten at ansætte til det beløp, som den har utgjort i det sidste regnskapsaar, der er forløpet før 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Fra disse regler gjælder de undtagelser, som fremgaar av de i §§ 40—45 indeholdte forskrifter om indtægtens ansættelse med et aarlig gjennemsnitsbeløp.

Indtægten ansees i almindelighet oppebaaret ved det tidspunkt, da fordelen virkelig tilflyter den skattepligtige. Bestaar indtægten i et pengebeløp eller anden ydelse, ansees den oppebaaret, naar beløpet virkelig erlægges, eller i tilfælde ved det

tidligere tidspunkt, da der opstaar adgang for vedkommende til at faa beløpet utbetalt eller ydelsen erlagt.

Utgifter, der kommer til fradrag ved indtægtsansættelsen, henføres i almindelighet til det tidspunkt, da utgiften utredes.

§ 36. Til indtægt henregnes — med de i det følgende fastsatte undtagelser og begrænsninger — rente av formue, livrente, føderaad og pension, enhver fordel, som er vundet ved eiendom, kapital, arbeide eller virksomhet, hvad enten det oppebaarne er indvundet gjennem et længere tidsrum eller er erhvervet leilighetsvis eller ved en enkelt anledning, og hvad enten det maatte bestaa i underhold, klær, husly, brænde, belysning og deslike eller i andet, som er anvendt til egen eller familiens nytte eller behagelighet eller til utvidelse av næring eller drift eller til formuesforøkelse.

Til indtægt henregnes ikke formuesforøkelser ved arv eller gave eller ved livsforsikring (til utbetaling ved død eller andet tidspunkt eller begivenhet). Derimot ansees som indtægt, hvad der erholdes som tantieme, gratiale og lignende, hvad der mottages som utdelinger av legater og understøttelsesforeninger, hvad der oppebæres som regelmæssig personlig understøttelse, hvorpaa den skattepligtige ifølge lov eller overenskomst har krav samt vederlagsfri benyttelse av andres rørlige eller urørlige gods.

Hus til beboelse, der benyttes av eieren, beregnes som indtægt for denne med den sum, som det antages at koste at leie tilsvarende hus. Andre varige forbruksgjenstande som klær, indbo o. l. anses derimot ikke indtægtsgivende, naar de brukes av eieren eller hans familie.

Som indtægt medregnes ogsaa, hvad der erhverves ved den skattepligtiges og hans husstands haandverks- og husflidsarbeide i hjemmet saavelsom husstandens arbeide i den skattepligtiges bedrift. Dog tages intet hensyn til værdien av hustruens og de øvrige familiemedlemmers arbeide med det almindelige husstel. —

§ 37. Til indtægt henregnes ogsaa gevinst, hvorved tilfældet i større eller mindre grad har været medvirkende, saasom gevinst ved lotteri, ved landslod, ved opdagelse av ertser og mineraler, ved fund etc.

Gevinst ved avhændelse av faste eiendomme, værdipapirer eller andre formuesgjenstande regnes som indtægt for avhænderen, naar de er erhvervet av ham paa anden maate end ved arv eller gave i løpet av de sidste 5 aar, før avhændelse finder sted, eller avtale derom træffes. Det samme gjælder, naar de maa antages erhvervet av sælgeren for at avhændes med fordel, eller naar de er erhvervet av ham i anledning av næring eller forretningsforetagende. Drift av almindelige

gaardsbruk og av leiegaarder, som væsentlig er bestemt til beboelse, henregnes ikke i denne henseende til næring eller forretningsforetagende. Gevinst, der erhverves ved salg av tomter i byer eller bymæssig bebyggede strøk paa landet eller i deres umiddelbare nærhet, saavelsom gevinst ved avhændelse av forretning eller virksomhet, av patent-, forfatter-, kunstnerret og lignende regnes altid som indtægt.

§ 38. Fra det antagne bruttobeløp av indtægten drages, foruten renter av skatyderens gjæld, alle utgifter, der skjønnes at være paadrat til indtægtens erhvervelse, sikrelse og vedlikeholdelse. Til avdrag kommer saaledes:

a. Driftsomkostninger, derunder indbefattet lønninger, men ikke utgifter til den skattepligtiges og families underhold og betjening eller til bolig for ham eller hans husstand.
b. Utgifter til vedlikeholdelse og forsikring av hus samt lignende utgifter til skibe, fiskebaater, redskaper og andre som driftsmidler benyttede faste eller rørlige eiendele, men ikke til indbo og lignende, som brukes i den skattepligtiges eller hans families bopæl eller husholdning.
c. Ordinære avskrivninger for værdiforringelse ved slit og forældelse av skibe, baatnøst, anlæg, maskiner, for driften av gaardsbruk nødvendige hus og lignende betydelige driftsmidler, der er bestemt til varig bruk, dog kun i den utstrækning, hvori forringelsen ikke allerede maatte være tat i betragtning ved befølgelsen av reglerne under foranstaaende bokstaver a og b.
d. Tap paa utestaaende fordringer i forretningsvirksomhet, saavelsom andet tap i næring eller forretningsforetagender, dog kun i den utstrækning, hvori tapet ikke allerede maatte være tat i betragtning under foranstaaende bokstaver a og b, og naar det er et driftsmiddel, som er tapt, i ethvert fald ikke med et større beløp, end hvad der maatte gjenstaa som dets værdi efter fradrag av foretagne avskrivninger i henhold til bokstav c.
e. Leie-, bruks- eller forpagtningsavgift, føderaad, regelmæssige understøttelser og lignende utredsler, som den skattepligtige ifølge lov er forpligtet til eller ved overenskomst har forbundet sig til at yde, og som efter nærværende lovs regler ved beskatningen regnes som indtægt for mottageren.
f. Skatter og avgifter, der paahviler faste eiendomme eller særskilte bedrifter eller erhverv.
g. Utgifter ved overtagelse og bestyrelse av embede eller anden tjenestestilling saavelsom byrder, der paahviler saadan stilling, saasom bestallingsgebyr, utgifter til stedfortræder, flytnings-, kontor- og reiseutgifter eller i til-

fælde underskud paa den til saadanne utgifters bestridelse tilstaaede godtgjørelse.

h. Tvungne indskud i pensionskasse, enkekasse, vikarkasse, til ulykkes-, syke-, invaliditets- eller alderdomsforsikring for den skattepligtige med familie.

i. Beløp, som ved skibsrederi, fangstvirksomhet paa havet eller bjergningsvirksomhet avsættes for at dække utgifter til klassifikation eller til kjedelfond eller assuransepræmie, forsaavidt det ikke overskrider et rimelig maal.

Skattepligtig, som frivillig har erhvervet livsforsikring (til utbetaling ved død eller i levende live), kan ved indtægtsansættelsen kræve fradrat de aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,00. Det samme gjælder præmie til frivillig sykeforsikring.

Angaaende størrelsen av det indtægtsfradrag, som blir at indrømme for værdiforringelse av driftsmidler ved slit og forældelse, utfærdiges regler av riksskattestyret i den utstrækning, som ansees paakrævet til veiledning for ligningsmyndighetene.

§ 39. Underskud, som fremkommer i en næring eller virksomhet, naar utbyttet beregnes efter reglene i forrige og de efterfølgende paragraffer, saavelsom tap, der er lidt ved avhændelse av saadan art som omhandlet i § 37, kan fordres fradrat utbyttet av den skattepligtiges andre næringer eller indtægtskilder. For kommuneskattens vedkommende gjælder dog dette kun, forsaavidt vedkommende er skattepligtig i samme distrikt.

Naar nogen er skattepligtig i flere distrikter, sker fradraget av gjældsrenter og andre ydelser, der ikke kan henføres til nogen bestemt indtægtskilde, forholdsvis efter størrelsen av netto-indtægten i hvert distrikt.

I tilfælde, hvor adgangen til at erholde fradrag i formuen for gjæld er begrænset (jfr. § 30), kan den skattepligtige ikke fordre fradrat i indtægten renter av gjæld, som ikke tillates fradrat ved formuesbeskatningen.

§ 40. Indtægt av handel og anden næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, ansættes, naar den skattepligtige har drevet næringen i mindst 3 aar, til, hvad utbyttet har utgjørt i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar.

Til grund for ansættelsen av utbyttet for det enkelte aar lægges den skattepligtiges aarsregnskap, forsaavidt dette er opgjort overensstemmende med de grundsætninger, der gjælder for en ordentlig forretningsførsel. Herved iagttages følgende:

a. Ved utbyttets beregning tages hensyn til den forandring i værdi, som den skattepligtiges beholdninger av raastoffer, færdige produkter, varer og utestaaende fordringer ved aa-

rets slutning viser i forhold til hans ved aarets begyndelse forhaandenværende beholdninger. Varelagerets værdi ansættes herved uten hensyntagen til paaregnet handelsgevinst. De utestaaende fordringers paalydende maa ikke nedsættes med større beløp, end hvad der antages at ville bli uerholdelig.

b. Hvad der avskrives paa værdien av anlæg, maskiner og deslike som følge av forringelse ved slit og forældelse, kommer ved beregningen av utbyttet til fradrag, forsaavidt de avskrevne beløp ikke overstiger det tilbørlige maal. Derimot tages der ikke hensyn til i regnskapet stedfundne ekstraordinære op- eller nedskrivninger av værdien av faste eiendomme.

c. Kontante penger saavelsom produkter og varer, som den skattepligtige uttar til eget forbruk, medregnes i utbyttet med sin fulde værdi. Det samme gjælder om beløp, som den skattepligtige erlægger som formues- og indtægtsskat til stat og kommune.

d. Utbytte av aktier, der inden riket kommer til beskatning hos vedkommende selskap, medregnes ikke.

Ved beskatning av skibsrederi fradrages i utbyttet en viss aarlig procent av skibenes værdi for den forringelse, som disse undergaar ved slit og forældelse. Naar værdien ved nedskrivning er reducert til ¼ av værdien av skibet som nyt, tilstedes intet yderligere fradrag av saadan forringelse. Forøvrig utfærdiges reglene for nedskrivningen av Riksskattestyret (jfr. § 38, sidste led).

Naar skibe, anlæg eller andet, hvis værdiforringelse ved slit og forældelse er tat i betragtning ved indtægtsansættelsen, tilintetgjøres ved forlis eller anden ulykke, og assurancesummen overstiger den nedskrevne værdi, blir overskuddet at beskatte som indtægt. Det samme gjælder, hvis deslike formuesgjenstande sælges, og salgssummen overstiger den nedskrevne værdi. Paa lignende maate fremgaaes, hvor assuranse- eller salgssummen ligger under den nedskrevne værdi, idet forskjellen i saa fald kommer til fradrag i indtægten. Indtægten eller indtægtsfradraget medtages ikke ved beregningen av næringens gjennemsnitsutbytte, men blir ved beskatningen i sin helhet at henføre til det aar, da assuranse- eller salgssummen utbetales.

§ 41. Aktieselskapers indtægt ansættes i overensstemmelse med de i foregaaende paragraf indeholdte forskrifter.

Det fremkomne overskud beskattes som indtægt, hvad enten det utdeles til aktionærerne, henlægges til reserve-, delkredere-, pensionsfond o. lign., anvendes til bedriftens utvidelse eller forbedringer ved samme, som tilskrivning paa aktierne eller til betaling av gjæld, eller det overføres til næste aars regnskap.

Til fradrag kommer ikke blot egentlige lønninger, men ogsaa hvad der utbetales som tantiemer, gratialer, pensioner etc.

Efter de samme regler ansættes forsikrings-aktieselskapers og gjensidige forsikringsselskapers indtægt. Som indtægt beskattes ikke, hvad der av overskuddet overføres til præmiereserve eller andet fond, der utkræves for at dække kontraktmæssig overtagne forpligtelser like overfor de forsikrede. Dog blir som indtægt at beskatte, hvad der av overskuddet henlæges til sikkerhets- eller bonusfond eller utdeles som bonus til de forsikrede.

For utenlandske forsikringsselskaper kan Riksskattestyret fastsætte nærmere regler angaaende netto-indtægtens beregning.

§ 42. Forbruksforeninger med fast utsalgssted, som sælger til foreningens medlemmer, indkjøpsforeninger, som fordeler forutbestilte varer mellem foreningens medlemmer, samt foreninger, der utelukkende eller hovedsagelig har til formaal for sine medlemmer at besørge indkjøpt raaemner eller driftsmidler i jordbrukets tjeneste, kan ilignes skat av den indtægt, som vindes av foreningens formue, men skatlægges ikke for den drevne virksomhet. Efter samme regler beskattes foreninger, som bare tilvirker og forhandler produkter av medlemmenes gaardsbruk, idet indtægten av virksomheten i dette tilfælde kommer til beskatning hos medlemmene som avkastning av gaardsbruket. Andelsmeierier beskattes efter samme regler som aktiemeierier, se § 15.

Sælger forbruksforening tillike til andre end foreningens medlemmer, blir den at beskatte av den virkelig hatte indtægt av dette salg. Kan omsætningen til andre end foreningens medlemmer ikke særskilt opgives, blir den hele ved foreningens virksomhet vundne fordel for medlemmene skjønsmæssig at ansætte og beskatte som indtægt.

§ 43. Indtægt av fiskeri, der har været drevet som næring i mindst 3 aar, samt under lignende vilkaar indtægt ved kjøp og salg av fisk — bortset fra salg i smaat — ansættes til, hvad utbyttet har utgjort i gjennemsnit for de sidstforløpne 3 aar. Foreligger nøiagtige opgaver over utbyttets størrelse i de paagjældende aar, lægges disse opgaver til grund for ansættelsen, ellers ansættes utbyttet skjønsmæssig. Forsaavidt angaar indtægt av fiskeri, medtages i alle tilfælde ved ansættelsen, hvad der av utbyttet er forbrukt av skatyderen og hans husstand. I brutto-utbyttet gjøres fradrag for medgaaede driftsutgifter, iberegnet slitage og tap av fiskeredskaper.

§ 44. Forefindes der paa en jordeiendom torvtak, stenbrud, skiferbrud, mineraler, grus- og sandtak eller lignende herligheter, blir det hele ved driften av samme vundne utbytte efter fradrag av omkostninger og av mulig foraarsaket jordskade

at beskatte som indægt for eieren. Kan det antages, at de paagjældende herligheter har bevirket en forhøielse av eiendommens kostende ved erhvervelsen, indrømmes forholdsmæssig fradrag i utbyttet.

Ved ansættelsen av indtægt av bergverksdrift blir i bruttoutbyttet at fradra foruten paaløpne driftsutgifter en passende procent som avskrivning paa den i foretagendet nedlagte kapital, i tilfælde iberegnet, hvad der er betalt for ertsforekomsten (jfr. forøvrig § 40).

§ 45. Naar indtægt av næringsdrift efter nærværende lovs forskrifter blir at ansætte til et gjennemsnitsbeløp for flere aar, kommer underskud, som næringen i noget aar maatte ha medført, til fradrag i de øvrige aars overskud. Har næringen gjennemsnitlig for alle aar git underskud, blir intet utbytte av samme at opføre. Gjennemsnitsutbyttet av næring, der indgaar under § 43, beregnes uten hensyntagen til renter av pantegjæld eller av anden laant kapital, hvorimot disse særskilt kommer til fradrag med det beløp, de har utgjort det sidste aar.

Ophører eller paabegyndes en næring i kalenderaarets (regnskapsaarets) løp, holdes indtægten i dette aar utenfor gjennemsnitsberegningen. Hvis en næring i aarets løp gaar over til en ny indehaver, gjælder det samme saavel for den tidligere som for den nye indehavers indtægt. I de tilfælde, der omhandles i § 16 første led, fremgaaes, som om der ingen forandring hadde fundet sted med hensyn til virksomhetens indehaver.

§ 46. Hvis utenfor kommunen hjemmehørende person, selskap eller indretning — uanset om vedkommende i formen optræder som leverandør, laangiver, garant eller lignende — efter omstændigheterne maa antages at være interessert i nogen næringsdrift eller virksomhet, som beskattes i kommunen, paa væsentlig samme maate som en deltager, blir der ved beskatningen at ta hensyn hertil. Ligningsnævnden kan i saadant tilfælde ansætte formue og indtægt efter eget skjøn over forretningens midler og avkastning. Paa samme maate forholdes, naar en skatyder kjøper eller sælger varer eller leier eller bortleier kraft for en pris, som paa grund av et interessefællesskap maa antages at være sat anderledes, end tilfældet vilde ha været, om saadant interessefællesskap ikke hadde foreligget.

Fjerde kapitel.

Om pligt til at meddele ligningsmyndighetene oplysninger.

§ 47. Det paaligger enhver skattepligtig at bidra til, at hans skattepligt i rette tid bringes paa det rene, og ikke at

foreta noget, der har til hensigt at forhindre fyldestgjørelse av hans skatte-ansvar.

Enhver skattepligtig har at meddele de oplysninger, som ligningsmyndighetene begjærer i anledning av skattemandtallets optagelse. Saadan oplysningspligt paahviler ogsaa enhver med hensyn til skattepligtige, som bor i hans hus, eller som han iøvrig avgir grund eller husrum til, eller hvis forretninger han for nogen del bestyrer.

§ 48. Forpligtet til gjennem selvangivelse at gjøre rede for sine formues- og indtægtsforhold er:

a. Skattepligtige selskaper, boer og andre indretninger.
b. Skattepligtige, hvem det ved lov er paalagt at føre regnskapsbøker.
c. Medlemmer av de i § 15 andet led omhandlede selskaper, naar de lignes særskilt.
d. Andre skattepligtige som ved nogen av de 3 sidste ligninger har været ansat i en antat indtægt av mindst kr. 800,oo eller har været lignet i flere distrikter av indtægter, der sammenlagt utgjør mindst dette beløp.
e. Skattepligtige, som, uten at indgaa under bokstav a—d, i det sidst forløpne kalenderaar har hat en nettoindtægt av mindst kr. 800,oo.

Den under bokstav d og e nævnte indtægtsgrænse kan efter beslutning av bystyret nedsættes eller — naar amtsskattestyret anbefaler saadan forandring og vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker — forhøies indtil kr. 1 200,oo eller i de 8 første skatteaar efter lovens ikrafttræden indtil kr. 1 600,oo.

Alle skattepligtige er berettiget til at indlevere selvangivelse.

§ 49. Selvangivelser avfattes efter formularer anordnet av vedkommende regjeringsdepartement. De skal indeholde:

a. Den skattepligtiges navn, stilling, bolig og adresse.
b. Antallet av personer, som han har at forsørge.
c. Specifisert opgave over den skattepligtiges formue samt over gjæld, der forlanges fradradd formuen.
d. Specifisert opgave over den skattepligtiges indtægter og deres beløp samt over, hvad der forlanges fradradd indtægten.
e. Forsikring paa ære og samvittighet om, at de meddelte opgaver er avgit efter bedste skjøn og overbevisning og saa fuldstændig, som det har været den skattepligtige mulig, og at der med hans vidende ikke findes noget urigtig i dem.

Ligningsraadet kan bestemme, at fordringshavernes og skyldnernes navn blir at anføre i selvangivelsen, naar der i

denne gjøres krav paa fradrag for gjæld eller gjældsrenter eller opføres formue i utestaaende fordringer eller indtægt av saadanne. Denne regel kan dog ikke gives anvendelse paa de i forrige paragraf under bokstav a og b nævnte skattepligtige uten for pantegjælds eller pantefordringers vedkommende. Saadanne skattepligtige har forøvrig alene overensstemmende med regnskapsbøkerne at opgi gjælden og erlagte renter med et samlet beløp.

Hvis der til en formues-, indtægts- eller fradragsposts ansættelse i penger utfordres skjøn, kan den skattepligtige undlate at opføre pengebeløpet i selvangivelsen, men maa i ethvert tilfælde meddele de oplysninger, der maatte være nødvendige for at sætte ligningsraadet istand til at ansætte posten i penger.

Vedkommende regjeringsdepartement lar trykke det fornødne antal selvangivelses-skemaer, hvis anskaffelse bekostes av kommunerne.

§ 50. Ogsaa skattepligtige, der ikke har at levere selvangivelse, er paa forlangende av ligningsnævnden pligtige til at meddele oplysninger angaaende sin formue og indtægt.

§ 51. Selvangivelserne indleveres inden utgangen av januar maaned. Selvangivelser fra skattepligtige, som henhører under § 48, bokstav a, b og c, behøver ikke at indleveres før utgangen av februar. Naar saadanne skattepligtige inden utgangen av februar godtgjør, at deres aarsregnskap paa grund av særegne omstændigheter ikke har kunnet avsluttes til denne tid, skal der indrømmes dem den nødvendige utsættelse, dog ikke længer end til utgangen av mars. Andre skattepligtige kan om fornødent paa ansøkning, som maa være indkommet til ligningsradet inden utgangen av januar, tilstaaes utsættelse indtil utgangen av februar.

§ 52. Selvangivelser indleveres til vedkommende distrikts ligningsraad.

Naar nogen, der har at levere selvangivelse, blir at iligne skat i to eller flere distrikter, har han i hvert av disse at indlevere angivelse over sin samlede formue og indtægt, rederiselskaper, og dermed hensyn til beskatning likestillede selskaper, dog kun i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar. I angivelsen anføres, hvorledes formuen og indtægten efter den skattepligtiges mening ved beskatningen blir at fordele mellem de paagjældende distrikter. Naar indtægten ikke efter nærværende lovs regler blir at fordele mellem distrikterne med visse brøkdele, behøver selvangivelsen i et distrikt, hvor vedkommende skatyder ikke gjør fordring paa fradrag for gjæld eller gjældsrente, dog bare at omfatte den der skattepligtige formue og indtægt.

§ 53. For skattepligtige selskaper og indretninger blir

selvangivelsen at avgi av vedkommende bestyrelse eller dennes formand. For umyndige avgives de av vergen, for mindreaarige medunderskrives de av kurator.

Er en skattepligtig ved fravær, sygdom eller andet gyldig forfald hindret fra personlig at avgi selvangivelsen, er han forpligtet til, forsaavidt dette er mulig, at avgi opgave gjennem fuldmægtig.

§ 54. Selvangivelser skal skrives paa de derfor anordnede blanketter under befølgelse av de paa samme indtagne trykte anvisninger og undertegnes av utstederen.

Enhver skattepligtig kan ved henvendelse til ligningsraadet erholde veiledning til avfattelse av selvangivelsen eller faa denne avfattet paa grundlag av givne oplysninger. Den skattepligtige maa dog i ethvert tilfælde underskrive angivelsen.

§ 55. Skattepligtige aktieselskaper, partrederier og foreninger er forpligtet til paa forlangende at tilstille vedkommende ligningsraad avtryk eller gjenpart av sine aarsopgjør.

Selskaper, som driver skibsrederi, og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper er forpligtet til inden hvert aars 15 februar uopfordret at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar, opgave over aktiekapitalens størrelse og aktiernes (parternes) antal og størrelse samt fortegnelse over aktionærerne (parthaverne) med tilføiende av hver enkelts bopæl og antal aktier (parter) og disses nummer. Fortegnelsen utfærdiges i to eksemplarer, særskilt for hvert av de distrikter, hvor nogen aktionær (parthaver) er bosat, og saaledes at hver fortegnelse kun omfatter de inden vedkommende distrikt bosatte aktionærer (parthavere). Over aktionærer (parthavere), som er bosat i utlandet, utfærdiges særskilt fortegnelse. Fortegnelserne utfærdiges paa grundlag av selskapets aktiebok eller liste over parthavere.

Bestyrelsen for selskap, som eier aktier i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap, er, forsaavidt § 15, 5te led, kommer til anvendelse, forpligtet til paa forlangende at meddele opgave over medlemmenes navn og bopæl til vedkommende ligningsmyndighet.

Livrente- og livsforsikringsselskaper er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene opgave over de til forsikrede inden distriktet i det sidstforløpne aar utbetalte beløp.

§ 56. Bestyrelser av bankindretninger savelsom bankierer, sakførere og andre, der har penger under forvaltning for nogen, er forpligtet til paa forlangende at meddele ligningsmyndighetene oplysninger om størrelsen og avkastningen av navngit persons hos dem indestaaende midler.

§ 57. Bestyrelser for private selskaper, foreninger eller

indretninger saavelsom private arbeidsherrer, husbondsfolk og andre, som har lønnede tjenestemænd, tyende eller andre faste arbeidere i sin tjeneste, er forpligtet til paa forlangende at indsende indberetning om de disse i det sidst forløpne aar utbetalte lønninger eller ydede godtgjørelser bestaaende i penger eller i andre ydelser eller fordele — til ligningsmyndighetene i de distrikter, hvori vedkommende tjenestemænd, tyende eller arbeidere er skattepligtige. Den samme forpligtelse paahviler formænd i faste arbeidslag, som overtar arbeide for egen regning, forsaavidt angaar den til lagets medlemmer utbetalte godtgjørelse. Indberetningene, der avfattes efter en av vedkommende regjeringsdepartement foreskrevet formular, som ligningsnævnden har at tilstille vedkommende, kan fordres avgit inden utgangen av januar maaned.

§ 58. Offentlige og kommunale myndigheter og tjenestemænd er forpligtet til paa forlangende snarest mulig at meddele ligningsmyndighetene alle de oplysninger, som maatte staa til deres raadighet — saasom fortegnelse over lønninger og lønsmottagere, i overformynderiet henstaaende kapitaler, firmaanmeldelser o. s. v. Ønsker vedkommende ligningsmyndighet utskrifter av protokoller, blir saadanne at utfærdige i fornøden utstrækning. Paadrages der ved efterkommelsen av slike forlangender tjenestemanden direkte utlæg, erstattes disse efter paakrav av vedkommende ligningskommune.

§ 59. Offentlige skifteforvaltere er, naar et bo sluttes, forpligtet til snarest mulig at sende ligningsnævnden i de distrikter, hvori vedkommende arvinger hører hjemme, indberetning om enhver utlagt arvelod, naar dennes værdi utgjør mindst kr. 1 000,00 eller repræsenterer en indtægt av mindst kr. 50,00.

Statens oppebørselbetjenter er likeledes forpligtet til, naar der indkommer arveanmeldelser fra selvskiftende arvinger, snarest mulig at sende indberetning til ligningsnævnden i det distrikt, hvor de hører hjemme, om de disse tilfaldne arvelodder av saadan størrelse som i første led nævnt. Naar et bo opgjøres av testamentsfuldbyrdere, paaligger det oppebørselsbetjenten at tilstille vedkommende ligningsnævnd lignende indberetning, straks efterat opgjøret er mottat fra disse.

Paa særskilt forlangende er offentlige skifteforvaltere forpligtet til, forsaavidt de derfor nødvendige oplysninger haves i boet, at indsende til ligningsmyndighetene forklaring om avdøde skattepligtiges formue og indtægter i de sidstforløpne aar.

Hvis offentlig skifteforvalter under et bos behandling erfarer, at avdøde er blit lignet i en betragtelig lavere formue eller indtægt end den virkelige, har han uten opfordring snarest mulig herom at indsende indberetning til vedkommende ligningsnævnd. Den samme indberetningspligt paaligger of-

fentlige tjenestemænd, der maatte gjøre saadan erfaring under deres befatning med oppebørselen av arve-avgift til staten eller med at kontrolere dennes rigtige erlæggelse.

Femte kapitel.

Om ligning.

§ 60. Den del av byskatten, som falder paa formue og indtægt, fordeles paa de skattepligtige av en ligningsnævnd bestaaende av saa mange av bystyret i eller utenfor dets midte valgte medlemmer, som det selv bestemmer. Bystyret vælger tillike en varamand for hvert medlem av ligningsnævnden. De forskjellige næringsgrupper inden byen samt dennes forskjellige dele skal saavidt mulig være repræsentert i nævnden.

Ligningsnævnden vælger selv sin formand og næstformand. Medlemmene fungerer regelmæssig i 3 aar, idet hvert aar den tredjedel (hvor antallet ikke er delelig med 3, det nærmeste antal under eller over tredjedelen), der har forrettet længst, uttræder og erstattes ved nyt valg. Ved første og andet valg efter lovens ikrafttræden uttræder den halvdel av medlemmene, som har forrettet i 2 aar. Hvem der skal fratræde av flere like berettigede, avgjøres i tilfælde ved lodtrækning. Varamændene vælges for 1 aar.

Den, der har været medlem av en ligningsnævnd, kan undslaa sig for at motta valg i saa lang tid som den, hvori han uavbrutt har forrettet som saadant.

§ 61. I byer med mindst 25 000 indvaanere kan bystyret ved vedtægt stadfæstet av Kongen bestemme, at byen skal deles i flere distrikter, og at ligningen for visse dele av ligningsarbeidet skal foregaa særskilt for hvert av disse. Antallet av de medlemmer av ligningsnævnden, som skal forrette for de enkelte distrikter, fastsættes i vedtægten. De nærmere forskrifter, som nødvendiggjøres ved bestemmelsen om ligningsarbeidets deling paa denne maate, gives likeledes i vedtægten.

§ 62. Til behandling av selvangivelser skal i hvert skattedistrikt oprettes et ligningsraad bestaaende av 3 medlemmer, der vælges av bystyret. Raadets medlemmer kan tages i eller utenfor ligningsnævnden. Hvor fast forretningsfører for ligningsvæsenet er ansat, kan denne beskikkes som det ene medlem av raadet. Raadets formand vælges av bystyret, som tillike vælger saa mange varamænd, som der er medlemmer. Ved vedtægt, stadfæstet av Kongen, kan bystyret i kommuner med over 20 000 indvaanere bestemme, at antallet av medlemmer skal være indtil 6 foruten formanden.

Medlemmerne indsender til bystyret skriftlig forsikring paa ære og samvittighet om at ville bevare taushet angaaende, hvad de i sin stilling maatte erfare om nogens formues- og

indtægtsforhold, samt om at ville utføre sit hverv upartisk efter bedste skjøn og overbevisning.

Med hensyn til medlemmenes funktionstid og gjenvalg gjælder det samme, som er foreskrevet for ligningsnævnden.

Ordningen av raadets virksomhet i forhold til ligningsnævnden utenfor, hvad der herom er bestemt i nærværende lov, fastsættes av bystyret under vedkommende regjeringsdepartements godkjendelse.

Bystyret kan bestemme, at ligningsraadets medlemmer tilstaaes godtgjørelse for sit arbeide.

Hvor det i medhold av § 61 bestemmes, at ligningsarbeidet delvis skal foregaa særskilt for forskjellige distrikter av byen, kan det ogsaa bestemmes, at der skal være særskilt ligningsraad i hvert av disse.

§ 63. Ligningsnævnden og ligningsraadet har krav paa at erholde godtgjørelse til lønnet medhjælp og til bestridelse av utgifter ved kontorhold.

Bystyret kan ansætte en lønnet fast forretningsfører for ligningsvæsenet.

§ 64. Med iagttagelse av bestemmelserne i §§ 65—72 foreskriver bystyret de regler, som skal befølges ved ligningen.

Til ligningsreglenes gyldighet utkræves vedkommende regjeringsdepartements approbation.

Den skattepligtiges adgang til ved rettergang paa sedvanlig maate at la prøve lovligheten av de anvendte ligningsregler er ham forbeholdt.

§ 65. Formuesskatten til bykommunen maa i almindelighet ikke utgjøre mer end kr. 2,00 og ikke mindre end kr. 0,50 av hvert 1 000 kroner.

Bystyret har adgang til for hver fuld procent, som indtægtsskatten stiger over 10, at forhøie formuesskatten med kr. 0,20 av hvert 1 000 kroner over det foran bestemte maksimum, dog saaledes, at den ikke i noget tilfælde kan utlignes med et høiere beløp end kr. 3,00 av hvert 1 000 kroner.

§ 66. Den kommunale indtægtsskatøre skal herefter utgjøre høist 12 pct. Dog skal der altid være adgang til at utligne et likesaa stort samlet beløp paa indtægten som det beløp, der blev utlignet paa denne det nærmest forgaaende aar, saalænge skatøren herved ikke bringes til at overskride 15 pct.

Vedkommende regjeringsdepartement kan tillate, at indtægtsskatøren enkelte aar sættes høiere, naar bystyret med mindst ⅔ flertal beslutter at andra herom. For at saadan tilladelse skal meddeles, maa det godtgjøres, at ligningsansættelserne er rimelige, at en hensigtsmæssig reduktionstabel er anvendt, og at andre skattefundamenter er forsvarlig utnyttet. Departementet kan kræve ligningen undergit nærmere prøvelse av riksskattestyret, som, hvor dertil findes grund, paa-

byr omligning under befølgelse av nærmere angivne regler eller anvendelse av en forandret reduktionstabel.

§ 67. Formuesskatten fordeles paa de skattepligtige efter det likefremme forhold av den formue, hvortil hver skattepligtig av ligningsnævnden ansættes.

Bystyret kan bestemme, at smaa formuer paa indtil kr. 5000,00 skal være skattefri. Likeledes kan indbo og andet løsøre, som ingen indtægt gir, helt eller delvis fritages for beskatning.

Paa indtægt sker fordelingen efter det likefremme forhold av den aarlige indtægt, hvortil hver skattepligtig av ligningsnævnden ansættes, dog med de avændringer, som i medhold av følgende paragraffer vedtages.

Vedkommende regjeringsdepartement fastsætter aarlig de procentsatser, hvorefter formues- og indtægtsskat av indenlandske rederiselskaper og dermed med hensyn til beskatning likestillede selskaper skal utregnes. Satsene skal være ens for det hele land og fastsættes paa grundlag av en beregning over de procenter, som fremkommer, naar den efter forrige aars ligning samlede skat henholdsvis paa formue og indtægt i landets skattedistrikter fordeles paa den samlede formue og den skatbare indtægt ved samme aars ligning.

§ 68. Av indtægten skal i almindelighet et visst beløp være skattefrit.

Ansættelsen av det skattefri beløp skal bero baade paa antallet av de personer, skatyderen har at forsørge, og paa indtægtens størrelse.

Til bestemmelse av det skattefri beløp for hvert enkelt skatyder inddeles de skattepligtige i 8 klasser, hvorav

1ste klasse omfater dem, der ikke har nogen at forsørge;

2den til 7de klasse omfatter dem, der har henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer at forsørge;

8de klasse omfatter dem, der har 7 eller flere personer at forsørge.

Hvilke personer der ved klasseansættelsen skal henregnes til forsørgede, bestemes av bystyret. Til forsørgede blir dog altid at henregne den skattepligtiges arbeidsudygtige forældre, barn (adoptivbarn og pleiebarn), der er under 15 aar eller ikke arbeidsdygtige, samt arbeidsudygtig egtefælle, naar de virkelig forsørges av den skattepligtige eller efter § 11 lignes sammen med denne. Hvis egtefællerne i henhold til § 11, 2det punktum, lignes særskilt, blir det skattefri beløp at beregne, som om egtefællerne var lignet underet, og at fradra forholdsvis i deres indtægt. Antallet av forsørgede den 1 januar i det aar, ligningen foretages, lægges til grund for klasseansættelsen.

§ 69. Den skattefri del av indtægten utregnes efter en av følgende tabeller:

Tabel I.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
9/10 —»—	300— 430	390— 580	470— 700	550— 820	630— 940	710—1060	790—1180	870—1300
8/10 —»—	430— 560	580— 770	700— 930	820—1090	940—1250	1060—1410	1180—1570	1300—1730
7/10 —»—	560— 690	770— 960	930—1160	1090 - 1360	1250—1560	1410—1760	1570—1960	1730—2160
6/10 —»—	690— 820	960—1150	1160—1390	1360—1630	1560—1870	1760—2110	1960—2350	2160—2590
5/10 —»—	820— 950	1150—1340	1390—1620	1630—1900	1870—2180	2110—2460	2350—2740	2590—3020
4/10 —»—	950—1080	1340—1530	1620—1850	1900—2170	2180—2490	2460—2810	2740—3130	3020—3450
3/10 —»—	1080—1210	1530—1720	1850—2080	2170—2440	2490—2800	2810—3160	3130— 3520	3450—3880
2/10 —»—	1210—1340	1720—1910	2080—2310	2440—2710	2800—3110	3160—3510	3520—3910	3880—4310
1/10 —»—	1340—1470	1910—2100	2310—2540	2710—2980	3110—3420	3510—3860	3910—4300	4310—4740
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	885	1245	1505	1765	2025	2285	2545	2805

Tabel II.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
8/10 —»—	300— 430	390— 580	470— 700	550— 820	630— 940	710—1060	790—1180	870—1300
7/10 —»—	430— 560	580— 770	700— 930	820—1090	940—1250	1060—1410	1180—1570	1300—1730
6/10 —»—	560— 690	770— 960	930—1160	1090—1360	1250—1560	1410—1760	1570—1960	1730—2160
5/10 —»—	690— 820	960—1150	1160—1390	1360—1630	1560—1870	1760—2110	1960—2350	2160—2590
4/10 —»—	820— 950	1150—1340	1390—1620	1630—1900	1870—2180	2110—2460	2350—2740	2590—3020
3/10 —»—	950—1080	1340—1530	1620—1850	1900—2170	2180—2490	2460—2810	2740—3130	3020—3450
2/10 —»—	1080—1210	1530—1720	1850—2080	2170—2440	2490—2800	2810—3160	3130—3520	3450—3880
1/10 —»—	1210—1340	1720—1910	2080—2310	2440—2710	2800—3110	3160—3510	3520—3910	3880—4310
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	768	1074	1298	1522	1746	1970	2194	2418

Tabel III.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
8/10 —»—	300— 560	390— 770	470— 930	550—1090	630—1250	710—1410	790—1570	870—1730
7/10 —»—	560— 690	770— 960	930—1160	1090—1360	1250—1560	1410—1760	1570—1960	1730—2160
6/10 —»—	690— 820	960—1150	1160—1390	1360—1630	1560—1870	1760—2110	1960—2350	2160—2590
5/10 —»—	820— 950	1150—1340	1390—1620	1630—1900	1870—2180	2110—2460	2350—2740	2590—3020
4/10 —»—	950—1080	1340—1530	1620—1850	1900—2170	2180—2490	2460—2810	2740—3130	3020—3450
3/10 —»—	1080—1210	1530—1720	1850—2080	2170—2440	2490—2800	2810—3160	3130—3520	3450—3880
2/10 —»—	1210—1340	1720—1910	2080—2310	2440—2710	2800—3110	3160—3510	3520—3910	3880—4310
1/10 —»—	1340—1470	1910—2100	2310—2540	2710—2980	3110—3420	3510—3860	3910—4300	4310—4740
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	872	1226	1482	1738	1994	2250	2506	2762

Tabel IV.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
9/10 —»—	300— 430	390— 570	470— 690	550— 810	630— 930	710—1050	790—1170	870—1290
8/10 —»—	430— 560	570— 750	690— 910	810—1070	930—1230	1050—1390	1170—1550	1290—1710
7/10 —»—	560— 690	750— 930	910—1130	1070—1330	1230—1530	1390—1730	1550—1930	1710—2130
6/10 —»—	690— 820	930—1110	1130—1350	1330—1590	1530—1830	1730—2070	1930—2310	2130—2550
5/10 —»—	820— 950	1110—1290	1350—1570	1590—1850	1830—2130	2070—2410	2310—2690	2550—2970
4/10 —»—	950—1080	1290—1470	1570—1790	1850—2110	2130—2430	2410—2750	2690—3070	2970—3390
3/10 —»—	1080—1210	1470—1650	1790—2010	2110—2370	2430—2730	2750—3090	3070—3450	3390—3810
2/10 —»—	1210—1340	1650—1830	2010—2230	2370—2630	2730—3030	3090—3430	3450—3830	3810—4230
1/10 —»—	1340—1470	1830—2010	2230—2450	2630—2890	3030—3330	3430—3770	3830—4210	4230—4650
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	885	1200	1460	1720	1980	2240	2500	2760

Tabel V.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
8/10 —»—	300— 430	390— 570	470— 690	550— 810	630— 930	710—1050	790—1170	870—1290
7/10 —»—	430— 560	570— 750	690— 910	810—1070	930—1230	1050—1390	1170—1550	1290—1710
6/10 —»—	560— 690	750— 930	910—1130	1070—1330	1230—1530	1390—1730	1550—1930	1710—2130
5/10 —»—	690— 820	930—1110	1130—1350	1330—1590	1530—1830	1730—2070	1930—2310	2130—2550
4/10 —»—	820— 950	1110—1290	1350—1570	1590—1850	1830—2130	2070—2410	2310—2690	2550—2970
3/10 —»—	950—1080	1290—1470	1570—1790	1850—2110	2130—2430	2410—2750	2690—3070	2970—3390
2/10 —»—	1080—1210	1470—1650	1790—2010	2110—2370	2430—2730	2750—3090	3070—3450	3390—3810
1/10 —»—	1210—1340	1650—1830	2010—2230	2370—2630	2730—3030	3090—3430	3450—3830	3810—4230
Av indtægter over de sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	768	1038	1162	1486	1710	1934	2158	2382

Tabel VI.

	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.	4de klasse.	5te klasse.	6te klasse.	7de klasse.	8de klasse.
Av indtægten er:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Helt skattefrit	300	390	470	550	630	710	790	870
8/10 —»—	300— 560	390— 750	470— 910	550—1070	630—1230	710—1390	790—1550	870—1710
7/10 —»—	560— 690	750— 930	910—1130	1070—1330	1230—1530	1390—1730	1550—1930	1710—2130
6/10 —»—	690— 820	930—1110	1130—1350	1330—1590	1530—1830	1730—2070	1930—2310	2130—2550
5/10 —»—	820— 950	1110—1290	1350—1570	1590—1850	1830—2130	2070—2410	2310—2690	2550—2970
4/10 —»—	950—1080	1290—1470	1570—1790	1850—2110	2130—2430	2410—2750	2690—3070	2970—3390
3/10 —»—	1080—1210	1470—1650	1790—2010	2110—2370	2430—2730	2750—3090	3070—3450	3390—3810
2/10 —»—	1210—1340	1650—1830	2010—2230	2370—2630	2730—3030	3090—3430	3450—3830	3810—4230
1/10 —»—	1310—1470	1830—2010	2230—2450	2630—2890	3030—3330	3430—3770	3830—4210	4230—4650
Av indtægter over det sidstanførte grænsebeløp er skattefrit .	872	1182	1438	1694	1950	2206	2462	2718

Omgjørelsen av den av ligningsnævnden ansatte indtægt (den antagne indtægt) til den indtægt, hvorpaa skatten skal fordeles (den skatbare indtægt), sker paa følgende maate:

Utgjør den antagne indtægt i hver av de 8 klasser i tabel I og III henholdsvis kr. 1 470,oo, 2 100,oo, 2 540,oo, 2 980,oo, 3 420,oo, 3 860,oo, 4 300,oo og 4 740,oo eller derover, i tabel II henholdsvis kr. 1 340,oo, 1 910,oo, 2 310,oo, 2 710,oo, 3 110,oo, 3 510,oo, 3 910,oo og 4 310,oo eller derover, i tabel IV og VI henholdsvis kr. 1 470,oo, 2 010,oo, 2 450,oo, 2 890,oo, 3 330,oo, 3 770,oo, 4 210,oo og 4 650,oo eller derover, i tabel V henholdsvis kr. 1 340,oo, 1 830,oo, 2 230,oo, 2 630,oo, 3 030,oo, 3 430,oo, 3 830,oo og 4 230,oo eller derover, fremkommer den skatbare indtægt ved fradrag av det i tabellens nederste linje for den paagjældende klasse opførte beløp.

Er den antagne indtægt mindre end foranførte beløp, men større end de i tabellen opførte helt skattefri grundbeløp, fremkommer den skatbare indtægt i hver klasse ved fradrag av det skattefri grundbeløp samt derhos en saa stor brøkdel av de overskytende indtægtsdele, som angives under de i tabellerne opførte 9 eller 8 reduktionstrin.

Er den antagne indtægt ikke større end det helt skattefri grundbeløp, blir ingen skat at iligne vedkommende.

Antat indtægt, som er under kr. 600,oo i 1ste klasse stigende indtil kr. 1 300,oo i 8de klasse, blir, nar bystyret saa bestemmer, ikke at skatlægge.

I tabellerne kan de skattefri grundbeløp besluttes forandret, gjennemgaaende for alle klasser, efter et av nedenstaaende alternativer:

1.	kr.	280,00,	kr.	370,00,	kr.	450,00,	kr.	530,00,	kr.	610,00,	kr.	690,00,	kr.	770,00,	kr.	850,00
2.	»	260,00,	»	350,00,	»	430,00,	»	510,00,	»	590,00,	»	670,00,	»	750,00,	»	830,00
3.	»	240,00,	»	330,00,	»	410,00,	»	490,00,	»	570,00,	»	650,00,	»	730,00,	»	810,00
4.	»	220,00,	»	310,00,	»	390,00,	»	470,00,	»	550,00,	»	630,00,	»	710,00,	»	790,00
5.	»	200,00,	»	290,00,	»	370,00,	»	450,00,	»	530,00,	»	610,00,	»	690,00,	»	770,00
6.	»	300,00,	»	390,00,	»	470,00,	»	540,00,	»	600,00,	»	650,00,	»	690,00,	»	720,00
7.	»	280,00,	»	370,00,	»	450,00,	»	520,00,	»	580,00,	»	630,00,	»	670,00,	»	700,00
8.	»	260,00,	»	350,00,	»	430,00,	»	500,00,	»	560,00,	»	610,00,	»	650,00,	»	680,00
9.	»	240,00,	»	330,00,	»	410,00,	»	480,00,	»	540,00,	»	590,00,	»	630,00,	»	660,00
10.	»	220,00,	»	310,00,	»	390,00,	»	460,00,	»	520,00,	»	570,00,	»	610,00,	»	640,00
11.	»	200,00,	»	290,00,	»	370,00,	»	440,00,	»	500,00,	»	550,00,	»	590,00,	»	620,00

Grænsebeløpene paa samtlige reduktionstrin saavelsom tallene i tabellens sidste linje gives altid det samme fradrag som de skattefri grundbeløp.

Der skal ved offentlig foranstaltning til bruk for ligningsnævndene utarbeides beregningsskemaer, der viser den skatbare indtægts beløp under forskjellige alternativer for reduktionen av den antagne indtægt.

§ 70. Ved bystyrets fastsættelse av reduktionstabellen skal der haves for øie at opnaa, at totalsummen av den skatbare indtægt for indenbysboende skattepligtige personer (§ 10 bokstav a) saavidt mulig ikke blir mindre end 40 pct. og ikke større end 70 pct. av deres antagne indtægts totalsum.

Amtsskattestyret har ved sin gjennemgaaelse av skatteligningene at være opmerksom paa tilveiebringelsen og opretholdelsen av det ovenfor anførte gjennemsnitsforhold mellem skatbar og antat indtægt. I alle tilfælde, hvor amtsskattestyret forefinder væsentlige avvikelser fra dette gjennemsnitsforhold, har det — ogsaa uten henvendelse fra vedkommende bystyre — adgang til at foreskrive befulgt ved de følgende ligninger en forandret tabel, der i henhold til foretat beregning kan forutsættes at ville bringe den skatbare indtægt op til mindst 40 pct. av den antagne indtægt eller i tilfælde ned under 70 pct. av samme.

Under særegne omstændigheter kan amtsskattestyret tillate andre forandringer i reduktionstabellerne end de, som der i forrige paragraf er aapnet adgang til. Likeledes kan Riksskattestyret foreskrive andre forandringer i tabellerne, naar det efter § 66 paabyder omgjørelse av en ligning. Ogsaa de for landdistrikterne foreskrevne reduktionstabeller kan benyttes, naar amtsskattestyret og vedkommende regjeringsdepartement deri samtykker.

§ 71. Indlænding erholder kun skattefrit fradrag i bostedsdistriktet. Dog har en saadan, naar han derom fremsætter forlangende, ret til at erholde skattefrit fradrag i et distrikt utenfor bostedsdistriktet, men i saa fald gives ham intet skattefrit fradrag i bostedsdistriktet. Den, der ønsker skattefrit fradrag utenfor bostedsdistriktet, har inden utgangen av januar maaned at indsende til ligningsnævnden i bostedsdistriktet forlangende herom med opgave over, hvilke personer han hadde at forsørge den 1 januar. Bostedsdistriktets ligningsnævnd har derefter snarest mulig at oversende forlangendet til ligningsnævnden i det distrikt, hvor fradraget ønskes.

Dødsboer henføres til den avdødes skatteklasse.

Skattepligtige selskaper og indretninger (§ 10 bokstav b) saavelsom skattepligtige utlændinger gives intet skattefrit fradrag. —

§ 72. Der kan fastsættes et mindste beløp av skat, som enhver, der efter de vedtagne regler er skattepligtig av sin indtægt, har at erlægge, om end hans skat ved likefrem anvendelse av reglerne vilde blit mindre. Dette beløp maa ikke overstige kr. 2,00.

§ 73. Ligningsnævnden kan i den utstrækning, hvori det maatte findes fornødent, fastsætte takseringsregler, der blir at følge ved ligningen.

§ 74. Ligningsnævnden ansætter de skattepligtiges formue og indtægt samt fastsætter den klasse, hvortil de skattepligtige efter de i distriktet gjældende regler skal henføres. For skattepligtige, som har levert selvangivelse, sker ansættelsen overensstemmende med ligningsraadets avgjørelse.

Ligningsnævnden har tillike at besørge utregnet den skat, som efter det fastsatte forholdstal falder paa enhver skattepligtig. Skattebeløpet kan avrundes til det nærmeste antal hele kroner.

§ 75. Ligningsnævnden sammentræder i almindelighet i januar maaned. Det første møte sammenkaldes av bystyrets ordfører. De senere møter berammes av ligningsnævndens formand.

Ligningsraadet paabegynder prøvelsen av selvangivelserne, saasnart disse indkommer.

Er der i skattedistriktet nogen fast eiendom eller anlæg, eller drives der i distriktet nogen næring eller virksomhet, hvorav den skattepligtige blir at iligne statsskat i andet distrikt, foretages ansættelsen snarest mulig av den paagjældende formue og indtægt eller i tilfælde underskud (jfr. § 39, 1ste led). Opgave over de foretagne ansættelser blir, saa snart ske kan, at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende skatskrives, til avbenyttelse ved utregningen av hans statsskat.

Likeledes skal der snarest mulig foretages ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap (jfr. § 15 3dje og 4de led). Ligningsnævnden sender snarest mulig det ene eksemplar av den i § 55 omhandlede fortegnelse til vedkommende boligdistrikts ligningsnævnd og meddeler samtidig, hvorledes formuen og indtægten er ansat, og hvilken del derav falder til beskatning i de enkelte distrikter. Disse opgaver blir at lægge til grund for skatlægningen. Mener nogen ligningsnævnd, at fortegnelsen eller fordelingen er urigtig, sender den snarest mulig efter mottagelsen sin indvending, ledsaget av fornødne forklaringer og bevisligheter til ligningsdistriktets ligningsnævnd. Leder saadan indvending til ændring i fordelingen mellem distrikterne, sender ligningsdistriktets ligningsnævnd underretning herom til de distrikter,

som ændringen angaar. En ligningsnævnd kan ogsaa inden 4 uker, efterat ligningsforretningen i dens distrikt er utlagt, begjære amtsskattestyrets eller — hvis noget distrikt utenfor amtet er interessert i saken — riksskattestyrets avgjørelse angaaende fordelingen.

§ 76. Selvangivelserne prøves av ligningsraadet under benyttelse av de til dets raadighet staaende midler. Finder raadet ikke grund til at betvile en selvangivelses rigtighet og fuldstændighet, blir denne uten videre at ta tilfølge som grundlag for vedkommendes ligning. Skjønsmæssige ansættelser foretages av raadet eller undergives særlig prøvelse av dette, hvis de allerede er gjort i selvangivelsen.

Finder ligningsraadet selvangivelsen uklar, eller antar det, at formuen eller indtægten er for lavt eller ikke fuldstændig opgit, eller at fradragsposter er opført med et for stort beløp, har raadet at tilstille vedkommende meddelelse herom og kan samtidig opfordre ham til at meddele skriftlig oplysning angaaende opgivne punkter i selvangivelsen eller til personlig at møte for raadet til berammet tid og sted. Skattepligtig, hvem underretning som nævnt er tilstillet, kan i hvert fald kræve, at der gives ham anledning til mundtlig at forklare sig. Naar han ved forfald, som godkjendes av raadet, er hindret fra at møte eller fra personlig at erklære sig, kan dette paa hans ansvar ske ved fuldmægtig, som er nøie kjendt med hans forhold.

Ligningsraadet kan forlange adgang til at gjøre sig bekjendt med den skattepligtiges regnskapsbøker. Paa raadets vegne kan undersøkelsen foretages ved to regnskapskyndige revisorer. Disse vælges av raadet, men den ene av dem skal kunne utpekes av den skattepligtige, om han inden otte dage efter at ha mottat ligningsraadets begjæring om undersøkelsen meddeler, hvem han ønsker valgt. Med den skattepligtiges samtykke kan undersøkelsen foretages av én revisor. Vedkommende revisorer maa ikke være personer, som staar i konkurranseforhold til den skattepligtige, medmindre denne samtykker i, at saadanne opnævnes. Revisorerne avgir skriftlig indberetning om undersøkelsen til raadet.

Naar raadet har indhentet de oplysninger, det anser fornødne, fastsætter det efter bedste skjøn den formue og indtægt, hvorefter vedkommende skal beskattes. Raadet er herunder berettiget til baade at forhøie opførte formues- og indtægtsposter, at nedsætte og utelate fradragsposter og at tilføie formues- og indtægtsposter, som ikke er opført, naar det dertil finder tilstrækkelig grund.

Nedsættelse av de i en selvangivelse opførte formues- og indtægtsposter, eller forhøielse av fradragsposterne kan i al-

mindelighet ikke ske. Hvis imidlertid ligningsraadet finder avgjørende grund til at anta, at en for høi angivelse av nogen formues- og indtægtspost eller for lav angivelse av nogen fradragspost foreligger, er det, efter saavidt mulig at ha git utstederen av selvangivelsen anledning til at forklare sig, beretiget til at foreta fornøden berigtigelse.

Opholder utstederen av en selvangivelse sig i utlandet, eller er hans opholdssted ubekjendt, kan den av ham angivne formue og indtægt forhøies, uten at han har krav paa at bli varslet av ligningsraadet.

For alle væsentlige avvikelser fra en foreliggende selvangivelse skal grundene anføres i ligningsraadets forhandlingsprotokol.

Ved sine skjønsmæssige ansættelser har ligningsraadet at befølge de takseringsregler, der er fastsat av ligningsnævnden. Den fastsatte formue, indtægt og klasse meddeles ligningsnævnden, som derimot ikke maa gjøres bekjendt med selvangivelsernes indhold.

§ 77. For de skattepligtige, fra hvem ingen selvangivelse er mottat, ansætter ligningsnævnden formue og indtægt efter bedste skjøn, i tilfælde efterat den har latt indhente de oplysninger, som den finder fornødne.

Det paaligger ligningsnævnden at forhøie det foregaaende aars ansættelser av de skatyderes formue og indtægt, som har undlatt at efterkomme forpligtelsen til at indlevere selvangivelse, og som indgaar under de i § 48 bokstav a, b og c anførte skatydere, eller som ved foregaaende aars kommunale ligning har været ansat i en indtægt av mindst kr. 2 500,oo. Denne grænse kan av bystyret nedsættes indtil kr. 1 500,oo. Forhøielsen skal mindst utgjøre 10 pct. av det foregaaende aars formues- og indtægtsansættelser ved den kommunale ligning. Gjentages forsømmelsen, sættes forhøielsen hver gang mindst til det dobbelte av foregaaende aars forhøielse.

§ 78. Summen av den for en skatyder ansatte formue kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 100, naar formuen utgjør mindre end kr. 10 000,oo og ellers til det nærmeste antal kroner, der er delelig med 1 000. Summen av den for en skatyder ansatte indtægt kan avrundes nedad til det nærmeste antal kroner, der er delelig med et tal, som, naar indtægten utgjør mindre end kr. 1 000,oo, ikke er større end 25 og ellers ikke større end 100. Likeledes kan den skatbare indtægt avrundes nedad til det nærmeste med 10 eller 5 delelige tal.

Nogen anden avvikelse maa ikke av nogensomhelst grund gjøres hverken til forhøielse eller nedsættelse av den formue eller indtægt, som opføres.

Naar utredelsen av den fulde skat antages pa grund av særegne omstændigheter at ville falde særdeles trykkende for eller av andre grunde særdeles ubillig imot nogen skattepligtig, kan ligningsnævnden herom gjøre forestilling til bystyret (formandskapet) og anbefale vedkommende til nedsættelse eller eftergivelse av skatten.

§ 79. Skatteligningen bør være tilendebragt inden 1 juni. Ligningsnævndens forhandlinger — derunder indbefattet de vedtagne takseringsregler — indføres i en av formandskapets ordfører autorisert protokol.

Efter skatteligningens tilendebringelse besørger ligningsnævndens formand utlagt til almindelig eftersyn paa et eller flere steder en skatteliste over samtlige skattepligtige. Denne liste skal indeholde de anvendte ligningsregler, reduktionstabellen, skatøren, den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse, hvorefter hver enkelt skattepligtig er skatlagt til kommune og stat. Utlæggelsen kundgjøres paa sedvanlig maate. Samtidig med utlæggelsen gives utenbysboende skatydere meddelelse om den ilignede skat samt formue, indtægt og klasse.

Enhver skattelignet kan ved henvendelse til ligningsnævnden (ligningsraadet) erholde oplysning om, hvorledes ligningsansættelserne for hans eget vedkommende er fremkommet.

Det samme gjælder en ligningsinstans i et skattedistrikt, hvor nogen aktionær (parthaver) i rederiselskap eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap er bosat, overfor en ligningsinstans i det skattedistrikt, hvor selskapets ligningsansættelser er foretat.

Samtidig med ligningsforretningens tilendebringelse har ligningsnævnden at oversende til statens og kommunens oppebørselsbetjenter bekræftede utskrifter av ligningen henholdsvis for stats- og kommuneskattens vedkommende. Senest 4 uker efter ligningsforretningens tilendebringelse avgir ligningsnævndens formand gjennem amtmanden indberetning til vedkommende regjeringsdepartement i den form, som dette foreskriver. Samtidig har ligningsnævnden at oversende til amtsskattestyret en bekræftet avskrift av ligningsforretningen i dens helhet og til statens oppebørselsbetjent en bekræftet utskrift av statsskatteligningen, hvilken utskrift blir at benytte ved ligningens revision.

Indløper de i § 75 tredje og fjerde led omhandlede opgaver efter ligningens avslutning, har ligningsnævndens formand at dra omsorg for, at omberegning av den paagjældende skattepligtiges statsskat og utregning av byskat sker snarest mulig, og at fornøden underretning meddeles vedkommende oppebørselsbetjent.

Sjette kapitel.

Om ligningsklagers indgivelse og behandling.

§ 80. Klage over ligningen maa for at komme i betragtning indgives skriftlig til ligningsnævndens formand (ligningsraadet) inden 4 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Klage kan gaa ut paa:

a. At klageren urettelig er skatlagt eller forbigaat, er skatlagt efter en for høi eller for lav ansættelse av formue eller indtægt eller henført til en feilagtig klasse.
b. At nogen anden skattepligtig urettelig er forbigaat, er skatlagt efter en for lav ansættelse eller henført til en for lavt beskattet klasse.

Klage av sidstnævnte art maa være fremført enten av statens oppebørselsbetjent eller av en eller flere, hvis paalignede kommuneskat utgjør i det mindste enten kr. 200,00 eller 5 pct. av, hvad der i det hele er utlignet. Begge arter av klage skal indeholde bestemte paastande, støttet til forklaringer om de efter klagerens formening sande forhold.

Klage over ansættelse, der er foretat av ligningsraadet, behandles av dette, andre klager behandles av ligningsnævnden.

Efter klagefristens utløp og efterat de undersøkelser, der maatte findes fornødne, er anstillet, blir hver klage særskilt at avgjøre ved kjendelse, som i korthet skal begrundes. Kjendelsen og grundene tilføres protokollen. Ingen forhøiet eller ny ansættelse maa ske i anledning av saadan klage som omhandlet under bokstav b, førend der har været git vedkommende skattepligtige anledning til at uttale sig.

Naar behandlingen av samtlige klager er tilendebragt, besørger ligningsnævndens formand utlagt til eftersyn en liste over ansættelserne for samtlige skattepligtige, hvis ligning har været paaklaget. Klagebehandlingens avslutning og listens utlæggelse kundgjøres paa sedvanlig maate. Enhver klager kan ved henvendelse til ligningsnævndens eller i tilfælde ligningsraadets formand i overensstemmelse med, hvad derom er foreskrevet i kundgjørelsen, erholde oplysning om sin klages avgjørelse og om, hvorledes avgjørelsen er begrundet.

Klage over ligning av rederiselskap og dermed med hensyn til beskatning likestillet selskap kan blot indgives til ligningsmyndighetene i ligningsdistriktet. Ligningsnævnden i en aktionærs (parthavers) bopælsdistrikt kan indgi klage over, at et saadant selskap urettelig er forbigaat eller skatlagt efter en for lav ansættelse.

§ 81. Skattepligtig, som har at levere selvangivelse, men undlater inden den fastsatte frist at indlevere saadan i foreskrevet form, saavelsom skattepligtig, der undlater at efterkomme ligningsnævndens eller ligningsraadets opfordring om at meddele oplysninger eller undlater efter opfordring at forevise regnskapsbøker eller avgi møte for raadet, taper retten til at paaklage aarets ligning.

I rette tid indkommet klage blir dog at behandle, saafremt klageren godtgjør omstændigheter, som findes fyldestgjørende til undskyldning for forsømmelsen, og klagen derhos i tilfælde ledsages av selvangivelse i foreskrevet form eller av de begjærte oplysninger.

Naar klage indkommer fra personer, som ikke er forpligtet til at levere selvangivelse efter § 48 bokstav a—d, men som av ligningsnævnden er antat at ha pligt hertil efter § 48 bokstav e og er lignet i overensstemmelse hermed, blir klagen likeledes altid at behandle, hvis den skattepligtige paastaar, at han i det paagjældende aar ikke har hat en saa stor indtægt, at han er forpligtet til at levere angivelse.

§ 82. Samtidig med valg av ligningsnævnd skal bystyret vælge en overligningsnævnd, bestaaende av saa mange medlemmer, som ved bystyrets beslutning bestemmes. Bystyret utvælger tillike et av det selv fastsat antal varamænd.

Overligningsnævnden vælger selv sin formand og næstformand. Dette valg kundgjøres paa sedvanlig maate.

Mindst en tredjedel av overligningsnævndens medlemmer skal henhøre til de i byen boende største skattepligtige. Hertil henregnes de 12 valgbare mænd, som ved den foregaaende ligning er paalagt de høieste skatter, samt de flere, som maatte være lignet i likesaa høi skat som nogen av dem, der maa medtages for at fylde tallet. Til de største skatydere henregnes derhos enhver, som er ansat til aarlig indtægt av kr. 12 000,oo og derover.

Magistraten skal betimelig før valget tilstille formandskapet en fortegnelse over dem, der ifølge denne bestemmelse skal henregnes til de største skatydere.

Med hensyn til medlemmenes funktionstid og gjenvalg gjælder det samme, som er foreskrevet for ligningsnævnden. Ved første valg efter nærværende lovs ikrafttræden vælges samtlige medlemmer. Ved andet og tredje valg bestemmes det gjennem lodtrækning, hvilke medlemmer der skal fratræde.

§ 83. Ligningsnævndens (ligningsraadets) avgjørelse av indkommet klage kan av klageren indbringes for overligningsnævnden ved skriftlig besværing, som maa være avgit til formanden inden 2 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Inden samme frist

kan klage indgives til overligningsnævnden fra nogen, der under klagebehandlingen er skatlagt eller har faat sin skat forhøiet enten efter klage i henhold til § 80 b eller i henhold til bestemmelserne i §§ 87, 113 eller 116.

§ 84. Overligningsnævnden har ved kjendelse, der i korthet skal begrundes, at avgjøre de til den indkomne klager og derunder at bestemme den formue og indtægt, hvorefter skatten skal beregnes, samt den klasse, hvortil vedkommende skattepligtige skal henføres.

Naar klagernes behandling er avsluttet, fremgaaes ved overligningsnævnden paa samme maate som i § 80, næstsidste led, foreskrevet for ligningsnævnden.

§ 85. Utenbys skatydere, som er ilignet skat i henhold til § 13, samt utlændinger og utenlandske selskaper, der er skattepligtige i overensstemmelse med § 18, kan forlange klager over sin ligning paakjendt — istedenfor av den almindelige overligningsnævnd — av en særskilt klagenævnd. Ogsaa indenbys skatyder har adgang til at benytte saadan klagenævnd istedenfor overligningsnævnden, naar amtmanden deri samtykker av særlige grunde, saasom formedelst den av vedkommende skatyder drevne nærings specielle beskaffenhet.

Forlangendet maa være indkommet til amtmanden inden 2 uker fra den dag, da avslutningen av ligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort. Forsaavidt klagens paakjendelse av særskilt klagenævnd er betinget av amtmandens samtykke, og saadant ikke meddeles — hvorom avgjørelse maa være truffet inden 2 uker, efterat klagen er mottat — har amtmanden at oversende klagen til paakjendelse av overligningsnævnden, medmindre vedkommende klager for det tilfælde har tilkjendegit, at han ikke ønsker klagen videre fremmet.

Særskilt klagenævnd skal bestaa av tre eller, om amtmanden saa bestemmer, fem medlemmer. I første tilfælde vælger bystyret et, i det andet tilfælde to av medlemmene, mens amtmanden opnævner i første tilfælde to, i andet tilfælde tre av medlemmene, som ikke maa være skattepligtige til ligningskommunen. Ved opnævnelsen bestemmer amtmanden tillike, hvem der skal være nævndens formand og i tilfælde næstformand, og opnævner samtidig to varamænd.

Pligtig til at motta valg som medlem av særskilt klagenævnd er indvaanere av vedkommende amts byer og landdistrikter saavelsom indvaanere av tilstøtende amter, der ikke bor over 50 kilometer fra ligningsnævndens møtested eller fra den eiendom eller det anlæg, klagen gjælder. Medlemmer utenfor vedkommende amt blir at opnævne gjennem sin amtmand.

Avgjørelsen sker ved begrundet kjendelse. Om avgjørelsen

og de grunde, hvorpaa denne er støttet, meddeles klageren underretning snarest mulig.

Der tilkommer klagenævndens medlemmer i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt. Denne utbetales av vedkommende bykommune, men blir helt at erstatte kommunen av klageren, hvis kjendelsen ikke falder ut til gunst for denne. Opnaar klageren nedsættelse, uten at denne er væsentlig i forhold til den ilignede skat, avgjør nævnden, hvorvidt erstatning skal erlægges av klageren, samt i tilfælde dens størrelse.

§ 86. Ligningsnævnden (ligningsraadet) og de overordnede instanser kan under klagebehandlingen opfordre klageren til at fremlægge dokumenter, forevise sine regnskapsbøker eller til at besvare bestemte spørsmaal og overhodet til at meddele de oplysninger om sin økonomiske stilling, som findes fornødne. Hvis klageren ikke efterkommer opfordringen, kan vedkommende ligningsinstans undlate at ta hensyn til klagen.

Forevisning av regnskapsbøker efter opfordring av ligningsnævnden eller overligningsnævnden sker i tilfælde for et utvalg av vedkommende nævnd, bestaaende av 2 medlemmer, eller for en eller to regnskapskyndige revisorer. I sidste fald fremgaaes der paa den i § 76 tredje led foreskrevne maate.

§ 87. Er der klaget over, at ansættelsen er for høi, men det av de foreliggende oplysninger fremgaar, at den i virkeligheten er for lav, er vedkommende ligningsinstans berettiget til at forhøie ansættelsen.

Ligningsnævnden (ligningsraadet) og overligningsnævnden kan ogsa i tilfælde, hvor der ikke foreligger klage, under klagebehandlingen foreta fornøden berigtigelse, naar det viser sig, at nogen skattepligtigs formue, indtægt eller skat er opført med urigtig beløp paa grund av beregnings- eller skrivfeil, eller at nogen skattepligtig urettelig er forbigaat. Likeledes kan ligningsnævnden (ligningsraadet) under klagebehandlingen uten klage foreta berigtigelse, naar det godtgjøres, at nogen bestanddel av en skattepligtigs formue eller indtægt urettelig ikke har været medtat ved ligningen, eller at nogen, der er ilignet skat, overhodet ikke er skattepligtig i distriktet eller for nogen bestanddel av sin formue eller indtægt urettelig er skatlagt i dette.

I alle tilfælde, hvor forandringen medfører skatteforhøielse for nogen skattepligtig eller skatlæggelse av nogen, som før er forbigaat, skal der først gives vedkommende anledning til at uttale sig.

§ 88. Ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden og særskilt klagenævnd har at tilstille amtsskattestyrets formand de av dem med endelig virkning avgjorte kla-

ger samt avskrift av forhandlingsprotokollen, forsaavidt klagebehandlingen angaar. Likeledes har de, naar de forandrer værdsættelsen av nogen i § 75 tredje og fjerde led omhandlet eiendom, næring eller indtægt, straks derom at underrette ligningsnævnden i vedkommende distrikt.

Ligningsnævnden besørger de nye utregninger av skat, som dens egne, ligningsraadets eller de overordnede instansers kjendelser maatte foranledige, og anvender herved den ved hovedligningen benyttede procentberegning. Likeledes avgir ligningsnævnden de fornødne meddelelser til oppebørselsbetjentene.

Finder bystyret, at de paaregnede midler til bestridelse av bykommunens utgifter vil bli væsentlig formindsket ved de nedsættelser, som skal foregaa ifølge de under klagebehandlingen avsagte kjendelser eller av domstolene trufne avgjørelser, kan det bestemme, at omberegning av skatten efter ny skatteprocent skal ske for samtlige skattepligtiges vedkommende.

Syvende kapitel.

Om amtsskattestyret og Riksskattestyret.

§ 89. Amtsskattestyret er den øverste ligningsinstans inden amtet.

Som amtsskattestyre forretter amtsutvalget under tiltrædelse av et blandt amtets skattepligtige by-indvaanere valgt medlem. Hvor der inden amtet kun findes én by, vælges dette medlem av dennes kommunestyre; hvor der er flere byer, vælges der for disse et fælles medlem i et møte av byens ordførere og viceordførere sammenkaldt og bestyrt av amtmanden. For dette medlem vælges samtidig en varamand. Falder ved valget stemmetallet like paa flere personer, avgjøres det ved omvalg, eller, hvis det ikke leder til noget resultat, gjennem lodtrækning, hvem der skal ansees valgt. Valget gjælder for 4 aar.

Derhos tiltrædes amtsskattestyret for hvert skattedistrikt av et av distriktets kommunestyre aarlig valgt medlem, forsaavidt der blir spørsmaal om forandring i vedkommende distrikts ligning.

I Kristiania og Bergen bestaar amtsskattestyret foruten av stiftamtmanden, som er styrets formand, av 4 for 4 aar ad gangen blandt byens skattepligtige indvaanere av bystyret valgte medlemmer, blandt hvilke hvert andet aar fratræder de to medlemmer, som har fungert længst. Ved det første valg efter denne lovs ikrafttræden vælges samtlige medlemmer; ved næste valg fratræder de to medlemmer, som dertil uttages ved lodtrækning. Hvert andet aar vælges tillike 4 varamænd for 2 aar ad gangen.

Særskilt valgte medlemmer av amtsskattestyret og varamænd kan gjenvælges, men har ret til at undslaa sig for gjenvalg for de paafølgende 4 aar, naar de har gjort tjeneste som medlemmer av styret i 4 sammenhængende aar.

Medlemmer av amtsskattestyret tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse i overensstemmelse med lov av 10 juli 1894.

Amtsskattestyret er berettiget til at erholde godtgjørelse til lønnet medhjælp og formanden tillike for de forøkede kontorutgifter, som hans og hans kontorpersonales arbeide i anledning av amtsskattestyret medfører, forsaavidt den embedet bevilgede almindelige kontorholdsgodtgjørelse derved maatte overskrides.

§ 90. Til amtsskattestyret kan over skatteligningen indgives klage gaaende ut paa, at den hele ligning er urigtig, eller at enkelte klasser eller grupper av skattepligtige er for høit eller for lavt beskattet:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement.
2. Av kommunestyret i et under vedkommende amtsskattestyre hørende skattedistrikt.
3. Av et samlet antal av mindst 5 skatlagte personer inden vedkommende skattedistrikt.

Klagerne, der skal indeholde bestemte paastande, støttet til forklaringer over de efter klagernes formening sande forhold, indgives skriftlig til amtsskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Klage, der indgives av vedkommende regjeringsdepartement, ansees dog altid betimelig indgit, hvis den indkommer til amtsskattestyrets formand inden 4 uker fra den dag, da departementet mottok indberetning om den paagjældende ligning.

§ 91. Skattepligtig, der paastaar for nogen del av sin formue eller indtægt samtidig at være ilignet kommuneskat i flere skattedistrikter, kan efter forgjæves klage til nogen overligningsnævnd eller særskilt klagenævnd forlange amtsskattestyrets avgjørelse av, hvorledes hans samlede formue og indtægt rettelig blir at ansætte og fordele til beskatning mellem vedkommende skattedistrikter. Forlangendet maa være indkommet til amtsskattestyret inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av overligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort eller underretning om særskilt klagenævnds avgjørelse mottat. Ligger distrikterne inden forskjellige amter, blir spørsmaalet at forelægge Riksskattestyret.

Industrielle og handelsvirksomheter, hvis formue og indtægt beskattes i forskjellige distrikter, kan begjære sin selvangivelse med forslag til fordeling av beskatningen mellem de forskjellige distrikter (jfr. § 52) forelagt amtsskattestyret, hvis

ligningsnævnden (ligningsraadet) ved sin ansættelse av den skattepligtiges formue eller indtægt gaar ut fra en anden fordeling end av den skattepligtige opgit. Er de forskjellige anlæg beliggende inden forskjellige amter, ligger avgjørelsen hos Riksskattestyret.

Samme adgang har ligningsnævnden i hvert distrikt, hvor anlæg tilhørende virksomheten er beskattet.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, kan ikke medtages ved den fordeling, som foretages av vedkommende ligningsinstans efter nærværende paragrafs 2det led, jfr. § 13 næstsidste led.

§ 92. Amtsskattestyret gjennemgaar og prøver de utførte skatteligninger i den utstrækning, det selv anser fornødent, og avgjør ved kjendelse, som i korthet skal begrundes, de indankede skattesaker. Det kan, hvad enten klage er indgit eller ikke, forhøie eller nedsætte ansættelsen for en eller flere klasser eller grupper av skattepligtige efter herom at ha indhentet erklæring fra ligningsnævnden. Amtsskattestyret paaser derhos, at ligningsnævnden har foretat den i § 77 andet led omhandlede forhøielse av formues- og indtægtsansættelserne for de skatydere, som har undlatt at efterkomme sin selvangivelsespligt. Er saadan forhøielse ikke skedd, blir vedkommende skatyderes ligning at underkjende og ny ligning av disse at foreta.

Amtsskattestyret kan med angivelse av de regler og den maalestok, hvorefter ny skatteligning skal foregaa, paalægge ligningsnævnden at utføre samme. I saadant tilfælde tilbakesendes den nye skatteligning amtsskattestyret til endelig avgjørelse.

Amtsskattestyret kan, hvor det finder grund dertil, uten tilkaldelse av det i § 89, tredje led, omhandlede kommunevalgte medlem, inden 1 aar fra mottagelsen av avskriften av ligningsforretningen (§ 79, femte led) forhøie formues- og indtægtsansættelsen for skatyder, som ikke har indgit selvangivelse. Den samme myndighet tilligger amtsskattestyret overfor en skatyder, som vistnok har opfyldt sin selvangivelsespligt, men ved hvis ligning der findes at være begaat væsentlige feil, hvorved formue eller indtægt er for lavt ansat. Forinden forhøielse finder sted, skal der gives skatyderen og ligningsnævnden (ligningsraadet) anledning til at uttale sig. Skatyderen er forpligtet til at meddele de oplysninger, som amtsskattestyret eller dets formand maatte begjære.

Ved behandlingen av skattesaker kan amtsskattestyret tilkalde et medlem av vedkommende ligningsnævnd, som denne selv utvælger. Den saaledes tilkaldte tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 93. Naar amtsskattestyret har tilendebragt gjennemgaaelsen av skatteligningen for et distrikt, utfærdiger det en forklaring angaaende de fattede beslutninger og avsagte kjendelser. Forklaringen tilstilles bystyrets ordfører, der avgir fornøden meddelelse til ligningsnævnden samt besørger forklaringen utlagt til eftersyn i 2 uker, hvorom kundgjørelse sker paa sedvanlig maate.

Amtsskattestyret avgir derhos til vedkommende regjeringsdepartement indberetning om den foretagne gjennemgaaelse av skatteligningene inden dets distrikt.

Om avgjørelsen av klager av den i § 91 omhandlede art har amtsskattestyret snarest mulig at tilstille vedkommende skattepligtige fornøden underretning.

§ 94. Amtsskattestyret kan forlange adgang for et eller flere medlemmer til at delta i ligningsnævndens forhandlinger, dog uten stemme.

§ 95. Naar det findes tjenlig, kan vedkommende regjeringsdepartement bestemme:

a) at amtsskattestyrets faste medlemmer og formændene i ligningsnævndene i det hele distrikt eller dele derav under ledelse av amtsskattestyrets formand skal avholde møter, inden ligningen paabegyndes, eller efterat den er avsluttet, for at overlægge angaaende den fremgangsmaate, som ved ligningen bør bli at iagtta, navnlig i øiemed at opnaa den størst mulige likhet i indtægts- og formuesansættelserne;

b) at to eller flere amtsskattestyrer skal træde sammen for at pleie overlægninger angaaende skatteligningsforholdene i deres distrikter og derom avgi indberetning til departementet.

Paa reiser til de under bokstav a omhandlede møter tilkommer ligningsnævndenes formænd skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt.

§ 96. Riksskattestyret er den øverste instans for rikets ligningsvæsen. Riksskattestyret bestaar av 5 medlemmer; to av disse beskikkes av Kongen, hvorav det ene til styrets formand, og tre vælges for tre aar ad gangen av Stortinget. Samtidig beskikkes av Kongen to og vælges av Stortinget tre varamænd. Medlemmenes godtgjørelse bestemmes av Stortinget. For reiser tilkommer de skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt.

Til medhjælp for riksskattestyret beskikker Kongen en kontorchef. Den øvrige til riksskattestyrets virksomhet fornødne medhjælp antages av riksskattestyret selv, som ogsaa skal erholde dækket utgifter ved møter, trykningsomkostninger o. l.

§ 97. Til riksskattestyret kan ankes:

1. Av vedkommende regjeringsdepartement over et amtsskattestyres forhøielse i medhold av § 92, tredje led, av en skattepligtigs formues- og indtægtsansættelser eller et amtsskattestyres undlatelse av at foreta saadan forhøielse samt over skatteligningen for distrikter, hvori departementet antar, at statskassens tarv ikke er tilstrækkelig varetat, eller at en eller flere klasser eller grupper av skatydere er for høit eller for lavt beskattet.

   Klagen maa være indgit til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da departementet mottok vedkommende amtsskattestyres indberetning om gjennemgaaelsen av den paagjældende ligning.
2. Av vedkommende bystyre eller av formandskapet ifølge dettes bemyndigelse over amtsskattestyrets kjendelse, hvorved alle eller en eller flere klasser eller grupper av distriktets skatydere antages at ville bli for høit eller for lavt beskattet.

   Klagen maa være indgit skriftlig til riksskattestyrets formand inden 6 uker fra den dag, da utlæggelsen av forklaringen om amtsskattestyrets kjendelse blev kundgjort.

§ 98. Riksskattestyret foretar de undersøkelser og indhenter de erklæringer og oplysninger, som det anser fornødne. Findes klagen begrundet, kan det beslutte forhøielse eller nedsættelse av ansættelsen for en eller flere grupper av skattepligtige, efterat der er indhentet erklæring fra ligningsnævnden, og for enkelt skattepligtig, efterat der er git denne anledning til selv eller ved fuldmægtig at uttale sig. Riksskattestyret tilbakesender derefter saken til ligningsnævnden til avsluttende behandling. De av styret givne paabud og anvisninger blir herunder at befølge.

Riksskattestyret kan, naar det finder feilene ved en ligning av mindre betydning eller efter omstændighetene undskyldelige, undlate at paaby omligning, men istedet paalægge distriktets ligningsnævnd ved den derpaa følgende skatteligning at berigtige de forefundne feil overensstemmende med de i kjendelsen indtagne forskrifter. Det paaligger i saa fald amtsskattestyret at indgi særskilt indberetning til riksskattestyret om, hvorvidt og hvorledes dettes paalæg er efterkommet ved den følgende ligning.

Riksskattestyret kan ogsaa gjennemgaa og prøve en ikke paaklaget ligning, naar vedkommende regjeringsdepartement finder dette paakrævet. Om resultatet av denne gjennemgaaelse avgir riksskattestyret eller — om dette ikke er samlet — formanden særskilt indberetning til vedkommende regjeringsdepartement. Paa samme maate blir indberetning at indgi til departementet, hvis riksskattestyret blir opmerksom paa be-

gaaede feil ved en ikke paaklaget ligning. Departementet faar ny frist paa fire uker til at paaklage ligningen til riksskattestyret.

Enhver skatyder er forpligtet til at forevise sine regnskapsbøker og meddele andre oplysninger om sin formue og indtægt, naar riksskattestyret eller dets formand eller nogen anden, av styret eller formanden dertil bemyndiget, forlanger det.

Riksskattestyret avgir beretning om styrets beslutninger og kjendelser til vedkommende regjeringsdepartement, der utfærdiger de fornødne meddelelser til kommunestyrerne.

§ 99. Er ny skatteligning foretat efter amtsskattestyrets eller Riksskattestyrets kjendelse, har ligningsnævnden efter sammes tilendebringelse at avgi gjennem amtsskattestyrets formand indberetning om den til vedkommende regjeringsdepartement paa samme maate som i § 79 foreskrevet.

Med hensyn til utlæggelse av den nye ligningsforretning gjælder samme regler som for den oprindelige ligning.

Over saadan ny ligning kan ikke indgives klage til ligningsnævnden (ligningsraadet), overligningsnævnden eller særskilt klagenævnd.

Ottende kapitel.

Om skattenes indbetaling m. v.

§ 100. De i nærværende lov omhandlede skatter til bykommunen indbetales i løpet av skatte-aaret i en eller flere terminer, der fastsættes av bystyret. Dog kan formues- og indtægtsskatten ikke for nogen del fordres betalt, forinden der er hengaat 6 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Byskatten betales til kommunens kæmner eller kasserer eller til særskilt antagne opkrævningsmænd.

§ 101. Bystyret kan bestemme, at smaa skattebeløp inden en av samme fastsat og paa forhaand bekjendtgjort grænse skal kunne avgjøres ved hjælp av skattemerkebøker, der er utfyldt med skattemerker lydende paa 1, 5, 10 eller 20 øre. Skattemerkebøker utleveres vedkommende skattepligtige uten betaling. Skattemerkerne holdes tilfals paa bekvemme steder.

Bystyret kan tillike bestemme, at den skattepligtige, som inden de fastsatte almindelige betalingsterminer avgjør sin skat paa denne maate, ved den sidste kvittering i skattemerkeboken skal ha ret til at erholde at avslag i aarets skat, hvilket avslags størrelse i tilfælde bestemmes av bystyret inden en grænse av 10 pct. av skattebeløpet.

§ 102. Formues- og indtægtsskatten til staten indbetales til vedkommende oppebørselsbetjent inden skatte-aarets utløp 30

juni. Dog kan indbetaling i intet tilfælde kræves, forinden der er hengaat 4 uker fra den dag, da skattelistens utlæggelse blev kundgjort.

Saasnart oppebørselsbetjenten har mottat skattelisten, utfærdiger han kundgjørelse om, at skatten under utpantningstvang er at indbetale, og til hvem indbetalingen skal finde sted inden ethvert skattedistrikt.

§ 103. Den skattepligtige, som ikke betaler statsskatten til forfaldstid, skal, hvis den statsskat, han i alt har at utrede, utgjør kr. 100,00 eller derover, erlægge i renter ½ pct. for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Ved renteberegningen avrundes skattebeløpet nedad til det nærmeste med kr. 10,00 delelige beløp.

Bystyret kan bestemme, at der av forfaldne skatter til bykommunen skal erlægges indtil ½ pct. rente for hver fuld maaned, som forløper, indtil betaling sker. Rentepligten kan begrænses til skattebeløp over en viss størrelse.

§ 104. Formues- og indtægtsskat til bykommunen og staten blir at indbetale med det beløp, hvortil den oprindelig er utregnet, selv om der ikke inden de fastsatte terminer er skedd endelig avgjørelse angaaende skatteansættelse, hvorover der er ført klage, eller som staar under prøvelse ved overordnet instans.

Naar ved endelig beslutning skatten blir nedsat, erholdes det for meget erlagte tilbakebetalt. Blir skatten forhøiet, har den skattepligtige at indbetale det manglende. Indbetalingen sker ved den sedvanlige betalingstermin eller, hvis der er fastsat flere terminer, ved den sidste av disse. Dog kan indbetaling i intet tilfælde fordres, forinden der er hengaat 6 uker fra den dag, da avslutningen av klagebehandlingen eller omligningen blev kundgjort eller i tilfælde underretning om avgjørelsen tilstillet den skattepligtige. Det her bestemte gjælder ogsaa for indbetaling av skat, der først er utskrevet ved ligningsnævndens (ligningsraadets) klagebehandling eller efter de overordnede instansers kjendelser.

Leder avgjørelsen av spørsmaalet om fordeling av et rederiselskaps eller dermed med hensyn til beskatning likestillet selskaps formue og indtægt (§ 75 fjerde led) til en anden fordeling end den, som er lagt til grund ved skatteberegningen, pligter den kommune, som har faat for meget skat, at betale til den anden eller de andre kommuner det skattebeløp, som rettelig tilkommer dem med tillæg av 5 pct. aarlig rente.

Riksskattestyret kan efter andragende fra vedkommende kommunestyre bestemme, at den en skatyder ilignede formues- og indtægtsskat helt eller for en del blir at indbetale i tilfælde, hvor ligningen er bragt under prøvelse av domstolene,

dog kun, naar den omtvistede skat utgjør mindst en femtedel av det samlede beløp, som for det paagjældende aar er utlignet som formues- og indtægtsskat til kommunen. Indbetales mer, end hvad der ved endelig domsavgjørelse tilkjendes kommunen, har denne at tilbakebetale det for meget erlagte med 5 pct. aarlig rente fra indbetalingen.

§ 105. De i nærværende lov omhandlede skatter — herunder indbefattet, hvad der pligtes utredet ifølge efterligning (§§ 113 og 114) — kan tillikemed paaløpne renter i mangel av betaling inddrives ved utpantning. Utpantningsretten vedvarer, indtil skattekravet bortfalder ved forældelse.

Paa andragende av bystyret kan amtmanden bemyndige kæmneren eller kassereren til at avholde utpantninger for skatter av hvilkensomhelst art, der skal svares til kommunen.

Underfogden eller — naar saadan ikke er ansat — kæmneren er forpligtet til efter forlangende at indfordre personlige skatter for fremmede kommuner. Som godtgjørelse tilkommer han av vedkommende kommunekasse for hver person, hvis skat indfordres, 4 pct. av de første kr. 100,oo og 2 pct. av skattens overskytende beløp, dog ikke under kr. 1,oo og ikke over kr. 20,oo. Samme betaling tilkommer underfogden ogsaa, naar han alene er anmodet om at avholde utpantning for skatten, men denne indbetales til ham før, under eller efter utpantningens avholdelse. Viser skatten sig under den begjærte indfordring uerholdelig eller tilbakekaldes indfordringen, efterat denne er paabegyndt, utgjør godtgjørelsen det halve, dog ikke under kr. 1,oo.

§ 106, ophævet ved lov av 3 juli 1914 nr. 3 § 4. Jfr. ogsaa lov av 31 mai 1912 § 4.

§ 107. Ved utpantning for de i denne lov omhandlede skatter kan der, hvor andet tilstrækkelig utlæg ikke kan erholdes, tages utlæg i endnu ikke optjente terminer av lønninger i offentlige eller private tjenesteforhold saavelsom i anden fremtidig kontraktmæssig sikret arbeidsfortjeneste samt likeledes i fremtidig forfaldende terminer av pensioner og lignende indtægter. Er der meddelt vedkommende principal eller arbeidsgiver eller den kasserer, av hvilken den paagjældende løn, pension eller understøttelse utbetales, underretning om, at saadant utlæg er tat, er han forpligtet til, naar den skattepligtiges tilkommende forfalder, at tilbakeholde det til skattens dækkelse fornødne beløp og at utbetale samme til vedkommende skatteopkræver. Det blir dog herved at iagtta, at skatten avkortes i den skattepligtiges tilkommende litt efter litt i passende beløp efter regler, som bystyret bestemmer. Utlæg som her nævnt kan ikke tages, hvis det ikke er søkt inden 6 maaneder, efterat dertil var adgang.

Naar manden efter § 11 er lignet for sin og hustruens samlede formue og indtægt, kan der ved utpantning tages utlæg saavel i gjenstande, der tilhører fællesboet, som i egtefællernes mulige særeiemidler. Hvor hjemmeværende barn (adoptivbarn og pleiebarn) efter samme paragraf er lignet underett med forældrene, kan tages utlæg ogsaa i barnets renteindtægter, forsaavidt de tilflyter forældrene.

Naar nogen, der er ilignet skat, agter at utvandre fra riket. pligter han ikke blot at erlægge allerede forfaldne skattebeløp, men har ogsaa, forinden han avreiser, at betale eller stille sikkerhet for erlæggelsen av skat, der ved dette tidspunkt endnu ikke er forfalden til betaling. Foreligger der omstændigheter, der godtgjør eller gjør det sandsynlig, at den skattepligtige vil utvandre uten at iagtta, hvad der saaledes paahviler ham, kan vedkommende kommunekasserer eller oppebørselsbetjent gjennem politiet nedlægge forbud mot, at den skattepligtige forlater landet.

§ 108. Er nogen ilignet skat til fler end én kommune av samme formue eller indtægt, kan han undgaa, at der herfor sker inddrivelse hos ham eller i tilfælde, som gaar ind under § 26, 3dje led, at opkrævning som der omhandlet finder sted, ved at deponere et til den høieste ham ilignede skat svarende beløp hos kommunekassereren i det distrikt, til hvilket han anser sig skattepligtig. Er vedkommende lignet i det andet distrikt for formue eller indtægt, hvis beskatning efter § 13 er stedbundet, og som ikke er medtat ved ligningen i det distrikt, hvor depositionen er skedd, er han tillike forpligtet til at indbetale i det andet distrikt et beløp, der motsvarer den skat, som falder paa den paagjældende formue og indtægt. Om størrelsen av dette beløp kan han forlange oplysning av vedkommende ligningsnævnd. Indbetales ikke beløpet, naar saadan oplysning er meddelt, er den stedfundne deposition virkningsløs like overfor det andet distrikt.

Adgang til saadan deposition har ogsaa skattepligtig, der allerede har erlagt skat i et distrikt, uvidende om, at han i et andet distrikt er ilignet skat av samme formue eller indtægt, idet han i saa fald er berettiget til at forlange det indbetalte beløp betragtet som deponert. Dog har han, hvis skatten i det andet distrikt er større, tillike at deponere det overskytende i dette distrikt, likesom han i tilfælde er forpligtet til sammesteds i overensstemmelse med forskriftene i nærværende paragrafs første led at indbetale den skat, der falder paa formue og indtægt, hvis beskatning efter § 13 er stedbundet, og som ikke er medtat ved skatlægningen i det distrikt, hvor deposition har fundet sted.

Om depositionen har kommunekassereren i ethvert tilfælde

snarest mulig at underrette kommunekassereren i det andet distrikt eller de andre distrikter, hvor ligning er foregaat. Saafremt nogen saadan kommune derefter gjør krav paa det hele eller nogen del av det deponerte beløp, maa søksmaal være reist mot den kommune, inden hvilken deposition har fundet sted, eller begjæring om voldgiftsavgjørelse i henhold til § 29 være tilstillet departementet senest inden 6 maaneder, efterat underretning om depositionen er mottat. Avslaar departementet at avsi voldgiftskjendelse, staar adgangen til at anlægge søksmaal vedkommende kommune aapen i hvert fald i 3 maaneder, efterat den har mottat meddelelsen om departementets avslag.

Naar den skattepligtige erholder tilbakebetalt, hvad han ikke pligter at erlægge i skat, kan han gjøre krav paa 5 pct. aarlig rente av det tilbakebetalte beløp for den tid, hvori det har været deponert.

§ 109. Naar ligningsnævnden i medhold av § 78 har anbefalt nedsættelse eller eftergivelse av ilignet skat, saavelsom ellers, naar der findes føie til at anta, at utredelsen av den fulde byskat paa grund av særegne omstændigheter vil være særdeles ubillig mot eller uforholdsmæssig trykkende for nogen skatyder, kan bystyret (formandskapet) bestemme, at hele den ham paahvilende skat til bykommunen eller en del av samme skal bortfalde.

Forsaavidt statsskatten angaar, kan vedkommende regjeringsdepartement under lignende omstændigheter fatte samme bestemmelse.

Vedkommende regjeringsdepartement kan frafalde skattebeløp, som skjønnes uerholdelige.

Niende kapitel.

Straffebestemmelser.

§ 110. Den, som i selvangivelse, klage eller anden skriftlig eller mundtlig opgave eller forklaring til nogen ligningsmyndighet meddeler urigtige eller ufuldstændige oplysninger, som kan lede til iligning av for lav skat, blir, hvad enten det sker forsætlig eller av grov uagtsomhet, at straffe med bøter, forsaavidt forholdet ikke gaar ind under nogen strengere straffebestemmelse. Det samme gjælder, naar en skattepligtig undlater at meddele oplysninger, som begjæres av et amtsskattestyre eller dets formand i medhold av § 92, tredje led, eller av riksskattestyret eller dets formand i medhold av § 98.

De i nærværende paragraf omhandlede forseelser paatales av det offentlige efter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement, formandskapet, amts- eller riksskattestyret.

Bøterne tilfalder bykassen, uanset om forseelsen straffes efter nærværende paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 111. Til forældelse av adgangen til at reise straffesak eller avsi straffedom for meddelelse av urigtige eller ufuldstændige oplysninger av saadan art som i § 110 omhandlet utkræves 3 aar, hvad enten forholdet blir at straffe efter nævnte paragraf eller efter den almindelige straffelov.

§ 112. Undlater formanden eller et tilsagt medlem av lignings- eller overligningsnævnden at avgi møte, kan der ilægges ham en bot for hver dags uteblivelse av indtil kr. 10,00. Medlem av særskilt klagenævnd eller amtsskattestyre, der har mottat tilsigelse til møte, kan for hver dags uteblivelse ilægges en bot av indtil kr. 20,00. Hvis møtet gaar tilspilde paa grund av saa mange medlemmers fravær, at forsamlingen ikke blir beslutningsdygtig, kan boten forhøies til det dobbelte.

Bøterne ilægges av ligningsinstansen. Bot ilagt medlem av amtsskattestyret tilfalder statskassen. Forøvrig tilfalder bøterne vedkommende bykasse.

Bøterne inddrives ved utpantning, hvis vedkommende ikke inden 4 uker efter at ha mottat meddelelse om, at boten er ilagt, forlanger saken paakjendt ved domstolene, da den i saa fald behandles efter samme regler som for forseelser bestemt.

Tiende kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 113. Skattepligtig, som i strid med nærværende lovs forskrifter helt er forbigaat ved ligningen, eller som for nogen formuesgjenstand eller indtægtspost helt har undgaat beskatning, er, hvad enten dette skyldes strafbart forhold fra hans side eller ikke, forpligtet til at erstatte kommunen og staten den forlitet erlagte skat med 5 pct. renter fra den tid, skatten skulde være erlagt. Det samme gjælder skattepligtig, som iøvrig er ilignet for lav skat, naar dette skyldes strafbart forhold fra hans side, eller han ikke har indsendt pligtig selvangivelse. Skattens og renternes beløp blir at fastsætte ved efter-ligning.

Efter-ligning sker kun, naar det antages, at et betragtelig beløp har undgaat beskatning. Efter-ligningen begjæres av bystyret eller, forsaavidt statsskatten angaar, av vedkommende regjeringsdepartement.

Efter-ligning foretages av ligningsnævnden (ligningsraadet) i forbindelse med aarets ligningsarbeide eller, hvis dette er avsluttet, under klagebehandlingen. Er klagebehandlingen avsluttet, kan efter-ligning ske ved overligningsnævnden, Har ogsaa denne avsluttet sit arbeide, blir efter-ligningen først at foreta i forbindelse med følgende aars ligning.

Der skal altid, forinden ligningen finder sted, gives den skattepligtige eller den, der vil faa at utrede skatten (jfr. § 114), anledning til at uttale sig. Med hensyn til adgang til at klage gjælder de sedvanlige bestemmelser for vedkommende ligningsinstans. Skattens indbetaling sker i overensstemmelse med de sedvanlige regler.

§ 114. Ret til efter-ligning i henhold til forrige paragraf tapes, hvis begjæring derom ikke fremkommer inden 5 aar eller, hvis forseelse som i § 110 omhandlet forsætlig er begaat, 10 aar regnet fra utgangen av det aar, hvorfor skattekravet haves. Er disse frister ikke utløpet, kan efter-ligning ogsaa begjæres efter den skattepligtiges død, dog kun hvis hans bo ikke er endelig opgjort, eller, om boet er overtat av selvskiftende arvinger eller dets midler utloddet, hvis der ikke er hengaat 2 aar efter arvelaterens død. I det sidste tilfælde gjælder, hvad der i § 27 er bestemt med hensyn til utstrækningen av de enkelte arvingers ansvar.

Foreligger et forhold, som efter § 110 vilde være strafbart, er den skattepligtige, boet eller arvingene — selv om strafansvar ikke gjøres gjældende — forpligtet til at erlægge det dobbelte av det ved ligningen fastsatte beløp, saafremt krav herpaa fremkommer, forsaavidt kommuneskatten angaar, fra bystyret, forsaavidt statsskatten angaar, fra vedkommende regjeringsdepartement.

Arvingene kan frigjøre sig fra at ansvare mer end arvelaterens forlitet erlagte skat med paaløpne renter ved inden boets endelige opgjør til vedkommende ligningsnævnd (ligningsraad) at indsende alle de oplysninger, som denne finder fornødne for at avgjøre spørsmaalet, om der av arvelateren er betalt for liten skat. Ligningsnævnden (ligningsraadet) har inden 6 maaneder derefter at avgi erklæring om, hvorvidt der vil bli foretat efter-ligning. Er ingen erklæring fremkommet inden denne tid, kan intet krav fremsættes mot arvingene. Naar boet er undergit offentlig skiftebehandling eller opgjøres ved testamentsfuldbyrdere, kan de fornødne forføininger til frigjørelse for det heromhandlede ansvar paa arvingenes vegne træffes av vedkommende skifteforvalter eller testamentsfuldbyrder.

§ 115. Naar det under vedkommende departements revision av statsskatteligningen findes, at den paa nogen skatyder faldende statsskat er feilagtig beregnet, bør den feilagtige beregning rettes saaledes, at for litet beregnet beløp fordres efterbetalt av den skattepligtige, mens for meget beregnet beløp tilbakebetales vedkommende. Departementet har i saadanne tilfælde at oversende en tillægsberegning til oppebørselsbetjenten, som derpaa træffer fornøden forføining til det paagjældende skattebeløps opkrævning eller tilbakebetaling.

Likeledes kan efter beslutning av formandskapet berigtigelse finde sted, naar det opdages, at der er begaat feil ved beregningen av den kommunale formues- eller indtægtsskat.

Betales for litet beregnet skat ikke inden 6 uker efter paakrav, kan den inddrives ved utpantning.

§ 116. Hvor domstolene under avgjørelse av en skattesak maatte finde, at den skattepligtige kun bør betale en del av den ham ilignede skat, og der ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger til avgjørelse av, hvilket skattebeløp han har at erlægge, skal dommen i konklusionen utvise, hvorledes ligningen rettelig burde ha været utført. Ny ligning blir derefter at foreta i overensstemmelse med, hvad der i § 113 er foreskrevet om efter-ligning. Om adgang til at paaklage saadan ny ligning gjælder reglene i § 113.

Finder domstolene, at en ligning eller klage-avgjørelse ikke kan opretholdes paa grund av formelle mangler, blir ligningen eller klage-avgjørelsen at henvise til fornyet behandling av vedkommende ligningsinstans.

Naar en skattepligtig ved domsavgjørelse fritages for at betale den ham ilignede skat paa grund av, at distriktets hele ligning er urigtig, kan vedkommende bystyre kræve ligningen omgjort ved den ligningsnævnd, som har utført samme. Om saadan omligning gjælder reglene i § 99.

§ 117. Finder bystyret eller vedkommende regjeringsdepartement grund til at anta, at en av ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden eller særskilt klagenævnd truffet avgjørelse hviler paa et feilagtig faktisk grundlag eller er begrundet i en urigtig lovforstaaelse eller en urigtig opfatning av et retsspørsmaal, har det adgang til ved rettergang at faa prøvet avgjørelsens rigtighet. Det samme gjælder bystyret i et distrikt, hvis ligningsnævnd har indgit klage efter § 80, sidste led, forsaavidt angaar avgjørelser, som er truffet av ligningsmyndighetene i ligningsdistriktet.

Med hensyn til avgjørelser, som er truffet av et amtsskattestyre eller riksskattestyret i anledning av klage efter § 75, fjerde led, og § 91, har bystyret den samme adgang, og i anledning av klage efter § 91 tillike departementet. I saken, som inden en tid av 3 maaneder, efterat bystyret eller departementet er blit vidende om vedkommende avgjørelse, blir at anlægge mot formanden i vedkommende ligningsinstans, er forliksmægling unødvendig.

Indstevntes procesutgifter bæres av saksøkeren, dog skal statskassen altid utrede utgiftene for et amtsskattestyre eller riksskattestyret.

Hvis domstolen gir bystyret eller departementet medhold, skal den i konklusionen angi de principper, som blir at befølge

av vedkommende instans. Denne træder derpaa paany sammen og træffer avgjørelse paa grundlag av, hvad der i dommen er foreskrevet.

§ 118. Ligningsnævnden (ligningsraadet) saavelsom de overordnede instanser kan bemyndige et eller flere av sine medlemmer til at anstille undersøkelser eller motta forklaringer angaaende skattesaker.

§ 119. Til medlemmer av de i nærværende lov omhandlede ligningsinstanser kan kun vælges personer, der har fyldt 25 aar. Geistlige embedsmænd, læger og personer, der har fyldt 60 aar, kan undslaa sig for at vælges.

Statsraadets og Høisterets medlemmer, riksadvokaten og statsadvokater kan ikke være medlemmer av amtsskattestyrer.

Ingen kan samtidig være medlem av amtsskattestyre og nogen under samme hørende ligningsnævnd, ligningsraad eller overligningsnævnd.

§ 120. Til gyldig beslutning i en ligningsinstans utfordres tilstedeværelse av mindst to tredjedele av dens medlemstal. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

Medlem av ligningsnævnd (ligningsraad) eller overligningsnævnd fratræder, naar ligningen angaar ham selv, hans principal eller tjener, eller nogen, der er ham saa nær beslegtet eller besvogret som søskendebarn, eller interessentskap eller en forretning, hvori han er direkte økonomisk interessert. Det samme gjælder medlem av amtsskattestyre eller Riksskattestyret, naar disse behandler klager i henhold til § 91.

§ 121. Samtlige ligningsinstansers medlemmer saavelsom alle ved ligningsarbeidet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer er forpligtet til at bevare taushet om, hvad de under utførelsen av sit hverv maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold, bortset fra, hvad der efter loven paaligger dem at offentliggjøre eller oplyse.

Ligningsnævndens og de overordnede ligningsmyndigheters medlemmer har i det møte, hvori de første gang er tilstede, at underskrive i forhandlingsprotokollen en forsikring paa ære og samvittighet, avfattet overensstemmende med en derfor av vedkommende regjeringsdepartement utfærdiget formular om, at de vil utføre sit hverv upartisk og efter bedste skjøn og overbevisning og bevare den lovbefalte taushet om, hvad de under ligningsarbeidet maatte erfare angaaende nogens formues- og indtægtsforhold.

Ogsaa forretningsførere og andre ved ligningsvæsenet eller den dermed forbundne kontrol medvirkende personer blir ved tiltrædelsen at avkræve forsikring om bevarelse av taushet.

Selvangivelser saavelsom utdrag av saadanne forvares, naar de ikke benyttes av rette vedkommende, i avlaast gjemme, saa de ikke kommer uvedkommende for øie.

§ 122. Ved beregningen av frister medregnes ikke den dag, fra hvilken fristen begynder at løpe. Fristen ansees utløpet den sidste dag kl. 8 aften, eller hvis den sidste dag er en helligdag, den nærmest paafølgende hverdag kl. 8 aften.

§ 123. Ved de forskjellige ligningsinstanser skal benyttes autoriserte protokoller indrettet efter bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 124. Utgiftene ved ligningsvæsenet utredes av bykommunen. Dog skal utgifter, der paadrages ved utfærdigelse og omsendelse av statsskattesedler og utskrifter vedkommende statsskatteligningen erstattes av statskassen.

Utgiftene ved amtsskattestyrerne og Riksskattestyret utredes av statskassen.

§ 125. Hvis der i en by eller dele av en by med behørig hjemmel foregaar særskilt utligning av skat til kirke, skole-, fattigvæsen eller andre kommunale anliggender, blir de i nærværende lov satte grænser for skattens størrelse gjældende for de sammenlagte skatter til kommunen og vedkommende avdelinger.

§ 126. Fornøden bestemmelse om de ændringer, hvormed denne lov blir at anvende ved bevilgning og utligning av utgifter ved indretninger, der er fælles for flere kommuner, avgives av Kongen.

§ 127. Den i lov av 12 august 1848 § 1 indeholdte bestemmelse, hvorefter Kongen kan indrømme dem, der agter at anlægge jernbaner til almindelig benyttelse, fritagelse for skatter og avgifter av jernbanen og dertil hørende bygninger, skal fremdeles være gjældende.

§ 128. Nærværende lov anvendes i kjøbstæderne og i de ladesteder, som har eget formandskap for sine særskilte anliggender.

§ 129. Utligning av skat til staten av indtægt eller av indtægt og formue sker i forbindelse med utligningen av den kommunale formues- og indtægtsskat i overensstemmelse med forskriftene i nærværende lov, undtagen forsaavidt Stortingets beslutning medfører avvikelse herfra.

§ 130. I 1912 har bystyret — under befølgelse av de hittil gjældende regler — at bevilge kommunens budget for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 og at fatte beslutning om paalæg av byskat for dette tidsrum. Hvis bystyret saa beslutter, kan budgettet for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 bevilges inden utgangen av 1911.

Senere blir byens budgetter at bevilge og skattene at paa-

lægge for terminen 1 juli—30 juni istedenfor som tidligere for kalenderaaret. Herunder blir de i § 131 indeholdte regler at befølge.

§ 131. Formandskapet skal inden 15 april hvert aar ha istandbragt forslag til indtægts- og utgiftsbudget for det kommende aar paa grundlag av utkast, som magistraten utarbeider og avgir til formandskapet senest 15 mars.

I utkastet medtages tillike mulig underskud fra det sidst avlagte aarsregnskap. Utkastet bør saavidt mulig ogsaa omfatte de utgifter, som foreslaaes utredet av laante midler. Saadanne midler blir ikke at opføre til dækkelse av budgetaarets almindelige løpende utgifter.

De særskilte styrer for kommunale indretninger, saasom skolestyre og fattigstyre, skal avgi sine overslag over næste aars behov til magistraten inden den tid, som formandskapet bestemmer.

Formandskapets budgetforslag skal efter ordførerens forutgaaende bekjendtgjørelse utlægges til almindelig eftersyn i mindst 8 dage, før det behandles av bystyret.

Bystyret bør i almindelighet inden 15 mai ha avgit beslutning om bevilgninger til kommunens behov og om paalæg av byskat for næste budgetaar.

§ 132. For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er berigtiget under klagebehandlingen. Med hensyn til skattepligten og skattestedet for det nævnte halvaar gjælder de samme regler som for aaret 1912.

Formuesskatten paa hvert kr. 1 000,oo maa ikke utgjøre over eller under halvdelen av de i § 23 i lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove fastsatte beløp, undtagen forsaavidt avvikelse kan ske i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

Eiendomsskatten til bykommunen maa ikke sættes høiere eller lavere end en halv krone for hvert 1 000 kroners takstsum over eller under gjennemsnitsbeløpet av kommunale eiendomsskatter i de sidste 10 halvaar, medmindre det sker med kongelig approbation efter foran nævnte lovs § 5.

Byskattene for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 kan ikke for nogen del kræves betalt før 1 mars 1913.

Ved anvendelsen av forskriftene i § 66 tages ikke hensyn til skatteligningen for det heromhandlede halvaar.

§ 133. Nærværende lov træder i kraft 1 januar 1913, §§ 130 og 132 fra 1 januar 1912. Den anvendes første gang ved utskrivningen av kommunale skatter for aaret 1913—1914 og statsskat for 1912—1913. Paa skat utskrevet for tidligere aar er lovens bestemmelser uten anvendelse.

Ved lovens ikrafttræden ophæves lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove av 30 mai 1891, 20 juli 1893, og 20 juli 1895, dog med undtagelse av § 52. Endvidere ophæves lov om utligning av indtægts- og formuesskat i Kristiania av 28 juni 1897 og for byenes vedkommende lov om skat paa indtægt og formue til stat og kommune av 23 juli 1894 med tillægslov av 22 mai 1908. Endelig ophæves alle andre bestemmelser, som maatte staa i strid med nærværende lov, herunder de fremdeles gjældende lovforskrifter angaaende beskatning av fast eiendom i byene.

Lov um rettargangsmaaten for tvistemaal fraa 13 august 1915.

Fyrste bolken.

Aalgjeldande fyresegner.

1ste kapitel.

Sakleg domsmagt (sakleg avgjerdsevne).

§ 1. Forliksraadet kann, naar ein av partarne krev det, segja dom

1. i tvistemaal um grensurne for faste eigedomar, um servitut i fast eigedom og um vederlag for skade paa fast eigedom; men verdet paa tvistemnet (sakverdet) maa ikkje vera større enn 1000 krunur;
2. i tvistemaal um andre formuekrav, naar sakverdet ikkje er større enn 250 krunur.

Naar klagaren krev det, kann forliksraadet døma i skuldsaker, dersom sakverdet ikkje er større enn 1000 krunur, og den som er innklaga, anten er burte eller møter og gjeng ved med reine ord, at han er skyldig aa betala hovudstolen, men det likevel ikkje er raad aa faa forlik.

I andre saker kann forliksraadet døma, naar baae partarne møter og krev dom, og forliksraadet samtykkjer.

I dei sakerne, som er nemnde i § 273, kann forliksraadet aldri segja dom.

§ 2. For herads- eller byretten høyrer:

1. tvistemaal i fyrste instansen, um inkje anna er sagt i lov;
2. anke i tvistemaal, som er forlikt i forliksraadet, eller som det hev dømt i;
3. kjæremaal mot orskurdar og vedtak, som forliksraadet hev gjort i tvistemaal.

§ 3. For lagmannsretten høyrer:

1. anke i tvistemaal, som er fyrehavde ved herads- eller byretten eller ved andre domstolar, som er sette med ein einedomar eller berre hev einn rettskunnig domar;
2. kjæremaal mot orskurdar og vedtak, som dei domstolarne, nr. 1 nemner, hev gjort i tvistemaal.

§ 4. Tvistemaal kann havast inn for lagmannsretten i stader for herads- eller byretten, naar baae partarne krev det. Likevel ikkje:

1. naar kravet gjeld grensurne for faste eigedomar, servitut i fast eigedom eller vederlag for skade paa fast eigedom;
2. naar kravet gjeld eit pengeverde, som ikkje er større enn 250 krunur.

§ 5. For kjæremaalsnemdi i Høgsteretten høyrer kjæremaal mot orskurdar og vedtak, som lagmannsrettarne eller umframdomstolar med meir enn einn rettskunnig domar hev gjort i tvistemaal.

§ 6. For Høgsteretten høyrer anke i tvistemaal, som er fyrehavde ved lagmannsrettarne eller ved umframdomstolar med meir enn einn rettskunnig domar.

§ 7. Krav, som reiser seg av rettargangen eller av aatferdi til motparten under saki med den tingen eller retten, saki gjeld, kann alltid havast inn for den retten, der hovudsaki er fyre eller hev vore fyre, naar dette ikkje er Høgsteretten (jfr. § 368); soleis krav paa skadebot hjaa motpart eller søksmaalsfullmegtig og krav paa vederlag for utlegg eller arbeid.

§ 8. Er sakverdet avgjerande for domsmagti til retten, vert det fastsett etter fyresegnerne i §§ 9—15 til den sumen, det vert rekna for aa ha paa den tidi, daa saki kjem inn for domstolen etter forliksklage eller stemning, eller for krav, som er innhavde seinare, paa den tidi, daa dei vart innhavde.

§ 9. I sakverdet vert alle kravi samanlagde, som vert medtekne i eitt søksmaal mot den same saksøkte eller mot fleire. Krav og motkrav vert ikkje ihoplagde.

§ 10. For tvistemne vert heile det kravet rekna, saki gjeld, ikkje berre hovudstolen, men òg rente eller frukter og skadebot for mishalding eller saknad, utan skil anten kravet er umstridt eller vedgjenge, anten det er medteke alt fraa fyrst eller sidan innhavt i saki.

Men søksmaalskostnad og andre krav, som reiser seg av rettargangen eller av saknaden i søksmaalstidi, vert ikkje medrekna.

§ 11. Gjeld søksmaalet ein stendig rett til tidvisse ytingar, vert sakverdet rekna til fem og tjuge aarsytingar.

Gjeld det tidvisse ytingar paa livstid eller onnor uviss tid, vert sakverdet rekna til ti aarsytingar.

Er endingstidi for ytingarne fastsett fyreaat, vert dei ihoplagde; men sakverdet vert aldri rekna til meir enn fem og tjuge gonger aarsytingi.

§ 12. Ein bruksrett eller servitut i fast eigedom vert rekna etter det verdet, han hev for rettshavaren, men etter verdminken for eigedomen, um den sumen er større.

§ 13. Gjeld saki ein panterett eller annan tingleg tryggjingsrett for eit krav, legg retten kravsumen til grunn, men den sumen, tingen gjev trygd for, dersom han er mindre.

§ 14. Gjeld saki pengekrav, skal saksøkjaren alltid krevja ein viss sum, eller i allfall setja høgstemaalet for kravet. Gjeld saki andre formuekrav, skal han verdsetja tvistemnet i pengar.

Naar sakverdet skal reknast etter § 11, og aarsytingarne ikkje er like store, skal saksøkjaren, um det trengst, setja ein viss medeltalssum for aarsytingi.

Segjer saksøkjaren seg viljug til aa taka mot ein pengesum i staden for ei onnor yting, kann ikkje tvistemnet setjast høgre enn pengesumen.

§ 15. Naar retten fastset sakverdet, legg han uppgaava fraa saksøkjaren til grunn, um ho høver med dei reglarne, som her er gjevne, og det ikkje er klaart, at ho er rang. Synest retten det trengst, kann han taka upp prov um sakverdet jamvel fyre hovudfyrehavingi.

Er domstolen avgjerdsfør utan umsyn til sakverdet, naar den saksøkte samtykkjer, treng han ikkje sjølvmint prøva den verdsetjing, saksøkjaren hev gjeve.

Mot ei avgjerd um, at sakverdet ikkje er til hinder for aa ha saki fyre, gjeld ikkje kjæremaal eller anke utan paa det grunnlaget, at reglarne i lovi er sette til sides.

§ 16. Hev hovudfyrehavingi byrja, skal saki vanleg fremjast, endaa retten meiner, at han ikkje er avgjerdsfør etter fyresegnerne um sakverdet.

Mistak i avgjerdi um sakverdet er ikkje ugildingsgrunn mot domen.

2dre kapitel.

Søksmaalsstaden (lokal avgjerdsevne).

I. Det vanlege vernetinget.

§ 17. Alle søksmaal kann reisast ved heimetinget til den saksøkte, naar ikkje eit serlegt verneting er fyresagt.

For den, som er under verjemaal her i riket, kjem heimetinget til formyndaren i staden for hans eige heimeting, so nær som naar formyndar er uppnemnd etter § 39.

§ 18. Heimeting hev kvar og ein i den rettskrinsen, der han hev bustad. Dersom nokon hev bustad i fleire krinsar, hev han heimeting i dei alle.

§ 19. Den, som ikkje hev nokon ettervisande bustad anten i innlandet eller i utlandet, hev heimeting i den rettskrinsen, der han held seg, naar han fær tilsegjing um stemnemaalet.

Hev han helder ingen kjend tilhaldsstad her i riket, kjem

retten paa den siste kjende bustaden eller tilhaldsstaden innanlands i staden for heimetinget, naar saki gjeld ein skyldnad, han hev drege paa seg her i landet, eller som han skal svara her.

§ 20. Norske borgarar, som held seg utanlands i norsk riksteneste, hev heimeting i hovudstaden, dersom dei ikkje framleis hev bustad ein annan stad her i landet. Det same gjeld norske borgarar, som fylgjer slike tenestemenn.

§ 21. Staten, kommunar, offentlege institutionar, stiftingar, sparebankar, lag og sellskap hev heimeting, der styret hev sitt sæte eller sist hadde sitt sæte. Er det uraad aa ettervisa nokon slik stad, skal heimetinget vera det same som for den mannen, som skal faa stemnemaalet.

Eit bu hev heimeting i den rettskrinsen, der det er fyre.

II. Serlege verneting.

§ 22. Søksmaal um grensurne for faste eigedomar, um servitut i fast eigedom eller um vederlag for skade paa fast eigedom maa reisast i den rettskrinsen, der eigedomen ligg.

Ligg eigedomen eller den parten, saki gjeld, i fleire rettskrinsar, eller gjeld saki fleire eigedomar, som ligg i ulike rettskrinsar, men upp til kvarandre, hev saksøkjaren valet millom desse krinsarne; likeins um det er uvisst, kva rettskrins eigedomen ligg i, av di grensa er umstridd.

§ 23. Ved vernetinget til den faste eigedomen kann reisast:

1. søksmaal um eigedomsretten til fast eigedom, um tinglege rettar i fast eigedom eller um skyldnad til aa skipa eller yverføra eller avskipa eigedomsrett eller andre slike rettar;
2. søksmaal um vederlaget, naar fast eigedom vert oreigna;
3. søksmaal um skattar eller andre tidvisse utreidslur, som ligg paa fast eigedom, og andre søksmaal mot eigaren eller mot innehavaren;
4. søksmaal um personlegt andsvar for panteskuld i fast eigedom, naar saksøkjaren dessutan legg upp søksmaal mot same saksøkte til utsøkjing i eigedomen.

Regelen i § 22 andre leden gjeld paa tilsvarande maate.

§ 24. Søksmaal um ein skyldnad, som saksøkte hev drege paa seg og skal svara i ein rettskrins, der han ikkje hev bustad, kann reisast der, um han held seg i rettskrinsen, naar han fær tilsegjing um stemnemaalet.

§ 25. Den, som er andsvarleg etter eit handskrift, som fastset med reine ord ein viss rettskrins, der ytingi skal gjevast, kann søkjast paa uppfyllingsstaden.

§ 26. Kvar den, som er andsvarleg etter ein veksel eller ein check, kann søkjast paa betalingsstaden.

§ 27. Den, som driv handel, fabrik, handverk, skipsreiding eller onnor forretning fraa ein fast forretningsstad og gjer rettshandlar beinveges fraa han, kann søkjast paa forretningsstaden, naar søksmaalet reiser seg fraa forretningi.

Hev forretningi ei deild med serskilt styre i ein annan rettskrins, kann søksmaalet leggjast upp der, naar det reiser seg av verksemdi til deildi.

Er forretningi eller deildi nedlagd eller flutt fraa rettskrinsen, kann saki endaa reisast der i dei fyrste seks maanaderne.

§ 28. Den, som driv fabrik, handverk, jordbruk eller onnor næringsgrein, kann søkjast paa verksemdstaden, naar arbeidarar eller andre, som er i teneste ved verksemdi, legg upp søksmaalet, og det reiser seg av arbeidshøvet.

Er verksemdi nedlagd eller flutt fraa rettskrinsen, kann saki endaa reisast der i dei fyrste seks maanaderne.

§ 29. Søksmaal um skadebot eller uppreisnad for skadeverk kann reisast i den rettskrinsen, der gjerningi er gjord, eller der den direkte verknaden kjem.

§ 30. Søksmaal um arvrettar eller andre krav mot ervingar kann reisast ved det siste vanlege vernetinget til den avlidne, so lengje skiftet ikkje er slutt eller seks maanader ikkje er gjengne, sidan han døydde, eller so framt der er fleire ervingar, som svarar einn for alle og alle for einn.

§ 31. Søksmaal mot ein skipsreidar um skipsreidingshøve kann reisast i den rettskrinsen, der skipet hev heimstaden.

Søksmaal mot skipsførar eller mannskap for skyldnader, dei hev drege paa seg i tenesta, og søksmaal mot skipsføraren um sjøkrav kann reisast i den rettskrinsen, der skipet ligg i hamn, naar det vert gjeve tilsegjing um stemnemaalet.

§ 32. Mot den, som ikkje hev heimeting her i riket, kann søksmaal um formuekrav reisast i kvar rettskrins, der han hev ein formueting, eller der den tingen, kravet gjeld, er paa den tid, han fær tilsegjing um stemningi.

Er formuetingen eit krav, som ikkje er bunde til skuldbrev, gjeld han for aa vera der, skuldmannen etter kravet bur, og naar kravet hev pantetrygd, dessutan der pantet er.

Dette vernetinget kann takast burt eller vilkaari gjerast trongare i avtale med framand stat.

§ 33. Naar fleire er andsvarlege i lag (med heilandsvar eller med lùtandsvar), og dei faktiske og rettslege grunnarne for skyldnaderne er dei same eller like i det, som er avgjerande, kann dei saksøkjast under eitt i kvar rettskrins, der nokon av dei hev sitt vanlege verneting, um det ikkje er høve til aa reisa saki ved eit serlegt verneting, som er sams.

Kautionistar og andre subsidiære skuldmenn kann søkjast saman med hovudskuldmannen ved det vanlege vernetinget hans;

men hovudskuldmannen kann ikkje søkjast ved vernetingot til den subsidiære skuldmannen.

§ 34. I dei tilfelli, som er nemnde i §§ 65, 74, 81, 84 og 417 siste punktum, eller naar kravet er av det slaget, som er nemnt i § 56 nr. 1 og 2, kann søksmaalet verta reist eller innført ved vernetinget for den saki, det sluttar seg til, um ikkje eit anna verneting er fastsett.

§ 35. Søksmaal um krav, som reiser seg av rettargangen eller av aatferdi til motparten under saki med den tingen eller retten, saki gjeld, kann leggjast upp ved den retten, der hovudsaki er fyre eller hev vore fyre; soleis krav paa skadebot hjaa motpart eller søksmaalsfullmegtig og krav paa vederlag for utlegg eller arbeid.

III. Vedteke verneting.

§ 36. Um ikkje eit verneting etter lovi er tvingende, kann saksøkte taka ved eit anna verneting anten for eit serskilt nemnt søksmaal eller for dei søksmaali, som reiser seg av eit serskilt nemnt rettshøve. Avtala kann gjelda kvar rett, som er avgjerdsfør i slike saker.

Paa same maaten kann det i avtale setjast trongare vilkaar enn dei, lovi set, for høvet til aa velja millom fleire verneting.

3dje kapitel.

Rettargangsevne (søksmaalsevne).

§ 37. I staden for ein umyndig part kjem formyndaren. Vert det reist sak mot den umyndige um midel, som stend under yverformyndarstyret, skal det òg faa tilsegjing um forliksklaga og stemningi.

Naar den, som er umyndig for ungdoms skuld, er yver 16 aar, kann ikkje formyndaren utan hans samtykkje leggja upp sak, som gjeld det personlege tenest- eller arbeidshøvet hans eller rettar, som reisar seg av slike høve. Helder ikkje kann formyndaren daa reisa sak um skadebot eller uppreisnad for lekams- eller ærekrenkjing mot den umyndige, naar han serleg set seg imot.

§ 38. Ein ufullmyndig kann ikkje leggja upp sak, utan han fyrst hev raadført seg med kurator.

Er den saksøkte ufullmyndig, skal kurator òg faa tilsegjing um forliksklaga og stemningi.

Kurator kann etter fyresegnerne i §§ 75—77 koma med i saki i den stoda, ho daa er i, og so kann han bruka partsrettar jamsides med den ufullmyndige paa hans vegner. Dei rettargangsstigi, som kurator tek, er til gagn for den ufullmyndige, endaa um dei strider imot hans eigne rettargangsstig.

Naar kurätor er komen med, skal han òg faa alle tilsegjingar og meldingar, som den ufullmyndige fær.

§ 39. Hev den umyndige ingen formyndar eller den ufullmyndige ingen kurator, eller er formyndaren eller kurator hindra, skal ein verta uppnemnd for søksmaalet. Er det vaagnad med drygjing, kann retten millombils nemna han upp.

§ 40. Ein utlending, som er søksmaalsfør etter heimlandslovi si, kann sjølvstendig reisa og taka mot søksmaal her i riket.

Er ein utlending søksmaalsfør etter norsk rett, kann søksmaal reisast mot han, endaa han ikkje er søksmaalsfør etter heimlandslovi si. Han kann òg sjølv leggja upp søksmaal, dersom ikkje motparten gjer motsegn, for di han vantar søksmaalsevne etter heimlandslovi si.

For ein framand umyndig eller ufullmyndig, som ikkje stend under verjemaal eller kuratel her i riket, skal retten millombils nemna upp formyndar eller kurator, naar det er vaagnad med aa drygja, eller naar det skal reisast søksmaal mot han ved norsk domstol, og det ikkje hev vore raad aa faa vita med rimeleg etterrøkjing, kven som er formyndar eller kurator for han.

§ 41. Naar det er grunn til aa tru, at ein part ikkje er søksmaalsfør, eller at den, som søkjer eller vert søkt paa ein slik part sine vegner, ikkje er den lovlege umbodsmannen hans, eller at fyresegnerne i § 37 andre leden eller i § 38 fyrste, andre eller fjorde leden er sette til sides, skal retten sjølvmint taka umsyn til det.

Kann ikkje spursmaalet løysast med det same, eller vert det sagt, at det som er aafaatt kann rettast, kann retten setja ut avgjerdi. Rettargangsstig, som det er vaagnad eller ulempe aa drygja med, kann gjerast; men dei vert ugilde, dersom ikkje dei turvande upplysningarne vert gjevne eller det, som er aafaatt, ikkje vert retta.

§ 42. Dersom ikkje ein einskild mann hev einerett til aa gjera rettergangsstig for eit sellskap, eit lag, ein sparebank, ei stifting eller ein offentleg institution, kann dei berre gjerast gjenom ein søksmaalsfullmegtig eller gjenom ein av styret, som det hev nemnt upp til umbodsmann i saki.

4de kapitel.

Søksmaalsfullmegtigar.

§ 43. Partarne kann gjera rettargangsstig anten sjølve eller med fullmegtig, um ikkje lovi segjer noko anna.

Meir enn einn søksmaalsfullmegtig kann ein part ikkje ha paa eit og same stiget i saki.

At ein part hev søksmaalsfullmegtig, er ikkje til hinder for, at han sjølv tek vare paa sitt gagn jamsides med fullmegtigen.

§ 44. Til søksmaalsfullmegtig for Høgsteretten ved munnleg hovudfyrehaving eller ved skriftleg ankefyrehaving kann berre høgsterettssakførarar brukast.

Til søksmaalsfullmegtig ved fyrebuingi til høgsterettssaker og i søksmaal for lagmannsrett og for herads- eller byretten kann ein part taka ikkje berre ein sakførar, men kven det er, som parten hev i fast teneste, eller som styrer eller er med og styrer sakerne hans, og egtemake, eller folk, som er skylde eller verskylde med han i upp- eller nedstigande line eller i sidelina so nær som syskjenborn, naar dei er fullmyndige og ikkje fraadømde røysterett i offentlege saker. Retten kann for den einskilde saki gjeva ein part lov til aa nytta ein annan fullmyndig mann eller kvinne, naar serlege grunnar er for det. Mot vedtaket gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

I andre tilfelle kann kven det er vera søksmaalsfullmegtig, naar han er fullmyndig og ikkje fraadømd røysterett i offentlege saker. Men retten skal visa han tilbake, dersom han søkjer liveveg med aa gjera teneste for andre i rettargang eller er tenestemann hjaa nokon, som gjer det. Mot vedtaket fraa retten gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 45. Ein sakførar, som er teken til søksmaalsfullmegtig, er andsynes parten skyldig aa møta sjølv ved hovudfyrehavingi, naar inkje anna er avtala; til rettargangsstig utanfyre hovudfyrehavingi kann han nytta nokon annan.

Fær sakføraren forfall og ikkje i tide kann faa fyresegjing fraa parten, kann han lata ein annan greida jamvel hovudfyrehavingi.

Ein søksmaalsfullmegtig, som ikkje er sakførar, kann berre taka nokon i sin stad, naar det er serleg avtala, eller han fær forfall og ikkje i tide kann faa fyresegjing fraa parten.

§ 46. Ein søksmaalsfullmegtig maa leggja fram skriftleg fullmagt um ikkje parten gjev fraasegn til rettsboki um fullmagthøvet. Likt med skriftleg fullmagt er det, at fullmagti er gjevi gjenom telegrafen eller i telefonen, naar reglarne i § 164 i lov um domstolarne er fylgde.

Fullmagti vert verande i retten i original eller i ei avskrift, som retten eller ein offentleg tenestemann eller ein sakførar hev rettkjent.

Kjem retten i tvil, um fullmagti er egte eller rettsgild, kann han krevja, at ho skal rettkjennast for notarius, eller retten kann gjera det, som han elles synest høver til aa faa saki paa det reine.

Er ikkje fullmagthøvet ettervist paa fullgod maate, kann retten fremja sakfyrehavingi, dersom utsetjing vilde vera til skade; men retten kann ikkje gjera noko vedtak, som han ikkje sjølv kann gjera umatt.

Riksstyreadvokaten treng ikkje leggja fram søksmaalsfullmagt, naar han fører saker for staten.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 47. Naar søksmaalsfullmegtigen hev heil søksmaalsfullmagt for saki, kann han:

1. leggja upp og taka mot søksmaal og motsøksmaal, taka mot interventionssøksmaal, godkjenna og gjeva avkall paa paastand og gjera alle andre rettargangsstig, som høyrer med til sakførsla i instansen;
2. segja kjæremaal paa dei orskurdarne og vedtaki, som gjeld sakstyringi;
3. taka mot den søksmaalskostnaden, parten er tildømd.

§ 48. Atterhald i ei heil søksmaalsfullmagt bind ikkje retten og motparten, utan dei gjeld høvet til aa godkjenna eller gjeva avkall paa paastand.

I staden for heil søksmaalsfullmagt kann ein part gjeva fullmagt til visse serskilt nemnde rettargangsstig.

Vedgaaingar og andre faktiske utsegner fraa fullmegtigen bind ikkje parten, naar han sjølv gjer motsegn med det same.

§ 49. Ei søksmaalsfullmagt kann ein part taka att, kva tid han vil. Men for retten og motparten gjeld attkallingi fyrst fraa den tid, dei fær melding um ho.

Um parten døyr, gjer buslit eller misser eller fær rettshandelsevne, gjer ikkje det søksmaalsfullmagti um inkje.

§ 50. Ein søksmaalsfullmegtig hev rett til aa segja fraa seg fullmagti. Men han maa gjera det, som det vilde vera vaagnad for parten aa drygja med. Han maa gjeva melding um uppsegjingi i so god tid som raad er. Hev ikkje parten gjeve han fullgod grunn for uppsegjingi, hev han ikkje krav paa større vederlag, enn parten kann betala utan utgiftauke.

Andsynes retten og motparten gjeld uppsegjingi fyrst fraa den tid, dei fær melding um ho.

§ 51. Rettsleg hjelpar jamsides med ein part, som sjølv fører saki si, kann ein annan vera, naar han kunde vera søksmaalsfullmegtig.

Jamsides med ein søksmaalsfullmegtig kann ein sakførar eller ein, som hev vilkaari for sakførarløyve, vera rettsleg hjelpar, men for Høgsteretten berre ein annan høgsterettssakførar.

Det, som den rettslege hjelparen fører fram, vert rekna som ei utsegn fraa parten, dersom det ikkje vert motsagt med det same.

§ 52. Vederlaget til ein søksmaalsfullmegtig kann baade han og parten krevja, at retten fastset, naar inkje anna er

avtala millom dei. Vederlaget vert fastsett etter reglarne i § 179 1ste leden.

Kjem det ikkje, innan saki sluttar, krav um, at retten skal avgjera spursmaalet, kann han framleis avgjera det i orskurd, naar so vert kravt innan ein maanad etter slutningi.

Mot avgjerdi gjeld ikkje kjæremaal.

5te kapitel.

Søksmaalsemnet og verknaderne av saksøkjing.

§ 53. Fyrr eit krav er forfalle, kann det ikkje havast inn for domstolarne med paastand um fullføringsdom, so nær som i desse tilfelli:

1. naar det er sers grunn til aa ottast, at den saksøkte vil draga seg undan fraa aa svara skyldnaden sin i rette tid;
2. naar det gjeld tilleggskrav til eit forfalle hovudkrav, soleis rente til pengarne vert betala, eller skadebot, som fylgjer av det umstridde rettshøvet;
3. naar det gjeld tidvisse ytingar, og ein termin er forfallen og ingi motyting er vilkaar for dei andre terminarne;
4. naar det er eit vilkaar for kravet, at eit anna krav, som saksøkjaren vil ha dom for i same saki, ikkje vert uppfyllt.

Er kravet helder ikkje forfalle paa domsegjingstidi, fastset domen det vilkaaret, som maa koma til, eller den tidfresten, som maa gaa, fyrr han kann setjast i verk.

§ 54. Hev det rettsvigt for saksøkjaren aa faa dom for, at eit rettshøve eller ein rett er til eller ikkje er til, eller at eit dokument er egte eller uegte, kann han reisa søksmaal med paastand um fastsetjingsdom, jamvel um han ikkje kann faa fullføringsdom endaa.

§ 55. Fleire krav mot den same saksøkte kann saksøkjaren samla i ei sak, naar inkje anna er sagt i lov, og kravi kann verta innhavde for same retten og fyrehavde i dei same rettargangsformerne.

Er krav ulovleg samanhavde, vert dei skilde i orskurd.

§ 56. Motsøksmaal kann den saksøkte leggja upp, etter han hev fenge tilsegjing um stemnemaalet, med aa reisa motkrav og krevja sjølvstendig dom i same rettssaki:

1. naar det hev samanheng med kravet til saksøkjaren eller med forsvaret mot det;
2. naar det kann førast i motrekning mot kravet til saksøkjaren, heilt ut eller i nokon mun.

I alle tilfelle er det eit vilkaar, at motkravet kann verta innhavt for same retten og fyrehavt i dei same rettargangsformerne.

§ 57. Naar den saksøkte reiser motsøksmaal, gjeld dei reglarne, som er gjevne for saksøkjaren, paa tilsvarande maate for han i motsøksmaalet, um inkje anna er sagt i lov.

Er motsøksmaalet lovleg reist, kann det fremjast til doms, endaa hovudsøksmaalet fell burt.

§ 58. Søksmaal og motsøksmaal kann partarne brigda med aa draga inn:

1. krav paa fastsetjingsdom etter § 54, naar rettshøvet i alt eller i sumt er avgjerande for søksmaalet eller forsvaret og er umstridt i saki;
2. krav, som hev samanheng med eit innført krav, naar parten gjer det trulegt, at inndragingi hev sin grunn i umstende, som er uppkomne seinare, eller som han fyrst seinare hev fenge visst um;
3. krav, som reiser seg av rettargangen eller av aatferdi til motparten under saki med den tingen eller retten, saki gjeld.

Men dei nye kravi kann berre dragast inn, naar dei kann verta innhavde for den same retten og fyrehavde i dei same rettargangsformerne.

§ 59. So lengje saksøkjaren ikkje hev gjeve tilsegjing um stemningi, kann han òg draga inn andre nye krav, som kann verta innhavde for den same retten og fyrehavde i dei same rettargangsformerne.

Etter det er gjeve tilsegjing um stemningi, kann kvar av partarne draga inn slike krav, um motparten samtykkjer eller retten synest, at motparten ikkje hev rimeleg grunn til aa setja seg imot inndragingi.

§ 60. Baae partarne kann vida ut paastandet sitt med umsyn til det same kravet.

§ 61. Saksøkjaren kann vida ut saki til fleire saksøkte i samhøve med § 68, jamvel etter den saksøkte hev fenge tilsegjing um stemningi.

§ 62. Brigde etter §§ 56, 58, 59 og 60 kann gjerast utan serskild stemning.

Vil saksøkjaren eller den saksøkte brigda saki eller paastandet, bør dei gjera det so tidleg som raad er.

I anna fall kann retten negta brigdet i orskurd, naar ein part hev venta med det i den tanken aa draga ut saki eller koma ovandotte paa motparten, eller naar den andre parten krev det, og saki elles vilde seinkast helder mykje.

Mot vedtak, som gjev løyve til brigding, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 63. Eit krav er tvistemne fraa den tidi, daa forliksklage hev kome inn til forliksraadet eller stemning til retten. Vert eit krav reist, medan saki gjeng, er det tvistemne fraa den tidi, daa det vart reist.

Kravet vert verande tvistemne, til saki rettskraftig er avgjord, burtlagd eller avvist.

Naar eit krav er vist fraa forliksraadet til retten, held det upp aa vera tvistemne, dersom ikkje stemning er innkomi til retten seinast tvo maanader etter tilvisingi.

§ 64. Vert det reist ei onnor sak millom dei same partarne um same tvistemnet, skal retten sjølvmint avvisa ho.

§ 65. Avhender saksøkjaren den tingen eller retten, saki gjeld, hev ettermannen rett til aa taka saki i hans stad, soleis som ho daa stend. Avhending fraa den saksøkte gjev derimot ikkje ettermannen rett til aa taka saki utan samtykkje fraa saksøkjaren. I baae tilfelli kann motparten til avhendaren draga ettermannen inn i saki gjenom eit søksmaalsskrift, som kort nemner søksmaalsemnet og sakstoda, og som retten læt gjeva tilsegjing um.

Held saki fram millom dei upphavlege partarne, bind domen jamvel ettermannen.

Med desse fyresegnerne vert det ikkje gjort undantak fraa reglarne i den borgarlege retten um rettsvinning i god tru.

§ 66. Dei verknaderne, som etter den borgarlege retten fylgjer av, at søksmaal er reist, vert rekna fraa den tidi, daa den saksøkte fekk tilsegjing um forliksklaga eller stemnemaalet eller fekk melding um eit krav, som er reist under saki, um inkje anna er sagt i lov. Men ein frest stoggar alt dermed, at forliksklage eller stemning er innkomi, eller kravet er reist under saki.

Hev saksøkjaren uviljande gjort mistak, som gjer, at søksmaalet vert avvist, eller endar det elles utan dom, kann han halda desse verknaderne i kraft, naar han reiser kravet paa nytt seinast tri maanader etter han hev fenge tilsegjing um orskurden, so framt inkje anna er sagt i lov.

§ 67. Saksøkjaren kann ikkje taka att saki, utan at han samstundes gjev upp sjølve kravet, naar den saksøkte hev fenge tilsegjing um stemningi eller naar han hev fenge melding um eit krav, som seinare er innført, minder den saksøkte samtykkjer eller krev saki avvist eller ikkje hev teke til motmæle med møte eller fyrebuingsinnlegg.

Saksøkjaren maa taka att saki munnleg for domaren eller i søksmaalsskrift, og retten skal gjeva den saksøkte tilsegjing um, at saki er teki tilbake, dersom den saksøkte hev fenge eller fær tilsegjing um stemningi eller melding um det kravet, som er innhavt seinare. Trengst samtykkje fraa den saksøkte, bed retten han um aa segja fraa innan ei viss tid, som retten set. Gjer han ikkje motsegn, gjeld det for samtykkje.

Saksøkjaren kann ikkje i noko tilfelle reisa ny sak, fyrr han hev svara saksøkte den søksmaalskostnaden, han maatte vera dømd til.

6te kapitel.

Søksmaalshopelag og tridjemanns inngonge i saki.

§ 68. Søksmaal, som kann verta innhavde for den same retten og fyrehavde i dei same rettargangsformerne, kann fleire saksøkjarar reisa i lag, eller dei kann reisast mot fleire saksøkte i lag:

1. naar dei krev ein samrett eller vert kravde for samandsvar (heilt eller til lùtar);
2. naar dei faktiske og rettslege grunnarne for kravi er dei same eller like i det, som er avgjerande;
3. naar serskild lovfyresegn heimlar samsøksmaal.

§ 69. Vil nokon av partarne, um han taper, gjera krav gjeldande mot ein tridjemann, kann han draga dette kravet inn i saki, so lengje ho ikkje er uppteki til doms i fyrste instansen, dersom kravet kann verta innhavt for den same retten og fyrehavt i dei same rettargangsformerne.

Hev forliksraadet dømt i saki fyrst, gjeld det same i andre instansen.

§ 70. Elles òg kann søksmaal fraa fleire saksøkjarar eller mot fleire saksøkte sameinast, naar ingen av partarne gjer motsegn, og søksmaali kann verta innhavde for den same retten og fyrehavde i dei same rettargangsformerne.

§ 71. Er søksmaal ulovleg samanhavde, vert dei skilde i orskurd.

§ 72. Fleire saksøkjarar eller saksøkte, som er med i same sak, er sjølvstendige, um ikkje sakslaget eller serskilde lovfyresegner fører med seg noko anna. Dei provi, som vert førde, gjeld for dei alle.

Er rettshøvet so, at domen maa vera den same eller samstavande for fleire søksmaalsfelagar, er dei rettargangsstigi, den eine hev gjort, alle til gagn, jamvel um dei strider mot deira eigne rettargangsstig.

§ 73. Dei tilsegjingarne og meldingarne, motparten skal ha etter lovi, naar ein part gjer noko rettargangsstig i instansen, skal alle andre partarne i saki faa, dersom det er fleire partar.

§ 74. Vil nokon, som stend utanfyre ei sak, gjera krav paa den tingen eller retten, saki gjeld, i strid med den eine av partarne eller i strid med dei baae, kann han reisa interventionssøksmaal, som maa gjelda baae partarne, ved den domstolen, som hev hovudsaki i fyrste instansen, so lengje ho ikkje er rettskraftig avgjord.

Hev forliksraadet dømt i saki fyrst, gjeld det same i andre instansen.

§ 75. Den, som hev rettslegt gagn av, at den eine av

partarne vinn, kann vera med i eigenskapen hjelpeintervenient og stydja denne parten paa alle stigi i saki, so lengje ho ikkje er rettskraftig avgjord.

§ 76. Hjelpeintervenienten gjer interventionen med ei utsegn til retten, munnleg eller i søksmaalsskrift. Han maa greidt nemna den baten, han hev.

Retten gjev baae partarne melding snarast raad er.

§ 77. Kjem det motsegn mot hjelpeinterventionen, avgjer retten spursmaalet i orskurd. So lengje intervenienten ikkje er avvist, maa han faa høve til aa vera med.

Mot ein orskurd, som gjev løyve til intervention, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 78. Hjelpeintervenienten gjeng inn i rettssaki, som ho daa stend. Til studnad for den parten, han hjelper, kann han nytta aataks- og forsvarsmiddel, føra prov og taka andre rettargangsstig, men ikkje krevja uppatt-taking. Rettargangsstigi hans hev verknad for parten, dersom dei ikkje kjem i strid med dei, parten sjølv gjer. § 73 gjeld paa tilsvarande maate.

Naar baae partarne samtykkjer, kann intervenienten taka saki og vera part i staden for den, han hjelper.

§ 79. Dersom avgjerdi i ei sak er rettsleg bindande for hjelpeintervenienten andsynes motparten, hev han same stoda som ein part etter § 72 andre leden.

Det same gjeld, naar domsfullføringi beinleides vilde føra med seg eit rettsinngrip for hjelpeintervenienten, og han tek ved, at avgjerdi i saki skal binda han.

§ 80. Naar ein part etter lovi skal gjeva tridjemann varsel um eit søksmaal, læt han gjeva tilsegjing i eit søksmaalsskrift, som kort nemner grunnen til varslingi, søksmaalsemnet og sakstoda. Samstundes kann han òg uppmana han til aa koma med og vera hjelpeintervenient i saki.

Paa same maaten kann ein part gaa fram elles òg, naar han meiner, at han kann gjera andsvar gjeldande mot ein tridjemann eller maa vera budd paa andsvarskrav fraa ein tridjemann, um han taper saki.

Den, som er varsla um eit søksmaal, kann sjølv paa same maaten varsla andre, som er i same stoda til han.

§ 81. Vil den saksøkte ikkje taka saki, for di det berre er paa annan manns vegner, han sit inne med den tingen eller nyttar den tinglege retten, saki gjeld, kann han uppmana den andre til aa taka saki i sin stad og til aa segja fraa til retten innan ei tid, som retten set, um han vil gjera det.

Den saksøkte maa gjeva uppmaningi i fyrste instansen og seinast i det fyrste rettsmøtet, som han vert innkalla til, eller naar frest er gjeven til skriftlegt tilsvar, innan tilsvarsfresten er ute. Han gjev uppmaningi i eit søksmaalsskrift, som kort nem-

ner søksmaalsemnet og sakstoda. Retten læt gjeva tilsegjing um uppmaningi og gjev saksøkjaren avskrift.

Fraasegni vert gjevi munnleg eller i søksmaalsskrift. Retten gjev baae partarne melding snarast raad er.

So lengje fraasegjingstidi ikkje er ute, kann den saksøkte negta aa taka saki.

§ 82. Naar den, som hev fenge uppmaningi, ikkje gjev nokor fraasegn eller ikkje vil taka saki, kann han ikkje gjera andsvar mot den saksøkte for utfallet i saki, eller for di den saksøkte hev fylgt paastandet fraa saksøkjaren, minder han etterviser, at rettshøvet millom han og den saksøkte eller andre serlege umstende fører til noko anna.

§ 83. Dersom den, som hev fenge uppmaningi, tek saki, gjeng den saksøkte ut. Men avgjerdi um den tingen eller retten, saki gjeld, bind han og kann fullførast mot han.

So langt det gjeld krav, som ikkje hev noko aa gjera med rettshøvet millom den, som er tilkalla, og den saksøkte, held saksøkjaren fram med søksmaalet mot den saksøkte.

§ 84. Naar fleire vil gjera gjeldande anten same pengekravet eller pengekrav, som ikkje kann staa ved lag saman, og ein av dei reiser sak, kann den saksøkte uppmana den eller dei andre til aa koma med i saki og til aa gjeva svar til retten innan ei tid, som retten set.

Fyresegnerne i § 81 andre, tridje og fjorde leden gjeld paa tilsvarande maate.

Den, som ikkje fylgjer uppmaningi, kann ikkje sidan gjera kravet gjeldande mot den saksøkte, um han betalar til saksøkjaren, minder serlege umstende gjer, at den saksøkte ikkje burde ha betala til saksøkjaren.

Vert uppmaningi fylgd, skal den saksøkte gaa ut av saki, naar han legg ned i retten den største sumen, det er tale um. I so fall fører den upphavlege saksøkjaren og den eller dei, som hev reist kravi, saki vidare um, kven som skal ha sumen.

7de kapitel.

Aalgjeldande reglar um sakfyrehavingi.

§ 85. Domstolarne kann inkje gaa utanfyre dei paastandi, som er gjorde, so nær som naar det gjeld rettshøve, som partarne ikkje hev fritt raadvald yver.

§ 86. Partarne maa sjølve leggja fram dei faktiske høvi og provi, som hev noko aa segja for avgjerdi.

Retten bør likevel syta for, at partsutsegnerne vert so klaare og fullstendige som raad er, og han kann sjølv setja i verk provupptaking og etterrøkjingar i den mun, som § 190 heimlar. Naar partarne ikkje hev fritt raadvald yver eit høve, skal retten

sjølvmint syta for alle dei upplysningarne, som trengst til trygd for ei rett avgjerd.

§ 87. Medan saki er fyre, bør retten gjeva baade partarne og andre den rettleiding, som trengst til aa hindra eller retta mistak og forsøming i rettargangen. Serleg bør han gjeva upplysning um høvet til aatsøkjing mot avgjerderne hans.

§ 88. Dersom ein part, som møter utan søksmaalsfullmegtig, ikkje kann greida ut saki si paa ein skynande maate, men han gjeng inn paa aa møta seinare med søksmaalsfullmegtig, skal retten gjeva han ei kort utsetjing. Vil han ikkje gaa inn paa det, vert han rekna som han ikkje møter.

Denne fyresegni gjeld for søksmaalsfullmegtigar, paa tilsvarande maate um ikkje parten sjølv er til stades og er god for aa taka vare paa sitt gagn.

§ 89. Er ein part, som ikkje hev søksmaalsfullmegtig, hindra fraa aa møta sjølv, er forfallet lovlegt, naar hindringi var uventande eller paa annan maate so, at han ikkje kunde tinga søksmaalsfullmegtig i tide.

Er ein søksmaalsfullmegtig hindra fraa aa møta, er forfallet lovlegt, naar hindringi var uventande eller paa annan maate so, at sakførsla ikkje i tide kunde gjevast til nokon annan.

§ 90. Er ei tilsegjing til rettsmøte ikkje gjevi til parten sjølv, vert det rekna for lovlegt forfall, naar han ikkje hev fenge visst um innkallingi i tide, og det ikkje hev sin grunn i agtløyse fraa hans side. Dette gjeld likevel ikkje innkalling i kunngjering til aalmenta.

§ 91. Motsegn mot, at saki vert fremja, eller mot einskilde rettargangsstig maa partarne gjera, so snart det er høve til det i saki.

I anna fall ser retten burt fraa motsegni, um han ikkje sjølvmint maa taka umsyn til det umstendet motsegni er bygd paa, eller parten gjer det trulegt, at han ikkje hev visst um det, og at dette ikkje er hans skuld.

Men so lengje hovudfyrehaving ikkje er dagsett, kann ein part, som ikkje hev møtt med sakførar, gjera motsegn mot, at saki vert fremja, jamvel um han ikkje hev gjort motsegni under sakfyrebuingi.

§ 92. Kann ikkje domstolen ha saki fyre utan samtykkje fraa motparten, gjeld det for samtykkje, at han hev møtt og gjeve tilsvar, utan at han gjorde motsegn. Regelen i § 91 siste leden gjeld paa tilsvarende maate.

§ 93. Spursmaal um aa avvisa saki bør retten til vanlegt avgjera, fyrr sakfyrehavingi gjeng vidare. Men han kann gjera undantak, serleg naar sjølve det rettshøvet, saki gjeld, er avgjerande for spursmaalet, i alt eller i sumt.

Ved sakfyrebuingi kann spursmaal um aa avvisa saki vera

fyre anten i det møtet, der partarne sjølve skal avhøyrast, eller i eit serskilt rettsmøte, som partarne vert innkalla til. Retten kann òg setja eit serskilt hovudfyrehavingsmøte, der spursmaalet skal vera fyre. At ein part er burte fraa eit rettsmøte, der det berre skal vera fyre eit spursmaal um avvising, gjev ikkje grunn til fraaveringsdom.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 94. Naar inkje anna er sagt i lov, er dei vedtak, som er gjorde under sakfyrebuingi um, at saki skal fremjast, ikkje bindande ved hovudfyrehavingi, utan kjæremaalsretten hev stadfest dei.

§ 95. Naar eit avvisingspaastand er vraka under hovudfyrehavingi, skal fyrehavingi um saki sjølv fremjast utan utsetjing, dersom det ikkje er fastsett fyreaat, at berre avvisingsspursmaalet skal vera fyre i rettsmøtet.

§ 96. Retten kann i orskurd setja ut ei sak, naar det serleg er fastsett i lov, og elles naar retten synest, det trengst. At partarne er einige um utsetjing, er ikkje avgjerande.

Utsetjing etter paastand fraa ein part maa retten ikkje taka ved, utan han gjev den andre parten høve til aa segja si meining um raad er. Mot avgjerd, som negtar utsetjing, gjeld ikkje kjæremaal.

Utsetjing bør vera paa viss tid so langt raad er.

§ 97. Uviljande mistak, som er til hinder for, at saki kann fremjast, bør retten gjeva ein part løyve til aa retta. Um inkje anna er sagt i lov, kann retten til dette endemaalet setja ut eit rettsmøte eller fastsetja ein frest, so eit søksmaalsskrift, som er inngjeve i rette tid, kann rettast.

§ 98. Retten kann fastsetja, at fleire saker skal vera fyre under eitt og, um so er, avgjorde under eitt, naar fyrehavingi dermed kann gaa lettare eller snøggare, og naar i det minste den eine parten er den same i alle sakerne.

Retten kann segja fyre, at eit eller fleire av dei kravi, som er samanhavde i ei sak, skal verta fyrehavde serskilt; det same gjeld for sjølvstendige tvistepunkt um eit og same kravet.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 99. Retten kann paa alle stigi i saki freista aa faa forlik millom partarne.

Kjem det til forlik, gjeld reglarne i §§ 285—287 paa tilsvarande maate, likevel so, at anken gjeng fraa herads- eller byretten til lagmannsretten og fraa lagmannsretten til Høgsteretten.

§ 100. Naar eit søksmaal fell burt eller vert burtlagt utan dom, skal retten sjølvmint segja det i orskurd.

8de kapitel.

Stansing i sakfyrehavingi.

§ 101. Naar ein part døyr, stansar saki, dersom han ikkje hev søksmaalsfullmegtig med heil søksmaalsfullmagt.

Ervingarne eller styret i avferdbuet kann taka upp saki med aa melda det til retten, som gjev motparten tilsegjing um meldingi.

Motparten kann krevja, at retten set saki i gang att andsynes ervingarne eller styret i avferdbuet. Kravet ber han fram i eit søksmaalsskrift, som kort nemner sakemnet og sakstoda, og som retten syter for tilsegjing um.

§ 102. Naar ein part taper rettshandelsevna, eller naar den lovlege umbodsmannen hans døyr eller gjeng ifraa, stansar saki, dersom det ikkje er ein søksmaalsfullmegtig med heil søksmaalsfullmagt, som fører ho.

Rette vedkomande kann taka upp saki med aa melda det til retten, som læt motparten faa tilsegjing um meldingi.

Motparten kann krevja, at retten set saki i gang att. Kravet ber han fram i eit søksmaalsskrift, som kort nemner sakemnet og sakstoda, og som retten syter for, at rette vedkomande fær tilsegjing um.

§ 103. Kjem buet til saksøkjaren under buslitskifte, gjeld § 102 paa tilsvarande maate for søksmaal um krav, som høyrer til buslitmidelen, jamvel um ein søksmaalsfullmegtig med heil søksmaalsfullmagt fører saki.

Er sak reist mot buslitmannen um krav, som saksøkjaren vil gjera gjeldande mot buet, kann han gjera buet til part i saki i eit søksmaalsskrift, som kort nemner sakemnet og sakstoda, og som retten syter for tilsegjing um.

§ 104. Stoggar verksemdi til domstolen for ufreds skuld eller av andre grunnar, stansar saki.

Vert ein part avstengd fraa domstolen, kann retten i orskurd stansa saki, endaa ein søksmaalsfullmegtig med heil søksmaalsfullmagt fører saki.

Retten set saki i gang att med orskurd, anten sjølvmint eller naar ein part krev det.

§ 105. Partarne kann avtala, at ei sak skal stansa i seks maanader eller lenger. Avtala verkar, fraa di retten fær melding um ho fraa partarne. Er det ein søksmaalsfullmegtig, som gjev meldingi, skal parten sjølv faa vita um stansingi og fylgjurne av ho.

Naar partarne er einige, kann dei taka uppatt sakfyrehavingi, fyrr den tidi er ute, som var avtala, men ikkje fyrr seks maanader er gjengne.

Saki held fram, naar den stansingstidi, som er avtala eller fastsett i lov, er ute, dersom ein part daa krev det.

§ 106. Vedtak um aa stansa ei sak etter fyresegnerne i §§ 308, 309, 311, 340 eller 377 gjer retten i orskurd. Partarne sjølve skal faa vita um stansingi og fylgjurne av ho, jamvel naar dei hev søksmaalsfullmegtig.

Partarne kann ikkje krevja saki fyrehavd paa nytt fyrr um seks maanader. Deretter kann kvar av partarne krevja, at saki skal halda fram.

§ 107. Naar eit rettshøve, som er uppe til avgjering i eit anna søksmaal eller for ei onnor tenestemagt, er avgjerande for utfallet i ei sak, i alt eller i sumt, kann retten i orskurd stansa saki eller vedkomande lut av saki, til avgjerdi fell.

Det same gjeld, naar nokon av partarne krev stansing, av di dei vil ha ei bindande avgjerd um eit slikt rettshøve, dersom avgjerdi ikkje kann takast i same saki.

Kjem det upp mistanke um ei strafflagd gjerning, og det er tenkjande, at avgjerdi av det spursmaalet, um ho er gjord, vil ha mykje aa segja for saki, kann retten stansa saki i orskurd, til avgjerdi kjem.

§ 108. Naar ei sak er stansa etter § 107, set retten ho i gang att i orskurd.

I det tilfellet, som er nemnt i § 107 andre leden, kann retten fastsetja ei tid for parten til aa ha rettshøvet inn til avgjering, og han kann fremja saki att, dersom parten drygjer yver tidi.

Elles òg kann retten fremja saki og ikkje venta paa den avgjerdi eller hendingi, som var grunnen til stansingi, dersom det syner seg, at avgjerdi eller hendingi ikkje kjem eller iallfall ikkje kjem innan den tidi, som tenkt var, og serleg naar misferd fraa vedkomande part er skuld i dette.

§ 109. So lengje ei sak er stansa, kann rettargangsstig ikkje takast utan i samhøve med det 20de kapitel. Frestlaupet stoggar. Lovsette frestar byrjar eit nytt laup fraa tilsegjingi um den orskurden eller det søksmaalsskriftet, som set saki i gang att; andre avbrotne frestar vert fastsette paa nytt. Eldre innkallingar gjeld ikkje lenger.

At saki stansar, er ikkje til hinder for, at retten tek avgjerder og avles avgjerder etter ei partsdryfting, som var slutta fyre stansingi.

§ 110. Er ei sak stansa etter §§ 101, 102, 103, 105 eller 106, og ingen av partarne hev kravt aa faa ho i gang att innan tvo aar etter stansingi, skal retten i orskurd leggja burt saki. Naar denne tidi er ute, kann saki berre setjast i gang som ny sak.

9de kapitel.

Partsutsegner og avhøyring av partarne sjølve og skyldnaden deira aa møta.

§ 111. Kvar av partarne skal maalbera saki fullstendigt og skilleg etter den kjennskapen, han hev til ho, og svara paa dei spursmaali, retten gjev han um sakhøvet.

Ein part hev alltid rett til aa svara paa ei utsegn fraa motparten um nye umstende, som kann ha noko aa segja for saki.

§ 112. Dei spursmaali, som retten gjev ein part i rettsmøte, skal han svara paa med det same.

Under sakfyrebuingi maa retten likevel gjeva umrømingstid til svaret, naarparten krev det, av di han vil søkja upplysningar, og dette ikkje er den reine fyrebering.

Under hovudfyrehavingi kann ein part ikkje faa umrømingstid til aa søkja upplysningar, utan naar det gjeld nye sidur av sakhøvet, eller naar han av andre sers grunnar ikkje kann svara med det same.

§ 113. Er parten sjølv til stades i rettsmøtet, skal han, um retten krev det, sjølv svara paa dei spursmaali, retten gjev han.

Han hev ikkje lov aa raadføra seg med nokon, medan han gjev utsegni si. Til hjelp for minnet kann han bruka skriftlege uppteikningar um tal og dilike uppgaavur og um, kva punkt han skal greida ut.

Baade søksmaalsfullmegtigen hans og motparten kann krevja, at han fær fleire spursmaal.

§ 114. Fyrr ein part, som møter sjølv for retten, maalber sakhøvet eller segjer noko um det, skal retten minna han um det andsvaret, som fylgjer med rang utsegn og sannarord paa tru og ære.

Ei utsegn, som ein part hev gjeve sjølv under hovudfyrehaving, skal han til vanlegt sanna paa tru og ære; likeins um det er tanken aa bruka utsegni under hovudfyrehaving.

Men retten krev vanleg ikkje sannarord, naar parten er under 15 aar, eller naar han er aandeleg so nedfyrekomen eller hev so smaae evnur, at han ikkje kann skyna klaart, kva sannarordet hev paa seg.

Retten skal ikkje taka mot sannarord fraa ein part, naar innhaldet i utsegni hans eller andre grunnar gjer, at ho maa reknast for sers upaalitande.

Mot vedtak um aa ikkje taka mot sannarord gjeld ikkje kjæremaal eller anke. Eit vedtak um, at ein part skal gjeva sannarord, kann berre parten sjølv kjæra paa.

§ 115. Um den skyldnaden, partarne hev til aa møta

sjølve etter innkalling fraa retten, gjeld dei same reglarne som for vitne, likevel ikkje § 203 fyrste leden og § 210 fyrste, andre og tridje leden. Innkalling til parten um aa møta sjølv skal han sjølv faa tilsegjing um, jamvel naar han hev søksmaalsfullmegtig.

Dersom parten ikkje er skyldig aa møta for den retten, som hev saki, og han helder ikkje tek ved aa møta friviljugt, kann han avhøyrast ved ein annan rett etter reglarne i det 16de kapitel; likeins um retten etter tilhøvi finn, at det etter maaten vilde vera altfor mykje bry eller kostnad for parten aa møta for den retten, som hev saki.

§ 116. Fyresegnerne um skyldnaden for partarne til aa møta sjølve og um deira avhøyring gjeld likeins for dei lovlege umbodsmennerne deira.

Er det meir enn einn mann i styret for offentlege institutionar, stiftingar, sparebankar, lag, sellskap eller bu, kann retten kalla inn ein eller fleire. Han kann òg lata styret velja ut, kven som skal møta.

§ 117. Reglarne um vitne gjeld heilt ut:

1. søksmaalsfelagar, naar det er tale um umstende, som ikkje kjem deira eigi stode i saki ved;
2. buslitmannen i saker, som kjem buslitmidelen ved, naar han ikkje er part.

§ 118. Personleg utsegn fraa egtemaken til parten i tvistemaal, som kjem sambuet ved, kann retten berre krevja og taka mot etter dei same reglarne, som gjeld for partar; det same gjeld for hjelpeintervenientar i det tilfellet, som § 79 nemner.

10de kapitel.

Søksmaalsskrifter.

§ 119. Det, som partarne vil segja utanfyre rettsmøti, skal dei segja i søksmaalsskrift, dersom ikkje lovi gjev dei høve til aa venda seg til retten munnleg.

Naar retten fær ei munnleg utsegn i staden for søksmaalsskrift, skal han straks setja ho upp i søksmaalsskrift, og han skal skriva under det saman med parten.

Sakførarar maa alltid bruka søksmaalsskrift.

§ 120. Eit søksmaalsskrift maa vera underskrive. Det bør nemna:

1. domstolen og saknumret og so namnet, livsyrkjet, bustaden og søksmaalsstoda til partarne og dei lovlege umbodsmennerne deira, um dei hev slike, og likeins søksmaalsfullmegtigarne til partarne;

2. dei vedlegg, som fylgjer med, og um dei er i original eller i avskrift.

§ 121. Inneheld eit søksmaalsskrift paastand, søknader eller krav, bør dei umstendi, dei er bygde paa, nemnast kort og tydeleg. Dersom ei utsegn krev prov eller truleg-gjering, bør òg provingsmidli nemnast etter reglarne i § 188.

§ 122. Søksmaalsskrifter, som skal fyrebu munnleg fyrehaving (fyrebuingsinnlegg), bør innehalda kort og tydeleg:

1. dei paastandi, som parten vil koma med i den munnlege fyrehaving, og dei umstendi, han byggjer dei paa;
2. utsegn um paastandi eller utsegnerne fraa motparten og um dei umstendi og provi, som motparten hev nemnt til studnad for dei;
3. uppgaave etter reglarne i § 188 yver dei provi, som parten vil føra for sine eigne utsegner eller mot dei utsegnerne, han negtar.

Av utgreidingar um retts- eller provspursmaal maa ikkje fyrebuingsinnleggi taka med meir, enn som trengst til aa greida ut samanhengen.

§ 123. Søksmaalsskrifter vert inngjevne til retten, um inkje anna er sagt. Skal andre faa skriftet gjenom melding eller tilsegjing, syter retten for det, og um so skal vera, set han ei viss tid, daa tilsvar seinast maa vera inngjeve.

Søksmaalsskrifter og vedlegg, som andre skal faa tilsegjing eller melding um, vert inngjevne i so mange eksemplar eller rettkjende avskrifter, at eitt kann vera att paa kontoret til retten.

Er eit vedlegg langt, kann dei bruka ei kort innhaldsmelding i staden for avskrift, naar dei segjer fraa, att vedlegget ligg til ettersyn paa kontoret til retten, og retten samtykkjer.

Hev retten sett upp søksmaalsskriftet, syter han òg for dei avskrifterne, som skal til.

§ 124. Hev ein part eller den lovlege umbodsmannen hans eller søksmaalsfullmegtigen fenge originale vedlegg til gjenomsyn, maa han gjeva dei tilbake innan ei vike, um ingen annan frest vert sett. Drygjer han yver fresten, kann retten segja fyre i orskurd, at han skal gjeva dei fraa seg. Orskurden er kjæremaalsfri.

11te kapitel.

Rettsbøker.

§ 125. I alle rettsmøti fører dei bok yver det, som er fyre. Rettsboki skal nemna:

1. retten, tidi og staden for rettsmøtet, namnet paa domarane, rettsskrivaren, rettsvitni og partarne, saknumret og sakemnet;

2. um partarne møter sjølve, kven som møter for dei, namnet paa dei vitni og sakkunnige, som hev møtt, og dei dokumenti og provstingi, som er framlagde.

Gangen i fyrehavingi vert bokført etter kvart. Serleg maa det vera raad aa sjaa, um dei formerne, lovi fastset, er fylgde.

§ 126. I rettsboki fører dei inn heilt:

1. partspaastandi og dei utsegnerne, som brigdar sakemnet eller godkjenner med reine ord paastandet fraa motparten eller noko av det;
2. paastand, søknader, krav og motsegner, som gjeld sakfyrehavingi og vert framførde i rettsmøtet, naar dei ikkje vert uppgjevne eller straks godtekne, og dei anten hev noko aa segja for avgjerdi eller bokføring vert kravd;
3. uppgaave yver dei provi, som partarne hev gjeve tilbod um eller ført;
4. rettslege avgjerder, som vert tekne eller avlesne i rettsmøtet, og paabod, som retten eller formannen gjev.

Naar det, som her er nemnt, stend i skrifter, som er vedlagde, eller i ei tidlegare rettsbok, er det nok aa taka inn ei tilvising. Møter det sakførar for ein part, kann retten krevja, at dei paastand, søknader og krav, han kjem med, skal setjast upp skriftleg, so dei kann leggjast ved rettsboki.

§ 127. Utanfyre hovudfyrehavingi skal dei utsegnerne, som partar, vitne eller sakkunnige gjev i rettsmøte, førast inn i rettsboki og lesast upp til vedtaking etter kvart, um inkje anna er fastsett. Tillegg og rettingar, dei gjer, naar det dei hev sagt, vert upplese, skal førast inn. Vedgaaingar og andre sers vigtige utsegner bør setjast ordrett. Uvedkomande eller vigtlaust vert ikkje medteke.

Naar ei utsegn i alt eller i sumt svarar til det, som den same eller nokon annan fyrr hev sagt i rettsmøte, kann retten visa til den tidlegare utsegni og lesa ho upp til vedtaking.

§ 128. Under hovudfyrehavingi kann retten segja fyre, at utsegner, som partar, vitne og sakkunnige gjev, skal førast inn i rettsboki etter reglarne i § 127:

1. naar det syner seg, at hovudfyrehavingi maa setjast ut so lengje, at ny avhøyring elles kunde verta naudsynleg;
2. naar retten trur, at ny avhøyring i anketilfelle dermed kann sparast, og bokføringi kann gjerast, utan at det skiplar fyrehavingi so mykje, at det er um aa gjera;
3. naar han trur, at utsegni i anketilfelle ikkje lenger vilde vera aa faa, eller at ny avhøyring laut haldast utanfyre hovudfyrehavingi;
4. naar det elles er ynskjande av sers grunnar, serleg dersom det gjeld aa ha noko soleis, som ordi fall.

Hev ein, som er avhøyrd, ingenting havt aa segja um saki, bør det nemnast.

§ 129. Naar det kjem upp mistanke um, at ei utsegn er falsk, bør jamvel stykkje, som er utan vigt for saki, skrivast upp fullt ut, dersom dei kann vera til hjelp for den, som skal gjera seg upp ei meining um, kor paalitande utsegni er.

§ 130. Etter nøgjare reglar, som Kongen gjev, kann dei taka upp utsegner med snøggskrift eller paa mekanisk maate i staden for aa føra dei inn i rettsboki.

§ 131. Naar gransking vert haldi utanfyre hovudfyrehavingi, skal ei fullstendig utgreiding setjast i rettsboki. Serleg skal det nemnast, um der er far eller merkje, som er paaagtande.

Er det spurt um slutningar, som kann gjerast av granskingi, skal dei dessutan gjera greide for maaten, dei er komne til resultatet paa. Meiningsskilnad vert nemnd.

Dei tek med ting, dei ikkje er spurde um, naar dei trur, desse ting hev noko aa segja.

Fotografi, teikningar, planar og rit bør sytast til, dersom dei kann vera til hjelp, som det er mun i.

§ 132. Ved gransking under hovudfyrehavingi kann retten fylgja reglarne i § 131:

1. naar det viser seg, at hovudfyrehavingi maa setjast ut so lengje, at ny gransking elles kunde verta naudsynleg;
2. naar retten trur, at ny gransking i anketilfelle dermed kann sparast;
3. naar han trur, at ny gransking i anketilfelle lite eller inkje kann nytta, av di tingen lett kann avlagast.

§ 133. Rettsboki vert upplesi i rettsmøtet eller framlagd for partarne.

Finn retten, at noko bør rettast, gjer han det i eit tillegg eller i ein randmerknad. Naar ein part, ein domar eller eit rettsvitne krev ei retting, som retten negtar, kann dei krevja, at negtingi vert bokførd.

Domarane, rettsskrivaren og rettsvitni skriv under rettsboki.

At dei fyresagde formerne er fylgde, kann berre provast av rettsboki. Motprov er lovlegt.

§ 134. Dokument, som vert framlagde i retten, fær framleggjingspaaskrift.

Rettsskrivaren tek vare paa dokumenti.

§ 135. Partarne hev rett til aa faa sjaa paa rettskontoret rettsbøker og dokument, som kjem saki ved, og kann krevja utskrifter av dei. Det same gjeld tridjemann, naar baae partarne samtykkjer, eller naar han etterviser, at det hev rettsvigt for han.

Kven det er kann krevja utskrift av rettsbøker, som er førde i rettsmøte for ustengde dører, eller i rettsmøte for stengde

dører, naar det sidan hev vorte gjeve lov til offentleggjering.

Desse reglarne gjeld ikkje rettsbøker, som er førde yver raadleggjing og røystegjeving i retten.

Negtar ein rettsskrivar aa visa fram rettsbøker eller dokument eller gjeva utskrift av dei, kann kravet leggjast fram for retten til avgjering i orskurd.

§ 136. Kongen kann gjeva aalgjeldande fyresegner um, korleis rettsbøkerne skal vera skipa, og um korleis rettsbøker og dokument skal gøymast og øydeleggjast.

12te kapitel.

Domar, orskurdar og andre rettslege vedtak.

§ 137. Ein dom er eit rettsvedtak, som i alt eller i sumt avgjer det kravet, som er emne for eit tvistemaal.

Andre rettsvedtak er orskurdar, naar lovi kallar dei so, eller naar dei endar saki eller ein sjølvstendig lut av saki.

§ 138. I fleirmannsrettar skal dei ha raadleggjing og avrøysting, fyrr dei segjer dom, so framt dei ikkje straks vert einige um avgjerdi.

I skriftlege ankesaker skal den domaren, som fyrst fær saki, skriva framlegg til dom eller orskurd. Til dette framlegget skriv dei andre domarane si meining um avgjerdi. Er det meiningsskilnad, kann saki sendast ikring paa nytt. So kjem raadleggjing og røystegjeving.

§ 139. Raadleggjingi og røystegjevingi i andre rettar enn Høgsteretten skal vera for stengde dører.

Formannen styrer raadleggjingsmøtet, set fram spursmaali og tel upp røysterne. Avrøystingi er munnleg. I skriftlege ankesaker røystar dei i den same rekkjefylgja, som domarane fekk saki i. Elles avgjer dei avrøystingsrekkja med lutkasting, likevel so, at formannen alltid røystar sist. Retten avgjer meiningsskilnad um spursmaalsgjevingi og avrøystingsutfallet. Røystegjevingi vert bokført.

Den domaren, som hev røysta for, at saki skal avvisast, eller at avgjerdi skal ugildast for skuld mistak i sakfyrehavingi, men hev vorte yverrøysta, skal vera med i dei avrøystingarne, som saki sidan gjev høve til.

§ 140. Høve til aa vera til stades ved raadleggjingi og røystegjevingi hev berre rettsskrivaren og rettsbokføraren. Men formannen i retten kann likevel gjeva serskilt løyve til andre, som ynskjer aa vera til stades av umsyn til si juridiske upplæring eller av andre slike grunnar.

§ 141. I Høgsteretten held dei raadleggjingi etter reglarne i §§ 139 og 140. Det same gjeld røystegjevingi i skriftlege ankesaker.

I saker, som hev vore fyrehavde munnleg, røystar dei for ustengde dører i den rekkjefylgja, som er fastsett med lutkasting. Men formannen skal likevel alltid røysta sist, og tilkalla domarar etter dei faste. Kvar domar grunngjev kort den domsslutningen, han røystar for. Meiningsskilnad um utfallet av røystegjevingi skal retten avgjera. § 139 siste leden gjeld òg for røystegjevingi i desse sakerne.

§ 142. Alle avgjerderne vert tekne med røystefleirtal, um inkje anna er sagt i lov. Millom like røystetal skil formannen.

Er det fleire enn tvo meiningar, naar ein pengesum eller andre storleikar skal fastsetjast, og ingi meining hev fleirtal, legg dei saman røysterne for den høgste sumen eller storleiken og røysterne for dei, som kjem næst etter, til det vert fleirtal.

§ 143. Ein dom, som skal byggjast paa munnleg sakfyrehaving, kann berre dei domarane gjeva, som hev vore med, daa saki var fyre.

Maa ein ny domar taka sæte i retten, tek dei uppatt den munnlege fyrehavingi; men det, som alt er sett i rettsboki, kann nyttast, um inkje anna er sagt i lov.

§ 144. Ein dom skal innehalda:

1. namnet paa retten og paa domarane og tidi og staden for domssegjingi;
2. namnet, livsyrkjet, bustaden og søksmaalsstoda til partarne og til dei lovlege umbodsmennerne deira, um dei hev slike, og likeins namnet paa søksmaalsfullmegtigarne deira;
3. ei kort utgreiding um sakemnet med partspaastandi; naar det høveleg læt seg gjera, kann retten her visa til skrifter, som er framlagde, eller tilførslur til rettsboki, men det, som tilvisingi gjeld, maa daa takast med i utskrifter av domen;
4. avgjeringsgrunnar; dei maa gjeva klaar og full greide for det sakhøvet, som retten byggjer avgjerdi paa;
5. domsslutning.

I fleirmannsrettar er det formannen, som skriv domsslutningen. Han skriv òg domsgrunnarne, um ikkje retten fastset noko anna.

Den eller dei domarane, som hev vore med i paadømingi, skriv under domen.

§ 145. Domsgrunnarne skal i alle tilfelle upplysa, um domen er samrøystes, eller dersom det ikkje er so, kven det er av domarane, som er ueinige i domsslutningen, og kva stykkje meiningsskilnaden gjeld.

Den eller dei domarane, som ikkje er einige i domsslutningen eller domsgrunnarne, kann krevja, at domsgrunnarne gjev greide for deira meining.

§ 146. Naar ein dom, som vert rettskraftig straks, eller som kann fullførast, fyrr han hev vorte rettskraftig, legg paa nokon ei yting eller ei gjerning, skal domen setja ein frest for uppfyllingi. Ein dom, som ikkje gjeng ut paa pengebetaling, skal elles òg setja ein uppfyllingsfrest, naar retten finn, at ankefresten ikkje gjev den saksøkte tid nok til aa uppfylla paabodet.

For pengebetalingar skal fresten vera tri dagar i dei sakerne, som er nemnde i § 143 nr. 5 og 7 i lov om domstolarne og i § 274 nr. 6 og 7 i denne lovi, men elles tvo vikur.

I andre tilfelle set retten so lang frest, som han trur det trengst til aa uppfylla domen. Gjeng domen ut paa, at nokon skal gjeva fraa seg innehavingi av fast eigedom, eller paa, at noko skal gjerast, som er so, at den saksøkte maa hjelpa til, tek retten serlegt umsyn til dei personlege høvi hans.

Uppfyllingsfresten vert rekna fraa den dagen, daa domen vert rettskraftig, men fraa tilsegjingi, um han straks vert rettskraftig eller gjev høve til fyreaat-fullføring.

§ 147. Naar ein dom legg paa nokon aa lata vera aa gjera noko eller aa finna seg i, at noko vert gjort, og det er naudsynlegt eller rimelegt, at han fær ei tid til aa umraa seg i samhøve med domen, kann det setjast ein frest i domen etter reglarne i § 146 tridje og fjorde leden.

§ 148. Gjeng ein dom ut paa anna enn pengebetaling, kann retten segja fyre, naar parten krev det, at domen kann fullførast, fyrr han hev vorte rettskraftig, um sers grunnar er for det, og serleg, um den saksøkte er dømd, for di han hev godkjent paastandet fraa saksøkjaren eller ikkje hev møtt. Denne fyresegni i domen maa setja det vilkaaret, at saksøkjaren gjev trygd fyre fullføringi, og fyresegni kann ikkje setjast, naar den saksøkte gjer det trulegt, at fyreaat-fullføring vilde gjera han ubøtande skade. Retten kann òg gjeva den saksøkte høve til aa hindra fullføringi med aa gjeva trygd.

Kravet maa gjerast, fyrr den fyrehaving er slutt, som gjeng fyre domen. Fyresegni med vilkaar vert innteki i domsslutningen. Kravet kann havast fyre serskilt og avgjerast i tilleggsdom, um retten synest det høver best.

§ 149. Høgre rettar kann i domsgrunnarne visa til tidlegare domar i saki.

I munnlege høgsterettssaker treng ikkje domen greida ut sakemnet eller avgjeringsgrunnarne i større mun, enn turvande er til aa slaa fast, kva domen hev avgjort.

§ 150. Naar det er reist fleire krav i ei sak, og eit av dei er moge til paadøming tidlegare enn dei andre, kann retten gjeva serskild dom for det. Hev motparten godkjent ein lut av eit krav, kann retten gjeva serskild dom for denne luten.

Er motrekning kravd, kann krav og motkrav ikkje avgje-

rast serskilt. Men det kann krevjast, at eit krav etter skuldbrev vert avgjort serskilt, naar ikkje anten motrekning er avtala fyreaat eller krav og motkrav reiser seg av same rettshøvet, og avgjering under eitt vilde seinka domen.

Mot vedtak, som retten gjer etter fyrste leden, gjeld ikkje kjæremaal eller anke utan paa det grunnlaget, at reglarne i lovi er sette til sides. Det same gjeld vedtak um aa avgjera krav og motkrav under eitt etter andre leden.

§ 151. Naar eit rettshøve, som er grunnlag for eit umstridt krav, er innhavt i saki med paastand um fastsetjingsdom, kann retten avgjera det serskilt, naar det er moge til avgjering.

Retten kann setja ut saki, til dess avgjerdi vinn rettskraft.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke utan paa det grunnlaget, at reglarne i lovi er sette til sides.

§ 152. Domen bør gjevast straks, saki er uppteke til doms. I alle høve maa han vera sagd innan ei vike, um ikkje anna er fastsett i lovi.

§ 153. Domen vert gjeven i rettsmøte. Er fleire domarar med i domen, skal dei alle vera til stades.

Naar retten segjer domen i det rettsmøtet, daa hovudfyrehavingi sluttar, gjer han det med aa avlesa domen. I staden for, at domsgrunnarne vert upplesne, kann det gjevast ei munnleg utgreiding um hovudinhaldet.

Vert ikkje domen sagd i det nemnde rettsmøtet, trengst det ingi avlesing.

§ 154. Formannen i retten syter for, at partarne fær domen gjenom tilsegjing.

Fraaveringsdom mot den saksøkte fær saksøkjaren ingi tilsegjing um, dersom han hev gjeve avkall paa tilsegjing. Men i so fall skal retten gjeva han melding um domssegjingi.

§ 155. Retten kann ikkje brigda avgjerdi si, naar domen er avlesen eller, dersom han ikkje vert avlesen, naar han er underskriven.

§ 156. Er det misskriving eller misrekning i domen eller noko anna, som berrsynt ikkje er rett eller uretteleg ikkje medteke, skal retten sjølv eller den høgre domstolen, som fær saki, sjølvmint gjera retting.

§ 157. Er det elles i domsgrunnarne noko, som er rangt, uklaart, motstridende eller ufullstendigt, kann det rettast, naar den eine parten krev det og den andre er høyrd. Kravet um retting maa berast fram innan tvo vikur. Dei same domarane, som hev gjeve domen, tek avgjerdi snarast raad er. Men domsmennerne treng ikkje kallast inn, um ikkje nokon av partarne krev det.

§ 158. Rettingar etter §§ 156 og 157 vert gjorde med

ei serskild tilførsle i rettsboki. Retten viser til dei i ein randmerknad paa sin stad.

Alle avskrifter, som retten hev gjeve fraa seg, krev han attende til rettings eller til byte i nye.

Fyresegnerne i § 154 gjeld paa tilsvarande maate.

§ 159. Vedtaki etter §§ 156—158 er kjæremaalsfrie, minder rettingi gjeng videre, enn lovi heimlar.

Er retting etter § 157 kravd, gjeng ingen ankefrest, fyrr spursmaalet er avgjort. Er anke sagd, skal ankedomstolen faa melding um kravet paa retting.

Er det gjort retting etter § 157, byrjar ny ankefrest.

§ 160. Er det noko, som skulde ha vore avgjort i domen, men ikkje er det, kann retten gjeva tilleggsdom etter reglarne i §§ 157 og 158.

Hovudfyrehavingi tek dei uppatt, dersom det trengst.

§ 161. Ein dom er rettskraftig, naar ikkje anke eller krav um uppfrisking gjeld mot han utan uppreising eller løyve. Avgjer domen fleire sjølvstendige krav, gjeld rettskrafti serskilt for kvart krav.

Alle dei domsfylgjurne, som ikkje krev fullføring, kjem av seg sjølve med rettskrafti.

Men verknaden av rettskrafti kjem ikkje for partarne i noko tilfelle, fyrr tilsegjing eller melding er gjevi etter § 154.

§ 162. Vert ein rettskraftig dom aatsøkt med anke eller med krav um uppfrisking eller uppatt-taking, kann den retten, som domen vert innhavd for, gjeva orskurd um, at rettskrafti skal falla burt fyrebils.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 163. Vert det reist nytt søksmaal um eit krav, som er avgjort i rettskraftig dom, skal retten sjølvmint avvisa det.

Krav, som ein part utan motsøksmaal gjer paastand um skal førast i motrekning, vert ikkje rettskraftig avgjorde utan for den sumen, som kjem til motrekning i samhøve med domen.

§ 164. Orskurdar skal ha grunnar. Dessutan gjeld §§ 138—143, 145—150, 152 og 153 paa tilsvarande maate, dersom det er høve til det. Uppfyllingsfresten vert rekna fraa tilsegjingi.

Formannen i retten læt partarne og dei, som ein orskurd gjeld, faa tilsegjing um han, naar dei kann kjæra paa orskurden, eller naar han gjev høve til tvangsfullføring mot dei, eller naar han etter sitt slag er etla til, at dei skal faa vita um han. Sameleis naar nokon, som orskurden gjeld, krev tilsegjing.

Orskurdar um sakstyringi kann retten sjølv gjera um, dersom ingen rettfengen rett er til hinder. Elles gjeld §§ 155—162 paa tilsvarande maate for orskurdar.

§ 165. For rettslege vedtak, som ikkje er domar eller orskurdar, gjeld §§ 138—143, 145 og 152 paa tilsvarande maate, um det er høve til det.

Vedtak, som anten negtar samtykkje til eit krav eller ein søknad, eller som etter sitt slag er etla til, at nokon fraaverande skal faa vita um dei, gjev retten melding um paa den maaten, han synest høver best. Skriftleg melding kann alltid krevjast.

Eit vedtak kann retten sjølv gjera um, dersom ingen rettfengen rett er til hinder. Elles gjeld §§ 155—162 paa tilsvarande maate.

§ 166. Hev retten meir enn einn domar, og dei ikkje er samla til møte, kann formannen taka dei avgjerderne, som ikkje etter sitt slag høyrer til hovudfyrehavingi eller domssegjingi, um inkje anna er sagt i lov.

§ 167. I avtale med framand stat kann det fastsetjast, at rettskraftige avgjerder fraa utanlandske domstolar um borgarlege krav skal ha rettskraft her i riket, naar det var verneting for saki i vedkomande land etter reglarne i norsk rett um verneting i tvistemaal, og avgjerdi ikkje strider mot gode seder eller mot norske tvingande rettsreglar.

Utanlandsk verneting skal likevel ikkje godkjennast etter § 25, § 31 andre leden, § 32 eller § 33 eller etter § 34, naar det gjeld dei tilfelli, som er nemnde i § 56 nr. 1 og 2, eller etter § 74 eller § 417 siste punktum. Helder ikkje vert utanlandsk verneting godkjent for slike søksmaal, som § 23 nr. 1 nemner.

Ei utanlandsk rettsavgjerd kann ikkje gjevast rettskraft mot norsk borgar, som ikkje hev vore med i søksmaalet, naar han ikkje hev vorte innkalla anten gjenom tilsegjing, som han sjølv hev teke imot fraa den rette utanlandske tenestemann eller gjenom tilsegjing fraa norsk tenestemann i samhøve med norsk lov.

Vilkaari for, at utanlandske rettsavgjerder i egteskapssaker og ættsaker skal ha rettskraft her i riket, vert fastsette i serskild lov.

§ 168. I avtale med framand stat kann det likeins fastsetjast, at ein utanlandsk dom, som hev rettskraft her i riket og gjev høve til tvangsfullføring etter den utanlandske retten, kann fullførast her etter dom fraa norsk domstol. Det same gjeld andre utanlandske rettsavgjerder og offentlege forlik.

Den, som vil ha fullføringsdom, reiser sak ved herads- eller byretten paa den staden, der den saksøkte hev sitt vanlege verneting, eller der han kann saksøkjast etter reglarne i § 32 eller § 36. Retten prøver ikkje det spursmaalet, um den utanlandske rettsavgjerdi er rett. Elles skal reglarne i norsk rett gjelda for sakfyrehavingi og for fullføringsdomen.

I avtale som i fyrste leden nemnt kann det fastsetjast, at fullføringsdom for søkmaalskostnad, som ein saksøkjar eller intervenient er ilagd i dom eller onnor rettsavgjerd, kann gjevast etter skriftlegt paastand, utan at partarne vert høyrde.

13de kapitel.

Søksmaalskostnad.

§ 169. Det, som eit rettargangsstig kostar etter loverne, betalar den parten, som krev det, eller som skal ha gagn av eit, som retten gjer vedtak um. For utgifterne med eit rettargangsstig, som baae partarne hev kravt, eller som retten tek ved til gagn for baae partarne, svarar dei solidarisk.

§ 170. Dei utgifterne, som er nemnde i § 169, betalar partarne, fyrr rettargangsstiget vert gjort, um inkje anna er sagt i lov. Kann ikkje utgifterne reknast ut fyreaat, legg partarne ned hjaa retten ein sum, som han meiner rekk til.

Men retten kann likevel gjeva lov til rettargangsstig, som han held turvande, utan betaling eller nedleggjing fyreaat, naar han trur, at parten ikkje straks kann betala eller leggja ned sumen, og utsetjing vilde vera til skade eller stor ulempe. Krev eit slikt rettargangsstig pengeutlegg, kann pengarne fyrebils leggjast ut av statsmidel.

Dei kravi, staten fær etter denne paragrafen, kann drivast inn med panting etter uppgaave fraa retten.

§ 171. Naar baae partarne hev kravt eit rettargangsstig, eller retten hev gjort vedtak um det til gagn for baae partarne, skal dei endeleg bera kvar si helvt av det, som rettargangsstiget kostar etter loverne, dersom den eine ikkje vert dømd til aa svara søksmaalskostnad til motparten.

§ 172. Taper den eine parten saki heilt ut, skal han dømast til aa svara søksmaalskostnaden til motparten.

Men undantak kann gjerast, dersom saki var so tvilsam, at den som tapte, hadde god grunn til aa lata saki koma for retten, eller dersom han fyrst under hovudfyrehavingi fekk vita um dei umstendi, som var avgjerande for utfallet, og dette ikkje var hans eigi skuld, eller dersom den som vann, heilt ut eller i nokon mun var skuld i, at det kom til sak.

§ 173. Dersom sak er reist, utan at den saksøkte hev gjeve rimeleg grunn til det, og han godkjenner kravet utan tarvlaus drygjing og byd seg til aa yta det, som vert kravt, skal saksøkjaren dømast til aa svara søksmaalskostnaden hans.

§ 174. Naar baae partarne vinn ei sak i sumt og taper ho i sumt, ber dei kvar sin kostnad.

Men retten kann likevel døma den eine av partarne til aa vara noko av søksmaalskostnaden til den andre eller jamvel

heile søksmaalskostnaden. Serleg gjeld dette, naar det berre er i tvistepunkt, som hev lite paa seg, han hev vunne saki, eller naar han ikkje hev vunne meir, enn han kunde ha fenge etter eit forlikstilbod fraa motparten, eller naar det fylgjer av tilhøvi, at dei tvistepunkti, han hev tapt i, hev valda søksmaalet eller dei største utgifterne med saki.

§ 175. Vert saki avvist, eller endar ho elles utan dom, skal saksøkjaren dømast til aa svara kostnaden til den saksøkte, minder han er skuldlaus i dei umstendi, som er grunnen til utfallet, eller rettsspursmaalet er so uvisst, at retten synest det er grunn til aa taka han fri for skadeboti.

Vert saki burtlagd, for di skyldnaden hev falle burt av etterfylgjande umstende, kann den saksøkte dømast til aa svara saksøkjaren søksmaalskostnaden.

Vert saki burtlagd etter forlik, ber partarne kvar sin kostnad, um ikkje forliket fastset noko anna.

§ 176. Naar ein part skal faa søksmaalskostnaden, skal vederlaget gjelda alle utgifterne, han hev havt med saki, so langt retten etter sitt skyn meiner, dei var naudsynlege til aa faa saki forsvarleg førd. Hev ein part ført ei sak, som han visste var rang, kann han dømast til aa svara alle dei utgifterne, motparten hev havt med saki utan skil, um dei var naudsynlege.

Serskild provføring um søksmaalskostnaden er ikkje lovleg. Til rettleiding for retten kann partarne leggja fram ei uppgaave yver utgifterne sine og arbeidet med saki.

§ 177. Hev den eine parten valda den andre utgifter med rettsstridig aatferd i saki eller med forsøming, kann retten døma han til aa svara dei, kva utfall saki so fær.

Hev ein part drege ut ei sak paa ein uforsvarleg maate eller gjort ho uhøveleg lang, kann han sameleis dømast til aa svara motparten vederlag for den skaden og ulempa, som venteleg er valda.

§ 178. Er det fleire partar i ei sak eller attaat partarne hjelpeintervenientar, gjeld reglarne ovanfyre paa tilsvarande maate.

Retten skifter søksmaalskostnaden, naar det er fleire, som skal reida han ut, og avgjer, um dei skal hefta solidarisk. Solidarisk andsvar fær dei, naar dei hev eit slikt andsvar med umsyn til tvistemnet; og i alle tilfelle kann retten fastsetja samandsvar for søksmaalskostnad, som ikkje er større enn det, den einskilde maatte ha svara, dersom det ikkje hadde vore noko søksmaalshopelag eller hjelpeintervention.

Utgifter etter § 177 skal berre den parten svara, som hev valda dei.

§ 179. Um søksmaalskostnaden tek retten avgjerd i domen eller i den orskurden, som endar saki. Gjeld domen eller or-

skurden berre ein lut av saki, og retten ikkje synest, at han kann avgjera spursmaalet um kostnaden serskilt for denne luten, kann han lata avgjerdi staa ut til den domen eller orskurden, som endar heile saki.

Ein part fær ikkje vederlag for søksmaalskostnaden, utan han hev kravt det eller gjeve inn uppgaave yver rettargangsutgifterne sine.

§ 180. Den, som faafengt hev nytta anke eller kjæremaal, vert dømd til aa svara kostnaden med saki i den høgre instansen, naar ikkje sers umstende gjer, at retten synest, han bør taka han fri for vederlagsskyldnaden.

Elles gjeld i høgre instans dei reglarne, som er gjevne ovanfyre i dette kapitel, for all kostnad, som det hev vore med saki eller med den luten av saki, som vert avgjord i ankeinstansen.

§ 181. Spursmaalet um skyldnaden til aa svara søksmaalskostnad og um storleiken kann ein høgre rett berre prøva, naar sjølve saki vert innhavd for han.

Kjæremaal kann likevel nyttast paa det grunnlaget, at spursmaalet um kostnaden er avgjort i strid med lovi. Er saki avgjord med dom, er den dømingi um provi i saki, som den lægre retten hev teke, bindande for kjæremaalsretten.

§ 182. Naar ein saksøkjar ikkje bur her i landet, kann den saksøkte krevja, at han gjev slik trygd, som retten fastset i orskurd, for den søksmaalskostnaden, han kunde verta ilagd. Trygd kann ikkje krevjast i forliksraadet, i motsøksmaal, i vekselsaker og i egteskapssaker.

Den saksøkte maa koma med kravet seinast i det fyrste rettsmøtet, han vert innkalla til, eller um ein frest er gjeven til skriftlegt tilsvar, fyrr tilsvarsfresten er ute. Mot ein saksøkjar, som ankar, maa den saksøkte koma med kravet seinast innan den fresten er ute, som er nemnd i § 370. Vert ikkje trygdi gjevi i rette tid, vert saki avvist.

Naar grunnen hev falle burt, kann retten etter krav fraa saksøkjaren segja fyre i orskurd, at han skal faa trygdi tilbake.

Kjæremaal mot orskurd, som fastset, at trygd skal gjevast eller at trygdi skal gjevast tilbake, hev stoggande verknad.

Denne paragrafen skal ikkje vera til hinder for, at andre reglar vert vedtekne i avtale med framand stat.

Andre bolken.

Prov.

14de kapitel.

Aalgjeldande reglar um prov og provførsle.

§ 183. Um inkje anna er sagt i lov, avgjer retten, kva sakhøve han skal byggja domen paa, etter den yvertyding han fær, naar han prøver samvitsfullt heile fyrehavingi og provførsla.

§ 184. Umstende, som motparten medgjev under saki, treng ikkje prov, naar partarne hev fritt raadvald yver sakemnet.

Dersom ein part ikkje møter sjølv etter innkalling fraa retten, avgjer retten, kva vigt dette skal ha, etter alle umstendi er prøvde; likeins um ein part ikkje fylgjer ei uppmaning fraa retten um aa gjeva utsegn um det motparten hev sagt, eller ikkje gjev sannarord, naar retten so fastset.

§ 185. Hev ein part medgjeve eit umstende, som motparten hev nemnt, men gjort tillegg, som gjer um inkje eller minkar paa den vigti, medgjevingi elles vilde ha havt, avgjer retten etter som høvi er til, um det, parten hev sagt, kann nyttast annleis enn heilt.

Tek ein part tilbake ei tidlegare medgjeving, avgjer retten likeins etter alle umstendi er prøvde, um han bør taka umsyn til tilbakekallingi.

§ 186. Umstende, som er aalkjende eller som retten sjølv hev set under saki, treng inkje prov.

Det, som hev ei rettsvon fyre seg, treng inkje prov. Motprov kann førast, um ikkje lovi serleg segjer noko anna.

Rettar ei avgjerd seg etter, um ei strafflagd gjerning er gjord, maa retten fylgja ein rettskraftig fellande dom i straffesaki.

§ 187. Prov, som er førde, gjeld for alle partarne. Gjev ein part avkall paa aa føra eit prov, han hev gjort tilbod um, kann ein annan part føra det, dersom det kann gjerast med det same.

§ 188. Naar ein part vil føra prov, skal han i eit søksmaalsskrift eller munnleg for retten gjeva tilbod um provi, so snart han fær høve og paa ein slik maate, at det er tydelegt, kva umstende det er, han vil ettervisa med dei einskilde provi.

Um so er turvande bør han dessutan segja, korleis han trur provi bør førast, og kva han krev i det stykkjet.

§ 189. Retten kann negta, at eit tilbode prov vert tilsytt eller ført:

1. naar det ikkje kjem saki ved;
2. naar det gjeld umstende, som er aalkjende, medgjevne eller fullt prova;

3. naar det er berrsynt, at det er utan provskraft;
4. naar retten held det naudsynt, at provet vert ført paa ein annan maate enn tilbode er;
5. naar provførsla vilde hefta saki helder mykje, og parten anten med vilje eller av grov agtløyse hev drygt med aa fremja provførsla tidlegare;
6. naar provførsla vilde vera til eit hefte, som ikkje stend i rimelegt høve til det, som provet truleg vil ha aa segja.

Ved hovudfyrehavingi kann retten dessutan sjaa burt fraa provstilbod, som ein part ikkje hev gjort, so snart det vart høve til det, dersom han hev drygt med det i den tanken aa draga ut saki eller koma ovandotte paa motparten, eller naar den andre parten krev det, og saki elles vilde seinkast helder mykje. Mot vedtak, som gjev løyve til nye prov, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

Naar retten ved hovudfyrehavingi negtar aa syta til tilbodne prov eller ikkje gjev løyve til aa føra dei, gjer han det i orskurd.

§ 190. Retten kann sjølvmint gjera vedtak um provførsle, som han held turvande for avgjerdi i saki.

Men hev partarne fritt raadvald yver saki, kann retten ikkje gjera vedtak um aa føra vitne eller nytta skriftlege prov, naar baae partarne set seg imot.

§ 191. Rettssetningar treng ikkje prov. Retten skal granska og nytta dei sjølvmint. Men retten kann gjeva lov til provføring um rettssetningar; og naar det gjeld lokal sedvanerett og framand rett kann han krevja, at partarne skal syta til nøgjare upplysningar.

§ 192. Er det tvist um, kor stor ein skade er, eller um ei verdsetjing elles, og det anten er uraad eller etter maaten altfor vandt aa føra prov for den umstridde sumen, tek retten avgjerdi etter eige skyn. Han kann negta partarne aa føra fleire prov, naar han synest det, som er upplyst, er nok til aa byggja avgjerdi paa.

§ 193. Prov, som skal veikja eller styrkja trui paa, at ein part eller eit vitne i det heile er sætande, kann berre førast paa den maaten og i den mun, retten gjev løyve til. Retten bør negta slik provføring, naar han trur, ho gjeld upplysningar, som ikkje hev stort paa seg. Men motprov maa han alltid gjeva løyve til.

Vitnemaal um det gode eller laake ordet, som partar eller vitne hev, maa ikkje brukast.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke utan paa det grunnlaget, at reglarne i lovi er sette til sides.

§ 194. Er det rettargangsmistak ved ei provupptaking og god grunn til aa tru, at dei gjer ho mindre paalitande i

nokon større mun, kann retten taka ho uppatt, naar det kann gjerast utan altfor stor ulempe.

§ 195. Provi vert førde beinleides for den dømande retten sjølv, minder han etter denne lovi gjer vedtak um aa taka upp prov utanfyre hovudfyrehavingi, eller prov alt er upptekne, og retten ikkje synest det er grunn til aa føra dei paa nytt.

Dersom ei vitneutsegn, som ikkje er gjevi ved hovudfyrehavingi, kann takast uppatt, og ikkje noko av dei umstendi er til stades, som er nemnde i § 220 nr. 2, 3, 4 eller 6, kann likevel kvar av partarne krevja, at vitnet skal avhøyrast ved hovudfyrehavingi.

§ 196. Provupptaking i onnor sak kann berre brukast, naar saki er førd imot den same parten, eller naar motparten samtykkjer, eller naar provupptakingi ikkje kann gjerast uppatt.

Provupptaking, som er haldi utanfyre rettssak, kann berre brukast, dersom motparten hev vore til stades ved provupptakingi eller hev vore burte utan lovlegt forfall, eller han samtykkjer, eller provupptakingi ikkje kann gjerast uppatt.

Elles gjeld i desse tilfelli òg fyresegnerne i § 195.

§ 197. Utanrettslege utsegner, som andre enn uppnemnde sakkunnige hev gjeve til bruk for saki, kann berre nyttast, naar det er uraad aa halda rettsleg avhøyring, eller motparten samtykkjer.

§ 198. Naar lovi krev, at noko skal gjerast trulegt, avgjer retten, kva prov han synest, han bør taka mot.

15de kapitel.

Vitne og vitneførsle.

§ 199. Skyldig til aa møta fram og vera vitne ved hovudfyrehaving for lagmannsretten er alle, som ikkje bur eller held til lenger burte fraa rettsstaden, enn at dei kann naa dit med aa fara upp til 600 km. paa jarnveg eller 300 km. med eimskip eller 100 km. paa annan maate eller ei tilsvarande veglengd, naar dei maa fara noko paa ein og noko paa annan maate.

Ved hovudfyrehaving ved herads- eller byretten eller ved rettsmøte paa aastaden er halvparten av desse veglengderne grense for skyldnaden til aa møta.

I alle tilfelle er eit vitne skyldigt aa møta i det tinglaget, der det bur eller held seg, eller utanfyre tinglaget paa ein fast rettsstad for tinglaget, eller naar veglengderne ikkje er meir enn femteparten av dei, som er nemnde i fyrste leden.

Naar retten synest, det er sers um aa gjera, at eit vitne møter ved hovudfyrehaving eller ved rettsmøte paa aastaden, kann han segja fyre etter søknad fraa ein av partarne, at vitnet skal møta, endaa det ingen skyldnad vilde ha etter reglarne ovanfyre.

Vitne hev rett til vederlag etter serskild lov.

§ 200. Retten kallar inn vitni med vitnestemning, som dei fær gjenom tilsegjing.

Vitnestemningi skal innehalda namnet paa vitnet eller, um namnet er ukjent, kjennemerkja vitnet paa annan maate so godt raad er. Ho skal nemna saki, fyremaalet med innkallingi, domstolen, rettsstaden og møtetidi, og gjeva fraasegn um andsvaret for eit vitne, som ikkje møter, og ei kort melding um vederlaget til vitne.

So langt raad er bør vitni faa eit varsel paa minst einn dag i dei sakerne, som er nemnde i § 143 nr. 4—8 i lov um domstolarne, og elles eit varsel paa ei vike.

Folk, som er paa rettsstaden eller der i nærleiken, kann retten segja fyre aa møta fram og vitna med det same. Vitne, som er til stades, kann han gjeva paabod um aa koma att seinare.

§ 201. Vert ein meinig mann innkalla, som gjer tjeneste ved ei uppsett herdeild, skal hans fyresette faa melding um innkallingi.

Dersom ein fange vert innkalla eller nokon, som elles er fraateken fridomen, skal ei avskrift av vitnestemningi gjevast til den, som hev magt til aa avgjera, um han skal møta.

Vert eit barn under 14 aar innkalla, skal dei fyresette faa vitnetilsegjingi, og dei hev so andsvaret for, at barnet møter.

§ 202. Retten kann segja fyre, at vitnet tek med seg dokument eller andre ting, som det er skyldigt aa leggja fram. Han kann òg fastsetja, at vitnet granskar rekneskapsbøker, brev eller slikt, som det utan sers bry hev tilgjengje til, og at det gjer uppteikningar etter dei og tek med i retten.

§ 203. Retten kann fastsetja i sers høve, at eit vitne, som er burte utan lovlegt forfall, skal hentast til same rettsmøtet eller til eit seinare.

Er eit vitne drukke, naar det møter, kann retten segja fyre, at det skal haldast i varetekt i fengsel, til det vert ædrugt.

§ 204. Retten maa ikkje taka mot vitnemaal:

1. um løynlege tingingar, raadleggjingar eller vedtak i saker, som hev noko aa segja for riksens trygd eller rettar andsynes nokon annan stat, minder Kongen gjev løyve til det;
2. um spursmaal, som vitnet ikkje kann svara paa utan brot paa tegjingsskyldnad, det hev som offentleg tenestemann etter lov eller onnor bindande fyresegn, minder vedkomande tenestemagt gjev løyve.

Løyve til aa bera vitnemaal maa ikkje negtast, utan vitnemaalet kunde koma til aa skada staten eller aalmennbatar. Um inkje anna er sagt i løyvet, skal vitnemaalet berre gjevast

til retten og partarne i møte for stengde dører og med paabod um tegjingsskyldnad.

§ 205. Utan samtykkje fraa den, som hev krav paa løynhalding, maa retten ikkje taka mot vitnemaal fraa prestar i statskyrkja eller andre godkjende trusamfund, sakførarar, forsvararar i straffesaker, lækjarar, apotekarar og jordmør um noko, som hev vorte sagt til dei i trumaal i deira kall, so nær som naar dei etter lov er skyldige aa openberra det.

Det same gjeld undergjevne og medhjelparar, som i denne stoda hev fenge visst det, som er sagt til dei, som er nemnde.

§ 204 siste punktum gjeld paa tilsvarande maate.

§ 206. Utan samtykkje fraa den, som hev krav paa løynhalding, maa retten helder ikkje taka mot vitnemaal um innhaldet i det, som hev vore fyre og vorte sagt, naar retten hev fastsett tegjingsskylnad etter § 204 andre leden, § 205 tridje leden, § 209 siste punktum eller etter § 130 i lov um domstolarne. Fyresegni i § 205 andre leden gjeld paa tilsvarande maate.

§ 207. Egtemaken til parten og skyldfolket hans i rett upp- eller nedstigande line og syskjen kann negta aa vitna um det, som parten hev sagt dei.

Det same gjeld òg den, som er trulova med parten, og fosterforeldri og fosterborni hans, naar retten so fastset.

Det, som er sagt um egtefolk, gjeld òg, um egteskapet er uppløyst.

§ 208. Eit vitne kann negta aa svara paa eit spursmaal, naar retten maa gaa ut ifraa, at det ikkje kann svara, utan at det vaagar aa faa straff eller aa missa den borgarlege æra sjølv, eller set egtemaken eller skyldfolk i rett upp- eller nedstigande line, syskjen eller likso nære verskyldfolk i same høvet.

Retten kann taka vitnet fri for aa svara paa spursmaal, som paa slik maate gjeld den, det er trulova med, fosterforeldri eller fosterborni.

Det, som er sagt um egtefolk, gjeld òg, um egteskapet er uppløyst.

§ 209. Eit vitne kann likeins negta aa svara paa eit spursmaal, naar det i svaret laut nemna ein forretnings- eller driftsløyndom.

Retten kann segja fyre, at vitnemaalet skal berast, dersom han synest det trengst, naar han veg gagnet paa den eine sida mot gagnet paa den andre. I so fall kann retten likeins fastsetja, at vitnemaalet skal gjevast berre til retten sjølv og partarne i møte for stengde dører og med paabod um tegjingsskyldnad.

§ 210. Naar nokon ynskjer vitnemaal berre um spursmaal, som vitnet ikkje kann svara paa utan løyve, bør vitnet til vanlegt ikkje kallast inn, fyrr slikt løyve er gjeve.

Vert eit vitne innkalla, som hev rett til aa negta heilt ut aa vitna um det høvet, det skal spyrjast um, kann retten i stemningi segja fraa, at vitnet ikkje treng møta, dersom det vil nytta negtingsretten.

Melder eit vitne i tide fyre rettsmøtet, at det vil negta aa vitna, skal retten taka att stemningi, dersom han trur negtingi er lovleg.

Krev ein part, at eit barn under 10 aar eller nokon, som er sinnsjuk, skal kallast inn og vitna, avgjer retten, um det er god nok grunn for det. Mot avgjerdi gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 211. Trur retten, at eit vitne, som vert framkalla, ikkje hev rett til aa vitna i saki eller til aa svara paa eit spursmaal, eller at det etter § 207 eller § 208 kann negta aa gjera det, skal han segja fraa um det, fyrr han tek mot noko vitnemaal.

Segjer eit vitne, at det ikkje hev rett eller skyldnad til aa vitna, maa det gjera grunnen truleg. Hev ikkje vitnet anna prov, er det nok, at det sannar utsegni si med eid.

Hev nokon, som kunde ha negta vitnemaal, teke til aa vitna, kann han likevel negta seinare.

§ 212. Ein part avhøyrer sjølv dei vitni, han hev kravt innkalla. Naar han er ferdig med eit vitne, kann motparten avhøyra det vidare, og baae partarne kann so gjeva vitnet fleire spursmaal, um rettsformannen gjev lov til det.

Vitne, som retten sjølvmint hev kalla inn, skal rettsformannen avhøyra, naar han ikkje synest det er grunn til aa lata partarne gjera det.

Rettsformannen skal i alle tilfelle visa attende spursmaal, som ikkje kjem saki ved, og sjølv taka avhøyringi, naar han eller retten synest, at partarne ikkje gjer det som dei skal.

Naar ein part krev det, skal rettsformannen avhøyra vitni for han.

I staden for sjølv aa avhøyra eit vitne kann formannen lata ein annan domar i retten gjera det.

Mot vedtak um, kven som skal halda avhøyringi, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 213. Retten kann segja fyre, at ein part eller den lovlege umbodsmannen hans eller søksmaalsfullmegtigen skal gaa ut, medan eit vitne vert avhøyrt, naar det er sers grunn til aa ottast, at vitnet ikkje vil segja alt, um han er til stades. Naar han kjem innatt, skal retten lata han faa vita det, som er gjort i millomtidi.

§ 214. Jamvel um ikkje rettsformannen held avhøyringi, kann han gjeva vitni spursmaal, og det baade til aa faa betre greide paa ting, som vitni alt er spurde um, og til upplysning um andre stykkje av saki. Ynskjer ein av dei andre domarane,

at eit spursmaal skal gjerast, kann formannen lata han sjølv spyrja vitnet.

§ 215. Vitni vert avhøyrde eit i senn og bør ikkje utan løyve fraa retten høyra paa utsegnerne fraa andre eller paa det, som er fyre i saki, fyrr dei vert avhøyrde. Hev eit vitne sagt noko, som er i strid med andre utsegner eller prov i saki, kann det segjast til vitnet. Vitni kann setjast mot kvarandre, naar utsegnerne deira stend i strid.

Spursmaal og svar vert gjevne munnleg; men eit vitne kann faa lov til aa nytta skriftlege uppteikningar, naar det fyrst er paa det reine, kven som hev skrive dei, og naar og kvifor det er gjort.

§ 216. Fyre avhøyringi skal rettsformannen leggja vitnet paa hjarta aa segja den reine og fulle sanning og ingenting dylja, soleis som det kann sanna med sin eid, og minna vitnet um det andsvaret, som fylgjer med falsk utsegn og meineid.

Dinæst spør han vitnet um namnet, alderen, yrkjet og bustaden. Naar det er grunn til det, spør han òg um det høvet, det stend i til partarne, og um andre umstende, som kann ha noko aa segja for den, som skal døma um vitnemaalet.

§ 217. Dei bed vitnet fortelja i samanheng det, som det veit um emnet for provføringi. Og so kann det faa serskilde spursmaal aa svara paa. Dei maa faa vitnet til aa nemna kjelda til kunnskapen. Spursmaali maa ikkje i utrongsmaal vera forma so, at dei legg vitnet svaret i munnen.

Skal eit vitne visa, um det kjenner att ein person eller ein ting, vert det bede um aa fortelja fyrst, so godt det kann, korleis personen eller tingen er.

§ 218. Vitnemaal skal til vanlegt sannast med eid, naar det er gjeve ved hovudfyrehaving, eller naar det er tanken, at det skal brukast ved hovudfyrehaving.

Men eid vert ikkje kravd, dersom retten synest, det er berrsynt, at vitnemaalet er utan vigt, og til vanlegt helder ikkje, dersom baae partarne gjev avkall paa eid. Helder ikkje vert vitne eidfeste, naar dei er under 15 aar, eller naar dei er aandeleg so nedfyrekomne eller hev so smaae evnur, at dei ikkje kann skyna klaart, kva eiden hev paa seg.

Retten treng ikkje eidfesta vitne, som kunde ha kravt seg fritekne for aa vitna etter § 207 eller § 208, eller naar vitnemaalet deira maa haldast for sers upaalitande, anten etter innhaldet eller av andre grunnar.

Mot vedtak um, at eit vitne ikkje skal eidfestast under hovudfyrehavingi, gjeld ikkje kjæremaal eller anke. Berre vitnet sjølv kann segja kjæremaal paa eit vedtak, som krev, at det skal gjera eid.

§ 219. Vitne, som etter vedkjenningi i sitt trusamfund

ikkje hev lov til aa gjera eid, skal med det same andsvaret som um dei hadde gjort eid sanna paa tru og ære, at dei hev sagt den reine og fulle sanning og ingenting dult. Det same gjeld kvar den, som negtar aa gjera eid, for di det strider mot hans religiøse syn eller for di han ikkje trur paa ein allmegtig og allvitande Gud.

Fyresegnerne i § 216 fyrste leden og § 218 gjeld paa tilsvarande maate.

16de kapitel.

Vitneførsle utanfyre hovudfyrehavingi.

§ 220. Utanfyre hovudfyrehavingi kann vitneførsle berre haldast:

1. naar retten, alt medan saki vert fyrebudd, i sers høve held det for vigtigt aa faa vita, kva eit vitne kann upplysa;
2. naar det er ynskjande, at eit vitne vert avhøyrt paa aastaden, og den dømande retten ikkje kjem til aa verta sett der eller ikkje vil fara dit;
3. naar det for skuld sjukdom, burtferd eller slikt er faare for, at vitnet ikkje kann førast ved hovudfyrehavingi, eller naar vitnet for skuld sjukdom, alderdomsveikskap eller dilikt maa avhøyrast heime eller nær heimen og den dømande retten ikkje synest, at han bør fara dit;
4. naar vitnet bur eller held seg i utlandet eller paa ein stad so langt undan her i landet, at det ingen skyldnad hev til aa møta for den dømande retten, eller at det etter maaten vilde vera altfor stor ulempe for vitnet aa møta;
5. naar det av andre grunnar vilde vera ulempe med aa avhøyra vitnet ved hovudfyrehavingi, og partarne er samde um, at det kann førast utanfyre;
6. naar det vilde vera altfor dyrt etter maaten aa føra vitnet ved hovudfyrehavingi, og ingen av partarne byd seg til aa bera kostnadauken utan skil, kva utfall saki skulde faa;
7. naar hovudfyrehavingi skal vera for lagmannsretten som ankeinstans, og partarne er einige um aa lata vitnet verta ført utanfyre hovudfyrehavingi.

§ 221. Vedtak um vitneførsle utanfyre hovudfyrehaving gjer den retten i orskurd, som hev saki. Er det vaagnad med aa drygja, kann kvar rett, som hev noko aa gjera med sakfyrebuingi eller som skal halda vitneførsla, gjera vedtaket.

Gjeld det vitneførsle for ein annan rett, vert dei umstendi, som skal provast, nemnde i orskurden eller i søknaden til retten; dessutan gjev retten eit slikt yversyn yver saki, som han trur, den andre retten treng til aa kunna styra vitneførsla.

§ 222. Vitne, som vert førde utanfyre hovudfyrehavingi, skal i det tilfellet, som er nemnt i § 220 nr. 2, avhøyrast paa aastaden og elles til vanlegt ved herads- eller byretten, paa bustaden eller tilhaldsstaden.

Vitnet kann førast for den domaren, som styrer sakfyrebuingi, eller for ein domar, som den dømande retten nemner upp seg imillom, naar avhøyringi kann haldast paa ein stad, der vitnet hev skyldnad aa møta etter § 199, eller der det hev lova aa møta.

§ 223. Den retten eller domaren, som styrer vitneførsla, fastset tidi og staden, kallar inn vitni og varslar partarne. Dersom vitneførsla ikkje toler utsetjing, kann ho fremjast jamvel utan varsel til partarne.

Retten kann sjølvmint avhøyra andre vitne, naar tilhøvi gjev grunn til det, og utsetjing vilde vera til ulempe.

Vitneførsla vert haldi, jamvel um baae partarne er burte.

Ny avhøyring kann haldast til utfylling, dersom ein part gjer det trulegt, at han hev havt lovlegt forfall og soleis vore hindra fraa aa møta, eller dersom han ikkje hev vorte varsla, eller retten elles synest, det trengst.

§ 224. Vedtak, som vitnedomaren hev gjort um, at eit vitne ikkje skal vitna, gjera eid eller gjeva sannarord, bind ikkje den dømande retten.

Er det ein høgre rett, som hev hovudsaki, kann han gjera um vedtaket i orskurd og segja vitnedomaren fyre, at han fremjar vitneførsla eller krev eid eller sannarord av eit vitne. Er det ikkje ein høgre rett, kann han nytta kjæremaal.

Ei motsegn, som den dømande retten hev vraka, kann ikkje gjerast paa nytt for vitnedomaren.

§ 225. Kjem det ved vitneførsla upp spursmaal, som vitnedomaren ikkje hev rett til aa avgjera, legg han dei fram for den retten, som hev hovudsaki.

§ 226. Rettsboki um vitneførsla vert send til den retten, som hev hovudsaki. Partarne fær straks melding um mottakingi.

Er det noko aafaatt med vitneførsla, skal den retten, som hev hovudsaki, syta for aa faa det retta paa høvelegaste maaten, naar ein part krev det, eller naar retten sjølvmint kann gjera vedtak um vitneførsle.

17de kapitel.

Gransking.

§ 227. Gransking held den dømande retten sjølv, naar han kann gjera det utan sers ulempe.

Naar tingen er slik, at det er vaagnad med drygjing,

eller det er grunn til aa ottast, at utsetjing vil vera til helder stort tidspille, kann den domaren, som fyrebur saki, gjera vedtak um aa halda gransking til bruk for hovudfyrehavingi.

I alle tilfelle kann han halda gransking, naar det er naudsynlegt for sakfyrebuingi, eller naar tingen er til stades.

§ 228. Naar retten meiner, at granskingi krev sers sakkunne, kallar han inn sakkunnige etter reglarne i det 18de kapitel. Naar det gjeld verdsetjing, som ikkje krev serleg sakkunnskap, kann retten lata rettsvitni gjeva skyn.

Rettsvitni er med i gransking, naar den dømande retten ikkje held ho. Er sakkunnige innkalla, gjer dei rettsvitneteneste òg.

§ 229. Skal det vera gransking yver fast eigedom eller yver ein ting, som ikkje kann førast fram til rettsstaden utan sers bry, kann den dømande retten yverlata granskingi til tvo eller fleire av domarane eller til herads- eller byretten paa aastaden. Skal domarar i retten halda granskingi, vert den eine uppnemnd til formann.

I saker for herads- eller byretten um grensurne for faste eigedomar, skal alltid heile den dømande retten halda gransking paa aastaden, naar nokon av partarne krev det.

§ 230. Retten kann heilt ut eller i nokon mun yverlata til dei sakkunnige aaleine aa halda granskingi eller gjeva utgreidingi um det, som er utfunne, dersom tingen er slik, at dette høver best.

Um utsegner, som dei sakkunnige gjev aaleine, gjeld fyresegnerne i §§ 244—247.

§ 231. Vedtaket um aa lata nokon annan halda gransking gjer retten i orskurd. I orskurden nemner han tingen og fyremaalet og dei upplysningarne, han trur trengst for den, som skal fremja granskingi.

Vert tenesta yverlati til ein annan rett eller til einskilde domarar saman med sakkunnige, kann den retten, som gjer vedtaket, sjølv nemna upp dei sakkunnige eller lata vedkomande rett eller domarar gjera det.

Vert tenesta yverlati til ein annan rett, kann han alltid kalla inn sakkunnige, naar han trur, det trengst.

Fær ein sakkunnig forfall, kann den domaren, som held tenesta, alltid sjølv kalla inn ein annan i staden.

§ 232. Skal ein rett eller einskilde domarar halda granskingi, fastset formannen tid og stad, kallar inn sakkunnige og vitne og varslar partarne. Er det vaagnad med drygjing, kann han fremja tenesta utan varsel til partarne. Granskingi vert fremja, jamvel um ingen av partarne møter.

§ 233. Skal sakkunnige vera aaleine um ei gransking, gjeng dei fram paa den maaten, som dei synest er best, dersom

retten ikkje hev gjeve nøgjare fyresegner. Yver tenesta fører dei bok etter reglarne i § 131.

Ynskjer dei sakkunnige upplysningar fraa partarne eller andre, kann dei venda seg til retten. Dei kann òg sjølve faa tak i upplysningar, men maa daa anten faa dei skriftleg, og i so fall vert upplysningarne vedlagde boki yver granskingi, eller i eit møte, som baae partarne er varsla til i tide, og i so fall taka dei inn i boki.

Retten fastset ein frest for granskingi og segjer fraa til partarne um fresten.

§ 234. Kjem det upp spursmaal, som den retten eller dei domarane eller sakkunnige, som held granskingi, ikkje sjølv hev rett til aa avgjera, eller vantar det upplysningar, som dei ikkje sjølve kann syta til, vender dei seg til den retten, som hev yverlate granskingi til dei.

Granskingi kann likevel verta utvida til ting og emne, som det ikkje er spurt um, naar umstendi gjev grunn til det, og utsetjing vilde vera til ulempe eller auka kostnaden helder mykje.

§ 235. Naar det er halde gransking utanfyre hovudfyrehavingi, skal den boki, som er ført, og dei utsegnerne, som er gjevne, sendast til den retten, som hev kravt tenesta. Partarne fær straks melding um mottakingi.

§ 236. Naar retten synest, det trengst, kann han krevja nøgjare upplysningar fraa dei, som hev halde granskingi, eller gjeva dei paabod um aa taka uppatt tenesta, eller lata halda ny granskingsteneste eller sjølv halda gransking.

§ 237. Fyresegnerne i §§ 250—260 um skyldnaden til aa leggja fram skriftlege prov gjeld òg paa tilsvarande maate, so langt dei høver, skyldnaden til aa leggja fram eller gjeva tilgjengje til andre ting, som retten segjer skal under gransking, eller som ein part nyttar til prov.

18de kapitel.

Sakkunnige.

§ 238. Kvar den, som er skyldig aa vitna i saki, maa taka mot uppnemning fraa retten til aa vera sakkunnig.

Men retten bør so langt raad er taka den fri, som etterviser, at han ikkje kann gjera teneste utan helder stor ulempe for seg sjølv eller gjeremaali sine.

Fyrr retten nemner upp nokon, som ikkje er fast sakkunnig, bør vedkomande vanleg spyrjast, um han er viljug. Segjer han nei, bør retten ikkje nemna han upp, dersom det er raad aa faa nokon annan.

Sakkunnige hev rett til vederlag etter serskild lov.

§ 239. Det bør vanleg vera minst tvo sakkunnige, um ikkje partarne er einige um aa krevja berre ein.

I trongsmaal er einn sakkunnig nok; likeins naar det gjeld eit mindre vigtigt spursmaal, eller naar det vilde vera sers vandt eller ulaglegt eller altfor dyrt etter maaten aa faa fleire sakkunnige.

Retten kann nemna upp nye sakkunnige attaat dei, som fyrst er uppnemnde, dersom han synest, det trengst.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal.

§ 240. Der sakkunnige er fast uppnemnde for visse slag spursmaal, gjer dei teneste, um ikkje sers umstende er til hinder eller gjer det utilraadelegt, eller partarne er einige um aa krevja, at andre, som er viljuge, vert uppnemnde.

Elles skal retten helst taka dei sakkunnige millom dei, som i offentleg teneste eller til liveveg dyrkar slik vitskap eller kunst eller hev eit slikt yrkje, som krev den serlege sakkunna, retten treng, eller millom dei, som er uppførde i dei utvali, som skynsmenn skal takast av etter § 79 i lov um domstolarne.

Naar umsynet til sakkunne eller fordomsløyse krev det, kann retten nemna upp sakkunnige utanfyre utvali eller utanfyre rettskrinsen. Skal retten nemna upp nokon utanfyre embættskrinsen, kann formannen venda seg til vedkomande rett.

§ 241. Fyrr retten nemner upp sakkunnige, skal han gjeva partarne høve til aa segja si meining, dersom det er raad utan altfor stort hefte. Krev baae partarne dei same sakkunnige uppnemnde, skal domstolen vanleg retta seg etter det, naar dei, som partarne vil ha, segjer seg viljuge.

§ 242. Den som er i eit av dei tilfelli, som er nemnde i § 106 i lov um domstolarne, skal ikkje nemnast upp til sakkunnig. Retten skal taka tilbake ei uppnemning, naar han fær vita, at den uppnemnde er i eit slikt tilfelle, eller at han er hindra fraa aa gjera teneste av andre grunnar.

Gjer partarne eller den sakkunnige sjølv gjeldande slike utestengjingsgrunnar, som § 108 i lov um domstolarne talar um, eller nemner den sakkunnige umstende, som bør taka han fri for teneste, skal retten taka umsyn til det, naar vedkomande segjer fraa so snart raad er, og andre sakkunnige kann verta uppnemnde.

Hev ein part kravt, at ein sakkunnig skal vera utestengd, tek retten avgjerdi i orskurd. Vert utestengjing fastsett, gjeld ikkje kjæremaal eller anke mot orskurden.

§ 243. Melding fraa retten til dei sakkunnige um uppnemningi, um frestar for utsegn, um innkalling til rettsmøte og anna gjev retten paa den maaten, som han synest høver best.

Retten bør gjeva dei sakkunnige melding um dei spursmaali, dei skal faa, i so god tid, at dei kann fyrebu seg paa svaret.

§ 244. Dei sakkunnige gjev vanleg skriftleg utsegn, anten saman eller kvar for seg.

Dei kann òg kallast inn til aa gjeva munnleg utsegn for den dømande retten, anten i staden for aa gjeva skriftleg utsegn eller av di dei skal greida ut nøgjare den skriftlege utsegni. Dei hev skyldnad aa møta, naar dei er fast uppnemnde, eller veglengdi ikkje er større enn den, som er nemnd i § 199.

Naar eit fast kollegium hev gjeve ei skriftleg utsegn, kann det ikkje krevjast, at det møter meir enn ein for kvar av dei meiningarne, som dei i kollegiet held paa. Kollegiet vèl sjølv ut dei, som skal møta.

§ 245. Retten kann krevja, at dei sakkunnige gjev nøgjare utgreiding, anten skriftleg eller gjenom avhøyring, naar han synest, det trengst.

§ 246. Dei sakkunnige vert avhøyrde etter dei reglarne, som gjeld for vitne. Men dei kann til vanlegt vera til stades og høyra paa kvarandre, og dei kann faa høyra paa utsegner, som andre gjev. Naar dei krev det, kann dei faa lov til aa raadføra seg med kvarandre og gjeva spursmaal til partar og vitne.

§ 247. Dei sakkunnige skal sanna med eid, at dei hev gjort eller vil gjera arbeidet sitt samvitsfullt og etter beste yvertyding. Men til vanlegt trengst ikkje eid, dersom baae partarne gjev avkall paa eidfesting.

Fast uppnemnde sakkunnige kann halda seg til den eiden, dei ein gong hev gjort.

Er dei sakkunnige med i rettsleg gransking etter § 228, gjer dei eiden, fyrr tenesta tek til. Vert dei avhøyrde, gjer dei eiden etter avhøyringi. Er det uvisst, um dei vert avhøyrde, kann dei kallast inn til eit rettsmøte og stadfesta den skriftlege utsegni si med eid.

I dei tilfelli, som er nemnde i § 219, kann sannarord paa tru og ære koma i staden for eid.

§ 248. Folk, som partarne hev med seg i retten og vil ha avhøyrde som sakkunnige utan uppnemning, gjev utsegn etter same reglarne, som gjeld for vitne.

19de kapitel.

Skriftlegt prov.

I. Framleggjingi.

§ 249. Naar ein part byggjer paa eit skriftlegt prov, som han sjølv hev, bør han leggja det fram i retten.

Er det i eit søksmaalsskrift, han viser til provet, bør han leggja det ved i original eller i rettkjend avskrift. Men skal partarne sidan ha provet fyre seg munnleg, er ei vanleg avskrift nok, og kjenner motparten provet, kann ei kort attgjeving av innhaldet koma i staden for avskrift til han.

§ 250. Hev elles ein part eit skriftlegt prov i sitt være, kann det krevjast, at han legg det fram, naar det ikkje inneheld noko, som han etter reglarne for vitne vilde vera forboden eller friteken for aa gjeva utsegn um.

I alle høve kann det krevjast, at han legg fram slike skriftstykkje, som han andsynes motparten er skyldig aa gjeva fraa seg eller leggja fram etter den borgarlege retten. Skyldnaden aa leggja fram skriftstykkje, som er gjorde til aa skriftfesta rettshøvet millom partarne, gjeng òg paa skriftleg tinging, dei hev havt um rettshøvet, og paa skriftstykkje, som var framlagde eller som dei bruka i lag, daa dei tinga um rettshøvet.

§ 251. Hev nokon, som ikkje er part, eit skriftlegt prov i sitt være, er han skyldig aa leggja det fram:

1. naar han andsynes ein part, som gjev samtykkje til eller krev framleggjing, vilde ha skyldnad aa gjeva skriftstykkjet fraa seg eller leggja det fram etter reglarne i § 250 andre leden;
2. naar skriftstykkjet hev provsvigt og ikkje inneheld noko, som innehavaren etter reglarne for vitne vilde vera forboden eller friteken for aa gjeva utsegn um.

§ 252. Skriftlege prov maa so langt raad er leggjast fram i original eller i rettkjend avskrift. Retten kann alltid gjera vedtak um, at originalen skal leggjast fram, naar det er raad aa faa i han. Er originalen utydeleg eller vand aa lesa, bør den, som stydjer seg til han, leggja ved ei avskrift.

Naar noko av innhaldet i eit skrift er so, at det tek fri for framleggjing, eller naar berre eit stykkje av skriftet hev noko aa segja for saki, kann retten lata det stykkjet, som skal leggjast fram, avskriva; det andre skal daa haldast løynt. Naar vedkomande samtykkjer, kann skriftet i staden leggjast inn paa kontoret til retten, og partarne der faa høve til aa sjaa det stykkjet av skriftet, som skal leggjast fram.

Er det vandt aa leggja fram eit skriftlegt prov for sjølve den dømande retten, eller er det sers sterke grunnar imot aa gjera det, kann retten taka ved, at provet skal leggjast fram for ein av domarane eller for herads- eller byretten der paa staden i eit rettsmøte, som partarne fær varsel til; det same gjeld, dersom innehavaren hev eit rettkome krav paa aa faa ha skriftstykkjet i sitt være. Retten kann faa taka ei avskrift, som fylgjer saki.

§ 253. Naar ein part krev, at eit skriftlegt prov skal

leggjast fram, skal han so langt raad er nemna innhaldet og sjølv leggja fram ei avskrift, um han hev nokor.

Synest retten, at eit skriftlegt prov bør leggjast fram, gjev han innehavaren paabod um det. Fyrr retten gjev paabodet, bør han gjeva innehavaren høve til aa segja si meining, um retten finn grunn til det.

Naar retten gjev paabodet, kann han òg uppmana innehavaren til aa nemna grunnen, dersom han ikkje vil fylgja det.

§ 254. Negtar den, som dei segjer sit inne med skriftstykkjet, at han hev det, avgjer retten spursmaalet i orskurd; likeins um han segjer, at han ikkje kann finna det, eller at han i allfall ikkje kann finna det utan altfor stort bry, eller um han krev seg friteken for aa leggja fram skriftet eller for aa leggja det fram annleis enn i avskrift eller til gjenomsyn.

Men innehavaren kann setja seg imot, at skyldnaden hans til aa leggja fram skriftstykkjet, vert avgjord paa denne maaten, naar eit umstridt rettshøve er vilkaar for skyldnaden.

§ 255. Vil nokon, som hev fenge paabod um aa leggja fram eit skriftlegt prov ved hovudfyrehavingi, negta aa gjera det, bør han koma med motsegn i so god tid som raad er og segja, kva grunnar, han byggjer paa.

§ 256. Fyrr retten gjev orskurden, skal partarne og, um so er, den som det er sagt hev skriftstykkjet, faa høve til aa segja si meining og til aa leggja fram dei provi, som er aa faa utan for stort hefte. Retten kann kalla inn baade partarne og andre til avhøyring, dei siste etter reglarne for vitne.

§ 257. Dersom nokon, som ikkje er part, ikkje fylgjer eit paabod um aa leggja fram eit skriftlegt prov, og han anten ikkje gjev nokon grunn eller berre gjev ein grunn, som er vraka i rettskraftig orskurd, kann retten i sers vigtige tilfelle gjeva orskurd um aa gaa til tvangsfullføring. Dette gjeld baade naar vedkomande negtar aa gjeva fraa seg skriftet, og naar han negtar, at det er i hans være, endaa det er mest trulegt, at han hev det.

§ 258. Hev ein part, som er skyldig aa leggja fram eit skriftlegt prov, ikkje gjort det, eller hev han med vilje gjort framleggjingi umogleg, avgjer retten, etter alle umstendi er prøvde, kva vigt dette skal ha. I det tilfellet, som er nemnt i § 251 nr. 1, gjeld det same, naar ein part negtar samtykkje til framleggjingi, endaa han ikkje etter reglarne for vitne vilde vera forboden eller friteken for aa vitna.

Er det tale um eit rettshøve, som parten ikkje hev fritt raadvald yver, gjeld § 257 paa tilsvarande maate.

§ 259. Hev egtemaken til ein part eit skriftlegt prov, kann retten i tvistemaal, som kjem sambuet ved, gjeva egte-

maken paabod um aa leggja det fram etter dei same reglarne og med den same verknaden, som gjeld for parten sjølv.

§ 260. Kunde det vera til skade eller serleg ulempe, um eit skrift, som er framlagt, kom burt, skal retten ha det i sitt være framleis eller lata nokon annan gøyma det paa forsvarleg maate. Naar ikkje skriftet lenger trengst, kann den, som hev retten til det, krevja det tilbake.

Tidlegare òg kann eit skrift gjevast tilbake, naar den, som eig det, lovar aa leggja det fram paa nytt, um det vert kravt.

Hev retten mistanke um falsk, vert skriftet verande hjaa retten, um ikkje paatalemagti krev aa faa det.

II. Spursmaalet, naar dokument er egte.

§ 261. Dokument, som gjev seg ut for aa vera offentlege etter formi og innhaldet, skal vonast egte og uforfalska.

Er det serleg grunn til aa tvila paa, at dokumentet er egte eller uforfalska, hev den, som stydjer seg til det, prov skyldnaden.

Hev ei utanlandsk tenestemagt gjeve ut dokumentet, avgjer retten, um det skal vonast aa vera egte.

Retten granskar sjølvmint det spursmaalet, um eit dokument er egte.

§ 262. Naar eit privat dokument er sjølvhendt underskrive med namn, og innhaldet ikkje gjev serleg grunn til mistanke, gjev det fullt prov for, at innhaldet er fraa den, som hev skrive under dokumentet. Motprov kann førast.

§ 263. Er det strid, um eit skrift er egte, og skriftsamanlikning skal haldast, kann turvande skriftprøvur krevjast framlagde etter dei same reglarne, som gjeld andre skriftlege prov.

Den, som det er spursmaal um aa prøva handskrifti til, kann retten gjeva paabod um aa skriva med vanleg handskrift nokre uppgjevne setningar i retten eller hjaa ein domar. Negtar han, gjeld for han reglarne um ein part eller eit vitne, som ikkje vil gjeva utsegn, paa tilsvarande maate.

Mot paabod, som retten gjev etter andre leden, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

III. Provskraft.

§ 264. Innanlandske offentlege dokument, som rette tenestemagt hev gjeve ut, er fullt prov for det, dei inneheld, naar fyremaalet deira er aa gjeva slikt prov. Motprov kann førast.

Er det tanken med eit offentlegt dokument aa gjeva fullt prov for noko, som ikkje tenestemannen sjølv hev fenge greide paa i samhøve med tenesta, skal det, som er upplyst etter

dokumentet, vonast aa vera rett, so lengje ingen serleg grunn er imot det.

§ 265. Utanlandske offentlege dokument er paa dei same vilkaari fullt prov, dersom det, dei gjev vitnemaal um eller upplyser, jamvel etter dei reglarne, som gjeld her i riket, høver til proving gjenom utsegn fraa vedkomande tenestemagt.

Men um inkje anna er fastsett i avtale med framand stat, treng retten likevel ikkje lata utanlandske offentlege dokument ha full provskraft, naar det er sers grunn til tvil. Motprov kann førast.

§ 266. Retten avgjer, etter alle umstendi er prøvde, um det veikjer provskrafti, at eit dokument er uregelrett i form eller innhald eller mistenkjelegt av andre grunnar.

20de kapitel.

Provupptaking utanfyre rettssak.

§ 267. Provupptaking kann haldast utanfyre rettssak, naar det er grunn til aa ottast, at prov for rettsvigtige umstende elles vilde spillast, eller at det vilde verta sers vandt aa føra det.

Provupptaking um veilur eller lyte ved ein ting eller um skade paa ein ting kann elles òg haldast etter søknad fraa den, som segjer, at han kann gjera andsvar gjeldande mot nokon eller verta ute for, at nokon gjer andsvar mot han.

§ 268. Søknad um provupptaking vert framført munnleg eller i søkmaalsskrift for herads- eller byretten paa den staden, der dei, som skal avhøyrast, bur eller held seg, eller der ein ting skal granskast.

§ 269. Søknaden maa nemna dei umstendi, som skal ettervisast med provupptakingi, og gjera greide for dei grunnarne, som gjev rett til aa taka upp provet utanfyre rettssak.

Det skal segjast, kven motparten er, um det kann gjerast. For motpart vert den eller dei rekna, som søkjaren vil byggja eit paastand imot paa det grunnlaget, provupptakingi gjeld, eller som elles er i det høvet, at provupptakingi truleg kann faa vigt for han beinleides.

§ 270. Søknaden vert avgjord i orskurd. Gjev retten løyve til provupptaking, skal han i orskurden nemna dei provi, som skal takast upp, og fyremaalet med provupptakingi.

Fyrr retten gjev løyve til provupptaking, skal motparten høyrast, dersom ein motpart er kjend, og det ingen vaagnad er med drygjing.

Ein orskurd, som gjev løyve til provupptaking, er kjæremaalsfri.

§ 271. Retten held provupptakingi etter dei vanlege

reglarne um provupptaking utanfyre hovudfyrehaving, so langt dei høver.

Motparten eller den lovlege umbodsmannen hans skal kallast inn, dersom det ikkje er vaagnad med drygjing. Kann det ikkje gjerast, men motparten hev ein fullmegtig der paa staden eller i nærleiken, skal han kallast inn um raad er. Kann ikkje det heller gjerast, skal motparten eller fullmegtigen hans faa melding um provupptakingi snarast raad er.

Hev det vore uraad aa kalla inn nokon paa motparten sine vegner eller kann motparten endaa ikkje takast ut, kann retten sjølvmint nemna upp ein sakførar for han; provupptakaren kostar sakføraren.

Tridje bolken.
Dei einskilde stykkje i sakfyrehavingi.

21de kapitel.
Forlikstinging og dom i forliksraadet.

I. Forlikstinging.

§ 272. Den, som vil leggja upp sak, maa fyrst kalla inn motparten til tinging um semje i forliksraadet, um inkje anna er sagt i lov.

§ 273. Tinging um semje i forliksraadet vert ikkje nytta:

1. i egteskapssaker;
2. i ættsaker;
3. i saker mot offentlege tenestemagter eller tenestemenn um offentlege tenestur eller skadebot for slike tenestur;
4. i saker, som gjeld spursmaalet, um ein skilsdom er bindande;
5. i saker, som vert reiste til aa faa fullføringsdom for ei utanlandsk rettsavgjerd eller eit utanlandsk offentlegt forlik.

§ 274. Forlikstinging trengst ikkje:

1. naar den saksøkte eller den lovlege umbodsmannen hans ikkje hev kjend bustad, fast arbeidsstad eller forretningsstad her i riket, og han helder ikkje hev ein fullmegtig, som hev kjend bustad her og kann gjera forlik i hans stad;
2. naar tilsegjing kann gjevast med kunngjering for aalmenta;
3. naar krav eller motkrav vert innhavde millom dei same partarne seinare enn tilsegjingi um stemnemaalet;
4. i saker um arrest eller andre millombils aatgjerder;
5. i vekselsaker;
6. i saker um rettshøve, som høyrer under sjølovi;

7. i saker millom handlarar um rettshandlar, som baae partarne hev gjort i eller for yrkjet sitt. For handlarar vert alle rekna, som gjeng inn under § 35 bokstav a i lov um handelsregister m. m. fraa 17 mai 1890.

Dersom saksøkjaren krev forlikstinging i dei sakerne, som her er nemnde, gjeld reglarne um tinging og dom i forliksraadet likeins for dei.

§ 275. Den retten, som er fyrste domstolen i saki, ser etter, at lovreglarne um forlikstinging er fylgde.

Retten kann fremja saki utan tinging um semje i forliksraadet, naar det kann vera grunn til tvil, um slik tinging trengst.

Naar den saksøkte hev fenge høve til aa segja si meining, og retten so godkjenner ei forlikstinging for lovleg eller fremjar saki utan forlikstinging, kann ikkje avgjerdi gjerast um, og helder ikkje gjeld daa kjæremaal eller anke mot avgjerdi.

§ 276. Vernetingsreglarne i 2dre kapitel gjeld paa tilsvarande maate.

§ 277. Forliksklaga maa innehalda namnet paa partarne og kort segja, kva saki gjeld. Ho vert innsend til formannen i forliksraadet i søksmaalsskrift eller munnleg.

Formannen fastset, kva tid og stad klaga skal vera fyre, og skriv ut innkalling til partarne. I innkallingi fastset han likeins varslet for tilsegjingi um klaga og innkallingi. Varslet set han so langt som han synest høver. Paa landet maa det vera minst fem dagar og i byarne minst tvo. Reglarne i §§ 145, 193 og 194 i lov um domstolarne gjeld ikkje. Klagaren syter for tilsegjing.

Dersom klaga inneheld eit visst paastand, og klagaren kann krevja dom i forliksraadet, um den saksøkte ikkje møter, skal det serleg staa i innkallingi, at dom i so fall kann segjast etter den maalberingi, som klagaren gjev um sakhøvet.

Partarne kann òg møta friviljugt utan innkalling.

§ 278. Partarne eller dei lovlege umbodsmennerne deira maa møta sjølve, naar dei ikkje hev lovlegt forfall eller bur utanfyre krinsen. Men gjeld saki eit formuekrav, kann ein part alltid lata egtemaken, ein son eller ei dotter eller ein, som han hev i fast teneste, møta i sin stad.

For stiftingar, sellskap, sparebankar, lag og bu kann alltid nokon, som er med i styret, møta. Staten, kommunar og offentlege institutionar kann alltid møta med fullmegtig.

§ 279. Forliksfullmegtig kann ikkje nokon vera, som ikkje er fullmyndig eller som er fraadømd røysterett i offentlege saker.

Sakførarar og fullmegtigarne og tenestemennerne deira kann ikkje vera forliksfullmegtigar. Det same gjeld folk, som gjer seg til næring aa møta for andre i rettargang, endaa dei ikkje er sakførarar, og so tenestemenn hjaa dei.

Forliksfullmagti maa vera skriftleg og lyda paa ein serskild nemnd person. I saker um pengekrav er ei forliksfullmagt fraa den saksøkte ugild, naar ho er utskrivi, fyrr klage kunde gjevast inn. Likt med skriftleg fullmagt er ei fullmagt, som er gjevi etter reglarne i § 164 i lov um domstolarne.

Forliksfullmegtigen kann berre yverlata umbodet til nokon annan, naar fullmagti serleg heimlar det, eller han fær forfall og ikkje i tide kann faa fyresegn fraa parten.

§ 280. Møter ikkje klagaren i forliksraadet, skal saki setjast ut, dersom det er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall, men elles vert ho avvist.

Møter ikkje den saksøkte, endaa han er lovleg varsla, kann klagaren krevja, at saki vert utsett eller vist til retten. Han kann òg krevja, at forliksraadet segjer dom, naar vilkaari etter § 289, jfr. § 288, er til stades.

Dersom ein part ikkje møter og det ikkje er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall, eller hev ein part, som ikkje møter, ikkje i tide gjeve melding til forliksraadet og den andre parten um forfallet, kann den parten, som møter, krevja, at forliksraadet fastset vederlag for møtet.

Den parten, som møter med fullmegtig i strid med § 279, vert rekna for aa ikkje møta; likeins den, som gjeng sin veg eller ber seg so aat, at han vert fraateken ordet eller utvist, fyrr forlikstingingi er slutt. Det same gjeld den parten, som møter med fullmegtig i strid med § 278, dersom det ikkje kjem til forlik.

§ 281. Møter partarne, tek forliksraadet mot utsegnerne deira. Er det endaa noko uklaart, kann forliksraadet sjølv halda gransking, og naar baae partarne samtykkjer, taka mot utsegner fraa andre.

Finn forliksraadet, naar ei sak er fyre, at det er nyttelaust for det aa freista aa faa forlik, fyrr det er halde gransking paa aastaden, kann kvar av partarne krevja fyrehaving paa aastaden.

§ 282. Hev partarne eller dei, som møter for dei, raadvald yver saki, og trur forliksraadet, at det kann gjera seg upp ei viss meining um, kva som er rett eller rimelegt i saki, bør det freista aa faa i stand forlik i samhøve dermed.

Det bør kraftigt aatvara, um nokon av partarne kjem med krav, som er urimelege eller berrsynt grunnlause, eller negtar paastand, som audsynleg er velgrunna.

§ 283. Yver møtet fører forliksraadet rettsbok i samhøve med § 125 andre leden, jfr. § 133.

Forlikstilbod og vedgaaingar vert innførde berre naar den krev det, som hev gjort dei. Det, som elles er sagt eller utgreidt, vert ikkje innført.

Ingen annan enn partarne hev rett til aa sjaa etter i rettsboki og krevja utskrift av ho.

§ 284. Forliksmøtet er for stengde dører. Det partarne paa møtet hev gjenge ved, gjort tilbod um eller gjenge med paa i saki, kann berre provast av rettsboki. Motprov kann førast.

Forliksmennerne hev tegjingsskyldnad, so langt det fylgjer av desse reglarne.

§ 285. Kjem forlik i stand, vert det innført i rettsboki, og partarne skriv under. Forliksraadet agtar paa, at forliket vert klaart og tydelegt og, um so skal vera, inneheld fyresegn um uppfyllingstidi.

Kjem ikkje forlik i stand, skal forlikstingingi segjast slutt. Gjeng saki ikkje yver til domsfyrehaving i forliksraadet, skal ho visast til retten, naar det vert kravt.

§ 286. Forliket hev same verknaden som ein rettskraftig dom.

Men ein part kann likevel anka forliket inn til ugilding:

1. naar det gjeld noko, som partarne ikkje lovleg kann gjera avtale um, eller som det ikkje kann gjevast dom for;
2. naar det av andre grunnar ikkje kann gjelda for bindande avtale;
3. naar det er tvitydigt eller sjølvmotsegjande;
4. naar det hev vore mistak i sakfyrehavingi, og det er trulegt, at dette hev havt verknad paa innhaldet i forliket til skade for ankaren.

§ 287. Anken gjeng til herads- eller byretten. Fyresegnerne i 25de kapitel um anke til lagmannsretten gjeld paa tilsvarande maate. Men anken vert sagd for herads- eller bydomaren. Ankefresten vert rekna fraa forliksdagen. Nokor grense for verdet gjeld ikkje. Anken vert avgjord med orskurd, og saki kann ikkje visast heimatt eller visast til eit anna forliksraad etter §§ 386 og 387.

Saman med ankesaki kann kvar av partarne ha inn til avgjering det kravet, som forliket gjeld.

II. Dom i forliksraadet.

§ 288. Naar ei sak er innhavd til forlikstinging, og forlik ikkje kjem i stand, kann dom krevjast i forliksraadet med dei atterhald, som fylgjer av § 1. Kravet maa takast med i klaga eller berast fram, medan saki er fyre i forliksraadet.

Domsfyrehavingi skal byrja i same møtet, der forlikstingingi sluttar. Fyrehavingi er for ustengde dører, um inkje anna vert vedteke med heimel i lov.

Sakførarar og fullmegtigarne og tenestemennerne deira kann ikkje vera søksmaalsfullmegtigar eller rettslege hjelparar.

§ 289. Møter ikkje klagaren ved domsfyrehavingi, og det ikkje er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall skal saki avvisast eller, um den saksøkte krev det, visast til retten. Er det upplyst eller trulegt, at klagaren hev lovlegt forfall, skal saki setjast ut eller, um den saksøkte krev det, visast til retten.

Møter ikkje den saksøkte, kann klagaren krevja, at saki vert utsett eller vist til retten. Han kann likeins krevja, at forliksraadet segjer fraaveringsdom etter den maalberingi, klagaren hev gjeve um sakhøvet i klaga, dersom ho inneheld eit visst paastand, og det i innkallingi er sagt til den saksøkte, at dette kann verta fylgja av, at han ikkje møter. Men maalberingi i klaga kann ikkje leggjast til grunn, dersom ho strider mot aalkjende umstende. Domen skal kalla seg fraaveringsdom.

Forliksraadet segjer ikkje fraaveringsdom, dersom ikkje den saksøkte sjølv hev fenge tilsegjing um innkallingi, og tilsegjingi helder ikkje er gjevi paa bustaden eller den stendige arbeidsstaden hans, minder han hev samtykt, at forliksraadet dømer i saki likevel. Det same gjeld, dersom det er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall. Forliksraadet gjev helder ikkje fraaveringsdom, dersom den saksøkte vantar fritt raadvald yver sakemnet.

Fyresegnerne i § 341 gjeld paa tilsvarande maate.

§ 290. Formannen i forliksraadet syter for, at saki vert utgreidd so kort som det er gjerande, og uten at uvedkomande ting vert inndregne, og at ho vert førd til endes i eitt utan stogg um raad er.

§ 291. Domsfyrehavingi er munnleg. Upplesing kann ikkje nyttast i staden for det frie munnlege ordet.

Møter baae partarne, vert fyrst klagaren og so den saksøkte bedd um aa koma fram med paastandi sine og gjeva grunnar for dei og aa segja si meining um paastandi fraa motparten.

Formannen bør med spursmaal og med aa venda seg til partarne paa annan maate syta for, at utsegnerne deira vert so klaare og fullstendige som raad er. Meiner han, at det er umstende til stades, som forliksraadet sjølvmint maa taka umsyn til, skal han gjeva partarne høve til aa segja si meining.

Dei andre forliksmennerne kann òg gjeva partarne spursmaal, naar dei synest, det trengst.

§ 292. Skyldige aa møta fram og vitna under domsfyrehavingi i forliksraadet etter innkalling fraa forliksraadet i samhøve med reglarne i 15de kapitel er alle, som bur eller held seg i forliksraadskrinsen. Elles kann forliksraadet berre taka mot utsegner fraa vitne sameleis som fraa partar og sakkunnige,

naar dei vert gjevne friviljugt. Eid eller sannarord paa tru og ære kann det ikkje taka mot. Helder ikkje kann det gjeva nokon, som ikkje er part, paabod um aa leggja fram eller gjeva tilgjengje til skriftlege prov eller andre ting.

Skal skriftlege prov lesast upp, gjer ein av forliksmennerne det Den, som fører provet, kann òg faa løyve til aa lesa det upp sjølv.

Naar provførsla er slutt, hev kvar av partarne rett til aa faa ordet tvo gonger. Vanleg fær klagaren ordet fyrst.

§ 293. Naar ei sak, som vert fyrehavd paa aastaden, ikkje er upplyst nok, kann forliksraadet setja ho ut einn gong i so lang tid, som det synest turvande, dersom ein av partarne krev det.

Elles maa ei sak ikkje verta utsett, utan baae partarne samtykkjer, eller i samhøve med § 289.

§ 294. Forliksraadet gjev ikkje dom, men viser saki til retten, um so vert kravt:

1. naar baae partarne gjev avkall paa kravet um dom;
2. naar den saksøkte krev sjølvstendig dom for motkrav, som gjeng utanfyre den avgrensing, som er fastsett i § 1 andre leden, og klagaren eller forliksraadet negtar samtykkje til paadøming;
3. naar den saksøkte ikkje vil taka saki etter § 81;
4. naar forliksraadet synest, at saki er so vand eller so lite upplyst, at ho ikkje høver for dom i forliksraadet.

§ 295. I rettsboki vert berre det innført, som er sagt i § 125 andre leden og § 126. Men partsutsegner, som sannar det, motparten hev sagt, skal likevel bokførast, naar han krev det eller forliksraadet synest det er sers grunn for det.

§ 296. Naar fraaveringsdom er sagd i forliksraadet, kann den, som var burte, krevja uppfrisking etter reglarne i 24de kapitel.

§ 297. Anke yver ein dom, som er gjeven i forliksraadet, gjeng til herads- eller byretten. Fyresegnerne i 25de kapitel um anke til lagmannsretten gjeld paa tilsvarande maate. Men anken skal segjast for herads- eller bydomaren. Nokor grense for verdet gjeld ikkje. Saki kann ikkje visast heimatt eller visast til eit anna forliksraad etter §§ 386 eller 387.

III. Kjæremaal.

§ 298. Mot avgjerderne i forliksraadet kann kjæremaal berre nyttast:

1. naar dei negtar aa fremja ei sak til forlikstinging eller dom eller avviser saki, set ho ut eller stoggar ho eller negtar aa visa ho til retten, eller avviser eit krav um uppfrisking;

2. naar dei gjeld straff- eller skadebotsandsvar, som reiser seg av saki, eller søksmaalskostnad.

Kjæremaalet gjeng til herads- eller byretten og vert sagt for formannen i forliksraadet.

22de kapitel.

Stemning og sakfyrebuing.

§ 299. Naar forliksraadet hev vist ei sak til retten, maa stemning vera inngjevi til herads- eller byretten innan eit aar fraa tilvisingsdagen; elles maa saki havast inn til forlikstinging paa nytt. Stemningi vert inngjevi i søksmaalsskrift eller munnleg.

§ 300. Stemningi maa vera underskrivi og nemna:

1. domstolen, tinglaget og partarne, og dei lovlege umbodsmennerne deira, um dei hev slike;
2. det kravet klaart og tydelegt, som saksøkjaren gjer gjeldande, og dei umstendi, han byggjer det paa;
3. det paastandet, han kjem med;
4. dei umstendi, som avgjer vernetinget, domstolen og korleis domstolen skal vera samansett, dersom det ikkje fylgjer av det, som er sagt elles.

Dessutan bør stemningi nemna:

5. livsyrkjet, bustaden og søksmaalsstoda til partarne og dei lovlege umbodsmennerne, og namnet paa søksmaalsfullmegtigen til saksøkjaren, um han hev nokon;
6. dei provi, som saksøkjaren vil føra, etter reglarne i § 188;
7. det saksøkjaren hev aa segja um staden og tidi for og varslet til hovudfyrehavingi og um domsmannstilkalling;
8. vedleggi og um dei fylgjer i original eller i avskrift.

Utgreiding um retts- og provspursmaal maa stemningi ikkje innehalda i større mun enn som trengst til aa gjera samanhengen klaar.

§ 301. Meiner domaren, at han sjølvmint maa negta aa fremja saki, segjer han fraa um det til saksøkjaren. Vert det, som er aafaatt, ikkje retta, avviser han saki.

Meiner han, at stemningi er ufullstendig eller uklaar, bør han segja fraa um det til saksøkjaren; likeins um han meiner, at det er berrsynt, at søksmaalsgrunnen ikkje kann heimla paa standet.

§ 302. Naar domaren fremjar saki, syter han fyrst for, at ho vert fyrebudd anten paa den maaten, at partarne møter sjølve for retten, eller gjenom skriftbyte, etter som den eine eller andre framgangsmaaten høver best.

Dersom nokon av partarne ikkje er skyldig aa møta for

retten og helder ikkje tek ved aa møta friviljugt, vèl domaren skriftleg fyrebuing; likeins um det etter maaten vilde vera til altfor stor ulempe eller altfor dyrt, at baae partarne skulde møta paa same tid og stad. Men synest han, det er um aa gjera aa faa personleg utsegn, kann den eine parten eller baae partarne kallast inn til serskild avhøyring for same retten eller for ein annan rett.

Sakfyrebuingi hev til maal aa leggja alt til rettes best raad er, so hovudfyrehavingi kann førast til ende utan utsetjing.

§ 303. Tek domaren ved aa kalla inn partarne til aa møta sjølve, fastset han tidi og staden for rettsmøtet og læt partarne faa tilsegjing um innkallingi. Den saksøkte fær samstundes tilsegjing um stemningi. I innkallingi til han skal det serleg segjast, at um han ikkje møter, kann det gjevast dom etter utsegnerne fraa saksøkjaren um sakhøvet. Den saksøkte skal dessutan faa vita, at hev han motsegner aa gjera mot, at saki vert fremja, maa han koma med dei i møtet. Saksøkjaren skal i innkallingi faa upplysning um, at retten kann segja frifinningsdom, dersom saksøkjaren ikkje møter.

Fresten bør ikkje til vanlegt vera lengre end tri vikur.

Partarne kann òg møta for domaren friviljugt utan innkalling.

§ 304. Møter baae partarne, høyrer dei paa kvarandre, naar dei gjev utsegnerne sine.

Naar utgreidingarne fraa baae sidurne er slutt, førar domaren inn i rettsboki ei kort attgjeving av det, som kvar part hev sagt i saki. Attgjevingi skal lesast upp til vedtaking og leggjast fram for parten til underskrift.

Partarne hev rett til aa ha med seg søksmaalsfullmegtig.

§ 305. Dersom den saksøkte godkjenner paastandet fraa saksøkjaren, kann saki gaa til doms med det same; likeins um saksøkjaren gjev avkall paa kravet.

Hovudfyrehaving kann haldast i same møtet, naar baae partarne krev det, og dei er samde um aa lata domaren avgjera motstriden millom partsutsegnerne, anten utan provføring eller etter ei provføring med det same.

§ 306. Vert saki ikkje paadømd etter § 305, bed domaren partarne gjeva tilbod um provi sine etter reglarne i § 188 og segja si meining um provstilbodi fraa kvarandre. Skriftlege prov bør leggjast fram med det same.

Er ein part ikkje budd paa aa gjeva fullstendig provuppgaave, kann han nemna dei, som vantar, i eit søksmaalsskrift, som retten so sender til motparten.

Likeins skal partarne segja fraa, um dei krev, at doms-

menn skal verta tilkalla, dersom partarne sjølve raar for dette, og dei ikkje fyrr hev sagt fraa um det.

§ 307. Er ein part burte, og det er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall, skal saki, anten motparten møter eller ei, setjast ut til meir fyrebuing, eller hovudfyrehaving dagsetjast.

Men fyrehavingi skal fremjast, dersom det møter søksmaalsfullmegtig for den, som retten gjeng ut ifraa hev lovlegt forfall. Søksmaalsfullmegtigen hev daa rett til aa greida ut saki og gjeva spursmaal for sin part. I dette tilfellet òg kann retten setja ut saki til meir fyrebuing, naar motparten krev det, eller retten synest, det er um aa gjera aa faa utsegn fraa parten sjølv.

§ 308. Er det ikkje upplyst eller trulegt, at den parten, som er burte, hev lovlegt forfall, og motparten møter, kann han krevja, at fraaveringsdom vert sagd, dersom det i innkallingi er sagt fraa til den, som ikkje hev møtt, at so kann gjerast. Den saksøkte kann òg krevja, at saki vert avvist eller stansa. Naar ikkje fraaveringsdom, avvising eller stansing vert kravd, skal saki setjast ut til meir fyrebuing, eller hovudfyrehaving dagsetjast.

Var den, som ikkje møter, innkalla til serskilt møte etter § 302 andre leden, og den andre parten ikkje fyreaat hev kome med krav som nemnt i fyrre leden, skal retten gjeva han ein frest til det. Kravet kann han koma med i søksmaalsskrift eller munnleg. Saksøkjaren kann taka med ei nøgjare grunngjeving for paastandet.

§ 309. Er baae partarne burte, utan at det er upplyst eller trulegt, at nokon av dei hev lovlegt forfall, skal saki stansast.

§ 310. Ein part, som møter, kann alltid maalbera saki, jamvel um motparten er burte.

Ei utskrift av maalberingi hans skal daa den faa, som ikkje møtte.

§ 311. Vert saki utsett til meir fyrebuing, kann domaren kalla inn partarne til nytt møte eller uppmana den saksøkte til aa gjeva skriftlegt tilsvar.

Naar den nye innkallingi eller uppmaningi um aa gjeva skriftlegt tilsvar ikkje vert fylgd, og det ikkje er upplyst eller trulegt, at lovlegt forfall er grunnen til det, skal saki stansast, dersom ikkje den parten, som fyrste gongen møtte, krev avvising eller fraaveringsdom.

§ 312. Ein part vert rekna for aa vera burte, jamvel um han møter, naar han heilt ut læt vera aa taka ordet, eller naar han gjeng sin veg eller ber seg so aat, at han vert fraateken ordet eller utvist, fyrr fyrehavingi er slutt.

For sjølvstendige luter av saki hev det, naar fyrehavingi um dei er slutt, ikkje noko aa segja, at ein part sidan er burte.

§ 313. Gjer domaren vedtak um skriftleg sakfyrebuing, skal den saksøkte faa tilsegjing um stemningi med fraasegn um, at han innan ein viss frest anten maa gjeva tilsvar i eit fyrebuingsinnlegg eller møta sjølv for domaren og gjeva tilsvar, og at det i anna fall kann segjast dom etter utsegnerne fraa saksøkjaren um sakhøvet. Dessutan skal det segjast den saksøkte, at hev han motsegner aa gjera mot, at saki vert fremja, maa han koma med dei i tilsvaret.

Likeins skal det segjast den saksøkte, at han bør setja i tilsvaret, um han hev noko aa segja um tidi og staden for og varslet til hovudfyrehavingi, og um han krev, at domsmenn vert tilkalla, dersom partarne raar for det.

Fresten bør ikkje til vanlegt vera lengre enn tri vikur.

§ 314. Dersom den saksøkte i tilsvaret godkjenner paastandet fraa saksøkjaren, skal det segjast dom paa dette grunnlaget.

Elles skal retten senda tilsvaret til saksøkjaren.

§ 315. Dersom ikkje den saksøkte hev gjeve noko tilsvar, fyrr fresten er ute, og det ikkje er upplyst eller trulegt, at lovlegt forfall hev vore til hinder, kann saksøkjaren krevja, at det skal gjevast fraaveringsdom i saki, so framt det saman med uppmaningi um aa gjeva tilsvar er sagt, at so kann gjerast.

Hev ikkje saksøkjaren fyreaat kravt fraaveringsdom, skal domaren gjeva han ein frest til det. Han kann bera fram kravet i søksmaalsskrift eller munnleg og samstundes gjeva nøgjare grunnar for paastandet.

§ 316. Krev ikkje saksøkjaren fraaveringsdom, skal retten anten gjeva nytt paabod um tilsvar eller dagsetja hovudfyrehaving.

Dersom den saksøkte ikkje fylgjer eit nytt paabod um tilsvar, utan at det er upplyst eller trulegt, at lovlegt forfall var grunnen til det, og saksøkjaren framleis læt vera aa krevja fraaveringsdom, skal hovudfyrehaving dagsetjast.

§ 317. Trengst det av sers grunnar, kann domaren, fyrr hovudfyrehavingi er dagsett, gjera vedtak um meir fyrebuing gjenom søksmaalsskrifter eller personlegt møte. Retten skal senda søksmaalsskrifterne til den andre parten.

Ein part kann jamvel utan paabod gjeva inn fleire fyrebuingsinnlegg. Retten skal senda innlegget til motparten, um det er tid til det.

§ 318. So snart domaren synest, at saki er fyrebudd nok, fastset han tidi og staden for hovudfyrehaving. Han læt

partarne faa tilsegjing um innkallingi og gjev dei paabod um aa taka med skriftlege prov og andre provsting, som dei vil byggja paa.

I innkallingi skal det serleg staa, at det kann segjast dom i samhøve med § 344, dersom nokon av partarne ikkje møter.

Vert det naudsynt, kann hovudfyrehavingi dagsetjast til ei onnor tid.

§ 319. Dersom hovudfyrehavingi skal haldast paa ein fast rettsdag, vert ho dagsett med eit varsel paa minst tvo vikur ved heradsretten og paa minst ei vike ved byretten. Elles vert hovudfyrehavingi dagsett med eit varsel paa um lag tri vikur ved heradsretten og tvo vikur ved byretten.

I dei sakerne, som er nemnde i nr. 4—7 i § 143 i lov um domstolarne, kann frestarne setjast so kort som tri dagar, i sers trongsmaal jamvel einn dag. Er baae partarne til stades, kann retten òg gjera vedtak um aa ha saki fyre med det same.

§ 320. Domaren syter snarast raad er for aa fyrebu provførsla.

Hev partarne skyldnad aa møta, kallar han dei inn til aa møta sjølve ved hovudfyrehavingi, dersom han ikkje synest, at det er tarvlaust eller etter maaten altfor brysamt for dei.

Krev den eine parten, at den andre skal kallast inn, bør domaren vanleg gjera so, naar det er lovlegt høve til det; men den, som hev kravt, at den andre skal møta, er daa skyldig til aa møta sjølv óg.

§ 321. Synest domaren, at eit prov bør takast upp fyre hovudfyrehavingi, syter han for, at det vert gjort.

Er ikkje hovudfyrehavingi dagsett, ventar han vanleg med dagsetjingi, til provupptakingi er slutt.

§ 322. Skal ei sak vera fyre ved lagmannsretten i fyrste instans, gjeld reglarne ovanfyre paa tilsvarande maate, likevel med sovorne brigde:

Saki vert paastemnd og fyrebudd paa den staden, der lagmannsretten hev sitt faste sæte, for lagmannen eller ein lagdomar.

Hovudfyrehavingi vert vanleg dagsett med eit varsel paa minst einn maanad; men vert lagmannsting paa ein fast rettsdag halde fyrr, kann ho dagsetjast med eit varsel, som ikkje er under tvo vikur.

23de kapitel.

Hovudfyrehavingi.

§ 323. I herads- og byrettarne skal tvo domsmenn vera med under hovudfyrehavingi:

1. i saker, som vert fyrehavde ved vernetinget til fast eigedom;

2. i saker um rettshøve, som høyrer under sjølovi;
3. i andre saker, naar nokon av partarne krev det eller retten synest, det er ynskjande.

Men domsmenn vert ikkje tilkalla i vekselsaker, som vert fyrehavde etter dei serlege fyresegnerne i 31de kapitel, eller i saker, som vert reiste til aa faa fullføringsdom for ei utanlandsk rettsavgjerd eller eit utanlandsk offentlegt forlik.

§ 324. I lagmannsretten skal fire domsmenn vera med under hovudfyrehavingi, naar dei vilkaari er til stades, som er nemnde i § 323.

I saker, som venteleg tek lang tid, kann lagmannen fastsetja, at ein varamann skal vera til stades i rettsmøtet, so han kann taka sæte i retten, um nokon av domsmennerne fær forfall.

§ 325. Naar serleg sakkunne i handel, sjøstell, handverk eller byggjingsstell hev noko aa segja for saki, og serlege utval av domsmenn er skipa, skal domsmennerne baade ved herads- eller byretten og ved lagmannsretten takast av dei serlege utvali, naar nokon av partarne krev det eller retten synest, det er ynskjande.

I andre tilfelle kann fagkunnige domsmenn verta uppnemnde etter § 88 i lov um domstolarne.

§ 326. Skal eit einskilt av fleire krav verta fyrehavt med fagkunnige domsmenn, kann ikkje dei andre kravi havast saman med det i ei sak, utan naar det er samanheng millom kravi, eller dei kann førast i motrekning heilt ut eller i nokon mun. I so fall vert dei alle fyrehavde med fagkunnige domsmenn.

Skal elles nokre av fleire sameinte krav, vera fyre med domsmenn, andre ikkje, skal dei alle verta fyrehavde med domsmenn.

§ 327. Formannen i retten syter for, at saki vert utgreidd so kort som det er gjerande, og utan at uvedkomande ting vert inndregne, og at ho vert førd til endes i eitt utan stogg um raad er.

§ 328. Er det innkalla partar til personleg avhøyring, vitne eller sakkunnige, bør formannen høyra etter, fyrr fyrehavingi byrjar, um dei er komne. Vantar nokon, syter formannen for so langt raad er, at han kjem so snart, at saki ikkje maa setjast ut av den grunn.

Det, som her er sagt, gjeld paa tilsvarande maate um skrifter og andre provsting.

§ 329. Hovudfyrehavingi er munnleg. Upplesing kann ikkje koma i staden for fri munnleg maalbering.

Skriftstykkje, som partarne byggjer paa i maalberingarne og utgreidingarne sine, kann dei berre lesa upp, naar sjølve ordlaget er um aa gjera.

§ 330. Møter baae partarne, skal formannen fyrst beda saksøkjaren og so den saksøkte um aa greida ut saki si for retten. Partarne skal daa bera fram og grunngjeva paastandi sine, nemna dei provi, dei byggjer paa, ettervisa naar det trengst, kva vigt dei provi hev, som dei hev gjeve tilbod um, og segja si meining um utsegnerne fraa motparten.

§ 331. Formannen i retten bør med spursmaal og med aa venda seg til partarne paa annan maate syta for, at utsegnerne deira vert so klaare og fullstendige som raad er.

Meiner han, at dei kjem i strid med fyrebuingsinnleggi eller med utsegner, som er inntekne i rettsbok, eller med noko, som retten kjenner til, segjer han fraa um det. Han kann daa gjera vedtak um, at utsegner, som fyrr er gjevne, eller andre skriftstykkje skal lesast upp.

Trur han, at noko umstende er til stades, som retten maa taka umsyn til sjølvmint, skal han gjeva partarne høve til aa segja si meining.

Dei andre domarane kann òg gjeva partarne spursmaal, naar dei synest det trengst.

§ 332. Er ein part sjølv til stades, kann formannen i retten avhøyra han, so snart saki er utgreidd fraa baae sidurne. Vanleg gjer han det, fyrr vitne og sakkunnige vert avhøyrde.

§ 333. Skal skriftlege prov lesast upp, er det rettsskrivaren eller ein domar, som gjer det. Den som fører provi, kann òg faa lov til aa gjera det sjølv.

Dersom retten synest, det ikkje trengst noko meir, kann ein domar gjeva att det vigtigaste av innhaldet av skriftet. Segjer ein part, at attgjevingi i noko stykkje, som er um aa gjera, ikkje høver med innhaldet, kann han krevja, at skriftet skal lesast upp.

§ 334. Naar provførsla er slutt, hev kvar av partarne rett til aa faa ordet tvo gonger. Vanleg fær saksøkjaren ordet fyrst.

§ 335. Utsegner, som ikkje kjem i rette tid, kann retten i orskurd gjera vedtak um aa sjaa burt ifraa, naar ein part hev drygt med dei i den tanken aa draga ut saki eller koma ovandotte paa motparten, eller naar den andre parten krev det, og saki elles vilde seinkast helder mykje.

Mot eit vedtak um aa gjeva løyve til nye utsegner gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 336. Vert saki utsett til eit nytt rettsmøte, bør formannen i retten so langt raad er taka alle aatgjerder, som trengst, so fyrehavingi kann førast til endes i det nye rettsmøtet.

Han kann soleis setja ein frest for partarne, daa dei seinast bør gjeva dei turvande fraasegnerne, han kann kalla inn

partarne til aa møta sjølve, gjera vedtak um provupptaking, uppmana partarne aa syta for prov og gjeva dei paabod um aa leggja fram dokument eller andre provsting.

Synest ein annan av domarane, at slike aatgjerder bør takast, og rettsformannen ikkje er einig, kann han krevja, at heile retten avgjer spursmaalet.

§ 337. I det nye retsmøtet skal det, som var fyrehavt i det fyrre møtet, takast uppatt i so stor mun, som nokon av domarane synest er naudsynleg til aa faa saki rett upplyst.

§ 338. Formannen i retten segjer fyrehavingi ute og saki uppteki til doms, naar retten meiner, at saki eller den serskilde luten av saki, som er fyre, er mogen til avgjering. Fyrr domen fell, bør dei vanleg ikkje taka til med hovudfyrehaving i ei ny sak.

Stend det att ei provupptaking, kann fyrehavingi likevel slutta, dersom partarne gjev avkall paa aa dryfta provet etter upptakingi, eller um retten synest, det er berrsynt, at ei slik dryfting er tarvlaus. I dette tilfellet vert fresten for domssegjingi rekna fraa den tid, daa provupptakingi er slutt, eller dersom ho ikkje er haldi for den dømande retten, fraa den tid, daa han fær rettsboki yver provupptakingi.

§ 339. Retten kann taka uppatt ei fyrehaving, som er slutt, naar han synest det trengst, av di han vil faa ei utsegn, upplysning eller utgreiding, som han ikkje fyrr saag hadde noko aa segja for saki.

Er det berre einskilde tvistepunkt, som hev vore fyre, kann fyrehavingi òg takast uppatt, naar retten synest, det trengst aa faa andre tvistepunkt fyrehavde.

§ 340. Er ein part burte, og det er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall, skal saki setjast ut, minder den andre parten møter, og den, som er burte, hev gjeve samtykkje til fraaveringsdom.

Er den eine parten burte, utan at det er upplyst eller trulegt, at han hev lovlegt forfall, og den andre parten møter, kann han krevja fraaveringsdom. Den saksøkte kann òg krevja, at saki vert avvist. Vert ikkje fraaveringsdom eller avvising kravd, skal saki stansa. Men saksøkjaren kann likevel faa utsetjing, naar han krev det, og utsetjing er naudsynleg, for di han vil retta noko eller leggja noko til i maalberingi si um saki. Rettingi eller tillegget kann gjerast gjenom søksmaalsskrift eller munnleg, og retten gjev melding um det til den saksøkte.

Er baae partarne burte, og det ikkje er upplyst eller trulegt, at nokon av dei hev lovlegt forfall, skal saki stansa.

§ 341. Ein part vert rekna for aa vera burte, jamvel um han møter, dersom han held seg heilt ifraa fyrehavingi.

Det same gjeld, naar ein part gjeng fraa møtet eller ber seg so aat, at han vert fraateken ordet eller utvist, fyrr hovudfyrehavingi er slutt, eller naar han er burte fraa eit møte, som saki er utsett til. Men retten kann likevel taka ved aa halda fram med saki og segja dom, endaa parten er burte eller utestengd, naar det er grunn til aa tru, at han hev bore seg so aat med vilje, og retten ikkje synest, det trengst til aa faa saki upplyst, at han er til stades framleis.

Er ein sjølvstendig lut av saki fyrehavd til endes, gjer det ikkje noko for den luten, at ein part sidan er burte.

§ 342. Fraavera er ikkje til hinder for, at retten kann fremja provstenestur etter reglarne for provupptaking utanfyre hovudfyrehavingi.

§ 343. Naar ei sak vert utsett i fraaveringstilfelle, skal den, som var burte, alltid faa tilsegjing til det nye rettsmøtet, dersom han ikkje fyrste gongen er innkalla gjenom kunngjering for aalmenta.

24de kapitel.

Fraaveringsdom og uppfrisking.

§ 344. Naar retten segjer fraaveringsdom, for di saksøkjaren hev vore burte, skal domen gaa ut paa frifinning.

Naar retten segjer fraaveringsdom, for di den saksøkte hev vore burte eller ikkje gjeve tilsvar innan den fastsette tidi, byggjer han domen paa dei utsegnerne, saksøkjaren gjev um sakhøvet, so langt dei er melde til den saksøkte og ikkje strider mot aalkjende ting.

Ein dom, som vert sagd i samhøve med denne paragrafen, vert i domen sjølv kalla fraaveringsdom.

§ 345. Retten segjer ikkje fraaveringsdom, dersom den parten, som var burte, vantar fritt raadvald yver sakemnet. Er det den saksøkte, som var burte, kann saki fremjast til doms etter dei vanlege reglarne.

§ 346. Mot fraaveringsdom kann den, som var burte, krevja uppfrisking.

Uppfrisking vert kravd skriftleg eller munnleg for retten seinast innan ein maanad. I søksmaalsskriftet bør den, som var burte, likeins koma med alt, som trengst fraa hans side, so dei straks kann gaa til hovudfyrehaving.

Den, som krev uppfrisking, maa ettervisa, at han hev betala den søksmaalskostnaden, han er ilagd i fraaveringsdomen, eller leggja desse pengarne ned i retten. Han kann likevel takast fri for det, naar han gjer det trulegt, at han var burte med lovlegt forfall.

§ 347. Meiner domaren, at eit krav um uppfrisking kjem for seint, eller at han sjølvmint maa negta aa fremja det av

andre grunnar, segjer han fraa um det, og gjev orskurd um avvising, um det trengst.

Fremjar han kravet, gjev han den parten, som hev bedt um uppfrisking, vitnemaal um det og gjev samstundes motparten det søksmaalsskriftet, som inneheld kravet. Synest domaren, at saki er fyrebudd nok, skal hovudfyrehaving dagsetjast.

I lagmannsrettssaker gjeld § 322 andre leden paa tilsvarande maate.

§ 348. Er avgjerdi i uppfriskingssaki lik den gamle, vert ho stadfest. I anna fall skal den nye avgjerdi ugilda fraaveringsdomen.

§ 349. Heile kostnaden med uppfriskingssaki skal den bera, som ikkje møtte, jamvel um domen vert brigda til gagn for han, dersom ikkje nokon annan er skyldig aa bera kostnaden av serlege grunnar.

Helder ikkje den kostnaden, han er dømd til i fraaveringsdomen, vert han fri for av den grunn, at domen vert brigda til gagn for han.

Meiner retten, det er med urette, at han hev gjeve fraaveringsdom, eller vert det ettervist, at parten hadde lovlegt forfall, som ikkje kunde ha vore upplyst i tide, gjeld dei vanlege reglarne for søksmaalskostnaden for baae fyrehavingarne.

§ 350. Dersom uppfriskingssaki òg endar med fraaveringsdom andsynes den parten, som hev kravt uppfriskingi, kann han ikkje faa ny uppfrisking, utan han etterviser, at han var skuldlaus i fraavera siste gongen. Ei forsøming vert rekna for sjølvvalda daa òg, naar parten ikkje hev søkt um aa faa ein frest lengd, fyrr fresten er ute, eller aa faa eit rettsmøte dagsett til ei onnor tid eller utsett, endaa han eller den lovlege umbodsmannen hans eller søksmaalsfullmegtigen visste um hindringi og hadde høve til aa koma med søknaden.

Uppfriskingssøknaden maa i dette tilfellet gjeva upplysning um fraaveringsgrunnen.

§ 351. Er mistak, som kann rettast, grunnen til, at retten avviser eit krav um uppfrisking, set han ein kort frest for nytt krav, dersom det ikkje er trulegt, at mistaket er gjort med vilje, eller dersom retten ikkje fyreaat hev gjeve frest etter § 97 til aa retta mistaket. Slik ny frest kann retten ikkje gjeva meir enn einn gong, utan sers umstende er for det. Mot vedtak um aa gjeva ny frest gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 352. Den parten, som var burte, kann taka tilbake kravet um uppfrisking, til hovudfyrehavingi i uppfriskingssaki byrjar, og naar motparten samtykkjer, til ho sluttar. Men han kann daa ikkje i noko høve krevja ny uppfrisking.

Kravet kann han taka tilbake i søksmaalsskrift eller munnleg for domaren. Domaren læt motparten faa tilsegjing um det.

§ 353. Anke kann den parten, som var burte, berre segja, av di retten var rangt nytta, eller det hev vore mistak i sakfyrehavingi. Segjer han anke, gjev han dermed avkall paa uppfrisking. Fyresegnerne i §§ 346 siste leden og § 349 andre og tridje leden gjeld paa tilsvarande maate.

Naar ein part krev uppfrisking, fyrr ankefresten er ute, stoggar frestlaupet. Tek han kravet tilbake eller vert det avvist, byrjar ein ny ankefrest for motparten.

§ 354. Hev motparten til den, som var burte, sagt anke, stansar retten ankesaki med orskurd, naar den parten, som var burte, hev kravt uppfrisking, og retten hev godkjent dette kravet.

Fjorde bolken.

Anke, kjæremaal og uppatt-taking.

25de kapitel.

Anke til lagmannsretten og Høgsteretten.

§ 355. Emne for sjølvstendig anke er domar og dei orskurdarne, som det serskilt er sagt um, at dei er paaankande.

I samband med anke yver ein dom eller ein orskurd kann ein part anka paa sakstyringsorskurdar, som gjeng fyre domen eller orskurden.

Ei sakstyringsavgjerd kann ingen anka paa eller nytta til ankegrunn, naar ho etter sitt slag eller etter serskild lovfyresegn ikkje er aatsøkjande.

§ 356. Anke til lagmannsretten kann ikkje fremjast utan løyve fraa lagmannen, naar saki gjeld eit pengeverde, som ikkje er større enn 250 krunur. Men denne verdgrensa gjeld likevel ikkje, naar saki er um fast eigedom eller ein servitut.

§ 357. Anke til Høgsteretten kann berre byggjast paa, at retten er rangt nytta, eller paa mistak i sakfyrehavingi.

Til rettsnyttingi høyrer òg spursmaalet um, korleis ei viljeutsegn skal tolkast, og likeins, um ein sedvane er til, og kva innhald han hev, naar rettsverknaden av eit umstende rettar seg etter det.

Løyve fraa kjæremaalsnemdi i Høgsteretten er naudsynleg, naar saki gjeld eit pengeverde, som ikkje er større enn 1000 krunur.

§ 358. Verdet paa ankeemnet rettar seg etter verdet paa den tidi, daa ankeutsegni kjem inn til retten.

Naar verdet vert utrekna, skal krav og paastand, som ikkje er paadømde i underinstansen, og det som er tildømt ankaren, haldast utanfyre. Ved anke til brigding vert helder ikkje dei kravi eller dei luterne av krav medtekne, som er tildømde motparten, og som ankepaastandet ikkje negtar.

Ein bruksrett eller ein servitut i ein fast eigedom vert sett til det verdet, han hev for rettshavaren, dersom det er han som ankar, men til verdminken paa eigedomen, dersom eigaren ankar.

Elles gjeld fyresegnerne i §§ 9, 10, 11, 13, 14, 15 og 16 her òg, men soleis, at det er ankaren, som skal gjera dei verdsetjingarne, som § 14 nemner.

§ 359. Løyve til anke utan umsyn til verdet paa ankeemnet, kann vanleg berre gjevast, naar avgjerdi hev noko aa segja utanfyre den saki, som ligg fyre, eller naar saki er mykje um aa gjera for ankaren utanum det pengeverdet, som ho gjeld. Er det klaart, at anken er grunnlaus eller hev veilur, som maa føra til avvising, skal løyve negtast.

Søknad um løyve vert innsend saman med ankeutsegni og send vidare til lagmannen eller til formannen i kjæremaalsnemdi saman med akterne i saki. Naar søknaden er avgjord, vert alle dokumenti i saki sende tilbake til den retten, som hev teke den avgjerdi, anken gjeld.

Mot vedtak, som retten gjer etter denne paragrafen, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 360. Fresten for anke til lagmannsretten er tvo maanader og for anke til Høgsteretten tri maanader, um ikkje anna er sagt i lov.

Er eit mistak, som kann rettast, grunnen til, at retten avviser ein anke, set han ein kort frest for ny ankeutsegn, dersom det ikkje er trulegt, at mistaket er gjort med vilje, eller dersom retten ikkje fyreaat hev gjeve frest etter § 97 til aa retta mistaket. Slik ny frest kann retten ikkje gjeva meir enn einn gong, utan sers umstende er for det. Mot vedtak um aa gjeva ny frest gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

Retten skal sjølvmint sjaa etter, at ankeutsegni er gjord i rette tid.

§ 361. Det er lovlegt aa gjeva avkall paa retten til anke. Gjev baae partarne avkall, kann dei gjera det fyreaat. Men i dette tilfellet gjev likevel mistak, som er nemnde i nr. 1—6 i § 384, rett til anke.

Friviljug uppfylling utan atterhald gjeld for avkall paa retten til anke.

§ 362. Naar den eine parten ankar til aa faa brigda innhaldet i avgjerdi, fær den andre parten òg rett til aa anka paa avgjerdi, jamvel um han hev sagt fraa seg ankeretten eller drygt yver anketidi eller vantar sjølvstendig ankerett, av di verdet paa ankeemnet ikkje naar ankesumen. Slik motanke maa parten segja innan den fresten, som rettsformannen fastset etter § 370.

Kjem ikkje hovudanken til avgjering, fell òg motanken

burt, dersom ikkje motanken fyller vilkaari for sjølvstendig anke.

§ 363. Dersom anken er bygd paa, at nokon, som ikkje er part, med urette er friteken for aa gjeva utsegn, gjera eid eller gjeva sannarord eller for aa leggja fram eller gjeva tilgjengje til skriftlege prov eller andre ting, skal han so langt reknast for part i ankesaki.

§ 364. Ankeutsegn vert inngjevi til den retten, som hev teke den avgjerdi, anken gjeld, anten gjenom søksmaalsskrift eller munnleg.

Ei ankeutsegn, som er gjord i søksmaalsskrift, skal ein sakførar ha skrive under eller medunderskrive.

§ 365. Ankeutsegni maa:

1. nemna ankedomstolen og partarne, og dei lovlege umbodsmennerne deira, um dei hev slike;
2. nemna den domen eller orskurden, som vert paaanka;
3. gjeva greid fraasegn um, kva luter av avgjerdi det er, anken gjeld, og nemna kort dei einskilde mistak i sakfyrehavingi eller avgjerdi, som anken er bygd paa;
4. nemna paastandet;
5. nemna dei umstendi, som er avgjerande for høvet til anke og for, korleis domstolen skal vera samansett, dersom ikkje det fylgjer av det, som er sagt elles.

Dessutan bør ankeutsegni nemna:

6. livsyrkjet, bustaden og søksmaalsstoda til partarne og dei lovlege umbodsmennerne deira, og namnet paa søksmaalsfullmegtigen for ankaren, um han hev nokon;
7. kort dei umstendi og provi, som ankaren vil ettervisa ankegrunnarne med. Byggjer han paa umstende eller prov, som ikkje er framførde fyrr, bør han serleg peika paa det, og han bør likeins segja, kva det er han vil ettervisa med dei nye provi, og korleis han synest, at dei bør førast;
8. det som ankaren hev aa segja um staden og tidi for og varslet til ankefyrehavingi og um domsmannstilkalling;
9. vedleggi, og um dei fylgjer i original eller i avskrift.

Utgreidingar um retts- og provspursmaal maa ankeutsegni ikkje innehalda i større mun enn som trengst til aa skyna samanhengen.

§ 366. I ei ankesak for lagmannsretten kann ein part vida ut paastandet med umsyn til eit paadømt krav berre, naar han gjer det trulegt, at grunnen til utvidingi ligg i umstende, som er uppkomne eller som parten fyrst fekk vita um etter hovudfyrehavingi, eller naar motparten samtykkjer.

Krav, som ikkje er paadømde i domen, kann berre takast med, naar dei reiser seg av ankesaki eller av aatferdi til mot-

parten etter hovudfyrehavingi med den tingen eller den retten, saki gjeld. Um ikkje andre søksmaalsreglar er til hinder, kann likevel sakemnet brigdast paa den maaten, at ankeutsegni tek med:

1. krav paa fastsetjingsdom etter § 54, naar det gjeld eit høve, som er umstridt under saki og kann vera avgjerande for anken;
2. krav, som stend i samanheng med eit innhavt krav, naar parten gjer det trulegt, at grunnen til brigdet ligg i umstende, som er uppkomne eller som parten fyrst fekk vita um etter hovudfyrehavingi, eller naar motparten samtykkjer;
3. krav, som ein part berre tek med til motrekning, naar han gjer det trulegt, at dei anten er uppkomne eller at han fyrst fekk vita um dei etter hovudfyrehavingi, eller naar motparten samtykkjer.

§ 367. Naar anke til lagmannsretten er sagd, kann brigde i anken med umsyn til krav, paastand eller ankegrunnar berre gjerast, dersom tilsegjing um det vert gjevi samstundes med ankeutsegni, eller dersom motparten samtykkjer.

Men likevel kann det alltid takast med krav, som reiser seg av ankesaki eller av aatferdi til motparten etter ankeutsegni med den tingen eller den retten, saki gjeld.

Eit brigde kann ein part gjera paa den maaten òg, at han i staden for den tingen, som han upphavleg kravde, krev tingsverdet eller ei onnor yting, naar han gjer det trulegt, at grunnen til brigdet ligg i umstende, som er uppkomne eller som han fyrst fekk vita um etter ankeutsegni. Det same gjeld, naar ein part vidar ut paastandet med umsyn til eit krav, som han alt hev kome med.

Reglarne i § 62 andre og tridje leden gjeld paa tilsvarande maate.

§ 368. I ei ankesak for Høgsteretten kann krav, som ikkje er paadømde i den lægre retten, berre gjerast, naar dei reiser seg av ankesaki. Naar det gjeld eit paadømt krav, kann ein part ikkje koma med paastand, som gjeng vidare enn dei, han hev gjort gjeldande i den lægre retten.

Brigde i ankepaastandet eller ankegrunnarne kann berre gjerast, naar tilsegjing um det vert gjevi samstundes med ankeutsegni, eller naar motparten samtykkjer. Men krav, som reiser seg av ankesaki, kann likevel takast med, naar reglarne i § 62 andre leden, jfr. tridje leden, vert fylgde.

§ 369. Meiner formannen for den retten, som tek mot ankeutsegni, at anken er gjord for seint, eller at ankedomstolen sjølvmint maa negta aa fremja anken av andre grunnar, segjer han fraa um det. Men um ikkje ankeutsegni vert teki tilbake, skal han likevel ha saki fyre paa vanleg maate.

§ 370. Rettsformannen gjev ankaren vitnemaal um, at anke er sagd, og læt utan drygjing motparten faa tilsegjing um ankeutsegni. Er ankeløyve gjeve, skal tilsegjing um det gjevast samstundes. Formannen segjer motparten, kva han hev aa gjera etter § 371, og for tilsvar set han ein frest, som vanleg ikkje bør vera lengre enn tri vikur.

Dessutan fær han vita, at han innan same fresten bør segja fraa, dersom han hev noko aa nemna um staden og tidi for og varslet til ankefyrehavingi og um domsmannstilkalling.

§ 371. Dersom motparten vil møta anken med umstende eller prov, som han ikkje hev gjort gjeldande fyrr, bør han innan tilsvarsfresten anten i eit fyrebuingsinnlegg eller munnleg til rettsformannen nemna desse umstendi eller provi og upplysa, kva han vil ettervisa med dei, og korleis han trur, at provi bør førast.

Hev han motsegner aa gjera mot, at anken vert fremja, maa han koma med dei, fyrr tilsvarsfresten er ute.

§ 372. Naar tilsvarsfresten er ute, vert alle akterne i saki sende til ankedomstolen.

Dersom nokon lut av akterne framleis trengst ved den lægre retten, kjem avskrifter i staden.

Hev det kome tilsvar, skal ankaren faa det.

§ 373. Akterne i ankesaki skal ein fast domar i ankeretten fyrst gaa igjenom. Etter tilraading fraa han kann retten avgjera anken utan ankefyrehaving:

1. naar anken hev slike veilur, at han maa avvisast;
2. naar den avgjerdi, som er paaanka, hev ugildingsgrunnar, som retten maa leggja vigt paa sjølvmint.

Naar det gjeld anke til Høgsteretten, er det kjæremaalsnemdi, som tek desse avgjerderne. Er nemdi ikkje einig, skal saki visast til ankefyrehaving.

§ 374. Vert ikkje anken avgjord etter § 373, fastset rettsformannen tidi og staden for den munnlege ankefyrehaving og læt partarne faa tilsegjing med ein frest paa minst tri vikur. I trongsmaal kann han setja ein kortare frest.

Gjev anken høve til det, bed han partarne segja fraa snarast raad er, dersom dei hev noko meir aa krevja med umsyn til provførsla, og gjev dei paabod um aa taka med seg skriftlege prov og andre provsting, som dei vil byggja paa.

I tilsegjingi skal det staa med reine ord, at dom eller orskurd kann segjast etter reglarne i § 381, dersom nokon av partarne ikkje møter.

§ 375. Rettsformannen syter for aa fyrebu provførsla og partsavhøyring under ankefyrehavingi etter reglarne i §§ 320 og 321.

Provupptaking kann haldast fyre ankefyrehavingi etter dei

same reglarne som provupptaking fyre hovudfyrehaving i fyrste instansen.

Er saki fyre ved Høgsteretten, vert alltid partar og vitne avhøyrde og gransking haldi paa den maaten, som er fyresagd for partsavhøyring og provupptaking utanfyre hovudfyrehavingi. Sakkunnige kann òg avhøyrast beintfram for Høgsteretten.

§ 376. Hev ein part kravt etter § 157, jfr. § 164, at grunnarne til den avgjerdi, som er paaanka, skal rettast i eit stykkje, som anken òg gjeld, vert ankefyrehavingi utsett, til kravsmaalet er avgjort.

§ 377. For ankefyrehavingi gjeld reglarne um hovudfyrehavingi i fyrste instansen paa tilsvarande maate, um inkje anna er sagt.

§ 378. Av partarne hev fyrst ankaren ordet. Hev dei anka baae, avgjer rettsformannen, kven som skal tala fyrst.

Den avgjerdi, som er paaanka, og andre akter vert upplesne, um det trengst.

Ved ankefyrehaving for Høgsteretten kann retten negta vidare fyrehaving, naar ankaren hev havt ordet, og retten samrøystes finn, at det, han hev sagt ikkje er nok til grunngjeving for ankepaastandet hans. Hev kvar av partarne havt ordet einn gong, kann retten likeins negta vidare fyrehaving, dersom han samrøystes finn, at det som alt er sagt, er nok til beste for den parten, som skulde ha ordet næste gong.

§ 379. Naar anken gjeld baade sakfyrehavingi og innhaldet i avgjerdi, skal til vanlegt anken yver sakfyrehavingi vera fyre fyrst og avgjerast serskilt.

Vert den anken godteken, fell fyrehavingi yver innhaldet i avgjerdi burt, dersom ikkje § 388 vert nytta.

§ 380. Naar anken berre gjeld sakfyrehavingi eller rettsnyttingi, kann rettsformannen fastsetja, at saki skal vera fyre skriftleg, dersom baae partarne krev det.

Den skriftlege fyrehavingi skal den domaren styra, som fyrst hev gjenge igjenom akterne i saki. Han fastset frestarne for innlegg og gjev innleggi til motparten. Meir enn tvo innlegg fraa kvar side vert ikkje mottekne.

Naar skriftbytet er slutt, sender formannen saki um til dei domarane, som skal vera med og segja dom. Retten kann so fastsetja ei munnleg sluttfyrehaving.

Domen bør segjast i det møtet, der det hev vore raadleggjing og røystegjeving, dersom ikkje noko er til hinder. I alle høve maa han segjast innan ei vike deretter.

I lagmannsretten skal det ikkje vera domsmenn med, naar ei ankesak er fyre etter reglarne i denne paragrafen.

§ 381. Naar retten gjev fraaveringsdom, av di ankaren ikkje møter, skal han stadfesta den avgjerdi, som er paaanka.

Naar han gjev fraaveringsdom, av di den andre parten ikkje møter, skal dei utsegnerne, ankaren gjev um sakhøvet, leggjast til grunn for domen, so langt dei i ankesaki er melde til den parten, som var burte, og ikkje strider mot aalkjende ting. Elles vert utsegnerne i den avgjerdi, som er paaanka, lagde til grunn.

Vert anken avgjord med fraaveringsorskurd, gjeld reglarne um fraaveringsdom for orskurden òg.

Fyresegnerne i § 344 siste leden og i §§ 345—354 um uppfrisking gjeld paa tilsvarande maate, anten anken vert avgjord med dom eller orskurd. Kann det kjærast paa orskurden, gjeld fyresegnerne um anke i §§ 353 og 354 paa tilsvarande maate for kjæremaalet.

§ 382. Ankaren kann taka tilbake anken, til ankefyrehavingi byrjar, og naar motparten samtykkjer, til ho er slutt. Men han hev daa ingen rett til ny anke.

Attertaket kann han gjera i søksmaalsskrift eller munnleg for domaren. Domaren skal lata motparten faa tilsegjing um det.

§ 383. Ankedomstolen prøver avgjerdi, so langt ho er lovleg paaanka.

Viser det seg, at det i den luten av avgjerdi, som er paaanka, er slike veilur, som er nemnde i § 384 nr. 1—6, eller som elles ikkje kann gjerast noko ved med samtykkje fraa partarne, skal retten sjølvmint taka umsyn til dei. Dette gjeld òg andre luter av saki, naar retten ser, at mistaket gjeng paa dei òg.

§ 384. Mistak i sakfyrehavingi kann berre ha noko aa segja, naar retten finn det trulegt, at dei kann ha havt verknad paa innhaldet i avgjerdi.

Desse mistaki skal retten likevel alltid leggja vigt paa:

1. at den dømande retten ikkje var lovleg samansett; men likevel skal det ikkje utan vidare ha verknad, at ei sak med urette er paadømd med domsmenn; det same gjeld, um ho er paadømd med domsmenn av det vanlege utvalet i staden for av det serlege eller med uppnemnde domsmenn i staden for domsmenn, som er uttekne med lutkasting, og denne range framferdi ikkje vert nytta til ankegrunn;
2. at ein rett, som ikkje ein gong med samtykkje fraa motparten er avgjerdsfør i saki, hev teke avgjerdi;
3. at saki ikkje høyrer for domstolarne;
4. at saki alt er rettskraftig avgjord;
5. at avgjerdi er sjølvmotsegjande, tvitydig eller hev andre veilur, som er til hinder for, at anken kann prøvast, naar dette ikkje kann rettast paa den maaten, som er nemnd i § 156;

6. at nokon, som i avgjerdi er rekna for part, anten ikkje er lovleg innkalla eller hev havt lovlegt forfall; dette gjeld likevel ikkje, dersom han hev teke ved avgjerdi eller i ankeretten ikkje byggjer noko motmæle paa mistaket, endaa han hev lovleg umbodsmann eller søksmaalsfullmegtig i ankeretten eller er lovleg innkalla til han.

Mistak etter nr. 1—6 tek retten umsyn til, jamvel um ankesaki ikkje elles kann fremjast, for di motparten ikkje er lovleg innkalla.

§ 385. Hev ei paaanka avgjerd veilur, som fær verknad etter § 384, skal ho ugildast i orskurd heilt ut eller i nokon mun. Det same gjeld sakfyrehavingi, so langt ugildingsgrunnen gjeng paa ho òg.

Mot orskurden gjeld anke.

§ 386. Ugildar ankedomstolen avgjerdi, for di saki med urette er fyrehavd for den lægre retten, skal han likeins avvisa saki fraa den lægre retten.

Naar ei paaanka avgjerd elles vert ugilda heilt ut eller i nokon mun, av di det hev vore mistak i sakfyrehavingi, skal saki visast heimatt til ny fyrehaving for eller paadøming av den lægre retten, dersom nokon av partarne hev kravt det.

Ankedomstolen kann òg fastsetja, at hovudfyrehavingi skal takast uppatt heilt ut eller i nokon mun, jamvel um ugildingsgrunnen ikkje gjeld ho. Mot denne avgjerdi gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 387. I staden for aa visa saki heimatt til den same retten, kann ankedomstolen sjølvmint visa ho til ein annan rett, naar domarane i den fyrste er ugilde.

Det same kann han gjera, naar ein part krev det, og det av sers grunnar ikkje høver aa visa saki heimatt til den fyrste retten.

Hev den lægre retten meir enn ei deild, kann ankedomstolen fastsetja, at saki skal vera fyre ved ei onnor deild enn den, som hev teke avgjerdi.

Mot vedtak, som retten gjer etter andre og tridje leden, gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 388. Lagmannsretten kann i staden for aa avvisa saki fraa den lægre retten eller visa ho heimatt eller visa ho til ein lægre rett sjølv taka upp saki til hovudfyrehaving:

1. naar baae partarne krev det, og saki etter § 4 kunde ha vore innhavd for lagmannsretten i fyrste instans;
2. naar ein av partarne krev av helder sterke grunnar, at lagmannsretten skal avgjera ei sak, som høyrer for han i høgre instans, og det ikkje er utilraadelegt av umsyn til motparten.

§ 389. Dei kravi, som er nemnde i §§ 386—388, kann

partarne koma med like til den fyrehavingi sluttar, som gjeng fyre orskurden um aa ugilda avgjerdi.

§ 390. Naar det berre er anka paa sakfyrehavingi, men ingen ugildingsgrunn er til stades, vert anken vraka i orskurd.

Er det anka baade paa sakfyrehavingi og paa innhaldet i avgjerdi, og det vert serskilt avgjort, at ugildingsgrunnar ikkje er til stades, vert anken paa sakfyrehavingi vraka i orskurd.

Naar innhaldet i ei avgjerd er paaanka, og avgjerdi ikkje vert ugilda av nokon ugildingsgrunn eller etter § 392, segjer ankeretten dom, som anten stadfester avgjerdi eller brigdar ho heilt ut eller i nokon mun.

Mot orskurd, som vrakar ein anke yver sakfyrehavingi, gjeld anke.

§ 391. Naar Høgsteretten prøver sakfyrehavingi, er han ikkje bunden av avgjerder, som er tekne i tilføre av kjæremaal.

§ 392. Fylgjer ikkje Høgsteretten den rettstyding, som ligg til grunn for ei paaanka avgjerd, skal han vanleg gjeva ny dom, naar det naudsynlege grunnlaget er til stades. Er det ikkje so, skal han ugilda avgjerdi i orskurd og visa saki heimatt til den lægre retten.

§ 393. Naar ankedomstolen hev avgjort saki, sender han akterne tilbake til den fyrste domstolen og sender med ei utskrift av si avgjerd. Ankedomstolen syter for, at partarne fær tilsegjing eller melding um avgjerdi i samhøve med § 154 eller § 164.

§ 394. Er saki vist heimatt eller vist til ein lægre rett, skal han sjølvmint fremja saki, dersom ikkje partarne gjev ho upp. Hev ankedomstolen gjeve ugildingsorskurd, og han vert paaanka, maa saki setjast ut, til anken er avgjord.

Ved den nye fyrehaving skal retten fylgja den rettstyding, som ankedomstolen byggjer paa i si avgjerd. I dei tilfelli, som er nemnde i § 392, vert saki avgrensa i samhøve med § 383 fyrste leden og §§ 366 og 367.

§ 395. At ei paaanka avgjerd er ugilda, for di det hev vore mistak i sakfyrehavingi, er ikkje til hinder for, at dei provi og utsegnerne, som ligg fyre, vert nytta ved den nye paadømingi, dersom dei ikkje sjølve hev slike veilur, som spiller provskrafti eller gjer dei ugilde.

26de kapitel.

Kjæremaal.

§ 396. Mot rettslege avgjerder, som ikkje er paaankande eller ikkje kann brukast til ankegrunn, kann kvar den, som dei gjeng imot, nytta kjæremaal, minder avgjerdi etter sitt slag eller etter serskild lovfyresegn ikkje er aatsøkjande.

§ 397. Orskurdar og vedtak under hovudfyrehavingi kann ikkje partarne kjæra paa utan i desse tilfelli:

1. naar dei avviser saki eller legg ho burt eller stansar eller set ho ut, eller naar dei vrakar eit avvisingspaastand i tilfelle, daa det er fastsett fyreaat, at rettsmøtet berre skal gjelda avvisingsspursmaalet;
2. naar dei gjeld straffandsvar, andsvar for søksmaalskostnad eller skadebotsandsvar eller skyldnad for tridjemann til aa gjeva utsegn, gjera eid eller gjeva sannarord, leggja fram eller gjeva tilgjengje til skriftlege prov eller andre ting eller vera sakkunnig.

§ 398. Kjæremaalsfresten er tvo vikur, um inkje anna er sagt.

Den, som er fyresagd aa gjeva utsegn, gjera eid eller gjeva sannarord, leggja fram eller gjeva tilgjengje til skriftlege prov eller andre ting eller vera sakkunnig, maa segja kjæremaal straks, dersom han er til stades i retten, men elles innan tri dagar.

Den, som hev fylgt eit paabod fraa retten utan motsegn, kann ikkje kjæra.

§ 399. Kjæremaal vert frambore for den retten, som hev teke den avgjerdi, kjæremaalet gjeld, anten munnleg eller i søksmaalsskrift.

Finn retten kjæremaalet velgrunna, skal han brigda avgjerdi, dersom det er høve til det. Elles sender han kjæremaalet med dei dokumenti, som høyrer til, utan drygjing til kjæremaalsretten.

Finn retten, at det ikkje er høve til kjæremaal, eller at det er reist for seint, skal han segja det til kjæraren, men han sender likevel saki til kjæremaalsretten, dersom ikkje kjæremaalet vert teke tilbake.

Retten gjev motparten melding um kjæremaalet seinast naar han sender saki til kjæremaalsretten, dersom nokon hev vore motpart eller kann reknast for motpart.

§ 400. Kjæremaal hev ikkje stoggande verknad, utan naar lovi segjer det, eller den retten, som hev teke den avgjerdi, kjæremaalet gjeld, eller kjæremaalsretten fastset det.

Kjæremaal fraa den, som er tilsett aa gjeva utsegn, gjera eid eller gjeva sannarord, leggja fram eller gjeva tilgjengje til skriftlege prov eller andre ting eller vera sakkunnig, hev stoggande verknad for han.

§ 401. Kjæraren og andre, som kjæremaalet hev noko aa segja for, kann gjeva inn skriftleg utsegn um saki. Det same kann den retten, som hev teke den avgjerdi, kjæremaalet gjeld.

Byggjer nokon paa umstende, som ikkje fyrr er nemnde, skal

han alltid senda utsegni gjenom den nemnde retten. Retten gjev daa motparten melding um innhaldet i utsegni og sender med til kjæremaalsretten dei merknaderne, han finn grunn til.

§ 402. Kjæremaalsretten kann syta til fleire upplysningar, og han kann gjera vedtak um provupptaking, naar partarne krev det eller med heimel i § 190. Ho skal haldast etter reglarne for provupptaking utanfyre hovudfyrehaving.

§ 403. Kjæremaalet vert avgjort med orskurd utan munnleg fyrehaving.

Fyresegnerne i §§ 384—395 gjeld paa tilsvarande maate, so langt dei høver.

§ 404. Den avgjerdi, lagmannsretten tek um eit kjæremaal, er sjølv kjæremaalsfri utan i desse tilfelli:

1. naar ho avviser ei sak fraa den lægre retten, for di saki ikkje høyrer for norsk domsmagt, eller for di ho alt er rettskraftig avgjord;
2. naar kjæremaalet gjeld sakfyrehavingi for lagmannsretten.

27de kapitel.

Uppatt-taking.

§ 405. Ei sak, som er avgjord med rettskraftig dom, kann krevjast uppatt-teki til ny prøving, dersom nokon av dei domarane, som hev havt med saki aa gjera, etter lovi var utestengd fraa domaryrkjet eller ugild, og det er grunn til aa tru, at det hev havt verknad paa avgjerdi, at han var med.

Men ein part kann ikkje krevja uppatt-taking, naar han hev gjort mistaket gjeldande i same instansen eller gjenom anke eller kjæremaal, eller kunde ha gjort det, eller naar han hev teke ved domen, endaa han visste um mistaket.

§ 406. Naar nokon, som er rekna for part i domen, ikkje hev møtt, og han anten ikkje hev vore lovleg innkalla eller hev havt lovlegt forfall, kann han krevja uppatt-taking. Men hev han ikkje nytta uppfrisking eller anke, endaa han hadde høve til det, eller hev han teke ved domen, kann han ikkje krevja uppatt-taking.

§ 407. Uppatt-taking kann ein part endeleg krevja:

1. naar ein domar eller rettsskrivar, som hev havt med saki aa gjera, eller motparten eller den lovlege umbodsmannen hans eller søksmaalsfullmegtigen med umsyn til saki er skuldig i ei gjerning, som det er straff for, og det er grunn til aa tru, at dette hev havt verknad paa avgjerdi;
2. naar den lovlege umbodsmannen til parten eller søksmaalsfullmegtigen hans med umsyn til saki er skuldig i ei gjerning, som er gjord med vilje, og som det er straff for, og

det er berrsynt, at dette hev havt verknad paa avgjerdi;

3. naar ein sakkunnig eller ein rettstolk eller eit vitne hev gjeve ei falsk utsegn, eller eit dokument, som er bruka i saki, er falskt eller forfalska, og det er grunn til aa tru, at dette hev havt verknad paa avgjerdi;
4. naar ei eldre avgjerd, som var bindande for domen, fell burt utan at det kjem ei ny i staden, som i det stykkjet, det gjeld, hev same innhaldet;
5. naar han finn fram ein eldre dom, som rettskraftig hev avgjort saki;
6. naar han gjev upplysning um eit nytt umstende eller finn fram eit nytt prov, som aaleine eller saman med det, som fyrr er framført, berrsynt maatte ha ført til ei onnor avgjerd.

Uppatt-taking etter denne paragrafen kann berre den parten krevja, som uppatt-takingsgrunnen hev vore til skade for. Og han maa gjera det trulegt, at han ikkje visste um vedkomande umstende og hadde høve til aa gjera det gjeldande, daa saki var fyre i same instansen, eller gjenom anke eller kjæremaal, og at det ikkje var hans eigi skuld, at han ikkje fekk vita um umstendet eller vart hindra fraa aa gjera det gjeldande.

§ 408. Søknad um uppatt-taking maa berast fram innan tri maanader etter parten fekk vita um det umstendet, han byggjer søknaden paa. Byggjer han søknaden paa ei gjerning, som det er straff for, kann han gjeva inn søknaden innan tri maanader etter den skuldige er dømd med rettskraftig dom. § 360 andre leden gjeld her òg.

Naar det hev gjenge fem aar etter domen, kann ingen søkja um uppatt-taking. Mot denne fresten gjeld ikkje uppreisnad.

Den, som krev uppatt-taking, maa gjera det trulegt, at søknaden er inngjeven i rette tid.

§ 409. Søknaden vert framboren for den retten, som hev sagt den domen, søknaden gjeld. Hev fleire instansar dømt i saki, vert søknaden inngjeven til den retten, som hev dømt i øvste instansen.

Søknaden um uppatt-taking maa berast fram i søksmaalsskrift, dersom han gjeld ein høgsterettsdom eller lagmannsrettsdom; elles kann han berast fram i søksmaalsskrift eller munnleg. Ein søknad, som vert framboren i søksmaalsskrift, maa ein sakførar ha skrive under eller medunderskrive.

§ 410. Søknaden maa:

1. nemna domstolen, partarne og dei lovlege umbodsmennerne deira, um dei hev slike;

2. nemna den domen, søknaden gjeld;
3. gjeva ei greid fraasegn um, kva luter av domen, søknaden gjeld, og nemna dei grunnarne, søknaden byggjer paa, og dei provi, søkjaren vil føra;
4. nemna paastandet;
5. nemna dei umstendi, som viser, at søknaden er inngjeven i rette tid og elles er lovleg, og provi for dei;
6. nemna dei umstendi, som er avgjerande for, korleis domstolen skal vera samansett, um det ikkje fylgjer av det, som er sagt elles.

Dessutan bør skriftet innehalda det, som er fastsett i § 300 nr. 5, 7 og 8.

Utgreidingar um retts- og provspursmaal maa søknaden ikkje innehalda i større mun enn som trengst til aa skyna samanhengen.

§ 411. Er søknaden bygd paa ein grunn, som er nemnd i § 405, eller paa, at ein domar eller rettsskrivar er skuldig i ei gjerning, som det er straff for, maa ingen domar eller rettsskrivar, som den grunnen gjeld, som er nemnd, vera med, naar søknaden vert fyrehavd.

§ 412. Finn retten det berrsynt, at søknaden er framført for seint, eller at han ikkje er i samhøve med lovi, avviser han søknaden. Finn retten det berrsynt, at den grunnen, som er nemnd, ikkje er lovheimla, eller at dei umstendi og provi, som søkjaren byggjer paa, ikkje rekk til, vrakar han søknaden.

Elles kann retten anten straks visa søknaden til hovudfyrehaving eller fyrebils gjera vedtak um provupptaking.

Er ei gjerning, som det er straff for, nemnd til grunn, utan at ho er paadømd eller rettsforfylgjing reist, kann retten setja til paatalemagti, um ho ikkje vil halda etterrøkjing, og han kann sjølvmint setja ut saki, til etterrøkjingi er slutt.

Ei gjerning, som det er straff for, kann ikkje søknaden byggja paa, naar vedkomande er frifunnen for gjerningi, og frifinningi er bygd paa, at skuldspursmaalet er avgjort i negtande leid.

§ 413. Retten tek avgjerdi etter § 412 utan partsfyrehaving. I lagmannsretten og Høgsteretten skal den domaren, som fyrst gjekk igjenom akterne i saki, gjera framlegg.

Ved Høgsteretten tek kjæremaalsnemdi avgjerdi. Til avvising eller vraking etter § 412 fyrste leden trengst det, at nemdi er einig.

Regelen i § 166 gjeld ikkje her, utan naar retten fyrebils gjer vedtak um provupptaking.

Mot vedtak um aa visa saki til hovudfyrehaving gjeld ikkje kjæremaal eller anke.

§ 414. Er søknaden um uppatt-taking vist til hovudfyrehaving, skal rettsformannen utan drygjing lata motparten faa tilsegjing um vedtaket. Elles gjeld reglarne i §§ 370 og 371 paa tilsvarande maate.

Saki vert fyrehavd og avgjord etter reglarne for ankesaker, so langt dei høver.

Retten prøver sjølvmint, um uppatt-takingssøknaden er lovleg, og um den grunnen, som er nemnd, er til stades.

Er uppatt-takingi fyre i ein ankerett, gjeld reglarne i §§ 392 og 394.

§ 415. Mot orskurdar, som Høgsteretten eller kjæremaalsnemdi i Høgsteretten hev gjeve, eller som er emne for sjølvstendig anke eller gjeng ut paa aa avvisa eller leggja burt ei sak, kann uppatt-taking krevjast etter reglarne for domar.

Femte bolken.

Serskilde rettargangsmaatar.

28de kapitel.

Egteskapssaker.

§ 416. Saker, som gjeld spursmaalet, um eit egteskap er ugildt, er til eller skal løysast upp, vert kalla egteskapssaker.

§ 417. Ei egteskapssak kann berre partarne i egteskapet reisa, naar inkje anna fylgjer av næste leden.

Sak, som gjeld spursmaalet, um eit egteskap er ugildt av grunnar, som verkar utan umsyn til partsviljen, eller um eit egteskap er til, kann òg paatalemagti reisa. Dessutan kann egtemaken i eit tidlegare egteskap reisa sak, naar ho gjeld spursmaalet, um dette egteskapet gjer eit nytt egteskap ugildt.

Er det den eine egtemaken, som reiser egteskapssak, vert den andre stemnd til motpart. Reiser nokon annan saki, vert baae egtefolki stemnde til motpartar. Dessutan skal egtemaken i eit tidlegare egteskap stemnast til part, naar saki gjeld spursmaalet, um dette egteskapet gjer eit nytt egteskap ugildt, og det er nokon annan, som reiser saki, enn egtemaken i det tidlegare egteskapet.

§ 418. I alle egteskapssaker hev paatalemagti rett til aa vera med og taka vare paa samfundsgagnet. Retten skal gjeva ho melding um saki.

Dessutan kann paatalemagti segja anke og krevja uppatt-

taking i dei tilfelli, som er nemnde i § 417 andre leden, eller naar eit egteskap er ugilda eller uppløyst.

Elles kann ingen koma med i saki utan etter § 425.

§ 419. I egteskapssaker er partarne søksmaalsføre utan umsyn til alder. Søksmaalsfør er òg den, som er sett under verjemaal, naar ikkje grunnen til det er aandsveikskap eller sinnsjukdom. Er den umyndige parten sjølv søksmaalsfør, hev formyndaren same stoda som ein kurator.

Søksmaal, som gjeng ut paa aa faa eit egteskap ugilda, kann òg formyndaren for den, som er umyndig for ungdom skuld, reisa.

§ 420. Dersom den saksøkte i ei egteskapssak ikkje hev heimeting i riket, men saki likevel høyrer for norsk domsmagt, kann ho reisast i den rettskrinsen, der egtefolki hadde den siste sams bustaden, eller der saksøkjaren hev bustad.

Dersom det er det offentlege eller egtemaken i eit tidlegare egteskap, som legg upp saki mot baae egtefolki, kann ho reisast i den rettskrinsen, der eit av egtefolki kunde ha vore saksøkt.

§ 421. Tvistemaal, um eit egteskap er ugildt, um det er til og um det skal løysast upp, kann sameinast i ei sak baade fraa saksøkjaren og med motsøksmaal.

Likeins kann paastand, som gjeld skipnaden med dei eigedoms- eller familjehøvi, som heng saman med egteskapssaki, verta fyrehavde saman med ho.

Elles kann ei egteskapssak ikkje sameinast med tvistemaal um andre rettshøve.

§ 422. I saker, som gjeld spursmaalet, um eit egteskap skal løysast upp eller um eit egteskap er ugildt av grunnar, som berre hev verknad, naar ein part krev det, skal domaren halda forlikstinging under sakfyrebuingi, dersom baae partarne daa kann kallast inn til møte paa same tid.

§ 423. Retten nemner upp sjølvmint ein søksmaalsfullmegtig for den saksøkte, dersom han er burte eller ikkje hev gjeve tilsvar under sakfyrebuingi eller er burte fraa hovudfyrehavingi.

§ 424. Ein rettskraftig dom i ei egteskapssak hev verknad for og mot alle og vert lagd til grunn i alle høve, der det hev noko aa segja, um egteskapet er til eller ei.

Er eit egteskap uppløyst eller ugilda, eller er det fastsett, at eit egteskap ikkje er til, er uppreisnad og uppatttaking ulovleg, dersom eit av egtefolki hev gift seg uppatt fyre tilsegjingi um vedtaket um uppreisnad eller um tilvising til hovudfyrehaving.

§ 425. Døyr ein part, fyrr dom er sagd i ei sak um hans eige egteskap, vert saki burtlagd, dersom ho gjeld upp-

løysing av egteskapet. Gjeld ho spursmaalet, um egteskapet er ugildt eller er til, og avgjerdi hev rettsvigt, kann borni eller ervingarne til den avlidne halda fram med saki, og ho kann gaa sin gang mot dei.

Døyr parten, etter dom er sagd, og avgjerdi hev rettsvigt, kann anke og uppatt-taking nyttast av og mot borni eller ervingarne, dersom domen gjeng ut paa, at egteskapet skal vera uppløyst, eller saki gjeld spursmaalet, um egteskapet er ugildt eller er til.

Er det etter dette meir enn ein, som hev rett til søksmaal eller anke, maa dei alle, um dei er med i saki, gjera gjeldande paastandi sine i lag. Hev ein teke upp saki, kann dei andre gjera fylgje.

§ 426. I saker, som vert reiste til aa faa eit egteskap ugilda eller uppløyst, kann retten, naar ein part krev det, i orskurd gjeva løyve til, at det egteskaplege samlivet held upp, medan saki varer. I samband med dette kann retten gjera fyrebils vedtak um upphaldspengar til egtemake og born og um kven som skal ha borni.

29de kapitel.

Ættsaker.

§ 427. Sak, som skal fastsetja, um skyldskap er til eller ikkje til, kann berre reisast millom dei, som det er paastand um er skylde i rett upp- og nedstigande line.

Sak, som skal fastsetja farskap, kann óg mori til barnet reisa.

Saki maa alltid reisast mot den eller dei, som det er paastand um er skylde i næraste grad, og berre naar ingen slik er i live, kann ho reisast mot folk, som er skylde lenger ute.

§ 428. Sak, som skal avsanna farskapen til barnet aat kona, kann ikkje andre enn egtemannen sjølv reisa. Saki maa vera reist seinast seks maanader, etter han fekk vita, at barnet er født, og ho maa gaa baade mot mori og barnet.

§ 429. I ætt-søksmaal hev paatalemagti rett til aa vera med og til aa nytta anke og uppatt-taking mot domen og soleis taka vare paa samfundsgagnet. Retten skal gjeva paatalemagti melding um saki. Dersom nokon av partarne ikkje møter, skal paatalemagti faa vita det.

Er søksmaal reist millom folk, som skal vera skylde lenger ute, hev livservingarne til ein avliden, som var meir nærskyld, rett til aa gaa med i saki og nytta anke og uppatt-taking mot domen og soleis taka vare paa sitt gagn.

Elles kann ingen koma med i saki utan etter § 433.

§ 430. For den, som er umyndig for ungdom skuld, men yver 16 aar, eller for den, som er sett under verjemaal av andre grunnar enn aandsveikskap eller sinnsjukdom, kann formyndaren ikkje reisa ætt-søksmaal utan samtykkje fraa den umyndige.

§ 431. Ætt-søksmaal kann ikkje sameinast med tvistemaal um andre rettshøve eller andre krav, utan naar dei er ei fylgje av skyldskapen eller av søksmaalet.

§ 432. Ein rettskraftig dom i ei ættsak hev verknad for og mot alle og vert lagd til grunn i alle høve, der det hev noko aa segja, um skyldskapen er til eller ei.

Er søksmaal reist millom folk, som skal vera skylde lenger ute, hev domen ikkje verknad mot livservingarne til den, som er meir nærskyld, utan naar dei hev vore varsla um saki eller hev gjenge med i ho.

Det same gjeld um den, som sjølv gjer krav paa foreldrestode eller paa aa vera den mann eller kvinne, som det er spursmaal um, kven dei ættar ifraa.

§ 433. Døyr nokon av partarne, fyrr dom er sagd, kann den eller dei, som daa er dei næraste skyldfolki hans i rett ned- eller uppstigande line, halda fram med saki, og ho kann gaa sin gang mot dei.

Døyr nokon av partarne, etter dom er sagd, kann baade dei, som er nemnde i fyrste leden, og ervingarne til den avlidne eller buet hans nytta anke og uppatt-taking, naar domen hev noko aa segja for dei.

Er det etter dette meir enn ein, som hev rett til søksmaal eller anke, maa dei alle, um dei er med i saki, gjera gjeldande paastandi sine i lag. Hev einn teke upp saki, kann dei andre gjera fylgje.

§ 434. Um fastsetjing av farskapen til eit barn, som er født utanfyre egteskap, gjeld dei reglarne, som er gjevne serskilt um det.

30de kapitel.

Saker um offentlege tenestegjerningar.

§ 435. Fyresegnerne i dette kapitel gjeld saker mot offentlege tenestemagter eller tenestemenn um:

1. skyldnaden deira i den offentlege tenesta eller spursmaalet, um tenesteavgjerderne deira er lovlege;
2. skadebotkrav anten mot dei sjølve eller mot staten, ein kommune eller ein offentleg institution for rettsstridig ferd i tenesta.

Fyresegnerne gjeld ikkje for høve, som er heilt ut privatrettslege.

§ 436. For rettslege avgjerder kann det ikkje reisast søksmaal av det slaget, som § 435 nr. 1 nemner.

Det same gjeld skadebotkrav etter § 435 nr. 2, so lengje den rettslege avgjerdi ikkje er ugilda eller brigda, eller tenestemannen med dom er dømd skuldig i strafflagd aatferd ved avgjerdi.

Elles rettar høvet til aa reisa søksmaal etter § 435 seg etter lovfyresegnerne um det.

§ 437. Vert saki reist mot ein domar i Høgsteretten eller lagmannsretten, høyrer ho for Høgsteretten. Saki vert fyrehavd etter dei reglarne, som gjeld for lagmannsretten i fyrste instans, so langt dei høver.

Vert saki reist mot ein domar i herads- eller byretten, høyrer ho for lagmannsretten.

§ 438. Sak mot staten, ein kommune eller ein offentleg institution etter § 435 nr. 2 kann reisast paa den staden, der sak vert reist eller kunde ha vore reist mot vedkomande offentlege tenestemagt eller tenestemann.

§ 439. Retten gjev sjølvmint melding um saki til den fyresette i tenesta, naar det er nokon fyresett.

Den fyresette hev rett til aa vera med i saki og til aa nytta anke og uppatt-taking og krevja uppfrisking av samfundsumsyn.

§ 440. I dei tilfelli, som er nemnde i § 435 nr. 1, skal domen berre fastsetja, um det finst nokon skyldnad til aa gjera, lata vera eller ugilda den umstridde tenestegjerningi.

31de kapitel.

Vekselsaker.

§ 441. Vekselsaker er:

1. saker, som vert reiste til aa faa betalingi hjaa den, som hev akceptera ein veksel eller gjeve ut ein veksel paa seg sjølv, eller til aa gjera gjeldande vekselregress mot vekseltrassentar eller vekselendossentar for ikkjebetaling;
2. saker, som vert reiste mot den, som hev akceptera ein veksel eller gjeve ut ein veksel paa seg sjølv, til aa faa trygd for utrygg akcept, eller mot ein vekseltrassent eller mot vekselendossentar til aa faa trygd for ikkje-akcept eller utrygg akcept eller til betaling i det tilfellet, som er nemnt i § 29 i vekselloví;
3. saker, som vert reiste mot den, som hev skrive kaution (aval) paa ein veksel, til aa faa kravt inn det han er skuldig aa svara etter vekselen.

§ 442. I vekselsaker gjeld ved herads- og byretten ettersnemnde serlege fyresegner, dersom ikkje saksøkjaren i stem-

ningi segjer fraa, at saki vert reist etter reglarne for vanlege tvistemaal.

Vert ei vekselsak reist ved lagmannsretten i fyrste instans etter § 4, skal alltid dei vanlege rettargangsreglarne fylgjast.

§ 443. Domaren dagset straks hovudfyrehaving, um ikkje saksøkjaren krev sakfyrebuing.

Fresten ved innkalling til hovudfyrehaving er einn dag, um ikkje domaren fastset ein lengre frest av tvingande grunnar.

Ny dagsetjing eller utsetjing av umsyn til forsvaret til den saksøkte, bør ikkje takast ved for lengre tid enn ei vike utan tvingande grunn, minder saksøkjaren samtykkjer.

§ 444. Motsøksmaal er det ikkje høve til. Men den saksøkte kann føra i motrekning:

1. krav, som motparten godkjenner;
2. krav, som er bygde paa, at den saksøkte hev havt skade, for di den meldingi ikkje er gjevi, som er nemnd i § 45 i vekselloví jfr. §§ 20, 30, 42 og 75 i same lovi.

§ 445. Umfram motrekningskravi etter § 444 kann den saksøkte gjera gjeldande mot vekselkravet:

1. motsegner, som gjeld innhaldet i sjølve vekselen og korleis han er uppsett, eller gjeld den framgangsmaaten, som er naudsynleg for aa halda vekselkravet uppe, eller andre vilkaar, som trengst etter vekselloví til aa gjera gjeldande vekselretten;
2. motsegner, som gjeng ut paa, at den saksøkte ikkje var myndig aa binda seg etter vekslar, daa han skreiv under, eller at underskrifti er falsk, eller at innhaldet i vekselen er forfalska, etter han skreiv under;
3. motsegner, som elles gjeld den vekselrettslege skyldnaden hans andsynes saksøkjaren.

§ 446. Dersom den saksøkte hev andre motsegner mot vekselkravet enn dei, som er nemnde i §§ 444 og 445, og han kjem med dei i vekselsaki i staden for aa gjera dei gjeldande i serskilt søksmaal, kann saksøkjaren krevja, at retten fyrebils ser burt ifraa dei og avgjer vekselkravet serskilt utan umsyn til dei.

Saki held so fram i dei vanlege rettargangsformerne til aa faa avgjort, um motsegnerne gjev grunn til noko brigde i den tidlegare avgjerdi, og til aa faa kravt inn det, som den saksøkte soleis skulde ha til gode hjaa saksøkjaren.

§ 447. Er ein burtkomen veksel mortificera eller er mortifikationsstemning inngjevi, og det so vert reist sak til aa faa betaling etter vekselen, gjeld ingi avgrensing i den vanlege retten, som den saksøkte hev til aa koma med motsegner, og

helder ikkje dei serlege reglarne um ny dagsetjing og utsetjing etter § 443 tridje leden.

§ 448. Fresten for domssegjing er tri dagar, naar dom ikkje kann gjevast med det same.

I domen vert det sett ein uppfyllingsfrest paa tri dagar. Ankefresten er einn maanad.

§ 449. Hev ei vekselsak i fyrste instans vore fyrehavd etter dei serskilde fyresegnerne i dette kapitel, gjeld òg i høgre rett reglarne i §§ 444—448. Retten skal skunda paa saki mest raad er.

§ 450. I vekselsaker kann ikkje uppreisnad eller uppatttaking nyttast til skade for ein part, som hev vore i god tru, naar parten i millomtidi heilt ut eller i nokon mun hev mist dei vekselrettslege kravi sine mot tridjemann eller ikkje kann gjera dei gjeldande, for di tidi er for kort.

§ 451. I saker, som vert reiste mot den, som gjev ut eller endosserar ein check, til regress for ikkje-betaling, gjeld fyresegnerne um vekslar.

32de kapitel,

Skilsdom.

§ 452. Partarne kann gjera avtale um aa leggja ein rettstvist under skilsdom, naar dei hev fritt raadvald yver tvistemnet. Paa same vilkaaret kann partarne avtala, at rettstvistemaal, som i framtidi reiser seg av eit serskilt nemnt rettshøve, skal avgjerast med skilsdom.

Skilsdomsavtala maa gjerast skriftleg. Men hev partarne teke til med fyrehaving for skilsdomsretten, hev det ikkje noko aa segja, at avtala ikkje er skriftleg.

Utan samtykkje fraa motparten kann ein rettstvist ikkje havast inn for domstolarne, naar han etter avtale skal avgjerast med skilsdom.

§ 453. Aa vera skilsdomar er ei fri sak, naar inkje anna er sagt i lov. Den, som hev teke paa seg ærendet, kann segja det fraa seg, naar han hev ein skilleg grunn.

Folk, som ikkje er fullmyndige, eller som er fraadømde røysterett i offentlege saker, kann ikkje vera skilsdomsmenn.

§ 454. Naar inkje anna er sagt i skilsdomsavtala, vert skilsdomstolen samansett av tri mann, soleis at partarne vèl kvar sin, og desse tvo ein tridje til formann.

Dersom nokon, som er vald, døyr, eller ikkje kann eller vil taka mot ærendet eller gjeng ifraa, vert andre valde i staden paa same maaten.

§ 455. Dersom nokon, som hev rett til aa velja skilsdomar, ikkje gjer det, kann kvar av partarne beda herads-

eller byretten halda valet, naar inkje anna er avtala; det same kann kvar av skilsdomarane, naar inkje anna er sagt for det tilfellet, at dei ikkje vert einige um valet paa formann.

§ 456. Dersom nokon, som vert vald, er utestengd fraa aa vera skilsdomar eller ikkje er før til aa greida ærendet forsvarleg, eller er ugild etter reglarne for domarar eller hev forfall, som venteleg vert langvarigt, kann partarne gjera motmæle mot valet for herads- eller byretten, som avgjer i orskurd, um skilsdomaren skal gaa ifraa. Det same gjeld, um ein skilsdomar kjem i eit slikt høve etter valet.

Motmælet bør gjerast, so snart det er høve til det, og det er spilt, dersom parten hev valt skilsdomaren eller byrja fyrehaving for skilsdomsretten, endaa han kjende til det umstendet, som vilde grunngjeva motmælet.

§ 457. Læt ein skilsdomar vera aa greida ærendet utan skilleg grunn, eller hefter han sakfyrehavingi eller domen paa ein uforsvarleg maate, kann kvar av partarne krevja, at herads- eller byretten i orskurd gjev han paabod um aa fremja saki utan tarvlaus drygjing. Gjeng saki framleis i langdrag, kann kvar av partarne krevja rettsorskurd for, at den skuldige skilsdomaren eller dei skuldige skilsdomarane skal gaa ifraa og svara den skaden, ferdi deira hev valda.

§ 458. Skilsdomsavtala fell burt, um ho ikkje sjølv segjer noko anna:

1. naar det er avtala, at partarne maa vera einige um valet paa skilsdomarar, og dei ikkje vert det;
2. naar visse menn i avtala er uttekne til skilsdomarar, og nokon av dei døyr eller ikkje kann eller vil taka mot ærendet eller gjeng ifraa.

Kvar av partarne kann ha spursmaalet, um avtala hev falle burt, inn for herads- eller byretten, som avgjer det i orskurd.

§ 459. Gjev skilsdomsavtala reglar um framgangsmaaten, skal skilsdomstolen fylgja dei, um det ikkje er uraad av rettslege eller faktiske grunnar.

Elles fastset skilsdomsretten sjølv framgangsmaaten, dersom ikkje noko serlegt er sagt.

I alle tilfelle skal han fylgja reglarne i §§ 460—462.

§ 460. Fyre avgjerdi maa skilsdomsretten gjeva partarne høve til aa segja si meining.

§ 461. Skilsdomstolen kann kalla inn partarne sjølve til avhøyring og beda vitne og sakkunnige møta friviljugt og gjeva utsegn. Men han kann ikkje bruka tvangsraader eller straff, og han kann helder ikkje taka mot eid eller sannarord paa tru og ære.

§ 462. Synest skilsdomstolen, at det er naudsynlegt aa faa provupptaking ved retten, gjeld um ho reglarne i §§ 44 og 45 i lov um domstolarne og andre bolken i denne lovi. Men den retten, som held provupptaking, skal òg avgjera spursmaal, som etter dei vanlege reglarne den dømande retten skulde avgjera.

§ 463. I avgjerderne til skilsdomstolen maa alle skilsdomarane vera med, og dei tek avgjerdi med røystefleirtal, um inkje anna er sagt. Stend røysterne likt ved domssegjingi, fell skilsdomsavtala burt, um inkje anna er sagt.

§ 464. Skilsdomen skal ha grunngjeving, dersom nokon av partarne hev kravt det. Alle skilsdomarane skal skriva under domen.

Han hev same verknaden som ein rettskraftig dom, um ikkje partarne i skilsdomsavtala hev teke undan rett til aa anka saki inn for ein ny skilsdomstol. Fastset skilsdomen ei yting eller gjerning, bør han setja ein uppfyllingsfrest etter dei reglarne, som gjeld for ein dom.

Fyresegnerne i §§ 155—158 og 160 gjeld paa tilsvarande maate.

§ 465. Skilsdomstolen syter for, at partarne fær melding um skilsdomen. Møter dei ikkje sjølve, naar domen vert sagd, gjev skilsdomstolen meldingi i innskrive brev snarast raad er. Meldingi vert i siste tilfellet rekna for gjevi tvo vikur etter innleveringi til posten, dersom ikkje vedkomande fekk brevet fyrr.

Skilsdomstolen skal òg senda eit underskrive eksemplar av domen til herads- eller byretten, som gøymer det i arkivet sitt.

§ 466. Hev partarne teke undan rett til aa anka saki inn for ein ny skilsdomstol, er ankefresten tvo maanader, som vert rekna fraa meldingi um domen, dersom inkje anna er avtala. Vert det sagt anke, gjeld reglarne i dette kapitel paa tilsvarande maate for den nye skilsdomstolen og den nye fyrehavingi.

Vert skilsdomen friviljugt uppfyllt utan atterhald, vert det rekna for avkall paa retten til anke.

§ 467. Ein skilsdom er ugild i den mun, ugildingsgrunnen fører med seg:

1. naar han gjeld noko, som det ikkje kunde gjerast skilsdomsavtale um;
2. naar nokon av skilsdomarane etter lovi var utestengd fraa aa gjera teneste;
3. naar domsslutningen er sjølvmotsegjande eller tvitydig, og det ikkje kann rettast paa den maaten, som er nemnd i § 156;

4. naar domen gjeng ut paa noko, som er mot lov eller gode seder.

§ 468. Etter paastand fraa ein part er skilsdomen likeins ugild:

1. naar det ikkje finst nokor bindande avtale um skilsdom;
2. naar skilsdomstolen hev gjenge utanfyre fullmagti;
3. naar fyresegner i lov eller avtale um framgangsmaaten ikkje er fylgde, og det er trulegt, at den range framferdi hev havt verknad paa utfallet;
4. naar nokon av skilsdomarane var ugild etter § 106 i lov um domstolarne;
5. naar nokon av dei ugildingsgrunnarne, som er nemnde i § 407, ligg fyre.

Ugildskap kann ikkje den gjera paastand um, som hev forsømt aa gjera motsegn fyre skilsdomen, eller som hev teke ved domen, endaa han visste um ugildingsgrunnen.

Ugildskap etter nr. 1, 2 og 3 kann helder ikkje den gjera paastand um, som friviljugt og utan atterhald hev uppfyllt skilsdomen.

Ugildskap etter nr. 3 og 5 kann berre den gjera paastand um, som ugildingsgrunnen hev vore til skade for.

§ 469. Er ein ugildingsgrunn til stades, kann partarne faa skilsavgjerdi ugilda med dom.

I dei tilfelli, som er nemnde i § 468 nr. 2 og 3, maa saki vera reist innan tri maanader etter parten fekk vita um skilsdomen. I dei tilfelli, som er nemnde i § 468 nr. 4 og 5, maa ho vera reist innan dei frestarne, som er fastsette i § 408 fyrste leden.

Naar tri aar hev gjenge etter skilsdomen var sagd, kann det ikkje i noko tilfelle reisast sak til aa faa skilsdomen ugilda. Det er ikkje høve til aa faa uppreisnad, naar denne fresten vert forsømd.

Saksøkjaren maa gjera det trulegt, at saki er reist i rette tid.

§ 470. So lengje ikkje skilsdomen er uppfyllt, kann dei ugildingsgrunnarne, som er nemnde i § 467 og § 468 nr. 1, gjerast gjeldande, utan at det trengst, at skilsdomen vert ugilda i dom.

§ 471. Partarne kann ikkje med bindande verknad gjeva upp retten til aa gjera gjeldande ugildingsgrunnar, som dei ikkje veit um.

§ 472. Naar §§ 455—458, 465 og 469 talar um retten, er den herads- eller byretten meint, som partarne lovleg hev teke ved, eller, um dei ikkje hev gjort ei slik avtale, ein herads- eller byrett, som rettstvisten kunde ha vore innhavd

for, dersom søksmaal skulde reisast paa den tidi, daa medverknad fraa retten vert kravd.

Den domstolen, som soleis fyrst hev havt aa gjera med ei skilsdomssak, skal òg avgjera alle spursmaali, som sidan kjem upp og vert innhavde for retten i den same skilsdomssaki, og taka mot det eksemplaret av skilsdomen, som er nemnt i § 465.

Fyrr retten gjev orskurd i noko tilfelle, som er nemnt ovanfyre, skal han so langt raad er gjeva den eller dei, som spursmaali gjeld, høve til aa segja si meining munnleg eller skriftleg. Det same gjeld, naar retten tek ved aa halda val i samhøve med § 455.

§ 473. Dersom inkje anna er sagt, gjeld reglarne i dette kapitel jamvel skilsdom, som vert sett i verk med heimel i lov.

Slutningsfyresegn.

Tidi, daa denne lovi skal taka til aa gjelda, vert fastsett i serskild lov.

3 janr. **Skrivelse** *) fra Provianteringsdepartementet, hvorved i medhold av kongelig resolution av 21 december 1917 fastsettes regler om tilståelse av tillegg til den i nevnte resolusjon, punkt 2, bestemte rasjon av korn og produkter herav.

19 febr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 er bestemt:

At Sørreisa og Tranøy jordmordistrikter i Tromsø amt omreguleres således, at gårdene Solberg, Russevaag og Kløven fraskilles Sørreisa og tillegges Tranøy jordmordistrikt.

Omreguleringen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

21 febr. **Skrivelse** fra Socialdepartementet til Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 er bestemt:

At Ibbestad herred i Tromsø amt inndeles i følgende jordmordistrikter:

1) Indre Rolløens distrikt, omfattende gårdsnr. 81 til og med 87 samt nr. 101.
2) Ytre Rolløen distrikt, omfattende gårdsnr. 88 til og med 100.

*) Bekjentgj. 16 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor reglene er inntatt.

3) Ytre Andorgøen distrikt, omfattende gårdsnr. 107 til og med 112. 21 febr.
4) Indre Andorgøen distrikt, omfattende gårdsnr. 102 til og med 106.
5) Indlandets distrikt, omfattende gårdsnr. 28 til og med 35 samt nr. 63, 113, 114 og 115.
6) Gratangen distrikt, omfattende gårdsnr. 36 til og med 62.
7) Grovfjorden distrikt, omfattende gårdsnr. 64 til og med 76.
8) Tovik distrikt, omfattende gårdsnr. 77 til og med 80 av Ibbestad herred foruten den del av Trondenes herred, som er tillagt dette distrikt.

Omreguleringen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Nedenes amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 er bestemt: 21 febr.

At det av Øyestad og His herreder i Nedenes amt bestaaende jordmordistrikt deles i to distrikter saaledes, at hvert av herredene kommer til at utgjøre et eget jordmordistrikt.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Skrivelse fra Socialdepartementet til Hedemarkens amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 desember 1898 § 7 bestemmes: 27 febr.

At der fra det ved høieste resolution av 31 mars 1843 oprettede Vang jordmordistrikt i Hedemarkens amt utskilles et nyt jordmordistrikt, Vang vestre, med følgende grænser: mot øst Flagstadelven og Akersviken, mot syd Mjøsen og Hamar by, mot vest og nord Furnes herreds grenser.

Delingen trer i kraft fra den tid, amtmannen bestemmer.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forespørsel fra en bys skolestyre, hvori departementet meddeler, at det som uttalt i telegram av 15 april 1903 (inntatt i Lovtidenden for s. a.) antar, at det av formannskapet opnevnte medlem av skolestyret ikke kan gjøres til medlem av folkeskolens tilsynsutvalg. 5 mars.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forespørsel fra en bys lærerindeforening om lovligheten av, at en lærerinde ved folkeskolen under en hende tilstått permisjon for skoleåret 1917/18 ikke er blit utbetalt alderstillegg, 15 mars.

15 mars. idet skolestyret som betingelse for permisjonen bestemte, at alderstillegget skulde midlertidig inndras og posten betjenes av vikar, som skulde avlønnes med vedkommende lærerindes grunnløn.

Under henvisning til sin rundskrivelse til skoledirektørene av 7 september 1915 uttaler departementet, at det intet finner å bemerke ved lovligheten av den trufne ordning.

15 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forespørsel fra en lærer om hans forpliktelse til å overta endel ukers undervisning i en annen krets enn den, hvori han er ansatt. Det er ikke i kunngjørelsen av posten tatt noget sådant forbehold, og den omhandlede krets oplyses å ligge 9 km. fra lærerens bolig.

Departementet uttaler, at da som nevnt intet forbehold er tatt ved ansettelsen, og læreren oplyses å være ansatt i 1912, altså før det ved loven av 13 august 1915 gitte tillegg til landsskolelovens § 34, antar departementet, at omhandlede lærer ikke kan være retslig forpliktet til å overta den omspurte undervisning.

En annen sak er det, at departementet vilde anse det ønskelig, om læreren ikke gjorde nogen indvending mot den vedtatte ordning, såfremt han foruten skyssgodtgjørelse efter skolelovens bestemmelser får så stort tillegg i sin ukeløn, at ordningen ikke medfører noget tap for ham. — Skoledirektøren ses å være opmerksom på, at en krets ikke kan ordnes med så litet årlig uketall som 9. Det bes derfor henstillet til de kommunale myndigheter å øke skoletiden i kretsen så meget, at ordningen kan bli lovlig.

15 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av, at et landsskolestyre har begjært departementets uttalelse om, hvorvidt den tidligere lærer ved en av kommunens folkeskoler har rett til å betrakte den ved (ca. 7 favner), som han har hugget i lærerjordens skog, men som ved hans fratredelse av posten ikke var benyttet, som sin personlige eiendom, hvorover han fritt kan disponere.

Som svar uttaler departementet under henvisning til sin i Lovtidenden inntatte skrivelse av 22 mai 1916, at spørsmålets avgjørelse vil avhenge av, hvor stort det gjennemsnitlige årlige utbytte av lærerjordens skog kan anslås til, og hvorvidt vedkommende lærer i sin brukstid har brukt mere eller mindre enn dette kvantum. Kan f. eks. den gjennemsnitlige avkastning settes til 8 favner årlig, mens læreren i sin brukstid gjennemsnitlig alene har brukt 6 favner, må den i skrivelsen omhandlede lærer, som har innehatt posten i 8 år, anses

berettiget til de av ham hugne 7 favner som sin personlige 15 mars.
eiendom, da han selv med disse 7 favner har uttatt av skogen mindre enn det gjennemsnitlige utbytte av skogen (8 × 8 er mere enn 8 × 6 + 7).

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 16 mars.
Hamar i anledning av en oplysning om, at en landskommune som skoleinspektør har ansatt en lærer ved fortsettelsesskolen, der som sådan underviser 24 uker årlig, mens hans arbeide som skoleinspektør anslås til 12 uker, hvorfor han av kommunen lønnes med kr. 800,00 årlig. Spørsmålet blir da, om kommunen for disse 12 uker har rett til statsbidrag efter landsskolelovens § 38.

Departementet uttaler, at efter landsskolelovens § 33 (lov 13 august 1915) kan lærer eller lærerinde i fullstendig lærerpost, som i henhold til § 33 har å overta bestyrelsen av eller tilsynet med en eller flere av et herreds folkeskoler, tillegges en kortere undervisningstid enn for fullstendig lærerpost bestemt. Som det vil ses, gjelder denne bestemmelse, hvorefter altså arbeidet som inspektør kan regnes like med selve undervisningsarbeidet, forsåvidt statsbidrag m. v. angår, kun fullstendige lærerposter, derimot ikke lærerposter i fortsettelsesskolen. Efter dette er efter departementets mening de formelle betingelser for å få statsbidrag til heromhandlede inspektørs virksomhet ikke tilstede. Men da en sådan ordning i mange tilfeller må anses meget heldig og kanske ofte vil være å foretrekke, fremfor at inspeksjonen henlegges til en i folkeskolen selv ansatt lærer, og da staten derved ikke påføres større utgifter, enn om inspektørstillingen var forenet med en fullstendig lærerpost, vil departementet efter omstendighetene ikke gjøre nogen innvending mot inntil videre å la sedvanlig statsbidrag utbetale for inspeksjonen også i dette tilfelle.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 16 mars.
Bergen i anledning av en sak om en læreransettelse, hvorav fremgår, at skolestyret ved 2 gangs behandling fastholdt sin første ansettelse med mindre enn $^2/_3$ flertal, hvorefter de lovlige villkår for å innanke avgjørelsen for departementet forsåvidt skulde være tilstede, efterat saken var blitt forelagt herredsstyret (landsskolelovens § 30, således som den lyder efter lov av 13 august 1915). Blandt de 5 stemmer, som skolestyrets mindretal bestod av ved 2 gangs behandling (flertallet var på 8), var imidlertid skolestyrets formann, som oplyses å være svoger av mindretallets kandidat. Under behandlingen i skolestyret blev der av et medlem av skolestyret fremholdt, at formannen ikke burde delta i voteringen, men der blev i skolestyret ikke votert over, hvorvidt han var habil,

16 mars. da man henholdt sig til en skrivelse fra dette departement av 14 november 1891, som går ut på, at et skolestyremedlem selv har å bedømme sin habilitet.

Da formannens deltagelse i voteringen imidlertig kan være avgjørende for sakens utfall, har Kirkedepartementet ansett spørsmålet om hans habilitet så viktig, at man har funnet, før man uttaler sig om spørsmålet, å burde innhente Justisdepartementets uttalelse om saken.

Fra nevnte departement har man derefter mottat en skrivelse, hvori Justisdepartementet — i motsetning til hvad dette departement har fremholdt i ovennevnte skrivelse av 14 november 1891 — hevder, at det i første rekke tilkommer skolestyret å avgjøre spørsmål om medlemmenes ugildhet. Justisdepartementet finner derhoss, at i det her omhandlede tilfelle burde vedkommende skolestyremedlem (formannen), forsåvidt der foreligger virkelig svogerskap, ha fratrådt ved skolestyrets behandling av læreransettelsen, og da dette medlems deltagelse i sakens behandling i tilfelle istedenfor habil varamann kan ha øvet avgjørende innflydelse med hensyn til spørsmålet om adgang til å forelegge saken for Kirkedepartementet, finner Justisdepartementet, at den foretatte avstemning i skolestyret må anses som ugyldig, og at saken pånyt må forelegges skolestyret til behandling. Med hensyn til ugildhet på grunn av svogerskap har Justisdepartementet tilføiet, at der ved svogerskap må forståes det virkelige svogerskap, f. eks. at vedkommende medlem er eller har vært gift med en søster av vedkommende i saken direkte interesserte, eller at den siste er eller har været gift med skolestyrmedlemmets søster, derimot ikke det forhold, at skolestyremedlemmets hustru og den i saken interesserte persons hustru er søstre, i hvilket tilfelle egentlig svogerskap ikke består.

Til denne Justisdepartementets uttalelse finner departementet at måtte slutte sig, hvorfor den i skrivelsen av 14 november 1891 uttalte formening om spørsmålet herved tilbakekalles.

Man skal derfor under forutsetning av, at virkelig svogerskap her foreligger, henstille til skoledirektøren at foranledige saken pånyttatt under behandling i skolestyret.

16 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori departementet i anledning av forespørsel fra en lærer meddeler, at det er enig i, at når nevnte lærer har familiebolig i den ene av de ham tillagte kretser og dessuten et værelse til disposisjon under sit ophold i den annen av sine kretser, kan han ikke antas å ha rett til å disponere over de andre beboelsesrum i sistnevnte krets eller til nogen del av leieinntekten for samme.

Departementet er videre enig i, at såfremt amtsskolekassen 16 mars.
har ydet bidrag til skolehusets opførelse, er skolestyret ikke berettiget til uten amtsskolestyrets samtykke å bortleie bekvemmeligheten og anvende leieinntekten til brenne og renhold, utgifter, som efter loven påhviler kommunen eller kretsen.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 21 mars.
Kristiansand i anledning av henvendelse fra et landsformannskap, hvori departementet meddeler, at spørsmålet om, hvorvidt en lærer, der er tillagt flere kretser, alltid kan beregne avstanden mellem kretsene efter den mellem disse førende offentlige vei, eller om avstanden må beregnes efter mulige gangstier og snarveier, forsåvidt disse er kortere, ikke lar sig besvare i sin almindelighet, idet besvarelsen må avhenge bl. a. av gangstiens beskaffenhet og naturforholdene.

Er gangstien slik, at den i almindelighet benyttes av folk i kretsen og spesielt også av kretsens skolebarn, antar departementet, at heller ikke læreren kan legge nogen annen vei til grunn for sin skyssberegning, undtagen hvor vær og føreforhold måtte gjøre det altfor vanskelig eller slitsomt å benytte stien.

Departementet må imidlertid anbefale, at man i slike forhold, hvor almene regler ikke lar sig opstille, såvel fra kommunens side som fra lærernes viser gjensidig imøtekommenhet og ikke stiller saken på spissen.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 25 mars.
Kristiansand i anledning av forespørsel fra et amtsskolestyre, hvori departementet meddeler, at efter landsskolelovens § 20, 2 (lov 19 mai 1917) har lærere i arbeidsskoler (§ 46 h) rett til alderstillegg av amtsskolekassen, såfremt de har minst 24 ukers undervisning (a minst 30 ukentlige timer). Denne bestemmelse trådte i kraft 1 juli 1917 og må forstås således, at også tjenestetid av heromhandlede slags før 1 juli 1917 må kunne medregnes til utbringelse av den fornødne tjenestetid.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 25 mars.
Kristiansand i anledning av forespørsel fra et amtsskolestyre, hvori departementet meddeler, at den i skrivelsen omhandlede lærer, forutsat at han er ansatt som lærer i fullstendig post, selvsagt også er berettiget til sedvanlige alderstillegg av amtsskolekassen. At hans undervisning kun omfatter »skomakersløid« gjør heri ingen forskjel, da der intet antas til hinder for å ansette en lærer i fullstendig post, selv om han kun tillegges undervisning i håndgjerning (se departementets skrivelser av 28 november 1896, jfr. skrivelse 12 mars 1898). Med hensyn til faget »håndarbeide« (landsskolelovens § 6) har departementet derhoss uttalt, at hermed for guttenes vedkom-

25 mars. mende vistnok nærmest er ment tresløid, uten at dog loven har villet ha annen håndgjerning forbudt (skrivelse 13 desember 1895).

26 mars. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at den amerikanske regjering har opsagt handels- og sjøfartstraktaten mellem Norge og De forenede Stater av 4 juli 1827. Overensstemmende med de i traktaten derom indeholdte regler vil den ophøre at gjelde den 2 februar 1919.

30 mars. **Avtale***) om fornyelse av voldgiftskonventionen mellem Norge og de Forenede stater.

4 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmannen i Nordre Bergenhus amt i anledning av en forespørsel fra ett herredsstyre, om dette er forpliktet til å medvirke til inndrivelse av en herredskassen ved vedkommende åstedsforlikskommisjons kjennelse i en sak tilkjent daglig løpende mulkt.

Departementet uttaler, at spørsmålets avgjørelse henhører under de almindelige domstoler, men at departementet for sitt vedkommende er tilbøielig til å anta, at der ikke består nogen juridisk plikt for vedkommende kasse, hvem en tvangsmulkt er tilkjent, å medvirke til inndrivelsen av denne. Imidlertid må domhaveren anses berettiget til uten bemyndigelse fra vedkommende kasse til fordel for denne ved eksekusjon å inndrive den pålagte tvangsmulkt. Jfr. Hagerups civilprocess II § 189 I og Schweigaards process II § 190 samt den endnu ikke ikrafttrådte lov om tvangsfullbyrdelse av 13 august 1915 § 236.

22 april. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmennene:

Departementets opmerksomhet er blitt henledet på, at det ved enkelte embedskontorer ikke sjelden hender, at de private rekvirenter belastes med ekstragebyr til betjeningen for ekspedisjon av akter, utskrifter eller panteattester, tinglyste dokumenter m. v. utenfor tur.

I anledning herav skal departementet meddele til underretning og videre kunngjørelse for vedkommende under dette departement hørende embedsmenn innen hr. amtmannens distrikt, at de såvidt mulig bør stille sig imøtekommende overfor anmodninger om ekspedisjon av akter, utskrifter og dokumenter m. v. utenfor tur, når de anførte grunner herfor må antas å gjøre dette påkrevet, jfr. også departementets skrivelse av 4 mars 1903 (inntatt i Lovtidenden). Departementet må imidlertid bestemt fastholde, at der ikke for sådan ekspedisjon må beregnes særskilt godtgjørelse, således

*) Inntatt i »Overenskomster« for 1918 nr. 1 (s. 1).

heller ikke til den edsvorne fullmektig eller embedskontoristene, 22 april.
idet det selvsagt ikke kan anses riktig, at rekvirenter belastes med sådanne gebyrer, hvorfor ingen hjemmel haves, og idet man også finner det meget uheldig, at det ved de offentlige kontorer ansatte personale på denne måte oppebærer godtgjørelse av private for utførelse av kontorets forretninger. Al ekspedisjon utenfor tur bør finne sted i den ordinære kontortid. Strekker ikke denne til til å holde kontorets forretninger forsvarlig à jour, og embedsmannens kontorholdsgodtgjørelse med tillegg av reserverte inntekter ikke er stor nok til antagelse av den nødvendige arbeidshjelp, må embedsmannnen rette henvendelse til departementet om tilståelse av et ekstraordinært kontorbidrag. Dette bidrag vil, hvor det alene gjelder kortere tid, kunne anvendes til ekstragodtgjørelse til den faste kontorbetjening beregnet efter et bestemt beløp pr. time for arbeide utenfor kontortiden, men bør helst anvendes til antagelse av midlertidig ekstrahjelp utenfor den ordinære betjening.

Departementet skal be embedsmennene innen hr. amtmannens distrik innskjerpet å føre nøie tilsyn med, at der ikke lenger erlegges sådanne ekstragebyrer til personalet ved embedskontorene, likesom de bes anmodet om straks å innberette til departementet mulige overtredelser herav.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmennene: 14 mai.

Utenriksdepartementet har henledet dette departements opmerksomhet på, at forskjellige norske embeds- og bestillingsmenn i adskillig utstrekning ved avfattelse av offentlige erklæringer og attester, som er bestemt til bruk i utlandet, benytter sig av vedkommende fremmede lands sprog.

Idet Utenriksdepartementet påpeker det betenkelige heri og fremholder, at alle tjenstlige erklæringer som regel bør avfattes på norsk, anfører det videre, at der selvfølgelig vil fremkomme tilfeller, hvor det er ønskelig å kunne lempe på denne regel. Således hender det hyppig, at fremmede landes domstoler og skiftekommissærer krever, at processinnlegg, skjøter, fullmakter, slegtskapsbeviser o. l. avfattes efter bestemte formularer, som gjerne tilstilles vedkommende part i form av en blankett, som skal utfylles. Disse tilfeller, som fremtidig bør behandles på samme måte som tidligere, vil imidlertid være undtagelser. Utenriksdepartementet anfører videre, at i landsdeler, hvor kommunikasjonene er besværlige, eller hvor det er forbundet med vanskelighet å få fatt i en translatør, kan der intet være til hinder for, at vedkommende tjenestemann — forsåvidt han har tilstrekkelig kjennskap til det fremmede sprog og er villig dertil — oversetter vedkommende tjenstlige erklæring, når kun over-

14 mai. settelsen betegnes som sådan og hverken forsynes med embedssegl eller underskrift.

Idet dette departement slutter sig til Utenriksdepartementets opfatning av forholdet, skal man henstille til hr. amtmannen og de innen Deres embedsdistrikt værende tjenestemenn, som hører under dette departement, at offentlige erklæringer og attester, som skal benyttes i utlandet, for fremtiden som regel må bli avfattet på norsk, og at der utvises forsiktighet, når der som eksempelvis anført kan være grunn til å fravike reglen.

28 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmannen i Søndre Trondhjems amt i anledning av, at Den norske Stats Småbruk- og Boligbank hadde henstillet til en sorenskriver å undlate å anmerke på bankens pantobligasjoner samtlige eldre skylddelingsforretninger vedkommende de respektive eiendommer og de bruk, hvorfra de er utskilt, medmindre disse skyldsetninger inneholder heftelser på den pantsatte eiendom, hvad banken mener det er pantebokførerens plikt å undersøke, før anmerkning påføres dokumentet.

Departementet uttalte, at spørsmålet henhører under pantebokførerens egen avgjørelse, og at avgjørelsen kan fordres truffet i form av kjennelse, som kan påankes til høiere rett.

Departementet antok imidlertid for sitt vedkommende, at en pantebokfører, før han påførte anmerkning om en heftelse på ett dokument, ikke pliktet å anstille undersøkelser i panteboken, hvor intet var ekstrahert i registret vedkommende heftelsen. Pantebokføreren måtte antas å være ansvarsfri, når han anmerket de heftelser, som var ekstrahert i panteregistret, idet ansvaret i tilfelle av, at ekstraheringen viste sig mangelfull, vilde falle på den retsskriver, som hadde unlatt å ekstrahere en heftelse av betydning, uten hensyn til, om heftelsen hadde sin hjemmel i en skylddelingsforretning. Efter departementets mening skulde det således være ufornødent å anmerke eldre skyldsetningsforretninger på pantobligasjoner, medmindre det av panteregistret fremgikk, at de inneholdt bestemmelser av betydning for den stiftede panteret.

8 juni. **Rundskrivelse** fra Norges Brandkasse til brandtakstbestyrerne.

I anledning av Brandkassens nye lov av 22 mars 1918 og nye vedtegtsbestemmelser av 14 mai 1918 fremkommer herved følgende nærmere

Forklaringer og Regler.

I. Loven.

§ 22. Forandringen her består i, at der åpnes adgang til ved vedtekt å bestemme, at Brandkassen kan overta forsikring

mot skade ved skredd, oversvømmelse, flom, storm og stormflod. Spørsmålet om utvidelse av Brandkassens virksomhet til å omfatte denne art forsikring er imidlertid utsatt indtil videre. 8 juni.

§ 24. Her er følgende forandringer:

1. 1ste, 3dje og 4de ledd. Der er åpnet adgang til undtagelsesvis å anta bygninger til forsikring, uten at de først er brandtaksert på almindelig måte. Der ønskes f. eks. forsikring av en mindre og fjerntliggende bygning, som seterhus, fiske- eller jakthytte, hvor avholdelse av takst — iallfall til den tid, da forsikringen ønskes — vil være forbundet med uforholdsmessig besvær og utgift. Her vil forsikringen kunne antas på grunnlag av begjæring fra eieren, ledsaget av en kort beskrivelse med verdsettelse, avgitt av eieren selv og om mulig andre, som kjenner bygningen. Beskrivelsen bør inneholde omtrent det samme som de almindelige takstskjemaer, som man gjerne vil se benyttet til forsikringsbegjæringer, altså oplysning såvidt mulig om lengde, bredde, høide til taket, bygningsmateriale, taktekning, ildstedene o. s. v. Begjæringen med beskrivelse innsendes straks av brandtakstbestyreren til Brandkassen, ledsaget av hans uttalelse. Finner han det ubetenkelig, kan han gi eieren bevidnelse om, at forsikringen midlertidig er trådt i kraft fra begjæringens innlevering til ham, dog under forbehold av Brandkassens godkjennelse. I annet fall meddeler han eieren, at spørsmålet om forsikringens antagelse og ikrafttreden vil bli avgjort av Brandkassen. — Det vil i almindelighet være forutsetningen, at sedvanlig brandtakst avholdes, såsnart der blir rimelig anledning dertil, men nogen nødvendig betingelse vil dette ikke alltid være; det vil bero på forholdene og beskaffenheten av de legitimasjoner for verdien m. v., som skaffes. — Hvis ildsvåde skulde overgå bygning, som er forsikret uten takst, har Brandkassen selvfølgelig rett til å kreve alle de oplysninger og legitimasjoner for verdien på brandens tid, som måtte kunne tilveiebringes, medmindre de legitimasjoner, som foreligger ved forsikringens stiftelse, er så gode, at Brandkassen på forhånd har godkjent dem som likestillet med takst. De spesielle forsikringsbetingelser, som stilles i de her omhandlede og andre henseender, vil bli anført i forsikringsbeviset.

Også i andre tilfeller vil det kunne hende, at brandtakst av en eller annen grund ikke kan bli holdt netop til den tid, da forsikring ønskes, f. eks. fordi brandtakstbestyrer eller menn da er optatt på annen måte, eller fordi kun enkelte bygninger eller deler av et større anlegg er ferdige, og takst ønskes avholdt over det hele underétt, når alt er ferdig. Forsikringen vil da på lignende måte, som foran nevnt, kunne overtas foreløbig, inntil brandtakst kan bli holdt. Ved industrielle anlegg

8 juni. vil der ofte finnes en beskrivelse og verdsettelse av sakkyndige, en brandforsikringskontrollør eller andre; denne vil da midlertidig kunne legges til grunn.

I paragraffens 4de ledd omhandles forandringer og forbedringer ved tidligere takserte bygninger. Er disse av mere inngripende art, særlig hvis bygningens dimensjoner er forandret, vil ny takst som regel måtte holdes. Men gjelder det f. eks. avsluttende arbeider, som paneling, maling m. v. av en bygning, som er brandtaksert i ikke fullt ferdig stand, eller senere mindre forandringer av innredningen m. v., kan erklæring fra takstbestyreren eller én, efter omstendighetene etpar faste brandtakstmenn godkjennes istedenfor takst. Nyanskaffede maskiner og innretninger ved industrielle anlegg kan antas til forsikring efter erklæring av brandforsikringskontrolløren eller andre sakkyndige, eller efter foreviste regninger, fakturaer eller lignende legitimasjoner for verdien.

2. 5te — 7de ledd. Angående de her omhandlede tilleggsforsikringer henvises til tariffens kap. 3.

3. Paragrafens tidligere siste ledd om forholdet, når der tilligger en eiendom rett til frie byggematerialer fra almenning eller fremmed eiendom, er nu ophevet. Istedet herfor skal, når sådan husbehovsrett finnes, dette oplyses i brandtaksten med angivelse av, om der er tatt hensyn til husbehovsretten ved takstenes ansettelse. Takseres bygningen til full verdi uten hensyn til denne rett, vil det bli betydet eieren, at han ikke kan kreve full erstatning av Brandkassen på samme tid, som han benytter sin rett til å få gratis materialer til gjenopførelsen.

§ 28. Der er ikke lenger nogen lovbestemt hindring for, at Brandkassen kan overta forsikringer av hvilkensomhelst størrelse. Imidlertid må spørsmålet om forsikring av enkelt bygning for mer enn kr. 400 000 alltid forelegges for direksjonen (jfr. lovens § 16 litr. f.). Hermed bør eierne i hvert enkelt tilfelle gjøres bekjent senest under takstforretningen. Det er av viktighet, at utskriftene av sådanne brandtakster innkommer til Brandkassen så snart som mulig. De må derfor innsendes såsnart det lar sig gjøre og helst med særskilt følgeskrivelse, hvori gjøres spesielt opmerksom på forholdet.

§ 29. Anlegg, som henføres til tariffens 4de avdeling, kan fremtidig på samme måte som andre bygninger i almindelighet forsikres fullt ut, således at eieren ikke blir selvassurandør for nogen del av takstsummen, medmindre dette i hvert enkelt tilfelle pålegges ham av direksjonen. Overensstemmende hermed er også bestemmelsen i tariffens litr. I forandret. Det er, som det herav vil fremgå, meningen, at delvis selvassuranse

kun skal pålegges ved særlig ildsfarlige 4de avdelings risikoer. 8 juni.
Da det imidlertid sjelden vil være mulig for eieren eller brandtakstbestyreren å opgjøre sig nogen sikker mening om, hvorvidt selvassuranse vil bli pålagt, bør eieren alltid ved brandtakster over anlegg, som antas å kunne bli henført til 4de avdeling, gjøres opmerksom på, at han må være forberedt på å stå som selvassurandør for indtil $^3/_{10}$ parter av takstsummen. Utskrifter av sådanne brandtakster må innsendes snarest mulig, helst med særskilt følgeskrivelse, hvori gjøres opmerksom på forholdet. Brandkassen vil derefter så snart det lar sig gjøre gi eieren nærmere meddelelse.

Hvis eiere av anlegg, som nu er henført til 4de avdeling med delvis selvassuranse, ønsker forsikringen forhøiet og selvassuransen helt eller delvis ophevet, må andragende derom i hvert enkelt tilfelle innsendes til Brandkassen.

§ 30. I litr. a er gjort den forandring, at takstmennenes antall ved almindelige brandtakster kan indskrenkes til 2, når det gjelder almindelige landbobygninger (hvortil ikke regnes særskilte fabrikker eller ildsfarlige anlegg), og takstsummen for de bygninger, som er gjenstand for taksten, ikke overstiger kr. 20 000. Blir ved en sådan takstmennene ikke enige om ansettelsen, og der ikke på stedet kan tilkalles en 3dje takstmann til avgjørelse av tvisten, skal det høieste beløp midlertidig være gjeldende, inntil Brandkassen endelig har avgjort spørsmålet, og avgjørelsen er meddelt eieren.

I litr. b, jfr. § 39, angående de enklere takster er gjort den forandring, at der kan anvendes 1 takstmann ved takster inntil kr. 5 000 og 2 takstmenn ved takster mellem kr. 5 000 og kr. 10 000. 3 taksmenn behøver således aldrig å anvendes ved disse takster.

§ 31. Efter denne bestemmelse kan der nu også på landet antas særskilte brandtakstbestyrere. Dette kan bli praktisk, dersom lensmannen noget sted ikke skulde ønske å overta alle Brandkassens forretninger som dens kommissjonær, men f. eks. foretrekke å virke for andre brandforsikringsanstalter. Om disse forhold og hvad dermed står i forbindelse vil nærmere rundskrivelse utgå senere.

§ 32. Her er inntatt en bestemmelse om, at brandtakstmennene fortrinsvis skal tas blandt Brandkassens interessenter. Valget blir ikke ugyldig, om andre enn interessenter tas, men når tilstrekkelig kyndige sådanne finnes, bør de foretrekkes.

§ 39. Som under § 30 b nevnt, er her gjort forandring med hensyn til antallet av takstmenn og verdien av de bygninger, som kan takseres av 1 og 2 takstmenn alene.

Videre er den tidligere bestemmelse om, at de enklere takster ikke kunde anvendes i hussamlinger til større verdi enn

8 juni. kr. 50 000, forandret derhen, at de fremtidig ikke skal anvendes i større hussamlinger. Hermed vil man forstå bebyggelser, som henføres til tariffens risiko IV b.

Endelig er der foretatt den forandring, at forsikringen, når mennene er uenige om verdsettelsen, midlertidig skal gjelde for det høieste — istedenfor tidligere for det laveste — beløp, inntil Brandkassen endelig har avgjort spørsmålet. Som i lignende tilfelle ved almindelige takster, som avholdes med 2 menn (jfr. bemerkningene til § 30 a), skal Brandkassens nedsettelse til et lavere beløp først gjelde, når dette er meddelt eieren.

§ 42. Den tidligere bestemmelse om, at eierne ikke hadde rett til å forlange omtakst, medmindre der var gått minst 5 år siden forrige fuldstendige takst, er nu ophevet.

§ 44. Her er innført den fullstendig nye regel, at Brandkassen betaler alle omkostninger ved brandtakster, som legges til grunn for forsikring, når forrige fullstendige takst er minst 5 år gammel.

Efter loven har brandtakstbestyreren og takstmennene rett til å kreve omkostningene betalt av rekvirenten, som er ansvarlig derfor, og som igjen, hvis betingelsene er tilstede, får dem refundert av Brandkassen. Imidlertid bør det kunne ordnes så, at rekvirentene som regel slipper å legge ut omkostningene forskudsvis i de tilfeller, da disse endelig skal utredes av Brandkassen. Hvor brandtakstbestyreren også innfordrer kontingenten og står i direkte regnskapsforhold til Brandkassen, vil han kunne gjøre midlertidig utlegg av dennes hos ham beroende midler. Når denne ordning gjennemføres, hvilket er meningen skal skje snarest mulig, hvor det lar sig gjøre, vil nærmere bestemmelser også i heromhandlede henseende bli utferdiget.

Alle takster, som innsendes, må ledsages av opgave over takstomkostningene med oplysning om, hvorvidt disse skal refunderes rekvirenten, eller om de er utlagt av takstbestyreren og skal refunderes ham. Skyssregninger kan forlanges attestert på almindelig måte.

§§ 45 og 46. Salærene er noget forhøiet, hvorhoss der tilstås takstmennene betaling for særskilte reisedager.

§ 53. Salæret er også her forhøiet. De heromhandlede besiktigelser vil ofte angå forhold, som det er eierens sak å legitimere overfor Brandkassen, således forsvarligheten av ildsteder, utførelsen av påbudte foranstaltninger som betingelse for en bestemt klassifikasjon o. s. v. I sådanne tilfeller må betalingen utredes av eieren uten refusjon. Gebyret for egentlige taksterklæringer, f. eks. av dem som omhandles i bemerkningene til § 24, 4de ledd, refunderes derimot av Brandkassen.

§§ 59 og 62. Nærmere bestemmelser om brandkontin-

gentberegninger og regnskaper og om innfordringens overførelse til takstbestyrerne vil bli utferdiget senere. 8 juni.

§ 69. De lempninger i byggeplikten, som denne bestemmelses 3dje ledd åpner adgang til, er fastsatt i vedtektens kap. 5 § 2, hvortil henvises. Når erstatning utbetales uten byggeplikt, vil der herefter kun undtagelsesvis bli tale om egentlig avslag i erstatningen. Derimot vil der overensstemmende med paragrafens 4de ledd kunne forlanges en verditakst til bestemmelse av, om og hvor meget bygningens verdi var forringet på brandens tid, i hvilket tilfelle kun den virkelig litte skade erstattes.

§ 79. Gebyret for skadetaksterklæringer ved små skader (vedtektens kap. 5 § 1) er forhøiet.

I 3dje ledd er betalingen for byggeattester fastsatt.

I 4de ledd er bestemt, at betalingen for skade- og utbedringstakster (og taksterklæringer) samt for byggeattester utredes av Brandkassen. Også her gjelder det, at brandtakstbestyreren, når han har midler i hende for Brandkassen, vil kunne legge omkostningene midlertidig ut av disse.

II. Vedtekten.

Kapitel 1, Tariffen.

Der gjøres opmerksom på de nye risikobestemmelser, som i mange tilfeller vil føre til en lavere kontingent enn før. Likeledes gjøres opmerksom på de lempeligere bestemmelser i tariffens litr. F.

Kapitel 2, om forsikring av bygninger under opførelse.

§ 5. Det er ikke lenger nødvendig å innhente eierens samtykke til, at entreprenør, leverandør eller andre tegner forsikring. Der gjøres opmerksom på paragrafens 2net punktum, som spesielt vil kunne få betydning for panthavere. Hvis disse vil sikre sig mot tap ved at bygning, til hvis opførelse de har gitt pantelån, brenner uforsikret, kan de også før forsikringens forfall melde sig med begjæring om fornyelse for sin regning for tilfelle av, at den oprindelige forsikringstager skulde forsømme å fornye.

§ 8. Denne bestemmelse vil i almindelighet føre til en adskillig lavere kontingent for bygninger under opførelse enn den, som hittil har vært beregnet.

Kapitel 3, om tillegsforsikringer.

§ 2. Hvis brandtakstbestyreren får en forsikringsbegjæring, som ikke er skrevet paa anordnet blankett, kan han, hvis større forsinkelse ellers vilde voldes, og han ikke finner på

8 juni. egen hånd å burde stadfeste forsikringen som midlertidig trådt i kraft, selv straks utfylle en blankett best mulig og innsende den til Brandkassen, idet behørig av eieren utfylt blankett ettersendes såsnart den er mottatt.

Inntil videre bør brandtakstbestyrerne i almindelighet straks foreløbig godkjenne forsikringene og gi forsikringssøkerne erkjennelse derfor, medmindre de av særegne grunner, som anføres på forsikringsbegjæringen, finner dette betenkelig. Når forsikringen enten er eller med tillegget vil komme op i det efter lovens § 28 ordinære maksimum kr. 400 000 på enkelt bygning eller sammenhengende bygningskompleks, må dog Brandkassens bestemmelse alltid avventes. Blanketten gis påtegning om, hvorvidt forsikringen foreløbig er godkjent eller ikke.

Hvis brandtakstbestyreren har noget å bemerke ved forsikringsbegjæringen, anfører han dette på blanketten. Dette gjelder således også, hvis han finner det ansøkte forsikringsbeløp vesentlig høiere enn nødvendig, forat eieren kan være dekket en rimelig tid fremover.

Alle forsikringsbegjæringer må straks behandles og innsendes til Brandkassen snarest mulig efter mottagelsen.

§ 4. Det av Brandkassen utferdigede forsikringsbevis utleveres eieren mot betaling av den for det løpende år opgitte kontingent, for hvis mottagelse kvittering gis på forsikringsbeviset.

§§ 9 og 10. Ved paragraff 9, 2net ledd bemerkes, at det selvfølgelig bare er den nødvendige merutgift, som kan forlanges erstattet. Vil eieren bygge større eller med kostbarere utstyr enn før, må han bære omkostningene derved selv.

Til nærmere forklaring av skadeopgjøret hitsettes endel eksempler på opgjør under alternative forutsetninger:

Alternativ I) Brandtakst + tillegsforsikring større enn verditaksten.

Brandtakst	kr. 50 000
Tilleggsforsikring	» 20 000
Verditakst	» 65 000

a) Totalskade. Levninger kr. 5 000. Effektiv tilleggsforsikring kr. 15 000.

Erstatning:	kr. 65 000
÷	» 5 000
	Kr. 60 000

b) Partiell skade kr. 20 000. Levninger av de skadede deler kr. 1 200. Effektiv tilleggsforsikring kr. 15 000. 8 juni.

Erstatning: kr. 20 000
÷ » 1 200

Kr. 18 800

Alternativ II) Brandtakst + tilleggsforsikring = verditaksten.

Brandtakst . . . . . kr. 50 000
Tilleggsforsikring . . . . . » 20 000
Verditakst . . . . . » 70 000

a) Totalskade. Levninger kr. 5 000. Effektiv tilleggsforsikring kr. 20 000.

Erstatning: kr. 70 000
÷ » 5 000

Kr. 65 000

b) Partiell skade kr. 20 000. Levninger av de skadede deler kr. 1 200. Effektiv tilleggsforsikring kr. 20 000.

Erstatning: kr. 20 000
÷ » 1 200

Kr. 18 800

Alternativ III) Brandtakst + tilleggsforsikring mindre enn verditaksten.

Brandtakst . . . kr. 50 000
Tilleggsforsikring . » 10 000 } Selvassuranse kr. 40 000
Verditakst . . . . » 100 000

a) Totalskade. Levninger kr. 2 000. Levningene fordeles således:

$$\frac{100\,000}{60\,000} = \frac{2000}{x}$$

$$x = \frac{200 \times 6}{1} = 1\,200$$

Erstatning: kr. 60 000
÷ » 1 200

Kr. 58 800

8 juni. b) Partiell skade kr. 50 000. Levninger av de skadede deler kr. 3 000.

$$\frac{100\,000}{60\,000} = \frac{50\,000}{x}$$

$$x = \frac{5\,000 \times 6}{1} = 30\,000$$

$$\frac{100\,000}{60\,000} = \frac{3\,000}{x}, x = \frac{3\,000 \times 6}{10} = 1\,800$$

Erstatning: kr. 30 000
÷ » 1 800

Kr. 28 200

§ 14. Når der avholdes omtakst over en bygning, som er tilleggsforsikret, skal eieren alltid uttrykkelig forespørres, om han ønsker tilleggsforsikringen fornyet og isåfall for hvilket beløp. Ny forsikringsbegjæring blir i tilfelle å utferdige og indsenne sammen med takstutskriftene.

Kapitel 4, om de forsikredes plikter.

§ 4. Verdigrensene for de eiendommer, som skal ha plikt til å holde assuransesprøiter, er forhøiet fra henholdsvis kr. 10 000 og kr. 30 000 til kr. 25 000 og kr. 60 000.

Kapitel 5, forskjellige bestemmelser.

§ 1. Verdigrensen for anvendelse av skade- og utbedringstaksterklæringer er satt op fra kr. 400 til kr. 1 000.

§ 2. Når brandtakstbestyreren mottar et andragende om utbetaling av erstatning uten bygge- eller reparasjonsplikt, danner han sig en mening om, hvorvidt andragendet av samfundsmessige hensyn bør forelegges de kommunale myndigheter til uttalelse. Antar han, at intet sådant hensyn er tilstede, sender han straks andragendet inn til Brandkassen, ledsaget av sin uttalelse. I motsatt fall oversender han det til de kommunale myndigheter til erklæring. I byer og bymessige hussamlinger på landet bør dette alltid gjøres, mens det som regel vil være unødvendig ved almindelig landbobebyggelse.

§ 4. Takstreglenes §§ 27 og 29 er herved delvis forandret. Til veiledning hitsettes en nærmere redegjørelse for de nye bestemmelsers anvendelse ved skattetakster, idet det her

overalt er forutsatt, at tilleggsforsikring ikke[1]) er tegnet: 8 juni.

1. Antar takstmennene, at den avbrente eller beskadigede bygnings verdi på brandens tid var lik med den i forsikringstaksten satte verdi, er det nok, at der avgis erklæring herom. Iøvrig blir reglene her de samme som før.

2. Antas verdien på brandens tid av en eller annen grunn å være lavere enn forsikringstaksten, er det som regel også nok, at der gis erklæring herom. Partiell skade takseres til det beløp, utbedringen vil koste, og levninger, som kan benyttes ved nybygning (reglenes § 27, 2net ledd), til det beløp, hvormed de anses innbefattet i forsikringstaksten, med fradrag for beskadigelser ved branden.

Ønskes erstatningen utbetalt uten bygge- eller reparasjonsplikt, vil det av hensyn til bestemmelsen i lovens § 69, 4de ledd, bli nødvendig å avgi uttykkelig verditakst også i det her omhandlede tilfelle.

3. Antas verdien på brandens tid å være høiere enn forsikringstaksten, vil eieren efter bestemmelsene i vedtektens kap. 3 § 10 kunne bli å anse som delvis selvassurandør. Her blir derfor med de nedenfor nevnte undtagelser alltid å avgi uttrykkelig verditakst overensstemmende med reglene i kap. 3 § 9, altså som en almindelig ombrandtakst. Partiell skade takseres også her til det beløp, utbedringen vil koste, og levninger, som kan benyttes ved nybygning, til det beløp, hvormed de er innbefattet i verditaksten med fradrag for beskadigelser ved branden.

Verditakst blir overflødig, når skaden ikke overstiger 10 pct. av forsikringssummen, og kan likeledes undlates, når skaden er total og levningene enten er av ubetydelig verdi eller består i særskilt takserte deler, såsom grunnmur og kjeller.

4. Har eieren frivillig (altså ikke på grunn av tvungen delvis selvassuranse ved 4de avdelings bygninger) ikke forsikret bygningen for den fulle brandtakstsum, men selv beholdt risikoen for en del av denne, vil han bli å anse som selvassurandør for den del av verdien på brandens tid, som overstiger den nedsatte forsikringssum. Takstmennene får derfor her å uttale sig om, hvorvidt verdien på brandens tid er lik, lavere eller høiere enn forsikringssummen, ikke enn brandtaksten som ellers. Anses verdien høiere enn den nedsatte forsikringssum, avgis verditakst til bestemmelse av selvassuransens størrelse.

[1]) Er tilleggsforsikring tegnet, finnes reglene i vedtektens kap. 3 §§ 9 og 10.

De foran anførte eksempler på brandskadeopgjør vil tjene til veiledning også, hvor tilleggsforsikring ikke er tegnet.

8 juni. **III.**

Ved de i lov og vedtekt nu gitte nye bestemmelser er der fra Brandkassens side søkt å opnå, at eieren lett og uten omkostninger til enhver tid kan holde sin eiendom brandforsikret for full verdi. Når bestemmelsene om frie brandtakster, om adgangen til å tegne tilleggsforsikring og om eftergivelsen av kravet om takst i visse tilfeller, blir tilstrekkelig kjent, skulde det derfor ikke mer behøve å hende, at nogen lider tap på grunn av manglende eller for lav brandforsikring av bygninger. På den annen side er det nu mer uttrykkelig presisert, at eieren også ved partielle skader risikerer å måtte bære endel av tapet selv, hvis han ikke har sørget for tilstrekkelig forsikring.

Brandtakstbestyrene anmodes om hver i sit distrikt å bidra til, at disse og de andre nye bestemmelser, som er av interesse for huseierne, blir mest mulig kjent.

12 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmannen i Jarlsberg og Larviks amt i anledning av, at en tinglysningsbetjent hadde negtet å tinglyse ett på 2 eiendommer underett utferdiget skjøte for den ene opmålte eiendoms vedkommende, fordi der for den annen eiendom fremdeles manglet målebrev.

Departementet uttalte, at spørsmålet henhørte under pantebokførerens egen avgjørelse, og at avgjørelsen kunde fordres truffet i form av kjennelse, som var gjenstand for påanke til høiere rett. Departementet var imidlertid for sit vedkommende nærmest tilbøielig til å være enig med vedkommende tinglysningsbetjent i, at der ikke var adgang til å få det omhandlede skjøte tinglyst blot for den ene opmålte eiendoms vedkommende.

14 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmannen i Buskerud amt i anledning av en forespørsel fra en sorenskriver, om det kan regnes som lovlig forfallsgrunn for en distriktslæge, at ett vergerådsmøte, hvortil han som medlem av vergerådet er innkalt, faller i hans daglige kontortid.

Departementet uttaler, at det efter, hvad der av vedkommende distriktslæge er oplyst om kontortidens varighet og arten av de herunder forefallende forretninger, antar, at det er gyldig grunn for distriktslægen til ikke å avgi møte i vergerådet, at møtet faller i hans kontortid.

Departementet har derfor henstillet til vedkommende sorenskriver såvidt mulig å beramme vergerådsmøtene til sådan tid, at de ikke kolliderer med distriktslægens kontortid.

5 juli. **Cirkulære** fra Finansdepartementet til tollkamrene, hvori meddeles, at departementet i henhold til lov av 22 juni 1917 og kongelig resolusjon av 21 juli s. å. har bestemt, at lyst-

fartøier — såvel norske som fremmede — inntil videre skal være undergitt kontroll ved tollvesenet, sålenge de befinner sig i norsk farvann. 5 juli.

I henhold hertil vil fra utlandet ankommende lystfartøier være pliktig til å anmelde sin ankomst til tollvesenet til beriktigelse av medbragte ufortollede varer og proviant og for å erholde legitimasjonsbevis for fartøiet til bruk under dets ophold i norsk farvann. Anmeldelsen skal skje ved første tollsted eller tollstasjon, fartøiet ved sin ankomst passerer.

Likeledes skal lystfartøier, som avgår til utlandet, før avreisen melde sig til tollvesenet.

De gjeldende regler for utlevering av proviant blir også å bringe i anvendelse for lystfartøier.

Ved anmeldelse av ankomne fremmede lystfartøier blir vedkommende (eier eller fører) å gjøre bekjent med de for tiden gjeldende bestemmelser om passvesen og fremmedkontroll samt hvilke områder her i landet er forbudt for fremmede fartøier. De blir likeledes å gjøre bekjent med, at fartøiet, mens det befinner sig i norsk farvann, plikter å medføre norsk los eller kystlos, likesom det ved avgangsanmeldelse må påses, at lospenger er erlagt. Fornøden underretning om fartøiets ankomst blir derhoss å tilstille losvesenet og politiet på ankomststedet.

Ethvert lystfartøi, som befinner sig i norsk farvann, skal være utstyrt med legitimasjonsbevis for fartøiet og ombordværende personer. Dette dokument, som utferdiges på blankett, hvorav det fornødne antall eksemplarer følger, utfylles av tollopsynet efter opgave fra fartøiets eier eller fører og forsynes med tollopsynets navn og stempel. Med hensyn til de fastsatte regler forøvrig henvises til blankettens innhold.

Lystfartøier, som ikke er forsynt med behørig legitimasjonsbevis fra sit hjemsted, kan erholde sådant utstedt ved nærmeste tollsted, som herom underretter tollopsynet på hjemstedet, der har å inngi anmeldelse om forholdet til politiet.

Tollkamret anmodes om å innskjerpe tollopsynet — særlig kryssopsynet samt uthavns- og vaktstasjoner — å ha sin opmerksomhet henvendt på lystfartøier, som ferdes langs kysten og, hvor dertil er passende anledning, visitere disse, til undersøkelse av, om de gjeldende bestemmelser er overholdt.

I tilfelle av, at fartøiet påtreffes uten legitimasjonsbevis, blir det å henvise til nærmeste tollsted, likesom anmeldelse må skje til politiet eller i tilfelle til militære myndigheter, såfremt der iøvrig iakttas noget mistenkelig ved fartøiet.

Alfabetisk register

til

Norsk Lovtidende, 2den avdeling

for

1918

Alfabetisk register

til

Norsk Lovtidende, 2den avdeling

for

1913

Oversigt

over registrets avdelinger.

Almenninger.

Arve, skifte og konkurs, umyndige og verger.

Auktionsvæsen.

Bank- og pengevæsen, gjældsbrev.

Brand- og bygningsvæsen, Norges Brandkasse.

Brændevin, øl m. v.

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

Egteskap, forældre og barn.

Fattigvæsen.

Fiskeri, jagt og fredning.

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs-, ulykkes- og husdyrforforsikring m. v.).

Handel.

Haandverk, fabrikker, bergverk.

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

Kirker og kirkegaarder.

Kjøpstæder og ladesteder.

Kommune- og valgvæsen.

Kongen og kongehuset.

Landvæsen.

Lotterier.

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

Maal og vegt.
Medicinal- og sundhetsvæsen.
Militærvæsen, vernepligt, indrulleringS- og utskrivningsvæsen.
Offentlige stiftelser, legater m. v.
Pant.
Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser m. v.
Politivæsen.
Post-, telegraf- og telefonvæseu.
Privilegier, rang, titler, ordener m. v.
Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.
Religion, gudstjeneste og geistlighet.
Retten.
Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.).
Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.
Skatter og avgifter.
Skogvæsen.
Skole- og undervisningsvæsen.
Sociale anliggender.
Sportelvæsen.
Statistik.
Statskassen, statens eiendomme.
Stempelvæsen.
Stortinget, stemmeret.
Toldvæsen, ind- og utførsel.
Tyende.
Utskiftnings-, kart- og opmaalingsvæsen m. v.
Vasdrags- og fløtningsvæsen.

Almenninger.

1918			Side
April	17	Nye bruksregler for Hesjedal statsalmenning i Aalens herred	183
Mai	11	Nye do. for Haukaas statsalmenning i Strinda herred .	293
Juni	3	Bruksregler for Aurland statsalmenning	360
Aug.	6	Vedtægter og bruksregler for Byaasens bygdealmenning	543
—	8	Bruksregler for Stordalen og Langmarken statsalmenning i Vaage herred	544
—	30	Res. om, at Aasta elv m. v. skal undtages fra delingen av Vang og Furnes bygdealmenning mellem de to herreder	673

Arv, skifte og konkurs, umyndige og verger.

1918			
Janr.	9	Skr. om, at erstatningsbeløp til krigsforliste sjømænds efterlatte, l. 25 mai 1917 nr. 3 § 1, ikke kan medtages ved beregningen av arveavgift i boer .	7
April	12	Res. om forandringer i reglementet for Bergens overformynderi	177
Juli	5	Skr. angaaende spørsmaal om forvaltningen av midler, som er avsat i dødsboer i henhold til lov (nr. 3) av 10 april 1915 § 40	450
—	12	Res. om utredelse av en avgift av de under Bergens overformynderis fællesforvaltning staaende midler til dannelse av et sikkerhetsfond til dækkelse av tap ved fællesforvaltningen	473
—	29	Lov nr. 2 om utvidelse av testationsretten	497

Auktionsvæsen.

1918			
Aug.	14	Lov nr. 3 om offentlige auktioner og licitationer . .	580

Bank- og pengevæsen, gjældsbrev.

1918			
Janr.	4	Res. om kontrollen med utlændingers adgang til at delta i bankvirksomhet her i riket m. v. . . .	4

1918 Side
Febr. 1 Res. om opnævnelse av et raadgivende finansraad . . 37
— 18 Forandringer i reglementet for Norges Bank . . 83
Mars 9 Midlertidig lov nr. 2 om adgang til at drive bankvirksomhet 112
— 22 Lov nr. 3 om forlænget gyldighet av lov av 15 april 1916 om bemyndigelse for Kongen til midlertidig at frita Norges Bank for pligten til at kjøpe guld m. v. 142
— 22 Res. om, at de tidligere bestemmelser om suspension av Norges Banks pligt til at utlevere sedler mot guld i barrer og om ophævelse av retten til at erholde utmyntet ti- og tyvekroner forblir gjældende indtil utgangen av februar 1919 . . . 142
— 22 Res. om nye vedtægter for Centralbanken for Norge . 150
Juli 29 Lov nr. 6 om forbud mot indsmeltning eller anden omdannelse av skillemynt 501
Aug. 9 Lov nr. 5 om forandringer i lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915 554
— 9 Lov nr. 9 om adgang for visse kreditforeninger til at utstede obligationer lydende paa ihændehaveren . 567
— 9 Res. om ændrede vedtægter for »Norsk Skibshypotekbank A/S« 574
— 23 Kundgj. om bemyndigelse for Finansdepartementet til at utfærdige partialobligationer for det indenlandske statslaan av 1918 658

Brand- og bygningsvæsen, Norges Brandkasse.

1918
Janr. 3 Skr. om, at husleienævnds avgjørelser bør uten ophold meddeles vedkommende leieboer, jfr. skr. 9 januar 1917 1
— 4 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Gjøvik 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Fredrikstad 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Moss 1
— 4 Res. om forhøielse av feiertaksterne for Sandnessjøen . 6
— 11 Res. om do. av do. for Molde 13
— 11 Res. om do. av do. for Tromsø 13
— 22 Res. om tvungen opmaaling av tomter og grunder samt angaaende betalingsregulativ og bygningstilsyn for det bygningsloven underlagte omraade paa Farnes i Aardals herred 22
— 22 Res. om utvidet regulering med tilbaketrukket byggelinje av Sven Foyns gate i Tønsberg 22
Febr. 1 Res. om regulering med tilbaketrukne byggelinjer av et strøk i Sandefjord, dispensation fra murtvangs-

1918				Side
			loven for vedkommende strøk og skjærpelse i bygningsloven for strøket nordenfor Kongens gates forlængelse	33
Febr.	1	Res.	om skjærpelse i brandlovens forskrifter for Narvik	34
—	8	Res.	om reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for visse dele av Haugesund med byggebelte, byggeforskrifter for samme og forandringer i murstrøket	44
—	11	Telegr.	angaaende spørsmaal om nævndens adgang til omgjørelse av en beslutning om samtykke til opsigelse	51
—	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Risør	73
—	15	Res.	om do. av do. do. i Dal sognekommune, Tinns herred	74
—	15	Res.	om betalingsregler for tvungen feining i Levanger	78
—	22	Res.	om utvidelse av det bygningsloven underlagte strøk ved Asker og Hvalstad jernbanestationer	87
—	22	Res.	om takstregulativ for feining i Aker bygningsdistrikt m. v.	88
Mars	5	Res.	om reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for strøket paa vestsiden av Nordelven i Saude (Ryfylke)	96
—	9	Res.	om instruks for bygningschefen og byggeforskrifter for Fana bygningsdistrikt	120
—	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Frue sogn av Hetlands prestegjeld	126
—	15	Res.	om dispensation fra bestemmelsen av 19 oktober 1917 om kontrol med karbidlamper, som var i bruk før den tid	127
—	22	Lov	nr. 1 om forandringer i og tillæg til lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912	134
—	22	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Laksevaag sognekommune, Askøy herred	145
—	22	Res.	om dispensation fra murtvangsloven for 2-etages træbygninger i Kristiansund N.	147
—	22	Res.	om nye hovedregler for feierværsenet i Trondhjem	147
—	22	Res.	om utførelse av brandsyn og regler for betaling av feining i Rognans brandkommune	149
—	22	Res.	om betalingsregulativ for bygningstilsyn i Lillesand	150
—	22	Skr.	om husleienævnds samtykke til opsigelse med angivelse av bestemt tidspunkt for fraflyttelsen m. v.	150
—	23	Skr.	om varsel til leieboeren, før utkastelse finder sted, husleielovens § 11	160

1918				Side
April	5	Res.	om utvidelse av grænserne for Odda brand- og bygningskommune	166
—	5	Res.	om omregulering med tilbaketrukket byggelinje av Valløveien i Tønsberg	166
—	5	Res.	om forandret sammensætning av brandstyret for Nærbø brand- og bygningskommune	168
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Horten	173
—	12	Res.	om forskrifter for brandvernet samt for brandsyn og feiervæsen i Aandalsnes brand- og bygningskommune	174
—	12	Res.	om forandret sammensætning av brandstyret for Aandalsnes brand- og bygningskommune	178
—	19	Res.	om utvidelse av paabudet i den almindelige bygningslovs § 70 for Drammen	188
—	19	Res.	om regler for brandvernet i Brumunddalens brand- og bygningskommune	188
—	19	Res.	om bygningslovens anvendelse for et strøk omkring Jørpeland i Strands herred	188
—	19	Res.	om reglement for Tyssedals brandkorps	189
—	26	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Aker	223
—	26	Res.	om forandring av grænserne for det bygningsloven underlagte strøk Sundløkken—Grætnæs—Aarum i Borge herred, Smaalenene amt, samt om stedets overgang til egen bygningskommune	227
—	26	Res.	om betalingsregulativ for behandling av bygningsanmeldelser m. v. i Leirvik bygningskommune	228
—	27	Skr.	om, at ifølge § 1 i l. 14 december 1917 om husleieregulering er det kommunestyret (ikke de stedlige bygningsmyndigheter), som har at fatte beslutning om lovens anvendelse	229
—	30	Skr.,	om en opsigelse av leieboer kan ansees bortfaldt derved, at utleieren har latt leieren bli boende i seks maaneder og har mottat husleie m. v.	232
—	30	Skr.	om gyldigheten av en husleienævnds beslutning angaaende regulering av husleien i den gaard, hvor et medlem av nævnden selv var leieboer	232
Mai	14	Plakat	om forandring i vedtægt for Norges Brandkasse	297
—	14	Res.	om utvidelse av grænserne for det bygningsloven underlagte strøk av Stamnes herred, Nordlands amt	305
—	15	Telegr.	om, at husleienævnden ikke antages berettiget til at regulere grundavgift, kfr. l. $^{14}/_{12}$ 1917 § 7, sidste led	307
—	24	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings og forsam-	

1918 Side

lingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Fredrikshald 314
Mai 24 Res. om forandret sammensætning av brandstyret for Kabelvaag brand- og bygningskommune 318
— 25 Skr., om en under ett ved samme kontrakt og for en samlet leie bortleiet bekvemmelighet og stald indgaar under husleiereguleringsl. 14 december 1917 319
— 27 Skr., om et aldershjem indgaar under samme lov som foran nævnt 320
— 31 Lov nr. 1 om forandringer i § 8 i lov av 4 april 1916 om tillæg til lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 323
— 31 Res. om kontrolregler for karbidkokeapparater til bruk i bygninger 353
— 31 Res. om bygningslovens anvendelse for et strøk omkring Kvernelands fabrik i Time herred 359
Juni 7 Res. om brandlovens anvendelse for et strøk paa Surendalsøren samt om stedets overgang til egen brandkommune 369
— 7 Res. om fast aarsløn for feiermesteren i Kristiansund samt om hovedregler med takster for feievæsenet sammesteds 369
— 8 Rundskr. til brandtakstbestyrerne i anledning av loven av 22 mars 1918 og de nye vedtægtsbestemmelser av 14 mai s. a. 1026
— 14 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Glemmens herred 375
— 14 Res. om forskrifter for brandvernet i Drammen . . . 376
— 14 Res. om bygge- og reguleringsforskrifter for strøk ved Asker og Hvalstad jernbanestationer m. v. . . . 376
— 14 Res. om utvidelse av det bygningsloven underlagte strøk av Fana herred 377
— 14 Res. om tillægsbestemmelser til brandloven og forskrifter for brandvernet i Halkjelsviks brand- og bygningskommune 377
— 14 Res. om nyt reglement for feievæsenet i Namsos m. v. 380
— 15 Skr. om at, husleienævnds negtelse av at samtykke i en opsigelse gjælder, saa længe nævnden ikke omgjør sin beslutning m. v. 382
— 22 Skr. om, at nævndens samtykke til opsigelse er nødvendig, ogsaa naar leieboeren har vedtat opsigelsen, men senere vægrer sig ved at flytte og henskyter sig under husleienævnden 388
— 24 Res. om forandring i reglementet for brandvæsenets ordning i Lillestrøms brand- og bygningskommune, forsaavidt angaar betaling for feining av piper. . 397

1918				Side
Juni	29	Res.	om fast aarsløn for feiermesteren i Moss	427
Juli	2	Skr.,	om der for en paany bortleiet leilighet, som eieren i mellemtiden hadde overtat, kunde uten nævndens samtykke kræves høiere leie end ved den forrige bortleie	431
—	5	Res.	om tillægsbestemmelse til bygningslovens § 17 for Tønsberg	446
—	5	Res.	om forhøielse av feiertaksterne for Kristiania . .	450
—	9	Skr.	om, at det i forskriftene for husleienævndens virksomhet kan bestemmes, at nævnden for møblerte leiligheter m. v. kan foreta regulering av leiesummen, uten at samtlige medlemmer har befaret vedkommende leilighet	451
—	12	Lov	nr. 1 om boligforholdene	452
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Lillestrøms herred	470
—	23	Telegr.	om, at husleienævnd kan paaby husleie nedsat fra den tid, som der kan bli lovlig opsagt til, selv om leieavtalen er indgaat før husleiel. av 10 mai 1916 traadte i kraft	494
—	29	Lov	nr. 4 om tvungen avstaaelse av grund og bygninger til offentlige kontorlokaler og retslokaler . .	498
—	29	Res.	om instruks for stadskonduktøren i Hamar, takster for bygningsanmeldelser samt regler og takster for opmaaling av tomter og grunder sammesteds . .	503
—	31	Rundskr.	ianledning av lov om boligforholdene av 12 juli 1918	504
Aug.	9	Midlertidig lov	nr. 4 om tvungen indlægning av elektrisk lys	553
—	10	Skr.,	om nævnden kan samtykke i omdannelse av beboelsesrum til forretningslokale paa nærmere angit betingelse, jfr. l. 12 juli 1918 § 9, 3. led .	578
—	16	Res.	om forhøielse av bygningskommissionens godtgjørelse for anmeldte byggeforetagender i Sandefjord . .	653
—	23	Res.	om den almindelige bygningslovgivnings anvendelse paa et strøk av Borre herred ved Horten m. v. .	664
—	23	Res.	om forandret sammensætning av bygnings- og reguleringskommissionen for Strømmens bygningskommune	665
—	23	Res.	om forhøielse av feiertaksterne i Bærum	665
—	23	Res.	om do. av do. i Larvik	665
—	23	Res.	om feiertakster for His brand- og bygningskommune	665
—	24	Rundskr.	om forhøielse av lensmænds betaling efter	

1918				Side
			brandkasselovens § 45 for utskrifter av brandtakster og av stevnevidners betaling for tilsigelser m. v.	667
Aug.	26	Skr.,	om de oprindelige leieboere i en senere nedbrændt gaard kan kræve at faa leiligheter i den gaard, som gjenopføres i den nedbrændtes sted m. v.. .	667
—	30	Res.	om bygningslovens anvendelse for fiskeværet Berlevaag	671
—	30	Res.	om forhøielse av feiertaksterne i Mosjøen. . . .	673
Septbr.	6	Res.	om tillægsbestemmelse til bygningsloven for Tønsberg	678
—	6	Res.	om utvidelse av grænserne for Hommelviks brandkommune	678
—	9	Skr.	angaaende spørsmaal om utkastelse av leieboere for manglende betaling av husleie, hvorfor fattigstyret har garantert	682
—	13	Res.	om forandring i betalingsregulativet for byggetilsyn m. v. i Risør	683
—	24	Res.	om regulering med tilbaketrukne byggelinjer av Buøen i Stavanger	690
Oktbr.	4	Res.	om tillægsbestemmelser til bygningsloven for Stavanger	700
—	4	Res.	om reguleringsplan med tilbaketrukne byggelinjer for et strøk paa Farnes i Aardals herred. . . .	707
—	15	Skr.	om adgang for husleienævnd til at indhente forklaringer hos huseier og leieboer m. v.	713
—	16	Skr.	om, at der ikke er adgang til at begrænse husleiereguleringen til bare at gjælde »leiegaarder«, lov 12 juli 1918 § 2, jfr. § 1	714
—	18	Res.	om forhøielse av feiertaksterne for Fredriksværn .	717
—	25	Res.	om tvungen opmaaling av tomter og grunder samt betalingsregulativ herfor i Søndre Glemmens bygningskommune	733
—	25	Res.	om forhøielse av feiertaksterne i Askims brand- og bygningskommune	739
Novbr.	8	Res.	om tillægsbestemmelse til bygningsloven for Søndre Glemmens bygningskommune	749
—	15	Res.	om avståaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Mandal	755
—	15	Res.	om nye kontrolbestemmelser for karbidlamper og karbidkokeapparater	755
—	15	Res.	om dispensation fra murtvangsloven for dele av Svolvær m. v..	757
—	15	Res.	om regulering av en vei med tilbaketrukne byggelinjer fra Munkerekken til Tønsberg	758
—	15	Res.	om utfærdigelse ved brandtakstbestyrerne av brandkontingentberegningene i landdistrikterne fra 1919 m. v.	758

1918			Side
Novbr.	15	Res. om sammensætningen av bygningskommissionen i Fana bygningsdistrikt m. v.	760
—	29	Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Røykens herred	773
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Tjøllings herred	774
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Fredriksværn	774
—	29	Res. om forandringer i § 30 i bygningsloven for Kristiania av 26 mai 1899	775
—	29	Res. om utvidelse av grænserne for Søndre Honningsvaags brand- og bygningskommune	775
Decbr.	6	Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Arendal	781
—	10	Telegr. om, at byggepligt efter lov av 12 juli 1918 kap. II er betinget av, at kommunestyret har fattet beslutning om meldepligt efter lovens § 19, før arbeidet har tat sin begyndelse	786
—	20	Provisorisk anordning om forbud mot bruk av hotel eller pensionat til beboelse av anden art.	791
—	20	Res. om regler og forskrifter for brandvernet i Fredrikshald	793
—	20	Res. om tillægsbestemmelse til bygningsloven for Glomfjords bygningsdistrikt	793
—	20	Res. om yderligere forhøielse av feiertaksterne for Kristiania	794
—	24	Skr. om betingelserne efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 13 for at faa en utkastelsesforretning berammet	800

Brændevin, øl m. v.

1918			
Janr.	4	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Namsos	3
—	11	Res. om do. do. i Oppegaards herred	9
—	11	Res. om do. do. i Solums herred	9
—	11	Res. om do. do. i Liknes herred	9
—	11	Res. om do. do. i Stamnes herred	9
—	22	Res. om do. do. i Fredrikshald	18
—	22	Res. om do. do. i Fredriksværn	18
—	22	Res. om do. do. i Eigersund	18
—	22	Res. om do. do. i Drangedals herred	18
—	22	Res. om do. do. i Bardu herred (Tromsø amt)	19
—	22	Res. om do. do. i Tromsø	19
Febr.	1	Res. om do. do. i Hareids herred	32
—	9	Rundskr. om forandring av bestemmelserne angaaende forhandling av denaturert brændevin og politur, fernis, som er tilberedt ved blanding av brændevin	49

1918				Side
Febr.	11	Skr.	om begrænsning av en vinbevilling til kun at omfatte partisalg	50
—	15	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Tromsøysunds herred	75
Mars	9	Lov	nr. 1 om forandringer i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap	99
—	9	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Lunde sogn, Bratsbergs amt	116
—	13	Rundskr.	om forskrivning av spiritus og brændevin fra apotek	122
—	15	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Skoger herred	127
—	15	Res.	om do. do. i Kviteseids herred	127
—	15	Res.	om do. do. i Sannidals herred	127
—	15	Res.	om do. do. i Gjestdals herred	127
April	5	Skr.	om forstaaelsen av punkt 5 i rundskrivelsen av 13 mars d. a. om forskrivning av spiritus og brændevin fra apotek (»spiritusholdige blandinger«).	169
—	19	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Fyresdals herred	186
—	26	Res.	om do. do. i Røykens herred	224
—	26	Res.	om do. do. i Siljans herred, Bratsbergs amt	224
—	26	Rundskr.	om utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og vin til medicinsk bruk efter forskrivning av tandlæge	228
Mai	3	Res.	om herbergerlovens anvendelse i Skien	285
—	7	Res.	om midlertidig forbud mot salg, skjænkning m. v. av vin, indeholdende 12 volumprocent alkoholstyrke og derunder samt øl — alkoholsvakt øl undtat — i Brevik, Langesund, Stathelle, Porsgrund og Skien samt i de disse byer omliggende landdistrikter.	291
—	10	Rundskr.	om utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og het vin til medicin for dyr efter forskrivning av dyrlæge	292
—	24	Kundgj.	om avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug, av ætylætertilvirkningen samt av øltilvirkningen	312
—	24	Res.	om ophævelse av det midlertidige særforbud av 7 mai mot salg og skjænkning av vin m. v. i forskjellige byer (se ovenfor under 7 mai)	314
—	31	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Hjelmelands herred	352
—	31	Res.	om do. do. i Mosterøy herred	352
—	31	Res.	om do. do. i Skudeneshavn	352

1918 Side
Juni 19 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Hægelands herred 386
Juli 12 Res. om do. do. paa gaardene Løpsmark, Rønvik, Volden og Hernes i Bodins herred 470
— 23 Res. om, at spiritusholdige essenser skal indgaa under loven om spiritusholdige kosmetika og parfymer av 12 juli 1918 493
Aug. 2 Lov nr. 2 om forandring i lov om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød av 17 mai 1904 519
— 16 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Birkenes herred 649
— 30 Res. om vedtægter for beverter- og herbergernæringen i Fredrikshald 669
Septbr. 6 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Skjolds herred 677
— 19 Rundskr. om utlevering av vin eller brændevin til skib i utenriks fart 685
— 24 Res. om ophævelse av herbergerlovens anvendelse for Bugønes, Neiden og Strand kirkested i Sør-Varanger herred 688
Novbr. 5 Res. om tilladelse til fra samlag eller apotek i november 1918 at utlevere 1/2 flaske konjak pr. husstand 746
— 8 Res. om vedtægter for Lillehammer øl- og vinsamlag . 751
— 15 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Nedre Eiker herred 755
— 15 Res. om vedtægter for Mandals ølsamlag 759
— 29 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Skudenes herred 774
Decbr. 5 Res. om forlængelse til 20 december av fristen til at kjøpe sykebrændevin 779
— 6 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Eidskogs herred 781
— 28 Rundskr. om betingelserne for salg av spiritus i fast form (bevilling) 800

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

1918
Febr. 1 Res. om godkjendelse av K. N. Ytrebergs »Kristelige barnelærdom« til bruk i folkeskolen 35
April 30 St.besl. bl. a. om bevilgning av gage til en særskilt amanuensis ved den middelalderske avdeling av Universitetets oldsamling og til en lektor i norsk (Universitetsbudgettet) 230
— 30 St.besl. om oprettelse av et professorat ved Bergens museum i vestlandsk dialektforskning 231

1918 Side

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

1918

Janr. 4 Res. om kontrollen med utlændingers adgang til at delta i bankvirksomhet her i riket m. v. . . . 4

— 10 Res. om anerkjendelse av Finland som selvstændig og uavhængig stat 8

Mars 26 Skr. om opsigelse av handels- og sjøfartstraktaten mellem Norge og de Forenede Stater av 4 juli 1827 1024

— 30 Fornyelse av voldgiftskonventionen mellem Norge og de Forenede Stater 1024

April 24 Skr. om Finlands tiltræden av hovedkonventionen om verdenspostforeningen 192

Mai 4 St.besl. om ansættelse av handelsraader i Rusland og Sydamerika, oprettelse av generalkonsulat i Calcutta og ministerpost i Finland 290

— 14 Kundgj. om, i hvilken utstrækning indtægtsskat blir at erlægge av diplomatiske og konsulære tjenestemænds lønninger 297

— 14 Rundskr. om, at offentlige erklæringer og attester til bruk i utlandet som regel bør affattes paa norsk 1025

Juni 7 Res. om forlængelse av prioritetsfristen for patentkrav, jfr. artikel 4 i Pariserkonventionen av 1883, revidert i Washington 1911 367

— 19 Midlertidig lov om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet 384

Aug. 1 Særlige forskrifter om visering m. v. for reisende, som er forsynt med dansk pas. 515

Septbr. 3 Skr. om opsigelse av overenskomsten mellem Norge-Sverige og Frankrike av 1892 angaaende forlængelse av handels- og sjøfartstraktatene av 30 december 1881 674

— 18 Skr. om do. av konventionene mellem Norge og Spanien av 1892 og 1903 om ordning av handelsforbindelsene 685

— 24 Res. om nedlæggelse av det ulønnede generalkonsulat i Calcutta og oprettelse av et lønnet generalkonsulat sammesteds 691

Oktbr. 4 Res. om godkjendelse av overenskomster angaaende telegram- og telefonkorrespondansen mellem Norge, Sverige og Danmark 701

— 11 Res. om oprettelse av et midlertidig lønnet konsulat i Murmansk underlagt generalkonsulatet i Archangelsk 708

— 11 Res. om ny formular for statsborgerbreve 709

— 30 Skr. om forlængelse av overenskomsten med Frankrike angaaende handels- og sjøfartstraktatene av 30 december 1881 m. v. 743

1918				Side
Novbr.	29	Res.	om yderligere forlængelse av prioritetsfristen for patentkrav, jfr. artikel 4 i Pariserkonventionen, revidert i Washington 1911	775

Egteskap, forældre og barn.

1918				
Janr.	4	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Engerdals herred	2
—	4	Res.	om anvendelse av pleiebarnlovens §§ 1—9 i Vestre Totens herred.	3
—	22	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Opdals herred, Buskeruds amt	18
Febr.	22	Res.	om do. for do. til barn i Bjarkøy herred . . .	85
—	28	Skr.	om kommunes pligt til at sørge for refusion av utlæg for av vergeraadet bortsatte, hjemstavnsløse barn m. v., l. 6 juni 1896 § 47, 3 led. .	89
April	12	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Stemshaugs herred	172
—	19	Res.	om do. for do. til barn i Ringsaker herred . .	186
—	19	Res.	om do. for do. til barn i Harstad.	186
Mai	31	Lov	nr. 2 om indgaaelse og opløsning av egteskap. .	324
Juni	7	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Nærøy herred	365
—	29	Res.	om statutter for Høilands Guttehjem, Minde . .	425
Aug.	3	Skr.	angaaende spørsmaal om en mors adgang til at fordre tilbake sit barn, som er anbragt i privat forpleining	541
Septbr.	6	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Botne herred	677
—	6	Res.	om do. for do. til barn i Lensviks herred. . .	677
—	23	Skr.	om forstaaelsen av uttrykkene »kvindens opholdskommune« og »kommunekassen paa morens bosted« henholdsvis i § 6 og § 43 i lov av 10 april 1915 om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre	687
—	24	Res.	om vedtægt for totaksalg til barn i Stathelle. .	688
Oktbr.	4	Res.	om do. for do. til barn i Øymarks herred. . .	699
—	4	Res.	om do. for do. til barn i Nordre Frons herred .	699
—	4	Res.	om do. for do. til barn i Lusters herred. . . .	699
—	11	Res.	om do. for do. til barn i Sør-Frøya herred . .	706
—	25	Res.	om do. for do. til barn i Nedstrands herred . .	721
Novbr.	8	Res.	om forandring av § 1 i tobakvedtægten for Holmestrand	747
—	8	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Jøssunds herred	747
—	8	Res.	om forandring i planen for Vaak skolehjem . .	750
—	15	Res.	om anvendelse av pleiebarnlovens §§ 1—9 i Aasane kommune, S. Bergenhus amt	755

1918 Side
Decbr. 13 Res. om forandring i planen for Ullesnesøy skolehjem for forsømte gutter 787
— 13 Res. om forskjellige forføininger ianledning av ikrafttrædelsen av lov 31 mai 1918 om indgaaelse og opløsning av egteskap 787
— 21 Rundskr. i anledning av forannævnte lov 31 mai 1918 794

Fattigvæsen.

1918
Febr. 1 Res. om økning av sikkerhetsfondet ved Hadelands Glasverk 36
— 22 Res. om plan for sikkerhetsfond ved Varaldsøy kisgruber i Varaldsøy herred 88
Aug. 30 Res. om plan for sikkerhetsfond ved Cementfabrik Norge Ca-No-Portland Cement A/S i Lier herred . . . 672
— 30 Res. om forhøielse av sikkerhetsfondet ved Kjøli gruber i Aalens herred 672
— 30 Res. om do. av do. ved Knaben grube i Fjotlands herred 672
— 30 Res. om ikke-forandring av § 1 i planen for sikkerhetsfondet ved Killingdals gruber 672
Oktbr. 4 Res. om forhøielse av sikkerhedsfondet ved Bossmo A/S gruber i Mo herred 7
Novbr. 8 Res. om plan for sikkerhetsfond ved A/S Bamble Apatit i Bamble herred 751
— 15 Res. om økning av sikkerhetsfondet ved A/S Vigsnæs kobberverk i Avaldsnes herred 759
— 22 Res. om forhøielse av sikkerhetsfondet ved A/S Kvina gruber i Fjotlands herred 769
— 29 Res. om do. av do. ved bergverket Aktiebolaget Ofotens Malmfält i Evenes herred 776
— 29 Res. om utsættelse for A/S Skandia Kobberverk med igangsættelse av bergverksdrift i to malmfelter i Evenes og Tysfjords herreder 776
— 29 Res. om indstillen for 1 aar av driften paa anvisninger i Laardals herred 776
Decbr. 13 Res. om plan for det Norske Nitridaktieselskaps sikkerhetsfond 788
— 20 Res. om plan for sikkerhetsfond for Vera Fettraffineri i Sandeherred 794

Fiskeri, jagt og fredning.

1918
Janr. 11 Res. om oprettelse av en Statens Fiskecentral i Kristiania m. v. 12

Janr. 11 Res. om forbud mot at indgaa kontrakter med andre end staten om fremstilling av sildolje og kraftforstoffe av sild og fisk m. v. 12
Febr. 1 Res. om fredning av »Kyrkjegrana« paa Gransherad prestegaard 31
— 8 Res. om fiskeriregler for Tufsingelven m. v. i Tolga herred 44
— 8 Res. om statens indkjøp av den i landet da beroende beholdning av klipfisk og tørfisk m. v. 46
— 11 Skr. angaaende spørsmaal om deling eller ordnet fællesbruk av fiskeri 51
— 13 Skr. om bruksordning av fiskeri, som ligger i fællesskap 53
— 15 Res. om utvidelse av statens overtagelse av krigsrisikoen for fiske- og fangstflaaten til ogsaa at omfatte redskaps- og utstyrsutrustningen 80
— 16 Rundskr. bl. a. om forholdet mellem utskiftningsloven og en bestemmelse i jagtloven av 20 mai 1899, dens § 2, andet led 81
Mars 5 Res. om fredning av »Kallstovikfura« paa Kallstovik og »Liestøilsfura« paa Askerud i Fyresdal. . . 92
— 5 Res. om do. av »Gravrokbjerken« paa Gravrok i Melhus 92
— 22 Lov nr. 2 om forandring i midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 141
April 5 Res. om ophævelse indtil videre av fiskerireglerne for Spirillen og Aadalselven m. v. 165
— 12 Res. om fredning av en furu paa gaarden Tokstad i Ringsaker 172
— 12 Res. om do. av »Blessumkalvkveen« i Stordalen og Langmarkens statsalmenning i Vaage 172
— 12 Res. om ophævelse indtil videre av fiskerireglerne for Sundals herred, undtagen forsaavidt angaar »Storvandet« 174
— 19 Midlertidig lov indeholdende tillæg til lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 . . 185
— 19 Res. om fredning av en »bordgran« paa Gruesletten i Østre Aker 185
— 19 Res. om fangst av lundefugl med garn fra 1 til 31 mai 1918 i nogen distrikter i Nordlands amt. . 187
— 22 Skr. om, at Lofotopsynet er hævet 26 april 192
— 26 Res. om fiskeriregler for de i sæterdalen »Dalsiden» i Lesja herred beliggende fiskevand 225
— 26 Res. om fredning til utgangen av 1923 av hare det

1918			Side
		hele aar inden Fillans, Sandstads, Hitra, Kvenvær, Nord-Frøya og Sør-Frøya herreder . . .	226
April	26	Res. om fredning til utgangen av 1922 av aarskalv av elg inden S. Trondhjems amt	226
—	26	Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at iverksætte hvalfangst for statens regning paa kyststrækningen fra Sklinna i N. Trondhjems amt til grænsen mot Rusland	227
Mai	3	Res. om fangst med garn av lundefugl i tiden fra 1 mai til 15 juni 1918 paa Lovunden i Lurøy herred	285
—	6	Skr. angaaende landets makrelforsyning	291
—	6	Skr. om betingelserne for utførsel av fiskevarer til Rusland	291
—	14	Res. om fiskeriregler for vand, bækker og elver — Randsfjorden undtat — i Brandbu herred.	304
—	14	Res. om do. for Sjaaks herred	304
—	15	Skr. om utsmeltning (dampning) av fiskelever og spæk til tran eller olje m. v.	307
—	24	Res. om fiskeriregler for Øyer herred	315
—	24	Res. om do. for Leiraastjern i Ler- og Bøverdalens statsalmenning, Loms herred	316
—	24	Res. om forbud mot fangst av ferskvandsfisk — med undtagelse av stangfiske — i Sørfrøya og Nordfrøya herreder	316
—	24	Res. om tilladelse til at fælde hjort i Heims herred, S. Trondhjems amt, foruten i den lovbestemte jagttid ogsaa i tiden fra og med 1 til og med 15 oktober 1918	316
—	31	Res. om fangst av alke med garn paa øen Gjesvær i Maasø herred i tiden fra 1 til 20 juni 1918 . .	359
Juni	3	Regler for jagt og fangst i Joramo bygdealmenning .	360
—	14	Forandring i reglerne om jagt og fangst i Romedals bygdealmenning	380
Juli	5	Res. om fredning av en sammenvokset furu paa Høklingen skog — Muslien, gr.nr. 4, br.nr. 5, 6, 9 og 11 i Aasnes herred	442
—	5	Res. om tilladelse til at fælde hjort inden Stemshaugs og Aure herreder foruten i den lovbestemte jagttid ogsaa i tiden fra 1 til 15 oktober 1918 . .	445
—	19	Res. om flytning av spiljagten om vaaren i Smaalenene amt til tiden fra og med 5 til og med 21 mai .	487
—	19	Res. om forbud mot anvendelse av snare til fangst av tiur, røi, aarfugl, hjerpe og rype i 11 herreder i N. Trondhjems amt	487

Juli 29 Lov nr. 1 om ilandbringelse i norsk havn av fisk fanget av norske farkoster 496
— 29 Res. om forandring av § 2 i fiskerireglerne for Jølster herred 502
— 29 Res. om 2 dages ukefredning for laksefisket paa en strækning av Namsen elv med de fra ældre tider brukelige laksegarn 502
Aug. 2 Res. om fiskeriregler for Malm og Namdalseids herreder 540
— 6 St.besl. om lønsregulativ for funktionærer ved ferskvandsfiskerierne 542
— 9 Lov nr. 1 om ændring av § 14 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899. 544
— 16 Res. om, at elg i 1918 paa visse vilkaar kan fældes foruten i den lovbestemte jagttid tillike i tiden fra og med 1 til og med 7 oktober. 650
— 16 Res. om, at vildren i 1918 paa visse vilkaar kan fældes foruten i den lovbestemte jagttid tillike i tiden fra og med 15 til og med 21 september . 651
— 28 Regler for utøvelse av jagt og fangst i Totens bygdealmenninger lod nr. 3, 4 og 5 669
— 30 Res. om tilladelse til i 3 aar fra 15 september 1918 at drive fiske med stang efter ørret til og med 30 september paa en strækning av Strynselvens nedre løp 670
Septbr. 6 Res. om ophævelse for 1918 av fiskerireglerne av 1903 for dele av Rena med bielver i Øvre Rendals herred 677
— 6 Res. om fiskeriregler for Solliens herred m. v. . . . 678
Oktbr. 11 Res. om jagttiden for bæver inden Landviks herred, Nedenes amt 707
— 25 Res. om fredning det hele aar av hare paa Averøen i Romsdals amt 732
— 31 Res. om ophævelse for 1918 av forbudet mot fiske i dele av Storsjøen m. fl. vand i Yttre Rendals herred 744
Novbr. 8 Res. om fiskeriregler for Oseelven, Sørdalsvand m. v. i Søvde herred, Romsdals amt 748
— 8 Res. om do. for fjeldvand samt disses til- og avløp i Rindals herred, samme amt 748
— 8 Res. om oprettelse av et nyt ekspeditionschefsembede for fiskerisaker i Provianteringsdepartementet og ophævelse av stillingen som fiskekonsulent. . . 753
— 22 Res. om midlertidig fastsættelse av jagttiden for bæver i Øyestads herred. 768

1918 Side
Novbr. 26 Skr. om ophævelse av forbudet mot at indgaa kontrakter med andre end staten angaaende fremstilling og levering av torskemel 771
— 27 Skr. om Lofotopsynets ikrafttræden i 1919 771

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

1918
Mars 9 Lov nr. 1 om forandringer i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap 99
April 25 Rundskr. i anledning av l. 9 mars 1918 (nr. 1) om forandringer i løsgjængerloven av 31 mai 1900 . 194
Septbr. 26 Rundskr. om ansættelse av høiere salær for sakkyndige i borgerlige og militære straffesaker (undtagen ved Høiesteret), jfr. salærinstruks 13 juni 1894 og kongelig resolution av 23 mars 1901 693

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs- ulykkes- og husdyrforsikring m. v.).

1918
Janr. 4 Res. om forandringer i planen for Soknedals Brandassuranseforening for Hus 6
— 22 Res. om forandring i planen for Meldals Brandassuranseforening for Løsøre og Indbo 23
— 22 Res. om do. i lovene for Valle herads Brandtrygdelag 23
— 22 Res. om forandringer i planen for Nes Løsørebrandassuranseforening 24
Febr. 1 Res. om bonusregler ved barneforsikring i »Idun« . . 35
— 1 Res. om forandring av krigsforsikringsvilkaarene for »Fram« 35
— 1 Res. om forandring av bestemmelserne om krigsforsikring m. v. for »Brage« 35
— 1 Res. om forandringer i planen for Stange og Romedals gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre 36
— 1 Res. om forandring i planen for Veø Prestegjelds Brandforsikringsselskap for Bygninger, Indbo og Løsøre 37
— 8 Res. om forandring av vedtægtene for »Norske Folk« 46
— 8 Res. om ny forsikringsform, gruppeforsikring, for »Norske Forenede Livsforsikringsaktieselskap« 46
— 8 Res. om plan for Kvenvær gjensidige Brandassuranseforening 46
— 15 Res. om plan for livsforsikring mot maanedspræmie og med 3 aars karenstid i »Norske Liv« 79

1918			Side
Febr.	15	Res. om utvidelse av statens overtagelse av krigsrisikoen for fiske- og fangstflaaten til ogsaa at omfatte redskaps- og utstyrsutrustningen	80
—	15	Res. om ny plan for Tingvolls gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger	80
—	22	Res. om forandring av forsikringsbetingelserne for kollektivforsikring i »Norske Folk«	87
Mars	5	Res. om forandring i lovene for Fyresdal herads Brandtrygdelag	97
—	5	Res. om plan for Røros gjensidige Husforsikringsforening	97
—	22	Lov nr. 1 om forandringer i og tillæg til lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912	134
—	22	Res. om forandringer i planen for Fitjar Brandassuranseforening for Husbygninger	149
April	26	Res. om forandringer i planen for Nordre Aurdals gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger . .	228
—	30	Skr. om underofficerers sykeforsikringspligt	232
Mai	3	Res. om forandring av vedtægtene for livsforsikringsselskapet »Fram« A/S	287
—	3	Res. om forhøielse av maksimum for karensforsikring i »Brage« fra 3000 til 5000 kr.	287
—	3	Res. om bestemmelser om krigsforsikring i »Glitne« .	287
—	3	Res. om ny plan for »Vestre Sunmøre Brandtrygdelag«	288
—	3	Res. om forandringer i planen for Støren gjensidige Brandforsikringsforening	288
—	3	Res. om do. i do. for Vang og Furnes gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre	288
—	14	Plakat om forandringer i vedtægt for Norges Brandkasse	297
—	24	Res om forandringer i planen for Time sogns private Brandforsikringsforening	318
—	24	Res. om do. i do. for Askvolls Brandassuranseforening	318
—	24	Res. om do. i do. for Jølster gjensidige Brandforsikringsselskap	318
—	31	Lov nr. 3 om forandring i lov av 25 mai 1917 om forandringer i og tillæg til lov av 21 juli 1916 om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke .	342
—	31	Lov nr. 5 om forandringer i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911	350
Juni	7	Res. om forandringer i vedtægtene for »Glitne« . .	369
—	8	Rundskr. til brandtakstbestyrerne i anledning av loven av 22 mars 1918 og de nye vedtægtsbestemmelser av 14 mai s. a.	1026
—	14	Res. om forandringer i vedtægtene for »Brage« . .	379

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs-, ulykkes- og husdyrforsikr. m. v.). 1061

1918				Side
Juni	14	Res	om forandring av beregningsgrundlaget for kollektivforsikring i »Norske Folk«	380
—	14	Res.	om forandringer i lovene for »Kvinnherads gjensidige Husdyrforsikring«	380
—	14	Res.	om forandring i planen for Trøgstads gjensidige Brandforsikringsforening	380
—	24	Res.	om do. i do. for Selbu og Tydalens gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre	397
—	24	Res.	om do. i do. for Stryns gjensidige Brandassuranselag	397
—	24	Res.	om do. i do. for Hjørundfjords Brandforsikringsforening	397
—	24	Res.	om do. i do. for Bolsø Brandkasse for Bygninger og Løsøre	397
—	29	Res.	om forandring i planen for Vinger gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger	427
—	29	Res.	om forandring i do. for Kvikne Brandforsikringsforening	427
Juli	5	Res.	om vilkaarene for kollektivforsikring i »Glitne«, »Hygea« og »Norske Folk«	449
—	5	Res.	om bonusreglement for »Norske Forenede«s Andvakeportefølje	449
—	5	Res.	om forlængelse av gyldigheten av »Hygea«s bestemmelser om krigsforsikring	449
—	12	Lov	nr. 4 indeholdende forandring av § 8 i lov om forsikring av norske fartøier mot krigsfare av 16 juli 1915 (med tillægslove av 26 mai 1916 og 14 mai 1917)	468
—	12	Res.	om forandring av betingelserne for barneforsikring i »Brage«	474
—	12	Res	om do. av do. do. i »Gjensidige«	474
—	12	Res.	om forandringer i den fastsatte anordning for Riksforsikringsanstaltens bestyrelse av 1 juni 1917	474
—	19	Lov	nr. 1 om forandring i lov om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v. av 13 august 1915	482
—	19	Lov	nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om ulykkesforsikring for sjømænd av 18 august 1911 med tillægslove av 30 juli 1915 og 15 juni 1917	484
—	23	Lov	nr. 1 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917	489
—	23	Midlertidig lov	nr. 2 om tillægsunderstøttelse for sykepenge- og familiebidragsberettigede ifølge lov om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917	493

1918				Side
Aug.	2	Res.	om regler for fordeling av bonus i »Fram A/S«	541
—	9	Res.	om forandringer i planen for Haus Brandassuranseforening	574
—	16	Res.	om forandring i bestemmelser om krigsforsikring for »Norske Liv«	653
—	16	Res.	om forandringer i planen for Faabergs gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre	653
—	16	Res.	om do. i vedtægtene for Akershus gjensidige Brandassuranseforening m. v	653
—	23	Res.	om do. i planen for Frosta gjensidige Brandforsikringsforening (husavdelingen)	665
—	23	Res.	om do i do. for Sørums gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre	665
—	30	Res.	om forandring i vedtægtene for »Norske Liv«	672
—	30	Res.	om forandring av § 4 i planen for Ullensaker gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger	673
—	30	Res.	om do. av § 19 i planen for Ullensaker Løsøre-Brandforsikringsforening	673
—	30	Res.	om ny plan for Sør-Odals Brandkasse (Husavdelingen)	673
—	30	Res.	om forandringer i planen for Indre Søndmørs Brandforsikringsforening for Hus	673
Septbr.	5	Skr.	om normaltarif for de offentlige kredssykekasser	676
—	6	Res	om forandring av § 4 i planen for Osen sogns gjensidige Brandassuranseselskap for Hus og Løsøre	680
—	6	Res.	om do. av § 4 i do. for Høgsfjords Brandforsikringsforening for Bygninger	680
—	6	Res.	om do. av § 5 i do. for Melhus, Leinstrands og Flaa Brandassuranseforening	680
—	13	Res.	om do. av § 18 i do. for Grongs Brandassuranseforening for Bygninger	683
—	13	Res.	om do. av §§ 4, 5 og 16 i do. for Hallingdals gjensidige Brandassuranseforening	684
—	13	Res.	om do. av § 4 i do. for Askims gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre	684
—	13	Res.	om do. av § 26 i do. for Sparbu og Ogndals Brandassuranseforening	684
—	13	Res.	om do. av § 4 i do. for Voss Brandforsikringsselskap for Husbygninger og Løsøre	684
—	13	Res.	om do. av §§ 3, 4 og 19 i do. for Lille-Elvedals gjensidige Brandkasse	684
—	13	Res.	om forandringer i planen for Stjørdalens Brandforsikringsindretning for Bygninger og Løsøre	684
—	24	Res.	om do i do. for Nord-Odals gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger og Løsøre	692

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs-, ulykkes- og husdyrforsikr. m. v.). 1063

1918				Side
Oktbr.	4	Res.	om kollektiv barneforsikring i »Norske Forenede«	701
—	11	Res.	om plan for livsforsikring paa »mindre gode liv« i »Norske Folk«	709
—	11	Res.	om do. for do. paa »mindre gode liv« i »Fram A/S«	710
—	11	Res.	om do. for do. paa »mindre gode liv« i »Hygæa«	710
—	11	Res.	om forandring i »Hygæa«s vedtægter	710
—	11	Res.	om beregningsgrundlag og forsikringsvilkaar m. v. for »Norske Forenede Livsforsikringsaktieselskap«	710
—	11	Res.	om forandring av § 3 i planen for Urskogs Brandassuranseforening	710
—	11	Res.	om do. av § 4 i do. for Kvernes prestegjelds Brandforsikringsselskap	711
—	11	Res.	om tillæg til § 23 i planen for Drangedals gjensidige Brandforsikringsselskap	711
—	11	Res.	om forandring av § 4 i do. for Sulens Brandforsikringsforening	711
—	11	Res.	om do. av § 3 i do. for Fosens Brandassuranseforening for Løsøre	711
—	18	Res.	om forandring av præmiesatsene for sjømandsforsikringen	715
—	25	Res.	om tegning av livsforsikring paa mindre gode liv i »Glitne«	739
—	25	Res.	om tegning av invaliderenter i »Norske Folk«s avdeling for kollektivforsikring	739
Novbr.	8	Res.	om love for »Voss husdyrtrygdelag«	752
—	8	Res.	om forandring av § 4 i planen for Hellelands gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger	752
—	8	Res.	om forandring av § 8 i do. for Holts Brandforsikringsselskap	752
—	8	Res.	om forandring av § 4 i do. for Brandforsikringsforeningen »Samhold«	752
—	8	Res.	om forandringer i §§ 4, 7 og 14 i do. for Hetlands gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre, Besætning og Avling	752
—	15	Res.	om forandring av § 4 i planen for Indre Holmedals Brandforsikringsforening	760
—	15	Res.	om forandring av § 3 i do. for Lavik og Brekke Brandforsikringsselskap	760
—	16	Skr.	om, at unge mænd, som indtræder frivillig i militærtjeneste før utskrivningsalderen for at utdannes til fastlønnede befalingsmænd, indgaar under ulykkesforsikringsloven for sjømænd av 18 august 1911, jfr. dens § 12 samt vernepligtslov av 19 juli 1910 §§ 12 og 26, 5te led.	761
—	22	Res.	om ny plan for barneforsikring i »Hygea«	769

1918				Side
Novbr.	22	Res.	om ny tabel for almindelig livsforsikring med præmie en gang for alle, »konjunkturforsikring« i »Idun«	769
—	22	Res.	om tilladelse for »Idun« til at ta til indtægt det til styrkelse av selskapets præmiereserve for livrenteforsikring avsatte beløp	769
—	29	Res.	om ny plan for barneforsikring i »Fram A/S«	775
—	29	Res.	om forandring av § 4 i planen for Rennesø gjensidige Brandforsikringsforening for Bygninger	776
Decbr.	13	Res.	om nyt grundlag for barneforsikring i »Norske Forenede Livsforsikringsselskap«	788
—	14	Res.	om forandringer i statuttene for Værdalens kreaturforsikringsforening	790

Handel.

1918				
Janr.	4	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Engerdals herred	2
—	4	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Opdals herred, Buskeruds amt	2
—	4	Res.	om do. for do. i Stryns herred	3
—	4	Res.	om vedtægter for skraphandelen i Porsgrund	3
—	4	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Namsos	3
—	4	Res.	om forbud mot at sælge eller paa anden maate avhænde raabomuld til andre end staten	5
—	4	Res.	om oprettelse av centraler for industrielle raavarer og produkter, deres import, indkjøp, prisregulering m. v.	5
—	5	Skr.	om regler for salg utenfor Finmarkens amt av melk, fløte, smør, ost, høi, halm og hakkelse	7
—	11	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Oppegaards herred	9
—	11	Res.	om do. do. i Solums herred	9
—	11	Res.	om do. do. i Liknes herred	9
—	11	Res.	om do. do i Stamnes herred	9
—	11	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Sarpsborg	10
—	11	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Rissa herred	10
—	11	Res.	om do. for do. i Lavangens herred	10
—	12	Skr.	om maksimalpriser for salg av kaffe utenfor Finmarkens amt	13
—	12	Skr.	om do. for grønsaape	13
—	12	Skr.	om do. for harpiks	14
—	12	Skr.	om do. for træduk (forskallingsduk)	14
—	12	Skr.	om do. for lærlim	14

1918				Side
Janr.	12	Skr.	om beregning av priser ved salg av rør og fittings	14
—	14	Skr.	om regler for tilvirkning og salg av ost og mysost m. v. (maksimalpriser for ost)	14
—	14	Skr.	om salg av brød m. v.	14
—	16	Skr.	om utførselsforbud for kromsure salte, kromalun	14
—	18	Skr.	om forbud for hoteller, kafeer, restauranter og spiseforretninger mot at servere mer end 3 retter mat for nogen person til noget maaltid m. v.	16
—	18	Skr.	om maksimalpriser for salg av kjeks	16
—	18	Skr.	om do. for knækkebrød	16
—	18	Skr.	om do. for salg av tjære	16
—	18	Skr.	om do. for shellak	17
—	21	Skr.	om do. for salg av statsmargarin	17
—	22	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Opdals herred, Buskeruds amt	18
—	22	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Fredrikshald	18
—	22	Res.	om do. do. i Fredriksværn	18
—	22	Res.	om do. do. i Eigersund	18
—	22	Res.	om do. do. i Drangedals herred	18
—	22	Res.	om do. do. i Bardu herred, Tromsø stift	19
—	22	Res.	om do. do. i Tromsø	19
—	22	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Rakkestad herred	19
—	22	Res.	om do. for do. i Flesbergs herred	19
—	22	Res.	om do. for do. i Drangedals herred	19
—	22	Res.	om do. for do. i Eid sogn i Fjelbergs herred	19
—	22	Res.	om do. for do. i Tingvolls herred	19
—	22	Res.	om do. for do. i Fillans herred	20
—	25	Skr.	om maksimalpriser for salg av te	25
—	26	Skr.	om do. for salg av pakpapir	25
—	26	Skr.	om do. for salg av træfrit trykpapir	25
—	28	Skr.	om do. for islandsk faarekjøt	26
—	31	Skr.	om utførselsforbud for vismut og vismutforbindelser	30
Febr.	1	Res.	om herberger. og beverterlovens anvendelse i Hareids herred	32
—	1	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Lista herred	32
—	1	Res.	om kontrol med forhandling av sprængstof	32
—	2	Skr.	om maksimalpriser for salg i detalj av røket makrel	37
—	2	Skr.	om do. for do. av jern og staal	37
—	2	Skr.	om do. for cellulose og træterpentin	37
—	2	Skr.	om regler for omsætning av landbruksredskaper og landbruksmaskiner m. v.	37

				Side
Febr.	2	Skr.	om regler for salg av marmorvarer	38
—	2	Skr.	om do. for operationshandsker	38
—	2	Skr.	om beregning av tillæg til maksimalprisene for grønsaape	38
—	2	Skr.	om maksimalpriser for salg fra lager av I-staalbjelker, U-staalbjelker m. v.	38
—	2	Skr.	om do. for traadstift	38
—	2	Skr.	om do. for maskinspiker	38
—	8	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Ølens herred	42
—	8	Res.	om utførselsforbud for fisk og andre havdyr samt produkter herav, hvoriblandt fiskehermetik	45
—	8	Res.	om bestemmelser for handel med og fordeling av raastoffe for tekstilfabrikkerne	46
—	8	Res.	om statens indkjøp av den i landet da beroende beholdning av klipfisk og tørfisk	46
—	8	St.besl.	om ordningen av den lavere handelsundervisning	47
—	9	Skr.	om maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av endel kaffesorter	50
—	9	Skr.	om do. for salg av Lerfliser og Mettlacherfliser	50
—	13	Skr.	om do. for salg av poteter fra andre end staten og kommuner	54
—	13	Skr.	om ændrede do. for salg av uld og kluter	54
—	15	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Mo herred, Nordlands amt	74
—	15	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Tromsøysunds herred	75
—	15	Skr.	om maksimalpriser for gryn og mel	81
—	15	Skr.	om do. for salg av fyrstikker	81
—	16	Skr.	om ændrede do. for margarin	83
—	16	Skr.	om maksimalpriser for salt	83
—	18	Skr.	om regler for salg av ved	83
—	19	Skr.	om utførselsforbud for alle slags instrumenter	84
—	21	Skr.	om maksimalpriser for salg av drops, tabletter, droge og lakrisbonbon	84
—	21	Skr.	om do. for salg utenfor Finmarkens amt av egte Portorico kaffe	84
—	21	Skr.	om do. for salg av chokolade og kakao	84
—	22	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Bjarkøy herred	85
—	22	Res.	om kontrol med forhandling av ammunition	85
—	23	Skr.	om maksimalpriser for bønner og erter	88
—	23	Skr.	om do. for salg av olivenolje	88

1918				Side
Febr.	23	Skr.	om regler for tilvirkere og sælgere og maksimalpriser for salg av norske manufaktur- og trikotagevarer m. v.	88
—	23	Skr.	om utførselsforbud for cellulosevat	89
—	28	Skr.	om forbud mot at sælge mykt brød m. v.	90
Mars	2	Skr.	om regler for tilvirkere og sælgere og maksimalpriser for salg av norsk skotøi	92
—	5	Res.	om forandringer i lukningsvedtægten for Kristiania	93
—	5	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Øvre Sandsvær herred	93
—	5	Res.	om do. for do. i Løtens herred	94
—	5	Res.	om do. for do. i Fyresdals herred	94
—	5	Res.	om do. for do. i Gloppens herred	94
—	8	Skr.	om maksimalpriser for asfalterte avløpsrør og dele	99
—	8	Skr.	om do. for smøreoljer	99
—	8	Skr.	om do. for salg av rørvæv	99
—	9	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Lunde sogn, Bratsbergs amt	116
—	9	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aalvundeids herred	116
—	9	Res.	om handel med og fordeling av raastoffe og halvfabrikata for lærindustrien.	120
—	9	Skr.	om regler og maksimalpriser for salg av norsk timotei-, rødkløver-, alsikekløver- og blandfrø	120
—	15	Res.	om nedsættelse av mindsteprisen for saltet vaarsild m. v.	128
—	15	Skr.	om maksimalpriser for petroleum	132
—	15	Skr.	om do. for salg av kaalrot- og turnipsfrø	132
—	15	Skr.	om do. for salg av kondensert melk og sterilisert melk og fløte	133
—	15	Skr.	om forhøiede priser paa cellulose og kraftpapir	133
—	22	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bamble herred	145
—	22	Res.	om do. for do. i Hemsedals herred	145
—	22	Skr.	om maksimalpriser for salg av sirup	150
—	22	Skr.	om do. for salg av krydderier	151
—	22	Skr.	om do. for salg av lodde m. v.	151
—	22	Skr.	om forhøielse av detaljprisene paa spisechokolade m. v.	151
—	23	Skr.	om maksimalpriser for salg fra producent av korn og erter	160
—	25	Skr.	om utførselsforbud for blyanter og blyantstifter	161
—	25	Skr.	om do. for bomuldsvarer, lin, silke, kobber m. v.	161
—	25	Skr.	om nye maksimalpriser for salg av træfrit trykpapir og skrivepapir	161

Mars 26 Skr. om opsigelse av handels- (og sjøfarts-)traktaten mellem Norge og de Forenede Stater av 4 juli 1827 1024
— 26 Skr. om betydningen av sprængstoffabrikkers eller deres kommissionærers salg direkte til forbrukerne i motsætning til salg til kjøbmænd, som forhandler sprængstoffet til forbrukerne 162
— 27 Skr. om, at maksimalprisene av 9 mars 1917 gjælder for al saltet fisk av torsk, lange, brosme, sei og hyse 162
— 27 Skr. om, forbud mot forsendelse inden riket av poteter til andre end staten m. v. 162
April 3 Forandring av reglerne for tilvirkning og salg av ost og mysost m. v. 163
— 4 Skr. om maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av hærdet fett 164
— 5 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at utfærdige forskrifter for producenter og handlende angaaende salget av kul og koks m. v. og til at træffe bestemmelser om fastsættelse av maksimalpriser for kul og koks 166
— 5 Res. om bemyndigelse for samme til at fastsætte utsalgspriser for statens salg av fett og oljer av enhver art til indenlandsk forbruk 166
— 5 Res. om ophævelse av bestemmelserne om garanterte mindstepriser for saltet sild, saaledes at staten ikke overtar nogen forpligtelse til at kjøpe sild, fanget efter kl. 12 middag 7 april 1918 . . . 167
— 6 Skr. om forandring av maksimalprisene for salg av te 171
— 12 Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Stemshaugs herred 172
— 12 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Hurdals herred 173
— 12 Res. om do. for do. i Bø herred, Nordlands amt . . 173
— 13 Skr. om forandret maksimalpris for shellak m. v. . . 180
— 15 Skr. om maksimalpriser for tidlige sættepoteter . . 181
— 15 Skr. om forhøiede maksimalpriser paa tysk salt m. v. 181
— 15 Skr. om nye maksimalpriser for margarin 181
— 15 Skr. om maksimalpriser for lufttørret brændtorv . . 181
— 15 Skr. om do. for salg av svensk og dansk kritt . . 181
— 15 Skr. om do. for salg av vindusglas av kvalitet C av enkelt tykkelse 181
— 15 Skr. om do. for salg av sylteglas »Norge« 182
— 19 Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Ringsaker herred 186

1918				Side
April	19	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Harstad	186
—	19	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Fyresdals herred	186
—	19	Skr.	om utvidelse av utførselsforbudet for bambusstokker	191
—	23	Skr.	om regler og maksimalpriser for salg av norske huder og skind og for lær av norsk tilvirkning	192
—	24	Skr.	om maksimalpris for friske almindelige sætteпoteter m. v.	194
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Røykens herred	224
—	26	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Røykens herred	224
—	26	Res.	om do. do. i Siljans herred, Bratsbergs amt	224
—	26	Res.	om vedtægter for skraphandelen i Namsos	224
—	26	Res.	om adgang for stat og kommune til at drive handel med skotøi og færdige klær	224
—	29	Skr.	om forhøielse av prisene paa metaltraadlamper	230
—	29	Skr.	om maksimalpriser for salg av hermetik av kjøt og fisk	230
—	29	Skr.	om nedsættelse av grundprisene for jern og staal	230
—	30	Skr.	om forbud for hoteller, kafeer, restauranter og spiseforretninger mot paa to ukedage at servere retter, som er tilberedt av kjøt eller flesk	233
Mai	3	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Son	285
—	3	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Eidsbergs herred	285
—	3	Res.	om herbergerlovens anvendelse i Skien	285
—	6	Skr.	angaaende landets makrelforsyning (maksimalpriser m. v)	291
—	6	Skr.	om maksimalpriser for fersk makrel	291
—	8	Skr.	om regler og maksimalpriser for omsætning av poteter av 1918 aars avl ved salg utenfor Finmarkens amt	292
—	11	Skr.	om do. do. for salg utenfor Finmarkens amt av melk, fløte, smør og ost	294
—	11	Skr.	om maksimalpriser for salg utenfor Finmarkens amt av Java—Liberia kaffe	294
—	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Time herred	304
—	14	Res.	om eneret for staten til at kjøpe raakobber av norsk produktion	305
—	14	Res.	om do. for do. til at kjøpe cellulose og træterpentin	305
—	15	Skr.	om forbud mot, at saapefabrikker, garverier og andre fettforbrukende industrielle eller haandverksmæssige anlæg indkjøper spæk og lever	307

1918				Side
Mai	16	Skr.	om maksimalpriser paa fersk makrel m. v.	308
—	18	Skr.	angaaende spørsmaal om registrering av en anmeldelse om forhøielse av aktiekapitalen gjennem utstedelse av nye aktier til de ældre aktieeiere, og av en anmeldelse om, at aktier, der er forhøiet ved tilskrivning, er besluttet opdelt i mindre aktier, l. 19 juli 1910 (nr. 1) § 27 og firmal. 17 mai 1890 (nr. 6) § 3	308
	22	Skr.	om maksimalpriser for kondensert melk paa flasker fra Værne kloster melkefabrikker	312
—	22	Skr.	om do. for salg av landsøl. vørterøl og potøl	312
—	22	Skr.	om do. for do. av gjæreddik fra Lilleborg fabrikker	312
—	22	Skr.	om do. for forskjellige sorter staal	312
—	22	Skr.	om do. for salg av cykkelgummi	312
—	22	Skr.	om do. for forskjellige sprængstoffe	312
—	24	Res.	om forbud mot salg av dolomit til andre end staten	317
—	31	Lov	nr. 4 om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer	342
—	31	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Hjelmelands herred	352
—	31	Res.	om do. do. i Mosterøy herred	352
—	31	Res.	om do. do. i Skudeneshavn	352
Juni	4	Skr.	om maksimalpriser for salg av finsprit	361
—	4	Skr.	om do. for salg av danske egg	361
—	4	Skr.	om do. og regler for salg av skotøi av norsk tilvirkning	361
—	7	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Nærøy herred	365
—	7	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Grue herred	365
—	11	Skr.	om maksimalpriser for salg av mineralvande	371
—	11	Skr.	om nedsættelse av grundprisene for svensk jern m. v.	371
—	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Halsa herred	375
—	14	Res.	om do. for do. i Hammerfest	375
—	15	Skr.	om forbud mot uten Provianteringsdepartementets samtykke at indgaa kontrakter om kjøp eller anden erhvervelse av straafôr m. v.	383
—	15	Skr.	om maksimalpriser for tørmelk, fabrikert i Norge	383
—	15	Skr.	om ændrede regler og maksimalpriser for melk og fløte	383
—	15	Skr.	om maksimalpriser for bomuldsgarn av norsk tilvirkning	383
—	18	Skr.	om bestemmelser angaaende omsætning av poteter	384

1918			Side
Juni	19	Midlertidig lov om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet	384
—	19	Res. om nedsættelse av en komité for at bistaa Handelsdepartementet ved gjennemførelsen av forannævnte lov av 19 juni 1918	386
—	19	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Hægelands herred	386
—	19	Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Hofs herred, Jarlsberg og Larviks amt	386
—	19	Res. om do. for do. i strandstedet Rognan, Saltdalens herred	386
—	22	Skr. om tillægsbestemmelse til maksimalprisene og reglerne for salg av skotøi av norsk tilvirkning	388
—	25	Skr. om maksimalpriser for salg av norske egg	415
—	29	Skr. om lovligheten av en ordning om formidling gjennem en norsk handelsmand av vin for et utenlandsk vinfirma til norske vinhandlere, som selv har ret til vinsalg	430
Juli	2	Skr. om maksimalpriser for salg av kokt linolje	431
—	5	Skr. om do. for salg av fyrstikker	451
—	5	Skr. om do. for taugverk m. v.	451
—	5	Skr. om do. for sprængstoffet aerolit	451
—	6	Skr. om do. for salg av denaturert sprit 95/96 %	451
—	12	Res. om forandring av § 1 i lukningsvedtægten for Singsaas herred	470
—	12	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse paa gaardene Løpsmark, Rønvik, Volden og Hernes i Bodins herred	470
—	12	Res. om vedtægter for skraphandelen i Risør	471
—	12	Res. om do. for do. i Røykens herred	471
—	13	Skr. om indberetningspligt til Prisdirektoratet for importører til salg her i landet m. v.	477
—	13	Skr. om do. til do. for norsk importør, som i utlandet efter 1 januar 1918 sælger varer, som der har været lagret for hans regning	477
—	17	Lov om regulering av vareprisene	478
—	19	Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Trysils herred	485
—	19	Res. om do. for do. i Evenes herred	485
—	26	Skr. om, at storsild og vaarsild maa være anmeldt til Fiskecentralen inden 10 august 1918 og vraket og mottat ved en kommissionær inden utgangen av august s. a., da ellers statens kjøpepligt bortfalder	495

1918			Side
Juli	31	Skr. om bemyndigelse for rationeringsdirektøren til at utfærdige bestemmelser om omsætning og forbruk av fabrikmelk m. v.	514
—	31	Skr. om regler og maksimalpriser for salg utenfor Tromsø stift av mursten, taksten, drænsrør og mønepander	515
—	31	Skr. om maksimalpriser for kalk	515
Aug.	2	Midlertidig lov nr. 3 om utvidelse av midlertidig lov av 21 juli 1916 om forbud mot salg av skibe til utlandet med ændringslov av 13 juli 1917 til ogsaa at omfatte fartøier under registreringspligtig størrelse — samt om forbud mot salg av baater til utlandet	528
—	9	Lov nr. 3 om mindsteløn for underordnede handelsfolk	547
—	9	Midlertidig lov nr. 13 om fastsættelse av erstatningen til papirfabrikkene for levering av papir til nedsat pris efter midlertidig lov nr. 4 av 18 juli 1917	571
—	9	Lov nr. 14 om forandring i midlertidig lov om foranstaltninger til at sikre landets forsyning med papir til aviser, skole- og undervisningsbruk m. v. av 18 juli 1917	573
—	9	Res. om forandringer i lukningsvedtægten for Bodø	573
—	9	Res. om maksimalfragter for transport til Norge av korn, mel, gryn, kjøt, flesk m. v.	574
—	12	Skr. om forbud mot at sælge, kjøpe eller paa anden maate omsætte avling av korn og bælgfrugter, som er under modning eller endnu ikke er indhøstet	577
—	14	Midlertidig lov nr. 5 om fonds- og aktiemæglere	635
—	14	Lov nr. 6 om forandring i lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890	644
—	16	Res. om forandringer i lukningsvedtægtene for Aas herred	649
—	16	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Birkenes herred	649
—	16	Res. om bemyndigelse for Provianterings-, Landbruks- og Industriforsyningsdepartementet til at utfærdige bestemmelser i medhold av §§ 1 og 3 i lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918 m. v.	651
—	16	Skr. om maksimalpriser for kondensert melk paa flasker fra Værne kloster melkefabrikker	654
—	16	Skr. om do. for tørmelk fabrikert i Norge	654
—	19	Skr. om do. for salg fra producent av saakorn av rug og hvete av 1918 aars avl til utsæd høsten 1918 m. v.	654

1918				Side
Aug.	20	Skr.	om maksimalpriser for elektrisk materiel	654
—	21	Skr.	om tillæg til forbudet av 12 august mot omsætning og forbruk av korn og bælgfrugter av aarets avl m. v.	657
—	23	Res.	om forandring i lukningsvedtægtene for Harstad.	658
—	23	Res.	om gjennemførelse av mindstepris for fisk og fetsild	659
—	24	Skr.	om nye maksimalpriser for petroleum	666
—	24	Skr.	om do. do. paa tunge og lette maskinoljer . . .	666
—	24	Skr.	om maksimalpris for farvede fayancefliser for væg (majolikafliser)	666
—	24	Skr.	om forandrede maksimalpriser for salg av lerfliser og mettlacherfliser	666
—	26	Skr.	om maksimalpriser for salg av preserverte egg .	668
—	26	Skr.	om nye do. for salg utenfor Finmarkens amt av endel kaffesorter	668
—	26	Skr.	om maksimalpriser for næpe- og kaalrotfrø av norsk avl	668
—	26	Skr.	om maksimalpris for nisetran	668
—	26	Skr.	om do. for mørk seidamptran	668
—	26	Skr.	om maksimalpriser for salg av bærsafter og syltetøi	668
—	26	Skr.	om bemyndigelse for Prisdirektoratet til at træffe bestemmelse om avkrævelse av oplysninger m. v. efter § 1, post 2, i lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918, forsaavidt angaar fødevarer, fôrstoffe samt kul og koks m. v. . . .	668
—	26	Skr.	om lignende bemyndigelse for Prisdirektoratet, forsaavidt angaar andre varer end gjødningsstoffe, byggematerialer av træ, fødevarer, fôrstoffe samt kul og koks m. v.	668
—	28	Skr.	om maksimalpriser for salg av hermetik av kjøt og fisk	669
—	30	Res.	om vedtægter for herberger- og beverternæringen i Fredrikshald	669
—	30	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til ved salg til utførsel at dispensere fra bestemmelserne om maksimalpriser paa sild og fiskevarer	671
Septbr.	3	Skr.	om opsigelse av overenskomsten mellem Norge—Sverige og Frankrige av 1892 angaaende forlængelse av handels- (og sjøfarts-) traktatene av 30 december 1881	674
—	4	Skr.	om nye maksimalpriser for salg av norske egg .	676
—	4	Skr.	om nye do. for salg av danske egg	676
—	4	Skr.	om nye do. for islandsk faarekjøt	676
—	4	Skr.	om maksimalpriser for asbestgarn	676

1918 Side

Septbr. 5 Skr. om nye maksimalpriser og regler for omsætning av skotøi av norsk tilvirkning 676
— 6 Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Botne herred 677
— 6 Res. om do. for do. til barn i Lensviks herred . . . 677
— 6 Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Skjolds herred 677
— 6 Res. om maksimalfragter for transport til Norge av kul, koks og cinders samt salt fra England m. v. 678
— 6 Res. om paabud om avgivelse til »Fiskecentralen« av opgaver over saltbeholdninger av en viss størrelse 679
— 6 Res. om ophævelse av forbudet mot at sælge cellulose og træterpentin til andre end staten 680
— 7 Skr. om nye maksimalpriser for metaltraadlamper . . 681
— 7 Skr. om maksimalpriser for omsætning av stenkalk (ulæsket) 681
— 7 Skr. om forandring av maksimalprisene for salg i detalj av garnblaaser 682
— 7 Skr. om maksimalpriser for salg i detalj av sytraad . 682
— 14 Skr. om do. for smøreoljer og konsistensfett . . . 685
— 18 Skr. om opsigelse av konventionene mellem Norge og Spanien av 1892 og 1903 om ordning av handelsforbindelsene 685
— 19 Skr. om forbud mot, at andre end staten og provianteringsraad erhverver smør fra tilvirkere mot vederlag 686
— 23 Skr. om maksimalpriser for omsætning utenfor Finmarkens amt av poteter 687
— 23 Skr. om regler og maksimalpriser for omsætning utenfor Finmarkens amt av høi, halm, hakkelse, melk, fløte, smør, ost, kjøt, flesk og smult 687
— 24 Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Stathelle. . 688
— 24 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Moster herred 688
— 24 Res. om ophævelse av herbergerlovens anvendelse for Bugønes, Neiden og Strand kirkested i Sydvaranger herred 688
— 24 Res. om ophævelse av bemyndigelsen for de kommunale provianteringsraad til at fastsætte maksimalpriser og om overdragelse til amtsprovianteringsraadene m. fl. til at foreta prisregulering m. v. . 690
Oktbr. 1 Skr. om almindelige regler om adgangen til at gjøre tillæg til maksimalprisene for transportutgifter. . 695
— 1 Skr. om, hvad der forstaaes ved salg inden Finmarkens amt samt om maksimalpriser for omsætning inden nævnte amt m. v. 695

1918				Side
Oktbr.	1	Skr.	om maksimalpriser og omsætningsregler for brød, knekkebrød m. v.	696
—	1	Skr.	om do. do. for talg og fett m. v.	696
—	1	Skr.	om do. do. for olivenolje, egg m. v.	696
—	1	Skr.	om do. do. for tobak, huder og skind m. v.	696
—	4	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Øymarks herred	699
—	4	Res.	om do. for do. til barn i Nordre Frons herred	699
—	4	Res.	om do. for do. til barn i Lusters herred	699
—	4	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Modums herred	699
—	4	Res.	om utførselsforbud for fødevarer og mineralske oljer til bruk i Tärna og Vilhelmina sogne av Västerbottens len i Sverige	700
—	4	Res.	om salgsprisen for det kobber, som kiseksportforeningen ifølge kontrakt med The Rio Tinto Coy av 9 juli 1918 faar tilbakelevert	700
—	4	Res.	om ret for importører av smøreoljer til at sælge til forhandlere og forbrukere paa nærmere betingelser (oljegruppen av maskingrossistenes forening)	700
—	8	Skr.	om forhøielse av maksimalprisene for enpolte brytere, enpolte sikringer m. v.	706
—	8	Skr.	om nye maksimalpriser for baatsøm, baatspiker og jollesøm av prima svensk jern	706
—	11	Res.	om vedtægt for tobaksalg til barn i Sør-Frøya herred	706
—	11	Res.	om lukningsvedtægter for Askvolls herred	707
—	11	Skr.	om forskrifter for vareomsætningen m. v.	712
—	11	Skr.	om regler og maksimalpriser for omsætning utenfor Tromsø stift av mursten, taksten m. v.	712
—	11	Skr.	om omsætningsregler og maksimalpriser for torvstrø og torvmuld	712
—	11	Skr.	om do. og do. for sylteglas	712
—	11	Skr.	om do. og do. for kalcinert soda	712
—	11	Skr.	om do. og do. for kaustik soda	712
—	11	Skr.	om do. og do. for klorkalium	712
—	17	Skr.	om do. og do. for stivelse	714
—	17	Skr.	om do. og do. for tørrede aprikoser	714
—	17	Skr.	om do. og do. for ris	714
—	18	Res.	om overdragelse til Justisdepartementet av myndigheten til at kræve oplysninger til gjennemførelse av prisreguleringen m. v.	715
—	19	Skr.	om omsætningsregler og maksimalpriser for kondensert melk og sterilisert fløte fra A/S De norske melkefabrikker	718

Oktbr. 19 Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for kondensert melk paa flasker fra Værne Kloster melkefabrikker 718
— 19 Skr. om do. og do. for norsk tørmelk, fremstillet av uskummet melk 718
— 19 Skr. om overførelse av Voss og Asker provianteringsdistrikter og Orkedalsøren til 3. prisgruppe, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte, maksimalpriser m. v. 718
— 19 Skr. om adgang for Odda meieri til at beregne transporttillæg til maksimalprisene for melk 719
— 19 Skr. om bemyndigelse for Aker provianteringsraad til at indrømme forhandlere av melk i litervis inden Aker tillæg i transportomkostninger til maksimalprisene 719
— 24 Skr. om maksimalpriser for saltet norsk kjøt m. v. . 719
— 24 Skr. om do. og omsætningsregler for gjær 720
— 24 Skr. om do. og do. for danske egg 720
— 24 Skr. om do. og do. for norske egg 720
— 24 Skr. om do. og do. for preserverte egg 720
— 24 Skr. om beregning av priser for producenter av norsk ost ved salg direkte til forbrukere, naar det enkelte salg ikke overstiger 2 kg. 721
— 24 Skr. om maksimalpriser for omsætning i hel vegt av bedste sort ferskt norsk kjøt av storfæ, gjødkalv m. v. 721
— 25 Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Nedstrands herred 721
— 25 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Vangs herred, Kristians amt 721
— 25 Res. om do. for do. i Meraker herred 722
— 25 Res. om ophævelse av maksimalpriser for sild, fisk og fiskeprodukter m. v. 733
— 26 Skr. om maksimalpriser og omsætningsregler for norsk trætjære (tyritjære) 740
— 26 Skr. om do. do. for tobak 740
— 26 Skr. om do. do. for tyske asfelterte vaskrør . . . 740
— 28 Skr. om do. do. for fersk makrel 742
— 28 Skr. om do. do. for salg i detalj av røket makrel . . 742
— 28 Skr. om do. do. for do. av lutefisk 742
— 28 Skr. om do. do. for agnsild, lodde og agnskjel . . . 742
— 28 Skr. om do. do. for fisk og fiskeprodukter, som er tilført det indenlandske marked ved statens foranstaltning 742
— 28 Skr. om do. do. for hvalolje 742
— 28 Skr. om do. do. for tran m. v. 742

1918			Sid
Oktbr.	28	Skr. om maksimalpriser og omsætningsregler for sild og fisk	743
—	28	Skr. om do. do. for sildemel og levermel	743
—	28	Skr. om do. do. for kraftfor	743
—	30	Skr. om forlængelse av overenskomsten med Frankrike angaaende handels- (og sjøfarts) -traktatene av 30 december 1881 m. v.	743
—	31	Skr. om maksimalpris for solarolje	745
—	31	Skr. om msksimalpriser for schellak	745
—	31	Skr. om do. og omsætningsregler for importerte fænghætter	745
Novbr.	2	Skr. om do. do. for fyrstikker	745
—	2	Skr. om importkontrol ogsaa for landværts indførte varer og produkter sorterende under Industriforsyningsdepartementet	745
—	4	Skr. om nedsættelse av prisene for tyske sorte jernplater m. v.	746
—	4	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for skruer, muttere, nagler, skiver m. v.	746
—	4	Skr. om do. do. for amerikanske sorte jernplater	746
—	8	Res. om forandring av § 1 i tobakvedtægten for Holmestrand	747
—	8	Res. om vedtægt for tobaksalg til barn i Jøssunds herred	747
—	8	Res. om vedtægt for skraphandelen i Vikna herred	748
—	8	Res. om ophævelse av forbudet mot at sælge apatit til andre end staten	749
—	8	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for amerikansk smult	753
—	8	Skr. om do. do. for bønner, linser og erter	753
—	8	Skr. om do. do. for kul, koks og cinders	753
—	8	Skr. om overførelse av Foldals verk til 3. prisgruppe, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte	753
—	11	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for sirup	754
—	11	Skr. om do. do. for importert og norsk zinkhvitt	754
—	11	Skr. om do. do. for svensk kritt	754
—	11	Skr. om regler og maksimalpriser for omsætning av norske og utenlandske manufakturvarer	754
—	11	Skr. om overførelse av Tiller herred til 2. prisgruppe, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte	754
—	13	Skr. om paabud til forhandlere av frø i »portioner« av bønner, erter om paa emballagen at angi sortens navn m. v.	755
—	15	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Nedre Eiker herred	755

Novbr. 18 Skr. om omsetningsregler og maksimalpriser for enpolte sikringer uten bundskruer, propper og patronlok 765
— 18 Skr. om do. do. for hestetaggel, kotaggel og grisebust 765
— 18 Skr. om do. do. for salg i detalj av sytraad 765
— 18 Skr. om do. do. for tobak 765
— 18 Skr. om delvis ophævelse av maksimalprisene for torvstrø m. v. 766
— 19 Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for hermetik av kjøt og fisk 766
— 19 Skr. om do. do. for hærdet fett 766
— 19 Skr. om do. do. for fôrnæpe (turnips)- og kaalrotfrø av norsk avl 766
— 20 Skr. om transporttillæg til maksimalprisene for melk og fløte i Harstad 766
— 20 Skr. om overførelse av Østre Halsen ved Larvik til 3. prisgruppe, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte (maksimalpriser) 767
— 20 Skr. om dispensation fra maksimalprisene for kaustik soda fra A/S Sodium, Trondhjem 767
— 20 Skr. om forhøielse av prisene paa specialmerker i røketobak og snus m. v. 767
— 21 Skr. om nye bestemmelser angaende salg av mykt brød m. v. 767
— 22 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Avaldsnes herred 768
— 22 Res. om ansættelse av apotekernes avance for utlevering av vin og brændevin 768
— 28 Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for mel, gryn, erter og sukker tilført markedet ved statens foranstaltning 771
— 28 Skr. om, at omsætning fra private av mel, gryn, erter og sukker kun maa foregaa til samme priser, som fastsættes for omsætning av de samme slags varer, som er tilført markedet ved statens foranstaltning 771
— 28 Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for krydderier 772
— 28 Skr. om ophævelse av de maksimalpriser, som er fastsat av de kommunale provianteringsraad og amtsprisreguleringsraadene utenfor Finmarkens amt m. v. 772
— 28 Skr. om forandringer i gruppeinddelingen med hensyn til reglerne og maksimalprisene for omsætning av norske og utenlandske manufakturvarer m. v. . 772
— 28 Skr. om maksimalpriser for kort ukalket garveruld . 772
— 28 Skr. om do. for manillataug 773

1918			Side
Novbr.	28	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for svensk jern m. v.	773
—	28	Skr. om nedsættelse av maksimalprisene for mursten, taksten, drænsrør og mønepander	773
—	29	Res. om forandring i lukningsvedtægten for Hofs herred, Jarlsberg og Larviks amt	774
—	29	Res. om forandringer i lukningsvedtægten for Haugesund	774
—	30	Skr. om maksimalpriser og omsætningsregler for tørrede frugter, rosiner og fikenkaker	777
—	30	Skr. om do. do. for islandsk faarekjøt	777
—	30	Skr. om do. do. for dansk vinterkaal	777
—	30	Skr. om do. do. for mørke mineralske smøreoljer	777
—	30	Skr. om maksimalpris for salg i detalj av smiekul	777
—	30	Skr. om forstaaelsen av manufakturplakaten av 11 november 1918 § 2, forsaavidt angaar merkningspligten for norske varer	777
—	30	Skr. om forstaaelsen av do. do., forsaavidt angaar merkningspligten for norske og utenlandske varer	778
Decbr.	2	Skr. om priser for norsk tørmelk i karton à 1/4 kg.	778
—	2	Skr. om overførelse av Vennesla og Malviks herreder, Fetsund og Sundalsøren med hensyn til prisgrupper, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte	778
—	2	Skr. om maksimalpriser for sprængstof	778
—	3	Skr. om do. og omsætningsregler for kaustik soda	779
—	4	Skr. om nedsættelse av prisen for norsk cement ved salg fra fabrik	779
—	4	Skr. om overførelse av Slemmestad i Røykens herred og Stjørdalshalsen til 3. prisgruppe, forsaavidt angaar omsætning av melk og fløte	779
—	4	Skr. om nedsættelse av prisene for uldvarer fra avdeling Frysja	779
—	5	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for utenlandsk frø av fôrnæpe og kaalrot	780
—	5	Skr. om, at stamsæd av saakorn, erter og sættepoteter, offentlig kontrollert, ikke er undergit maksimalpris m. v.	780
—	5	Skr. om forhøielse av maksimalprisen for storfæ »med hud og haar«	780
—	5	Skr. om omsætningsregler og maksimalpriser for denaturert sprit	780
—	5	Skr. om ophævelse av maksimalprisene for timotei-, rødkløver-, alsikekløver- og blandfrø	780
—	6	Res. om herberger- og beverterlovens anvendelse i Eidskogs herred	781

1918				Side
Decbr.	6	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Ørlands herred	781
—	6	Res.	om ophævelse av kongelig resolution av 5 december 1917 om eneret for staten til salg av mineralske oljer	783
—	6	Res.	om do. av kongelig resolution av 14 mai 1918 om eneret for staten til at kjøpe raakobber m. v.	783
—	6	Skr.	om, at omsætningsforskriftene ogsaa gjælder for tømmer og bygningsmaterialer av træ m. v.	784
—	13	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Beiarns herred	786
—	13	Res.	om bestemmelser angaaende handel med og fordeling av raastoffe for jernindustrien m. v.	787
—	14	Skr.	om nye maksimalpriser for farin	790
—	14	Skr.	om omsætningsregler og maksimalpriser for norsk stenkultjære	790
—	14	Skr.	om do. do. for kalk	790
—	17	Skr.	om do. do. for vindusglas	791
—	20	Res.	om ophævelse av reglerne og maksimalprisene for salg av ved og brændtorv	793
—	21	Skr.	om omsætningsregler og maksimalpriser for kaffe	799
—	21	Skr.	om forhøielse av prisene for oljeklær og oljeleret m. v.	799
—	23	Skr.	om do. av prisene paa pap	799
—	23	Skr.	om nye priser for naturelt pakpapir	799
—	23	Skr.	om, at maksimalprisene for nøtter og nøttekjærner ikke gjælder for norske nøtter og nøttekjærner	799
—	23	Skr.	om maksimalpriser og omsætningsregler for raametaller, bearbeidede metaller og skrapmetaller	800
—	28	Rundskr.	om betingelserne for salg av spiritus i fast form (bevilling)	800

Haandverk, fabrikker, bergverk.

1918.				
Janr.	4	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av apatit og apatitforekomster	3
—	4	Res.	om oprettelse av centraler for industrielle raavarer og produkter m. v.	5
—	25	Skr.	om optælling pr. 31 januar 1918 av samtlige beholdninger av raamaterialer for uldvareindustrien	25
Febr.	1	Res.	om økning av sikkerhetsfondet ved Hadelands Glasverk	36

1918			Side
Febr.	8	Res. om bestemmelser for omsætning og fordeling av raastoffe for tekstilfabrikkene	46
—	15	Lov nr. 2 om industrielt hjemmearbeide	66
—	15	Res. om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Kragerø	79
—	22	Res. om tillægsbestemmelselser til skjærpebestemmelser for tekstilfabrikker, l. 18 september 1915 § 18.	85
—	22	Res. om plan for sikkerhetsfond ved Varaldsøy kisgruber i Varaldsøy herred	88
Mars	4	Skr. om forbud mot at anvende poteter og potetmel til industriel og haandverksmæssig virksomhet m. v.	92
—	5	Res. om indskrænkning av arbeidstiden i tekstilfabrikkene	96
—	9	Res. om skjærpebestemmelser for arbeide i bergverk under dagen	117
—	9	Res. om omsætning og fordeling av raavarer og halvfabrikata for lærindustrien	120
—	9	Res. om forskrifter for import av industrielle raavarer	120
—	15	Res. om dispensation fra bestemmelsen av 19 oktober 1917 om kontrol med karbidlamper, som var i bruk før den tid	127
—	22	Res. om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Molde	149
—	22	Res. om do. av do. do. i Holmestrand	149
April	5	Skr. om pligt for importører av industrielle raavarer og produkter derav til at avgi opgaver over importkvantum for aarene 1911—1916 samt over indestaaende bestillinger i utlandet	170
—	11	Skr. om, at alle fettstoffe, som anvendes ved fabrikation av saape, paa forhaand skal være underkastet en spaltning til fettsyrer og glyserin	171
—	12	Res. om forlængelse av tillægsfristen for betaling av aarsavgift for patenter	173
—	16	Skr. om dispensation fra tidligere bestemmelser om pakning av haandtersikre sprængstoffe for jernbanetransport	182
—	19	Res. om bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet til at træffe bestemmelse om fordeling, rationering m. v. av garvestoffe og sammes raamaterialer	190
—	26	Res. om yderligere 1 aars utsættelse for A/S Vinoren Sølvverk med paabegyndelse av drift i Kongsberg Sølvverks grubefelt	227
—	30	St. besl. om oprettelse av en fagskole for Finmarkens næringsliv	231
Mai	3	Res. om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Mandal	288

1918				Side
Mai	15	Skr.	om forbud mot, at saapefabrikker, garverier og andre fettforbrukende industrielle eller haandverksmæssige anlæg indkjøper spæk eller lever m. v.	307
—	24	Res.	om tilladelse for Bergens kommune til at drive skomakerhaandverk	315
—	24	Res.	om nedsættelse av avgiften for A/S Skandia Kobberverk for utsættelse med igangsætning av regulær bergverksdrift	317
—	31	Lov	nr. 6 om ertsforekomster inden en del av Nordre Trondhjems amt	352
—	31	Res.	om kontrolregler for karbidkokeapparater til bruk i bygninger	353
Juni	4	Midlertidig lov	om arbeidstiden i bakerier	360
—	7	Res.	om forlængelse av prioritetsfristen for patentkrav, jfr. artikel 4 i Pariserkonventionen, revidert i Washington 1911	367
—	14	Res.	om forbud mot at anvende tekstilvarer i enhver form til isolation av rørledningsarbeider	379
Juli	5	Res.	om anvendelse av § 8 i lov 15 februar 1918 for endel yrker for tilvirkning av beklædningsgjenstande og sømarbeide	443
—	5	Res.	om befordring med jernbanen av sprængstoffet Extra-Nobelit	449
—	26	Forskrifter	om befordring med do. av do. do.	494
—	26	Skr.	om forsendelse av »Ekstra-Nobelit« i specielt dertil indrettede kasser	495
Aug.	14	Midlertidig lov nr. 9	om forkortelse av arbeidstiden i bedrifter, som gaar ind under lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av 18 september 1915	648
—	30	Res.	om plan for sikkerhetsfond ved Cementfabrik Norge Ca-No-Portland Cement A/S i Lier herred	672
—	30	Res.	om forhøielse av sikkerhetsfondet ved Kjøli gruber i Aalens herred	672
—	30	Res.	om do. av do. ved Knaben grube i Fjotlands herred	672
—	30	Res.	om ikke-forandring av § 1 i planen for sikkerhetsfondet ved Killingdal Gruber	672
Oktbr.	4	Res.	om forhøielse av sikkerhetsfondet ved Bossmo A/S gruber i Mo herred	701
—	11	Res.	om, at rørlæggerarbeide i Kristiania ikke maa utføres av andre end dem, som faar bevilling av formandskapet	710
—	19	Skr.	om tilladelse til indtil videre at foreta sur- og hevlægning og ovnsfyring paa helligdage i tiden mellem kl. 6 og kl. 8 em. m. v.	718

1918			Side
Oktbr.	25	Plakat angaaende avlæggelse av svendeprøver og kontrollen dermed	722
—	25	Skr. om forbud mot indførsel av industrielle raavarer, førend importtilladelse er erhvervet fra vedkommende industricentral m. v.	740
Novbr.	7	Skr. om ophævelse av indskrænkningen av arbeidstiden i spinderier, væverier og konfektionsfabrikker	747
—	8	Res. om plan for sikkerhetsfond ved A/S Bamble Apatit i Bamble herred	751
—	15	Res. om haandverkslovens anvendelse i Brønnøysunds bygningskommune	757
—	15	Res. om økning av sikkerhetsfondet ved A/S Vigsnæs kobberverk i Avaldsnes herred	759
—	22	Res. om forhøielse av do. ved A/S Kvina gruber i Fjotlands herred	769
—	29	Res. om forlængelse av prioritetsfristen for patentkrav, jfr. artikel 4 i Pariserkonventionen, revidert i Washington 1911	775
—	29	Res. om forhøielse av sikkerhetsfondet ved bergverket Aktiebolaget Ofotens Malmfält i Evenes herred	776
—	29	Res. om utsættelse for A/S Skandia Kobberverk med igangsæstelse av bergverksdrift i to malmfelter i Evenes og Tysfjords herreder	776
—	29	Res. om indstillen for 1 aar av driften paa anvisninger i Laardals herred (A/S Dalen Gruber)	776
Decbr.	10	Skr. om forsendelsesmaaten ved calciumkarbid fra fabrikker til forhandlingssteder i ind- og utlandet	785
—	13	Res. om bestemmelser angaaende handel med og fordeling av raastoffe for jernindustrien m. v.	787
—	13	Res. om plan for Det Norske Nitridaktieselskaps sikkerhetsfond	788
—	20	Res. om plan for sikkerhetsfond for Vera Fettraffineri i Sandeherred	794

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

1918			
Janr.	4	Res. om deling av Buds herred	6
—	4	Res. om overførelse av gaardene nedre og øvre Hanesand, gnr. 44 og 45, fra Talgøy sogn, Finnøy prestegjeld, herred m. v. til Hauske sogn, Rennesøy prestegjeld, herred m. v.	6
—	11	Res. om deling av Østlandets mæglingskreds	13
Febr.	1	Res. om, at Rød hovedsogn av Nesset prestegjeld fremtidig skal benævnes Nesset sogn	35

1918				Side
Febr.	1	Res.	om deling av Vanylvens herred	35
—	8	Medd.	om forandring av skrivemaaten for forskjellige avdelingsnavn (bataljoner)	49
—	15	Res.	om deling av Lierne tinglag	79
April	26	Res.	om, at Molde arbeidskontor henlægges til Trøndelagens kreds for den offentlige arbeidsformidling	227
Mai	3	Res.	om henlæggelse av Nordmør sorenskriveris distrikt fra Romsdal og Nordmør politimesterembede til Kristiansunds politimesterembede	287
—	3	Res.	om ladestedet Svolværs henlæggelse til valgkredsen Bodø, Narvik, Mosjøen, Namsos, Stenkjær og Levanger ved valg paa medlemmer av Norges Brandkasses repræsentantskap	288
—	3	Skr.	om deling av Enebaks jormordistrikt	290
—	11	Skr.	om omregulering av Vestbygdens og Lødingens jordmordistrikter (Øksfjord og Kanstadfjord distrikter)	293
—	11	Skr.	om deling av Nordre Borge jordmordistrikt, Nordlands amt	294
—	14	Lov	nr. 1 om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906, jfr. lov av 30 juli 1915	295
—	31	Res.	om deling av Askøy herred	360
Juni	24	Res.	om deling av Hardanger og Voss sorenskriveri	396
—	24	Res.	om do. av Uttrøndelagens politimesterembede i to embeder	396
—	24	Res.	om regulering av grænsen mellem Dyvaag og Holts herreder m. v. i Hofdalsvatnet (»Hofdalsøy»)	397
—	24	Res.	om deling av Aurskogs herred	397
Juli	2	Skr.	om do. av Indre Hevne jordmordistrikt	431
—	5	Res.	om forandret skrivemaate av lensmandsdistriktsnavnene Haug (Buskeruds amt) og Folda (Nordlands amt)	448
—	22	Skr.	om forandring av distriktsgrænserne for elektricitetsvæsenet	489
Aug.	1	Medd.	om, at Heistadmoen underlægges 3 division m. v.	516
—	14	Lov	nr. 1 om forandring av rikets inddelingsnavn	578
—	23	Skr.	om deling av Laardals jordmordistrikt	666
—	23	Skr.	om do. av Kjelviks jordmordistrikt	666
—	30	Res.	om, at Aasta elv m. v. skal undtages fra delingen av Vang og Furnes bygdealmenning mellem de to herreder	673
Septbr.	6	Skr.	om omregulering av Buds og Hustads jordmordistrikter i Romsdals amt	681

Jurisdiktions- og grænseforandr., delinger og navnforandr. for distr. 1085

1918			Side
Septbr.	24	Res.	om henlæggelse av Aurlands tinglag fra Ytre til Indre sogn sorenskriveri og om ændret tingordning i Ytre sogn sorenskriveri 691
Oktbr.	2	Skr.	om deling av Hadsels jordmordistrikt 697
—	3	Skr.	om do. av Ytre Kvænangens jordmordistrikt . . 698
—	3	Skr.	om do. av Kvæfjords jordmordistrikt 698
—	4	Skr.	om deling av Tranøy og Dyrøy jordmordistrikter 702
—	18	Res.	om deling av Øksnes herred. 717
—	18	Res.	om overførelse av borgerleiet Bardal fra Hemnes herred til Nesna herred m. v. i Nordlands amt . 717
Decbr.	6	Res.	om forandring av enkelte embedsnavns skrivemaate m. v. 783

Kirker og kirkegaarder.

1918			
Mars	22	Res.	om opførelse av ny kirke for Nordre Osen sogn i Aamot, Hamar stift, m. v. 148
April	5	Res.	om oprettelse av et residerende kapellani for Kampens menighet i Kristiania m. v. 167
Juli	12	Res.	om opførelse av Heggebygdens kapel i Horningdals prestegjeld 473
Septbr.	24	Res.	om do. av Gursken kapel i Sande prestegjeld, Bergen stift 691
Novbr.	8	Res.	om anlæg av krematorium paa Tilfredshets kirkegaard i Trondhjem. 750

Kjøpstæder og ladesteder.

1918			
Janr.	4	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Gjøvik. 1
—	4	Res.	om do. do. av do. do. i Fredrikstad 1
—	4	Res.	om do. do. av do. do. i Moss 1
—	4	Res.	om kinematografvedtægter for Brevik 2
—	4	Res.	om vedtægter for skraphandelen i Porsgrund . . 3
—	4	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Namsos 3
—	11	Res.	om vedtægt for Larviks folkeregister 9
—	11	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Sarpsborg 10
—	22	Res.	om hundeavgiftsreglement for Vadsø 18
—	22	Res.	om herberger- og beverterlovens anvendelse i Fredrikshald 18
—	22	Res.	om do. do. i Fredriksværn 18
—	22	Res.	om do. do. i Eigersund. 18
—	22	Res.	om do. do. i Tromsø. 19

1918				Side
Febr.	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Risør	73
—	15	Res.	om vedtægt for Grimstads folkeregister	74
Mars	5	Res.	om do. for Fredrikstads folkeregister	93
—	5	Res.	om forandringer i lukningsvedtægten for Kristiania	93
—	15	Lov	om oprettelse av ladestedet Svolvær	123
April	5	Res.	om skema for melding til Sandefjords folkeregister av flytning	167
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Horten	173
—	26	Res.	om vedtægt for Kongsbergs folkeregister	223
—	26	Res.	om vedtægter for skraphandelen i Namsos	224
Mai	3	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Son	285
—	3	Res.	om herbergerlovens anvendelse i Skien	285
—	24	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Fredrikshald	314
—	31	Res.	om herbergerlovens anvendelse i Skudeneshavn	352
Juni	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Hammerfest	375
Juli	5	Res.	om ordning av magistratsforretningene i Svolvær	448
—	12	Res.	om vedtægter for skraphandelen i Risør	471
—	29	Res.	angaaende omordning av magistratsforretningene i Sarpsborg (oprett. av borgermesterstilling)	503
Aug.	2	Res.	angaaende do. av do. i Tromsø (oprett. av borgermesterstilling)	540
—	9	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bodø	573
—	23	Res.	om forandring i lukningsvedtægtene for Harstad	658
—	30	Res.	om vedtægt for Porsgrunds folkeregister	669
—	30	Res.	om vedtægter for beverter- og herbergernæringen i Fredrikshald	669
—	30	Res.	om omordning av magistratsforretningene i Arendal (oprett. av borgermesterstilling)	671
Oktbr.	11	Res.	om vedtægt for Odda folkeregister	706
—	18	Res.	om hundeavgiftsreglement for Drammen	715
—	18	Res.	om omordning av magistratsforretningene i Haugesund (oprett. av borgermesterstilling)	717
—	31	Res.	om tvungen indlægning av elektrisk lys i Kristiania	743
Novbr.	8	Res.	om anordning av fast sjøret for ladestedet Svolvær	747
—	8	Res.	om omordn. av magistratsforretningene i Larvik (oprett. av borgermesterstilling)	751
—	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Mandal	755

1918			Side
Novbr.	15	Res.	om tvungen indlægning av elektrisk lys i Fredrikshald 757
—	15	Res.	om midlertidig overførelse av magistratsforretningene i Svelvik fra sorenskriveren i Nordre Jarlsberg til lensmanden i Svelvik og Strømm . . . 759
—	15	Res.	om omordning av magistratsforretningene i Horten (oprett. av borgermesterstilling) 759
—	22	Res.	om forandring i kinematografvedtægtene for Haugesund 768
—	22	Res.	om ny vedtægt for Drammens folkeregister . . 768
—	29	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Fredriksværn 774
—	29	Res.	om forandringer i lukningsvedtægten for Haugesund 774
Decbr.	6	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Arendal 781
—	20	Res.	om tvungen indlægning av elektrisk lys i Moss . 792
—	20	Res.	om vedtægt for kommunal boligformidling i Trondhjem 792

Kommune- og valgvæsen.

1918			
Janr.	3	Skr.	om, at husleienævnds avgjørelser bør uten ophold meddeles vedkommende leieboere, jfr. skr. 9 januar 1917 1
—	4	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Gjøvik 1
—	4	Res.	om do. do. av do. do. i Fredrikstad 1
—	4	Res.	om do. do. av do. do. i Moss 1
—	11	Res.	om vedtægt for Larviks folkeregister 9
—	22	Res.	om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling i Akershus 24
—	28	Skr.	om, at der ikke kan beregnes gebyr enten av huseier ved spørsmaal om forhøielse av leie eller av leieboer ved spørsmaal om nedsættelse av leie, om samtykke til fremleie etc. 25
Febr.	11	Telegr.	angaaende spørsmaal om nævndens adgang til omgjørelse av en beslutning om samtykke til opsigelse av leieboer 51
—	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Risør 73

1918				Side
Febr.	15	Res.	om vedtægt for Grimstads folkeregister . . .	74
Mars	5	Res.	om do. for Fredrikstads folkeregister	93
—	7	Skr.	om, at flytning fra et sogn til et andet inden samme herred er uten indflydelse paa vedkommendes stemmeret og valgbarhet og dermed paa spørsmaalet om vedkommendes forbliven i herredsstyre og sognestyre	98
—	15	Lov	om oprettelse av ladestedet Svolvær.	123
—	15	Skr.	om, hvem av 2 samtidig valgte forlikskommissærsuppleanter skal indtræde som forlikskommissær ved en kommissærs dødsfald m. v.	131
—	23	Midlertidig lov	nr. 2 om kommunale næringsnævnder m. v.	159
April	5	Res.	om skema for melding til Sandefjords folkeregister av flytning	167
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Horten	173
—	12	Res.	om forandringer i reglementet for Bergens overformynderi	177
—	19	Res.	om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for Kristians amt	190
—	26	Res.	om vedtægt for Kongsbergs folkeregister . . .	223
—	27	Skr.	om, at ifølge § 1 i lov av 14 december 1917 om husleieregulering er det kommunen (ikke de stedlige bygningsmyndigheter), som har at fatte beslutning om lovens anvendelse	229
—	30	Skr.,	om en opsigelse av leieboer kan ansees bortfaldt derved, at utleieren har latt leieren bli boende i seks maaneder og har mottat husleie m. v. . .	232
—	30	Skr.	om gyldigheten av en husleienævnds beslutning angaaende regulering av husleien i en gaard, hvor et medlem av nævnden selv var leieboer . . .	232
Mai	14	Lov	nr. 1 om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906, jfr. lov av 30 juli 1915	295
—	14	Res.	om vedtægt for Kvam herreds folkeregister (S. Bergenhus amt)	303
—	15	Telegr.	om, at husleienævnd ikke antages berettiget til at regulere grundavgift, kfr. l. $^{14}/_{12}$ 1917 § 7, sidste led	307
—	22	Skr.	om supplering av et offentlig arbeidskontors tilsynsnævnd under et medlems forfald	311
—	24	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Fredrikshald	314

1918				Side
Mai	24	Res.	om tilladelse for Bergens kommune til at drive skomakerhaandverk	315
—	25	Skr.,	om en under ett ved samme kontrakt og for en samlet leie bortleiet bekvemmelighet og stald indgaar under husleiereguleringsl. 14 december 1917	319
—	27	Skr.,	om et »aldershjem« indgaar under samme lov .	320
Juni	14	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Glemmens herred	375
—	15	Skr.	om, at husleienævnds negtelse av at samtykke i en opsigelse gjælder, saalænge nævnden ikke omgjør sin beslutning, samt om at forpagtere og husmænd antages som regel at falde utenfor husleiereguleringen	382
—	22	Skr.	angaaende spørsmaal om utleie av 5 som privatleiligheter indredede bekvemmeligheter (paa tils. 24 værelser) til hotelgjester og fastboende pensionærer indgaar under husleiereguleringen . . .	387
—	22	Skr.	om, at nævndens samtykke antages nødvendig til opsigelse, ogsaa naar beboeren har vedtat opsigelsen, men senere vægrer sig ved at flytte og henskyter sig under husleienævnden	388
—	25	Rundskr.	i anledning av stortingsvalgene i 1918 m. v.	401
Juli	2	Skr.,	om der for en paany bortleiet leilighet, som eieren i mellemtiden hadde overtat, kunde uten nævndens samtykke kræves høiere leie end ved den forrige bortleie	431
—	5	Res.	om ordning av magistratsforretningene i Svolvær	448
—	9	Skr.	om, at det i forskriftene for husleienævndens virksomhet kan bestemmes, at nævnden for møblerte leiligheter m. v. kan foreta regulering av leiesummen, uten at samtlige medlemmer har befaret vedkommende leilighet	451
—	12	Lov	nr. 1 om boligforholdene	452
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Lillestrøms herred	470
—	23	Telegr.	om, at husleienævnd kan paaby husleie nedsat fra den tid, som der kan bli lovlig opsagt til, selv om leieavtalen er indgaat, før husleiel. av 10 mai 1916 traadte i kraft	494
—	27	Skr.	om, at et avholdslags utleie av sit lokale til andre foreninger ikke antages at gaa ind under husleiereguleringsloven	496
—	29	Res.	angaaende omordning av magistratsforretningene i Sarpsborg (oprett. av borgermesterstilling) . .	503

1918			Side
Juli	31	Rundskr. i anledning av lov om boligforholdene av 12 juli 1918	507
Aug.	2	Res. om omordning av magistratsforretningene i Tromsø (oprett. av borgermesterstilling)	540
—	9	Midlertidig lov nr. 4 om tvungen indlægning av elektrisk lys	553
—	13	Skr., om nævnden kan samtykke i omdannelse av beboelsesrum til forretningslokale paa nærmere angit betingelse, jfr. l. 12 juli 1918 § 1, 3. led.	578
—	26	Skr., om de oprindelige leieboere i en senere nedbrændt gaard kan kræve at faa leiligheter i den gaard, som gjenopføres i den nedbrændtes sted m. v.	667
—	26	Skr. om, at § 9, 4. punktum, i lov om boligforholdene av 12 juli 1918 (nr. 1) ikke kan komme til anvendelse, naar en eiendom er erhvervet ved odelsløsning, efterat husleieregulering er indført i kommunen	669
—	30	Res. om vedtægt for Porsgrunds folkeregister	669
—	30	Res. om omordning av magistratsforretningene i Arendal (oprett. av borgermesterstilling)	671
Septbr.	9	Skr. om utkastelse av leieboer for manglende betaling av husleie, hvorfor fattigstyret har garantert	682
—	26	Skr. om fremgangsmaaten ved valg paa medlemmer av husleienævnden	694
—	26	Telegr. om, at forretningschefer og underordnede handelsfolk ikke som saadanne er ugilde til at delta som bystyremedlemmer i bystyrets behandling av spørsmaal om lukningsvedtægt for butikker og om fastsættelse av mindsteløn for underordnede handelsfolk	694
Oktbr.	11	Res om vedtægt for Odda folkeregister	706
—	11	Res. om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling i Nordland	711
—	15	Skr. om husleienævnds adgang til at indhente forklaringer hos huseier og leieboer m. v.	713
—	16	Skr. om, at husleiereguleringen ikke kan begrænses til bare at gjælde »leiegaarder«, lov 12 juli 1918 § 2, jfr. § 1	714
—	18	Res. om omordning av magistratsforretningene i Haugesund (oprett. av borgermesterstilling)	717
—	31	Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Kristiania	743
Novbr.	8	Res. om omordning av magistratsforretningene i Larvik (oprett. av borgermesterstilling)	751
—	15	Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Mandal	755

1918			Side
Novbr.	15	Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Fredrikshald	757
—	15	Res. om midlertidig overførelse av magistratsforretningene i Svelvik fra sorenskriveren i Nordre Jarlsberg til lensmanden i Svelvik og Strømm	759
—	15	Res. om omordning av magistratsforretningene i Horten (oprett. av borgermesterstilling)	759
—	22	Res. om ny vedtægt for Drammens folkeregister	768
—	29	Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Røykens herred	773
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Fredriksværn	774
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Tjøllings herred	774
Decbr.	6	Res. om do. do. av do. do. i Arendal	781
—	10	Telegr. om, at byggepligt efter lov av 12 juli 1918 kap. II er betinget av, at kommunestyret har fattet beslutning om meldepligt efter lovens § 19, før arbeidet har tat sin begyndelse	786
—	13	Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Aker	786
—	20	Provisorisk anordning om forbud mot bruk av hotel eller pensionat til beboelse av anden art	791
—	20	Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Moss	792
—	20	Res. om vedtægt for kommunal boligformidling i Trondhjem	792

Landvæsen.

1918			
Janr.	3	Skr. indeholdende regler for tilstaaelse av tillæg til den tidligere bestemte ration av korn og produkter derav	1018
—	4	Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Sør-Audnedals herred m. v.	4
—	5	Skr. om regler for salg utenfor Finmarkens amt av melk, fløte, smør, ost, høi, halm og hakkelse	7
—	10	Provisorisk anordning om kommunale næringsnævnder og om centralstyrer for amtenes næringsnævnder, som skal forestaa arbeidet for landbruksproduktionens økning	8
—	11	Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Fosnes herred og Nes herred, (Akershus amt)	11
—	22	Res. om do av do. i følgende herreder: Stod, Beitstad, Sparbu, Norderhov, Aurland, Brandval, Eresfjord og Vistdal samt Hvaler	21
—	22	Res. om adgang til at dræpe streifende hund i Lunds og Avaldsnes herreder	21

1918				Side
Janr.	23	Skr.	om forbud mot at fremstille kondensert melk, sterilisert melk, tørmelk, fløte m. v.	24
—	28	Skr.	om bestemmelser for anvendelse av korn eller produkter derav til dyreføde	26
Febr.	1	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Borge herred, Smaalenene amt, Gjerdrums og Søndre Frons herreder	32
—	2	Skr.	om regler for omsætning av landbruksredskaper og landbruksmaskiner m. v.	37
—	8	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Hølands og Ogndals herreder	44
—	11	Skr.	om forbud mot at anvende uformalte kornvarer til dyreføde og at foreta formaling av korn og erter uten særskilt tilladelse m. v.	52
—	15	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe de i lov 14 mai 1917 (nr. 5), jfr. tillægslov 14 decbr. s. a. § 1, a, b, c og d, omhandlede bestemmelser, forsaavidt angaar poteter, fisk, kjøt, flesk, melk og fettstoffe m. v.	78
—	22	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Orkedals herred	86
—	22	Res.	om do. av do. for Ullensvangs herred	86
—	22	Res.	om avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen og kontortiden i Horten m. v.	87
Mars	2	Skr.	om bekjæmpelse av potetkræften i Liser og Mandals amt	91
—	4	Skr.	om forbud mot at anvende poteter og potetmel til industriel og haandverksmæssig virksomhet	92
—	9	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Aurskogs herred	119
—	15	Res.	om do. do. for Borre herred	127
—	15	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at utfærdige bestemmelser om registrering av folk og hester	128
—	15	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til sukker, sirup og honning m. v.	128
—	15	Skr.	om forbud mot forsendelse av smør inden riket m. v.	132
—	22	Midlertidig lov nr. 4 om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom		142
—	22	Res.	om, i hvilke kommuner foranstaaende lov av 22 mars 1918 (nr. 4) skal være gjældende	143
—	22	Lov nr. 5 om midlertidig indførselsforbud		144

1918				Side
Mars	22	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Søndre Lands herred	145
—	22	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av kunstgjødsel	146
—	22	Res.	om adgang til at dræpe streifende hund i Nes, Feirings og Sokndals herreder	146
—	22	Res.	om regler for pigtraads anvendelse til gjærde i Buksnes herred	146
—	22	Res.	om nedsættelse av vandfaldskoncessionsgrænsen for Hemnes herred	147
—	22	Res.	om forandringer i rationene for sukker, kaffe, korn og mel m. v,	148
—	22	Res.	om forandringer i statuttene for Lømsen Hestekasse	149
—	23	Midlertidig lov nr. 1 om jordbruksproduktionen.		151
—	23	Midlertidig lov nr. 2 om kommunale næringsnævnder m. v.		159
—	27	Skr.	om gjennemførelse av rationeringen av forbruket av melk og fløte m. v.	163
April	3	Forandring av regierne for tilvirkning, merkning og salg av ost og mysost m. v.		163
—	4	Skr.	indeholdende bestemmelser angaaende bruken av poteter	164
—	5	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Nessets herred	165
—	6	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av forraad av fødemidler og om avstaaelse til staten av eiendomsret til de nævnte varer	170
—	12	Res.	om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at træffe avgjørelse av saker angaaende eiendomserhvervelser i henhold til midlertidig lov av 22 mars 1918 § 1	173
—	12	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Børseskogns og Sør-Odals herreder	174
—	13	Skr.	om optælling av potetbeholdningene pr. 14 april 1918 m. v.	180
—	17	Nye	bruksregler for Hesjedals statsalmenning i Aalens herred	183
—	17	Skr.	om adgang for det offenttige til erhvervelse av en eiendom uten hinder av odelsret, l. 16 juli 1907	184
—	19	Res.	om anvendelse av midlertidig lov av 22 mars 1918 (om erhvervelse av fast eiendom) i 12 herreder i Nordlands amt	186
—	19	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Opdals herred	187

1918				Side
April	19	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om eneret for staten til indførsel, salg av fødemidler av enhver art m. v.	189
—	19	Skr.	om, at gaarden Høie i Oddernes erklæres smittet av potetkræft	190
—	20	Skr.	om rationering av forbruket av te	191
—	20	Skr.	om do. av do. av poteter og kaalrot	192
—	26	Res.	om adgang til at dræpe streifende hund i følgende herreder: Hurdal, Røyken, Sande (Jarlsb. og Larviks amt), Gjeitstrand og Skatval	224
—	26	Skr.	om forføininger til iverksættelse av midlertidig lov av 23 mars 1918 om jordbruksproduktionen og om kommunale næringsnævnder m. v.	229
—	26	Skr.	om forandring av grænsen for det av potetkræft smittede omraade i Oddernes herred	229
Mai	11	Nye	bruksregler for Hauksaas statsalmenning i Strinda herred	293
—	14	Res.	om anvendelse av pigtraad til gjærde i Modums herred	304
—	24	Res.	om adgang til at dræpe streifende hund i Eidsvolls og Elverums herreder	315
—	24	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Rygge og Hedrums herreder	316
—	30	Skr.	om regler for fordeling, omsætning og utnyttelse av melk og produkter derav	323
—	31	Res.	om ophævelse indtil videre av forbudet mot uten provianteringsraads eller det offentliges samtykke at bruke norskavlet vaarrug og vaarhvete til andet end saakorn	359
Juni	3		Bruksregler for Aurlands statsalmenning	360
—	7	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Tjøme herred	368
—	7	Res.	om forbud mot at slippe springvædre m. v. paa fælles beite i Malviks herred	369
—	7	Res.	om avholdelse av en areal- og husdyrtælling m. v.	369
—	4	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Røra herred	376
—	14	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om utdeling av tillæg til sukkerrationen under bær- og frugtsæsongen	379
—	17	Skr.	om utvidelse av forbudet av 15 mars 1918 mot forsendelse av smør til at gjælde ogsaa smør over 3 kg., der medbringes som reisegods	384
—	24	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Borre herred m. v.	393
—	24	Res.	om do. av do. for Hægelands herred	393

1918				Side
Juli	5	Res.	om adgang til at dræpe streifende hund i Ramnes, Hofs og Børseskogns herreder	444
—	10	Skr.	om tillægsbestemmelsee til reglerne angaaende kommuners pligt til at anskaffe og lagre poteter til dækning av befolkningens behov i forbruksaaret 1918—19	452
—	12	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Vaale herred	472
—	19	Res.	om do av do for Hjelmelands herred	486
—	19	Res.	om forandring av rationene for sukker, kaffe, korn, mel og produkter derav m. v.	488
—	29	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Eidskog og Ramnes herreder	502
Aug.	1	Skr.	om ophævelse, forsaavidt angaar forsendelser inden Finmarkens amt, av forbudet mot forsendelse av smør til andre end provianteringsraad, amtsprovianteringer m. v.	517
—	2	Res.	om adgang til at dræpe streifende hund i Stange, Suldal, Flesberg og Verdals herreder	539
—	6	St.besl.	om lønsregulativ for endel landbruksfunktionærer og utskiftningsfunktionærer	542
—	6	Vedtægter og bruksregler for Byaasens bygdealmenning		543
—	8	Bruksregler for Stordalen og Langmarkens statsalmenning i Vaage herred		544
—	10	Skr.	om forhøielse av rationen av te	576
—	14	Midlertidig lov nr. 8 om erhvervelse av fast eiendom paa landet		646
—	16	Res.	om nedsættelse av vandfaldskoncessionsgrænsen for Søndre Lands herred	650
—	16	Res.	om do. av jordkoncessionsgrænsen for Lunner herred, Kristians amt	650
—	16	Res.	om bemyndigelse for Landbruks- og Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse i alle saker vedkommende henholdsvis gjødselstoffe og fôrstoffe	652
—	21	Skr.	om forbud for producenter mot at sælge poteter til andre end staten og provianteringsraad m. v.	655
—	21	Skr.	om paalæg til producenter av korn, erter og bønner om at avgi bevidnet vegtopgave over utbyttet av 1918 aars avling m. v.	656
—	21	Skr.	om forbud fra 15 september 1918 for andre end staten mot at kjøpe høi mot vederlag m. v.	656
—	30	Res.	om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Jelsa herred	670
Septbr.	6	Res.	om do. av do. for Rolvsøy herred	677
—	13	Res.	om nedsættelse av en komité til at fremkomme	

Side

med forslag om foranstaltninger til nydyrkningens fremme 683
Septbr. 13 Res. om nedsættelse av en komité til at utrede spørsmaalet om, hvorledes der kan skaffes landbruket den nødvendige tekniske bistand m. v. 683
— 19 Skr. om forbud mot, at andre end staten og proviantteringsraad erhverver smør fra tilvirkere mot vederlag m. v. 686
— 24 Res. om adgang til at dræpe streifende hund i Berg herred (Smaalenene a.), Sollien, Vardal, Gran, Hurum, Lensviks og Otterøy herreder 689
Oktbr. 4 Res. om forbud mot uten proviantteringsraads eller det offentliges samtykke at bruke norskavlet vaarhvete til andet end saakorn 699
— 7 Instruks for proviantteringsraadenes kontrolnævnder, forsaavidt angaar den politimæssige del av deres arbeide 703
— 11 Res. om nedsættelse av vandfaldskoncessionsgrænsen for Sells herred 708
— 11 Res. om do. av do. for Vigmostads herred 708
— 18 Res. om eneret for staten til indførsel av rotfrugtfrø m. v. 716
— 25 Res. om forhøielse av rationenes størrelse for kaffe, sukker, korn, mel og produkter derav m. v. . . 733
— 30 Skr. om forbud mot at bruke til dyreføde gulerøtter, kaalrot og andre til menneskeføde skikkede grønsaker. 743
— 31 Skr. om rationering av forbruket av sirup m. v.. . . 745
Novbr. 4 Skr. angaaende bestemmelser om treskning og om anvendelse av korn og bælgfrugter av 1918 aars avl til utsæd m. v. 746
— 8 Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Klæbu herred 748
— 8 Res. om avgifter for stempling av kjøt utenfor kontrolstationen m. v. i Bodø 749
— 15 Res. om adgang for kornproducenter i 1918 til at faa kjøpe hele eller en del av sin husholdningsration i mel med statstilskud m. v.. 758
— 15 Res. om, at endel av kornavlingen i 1918 paa nybrud kan holdes utenom rationeringen 759
— 15 Res. om forskrifter for amtsproviantteringsraads organisation, virksomhet m. v. 760
— 20 Skr. om bestemmelser vedkommende rationeringens gjennemførelse m. v. 767
— 22 Res. om nedsættelse av en komité til utredning av spørsmaalet om havebruks- og gartnerundervisningens ordning 769

1918 Side
Novbr. 29 Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Østre Totens herred 775
Decbr. 6 Res. om avgifter for benyttelse av Trondhjems slagtehus 782
— 6 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at utfærdige forskjellige bestemmelser for at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter av enhver art (forbud mot fremstilling av visse varesorter m. v.) 782
— 6 Res. om nedsættelse av 3 appelkommissioner til at avgjøre tvistigheter om kvaliteter og priser ved statens kjøp av norskavlet korn 784
— 10 Skr. om forbud mot at anvende islandsk faarekjøt til fabrikation av pølser m. v. 785
— 13 Skr. om møllers forpligtelse til at fremstille mel eller gryn av de kvanta korn m. v., som vedkommende provianteringsraad utsteder formalingsanvisninger for 788
— 14 Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Aadals herred, Buskeruds amt 789
— 14 Res. om do. do. for Nærøy herred 789
— 14 Skr. om forandring av bestemmelserne om rastionering av sirup m. v. 790
— 20 Res. om nedsættelse av jordkoncessionsgrænsen for Østre Slidre herred 792
— 20 Res. om do. av vandfaldskoncessionsgrænsen for Bjerkreims herred 793

Lotterier.

1918
Aug. 9 Lov nr. 10 om utvidelse av det med hjemmel i love av 2 mai 1912 og 21 juli 1916 oprettede pengelotteri 569
— 23 Res. om plan og kontrakt for utvidelsen av pengelotteriet 665

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

1918
Febr. 8 Lov om statens revisonsvæsen 40
— 15 Lov nr. 1 om offentlige tjenestemænd 55
— 15 Lov nr. 2 om industrielt hjemmearbeide 66
Mars 9 Lov nr. 1 om forandringer i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap 99
— 9 Res. om, at forannævnte lov av 31 mai 1900 med senere foretagne forandringer skal i sin helhet indrykkes i Lovtidenden 104

1918			Side
		Lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900 (i sin helhet)	104
Mars	9	Midlertidig lov nr. 2 om adgang til at drive bankvirksomhet	112
—	15	Lov om oprettelse av ladestedet Svolvær	123
—	22	Lov nr. 1 om forandringer i og tillæg til lov om Norges Brandkasse av 21 juni 1912	134
—	22	Lov nr. 2 om forandring i midlertidig lov av 26 juli 1916 indeholdende tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899	141
—	22	Lov nr. 3 om forlænget gyldighet av lov av 15 april 1916 om bemyndigelse for Kongen til midlertidig at frita Norges Bank for pligten til at kjøpe guld m. v.	142
—	22	Midlertidig lov nr. 4 om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom	142
—	22	Lov nr. 5 om midlertidig indførselsforbud	144
—	23	Midlertidig lov nr. 1 om jordbruksproduktionen	151
—	23	Midlertidig lov nr. 2 om kommunale næringsnævnder m. v.	159
April	19	Midlertidig lov indeholdende tillæg til lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905	185
—	26	Lov om forandringer i lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897	201
Mai	3	Lov nr. 1 indeholdende forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911	233
—	3	Lov nr. 2 indeholdende forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911	262
—	14	Lov nr. 1 om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgskredser m. v. av 7 april 1906, jfr. lov av 30 juli 1915	295
—	14	Lov nr. 2 indeholdende ændringer i § 23 i lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894	296
—	31	Lov nr. 1 om forandringer i § 8 i lov av 4 april 1916 om tillæg til lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899	323
—	31	Lov nr. 2 om indgaaelse og opløsning av egteskap	324
—	31	Lov nr. 3 om forandring i lov av 25 mai 1917 om forandringer i og tillæg til lov av 21 juli 1916 om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke	342
—	31	Lov nr. 4 om avslutning av avtaler, om fuldmagt og ugyldige viljeserklæringer	342
—	31	Lov nr. 5 om forandringer i lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911	350

1918			Side
Mai	31	Lov nr. 6 om ertsforekomster inden en del av Nordre Trondhjems amt	352
Juni	4	Midlertidig lov om arbeidstiden i bakerier	360
—	7	Lov nr. 1 om om ændringer i og tillæg til lov av 14 juli 1893 om skyssvæsenet	362
—	7	Res. om tiden for ikrafttrædelsen av forannævnte lov.	363
—	7	Lov nr. 2 om betinget fritagelse for skattepligt av assurancegevinst ved forlis eller tap av skibe	363
—	14	Lov nr. 1 om tvungen avstaaelse av tomt m. v. til amtsskoler, folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler	371
—	14	Lov nr. 2 om adgang for kommunerne til at utligne en tillægsskat paa større indtægter for budgetaaret 1918—1919	372
—	19	Midlertidig lov om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet	384
—	24	Lov om forandring av lov om skogvæsenet av 22 juni 1863	388
Juli	5	Lov nr. 1 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	431
—	5	Lov nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen i kjøpstæderne av 26 juni 1889	437
—	12	Lov nr. 1 om boligforholdene	452
—	12	Lov nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917	464
—	12	Midlertidig lov nr. 3 om salg m. v. av spiritusholdige kosmetika og parfymer	465
—	12	Lov nr. 4 indeholdende forandring av § 8 i lov om forsikring av norske fartøier mot krigsfare av 16 juli 1915 (med tillægslove av 26 mai 1916 og 14 mai 1917)	468
—	12	Lov nr. 5 om midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer lensmænd og andre tjenestemænd for visse forretninger	468
—	12	Lov nr. 6 om midlertidig forhøielse av lodsbetalingen og om forandring av lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 §§ 27,1 og 30,6	469
—	17	Lov om regulering av vareprisene	478
—	19	Lov nr. 1 om forandringer i lov om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v. av 12 august 1915	482
—	19	Lov nr. 2 indeholdende forandring i og tillæg til lov om ulykkesforsikring for sjømænd av 18 august 1911 med tillægslove av 30 juli 1915 og 15 juni 1917	484
—	23	Lov nr. 1 indeholdende forandringer i og tillæg til lov	

Side

om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917 489
Juli 23 Midlertidig lov nr. 2 om tillægsunderstøttelse for sykepenge- og familiebidragsberettigede ifølge lov om sykeforsikring av 6 august 1915 med tillægslov av 15 juni 1917 493
— 29 Lov nr. 1 om ilandbringelse i norsk havn av fisk fanget av norske farkoster 496
— 29 Lov nr. 2 om utvidelse av testationsretten 497
— 29 Lov nr. 3 om tinglysning i Aker sorenskriveri . . . 497
— 29 Lov nr. 4 om tvungen avstaaelse av grund og bygninger til offentlige kontorlokaler og retslokaler . 498
— 29 Lov nr. 5 om forandringer i og tillæg til lov om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser av 6 august 1915 498
— 29 Lov nr. 6 om forbud mot indsmeltning eller anden omdannelse av skillemynt 501
Aug. 2 Lov nr. 1 om forandringer i og tillæg til lov av 27 juli 1896 om utskrivning av hester og kjøretøier til feltbruk 518
— 2 Lov nr. 2 om forandring i lov om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød av 17 mai 1904 519
— 2 Midlertidig lov nr. 3 om utvidelse av midlertidig lov av 21 juli 1916 om forbud mot salg av skibe til utlandet med ændringslov av 13 juli 1917 til ogsaa at omfatte fartøier under registreringspligtig størrelse samt om forbud mot salg av baater til utlandet 528
— 9 Lov nr. 1 om ændring av § 14 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 544
— 9 Lov nr. 2 om avgift til statskassen av mais eller indenlands tilvirket maisstivelse eller andre materialer som anvendes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup 545
— 9 Res. om tiden for ikrafttrædelsen av foranstaaende lov og om henlæggelse til Finansdepartementet av lovens gjennemførelse 547
— 9 Lov nr. 3 om mindsteløn for underordnede handelsfolk 547
— 9 Midlertidig lov nr. 4 om tvungen indlægning av elektrisk lys 553
— 9 Lov nr. 5 om forandringer i lov om smaabruk- og boliglaan m. v av 23 juli 1915 554
— 9 Lov nr. 6 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse. 558

1918			Side
Aug.	9	Lov nr. 7 indeholdende forandring i skattelov for landet av 18 august 1911	563
—	9	Lov nr. 8 indeholdende forandring i skattelov for byene av 18 august 1911	565
—	9	Lov nr. 9 om adgang for visse kreditforeninger til at utstede obligationer lydende paa ihændehaveren	567
—	9	Lov nr. 10 om utvidelse av det med hjemmel i love av 2 mai 1912 og 21 juli 1916 oprettede pengelotteri	569
—	9	Lov nr. 11 om utbetaling av hyre til skibsbesætning efter krigsulykke m. v.	570
—	9	Lov nr. 12 indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 6 juli 1892	571
—	9	Midlertidig lov nr. 13 om fastsættelse av erstatningen til papirfabrikkene for levering av papir til nedsat pris efter midlertidig lov nr. 4 av 18 juli 1917	571
—	9	Lov nr. 14 om forandring i midlertidig lov om foranstaltninger til at sikre landets forsyning med papir til aviser, skole- og undervisningsbruk m. v. av 18 juli 1917	573
—	14	Lov nr. 1 om forandring av rikets inddelingsnavn	578
—	14	Lov nr. 2 om utdrag av ankesaker i Høiesteret	579
—	14	Lov nr. 3 om offentlige auktioner og licitationer	580
—	14	Lov nr. 4 om rettergangsordenens ikrafttræden	583
—	14	Midlertidig lov nr. 5 om fonds- og aktiemæglere	635
—	14	Lov nr. 6 om forandring i lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890	644
—	14	Lov nr. 7 om forandringer i lov om aldersgrænser for offentlige tjenestemænd av 14 mai 1917	644
—	14	Midlertidig lov nr. 8 om erhvervelse av fast eiendom paa landet	646
—	14	Midlertidig lov nr. 9 om forkortelse av arbeidstiden i bedrifter, som gaar ind under lov om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter av av 18 september 1915	648
Septbr.	24	Res. om ikrafttræden av de ved lov 13 august 1915 vedtatte forandringer i §§ 3, 13, 17 og 46 i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	687
Decbr.	14	Lov om forandring i lov om offentlige tjenestemænd av 15 februar 1918 § 32	789
—	20	Provisorisk anordning om forbud mot bruk av hotel eller pensionat til beboelse av anden art	791
		Skattelov for landet (i sin helhet)	802

1918 Side

Skattelov for byene (i sin helhet) 869
Lov um rettargangsmaaten for tvistemaal fraa 13 august 1915 929

Maal og vegt.

1918
Juli 13 Res. om ophævelse fra 1 november 1918 av bestemmelserne i litera D § 37 og litera q i § 45 i justerreglementet av 27 november 1914 471

Medicinal- og sundhetsvæsen.

1918
Janr. 5 Skr. om ikke-anvendelse av karantænelovens bestemmelser paa et tilfælde av difteri ombord i et paa en bys havn henliggende skib, om utredelse av utgiftene ved sykehusopholdet for den syke matros m. v. 7
— 29 Skr. om behandlingen av personer lidende av blød chanker (ulcus molle) 26
Febr. 11 Rundskr. om anskaffelse av gratis-journaler og kopibøker ved distriktslægers korrespondanse m. v. 53
— 15 Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Stokke herred 75
— 15 Res. om forandring i sundhetsforskriftene for strandstedet Bangsund og tillæg til do. for Klinga herred 75
— 15 Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Kjelviks herred 76
— 19 Skr. om omregulering av Sørreisa og Tranøy jordmordistrikter 1018
— 21 Skr. om omregulering av jordmordistrikterne i Ibbestad herred 1018
— 21 Skr. om deling av Øiestad og His jordmordistrikt . .1019
— 27 Skr. om deling av Vangs jordmordistrikt, Hedemarkens amt 1019
Mars 5 Res. om nye sundhetsforskrifter for Aurskogs herred . 95
— 5 Res. om nye sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Bindals herred 95
— 9 Res. om tillæg til sundhetsforskrifteue for Ullensaker herred 117
— 9 Res. om sundhets-, epidemi- og tuberkuloseforskrifter for Engerdals herred 118
— 9 Res. om sundhetsforskrifter for Hemsedals herred . . 118
— 9 Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Liknes herred. 118
— 9 Res. om nye sundhetsforskrifter for Nærbø herred . . 119

1918			Side
Mars	9	Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Audnedals herred	119
—	11	Rundskr. om utlevering av vin og brændevin fra apotek til medicinsk bruk ombord i skibe	120
—	13	Rundskr. om forskrivning av spiritus og brændevin fra apotek	122
—	15	Res. om forandring av § 7 i reglementet for tandlægeeksamen	129
—	15	Res. om oprettelse av endel nye offentlige lægestillinger	129
April	5	Skr. om forstaaelsen av punkt 5 i rundskrivelsen av 13 mars d. a. om forskrivning av spiritus og brændevin fra apotek (»spiritusholdige blandinger«)	169
—	26	Rundskr. om utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og vin til medicinsk bruk efter forskrivning av tandlæge	228
Mai	3	Skr. om deling av Enebaks jordmordistrikt	290
—	10	Rundskr. om utlevering fra apotek av spiritus, brændevin og het vin til medicin for dyr efter forskrivning av dyrlæge	292
—	11	Skr. om omregulering av Vestbygdens og Lødingens jordmordistrikter (Øksfjord og Kanstadfjord distrikter)	293
—	11	Skr. om deling av Nordre Borge jordmordistrikt, Nordlands amt	294
—	14	Lov nr. 2 indeholdende ændringer i § 23 i lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894	296
—	14	Res. om forandring i reglementet for Statens Tandlægeinstitut	305
—	22	Regulativ for vakcineinstitutet	309
—	24	Res. om forandring i sundhetsforskriftene for Fredrikstad	314
—	24	Res. om tillæg til do. for Fredrikshald	315
—	24	Res. om do. til do. for Stavanger	315
—	24	Res. om bemyndigelse for Kirkedepartementet til at dispensere fra bestemmelserne om forbud mot konfirmation og egtevielse, medmindre vedkommende er vakcinert	317
Juni	7	Res. om, at flekfeber likestilles med de i lov 17 juni 1909 § 13 omhandlede sygdomme med hensyn til foranstaltninger mot deres indførsel m. v. til landet	365
—	7	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Kraakstads herred	365
—	7	Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for S. Lands herred	365

1918			Side
Juni	7	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Søgne herred	366
—	7	Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Frosta herred	366
—	7	Res. om sundhets-, epidemi- og tuberkuloseforskrifter for Leksviks herred	366
—	7	Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Salangens og Lavangens herreder m. v.	367
—	7	Res. om do. do. for Kirkenes og Bjørnevand i Sør-Varanger herred m. v.	367
—	14	Kundgj. om avgift til statskassen av apotekenes omsætning 1918—1919	373
—	24	Instruks for stadsfysikus i Drammen	398
—	24	Rundskr. om utlevering i haandkjøp kun av begrænset kvantum av visse lægemidler	400
—	29	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Fredrikstad	425
—	29	Res. om oprettelse av lægestillinger	426
Juli	2	Skr. om deling av Indre Hevne jordmordistrikt	431
—	12	Res. om forandring i og tillæg til bestemmelserne i plakat 4 juni 1904 om utlevering av gifte og andre stoffe fra apotek	471
—	12	Res. om forandring i og tillæg til sundhetsforskriftene for Størens herred	472
—	18	Rundskr angaaende foranstaltninger mot indførsel av flekfeber m. v.	480
—	30	Skr. om »boligtilsynets« stilling i forhold til »helseraadet« m. v., sundhetslovens § 3, jfr. § 4	504
Aug.	2	Res. om sundhets-, epidemi- og tuberkuloseforskrifter for Haus herred	539
—	9	Res. om do. do. do. for Hamre herred, S. Bergenhus amt	573
—	9	Rundskr. om utlevering i haandkjøp kun av et begrænset kvantum av visse lægemidler (kamfer, basisk vismutnitrat)	575
—	15	Rundskr. om forbud mot utlevering av hete vine til medicinsk bruk	649
—	23	Skr. om deling av Laardals jordmordistrikt	666
—	23	Skr. om do. av Kjelviks jordmordistrikt	666
Septbr.	3	Rundskr. om utlevering fra apotek av hete vine til medicinsk bruk	675
—	6	Skr. om omregulering av Bud og Rustads jordmordistrikter i Romsdals amt	681
—	13	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Trondhjem	682
—	24	Res. om sundhets- og tuberkuloseforskrifter for Fjotlands herred	689
—	24	Res. om forandringer i og tillæg til sundhetsforskriftene for Horgs herred	689

1918 Side
Septbr. 28 Skr. om, at efter uttrykkene i karantænereglementet av 17 november 1909 § 76, 2. led . . . 5 dage, »regnet fra den dag, vedkommende forlot det smittede omraade « (ikke fra og med den dag), — kan avreisedagen ikke medregnes 695
Oktbr. 2 Skr. om deling av Hadsels jordmordistrikt 697
— 3 Skr. om do. av Ytre Kvænangens jordmordistrikt . . 698
— 3 Skr. om do av Kvæfjords jordmordistrikt 698
— 4 Res. om forandring i reglementet for farmaceutisk medhjælpereksamen 701
— 4 Res. om deling av Tranøy og Dyrøy jordmordistrikter 702
Novbr. 22 Res. om ansættelse av apotekernes avance for utlevering av vin og brændevin 768
— 22 Skr. om salæransættelse ved asylobservation 778
Decbr. 6 Res. om bemyndigelse for Socialdepartementet til at opnævne medlemmer av apotekereksamenskommissionen 784

Militærvæsen, vernepligt, indrullerings- og utskrivningsvæsen.

1918
Febr. 8 Medd. om forandring av skrivemaaten for forskjellige bataljoners navn 49
Mars 5 Res. om beskikkelse av uteksaminerte underofficersskoleelever til ulønnede officerer 97
— 5 Res. om forhøielse av godtgjørelsen for skjønsmænd ved tjenestehesters fremmøte og avlevering 97
April 5 Res. om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at træffe de fornødne forføininger for fastsættelse av forbud mot indførsel av vaaben, ammunition og dele derav 166
— 10 Skr. om forbud samt regler for tilstaaelse av indførselstilladelse for vaaben, ammunition og dele derav . 171
Mai 3 Res. om underofficerers adgang til at bære uniform efter avsked 288
Aug. 1 Medd. om, at Heistadmoen underlægges 3 division m. v. 516
— 2 Lov nr. 1 om forandringer i og tillæg til lov av 27 juli 1896 om utskrivning av hester og kjøretøier til feltbruk 518
Septbr. 6 Res. om, at politifuldmægtigen i Moss indtræder som medlem av byens indrulleringskommission istedenfor politimesteren 680
— 6 Res om, at politisekretæren i Fredrikstad indtræder som medlem av byens indrulleringskommission istedenfor politifuldmægtigen 680
— 6 Res. om luftforsvarets utskillelse fra flyvevæsenet m. v. 681

1106 Militærvæsen, vernepligt, indrullerings- og utskrivningsvæsen.

1918			Side
Septbr. 13	Res.	om anciennitet og kommandoret for hærens underofficerer og korporaler	684
Novbr. 16	Skr.	om, at unge mænd, som indtræder frivillig i militærtjeneste før utskrivningsalderen for at utdannes til fastlønnede befalingsmænd, indgaar under ulykkesforsikringsloven for sjømænd av 18 august 1911, jfr. dens § 12 samt værnepligtslov av 19 juli 1910 §§ 12 og 26, 5te led	761
— 22	Res.	om nedsættelse av en kommission til utredning av spørsmaalet om overgang til privat arbeide ved Raufos patronfabrik og Kongsbergs vaabenfabrik .	770
Decbr. 13	Res.	om nedsættelse av en kommission til utredning av arbeiderspørsmaalene ved statens bedrifter m. v. .	788

Offentlige stiftelser, legater m. v.

1918			
Janr. 8	Stadf.	paa »Konsul Jacob Petersens minde« (Holmestrand)	7
— 10	Stadf.	paa »Fru Marie Lovise Lie, født Liebigs legat til trængende enslige damer i Molde«	9
— 17	Stadf.	paa Jone J. Herrebakke og hustrus legat for trængende i Suldal	15
— 18	Stadf.	paa »Student Arne Fahlstrøms legat«	15
— 18	Stadf.	paa grosserer W. Hvistendahls legat til den Tordenskjoldske høiere almenskole i Holmestrand .	16
— 23	Stadf.	paa »Legatet Petter Adolph Duus og hustru Else Sophie, født Zetlitz's minde«	24
— 23	Stadf.	paa »H. og C. Wedel Jarlsbergs selveierlegat for Jarlsbergs husmænd og arbeidere«	24
— 29	Stadf.	paa »Ivar Torkildsens legat«	26
— 30	Stadf.	paa »Didrik Johan Hagelsteen og hustrus legat« (Hedrum)	29
— 30	Stadf.	paa »Maren Sophie Paulsen Næss's legat» . .	29
— 30	Stadf.	paa Jacob R. Olsen og hustrus legat for »Foreningen til evangeliets forkyndelse for skandinaviske sjømænd i fremmede havne«	29
Febr. 2	Stadf.	paa »Legatet til Rasmus Tønder Nissens minde«	37
— 2	Stadf.	paa »Universitetets fond til fremme av norsk mandssang«	37
— 5	Stadf.	paa »Bankchef Thomas Wegner Christiansen Haaland og hustru, født Knudsens legat for enker i Haugesund og Torvestad«	39
— 5	Stadf.	paa Ole Johannesen Nygaard og hustru, født Hansens legat for værdige trængende i Øyestad	39
— 6	Stadf.	paa »O. A. Grøndahl og Agathe Backer Grøndahls legat«	39

1918				Side
Febr.	6	Stadf.	paa »Fru Petra Meyers legat« Tønsberg . . .	40
—	7	Stadf.	paa »C. H. Sørensen og hustrus stiftelse« for gamle sjømænd og deres hustruer i Arendal . .	40
—	8	Stadf.	paa Hans Grøtvedts legat for indbyggere av Askim prestegjeld, som lider av tuberkulose . .	48
—	21	Stadf.	paa »Christian, Lovise og Bolette Aakers legat til Tuft kirke i Sandsvær	84
—	21	Stadf.	paa »Ingeborg Kristensen Lillejordets legat« .	84
—	21	Stadf.	paa legatet »Sigrid J. Løkens minde« (Elverum)	84
—	22	Stadf.	paa »P. A. Fagstads legat til fordel for fattige paa Lillehammer«	88
—	22	Stadf.	paa »Belønningsfond for elever av Tønsberg folkeskole«	88
—	22	Stadf.	paa fru Emma J. Wessel, født Wettergreens legat for enker av embeds- og borgerstanden (i Kristiania)	88
Mars	5	Stadf.	paa Foldalens legat til fremme og ophjælp av jordbruk m. v. inden bygden	97
—	8	Stadf.	paa »Cand. Edv. Eckhoffs legat til Kristiania kreds av Norsk Speidergutforbund«	99
—	8	Stadf.	paa Kristian Ribes legat til bedste for hedningemissionen m. v.	99
—	18	Stadf.	paa »Fru Marie Christoffersens legat« til værdige trængende i Stathelle.	133
—	25	Stadf.	paa »Mildrid Grans legat til understøttelse av brystsyke«	160
—	25	Stadf.	paa »Skibsreder William Hansens rederiers legat for sjøfolk«	161
—	25	Stadf.	paa »Grosserer Niels S. Hiorths og hustrus legat for Fredriksstad«	161
—	25	Stadf.	paa »John Yslands legat for Trondhjems menighetsdiakoni«	161
April	5	Stadf.	paa »Brukseier Lars Narud og hustrus legat« til Veldre gamlehjem	169
—	5	Stadf.	paa »Thore Nyeggens legat« til hjælp for ungdom i Alvdal	169
—	5	Stadf.	paa »Grethe Paus's legat« for værdige trængende i Skien	169
—	6	Stadf.	paa skibsreder William Hansen og hustrus legat for avdødé embedsmænds enker og ugifte døtre .	170
—	6	Stadf.	paa sammes julelegat for fattige i Bergen . .	171
—	6	Stadf.	paa skibsreder Jacob R. Olsen og hustrus legat for Diakonisseanstaltens søstre	171
—	7	Stadf.	paa gaardbruker og lærer Anders Trondsen Thunes legat til Vangs hovedsogn, Valdres . . .	171

1918				Side
April	11	Stadf.	paa kirkesanger Christian Kaldager og hustrus legat for værdige trængende i Nøtterøy . . .	171
—	12	Stadf.	paa »Ole og Sigrid Sjølies legat for trængende syke i Ytre Rendal«	178
—	13	Stadf.	paa »D. Sigbjørnsen Moi og E. Didrichsens legat til hjælp for ubemidlede tuberkuløse av Lund herred«	179
—	17	Stadf.	paa »Bankdirektør B. S. Elliger's legat for funktionærer ved Laurvigs sparebank«	183
—	17	Stadf.	paa sammes legat for sjøfolk og fiskere i Larviks distrikt	183
—	30	Stadf.	paa »Legatum seculare« (for lærere og lærerinder ved Drammens offentlige høiere almenskole)	231
—	30	Stadf.	paa Jens A. Berggravs og hustrus legat til værdige trængende i Fredrikstad	231
Mai	1	Stadf.	paa »P. A. Fagstads legat for fattige i Kristiania«	233
—	2	Stadf.	paa sammes legat til driftsfond for Kristiania indremissions arbeidshjem	233
—	2	Stadf.	paa kjøbmand Johan Jensen og hustrus legat for værdige trængende av borger- og embedsklassen i Arendal og omegn	233
—	3	Stadf.	paa kjøbmand P. A. Fagstads legat for indre kolonisation	290
—	4	Stadf.	paa Theodor og Aagot Nordaas's legat for trængende i Eigersund	291
—	13	Stadf.	paa Kristian Kolkinn og hustrus legat til utdannelse for evnerik ungdom i Andebu	294
—	14	Stadf.	paa »Ingeniør V. Hybinettes og admiral J. Børresens fond for malmgeologisk forskning« . . .	306
—	14	Stadf.	paa skibskaptein Ole Olsen jr. og hustrus legat for forulykkede sjømænds trængende efterlatte i Bergen	307
—	14	Stadf.	paa »Professor Johan H. L. Vogts fond« til fremme av bergstudiet ved Norges tekniske høiskole	307
—	16	Stadf.	paa »Sjømandsfondet av 17 mai 1917« . . .	308
—	22	Stadf.	paa »Fru Maren Nilsen Bjønness's legat« for trængende i Nøtterøy prestegjeld	309
Juni	1	Stadf.	paa »Caroline Fredrikke Thorsens minde« til Larvik tuberkulosehjems drift	360
—	5	Stadf.	paa »Anna Marthine Røds legat« for ældre trængende ensligstillede kvinder paa Tjøme . .	361
—	5	Stadf.	paa »Magdalene og Finn WilhelmsensBarnehjemslegat« til gaver for Tønsbergs barnehjem . . .	362

1918				Side
Juni	6	Stadf.	paa »Distriktslæge Chr. Rømckes legat for jordmødre«	362
—	6	Stadf.	paa sammes legat for sykepleiersker	362
—	6	Stadf.	paa sammes legat til oprettelse m. v. av folkebad paa landsbygden	362
—	10	Stadf.	paa »Halfdan Wilhelmsen og hustrus legat« (Tønsberg)	371
—	14	Stadf.	paa det av frk. Ulrike E. Pihl oprettede »Understøttelsesfond for høiere private pikeskolers lærerinder av Bergens by«	380
—	15	Stadf.	paa »Anton Nordbys legat for Nordby kirke«	381
—	15	Stadf.	paa sammes legat til vedlikehold av hans grav paa Nordby kirkegaard	381
—	15	Stadf.	paa sammes legat for trængende og syke	381
—	19	Stadf.	paa »Kabinetskammerherre Ferd. Egebergs gave til Christiania Guttehjem«	386
—	19	Stadf.	paa »Fru Louise Stolt-Nielsens legat til bedste for trængende i Haugesund, som ikke nyder fattigunderstøttelse«	386
—	19	Stadf.	paa sammes legat for trængende syke i Haugesund	387
—	28	Stadf.	paa »Fru Marie Resch Knudsens legat til Porsgrunds lutherske sykehus«	415
—	28	Stadf.	paa skibsreder Louis Vauvert og hustrus legat til Porsgrunds lutherske sykehus	416
—	28	Stadf.	paa sammes legat til østre Porsgrunds kirke	416
—	28	Stadf.	paa sammes legat til vestre Porsgrunds kirke	416
Juli	3	Stadf.	paa »M. Dæhlins legat til Christen Grimeruds guttehjem i Stange«	431
—	10	Stadf.	paa »M. Nødsles legat til menighetsdiakonissegjerningen i Stange sogn«	451
—	13	Stadf.	paa Abraham L. Kolle og hustrus legat for ældre værdige trængende inden Helgen sogn	477
—	13	Stadf.	paa »Henrik Natvig og hustrus legat« til hjelp for sjømænd i Kristiansand	477
—	13	Stadf.	paa Direktør Oscar Schjølls og hustrus legat til stipendier for studenter til studium av matematiske, fysiske og kemiske fag	477
—	23	Stadf.	paa »Lars Henriksen Nordbyes legat« til utdannelse av unge mænd og kvinder i Aurskog sogn	494
—	23	Stadf.	paa »Fru Louise Stolt-Nielsens legat til bedste for trængende syke i Tysvær«	494
—	25	Stadf.	paa »A. Aarnes's legat til fordel for hustruer til arbeidere ved Hamar Jernstøperi & mek. Verksted«	494

1918 Side

Juli	27	Stadf.	paa Nils C. Nilsen Flaattens legat for værdige trængende i Lardal	495
—	27	Stadf.	paa »Ole og Andrea Moss's legat« (Sør-Odal)	495
—	27	Stadf.	paa generalkonsul Storms stipendiefond til utbredelse av kjendskap til fransk og engelsk kultur og aandsliv	495
—	27	Stadf.	paa skibsreder »C. H. Sørensens legat til Hisø barnehjem«	495
Aug.	1	Stadf.	paa legatet »Fru Lissi Kuhnles minde« (Bergen)	515
—	1	Stadf.	paa snekkermester J. Rasmussen og hustrus legat for møbelsnekkersvender i Kristiania	515
—	3	Stadf.	paa »Kontorchef Rasmus Hansen og hustrus legat til fordel for Rosenvilde skoles spædbarnsavdeling i vestre Bærum«	541
—	12	Stadf.	paa »Fredrikstad høiere almenskoles jubilæumsfond (1918)«	577
—	16	Stadf.	paa »Alines fond« til fordel for »Alines Spædbarnshjem« i Kristiania	654
—	16	Stadf.	paa »Lensmand Enges legat« til trængende i Helgerød skolekreds, Sandeherred	654
—	16	Stadf.	paa »Gjert Gjertsen og hustru Thora Maries legat« til bedste for trængende inden Tjøme herred	654
—	16	Stadf.	paa »Ingeniørkaptein C. C. C. Lund og hustrus legat til understøttelse av trængende sjøfolk og deres efterlatte, særlig efter forulykkede under krigen«	654
—	21	Stadf.	paa »Enkefru Thea Raschs legat« til understøttelse for trængende gamle presteenker i Kristiania	655
—	27	Stadf.	paa »Christopher Beck, hustru og børns legat for trængende gamle sjøfolk av Arendal og omegn«	669
—	27	Stadf.	paa »Agent Louis Nicolay Withs legat for trængende sjøfolk og/eller deres efterlatte«	669
—	30	Stadf.	paa »H. A. Eggens legat til fremme av deling av Alvdals sognekald«	674
—	30	Stadf.	paa »Fru Hildur Isdahls legat for ældre kvindelige tjenere i Bergen«	674
—	30	Stadf.	paa Rasmus Krogh og hustrus legat for funktionærer i firmaet Parelius & Lossius's forretning m. v., Kristiansund	674
Septbr.	3	Stadf.	paa »J. Edw. Oldenborg og hustrus legat« for ubemidlede blinde i Kristiania	675
—	3	Stadf.	paa Helga Leifsdatter Omnæs's legat til utdannelse av evnerik, ubemidlet ungdom i Hjartdal	676
—	7	Stadf.	paa »Helge Bergers stipendiefond A« (Hamar)	681
—	7	Stadf.	paa »Helge Bergers stipendiefond B« (Hamar)	681
—	21	Stadf.	paa »Kristiania Faktorforenings stipendiefond«	686

1918			Side
Septbr.	21	Stadf.	paa Johan Thorsens legat for »Vestlandske Blindeforbund« 686
—	21	Stadf.	paa Christine Marie Valeurs legat for blinde i S. Bergenhus amt 686
—	25	Stadf.	paa »Oluf Bjørneseth og hustrus legat for barneavdelingen ved Bergens offentlige bibliotek« . . 693
—	26	Stadf.	paa fundas for »Professor dr. O. J. Broch og hustrus legat til lærerindernes bedste« 693
—	26	Stadf.	paa »Adolf Jenssen og hustrus legat til lærerindernes bedste« 693
Oktbr.	3	Stadf.	paa »Byskriver Edvard Christie Heiberg og hustru Engel Arentz Heiberg, født Scheels legat« 697
—	4	Res.	om statuter for gaardbruker John O. Høstads legat til værdige trængende av gaardbruker- og arbeiderstanden paa Byneset 701
—	4	Stadf.	paa »Borrefondet til fremme av norsk arkæologisk (forhistorisk) forskningsarbeide« 702
—	11	Stadf.	paa »Grethe Kristine Hems legat for værdige trængende i Tuft sogn« 711
—	11	Stadf.	paa »Kontorchef Rasmus Hansen og hustrus legat for Drøbak« 711
—	12	Stadf.	paa »Francis Serril Børresens legat« 712
—	12	Stadf.	paa »Christen Grimeruds legat til fremme av sang og musikliv i Stange herred« 712
—	12	Stadf.	paa »O B. Sørensens legat til forskjønnelse av Ferrevig kirke og kirkegaard« 713
—	22	Stadf.	paa »John O. Høstads legat« for trængende av gaardbruker- og arbeiderstanden paa Byneset . 719
—	22	Stadf.	paa »Nøtterø sjømandsforenings understøttelsesfond« 719
—	31	Stadf.	paa Direktør Grosch og hustrus legat til det norske kunsthaandverks fremme 744
—	31	Stadf.	paa Bankkasserer Joh. Chr. Grønn og hustrus legat for tuberkuløse i Levanger 744
—	31	Stadf.	paa »Fotograf K. Knudsens legat til frugtavlens fremme i Sørfjorden i Hardanger« 745
—	31	Stadf.	paa »Enkefru Elise Schürens legat for Trondhjems menighetsdiakoni« 745
Novbr.	11	Stadf.	paa »Gunda Aakranns gave« (Elverum) . . . 754
—	11	Stadf.	paa »Per Dahls legat til bedste for Elverums pleiehjem for syke og gamle« 754
—	11	Stadf.	paa sammes legat til foreningen for frivillig fattig- og sykepleie i Elverum 754
—	14	Stadf.	paa »Professor N. Willes legat« 755
—	19	Stadf.	paa »Johan C. Martens's legat« (Bergen) . . 766

1918				Side
Novbr.	19	Stadf.	paa »Johan Christian Martens's legat« (Bergen)	766
—	19	Stadf.	paa »Johan Christian Martens's søstres legat« (Bergen)	766
—	28	Stadf.	paa »Thor og Dagbjørt Thoresens legat« for værdige trængende sjøfolk i Kristiania og omegn	771
—	30	Stadf.	paa »Adolph Mordts legat for unge gartnere« .	776
Decbr.	3	Stadf.	paa A. Aarnes og hustrus legat til fordel for trængende syke i Elverum.	779
—	10	Stadf.	paa provst Gilhus og hustrus legat for trængende i Levanger	785
—	11	Stadf.	paa Bergit H. Øverbøs legat for værdige trængende i Hjartdals herred	786
—	12	Stadf.	paa »Fru Dagny Aandahl, født Gärtners legat« (Kristiansund N.).	786
—	12	Stadf.	paa »Otto Halvorsen og hans søster Ingeborg Halvorsen Leegaards legat til fattige i Røldal« .	786
—	14	Stadf.	paa »Erich Lindøe og frues legat for syke eller trængende i Haugesund«	790
—	19	Stadf.	paa forandringer i fundasen for »Grevinde Margrethe Trampes legat«	791

Pant.

1918				
Mai	14	Res.	om oprettelse av Aker herredsskriverembede . .	806
—	28	Skr.	angaaende pantebokførers undersøkelsespligt ved anmerkning av heftelser paa et dokument m. v.	1026
Juni	12	Skr.	angaaende spørsmaal om adgang til at faa tinglyst et paa 2 eiendomme underet utfærdiget skjøte blot for den ene opmaalte eiendoms vedkommende (for den anden eiendom manglet maalebrev)	1036
Juli	29	Lov	nr. 3 om tinglysning i Aker sorenskriveri . . .	497
Septbr.	25	Skr.	om, at utlæg i endnu ikke optjent løn og arbeidsfortjeneste kan tages ved utpantning i det distrikt, hvor den skattepligtige bor (jfr. l.skattel. § 115, byskattel. § 107)	693

Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser m. v.

1918				
Janr.	4	Res.	om fastsættelse av indskuds- og pensionsgrundlaget for de offentlige læger	6
—	22	Res.	om indskuds- og pensionsgrundlaget for geistlige embeder og bestillinger	22
—	22	Res.	om forandring av statutene for »Understøttelses-	

1918			Side
		foreningen for norske læger og deres efterlatte« (korpslæge Axel Holst og hustrus legat) . . .	23
Juni	14	Stadf. paa det av frk. Ulrike E. Pihl oprettede »Understøttelsesfond for høiere private pikeskolers lærerinder av Bergens by«	380
Juli	5	Res. om forandring av reglerne for utlaan mot pant i fast eiendom av midler tilhørende Den norske Enkekasse og Pensionskassen for Statens tjenestemænd	448
—	12	Lov nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917	464
Oktbr.	11	Res. om, at indlemmelsen i Pensionskassen av stillinger under Kirkedepartementet trær i kraft fra 1 juli 1918 samt om godkjendelse av overenskomster med forskjellige kommuner om indlemmelse av tjenestemænd i Pensionskassen m. v.	706
Novbr.	8	Res. om forandring av §§ 2 og 7 i planen for Pensionskassen	751
Decbr.	6	Res. om forandringer i statuttene for »Understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte« (doktor Axel Lund og doktor Hjalmar Lindboes legater)	784

Politivæsen.

1918			
Janr.	4	Res. om kinematografvedtægter for Brevik	2
—	4	Res. om politivedtægter for Eigersund	2
—	4	Res. om nye do. for Hamarøy herred	2
—	22	Res. om nye do. for Eidskogs herred	17
—	22	Res. om hundeavgiftsreglement for Vadsø	18
Febr.	1	Res. om kontrol med forhandling av sprængstof. . .	32
—	5	Skr. om anvendelse av lov 13 juli 1917 (nr. 3) i Skudeneshavn, Kinsarvik, Aurland, Hemnes, Flakstad, Sørreisa og Sør-Varanger	39
—	8	Res. om politivedtægter for Vestre Totens herred . .	42
—	15	Res. om tillæg til politivedtægtene for Røros. . . .	74
—	15	Res. om indkjøp av matr.nr. 484 i Vardø til embedsbolig for politimesteren sammesteds	79
—	22	Res. om kontrol med forhandling av ammunition . .	85
Mars	5	Res. om tillæg til politivedtægtene for Fredrikshald .	93
—	5	Res. om politivedtægter for Manger herred	93
—	7	Skr. om anvendelse av lov 13 juli 1917 (nr. 3) i Randesund, Søgne, Greipstad, Sande (Romsdal) og Værøy kommuner	97
—	9	Lov nr. 1 om forandringer i lov av 31 mai 1900 om løsgjængeri, betleri og drukkenskap	99

1918			Side
Mars	22	Res. om tillæg til politivedtægtene for Rjukan (Tinns herred)	145
April	5	Res. om politivedtægter for strandstedet Sandnessjøen	167
—	12	Res. om nye politivedtægter for Hofs herred, Hedemarkens amt	172
—	12	Res. om uniform for de i Rjukan ansatte politibetjenter	176
—	19	Res. om nye politivedtægter for Røykens herred.	185
—	19	Res. om do. do. for Kjelviks herred	185
—	24	Rundskr. om kontrollen, avgiftsberegningen m. v. med hensyn til sirup, der anvendes til tilvirkning av drops	193
—	25	Rundskr. ianl. l. (nr. 1) av 9 mars 1918 om forandringer i løsgjængerloven av 31 mai 1900	194
Mai	3	Res. om oprettelse av nye politistillinger i Kristiansund, Stavanger og Trondhjem, henlæggelse av Nordmør sorenskriveris distrikt fra Romsdal og Nordmør politimesterembede til Kristiansunds politimesterembede	287
—	7	Skr. om salg av krudt til skytterlagsmedlemmer til geværammunition, — mot politiattest engang for alle	291
—	13	Skr. om anvendelse av midlertidig lov 13 juli 1917 (nr. 3) i Sunndals herred, Romsdals amt og Saltdals herred, Nordlands amt.	294
—	27	Rundskr. om forstaaelsen av uttrykket »opblandet ammunition« og om kontrollen med fænghætter, sortkrudt og røksvakt krudt m. v..	319
—	31	Res. om politivedtægter for Hurums herred	352
Juni	7	Res. om anvendelse av midlertidig lov 13 juli 1917 (nr. 3) i Andebu, Sund og Austvolls herreder	370
—	17	Skr. om forelæggelse for Justisdepartementet av love og bestemmelser, som omhandler politiets gjøremaal	383
—	24	Res. om politivedtægter for Stods herred	393
—	24	Res. om deling av Uttrøndelagens politimesterembede i to embeder	396
—	29	Res. om politivedtægter for Etne herred	424
Juli	12	Midlertidig lov nr. 3 om salg m. v. av spiritusholdige kosmetika og parfymer.	465
—	23	Res. om, at spiritusholdige essenser skal indgaa under forannævnte lov.	493
Aug.	1	Særlige forskrifter om visering m. v. for reisende, som er forsynt med dansk pas	515
—	14	Skr. om anvendelse av midlertidig lov av 13 juli 1917 (nr. 3) i Skjolds herred	649
Septbr.	6	Res. om politivedtægter for Lensviks herred.	677
—	6	Res. om, at som medlem av indrulleringskommissionen	

1918			Side
		i Moss indtræder politifuldmægtigen istedenfor politimesteren	680
Septbr.	6	Res. om, at som do. do. i Fredrikstad indtræder politisekretæren istedenfor politifuldmægtigen . . .	680
—	13	Res. om nye politivedtægter for Sigdals herred . . .	682
—	24	Res. om do. do. for Rennebu herred	688
—	24	Res. om do. do. for Beiarns herred.	688
—	26	Rundskr. om overenskomst med Tromsø kommune om avgivelse av politifunktionærer til disposition for staten utenfor kommunens omraade	693
Oktbr.	7	Rundskr. om politikontrol med overholdelsen av forskjellige krisebestemmelser.	702
—	7	Instruks for provianteringsraadenes kontrolnævnder, forsaavidt angaar den politimæssige del av deres arbeide	703
—	11	Res. om forandring av § 8 i politivedtægtene for Lenviks herred	706
—	25	Res. om tillæg til politivedtægtene for Bergen . . .	721
Novbr.	22	Res. om forandring i kinematografvedtægtene for Haugesund	768
Decbr.	20	Res. om nye politivedtægter for Selbu herred . . .	791
—	24	Skr. om ophævelse av adgangen til at anvende midlertidig lov (nr. 3) av 13 juli 1917 inden Aremarks herred (indskrænkning i utlændingers adgang til at opholde sig i visse kommuner)	800

Post-, telegraf- og telefonvæsen.

1918			
April	5	Res. om portoen for indenrikske pakker m. v. . . .	168
—	24	Skr. om Finlands tiltræden av hovedkonventionen om verdenspostforeningen.	192
Mai	28	Skr. om ændring av den norsk-svenske brevporto . .	321
—	28	Skr. om do. av den norsk-danske brevporto	321
—	29	St.besl. om betingelserne for optagelse i postetaten (postbudgettet)	323
Juni	6	Skr. om, at sparebankers indsendelse av regnskapsutdrag i henhold til sparebanklovens § 14, 3 a ikke er portofri	362
Aug.	9	Lov nr. 12 indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 6 juli 1892 .	571
Oktbr.	4	Res. om godkjendelse av overenskomster angaaende telegram- og telefonkorrespondancen mellem Norge, Sverige og Danmark	701
—	26	Skr. om portofrihet for kvitteringer for lærers løn og dyrtidstillæg.	742

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.

1918
Janr. 4 Res. om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av apatit og apatitforekomster 3
— 4 Res. om oprettelse av centraler for industrielle raavarer og produkter m. v. 5
— 4 Res. om fastsættelse av indskuds- og pensionsgrundlaget for de offentlige læger 6
— 11 Res. om oprettelse av en Statene Fiskecentral i Kristiania m. v. 12
— 11 Res. om nedsættelse av en Statens Fettkomite m. v. . 12
— 11 Res. om forbud mot at indgaa kontrakter med andre end staten om fremstilling av sildolje og kraftfôrstoffe av sild og fisk m. v. 12
— 11 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at fastsætte andre størrelser paa brød end bestemt i lov 11 juni 1915 (nr. 3) § 1 13
— 18 Rundskr. til departementerne om en ny ordning med hensyn til indsendelse av manuskript til Statskalenderen 17
— 22 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at paaby anmeldelse av forraad av fettstoffe og oljer m. v. 22
— 22 Res. om indskuds- og pensionsgrundlaget for geistlige embeder og bestillinger 22
— 22 Res. om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for Akershus amt 24
— 22 Res. om oprettelse av en central for huder 24
— 30 St.besl. om omordning av statens revisionsvæsen . . 27
Febr. 8 Lov om statens revisionsvæsen 40
— 8 Res. om oprettelse av et direktorat under Provianteringsdepartementet til behandling av spørsmaal om landets forsyning med fettstoffe 46
— 8 Res. om oprettelse av en central for oljer og kemikalier 47
— 15 Lov nr. 1 om offentlige tjenestemænd 55
— 15 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe de i lov (nr. 5) 14 mai 1917, jfr. tillægslov 14 december s. a. § 1 a, b, c og d, omhandlede bestemmelser forsaavidt angaar poteter, fisk, sild, kjøtt, flesk m. v. 78

1918				Side
Febr.	15	Res.	om, at behandlingen av en del varer overgaar fra Provianteringsdepartementet til Industriforsyningsdepartementet	80
—	15	Res.	om oprettelse av en central for kobber og andre metaller	80
—	15	Res.	om henlæggelse av saker angaaende landets varebytte under Industriforsyningsdepartementet og oprettelse av »Statens Varebytteraad«	80
—	15	Res.	om endel forandringer i organisationen av Statens Brændselsstyre m. v.	80
—	28	Skr.	om beregning av salær og reisegodtgjørelse for sakførere, bosat utenfor jurisdiktionen, i benefiserte saker	90
Mars	5	Res.	om overførelse av administrationen av statens fjeldstuevæsen fra Handelsdepartementet til Landbruksdepartementet	96
—	5	Res.	om beskikkelse av uteksaminerte underofficersskoleelever til ulønnede officerer	97
—	5	Res.	om nedsættelse av en komité for tilveiebringelse av surrogater for motorbrændsel	97
—	9	Res.	om bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet til at utfærdige forskrifter angaaende ordningen med importen av industrielle raavarer og produkter	120
—	15	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at utfærdige bestemmelser om registrering av folk og hester m. v.	128
—	15	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til sukker, sirup og honning	128
—	15	Res.	om oprettelse av endel nye offentlige lægestillinger	129
—	22	Res.	om, at gjennemførelsen av midlertidig lov nr. 4 om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom henlægges under Handelsdepartementet	143
—	22	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av kunstgjødsel	146
—	22	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsretten til té m. v.	148
—	22	Res.	om nedsættelse av en komité til forberedelse fra norsk side av varetagelsen av de nøitrale staters fælles interesser ved eller efter krigens slutning	148
—	22	Res.	om oprettelse av en central for jern og staal	150

1918 Side

Mars 22 Res. om oprettelse av et raad paa 15 medlemmer ved Statens Fiskecentral 150
— 23 Res. om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelser om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av formalin, cyanamid til ugræsbekjæmpelse, svovlsyre m. v. 160
April 5 Res. om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at træffe de fornødne forføininger for fastsættelse av forbud mot indførsel av vaaben, ammunition og dele derav 166
— 5 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at utfærdige forskrifter for producenter og handlende angaaende salget av kul og koks og angaaende beregningen av sælgeres og mellemmænds fortjeneste m. v. 166
— 5 Res. om bemyndigelse for samme departement til at fastsætte utsalgspriser for statens salg av fett og oljer av enhver art til indenlandsk forbruk 166
— 5 Res. om oprettelse av et residerende kapellani for Kampens menighet i Kristiania m. v. 167
— 6 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av forraad av fødemidler og om avstaaelse til staten av eiendomsret til de nævnte varer m. v. . . . 170
— 12 Res. om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at træffe avgjørelse av saker angaaende eiendomserhvervelser i henhold til midlertidig lov av 22 mars 1918 § 1 173
— 12 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om eneret for staten eller anden offentlig institution til indførsel eller salg av flytende brændsel m. v. 175
— 12 Res. om overførelse til Provianteringsdepartementet av behandlingen av saker angaaende gjennemførelse av lov om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde av 12 juni 1917 . . . 177
— 12 Res. om ophævelse av betaling for embedsbestallinger 178
— 12 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at forby avslutning eller fornyelse av fragtkontrakt for norske skibe 178
— 13 St.besl. om tillæg til lønsbestemmelserne for personale ved Statsbanernes drift 178
— 19 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om eneret for staten til indførsel og salg av fødemidler av enhver art m. v. 189

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet. 1119

1918 Side

April 19 Res. om bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet til at træffe bestemmelse om fordeling, rationering m. v. av garvestoffe og sammes raamaterialer 190

— 19 Res. om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling for Kristians amt 190

— 20 St.besl. om utbetaling av offentlige tjenestemænds gage med et maanedlig avrundet beløp opad til nærmeste helt antal 10 ører. 191

— 20 St.besl. om oprettelse av forskjellige stillinger ved toldvæsenet 191

— 22 Rundskr., hvori indskjærpes dommere og retsskrivere at opta i fortegnelsene over det offentlige tilkjendte omkostninger i straffesaker ogsaa omkostninger tilkjendt det offentlige i private straffesaker . . 192

— 22 Rundskr. om ekspedition av akter og utskrifter ved embedskontorer utenfor tur og om godtgjørelsen derfor m. v. 1024

— 24 Rundskr. om kontrollen, avgiftsberegningen og regnskabsavlæggelsen vedkommende avgift av sirup, der anvendes til tilvirkning av drops 193

— 26 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at iverksætte hvalfangst for statens regning paa kyststrækningen fra Sklinna i N. Trondhjems amt til grænsen mot Rusland. 227

— 26 Res. om forskrifter for de kommunale provianteringsraads organisation, virksomhet m. v. 228

— 26 Res. om overførelse til Landbruksdepartementet av prisreguleringer paa træmaterialer (undtagen ved) 228

— 30 St.besl. om beregning av anciennitet og optjening av alderstillæg for docenter og amanuenser ved Universitetet m. v., bevilgning av godtgjørelse til Universitetets rektor, videre om forandring av benævnelsen bibliotekarer til første bibliotekarer og amanuensis til bibliotekar (Universitetsbudgettet) 230

Mai 3 Res. om, at vedkommende departement kan for byggematerialers vedkommende træffe bestemmelser i henhold til l. 14 mai 1917, jfr. l. nr. 15 av 14 december 1917, m. v. 286

— 3 Res. om forhøielse av gagerne for endel statsadvokater, oprettelse av nye politistillinger i Kristiansund, Stavanger, og Trondhjem m. v. (Justisdepartementets civile budget). 287

— 3 St.besl. om forandringer i lønsregulativet ved høiere almenskoler og i reglerne om beregningen av overlæreres anciennitet 289

1120 Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.
1918 Side
Mai 4 St.besl. om ansættelse av handelsraader i Rusland og Sydamerika, oprettelse av generalkonsulat i Calcutta og ministerpost i Finland samt om indkjøp av ministerbolig i London 290
— 14 Res. om oprettelse av Aker herredsskriverembede og nedsættelse av kontorholdsgodtgjørelsen for Aker sorenskriverembede 306
— 14 Res. om nedsættelse av en kommission til utredning av spørsmaalet om national hjælpetjeneste under krig 306
— 14 Res. om opnævnelse av en komité til utredning av spørsmaalet om foranstaltninger til at regulere prisene paa byggematerialer av træ 306
— 14 Rundskr. om, at offentlige erklæringer og attester til bruk i utlandet som regel bør avfattes paa norsk 1025
— 22 St.besl. om oprettelse av nye skogforvalterstillinger. . 309
— 22 St.besl. om bevilgning av løn til en ny praktisk statsgeolog 309
— 24 Res. om bemyndigelse for Kirkedepartementet til at dispensere fra bestemmelserne om forbud mot konfirmation og egtevielse uten foregaaende vaksination 317
— 24 Res. om kjøp av fru Elisabeth Hiorths hus med tomt i Mo herred, Ranen, til embedsgaard for sorenskriveren i Nordre Helgeland 317
— 24 Res. om forhøielse av offentlige tjenestemænds skyssgodtgjørelse for befordring med egen ren . . . 318
— 25 Res. om bemyndigelse for Provianterings- og Industriforsyningsdepartementet til at utfærdige forbud mot indførsel av visse slags varer eller gjenstande eller visse mængder derav m. v. 318
— 28 Skr. om pantebokførers undersøkelsespligt ved anmærkning av heftelser paa et dokument m. v. . . . 1026
Juni 7 Res. om oprettelse av et direktorat under Provianteringsdepartementet for dettes penge- og regnskapsvæsen 369
— 14 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at erhverve eiendomsret eller bruksret til indtil 3 sildoljefabrikker m. v. 377
— 14 Res. om do. for do. til at træffe bestemmelse om eneret for staten til indførsel, salg av fôrstoffe av enhver art m. v. 378
— 14 Res. om do. for do. til at kræve avstaat til staten eiendomsret til fast eiendom for oprettelse og drift av potetkjældere m. v. 378

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet. 1121

1918 Side

Juni 14 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om utdeling av tillæg til sukkerrationen under bær- og frugtsæsongen . . 379

— 14 Res. om kjøp av to eiendomme, g.nr. 140 b og 141 og g.nr. 160 a, i Kongsberg til embedsbolig for sorenskriveren i Numedal og Sandvær 379

— 14 Skr. om, at det er gyldig grund for en distriktslæge til ikke at avgi møte i værgeraadet, at møtet falder i hans kontortid 1036

— 15 St.besl. om forhøielse av statsrevisorernes løn m. v. . 381

— 15 Skr. om forbud mot uten Provianteringsdepartementets samtykke at indgaa kontrakter om kjøp eller anden erhvervelse av straafôr m. n. 383

— 17 Skr. om forelæggelse for Justisdepartementet av love og bestemmelser, som omhandler politiets gjøremaal 383

— 19 Res. om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at utfærdige nærmere forskrifter angaaende gjennemførelsen av midlertidig lov 19 juni 1918 om indskrænkning i adgangen til at slutte avtaler om levering av varer til utlandet 384

— 19 Res. om opnævnelse av en komité, som skal bistaa Handelsdepartementet med gjennemførelsen av den foran nævnte midlertidige lov av 19 juni 1918 . 385

— 19 Res. om nedsættelse av et fettraad til bistand for Provianteringsdepartementet 386

— 24 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at kræve avstaat til staten eiendomsret til eller anden raadighetsret over fast eiendom, elektrisk kraft, elektriske kraftanlæg m. v. 395

— 24 Res. om deling av Hardanger og Voss sorenskriveri . 396

— 24 Res. om do. av Uttrøndelagens politimesterembede i to embeder 396

— 24 Instruks for stadsfysikus i Drammen 398

— 29 Res. om oprettelse av lægestillinger 426

— 29 St.besl. om lønninger for endel tjenestemænd under Forsvarsdepartementet 428

Juli 5 Res. om kjøp av sorenskriver Engers eiendom i Drøbak til embedsbolig for sorenskriveren i Follo . 447

— 5 Res. om forandret skrivemaate av lensmandsdistriktsnavnene Haug (Buskeruds amt) og Folda (Nordlands amt) 448

— 5 Res. om ordning av magistratsforretningene i Svolvær 448

— 12 Lov nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917 464

1918				Side
Juli	12	Res.	om bemyndigelse for Socialdepartementet til at træffe ovgjørelse i saker, som efter § 5 i lov av 12 juli 1918 (nr. 2) om forandringer i lov om pensionsordning for statens tjenestemænd av 20 april 1917 er henlagt til Kongen eller den, han dertil bemyndiger , ...	465
—	12	Res.	om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at træffe de nødvendige forføininger til gjennemførelse av lov 12 juli 1918 nr. 6 (om forandringer av lodsloven m. v.)	470
—	12	Res.	om, at avdelingschefer i Riksforsikringsanstalten fremtidig skal benævnes byråchefer	474
—	13	St.besl.	angaaende lønninger til regjeringen m. v. (tillægsbestemmelser til lønsregulativet for regjeringens kontorer, oprettelse av nye poster)	476
—	19	St.besl.	om overførelse av oppebørselsforretningene i Moss fra byfogden til skattefogden	489
—	22	St.besl.	om kjøp av Folkestadgaten nr. 44 i Hamar til bispebolig	489
—	29	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at paaby fabrikation av landbruksmaskiner og redskaper samt træffe bestemmelse om beslaglæggelse av landbruksmaskiner m. v.	502
—	29	Res.	om instruks for stadskonduktøren i Hamar . .	503
—	29	Res.	angaaende omordning av magistratsforretningene i Sarpsborg (oprettelse av borgermesterstilling) .	503
Aug.	8	Res.	angaaende do. av do. i Tromsø	540
—	6	St.besl	om lønsregulativer for endel landbruks- og skogfunktionærer, utskiftningsfunktionærer og funktionærer ved ferskvandsfiskerierne	542
—	9	Lov	nr. 6 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse	558
—	14	Lov	nr. 1 om forandring av rikets inddelingsnavn .	578
—	14	Lov	nr. 7 om forandringer i lov om aldersgrænser for offentlige tjenestemænd av 14 mai 1917 . .	644
—	14	Res.	om bemyndigelse gor Forsvarsdepartementet til at træffe de nødvendige forføininger til gjennemførelse av forannævnte lov	646
—	16	Res.	om bemyndigelse for Provianterings-, Landbruks- og Industriforsyningsdepartementet til at utfærdige bestemmelser i medhold av §§ 1 og 3 i lov om regulering av varèprisene av 17 juli 1918 .	651
—	16	Res.	om bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet (tidligere Provianteringsdepartementet) til at træffe forskjellige bestemmelser om indførsel	

1918 Side

og salg av flytende brændsel, herunder mineralske oljer av enhver art 652
Aug. 16 Res. om bemyndigelse for Landbruksdepartementet og Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse i alle saker henholdsvis vedkommende gjødselstoffe og fôrstoffe 652
— 16 Res. om fast løn for havnefogden i Moss 653
— 21 Skr. om forbud for andre end staten og indkjøpsberettigede provianteringsraad mot at foreta indkjøp av poteter hos producenter m. v. 655
— 21 Skr. om do. for do. do. og provianteringsraad mot at kjøpe høi mot vederlag m. v. 656
— 23 Res. om regulativer for beregningen av offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse 660
— 23 Res. om kjøp av matr.nr. 77 Fjeldgaten i Aalesund til embedsbolig for sorenskriveren i Nordre Søndmør . . . , ... 664
— 23 Res. om do. av en tomt paa »Odden i Svolvær« til do. for politimesteren i Lofoten og Vesteraalen . 664
— 23 Res. om opnævnelse av en kontrolkomité til at føre tilsyn med statens lagre av fødevarer 666
— 26 Skr. om bemyndigelse for Prisdirektoratet til at træffe bestemmelse om avkrævelse av oplysninger m. v. efter § 1, post 2, i lov om regulering av vareprisene av 17 juli 1918, forsaavidt angaar fødevarer, fôrstoffe samt kul og koks m. v. . . . 668
— 26 Skr. om lignende bemyndigelse for Prisdirektoratet, forsaavidt angaar andre varer end gjødningsstoffe, byggematerialer av træ, fødevarer, fôrstoffe samt kul og koks m. v. 668
— 30 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til ved salg til utførsel at dispensere fra bestemmelserne om maksimalpriser paa sild og fiskevarer 671
— 30 Res. om omordning av magistratsforretningene i Arendal (oprettelse av borgermesterstilling) 671
Septbr. 6 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at indgaa overenskomst mellem staten og A/S De norske Saltverker om saltproduktionen . . . 681
— 13 Res. om kjøp av en parcel av Bjørseth, gr.nr. 23 br.nr. 1 i Bolsøy herred m. v. . , ... 683
— 13 Res. om nedsættelse av en komité til at fremkomme med forslag om foranstaltninger til nydyrkningens fremme 683
— 13 Res. om nedsættelse av do. do. til at utrede spørsmaalet om, hvorledes der kan skaffes landbruket den nødvendige tekniske bistand m. v. 683

1918			Side
Septbr.	13	Res.	om anciennitet og kommandoret for hærens underofficerer og korporaler 684
—	19	Skr.	om, at § 15, 1. led, 2 sidste punktumer, i skyssloven av 9 august 1918 ikke faar anvendelse paa domsmænds og lagrettemænds kostgodtgjørelse, kfr. lovens § 14 685
—	24	Res.	om nedlæggelse av det ulønnede generalkonsulat i Calcutta og oprettelse av et lønnet generalkonsulat sammesteds 691
—	24	Res.	om erhvervelse av gaarden Skjærpe, gr.nr. 21 br.nr. 4, i Nærbø herred til embedsgaard for sognepresten i Haa prestegjeld 691
—	24	Res.	om forhøielse av kostgodtgjørelsen og dagshonoraret for Høifjeldskommissionens medlemmer . . 692
—	26	Rundskr.	om ansættelse av høiere salær for sakkyndige i borgerlige og militære straffesaker (undtagen ved Høiesteret), jfr. salærinstruks av 13 juni 1894 og kongelig resolution av 23 mars 1901 . 693
Oktbr.	11	Res.	om godkjendelse av overenskomster med forskjellige kommuner om indlemmelse i Pensionskassen av stillinger under Kirkedepartementet m. v. . . 706
—	11	Res.	om oprettelse av et midlertidig lønnet konsulat i Murmansk underlagt generalkonsulatet i Archangelsk 708
—	11	Res.	om kjøp av en del av Bellevue gr.nr. 25 br.nr. 1 i Moss herred til amtmandsbolig i Smaalenene . 708
—	11	Res.	om henlæggelse under Justisdepartementet av avgjørelsen av andragender om adoptionsbevilling . 709
—	11	Res.	om oprettelse av egen amtskommunekassererstilling i Nordland 711
—	18	Res.	om overdragelse til Justisdepartementet av myndigheten til at kræve oplysninger til gjennemførelse av prisreguleringen m. v. 715
—	18	Res.	om omordning av magistratsforretningene i Haugesund (oprett. av borgermesterstilling) 717
Novbr.	8	Res.	om bemyndigelse for Industriforsyningsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsretten til bly m. v. 750
—	8	Res.	om omordning av magistratsforretningen i Larvik (oprett. av borgermesterstilling) 751
—	8	Res.	om oprettelse av et nyt ekspeditionschefsembede for fiskerisaker i Provianteringsdepartementet og ophævelse av stillingen som fiskekonsulent. . . 753
—	15	Res.	om midlertidig overførelse av magistratsforretningene i Svelvik fra sorenskriveren i Nordre Jarlsberg til lensmanden i Svelvik og Strømm . . . 759

1918				Side
Novbr.	15	Res.	om omordning av magistratsforretningene i Horten (oprett. av borgermesterstilling)	759
—	15	Res.	om forskrifter for amtsprovianteringsraads organisation, virksomhet m. v.	760
—	20	Skr.	om, at der kun kan beregnes den for 3dje klasse gjældende takst, naar der paa vedkommende bane ikke føres 2den klasses vogner	766
—	22	Res.	om skyssgodtgjørelse for jernbanefunktionærer paa tjenestereiser inden vedkommende distrikt	770
Decbr.	6	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at utfærdige forskjellige bestemmelser for at sikre og ordne landets forsyning med livsfornødenheter av enhver art (forbud mot fremstilling av visse varesorter)	782
—	6	Res.	om forandring av enkelte embedsnavns skrivemaate m. v.	783
—	6	Res.	om bemyndigelse for Socialdepartementet til at opnævne medlemmer av apotekereksamenskommissionen	784
—	6	Res.	om nedsættelse av en kommission til utredning av spørsmaalet om utbyttedeling m. v.	784
—	6	Res.	om nedsættelse av 3 appelkommissioner til at avgjøre tvistigheter om kvaliteter og priser ved statens kjøp av norskavlet korn	784
—	13	Res.	om nedsættelse av en kommission til revision av sjøfartsloven m. v.	787
—	13	Res.	om skyssgodtgjørelse til offentlige tjenestemænd for renskyss	788
—	13	Res.	om nedsættelse av en kommission til utredning av arbeiderspørsmaalene ved statens bedrifter.	788
—	14	Lov	om forandring i lov om offentlige tjenestemænd av 15 februar 1918 § 2	789

Religion, gudstjeneste og geistlighet.

1918				
Janr.	4	Res.	om overførelse av gaardene nedre og øvre Hanesand, g. nr. 44 og 45, fra Talgøy sogn, Finnøy prestegjeld, til Hauske sogn, Rennesøy prestegjeld m. v.	6
—	22	Res.	om indskuds- og pensionsgrundlaget for geistlige embeder og bestillinger	22
April	5	Res.	om oprettelse av et residerende kapellani for Kampens menighet i Kristiania m. v.	167
Juni	8	Skr.	angaaende spørsmaal om opnævnelse av geistlig medlem av skolestyret i henhold til byskolelovens § 40 b (l. 14 december 1917).	370

1918 Side
Juni 24 Res. om regulering av grænsen mellem Dyvaag og Holt herreder og prestegjeld m. v. i Hofdalsvatnet (»Hofdalsøi«) 397
Juli 5 Res. om godkjendelse av en ny utgave av tekstboken til bruk ved den offentlige gudstjeneste 447
— 5 Skr. om, hvorledes der blir at forholde med hensyn til indførelse i kirkebok og fødselsregister, naar en mand, der er indført som far til et utenfor egteskap født barn, ved dom blir frikjendt eller alene blir kjendt bidragspligtig 450
— 12 Res. om opførelse av Heggebygdens kapel i Hornindals prestegjeld og henlæggelse av 12 høimessegudstjenester aarlig til kapellet. 473
— 22 St.besl. om kjøp av Folkestadgaten nr. 44 i Hamar til bolig for biskopen i Hamar stift . . . , . . 489
Septbr. 24 Res. om opførelse av Gursken kapel i Sande prestegjeld i Bergen stift og henlæggelse av 12 gudstjenester aarlig til kapellet 691
— 24 Res. om erhvervelse av gaarden Skjærpe, gr. nr. 21, br. nr. 4, i Nærbø herred til embedsgaard for sognepresten i Haa prestegjeld. 691
Oktbr. 18 Res. om overførelse av borgerleiet Bardal fra Hemnes prestegjeld til Nesna prestegjeld m. v. i Nordlands amt 717

Retten.

1918
Janr. 3 Skr. om, at husleienævnds avgjørelser bør uten ophold meddeles vedkommende leieboer, jfr. skr. 9 januar 1917 1
— 4 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Gjøvik 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Fredrikstad. 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Moss 1
— 4 Res. om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av apatit og apatitforekomster . 3
— 4 Res. om deling av Buds herred 6
— 4 Res. om overførelse av gaardene nedre og øvre Hanesand, g. nr. 44 og 45, fra Talgøy sogn, Finnøy herred og lensmandsdistrikt til Hauske sogn, Rennesøy herred og lensmandsdistrikt m. v.. . . . 6
Febr. 1 Res. om deling av Vanylvens herred 35
— 11 Telegr. angaaende spørsmaal om nævndens adgang til omgjørelse av en beslutning om samtykke til opsigelse av leieboer m. v. 51

1918				Side
Febr	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Risør	74
—	15	Res.	om do. do. av do. do. i Dal sognekommune, Tinns herred.	73
—	15	Res.	om deling av Lierne tinglag	79
—	28	Skr.	om beregning av salær og reisegodtgjørelse i benefiserte saker for sakførere bosat utenfor jurisdiktionen.	90
Mars	15	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Frue sogn av Hetlands prestegjeld	126
—	15	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til sukker, sirup og honning m. v.	128
—	22	Midlertidig lov nr. 4 om tillæg til lovene om erhvervelse av fast eiendom		142
—	22	Res.	om, i hvilke kommuner foranstaaende lov av 22 mars 1918 skal være gjældende	143
—	22	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Laksevaag sognekommune, Askøy herred	145
—	22	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av kunstgjødsel	146
—	22	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsretten til te	148
—	22	Skr.	om husleienævnds samtykke til opsigelse med angivelse av bestemt tidspunkt for fraflyttelsen m. v.	150
—	23	Res.	om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelser om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av formalin, cyanamid til ugræsbekjæmpelse, svovlsyre m. v.	160
—	23	Skr.	om varsel til leieboeren, før utkastelse finder sted, husleielovens § 11	160
April	4	Skr.	angaaende spørsmaal om forpligtelse for vedkommende kasse til at medvirke ved inddrivelsen av en kassen tilkjendt tvangsmulkt	1024
—	6	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av forraad av fødemidler og om avstaaelse til staten av eiendomsret til de nævnte varer m. v.	170
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Horten	173
—	12	Res.	om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at	

træffe avgjørelse av saker angaaende eiendomserhvervelser i henhold til midlertidig lov av 22 mars 1918 § 1 173
April 12 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om eneret for staten eller anden offentlig institution til indførsel eller salg av flytende brændsel m. v. 175
— 17 Skr. om adgang for det offentlige til erhvervelse av en eiendom uten hinder av odelsret, l. 16 juli 1907 184
— 19 Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at træffe bestemmelse om eneret for staten til indførsel, salg av fødemidler av enhver art m. v. 189
— 22 Rundskr. om ekspedition av akter og utskrifter ved embedskontorer utenfor tur og om godtgjørelsen derfor m. v. 1024
— 26 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Aker 223
— 30 Skr., om en opsigelse av leieboer kan ansees bortfaldt derved, at utleieren har latt leieren bli boende i seks maaneder og har mottat husleie m. v. . . 232
— 30 Skr. om gyldigheten av en husleienævnds beslutning angaaende regulering av husleien i den gaard, hvor et medlem av nævnden selv var leieboer. . 232
Mai 14 Res. om eneret for staten til at kjøpe raakobber av norsk produktion 305
— 14 Res. om do. for do. til at kjøpe cellulose- og træterpentin 305
— 18 Skr. angaaende spørsmaal om registrering av en anmeldelse om forhøielse av aktiekapitalen gjennem utstedelse av nye aktier til de ældre aktieeiere, — og av en anmeldelse om, at aktier, der er forhøiet ved tilskrivning, er besluttet opdelt i mindre aktier, l. 19/7 1910 (nr. 1) § 27 og firmal. 17/5 1890 (nr. 6) § 3 308
— 24 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Fredrikshald 314
— 24 Res. om eneret for staten til at kjøpe dolomit . . . 317
— 28 Skr. om pantebokførers undersøkelsespligt ved anmerkning av heftelser paa et dokument m. v. . . . 1026
Juni 12 Skr. angaaende spørsmaal om adgang til at faa tinglyst et paa 2 eiendomme underét utfærdiget skjøte blot for den ene eiendoms vedkommende (for den anden eiendom manglet maalebrev) 1036
— 14 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Glem-

1918				Side
			mens herred	375
Juni	14	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at erhverve eiendomsret eller bruksret til indtil 3 sildoljefabrikker m. v.	377
—	14	Res.	om do. for do. til at træffe bestemmelse om eneret for staten til indførsel, salg av fôrstoffe av enhver art m. v.	378
—	14	Res.	om do. for do. til at kræve avstaat til staten eiendomsret til fast eiendom for oprettelse og drift av potetkjeldere m. v.	378
—	14	Skr.	om, at husleienævnds negtelse av at samtykke i en opsigelse gjælder, saa længe nævnden ikke omgjør sin beslutning, samt om at forpagtere og husmænd antages som regel at falde utenfor husleiereguleringen	382
—	22	Skr.	om, at nævndens samtykke til opsigelse er nødvendig, ogsaa naar leieboeren har vedtat opsigelsen, men senere vægrer sig ved at flytte og henskyter sig under husleienævnden	388
—	24	Res.	om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at kræve avstaat til staten eiendomsret til eller anden raadighetsret over fast eiendom, elektrisk kraft, elektriske kraftanlæg m. v.	395
—	24	Res.	om deling av Hardanger og Voss sorenskriveri .	396
—	24	Res.	om do. av Uttrøndelagens politimesterembede i to embeder	396
—	24	Res.	om ændret fremgangsmaate ved utfærdigelse av akter i civile saker og angaaende aktenes opbevaring ved domstolenes arkiver	396
—	24	Res.	om regulering av grænsen mellem Dyvaag og Holt herreder m. v. i Hofdalsvatnet (»Hofdalsøi«) . .	397
—	24	Res.	om deling av Aurskogs herred.	397
Juli	2	Skr.,	om der for en paany bortleiet leilighet, som eieren i mellemtiden hadde overtat, kunde uten nævndens samtykke kræves høiere leie end ved den forrige bortleie	431
—	9	Skr.	om, at det i forskriftene for husleienævndens virksomhet kan bestemmes, at nævnden for møblerte leiligheter m. v. kan foreta regulering av leiesummen, uten at samtlige medlemmer har befaret vedkommende leilighet	451
—	12	Lov	nr. 1 om boligforholdene.	452
—	12	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Lillestrøms herred	470
—	23	Telegr.	om, at husleienævnd kan paaby husleie nedsat	

fra den tid, som der kan bli lovligt opsagt til, selv om leieavtalen er indgaat, før husleiel. av 10 mai 1916 traadte i kraft 494
Juli 29 Lov nr. 3 om tinglysning i Aker sorenskriveri . . . 497
— 29 Lov nr. 4 om tvungen avstaaelse av grund og bygninger til offentlige kontorlokaler og retslokaler . . 498
— 29 Res. om bemyndigelse for Landbruksdepartementet til at træffe bestemmelse om beslaglæggelse av og avstaaelse til staten av eiendomsret til landbruksmaskiner og redskaper m. v. 502
— 29 Skr. om husleienævndens sammensætning, husleielovens § 4, 5te punktum (»eier av leiegaard«). . . . 503
— 31 Rundskr. ianledning av lov om boligforholdene av 12 juli 1918 504
Aug. 10 Rundskr. angaaende utfærdigelse av akter i civile saker (indheftning i akten av originale dokumenter) . . 575
— 13 Skr., om nævnden kan samtykke i omdannelse av beboelsesrum til forretningslokale paa nærmere angit betingelse, jfr. l. 12 juli 1918 § 9, 3. led . . 578
— 14 Lov nr. 2 om utdrag av ankesaker i Høiesteret. . . 579
— 14 Lov nr. 3 om offentlige auktioner og licitationer . . 580
— 14 Lov nr. 4 om rettergangsordningens ikrafttræden . . 583
— 16 Res. om nedsættelse av vandfaldkoncessionsgrænsen for Søndre Lands herred 650
— 26 Skr., om de oprindeligere leieboere i en senere nedbrændt gaard kan kræve at faa leiligheter i den gaard, som gjenopføres i den nedbrændtes sted . 667
— Skr. om, at § 9, 4. punktum, i lov om boligforholdene av 12 juli 1918 (nr. 1) ikke kan komme til anvendelse, naar en eiendom er erhvervet ved odelsløsning, efterat husleieregulering er indført i kommunen. 667
— 30 Res. om tingordningen i Hardanger og Voss sorenskriverier. 671
Septbr. 9 Skr. om utkastelse av leieboer for manglende betaling av husleie, hvorfor fattigstyret har garantert . . 682
— 24 Res. om forandring av § 10 i forskriftene om midlertidig forhøielse av godtgjørelsen til vidner i straffesaker m. v. (jfr. sportell.s § 109). 690
— 24 Res. om henlæggelse av Aurlands tinglag fra Ytre til Indre sogn sorenskriveri og om ændret tingordning i Ytre sogn sorenskriveri 691
— 26 Rundskr. om ansættelse av høiere salær for sakkyndige i borgerlige og militære straffesaker (undtagen ved Høiesteret), jfr. salærinstruks 13 juni 1894 og kongelig resolution av 23 mars 1901 693

1918			Side
Oktbr.	18	Res. om eneret for staten til indførsel av rotfrugtfrø	716
—	18	Res. om avholdelse av tingene i Karmsund sorenskriveri	716
—	18	Res. om do. av tingene i 1919 for Søndhordland sorenskriveri	716
—	18	Res. om deling av Øksnes herred	717
—	18	Res. om overførelse av borgerleiet Bardal fra Hemnes herred til Nesna herred m. v. i Nordlands amt	717
—	25	Res. om avholdelse av tingene i Nordhordland sorenskriveri	739
Novbr.	8	Res. om anordning av fast sjørett for ladestedet Svolvær	747
—	8	Res. om statens disposition av bly	750
—	22	Res. angaaende maanedstingene i Namdalen sorenskriveri	769
—	29	Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Røykens herred	773
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Tjøllings herred	774
—	29	Res. om do. do. av do. do. i Fredriksværn	774
Decbr.	6	Res. om do. do. av do. do. i Arendal	781
—	20	Provisorisk anordning om forbud mot bruk av hotel eller pensionat til beboelse av anden art	791
—	24	Skr. om betingelserne efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 13 for at faa en utkastelsesforretning berammet	800

Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.).

1918			
Janr.	22	Res. om fastsættelse av skyss- og kostgodtgjørelse for formanden i bolignævnden i Kjelviks herred	23
Febr.	1	Res. om midlertidige forhøielser av Lillesand—Flaksvandbanens takster for person- og godsbefordring	36
—	15	Res. om ophævelse av indskrænkningen for motorvognkjøring paa hovedveien Odda—Horra—Bratsbergs amtsgrænse	77
—	15	Res. om do. av do. for do. paa hovedveistrækningen Maristuen—amtsgrænsen mot Kristians amt.	77
—	15	Res. om forandring i Valdresbanens statutter	80
Mars	5	Res. om beregning av kostgodtgjørelsen for formanden for bolignævnden i Hasviks herred	94
—	5	Res. om do. av do. for do. do. i Lebesby herred	94
—	9	Res. om forbud og indskrænkninger med hensyn til motorvognkjøring paa en del hovedveier i Tromsø amt	119
—	15	Res. om forhøielse av taksterne ved Holmenkol-, Tryvands- og Smestadbanen	131
April	12	Res. om yderligere midlertidig forhøielse av Thamshavnbanens takster for gods og levende dyr	178

April 12 Res. om forandrede takster og midlertidige taksttillæg for person- og godsbefordring paa Rjukanbanen . 178
— 13 St.besl. om tillæg til lønsbestemmelserne for personale ved Statsbanernes drift 178
— 15 Skr. om fri befordring av lærers niste m. v. paa reiser mellem de hans post tillagte kredser 180
— 16 Skr. om dispensation fra tidligere bestemmelser om pakning av haandtersikre sprængstoffe for jernbanetransport 182
— 19 Res. om forhøielse av kostgodtgjørelsen for vasdragsdirektøren paa reiser i Sverige 190
— 25 Skr. om lærers ret til fri skyss eller skyssgodtgjørelse, naar skolerutens ordning medfører reiser for ham tillands paa mindst 6 km. eller tilvands. . . . 200
Mai 14 Res. om reducert kjørehastighet for motorvogner paa 3 partier av veistrækningen Korsveien—Kjelden bro i Støren av hovedveien Trondhjem—Røros . . . 304
— 14 Bestemmelser om trafikordningen og driftsordningen ved Fløibanen i Bergen 307
— 24 Res. om regler for benyttelse av Forset bro i Gausdals herred 317
— 24 Res. om forhøielse av offentlige tjenestemænds skyssgodtgjørelse for befordring med egen ren . . . 318
— 31 Res. om regler for benyttelse av den midlertidige bro ved Brunlaug i Faaberg 359
Juni 7 Lov nr. 1 om ændringer i og tillæg til lov av 14 juli 1893 om skyssvæsenet 362
— 15 Skr. angaaende spørsmaal om nattetillæg, skyssgodtgjørelse og kostgodtgjørelse til lagrette- og domsmænd i visse tilfælde 381
— 19 Res. om yderligere midlertidig forhøielse av persontaksterne ved Valdresbanen 386
— 29 Res. om nedsættelse av kjørehastigheten for motorvognkjøring paa hovedveien langs Engersjøen i Trysil og Engerdals herreder 425
Juli 5 Tillæg til plakat av 1 februar 1908 om regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel 442
— 5 Res. om fælles veiplakat for Kristians amt 445
— 5 Res. om midlertidig ophævelse av indskrænkningen for motorvognkjøring paa veistrækningene Svorkmo—Bjerkaaker og Støren—Drivstuen 446
— 5 Res. om indskrænkning av motorvognkjøring paa en strækning av hovedveien rundt Hadseløy i Hadsels herred 446
— 5 Res. om befordring med jernbanen av sprængstoffet Extra-Nobelit 449

1918				Side
Juli	5	Res.	om midlertidig forhøielse av fragterne for befordring av reisende og gods med Hovedbanen m. v.	449
—	5	Res.	om do. do. av Lillesand—Flaksvandsbanens godstakster	449
—	5	Res.	om do. do. av Lierbanens takster for reisende.	449
—	5	Res.	om do. do. av godstakster m. v. ved Thamshavnbanen	450
—	12	Res.	om forandret bestemmelse for motorvognkjøring paa hovedveiene i Etne herred	472
—	12	Res.	om skyss- og kostgodtgjørelse til formanden i smaabruk-(bolig-)nævnden i Kautokeino herred	473
—	26	Forskrifter	om forsendelse med jernbanen av sprængstoffet Ekstra-Nobelit	494
—	26	Skr.	om forsendelse av Ekstra-Nobelit i specielt dertil indrettede kasser	495
Aug.	2	Res.	om midlertidig forhøielse av godstaksterne ved Tønsberg—Eidsfossbanen og Holmestrand—Vittingfossbanen	541
—	9	Lov	nr. 6 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse	558
—	23	Res.	om ikrafttrædelse av forannævnte lov og angaaende regulativer for skyss- og kostgodtgjørelsen	660
—	30	Res.	om øket midlertidig forhøielse og forandring av Lierbanens takster for gods, levende dyr og reisegods m. v.	673
Septbr.	19	Skr.	om at § 15, 1. led, 2 sidste punktumer, i skyssloven av 9 august 1918 ikke faar anvendelse paa lagrettemænds og domsmænds kostgodtgjørelse, kfr. lovens § 14	685
—	25	Res.	om forhøielse av kostgjørelsen og dagshonoraret for Høifjeldskommissionens medlemmer	692
—	24	Res.	om forhøielse av Urskog—Hølandsbanens takster	692
Oktbr.	25	Res.	om forhøielse av taksterne paa Holmenkolbanen, Tryvandsbanen og Smestadbanen	739
—	25	Res.	om midlertidig takstforhøielse paa Ekebergsporveien	739
Novbr.	5	Skr.	om paabud om indskrænket fart for damp- og motorfartøier ved passeren av færgestedet ved Salhus i Torvestad	747
—	20	Skr.	om, at der kun kan beregnes den for 3dje klasse gjældende takst, naar der paa vedkommende bane ikke føres 2den klasses vogner m. v.	766
—	22	Res.	om kostgodtgjørelse for jernbanefunktionærer paa tjenestereiser inden vedkommende distrikt	770
Decbr.	13	Res.	om skyssgodtgjørelse til offentlige tjenestemænd for renskyss	788

Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.

Janr.	4	Res.	om ophævelse av kongelig resolution 28 september 1897, hvorved Stavanger magistrat blev fritat for at være medlem av Stavanger havnestyre . . .	4
Febr.	1	Res.	om fastsættelse av beregningsmaaten for den godtgjørelse for mindsteindtægt, som skal betales redere, som seiler til maksimalfragt	31
—	1	Res.	om forhøielse av taksterne for benyttelse av havnelods i Sarpsborg	34
—	1	Res.	om opkrævning av isavgift inden Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter . .	34
—	1	Res.	om do. av do. i Mandal	34
—	1	Res.	om maksimalfragter for transport til Norge av kul, koks, cinders og salt fra England	35
—	1	Res.	om forandring av § 2 i planen for de eksamensberettigede sjømandsskoler	36
—	8	Res.	om forandring av resolution 12 juni 1917, forsaavidt angaar befragtning av norske skibe i kulfart fra England til Norge	43
—	9	Skr.	angaaende spørsmaal om indseilingspenger for lodsning	50
—	11		Reglement for optagelse, undervisning m. v. ved de eksamensbrrettigede sjømandsskoler	50
—	15	Res.	om forandringer i isavgiften for Fredrikshald . .	77
—	15	Res.	om ansættelse av havnebetjent og opkrævning av havnefogedpenger samt om takster og regler for benyttelse av havneværsenets brygge i Orkedalsøren	77
—	15	Res.	om oprettelse av havnestyre for uthavnen Ørstafjorden i Ørsta herred, Romsdals amt	77
—	15	Res.	om inddragning av Tvedestrands lodsoldermandskap og henlæggelse av Tvedestrand station under Arendals lodsoldermandskap	78
—	15	Skr.	om beregningen av lodsbetaling, naar et fartøi kommer paa grund uten skyld fra kjendtmandens side	81
—	22	Res.	om oprettelse av havnestyre for uthavnen Ulsteinvik i Ulsteins herred	87
Mars	5	Res.	om forandring i bestemmelserne om norske fartøiers forpligtelse til at medta fængslede personer	95
—	11	Rundskr.	om utlevering av vin og brændevin fra apotek til medicinsk bruk ombord i skibe	120
—	13	Skr.	om lodsbetaling, lodsl. 26 mai 1899 § 30, 6 . .	123
—	15	Res.	om takster for Saltdals kommunes kai paa Rognan	131
—	15	Res.	om nye bryggetakster m. v. for Drammen . . .	131

1918			Side
Mars	15	Res. om forandringer i Skiens bryggetakster	131
—	22	Res. om forhøielse av tonnageavgiften i Haugesund	147
—	26	Skr. om opsigelse av sjøfarts- (og handels-) traktaten mellem Norge og de Forenede Stater av 4 juli 1827	1024
April	5	Res. om gebyrtarif for undersøkelse av skibsinstrumenter m. v.	164
—	5	Res. om forandring av § 7 i de almindelige regler for tonnageavgift	166
—	12	Res. om maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av kul, koks og cinders samt salt fra England	175
—	12	Res. om overførelse til Provianteringsdepartementet av behandlingen av saker angaaende gjennemførelse av lov om forbud mot befragtning av norske fartøier i visse tilfælde av 12 juni 1917	177
—	12	Res. om bemyndigelse for Provianteringsdepartementet til at forby avslutning eller fornyelse av fragtkontrakt for norske skibe	178
—	13	Skr. om, at styret i et aktieselskap, som eier norsk skib, pligter at søke erhvervet oplysning om aktieeiernes stilling og statsborgerlige forhold; kfr. sjøfartslovens § 1 og ændringslov 13 juli 1917 .	179
—	19	Res. om maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av korn, mel, linfrø, olje fra La Plata m. v.	189
Mai	3	Res. om tvungen benyttelse av havnelods i Stenkjær m. v.	286
—	14	Res. om forandring i taksterne for benyttelse av Fredrikshaldskanalen	306
—	16	Res. om maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorfartøier av kul, koks og cinders samt salt fra England m. v.	308
—	16	Stadf. paa »Sjømandsfondet av 17 mai 1917« . . .	308
—	24	Res. om takster for oplægning av varer paa dampskibsbryggen i Risør m. v.	318
—	28	Skr. om, at de i resolution 12 juni 1917 (jfr. lov av s. d.) givne bestemmelser ogsaa gjøres gjeldende for avslutning av fragtkontrakt, som først skal træde i kraft efter krigens ophør	322
—	31	Lov nr. 3 om forandring i lov av 25 mai 1917 om forandringer i og tillæg til lov av 21 juli 1916 om øket erstatning for sjøfolk ved krigsulykke .	342
—	31	Res. om forskrifter angaaende bemanding av norske skibe	353

1918			Side
Juni	29	Kundgj. om midlertidig avgift til statskassen av skibstonnage i 1918—19	421
Juli	5	Res. om opkrævning av tonnageavgift i Narvik indtil 30 juni 1919	447
—	5	Res. om maksimalfragter for transport til Norge med norske damp- og motorskibe av kul, koks og cinders samt salt fra England m. v.	447
—	5	Res. om nye bryggetakster for Horten	450
—	12	Lov nr. 4 indeholdende forandring av § 8 i lov om forsikring av norske fartøier mot krigsfare av 16 juli 1915 (med tillægslove av 26 mai 1916 og 14 mai 1917)	468
—	12	Lov nr. 6 om midlertidig forhøielse av lodsbetalingen og om forandring av lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 § 27, 1 og 30, 6	469
—	18	Rundskr. angaaende foranstaltninger mot indførsel av flekfeber m. v.	480
Aug.	2	Midlertidig lov nr. 3 om utvidelse av midlertidig lov av 21 juli 1916 om forbud mot salg av skibe til utlandet med ændringslov av 13 juli 1917 til ogsaa at omfatte fartøier under registreringspligtig størrelse — samt om forbud mot salg av baater til utlandet	528
—	2	Skr. angaaende spørsmaal om lodsers adgang til at undslaa sig for at motta valg som medlem av eller formand i provianteringsraad, lodslovens § 30 p. 12	541
—	9	Lov nr. 11 om utbetaling av hyre til skibsbesætning efter krigsulykke m. v.	570
—	9	Res. om forandringer i reglementet for benyttelse av Eigersunds havnevæsens brygger	574
—	9	Res. om nyt takstregulativ for avgift av varer, som føres over Tromsø dampskibskaier	574
—	16	Res. om fast løn for havnefogden i Moss	653
—	30	Res. om midlertidig forhøielse av bryggepengene i Tromsø	674
—	31	Skr. om, at kystlodsenes virksomhet er av privat natur, og at de ikke kan tiltvinge sig lodsning	674
Septbr.	3	Skr. om opsigelse av overenskomsten mellem Norge—Sverige og Frankrike av 1892 angaaende forlængelse av sjøfarts- (og handels) traktatene mellem de samme land	674
—	6	Res. om oprettelse av havnestyre for uthavnen Feda, Lister og Mandals amt, m. v.	678
—	24	Res. om takstregulativ for benyttelse av dampskibskaien i Søndre Honningsvaag	692

1918			Side
Oktbr.	11	Res. om maksimalfragter	708
—	24	Skr. om tillæg til forskriftene angaaende redningsredskaper paa skibe	720
—	25	Plakat indeholdende tillæg til plakaten av 16 mars 1910 om regler til forebyggelse av sammenstøt mellem fartøier samt signaler for havsnød	722
—	25	Res. om maksimalfragter	734
—	30	Skr. om forlængelse av overenskomsten med Frankrike angaaende sjøfarts- (og handels-) traktatene av 30 december 1881 m. v.	743
—	31	Res. om maksimalfragter	744
Novbr.	5	Skr. om paabud om indskrænket fart for damp- og motorfartøier ved passeren av færgestedet ved Salhus i Torvestad	747
—	8	Res. om forhøielse av taksterne for tvungen benyttelse av havnelods i Fredrikshald	749
—	8	Res. om opkrævning av isavgift i Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter	749
—	8	Res. om inddragning av Breviks lodsoldermandskap og henlæggelse av Brevik station under Langesunds oldermandskap	752
—	15	Res. om forandring i planen for de eksamensberettigede sjømandsskoler	760
—	15	Res. om forandringer i bryggetaksterne for Fredriksværn	760
Decbr.	6	Res. om maksimalfragter	782
—	13	Res. om nedsættelse av en kommission til revision av sjøfartsloven m. v.	787

Skatter og avgifter.

1918			
Janr.	4	Res. om forhøielse av taksterne for feining i strandstedet Sandnessjøen	6
—	7	Skr. om stempelavgiftsfrihet for røketobakken »Target«	7
—	9	Skr. om, at erstatningsbeløp til krigsforliste sjømænds efterlatte, l. 25 mai 1917 nr. 3 § 1, ikke kan medregnes ved beregningen av arveavgift i boer	7
—	11	Res. om forhøielse av feiertaksterne for Molde	13
—	11	Res. om do. av do. for Tromsø	13
Febr.	1	Res. om forhøielse av taksterne for benyttelse av havnelods i Sarpsborg	34
—	1	Res. om opkrævning av isavgift inden Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter	34
—	1	Res. om do. av do. i Mandal	34

1918			Side
Febr.	1	Res. om midlertidige forhøielser av Lillesand—Flaksvandbanens takster for person- og godsbefordring	36
—	15	Res. om forandringer i isavgiften for Fredrikshald	77
—	15	Res. om opkrævning av havnefogedpenger samt om takster for benyttelse av havnevæsenets brygge i Orkedalsøren	77
—	15	Res. om betalingsregler for tvungen feining i Levanger	78
—	21	Telegr. om, at bestemmelsen i byskattelovens § 15 (l.skattel. § 20) sjette led, hvorefter selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet, likestilles med rederiselskaper, ogsaa omfatter selskaper, som driver fiske	84
—	22	Res. om avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen og kontortiden i Horten m. v.	87
—	22	Res. om takstregulativ for feining i Aker bygningsdistrikt m. v.	88
Mars	7	Skr. om, at medlem av ligningsraad ikke kan undslaa sig for at overta hvervet som ligningsraadets formand, saalænge han staar som medlem av raadet, l.skattel. §§ 68 og 69, bylovens §§ 60 og 62	98
—	9	Kundgj. om forandring i beslutningen av 1917 om skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur for budgetterminen 1917—1918 paa grundlag av indtægtsaaret 1917	113
—	9	Kundgj. om skat til staten paa indtægtsstigning som følge av krigskonjunktur for budgetterminen 1918—1919 paa grundlag av indtægtsaaret 1918	114
—	12	Skr. om overenskomst mellem 2 kommuner om, at et dem fælles tilhørende kraftanlæg ikke skal ilignes kommuneskat, eller at herredsskatten skal fordeles likt mellem kommunerne	121
—	15	Res. om midlertidig forhøielse av taksterne ved Holmenkol-, Tryvands- og Smestadbanen	131
—	15	Res. om takster for Saltdals kommunes kai paa Rognan	131
—	15	Res. om nye bryggetakster m. v. for Drammen	131
—	15	Res. om forandringer i Skiens bryggetakster.	131
—	20	Skr. om, at almindelig aarlig understøttelse av Riksforsikringsanstalten blir at skatlægge som indtægt for mottageren, mens erstatning for krigsforlis, som utbetales én gang for alle, ikke kan beskattes som indtægt	133
—	21	Skr. om beskatning av indtægt ved bedriftens flytning fra en kommune til en anden	133
—	22	Kundgj. om avgift til statskassen av jord, som anvendes til dyrkning av tobak i 1918—19	144

1918			Side
Mars	26	Telegr. om banks forpligtelse til at meddele oplysninger efter l.skattel.s § 64 (bylovens § 56) om midler, som i vedkommende indtægtsaar har indestaat i banken	162
April	2	Telegr. om, at militærpersoners indkommanderingstillæg ved skatteligningen maa medregnes som indtægt m. v.	163
—	5	Res. om gebyrtarif for undersøkelse av skibsinstrumenter m. v.	164
—	5	Res. om forandring av § 7 i de almindelige regler for tonnageavgift	166
—	5	Res. om portoen for indenrikske pakker m. v.	168
—	12	Res. om ophævelse av betaling for embedsbestallinger	178
—	16	Kundgj. om stempelavgift til statskassen av cigarer	182
—	16	Skr. om, at l.skattel. § 14, andet led, om berigtigelse av skatteberegningen antages at gjælde eiendomsskat saavel til amtet som til herredet	182
—	25	Skr. om, at amtsskattestyret kan la utarbeide skema til kladdelister og forlange sig listerne i utfyldt stand tilstillet, l.skattel. § 100	200
—	26	Res. om betalingsregulativ for behandling av bygningsanmeldelser m. v. i Leirviks bygningskommune	228
—	29	Skr. om, at bestemmelserne i l.skattel. § 18, byskattel. § 13, 6te led, om beskatning av utskibningsvirksomhet ikke kommer til anvendelse, hvor den paagjældende vareeksport foregaar landværts	230
Mai	3	Lov nr. 1 indeholdende forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911	233
—	3	Lov nr 2 indeholdende forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911	262
—	3	Res. om takstregulativ for benyttelse av havnelods i Stenkjær	286
—	14	Kundgj. om, i hvilken utstrækning indtægtsskat blir at erlægge av diplomatiske og konsulære tjenestemænds lønninger	297
—	14	Res. om forandring i taksterne for benyttelse av Fredrikshaldkanalen	306
—	21	Skr. om erstatning for utlæg til istandbringelse av en av et ligningskontor forlangt opgave over utbetalte lønninger og pensioner, byskattel. § 58 (l.skattel. § 66) 3dje punktum	309
—	24	Kundgj. om avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug, av ætylætertilvirkningen samt av øltilvirkningen	312

1918			Side
Mai	24	Res. om takster for oplægning av varer paa dampskibsbryggen i Risør m. v.	318
Juni	7	Lov nr. 2 om betinget fritagelse for skattepligt av assuransegevinst ved forlis eller tap av skibe	363
—	7	Res. om takster for feiervæsenet i Kristiansund m. v.	369
—	8	Skr. om, hvad der skal være avgjørende med hensyn til spørsmaalet om fordelingen av et rederiselskaps formue og indtægt, l.skattel. § 20, 4de led, jfr. § 82, byskattel. § 15, 4de led, jfr. § 75	371
	14	Lov nr. 2 om adgang for kommunerne til at utligne en tillægsskat paa større indtægter for 1918—19	372
—	14	Kundgj. om avgift til statskassen av apotekenes omsætning 1918—19	373
—	14	Kundgj. om stempelavgift til statskassen av cigarer, cigaretter, cigarethylser, snus og røketobak fra 1 juli 1918	374
—	19	Res. om yderligere midlertidig forhøielse av persontaksterne ved Valdresbanen	386
—	24	Kundgj. om arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen 1918—19	390
—	24	Kundgj. om ophævelse av avgiften til statskassen av fyrstiktilvirkningen fra 1 juli 1918	393
—	29	Kundgj. om stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i 1918—19	416
—	29	Kundgj. om midlertidig avgift til statskassen av skibstonnage i 1918—19	421
—	29	Kundgj. om avgift til statskassen av sirup, som anvendes til tilvirkning av drops	421
—	29	Kundgj. om toldavgifter fra 1 juli 1918	421
Juli	5	Kundgj. om skat til statskassen paa luksus 1918—19	441
—	5	Kundgj. om avgifter 1918—19 ved utførsel av fisk og fiskevarer, som tilhører utlændinger	441
—	5	Res. om forandrede takster for benyttelse av Skjoldstrømmens sluseanlæg	447
—	5	Res. om opkrævning av tonnageavgift i Narvik indtil 30 juni 1919	447
—	5	Res. om midlertidig forhøielse av fragterne for befordring av reisende og gods med Hovedbanen m. v.	449
—	5	Res. om do. do. av Lillesand—Flaksvandbanens godstakster	449
—	5	Res. om do. do. av Lierbanens takster for reisende	450
—	5	Res. om do. do. av godstakster m. v. ved Thamshavnbanen	450
—	5	Res. om forhøielse av feiersatsene for Kristiania	450
—	5	Res. om nye bryggetakster for Horten	450
—	19	St.besl. om overførelse av oppebørselsforretningene i	

1918			Side
		Moss fra byfogden til skattefogden	489
Aug.	1	Skr. angaaende spørsmaal om avslutning av ligningsarbeidet, uanset om opgave fra alle til kommunen skattepligtige rederiselskaper maatte være indkommet eller ikke m. v.	517
—	2	Kundgj. om formues- og indtægtsskat til statskassen 1918—19	529
—	2	Res. om forandring i skattetaksterne for Vadsø . . .	540
—	9	Lov nr. 2 om avgift til statskassen av mais eller indenlands tilvirket maisstivelse eller andre materialer, som anvendes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup	545
—	9	Res. om henlæggelse til Finansdepartementet av gjennemførelsen av foranstaaende lov m. v. . . .	547
—	9	Lov nr. 7 indeholdende forandring i skattelov for landet av 18 august 1911	563
—	9	Lov nr. 8 indeholdende forandring i skattelov for byene av 18 august 1911	565
—	9	Res. om nyt takstregulativ for avgift av varer, som føres over Tromsø dampskibskaier	574
—	16	Res. om forhøielse av bygningskommissionens godtgjørelse for anmeldte byggeforetagender i Sandefjord	653
—	23	Kundgj. om avgift til statskassen av mais og indenlands tilvirket maisstivelse, som brukes til fremstilling av stivelsesukker eller stivelsesirup . .	658
—	23	Res. om forhøielse av feietaksterne i Bærum. . . .	665
—	23	Res. om do. av do. i Larvik	665
—	23	Res. om feiertakster for His brand- og bygningskommune	665
—	30	Res. om øket midlertidig forhøielse og forandring av Lierbanens takster for gods, levende dyr og reisegods m. v.	673
—	30	Res. om forhøielse av feiertaksterne i Mosjøen . . .	673
—	30	Res. om midlertidig forhøielse av bryggepengene i Tromsø	674
Septbr.	13	Res. om forandring i betalingsregulativet for byggetilsyn m. v. i Risør	683
—	21	Skr. om, at avrundingsreglerne i landsskattel. § 85 (byskattel. § 78) kommer til anvendelse ved ansættelsen av formue og indtægt for rederiselskaper i de kommuner, hvor aktionærerne (parthaverne) bor	687
—	24	Res. om forhøielse av Urskog—Hølandsbanens takster	692
—	24	Res. om takstregulativ for benyttelse av dampskibskaien i Søndre Honningsvaag	692

1918			Side
Septbr. 25	Skr.	om, at utlæg i endnu ikke optjent lønning og arbeidsfortjeneste kan tages ved utpantning i det distrikt, hvor den skattepligtige bor (jfr. l.skattel. § 115, byskattel. § 107)	693
Oktbr. 4	Skr.	om beregning av morarenter av for sent indbetalt skat efter omligning	702
— 16	Skr.	om deltagelse i skolekredsutgiftene av utenfor kredsen boende, som har skattepligtig formue eller indtægt i kredsen m. v.	713
— 18	Res.	om forandring av § 2 i skattetaksterne for Fredrikshald	715
— 18	Res.	om forhøielse av takstregulativet for feiermesteren i Fredriksværn	717
— 21	Skr.	om, at der med hensyn til forfaldstiden for skatter ikke gjælder nogen særregel for rederiselskaper m. v.	719
— 25	Res.	om betalingsregulativ for tvungen opmaaling av tomter og grunder i Søndre Glemmens bygningskommune	733
— 25	Res.	om forhøielse av taksterne paa Holmenkolbanen, Smestadbanen og Tryvandsbanen	739
— 25	Res.	om midlertidig takstforhøielse paa Ekebergsporveien	739
— 25	Res.	om forhøielse av feiertaksterne i Askims brand- og bygningskommune	739
Novbr. 8	Res.	om avgifter for stempling av kjøt utenfor kontrolstationen m. v. i Bodø	749
— 8	Res.	om forhøielse av taksterne for tvungen benyttelse av havnelods i Fredrikshald	749
— 8	Res.	om opkrævning av isavgift i Skien, Porsgrund, Stathelle og Breviks havnedistrikter	749
— 8	Res.	om forandring av skattetaksterne for Kongsvinger	750
Novbr. 18 – Decbr. 4		Kapitelstakster for 1918	761
Decbr. 6	Res.	om avgifter for benyttelse av Trondhjems slagtehus	782
— 9	Skr.	om, at bestemmelserne i l.skattel. §§ 20 og 63, henholdsvis 3dje leds 4de punktum og 2det led, byskattel. §§ 15 og 55, henholdsvis 3dje leds 4de punktum, og 2det led, kun tar sigte paa den egentlige rederivirksomhet, og at selskapet som eier av fast eiendom derfor maa beskattes efter l.skattel. § 18, byskattel. § 13 m. v.	785
— 19	Skr.	om stempelavgiftsfrihet for røketobakkene »Onkel Sam« og »Yankee«	791
— 20	Res.	om yderligere forhøielse av feiertaksterne for Kristiania	794

1918 Side

Skogvæsen.

1918				
Janr.	4	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Brandvals herred m. v.	3
—	4	Res.	om do. av do. for Sør-Audnedals herred samt om, at lyng- og heiestrækninger høvelige til barskog-avl m. v. skal indgaa under skoggrund	4
—	11	Res.	om nye skogvedtægter for Ullensaker herred	10
—	11	Res.	om skogvedtægter for Jevnaker herred	10
—	11	Res.	om do. for Dyvaags herred	11
—	11	Res.	om nye do. for Beitstads herred	11
—	11	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Gjerpens herred	11
—	11	Res.	om do. for do. i Solums herred	11
—	11	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Nes herred, Akershus amt, m. v.	11
—	22	Res.	om do. av do. for Hvaler herred	20
—	22	Res.	om do. av do. for Ringsaker herred m. v.	20
—	22	Res.	om do. av do. for Sør-Odals herred m. v.	20
—	22	Res.	om do. av do. for Agdenes herred m. v.	20
—	22	Res.	om do. av do. for Stjørdals herred	21
—	22	Res.	om nye skogvedtægter for Vardals herred	21
—	22	Res.	om skogvedtægter for Eidsvolls herred	21
Febr.	1	Res.	om fredning av »Kyrkjegrana« paa Gransherad prestegaard	31
—	1	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Aalvundeids og Furnes herreder	32
—	8	Res.	om nye skogvedtægter for Otterøy herred	33
—	8	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Hølands herred m. v.	43
—	8	Res.	om do. av do. for Ullensaker herred m. v.	43
—	8	Res.	om do. av do. for Aasnes herred m. v.	43
—	8	Res.	om do. av do. for Ytre Rendals herred	43
—	8	Res.	om do. av do. for Hemnes og Gjerdrums herreder	44
—	15	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Aamots herred, Hedemarkens amt	76
—	16	Rundskr.	bl. a. om forholdet mellem utskiftningsloven og nogen bestemmelser i skogloven	81
—	22	Res.	om forandring i skogvedtægtene for Skjebergs herred	86
—	22	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Halse og Hartmarks herred m. v.	86
—	22	Res.	om do. av do. for Malviks herred	86
Mars	5	Res.	om fredning av »Kallstovikfura« paa Kallstovik og »Liestøilsfura« paa Askerud i Fyresdal	92
—	5	Res.	om do. av »Gravrokbjerken« paa Gravrok i Melhus	92

Mars	5	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Eresfjord og Vistdals herred	95
—	5	Res.	om do. av do. for Horgs herred m. v.	96
—	15	Res.	om do. av do. for Borre herred	128
—	15	Res.	om do. av do. for Kongsberg	128
—	22	Res.	om do. av do. for Gjerpens og Asker herreder	145
—	22	Res.	om skogvedtægter for Gjerdrums herred	146
April	12	Res.	om fredning av en furu paa gaarden Tokstad i Ringsaker	172
—	12	Res.	om do. av »Blessumkalvkveen« i Stordalen og Langmarkens statsalmenning i Vaage	172
—	12	Res.	om skogvedtægter for Hegrefoss herred	174
—	12	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Nordre Frons herred m. v.	174
—	19	Res.	om fredning av en »bordgran« paa Gruesletten i Østre Aker	185
—	19	Res.	om skogvedtægter for Landviks herred	186
—	19	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Idds herred m. v.	186
—	19	Res.	om do. av do. for Sunndals herred	187
—	19	Res.	om do. av do. for Opdals herred	187
—	19	Res.	om nedsættelse av fjeldkoncessionsgrænsen for Lesja herred	187
—	26	Res.	om skogvedtægter for Skedsmo herred	225
—	26	Res.	om do. for Gransherads herred	225
—	26	Res.	om do. for Heddals herred	225
—	26	Res.	om do. for Vegusdals herred	226
—	26	Res.	om do. for Ivelands herred	226
—	26	Res.	om nye do. for Ogndals herred	226
Mai	3	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Gjøvdals herred, Nedenes amt, og Borge herred, Smaalenene amt	285
—	3	Res.	om, at utførsel av trævirke kun maa ske under hensyn til landets eget behov av byggemateriel m. v.	286
—	14	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Sannidals herred	304
—	22	St.besl.	om oprettelse av nye skogforvalterstillinger	309
Juni	7	Res.	om skogvedtægter for Hurdals herred	368
—	7	Res.	om skogbrandsregler for Lørenskogs herred	368
—	7	Res.	om, at lyng- og heiestrækninger og andre skogbare utmarksstrækninger høvelige til barskogavl i Sør-Odals herred, skal indgaa under skoggrund	368
—	7	Res.	om nedsættelse av fjeldkoncessionsgrænsen for Eikens herred	368
—	14	Res.	om do. av skogkoncessionsgrænsen for Røra herred	375

1918				Side
Juni	14	Res.	om forbud mot anvendelse av tømmer m. v. til brændsel	376
—	24	Lov	om forandring av lov om skogvæsenet av 22 juni 1863	388
—	24	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Borre herred m. v.	393
—	24	Res.	om do. av do. for Bamble herred	394
—	24	Res.	om, at lyng- og heiestrækninger og andre til barskogavl høvelige skogbare utmarksstrækninger i Hægelands herred skal indgaa under skoggrund	394
—	24	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Meldals herred	394
—	24	Res.	om forandring av § 1 i skogvedtægtene for Nes herred, Akershus amt	394
—	24	Res.	om do. av do. i do. for Varteigs herred	394
—	24	Res.	om nye skogvedtægter for Ø. Totens herred	395
Juli	5	Res.	om fredning av en sammenvokset furu paa Høklingen skog — Muslien, gr-nr. 4, br.nr. 5, 6, 9 og 11 i Aasnes herred	442
—	5	Res.	om skogvedtægter for Kongsberg by	443
—	5	Res.	om do. for Holums herred, Lister og Mandals amt	444
—	5	Res.	om nye skogbrandsregler for Otterøy herred	444
—	5	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Degernes herred m. v.	444
—	12	Res.	om do. av do. for Vaale herred m. v.	472
—	12	Res.	om do. av do. for Øvre Rendals herred	472
—	12	Res.	om do. av do. for Myklands herred	472
—	12	Res.	om statutter for »Nordsinnen sogns skogfond«	475
—	19	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Etnedals herred	485
—	19	Res.	om do. av do. for Hjelmelands herred	486
—	19	Res.	om do. av fjeldkoncessionsgrænsen for Hjelmelands herred	486
—	19	Res.	om nye skogvedtægter for Hole herred	486
—	19	Res.	om skogvedtægter for Øyestads herred	486
—	19	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Hofs herred, Hedemarkens amt	486
—	19	Res.	om do. for do. i Vangs herred, samme amt	486
—	29	Res.	om do. for. do. i Aasnes herred	501
—	29	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænserne for Faabergs herred m. v.	502
Aug.	2	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænserne for Leksviks herred m. v.	540
—	6	St.besl.	om lønsregulativ for endel skogfunktionærer	542
—	16	Res.	om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Eidskogs herred	650

1918 Side
Aug. 16 Res. om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Stemshaugs herred 650
— 23 Res. om do. av do. for Stange herred m. v. . . . 664
— 23 Res. om skogvedtægter for Tydals herred 664
— 30 Res. om nye skogvedtægter for Vestre Totens herred m. v. 670
— 30 Res. om nedsættelse av skogkoncessiongrænserne for Jelsa herred 670
Septbr. 13 Res. om ophævelse av skogvedtægtene for Tune herred 683
Oktbr. 11 Res. om nye skogvedtægter for Degernes herred . . 707
— 11 Res. om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Sigdals herred 707
— 18 Res. om nye skogvedtægter for Hjartdals herred . . 716
— 25 Res. om skogvedtægter for Byglands herred 732
— 25 Res. om nye do. for Kvams herred 732
Novbr. 8 Res. om nedsættelse av skogkoncessionsgrænsen for Stemshaugs herred 748
— 8 Res. om do. do. for Veøy herred 748
— 15 Res. om do. do. for Sør-Odals herred 757
— 22 Res. om ophævelse av forbudet mot at anvende skogsved til fremstilling av træmasse m. v. 769
Decbr. 6 Res. om nedsættelse av skogkoncessionsgrænserne for Nærøy herred 781
— 14 Res. om do. av skogkoncessionsgrænsen for Aadals herred, Buskeruds amt, m. v. 789
— 20 Res. om do. av skogkoncessionsgrænserne for Østre Slidre herred m. v. 792
— 20 Res. om do. av skogkoncessionsgrænsen for Snertingdals herred 792
— 20 Res. om nye vernskogvedtægter for Sells herred . . 792
— 20 Res. om ophævelse av forbudet mot at fyre med ved til drift av jernbaner og i visse industrielle anlæg 793
— 20 Res. om do. av forbudet mot at anvende ved til drift av dampmaskiner i fartøier 793
— 20 Res. om do. av forbudet mot at anvende avfall (plankekap osv.) fra sagbruk til fremstilling av træmasse eller cellulose 793

Skole- og undervisningsvæsen.

1918
Jan. 31 Skr. om oprettelse i henhold til landsskolelovens § 5,3 av tvungen fortsættelsesskole med undervisning i huslig økonomi som hovedfag 29
— 31 Skr. om utredelsen av utgiftene ved gjenopførelse og fremtidig vedlikehold av nedbrændt skolehus, som tillike var familiebolig 30

1918				Side
Janr.	31	Skr.	om, at forbehold om lærers forpligtelse til uten særskilt godtgjørelse at forrette som organist ikke er lovmedholdig	30
—	31	Skr.	om avhjælpelse av mangler ved skolepriveter . .	30
Febr.	1	Res.	om forandring i planen for de eksamensberettigede sjømandsskoler med hensyn til bestyrelsens sammensætning	36
—	4	Skr.	om medregning av tidligere tjenestetid i folkeskolen for amtsskolebestyrere m. v.	38
—	6	Skr.	om »fast aarsvikar« kan medregne denne tjenestetid til opnaaelse av alderstillæg	40
—	6	Skr.	om, at et ikke-statskirkemedlem kan være medlem av skolestyret	40
—	8	St.besl.	om ordningen av den lavere handelsundervisning	47
—	8	Skr.	om vikarkasser, jfr. l.skolel. § 33	48
—	11	Reglement	for optagelse, undervisning m. v. ved de eksamensberettigede sjømandsskoler	50
—	13	Skr.	om medregning av vikartjeneste til opnaaelse av alderstillæg	53
—	15	Res.	om forandring i reglementet for medicinsk embedseksamen	79
—	28	Skr.,	om et skolestyre pligter at motta og utbetale alderstillæggene til skolekommunens lærere m. v.	89
—	28	Skr.	om optjening av alderstillæg for lærere ved arbeidsskoler m. v., l.skolel. § 46 h, jfr. § 20 . . .	89
—	28	Skr.	om kommunes pligt til at sørge for refusion av utlæg for av vergeraadet bortsatte, hjemstavnsløse barn m. v., l. 6 juni 1896 § 47,3 . . .	89
Mars	5	Skr.	om, at av formandskapet opnævnt medlem av skolestyret ikke kan gjøres til medlem av folkeskolens tilsynsutvalg	1019
—	15	Skr.	om alderstillæg under en lærerinde ved folkeskolen tilstaat permission	1019
—	15	Skr.	angaaende spørsmaal om lærers forpligtelse til at overta undervisning i en anden kreds end den, hvori han er ansat	1020
—	15	Skr.	om dispositionsretten til utbytte av lærerjordens skog	1020
—	16	Skr.	om betingelserne for statsbidrag til skoleinspektør, som tillike er lærer ved fortsættelsesskole m. v.	1021
—	16	Skr.	om gyldigheten av en læreransættelse . .	1021
—	16	Skr.,	om en lærer har krav paa familiebolig i flere kredser m. v.	1022
—	21	Skr.	om beregning av avstanden mellem flere skolekredser (i anledning av lærers skyssgodtgjørelse)	1023

Mars 25 Skr. om, at lærere i arbeidsskoler har ret til alderstillæg av amtsskolekassen, saafremt de har mindst 24 ukers undervisning m. v. 1023
— 25 Skr. om, at lærer i fuldstændig post ogsaa i haandgjerning har krav paa sædvanlige alderstillæg av amtsskolekassen 1023
April 3 Skr. om, at der kan oprettes obligatoriske forsættelsesskoler bare for jenter, uten at der samtidig oprettes tilsvarende skoler ogsaa for gutter m. v. . 163
— 15 Skr. om ordning av lønnen for lærere ved arbeidsskoler, l.skolel. § 46 h m. v. 180
— 15 Skr. om fri befordring av lærers niste m. v. paa reiser mellem de hans post tillagte kredser . . . 180
— 15 Skr. om størrelsen av lovbefalt lærerjord efter l.skolel. § 24 181
— 17 Skr. om, at bidrag av amtsskolekassen ogsaa kan bevilges til skolehus utelukkende for fortsættelsesskolen. 183
— 17 Skr. om behandlingen av spørsmaalet om undervisningssproget i en landsskolekreds. 183
— 25 Skr. om lærers ret til fri skyss eller skyssgodtgjørelse, naar skolerutens ordning medfører reiser for ham tillands paa mindst 6 km. eller tilvands . . . 200
— 30 St.besl. om beregning av ancienuitet og optjening av alderstillæg for docenter og amanuenser ved Universitetet, videre om bevilgning til en lektor i norsk m. v. 230
— 30 St.besl. om oprettelse av en fagskole for Finmarkens næringsliv 231
Mai 3 St.besl. om forandringer i lønsregulativet ved høiere almenskoler m. v. 289
— 4 Skr. angaaende spørsmaal om utløsning for andel i et skolehus ved deling av skolekreds m. v. . . . 290
— 14 Skr. om anvendelsen av forpagtningsavgift for lærerjord under ledighet i lærerpost 307
— 22 Skr. om ordningen av klasseundervisningen 311
Juni 8 Skr. om opnævnelse av geistlig medlem av skolestyret i henhold til byskolelovens § 40 b (l. 14 december 1917) 370
— 14 Lov nr. 1 om tvungen avstaaelse av tomt m. v. til amtsskoler, folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler 371
— 29 Res. om reglement for anbringelse av Universitetets kapitaler 425
Juli 5 Lov nr. 1 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 . 431

1918			Side
Juli	5	Lov nr. 2 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen i kjøpstæderne av 26 juni 1889	437
—	19	St.besl. om laan av invalidefondet til husmor- og havebrukskoler	488
Septbr.	24	Res. om ikrafttræden av de ved lov 13 august 1915 vedtatte forandringer i §§ 3, 13, 17 og 46 i l.folkeskoleloven av 26 juni 1889	687
Oktbr.	2	Skr. om kredsmøtes beslutning om bibehold av tidligere maalføre i kredsen og om skolestyrets stilling hertil	697
—	3	Skr. om utredelsen av utgiftene ved indlægning av elektrisk lys i herredets lærerboliger	697
—	3	Skr. om ordningen av renholdet og ovnsilægningen ved en folkeskole paa landet	698
—	4	Res. om forandring i reglementet for farmaceutisk medhjælpereksamen	701
—	4	Skr. om ikke-lovmedholdig utskrivning av et barn av folkeskolen	702
—	7	Skr. om, fra hvilken tid en lærer har ret til at faa utbetalt alderstillæg	704
—	8	Skr. om størrelsen av lovbefalt lærerjord m. v.	705
—	11	Res. om plan for Tønsbergs maskinistskole	710
—	16	Skr. om deltagelse i kredsutgiftene for utenfor kredsen boende, som i kredsen har skattepligtig formue eller indtægt m. v.	713
—	16	Skr. angaaende spørsmaal om lærers fritagelse for hvervet som formand i bygdens provianteringsraad	713
—	17	Skr. om avsavnsgodtgjørelse for manglende lærerjord	714
—	19	Skr. om størrelsen av lovbefalt lærerjord	717
—	25	Res. om nyt reglement for matematisk-naturvidenskabelig embedseksamen ved Universitetet	734
—	26	Skr. om ansvar for skoleforsømmelser	741
Novbr.	8	Res. om forandring i planen for Vaak skolehjem	750
—	15	Res. om forandring i planen for de eksamensberettigede sjømandsskoler	760
—	25	Skr. om, at ogsaa tjeneste i timelærerpost i folkeskolen kan medregnes til opnaaelse av alderstillæg	771
Decbr.	13	Res. om forandring i planen for Ullesnesøy skolehjem for forsømte gutter	787

Sociale anliggender.

1918
Jan. 3 Skr. om, at husleienævnds avgjørelser bør uten ophold meddeles vedkommende leieboer, jfr. skr. 9 januar 1917 1
— 4 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Gjøvik 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Fredrikstad 1
— 4 Res. om do. do. av do. do. i Moss 1
— 11 Res. om deling av Østlandske mæglingskreds 13
— 28 Skr. om, at der ikke kan beregnes gebyr enten av huseier ved spørsmaal om forhøielse av leie eller av leieboer ved spørsmaal om nedsættelse av leie, samtykke til fremleie etc. 25
Febr. 11 Telegr. angaaende spørsmaal om nævndens adgang til omgjørelse av en beslutning om samtykke til opsigelse av leieboer 51
— 15 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Risør 73
— 15 Res. om do. do. av do. do. i Dal sognekommune, Tinns herred 73
— 15 Res. om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Kragerø 79
— 22 Res. om tillægsbestemmelser til skjærpebestemmelser for tekstilfabrikker, l. 18 september 1915 § 18 . . 85
Mars 5 Res. om, at lov om smaabruk- og boliglaan av 23 juli 1915 § 83 gjøres gjældende for Hasviks herred . 94
— 5 Res. om, at lov om do. do. gjøres gjældende for Lebesby herred 94
— 5 Res. om indskrænkning av arbeidstiden i tekstilfabrikkene 96
— 9 Res. om skjærpebestemmelser for arbeide i bergverk under dagen 117
— 15 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Frue sogn av Hetlands prestegjeld 126
— 22 Res. om do. av do. do. i Laksevaag sognekommune, Askøy herred 145
— 22 Res. om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Molde . 149
— 22 Res. om do. av do. do. i Holmestrand. 149
— 22 Skr. om husleienævnds samtykke til opsigelse med angivelse av bestemt tidspunkt for fraflyttelsen m. v. 150
— 23 Skr. om varsel til leieboeren, før utkastelse finder sted, husleielovens § 11. 160
April 12 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Horten 173
— 26 Res. om do. av do. do. i Aker 223

1918				Side
April	26	Res.	om, at Molde arbeidskontor henlægges til Trøndelagens kreds for den offentlige arbeidsformidling .	227
—	30	Skr.,	om en opsigelse av leieboer kan ansees bortfaldt derved, at utleieren har latt leieren bli boende i seks maaneder og har mottat husleie m. v. . .	232
—	30	Skr.	om gyldigheten av en husleienævnds beslutning angaaende regulering av husleien i den gaard, hvor et medlem av nævnden selv var leieboer. .	232
Mai	3	Res.	om oprettelse av offentlig arbeidskontor i Mandal	288
—	15	Telegr.	om, at husleienævnden ikke antages berettiget til at regulere grundavgift, kfr. l. $^{14}/_{12}$ 1917 § 7, sidste led	307
—	22	Skr.	om supplering av et offentlig arbeidskontors tilsynsnævnd under et medlems forfald, l. $^{12}/_{6}$ 1906 § 2	311
—	24	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Fredrikshald	314
—	25	Skr.,	om en under ett ved samme kontrakt og for en samlet leie bortleiet bekvemmelighet og stald indgaar under husleiereguleringsl. 14 december 1917	319
—	27	Skr.,	om et »aldershjem« gaar ind under samme lov .	320
Juni	14	Res.	om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Glemmens herred	375
—	15	Skr.	om, at husleienævnds negtelse av at samtykke i en opsigelse gjælder, saa længe nævnden ikke omgjør sin beslutning, samt om at forpagtere og husmænd antages som regel at falde utenfor husleiereguleringen.	382
—	22	Skr.	angaaende spørsmaal, om utleie av 5 som privatleiligheter indredede bekvemmeligheter (paa tils. 24 værelser) til hotelgjester og fastboende pensionærer indgaar under husleiereguleringen	387
—	22	Skr.	om, at nævndens samtykke antages nødvendig til opsigelse, ogsaa naar leieboeren har vedtat opsigelsen, men senere vægrer sig ved at flytte og henskyter sig under husleienævnden	388
Juli	2	Skr.,	om der for en paany bortleiet leilighet, som eieren i mellemtiden hadde overtat, kunde uten nævndens samtykke kræves høiere leie end ved den forrige bortleie	431
—	5	Res.	om anvendelse av § 8 i lov 15 februar 1918 for endel yrker for tilvirkning av beklædningsgjenstande og sømarbeide.	443
—	9	Skr.	om, at det i forskriftene for husleienævndens virk-	

Side

somhet kan bestemmes, at nævnden for møblerte leiligheter m. v. kan foreta regulering av leiesummen, uten at samtlige medlemmer har befaret vedkommende leilighet 451
Juli 12 Lov nr. 1 om boligforholdene 452
— 12 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler og ledige beboelsesleiligheter i Lillestrøms herred 470
— 12 Res. om, at smaabruk- og boliglaanlovens § 83 gjøres gjældende for Kautokeino herred 473
— 23 Telegr. om, at husleienævnd kan paaby husleie nedsat fra den tid, som der kan bli lovlig opsagt til, selv om leieavtalen er indgaat, før husleiel. av 10 mai 1916 traadte i kraft 494
— 27 Skr. om, at et avholdslags utleie av sit lokale til andre foreninger ikke antages at gaa ind under husleiereguleringsloven 496
— 29 Lov nr. 5 om forandringer i og tillæg til lov om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser av 6 august 1915 498
— 29 Skr. om husleienævndens sammensætning, husleielovens § 4, 5te punktum (»eier av leiegaard«). . . . 503
— 31 Rundskr. ianledning av lov om boligforholdene av 12 juli 1918 504
Aug. 9 Lov nr. 3 om mindsteløn for underordnede handelsfolk 547
— 9 Midlertidig lov nr. 4 om tvungen indlægning av elektrisk lys 553
— 9 Lov nr. 5 om forandringer i lov om smaabruk- og boliglaan m. v. av 23 juli 1915. 554
— 13 Skr., om nævnden kan gi et betinget samtykke til omdannelse av beboelsesrum til forretningslokale, jfr. l. 12 juli 1918 § 9, 3. led 578
— 26 Skr., om de oprindelige leieboere i en senere nedbrændt gaard kan kræve at faa leiligheter i den gaard, som gjenopføres i den nedbrændtes sted m. v. . 667
— 26 Skr. om, at § 9, 4. punktum, i lov om boligforholdene av 12 juli 1918 (nr. 1) ikke kan komme til anvendelse, naar en eiendom er erhvervet ved odelsløsning, efterat husleiereguleringen er indført i kommunen 667
Septbr. 9 Skr. om utkastelse av leieboer for manglende betaling av husleie, hvorfor fattigstyret har garantert . . 682
Oktbr. 15 Skr. om adgang for husleienævnd til at indhente forklaringer hos huseier og leieboer m. v. 713
— 16 Skr. om, at husleiereguleringen ikke kan begrænses til

1918 Side

bare at gjælde »leiegaarder«, lov 12 juli 1918 § 2, jfr. § 1 714
Oktbr. 19 Skr. om tilladelse til indtil videre at foreta sur- og hevlægning og ovnsfyring paa helligdage i tiden mellem kl. 6 og kl. 8 em. m. v. 718
— 31 Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Kristiania 743
Novbr. 7 Skr. om ophævelse av indskrænkningen av arbeidstiden i spinderier, væverier og konfektionsfabrikker . . 747
— 15 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Mandal 755
— 15 Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Fredrikshald 757
— 29 Res. om avstaaelse av bruken av forenings- og forsamlingslokaler samt ledige beboelsesleiligheter i Røykens herred 773
— 29 Res. om do. do. av do. do. i Tjøllings herred . . . 774
— 29 Res. om do. do. av do. do. i Fredriksværn 774
Decbr. 6 Res. om do. do. av do. do. i Arendal 781
— 6 Res. om nedsættelse av en kommission til utredning av spørsmaalet om utbyttedeling m. v. 784
— 13 Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Aker . 786
— 13 Res. om nedsættelse av en kommission til utredning av arbeiderspørsmaalene ved statens bedrifter . . . 788
— 20 Provisorisk anordning om forbud mot bruk av hotel eller pensionat til beboelse av anden art . 791
— 20 Res. om vedtægt for kommunal boligformidling i Trondhjem 792
— 20 Res. om tvungen indlægning av elektrisk lys i Moss . 792
— 24 Skr. om betingelserne efter lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 13 for at faa en utkastelsesforretning berammet 800

Sportelvæsen.

1918
Janr. 16 Skr. om, at for notarialattester i anledning av revision av legaters regnskaper bør der ikke beregnes gebyr, jfr. sportellovens § 167 15
Febr. 22 Res. om forhøielse av gebyret for forkyndelser i civile saker i Aurlands lensmandsdistrikt, sportellovens § 114, sidste avsnit 87
Mars 18 Skr. om beregning av statskassens gebyr efter sportellovens § 37 b ved auktionssalg i henhold til lov om kjøp av 24 mai 1907 § 34 av ikke fuldt indbetalte aktier 133

1918 Side

April 26 Lov om forandringer i lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 201

Juni 14 Res. om forhøiet godtgjørelse for forkyndelser i private saker i Vikna herred, N. Trondhjems amt . . . 379

Juli 12 Lov nr. 5 om midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer lensmænd og andre tjenestemænd for visse forretninger 468

— 19 Res. om bestemmelser angaaende midlertidig forhøielse av betaling, som efter sportelloven tilkommer foran nævnte tjenestemænd 487

— 20 Skr. om, at lensmænd ikke tilkommer gebyr i henhold til sportellovens § 128 for inddrivelse av et stemplingsgebyr gjennem utpantningsforretning, som er avholdt, uten at debitor paa forhaand har været avkrævet beløpet 489

— 24 Skr. om, at en kredssykekasse ikke efter sykeforsikringslov 6 august 1915 § 75 tilkommer sportelfrihet i en sak til indtale av lægeutgifter utlagt av kredssykekassen 494

Septbr. 6 Res. om forhøielse av godtgjørelsen for tilsigelse av lagrettemænd m. v. i Skien 680

— 11 Skr. om, at den forhøiede betaling for forretninger efter sportellovens § 127, jfr. resolution av 19 juli 1918, ikke gjælder de i lovens § 125 nævnte forretninger 682

— 24 Res. om forandring av § 10 i forskriftene om midlertidig forhøielse av godtgjørelsen til vidner i straffesaker m. v. (jfr. sportell. § 109) 690

Novbr. 8 Res. om forhøielse av godtgjørelsen for tilsigelse av lagrettemænd m. v. i Kongsberg 751

— 8 Skr. om størrelsen av gebyret for forkyndelse efter sportellovens § 114, jfr. lov av 12 juli 1918 . . 753

— 29 Res. om forhøiet godtgjørelse efter sportell.s § 114 for forkyndelser i civile saker i Haram og Skodje lensmandsdistrikter 776

Decbr. 6 Res. om forhøielse av godtgjørelsen for tilsigelse av lagrettemænd m. v. i Kragerø 783

Statistik.

1918

Juni 7 Res. om bestemmelser angaaende avholdelse av en areal- og husdyrtælling m. v. 369

Statskassen, statens eiendomme.

1918			Side
Febr.	15	Res. om indkjøp av matr. nr. 484 i Vardø til embedsbolig for politimesteren sammesteds	79
Mars	5	Res. om indkjøp av en tomt av »Leithaugen« i Bodins herred til embedsbolig for amtmanden i Nordland	96
—	18	Skr. om beregning av statskassens gebyr i henhold til sportellovens § 37 b ved auktionssalg efter lov om kjøp av 24 mai 1907 § 34 av ikke fuldt indbetalte aktier	133
Mai	24	Res. om kjøp av fru Elisabeth Hiorths hus med tomt i Mo, Ranen, til embedsgaard for sorenskriveren i Nordre Helgeland	317
Juni	14	Res. om kjøp av to eiendomme, g. nr. 140 b og 141 og g. nr. 160 a, i Kongsberg til embedsbolig for sorenskriveren i Numedal og Sandsvær	379
Juli	5	Res. om kjøp av sorenskriver Engers eiendom i Drøbak m. v. til embedsbolig for sorenskriveren i Follo .	447
—	22	St.besl. om kjøp av Folkestadgaten nr. 44 i Hamar til bispebolig	489
Aug.	6	St.besl. om overtagelse og bevaring av »Østråt« . . .	541
—	23	Res. om kjøp av matr. nr. 77 Fjeldgaten i Aalesund til embedsbolig for sorenskriveren i Nordre Søndmør	664
—	23	Res. om do. av en tomt paa »Odden i Svolvær« til do. for politimesteren i Lofoten og Vesteraalen . .	664
Septbr.	13	Res. om do. av en parcel av Bjørseth, gr. nr. 23, br. nr. 1 i Bolsøy herred	683
—	24	Res. om erhvervelse av gaarden Skjærpe, gr. nr. 21, br. nr. 4, i Nærbø herred til embedsgaard for sognepresten i Haa prestegjeld.	691
Oktbr.	4	Res. om salg til Kirkedepartementet av Nedre Flaten, g. nr. 43, br. nr. 3, i Oddernes herred . . .	701
—	11	Res. om kjøp av en del av Bellevue, g. nr. 25, br. nr. 1 i Moss herred til amtmandsbolig i Smaalenene.	708

Stempelvæsen.

1918			
Janr.	7	Skr. om stempelavgiftsfrihet for røketobakken »Target«	7
April	16	Kundgj. om stempelavgift til statskassen av cigarer .	182
Juni	14	Kundgj. om do. til do. av cigarer, cigaretter, cigarethylser, snus og røketobak fra 1 juli 1918 . . .	374
—	29	Kundgj. om do. av dokumenter og av spillekort til statskassen 1918—19.	416
Oktbr.	1	Skr. om forstaaelsen av lov (nr. 4) av 24 juni 1915 (indeholdende tillæg til lovgivningen om stempel-	

1918 Side

avgift av dokumenter) § 4, andet led, jfr. lov 9 august 1839 § 9 696
Decbr. 19 Skr. om stempelavgiftsfrihet for røketobakkene »Onkel Sam« og »Yankee« 791

Stortinget, stemmeret.

1918
Juni 25 Rundskr. i anledning av stortingsvalgene i 1918 m. v. 401
Novbr. 22 Kundgjørelse om sammenkaldelse av et overordentlig storting 768

Toldvæsen, ind- og utførsel.

1918
Janr. 16 Skr. om utførselsforbud for kromsure salte, kromalun . 15
— 31 Skr. om do. for vismut og vismutforbindelser. . . . 30
Febr. 8 Res. om do. for fisk og andre husdyr samt produkter herav, hvoriblandt fiskehermetik 45
— 19 Skr. om do. for alle slags instrumenter 84
— 23 Skr. om do. for cellulosevat 89
Mars 9 Res. om forskrifter for import av industrielle raavarer m. v. 120
— 15 Res. om indførselsforbud for mineralske, animalske og vegetabilske oljer og faste fettstoffe m. v. . . . 129
— 15 Skr. om forbud mot forsendelse av smør inden riket m. v. 132
— 22 Lov nr. 5 om midlertidig indførselsforbud 144
— 25 Skr. om utførselsforbud for blyanter og blyantstifter . 161
— 25 Skr. om do. for bomuldsvarer, lin, silke, kobber m. v. 161
— 27 Skr. om forbud mot forsendelse inden riket av poteter til andre end staten 162
April 5 Res. om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at træffe de fornødne forføininger for fastsættelse av forbud mot indførsel av vaaben, ammunition og dele derav 166
— 10 Skr. om forbud samt regler for tilstaaelse av indførselstilladelse for vaaben, ammunition og dele derav 171
— 19 Skr. om utvidelse av utførselsforbudet for bambusstokker 191
— 20 St.besl. om oprettelse av forskjellige stillinger ved toldvæsenet 191
Mai 3 Res. om, at utførsel av trævirke ikke maa ske i saadan utstrækning, at landets behov av byggemateriel derved blir utilstrækkelig 286
— 6 Skr. om betingelserne for utførsel av fiskevarer til Rusland 291
— 7 Skr. om almindelig utførselsforbud 291
— 25 Res. om bemyndigelse for Provianterings- og Industriforsyningsdepartementet til at utfærdige forbud

1918				Side
			mot indførsel av visse slags varer eller gjenstande eller visse mængder derav m. v.	318
Juni	18	Skr.	om forbud mot at indføre brevduer til riket	384
—	29	Kundgj.	om toldavgifter fra 1 juli 1918	421
—	29	Res.	om ikke-opkrævning indtil videre av told av visse vareslags m. v.	424
Juli	5	Kundgj.	om avgifter 1918—19 ved utførsel av fisk og fiskevarer, som tilhører utlændinger	441
—	5	Cirk.	om kontrol ved toldvesenet av lystfartøier i norsk farvand	1036
—	29	Lov	nr. 1 om ilandbringelse i norsk havn av fisk fanget av norske farkoster	496
Septbr.	6	Skr.	om paabud til importører av salt om, forinden losning av saltet i norsk havn, at avgi til toldkamret erklæring med nærmere oplysninger for saltpartiet m. v.	679
Oktbr.	4	Res.	om utførselsforbud for fødevarer og mineralske oljer til bruk i Tärna og Vilhelmina sogne av Västerbottens len i Sverige	700
—	18	Res.	om eneret for staten til indførsel av rotfrugtfrø	716
—	25	Skr.	om forbud mot at indføre til landet industrielle raavarer, førend importtilladelse er erhvervet fra vedkommende industricentral m. v.	740
Novbr.	2	Skr.	om importkontrol ogsaa for landværts indførte varer og produkter sorterende under Industriforsyningsdepartementet m. v.	745

Utskiftnings-, kart- og opmaalingsvæsen m. v.

1918				
Febr.	11	Skr.	angaaende spørsmaal om deling (utskiftning) eller ordnet fællesbruk av fiskeri	51
—	13	Skr.	om bruksordning av fiskeri, som ligger i fællesskap	53
—	16	Rundskr.	angaaende forstaaelsen av endel bestemmelser i utskiftningsloven og om forholdet mellem denne og et par bestemmelser i skogloven og jagtloven	81
Mai	28	Skr.	om forstaaelsen av endel bestemmelser i utskiftningsloven (§ 96, tredje led, § 92, jfr. § 89)	322
Aug.	6	St.besl.	om lønsregulativ for utskiftningsfunktionærer	542

Vasdrags- og fløtningsvæsen.

1918				
Janr.	4	Res.	om nye love for fællesfløtning i Stokelven fra Ringsjøen til Stokke lense i Kristians amt	4
—	11	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Gjerpens herred.	11
—	11	Res.	om do. for do. i Solums herred	11
Febr.	1	Res.	om manøvreringsreglement for reguleringsdammene i Beiskevasdraget, Lista og Herads herreder	34

1918				Side
Febr.	1	Res.	om manøvreringsreglement for reguleringsdammen i Strandevandet, Fjaler herred	34
—	15	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Aamots herred, Hedemarkens amt	76
—	15	Res.	om regler for fællesfløtning i Haukomvandselven i Vegusdals herred	76
April	12	Res.	om fællesfløtningsregler for Etna—Dokka vasdraget	174
—	19	Res.	om manøvreringsreglement for den provisoriske dam for Paalsbufjord	190
—	26	Res.	om fællesfløtningsregler for Urula og Audøla i Sør-Aurdals herred samt om regler for behandling av krabas- og bundtømmer i disse elver	226
Juni	24	Res.	om ændringer i fællesfløtningsreglerne for Stiks-elvens vasdrag i Nedenes amt	395
—	29	Res.	om manøvreringsreglement for Velmunden i Brandbu	425
—	29	Res	om manøvreringsreglementer for Rødungen i Numedalslaagens vasdrag	425
Juli	5	Res.	om fællesfløtningsregler for en del av Etna elv	444
—	5	Res.	om nye fællesfløtningsregler for Dokka elv	445
—	5	Res.	om manøvreringsreglement for reguleringsdammene for Selbusjøen, Dragstsjøen, Sørungen og Slindvand	446
—	5	Res.	om forandrede regler og takster for benyttelse av Skjoldstrømmens sluseanlæg	447
—	19	Res.	om vedtægter for tømmerkoier i Hofs herred, Hedemarkens amt	486
—	19	Res.	om do. for do. i Vangs herred, samme amt	486
—	29	Res.	om do. for do. i Aasnes herred	501
—	29	Res.	om manøvreringsreglement for Lilledalsvasdraget i Romsdals amt	503
Aug.	30	Res.	om fællesfløtningsregler for Grønningsvasdraget i Nordre Trondhjems amt	670
Septbr.	6	Res.	om forandring i manøvreringsreglementet for reguleringsdammen ved Tronstadvand (Tveraaens vasdrag)	678
Decbr.	6	Res.	om krabas- og bundtømmerreglement for Lerelvens vasdrag	781
—	20	Res.	om manøvreringsreglement for reguleringsanlæg i Herlandsvasdraget	794

Rettelser.

S. 185 står: Midlertidig lov av 19 april, indeholdende tillæg til lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1915, — skal være: 8 april **1905**.

S. 238—239: I lov av 3 mai 1918 (nr. 1) om forandringer i skatteloven for landet står — overensstemmende med den originale lovbeslutning — i § 20 (s. 238) 1ste linje: »(jfr. § 10 b)«, — skal være: **§ 15 b**, — i §ens næstsidste passus, siste linje (s. 239): »(jfr. § 42)« — skal være: **§ 52**, — og i §ens siste passus (s. 239): »§ 13 utenfor bokstav f,« — skal være: **§ 18** utenfor bokstav f.

S. 431 står: Lov indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1899, — skal være: 26 juni **1889**.

S. 691 står under kongelig resolusjon av 24 september II: Til kapellet, som biir å benevne Gursten kapel, — skal være: **Gursken** kapel.

J. F. PAASCHE
BOKBINDERI
TRONDHJEM

Depotbiblioteket
h050 34 375

Norsk Lovtidende

1918

2. Avdeling